

תלמוד בבלי

מסכת נדה

מנוקד

עם פירוש רש"י ותוספות מנוקדים • וכל המפרשים

מַסְכַּת נְדָה

תְּלִמוד בְּבִלִי – מְנוקָד

עִם פִּירוּשׁ רַש"י וְתוֹסְפוֹת מְנוקָדִים
עֵין מִשְׁפָּט, מְסוֹרֶת הַש"ס
וּמִפְרָשֵׁי הַש"ס

נוסח הגמרא המנוקד: מהדורת William Davidson (ספריא)

רש"י, תוספות: דפוס וילנא (ספריא) · ניקוד הפירושים: ממוחשב (דיקטה)

עין משפט, מסורת הש"ס ותורה אור: לפי קישורי ספריא · מפרשים: ספריא

סודר עבור אברמי · תשפ"ז

תוכן הפרקים

4	דף ב.	פרק ראשון - שמאי אומר
26	דף יג.	פרק שני - כל היד
42	דף כא.	פרק שלישי - המפלת
63	דף לא:	פרק רביעי - בנות כותים
80	דף מ.	פרק חמישי - יוצא דופן
96	דף מח.	פרק שישי - בא סימן
109	דף נד:	פרק שביעי - דם הנדה
115	דף נו:	פרק שמיני - הרוצה כתר
119	דף נט:	פרק תשיעי - האשה
129	דף סד:	פרק עשירי - תינוקת

מפרשים בסוף הספר

147	חדושי הלכות - מהרש"א
162	חדושי אגדות - מהרש"א
166	מהר"ם
182	מהרש"ל - חכמת שלמה
191	רש"ש

מסורת הש"ס
א שבת טו; משנה עדיות
ב לקמן ד:
ג לקמן ה:
גליון הש"ס

מתני' דיין שעתן. עי' מנחות יט ע"ב תד"ה כנגד:

תוס' ד"ה מעת לעת וכו' הוו להו תלתא והוי רה"ר. עי' סוטה כח ע"ב תד"ה ברה"ר:

בא"ד וי"ל דבה"ר לא נטהר מקדשים וכו'. עי' טהרות פ"ה מ"ז בר"ש:

בא"ד אלא טומאת מגע ולא טומאת ראייה. עי' לקמן יז ע"ב תד"ה ואין שורפין. ולקמן כא ע"א תד"ה ורבנן:

בא"ד באינה בדוקה דמיא היינו להלל. כאן שייך הגליון אד קשה וכו':

תוס' ד"ה והלל וכו' לא מסוטה גמרינן אלא דמוקמינן כל א' בחזקת טהרה וכו'. עי' לקמן ס ע"א תד"ה באנו:

מתני' **שְׁמַאי אוֹמֵר כָּל הַנְּשִׁים זֵינוּ שְׁעֵתוֹ אִם רָחֵתָּ דָּם זֵי לָנוּ אִם תִּטְמֵא תְּרוּמָה וּטְהָרִית שְׁתַּבֵּעַ בָּהֶן מִשְׁעֵת רָחִיב וְחֵלֶךְ וְלֹא אִמְרִי כִּי הֵיכִי דְהִשְׁתָּא אֲשֶׁתְּכֹח דָּם בְּבִית הַחֵיטָן אִי הִנֵּה בְּדָקָה גְּמִי מִקָּמִי כִּי הִנֵּה אֲשֶׁתְּכֹח וְכַתְּלֵי בֵּית הָרְחֹם הָעֲמִידוּהוּ וְתוּמָא לָן בִּפְי' יוֹצֵא דַּעַן (לְקַמֵּן נָגַה דָּף מ.) כָּל הַנְּשִׁים מְטַמְּאוֹת בְּבִית הַחֵיטָן: מִפְּקִידָה לַפְּקִידָה בְּדָקָה עֲצֻמָּה בְּאֶחָד בְּשֻׁבַּת הָרְחֹם טוהרָה וְלוֹיִם רְבִיעִי בְּדָקָה וּמִצְרָתָה טְמֵאָה חֹשֵׁינָן וּמִטְמֵאָה מִסַּפֵּק כָּל הַטְּהָרִית שְׁנִיתַעֲסָקָה בָּהֶן מִשְׁעֵת בְּדִיקוֹת אֶחָד בְּשֻׁבַּת גְּשָׁמָא עִם סֵלִיחַ דְּיָדָה רָחֵתָּ וְכַתְּלֵי בֵּית הָרְחֹם הָעֲמִידוּהוּ: וְאִפִּי' לְיָמִים הָרַבָּה זֵין בְּדִיקָה רֵאשֻׁנָּה לְשָׁנָה מְטַמְּאוּנָן כָּל הַטְּהָרִית שְׁנִיתַעֲסָקָה בָּהֶן בִּינְיָמִים אֲבָל הֵנָּה דְּמַקְמִי בְּדִיקָה קַמִּייתָא טוהרִית דְּהָא בִּשְׁבָּעָה עֲצֻמָּה מִצְרָתָה טוהרָה: לֹא בְּדַבְּרֵי זֶה שְׁהַקְמִיר יוֹתֵר מִזְּאִי דְּנֻזְזֵי כְּלִי הָאִי יָמִים רַבִּים לֹא מוֹקְמִי לִיה פְּתִלִי בֵּית הָרְחֹם: וְלֹא בְּדַבְּרֵי זֶה שְׁמַקְל יוֹתֵר מִזְּאִי: אֲלֹא מַעַת לַעַת מִמַּשְׁטַת עַל יָד מִפְּקִידָה לַפְּקִידָה שָׂאֵם יָם יָמִים הָרַבָּה זֵין פְּקִידָה לַפְּקִידָה לֹא מְטַמְּאוּנָן לְהוּ לְכוּלְהוּ טְהָרִית דְּבִינִי וְבִינִי אֲלֵא אוֹתָם שְׁנִיתַעֲסָקָה בָּהֶם מִאֲתַמּוֹל**

מתני' שְׁמַאי אוֹמֵר כָּל הַנְּשִׁים זֵינוּ שְׁעֵתוֹ אִם רָחֵתָּ דָּם זֵי לָנוּ אִם תִּטְמֵא תְּרוּמָה

שְׁמַאי^(א) מתני'

שְׁעֵתוֹ. הִלֵּל אוֹמֵר: מִפְּקִידָה לַפְּקִידָה, וְאִפִּילוּ לְיָמִים הָרַבָּה. ^(א)וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: לֹא בְּדַבְּרֵי זֶה, וְלֹא בְּדַבְּרֵי זֶה, אֲלֹא מַעַת לַעַת מִמַּעֲטַת עַל יָד מִפְּקִידָה לַפְּקִידָה, וּמִפְּקִידָה לַפְּקִידָה מִמַּעֲטַת עַל יָד מַעַת לַעַת. "כָּל אִשָּׁה שִׁשֹּׁשׁ לָהּ וָסַת — דִּיָּה שְׁעֵתָהּ, וְהַמַּשְׁמִשֵּׁת בְּעָדִים — הָרִי זֹו כַּפְּקִידָה, וּמִמַּעֲטַת עַל יָד מַעַת לַעַת וְעַל יָד מִפְּקִידָה לַפְּקִידָה. ^(א)כִּיצַד דִּיָּה שְׁעֵתָהּ? הִיתָה יוֹשֶׁבֶת בַּמִּטָּה וְצִסּוּקָה בַּטְּהָרוֹת, וּפִרְשָׁה וְרָאֲתָה — הִיא טְמֵאָה וְהִן טְהוֹרוֹת. "אֵף עַל פִּי שְׂאֵמָרוֹ, מְטַמְּאָה מַעַת לַעַת, אֵינָה מוֹנָה אֲלֹא מִשְׁעָה שְׂרָאֲתָה. גָּמִ' מַאי טַעְמִיָּה דְשְׁמַאי? קִסְבְּר: הַעֲמִד אִשָּׁה עַל חֻזְקָתָהּ, וְאִשָּׁה בַּחֻזְקַת טְהוֹרָה עוֹמָדָת. וְהִלֵּל? כִּי אָמַר: הַעֲמִד דְּבָר עַל חֻזְקָתוֹ — הֵיכָא דְלִית לִיה רִיעוּתָא מְגוּפִיָּה, אֲבָל אֵיתָתָא

ביין

שְׁמַאי אוֹמֵר פֶּרֶק רֵאשׁוֹן נֹדָה

מתְּנִי' **מַעַת לַעַת מִפְּרָשׁ בְּגַמִּ' דַּתְּלוּנָן לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין וְזוֹקָא לְקַדְשִׁים אוּ לְתִירוּמָה אֲבָל לְחֵלֶין לִכ"ע דִּיָּה שְׁעֵתָה דְּאוֹקְמָא לָהּ בַּחֻזְקַת טוהרָה וּא"ת מֵאִי טָנָא מִכָּל סַפֵּק טְמֵאָה דְּבִרָה"י טְמֵא וְזֵאִי אֵף לְחֵלֶין וְלֹא מוֹקְמִינן בַּחֻזְקַת טוהרָה מִשּׁוֹם דִּילְפִי' (לְקַמֵּן נָגַה דָּף ג.) מְסוּטָה מִדְּפָרִיךְ בְּגַמְרָא לר"ש אִי מַה סוּטָה טְמֵאָה וְזֵאִי בִרָה"י אֵף הִכָּא טְמֵאָה וְזֵאִי וּמַשְׁנֵי טָאנִי סוּטָה דְּאוֹיָבָא רְגֵלִים לְדָבָר מִשְׁמַע דְּלִרְבָּעָן דְּאִמְרֵי בִרָה"י טְמֵאוֹת אֲתוּ שְׁפִיר וְטַעַם דְּתַרְתִּי לְרַעוּתָא לֹא הֲצַרְךְ אֲלֵא לְטִמְאָא אֲפִילוּ בִרָה"ה וי"ל דְּלֹא יִלְפִין מְסוּטָה לְטִמְאָא לְמַפְרַע וּלְכָךְ בְּטִמְאָה דְּמַעַת לַעַת מוֹקְמִינן לָהּ אַחֲזַקְתָּהּ וּא"ת בְּמַעַת לַעַת דְּקוּיל טְפִי מִשְׁאָר טְמֵאוֹת בְּדַפְרָשִׁית אֲמַאי הִקְמִירוּ בּו לְטִמְאָא אֵף בִרָה"ה וּבְכָל טָאָר טְמֵאוֹת אִמְרִינן בִרָה"ה סַפְקוּ טוהֹר בְּדַמוּכַח בְּשַׁמְעִין דְּקֶאֱמַר וְהֵלֵל כִּי קֶאֱמַר אוֹקִי מִלְתָּא אַחֲזַקְתָּה בְּגוֹן סַפֵּק גַּעַ סַפֵּק לֹא גַעַ אֲבָל בַּמַּעַל"ע כּו' וְלֹא אִמְרִינן אוֹקִי מִלְתָּא אַחֲזַקְתָּה אֲלֵא בִרָה"ה אֲלֵמָא בְּמַעַת לַעַת אֵף בִרָה"ה טְמֵא וְכֵן לְקַמֵּן (נָגַה דָּף ה:): מוֹקִי מַתְנִי' בְּשֵׁנוּשְׁאִין אוֹתָהּ חֲבִירוּתָיָה בַּמִּטָּה א"כ הוּי לְהוּ תִלְתָּא וְהוּי ר"ה בְּדַמוּכַח בְּרִישׁ שְׁנִי**

גְזִירִים (גְזִיר נו.) וְאִפ"ה הַמִּטָּה טְמֵאָה וְאִע"ג דִּישׁ לְדַחוּת בְּגוֹן שְׁהִכְלָה מִפְּסַקְתָּ בֵּין נָגַה לְחֲבִירוּתָיָה אִין נִרְחָא דְבִהֲדִינָא יָם בִּירְשָׁל' דְּמַנְעָה בִרָה"ה מְטַמֵּא בְּמַעַת לַעַת וי"ל דְּאֵף בִרָה"ה לֹא נִטְהַר בְּקַדְשִׁים מִשּׁוֹם חֻזְקַת טוהרָה בִּינן אוֹיָבָא רִיעוּתָא מְגוּפָה וְאִע"ג דְּמִסּוּטָה יִלְפִין לְטַהַר בִרָה"ה אִפִּי' הֵיכָא דְּלִיפָא חֻזְקָה כְּמוּ שְׁאֲפָרַשׁ לְקַמֵּן הִכָּא לֹא יִלְפִין מְסוּטָה מִשּׁוֹם שְׁהֵאֲשָׁה שְׁרָאֲתָה הִשְׁתָּא וְזֵאִי טְמֵאָה הִיא וְלֹא גְמַרִין מְסוּטָה לְטַהַר בִרָה"ה אֲלֵא כְּמוּ סַפֵּק גַּעַ סַפֵּק לֹא גַעַ שְׂגַם עֲתָה בְּסַפֵּק דְּוִמָּא דְּסוּטָה וּמִיָּהוּ בְּדַבְּר שְׁאִין בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל טוהֹר בְּמַעַת לַעַת דְּלִקַּמֵּן מַקְשִׁין אַמְתְּנִי' דְּבָר שְׁאִין בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל הוּא וּמוֹקְמִינן בְּשַׁחֲבִירוּתָיָה נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמִּטָּה וְהִינוּ מִשּׁוֹם דְּדָבָר שְׁאִין בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל לֹא גְמַרִין מְסוּטָה [אֵף עַל גַּב דִּר"ש מְטַהַר בְּמַקְוֶה שְׁנִמְדָד מְסוּטָה. גִּי'] אֲלֵא גְמַרִין לְטַהַר מִדְּרַב גַּזַּל דְּאִמַּר רַב גַּזַּל (סוּטָה דָּף כו.) בְּתִיב וְהַבְּעַר אֲשֶׁר יַעַ בְּכָל טְמֵא לֹא יִחַבֵּל הֵא סַפֵּק טוהֹר וּכְתִיב כָּל טוהֹר יִחַבֵּל בְּשָׂר הֵא סַפֵּק טְמֵא אֲלֵא כֵּאֵן שְׁאִין בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל כֵּאֵן שִׁישׁ בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל וּבְטִמְאָת בְּשָׂר קִדְשׁ שְׁאֵן לְמַפְרַע כְּמוּ לְהַבָּא וְעוֹד יי"ל דְּלֹא גְמַרִין מְסוּטָה אֲלֵא טְמֵאוֹת מִנֵּעַ וְלֹא טְמֵאוֹת רָחִיב לְכָךְ. מְטַמֵּא אֵף בִרָה"ר אֲבָל דְּבָר שְׁאִין בּו דַּעַת לְשֹׂאֵל טוהֹר דְּבְטִמְאָת בְּשָׂר קִדְשׁ שְׁאֵן. מְטַמֵּא ע"י רָחֵת הַב אוֹ הַבָּה אוֹ הַנְּגִה דְּאִסְרִין לְאָכַל בְּשָׂר קִדְשׁ וְהִי בְּכַלל כָּל טוהֹר יִחַבֵּל בְּשָׂר (וַיִּקְרָא ז':י"ט) וּא"ת מֵאִי טָנָא דְּבִנְעַע בְּאֶחָד בְּזִילָה (לְקַמֵּן נָגַה דָּף 7.) דְּמְטַמְּאוּנָן רְבָּעָן אֵף בִרָה"ה בְּדַמוּכַח בְּתוּסַפְתָּא הֵיכָא דְּלֹא רָחֵאוּ חֵי מְבַעְרַב מִשּׁוֹם דְּכָל הַטְּמֵאוֹת בְּשְׁעֵת מַצִּיאָתָן וְאִשָּׁה גְּמִי אִמְרִינן (לְקַמֵּן נָגַה דָּף 7.) בִּינן דְּשִׁכְיַחֵי בַּה דְּמִים כְּאִינָה בְּדוּקָה דְּמִנָּא וְאֲמַאי מְטַהֲרִין לְחֵלֶין אֵף בִרָה"י וי"ל דְּלִקַּמֵּן [נְמִי] בְּנַעַע בְּאֶחָד בְּזִילָה מִיָּדִי בְּקַדְשִׁים וְכֵן קֶפֶה (לְקַמֵּן נָגַה דָּף ג:): דְּפָרִיךְ

הֵלֵל לְשְׁמַאי אוֹרִי בְּקַדְשִׁים דְּאִי לֹאֹ הִכִּי תַקְפָּה לִיָּה לְנַפְשָׁה וְכֵן פְּלוּגְתָּא דְּחֻזְקָיָה וְר' יוֹחָנָן (עַם) הַמְדִּלָּה י' דְּלִיִּים מִים מִיָּדִי בְּמִים שְׁנַעֲשׂוּ עַל טוהָרַת הַקֹּדֶשׁ לְלוֹשׁ בָּהֶן עֶסֶת מִנְחוֹת אוּ לְהִדִּיחַ בָּהֶן בְּשָׂר קִדְשׁ בְּקִדְשׁ דְּמִו וּא"ת וּמ"ש דְּאִמְרִינן בְּנַעַע בְּאֶחָד לְשָׂרָף וּבְמַעַת לַעַת אִמְרִינן תוֹלִין דְּאִשָּׁה גְּמִי מַקְרִיא בְּמִקּוּם מַצִּיאָתָה דְּכָל מִקּוּם שְׁהִיא טְמֵאָתָה עֲמָה דְּאִי לֹאֹ הִכִּי תַקְשִׁי אִשָּׁה לְחֻזְקָיָה דְּמְטַהַר בְּקֶפֶה מִמִּקּוּם לְמִקּוּם וי"ל מִשּׁוֹם דְּלַבּוּ נוֹקְפוּ וּיְבַטֵּל מִפְּרִיָּה וּקְרִיָּה דְּסַבּוֹר דְּשִׁכְיַחֵא טְמֵאָה בִּינן שְׁשׁוֹרְפִין עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּפְרִישׁ דְּכַה"ג אִמְרִינן לְקַמֵּן (נָגַה דָּף ג:): וְהָא דְּפָרִיךְ הֵלֵל לְשְׁמַאי הִינוּ מִשּׁוֹם דְּלַבּוּ נוֹקְפוּ לֹא הִיָּה לוּ לְטַהַר לְגַמְרִי [אֵךְ קֶשֶׁה דְּמְטַהַר אֵף בִרָה"י וּבִקְפָה מְטַהַר ר' יוֹחָנָן בִרָה"י וְכֵן בְּנַעַע בְּאִ' בְּזִילָה אֲפִילוּ רוֹחֵאוּ חֵי לְכָךְ נִרְחָא דְּטַעֲמָא דְּשַׁמְאִי מִשּׁוֹם בְּטוּל פְּרִיָּה וּקְרִיָּה וְלַהֲבִי לֹא עֲבָדִין סִיג בִרָה"י אִפִּי אִי לֹא בְּבָדוּק דְּמִינָא. גִּי':] אֵךְ קֶשֶׁה לִפ"י מֵאִי פְרִיךְ לְהֵלֵל מִמַּקְוֶה גִּימָא מִשּׁוֹם דְּלַבּוּ נוֹקְפוּ וּא"ת אֲמַאי מְטַהַר שְׁמַאי טְפִי בְּאִשָּׁה מִצְרָפָה וְנַעַע בְּאֶחָד אִע"ג דְּמַשְׁנֵי שְׁמַאי דְּאִשָּׁה אִין לָהּ שְׁלִים הִינוּ לְהֵאִי לְשָׁנָא דְּאִי הִיָּה דָם מַעֲקָרָא הִיָּה אֲתוּ אֲבָל לְשָׂאָר לְשִׁנִּי לִית לָן הִיא טַעֲמָא וי"ל דְּטַעֲמָא דְּשַׁמְאִי מִשּׁוֹם דְּאִשָּׁה בְּדוּקָה הִיא וְהָא דְּקֶאֱמַר בִּינן דְּשִׁכְיַחֵי בַּה דְּמִים כְּאִינָה בְּדוּקָה דְּמִנָּא הִינוּ לְהֵלֵל וּא"ת לר"מ אֲמַאי מְטַהַר בְּנַעַע בְּאֶחָד וּבִאִשָּׁה תוֹלִין וי"ל מִשּׁוֹם דְּמוּקְמָה אַחֲזַקְתָּה וְאִשָּׁה מִשּׁוֹם דְּאוֹיָבָא רִיעוּתָא מְגוּפָה: וְהֵלֵל כִּי אִמַּר דְּמוֹקִי מִלְתָּא אַחֲזַקְתָּה. בְּגוֹן סַפֵּק גַּעַ סַפֵּק לֹא גַעַ הִינוּ בִרָה"ה בְּדַפְרָשִׁית אֲבָל בִרָה"י לֹא מוֹקְמִינן אַחֲזַקְתָּה וְהוּי טְמֵאָה וְזֵאִי יִלְפִין מְסוּטָה וְזוֹקָא סַפֵּק גַּעַ סַפֵּק לֹא גַעַ הוּי וְזֵאִי טְמֵא אֲבָל טְמֵא שְׁנַעַע בְּאֶחָד מִן הַחֲבִיּוֹת וְחִינוּ יוֹדַע בְּאִיָּה מַהֵם גַּעַ הוּי שְׁנִיָּהֶם טְמֵאִים מִסַּפֵּק וְחִינוּ טְמֵאִין שְׁנִיָּהֶם בְּנֻזְזֵי דְּלֹא גְמַרִין מְסוּטָה אֲלֵא דְּבָר שְׁיָכוּל לְהִיּוֹת וְהִכָּא הָאֶחָד טוהֹר בְּנֻזְזֵי וְכֵן מִשְׁמַע בְּרִישׁ שְׁנִי גְזִירִים (גְזִיר נו.) דְּתַתְּנִי אִמַּר לָהֶם אֶחָד רָחִיטִי אֶחָד מִכֶּם שְׁנִטְמֵא וְחִינוּ יוֹדַע אִיָּה מִכֶּם מְבִיאִין קֶרְבֵּן טְמֵאָה וְקֶרְבֵּן טוהָרָה וְלֹא מִינְתִּי כָּל אֶחָד קֶרְבֵּן טְמֵאָה מִשּׁוֹם דְּלֹא גְמַרִין מְסוּטָה אֲלֵא דְּבָר שְׁיָכוּל לְהִיּוֹת וְהָא דְּפָרִיךְ הֵתָם אֲמַאי מִיִּיתוּ קֶרְבֵּן טְמֵאָה לִיתוּ תַרְוִיָּהוּ קֶרְבֵּן טוהָרָה דְּאֶחָד שְׁאִמַּר לְשָׁנִים הִיוּ לַהּ ג' וְהוּי ר"ה וּסַפְקוּ טוהֹר אִע"ג דְּאִין יָכוּל לְהִיּוֹת שְׁנִיָּהֶם טוהוֹרִין דְּהָאֶחָד וְזֵאִי טְמֵא וְכֵן גַּבִּי שְׁנִי שְׁבִילִים בִּפ"ק דְּפַסְחִים (דָּף י.) מְטַהֲרִין שְׁנִיָּהֶם בְּבִאֹו לְשֹׂאֵל זֶה אַחֵר זֶה אִע"ג שְׁבִזְזֵי נְטִמָא הָאֶחָד הֵתָם לֹא מְסוּטָה גְמַרִין אֲלֵא דְּמוֹקְמִינן כָּל אֶחָד בַּחֻזְקַת טוהָרָה בְּדִאֲרִיתָא הִכָּא דְּהִיוּ טַעֲמָא מִשּׁוֹם דְּמוּקְמִינן מִלְתָּא אַחֲזַקְתָּה [וּמִיָּדִי כְּשֵׁין ב' גְזִירִים דְּלִיפָא לְמִילָף מְסוּטָה וְצִירִיבָא טַעֲמָא דְּחֻזְקָה. גִּי':] וּמִיָּהוּ הֵיכָא דְּלִיפָא חֻזְקָה לְטוהָרָה מְטַהֲרִין בִרָה"ה מְסוּטָה כְּמוּ מַקְוֶה שְׁנִמְדָד וְנִמְצָא חֶסֶר דְּמְטַהַר ר"ש בִרָה"ה גְּמַרִין מְסוּטָה אִע"ג דְּלִיפָא לְמִימַר הַעֲמִד מַקְוֶה עַל חֻזְקָתוֹ דְּאֶלְדְּרָה הַעֲמִד טְמֵא עַל חֻזְקָתוֹ וְאִם תִּאֲמַר וְהִכִּי יִלְפִין מְסוּטָה דְּבִרָה"י לְפִינן מְסוּטָה לְטַהַר בְּרִשָׁת הַרְבִּים אֲפִלוּ לִיבָא חֻזְקָה הֵא סוּטָה אִית לָהּ חֻזְקַת טוהָרָה וְיָם לוֹמַר בִּינן דְּקֶאֱא לָהּ וְנִסְתַּרְתָּה אֲתַרַע חֻזְקָתָה וְאִע"ג דְּאִין סְתִירָה בִרָה"ה מִכָּל מִקּוּם אֲתַרַע חֻזְקָתָה שְׁאֵן חֻצַת סְתִירָה בְּאֲפִלָּה וּבְזִילָה [מִיָּהוּ בְּרִירוּשׁ לְמִי דְּסוּטָה מִשְׁמַע דְּאֲפִילָּה וְזִילָה הוּי רָה"ה גְּמוֹר. גִּי'] וְכַעַת שְׁאִין גַּבִּי אֲדָם מַצִּיין וּא"ת א"כ הֵיכִי יִלְפִין מְסוּטָה דְּבִרָה"י סַפְקוּ טְמֵא אִפִּי' אוֹיָבָא חֻזְקָה הֵא בְּסוּטָה אֲתַרַע חֻזְקָה וְקֶרָא דְּוִנְטִמְאָה דְּאִיתַר לְאִנְמוּרֵי בְּעִלְמָא מְסוּטָה אִימָא זְוֹקָא הֵיכָא דְּלִיפָא חֻזְקָה וְאֶצְטְרִיךְ קֶרָא לְאִשְׁמוּשֵׁין דְּהִיו טְמֵא וְזֵאִי אִע"ג שְׁאִינוּ אֲלֵא סַפֵּק וְגַם לְטַהַר בִרָה"ה אִע"ג דְּלִיפָא חֻזְקָה וי"ל דִּילְפִין מְסוּטָה שְׁעֵשְׂאָה הַבְּתוֹב וְזֵאִי טְמֵאָה וְזֵאִי וְלֹא אֲתַרַע אֲלֵא חֻזְקַת טוהָרָה וְזֵאִית:

ב.

עיין משפט בר מצוה

א סמג לאוין קיאה:

ב מיין' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ג מיין' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ד סמג לאוין קיאה:

ה מיין' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

ו מיין' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:

ז מיין' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ח מיין' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

 עין משפט גור מצוה

^א סמך עשין רמח, טוש"ע יו"ד

^{סי' רא סעי' עא:}

^{ב מיי' פה' מהל' תרומות הל' כד:}

דאיכא ריעותא מנופּסה. אַבל אי לאו האַי טעמא הָנה מוקמינן לָהּ אַחזקת טַהרָה אַע"נ דִּהֶשְׁתָּא וְדאִי טַמְאָה כּמוּ בִּנְנע בְּאֶחָד דְּמַטְהִירִים אָף רַבָּנן בְּרָהֵסוּ חַי מַדְבְּרָב אַע"נ דִּהֶשְׁתָּא הוּא מַת וְלִיכָא עוֹד חֻזַּקת חִיּוּת [וְהָא דְאִמְרִי' פ"ק דְּחֵלִין (דף ט.)] גְּבִי בָא זָאב וְנֹטל גְּבִי מַשִּׁים הָתֵם גְּמָרִינן מַסּוּטָה דבר"ה סְפָקוּ טַהוֹר הָיִנוּ לְפִי סְבֵרַת דְּבָרֵי הַמִּקְשָׁה דְּמַדְמִי אֶסוּר לְסַכְנֵתָא אֲבָל מַסְקִנָא דְשַׁנִּי לָן בִּין אֶסוּרָא לְסַכְנֵתָא לָא וְלִפִּי מַסּוּטָה. גי'] ומ"מ אַס עָשׂוּ מִבְּהֵמָה גְּבִינּוֹת וּשְׁטוּטָה וְנִמְצְאָת טַרְפָּה אִין לְהַתִּיר הַגְּבִינּוֹת מִטַּעַם אֲנֹכִי בַּחֲמִ' בְּחֹק' שְׁלֹא הָיְתָה טַרְפָּה מִתְחַלָּה בִּיּוֹן דְּמַעוּלָם לֹא הָיְתָה אוֹתָהּ שְׁעָה מִבְּרַקַּת לֹא חֲשִׁיבָה חֻזְקָה בְּדַמוּכַח בְּהַכֵּל שׁוֹחֲטִין (חֵלִין יא:): דְּקֹאֲמַר אֲתִירָא מִמֶּכָּה אֲבִיו וּמִפְּרָה אֲדָמָה דְאֲזֵלִינן בְּתַר רַבָּא וְהִכִּי מוֹכַח דְלִמָּא מַשּׁוּם דְמוֹנְקִי לָהּ בְּחֻזַּקת שְׁחִינָה טַרְפָּה אֲלֵא לֹא חֲשִׁיב אוֹתָהּ חֻזְקָה בְּדַפְרָשִׁית ונ"ע לְהַתִּיר הַגְּבִינּוֹת: לְהֵלֵל הָשָׂה וְדאִי. דְּמַדְקֹאֲמַר ר' שְׁמַעוֹן בְּסִיפָא בְּרַה"י תוֹלִין מִכְּלָל דְּטַמְאוּת דְּקֹאֲמַרֵי רַבָּנן בְּרִישָׁא הָיִנוּ וְדאִי: הֶשְׁתָּא הוּא דְחֻזְאִי. וְרַב דְאִמַר בְּפ' י' יוֹחָסִין (קדוּשִׁין עט.) הֲרִי הִיא בּוֹנֵקַת לְפִינֵינוּ גְּבִי קַדְשָׁה אֲבִי' בְּדָרְךָ וְקַדְשָׁה עֲצֻמָּה בְּעִיר וְשִׁנִּיהֶם בְּיוֹמָא דְּמַשְׁלִים ו' חֻדָּשִׁים שְׁבִין נְעוּרוֹת לְבַגְרוּת וְלֹא קֹאֲמַר הֶשְׁתָּא הוּא דְּבַגְרָה הָיִנוּ מַשּׁוּם דְּרִגּוּלוֹת שְׁעָרוֹת לְבָא מַנְפָּרָא וְכִי פִרְיָן הָתֵם לְשְׁמוּאֵל מִמַּקְנֵה וְחִבִּית ה"נ מַצֵּי לְמַפְרָךְ לְרַב דְּזוֹקֹא בְּשְׁעָרוֹת קֹאֲמַר רַב אֲלֵא דְפִרְיָן לְשְׁמוּאֵל טַיִי בְּפִשְׁטוּת וְהָא דְקֹאֲמַר הָתֵם לִימָא רַב דְאִמַר בְּר' גַּת דְאִמַר אַס בְּרִיא הוּא עֲלִיו לְהַבִּיא רָחִיב שְׁסָכִיב מִרַע הִּיא אַע"נ דְּרַב זִנְקֹא בְּשְׁעָרוֹת קֹאֲמַר הָתֵם נָמִי רַב הַעוּלָם בְּרִיאִים וְאִית לָן לְמִימַר דְּבִרְיא הִּיא כּמוּ שְׁהוּא עֲבָשׁוּ: הָתֵם תַּרְתֵּי לְרַעוּתָא. תַּמָּה דְּבפ"ק דְּחֵלִין (דף י. וְשֵׁס) אִמְרִינן שְׁחִטָּה וְנִמְצָא הַסָּפִין פָּגוּם וְשָׂבַר בּוּ עֲצָמוֹת אַחֲרֵי כֵן רַב חֲסָדָא אָמַר בְּשָׂרָה מַשּׁוּם דְּעֵצָם וְדאִי פּוֹגֵם כּוֹי וּפְרִיָן לִיָּה מִטְבֵּל וְעָלָה וְנִמְצָא עֲלִיו דְּבַר חוֹצֵן אַע"פ שְׁנַתְּעַסֵּק בְּאוֹתוֹ הַמִּין כָּל הַיּוֹם כָּלּוּ לֹא עָלְתָה לוֹ טְבִילָה וּמַשְׁנֵי סָבִין אַתְרַעֵי בְּהֵמָה לֹא אַתְרַעֵי וְהֶשְׁתָּא הָא אִיכָא תַּרְתֵּי לְרַעוּתָא דְּהָרִי פָּגוּם לְפָנֶיךָ וְהַעֲמַד בְּהֵמָה בְּחֻזַּקת אֶסוּר בְּדֹאֲמַר הָכָא

דִּה"נ אַתְרַעֵי מַקְנֵה וְאָסֵד לֹא אַתְרַעֵי וְאִפ"ה מְטַמְאִין וִי"ל דְּהָתֵם מַשּׁוּם דְּעֵצָם וְדאִי פּוֹגֵם בְּדֹאֲמַר הָתֵם א"ר אִין סְבָרָא לְחַלֵּק בִּין מַקְנֵה אַתְרַעֵי לְאָסֵד אַתְרַעֵי וְהָתֵם ה"פ סָבִין אַתְרַעֵי וְאִיכָא סָפִיקוּ טוֹבָא שְׁמַא בְּעֵצָם נִכְפָּם וְאִפ"ה בְּעוֹר נִכְפָּם שְׁמַא נִכְפָּם בְּמַעוּט קֹמָא שְׁמַא לֹא שְׁחַט כְּנָגַד הַפְּגִימָה אֲךָ קָשָׁה דְאִמַר הָתֵם מַנְלָן דְאֲזֵלִינן בְּתַר חֻזְקָה דְּכַתִּיב וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת וְזָלְמָא אֲדַנְפִּיךָ וְאִתִּי בְּצִיר לִיָּה שְׁעוּרָא אֲלֵא אֲנֹחֲמִי' אַחֲזַקָה וְקָשָׁה הָתֵם מַשּׁוּם דְלִיכָא רִיעוּתָא

וְאִפְתִּי הִיכָא דְאִיכָא רִיעוּתָא מַנְלָן דְאֲזֵלִינן בְּתַר חֻזְקָה וִי"ל דְּמוּכַח הִיכָא דְבָא כְּהֵן בְּסוּף שְׂבוּע וְרָחָה וְהָנָה הֲנֻנֵּה וְאַתְרַע חֻזְקָה מְטַמְאִין אֲדָם הַנִּכְנָם שֵׁם בְּאוֹתוֹ שְׂבוּע וְחִיב קֶרְדָּן אַס נִכְנָם בְּעֻזְרָה וְקָשָׁה אֲדַרְבָּה יִמָּא הָתֵם הָרִי חֶסֶר הֲנֻנֵּה לְפָנֶיךָ וְאֲנֹכִי גְבִירָא בְּחֻזַּקת טַהֲרָה הָכָא גְּבִי דְגִבִּי מַקְנֵה נָמִי סְפָקָא מְשׁוּי לִיָּה. ^(ט) דְּתַנּוּ: מַקְנֵה שְׁנַמְדָּד וְנִמְצָא חֶסֶר — כָּל הַטְּהוֹרוֹת שְׁנַעֲשׂוּ עַל גְּבִיו לְמַפְרַע. בִּין בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים בִּין בְּרִשׁוֹת הַיְּחִיד — טַמְאוּת. לְשִׁמְאִי קוּשְׁיָא לְמַפְרַע. ^(א) לְהֵלֵל קוּשְׁיָא וְדאִי, דְאִילוּ מַעַת לַעַת שְׁבַנְדָּה תוֹלִין — לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין, וְאִילוּ הָכָא טוֹמְאָה וְדאִי! הָתֵם, מַשּׁוּם דְאִיכָא לְמִימַר: הַעֲמַד טַמְא עַל חֻזַּקתוֹ, וְאִימָא לֹא טָבַל. אֲדַרְבָּה, הַעֲמַד מַקְנֵה עַל חֻזַּקתוֹ, וְאִימָא לֹא חֶסֶר! הָרִי חֶסֶר לְפָנֶיךָ! הָכָא נָמִי, הָרִי דָם לְפָנֶיךָ! הַשְׁתָּא הוּא דְחֻזְאִי. הָכָא נָמִי, הַשְׁתָּא הוּא דְחֶסֶר! הִכִּי הַשְׁתָּא? הָתֵם אִיכָא לְמִימַר: חֶסֶר וְאַתָּא, חֶסֶר וְאַתָּא. הָכָא מִי אִיכָא לְמִימַר: חֻזְאִי וְאַתָּא, חֻזְאִי וְאַתָּא? וּמאִי קוּשְׁיָא!?! דְלִמָּא הָגַם הָגַם חֻזִּיתִיָּה! הָתֵם אִיכָא תַּרְתֵּי לְרִיעוּתָא, הָכָא אִיכָא חֻדָּא לְרִיעוּתָא. ^(ב) וּמאִי שְׁנָא מַחֲבִית? דְּתַנּוּ: הִּזְיָה בּוֹדֵק אֶת הַחֲבִית לְהִיּוֹת מַפְרִישׁ עָלֶיהָ תְּרוּמָה וְהוֹלָה, וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא חוֹמֵץ — כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים (הָרֹאשׁוֹנִים) וְדאִי, מִכָּאֵן וְאִילָךְ — סָפֵק. קוּשְׁיָא לְשִׁמְאִי! ^(ט) הָתֵם, מַשּׁוּם דְאִיכָא לְמִימַר: הַעֲמַד טָבַל עַל חֻזַּקתוֹ, וְאִימַר לֹא נִתְקַן. אֲדַרְבָּה, הַעֲמַד יִין עַל חֻזַּקתוֹ, וְאִימַר לֹא הֶחְמִיץ! הָרִי הֶחְמִיץ לְפָנֶיךָ! הָכָא נָמִי, הָרִי דָם לְפָנֶיךָ! הַשְׁתָּא הוּא דְחֻזְאִי. הָתֵם נָמִי, הַשְׁתָּא הוּא דְהַחֲמִיץ! הִכִּי הַשְׁתָּא? הָתֵם אִיכָא לְמִימַר: הֶחְמִיץ וְאַתָּא, הֶחְמִיץ וְאַתָּא. הָכָא מִי אִיכָא לְמִימַר: חֻזְאִי וְאַתָּא, חֻזְאִי וְאַתָּא? וּמאִי קוּשְׁיָא!?! דְלִמָּא הָגַם הָגַם חֻזִּיתִיָּה! הָתֵם אִיכָא תַּרְתֵּי לְרִיעוּתָא, הָכָא אִיכָא חֻדָּא לְרִיעוּתָא. וְרַמִּי חֲבִית אַמְקָה: מֵאִי שְׁנָא הָכָא וְדאִי, וּמאִי שְׁנָא הָכָא סָפֵק? אָמַר רַבִּי חֲנִינָא מְסוּרָא: מֵאֵן תִּנָּא חֲבִית? רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא, דְלִגְבִי מַקְנֵה נָמִי סְפָקָא מְשׁוּי לִיָּה. ^(ט) דְּתַנּוּ: מַקְנֵה שְׁנַמְדָּד וְנִמְצָא חֶסֶר — כָּל הַטְּהוֹרוֹת שְׁנַעֲשׂוּ עַל גְּבִיו לְמַפְרַע, בִּין בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים בִּין בְּרִשׁוֹת הַיְּחִיד, טַמְאוּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים טְהוֹרוֹת, בְּרִשׁוֹת הַיְּחִיד תוֹלִין.

שמיאי אומר פרק ראשון נדה

פינן דמגופסה קחזיא מועדה ועלילה היא לכך אין לה חזקת טהרה: ומאי שנא ממקנה לתרניהו פריך: שנעשו על גביי טהרות שנשתמשו בכלים שטבולו בוי: בין ברה"ה בין ברה"י בין שהמקנה עומד ברה"ה דקומא לן ספק טמאה ברה"ה ספקו טהור הכא קמא דלאו ספק הוא אלא נדאי כדמפרש טעמא לקמן בשמעתין: לשמאי קשיא למפרע דהא מטמאיןן טהרות למפרע ולא אמרינן העמד מקנה על חזקתו: דאלו מעת לעת טהרות דמטמאין להו משום ספקא דמעת לעת לרצנן וה"ה מפקידה לפקידה דהלל: תולין אס תרומה הן: ולא שורפיין בדתתני בפרכיתא דהרואה פתס לקמן בפרכין (נדה דף ו.) ואלו הכא במקנה: טמאה נדאית מטמאיןן להו למפרע ושורפיין את התרומה מדקתני ברה"ה טמא אלמא כונדאי משני ליה: לא טבל טבילה הונגת הלכך טמאה נדאית יש: חסר ואתא חסר ואתא ואתרע לה לטחוקה מקמי הכי טובא ולא ידעינן מאימת הלכך ריע טפי מאשה: הכא מי אכא למימר כוי' הלכך עד שעת מציאת דם לא אתרעי חזקה ודך דאשתכח השתא אכא למימר דהשתא הוא דחזאי: הגם הגם לשון רביה שהגם הולך ונגדל ודומה לו במסכת שביעית בפ"ד בראשונה היו אומרים מלקט אדם מתוך שדהו עצים ונעשים הגם הגם כדרך שמלקט משל חבירו כוי'. כלומר ע"י שיניה הגם רבה במקור יוצא ממנו מעט מעט כחרדל מה שאין המקור יכול להחזיקה ויוצא מעט לבית החיצון וזה כמה ימים התחיל והיא נטמאת מטפת דם כחרדל כדלקמן (נדה דף מ.) תרתי לרעותא העמד טמא על חזקת טמאה ובחזקת טהרה דמקנה איכא ריעותא שהרי חסר לפניך. אבל באשה כדירה הוא דאיכא ריעותא שהורע חזקת טהרתה קצת דהרי דם לפניך ומשום דך ריעותא לחודה לא מרעינן לה הואיל ובטהרות לא משכחת ריעותא אחריתא דכי למרת העמידם על חזקתם בחזקת טהרתם הס: ומאי שנא מחבית לכ"ש פריך: היה בודק את החבית טועמה אס היא בחזקתה שלא החמיצה: להיות מפריש עליה כלומר להיות סומך עליה והולך ושותה שאר חביות ונותן שיעיו

בזו להפריש ממנה עליהם לאחר זמן שהתרומה נטלת במקשה: כל ג' ימים נדאי פלונתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי בבבבא בתרא בפי' המוכר פרות (בבבא בתרא דף צו.) ר' יוחנן אומר כל ג' ימים לאחר כדירה ראשונה שמצאה בחזקתה נדאי וין ואס אמר בתוך ג' ימים הרי זו תרומה על אלנו הסמוכין לה כלס מתקנות מבאן ואילך ספק ותרומה היא ויחזור ויתרס ור' יהושע בן לוי אומר כל ג' ימים קדם כדירה אחרונה שנמצאת חזן ונדאי חזן דבינן דעכשו חזן גמור הוא נדאי אין פחות מג' ימים שהתחיל להחמין ואס עשאו בתוך אותן ג' ימים תרומה על מקום אחר אינו תרומה אלבבא דרבי דאמר בהמוכר את הספינה (ב ב פד:) וין וחזן שני מינין הן דאי לרבנן הא קומא לן (תרומות פ"ב מ"ב ו') תרס מן הדעה על הדיפה תרומתו תרומה מבאן ואילך למפרע ספק והיא זו תרומה ויחזור ויתרס. אלמא בין למר בין למר מספקין ריעותא למפרע: ורמי חבית אמקנה דהא תרניהו איכא תרתי לרעותא: מאי שנא במקנה דמחזקין למפרע טמאת נדאי ומ"ש בחבית דקאמר ספק: ברה"י תולין טעמא מפרש לקמן:

 מסורת הש"ס

א תוספתא מקוואות; קידושין עט; גיטין לא: ב חולין י.

ג בבא בתרא צו.

ד קידושין עט.

ה תוספתא מקוואות; משנה מקוואות; גיטין לא:

 גליון הש"ס

גמ' ומ"ש מחבית. עי' רפ"ג דתרומות ובר"ש שם:

^{מירי שנתכפון לתרס מן היין ונמצא חזן דהנה ליה תרומה בטועות כדמשמע בתיובספתא דתרומות פֿרָק התודה והמעשר:}

שמאי אומר פרק ראשון נדה

מסוּטָה דְּכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר ה) וְהָיָה נִטְמָאָה אֶתְפָּשׂ טַמְאָה לְסוּטָה: וַעֲשֹׂאֶיהָ וַשְּׂעִיָּהּ לֹא לְמִדּוּהָ אֲלֵא מִסוּטָה.

תּמָה דֵּהָא רַבָּנן מְטַמְּאִין אֲף בִּר"ה מִשּׁוּם דִּהְיוּ תַרְתֵּי לְרַעוּתָא אִם כּוּן לֹא הָיוּ סָפֵק וְלֹא שִׁיךְ זֶה לְסוּטָה מִידי וְכוּן בְּחֻבֵּית דִּהְיוּ וְזֵלֵי טַבֵּל לְרַבָּנן דְּמִיָּא דְּמַקְנֵה הָא לֹא גְמַרְיֵנן מִסוּטָה אֲלֵא טַמְאָה וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן נָמִי דְּגַמַר חֻבֵּית מִטְמָאָה הָא לֹא שִׁיךְ מִידי לְסוּטָה וְאוֹמַר ר"ת דִּלָּא קֹאמַר דְּכִי אֲלֵא לְפָרֶשׁ דִּלָּא תַקִּשִׁי לֵהוּ מִסוּטָה וְטַעֲמָא דְרַבָּנן מִשּׁוּם דִּהְיוּ תַרְתֵּי לְרַעוּתָא וְהָיוּ וְזֵלֵי וְלֹא סָפֵק וְלַרְבֵּי שְׁמַעוֹן הָיוּ סָפֵק דְּלִית לֵיהּ טַעֲמָא דִּדְרֵי חָסֵר לְפָנֶיךָ דִּהֲשָׁתָא הוּא דְחָסֵר וְכַנָּג דִּיעַמַּד מַקְנֵה בְּחֻזְקַת שְׁלֵם אִיכָא לְמִימַר הֲעַמַּד טַמָּא עַל חֻזְקָתוֹ וְלַכָּךְ בִּרְה"י תּוֹלִין מִדִּינָא וְאֵע"ג דִּלֹּא יִלְפִינוּ מִסוּטָה וּלְכָךְ בְּחֻבֵּית נָמִי סָפֵק אֲבָל בִּרְה"ר מְטַהֵר אֵע"ג דְּלִיכָא חֻזְקָה דְּמִסוּטָה וְלִפְנֵין כְּדִפִּי לְעוֹל וּבְכָל סָפֵק טַמְאָה אִית לֵה בִרְה"י תּוֹלִין: גַּמַּר סוּף טַמְאָה מִתְחַלֵּת טַמְאָה. תּמָה דְשִׁפִּיר קֹאמְרֵי רַבָּנן דִּהֲתִם אִיכָא חֻזְקַת טַהֲרָה וּי"ל דְּגַמַר מִתְחַלֵּת טַמְאָה הִיכָא דְּלִיכָא חֻזְקַת טַהֲרָה כְּגוֹן הִיאֵה דְתַנּוּק דְּפִי בְּתַרְא דְקַדוּשָׁין (דף עב.) דְּאִיכָא רַב תַּיִנוּקוֹת מְטַפְּחִין כְּנָגַד חֻזְקַת הֶעָסָה וְאִינוּ רַב גַּמּוֹר וְהָיוּ פִּלְגָא כְּנָגַד הַחֻזְקָה וְאִלּוּ הִיא כֶּה דַּעַת לְשֹׁאֵל מִן הַתּוֹרָה הִיא בִּרְה"י טַמָּא גַּמּוֹר וּבִרְה"ר טַהוֹר גַּמּוֹר דְּגַמְרִינן מִסוּטָה וְרַבָּנן הֲתִם אִיכָא חֻזְקַת טַהֲרָה פִּי כְּנָגַד רַב טַפּוּחַ וְהָיוּ סָפֵק וְגַמְרֵי מִסוּטָה לְטַהֵר בִּרְה"ר אֲבָל הֲכָא גִּבְרָא בְּחֻזְקַת טַמְאָה וְהָיוּ תַרְתֵּי לְרַעוּתָא וְהָיוּ וְזֵלֵי: הֲשִׁיךְ שְׁנַמְצָא בְּמַבּוּי. לְשִׁמְאִי פֶרֶךְ דְּמְטַהֵר לְגַמְרֵי: וְשָׂרְצִים דְּמַעְלָמָא. וּא"ת סִיכָא דְקַתְנֵי הֲתִם כְּתִם שְׁנַמְצָא בְּחֻלְקָה מְטַמָּא לְמַפְרַע עַד שְׁתַּאֲמַר בְּדַקְתִּי אֶת הַחֲלוּק וְלֹא הִיא בּו כְּתִם או עַד שְׁעַת כְּבוֹם וְלֹא אֲמַרְיֵנן אִי נִפֵּק מִגּוּפָה הִנֵּה מִרְגָּשֶׁת: לִימָא תַנּוּ כְּתָמִים דִּלָּא כְּשִׁמְאִי דְכִינּוּ דְאֲמַר אֲשֶׁה מִרְגָּשֶׁת אֲמִאי טַמְאָה לִימָא לֹאֻ מִגּוּפָה הִנֵּה הוֹאִיל וְלֹא אֲרַגְשֶׁה: בְּצַפּוֹר לֹא נִתְעַסְקָה דְּנִימָא מִדָּם צַפּוֹר הִנֵּה דְאֲמַר הֲתִם תּוֹלֵה בְּכָל דְּבַר שֶׁהִיא וְכוּלָּהּ לְתַלּוּת בְּפִי הַרְוִיאָה כְּתִם (לְקַמְנָה נִדֵּה נח:): מְשַׁמֶּשֶׁת בְּמוֹךְ מִמְלָאָה אֲשֶׁה אוֹתוֹ מִקּוּם מוֹכִין לְשֹׁאֵב אֶת הָרָרַע שֶׁלֹּא תִתְעַבֵּר וְאִינֵה נּוֹטְלָתוֹ מִשֶּׁם אֲלֵא בְּשַׁעַת הַצֶּרֶךְ נִשְׁמָא מוֹךְ הֲעַמִּיד אֶת הָדָם. ג' נָשִׁים מְשַׁמְשׁוֹת בְּמוֹךְ קִטְנֵה מְעַבְרַת וּמִנְיָנָה: מִבּוּיִן בּוּיִן וְיֵשׁ מִקּוּמוֹת לָדָם לְצִאתָ: בּוּיִן דֶּסֶרִי"ט בִּלְעָז"ז: בּוּיִן הָיוּ לְשִׁנֵּי אֲשֶׁה מִרְגָּשֶׁת וּמַעֲקָרָא הִנֵּה אֲחֵי: לִהֲדִיךְ לְשֹׁנָא הֲעַמַּד אֲשֶׁה עַל חֻזְקָתָה:

וּשְׁנִיָּהֶם לֹא לְמִדּוּהָ אֲלֵא מִסוּטָה. רַבָּנן סָבְרִי: כִּי סוּטָה, מָה סוּטָה סָפֵק הִיא, וַעֲשֹׂאוֹהָ כּוּדָאִי — הֲכָא נָמִי סָפֵק, וַעֲשֹׂאוֹהָ כּוּדָאִי. אִי מִסוּטָה, אִימָא כִּי סוּטָה: מָה סוּטָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים טַהוֹר, הֲכָא נָמִי בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים טַהוֹר! הֲכִי הַשְׁתָּא? הֲתִם מִשּׁוּם סְתִירָה הוּא, וּסְתִירָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים לִיכָא. הֲכָא מִשּׁוּם חָסֵר הוּא, מָה לִי חָסֵר בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים, מָה לִי חָסֵר בְּרִשּׁוֹת הַיְיָחִיד. וְכִי תִימָא, הָא כָּל סָפֵק טוּמְאָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים טַהוֹר! כִּינּוּ דְאִיכָא תַרְתֵּי לְרַעוּתָא — כּוּדָאִי טוּמְאָה דְּמִי. וְרַבֵּי שְׁמַעוֹן סָבַר: כִּי סוּטָה, מָה סוּטָה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים — טַהוֹר, הֲכָא נָמִי בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים — טַהוֹר. אִי מִסוּטָה, אִימָא כִּי סוּטָה: מָה סוּטָה בְּרִשּׁוֹת הַיְיָחִיד — טַמְאָה וּדָאִי, הֲכָא נָמִי בְּרִשּׁוֹת הַיְיָחִיד — טַמְאָה וּדָאִי! הֲכִי הַשְׁתָּא?! הֲתִם יֵשׁ רַגְלִים לְדַבֵּר, שְׁהָרִי קִינָא לָהּ וְנִסְתָּרָה. הֲכָא מֵאִי רַגְלִים לְדַבֵּר אִיכָא? וְאִי בְּעִית אִימָא, הִינֵינוּ טַעֲמָא דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן: גַּמַּר סוּף טוּמְאָה מִתְחַלֵּת טוּמְאָה. מָה תְּחַלֵּת טוּמְאָה, סָפֵק נִגַּע סָפֵק לֹא נִגַּע — בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים טַהוֹר, אֲף סוּף טוּמְאָה, סָפֵק טַבֵּל סָפֵק לֹא טַבֵּל — בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים טַהוֹר. וְרַבָּנן? הֲכִי הַשְׁתָּא?! הֲתִם גִּבְרָא בְּחֻזְקַת טַהֲרָה קֹאִי, מִסְּפַקָא לָא מִחְתִּינֵין לִיהּ לְטוּמְאָה. הֲכָא גִבְרָא בְּחֻזְקַת טוּמְאָה קֹאִי, מִסְּפַקָא לָא מְפַקְּינָן לִיהּ מִטּוּמְאָתוֹ. ^(א)וּמֵאִי שְׁנָא מִמַּבּוּי? דְתַנּוּ: הַשֶּׁרֶץ שְׁנַמְצָא בְּמַבּוּי — מְטַמָּא לְמַפְרַע, עַד שְׂיֵאמַר: "בְּדַקְתִּי אֶת הַמַּבּוּי הִזֶּה וְלֹא הִזֶּה בּו שֶׁרֶץ", או עַד שְׁעַת הַכִּיבּוּד! הֲתִם נָמִי, כִּינּוּ דְאִיכָא שְׂרָצִים דְּגוּפִיָּה, וּשְׂרָצִים דְּאֵתוֹ מַעְלָמָא — כְּתַרְתֵּי לְרַעוּתָא דְּמִי. וְאִי בְּעִית אִימָא, הִינֵינוּ טַעֲמָא דְשִׁמְאִי: הוֹאִיל וְאֲשֶׁה מִרְגָּשֶׁת בְּעַצְמָהּ, וְהִלֵּל — כְּסַבּוּרָה הִרְגָּשֶׁת מִי רַגְלִים הִיא. וּלְשִׁמְאִי הָאִיכָא יִשְׁנָה? יִשְׁנָה נָמִי, אֲגַב צַעֲרָה מִיתַעֲרָא, מִיַּדִּי דְהוּהָ אַהֲרָגְשֶׁת מִי רַגְלִים. וְהָאִיכָא שׁוּטָה! מוֹדָה שִׁמְאִי בְּשׁוּטָה. הָא "כָּל הַנָּשִׁים" קַתְנִי! "כָּל הַנָּשִׁים" — פַּקְחוֹת. ^(ב)וְלִיתָנִי "נָשִׁים"! לְאַפּוּקִי מִדְּרַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: "אַרְבַּע נָשִׁים" וְתוֹ לֹא, קָא מְשַׁמַּע לֹן: כָּל הַנָּשִׁים. וְהָאִיכָא כְּתָמִים! לִימָא תַנּוּ כְּתָמִים דִּלָּא כְּשִׁמְאִי? אָמַר אַבְיִי: מוֹדָה שִׁמְאִי בְּכְתָמִים. מֵאִי טַעֲמָא? בְּצַפּוֹר לֹא נִתְעַסְקָה, בְּשׁוּק שֶׁל טַפְּחִים לֹא עֲבָרָה, הָאִי דָם מִהִיכָא אֲתִי? אִי בְּעִית אִימָא, הִינֵינוּ טַעֲמִיה דְשִׁמְאִי: דָּאִם אִיתָא דְהוּהָ דָם מַעֲיָקְרָא — הוּהָ אֲתִי. וְהִלֵּל — כּוֹתְלֵי בֵית הָרַחֵם הָעַמִּידוּהוּ, וְשִׁמְאִי — כּוֹתְלֵי בֵית הָרַחֵם לֹא מוֹקְמִי דָם. מְשַׁמֶּשֶׁת בְּמוֹה, מֵאִי אִיכָא לְמִימַר? אָמַר אַבְיִי: מוֹדָה שִׁמְאִי בְּמִשְׁמָשֶׁת בְּמוֹה. רַבָּא אָמַר: מוֹה נָמִי, אֲגַב זִיעָה מְכוּרִץ כּוּרִץ, וּמוֹדָה רַבָּא בְּמוֹה דְּחוּק. וּמֵאִי אִיכָא בֵּין הָנִי לְיִשְׁנֵי לְהֲדִיךְ לִישְׁנָא?

אִיכָא

טַעֲמִי לֹא אֲצַטְרִיךְ אֲלֵא כִי הִיכִי דִלָּא נֶעְבַּד סָנֵי בְּקַדְשִׁים [וּמִיָּהוּ לְפִי זֶה לֹא א"ש הָא דְאֲמַר לְקַמְנָה עֲשֶׂה סָנֵי לְדַבְרֶיךָ בִּינּוּ דְאִיכָא דִּהְנֵה דָם כּוּי לֹא הִנֵּה אֲלֵא סָנֵי נִשְׁמָא טַעֲמָא דִּהֲגִרְוֶשָׁה אֲרֵהִי אֲף בְּשׁוּטָה לְחֲלוּי. גִּלְיוֹן:]: מִרְגָּשֶׁת בְּעַצְמָה. פִּי בְּשִׁנְעָקַר דָם מִן הַמְּקוֹר וּמִדִּלָּא הַרְגִּישָׁה עַד עַכְשָׁו הֲשִׁתָּא הוּא דְחֻזִּאי וּא"ת וְכִי בְּדַקָּה עַצְמָה וּמַצָּה טַמְאָה וְלֹא הַרְגִּישָׁה מֵאִי [טַעֲמָא דְשִׁמְאִי נִימָא כְּמוֹ שֶׁלֹּא הַרְגִּישָׁה עַכְשָׁו כִּךְ נִימָא שִׁמָּא נֶעְקַר מֵאֲתַמּוּל וְלֹא הַרְגִּישָׁה] וּי"ל דִּלָּא פִּלּוּג רַבָּנן הוֹאִיל וְרַב פְּעָמִים מִרְגָּשֶׁת דֵּהָא לְטַעֲמָא דָּאִם אִיתָא דִּהְנֵה דָם מַעֲקָרָא הִנֵּה אֲחֵי שׁוֹכְבֵת אֲפִרְקִיד מֵאִי אִכָּא לְמִימַר אֲלֵא לֹא פִּלּוּג רַבָּנן וְהָא דְקֹאמַר מוֹדָה שִׁמְאִי בְּשׁוּטָה וּבְמוֹךְ מִשּׁוּם דִּהֲנֵהוּ חֲלוּקוֹת מִשְׁאֵר נָשִׁים וְלֹא שִׁיךְ לְמִימַר בִּהּוּ לֹא פִּלּוּג רַבָּנן וְרַש"י פֶּרֶשׁ מַה עַכְשָׁו לֹא הַרְגִּישָׁה בְּסַבּוּרָה הִרְגָּשֶׁת עַד הוּא וְקָשָׁה מֵאֲתַמּוּל נָמִי נִימָא הָא דִּלָּא הַרְגִּישָׁה אִם שִׁמְשָׁה בְּסַבּוּרָה הִרְגָּשֶׁת שִׁמָּשׁ הוּא וְאֲמִאי מְטַהֲרִין לְמַפְרַע אֲלֵא שִׁמְאִי אִית לֵה דְלַעוֹלָם אֲשֶׁה מִרְגָּשֶׁת וְאִינֵה חוֹשָׁשֶׁת בְּהִרְגָּשֶׁת מִי רַגְלִים: מוֹדָה שִׁמְאִי בְּשׁוּטָה. וְאִם תַּאֲמַר וְהָא אִין בּו דַּעַת לְשֹׁאֵל וּי"ל כְּגוֹן אֲדָם שְׁנִיגָה גַּם וְרוּצָה לַעֲסֹק בְּקַדְשִׁים וְאוֹתוֹ אֲדָם יֵשׁ בּו דַּעַת לְשֹׁאֵל: וְהָא אִיכָּא כְּתָמִים. פֶּרֶשׁ לְשִׁמְאִי דְאִית לִיה טַעֲמָא דִּהִרְגָּשָׁה לְטַהֵר אֲף בְּקַדְשִׁים הִיא לָנוּ לְטַהֵר כְּתָמִים אֲפִי מַכָּאן וְלִהֲבָא דְאִית לָן לְמִימַר בִּינּוּ דִּלָּא הַרְגִּישָׁה וְזֵלֵי מַעְלָמָא אֲחֵי בְּדִאֲמַר (לְקַמְנָה נִדֵּה דף עב.) גִּבִּי תִינָקַת שֶׁלֹּא הִינֵי זְמַנָּה לְרֹאוֹת אֲפִלּוּ סְדִינּוּ שְׁלֵה מְלַכְלִכִין בְּדָם אִין חוֹשָׁשִׁין לֵה אִימַר בְּשׁוּק שֶׁל טַפְּחִים עֲבָרָה וְלֹא אֲדַעְתָּה אֲבָל לֵהלֵל לֹא תִקָּה בִּינּוּ דְאִינוּ בְּרוּר לו טַעֲמָא דִּהִרְגָּשָׁה לְטַהֵר בְּקַדְשִׁים אִין לָנוּ לְתַלּוּת בְּכְתָמִים וְלוֹמַר דְּמַעְלָמָא אֲחֵי אֲפִלּוּ לְחֲלוּי דְרַגְלִים לְדַבֵּר הוּא דְּמִגּוּפָה אֲחֵי אֲפִילוּי לְמַפְרַע:

מסורת הש"ס

א לקמן נו; לקמן נז; משנה נדה ב משנה נדה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה גמר וכו' וי"ל דגמר מתחלת טומאה וכו' כגון ההיא דתינוק וכו'. ואני העני בדעת לא זכיתי לעמוד בסוד רבותינו דאטו ההיא מותני' דעיסה מפורש בקרא הוא ונקשה גם עלה היכי ילפינן מתחלת טומאה היכי דיש לה חזקת טהרה:

תורה אור השלם

ושבב איש אתה שכבת־זויע ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא נטמאה ועד אין פה והוא לא נתפשף [במדיבר ה, יג]

עין משפט גור מצוה

א	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ב	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ג	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ד	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:

איבא ביניהו למרמי חבית ומקוה. וא"ת להני טעמי נמי איבא למרמי דהא לאבני איבא מוך ללשנא דאשה מודה שמאי בשוטה דלא מרנשת דלמפרע תולין ובמקנה שורפין וכן להלל דלית ליה הני טעמי צריך לשנויי פדמשי דהתם תרמי לרעותא וי"ל דטעמא דהרנשה מהני להלל שלא לטמא נדאי ולשמאי מהני אף בשוטה שלא לטמאותה בנדאי א"נ יש לומר דידע טעמא דתרמי לרעותא לשרף אכל תולין אע"ג דליבא תרמי לרעותא ועקר פרבא דלעיל לשמאי דמשום דליבא בלשה תרמי לרעותא מ"מ לא היה לו לטור לגמרי וא"ת אבתי איבא למרמי דבמקנה מטמאין אף ברה"ר ובנגע באחד בלילה מטורים חכמים ברה"ר ברה"ר ברה"ו חי מבשרב אלא ע"כ הינו טעמא משום דבמקנה איבא תרמי לרעותא וי"ל דלא קשה ליה לעיל אלא במאי דמטור שמאי אף בקשות היחיד: לאבני איבא מוך. ה"מ למימר נמי דאיבא ביניהו שוטה דללשנא קמא דאשה מרנשת מודה שמאי בשוטה ואין לומר דללשנא דאי הנה דם מעקרא הנה אחי מודה נמי שמאי בשוטה דשמא דם אחר נפל קדם בדיקה משום דמשמע דעל דם שנמצא עכשו קאמר: כי פליגי חזקיה ור' יוחנן בקפה שאין לה שולים. שאז משתמשין בה כשהיא משפכת וקפה היא מרבעת ומשתמשין בה לרחפה ונמצאו טהרות בזמין ושרץ בשמאל ופליגי דלחזקיה אית לה טהרות האחרונות טמאות אכל הראשונות טהורות דשרץ בתר דבי נפל דאלו הנה התם מעקר' כשהנביא הקפה לטרות ממנה הטהרות היה נופל גם השרץ ור' יוחנן אמר דטהרות הראשונות נמי טמאות שהאנגים עכבו השרץ מלפל בארץ ולכן לא ראהו לפי שהטהרות נפלו לצד זמין ולצד שמאל שהשרץ שם לא ראה אכל אם היתה הקפה עגולה מודה רבי יוחנן דהראשונות טהורות דאז נופלין השרץ והטהרות במקום אחד ואע"פ שהאנגים מעכבין מלפל בארץ מ"מ אי הנה השרץ התם היה רואהו ולכן נקט דנקא נמצא בזוית אחרת וכן מוכח בפ"ק דשבת (דף ח.) דסתם קפה מרבעת גבי בוקר נקט רחבה ששה לפי שהיא עגולה וצריך להיות בה ר' מרבעים וברכה נקט רחבה ר' [לפי שהיא מרבעת] ולגיים אפי' הם עגלים אחי שפיר דרגילות הוא לטרות המים מהר ואין רואין אם נשאר שרץ כגלים ולר' יוחנן קפה דשמאי ה"ה דמצי למנקט אפילו באין לה שולים אך יש לה אגנים: והתניא המדלה י' דגיים כו'. הקשה הר"ר מנחם אמאי לא מיייתי מתניתין דטהרות פ"ד (מ"ד) דתנן המדלה י' דגיים ונמצא שרץ בא' מהן הוא טמא וכלן טהורין וי"ל דהתם לא קתני זה אחר זה ואיבא למימר דמיררי כשמדלה שם י' דגיים והם כלם יחד בבור והעשירי שהנביא נמצא בו שרץ ולא ידעינן כשהיה השרץ על המים בבור אם בשאר דגיים נגע בעודן

בבור והי ספק טמאה צפה על פני המים דטהור אף ברה"ר בדיאיתא בסוף גזיר (דף סד.) ואין חלוק בין יש לה אגנים בין אין לה אגנים אי נמי לא קתני מים במתניתין ואיבא למימר דמיררי בבור שיש בו יין ושמן וקמ"ל דט' דגיים הראשונים טהורים ולא אמרינן שהשרץ היה תחלה בבור וטמא הכל אלא אמרינן דבדלי זה אחרון נפל תחלה בעודו ריקן וכשדלאלו בבור לבסוף הוא טמא ומטמא כל מה שבבור אכל שאר דגיים הראשונים טהורים:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

אִיבָא בִּינִייהוּ לְמַרְמֵי חֲבִית וּמִקְנוֹה וּמִבּוּי — לְהַאֲיָהּ לִישְׁנָא אִיבָא לְמַרְמִינְהוּ, לְהֵנִי לִישְׁנֵי לִיבָא לְמַרְמֵי. וּמֵאִי אִיבָא בִּין הָאִי לִישְׁנָא לְהַאֲיָהּ לִישְׁנָא? לְאַבְיֵי אִיבָא מוֹד, לְרַבָּא אִיבָא מוֹד דְּחוּק. ^(א)תְּנִינָא כִּי הָאִי לִישְׁנָא, דָּאִם אֵיתָא דִּיהוּה דָם מַעֲיָקְרָא הוּה אָתִי. אָמַר לוֹ הִלֵּל לְשֹׁמְאִי: אִי אָתָּה מוֹדָה בְּקוּפָה שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָּהּ טְהוֹרוֹת בְּזוּיִת זו, וְנִמְצָא שָׂרֵץ בְּזוּיִת אַחֲרָת, שְׁטְהוֹרוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת טִמְאוֹת? אָמַר לוֹ: אָבֹל! וּמָה הִפְרַשׁ בֵּין זו לְזוֹ? לְזוֹ יֵשׁ לָהּ שׁוּלִימִם, לְזוֹ אֵין לָהּ שׁוּלִימִם. רַבָּא אָמַר: טַעְמָא דְשֹׁמְאִי מִשׁוּם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. תְּנִינָא נָמִי הִכִּי: אָמַר לוֹ שֹׁמְאִי לְהִלֵּל: אִם כֵּן, בְּטַלְתָּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה. וּמֵאֵן דִּתְנִי הָאִי לִישְׁנָא, הָא תְּנִינָא כִּי הָאֲיָהּ לִישְׁנָא, דָּאִם אֵיתָא דִּיהוּה דָם מַעֲיָקְרָא הוּה אָתִי. הֵתָם, הִלֵּל הוּא דְקַטְעִי, הוּא סִבֵּר טַעְמָא דְשֹׁמְאִי דָאִם אֵיתָא דִּיהוּה דָם מַעֲיָקְרָא הוּה אָתִי, וְקָא מְקַשִּׁי לִיָּה קוּפָה. וְאָמַר לִיָּה שֹׁמְאִי: טַעְמָא דִּידֵי מִשׁוּם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, וּלְמֵאִי דְקַטְעִית נָמִי דְקַמְקִשִׁית קוּפָה — לְזוֹ יֵשׁ לָהּ שׁוּלִימִם, וּלְזוֹ אֵין לָהּ שׁוּלִימִם. וּלְמֵאֵן דִּתְנִי הָאִי לִישְׁנָא, הָא תְּנִינָא כִּי הָאֲיָהּ לִישְׁנָא, מִשׁוּם בְּטוּל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה! הִכִּי קָאֲמַר לִיָּה הִלֵּל לְשֹׁמְאִי: אֵין, טַעְמָא קָאֲמַרְתָּ, דָּאִם אֵיתָא דִּיהוּה דָם מַעֲיָקְרָא הוּה אָתִי, וּמִיָּהוּ עֲשֵׂה סִיג דְּלִבְרִיָּה, דְּמֵאִי שְׁנָא מְכַל הַתּוֹרָה כּוּלָּה דְעַבְדִּינָן סִיג? אָמַר לִיָּה: אִם כֵּן, בְּטַלְתָּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה! וְהִלֵּל — מִפְּרִיָּה וּרְבִיָּה מִי קָאֲמִינָא? לְטְהוֹרוֹת הוּא דְקָאֲמִינָא! וְשֹׁמְאִי — לְטְהוֹרוֹת נָמִי לֹא, דָּאִם כֵּן לְבוֹ נוקְפוּ וּפּוּרֵשׁ. “(שׁוּלִימִם, בְּדוּקִין, מְכוּסִין בְּזוּיִת — סִימָן). אֵיתָמַר: קוּפָה שְׁנִשְׁתַּמְשׁוּ בָּהּ טְהוֹרוֹת בְּזוּיִת זו, וְנִמְצָא שָׂרֵץ בְּזוּיִת אַחֲרָת — חִזְקִיָּה אָמַר: טְהוֹרוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת טְהוֹרוֹת, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: טְהוֹרוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת טִמְאוֹת. וְהָא (בֵּית) שֹׁמְאִי וְהִלֵּל מוֹדוּ בְּקוּפָה דְטְהוֹרוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת טִמְאוֹת! יְכִי מוֹדוּ שֹׁמְאִי וְהִלֵּל בְּקוּפָה שְׁיֵשׁ לָהּ שׁוּלִימִם, כִּי פְּלִיגִי חִזְקִיָּה וּרַבִּי יוֹחָנָן בְּקוּפָה שְׁאֵין לָהּ שׁוּלִימִם. ‘אֵין לָהּ שׁוּלִימִם, מֵאִי טַעְמָא דְרַבִּי יוֹחָנָן? אֵין לָהּ שׁוּלִימִם, וְיֵשׁ לָהּ אֹגְגִינִם. ‘וְהַתְּנִינָא: הַמְדִּלָּה עֲשֵׂרָה דְלִיִּים מִים בִּזָּה אַחֵר זֶה, וְנִמְצָא שָׂרֵץ בְּאַחַד מֵהֶן — הוּא טָמֵא, וְכוּלָן טְהוֹרִין. וְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשׁוּם רַבִּי יַנָּאִי: לֹא שָׁנוּ אָלֹא שְׁאֵין לָהּ אֹגְגִינִם, אָבֹל יֵשׁ לָהּ אֹגְגִינִם — כּוּלָן טָמְאִין. לִימָא חִזְקִיָּה לִית לִיָּה דְרַבִּי יַנָּאִי? מֵיָא שָׂרְקִי, פִּירִי לֹא שָׂרְקִי. אִי נָמִי: מֵיָא לֹא קָפִיד עֲלֵייהוּ, פִּירִי קָפִיד עֲלֵייהוּ. וְאִי בְּעִית אֵימָא: כִּי מוֹדוּ שֹׁמְאִי וְהִלֵּל בְּקוּפָה שְׁאִינָה בְּדוּקָה,

כִּי

דְּהֵנֶה שָׂרֵץ הִכִּי נָמִי דְלֹא אִישְׁתַּיִיר: בְּרַפְּהָ שְׁאִינָה בְּדוּקָה שְׁלֹא בְּדָקָה בְּשֻׁעָה שְׁנַתן טהרות לתוכה הלכך אין להעמידה על חזקת טהרה:

וללשנא דמעקרא הנה אחי משמשת בזמן נמי דיה שעתה ונלשנא דמעקרא הנה אחי משמשת בזמן מטמאה למפרע: ונמצא בה שרץ בזוית אחרת לאחר שנטלו טהרות מן הקפה: שטהרות הראשונות טמאות למפרע. ודוקא בזוית אחרת כגון קפה ארבה אמתס וג' אמות דאיבא למימר קדם שננטלו הטהרות הנה התם ונטמא הכלי מחמת השרץ וטהרות מחמת הכלי ואיהו הוא דלא נתעסק באותו זוית ולא אשכחה אכל באותו זוית לא דנדאי בתר דבי נפל דאי הנה התם בשעת טהרות הנה חזי ליה כשהוציא: אכל כן הדבד: ומה הפרש בין זו לזו והא טמאה דלמפרע הוא: שוליס פוג"ץ בלע"ה. ועכבו השוליס את השרץ מלצאת והוא הוציא טהרות דרך פיה מלמעלה והשרץ שבזוית אחרת לא ראה: ולזו אין לה שוליס ואי הנה דם מאתמוול בצוית החיצון הנה נפק ונפל: מפריה ורביה דבין דחישין לגם בצוית החיצון לבו נוקפו ופורש מן האשה: וקא מקשי לה קפה הרי קפה דלא אמר אם איתא דהנה שרץ מעקרא הנה נפק עם הטהרות כשערה את הקפה: סג חזוק ונגזר מדרבנן לטמא למפרע. וה"ה דמצי למפרך הני מתני' אהנין לשנא דלעיל ולתרוצי כי האי גונא הלל טעי וסבר טעמא דשמאי אם איתא כו' וקשיא ליה קפה וקאמר לה שמאי טעמא דידי משום העמד אשה על חזקתה אי משום אשה מרנשת ולמאי דקא טעית נמי דקא מקשת לי קפה זו יש לה שוליס כו': שיש לה שוליס והוא הוציאן דרך הפה הלכך אם שרץ היה בה לא ראהו ולא יצא: שאין לה שוליס כגון חבית של עץ שננטלו שוליס ויכול להשתמש בארץ חללן כשהן מטולות בקרקע וכשהוא מערה אותן הוא מנביא ראש האחד ומערה והכל יוצא ממנה: מאי טעמא דר' יוחנן הא נדאי אלו הנה התם בשעת טהרות הנה נפק כשהיהו: אגנים במקום השוליס יש אגנים שבפופין ראשי הנקרים בלפי פנים וכשהוא מערה איבא למימר אגנים עכבו: עשרה דגיים י' פעמים בדלי אחד ומערה בכלי גדול: וכלן טהורין דאמר השתא הוא דנפל דהואיל שלא מצא קדם שיערה הדלי בפעם הזאת לתוך הדלי טהורין: שאין לו אגנים לדלי דהשתא נדאי אם איתא דהנה התם בזמנא קמאי הנה נפל מן הדלי עם המים: מיא שרקי ואין צריך להפך הדלי על פניו כשהוא מערה הלכך איבא למימר אגנים עכבהו לשרץ אכל פירי לא שרקי וכשערה טהרות ממנה הפכה כלם על פניה לפי שאין פרות נוחין לשרק ולצאת הלכך אי הנה שרץ עם הטהרות הנה שריק ונפל כשהיהו: לא קפיד עליהו אי משיר מניהו לתוך הדלי הלכך אינו שופך כל הדלי על פניו ומצי אגנים לעכובי שרץ: קפיד עליהו לאפוקינהו כלם והופך קפה על פיה ולא משיר מידי ואם איתא

מסורת הש"ס

א כתובות יג:

הנה שרץ הכי נמי דלא אישתעיר: ברכה שאינה בדוקה שלא בדיקה בשעה שנתן טהרות לתוכה הלכך אין להעמידה על חזקת טהרה:
הנה שרץ הכי נמי דלא אמרינן דבדלי זה אחרון נפל תחלה בעודו ריקן וכשדלאלו בבור לבסוף הוא טמא ומטמא כל מה שבבור אכל שאר דגיים הראשונים טהורים:

מסורת הש"ס

א תוספתא טהרות; עירובין לה;; משנה טהרות

ב משנה טהרות

ג לקמן נז; משנה טהרות

וְהָא דּוּמְיָא דְאֵשָׁה קָתְנִי בַּהֲהִיא דְהֵלֵל וְשָׁמַאי דִּקְתַּנִּי מֵהַפֶּרֶשׁ בֵּין זֶו לְזֶו: כִּי פְּלִיגִי חֻזְקִיה וּר' יוֹחָנָן בְּרַפָּה בְּדוּקָה. וְא"ת דְּבִנְיָנָע בְּאַחַד בְּלִילָה אֲמֵרוּ וְאֵשָׁה בְּדוּקָה הִיא מִקְדָּם לְבֹן דָּהָא כָּל שְׁחָרִית וְעַרְבִית הִיא בּוֹדֶקֶת אֶפ"ה טְהוֹרֹת דְּרַפָּה טְמֵאוֹת וְקָשְׁיָא לְחֻזְקִיה: כְּשִׁאיֵנָּה בְּדוּקָה דְּמֵיָא וְרַפָּה נָמִי בְּשִׁאיֵנָה בְּדוּקָה עֲסָקִינוּ: וְאִיבְעִית אִימָא הָא וְהָא בְּבִדּוּקָה אֵלָּא דְשָׁמַאי וְהֵלֵל בְּשִׁאיֵנָה מְכַסֶּה וּפִיָּה מְלַמַּעְלָה הֵלְכָךְ אֵבָא לְמִימַר עִם סְלוּק וְדִיו נָפְלוּ וְחֻזְקִיה בְּמַכְסֵה מַש"ה מְטָהֵר: מְכַסֶּה בְּתַמִּיָּה. הִכִּי נָפַל הָאִי שְׂרָן וְהִכִּי אֲשַׁתְכַּח בַּה הִשְׁתָּא: שְׁתַּמְיָשָׁה ע"י כְּסוּי כְּשֶׁהוּא רוֹצֵה לְהַכְנִים לְתוֹכָה וְלֹהוּצִיא מִתּוֹכָה מְגַלָּה וּמְכַסֶּה אוֹתָהּ הֵלְכָךְ חֻזְקִיה סָבַר כָּל זְמַן שֶׁהִטְהֵרוֹת בְּתוֹכָה נִזְהַר בַּה וְכַסֶּה וְהִשְׁתָּא לְאַחַר שְׁנִטְלוּ מִמֶּנָּה הַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִשְׁמִירָתָהּ וְלֹא נִזְהַר לְכַסּוֹתָהּ וְנָפַל וּר' יוֹחָנָן סָבַר חֻשִׁינוּ שְׁמַא כְּשֶׁנִּגְלָה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּה בַּעֲזֹד שֶׁהִטְהֵרוֹת בְּתוֹכָהּ נָפַל: מְכַסֶּה הִיא דָּלָא נָפַל בַּה דָּם מַעֲלָמָא וְרַפָּה דְּבִנְתָּה בְּמַכְסֵה עֲסָקִי' וְאֶפ"ה טְמֵאָה וְקָשְׁיָא לְחֻזְקִיה: בְּזוּיִת בֵּית דְּמַפְרָשׁ וְאִלּוּ שְׁטַלְטְלָה לְקַפָּה בְּזוּיִת אֲחֶרֶת לְאַחַר שְׁנִטְלוּ טְהוֹרוֹת מִמֶּנָּה: מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם דָּלָא אֲמַרִינוּ מֵאִדְּךָ זוּיִת הֵנָּה בַּה שְׂרָן עִם הַטְהוֹרוֹת אֵלָּא אֲמַרִינוּ לְאַחַר שֶׁהִבִּיאָה בָּאוּ נָפַל בַּה: וּבְמַקּוֹם מַצִּיאתָן אִם מַצִּאוּ שְׁחָרִית מֵת בְּאוֹתוֹ מַקּוֹם שְׁנִנְיָע בּו בְּלִילָה טְמֵא אֲבָל מַצִּאוּ בְּמַקּוֹם אַחַר מֵת טְהוֹר וְלֹא אֲמַרִינוּ כִּי הִכִּי דִּהְבֵּא מֵת הִתֵּם נָמִי הֵנָּה מֵת בְּמַקּוֹמוֹ הֶרָאשְׁוֹן: לְשַׁרְף דָּלָא מִחֻזְקִינוּ טְמֵאָה וְזֹאִית מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם לְשַׁרְף עָלֶיהָ תְּרוּמָה: אֲבָל מִתְּנָא תְּלִינָן דְּהָרִי מִשְׁמַע בְּמַקּוֹם מַצִּיאתָן הוּא דְחַכְמַיִם מְטַמְּאִין טְמֵאָה וְזֹאִי אֲבָל שְׁלֹא בְּמַקּוֹם מַצִּיאתָן טְמֵאָתָן הֵנָּה סָפַק וּר' יוֹחָנָן נָמִי לְתַלּוּת קֹאמֵר: חֲלָזָה רְדוּלִיר"א: אוֹ שְׂבוּרָה ע"ג טְהוֹרוֹת וּמַבִּיר בַּה שֶׁהִיא טְמֵאָה: טְהוֹרָה מְלַטְמֵא טְהוֹרוֹת שְׁנִמְצֵאת עֲלֶיהָ וְלֹא אֲמַרִינוּ שְׁלֵמָה נִפְלָה עֲלֶיהָ וְטַמְּאָתָם וְאִח"כ נִשְׁבְּרָה אֵלָּא אֲמַרִינוּ שְׂבוּרָה אוֹ חֲלוּמָה בְּאֶשֶׁר הָיְתָה עִתָּה נִפְלָה עֲלֶיהָ. אֲלֹמִי כָּל הַטְּמֵאוֹת בַּשָּׁעַת מַצִּיאתָן מִחֻזְקִי' לֵהוּ וְאֶפִּי' תְּלִיָּה לִיבָא דִּקְתַּנִּי טְהוֹרָה וּקס"ד דה"ה נָמִי לְמַקּוֹם מַצִּיאתָן דְּמִחֻזְקִינוּ לֵהוּ בְּטַמְּאָה וְלֹא מִסְּפָקִינוּ לֵה מַמַּקּוֹם אַחַר אֲפֻלּוּ לְתַלּוּת

וְקָשְׁיָא לִר' יוֹחָנָן: וְנִמְצָא שְׂרִיף הֶשְׁרָן: מַטְלִית טְלִית שֶׁל זָב הָיְתָה: (הַמְהַמְהֵם) הַבְּלוּיָה. מַצָּה בְּלוּיָה ע"ג וַיְחִים: טְהוֹרָה מְלַטְמֵא הַיְחִים דְּאֲמַרִינוּ הִכִּי נִפְלָה עֲלֶיהָ לְאַחַר שֶׁבִלְתָּה וְטְהוֹרָה מְטַמְּאָתָה. אֲלֹמֵא לֹא מִחֻזְקִינוּ טְמֵאָה מַשְׁעָה לְשַׁעָה אֶפִּי' לְתַלּוּת דִּקְתַּנִּי טְהוֹרָה וּה"ה מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם: וְכִי תִימָא לֹא דְמִי דִּהְבֵּא מִשּׁוּם הִכִּי מִשּׁוּם דְּשַׁעַת מַצִּיאתָהּ וּמַקּוֹם מַצִּיאתָה בְּטְהוֹרָה הִנְיָא דְּבִתֵּר שַׁעַת מַצִּיאתָן אֲזַלִּינוּ בִּין לְקָלָא בִּין לְחִמְרָא כִּי לְקָלָא בִּי דִּהְבֵּא גַבִּי מַחַט וּמַטְלִית לְאַחֲזוּקִי בְּטְהוֹרָה וְזֹאִי בִּין לְחִוּמְרָא כְּגוֹן נִנְיָע בְּאַחַד בְּלִילָה לְאַחֲזוּקִי בְּטַמְּאָה וְזֹאִית: וְשְׁלֹא בְּמַקּוֹם מַצִּיאתָן דְּלִיבָא רְגִלִּים לְדַבֵּר כְּלִי הִיא מַשְׁרָף לֹא שְׁרִפִּינוּ מִתְּנָא תְּלִינָן: הִדֵּף קֶרֶם מִנָּח עַל גַּבִּי וַתְּדוֹת בַּכְתָּל: וּמַדֵּף טְמֵא בְּגַד טְמֵא מְנַח תַּחֲתֵיו, אִף עַל פִּי שָׁאֵם נִפְלָה אִי אֶפְשָׁר אֲלֵא אִם כּוּ נִנְיָעָה — טְהוֹרָה, שְׁאֲנִי אוֹמֵר: אָדָם טְהוֹר נִכְנָס לְשֵׁם וּנְטִלָּה, "עֵד שְׂיֵאמֵר: "כָּרִי לִי שְׁלֹא נִכְנָס אָדָם שָׁם". וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא נִצְרָכָה אֲלֵא לְמַקּוֹם מְדֹרוֹ! הֵתָם כְּדִקְתַּנִּי טַעֲמָא, שְׁאֲנִי

שמאי אומר פרק ראשון נדה

חַכְמַיִם אִם רְאוּהוּ חִי מְבַעֲרָב טְהוֹר שְׁסָפַק טְמֵאָה בְּרַה"ר סָפַקוּ טְהוֹר מִשְׁמַע דְּבִרַּה"י אֲפֻלּוּ רְאוּהוּ חִי טְמֵא וְהִשְׁתָּא הֵךְ קַפָּה הִכִּי דְּמֵיָא אוֹ בְּרַה"ר מֵיָא טַעֲמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּמַטְמֵא וְאִי בְּרַה"י מ"ט דְּחֻזְקִיה דְּמַטְהַר וּי"ל דְּבִרַּה"י אִירִי וְחֻזְקִיה יִפְרָשׁ הַבְּרִיתָא דְּבִרְאוּהוּ חִי מְבַעֲרָב טְהוֹר אֲפֻלּוּ בְּרַה"י וּסָפַק טְמֵאָה בְּרַה"ר טְהוֹר דְּקֹאמֵר הִינוּ דְּהִי כְּאֻלּוּ הוּא סָפַק טְמֵאָה בְּרַה"ר בִּינָן שֶׁהִיא בְּדוּקָה תַּחֲלָה וְאָבַד דְּבִרְיָא נָקַט הָאִי לְשִׁנָּא בְּמַלְתָּה דִּר"מ הִיבָא דָּלָא רְאוּהוּ חִי מְבַעֲרָב מִתַּחֲלָה דִּקְתַּנִּי בְּתוֹסָפְתָא ר"מ מְטָהֵר בְּרַה"ר נָקַט נָמִי בְּמַלְתָּהוּ דְּחַכְמַיִם בְּסִיפָא רַה"ר: וְהָא אֵשָׁה מְכַסֶּה הִיא. פִּי' רַשִׁי' דָּלָא נָפַל בַּה דָּם מַעֲלָמָא וְקָשָׁה דַּכ"ש שֶׁהִיא טְמֵאָה דְּאִין לְתַלּוּת בְּדָם אַחַר אֵלָּא בָּא מְנוּפָּה לִכְךָ י"ל מְכַסֶּה הִיא שֶׁהַמְּקוֹם סָתוּם וּכְשֶׁהִדָּם יוֹצֵא נִפְתַּח וְהִיא לֹה לְהַרְגִּישׁ וּא"ת וְהָא בְּרַפָּה בְּדוּקָה פְּלִיגִי דְּאִי לֹאֹ הִכִּי מֵיָא מוֹעִיל כְּשֶׁהִיא מְכַסֶּה וּא"כ מֵיָא פְּרִיךְ וְהָא אֵשָׁה מְכַסֶּה מֵיָא מוֹעִיל כְּסוּי בִּינָן דָּלָא בְּבִדּוּקָה דְּמֵיָא וּי"ל שְׂרוּצָה לִישָׁב אֶפִּי' אִי חֲשִׁיב לֹה בְּבִדּוּקָה: שְׁכָּל הַטְּמֵאוֹת כַּשַּׁעַת מַצִּיאתָן. לְשִׁיל פִּי' דְּהִינוּ דְּנוּקָא לְקַדְשִׁים וְהָא דְּמַחַט שְׁנִמְצֵאת מְלֵאָה חֲלוּמָה דְּטְהוֹרָה דְּכָּל הַטְּמֵאוֹת כַּשַּׁעַת מַצִּיאתָן אֲפֻלּוּ לְהַקֵּל לֹאֹ מִשּׁוּם דְּהִי כַּשַּׁעַת מַצִּיאתָן דְּאוֹרִייתָא אֵלָּא מִשּׁוּם דְּמוּקִי הַטְהוֹרוֹת אֲחֻזְקֵתֵיהוּ וּא"ת מֵיָא פְּרִיךְ מַכְפֵּר הַנְּתוּנָה עַל גַּבִּי דֵּף דְּלִמָּא בְּכַכֵּר שֶׁל חֲלִין אִירִי וּי"ל דְּאֶפִּילוּ בְּחֲלִין לֹא הִיא לָנוּ לַעֲשׂוֹת כָּל כָּךְ לְתַלּוּת בְּאָדָם טְהוֹר שֶׁהַנְּפִילָה נִרְחִית יוֹתֵר וְהִיא לָנוּ לְטַמֵּא מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם בִּינָן דָּלָא אֲפֶשֶׁר לִפְּל אֵלָּא אִם כּוּ נִנְיָע אִי בְּשׁוּם מַקּוֹם אֲנוּ מַחֲמִירִין אֲפֻלּוּ בְּקַדְשִׁים: וְמִי תְּלִינָן וְהָא אֲנוּ תַנּוּ כו'. וּא"ת וְהִיא הַנוֹתְנָת מִשּׁוּם דְּאֲזַלִּינוּ בְּתֵר שַׁעַת מַצִּיאתָה לְגַמְרִי אֲפִילוּ מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם לְתַלּוּת לִכְךָ מַחַט שְׁנִמְצֵאת מְלֵאָה חֲלָזָה טְהוֹרָה לְגַמְרִי וְאֵע"ג דְּמַצִּינוּ לְמִימַר דְּהִינוּ דְּקֹאמֵר וּכ"ת כַּשַּׁעַת מַצִּיאתָן לְגַמְרִי בִּין לְקָלָא בִּין לְחִמְרָא מ"מ מֵיָא ס"ד דְּמַקָּשָׁה וּי"ל דָּס"ד בִּינוּ דְּמַחֲמִיר כָּל כָּךְ בְּטַמְּאָה לְתַלּוּת אֶפִּי' מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם [ע"כ אִינוּ טַעַם גְּמוּר

דְּדוּקָא בְּקַדְשִׁים הוּא וּמִשּׁוּם חוּמְרָא] א"כ בְּמַחַט לֹא הִיא לוֹ לְטָהַר לְגַמְרִי מִשּׁוּם שַׁעַת מַצִּיאתָה אֵלָּא הֵנָּה לִיָּה לְמִימַר הִשְׁתָּא הוּא דַּעֲלָתָה חֲלוּמָה: כְּכַר הַנְּתוּנָה עַל גַּבִּי דָּף. וּא"ת שְׁאֲנִי הִתָּם שְׁאִין בּוּ דַּעַת לְשִׁאֵל בְּדֹאמֵר בְּסַמוּךְ וּי"ל דְּפְרִיךְ אִי בְּשׁוּם מַקּוֹם אֲנוּ מַחֲמִירִין מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם אֲפִילוּ בְּקַדְשִׁים לֹא הִיא לָנוּ לַעֲשׂוֹת סָפַק וְלְתַלּוּת בְּאָדָם טְהוֹר דִּיוֹתֵר יֵשׁ לְתַלּוּת בְּנְפִילָה: שְׁאֲנִי אוֹמַר אָדָם טְהוֹר. וּא"ת דִּהְבֵּא תְּלִינָן בְּאָדָם טְהוֹר וּבפ"ק דְּחֲלִין (דָּף טו:) גַּבִּי צְלוּחִית שֶׁהִיטָּה מְכַסֶּה וְכֹא וּמַצָּה מְגַלָּה תְּלִינָן בְּאָדָם טְמֵא וְכוּ פ"ק דְּפִסְחוּס (דָּף יו:) גַּבִּי קֶרֶס וַתְּרֵן ר"ת דְּגַבִּי כְּלִים הַנִּמְצֵאִין דְּנוּקָא גְּזָרִינוּ טְמֵאָה מִשּׁוּם דְּזֹאִית לֵהוּ טְהוֹרָה בְּמַקּוֹה וְלִיבָא פְּסִידָא אֲבָל בְּאֲכֻלִּין דְּאִיבָא פְּסִידָא דְּלִית לֵהוּ טְהוֹרָה בְּמַקּוֹה לֹא הִסְמִירוּ אִי נָמִי דִּבָּא מוּבָחָא מְלֵתָא דְּאָדָם טְהוֹר הַסִּירָה בְּכַנְיָה כְּדִי שְׁלֹא תַפּוּל עַל מַדֵּף טְמֵא אֲבָל בְּעֲלָמָא טְמֵאִין בִּין בְּאֲכֻלִּין בִּין כְּכִלִּים דְּלִיבָא לְמִימַר אָדָם בְּכַנְיָה עָשָׂה לְתַנְּתָא: לֹא נִצְרָכָה אֵלָּא לְמַקּוֹם מְדֹרוֹ. פֶּרוּשׁ כְּשֶׁהַמַּדֵּף בְּמַקּוֹם מְדֹרוֹן דְּאֶפִּילוּ נָפַל הַכְּכַר עַל גַּבִּי מַדֵּף לֹא נִשְׁאָר לְשֵׁם אֲבָל אִם הַמַּדֵּף בְּקַרְקַע שְׁנִי פְּשִׁיטָא דְּטְהוֹר:

וְאִם נִפְלָה נִנְיָעָה בְּבִגְד אֲפֻלּוּ הִכִּי טְהוֹרָה שְׁאֲנִי אוֹמַר כּו' אֲלֹמֵא לֹא מִחֻזְקִינוּ טְמֵאָה מִמַּקּוֹם לְמַקּוֹם דְּעִימָא מַעַל הִדֵּף נָפַל וַתִּנְתְּנִגְל לְבָאוּ:

ד

 עין משפט נר מצוה
--

א	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ב	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ג	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ד	מיי' פ"ח מהל' שאר אבות הטומאות הל' יד:
ה	מיי' פ"ח מהל' שאר אבות הטומאות הל' יד:
ו	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:
ז	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:
ח	מיי' פ"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ט	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:
י	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:
יא	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ז:
יב	מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ז:

עין משפט גור מצוה
א מיוי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' ח:
ב מיוי' פט"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:
ג מיוי' פו' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג:
ד מיוי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:
ה סוג לאוין קיא:
ו מיוי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

הבא נמי נִימא עורב אחא ושקלא. אף על גב דאדם טַגְמַתְמַש בְּקַפָּה יש בו דעת לשאל מכל מקום פריך בין דעל יזי תלית אדם טהור אין אחא חושבנו ספק אף על גב דהנפילה נראה יותר אם כן הדבּה מצוי הלא שקלם טהור בל לשם הבא נמי נִימא אחא עורב ושקלא ונלא הוי ספק: ואיבעית אימא בטמאה דרבנן. לא בל לתרן דאפילו אי הוי דבר טַיִש בו דעת לשאל דאמי שפיר דמה לו לתרן זה בין דאמת הוא דכבר ומדף אין בזה דעת לשאל אלא מתרן אפי' אין לתלות באלם טהור כמו בגפילה לפי דהנפילה קרובה לנזאי כמו שסובר המקשה אחי שפיר דאורי בטמאה דרבנן ואורי בבגדי עם הארץ לפרושים ורש"י דפי' בבגדי פרושים דהוי מדרם לאוכלי תרומה נראה שסובר שעתה בל לתרן אפי' בטיש בו דעת לשאל ולכך לא רצה לפרש בבגדי ע"ה לפרושים משום דהתם לא היינו מקלין בדאמרינן בשבט פ"ק (דף טו:)‏ דעל ו' ספקות שורפין את התרומה וחסבי בגדי ע"ה דעל ודאי מנגן שורפין ועל ספק מנגן תולין (והחשיב בגדי ע"ה):[ולפי שיטתו היה יכול לפרש דס"ד דמקשה דמדף הינו בגדי עם הארץ ושקלא לא פרש כן משום דבת"כ אקרי מדף עליונו של זב וכן במסכת זבין פ"ה [מ"ב] ובעיות פ"ו [מ"ב]:‏ כל אשה טַיִש לה וסת דיה שעתה. תמה למה הפסוק נאנה המשתטת בעלים ה"ל למתני מיד כיצד היה שעתה וי"ל דקמ"ל אע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים בדאמר בגמרא אע"ג דמתן לקמן (גדה דף יא.) אע"ג שאמרו היה שעתה צריכה בודקת הבא תנא ליה לאשמועינן דאותה בדיקה חסוכה היא למעט מעת לעת דהוי חדוש בדאמרי' בגמרא ודלקמן הינו בד' גשים דדנן שעתן והא דמשמע הבא דאפי' אותן דדנן שעתן צריכין בדיקה ובשליה בנות כותים (לקמן גדה דף לח:)‏ תנן דכל י"א שבין גדה לגדה הרי היא בחזקת טהרה ומפרש בגמרא דאיןנה צריכה בדיקה ואפ"ה נאמר התם דמטמא מעל"ע בע"ה אפרש לשם:

הבא נמי נִימא עורב אחא ושקלא. אף על גב דאדם טַגְמַתְמַש בְּקַפָּה יש בו דעת לשאל

שאני אומר: אדם טהור נכנס לשם ונטלה. הבא נמי נִימא: עורב אתא ושדא! אדם דבכונה — אמרינן, עורב דשלא בכונה — לא אמרינן. ^(א) **מכדי האי כפר ספק טומאה ברשות היחיד הוא, וכל ספק טומאה ברשות היחיד דהוי דבר שאין בו דעת לישראל, וכל דבר שאין בו דעת לישראל, בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד — ספקו טהור. ואי בעית אימא: הבא בטומאה דרבנן. דיקא נמי דקתני "מדר", כדכתיב "עלה נדה".** ^(ב) **וחכמים אומרים: לא כדברי זה כו'. תנו רבנן: וחקמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, לא כדברי שמאי — שלא עשה סייג לדבריו, ולא כדברי הלל — שהפריז על מדותיו.** ^(ג) **אלא, מצת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מצת לעת. 'מצת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, כיצד? בדקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה, וישבה שני ושלשי ולא בדקה, ולרביעי בדקה ומצאה טמאה — אין אומרים תטמא מפקידה לפקידה, אלא מצת לעת. ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מצת לעת, כיצד? בדקה עצמה בשעה ראשונה ומצאת טהורה, וישבה לה שניה ושלישית ולא בדקה, ולרביעית בדקה ומצאה טמאה — אין אומרים תטמא מצת לעת, אלא מפקידה לפקידה. פשיטא! בין דבדקה עצמה בשעה ראשונה ומצאת טהורה, לא מטמינן לה מצת לעת. אידי דתנא מצת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, תנא נמי מפקידה לפקידה ממעטת על יד מצת לעת. אמר רבה: מאי טעמייהו דרבנן? אשה מרגשת בעצמה. אמר ליה אבוי: אם כן, תהא דיה שעתה! ורבה לחדודי לאבוי הוא דבעי. אלא מאי טעמייהו דרבנן? "כי הא דאמר רב יהודה, אמר שמואל: חכמים תקנו להן לבנות ישראל שיהו בודקות עצמן שחרית וערבית, שחרית — להכשיר טהרות של לילה, וערבית — להכשיר טהרות של יום. וזו הואיל ולא בדקה — הפסידה עונה. מאי "עונה"? עונה יתירה. אמר ליה רב פפא לרבא: והא זימנין משפחת לה שלש עונות במצת לעת! השוו חכמים מדותיהן, שלא תחלוק במצת לעת. איבעית אימא, שלא יהא חוטא נשפר. מאי בינייהו? איכא בינייהו דאתניסח, ולא בדקה. כל אשה שיש לה וסת [וכו.]. לימא מתניתין רבי דוסא היא, ולא רבנן? דתנאי: רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דיין שעתן — בתולה, מעוברת, מניקה, וזקנה. רבי דוסא אומר: כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה. ^(א) ואפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי דוסא אלא שלא בשעת וסתה, אכל בשעת וסתה מודו ליה, ומתניתין בשעת וסתה, ודברי הפל. ^(ב) מכילל דרבי דוסא אפילו שלא בשעת וסתה אמר? מאן תנא להא דתנו רבנן: אשה שיש לה וסת — בתמה טמא למפרע, שאם תראה שלא בשעת וסתה — מטמאה מצת לעת. נִימא רבנן היא, ולא רבי דוסא? אפילו תימא רבי דוסא, עד כאן לא פליג רבי דוסא עלִייהו דרבנן אלא בשעת וסתה, אכל שלא בשעת וסתה מודי להו, ומתניתין בשעת וסתה ורבי דוסא היא,**

וברייתא

איתי ושדא לאחר שטלטל הקפה לוית חקרת ובזית הראשונה לא היה: מכדי האי כפר ספק טמאה הוא ספק נגע ספק לא נגע אבל אקפה לא פריך דהא לא אתחזק טמאה בזזית של בית הראשון. וכי יוכי דפריך אכפר מצ למפרך אחטט ואמטולית ולשנויי דקמשני: שאין בו דעת לשאל אם נגע אם לא נגע: ספקו טהור דהא קיימא לן ספקו טמא ברה"י משום דגמרינן מסוטה פסוטה יש בה דעת לשאל אם נגעווא אם לא: בטמאה דרבנן כנון הך מעלות דחמר בקדש (חגיגה כ:)‏ בגדי פרושין מדרם לאוכלי תרומה (שם יח:)‏ ומש"ה אכלו ברה"י ספקו טהור: עלה נדף דבר הקל ה"נ טמאה קלה. אית דאמרי מדף עליונו של זב נשפח הוא דעליונו של זב מטמא כפר מן התורה בפרך בנות כותים (לקמן גדה דף לב:)‏ נתקו הכותב מטמאה חמורה לטמאה קלה לומר לך דאינו מטמא אלא אכלין ומסקין ומעקרא כי אותבנה הכי הנה ס"ד דעליונו של זב הוא: דהפריח שהנזיל והרחיב מדתו שטמאה למפרע מפקידה לפקידה: אידי דתנא מצת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה דאצטריך למתנה דלא פיימא עם סלוק ידיה רחמנא באחד בשבט תנא נמי כו': מאי טעמא דרבנן מאי האי דשעורא דמשת לעת דבשלאמא מפקידה לפקידה דהלל ניחא דשמא עם סלוק ידיה רחמנא אלא מצת לעת מאי שעורא הוא: אשה מרגשת בעצמה ואם איתא דעם סלוק ידיה רחמנא הות מרגשת: אם כן דאשה מרגשת: תהא דיה שעתה ואפילו מצת לעת אמאי מטמא למפרע: חכמים תקנו להן וכו' מתני' היא (לקמן גדה יא.) פעמים היא צריכה להיות בודקת כו': שחרית להכשיר טהרות של לילה להוציא מכלל ספק טמאה שאם תמצא טהורה תדע שלא רחמנא בלילה ולכשתמצא ערבית טמאה יצאו אלו מספק: חזי שבדקה עכשו ומצאה טמאה והרי ימים רבים שלא בדקה: **הפסידה עונה כל טהרות שנתעסקה בהן בעונה האת הפסידוה: מאי עונה דרי שמי עונות הן היים והלילה דהינו מצת לעת כנון אם מצאה ערבית טמאה הפסידוה כל טהרות של יום ושל אמש: ומשגי עונה יתרה הפסידוה משום קנס שדרי הפסידוה טהרות של אמש משום קנס אכל טהרות של יום לאו קנס הוא דאי נמי בדקה שחרית ומצאתה טהורה וערבית ומצאתה טמאה הפסידה טהרות של יום דהינו מפקידה לפקידה ממעטת**

על יד מצת לעת: ג' עונות כנון אם לא בדקה ימים רבים ובדקה בעצמאין לה מצת לעת דהנה להו ג' עונות היים אמש ואחמול למפרע עד צהרים והשתא קנסין לה שמי עונות ורבנן חזא הוא דקנסו ותו לא: ומשגי חכמים השוו מדותיהם שלא תחלוק במצת לעת זמן קבוע וחלוט נתנו לה למפרע ואכלו עשתה אותו זמן מג' עונות כנון שבדקה בעצמים ולא בדקה שחרית ואמש ולא גרע ולמעט זמנה הקבוע לה אלא פסקו דבריהם שלא תמן דברים לשעורין: אב"א להכי מטמינן לה מצהרים דאתמול דאי אחרת לא קנסם אלא עונה יתרה נמצא חוטא נשכר אלנו וז שלא בדקה עצמה ימים רבים ובדקה לה היים שחרית היתה נקנסת מצת לעת שלם ומפני שאחרה עד הצהרים והוסיפה לחטוא לא תפסיד אלא לילה וחצי יום: דאתגיסה שגאנסה שחרית ונלא בדקה ללשנא דחוטא נשכר ליבא דהא נאנסה ללשנא דלא תחלק איבא: ד' גשים זין שעתן מפני שדמיהן מסלקים ואין דם מצוי בהן: בתולה בתולת דמים שלא רחמנא דם מימיה ואכלו היא נשואה קרי לה בתולה והכי מפרש במתני' וכלה מפרש במתני': **רבי דוסא אומר כו' ופליגי רבנן בעלמא עליה: אלא שלא בשעת וסתה דבין דרחמנא שלא בזמנה איבא למיחש דלמא מקמי הכי הנה דהא ליבא למימר ארח בזמנו בל: בתמה טמא למפרע עד דעת הכבוס.** אף על גב דבראיתיה דיה שעתה מטמינן בתמה למפרע דהא אשכחינן בראיה טמאה למפרע שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע: לימא רבנן היא דאמרי שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

שאני אומר כו' אבל בקפה הא נמצא שרץ לתוכה ושעת מציאתה טמאה היא: עורב

איתי ושדא לאחר שטלטל הקפה לוית חקרת ובזית הראשונה לא היה: מכדי האי כפר ספק טמאה הוא ספק נגע ספק לא נגע אבל אקפה לא פריך דהא לא אתחזק טמאה בזזית של בית הראשון. וכי יוכי דפריך אכפר מצ למפרך אחטט ואמטולית ולשנויי דקמשני: שאין בו דעת לשאל אם נגע אם לא נגע: ספקו טהור דהא קיימא לן ספקו טמא ברה"י משום דגמרינן מסוטה פסוטה יש בה דעת לשאל אם נגעווא אם לא: בטמאה דרבנן כנון הך מעלות דחמר בקדש (חגיגה כ:)‏ בגדי פרושין מדרם לאוכלי תרומה (שם יח:)‏ ומש"ה אכלו ברה"י ספקו טהור: עלה נדף דבר הקל ה"נ טמאה קלה. אית דאמרי מדף עליונו של זב נשפח הוא דעליונו של זב מטמא כפר מן התורה בפרך בנות כותים (לקמן גדה דף לב:)‏ נתקו הכותב מטמאה חמורה לטמאה קלה לומר לך דאינו מטמא אלא אכלין ומסקין ומעקרא כי אותבנה הכי הנה ס"ד דעליונו של זב הוא: דהפריח שהנזיל והרחיב מדתו שטמאה למפרע מפקידה לפקידה: אידי דתנא מצת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה דאצטריך למתנה דלא פיימא עם סלוק ידיה רחמנא באחד בשבט תנא נמי כו': מאי טעמא דרבנן מאי האי דשעורא דמשת לעת דבשלאמא מפקידה לפקידה דהלל ניחא דשמא עם סלוק ידיה רחמנא אלא מצת לעת מאי שעורא הוא: אשה מרגשת בעצמה ואם איתא דעם סלוק ידיה רחמנא הות מרגשת: אם כן דאשה מרגשת: תהא דיה שעתה ואפילו מצת לעת אמאי מטמא למפרע: חכמים תקנו להן וכו' מתני' היא (לקמן גדה יא.) פעמים היא צריכה להיות בודקת כו': שחרית להכשיר טהרות של לילה להוציא מכלל ספק טמאה שאם תמצא טהורה תדע שלא רחמנא בלילה ולכשתמצא ערבית טמאה יצאו אלו מספק: חזי שבדקה עכשו ומצאה טמאה והרי ימים רבים שלא בדקה: **הפסידה עונה כל טהרות שנתעסקה בהן בעונה האת הפסידוה: מאי עונה דרי שמי עונות הן היים והלילה דהינו מצת לעת כנון אם מצאה ערבית טמאה הפסידוה כל טהרות של יום ושל אמש: ומשגי עונה יתרה הפסידוה משום קנס שדרי הפסידוה טהרות של אמש משום קנס אכל טהרות של יום לאו קנס הוא דאי נמי בדקה שחרית ומצאתה טהורה וערבית ומצאתה טמאה הפסידה טהרות של יום דהינו מפקידה לפקידה ממעטת**

על יד מצת לעת: ג' עונות כנון אם לא בדקה ימים רבים ובדקה בעצמאין לה מצת לעת דהנה להו ג' עונות היים אמש ואחמול למפרע עד צהרים והשתא קנסין לה שמי עונות ורבנן חזא הוא דקנסו ותו לא: ומשגי חכמים השוו מדותיהם שלא תחלוק במצת לעת זמן קבוע וחלוט נתנו לה למפרע ואכלו עשתה אותו זמן מג' עונות כנון שבדקה בעצמים ולא בדקה שחרית ואמש ולא גרע ולמעט זמנה הקבוע לה אלא פסקו דבריהם שלא תמן דברים לשעורין: אב"א להכי מטמינן לה מצהרים דאתמול דאי אחרת לא קנסם אלא עונה יתרה נמצא חוטא נשכר אלנו וז שלא בדקה עצמה ימים רבים ובדקה לה היים שחרית היתה נקנסת מצת לעת שלם ומפני שאחרה עד הצהרים והוסיפה לחטוא לא תפסיד אלא לילה וחצי יום: דאתגיסה שגאנסה שחרית ונלא בדקה ללשנא דחוטא נשכר ליבא דהא נאנסה ללשנא דלא תחלק איבא: ד' גשים זין שעתן מפני שדמיהן מסלקים ואין דם מצוי בהן: בתולה בתולת דמים שלא רחמנא דם מימיה ואכלו היא נשואה קרי לה בתולה והכי מפרש במתני' וכלה מפרש במתני': **רבי דוסא אומר כו' ופליגי רבנן בעלמא עליה: אלא שלא בשעת וסתה דבין דרחמנא שלא בזמנה איבא למיחש דלמא מקמי הכי הנה דהא ליבא למימר ארח בזמנו בל: בתמה טמא למפרע עד דעת הכבוס.** אף על גב דבראיתיה דיה שעתה מטמינן בתמה למפרע דהא אשכחינן בראיה טמאה למפרע שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע: לימא רבנן היא דאמרי שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע:

מסורת הש"ס
א סוטה כח:; פסחים יט:; במדבר רבה; חולין ט: ב שבת טו:; תוספתא עדיות; שיר השירים רבה; משנה מועד קטן; משנה עדיות; לעיל ב:; עבודה זרה ח:; משנה נדה; מועד קטן יט. ג תוספתא נדה ד שבת צד. ה תוספתא נדה

^[1]

והנשארים בכם והבאתי מרד בלבכם בארצות איביהם ונדף אתם קול עלה נדף ונסו מנסת" חרב ונפלי ואין רדף ויִקרא כו, [1]

מסורת הש"ס

א לקמן סד; תוספתא נדה; לקמן ט; לקמן י; משנה נדה; כתובות ו; לקמן יא:

ב לקמן יד; משנה נדה

וְלוֹקְמָא אִיפְכָא בְּדֹאֻקְמָה מַעֲקָרָא וּמ"ט הָדָרִי בַּהּ הָא שְׁפִיר מַצֵּי לְאוֹקְמֵי מַתְנִי' וּבִרְיִיתָא דְבָרֵי הַכֹּל. דְּשֵׁלֹא בְּשַׁעַת נִסְתָּה מְטוּמָא לְמַפְרַע חֶבֶל לְגַמְרִי לֹא דְבָרֵי הַכֹּל וּבִרְיִיתָא רַבָּנָן: לְהָלֵא וּלְחוּמְרָא מַעֲקָרָא אוֹקְמָנָא לְהָלֵא דְבַשְׁעַת וְנִסְתָּה דְבָרֵי הַכֹּל חַיֵּה שְׁעֵתָה וַיִּבְשָׁלָא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה פְּלִינִי וְהִסְתָּא אוֹקְמָנָא פְּלוּגְתָּא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה וְאִיבָא דְמַחְמִיר וּמְטוּמָא לָּהּ לְמַפְרַע וְשֵׁלֹא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה ד"ה מְטוּמָאָה לְמַפְרַע: הַתְנִי שְׁאִם תִּרְאֶה כְּמוֹ אִמֶּר מֶר: שְׁאִם תִּרְאֶה כּוֹי אֲלֵמָא דְטַעַם דְּכַתְּמָה מְטוּמָא לְמַפְרַע מִשּׁוּם דְּאִשְׁכַּחְוּ בַּהּ רִאִיָּה טְמֵאָה לְמַפְרַע דְּהִסְתָּא לֹא הִנֵּה כְּתָמָה חֲמוּר מִכְּרִאִיתָה וּש"מ דְּאִשָּׁה דִּישׁ לָּהּ וְסֵת הוּא דְּפִלְגּוּ רַבָּנָן בִּין כְּתָמָה לִרְאִיתָה דְּכַתְּמָה מְטוּמָא לְמַפְרַע וּבִרְאִיתָה חַיֵּה שְׁעֵתָה מִשּׁוּם דְּבִרְאִיתָה שֵׁלֹא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה אִשְׁכַּחְוּ טְמֵאָה לְמַפְרַע: הָא שְׁאֵר נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּין שְׁעֵתָן כְּגוֹן אֲרַבַּע נְשִׁים דָּלֹא אִשְׁכַּחְוּ בַּהּ רִאִיָּה טְמֵא' לְמַפְרַע כְּתָמָן נָמִי חַיִּינוּ טוּמֵא לְמַפְרַע: כְּתָמָן כְּרִאִיתָן מִכָּאן וְאִלָּן טְמֵאוֹת: חוּז מַתְּיָנְקָת כּוֹי דְּאִפִּילוּ מִכָּאן וְלִהֲבָא נָמִי לֹא וְהָא דְאִמֶּר בְּתוֹלַת דְּמִים כְּתָמָן כְּרִאִיתָן דְּמִכָּאן וְלִהֲבָא מִיָּהָר טְמֵאָה הֵנוּ בְּהִיגַע זְמַנָּה לְרִאוּת וְלֹא רִאִיתָה: מְלַבְּכִין בְּדָם וְלֹא יָדָעָה אִי אֲתִי מְנוּפָּה אִי לֹא: אִין חוּשְׁשִׁין לָּהּ וְאִפִּילוּ אִין לָּהּ בְּמָה לְתוֹלַת דְּבַשְׁוּךְ שֶׁל טַבָּחִים לֹא עֲבָדָה אֲבָא לְמִימֶר עֲבָדָה וְלֹאֹו אֲדַעַתָּה דְּהָא בְּנוּפָּה אִין לְתוֹלַת כָּל עָקֶר דְּכַתְּמִין דְּרַבָּנָן וְנִיהוּ וְכִי גִזִּיר רַבָּנָן בְּהִיגַע זְמַנָּה דְּדָם מַצֵּי בַּהּ אֲבָל בַּהּ לֹא גִזִּיר הוֹאִיל וְאִין בַּהּ דְּמִים. וְלִקְמוֹן מִכְּרֵשׁ אֲחָה הוּא זְמַנָּה מַשְׁפִּיעִינֵהּ וְיִמִּי הַנְּעוּרִים שֶׁהִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת אוֹ בַּת י"ב שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וּאֲע"פ שֶׁלֹּא הִבִּיאָה שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת: וְיִמִּי אִית לָּהּ לְרַבִּי חֲנִינָא כְּתָם כָּלָל בְּאֲרַבַּע נְשִׁים וְאִפִּילוּ מִכָּאן וְלִהֲבָא: דְּמַחְמִיר בְּכַתְּמִים טְפִי מִכְּרִאִיתָה דְּרִאִית אֲרַבַּע נְשִׁים הוֹאִיל וְאִין דָּם מַצֵּי בַּהּ אֲמַרְיִין הִסְתָּא אֲתִי וּמִכִּי אֲתִי חוּיָתָה אֲבָל בְּכַתָּם אֲבָא לְמִימֶר אִי בְּדָקָה לְחֵלֶךְ מַעֲקָרָא הִנֵּה אִשְׁתַּכַּח: רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס אוֹמֵר נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּין שְׁעֵתָן כְּתָמָן כְּרִאִיתָן כְּלוּמֶר נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּין שְׁעֵתָן בְּתָמָן בְּרִאִיתָן בְּרִאִיתָן מִכָּאן וְלִהֲבָא: יֵשׁ לָּהּ כְּתָם מִכָּאן וְלִהֲבָא: מִיָּמִיָּה: אִינוּ מִמַּעַט עַל יָד מַעַת לַעַת וְעַל יָד מַפְקִידָה לְפַקְדוּה: שְׁמַהוּמָה לְבִיתָה מִמַּהֲרַת לְשִׁמּוֹשׁ: אֶחָד לוֹ שְׁמַקְנָח בּוֹ בַּעֲצָמוֹ: וְתַחֲפֻנָּה שְׂכַבַּת זָרַע וְאִפִּי דְלֵאחֲרֵי תַשְׁמִישׁ נָמִי לֹא לְהִי כְּפַקִּידָה קמ"ל: וְאִי בַּעֲיַת אִימָא לַעֲוֹלָם חַד לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ וְאִפִּי"ה דְּרִי ז' בְּפַקִּידָה אֲלֵאחֲרֵי תַשְׁמִישׁ קָאִי. וּא"ת עַד שֶׁלִּבִּי תַשְׁמִישׁ לְמָה רֵצֶר מַתְּיָתִין תִּרְתִּי הַתְנִי וְאִשְׁמוּשֵׁינָן תִּנָּא דְּמַתְּיָתִין דְּשִׁנִּי בְּדִיקוֹת אֲצִרְכוּהּ רַבָּנָן וּה"ק מִשְׁמַשְׁתַּ בַּעֲדִים כְּלוּמֶר מַצְנֵה עֲלִיָּה לְשִׁמּוֹשׁ בַּעֲדִים וּאֲע"פ שֶׁיֵּשׁ לָּהּ וְסֵת דְּרִי ז' בְּפַקִּידָה הִהוּא דְּלֵאחֲרֵי תַשְׁמִישׁ: וְהָא הַמַּשְׁמַשְׁתַּ הַתְנִי דְּלֵאִוּ לָשׁוֹן חוּבָּה הוּא אֲלֵמָא חֲדָא הַתְנִי וּמִשּׁוּם דְּרִי ז' בְּפַקִּידָה נָקֹט לָּהּ וּה"ק וְאִשָּׁה הַמַּשְׁמַשְׁתַּ

בַּעֲדִים דְּרִי ז' בְּפַקִּידָה וְאִקְמָא נָמִי קָאִי דְאִי אֲבַתְרָא לְחוּדָה רֵאשׁוֹן לְמָה רֵצֶר: תְּנִי

וּמַשְׁמַשְׁתַּ וְתִרְתִּי מִלִּי וְנִיהוּ וּה"ק מַצְנֵה עֲלִיָּה לְשִׁמּוֹשׁ בַּעֲדִים וְהִרִי בְּפַקִּידָה אֲבַתְרָא

וְקָמָא לֹא נָקֹט לִיָּה אֲלֵא לְאִשְׁמוּשֵׁינָן דְּמַצְנֵה לְבָדֵק הָדָם תַשְׁמִישׁ: הִסְתָּא מַעַת לַעַת דְּאִתְמוּל דְּזָמַן אֲרַךְ. הוּא מְמַעֲטַת פַּקִּידָה ז' דְּעָדִים:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

וּבִרְיִיתָא דְבָרֵי הַכֹּל. וְלוֹקְמָא אִיפְכָא! בִּין דְּאִיבָא לְאוֹקְמֵי לְקוּלָא וּלְחוּמָרָא — לְחוּמָרָא מוֹקְמִינָן.

קִתְּנִי: שְׁאִם תִּרְאֶה שְׁלֹא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה מְטוּמָאָה מַעַת לַעַת. טַעַמָא דְּאִשָּׁה שְׂיֵשׁ לָּהּ וְסֵת הוּא, דְּפִלְיָגִי רַבָּנָן בִּין כְּתָמָה לִרְאִיִיתָה, הָא שְׁאֵר נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן — כְּתָמָן כְּרִאִיִיתָן. א' מַצֵּי? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס הִיא, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מִשּׁוּם רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס: כָּל הַנְּשִׁים כְּתָמָן טְמֵא לְמַפְרַע, וְנְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן — כְּתָמָן כְּרִאִיִיתָן, חוּץ מַתְּיָנוּקָת שְׁלֹא הִיגַע זְמַנָּה לְרִאוּת, שְׂאִפִּילוּ סְדִינִין שְׁלֹה מְלוּכְלִכִין בְּדָם — אִין חוּשְׁשִׁין לָּהּ. וְיִמִּי אִית לִיָּה לְרַבִּי חֲנִינָא כְּתָם כָּלָל? וְהַתְנִיָּא: כָּל הַנְּשִׁים כְּתָמָן טְמֵא, וְנְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן — כְּתָמָן טְמֵא. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס אוֹמֵר: נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן — אִין לָהֶן כְּתָם. מֵאִי לֹאוּ אִין אִין לָהֶן כְּתָם כָּלָל? לֹא, אִין לָהֶן כְּתָם לְמַפְרַע. אֲבָל יֵשׁ לָהֶן כְּתָם מִכָּאן וְלִהֲבָא. מִכָּלִל דִּתְנָא קָמָא סָבַר אָפִילוּ לְמַפְרַע? אִין, רַבִּי מֵאִיר הִיא, דְּמַחְמִיר גַּבִּי כְּתָמִים. דִּתְנִיָּא: כָּל הַנְּשִׁים — כְּתָמָן טְמֵא לְמַפְרַע, וְנְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן — כְּתָמָן טְמֵא לְמַפְרַע, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. " רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס אוֹמֵר: נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּיין שְׁעֵתָן, כְּתָמָן כְּרִאִיִיתָן, וְתִינּוּקָת שְׁהִיגַע זְמַנָּה לְרִאוּת — יֵשׁ לָּהּ כְּתָם, וְשְׁלֹא הִיגַע זְמַנָּה לְרִאוּת — אִין לָּהּ כְּתָם. וְאִימַתִּי הִיגַע זְמַנָּה לְרִאוּת? מַשְׁהִיגִיעוּ יְמִי הַנְּעוּרִים. "וְהַמַּשְׁמַשְׁתַּ בַּעֲדִים כּוֹי. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: עַד שְׁלֻפְנֵי תַשְׁמִישׁ אִינוּ מִמַּעַט כְּפַקִּידָה. מֵאִי טַעַמָא? אָמַר רַב קַטִּינָא: מִתּוֹךְ שְׁמַהוּמָה לְבִיתָה. וְכִי מַהוּמָה לְבִיתָה מֵאִי הִי? מִתּוֹךְ שְׁמַהוּמָה לְבִיתָה — אִינָּה מְכַנְסַת לְחוּרִין וְלִסְדָּקִין. ^[א]תְּנִי: הַמַּשְׁמַשְׁתַּ בַּעֲדִים, הִרִי ז' בְּפַקִּידָה. מֵאִי לֹאוּ חַד לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ? לֹא, אִידי וְאִידי לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ, וְאָחַד לוֹ וְאָחַד לָּהּ. כְּדַתְּנִי: דִּרְה בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל מַשְׁמָשׁוֹת בַּשְּׁנֵי עֲדִים, אָחַד לוֹ וְאָחַד לָּהּ. הֵאִי מֵאִי? אִי אֲמַרְתַּ בְּשִׁלְמָא חַד לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ — אִיצְטְרִיָּה, סִלְקָא דַּעֲתָה אֲמִינָא: מִתּוֹךְ שְׁמַהוּמָה לְבִיתָה לֹא בְּדָקָה שְׁפִיר, קֹא מַשְׁמַע לִן הִרִי ז' בְּפַקִּידָה. אָלֵא אִי אֲמַרְתַּ אִידי וְאִידי לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ — פְּשִׁיטָא! מַהוּ דִּתִּימָא, שְׁמָא תִרְאֶה טַפַּת דָּם כְּחִרְדֵּל וְתַחֲפֻנָּה שְׂכַבַּת זָרַע, קֹא מַשְׁמַע לָן. "וְאִיבַעֲיַת אִימָא: שְׁתִּי בְּדִיקוֹת אֲצִרְכוּהּ רַבָּנָן, חַד לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ וְחַד לְאַחֲרֵי תַשְׁמִישׁ, וְכִי קִתְּנִי "הִרִי ז' בְּפַקִּידָה" — אֲלֵאחֲרֵי תַשְׁמִישׁ, וְהָא "הַמַּשְׁמַשְׁתַּ" קִתְּנִי! תְּנִי: "וּמַשְׁמַשְׁתַּ". מִמַּעֲטַת עַל יָד מַעַת לַעַת, הִשְׁתָּא מַעַת לַעַת מִמַּעֲטַת,

מִפְקִידָה

אֲתִי כְּרַבָּנָן דְּלִדְיָהוּ אִפִּי' בְּשַׁעַת נִסְתָּה וְנִסְתָּה נָמִי וּא"ת מַעֲקָרָא מֵאִי סָבַר דְּאִמְרִי' אִיפְכָא וְלֹא אֲמַרִי' לְחוּמָרָא וְיֵשׁ לוּמֶר דְּמַעֲקָרָא בְּעִי לְאוֹקְמוּי מַתְּיָתִין כּכ"ע אֲבָל כְּשֶׁהִבִּיא הַבְּרִיתָא לֹא מַצֵּי לְאוֹקְמֵי כּכ"ע דְּדָר בַּהּ וְקָאֻמֶר לְחוּמְרָא: הָא שְׁאֵר נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ חֻכְמִים דִּין שְׁעֵתָן כְּתָמָן כְּרִאִיתָן. מַשְׁמַע שִׁישׁ לְהַחְמִיר בַּיָּשׁ לָּהּ וְסֵת טְפִי מִבְּד' נְשִׁים א"כ ר' דּוּסָא דְאִמֶּר בַּיָּשׁ לָּהּ וְסֵת חַיֵּה שְׁעֵתָה כָּל שָׂכָן דְּאִית לִיָּה בְּד' נְשִׁים וְקָשָׁה דֹא"כ לְקָמָן (נְגַדָה דף ז'): דְּפָסִיק כְּרַבִּי חֲלִיעֶזֶר בְּד' אֲמָאִי חֲשִׁיב הָךְ בְּהִלָּהוּ בִּין דְּרַבִּי דּוּסָא סָבַר כְּוִתָּה לֹא ה"ל לְמַחֲשַׁב דְּכֵה"ג אֲמַרְיִין לְקָמָן וְי"ל הָא דְּבַיָּשׁ לָּהּ וְסֵת כְּתָמָה טְמֵא לְמַפְרַע לֹאוּ מִשּׁוּם דְּחִמִּיר טְפִי מֶר' נְשִׁים אֲלֵא מִשּׁוּם דְּגִזִּיר בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה אֲטוּ שֵׁלֹא בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה אֲע"ג דְּבִרְאִיָּה לֹא גִזִּרְיִין: ר"מ הִיא דְּמַחְמִיר בְּכַתְּמִים. פִּירַשׁ"י דְּמַחְמִיר בְּכַתְּמִים טְפִי מִכְּרִאִיָּה וְאִין נִקְרָא דֹא"כ מַה לוֹ לְהֵש"ס לְהִאֲרִיךְ וְלוּמֶר דְּמַחְמִיר בְּכַתְּמִים הִנֵּה לִיָּה לְמִימֶר ר"מ הִיא דְּתִנָּא וְכּוֹי וְלֹא יוֹתֵר וְתוּ דְּבַסְמוּךְ תִּנָּא הַרּוּאָה בְּתָם מְקַלְקֵלַת לְמַעֲנֵהּ וּבִרְוּאָה דָּם אִינָּה מְקַלְקֵלַת לְמַעֲנֵהּ אֲלֵמָא שְׁאֵר תִּנָּאִים נָמִי אֲחַמְמִירוּ טְפִי בְּכַתְּמִים מִכְּרִאִיָּה וּאֲע"ג דְּהָךְ בְּרִיתָא כּר"מ דְּקַתְנִי מְטוּמָאָה אִת בּוּעֵלָּה לְמַפְרַע וּבִפְרָק כָּל הַיָּד (לְקָמָן נְגַדָה דף טו.) אֲמַרְיִין דּוּקָא לֶר"מ מְטוּמָאָה בּוּעֵלָּה לְמַפְרַע מִכָּל מְקוּם הָא דְּמַקְלָקֵלַת לְמַעֲנֵהּ מִיָּהוּ אֲתִי כּכ"ע וְכּוֹן שְׁלֵה בָּא סִימָן (לְקָמָן נְגַדָה נג:): תִּנָּא הַרּוּאָה בְּתָם מְטוּמָאָה עַצְמָה לְמַפְרַע בְּקַדָּשִׁים וְהִינוּ לַעֲגוּן שְׁמַקְלָקֵלַת לְמַעֲנֵהּ כְּמוֹ שְׂאֲפָרֶשׁ שָׁם בַּע"ה וְנִקְרָא לְכַרֶּשׁ רַבִּי מֵאִיר הִיא דְּמַחְמֶר בְּכַתְּמִים שְׁהוּא רְגִיל לְהַחְמִיר בְּכַתְּמִים טְפִי מִרַבָּנָן כְּדַתְּנָן פֶּרָק בָּא סִימָן (נְגַדָה נב:) הַרּוּאָה כְּתָם חוּשְׁשִׁין מִשּׁוּם ז'וב דְּבָרֵי ר"מ וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אִין בְּכַתְּמִים מִשּׁוּם ז'וב וְאֲמַרִי' הָתָם מֵאֵן חֻכְמִים ר' חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוּס דְּמִיַּקֵּל יוֹתֵר בְּכַתְּמִים כְּדֹאֻמְרִין הָבֹא וּבְכַמָּה דּוּכְבִּי מַחְמִיר ר"מ כְּדֹאֻמְרִין לְקָמָן (נְגַדָה דף נט:): גַּבִּי אִשָּׁה שְׁעוּשָׁה גְרָבִיָּה וּבִפְרָק כָּל הַיָּד (לְקָמָן נְגַדָה דף יד.) אֲמַרְיִין בְּדָקָה בַּעַד [שְׁאִין] בְּדוּק לָּהּ וְהִיחָה בְּבַבְסָא וְלִמְחֶר מַצָּה עָלֶיָּה דָּם ר"מ מְטוּמָא וְחֻכְמִים מְטַהְרִין וְלַכְךָ קָאֻמֶר הָבֹא ר"מ דְּמַחְמִיר בְּכַתְּמִים וּאֲע"ג דְּבָב' הָאִשָּׁה (לְקָמָן נְגַדָה דף נט.) תִּנָּא הִשְׁאִילָּה חֲלונָקָה לְגִבְרִית אִינָּה תוֹלָה בְּגִבְרִית ר"מ אוֹמֵר תוֹלָה בְּגִבְרִית אֲלֵמָא מְקַל טְפִי מִרַבָּנָן מ"מ בְּרִיב מְקוּמוֹת מַחְמִיר: כָּל הַנְּשִׁים כְּתָמָן טְמֵא לְמַפְרַע וְנְשִׁים שְׂאֵמְרוּ כּוֹי. לֹא ז' אֲף ז' קִתְּנִי: תְּנִי וּמַשְׁמַשְׁתַּ אֲף עַל פִּי שְׂאֵמְרוּ חַיֵּה שְׁעֵתָה: הִסְתָּא מַעַת לַעַת מְמַעֲטַת. פִּירַשׁ הִסְתָּא מַעַת לַעַת דְּכַשְׁעָה וְלֹא בְּדָקָה שְׁחִרִית פִּי בְּדָקָה עֲרַבִית וּמַצָּה טְמֵאָה בְּדִיקָה שֶׁל גְּבָרִים דְּלֵאחֲרֵי תַשְׁמִישׁ מַעֲטָה דְּלֹא מְטוּמָאָה מַעַת לַעַת כָּל שָׂכָן כְּשֶׁבְּדָקָה שְׁחִרִית וְלֹא

פְּשַׁעָה כְּלוּם דְּמַמַּעֲטַת דְּלֹא מְטוּמָאָה מַשְׁחִרִית:

הוּא מְמַעֲטַת פַּקִּידָה ז' דְּעָדִים:

ה.

עין משפט
גור מצוה

א מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ב מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

ג מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ד מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

ה סמוג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט טעי' כז:

ו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ז מו"י פב' מהל' אישות הל' א:

ח מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ט סמוג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפו טעי' א ב:

י מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

עין משפט גור מצוה

א מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

ב מו"י פט"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:

ג מו"י פט"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:

ד מו"י פט"ז מהל' שאר אבות הטומאות הל' ו:

ה מו"י פכ"א מהל' טומאת מת הל' א:

ו מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

מסִיב לֵה לְזַעֲרִי. תַּמָּה דַּמְמַתְנִי לֹא שְׁמַעִינָן לְטַמֵּא אֶדָם וּבְגָדִים: מַכְדִּי מָטָה אֵין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל. מְטַהְרוֹת לֹא פְרִיךְ דְּכִיּוֹן שְׁעִסְקוּן בְּהָן מַקְרִי שְׁפִיר יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל בְּדַפְרֵשׁ הַקּוֹנְטְרוֹם: בְּשַׁחְבְּרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמָּטָה. מְשַׁמַּע הָכָא דְּפִשְׁטֵיטֵי דְּכִיּוֹן דַּחְבְּרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמָּטָה דַּמְקְרִי מָטָה דְּכָר שָׂנֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל וְתַמָּה לְרִיב־א דְּבִסּוּף פ"ק דְּפִסְחִים (דף יט.). קֹאמֶר וְעַל הַמַּחַט שְׁנַמְצֵא בְּבֶשֶׂר שֶׁהַסִּפִּין וְהַגִּידִים טַהוּרוֹת וּמוֹקִי לָהּ בַּמַּחַט טַמֵּא מַת וּטַהוּרוֹת מִשּׁוֹם דְּעִזְרָה רַח"ר הוּא אֲבָל אִי הֵיָה רַח"ר הֵיָה טַמֵּא וּפְרִיךְ אֲמַאי וְהָא אֵין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל הוּא דְאָמַר בְּרַבִּי יִיחֶנָּן דְאָמַר סַפֵּן טַמֵּא הַבָּא הַבָּא בִּידֵי אֶדָם גִּשְׁלִין עָלֶיהָ וְהַשְׁתָּא מַאי מַקְשָׁה הָתָם וּמָה צְרִיךְ לֵאחֲזִי הֵךְ דְּרַבִּי יִיחֶנָּן דְּכִיּוֹן דְאֶדָם תּוֹפֵס אֶת הַסִּפִּין חֹשֵׁב דְּכָר שָׂנֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל אֲפִילוּ בְּלֹא רַבִּי יִיחֶנָּן בַּדְּמַשְׁמַע הָכָא וי"ל דְּהָכָא חֲשִׁיב טַפִּי דְּכָר שָׂנֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל בְּשַׁחְבְּרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמָּטָה מִשּׁוֹם דְּגָדָה גַּמִּי הַמְטַמֵּא יֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל אִי גַמִּי מִשּׁוֹם שְׁנֵם חֲבְרוּתִיהָ הַנוֹשְׂאוֹת גַּם הֵם טַמְאוֹת בַּמֶּשֶׁא הַגָּדָה אֲבָל הָתָם אֵין הָאֶדָם טַמֵּא אֲלֵא הַסִּפִּין שְׁנַנַּע בַּמַּחַט וְהַשְׁתָּא גַּמִּי אֲתִי שְׁפִיר דְּפְרִיךְ בְּסַמּוֹךְ לְרַבִּי יִיחֶנָּן מַהִּיָּה מַתַּעֲטֹף בְּטוֹלִיתוֹ וְלֹא פְרִיךְ גַּמִּי לְזַעֲרִי מִשּׁוֹם דְאֶדָם הַתּוֹפֵס הַטּוֹלִית לֹא דְמִי לַחְבְּרוּתִיהָ שְׁנֵם הֵן טַמְאוֹת וְיֵשׁ בְּהֵן דַּעַת לְשַׁאֵל(אוּ מִשּׁוֹם שֶׁהַגָּדָה הַטַּמֵּאָה יֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל): סַפֵּן טַמֵּאָה הַבָּאָה בִּידֵי אֶדָם גִּשְׁלִין עָלֶיהָ וַחֲפֹלוּ בְּכָלִי הַמִּנַּח ע"ג קַרְקַע. וּח"ת מַאי קַמ"ל רַבִּי יִיחֶנָּן מַתְנִי? הִיא (טַהוּרוֹת פ"ג מ"ח) תִּינוּךְ שְׁנַמְצֵא בְּצַד הַעֶסֶה כּו' דַּחֲכָמִים מְטַמְּאִין מִשּׁוֹם דְּעֵשׂוֹ לְתִינוּךְ בִּישׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל אַע"פ שֶׁהַעֶסֶה אֵין בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל וּבַמֶּם' טַהוּרוֹת פ"ד (מ"ט) תַּנּוּ טַמֵּא שֶׁפִּשְׁט רָגְלוֹ לְבִין הַמַּשְׁקִין סַפֵּן גַּנַּע סַפֵּן לֹא גַנַּע טַמֵּא בְּרַח"י עוֹד תַּנּוּ הָתָם בְּסִפְיָא הֵיָה מִקָּל בִּידוֹ וּבִרְאשׁוֹ מְלֹאָה מַשְׁקִין טַמְאִין חֲרָקָה לְבִין הַכִּפְרוֹת סַפֵּן גַּנַּע בּוֹ טַהוֹר וְטַעֲמֵא מִשּׁוֹם דְּטַמְאֵת מַשְׁקִין לְטַמֵּא אַחֲרִים לֹאֹי דְאֻרְקִיתָא וְה"ל סַפֵּן [לְטַמֵּא (אַחֲרִים)] דְּרַבְּנָן בַּדְּמַפְרֵשׁ הָתָם הָא לֹאֹי הָכִי סַפִּקוֹ טַמֵּא וי"ל דְּמַצִּי לְמִימַר שֶׁהַעֶסֶה וְהַמַּשְׁקִין וְהַכִּפְרוֹת בִּידֵי אֶדָם וקַמ"ל רַבִּי יִיחֶנָּן אֲפִילוּ מִנְּחִים ע"ג קַרְקַע או טַהוּרוֹת בִּיד טַהוֹר וְטַמֵּא מִנַּחַת ע"ג קַרְקַע: הִיָּה מַתַּעֲטֹף בְּטוֹלִיתוֹ. פְּרוּשׁ טוֹלִיתוֹ טַמֵּא וּטַהוּרוֹת בְּצַדוֹ או טוֹלִיתוֹ טַהוֹר וְטַמְאוֹת בְּצַדוֹ גַּנוּן שְׂרָן וְאִינוּ יִידַע אִם גַּנַּע בּוֹ או טַמֵּאָה וּטַהוּרוֹת לְפָנָיו וּטוֹלִיתוֹ טַהוֹר וְאִינוּ יִידַע אִם גַּנַּע לְטַמֵּאָה וְאִח"פ

לְטַהְרוֹת וקַמ"ל דְּלֹא הֵיָ סַפֵּן סַפְקָא שְׁמַא לֹא גַנַּע הַטּוֹלִית בְּשְׂרָן וְאֲפִילוּ גַנַּע סַפֵּן לֹא גַנַּע בְּטַהְרוֹת דְאִם גַּנַּע בְּשְׂרָן בְּמִו כֵּן גַּנַּע בְּטַהְרוֹת: וְאִם אִי אֲפֶשֶׁר אִח"כ גַּנַּע טַמֵּא. וּח"ת פְּשִׁיטֹא בִּין דְאִי אֲפֶשֶׁר וְדֹאִי גַנַּע וי"ל דְּלֹאֹי אִח"א בָּלָל קֹאמֶר אֲלֵא בְּלוּמַר קְרוֹב לְנֻדְאִי

וּבַתּוֹסַפְתָּא גַּמִּי תַּנִּיָּא אִם אִי אֲפֶשֶׁר אִח"כ גַּנַּע סַפִּקוֹ טַמֵּא מִדְּקֹאמֶר סַפִּקוֹ טַמֵּא מִשְׁמַע דְּלֹא הֵיָ וְדֹאִי גַנַּע וְכֵן מִדְּקֹאמֶר רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן מַתְלִיָּאל אוֹמְרִים לוֹ שֶׁנָּה דְּלִיפָא לְמִימַר דְאֲרִישָׁא קֹחִי דְקֹאמֶר סַפִּקוֹ טַהוֹר וְקֹאמֶר אִיהוּ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁנָּה וְאִם גַּנַּע טַמֵּא דֹא"כ לֹא הֵיָ פְּלִיגִי רַבְּנָן לִימַר אֵין שׁוֹנִין בְּטַהְרוֹת דְּבִפְרָק הַרְוָאָה (לְקַמָּן גָּדָה נַח). אֲמַרִינָן דְּזוֹקָא לְהֶקֶל אֵין שׁוֹנִין אֲבָל לְהַחמִיר שׁוֹנִין וְכֵן בְּרִישׁ שְׁחִיטַת חֵלֶין (דף ב:) אֲמַרִינָן אִי אִמַּר בְּרִי לִי שְׁלֹא נַעֲתִי לֹאֹי דְּזוֹקָא בְּרִי דְּעִזְרָה רַח"ר בְּדִאֲמַרִינָן בַּפִּסְחִים (דף:) וּמָה בְּלִי חֶרֶם שֶׁהָא מַקָּךְ צְמִיד פְּתִיל. וּח"ת וְנִימָא דִּיּוּ בַּמַּשְׁכָּבוֹת דְאֶהֱל הַמַּת דְּלֹא מְטַמֵּא אֶדָם וּבְגָדִים או דִּיּוּ בְּכָלִי חֶרֶם דְּמַעַת לְעַת וְעוֹד נִימָא פִּפְזִין קַטְוִים יוֹכִיחוּ דְּטַמְאִים בְּמַת וּטַהוּרִים בְּמַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה דְּלֹא אֲתִי לְכָלֵל מַנַּע אֲף מַשְׁכָּבוֹת בְּמִו כֵּן וּמִיּוֹה רַח"י פ'י דְּהָכִי עֲבִיד ק"ו וּמָה בְּלִי חֶרֶם שְׁטַהוֹר בְּאֶהֱל הַמַּת טַמֵּא בַּמַּעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה בְּמִו בְּגָדָה עַצְמָה מַשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁבוֹת דְּטַמְאִים בְּאֶהֱל הַמַּת אִינוּ דִּין שְׁטַמְאוֹ בַּמַּעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה בְּגָדָה עַצְמָה בְּפ' בָּשֵׁם (סוּטָה כט:.) או שְׁכֵן מְטַמֵּא מִאֲוִירוֹ וי"ל טַהוּרוֹת דְּשָׂאֵר פְּלִים יוֹכִיחוּ שְׂאִין לָהֶם טַמְאֵת אֲוִיר וְיֵשׁ לָהֶם טַהֲרָה בַּמַּקְוָה וְטַמְאִין בַּמַּעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה בַּבְּגָדָה עַצְמָה שֶׁהִם רֹאשׁוֹנִים דְּהָא פְּשִׁיטֹא לִיָּה דְאֲפִילוּ מַשְׁכָּבוֹת טַמְאִין בַּמַּעַת לְעַת בְּדִאֲמַר בְּצִרְיָא וְעִבִּיד ק"ו לְטַמֵּא אֶדָם וּבְגָדִים וְלֹא מַצִּי לְמַעֲבַד הָכִי ק"ו וּמָה בְּלִי חֶרֶם שְׂאִינוּ מְטַמֵּא מַנְּבּוֹ בְּכָל טַמְאוֹת טַמֵּא תוֹכּוֹ בַּמַּעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה בְּגָדָה עַצְמָה מַשְׁכָּבוֹת לֹא כָל שְׁכֵן בְּדִאֲמַר בְּפִרָק בַּהֲמָה הַמְקַשָּׁה (חֵלֶין ע"א:) אִטּוּ מַנְּבּוֹ קֹאמַרִינָן מַחֲזִיכוּ קֹאמַרִינָן וְהָתָם מַפְרֵשׁ הַפֶּשֶׁט: [ה"ג הַנְּעוֹל בְּאֶהֱל הַמַּת כּו' – תַּמָּה הָא דְאִינוּ נְעוֹל בַּמַּעַת לְעַת אִינוּ בְּהֶסֶט דַּחֲשִׁיב בְּאֲלוּ גַנַּע בְּתוֹכּוֹ דְּמַרְיבּוּיָא דְּמַנַּע אֲתִי וּבְמַנַּע אֶהֱל הַמַּת גַּמִּי טַמֵּא דְּקָךְ צ"ל (כּר"ע) דְקֹאמֶר מָה פִּפְזִין קַטְוִים שְׁטַהוּרִים בְּזַב א"ד שְׁטַמֵּא בְּאֶהֱל הַמַּת נִימָא בְּלִי חֶרֶם הַמַּקָּךְ צְמִיד פְּתִיל יוֹכִיחַ דְּהָא טַהוֹר מִן הַמְדָּקָם]:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

מסִיב לֵה לְזַעֲרִי. תַּמָּה דַּמְמַתְנִי לֹא שְׁמַעִינָן לְטַמֵּא אֶדָם וּבְגָדִים: מַכְדִּי מָטָה אֵין בּוֹ דַּעַת

מִפְקִידָה לְפִקִּידָה מִיבַעְיָא?! מַהוּ דְתַימָא: מַעַת לְעַת

— חֲשׂוּ בַּה רַבָּנָן לְפִסְיָדֹא דְטַהְרוֹת, אֲבָל מִפְקִידָה לְפִקִּידָה — לֹא, קָא מְשַׁמַּע לָן. ^(א)כִּיצַד דִּיָּה שְׁעַתָּה וְכוּ'. לְמָה לִי לְמִיתְנִי: "הִיתָה יוֹשְׁבֶת בַּמִּשָּׁה וַעֲסָקָה בַטַּהְרוֹת"? לִיתְנִי: "הִיתָה עֲסוּקָה בַטַּהְרוֹת וּפִרְשָׁה וּרְאָתָה!" הָא קָא מְשַׁמַּע לָן: טַעֲמָא דִּידִיָּה שְׁעַתָּה, הָא מַעַת לְעַת — מָטָה גַמִּי מְטַמְּא. מְסִיַּע לִיָּה לְזַעֲרִי, דְאָמַר וְעִירִי: מַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה עוֹשָׁה מְשַׁכָּב וּמוֹשָׁב, לְטַמֵּא אֶדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים. ^(ב)מַכְדִּי הָאִי מָטָה דְּכָר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל הוּא, וְכָל דְּכָר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל — סַפִּקוֹ טַהוֹר! תַּרְגֻּמָּה וְעִירִי בְּשַׁחְבְּרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמִּטָּה, דְּהוּיָא לִיָּה יַד חֲבְרוּתִיהָ. 'וְהַשְׁתָּא דְאָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: סַפֵּן טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אֶדָם — גִּשְׁאֲלִין עָלֶיהָ, אֲפִילוּ בְּכָלִי מוֹנַח עַל גַּבִּי קַרְקַע כְּמִי שָׂישׁ בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל, אֲף עַל פִּי שְׂאִין חֲבְרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמִּטָּה. גּוּפָא, אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: סַפֵּן טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אֶדָם — גִּשְׁאֲלִים עָלֶיהָ, אֲפִילוּ בְּכָלִי הַמוֹנַח עַל גַּבִּי קַרְקַע כְּמִי שָׂישׁ בּוֹ דַּעַת לִישְׂאֵל. ^(ג)מִיתִיבִי: הִיָּה מַתַּעֲטֹף בְּטִלִּיתוֹ, וּטַהְרוֹת וְטוּמְאוֹת בְּצַדוֹ, וּטַהְרוֹת וְטוּמְאוֹת לְמַעְלָה מִרְאשׁוֹ, סַפֵּן גַּנַּע סַפֵּן לֹא גַנַּע — טַהוֹר, וְאִם אִי אֲפֹשֶׁר אֲלֵא אִם כֵּן גַּנַּע — טַמֵּא. רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: אוֹמְרִים לוֹ: "שְׁנָה", וְשׁוֹנָה. אָמַרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִים בַטַּהְרוֹת. אַמַּאי? הָא סַפֵּן טוּמְאָה הַבָּאָה בִּידֵי אֶדָם הוּא! 'בַּר מִינְיָה דְּהִהִיא, דְתַנִּי רַב הוֹשַׁעְיָא: בִּרְשׁוֹת הַיַּחֲדִיד — סַפִּקוֹ טַמֵּא, בִּרְשׁוֹת הָרַבִּים — טַהוֹר. גּוּפָא: אָמַר וְעִירִי: מַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה עוֹשָׁה מְשַׁכָּב וּמוֹשָׁב, לְטַמֵּא אֶדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים. ^(ד)אִינִי? וְהָא פִי אֲתָא אַבִּימִי מִבִּי חוּזְאִי, אֲתָא וְאִיִּיתִי מִתְנִיתָא בִּידִיהָ: מַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה — מַשְׁכָּבָהּ וּמוֹשְׁבָּהּ בַּמַּנְעָה. מַאי לָאו, מָה מַנְעָה לֹא מְטַמֵּא אֶדָם, אֲף מַשְׁכָּבָהּ לֹא מְטַמֵּא אֶדָם! "אָמַר רַבָּא: וְתַסְבָּרָא? קַל וְחוֹמֶר הוּא: וּמָה כְּלִי חֶרֶם הַמוֹקֵף צְמִיד פְּתִיל, הַנִּיצוֹל בְּאוּהֶל הַמַּת, אִינוּ נִיצוֹל בְּמַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה — מַשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁבוֹת, שְׂאִינָן נִיצוֹלִין בְּאוּהֶל הַמַּת, אִינוּ דִּין שְׂאִין נִיצוֹלִין בְּמַעַת לְעַת שְׁבַגְגָּה? וְהָא אַבִּימִי מִבִּי חוּזְאִי מִתְנִיתָא קֹאמַר! אִימָא: מַשְׁכָּבָהּ וּמוֹשְׁבָּהּ

בַּמַּנַּע

רֹאיתָה בְּדַתְנִיָּא בְּצִרְיָא לְקַמָּן: אִינוּ דִּין שְׂאִינָן נְעוֹלִין בַּמַּעַת לְעַת שְׁטַמְאוֹ בַּמַּשְׁכָּב גָּדָה עַצְמָה אֶדָם וּבְגָדִים שְׁעָלִי:

שְׁעַתָּה מִשּׁוֹם דְּיֵשׁ לָה וָסַת הָא אִם אֵין לָה וָסַת דַּמְטַמְּא מַעַת לְעַת מָטָה גַּמִּי טַמְאָה בַּמַּשְׁכָּב גָּדָה עַצְמָה שְׁטַמְמֵא אֶדָם הַנוֹנַע בּוֹ טַמְאָה חַמּוּרָה לְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁעָלִי דַּכְתִּיב (וַיִּקְרָא ט"ו:י"כ"א) וְכָל (אֲשֶׁר יֵנַע) בַּמַּשְׁכָּבָהּ וּכְבֶּס בְּגָדָיו: ה"ג לְטַמֵּא אֶדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁהֶאֱדָם מְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁעָלִי וְאֵע"פ שְׁלֹא נִנְעוּ בְּגָדִים בַּמָּטָה: מַכְדִּי הֵךְ מָטָה דְּכָר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל הוּא וּמַעַת לְעַת סַפֵּן טַמְאָה הוּא וְכָל שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל כּו' דְּבַשְׁלֵמָא אֲטַהְרוֹת בְּלֹא מָטָה נִיחָא דְּכִיּוֹן דְּהִיא עֲסוּקָה בְּהָן וְאוֹחֲזָתָּ בְּגָדָה הִוּוּ לְהוֹ בְּגָדָה וְהִיא יֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל אֲלֵא מָטָה בִּין דַּע"ג קַרְקַע מִנַּחַת דְּלֹאֹי בְּגָדָה הוּא וְסַפְקוֹ טַהוֹר דְּכָל סַפֵּן טַמְאָה לְטַמֵּא מַסּוּטָה גַּמַּרִינָן לָה וְסוּטָה יֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל: בַּשַּׁחְבְּרוּתִיהָ נוֹשְׂאוֹת אוֹתָהּ בַּמָּטָה בְּאוֹתוֹ מַעַת לְעַת דְּהוּיָא לִיָּה הֵךְ מָטָה בִּיד חֲבְרוּתִיהָ שָׂנֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל הַלְכָךְ טַמְאָה: הַבָּאָה בִּידֵי אֶדָם בְּגוֹן ז' דְּטַמְאָה עַל יָדָה בָּאָה וּבְגוֹן נוֹשֵׂא שְׂרָן בִּידוֹ סַפֵּן גַּנַּע בְּכָלִי הַמִּנַּח ע"ג קַרְקַע סַפֵּן לֹא גַנַּע וְאֵע"פ שְׂאֶדָם לֹא הִיָּה עֲסוּךְ בְּכָלִי הַמְטַמֵּא הוּאִיל וְהַטַּמְאָה בָּאָה ע"י אֶדָם סַפֵּן גַּנַּעִה הַטַּמְאָה בְּכָלִי סַפֵּן לֹא גַנַּעִה חֲשִׁבִין לָה כְּמוֹ שָׂנֵשׁ בָּהּ דַּעַת לְשַׁאֵל וּבִרַח"י סַפִּקוֹ טַמֵּא: גִּשְׁאֲלִין בְּלוּמַר טַמֵּא: כְּמִי שָׂישׁ בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל וְכִי אֲמַרִינָן דְּכָר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל סַפִּקוֹ טַהוֹר בְּגוֹן שְׂרָן הַמְטֵל אֲרַל כְּלִי ע"ג קַרְקַע סַפֵּן גַּנַּע סַפֵּן לֹא גַנַּע: הִיָּה מַתַּעֲטֹף בְּטוֹלִיתוֹ וּטַהְרוֹת בְּצַדוֹ וְהוּא הִיָּה טַמֵּא סַפֵּן טַמֵּא טַהְרוֹת בְּטוֹלִית בְּשֶׁהַבְּהִיּוֹ עַל כַּתְּפוֹ סַפֵּן לֹא גַנַּע או טַמְאוֹת בְּצַדוֹ בְּגוֹן שְׂרָן וְהוּא טַהוֹר סַפֵּן נְטוּמֵא טוֹלִיתוֹ סַפֵּן לֹא נְטוּמֵא: טַהוֹר קַס"ד דְאֲפִילוּ בְּרַח"י מִשּׁוֹם דְּהִיָּי דְּכָר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשַׁאֵל וְאֵע"ג דְּבָאָה בִּידֵי אֶדָם הוּאִיל וּטַהְרוֹת מִנַּחוֹת עַל גַּבִּי קַרְקַע וְאֵין אוֹחֲזָן בִּידוֹ אֵין גִּשְׁאֲלִין עָלֶיהֶם: שְׁנָה פַעַם אַחֲרַת אִם יֵנַע עַכְשׁוֹ בִּידוּעַ שְׁנַנַּע בַּתְּחִלָּה: אֵין שׁוֹנִין שְׁמַא עַכְשׁוֹ גַּנַּע וְקֶדָם לְכֵן לֹא גַנַּע או חֲלוּף: בַּמַּנְעָה בְּכָלִי שְׁנַנַּעִה בּוֹ גָּדָה שְׂאִינוּ מְטַמֵּא אֶדָם שְׁהָי רֹאשׁוֹן הוּא וְאִינוּ מְטַמֵּא אֶדָם אֲלֵא אִב הַטַּמְאָה: אֲף מַשְׁכָּבָהּ לֹא מְטַמֵּא אֶדָם וְקַשְׂיָא לְזַעֲרִי דְאָמַר מַשְׁכָּבָהּ וּמוֹשְׁבָהּ מְטַמֵּא אֶדָם אֲף לְטַמֵּא בְּגָדִים: כְּלִי חֶרֶם נְעוֹל בְּאֶהֱל הַמַּת דַּכְתִּיב (בַּמְדְּבָר יט) וְכָל כְּלִי פִתּוּחַ אֲשֶׁר אֵין צְמִיד פְּתִיל עָלָיו טַמֵּא הָא יֵשׁ צְמִיד פְּתִיל עָלָיו טַהוֹר: אִינוּ נְעוֹל אִם הַסִּיט בַּתוֹךְ מַעַת לְעַת טַמֵּא בְּאֲלוּ הַסִּיטָה לֹאֲחַר

רֹאיתָה בְּדַתְנִיָּא בְּצִרְיָא לְקַמָּן: אִינוּ דִּין שְׂאִינָן נְעוֹלִין בַּמַּעַת לְעַת שְׁטַמְאוֹ בַּמַּשְׁכָּב גָּדָה עַצְמָה אֶדָם וּבְגָדִים שְׁעָלִי:

וּבַתּוֹסַפְתָּא גַּמִּי תַּנִּיָּא אִם אִי אֲפֶשֶׁר אִח"כ גַּנַּע סַפִּקוֹ טַמֵּא מִדְּקֹאמֶר סַפִּקוֹ טַמֵּא מִשְׁמַע דְּלֹא הֵיָ וְדֹאִי גַנַּע וְכֵן מִדְּקֹאמֶר רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן מַתְלִיָּאל אוֹמְרִים לוֹ שֶׁנָּה דְּלִיפָא לְמִימַר דְאֲרִישָׁא קֹחִי דְקֹאמֶר סַפִּקוֹ טַהוֹר וְקֹאמֶר אִיהוּ אוֹמְרִים לוֹ שֶׁנָּה וְאִם גַּנַּע טַמֵּא דֹא"כ לֹא הֵיָ פ

מסורת הש"ס

א לקמן לג.; לקמן נד:
ב תוספתא נדה; משנה נדה; לקמן יד.
ג משנה נדה
ד לקמן ט; עירובין מו.

כַּמְנַע עֲצָמָה כַּנְגִיעֵת עֲצָמָה. כְּלוּמַר אִלָּם הַנוֹגַע בְּמַשְׁכָּכָה בְּתוֹךְ מַעַת וְאֵינָהּ מוֹנֶה אֶלָּא מַשְׁעָה שְׁרָאָתָה. תַּמָּה פְּשִׁטָּא בִּינוּ דְּמַהֲלָקֶלֶת לְמַנְיָנָה מַשְׁעַת כַּבּוּס לַעַת כְּאֵלּוּ נוֹגַע בְּבֶשֶׂר נָדָה עֲצָמָה שְׁהוּא וּבְגָדִים שְׁעָלָיו טְמֵאִים דְּכָתִיב (ויקרא טו) וְכָל הַנֶּגַע בֶּה יִטְמֵא וְתֵנִיף בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים יִכּוֹל לֹא יִהְיֶה הַנוֹגַע בֶּה מְטֵמֵא בְּגָדִים כַּמְנַע קָל וְחֹמֶר אִם מַשְׁכָּכָה מְטֵמֵא אִלָּם לְטֵמֵא בְּגָדִים הִיא עֲצָמָה לֹא כֹל שֶׁכֵּן אִם כֵּן לָמָּה נִאֲמַר כֹּל הַנוֹגַע בֶּה יִטְמֵא שְׁאִינוּ חוֹתֵר וּמְטֵמֵא אִלָּם וְכָלִי חֶרֶם: אִף מַשְׁכָּכָה בְּתוֹךְ מַעַת לַעַת: וְכָלִי חֶרֶם הִמָּקֹף כּוֹי כְּלוּמַר אֲפֹלוּ הוּא מִקֹּף צְמִיד פְּתִיל שְׂאִי אֲפָשָׁר לִינַע בְּתוֹכוֹ מְטֵמֵאָה אוֹתוֹ בְּהֶסֶט שְׁהִיב וְהִנֵּה מְטֵמֵאִין כָּלִי חֶרֶם בְּהֶסֶט מֵה שְׂאִין כֵּן בְּשֹׁאֵר טְמֵאִין דְּכָתִיב (סס) וְכָלִי חֶרֶם אֲשֶׁר יֵנַע בּוֹ הֵיב יִשָּׁבֵר וְתֵנִיף בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים יִכּוֹל יִטְמֵא הֵיב כָּלִי חֶרֶם מֵאֲחוּרָיו כַּמְנַע נִאֲמַר כֵּאֵן בּוֹ נִאֲמַר לִהְיוֹן וְכָלִי חֶרֶם אֲשֶׁר תִּבְשֹׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר מֵה לִּהְיוֹן מֵאֲוִירוֹ אִף כֵּאֵן מֵאֲוִירוֹ אִם כֵּן מֵה ת"ל אֲשֶׁר יֵנַע בּוֹ וְהִלָּא אֲוִיר כָּלִי חֶרֶם טְמֵא כֵּלָל נִיגִיעָה בְּדַקְיָמָא לָן בְּהַכֵּל שׁוֹמְקִין (חֲלוּן כד): תוֹכוֹ אַע"פ שֶׁלֹּא נִגַּע בּוֹ אֶלָּא אֲזִינוּ מַנְעוּ שְׁהוּא כְּכֵלּוֹ הָיִי אוֹמֵר זֶה הַסֵּטוֹ: וְאֵינָהּ מִקְלָקֶלֶת לְמַנְיָנָה דְּהָא וַדָּאי מֵהִשְׁתָּא הָיִיא פְתַח נְדוּתָהּ וְלִיוֹם שְׁמִינִי לְרִאֲיָתָהּ יִתְחַלְלוּ י"א יוֹם שְׁבִין נָדָה לְנָדָה וְרַבְּנָן לֹא גִזְרוּ מַעַת לַעַת אֶלָּא לְטַהֲרוֹת אֲבָל גַּבִּי כְּתוּמִים לֹא יִדְעִינוּ אִימַת נֶפֶק מִנֶּה וְאֵינָה מוֹנֶה שְׂבָעָה יָמִים דְּהָאָם טְבִילָה אֶלָּא מַשְׁעָה שְׁרָאָתָהּ וְכֵן בְּכֶתֶם לְסוּף ז' יָמִים טוֹבֵלֶת וְטַהוּרָה אֲבָל פְּתַח נְדוּתָהּ לָדַע אִימַת מִתְחַלְלִין יָמִי וַיְבִיָּה אֲבָדָה עַד שֶׁתַּשֵּׁב ז' נְקִיִּים כְּדֵתִינָא עֲבָרְכִין (דף ח.): הַרְוָאָה כְּתָם מְטֵמֵאָה לְמַפְרַע עַד שְׁעַת כַּבּוּסוֹ שֶׁל חֲלוּק זֶה שְׂכָבָסָה קֹדֶם לְבִסָּה זֹו: מִקְלָקֶלֶת לְמַנְיָנָה אֲבָדָה פְּתַח נְדוּתָהּ שְׁאֵלוּ הֵיתָה יוֹדַעַת יוֹם רִאֲיָתָהּ תֵּהֵא סוּפְרַת אִם תִּרְאָה לְאַחַר שְׂבָעָה שׁוֹמְרַת יוֹם כַּנֶּגֶד יוֹם וְאִם תִּרְאָה ג' תֵּהֵא זָבָה אֲבָל עֲכָשׁוּ שְׁאֵינָה יוֹדַעַת יוֹם

רִאֲיָתָה אֵינָה יוֹדַעַת אִימַתִּי הִיא בְּתוֹךְ י"א יוֹם שְׁבִין נָדָה לְנָדָה וְהָרִי הִיא טוֹעָה: וְרַבָּא דְּפִשְׁטָא לִיָּה בְּכָלִי חֶרֶם לְעִיל וְגַמַר מַשְׁכָּבוֹת מִכָּלִי חֶרֶם מֵאִי שָׁנָא דְּפִשְׁטָא לִיָּה בְּכָלִי חֶרֶם טָפִי מִמַּשְׁכָּב: אִי שְׁמַע לִיָּה הָא מִתְנִיתָא דְּקִתְנִי כָּלִי חֶרֶם לִימָא מִתְנִיתָא וְלִפְשֵׁט מִנֶּה מַשְׁכָּכָה לְהִזְיָא: וְאִי לֹא שְׁמַע לֵה מִתְנִיתָא קָל וְחֹמֶר מִנָּה לֵה מִכָּלִי חֶרֶם הָא כָּלִי חֶרֶם אֲפִתִּי לֹא קִאֲמַר לִיָּה: אִי מִתְנִיתָא הָיִי אִמִּינָא לְמַשְׁכָּבוֹת דְּקִתְנִי לְטֵמֵא אִלָּם אוֹ בְּגָדִים: אֲבָל אִלָּם וּבְגָדִים שְׁהֵאָדָם יִטְמֵא בְּגָדָיו שֶׁלֹּא נִגַּעוּ בְּמַשְׁכָּבוֹת אִימָא לֹא קִמ"ל קָל וְחֹמֶר מִכָּלִי חֶרֶם וּה"ק וּמֵה כָּלִי חֶרֶם שְׁנַעוֹל בְּאֶהֱל הַמַּת אִינוּ נַעוֹל בְּמַעַת לַעַת שְׂבָגָה מְלֻטְמָא בְּהֶסֶט כְּאִילוּ יִפְסַט מִנֶּהָ עֲצָמָה מַשְׁכָּבוֹת שְׁאִין נַעוֹלִין בְּאֶהֱל הַמַּת אִינוּ דִּין שְׁאִין נַעוֹלִין בְּמַעַת לַעַת שְׂבָגָה מְלֻטְמָא כַּמַּשְׁכָּב נָדָה גְּמוּרָה: גַּבִּי מַשְׁעָלוֹת בְּפָרָק חֲמֹר בַּקֶּזֶשׁ (חֲנִיגָה כ.): מַעַת לַעַת לִיכָא דְּרָרָא דְּטֵמֵאָה דְּהִשְׁתָּא הוּא דְּחִזְזִי אֶלָּא גִזְרָה בְּעֻלְמָא הוּא: מֵה הִיא מְטֵמֵאָה אִינוּ בְּרִיתָא לְדַעֲלִי: לֹא דְּקֶזֶשׁ כַּנּוֹן שְׁמֹן דְּמַנְחוּת וַיִּין דְּנֶסְכִּים: אִף בְּשַׁעַת עֲבָרְתָן מִתְנִיתִין הִיא (לְקַמֵּן נָדָה ד' יא.) אִף בְּשַׁעָה שְׁהִם מִסְתַּלְקוֹת וּמִסְיָמוֹת לֶאֱכָל תְּרוּמָה גְּרִיכוּת לְבָדָק: לְתַקּוֹן שִׁירִים שְׂבָפְטִיָּה שְׁנִגְעָה בְּהִם וּמֵהִזְיָא לֵה הֵךְ בְּדִיקָה שֵׁאִם תִּמְצָא עֲכָשׁוּ טַהוּרָה לְכַשְׁתְּבָדָק עֲרֻבִית כַּמַּשְׁפָּטָה וְתִמְצָא טְמֵאָה לֹא תִטְמֵא לְמַפְרַע אֶלָּא עַד שְׁעַת בְּדִיקָתָהּ וְלֹא תֵהֵא הַתְּרוּמָה בְּכָלֵל טְמֵאָה דְּמַפְרַע שְׁהָרִי בְּדָקָה לְאַחַר הַעֲבָרְתָּהּ. אֶלְמָא טְמֵאָת מַפְרַע לְתְּרוּמָה גְּמִי גִזְרוּ: לְתַקּוֹן דִּומִיָּא דְּלַהֲכָשִׁיר דְּאֲמַר לְעִיל שְׁחָרִית לְהַכָּשִׁיר טַהֲרוֹת שֶׁל לִילָה כּוֹי: וּמַשְׁנִינֵן רַב הוּנָא מִתְנִי לְהָא דְרָבִי יִהוֹזָה שְׂבָדִיקָה זֹו בָּאָה לְשָׁרֵף שִׁירִים שְׂבָדִיקָה אִם תִּמְצָא טְמֵאָה תַּשְׁרֹפֶם וּכְנֹון שְׂבָדִיקָתָה עֲצָמָה לְאַחַר עֲבָרְתָּהּ לְאַלְתֵּר: כְּשַׁעוֹר וְסֵת מִיד סִמּוֹן לְנִיגִיעָה בְּדִיקָה דָּאָם תִּמְצָא טְמֵאָה וַדָּאי בְּשַׁעַת נִיגִיעָה גְּמִי טְמֵאָה וְתִמְצָרִיד לֵה ר' יִהוֹזָה בְּדִיקָה לְתְּרוּמָה כְּשַׁעוֹר וְסֵת כִּי הִכִּי דָּלָא תִיכּוֹל תְּרוּמָה טְמֵאָה לְאַחַר זְמַן אֲבָל לְתַקּוֹן לֹא סְבִירָא לֵה לְרַב הוּנָא דְּכָל בְּמָה דָּלָא בְּדָקָה מִתְקַנָּא וְקוּמָא דְּטֵמֵאָתָה מַפְרַע לֹא גִזְרוּ בִּה רַבְּנָן: [כְּשַׁעוֹר] וְסֵת מַפְרַשׁ כּפ"ב (לְקַמֵּן נָדָה יד): מָשָׁל לְשִׁמְשׁ וְגַד שְׁעוּמָדִין בְּצַד הַמַּשְׁקוּף בִּיצִיאַת הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנָם הַשֹּׁר וְלִשְׁוֹן וְסֵת אִינוּ מִיד: מַשְׁעָה וַעֲשֶׂה רַבִּי פֶרִי לְחֵילְעָזָר בְּאִשָּׁה יִלְדָּה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שֵׁלֶשׁ עוֹנוֹת שֶׁל שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁלֹּא רָאָתָהּ וְאֲמַר רַבִּי חֵילְעָזָר בְּמִתְנִיתִין (לְקַמֵּן נָדָה ז:) כֹּל אִשָּׁה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שֵׁלֶשׁ עוֹנוֹת זֵיָה שְׁעָתָהּ אֶלָּא שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת מִחֲמַת זְקֵנָה סִמּוֹן לְזִקְנָתָהּ: לְאַחַר שְׁנִזְכָּר שֶׁלֹּא יָפָה עָשָׂה:

"כַּמְנַע עֲצָמָה, מָה מַנַּע עֲצָמָה מְטֵמֵא אָדָם לְטֵמֵא בְּגָדִים, אִף מַשְׁכָּכָה וּמוֹשְׁכָּה מְטֵמֵא אָדָם לְטֵמֵא בְּגָדִים."^(א)תַּנְיָא כְּוּוֹתִיָּה דְרַבָּא: הַרְוָאָה דָּם — מְטֵמֵאָה מַעַת לַעַת, וּמָה הִיא מְטֵמֵאָה? מַשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁכוֹת, אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין, וְכָלִי חֶרֶם הַמוּקָף צְמִיד פְּתִיל, וְאֵינָהּ מְקוּלָקֶלֶת לְמַנְיָנָה, וְאֵינָהּ מְטֵמֵאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵינָהּ מוֹנֶה אֶלָּא מַשְׁעָה שְׁרָאָתָה. "הַרְוָאָה כְּתָם, מְטֵמֵאָה לְמַפְרַע, וּמָה הִיא מְטֵמֵאָה? אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין, מַשְׁכָּבוֹת וּמוֹשְׁכוֹת, וְכָלִי חֶרֶם הַמוּקָף צְמִיד פְּתִיל, וּמְקוּלָקֶלֶת לְמַנְיָנָה, וּמְטֵמֵאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וְאֵינָהּ מוֹנֶה אֶלָּא מַשְׁעָה שְׁרָאָתָה. "וְזֶה וְזֶה תוֹלִין, לֹא אוֹכְלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין. וְרַבָּא, אִי שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתָא — לִימָא מִתְנִיתָא, וְאִי לֹא שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתָא — קָל וְחֹמֶר מִנָּה לִיָּה? לְעוֹלָם שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתָא, וְאִי מִמִּתְנִיתָא הָוָה אִמִּינָא: אוֹ אָדָם אוֹ בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם וּבְגָדִים — לֹא, מִשּׁוּם הִכִּי קִאֲמַר קָל וְחֹמֶר. אֲמַר רַב הוּנָא: מַעַת לַעַת שְׂבָגָדָה לְקִדָּשׁ, אֲבָל לֹא לְתְּרוּמָה. אִי הִכִּי, לִיתְנִי גַבִּי מַעֲלוֹת! כִּי קִתְנִי הִיכָא דְאִית לִיָּה דְרָרָא דְטוּמֵאָה, אֲבָל הִיכָא דְלִית לִיָּה דְרָרָא דְטוּמֵאָה — לֹא קִתְנִי. מִיִּיתִיבִי: מָה הִיא מְטֵמֵאָה? אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין. מֵאִי לֹא, בִּין דְּקִדָּשׁ בִּין דְּתְּרוּמָה? לֹא, דְּקִדָּשׁ. ^(ב)תָּא שְׁמַע: רַבִּי יִהוֹזָה אוֹמַר, אִף בְּשַׁעַת עֲבָרְתָן מְלֻאָכוֹל בְּתְּרוּמָה. וְהוֹיִנֵן בֵּה: מֵאִי דִתְּהוּ הָוָה! אֲמַר רַב חֲסִדָּא: לֹא נִצְרָכָה אֶלָּא לְתַקּוֹן שִׁירִים שְׂבָפְטִיָּה. רַב הוּנָא מִתְנִי לִישִׁרוּף שִׁירִים שְׂבָפְטִיָּה, שְׂבָדָקָה עֲצָמָה כְּשִׁיעוֹר וְסֵת. ^(ג)תָּא שְׁמַע: מַעֲשָׂה, וַעֲשֶׂה רַבִּי כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. לְאַחַר שְׁנִזְכָּר, אֲמַר: כְּדִי הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְסִמּוּף עָלָיו

בְּשַׁעַת

וְאֵינָהּ יוֹדַעַת מִתְּו רָאָתָה אִם כֵּן לֹא תוֹכֵל לְכַסֵּר ז' יָמִים וְלִטְבֹּל אֶלָּא מִיוֹם מַצִּיאַת הַכֶּתֶם וי"ל דְּמִיָּירִי שְׁרָאָתָה יוֹם אַחֵר אוֹ ב' יָמִים אַחֵר מַצִּיאַת הַכֶּתֶם וקמ"ל דְּאֵינָהּ מוֹנֶה מִיוֹם מַצִּיאַת הַכֶּתֶם אֶלָּא מִיוֹם שְׁרָאָתָה דְאִימַר לֹאוּ מְנוּפָּה אֲתָא אֶלָּא מַעֲלָמָא: [וְאִי מִמִּתְנִיתָא ה"א אוֹ אִלָּם אוֹ בְּגָדִים — הַקָּשָׁה הֵשֵׁר הִכִּי מִצִּי לְמִימַר אוֹ אִלָּם אוֹ בְּגָדִים וְהָא בְּרִיתָא דְקִתְנִי אֲבִימִי קִתְנִי מַשְׁכָּכָה וּמוֹשְׁכָּה כַּמְנַעַה וְהִשְׁתָּא מַנַּעַה לֹא מְטֵמֵא לֹא אִלָּם וְלֹא בְּגָדִים וְאִי בַּמְנַע עֲצָמָה מְטֵמֵאָה אִלָּם וּבְגָדִים. גי']: אֲבָל הִיכָא דְלִיכָא דְרָרָא דְטֵמֵאָה לֹא קִתְנִי. וּא"ת לְתַנִּי לִיָּה בְּמַעֲלוֹת אַחֲרוֹנוֹת דְאֲמַרְיִין הֵתָם (חֲנִיגָה דף כא:) חֲמֵשׁ קִמִּיתָא אִית לֵהוּ דְרָרָא דְטֵמֵאָה דְאִזְרִייתָא אִיתְגַּהוּ בִּין בַּקֶּזֶשׁ וּבִין בַּחֲלוּן שְׁנַעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת קֶזֶשׁ בְּתְּרִיתָא דְלִית לֵהוּ דְרָרָא דְטֵמֵאָה דְאִזְרִיתָא אִיתְגַּהוּ בַּקֶּזֶשׁ כּוֹי וּפִי' דְאִית לֵהוּ דְרָרָא דְטֵמֵאָה דְאִזְרִיתָא כְּלוּמַר שִׁכִּי בְטֵמֵאָה הַנוֹהֶגֶת בַּחֲלוּן דְאִזְרִיתָא אֲבָל בְּתְּרִיתָא לֹא שִׁכִּי כֵּלָל בְּטֵמֵאָה דְאִזְרִיתָא הַנוֹהֶגֶת בַּחֲלוּן אֲבָל אִין לְפִרְשׁ דְרִישָׁא קִתְנִי טְמֵאָה דְאִזְרִיתָא וְסִיפָא טְמֵאָה דְרַבְּנָן דְּהָא קִתְנִי בְּקִמִּיתָא בְּגָדִי אוֹכְלִי תְּרוּמָה מִדְּרָם לְאוֹכְלִי קֶזֶשׁ דְּהוּי דְרַבְּנָן וּבְבִתְרִיתָא גְּמִי קִתְנִי צְרוּף וְרַבִּיעִי בַּקֶּזֶשׁ דְּהוּי דְאִזְרִיתָא וי"ל דְּמַעַת לַעַת לִית לֵה אֲפִילוּ דְרָרָא דְטֵמֵאָה דְרַבְּנָן וּא"ת וְהָא מַעַת לַעַת אֲפִילוּ טְמֵאָה כַּמְנַעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקֶּזֶשׁ בְּדִלָמַר בְּסִמּוֹךְ קְבֻלָּה מִנֶּה רַב שְׁמוּאֵל בְּרַבִּי יִצְחָק בַּחֲלוּן שְׁנַעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקֶּזֶשׁ וְהֵךְ בְּתְּרִיתָא לִיתְגַּהוּ בַּחֲלוּן שְׁנַעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקֶּזֶשׁ וְאִית לֵהוּ דְרָרָא דְטֵמֵאָה טָפִי בְּדַפְרָסִית וי"ל לְפִי שְׂרָגִילוֹת הוּא קִצַּת שְׁנַעֲקַר הָדָם לְפָנֵי רִאֲיָתָה לְכֹךְ גִּזְרוּ רַבְּנָן אִף בַּחֲלוּן שְׁנַעֲשׂוּ עַל טַהֲרַת הַקֶּזֶשׁ וְאִף לְתְּרוּמָה לְאִיכָא דְאֲמַרִי וּמִכָּל מְקוֹם לִית לֵהוּ

דְרָרָא דְטֵמֵאָה מִשּׁוּם דְּבִשְׁעָה דְּעוֹסְקִין בְּטַהֲרוֹת אִין עָם סָפֵק טְמֵאָה וְאִין לֵה לְהַיִּחַ וּלְפִרְשׁ מְלַגְסֵם בְּטַהֲרוֹת שְׁאֵינָה יוֹדַעַת מִתְּו תְּרָאָה אַחֲרֵי כֵן: מֵאִי לֹאוּ בִּין דְּקֶזֶשׁ בִּין דְּתְּרוּמָה. וּא"ת וְאֲמַאי לֹא פִרִּיךְ מִמִּתְנִי' דְּמְטֵמֵאָה מַעַת לַעַת וְנִימָא מֵאִי לֹאוּ בִּין דְּקֶזֶשׁ בִּין דְּתְּרוּמָה וי"ל דְּפִרִּיךְ מֵהִכָּא מִשּׁוּם דְּנִחִית לְפִירוּשִׁי אֲכָלִין וּמִשְׁקִין וְהִנֵּה לִיָּה לְפִירוּשִׁי גַם דְּקֶזֶשׁ וְאִם תִּאֲמַר וְאֲמַאי לֹא מִיִּיתִי סִיעֵתָא מְדַתְנִיא בְּפָרָק בָּא סִימֹן (לְקַמֵּן נָדָה נג): דְּמְטֵמֵאָה עֲצָמָה וְקֶזֶשִׁים לְמַפְרַע דְּמַשְׁמַע קֶזֶשִׁים וְלֹא תְּרוּמָה וְקָשָׁה לְאִיכָא דְאֲמַרִי אִף לְתְּרוּמָה וי"ל דְּנִקַּט הֵתָם קֶזֶשִׁים מִשּׁוּם דְּרַשָּׁב"א כְּלִיג הֵתָם אִף בְּקֶזֶשִׁים: כְּשַׁבְּדָקָה עֲצָמָה כְּשַׁעוֹר וְסֵת. לֹאוּ בְּדִיקָה לְגַמְרִי קִאֲמַר דְּבִדִּיקָה הָיִיא לְחוּרִין וְלִסְדָקִין כְּדִלָמַר פָּרָק כֹּל הִיד (לְקַמֵּן נָדָה דף יד:) דְּהָיִיא טָפִי מַשְׁעוֹר. וְסֵת אֶלָּא כְּלוּמַר קִנְחָה עֲצָמָה וְהִנֵּה מִצִּי לְמִימַר בְּדִיקָה מַשֵּׁשׁ לְתַלּוֹת דְאֲפִילוּ אַחַר זְמַן הָיִי סְפִיקָא דְאִזְרִיתָא דְּמַחִיב לְקַמֵּן כֹּכֵל הִיד (סס) אִשָּׁם תְּלָוי וְאֲפִילוּ לְמֵאֵן דְּפִטַר אִינוּ מִשּׁוּם דְּבַעֲי חֲתִיבָה מַשְׁפִּי חֲתִיכוֹת אֲבָל סְפִיקָא דְאִזְרִיתָא מַשְׁוִי לֵה אֶלָּא דְּנִיחָא לִיָּה לְמִנְקַט שְׁעוֹר וְסֵת וְלִשְׁרׇף (הג"ה. אִף בְּרַה"ר דְּבִשְׁמַעְתִּין שֶׁל פֶּרוּחְדוֹר מוֹכִיחַ דְאִין חֲלוּק בִּין רַה"ר לְרַה"י לְטֵמֵאָה דְאֲתָא מְנוּפָּה) אֲבָל לְאַחַר זְמַן אַע"ג דְּהִנֵּה סָפֵק דְאִזְרִיתָא אִין שׁוֹרְפִין כְּדִלָמַר בְּשַׁמַּעְתִּין דְּפִרוּחְדוֹר וּלְקַמֵּן בְּפָרָק הָאִשָּׁה (נָדָה דף ס:) אֲמַרְיִין כֹּל שְׂבָעֻלָּה בְּאִשָּׁם תְּלָוי טַהוּרָתוֹי תְּלָיוֹת וְכָל שְׂבָעֻלָּה בְּחִטָּאֵת טַהוּרָתוֹי טְמֵאֹת וְאִיכָא דְאֲמַרִי כֹל שְׂבָעֻלָּה בְּחִטָּאֵת טַהוּרָתוֹי תְּלָיוֹת אֲבָל טְמֵאֹת לֹא הוּוּ:

לְתַקּוֹן דִּומִיָּא דְּלַהֲכָשִׁיר דְּאֲמַר לְעִיל שְׁחָרִית לְהַכָּשִׁיר טַהֲרוֹת שֶׁל לִילָה כּוֹי: וּמַשְׁנִינֵן רַב הוּנָא מִתְנִי לְהָא דְרָבִי יִהוֹזָה שְׂבָדִיקָה זֹו בָּאָה לְשָׁרֵף שִׁירִים שְׂבָדִיקָה אִם תִּמְצָא טְמֵאָה תַּשְׁרֹפֶם וּכְנֹון שְׂבָדִיקָתָה עֲצָמָה לְאַחַר עֲבָרְתָּהּ לְאַלְתֵּר: כְּשַׁעוֹר וְסֵת מִיד סִמּוֹן לְנִיגִיעָה בְּדִיקָה דָּאָם תִּמְצָא טְמֵאָה לְאַחַר זְמַן אֲבָל לְתַקּוֹן לֹא סְבִירָא לֵה לְרַב הוּנָא דְּכָל בְּמָה דָּלָא בְּדָקָה מִתְקַנָּא וְקוּמָא דְּטֵמֵאָתָה מַפְרַע לֹא גִזְרוּ בִּה רַבְּנָן: [כְּשַׁעוֹר] וְסֵת מַפְרַשׁ כּפ"ב (לְקַמֵּן נָדָה יד): מָשָׁל לְשִׁמְשׁ וְגַד שְׁעוּמָדִין בְּצַד הַמַּשְׁקוּף בִּיצִיאַת הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנָם הַשֹּׁר וְלִשְׁוֹן וְסֵת אִינוּ מִיד: מַשְׁעָה וַעֲשֶׂה רַבִּי פֶרִי לְחֵילְעָזָר בְּאִשָּׁה יִלְדָּה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שֵׁלֶשׁ עוֹנוֹת שֶׁל שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁלֹּא רָאָתָהּ וְאֲמַר רַבִּי חֵילְעָזָר בְּמִתְנִיתִין (לְקַמֵּן נָדָה ז:) כֹּל אִשָּׁה שְׁעָבְרוּ

עין משפט נר מצווה

א מו"י פט' מהל' מעשה הקרבנות הל' כב:

ב מו"י פט' מהל' מעשה הקרבנות הל' כב:

ג מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ד מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ה סוג עשין קמא:

ו מו"י פח' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' י:

ז מו"י פח' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' י:

ח מו"י פז' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' יב:

ט מו"י פט"ז מהל' טומאת אוכלים הל' ט:

י מו"י פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הל' טז:

בשעת הדחק. פרש רש"י בשני בצרת ולא זק דבפרקין (לקמן גדה דף ט:) אמר דאפי' רבנן מוודו בשני בצרת וי"ל דהאי בשעת הדחק הינו ארס שנעב במעת לעת שבגדה ועשה מעט טהרות לפני רחמיה ואחר הולדתו עסק בטהרות הרבה ולא דמי לשני בצרת בין דמקדס לבן לא היתה שעת הדחק ואפש בטהרות ע"י הוראת טעות ועוד י"ל שעת הדחק שהשואל הלך לו והיה טרח גדול לרקף אחריו בדאמר בפירק אע"פ (כתבות דף ס:) רהט אבתרה תלתא מלי בחלא ולא אדרכיה: דאפרשינהו בלישיהו. אף על גב דאין הלחס קדוש אלא משקרימו פניו בתנור ונשחט עליו הזבח (מןחות עח:) מ"מ קרי להו תרומה לפי שיחדו אותה לקרות לה שם תרומה לאחר אפיה ושיטת הזבח והיתה מפקשת בלישיהו ולא לאחר אפיה משום דבעודה עסה יכול לעשותה עבות ונאות ונראה דקדשת (הפת) איבא עליהו ואסור לשנותה בחלות אחרות בדמשמע סוף פירק קמא דגדרים (דף יב.) בחלת אהרן ופניו ובתרומתו מתרין ודזין הא בתרומת לחמי תודה אסור וימקין דאפרשינהו בלישיהו ומדאסר הכפר שהתפס בלחמי תודה משמע דאיבא עליה קדשת הפת בעודה עסה: בשפחתו של ר"ג. פרש רשפ"ס דהיינו ר"ג האון דאמרינן בשלחי פ"ק דשפת (ל' טו.) הלל נשמעון גמליאל נשמעון נהנו גסאותן לפני הבית ק' שנה ומיהו אין רגילות להזכיר סתם ר"ג אלא ר"ג האון ויכול להיות שזהו ר"ג דייבנה חבדו של רבי חליעזר ורבי יהושע: נולד לה ספק טמאה עד שלא גלגלה. פרוש נולד לה ספק טמאה הנוטת אף בחלין קדס גלגול יכול לגרוס לה טמאה ודאית ואין לאסר משום משמרת תרומתו דקדס גלגול אפתי לא פתיבא בה חלה במו המפריש חלתו קמח דלא עשה ולא כלום והפסד כהן נמי ליבא פיון דנוולד לה ספק טמאה כבר משנגלגלה תעשה בטהרה פרוש אס לאחר גלגול נולד לה ספק טמאה דלא שזך בחלין אלא בחלה תעשה בטהרה אע"ג דחלתה תלויה וליבא הפסד כהן אסור לגרוס לה טמאה משום משמרת תרומתו וס"ה דאפי' נולד לה ספק טמאה דשיבא אף לחלין דאסור לגרוס טמאה אלא דמפרש בבדיתא אינא ספק אמרי בספק חלה דאפילו בספק טמאה דלא שזכא בחלין חלתה תלויה ואשמעינן חלין הטבולין לחלה כחלה דמו אכל אין לפרש דרישא נמי שנוולד לה ספק טמאה עד שלא גלגלה אזרי נמי בספק חלה דהיינו בטמאה דלא שזכא בחלין ואע"ג דעדין טהורה גמורה היא תעשה בטמאה ודאית דקדס

גלגול אפתי לא אקרי טבולה לחלה ולא אסור משום משמרת תרומתו והפסד כהן נמי ליבא שפריש עליה ממקום אחר דאין נראה דקרי ספק טמאה קדס גלגול כהן שטהורה גמורה היא ואם תאמר דאמר בעבודה זרה פ' רבי ישמעאל (עבודה זרה דף נו. נאס) אין בוצרין עס ישכאל העושה פרותיו בטמאה ויש פרוש שפרש רש"י בזהם משום דאסור לגרוס טמאה לתרומה משום משמרת תרומתו והשתא הלא אין קבע למעשר אלא עד שינקפה או עד שיטלה והבא אמר עד שלא גלגלה תעשה בטמאה וי"ל דהתם אס הפריש אפלו קדס שנקפה או שטלה היו תרומה במו בהקדימו בשבלין אכל הבא אס הפריש חלה קדס גלגול היו במו הפריש חלתו קמח דאמר בהאיס מקדש (קדושין דף מו:) דלא עשה ולא כלום ולכך לא מקריא טבולה לחלה (ועל פרוש הקונטרס קשה דבתוספתא דחלה סמסם בה הכי וכן פרות עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו בטמאה משנגמרה מלאכתן יעשו בטהרה. גי') אי נמי יש לפרש דהתם נמי לא אסור משום משמרת תרומתו כפירש"י פיון דאפתי לא הקבע לתרום אלא משום הפסד כהן אסר לה אכל הבא כבר נולד לה ספק וליבא הפסד כהן ועוד דאפילו לא נולד לה ספק שרי לטמאותה וליבא הפסד כהן דחבר הוא ויפריש עליה ממקום אחר אכל תכל התם אזרי בעם הארץ שלא יפריש ממקום אחר וא"ת דבפירק הבאין (נטין דף סא.) תנן משאלת אשה לחברתה הסווגה על השביעית נפה ובברה כו' אכל לא תבור ותטחון עמה משאלת אשת חבר לאשת ע"ה נפה ובברה ובזרכת וטוחנות עמה אכל משתטיל למים לא תעב בזהם וכפי צממא מ"ש רישא ומ"ש סיפא אמר אפי' בדמאי הקלו ומשתטיל למים דהכשרו לא תעב בזהם אף קדס לישא רבא אמר בעם הארץ דר"מ וטמאה וטהרה דרבנן ופריך והא מדקתני סיפא משתטיל למים מפלג דרישא מירי בלא הכשר ומאי טמאה וטהרה איבא ומשני אידי ואידי בהבשר ורישא בטמאת חלין וסיפא בטמאת חלה ומשתטיל למים הינו לישא ונגלול אלמא אוסר אפי' ליגע כי הכשר לגרר ולטחון אף קדס גלגול ולישה אע"ג דאס הפריש קדס לישא ונגלול לא עשה ולא כלום (וי"ל) ולידיה נמי צריך לתרו דהתם אסור משום הפסד כהן ובדמעתין ליבא הפסד כהן בדפרשית ולרבא דשרי לגרוס טמאה קדס גלגול אע"ג דאיבא הפסד כהן צריך לתרו דהיה דפרק רבי ישמעאל (ע"ז דף נו.) בפתיו ראשון דהתם אסור משום משמרת תרומתו אכל בעסה קדס גלגול לא מקריא טבולה לחלה פיון דאס הפריש חלת קמח לא עשה ולא כלום אי נמי במו שפתר ר"ת שם דהתם בגטין ליבא כי אס תשגא בעלמא אכל ההיא דאין בוצרין מירי בודאי עושה פרותיו בטמאה נאס יש להאריך:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

בשעת הדחק שני בצרת היו ולא רצה להפסיד טהרות: אלא רבים פליגי עליה ובטלין דברי הויזיד והתחיל להתחרט ואמר כזי הוא כו': קדש בימי רבי מי הנה כמה שנים היה אחר הדקדון בסוף התנאים: חבדיא מדבון בגלילא חברים שבגליל מטהרים יינס לנסכים נשמנן למנחו' שמא יבנה בהמ"ק בימיהם ונלעול' קדש הוו. כך שמעתי בחמר בקדש וכך היא שנויה: כלן טמאות משום מעת לעת שבגדה: היא טמאה משום פקודה לפקודה: תרומת לחמי תודה ארבע חלות מל' מינין שבתודה נותנין לפהן דכתיב (ויקרא ז' י"ז.) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ונו': באפה מאי בעיא הא מ' חלות בעי לה למיפא והדר אפרושי ד' לתרומה וארבעין לא מקרו תרומה: ומשני דאפרשינהו בלישיהו לעולם מאי תרומה תרומת לחמי תודה ודקאמר באפה מאי בעיא כגון שהכריש לד' מהארבעים חלות בעסמן ולאחר אפית כלן שחט תודה עליה: שאפאן ד' חלות עשר עשרונים של חמון אפאן כלן בחלה אחת ונ' עשרונות וטליש שבחלות מצה אפאן בחלה אחת וכן של קריקין וכן של רבנכה: הא בעינן מ' במנחות ולפינן לה בפירק התודה (מןחות דף עו.) ואמאי נא: ומשני למציה אכל עכובא ליבא: והא בעי אפרושי תרומה אחת מכל מין דהיינו א' מעשר ובינן דליבא עשר האר' יפריש: וכ"ת דמפריש פרוסה מכל חלה מעט לפהן: אחד אמר רחמנא והקריב ממנו אחד מכל קרבן ונו' ודקשינן במנחות (דף עז:) שלא יטל פרוסה לתרומת כהן: דאפרשינהו בלישיהו נטל אחד מעשר לתרומה ותשע הנוטרים לעגלים מכל מין ומין אפה בחלה אחת: גפיה סוממת בטיט בדיה ומזיחה ידיה מן הטיט: קבלה מנה רב שמואל לזה תויבבא מרב נחמן ואוקמא להא דקתני לקדש אכל לא לתרומה הכי קאמר בחלין שנעשו על טהרת קדש כו' אכל בתרומה משם נהא: נולד לה גרסי' נולד בעסה ספק טמאה: גלגול בחלין זהו גמר מלאכה לחלה: תעשה בטמאה אס ורצה וטמאנה ביז דסוף סוף חלת ספק היא ולא תאכל: תעשה בטהרה בכלים טהורים ואל וטמאנה ביז ואע"פ דסוף סוף חלתה אסורה אסור לטמאה ביז האילו ונגמרה מלאכתה לחלה אסור לגרוס לה טמאה ודאית דכתיב ואני נתתי לך את משמרת תרומתך ודרשנין בבכורות (דף לד.) שתי תרומות בדמשמע טהורה ותלויה ואמר קרא שמרנה:

ובטלין דברי הויזיד והתחיל להתחרט ואמר כזי הוא כו': קדש בימי רבי מי הנה כמה שנים היה אחר הדקדון בסוף התנאים: חבדיא מדבון בגלילא חברים שבגליל מטהרים יינס לנסכים נשמנן למנחו' שמא יבנה בהמ"ק בימיהם ונלעול' קדש הוו. כך שמעתי בחמר בקדש וכך היא שנויה: כלן טמאות משום מעת לעת שבגדה: היא טמאה משום פקודה לפקודה: תרומת לחמי תודה ארבע חלות מל' מינין שבתודה נותנין לפהן דכתיב (ויקרא ז' י"ז.) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ונו': באפה מאי בעיא הא מ' חלות בעי לה למיפא והדר אפרושי ד' לתרומה וארבעין לא מקרו תרומה: ומשני דאפרשינהו בלישיהו לעולם מאי תרומה תרומת לחמי תודה ודקאמר באפה מאי בעיא כגון שהכריש לד' מהארבעים חלות בעסמן ולאחר אפית כלן שחט תודה עליה: שאפאן ד' חלות עשר עשרונים של חמון אפאן כלן בחלה אחת ונ' עשרונות וטליש שבחלות מצה אפאן בחלה אחת וכן של קריקין וכן של רבנכה: הא בעינן מ' במנחות ולפינן לה בפירק התודה (מןחות דף עו.) ואמאי נא: ומשני למציה אכל עכובא ליבא: והא בעי אפרושי תרומה אחת מכל מין דהיינו א' מעשר ובינן דליבא עשר האר' יפריש: וכ"ת דמפריש פרוסה מכל חלה מעט לפהן: אחד אמר רחמנא והקריב ממנו אחד מכל קרבן ונו' ודקשינן במנחות (דף עז:) שלא יטל פרוסה לתרומת כהן: דאפרשינהו בלישיהו נטל אחד מעשר לתרומה ותשע הנוטרים לעגלים מכל מין ומין אפה בחלה אחת: גפיה סוממת בטיט בדיה ומזיחה ידיה מן הטיט: קבלה מנה רב שמואל לזה תויבבא מרב נחמן ואוקמא להא דקתני לקדש אכל לא לתרומה הכי קאמר בחלין שנעשו על טהרת קדש כו' אכל בתרומה משם נהא: נולד לה גרסי' נולד בעסה ספק טמאה: גלגול בחלין זהו גמר מלאכה לחלה: תעשה בטמאה אס ורצה וטמאנה ביז דסוף סוף חלת ספק היא ולא תאכל: תעשה בטהרה בכלים טהורים ואל וטמאנה ביז ואע"פ דסוף סוף חלתה אסורה אסור לטמאה ביז האילו ונגמרה מלאכתה לחלה אסור לגרוס לה טמאה ודאית דכתיב ואני נתתי לך את משמרת תרומתך ודרשנין בבכורות (דף לד.) שתי תרומות בדמשמע טהורה ותלויה ואמר קרא שמרנה:

 מסורת הש"ס

א שבת קל.

ב גדרים יב:; מנחות עו.

ג לקמן טו:; שבת יד:; סוטה ל:;

עירובין מו:; חולין לד:; חולין

לג:; חולין לה:

ד תוספתא חלה; משנה חלה

 גליון הש"ס

גמ' קודש בימי רבי מי הואי. עי'

משנה למלך בחל' אבל פ"ג הלכה

א' בסופו:

שם מטמאה בין לקודש ובין

לתרומה. עי' זבחים צט ע"ב

תד"ה מדבר:

 תורה אור השלם
--

והקריב ממנו אחד מפל'קרבן

תרומה ליהונה לפהו הזרק את'

דם השלמים לו יהיה [ויקרא ז,

יד]

מסורת הש"ס
א משנה זבים
ב תוספתא טבול יום; משנה טבול יום
ג סוטה ל; שבת יד; חולין לד::; חולין לג;
ד תוספתא נדה
גליון הש"ס

גמ' ומניחתה בכפישה. ע"ל עא ע"ב במתני' דלא קתני להא וצ"ע:

וּחִלְתָּה תְּלוּיָה כְּשֶׁעָשָׂה בַּטְּהָרָה מִשּׁוּם סֶפֶק אִמְרוּ כְּלוּמַר בְּחֹזֶה סֶפֶק הַצֵּרְכּוֹ לִימַר חִלְתָּה תְּלוּיָה: **בְּסֶפֶק חֵלָה בְּסֶפֶק טַמְאָה** הַנוֹהֶגֶת בַּחֵלָה וְחִינָה נִוְהֶגֶת בַּחֲלִין כַּגֹּון נִשְׁעַן דְּמַפְרָשׁ בְּסִמּוּךְ טְהוֹר לִבְנֵי הַכִּנְסָת וְאִסּוּר לְתַרומָה וְאַצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאֵע"נ דְּלֹא נִהְגָּא בַּחֲלִין גְּרִידָא הֵכָא בִּינָן דְּטַבּוּלִין לַחֵלָה נִהְגָּא בָּהּ: מֵאִי סֶפֶק חֵלָה כְּלוּמַר מֵאִי קָאָמַר: שְׁלֹא תֵאמַר בַּהּוֹכָחוֹת שְׁנִינּוּ בְּסֶפֶק טַמְאָה מִזְכַּחַת: כַּגֹּון שְׁנֵי שְׂבִילִין אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טְהוֹר סֶפֶק הֵלֶךְ בְּטָמֵא סֶפֶק הֵלֶךְ בְּטָהוֹר וְהִיא סֶפֶקִּיא הִיא דְּמַהֲיָא בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה אֲבָל טַמְאָה שְׂאֵינָה מִזְכַּחַת לֹא דִּהָא לֹא אֲצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינָן דְּאֵפִילוּ לַחֲלִין גְּרִידָא נִמִּי מַהֲנִי לְאוּכַל חֲלִין בַּטְּהָרָה הִלְכָךְ מַהֲיָא נִמִּי הֵכָא: אֲלֹא אִפְלוּ בְּנִשְׁעַן דִּהּוּ סֶפֶק טַמְאָה שְׂאֵינָה מִזְכַּחַת הוּאִיל וְתַנּוּ לְקַמָן דְּמַהֲיָא לְתַרומָה מַהֲיָא נִמִּי לַחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה: פּוֹרְקִין מִשְׁאוּי: טַמֵּא דְשִׁמְא מִתּוֹךְ כִּבְדַּהּ הַמִּשָּׁא נִשְׁעַן זֶה עַל הַטְהוֹר וְנִמְצָא טְהוֹר מְסִיטּוֹ אִז טְהוֹר נִיטָט עָלָיו וּכְתִיב בְּמִרְכָּב הָיָב (וַיִּקְרָא ט"ו:י') וְהִנֵּשֵׂא אוֹתָם וּכ"ש זָב בַּעֲצֻמוֹ: וְכֵן אִפִּי מִשָּׂא כִּבְדַּ: טְהוֹרִין לִבְנֵי הַכִּנְסָת אוֹכְלִין חֲלִיָּהֵן בְּטְהָרָה שְׂאִין זֶה הֶסֶט גַּמּוֹר וְכַל שְׂכָן בְּסֶפֶק הוּא: וְטַמְאִין לְתַרומָה מִדְּרַבָּנָן וְאִפִּי בְּסֶפֶק: וְחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה כַּחֵלָה דְּמוּ דְּמַהֲנִי בְּהוּ סֶפֶק נִשְׁעַן כַּחֵלָה גַּמּוֹרָה: וְקוֹצֵה לֹא חֵלָה שְׂכַל זְמַן שְׁלֹא קִרְאָה שֶׁם עָלֶיהָ הָרִי הִיא כַּחֲלִין וְטַבּוּל יוֹם דִּינּוּ כִּשְׁנֵי וְאִינוּ עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בַּחֲלִין וּכְשֶׁהִיא קוֹצֵה לֹא תִקְרָא לֹא שֶׁם אֲלֹא מִיַּחֲדָתָה לַחֵלָה בְּכַפִּישָׁה אִז בְּאַנְחוּתָא הֵם פְּלִים שְׂאִין לָהֶם בֵּית קַבּוּל כַּגֹּון נְסָרִים וְאִין מִקְבְּלִין טַמְאָה. וְאַצְרַכּוּהָ דְּרַבָּנָן הֵנִי מִשּׁוּם

הַכִּרָּא שְׁלֹא תַנַּע בָּהּ שׁוֹב מֵאַחַר שְׁקָרָאָה לֹא שֶׁם וּדְכּוֹתָה אִמַּר בְּסוּף פ' הַצִּיקוּן (נְטוּן סב.) וּבִתְשׁוּבַת רַב הֲאִי רֵאִיתִי אֲנַחוּתָא נְסָרִים לוֹוֹחִין שְׁמַנְסָרִין הַנְּגִידִים וּמִשְׁפִּין הַלוֹוֹחִין: וּמִקְפָּת מִקְרַבָּתָה לְכַלִּי אֲחַל הַעֲסָה וְקוֹרְאָה לֹא שֶׁם שְׁמַרְצָה לְתַרַם מִן הַמִּקָּף. מִקָּף סִמּוּךְ כְּמוֹ מִקִּיפִין שְׁתֵּי חֲבִית בְּמַס' בִּיצָה (דף לב:) וְכִמוּ אִין מִקִּיפִין בְּבִישֵׁי (חולִין מו:) שְׁמַקִּיפִין זֹו לָזוּ לְרֹאוֹת אִם דּוּמִים הֵם בְּנִקְבֵיהֶן: שְׁנֵאִי מְטַמֵּא חֲלִין כְּמוֹ מִשָּׂא הָיָב: דְּנֻזְאִי גִדָּה מִמֶּשֶׁ: סֶפֶקָה מַעַת לַעַת: וְלֹא בַּחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה וְקַס"ד הוּא הָדִין לַחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה דִּהֵם נִמִּי נַעֲשִׂין בְּטְהָרַת חֵלָה הַמַּעֲרָבַת בָּהּ: וּמִשְׁעִינָן חֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה חֲמִירִי מַחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה דִּהֵכָא עֲרִיבָא בְּהוּ חֵלָה אֲבָל הֵתָם נְטִירִיתָא וַיִּתִּירָתָא קַבִּיל עָלֶיהָ: פְּתִיכָא מַעֲרַבַת:

שְׁמַקְפִיד עַל תַּעֲרַבָתּוּ. גי':] וְהִיא דְּכַסְקִינָן לְקַמָן כַּר' אֲלִיעֶזֶר דְּאִמַּר הִסַּל מַצְרַפָן לַחֵלָה וְלֹא בְּעִי נִגְיַעָה הֵינּוּ לְהַתְחַבֵּב בַּחֵלָה אִם לֹשׁ פְּחוֹת מַכְשָׁעוֹר דִּהְכִי תֵנָּא בְּמַסְכַּת חֵלָה (פ"ב מ"ד) הַעֲוָשָׁה עָסְתוּ קִבִּים וְנִנְעוּ זֶה בָּזָה פְּטוּרִין מִן חֲהֵלָה עַד שְׁיֹשׁכּוּ ר"א אוֹמַר אֵף הָרוּדָה וְנוֹתָן לִסַּל הִסַּל מַצְרַפָן וְכֵן מִשְׁמַע בְּאֵלּוּ עוֹבְרִין (פְּסָחִים מח:) וְהִשְׁתָּא אִתִּי שְׁפִיר דר"א גּוּפָה מַצְרִיךְ נִגְיַעָה בַּשְּׁעַת קְרִיאַת שֵׁם בְּפִרְקָּה בָּשֵׁם (סוּטָה דף ל.) וְנִכְוֹן בְּפִסַּח לְהִגִּיעַ כָּל הַמִּצּוֹת (בָּסָל) בְּשִׁמְפִירִשׁוֹן אַחַת עַל כֵּלָן דְּאִין הִסַּל מַצְרַפָן לְכַךְ וְאֵע"ג דְּאִמְרִינוּן בַּפ"ק דְּבִיצָה (דף טו.) וּבַכּוֹרוֹת בְּפִרְקָּה עַד פֵּמָה (בְּכוֹרוֹת דף כו.) אִמְרִינוּן תַּרומַת חוּצָה לְאֶרֶץ אוֹכַל וְהוֹלֵךְ וְאִח"פ מִפְּרִישׁ אֵע"ג דְּאִין מִקָּף לָמָּה שְׂאֲכַל כִּבְר הֵינּוּ בַּעֲסָה שְׁנַלוּשָׁה יַחַד וְהִיתָה כִּבְר מַחֲבָרַת הַקָּלוּ בַּתַּרומַת חוּצָה לְאֶרֶץ וצ"ע אִי חֲשׁוֹב מִקָּף בְּנִגְיַשָׁה גְּרִידָא בְּלֹא צְרוּף הִכְלִי אִז בְּלֹא נְשִׁיכָה דְנוֹתָן פְּחוֹת מַכְבִּיצָה בְּאִמְצַע מַצִּין לְמִימַר דִּהֵינּוּ נְשִׁיכָה: וְהֲאִי טַבּוּל יוֹם כֵּן דְּנֻזְאִי לֹא מְטַמֵּא חֲלִין לֹא גָזְרוּ עָלָיו מִשּׁוּם חֲלִין הַטַּבּוּלִין. וְתַמָּה דִּהֵכָא מִשְׁמַע דְּאִין שְׁנִי פּוֹסַל בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה וּבַצְרִיתָא נִמִּי קַתְנִי וּבְשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין מִשְׁמַע דכ"ש דְּאִין שְׁנִי פּוֹסַל בַּחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה בְּדִאִמַּר בְּסִמּוּךְ דְּמִשְׁמַע דְּקִילִי מַחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה וּבְפִרְקָּה שְׁנִי דַחֲלִין (דף לג:.) אִמְרִינוּן דְּשְׁלִישִׁי נוֹהֵג בַּחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה וּבְפִרְקָּה בָּשֵׁם (סוּטָה דף ל.) שְׁהִבְאִיתִי לַעֲיַל מוֹכַח דָּשְׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לִמ"ד כַּחֵלָה דְּמוּ וי"ל דְּטַבּוּל יוֹם קִיל טַפִּי דְּאִין צְרִיךְ רַק הַעֲרַב שְׁמֵשׁ וְהִיא דְּמַתְיָא דְּשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין הֵינּוּ שְׁלִישִׁי טַבּוּבּל יוֹם אִי נִמִּי ה"פ כִּינָן דְּשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין דְּעָלְמָא לֹא גָזְרוּ חֲכָמִים בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לְטַמֵּא מְטַבּוּל יוֹם וְלַכֵּךְ פְּרִיךְ מִנֵּה טַפִּי אֲנַשְׁקָן וְלֹא פְרִיךְ מִנֵּה אֲכַל שְׁלִישִׁי דְנוֹהֵג בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה מִשּׁוּם דְּנַשְׁעַן נִמִּי מְטַמֵּא קְלִישָׁא הוּא וְיִמְטַמֵּא אִפִּילוּ מִשָּׂא קַל כְּדַפְרָשִׁית לַעֲיַל: הַנַּח מַעַת לַעַת דְּרַבָּנָן. אֵע"ג דְּנַשְׁקָן נִמִּי דְּרַבָּנָן מֵאֵלַת מַעַת לַעַת קִיל טַפִּי שְׂאִין שׁוּם סֶפֶק טַמְאָה בַּשְּׁעָה שְׁעוֹסְקַת בַּטְהָרוֹת:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

פִּירַשׁ"י כַּגֹּון שְׁנֵי שְׂבִילִים סֶפֶק הֵלֶךְ בְּטְהוֹר וְלִדְבָרָיו צְרִיךְ לִימַר שְׂבָאוּ לְשֹׂאוֹל בְּבַת אַחַת דְּאִי בָּזָה אַחַר זֶה טְהוֹרִין וְנִקְרָא לְפָרֶשׁ כִּי הִיא דְּתַנִּיא בְּתוֹסַפְתָּא דְּטְהָרוֹת (פ"ו) ב' שְׂבִילִין אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טְהוֹר וְהֵלֶךְ בְּאֶחָד מֵהֶם וְעָשָׂה טְהָרוֹת וְהֵלֶךְ בַּשְּׁנִי וְעָשָׂה טְהָרוֹת אֲלֹו וְאֵלּוּ מוֹכִיחִים פְּרוּשׁ מוֹכִיחִים לְטַמְאָה דְּאִתָּה מֵהֶם נְטָהר וּמִשּׁוּם לְשֹׁנָא דְּמוֹכִיחִים קָאָמַר הֵכָא בַּהּוֹכָחוֹת שְׁנִינּוּ: וְכֵן טְהוֹרִים לִבְנֵי הַכִּנְסָת. פִּרַשׁ"י דְּקִיא אֲמַשְׁאֵן כִּבְדַּ וְאִין נִקְרָא דְּמַשְׁאֵן כִּבְדַּ נִקְרָא נְטָמֵא אֵף לַחֲלִין דְּאִי אֲפִשָׁר שְׁלֹא יִסּוּט זֶה אִתָּה אֲלֹא אֲמַשְׁאֵן קַל הֲאִי וְכֵן מִשְׁמַע בְּמַס' זָבִין (פ"ג מ"ב) דְּקַתְנֵי הֵתָם מִשְׁאֵר קַל טְהוֹרִין לִבְנֵי הַכִּנְסָת וְטַמְאִין לְתַרומָה וְהִיא דְּקַתְנֵי הֵכָא כֵּלָן טְהוֹרִין לִבְנֵי הַכִּנְסָת אֲכַל עֲיִינָא דְּטְהָרָה דִּהֵתָם קִיא וּא"ת דִּהֵכָא קְרִי לֹא בְנֵי הַכִּנְסָת לַחֲבָרִים הֲאוּכְלִין חֲלִין בַּטְהָרָה וּבְפִרְקָּה פְּסוּלֵי הַמְקַדְשִׁין (בְּכוֹרוֹת לו:) גַּבִּי מוּמִי כְּכוּר קָאָמַר דִּהִתְרַסָּם עַל פִּי ג' בְּנֵי הַכִּנְסָת וְהֵתָם אִפִּילוּ ג' דִּהִיוּמוֹת כְּשִׁירִים וי"ל דִּהֵכָא נִמִּי מִןפִּיר בְּנֵי הַכִּנְסָת לְגְרִיעוּתָא כְּלוּמַר שְׂאֵינָם אוֹכְלִין תַּרומָה: וּמִקְפָּת וְקוֹרָא לֹא שֶׁם. הֵכָא מִשְׁמַע דְּאֵפִילוּ בַּשְּׁעַת קְרִיאַת שֵׁם צְרִיךְ הַקָּפָה וְקָשָׁה דְּאִמַּר בְּסוּטָה פִּרְקָּה בָּשֵׁם (דף ל.) רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר חֵלָה נְטָלַת מִן הַמִּקָּף מִן הַטְהוֹר עַל הַטָּמֵא בִּיצַד ב' עֲסוֹת אַחַת טַמְאָה וְאַחַת טְהוֹרָה נוֹטַל שְׁעוֹר חֵלָה מַעֲסָה שְׁלֹא הוֹרַמָה חֲלָתָה וְנוֹתָן פְּחוֹת מַכְבִּיצָה מַעֲסָה טְהוֹרָה בְּאִמְצַע כִּין שְׁעוֹר חֵלָה לַעֲסָה טַמְאָה כְּדִי לַטּוֹל מִן הַמִּקָּף וְהַתְיָא בְּבִיצָה וּמִשְׁנֵי הָךְ בְּרִיתָא סְבָרָה חֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לֹאִו כַּחֵלָה דְּמוּ וְלִהְכִי לֹא אִתִּי בְּבִיצָה דִּהּוּ שְׁנִי וְיִמְטַמֵּא לְשְׁעוֹר חֵלָה וְהִשְׁתָּא מ"מ קָשָׁה כְּשִׁיקְרָא לֹא שֶׁם חֵלָה יִהְיֶה

שְׁלִישִׁי אֲלֹא מִשְׁמַע דַּבְּשַׁעַת קְרִיאַת שֵׁם יִרְחִיק מַעֲט שְׁעוֹר חֵלָה שְׁלֹא יַנַּע בְּכַבִּיצָה וּנְשִׁיב שְׁפִיר מִקָּף כִּינָן דְּלַפְנֵי קְרִיאַת שֵׁם הִיתָה מַחֲבָרַת וי"ל דִּהֵתָם מִיַּרְבִּי כְּשֶׁשׁ הַרְבֵּה מַעֲסָה טְהוֹרָה וְלֹא שְׁעוֹר חֵלָה גְּרִידָא כְּדַקְתְנִי ב' עֲסוֹת אַחַת טְהוֹרָה וְאַחַת טַמְאָה וְרוּצָה לְהַפְרִישׁ חֲצַת מִן הַטְהוֹרָה כְּדִי לַתְּקוּן עֲצָמָה וְאֵף הַטַּמְאָה הִלְכָךְ כִּינָן דַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לֹאִו כַּחֵלָה דְּמוּ לֹאִו הֲאִי בִּיצָה דִּהוּא שְׁנִי מְטַמֵּא הַעֲסָה הַטְהוֹרָה וְכִי יִפְרִישׁ מִמֶּנָּה חֵלָה וַיִּקִּיף לֹא אִין בְּכַךְ כְּלוּם [וַעֲי"ל דְּאֵפִילוּ [בְּלֹא] מִקָּף אֲפִשָׁר שְׁיֹעִיל צְרוּף סַל וּבְפִרְקָּה בָּשֵׁם דְּבַעֲי ר' אֲלִיעֶזֶר נִגְיַעָה מִשּׁוּם דְּמַקְפִיד עַל נִגְיַעוּתוֹ מִשּׁוּם טַמְאָה אִין מוֹעִיל צְרוּף כְּלִי וְכֵן מִשְׁמַע קַצַּת בִּירִשְׁלָמִי דְּאִמַּר בְּמַסְכַּת חֵלָה בַּפ"ב דְּבַר שְׁהוּא מַקְפִיד עַל [חֲבָרוֹ] אִין הַבֵּית מַצְטַרף (נִקְרָא בְּמָקוֹם בֵּית גְּרָסִין כְּלִי) אִינוּ מַקְפִיד עַל תַּעֲרֹוּבוֹתוֹ הַכְּלִי מַצְטַרף עָסָה טְהוֹרָה וְעָסָה טַמְאָה עָשׂו אוֹתָם כְּדָבָר

בְּמַסְכַּת חֵלָה (פ"ב מ"ד) הַעֲוָשָׁה עָסְתוּ קִבִּים וְנִנְעוּ זֶה בָּזָה פְּטוּרִין מִן חֲהֵלָה עַד שְׁיֹשׁכּוּ ר"א אוֹמַר אֵף הָרוּדָה וְנוֹתָן לִסַּל הִסַּל מַצְרַפָן וְכֵן מִשְׁמַע בְּאֵלּוּ עוֹבְרִין (פְּסָחִים מח:) וְהִשְׁתָּא אִתִּי שְׁפִיר דר"א גּוּפָה מַצְרִיךְ נִגְיַעָה בַּשְּׁעַת קְרִיאַת שֵׁם בְּפִרְקָּה בָּשֵׁם (סוּטָה דף ל.) וְנִכְוֹן בְּפִסַּח לְהִגִּיעַ כָּל הַמִּצּוֹת (בָּסָל) בְּשִׁמְפִירִשׁוֹן אַחַת עַל כֵּלָן דְּאִין הִסַּל מַצְרַפָן לְכַךְ וְאֵע"ג דְּאִמְרִינוּן בַּפ"ק דְּבִיצָה (דף טו.) וּבַכּוֹרוֹת בְּפִרְקָּה עַד פֵּמָה (בְּכוֹרוֹת דף כו.) אִמְרִינוּן תַּרומַת חוּצָה לְאֶרֶץ אוֹכַל וְהוֹלֵךְ וְאִח"פ מִפְּרִישׁ אֵע"ג דְּאִין מִקָּף לָמָּה שְׂאֲכַל כִּבְר הֵינּוּ בַּעֲסָה שְׁנַלוּשָׁה יַחַד וְהִיתָה כִּבְר מַחֲבָרַת הַקָּלוּ בַּתַּרומַת חוּצָה לְאֶרֶץ וצ"ע אִי חֲשׁוֹב מִקָּף בְּנִגְיַשָׁה גְּרִידָא בְּלֹא צְרוּף הִכְלִי אִז בְּלֹא נְשִׁיכָה דְנוֹתָן פְּחוֹת מַכְבִּיצָה בְּאִמְצַע מַצִּין לְמִימַר דִּהֵינּוּ נְשִׁיכָה: וְהֲאִי טַבּוּל יוֹם כֵּן דְּנֻזְאִי לֹא מְטַמֵּא חֲלִין לֹא גָזְרוּ עָלָיו מִשּׁוּם חֲלִין הַטַּבּוּלִין. וְתַמָּה דִּהֵכָא מִשְׁמַע דְּאִין שְׁנִי פּוֹסַל בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה וּבַצְרִיתָא נִמִּי קַתְנִי וּבְשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין מִשְׁמַע דכ"ש דְּאִין שְׁנִי פּוֹסַל בַּחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה בְּדִאִמַּר בְּסִמּוּךְ דְּמִשְׁמַע דְּקִילִי מַחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה וּבְפִרְקָּה שְׁנִי דַחֲלִין (דף לג:.) אִמְרִינוּן דְּשְׁלִישִׁי נוֹהֵג בַּחֲלִין שְׁנַעֲשׂוּ עַל טְהָרַת תַּרומָה וּבְפִרְקָּה בָּשֵׁם (סוּטָה דף ל.) שְׁהִבְאִיתִי לַעֲיַל מוֹכַח דָּשְׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לִמ"ד כַּחֵלָה דְּמוּ וי"ל דְּטַבּוּל יוֹם קִיל טַפִּי דְּאִין צְרִיךְ רַק הַעֲרַב שְׁמֵשׁ וְהִיא דְּמַתְיָא דְּשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין הֵינּוּ שְׁלִישִׁי טַבּוּבּל יוֹם אִי נִמִּי ה"פ כִּינָן דְּשְׁלִישִׁי טְהוֹר בַּחֲלִין דְּעָלְמָא לֹא גָזְרוּ חֲכָמִים בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה לְטַמֵּא מְטַבּוּל יוֹם וְלַכֵּךְ פְּרִיךְ מִנֵּה טַפִּי אֲנַשְׁקָן וְלֹא פְרִיךְ מִנֵּה אֲכַל שְׁלִישִׁי דְנוֹהֵג בַּחֲלִין הַטַּבּוּלִין לַחֵלָה מִשּׁוּם דְּנַשְׁעַן נִמִּי מְטַמֵּא קְלִישָׁא הוּא וְיִמְטַמֵּא אִפִּילוּ מִשָּׂא קַל כְּדַפְרָשִׁית לַעֲיַל: הַנַּח מַעַת לַעַת דְּרַבָּנָן. אֵע"ג דְּנַשְׁקָן נִמִּי דְּרַבָּנָן מֵאֵלַת מַעַת לַעַת קִיל טַפִּי שְׂאִין שׁוּם סֶפֶק טַמְאָה בַּשְּׁעָה שְׁעוֹסְקַת בַּטְהָרוֹת:

ז.

עין משפט נר מצוה

א סמג עשין רמז:

ב מיי' פח' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ג מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלים הל' ח:

ד מיי' פח' מהל' טומאת אוכלים הל' יז:

ה מיי' פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:

ו מיי' פ"א מהל' שאר אבות הטומאות הל' טז:

ז מיי' פח' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' י:

ח מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ט סמג לאוין קיא:

י מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

יא מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

הל' ד:

	עין משפט
	גזר מצוה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד

סי' קפט טעי' לג:

ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה

הל' ה':

ג מו"י פד' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' א:

ד מו"י פט' מהל' איסורי ביאה

הל' ה':

ז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' א:

ח מו"י פד' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' א:

ט מו"י פד' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' ה':

י מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ה':

יא מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ו':

יב מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' א:

יג מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ד:

יד מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' א:

טו מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ב:

טז מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' א:

יז מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ב:

יח מו"י פז' מהל' שאר אבות

הטומאות הל' ג:

שמותי הוא. פירש"י שְׂבָרְכוּהוּ וְקָשָׁה דְּמִסְתַּמָּא לֹא הִיּוּ מְזַכִּיר לְשׁוֹן שְׁתַּמָּא וּבְמַעֲשֵׂה מַתְנִי' וּכח"א צִיּוּ שְׁעָתָה עַד כ"ד חֲשֵׁשׁ שְׁהָא זְמַן הִנָּקַת הַתְּנוּקָ. וּבַגְמָרָא מְפָרֵשׁ

גוּפָה דְּפָרָק הִזְבֵּי (פ"מ דף נט:):
אִינוּ מְזַכִּיר אֶלָּא לְשׁוֹן פְּרָכָה וּפְרַשׁ ר"ת וְרַשְׁב"ם דְּשִׁמּוּתִי הוּא הִינּוּ דְהִנּוּ מִתְלַמְּדֵי שְׂמַאי וְכֵן אֵיתָא בִּירוּשְׁלָמִי פֶרֶק קַמָּא דִּתְרוּמוֹת דְּתַנּוּ קָאָה שֶׁל תְּרוּמָה טַמְאָה שֶׁנִּפְלְה לַתּוֹךְ מֵאֵה שֶׁל תְּרוּמָה טְהוֹרָה ב"ש אוֹסְרִין בֵּית הַלֵּל מִתּוֹרִין לְאַחַר שֶׁהָיוּ א"ר אֲלִיעֶזֶר תְּרוֹם וְתַשְׁרֹף מִי הֹדָה לְמִי וְהָאִמַר ב"ש לִב"ה א"ר אָסִי מִתְנִיתִין אִמְרָה כֵּן לְאַחַר שֶׁהָיוּ אִמַר ר' אֲלִיעֶזֶר יִתְרִם וִיתְרִם וְתַשְׁרֹף וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר לֹאֻ שְׁמוּתִי הָיָה בְּתַמִּיָּה וְכֵן מְפָרֵשׁ בַּלְפָּאָל בֵּיתָא דְרַבִּי מִפְרִי: [הַקָּשָׁה הָר' רַאבְנִי' ה' דְּבִלְאֻ מַנְלָחִין (דף טו.) אֲבַעֲיָא לֵן מְנַה מַהוּ בְּתַפְלִין תַּקוּ וְר' אֲלִיעֶזֶר הָיָה מֵינַח תַּפְלִין כְּדָאִמַר בְּסוּף פ' ד' מִיִּיתוּת (סְנֵהֲדְרִין דף סח.) וְאִין לֹאֻמַר גְּלֹא חֶסֶ לְגִדּוּי דְהָא חִלּוֹן מַנְעִלִי. פֶּסֶק. גי':]
רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר דְּרִי הִיא בְּחֻזְקַת טְהָרָה. מִכָּאֵן מִשְׁמַע אֲשֶׁה שְׁסַפְרָה ז' נְקִיִּים וּבְדָקָה יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם ז' וּמַנְעָה טְהוֹרָה דְחֲשִׁיב סְפִירָה רַק שְׁבָדָקָה עֲצֻמָּה יוֹם שְׁסַפְרָה בּוּ לְעָרֵב וְהַפְסִיקָה בְּטָהֲרָה וְזִנְקָא יוֹם ז' אֲבָל יוֹם ח' לֹא וּמִיָּהוּ לִכְתַּחְתָּהּ [לֹא מוֹעִיל] וְנִרְיָכָה לְבָדֵק כָּכָל יוֹם: מִשּׁוֹם דְּקוּלִי. אֲבָל תּוֹךְ כְּלִי פוֹסֵל אֶכְלִין דִּתְרוּמָה מִשּׁוֹם דְּהָיִי מִי"ח דָּבָר (שָׁבַת ינ:) הֶאֱכִלִין וְהַכִּלִּים שְׁנַטְמָאוּ דְּמַשְׁקִין:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

אָבָל הִלְכָּה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר. **א"י**אִיזוּ הִיא בְּתוּלָה — כָּל שְׂלֵא רֵאָתָה דָּם מִימִיָּה, אַף עַל פִּי שְׁנִשְׂוָאָה. מְעוּבֶּרֶת — מְשִׁיבֵידַע עוֹבְרָה. מְנִיקָה — עַד שֶׁתִּגְמּוֹל אֶת בְּנָהּ. נִתְּנָה בְּנָהּ לְמִנִּיקָה, גְּמָלָתָהּ, אוּ מַת — רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: מִטְמָאָה מַעַת לַעַת, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: דִּיהָ שְׁעָתָה. ^(נז"ח)אִיזוּהִי זִקְנָה — כָּל שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת סָמוּךְ לְזִקְנָתָהּ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר: כָּל אִשָּׁה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דִּיהָ שְׁעָתָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: מְעוּבֶּרֶת וּמְנִיקָה שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דִּיין שְׁעָתָה. ^(סו"ב)וּבַמָּה אָמַר "דִּיהָ שְׁעָתָה" — בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה, אָבָל בַּשְּׂנִיָּה מִטְמָאָה מַעַת לַעַת, וְאִם רֵאָתָה הָרֵאשׁוֹנָה מֵאוּנָס — אַף הַשְּׂנִיָּה דִּיהָ שְׁעָתָה. גְּמַ' תְּנִיָּא: אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֵתָּה לֹא שְׁמַעְתָּ, אָנִי שְׁמַעְתִּי: אֵתָּה לֹא שְׁמַעְתָּ אֲלָא אַחַת, וְאָנִי שְׁמַעְתִּי הֶרְבֵּה. אִין אוֹמְרִים לְמִי שְׂלֵא רֵאָה אֶת הַחֲדָשׁ "יִבֵּא וְיַעֲדִי", אֲלָא לְמִי שְׂרָאָהוּ. כָּל יָמָיו שֶׁל רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הָיוּ עוֹשִׂין כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הַחֲזִיר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַדָּבָר לִיּוֹשָׁנוּ. כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר, בַּחֲיָיו מֵאִי טַעֲמָא לֹא? מִשּׁוֹם דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר שְׁמוּתִי הוּא, וְסָבַר: אִי עָבְדִּינוּ כְּוֹתִיָּה בַּחֲדָא, עָבְדִּינוּ כְּוֹתִיָּה בְּאַחֲרָנִיָּתָא. וּמִשּׁוֹם כְּבוֹדוֹ דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר, לֹא מְצִינוּ מַחֲזִינוּ בָּהּ. לְאַחַר פְּטִירָתוֹ שֶׁל רַבִּי אֲלִיעֶזֶר (דְּמַצִּינוּ) [דְּמַצִּינוּ] מַחֲזִינוּ בָּהּ, הַחֲזִיר אֶת הַדָּבָר לִיּוֹשָׁנוּ. אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: הִלְכָּה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּאַרְבַּע. חֲדָא: דְּאָמְרוּ. ^(ו)וְאִידָּהּ: הַמְקַשָּׁה כַּמָּה תַּשְׁפָּה וְתָהָא זָבָה? מַעַת לַעַת. דְּבָרֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, וְהִלְכָּה כְּדָבְרֵיו. ^(ז)וְאִידָּהּ: הִזָּב וְהִזְבָּה שֶׁבְּדָקוּ עֲצָמָן יוֹם רֵאשׁוֹן וּמִצָּאוּ טְהוֹר, יוֹם שְׂבִיעִי וּמִצָּאוּ טְהוֹר, וּשְׂאָר הַיָּמִים לֹא בְּדָקוּ — רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר: חֲרִי אֵלוּ בְּחֻזְקַת טְהָרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: אִין לָהּ אֲלָא יוֹם הָרֵאשׁוֹן וְיוֹם הַשְּׂבִיעִי בַּלְבָּד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר: אִין לָהֶם אֲלָא יוֹם שְׂבִיעִי בַּלְבָּד. וְתַנְיָא: רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמְרִים: גִּרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר מְדַבְּרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדָבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא מְדַבְּרֵי כּוּלָן, אָבָל הִלְכָּה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר. ^(ח)וְאִידָּהּ, דִּתְנִן: אַחוּרֵי כָלִים שְׁנַטְמָאוּ בְּמִשְׁקִין, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר: מִטְמְאִין אֶת הַמִּשְׁקִין וְאִין פּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלִין. מִטְמְאִין אֶת הַמִּשְׁקִין, וְאַפִּילוּ דְּחוּלִין, וְאִין פּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלִין, וְאַפִּילוּ דִּתְרוּמָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: מִטְמְאִין אֶת הַמִּשְׁקִין וּפּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלִין. ^(ט)אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: קַל וְחוֹמֶר, וּמָה טְבוּל יוֹם שְׂאִין מִטְמֵא מִשְׁקָה חוּלִין, פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה, אַחוּרֵי כָלִים שְׁמַטְמֵא מִשְׁקָה חוּלִין, אִינוּ דִּין שְׁפּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה? ^(י)וְרַבִּי אֲלִיעֶזֶר, אַחוּרֵי כָלִים דְּרַבְנָן, וּטְבוּל יוֹם דְּאוּרִיָּיתָא, וְרַבְנָן מְדֹאֻרִיָּיתָא לֹא עָבְדִּינוּ קַל וְחוֹמֶר, דְּמְדֹאֻרִיָּיתָא אִין אוֹכֵל מִטְמֵא כָּלִי, וְאִין מִשְׁקָה מִטְמֵא כָּלִי. ^(י"א)וְרַבְנָן הוּא דְּגִזּוּר גְּזָרָה, מִשּׁוֹם מִשְׁקִין דְּזָב וְזָבָה, מִשְׁקִין דְּעוּלִילִין לְקַבֵּל טוּמָאָה — גְּזָרוּ בָּהּ וּרְבָנָן, אֲוֹכְלִין דְּאִין עוּלִילִין לְקַבֵּל טוּמָאָה — לֹא גְזָרוּ בָּהּ וּרְבָנָן. ^(י"ב)וּמֵאִי שְׁנָא אַחוּרֵי כָלִים דְּנִקְטָ? מִשּׁוֹם דְּקִילִי, דִּתְנִן: כָּלִי שְׁנַטְמֵא מֵאַחוּרֵיו בְּמִשְׁקִין — אַחוּרֵיו טְמֵא, תּוֹכוֹ, אֲזָנוֹ, אוֹגְנוֹ, יָדָיו — טְהוֹרִין. נִטְמֵא תּוֹכוֹ — כּוּלּוֹ טְמֵא. מֵאִי קָא מִשְׁמַע לֹן שְׁמוּאֵל? בְּכוּלָּהּ תַּנּוּ הִלְכְתָּא! וְכִי תִימָא, אַחוּרֵי כָלִים קָא מִשְׁמַע לֹן דְּלֹא תַנּוּ, וְלִימָא הִלְכָּה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּאַחוּרֵי כָלִים! אֲלָא הָא קָא מִשְׁמַע לֹן, שְׂאִין לְמַדִּין הִלְכָּה מִפִּי תַלְמוּד. ^(י"ג)וְתוֹ לִיכָא? וְהֵאִיכָא דִּתְנִן: רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמַר:

מְלַמְּדִין

טַעֲמָא: שְׂעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׂלֵא רֵאָתָה: שְׁלֹשׁ

עוֹנוֹת מְפָרֵשׁ לָהּ בַּגְמָרָא: קַמּוֹן לְזִקְנָתָהּ

מְפָרֵשׁ בַּגְמָרָא: כָּל אִשָּׁה וּה"ה יִלְדָּה:

מִשְׁבָּרַת וּמִנִּיקָה כּוּי' אָבָל לֹא עָבְרוּ עָלֶיהָ

לֹא וּפְלִגִי אֲדַרְבֵּי אֲלִיעֶזֶר וְחַת"ן דְּאָמַר

לְעִיל מְשַׁבָּרַת דִּיהָ שְׁעָתָה מְשִׁיבֵידַע הָעֶבֶר

וּמִנִּיקָה מְשִׁנוּלָד: בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה שְׂרָאָתָה

הַבְּתוּלָה אוּ הַמְעַבְרַת אוּ הַזִּקְנָה לְאַחַר

שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת: אָבָל בַּשְּׂנִיָּה מִטְמְאָה מַעַת

לְעַת שְׁהָרִי חֻזְרָה לְקִדְמוּתָהּ לְהִיּוֹת דְּמִים

מְעִיִּים בֵּה: גְּמַ' אִין אוֹמְרִים לְמִי שְׂלֵא

רֵאָה אֶת הַחֲדָשׁ שְׂבִיבָא וְיַעֲדִי שְׂרָאָה:

שְׁמוּתִי לְשׁוֹן שְׁתַּמָּא שְׁהָרִי בְּרַכוּיָהוּ

כְּדָאִמְרִין בִּהְזָב (פ"מ דף נט:): הַלֵּךְ

לֹא עָבְדִּינוּ כְּוֹתָה בְּאַחֲרָנִיָּתָא: דְּמַצִּינוּ

מַחֲזִין בָּהּ אִי עָבְדִי כְּוֹתָה בְּאַחֲרָנִיָּתָא:

הַמְקַשָּׁה מִחֻמַּת וָלָד בְּתוֹךְ אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם

שְׁבִין נִדָּה לְנִדָּה וְקַשְׁתָּה שְׁלֹשָׁה יָמִים רַעֲפִין

וּבְכָל יוֹם רֵאָתָה דָּם וּקוּ"ל דְּאִינָּה זָבָה

מִחֻמַּת שְׁלֹשָׁה יָמִי חָשׁוּי לְטַעַן שְׂבָעָה נְקִיִּים

וְקִרְבָן דְּכַתִּיב כִּי חֻזַּב זֹכֵר דְּמָה וְקִרְשִׁין

בְּבָנוֹת כּוֹתִים דְּמָה מִחֻמַּת עֲצֻמָּה וְלֹא

מִחֻמַּת וָלָד וְאִם שְׁפָתָה מִן הַעֶזֶר שְׁעֻמָּדָה

בְּלֹא עֶזֶר לְאַחַר הַשְּׁלֵשָׁה יָמִים וְיִלְדָּה נִתְּנָלָה

הַדָּבָר לְמַפְרַע שְׂלֵא בָּא הַדָּם מִחֻמַּת הָוָלָד

וְהָרִי הִיא יוֹלֶדֶת בְּזֹכֵב וְנִרְיָכָה שְׂבָעָה נְקִיִּים

בְּבֵד יָמִי טְמֵאלַת לָהּ וְנִרְיָכָה שְׁנֵי חֲרָפּוֹת

אֶחָד לְזֹכֵב וְאֶחָד לְלָדָה: וְכַמָּה תַּשְׁפָּה

תַּעֲמִד וְתַנּוּחַ מַנְעָרָה לְאַחַר הַשְּׁלֵשָׁה שֶׁל

קָשִׁי וְתָהָא זָבָה לְמַפְרַע מִחֻמַּת הַקָּשִׁי:

מַעַת לְעַת אִם שְׁפָתָה מִחֻמַּת הַיּוֹם זָה עַד

כַּעַת מִחֵר אֲבָל לְמִימַר גְּלֹאֻ מִשּׁוֹם וָלָד

הָיָה וְחָרִין בֵּה כִּי חֻזַּב זֹכֵר דְּמָה וּפְלִגִי ר'

יְהוֹשֻׁעַ עָלֶיהָ בְּפִרְקָ בְּנוֹת כּוֹתִים: שְׁבָדָקוּ

עֲצָמָן כְּשֶׁפִּסְקוּ מוֹזָבוּ הַעֲרִכּוּ לִסְפֵּר שְׂבָעָה

נְקִיִּים בְּלֹא רֵאִיָּה כְּדָכַתִּיב וְסָפַר לוֹ וְגו'

וּבְדָקוּ עֲצָמָן רֵאשׁוֹן וְשְׂבִיעִי וְשְׂאָר חֲמַשָּׁה

יָמִים שְׂבִינְתִּים לֹא בְּדָקוּ: בְּחֻזְקַת טְהָרָה

הוֹאִיל וְתַחֲלָתוֹ נְסוּפוּ בְּטָהֲרָה וְטוֹבֵל לְעָרֵב

שֶׁל שְׂבִיעִי: אֶלָּא רֵאשׁוֹן וְשְׂבִיעִי וְנִרְכִּין

לְמִנּוּת עוֹד חֲמַשָּׁה יָמִים דְּחוּשָׁשִׁים שְׁמַא

רָאוּ בִּינְתִים וּמִיָּהוּ אִי הָיָה יִדְעָה בְּנִדְאִי

שְׂרָאָתָה בִּינְתִים סָתְרָה לְנִקְוִיַּת הָרֵאשׁוֹן

דְּרַחֲמָנָא אָמַר (וַיִּקְרָא טו) וְאַחַר תִּטָּהֵר

אֶחָר אַחַר לִכְנָן שְׂלֹא תָהָא טַמְאָה מִפְּסַקַת

בִּינְתִים אָבָל הַשְׁתָּא חֲשָׁשָׁא הִיא וּמוֹנָה

לְסַרְוִין: אֶלָּא יוֹם שְׂבִיעִי בַּלְבָּד הַשְׁתָּא

רֵאָתָה יָמִים שְׂבִינְתִים נְסִתְרָה אֶת טְהָרַת

יוֹם הָרֵאשׁוֹן דְּכָלָהּ נְקִיִּים בְּעִין דְּכַתִּיב

וְאַחַר תִּטָּהֵר אַחַר אַחַר לִכְנָן שְׂלֹא תָהָא

טַמְאָה מִפְּסַקַת בִּינְתִים: מַדְבְּרֵי ר'

יְהוֹשֻׁעַ שר"א הָשָׂה מְדוּתָיו דְּקַסְבַּר בִּין

דְּתַחֲלָתָן נְסוּפָן בְּטָהֲרָה מְחֻזְזִין מִי

לְאַמְצַעִים בְּטָהֲרָה אָבָל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בִּין

דְּאַמְצַעִים חֵישׁ לְטַמְאָה נִסְתַּרָה טְהָרַת

יוֹם רֵאש

ח:

עין משפט גור מצוה
 א מו"י פב' מהל' תפילה וברכת כהנים הל' ז: ב טוש"ע או"ח סי' תרכד סעי' א: ג מו"י פב' מהל' תפילה וברכת כהנים הל' ד: ד מו"י פב' מהל' תפילה וברכת כהנים הל' יב: ה מו"י פז' מהל' שמיטה ויובל הל' יט: ו מו"י פז' מהל' שמיטה ויובל הל' כ: ז מו"י פט"ז מהל' מאכלות אסורות הל' כו: ח מו"י פז' מהל' שמיטה ויובל הל' יט: ט מו"י פז' מהל' שמיטה ויובל הל' כ: י מו"י פט"ז מהל' מאכלות אסורות הל' כו: יא סמג לאוין קיא: יב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה: יג מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: יד מו"י פא' מהל' שמיטה ויובל הל' כא: טו מו"י פא' מהל' שמיטה ויובל הל' כב: טז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' לג: יז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ד: יח מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: יט מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: כ סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג: כא מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' א:

וְהָא קָשִׁישׁ מִנֵּה טוֹבָא. ר"א מְרַבֵּי חֲטִינָא וכו"נ דְּבִקְרָק הַמִּפְּלֵת (לְקַמֵּן נָגַה דָּף כג.) א"ר חֲטִינָא בְּן גַּמְלִיאֵל נִרְאִין דְּבָרֵי ר"מ בְּבִהְמָה וּבְחִיָּה וּבִ"ת וְהָא בַּת"כ (פ') אִמֵּר) נָבִי פְנִיחָס אִישׁ הִסְמַת שְׁעָלָה גּוֹרְלוֹ לְהָיוּת כ"ג כו' אִמֵּר ר' חֲטִינָא בְּן רִבִּן גַּמְלִיאֵל וְכִי סָפַת הִיָּה וְהָלֹא חֲתַנִּינוּ הִיָּה וְחוֹרֶשׁ הִיָּה וְאִי בְּן ר"ג דִּיבְגָה הִיָּה הֵיאֵךְ הִיָּה לֹו חָתָן כ"ג וְהָלֹא הִיָּה אַחֵר הִסְרָבִן וַיִּי"ל דְּלֹא חֲתַנִּינוּ מִמֶּשׁ קֹאמֵר אֵלֹא חָתָן אֲבוֹתָיו וְכֵן מִשְׁמַע דְּלֹא אִמֵּר חֲתַנִּי אֵלֹא חֲתַנִּינוּ הִיָּה: [וּמֵאִי קֹאִי – ה"ר"מ ו"ל אִמֵּר דְּלֹא פְרִיָּן מִבְּרִיתָא אֲבָרְתָּא מִשּׁוּם דְּה"א דְּהָדָר בַּהּ מֵהֵיאֵךְ הֵאֱזָלָה (אֲחֻרְיָנָא דְּמַעַ) מִרְבּוֹתָיו אֲבָל הִשְׁתָּא דְּקֹאמֵר דְּקֹאִי בְּשִׁטָּתָהּ מִשְׁמַע דְּלֹא הָדָר בַּהּ דֹּא"כ אֲבָתֵי תַקִּשִׁי וְיַהּ לִיבֹא לִכְךָ פְּרִיָּן שְׁפִיר וּמֵאִי קֹאִי. גִּי']: מַפְנֵי שְׁצַרְיָן לוֹמַר הִבְדֵּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת. הִקָּשָׁה ה"ר"ר יַעֲקֹב מֵאוֹרֵלֵינִי"ש וְנִכְלָלֶיהָ מִכְּלָל דְּהָכִי פְּרִיָּן פִּרְקָא תַפְּלַת הַשְּׁחַר (בִּזְרָכוּת דָּף כט.) אִסָּה דְּאִמֵּר שְׁמוּאֵל כָּל הַשָּׁנָה מִתְּפַלֵּל בְּהִינְנוּ חוֹן מִמוּנָחֵי שְׂבַת מַפְנֵי שַׁנ"ל הִבְדֵּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת וּפְרִיָּן וְנִכְלָלֶיהָ מִכְּלָל וַיִּי"ל דְּהִתֵּם פְּרִיָּן מִשּׁוּם דְּלֹא יִשְׁנָה אִלָּם מִשּׁוּם הִבְדֵּלָה מִכְּמוֹ שֶׁהוּא מִתְּפַלֵּל כָּל הַשָּׁנָה [בִּין דְּסִבֵּר דְּכָל הַשָּׁנָה מִתְּפַלֵּל בְּהִינְנוּ] אֵלֹא יִכְלַל בְּבִיבְנֵינוּ וְהָכִי קֹאמֵר ר' חֲטִינָא [בִּין דַּס"ל דְּכָל הַשָּׁנָה אִינוּ מִתְּפַלֵּל בְּהִינְנוּ אִי"כ] בְּמוּנָחֵי יוה"כ מַפְנֵי טַרַח תַּעֲנִית לֹא יִשְׁנָה מִכְּמוֹ שֶׁהוּא מִתְּפַלֵּל כָּל הַשָּׁנָה כְּדִי שִׂיאִמֵּר הִבְדֵּלָה בְּחוֹנֵן הַדַּעַת: בְּקַטְפָא דְּפִירָא מוֹדוּ לֵה דַתָּן א"ר יְהוֹשֻׁעַ כּו'. וּבִ"ת [א"כ] אִמֵּאִי אֱוִיָּה רַבִּי פָּגַת מִתְּנִיתִין כּר"א בִּין דְּרַבְּנָן מוֹדוּ בְּקַטְפָא דְּפִירָא וְאִי מִשּׁוּם דְּבִעֵי לְאֱוִיָּוִי כָּכָל מִינֵי הָטוֹף אִפִּי' דְּגִנְחָא מ"מ הִכִּי קֹאמֵר לִיָּה ר' יִזְרְאֵל חֲזִי דְּמִשְׁתַּרְיָא קַטְפָא לְעֵלְמָא הֵא וְזֵאִי אִמַּת הוּא דְּקַטְפָא דְּגִנְחָא שְׂרִי דְּלֹאף ר' יִזְרְאֵל מוֹקֵה דְּאִין הִלְכָּה כְּר"א אֵלֹא כְּדִי וְלִיבֹא לְמִימֵר דְּאִתִּי לְמַטְעִי וְלִמְשַׁכְּרִי אֵלף קַטְפָא דְּפִירָא מִקְּלָא מוֹקִי רַבִּי פָּגַת מִתַּנִּי' בְּקַטְפָא דְּפִירָא וְדְּבָרֵי הַכָּל מִכְּלָל דְּסִבֵּר אֵלף בְּקַטְפָא דְּפִירָא רַבְּנָן הוּא דְּשָׂרוּ הֵא לֹא אִתִּי לְמַטְעִי דְּהָא חֲזוּיָן בְּמַשְׁנָה שְׁאוּסֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ שְׂרָף הַפְּגִים וַיִּי"ל שְׁיַטְעוּ וַיִּסְבְּרוּ שְׂרָבֵי יְהוֹשֻׁעַ שְׁמַעְתִּי קֹאמֵר וְלִיָּה לֹא ס"ל מִקְּלָא מוֹקִי ר' פָּגַת מִתַּנִּי' בְּנִתָּה וּבְקַטְפָא דְּפִירָא וְאֶפְשָׁר דִּר' פָּגַת סִבֵּר דְּקַטְפָא דְּפִירָא שְׂרִי וְר' [וְיְהוֹשֻׁעַ] קֹאמֵר שְׁמַעְתִּי וְהֵא לֹא סְבִירָא לֵה: מֵאֵן חֲכָמִים (א"ר יוֹחָנָן) ר"א. אַע"ג דַּתָּא בְּלָשׁוֹן חֲכָמִים יִחָאֵל לִיָּה לְאֱוִיָּוִי כּר"א וְלֹא יִימָא ג' מַחְלוקוֹת בְּדָבָר:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

וְהָא קָשִׁישׁ מִינֵיהּ טוֹבָא! אֵלֹא מִשּׁוּם דְּקֹאִי רַבִּי חֲנִינָא בְּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁיטָתֵיהּ.[[]^{קול]} וּמִי קֹאִי? וְהִתְנַא: אוֹר יוֹם הַכַּפּוּרִים — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע וּמִתְוֹדָה, שְׁחִירִית — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע וּמִתְוֹדָה, מוֹסֵף — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע וּמִתְוֹדָה, מִנְחָה — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע וּמִתְוֹדָה, בְּנֻעִילָה — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע וּמִתְוֹדָה, בְּעַרְבִית — מִתְּפַלֵּל שְׁבַע מַעֲיָן שְׁמִנָּה עֶשְׂרֵה. י"ב רַבִּי חֲנִינָא בְּן גַּמְלִיאֵל מִשּׁוּם אֲבוֹתָיו אוֹמְרִ: מִתְּפַלֵּל שְׁמִנָּה עֶשְׂרֵה, מִפְּנֵי שְׁצַרְיָה לוימר בְּהַדְלָה ב"חונֵן הַדַּעַת". אִמֵּר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: אִיהוּ אִמֵּר מִשּׁוּם אֲבוֹתָיו, וְלִיָּה לֹא סְבִירָא לִיָּה. אִמֵּר לִיָּה רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זִירָא: וְאַתָּ לֹא תִסְבָּרָא דְּמֵאֵן תִּנָּא קַטְפָא פִּירָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּא? וְהִתְנֵן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמְרִ: הַמַּעַמִּיד בְּשַׂרְף עֲרָלָה אִסוּר! י"א אֲפִילוּ תִימָא רַבְּנָן, עַד כָּאֵן לֹא פְּלִיגִי רַבְּנָן עַלִּיה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֵלֹא בְּקַטְפָא דְּגִוְוָא, אֲבָל בְּקַטְפָא דְּפִירָא מוֹדוּ לִיָּה, דַּתְּנֵן: אִמֵּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שְׁמַעְתִּי בְּפִירוּשׁ שְׁחַמְעַמִּיד בְּשַׂרְף הַעֲלִין בְּשַׂרְף הַעִיִּקְרִין מוֹתֵר, בְּשַׂרְף הַפְּגִין אִסוּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא פִּרִי. י"ו וְאִיפְעִית אִימָא: כִּי פְּלִיגִי רַבְּנָן עַלִּיה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר — בְּאִילָן הַעוֹשֶׂה פִּירוֹת, אֲבָל בְּאִילָן שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה פִּירוֹת — מוֹדוּ דְּקַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו. דַּתְּנֵן: רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִ: אִין לְקַטֵּף שְׁבִיעִית, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: יֵשׁ לְקַטֵּף שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי שְׁקַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו.[[]^{ק]} מֵאֵן חֲכָמִים? לֹאוּ רַבְּנָן דְּפִלִּיגִי עַלִּיה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? אִמֵּר לִיָּה הֵהוּא סָבָא: הָכִי אִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: מֵאֵן חֲכָמִים? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, דְּאִמֵּר: קַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו. אִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵאִי אִירְאֵי אִילָן שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה פְּרִי? אֲפִילוּ אִילָן הַעוֹשֶׂה פְּרִי — קַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו! לְדַבְּרֵיהֶם דְּרַבְּנָן קֹאמֵר לָהּ: לְדִידִי, אֲפִילוּ אִילָן הַעוֹשֶׂה פִּירוֹת נָמִי — קַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו. לְדִידְכוּ, אוֹדוּ לִי מִיַּתָּה בְּאִילָן שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה פִּירוֹת דְּקַטְפוּ זָהוּ פְּרִיו. וְרַבְּנָן אִמְרִי לִיָּה: לֹא שָׁנָא. י"ז אִיזוּ הִיא בְּתוּלָה? כָּל שְׁלֹא רָאֲתָה כּו'. תַּנּוּ רַבְּנָן: נִשְׂאֵת וְרָאֲתָה דָם מִחֲמַת גִּישׁוּאִין, יִלְדָּה וְרָאֲתָה דָם מִחֲמַת לִידָה — עַדִּין אָנִי קוֹרָא לָהּ "בְּתוּלָה", שְׁחֵרִי "בְּתוּלָה" שְׂאִמְרוּ — בְּתוּלַת דָּמִים, וְלֹא בְּתוּלַת בְּתוּלִים.[[]^{ק]} אִינִי? וְהָאִמֵּר רַב כְּהֵנָא: תִּנָּא, שְׁלֹשׁ בְּתוּלוֹת הֵן — בְּתוּלַת אֶדָם, בְּתוּלַת קִרְקַע, בְּתוּלַת שְׁקָמָה. בְּתוּלַת אֶדָם — כָּל זְמַן שְׁלֹא נִבְעָלָה, נִפְקָא מִינָּה לְכַחַן גְּדוֹל, אִי נָמִי לְכַתּוּבָתָהּ מֵאֲתִים. בְּתוּלַת קִרְקַע — כָּל זְמַן שְׁלֹא נַעֲבָדָה. נִפְקָא מִינָּה לְנַחַל אִיתָן, אִי נָמִי לְמַקְח וּמִמְכָּר. י"ח בְּתוּלַת שְׁקָמָה — כָּל זְמַן שְׁלֹא נִקְבְּצָה. נִפְקָא מִינָּה לְמַקְח וּמִמְכָּר, אִי נָמִי לְמִקְבְּצָה בְּשְׁבִיעִית, בְּדַתְּנֵן: אִין קוֹבְצִין בְּתוּלַת שְׁקָמָה בְּשְׁבִיעִית מִפְּנֵי שֶׁהִיא עֲבוּדָה. וְאִם אִיתָא, לִיתַנִּי נָמִי הֵא! אִמֵּר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: כִּי קַתְּנִי מִיַּדִּי דְּלִית לִיָּה שָׁם לָוִי, אֲבָל מִיַּדִּי דְּאִית לִיָּה שָׁם לָוִי — לֹא קַתְּנִי. רַב שִׁשַׁת בְּרִיָּה דְּרַב אִידִי אָמַר: כִּי קַתְּנִי מִיַּדִּי דְּתַלִּי בְּמַעֲשֶׂה, מִיַּדִּי דְּלֹא תַלִּי בְּמַעֲשֶׂה — לֹא קַתְּנִי. רַבִּי חֲנִינָא בְּרִיָּה דְּרַב אִיקָא אָמַר: כִּי קַתְּנִי מִיַּדִּי דְּלֹא הִדֵּר לְבְּרִיָּיתוֹ, מִיַּדִּי דְּהִדֵּר לְבְּרִיָּיתוֹ לֹא קַתְּנִי. רַבִּינָא אָמַר: כִּי קַתְּנִי מִיַּדִּי דְּקַפִּיד עַלִּיה זְבוּנָא, מִיַּדִּי דְּלֹא קַפִּיד עַלִּיה זְבוּנָא, לֹא קַתְּנִי.[[]^{ק]} וְלֹא קַפִּיד? וְהִתְנַא: רַבִּי חִזְיָא אוֹמְרִ: בְּשָׁם שְׁהִשְׂאוֹר יָפָה לְעִיסָה, כֶּף דָּמִים יָפִין לְאִשָּׁה. וְתִנָּא מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: כָּל אִשָּׁה שְׂדֵמְיָהּ מְרוּבִין — בְּנִיָּה מְרוּבִין! אֵלֹא, כִּי קַתְּנִי — מִיַּדִּי דְּקַפִּיץ עַלִּיה זְבוּנָא, מִיַּדִּי דְּלֹא קַפִּיץ עַלִּיה זְבוּנָא — לֹא קַתְּנִי. תַּנּוּ רַבְּנָן: אִיזוּהִי "בְּתוּלַת קִרְקַע"? כָּל שְׁמַעְלָה רְשׁוּשִׁין, וְאִין עֲפָרָה תִּיחּוּם. נִמְצָא בַּהּ חֶרֶס — בְּדִידוּעַ שְׁנַעֲבָדָה. צוּנְמָא — הֵרִי זוּ "בְּתוּלַת קִרְקַע". י"ח מְעוּבָּרַת — מְשִׁינְדַע עוּבָרָה. וְכִמָּה הִכְרַת הָעוּבָר? סוּמְכוּס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וְאַף עַל פִּי שְׂאִין רָאִיָּה לְדָבָר, זָכָר לְדָבָר, שְׁנַמָּא: "וַיְהִי כַּמִּשְׁלֹשׁ חֲדָשִׁים וְגוּמַר". זָכָר לְדָבָר? קִרָא כְּתִיב, וּרְאִיָּה גְדוּלָּה הִיא! מִשּׁוּם דְּאִיכָא דִּילְדָּה לְתַשְׁעָה, וְאִיכָא דִּילְדָּה לְשִׁבְעָה.[[]^{ק]} תַּנּוּ רַבְּנָן: הֵרִי שְׁהִיתָה בְּחֻזַּת מְעוּבָּרַת, וְרָאֲתָה דָם, וְאַחֵר כֶּף הַפִּילָה רוּחַ אוּ כָּל דָּבָר שְׂאִינוּ שָׁל קְיָמָא — הֵרִי הִיא בְּחֻזַּתָּה, וְדִיָּה שְׁעָתָה. וְאַף עַל גַּב שְׂאִין רָאִיָּה לְדָבָר, זָכָר לְדָבָר, שְׁנַמָּא: "הֲרִינוּ חֲלָנוּ כְּמוֹ לְדַלְנוּ רוּחַ". מֵאִי זָכָר לְדָבָר? הֵרִי רָאִיָּה גְדוּלָּה הִיא! כִּי כְּתִיב הֵאִי קִרָא, בְּזָכְרִים כְּתִיב. י"ח וְרַמִּינָהּ: קִשְׁתָּה שְׁנָגִם, וְלִשְׁלִישִׁי הַפִּילָה רוּחַ אוּ כָּל דָּבָר שְׂאִינוּ שָׁל קְיָמָא — הֵרִי זוּ יוֹלְדַת בּוֹבֵז, וְאִי אִמֵּרַת לִידָה מַעֲלִייתָא הִיא,

קושי

הִיָּה צִימִי ר"ג בְּנוּ שָׁל ר"ש הַנֶּהָרָן בְּהִירוֹנִי מְלַכּוֹת וּבַעַל אַחֲוֵתוֹ הִיָּה בְּדֹאמְרִי' בְּהַזְכֵּב (פ"מ דף נט:.) וְר' חֲטִינָא בְּנוּ שָׁל ר"ג הִיָּה: אוֹר לִיל כְּנִיסָתוֹ: מַשְׁיָן שְׁמִנָּה עֶשְׂרֵה שְׁאוּמֵר בְּשַׁבְּעָה בְּרָכוֹת מַעֲיָן שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה כְּנָן ג' רִאשׁוֹנוֹת וְג' אַחֲרוֹנוֹת בְּתַקְנָן וְאוֹמֵר הִבִּינּוּ בְּאִמְנַע וּמִסָּם בְּשׁוּמַע תַּפְּלָה בְּדֹאמְרִין בְּבִרְכוֹת (דף כט.) וַיֵּשׁ בַּהּ מַעֲיָן כֵּלָם: הַמַּעַמִּיד חִלָּב בְּהֵמָה לַעֲשׂוֹת גְּבִינָה: בְּקַטְפָא דְּגִנְחָא בְּשַׂרְף הַטּוֹטֵף מֵן הַעַן דְּכַעַן בְּעֵלְמָא הִנִּי אֲבָל קַטֵּף הִנִּי שְׂרָף הַפְּגִין וּמוֹדוּ בַּהּ רַבְּנָן: לֹאוּ רַבְּנָן דְּפִלִּיגִי עַלָּה דר"א בְּשֹׁאֵר אִלְנִנוֹת וְחֲזוּיָן דְּבַקְטוֹף סְבִירָא לָהּ בְּנִתָּה: בְּתוּלַת דָּמִים דְּמִי נָגַה וְלֹא דְּמִי בְּתוּלִים דְּאִפִּילוּ נִבְעֵלָה עַדִּין הִיא בְּתוּלַת דָּמִים: לְכַחַן גְּדוֹל שְׁמַעְתָּה לַחַם בְּתוּלָה: לְכַתְּבָתָּהּ מֵאֲתִים דָּאִם נִבְעֵלָה תוּ לֹא מַקְרִי בְּתוּלָה וְכַתְּבָתָּה מִנָּה: לְמַקְח וּמִמְכָּר שְׂאִם אִמֵּר לוֹ קִרְקַע בְּתוּלָה אִנִּי מוֹכֵר לָךְ נוֹתָן לוֹ קִרְקַע שְׁלֹא אֶעֱבָדָה לְפִי שְׁעוֹשָׂה פִּירוֹת מְרִבִּין וְשָׂמִינִס: שְׁלֹא נִקְרַצָּה בֵּן מִנְּהָן לְקַצֵּעַ כְּדִי שִׁנְרָבָה עָבִיו וַיּוֹצֵא עֲנָפִים הִרְבֵּה בְּמִקּוּם הַסַּחֲרָן וְנִקְרָא סַחַן שְׁקָמָה: לְמַקְח וּמִמְכָּר לְפִי שְׁנוֹחַ לוֹ בְּבִתּוּלָה שְׁנִלְגָה הִיא וַיִּקְרַצָּהּ וּמִתַּעֲבָה: לְתַנִּי נָמִי הֵא וַיִּמָּא אַרְבַּע בְּתוּלוֹת הֵן: שָׁם לִי כְּנָן בְּתוּלָה דְּמִתְנִיתִין לֹאוּ בְּתוּלָה סָתָם מַקְרִיא אֵלֹא בְּתוּלַת דָּמִים דְּסָתָם בְּתוּלָה בְּנָשִׁים הִינוּ בְּתוּלַת בְּתוּלִים וְכֵן קִרְקַע בְּתוּלָה וְכֵן סָקָמָה בְּתוּלָה לֹא בִעֵי שָׁם לָוִי: דְּתַלִּי בְּמַעֲשֶׂה שְׂאִינוּ מֵאֲבָד שְׁמוֹ אֵלֹא ע"י מַעֲשֶׂה אֲבָל רִאִית דָם מֵאִילָיָה בָּאָה וְאִבָּדָה שָׁם בְּתוּלָה: דְּהָדָר לְבְּרִיָּיתוֹ כְּנָן זְקִנָּה שְׁמִסְתַּלְחִין דְּמִיָּה: דְּקַפִּיד עַלִּיה זְבִינָא נוֹתָן עֵינָיו בְּכָךְ כְּנָן בְּתוּלָה נוּחָה לְנִשָּׂא מִבְּעוּלָה וְכֵן קִרְקַע וְשַׁקְמָה אֲבָל בְּתוּלַת דָּמִים אִין אִלָּם נוֹתָן עֵינָיו בְּדָמִים דְּלֹא חֲנֹשׁ אִי חֲזִיא אִי לֹא חֲזִיא: דְּקַפִּין עַלִּיה שְׁנוּחָה בְּתוּלָה לְלִקּוּחוֹת כְּנָן בְּתוּלַת בְּתוּלִים וְקִרְקַע וְשַׁקְמָה אֲבָל בְּתוּלַת דָּמִים כָּל בְּמָה דְּחֲזִיא גִיחָא לִיָּה טְפִי בְּדֹאמְרִין: רִשְׁשִׁין אֲבָנִים דְּקִין שְׁקוּרִין פְּרִדוּ"א. לָשׁוֹן אַחֵר רַגְבִי אֲדָמָה קָשִׁין שְׂאִין עֲפָרָם מִתְּפָזֵר: חֶרֶס מַכְסַת חֶרֶסִים: בְּדִידוּעַ שְׁנַעֲבָדָה דְּאִי לֹא אֶעֱבָדָה חֶרֶס זֶה מֵאֵין בָּא לְתוֹכָה: צוּנְמָא סָלַע: דִּילְגָּה לִי' שְׂמֹא נִבָּר עֲבָדָה לְשָׁלִישׁ יָמִיָּה דְּהִינוּ שְׁנֵי חֲדָשִׁים וְשָׁלִישׁ קַמ"ל דְּאִלְוִינָן בְּתַר רֹוב גָּשִׁים: צִיָּה שְׁעָתָה לֹא אִמְרִין אֲנִלְאִי מְלָמָא לְמַפְרַע דְּלֹאֵו הֲרִין הוּא וְנִטְמָאוּ טְהוֹרוֹת דְּמַעַת לַעַת שָׁל רִאִיָּה: זָכָר לְדָבָר דְּהֲרִין רוּחַ שְׁמָה הֲרִין: קִשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים בְּתוֹךְ אַחַד עֶשֶׂר יָמִי זֹכָב וְלִשְׁלִישִׁי נָמִי לְרִאֲתָה וְחֲכ"כ הַפִּילָה רוּחַ בּוֹ בָּיוּם וְלֹא שְׁפָתָה מֵן הָעֶצֶר הָרִי לָגַה זוּ בּוֹבֵז וְנִרְכִּיָּה שְׂבָעָה נְקִיִּים וְקָרְבָן לְזִיבָתָה דְּכִין דְּלֹאֵו וְלֹא הֵאֵן אִיזָּה מַעֲלִיא:

מסורת הש"ס
א פסחים ג, ו יומא פז: ב עבודה זרה לה:; משנה ערלה ג חולין כח: ד תוספתא שביעית ה כתובות י:; לקמן סד: ו תוספתא נדה
תורה אור השלם
והוא אשה בביתוליה וקח אלמנה וגרושה וחללה וזה את־אלה לא יקח כי אם־בתולה מעפיו יקח אשה [ויקרא כא, יג-יד] והוא אשה בביתולים וקח [ויקרא כא, יג] והורדו זקני העיר והוא את־העולה אלי־נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע ופרסו־שם את־העולה בנחל [דברים כא, ד] ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמור ונתת תמור פלתך וגם הנה הנח לזנונים ויאמרו יהודה הוציאוק ותשרף [בראשית לח, כד] הרינו חלנו כמו ילדנו רוח ישועת בל־נעשה אנך ובל־יפלו ישיבי תבל [ישעיהו כו, יח]

מסורות הש"ס
 א משנה נדה; לקמן לט.; לקמן טז.
ב תוספתא נדה
ג בכורות ו:
ד יומא יד.
ה תוספתא פרה
גליון הש"ס
גמרא בעידנא דחזאי אין ראשה וכו'. ק"ל דאף בחזאי אחר שהוכר עוברה אמאי לא מטמאה מעל"ע דאיך שייך לומר דדמיה מסולקין הא אנו חוישינו שהדם בא מעל"ל מקודם ובהויא שעתא עדיין לא היתה בחזקת מסולקת וא"כ אדרבה כיון דעתה היא מסולקת ונלים לדבר יותר דהדם בא מאתמול כשלא היתה מסולקת:

שם לפיכך דר"מ מ"ל. בעין זה לקמן ס ע"א ובב"מ כט ע"א:

תורה אור השלם
מייסדו: שחר מִשְׁמַע לא אֶחָד [איוב ד, ד]
והייתה להם לחקת עולם ומִצְוֵה מִי־הַנִּזְדָּר וּבִסֵּס בְּגִדָיו וְהִנָּע בְּמֵי הַנָּהָר יִטְמֵא עַד־הָעָרֶב [במדבר יט, כא]
קל-זה נסיתי בחקמה אֶמְרָתִי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִקְנִי [קהלת ז, כג]

הָשִׁי סְמוּךְ לַלֵּזָה שֶׁלֹּא שָׁפְתָה בִּינְתִים וְגַם מִזִּבְיָה בְּתוֹךְ י"א יוֹם בִּפְרָק בְּנוֹת כּוֹתִים

קוּשִׁי סְמוּךְ לַלֵּידָה רַחֲמָנָא טְהוּרִיה! אָמַר רב פפאי: הִנַּח מַעַת לָעֵת דְּרַבְנָן. רב פפא אָמַר: מִיָּדִי הוּא טַעֲמָא אֱלָא מִשּׁוּם דְּרֵאשָׁה כְּבִד עָלֶיהָ וְאִבְרִיָּה כְּבִדִּין עָלֶיהָ, הֵכָא נִמְי רֵאשָׁה וְאִבְרִיָּה כְּבִדִּין עָלֶיהָ. אִיבָעָא מִיַּנְיָה רַבִּי יְרֵמְיָה מְרַבִּי זִירָא: רֵאֲתָהּ, וְאַחֲר כֹּךְ הוֹכֵר עוֹבְרָהּ, מָהוּ? פִּינוּ דְּבַעֲיָדְנָא דִּחְזוּאִי לֹא הוֹכֵר עוֹבְרָהּ — מְטַמְּיָא, אוּ דְלִמָּא, פִּינוּ דְסֻמוּךְ לָהּ חֲזוּאִי — לָא מְטַמְּיָא? אָמַר לֵיהּ: מִיָּדִי הוּא טַעֲמָא אֱלָא מִשּׁוּם דְּרֵאשָׁה כְּבִד עָלֶיהָ וְאִבְרִיָּה כְּבִדִּין עָלֶיהָ? בַּעֲיָדְנָא דִּחְזוּאִי — אֵין רֵאשָׁה כְּבִד עָלֶיהָ וְאֵין אִבְרִיָּה כְּבִדִּין עָלֶיהָ. בָּעָא מִיַּנְיָה הֲחֵוּא סָבָא מְרַבִּי יוֹחָנָן: הִגִּיעַ עַת וסִתָּה בִימֵי עוֹבְרָה וְלֹא בִדְקָה, מָהוּ? קָא מֵיבַעֲיָא לִי אֱלִיבָא דְמֵאן דְאָמַר וסִתוֹת דְאורֵייתָא. מָאי? פִּינוּ דְּוִסְתוֹת דְאורֵייתָא בָּעִיָא בְּדִיקָה, אוּ דְלִמָּא פִּינוּ דְדִמְיָה מְסוּלְקִין לֹא בָּעִיָא בְּדִיקָה? אָמַר לֵיהּ: תְּנִיתוּהָ, רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אִם הִיתָה בְּמַחְבֵּא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וסִתָּה וְלֹא בִדְקָה — טְהוּרָה, שְׁחֲרָדָה מְסַלְקַת אֶת הַדְּמִים. טַעֲמָא דְאִיבָא חֲרָדָה, הָא לִיבָא חֲרָדָה וְהִגִּיעַ וסִתָּה וְלֹא בִדְקָה — טְמֵאָה. "אֲלֵמָא וסִתוֹת דְאורֵייתָא, וְכִינוּ דְאִיבָא חֲרָדָה — דְמִיָּה מְסוּלְקִין, וְלֹא בָּעִיָא בְּדִיקָה. הֵכָא נִמְי — דְמִיָּה מְסוּלְקִין, וְלֹא בָּעִיָא בְּדִיקָה.^(א) מְנִיקָה עַד שְׁתַּגְמוּלוּ וכו'. תְּנוּ רַבְנָן: מְנִיקָה שְׁמַת בְּנָה בְּתוֹרָה עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע חֳדָשׁ — הָרִי הִיא כָּכָל הַנָּשִׁים, וּמְטַמְּאָה מַעַת לָעֵת וּמַפְקִידָה לְפַקִּידָה. לְפִיכָךְ, אִם הִיתָה מְנִיקָתוֹ וְהוֹלֶכֶת אַרְבַּע אוּ חֲמֵשׁ שָׁנִים — דִּיָּה שְׁעַתָּהּ, דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. "רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: דִּיִּין שְׁעַתוֹ כָּל עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע חֳדָשׁ, לְפִיכָךְ אִם הִיתָה מְנִיקָתוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ שָׁנִים — מְטַמְּאָה מַעַת לָעֵת וּמַפְקִידָה לְפַקִּידָה. "כְּשֶׁתַּמְצָא לוֹמַר, לְדְבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר — דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשֶׂה חֻלֵּב, לְדְבַרֵּי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן — אִבְרִיָּה מְתַפְּרָקִין, וְאֵין נִפְשָׁה חוֹזֶרֶת עַד עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע חֳדָשׁ. "לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי מֵאִיר לָמָּה לִי? מִשּׁוּם "לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי יוֹסִי. וי"ל לְפִיכָךְ" דְּרַבִּי יוֹסִי לָמָּה לִי? מָהוּ דְתִימָא רַבִּי יוֹסִי תִרְתִּי אִית לֵיהּ, קָא מִשְׁמַע לוֹ. תְּנִיָא נִמְי הֵכִי: דָּם נֶעְכָּר וְנַעֲשֶׂה חֻלֵּב, דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אִבְרִיָּה מְתַפְּרָקִין, וְאֵין נִפְשָׁה חוֹזֶרֶת עָלֶיהָ עַד עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע חֳדָשׁ. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָאִי: מָאי טַעֲמָא דְרַבִּי מֵאִיר? דְּכַתִּיב: "מִי יִתֵּן טְהוֹר מְטַמֵּא לֹא אֶחָד". וְרַבְנָן? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זוֹ שִׁכְבַּת זָרַע, שְׁהוּא — טְמֵא, וְאָדָם הַנּוֹצֵר מִמֶּנּוּ — טְהוֹר.^(א) וְרַבִּי אֱלֵעָזָר אוֹמַר: אֵלּוּ מִי הַנִּזְדָּה, שְׁהַמָּזָה וּמִזִּין עָלָיו — טְהוֹר, וְנוֹגַע — טְמֵא. וּמָזָה טְהוֹר? וְהַכְּתִיב: "וּמָזָה מִי הַנִּזְדָּה יִכָּבֵס בְּגָדָיו"! מָאי "מָזָה"? — נוֹגַע. "וְהַכְּתִיב "מָזָה", וְהַכְּתִיב "נוֹגַע"! וְעוֹד, "מָזָה" בָּעִי כְבוֹס, "נוֹגַע" לֹא בָּעִי כְבוֹס! אֱלָא, מָאי "מָזָה"? נוֹשָׂא. "וְלִיכְתוֹב "נוֹשָׂא"! קָא מִשְׁמַע לוֹ דָּעַד דְּדַרֵּי כְּשִׁיעוּר הַזָּאָה. הַנִּיחָא לְמֵאן דְאָמַר הַזָּאָה צְרִיכָה שִׁיעוּר, אֱלָא לְמֵאן דְאָמַר אֵין צְרִיכָה שִׁיעוּר, מָאי אִיבָא לְמִימַר? ^(א)אֲפִילוּ לְמֵאן דְאָמַר אֵינָה צְרִיכָה שִׁיעוּר, הֲנִי מִיָּלִי — אֲגַבָּא דַּגְבָּרָא, אָבָל בְּמִנָּא — בָּעִינוּ שִׁיעוּר. כִּדְתַנּוּ: כַּמָּה יְהִיו בְּמִים וִיהֵא בְּהֵן כְּדִי הַזָּאָה? כְּדִי שִׁיטְבוּל רֵאשִׁי גִבְעוּלִין וִיזָה. וְהִינּוּ דְאָמַר שְׁלִמְחָה: "אֲמַרְתִּי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי". אִיזוּ הִיא זְקָנָה? כָּל שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת [סְמוּךְ לְזִקְנָתָהּ]. הִיכִי דְמִי סְמוּךְ לְזִקְנָתָהּ? אָמַר רַב יְהוּדָה: כָּל שְׁחִבְרוּתֶיהָ אוֹמְרוֹת עָלֶיהָ "זְקָנָה הִיא". וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר:

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

כל

שמאי אומר פרק ראשון נדה

וּחִ"ת דְּבַפְרָק בְּנוֹת כּוֹתִים (לְקַמָּן נָגְה לוי):

אָמַר דְּמָה מִחֻמַּת עֲצָמָה וְלֹא מִחֻמַּת נֶלֶד וּפְרִיךְ וְנִימָא דְּמָה מִחֻמַּת עֲצָמָה וְלֹא מִחֻמַּת אִנָּס וּמַשְׁנֵי מְטַהֵר אִנִּי בְּנִלָד שְׁכָן יֵשׁ לוֹ טְהָרָה אֲחֵרִי כֵן מַה שְּׁאִין כֵּן בְּאִנָּס וְהַשְׁתָּא וְהָא בְּלִגְת רוח אִין טְהָרָה וְיֵשׁ לוֹמַר דְּפִרְיָךְ אִנְוִי בָּעִית אִימָא דְקֶאֱמַר הָתֵם וְלָד אִין לָךְ אִנָּס גְּדוּל מְזָה: [אִי נְמִי הוֹאִיל וְאִיבָא לָגַה דִּישׁ טְהָרָה אֲחֵרִי כֵן אִיבָא לְאִוְקָמָה קֶרָא כְּכָל עֵנָן לָגַה אֲכַפְלוּ בְּלִגְת רוח שְׁאִין טְהָרָה אֲחֵרִי כֵן בְּשִׁפּוּר שְׁאִינוּ מְרַקֵּס אַע"ג דְּאִין טְהָרָה אֱלָא בְּשִׁפּוּר מְרַקֵּס. גְּלִיין:] הָא לִיבָא חֲרָדָה וְלֹא בִדְקָה טְמֵאָה אֱלֵמָא וְסִתוֹת דְאורֵייתָא. [כִּי הִגִּיעַ שְׁעַת וסִתָּה] וּחִ"ת וְלִמָּא לַעוֹלָם וְסִתוֹת דְרַבְנָן וּמִמְרִי דְהַשְׁתָּא בִדְקָה עֲצָמָה וּמַצָּה טְמֵאָה וְכִי אִיבָא חֲרָדָה טְהוּרָה לְמַכְרַע וְלֹא מְטַמְּאִין אֱלָא מַשְׁעָה שְׁמַצָּה טְמֵאָה וְאִילָנָךְ הָא לִיבָא חֲרָדָה וּבִדְקָה אֲחֵרִי כֵן וּמַצָּה טְמֵאָה טְמֵאָה טְהוּרָה וּסְתָה דְהִכִּי אֲמַרִינַן פְּרָק כָּל הַיָּד (לְקַמָּן נָגְה דף טו.) לְמ"ד וְסִתוֹת דְרַבְנָן [בִּדְקָה אֲחֵרִי כוּן] וּמַצָּה טְמֵאָה טְמֵאָה טְהוּרָה טְהוּרָה וְלִמ"ד וְסִתוֹת דְאורֵייתָא אֲפִילוּ בִּדְקָה וּמַצָּה טְהוֹר טְמֵא חֲמוֹל דְּתַנָּא פ' בְּנוֹת כּוֹתִים (לְקַמָּן נָגְה לט.) הִגִּיעַ שְׁעַת וסִתָּה וְלֹא בִדְקָה טְמֵאָה אֱלֵמָא וְסִתוֹת דְאורֵייתָא וּמִיָּהוּ קָשֶׁה דְּבַפְרָק כָּל הַיָּד (נָגְה דף טז.) מוֹכִיחַ מִהֵכָא דְסָבַר רַבִּי מֵאִיר וְסִתוֹת דְאורֵייתָא וְאִיבָא מֵאֵן דָּלָא מְפָרֵשׁ הָתֵם רִישָׁא בְר' מֵאִיר וְאִם כֵּן דְלֵמָּא ר"מ פְּלַגִּי אֲרִישָׁא) וי"ל דְּדִיק מְדַקְתֵּי מְסַלְקַת הַדְּמִים מִשְׁמַע הַדְּמִים הַיָּדוּעִים בָּהּ וְהַמְבַרְרִים לְבֹא אֱלֵמָא וְסִתוֹת דְאורֵייתָא: לְפִיכָךְ דְרַבִּי מֵאִיר לָמָּה לִי. הַשְׁתָּא לֹא בָּעִי לְשַׁנְיָי [מִזֵּה דְעִימָא] דְתַרְתִּי בָּעִי רַבִּי מֵאִיר קמ"ל לְפִיכָךְ דְּבַחַד סָנִי דְאִין סְבָרָא שְׁלֹא תִהָא מְסַלְקַת בְּדְמִים אֱלָא עי"י שְׁנֵי דְבָרִים אָבָל עַל ר' יוֹסִי ס"ד שְׁתִּיבָא מְסַלְקַת בְּאֶחָד מִב' דְּבָרִים אוּ בָּזָה אוּ בָּזָה: וְנוֹגַע טְמֵא. וּחִ"ת וְהֵלֵא מִזִּין עָלָיו נְמִי בָּעִי טְבִילָה וְהָעֶרֶב שְׁמַשׁ כְּמוֹ נוֹגַע וי"ל דְּמ"מ הִי חֲדוּשׁ שָׂהָ בָּא לוֹ טְהָרָה טְמֵאָה עַל יְדֵי הַזָּהָה וְהָ בָּא לוֹ טְהָרָה עי"י הַזָּהָה א"ג בְּטָהוֹר שְׁמוּזן עָלָיו בְּחֻסָּם קֶאֱמַר הֵכָא וּכְרַבְנָן דפ"ק דְיוֹמָא (דף יז.) דְתַנָּיָא טְהוֹר שְׁנַפְל עָלָיו הַזָּהָה טְמֵאֲתוֹ דְבַרֵּי רַבִּי עֲקִיבָא וְרַבְנָן אֲמַרִי ק"ו עַל הַטְּמֵא טְהוֹר עַל הַטְּהוֹר לֹא כ"ש: נוֹגַעַ וְנִשָּׂא דְטְמֵא הִינוּ בְּחֻסָּם אָבָל כְּדִי לַהֲזוֹת עַל הַטְּמֵא לֹא: וְעוֹד מְזָה בָּעִי כְבוֹס. בְּפ' יוֹצֵא דָפָן (לְקַמָּן נָגְה דף מב:) מְפָרֵשׁ מַה שְׁמַקְזִים עַל זֶה מְגַבְלַת בְּהִמָּה טְמֵאָה: מָאי מְזָה נוֹשָׂא. וּחִ"ת וּמִנ"ל לְאַפּוֹקִי קֶרָא מִמַּשְׁמַעוּתֶיהָ וי"ל מַדְכַּתִּיב וְהָהּ הַטְּהֵר עַל הַטְּמֵא מִשְׁמַע שְׁהוּא טְהוֹר לַעוֹלָם וְאע"ג דְּקִרְשִׁין נְמִי

(בְּיוֹמָא דף מג:) הַטְּהוֹר מְכַלֵּל שְׁהוּא טְמֵא לְמַד עַל טְבוּל יוֹם שְׁטָהוֹר בְּפִרְהּ תַּרְתִּי ש"מ: [ה"ג א"ג פִּינוּ דְצִרְךְ מַצָּה הוּא סְבָרָא הוּא דְטָהוֹר] (בְּחו' מִזִּין עָלָיו) ע"כ וְדַחַק] (א"ג):

ט.

 עיין משפּט נר מצוה

א סמג לאוין קיא:
ב מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

ג טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ח:

ד מיי' פח' מהל' איסורי ביאה

הל' יב:

ה טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' לד:

ו מיי' פח' מהל' איסורי ביאה

הל' יב:

ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' לג:

ח מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

הל' ד:

ט מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

י מיי' פט"ו מהל' פרה אדומה

הל' א:

יא מיי' פט"ו מהל' פרה אדומה

הל' א:

יב מיי' פט"ו מהל' פרה אדומה

הל' א:

יג מיי' פי' מהל' פרה אדומה הל' ח:

יד מיי' פט"ו מהל' פרה אדומה

הל' א:

עין משפט גור מצודה

א סמוג לאוין קא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כט: ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה: ג מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: ד סמוג לאוין קא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כט א: ה מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה: ו מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: ז טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כז ל: ח מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: י מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א: יא סמוג לאוין קא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כז: יב מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג: יג סמוג לאוין קא: יד מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

כל שְׁקוּרִין לֵא אַמָּא אַמָּא וְאִינָהּ בּוּשָׁה. וּבִירוּשָׁלַיִם פְּרִיךְ וְכִי בְּדַעְתָּהּ תִּלְוֶיהָ הִדְבֵּר יָמִי טַמְאָה וַיְמִי טָהֳרָה מִרְאִיהָ וְעַד רְאִיהָ שְׁלֹשִׁים יוֹם יָמִי טַמְאָה עָשְׂרָה שָׁבָעָה לְנִשְׁתֵּי כָּל שְׁקוּרִין לֵא "אַמָּא אַמָּא" וְאִינָהּ בּוּשָׁה. רַבִּי זִירָא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק — חַד אָמַר: כָּל שְׂאִינָהּ מִקְפָּדָתָהּ, וְחַד אָמַר: כָּל שְׂאִינָהּ בּוּשָׁה. מַאי בִּינְיִינָהּ? אִיכָּא בִּינְיִינָהּ: בּוּשָׁה וְאִינָהּ מִקְפָּדָתָהּ. "וְכַמָּה עוֹנָה? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׂיָאָה: עוֹנָה בִּינּוּנִית שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְרַבָּא אָמַר רַב חֲסֵדָא: עֲשָׂרִים יוֹם. וְלֹא פְּלִיגִי, מָר קִחְשִׁיב יָמִי טוּמְאָה וַיְמִי טָהָרָה, וְיָמַר לֹא חֲשִׁיב יָמִי טוּמְאָה. ^(א)תָּנּוּ רַבִּנּוּ: זִמְנָה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאָתָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ. וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאָתָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ. וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וְרָאָתָה — הָרִי הִיא כְּכֹל הַנָּשִׁים, וּמִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְּקִידָהּ לְפִקְדֶיהָ. וְלֹא (מִיבְעִיא) שְׁפוּנוּנָה, אֲלֵא אֶפִּילּוּ פִּיחֶתָהּ, וְאֶפִּילוּ הוֹתִירָהּ. "אֶפִּילוּ פִּיחֶתָהּ", וְלֹא מִבְּעִיא כּוּוֹנָה? אֲדַרְבָּהּ, כִּי כּוּוֹנָה — קִבְּעָה לָּהּ וְסָתָהּ, וְדִיָּה שְׁעָתָה! וְכִי תִימָא, רַבִּנּוּ הִיא, דְּפִלְיָגִי עָלֶיהָ דְּרַבִּי דּוּסָא, דְּאָמְרִי: אֵשֶׁה שֵׁישׁ לָּהּ וְסָת מִטְמָאָה מֵעַת לַעַת, אִיפְכָא מִבְּעִי לִיָּהּ, וְלִימָא: וְלֹא שְׁפִיחֶתָהּ וְהוֹתִירָהּ, אֲלֵא אֶפִּילוּ כּוּוֹנָה. וְאִיבְעִית אִימָא, הֲכִי קָאָמַר: וְלֹא שְׁפוּנוּנָה, אֲלֵא שְׁפִיחֶתָהּ וְהוֹתִירָהּ, אֲבָל כּוּוֹנָה — קִבְּעָה לָּהּ וְסָת, וְדִיָּה שְׁעָתָהּ. וּמַנִּי? רַבִּי דּוּסָא הִיא. ^(ב)רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: כָּל אֵשֶׁה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ וְכוּ'. תַּנְיָא: אָמַר לָהֶם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְחַכְמִים: מַעֲשֶׂה בְּרִיבָה אַחַת בְּהִיתְלוּ, שֶׁהִפְסִיקָה שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֶי חַכְמִים וְאָמְרוּ: דִּיָּה שְׁעָתָהּ. אָמְרוּ לוֹ: אִין שְׁעַת הִדְחַק רְאִיָּהּ. מַאי שְׁעַת הִדְחַק? אִיכָּא דְאָמְרִי: שְׁנִי בַצּוֹרֶת הוּו, אִיכָּא דְאָמְרִי: טְהוֹרוֹת אִפִּישׁ (לַעֲבִידָא) [וְעַבְדָּא], וְחֲשׂוּ רַבִּנּוּ לְהִפְסֹד דְּטְהוֹרוֹת. ^(א)תָּנּוּ רַבִּנּוּ: מַעֲשֶׂה, וְעֵשֶׂה רַבִּי כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר, אָמַר: כִּדִּי הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְסִמּוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הִדְחַק. מַאי "לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר"? אִילִימָא לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר דְּאִין הִלָּכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֲלֵא כְּרַבִּנּוּ, בְּשַׁעַת הִדְחַק הִיכִי עָבִיד כּוּוֹתִיָּהּ? אֲלֵא, דְּלֹא אִיתְמַר הִילְכְּתָא לֹא כְּמַר וְלֹא כְּמַר, וּמַאי "לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר"? לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר דְּלֹאוּ יַחֲיד פְּלִיג עָלֶיהָ, אֲלֵא רַבִּים פְּלִיגִי עָלֶיהָ, אָמַר: כִּדִּי הוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְסִמּוּךְ עָלָיו בְּשַׁעַת הִדְחַק. ^(אבד"ה)תָּנּוּ רַבִּנּוּ: תִּינוּקָת שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת וְרָאָתָהּ, פַּעַם רֹאשׁוֹנָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ, שְׁנִיָּה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ, שְׁלִישִׁית — הָרִי הִיא כְּכֹל הַנָּשִׁים, וּמִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְּקִידָהּ לְפִקְדֶיהָ. ^(ב)עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ, וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת — הָרִי הִיא כְּכֹל הַנָּשִׁים, וּמִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְּקִידָהּ לְפִקְדֶיהָ. "וְכִשְׁהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת, פַּעַם רֹאשׁוֹנָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ, שְׁנִיָּה — מִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְּקִידָהּ לְפִקְדֶיהָ, עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה — דִּיָּה שְׁעָתָהּ. אָמַר מָר: עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת — דִּיָּה שְׁעָתָהּ.

שמאי אומר פרק ראשון נדה

לְנִדָּה וּשְׁלֹשָׁה לְזִיבָה וְעֶשְׂרִים יָמִי טַמְאָה עָשְׂרָה שָׁבָעָה: הָרִי הִיא כְּכֹל הַנָּשִׁים דְּכִינּוּ דַעֲשָׂתָהּ כְּךָ שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים אִין זֶה סְלוּךְ דְּמִים אֲלֵא שְׁנִי וְסָת. וְכִי תִימָא תַּנְלִי מִלְתָּא לְמַפְרַע שְׂאָף בְּרֹאשׁוֹנָה מִתּוֹךְ קְדָמִים מַצֵּן בַּהּ רְאִתָּה וְנִטְמָא טְהוֹרוֹת לְמַפְרַע לֹא אַחֲמור רַבִּנּוּ כִּלִּי הֵאזִי בַּמַּעַת לַעַת: בְּשִׁפְנוּיָה שְׂרָתָתָה שְׁלֹשׁ רְאִיתִם הֲלָלוּ בְּתַשְׁעִים יוֹם אוֹ כּוּיִם תַּשְׁעִים וְאַחַד: אֲלֵא אֶפִּלוּ פִּתְתָהּ כְּגוֹן רֹאשׁוֹנָה לְתַשְׁעִים וּשְׁלֹשָׁה וּשְׁנִיָּה לְסוּף תַּשְׁעִים וּשְׁנִים וּשְׁלִישִׁית לְתַשְׁעִים וְאַחַד אוֹ הוֹתִירָהּ כְּגוֹן רֹאשׁוֹנָה לַצ"א יוֹם וּשְׁנִיָּה לַצ"ב וּשְׁלִישִׁית לַצ"ג אֶפִּלוּ הֲכִי מִטְמָאָה מַעַת לַעַת. וְלִקְנוֹן פְּרִיךְ מִזִּי אֶפִּלוּ הֵא וְהֵאזִי הֲכִי הוּא דְּמִטְמָאָה מַעַת לַעַת דְּכִינּוּ שְׁפַחְתָּהּ אוֹ הוֹתִירָהּ בַּמָּה נִטְהַר וְסָת אִין כֵּאֵן סְלוּךְ דְּמִים אִין כֵּאֵן אֲבָל אִם כְּוִיָּה יֵשׁ כֵּאֵן וְסָת וְדִיָּה שְׁעָתָה: אִיפְכָא מִבְּעִי לָּהּ וְלֹא בְּשִׁפְחָתָהּ אוֹ הוֹתִירָהּ בְּלַבָּד אֲחִמְרו חַכְמִים שְׁתַּטְמִא מַעַת לַעַת: אֲלֵא אֶפִּילוּ כּוּיָּנָה דְּאִיכָּא לְמִימַר יֵשׁ כֵּאֵן קְבִיעוּת וְסָת וְדִיָּה שְׁעָתָה אֶפִּלוּ הֲכִי מִטְמָאָה מַעַת לַעַת כְּרַבִּנּוּ דְּפִלְנִי עַלָּה דְּרַבִּי דּוּסָא: וְאִיבְעִית אִימָא סְמִי מַכָּאן אֶפִּילוּ וְרַבִּי דּוּסָא הִיא וְהֲכִי קְאָמַר וְלֹא בְּשִׁפְנוּיָה דְּאִי כּוּיָּנָה קִבְּעָה וְסָת וְדִיָּה שְׁעָתָה אֲלֵא שְׁפַחְתָּהּ וְהוֹתִירָהּ: בַּהֲתַלּוּ שִׁם מְקוֹם: שְׁנִי בַּצֹּרֶת הוּו וְאִיכָּא הֶפְסֹד מִרְבָּה חֲשָׁשׁו: לְאַחַר שְׁנַזְכּוּר שְׁלֹא יִפֹּה הוֹרָה: שְׁנִיָּה דִּיָּה שְׁעָתָה שְׁבִרְאִיָּה רֹאשׁוֹנָה לֹא הִחֲזִיקָה בְּדָמִים הוֹאִיל וְלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת עַד שְׁתַּחֲמוֹךְ בְּשֹׂאֵר חֲזוּתִי: שְׁלִישִׁית מִטְמָאָה מַעַת לַעַת וּכְדָאָמַר לְקַמֵּן דְּהֵא מִתְנִיתִין רַבִּי הִיא דְאָמַר בְּתַרִּי זְמַנִּי הֵיךְ חֲזָקָה הִלְכָּהּ בְּשִׁנִּי רְאִיתִם הִחֲזָקָה לְהוֹיֹת דְּמִים מַצֵּן בַּהּ וּמַשְׁחַחֲזָקָה וְאִילָךְ גְּזוּר בַּהּ רַבִּנּוּ מַעַת לַעַת: עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה סְלוּךְ דְּמִים הוּא זֶה וְאֶפִּילוּ בַּהֲגִיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת אִית לָּהּ לְהֵאזִי תַנָּא דַּעֲבָרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת דִּיָּה שְׁעָתָה בְּדַחֲתֵנִי סִיפָא וְר' אֱלִיעֶזֶר הִיא דְאָמַר בְּמִתְנִיתִין כָּל אֲשֶׁה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת דִּיָּה שְׁעָתָה בְּדִלְקָמָן: בַּס"א אִינוּ ה"ג ת"ר תִּינוּקָת שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת וְרָאָתָה פַּעַם רֹאשׁוֹנָה דִּיָּה שְׁעָתָה שְׁנִיָּה דִּיָּה שְׁעָתָה שְׁלִישִׁית הָרִי הִיא כְּכֹל הַנָּשִׁים וְאע"ג דְּלִנְבִי בְּתוּלַת דְּמִים בְּמַתְנִי' תָּנּוּ בַּמָּה אֲחִמְרו דָּן שְׁעָתָה בְּרֹאִיָּה רֹאשׁוֹנָה אֲבָל בְּשְׁנִיָּה מִטְמָאָה מַעַת לַעַת הֲנִי מַלִּי בַּהֲגִיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת דְּמִים

דְּדָמִים מַצֵּן בַּהּ וּבַחֲדָא זְמַנָּא אִתְחַזְקָה אֲבָל ז' שְׂאִינָה רְאִיָּה לְרֹאוֹת צְרִיכָה שְׁתַּחֲמוֹךְ בַּחֲזָקָה גְּזוּרָה וּבְתַרִּי זְמַנִּי הֵינָא חֲזָקָה דְּהֵא מִתְנִיתִין רַבִּי הִיא וּכְדָאָמַר מֵן לִיָּה לְקַמֵּן הִלְכָּהּ בְּשִׁפִּי רְאִיתִי הֵינָא חֲזָקָה וּבְשִׁלִישִׁית מִטְמָאָה מַעַת לַעַת וּבַהֲהִיא רְאִיָּה דְאִתְחַזַּךְ בַּהּ לֹא גְזוּר רַבִּנּוּ טַמְאָה לְמַפְרַע כִּי הִיכִי דְבַתּוּלָה דְּמַתְנִי' דְּהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת דְּמַחֲזָקָה בַּחֲדָא רְאִיָּה וְאֲחִמְרו רַבִּנּוּ דִּיָּה שְׁעָתָה בְּאוֹתָהּ רְאִיָּה אֵף זֹאת הַמַּחֲזָקָת בְּרֹאִיָּה שְׁנִיָּה דִּיָּה שְׁעָתָה עַד שְׁתַּרְחָא חַת הַשְׁלִישִׁית: עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת לְאַחַר שֶׁהִחֲזָקָה וְרָאָתָה: דִּיָּה שְׁעָתָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹרְקִמִינּוּ לָּהּ לְקַמֵּן דְאָמַר כָּל אֲשֶׁה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת דִּיָּה שְׁעָתָה בְּדַחֲתֵנִי סִיפָא אֵף בַּהֲגִיעַ זְמַנָּה וְרָאָתָה עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה דִּיָּה שְׁעָתָה אֲלֵמָא ר"א הִיא: וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה דִּיָּה שְׁעָתָה לְקַמֵּן דְּשִׁיב גְּזוּרָה דְּאִי לֹא עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשָׁה עוֹנוֹת שְׁנִיָּית אֲלֵא לְסוּף עוֹנָה חֲזָאִי בְּשֹׂאֵר נָשִׁים מִזִּי לְפִי גִישׁ לְגִטוֹת הִדְבֵּר לְשְׁנֵי צְרִדִים בְּדַבְּעִי לְפָרוּשִׁי בְּסִיפָא: וְעוֹד עָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עוֹנוֹת וְרָאָתָה מִטְמָאָה מַעַת לַעַת דְּחַנְלָלִי מִלְתָּא דְּהִנֵּךְ הֶפְסֻקוֹת לֹאוּ סְלוּךְ דְּמִים הֵם אֲלֵא שְׁנִי וְסָת וְלֹא שְׁכּוּנָה אֲלֵא שְׁפַחְתָּה וְהוֹתִירָהּ בְּדָאָמְרִינּוּ לַעִיל וְאֵף עַל גַּב דְּלִרְבִּי הוּי חֲזָקָה בְּתַרִּי זְמַנִּי וְהוּכַחַה דְּשְׁנִי וְסָת דְּלַלּוּנָא לֹאוּ סְלוּךְ דְּמִים הֵן אֶפִּלוּ הֲכִי לֹא מִטְמָאִינּוּ לָּהּ בְּשְׁנִיָּה מַעַת לַעַת דְּכִינּוּ דְלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת הֵינָא הֶפְסָקָה רֹאשׁוֹנָה מִחֲזוּקִינּוּ לָּהּ בַּחֲזָקָתָה לְקַדְמוּתָהּ שְׁלֹא יְהִי עוֹד דְּמִים מַצֵּן בַּהּ וּצְרִיכָה שְׁתַּחֲמוֹךְ בְּבַתּוּלָּהּ וּפַעַם רֹאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה דִּיָּה שְׁעָתָה וּשְׁלִישִׁית מִטְמָאָה מַעַת לַעַת הִלְכָּהּ רְאִיָּה הַסּוּמֻכָּה לָּהּ לְשֹׁלֶשׁ עוֹנוֹת קַמְאִי הִיא רֹאשׁוֹנָה וְהַסּוּמֻכָּה לְשְׁנִיָּה הִיא הַשְׁנִיָּה וּבְשִׁלִישִׁית תַּטְמִא מַעַת לַעַת וְאֵף עַל גַּב דְּבַהֲפַסְקָה חֲזוּתָהּ שְׁנִי וְסָת הוּא וְלֹא סְלוּךְ דְּמִים. ע"כ: וּבַבְּהִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת פַּעַם רֹאשׁוֹנָה דִּיָּה שְׁעָתָה שְׁנִיָּה מִטְמָאָה מַעַת לַעַת דְּהִינוּ בְּתוּלָה דְּמַתְנִיתִין דְּתָנּוּ בַּהּ בַּמָּה אֲחִמְרו דִּיָּה שְׁעָתָה בְּרֹאִיָּה רֹאשׁוֹנָה אֲבָל בְּשְׁנִיָּה מִטְמָאָה מַעַת לַעַת: עָבְרוּ עָלֶיהָ כּו' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא דְאָמַר אֶפִּלוּ וְלָגַהּ שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת דִּיָּה שְׁעָתָה: אָמַר מַר גַּבִּי תִינוּקָת שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֹאוֹת וְרָאָתָה שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים וְאַחַר כְּךָ עָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת וְרָאָתָה דִּיָּה שְׁעָתָה:

 מסורת הש"ס
א תוספתא נדה
ב תוספתא נדה
ג לעיל ו:י עירובין מו.
ד לעיל ה.
ה תוספתא נדה

עין משפט
נר מצוה

א סמג לאוין קיא:
ב מיי' פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ה:

הדר קא חזיא בעונות אחר ראיה זו: מאי זיה שעתה או מטמאה מעת לעת קחזיא בעונות מאי. פרש"י דמבעיא ליה אי חזיא לסוף ל' שלאחר הפסקת ג' עונות ראשונות אם מטמאה מעת לעת דכיון דהחזקה לרובא קדש הפסקת ג' עונות ראשונות דרי היא כהניע זמנה לראות וככל אשה שעברו עליה ג' עונות דאין זיה שעתה אלא בראשונה וזקוק בחזרו ועברו עליה שלש עונות שניות זיה שעתה כר"א ואע"ג דלא חזינו דמירי ר"א בעונות שניות אלא בעונות ראשונות מיהו מודה דזיה שעתה בשניות [עד שתתחזק] או ברבי או ברש"ג ואע"ג דרישא רבי היא סיפא רש"ג דלרבי פי חזיא לסוף עונות שאחר הפסקת שלש עונות (ראשונות) מטמאה מעת לעת ודמיה להניע זמנה לראות וכי חזרו ועברו עליה שלש עונות שניות נמי מטמאה מעת לעת דכיון דתתרי זמני חזיא בהפסקה אגלאי מלתא לרבי דשנוי וסת הוא ולא סלוק דמים שאין זו גריבה להסתחוק בדמים ולפי' זה הא דתניא (לעיל נדה דף ז'): וקנה שעברו עליה שלש עונות שניות דזיה שעתה אחיא דלא ברבי דלרבי מטמאה מעת לעת פאלוי חזיא לסוף עונה וכן פי' רש"ס בפרק אחרון (דף סח.) ואין נראה דלא היה להש"ס להסתפק בזה והיה לו לפסק מדרישא רבי סיפא נמי רבי ובחזיא לסוף עונה נמי זיה שעתה כמו בחזרו ועברו עליה שלש עונות לכך נראה דאפילו מטמאה מעת לעת פי חזיא לסוף עונה שלאחר הפסקת שלש עונות ראשונות בהפסקת שלש עונות שניות דהויא מסלקת בדמים זיה שעתה אפילו לרבי כיון שלא הניע זמנה לראות [ואין חלוק בין לא הניע זמנה לראות לזקנה] והיה דבריה דזקנה נמי רבי היא וצ"ע בהניע זמנה לראות ועברו עליה שלש עונות שניות לר"א מי אמרינן זיה שעתה כמו בזקנה לרש"ג ומקלא אשמעינן בהניע זמנה לראות דהוי זיה שעתה עד הפסקת שלש עונות שלישיות דהויא רביתא טפי מבבל הניע זמנה לראות אין להוכיח דאפילו ראתה סוף שלש עונות שניות מטמאה מעת לעת דמצינו למימר דמשום הכי אשמעינן בלא הניע זמנה לראות דאפילו הכי מטמאה בשלישית מעת לעת: ברוב ספרים גרסין ובשנייה זמנה לראות פעם ראשונה זיה שעתה שניה מטמאה מעת לעת מני רבי היא ונאכזב הוא ולא גרסין ליה אלא ה"ג מני רבי היא ומוכח מרישא מתינתק שלא הניע זמנה לראות דקתני שלישית דרי היא בכל הנשים והינו משום דבתרי זמני הוי חזקה ובהיה דמתחזקא לא מטמאה מעת לעת דאילו לרש"ג"ג עד ראיה רביעית לא הויא בכל הנשים אלא סיפא דהניע זמנה לראות דשניה מטמאה מעת לעת אתי כבולוי עלמא דבראיתא ראשונה דחזקה דתתן במה אמרו זיה שעתה בראיה ראשונה פוי ומתניתין ע"כ אחיא ברש"ג"ג דבפרק הבא על ובמתו (יבמות דף סד:) אמרינן וסתות ושור המועד סתם לן תנא ברש"ג"ג אלא ברבי לא סתם לן תנא ועוד אי מסיפא דיק ורישא ברש"ג"ג תנאי רישא רש"ג"ג וסיפא רבי וא"ת דהבא אמר דבהיה ראיה דמחזקין לה לא מטמאה מעת לעת ובפרק אלנו העשרין (סנהדרין דף פא:) גבי מי שלקה ונאמר אמר דאין עברות מחזקות אחר שעבר שתי עברות מיד פונסין אותו לכפה אלבא דרבי וי"ל דהתם כיון דהחזק לעברה מה לנו להמתין עד שיעבר פנים שלישית אלא הבא חכמים תקנו מעת לעת אם תראה אחר דהחזקה לראות: רבי יוחנן אמר טהור. משמע הא פתם שאחר שלשי טמא דהינו ברבי ובשלי פרך הבא על ובמתו (יבמות דף סד:) אמר ר' יצחק בר' יוסי אמר רבי יוחנן גבי מלה בנה ראשון כו' ברש"ג שמעון בן גמליאל וי"ל דהתם מסיק דר' יצחק סמקא לאו בר סמקא הוא אי נמי כל הך סגיא קיימא אבריתא דלעיל דאתא ברבי:

מצי למפרך ליה דאריא למימר בהיה אפילו רש"ג מודו דחזקת לקדמותה היא: ובעונות סבר לה ברבי אליעזר: והא לאחר שזכר האמר למדנו דהקשה בשנינו על ששעה פמותו: ובוסות סבר לה ברבי דאמר בתרי זמני הויא חזקה לכל דבר: פתם שזין ראשונה לשניה שנמצא בבגדה של תינתק שלא הניע זמנה ונאמי טהור דאכתי לאו בחזקת דמים היא ואמרינן לעיל (נדה דף ה.) תינתק שלא הניע זמנה לראות אפלו קדינין שלה כו': חזקיה אמר טמא דהא בתרי זמני אתחזקה בדמים והויא חזקה דאילו דקרא חזיא מטמיה למפרע אלמא בחזקת דמים החזקה: ורבי יוחנן אמר טהור כיון דלא אתחזקה בדם כלומר כל זמן שלא נהגנו בה עדין תורת מחזקת בדמים לטמאה למפרע לא נזרו על פתמה:

הדר קחזיא בעונות אחר ראיה זו: מאי זיה שעתה או מטמאה מעת לעת קחזיא בעונות, מאי? אמר רב גידל אמר רב: פעם ראשונה ושניה — דיה שעתה, שלישית — מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. ועוד עברו עליה שלש עונות, וראתה — דיה שעתה. הדר קחזיא בעונות, מאי? אמר רב כהנא, אמר רב גידל, אמר רב: פעם ראשונה — דיה שעתה, שניה — מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. מני? רבי היא, דאמר: בתרי זימני הוי חזקה. אימא סיפא: עברו עליה שלש עונות וראתה — דיה שעתה, אתאן לרבי אליעזר! וכי תימא רבי היא, ובכונות סבר לה ברבי אליעזר, ומי סבר לה? והא לאחר שזכר האמר! אלא רבי אליעזר היא, ובוסות סבר לה ברבי. פתם שזין ראשונה ושניה — טהור, שזין שניה ושלישית — חזקה אמר: טמא, רבי יוחנן אמר: טהור. חזקה אמר: טמא, כיון דאילו חזיא מטמאה — בתמה נמי טמא, ורבי יוחנן אמר: טהור, כיון דלא אתחזקה בדם — בתמה נמי לא מטמינן לה.

שני וסת ויש לומר חזרה לקדמותה וצריכה להסתחוק עוד אחר ההפסקה בשתי ראיות בבתחלה. והאי דנקט ועוד עברו וראתה זיה שעתה רביתא אשמעינן אע"ג דתרי זמני חזיא בהפסקה לא אמרינן אגלאי מלתא דשנוי וסת הוא ולא סלוק דמים ותטמא בשניה מעת לעת אלא אפילו לרבי זיה שעתה דהפסקה קמיתא לעולם בחזקת לקדמותה גדון אותה ולא דמיה להניע זמנה וצריכה שתתחזק בשתי ראיות ובג' תטמא מעת לעת דקתני ואזל: אמר רב גידל פעם ראשונה היא הראיה הסמוכה להפסקה ראשונה: ושניה היא הראיה שתראה לסוף עונה זיה שעתה: ושלישית אם תראה עוד לסוף עונה: מטמאה מעת לעת והאי דנקט תנא ועוד עברו עליה ג' עונות רביתא הוא דנקט בדפי' דכל שכן אי חזיא בעונות דמוכחא מלתא דהפסקה קמיתא סלוק הנא וכלה רבי היא: ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה זיה שעתה הדר קחזיא בעונות אחר ראיה זו: מאי זיה שעתה או מטמאה מעת לעת מי אמרינן הא דהדר תנא בראיה ראיה שלישית בהפסקה זקוק נקט דהבא הוא דמטמאה מעת לעת דאגלאי מלתא דשנוי וסת הנא הפסקותיה לראות בדלוג שדרי החזקה בהפסקות וא"ל לא חשבת להפסקה קמיתא בהדיהו הא מחזקא בתרתי בתריתא אלא אי חזיא לסוף עונה דרי היא זיה שעתה דלא אתחזק בדלוג ואמרינן הפסקה שניה נמי חזקת לקדמותה וכל דמיה מסלקין וצריכה להסתחוק בשתי ראיות אחת הסמוכה להפסקה שניה והשניה היא שתראה לסוף עונה ובשלישית תטמא מעת לעת או דלמא כלי האי לא אמרינן דחזקה לקדמותה ובהפסקה שניה דנינן לה כהניע זמנה והפסיקה וראתה דבהיה ראיה לחודה הוא דזיה שעתה אלא בעניה תטמא מעת לעת. והאי דנקט תנא בשלישית ועוד עברו עליה וראתה מטמאה מעת לעת הוא הדיו נמי אם לא עברו ורביתא אשמעינן דלא תימא כל ראיה הסמוכה להפסקה זיה שעתה אלא כיון דאתחזק בדלוג אמרינן שנוי וסת הוא ולא סלוק דמים: אמר רב גידל אמר רב ראשונה לסדר ראיות הללו שאנו עוסקין בהן לשאל קא חזיא בעונות מאי היא הראיה הסמוכה להפסקה שניה דעלה קיימין זיה שעתה ושניה היא הראיה שתראה לסוף עונה מטמאה מעת לעת. והא דתנא הפסקה שלישית גבי מעת לעת לרביתא הוא דנקט בדפרשית דלא תימא כל ראיה שלאחר הפסקה תהא זיה שעתה: מני רבי היא דהא בין רישא בין סיפא ברבי שנין לה: אימא סיפא דהניע זמנה לראות לתאן לר"א דאמר כל אשה שעברו עליה ג' עונות זיה שעתה. ומרישא דאורי בלא הניע זמנה לא

מצי למפרך ליה דאריא למימר בהיה אפילו רש"ג מודו דחזקת לקדמותה היא: ובעונות סבר לה ברבי אליעזר: והא לאחר שזכר האמר למדנו דהקשה בשנינו על ששעה פמותו: ובוסות סבר לה ברבי דאמר בתרי זמני הויא חזקה לכל דבר: פתם שזין ראשונה לשניה שנמצא בבגדה של תינתק שלא הניע זמנה ונאמי טהור דאכתי לאו בחזקת דמים היא ואמרינן לעיל (נדה דף ה.) תינתק שלא הניע זמנה לראות אפלו קדינין שלה כו': חזקיה אמר טמא דהא בתרי זמני אתחזקה בדמים והויא חזקה דאילו דקרא חזיא מטמיה למפרע אלמא בחזקת דמים החזקה: ורבי יוחנן אמר טהור כיון דלא אתחזקה בדם כלומר כל זמן שלא נהגנו בה עדין תורת מחזקת בדמים לטמאה למפרע לא נזרו על פתמה:

עין משפט גור מצוה
א טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ב ג ד: ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ה: ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ג: ד מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב: ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ג: ו מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב: ז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח: ח מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:

וכי מה בין זו לבתולה שדמייה טהורין. דאס גשטנו מר׳אה דמיה למחרת מר׳אית שעת תשמיש טמאה ואלו מציאה בתם לאחר תשמיש טהורה כדאי' בפ' האשה (לקמן גדה דף ס.) תולה בבתולה שדמייה טהורין ומדלא מפלג משמע אפלו הדם משנה טהור ומשני הכא אין שירפה של טהרה מצי דאס הבתם בא מנופה טמאה ודאי אכל התם שירפה של טהרה מצי לכך טהורה דאיבא למימר האי בתם מעלמא בא ואפלו אי אמת מנופה אכא למימר דס בתולים הוא (ואיבא למימר) ולא חותה גזין המפה: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצקן. משמע שהיה רבו ובפרק זה פורר (סנהדרין דף כו.) קרי לה ר"ל לר"ש בן יהוצקן רושי בקר ולא היה מוחה ר' יוחנן על פבור רבו ואומר ר"ת דתרי הוו: רקס בשזן טהור. פי' בשזן שאין ידוע אם ראתה אם לאו אין להחזיקה כרואה בין שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה שלשה פעמים ומירי אפלו בבת ע"ה אכל בבית ידוע אם ראתה אם לאו: למהוי דבריו של אחד במקום שנים. וא"ת ודלמא ר"ש בן יהוצקן סבר לה פרש"נ דבג' זמני הוי חזקה וחוזיה גמי מודה דלרש"נ בבתמה טהור וי"ל דרקס ומדרסה קויל טפי מבבתמה מדמספקא ליה בבתם אי טמא אם לאו ובין דקויל טפי אי ס"ל פרש"נ ה"ל לטהר רקס ומדרסה עד פגס רביעית: דרי הן בחזקת טהרה. וא"ת במתני' דקתני צריכה להיות בזקת חזן מן הנדה כו' אמאי לא מפקא מי שלא הגיע זמנה ויהא דבנות כותים (לקמן גדה דף לח:) דכל י"א בחזקת טהרה ומפרש בגמרא לענן שאינה צריכה בדיקה וי"ל דלא מפרש במתני' אלא הנאו דאינן צריכים בדיקה מחמת דאין קפידא בראיתם דגדה בלאו הכי טמאה ויושבת על דם טהר אפלו אם תראה לעולם טהור אכל לא הגיע זמנה לראות וי"א דאינה צריכה בדיקה מחמת דמסלקין בדמים לא קתני: פתחת דתרי וסמינת בדחא. וא"ת והא במתני' גמי ד' גשים קתני כמה אמרו דיה שעתה וי"ל דהתם ליבא למטעי אכל הכא איבא למטעי ולומר מעברת והיא מניקה: דהויא מניקה ואעברה. וא"ת והיכי אעברה בלא ראיה והא אמרינן בשגהי המפלת (לקמן גדה לא:) דאין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה או לוסתה וי"ל דרב פעמים כך הוא וזמנין דמתרמי ומעברה א"נ בדמים שהיא רגיילה לראות אין מתעברת אלא סמוך לטבילתה או סמוך לוסתה: דן כל ימי עבדון. משמע אפילו רואה כמה פעמים ואף על פי דבלא הגיע זמנה לראות אמר לעיל שלישיית מטמאה משעת לעת הינו משום דבין שהחזקה לראות בטל הסלוק אכל הכא מעברת ומניקה המסתלקין גזין קומים ואפלו לא נסתלקו בתחלה מסתלקין והולכין לראות לא בעיא בדיקה ומעברת ומניקה בעיא בדיקה בדקתני במתניתין צריכה להיות בזקת אפלו וי"ל דכל זמן שלא החזקה היא מסלקת בדמים ויתר מכלן:

ותעברה והיא הדין למעברת גרידתא והיא מניקה לימי עברה לא' ומי מניקה לימי עברה לא' עונות גנון שהפסיקה שנים בימי עברה ואחת בימי מניקותה או חלוף דהכי משמע מעברת והיא מניקה בתוך הפסקת העונות הללו: ומי עברה עולין לה לימי מניקותה כגון אם היתה מניקה ונתעברה אלא ימי מניקותה עולין לה לימי עברה היכי מעברה היכי מעברה לא ימי מניקותה ולא תתני ומי מניקותה עולים לה לימי עברה: אפלהו, ורבי יוחנן אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה, אכל ומניקה — דיין כל ימי עיבורן, דיין כל ימי כתנאי: מעוברת ומניקה שהיו בסוף וא"ת מ"ש דלא הגיע זמנה בדיקה בדקתני במתניתין צריכה להיות בזקת אפלו וי"ל דכל זמן שלא החזקה היא מסלקת בדמים ויתר מכלן:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

מתקין לה רבי אלעאי: וכי מה בין זו לבתולה שדמייה טהורין? אמר ליה רבי זירא: זו שירפה מצוי וזו אין שירפה מצוי.^(א) אמר עולא, אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק: תינוקות שלא הגיע זמנה לראות, וראתה פעם ראשונה ושניה — רוקה ומדרסה בשזן טהור, בתמה גמי טהור. ולא ידענא אם ידידה, אם דרביה. למאי נפקא מינה? למיהוי דבריו של אחד במקום שנים. כי אתא רבין וכל נחותי נמא, אמרוה ררבי שמעון בן יהוצדק. אמר רב חלקיה בר טובי: תינוקות שלא הגיע זמנה לראות, אפילו שופעת כל שבעה — אינה אלא ראיה אחת. אפילו שופעת, ולא מבטיא פוסקת? אדרבה, פוסקת הויא לה פשתי ראיות! "אלא, תינוקות שלא הגיע זמנה לראות, ושופעת כל שבעה — אינה אלא ראיה אחת. אמר רב שימי בר חייא: מדלפת אינה כרואה, והא קחזיא! אימא: אינה כשופעת, אלא כפוסקת. "מפלל דשופעת (גמי) כי נהרא? אלא אימא: אינה אלא כשופעת.^(א) תנו רבנן: חזקה בנות ישראל עד שלא הגיעו לפרקן — הרי הן בחזקת טהרה, ואין הנשים בודקות אותן. משהגיעו לפרקן — הרי הן בחזקת טומאה, ונשים בודקות אותן. רבי יהודה אומר: אין בודקין אותן ביד, מפני שמעוותות אותן, אלא סכות אותן בשמן מבפנים, ומקנחות אותן מבחוץ, והן נבדקות מאיליהן. רבי יוסי אומר: מעוברת וכו'. תני תנא קמיה דרבי אלעזר: רבי יוסי אומר: מעוברת ומניקה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה. אמר ליה: פתחת ב"תרי" וסיימת ב"חדא!"^(ב) דלמא מעוברת והיא מניקה קאמרת, ומילתא אגב אורחיה קא משמע לן — דימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה, וימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה. כדתנאי: ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה, וימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה. ביצד? הפסיקה שנים בימי עיבורה, ואחת בימי מניקותה; שנים בימי מניקותה, ואחת בימי עיבורה; אחת ומחצה בימי עיבורה, ואחת ומחצה בימי מניקותה — מצטרפות לשלש עונות. בשלמא ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה, משכחת לה דקמניקה ואזלא ומיעברה, אלא ימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה, היכי משכחת לה? איבעית אימא: בלידה יבשתא, ואיבעית אימא: דם גדה לחוד ודם לידה לחוד, ואיבעית אימא: תני חדא. "כמה אמרו דיה שעתה וכו'. אמר רב: אפלהו. ושמואל אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה, אכל מעוברת ומניקה — דיין כל ימי עיבורן, דיין כל ימי מניקותן. וכן אמר רבי שמעון בן לקיש: אפלהו, ורבי יוחנן אמר: לא שנו אלא בתולה וזקנה, אכל מעוברת ומניקה — דיין כל ימי עיבורן, דיין כל ימי מניקותן.

כתנאי: מעוברת ומניקה שהיו

ונתעברה והיא הדין למעברת גרידתא והיא מניקה לימי עברה לא' ומי מניקה לימי עברה לא' עונות גנון שהפסיקה שנים בימי עברה ואחת בימי מניקותה או חלוף דהכי משמע מעברת והיא מניקה בתוך הפסקת העונות הללו: ומי עברה עולין לה לימי מניקותה כגון אם היתה מניקה ונתעברה

שדמייה טהורין עד שתחיה המכה דתלינן בבתולים וגם שדמייה טהורין ד' לילות וגם שדמייה טהורין כל לילה הראשונה בדאמרינן פריך בתרא (לקמן גדה דף סד:) וכולהו קו"ל דכל זמן שדמייה טהורין אין לה בתם דקתני בפ' האשה (לקמן גדה דף ס.) גזין שתולה בשומרת יום כנגד יום דראשון שלה ובבתולה שדמייה טהורים מהתם גמעינן דאין לה בתם ואע"ו דראתה פעם אחת דלא מפליגין בין הגיע זמנה ללא הגיע בין שראתה פעם אחת בבית אביה שהיא אחת מן הבתולות שדמייה טהורין והא הכא דאילו חזת בשני מראה דמיה מטמאה משעת לעת דהגיע זמנה לראות וראתה בבית אביה אפלו הכי לא מטמאנין בתמה ומ"ש הל' מהא: זו שירפה מצי בתולה שדמייה טהורין שרף שלה מצי מחמת בתולים הלכך בתמה טהור דתלינן דגס בתולין: הו' אין שרפס מצי לטהרה ולתלות בו: רקס ומדרסה בשזן טהור כגון שנמצא רקס בשזן וקיס לן שקדס לבן ראתה ב' פעמים ואין אנו יודעים אם גדה היא אם לאו מספיקא לא מחזיקין לה כספק דרקין ואילן ולא החזקה רואה: ולא ידענא כו' עלא הוא דקאמר לא ידענא אי א"ר יוחנן מסקנא דהא מלתא דקאמר בתמה גמי טהור מדעפה או משמה דר"ש בן יהוצקן ברקה ומדרסה: דבריו של אחד במקום שנים אי אמר להא וכתמה גמי טהור משמה דרפה הוי חזקה דאמר לעיל טמא אחד במקום שנים דהא פליג עליה ר' יוחנן לעיל מלבה וחוזין דקאי ר"ש בנחש: ה"ג אמרו כר"ש בן יהוצקן בשמו של ר"ש בן יהוצקן וה"ל חזקה אחד במקום ב' וש"מ הלכה כר' יוחנן: אינה אלא ראיה אחת לאחזוקה כרואה גדיה שעתה עד שתפסוק ותחזור ותראה שני ראיות: ולא מבעיא פוסקת וחוורת ורואה: ושופעת כל שבעה סמי מכאן אפלו: מדלפת טיף אחר טיף: אינה כרואה דמשמע דאפילו כרואה אחת אינה חשובה: אלא כפוסקת והו' להו ראיות טובא והחזקה רואה ולכשתפסוק ותחזור ותראה מטמאה משעת לעת: ופרקינן מפלג דשופעת דאמר לעיל אינה אלא ראיה אחת הינו דשופעת כי נהרא בתמיש בין דמדלפת אינה חשובה שופעת וא"ל להיות שופעת כמען כל שבעה וחייה: בחזקת טמאה כלומר בחזקת דמים מציים דהם: שמעונית אותן כלומר מסרטין לה בצפרן ומיירייה לה לידי ראיה: מפגנים שסיבת שמן מביא הדם אם זמנו הוא: פתחת בתרתי מעברת ומניקה: וסיימת בדחא דקאמר דיה שעתה דן שעתן מבעי לה: מעברת והיא מניקה שולל עברה ומניקתו א"נ מניקה

ונתעברה והיא הדין למעברת גרידתא והיא מניקה לימי עברה לא' ומי מניקה לימי עברה לא' עונות גנון שהפסיקה שנים בימי עברה ואחת בימי מניקותה או חלוף דהכי משמע מעברת והיא מניקה בתוך הפסקת העונות הללו: ומי עברה עולין לה לימי מניקותה כגון אם היתה מניקה ונתעברה אלא ימי מניקותה עולין לה לימי עברה היכי מעברה היכי מעברה לא ימי מניקותה ולא תתני ומי מניקותה עולים לה לימי עברה: אפלהו ד' גשים כולנה קתני לה דבשניה מטמאה מעל"ע: בתולה חקנה בתולה בין דראתה פעם ראשונה ושניה החזקה רואה. זקנה גמי בין דאתחזקא תרי זמני אחר ג' עונות אשתכח דלאו סלוק דמים הוא אלא דלוג וסתי: אכל מעברת ומניקה ודאי מסלקין ואפלו לא נסתלקו מתחלתן מסתלקין והולכין הן תדיר: ברוך:

מסורת הש"ס

א לעיל ה.

ב תוספתא נדה

ג לקמן לו.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דתויא וכו' וי"ל דרוב פעמים. עיי' סוטה כז ע"א תד"ה אליבא:

מסורת הש"ס
א לקמן לט:
גליון הש"ס

תוס' ד"ה קפצה וראתה ג' זימני גרסינן וכו'. ע"ל לט ע"ב תוספות ד"ה אלמא:

שׁוּפְעוּת לֹאִו דְּוָקָא: **הַפְצָה** הִי אִנָּס: **הַפְצָה** וּרְאֵתָה ג' פְּעָמִים הִכְעָה לֶה נָסַת אֶלָּא לִקְפִּיצוּת וְהַתְנִיָּא כו'. פֶּרֶשׁ י"י לִקְפִּיצוּת לַחֲזוּדִיָּהוּ וְקָשָׁה דְּאָס בִּן לִישָׁנִי בְּסֻמוּךְ. לֹא בְּדִמְכָרֶשׁ וְאִזְלִ: אֲלִימָא לְיָמִים בְּגוּן הַפְצָה בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת וּרְאֵתָה וּקְבָצָה בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת וְכֹן שְׁלִישִׁית הַפְצָה לֶה נָסַת בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת וְכֹן זְמַן שְׁתַּרְאָה עוֹד בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת וְאִפְלוּ בְּלֹא קִפְצָה דְּיָה שְׁעִתָּה וְאִס הִנִּיעַ אֶחָד בְּשֻׁבָּת וְלֹא בְּדָקָה עֲצֻמָּה טַמְאָה מִסַּפֵּךְ דְּאֹרַח בְּזִמְנֵי הוּא זָבֹא בֹל יִימָא בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת: דְּלֹא קִפִּין לֹא חֲזָאִי אֶלְמָא לֹאִו נָסַתָּה הוּא: אֶלָּא לִקְפִּיצוּת בִּינָן דִּרְאֵתָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים עַל יְדֵי קִפְּיָצָה הִרְגְּלָה לְרִאשִׁית קִפְּיָצָה וּבְכֹל יוֹם שְׁתַּקְפּוּן מִחוּזְיָן לֶה בְּרוּחָה וְאִס לֹא בְּדָקָה טַמְאָה וְאִפְלוּ שְׂאֵר יָמוֹת שָׁבָת: לְיָמִים וּלְקִפְּיָצִית כֹּל אֶחָד בְּשֻׁבָּת שְׁתַּקְפּוּן מִחוּזְיָן לֶה בְּרוּחָה דְּזִמְנָה הוּא לְרִאשִׁית בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת עַל יְדֵי קִפְּיָצָה: לְיָמִים לַחֲזוּדִיָּהוּ פְּשִׁיטָא דְּלֹא הִכְעָה: דְּיוּמָא הוּא דְקָא גְרִיס וְיֵהֱא בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת וְסַתָּה אִפְלוּ בְּלֹא קִפְּיָצָה: קִמ"ל הֵא דְאָמַר דְּלֹא הִכְעָה וְסַת לְיָמִים דְּקִפְּיָצָה דְּאִתְמוּל גְּרַמָּה לְרִאשִׁיה דְּהֶאֱדָגֹן וְאִין לֶה נָסַת בְּאִחַד בְּשֻׁבָּת בְּלֹא קִפְּיָצָה וְלֹא לִקְפִּיצָה בְּלֹא אֶחָד בְּשֻׁבָּת מִדְּלֹל חֲזִיא מֵאֲתַמוּל: מִתְּנִי' אַע"פ שְׂאֵמְרוּ דְּיָה שְׁעִתָּה בְּאִשָּׁה שָׁיִשׁ לֶה נָסַת: צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוּדְקַת בְּכֹל יוֹם שְׁחִרְיָת וְעַרְבִית בְּשָׂאֵר נָשִׁים: חוּן מִן הַנְּגִידָה מִשְׁתַּרְאָתָה יוֹם אֶחָד טַמְאָה שְׂבָעָה וְאִינֵה צְרִיכָה בְּדִיקָה כֹּל שְׂבָעָה שְׁהָרִי בְּלֹא רִאשִׁיה הִיא טַמְאָה: וְהִישָׁבָת עַל דָּם טַהַר דְּלָמָּה לֶה בְּדִיקָה אִפְּיֹלוּ תַרְאָה דָּם טוֹהַרָה הִיא: וּמִשְׁמַשְׁתַּת בְּעַדִּים אַע"פ שָׁיִשׁ לֶה נָסַת צְרִיכָה לְשֹׁמֵשׁ בְּעַדִּים וּלְבָדִק לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ וְלֹאֲחַר תַּשְׁמִישׁ: וּבִתְוֹלָה שְׂדֵמִיָּה טַהוּרִין ד' לִילִית דְּהִיא חִינֵה צְרִיכָה לְשֹׁמֵשׁ בְּעַדִּים שְׁהָרִי דְמָה טַהוֹר וְאִפְלוּ נִשְׁתַּנוּ מִרְאָה דְּמִיָּה הוֹאִיל נִשְׁמָנָה אֲמֵרִינן דְּמִשּׁוּם תַּשְׁמִישׁ נִשְׁתַּנָּה אֲכָל שְׁחִרְיָת וְעַרְבִית הִכָּא דְּלֹא שְׁמָנָה אֲחַר בְּעִילָה רֵאשׁוֹנָה צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּדִמְכָרֶשׁ בְּגֻמְרָא שְׁמֹא נִשְׁתַּנוּ מִרְאָה דְּמִים שְׁלֹה: וּפְעָמִים צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוּדְקַת כֹּל אִשָּׁה: שְׁחִרְיָת וּבִין הַשְׁמָשׁוֹת שְׁחִרְיָת לְהִכְשִׁיר טַהֲרוֹת שֶׁל לִילָה עַרְבִית לְהִכְשִׁיר טַהֲרוֹת שֶׁל יוֹם בְּדִלְמָרִינן טַעמָא בְּרִישׁ פְּרָקִין: לְשֹׁמֵשׁ אֶת בֵּיתָה עִם בְּעֻלָּה: גַּמ' מִתּוֹךְ יָמִי וְיָבִתָּה בְּגוּן רִאֲתָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחוּרָה וּרְאֵתָה בִּט"ו לַחֹדֶשׁ בְּשַׁעוּמָקַת בְּיָמִים

שְׁהִיא רִאשִׁיָּה לְזִיבָה דְּהִינּוּ י"א יוֹם שְׁבִין גִּידָה לְנִגְדָה וְחוּרָה וּרְאֵתָה בִּט"ו לַחֹדֶשׁ וְלֹא רִאֲתָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ שְׁלֻפְגִּינִי שְׁקָבָעָה לֶה נָסַת לט"ו בַּחֹדֶשׁ וּמִצְטַרְפִּין תַּרְפִּי רִאשִׁית דִּימִי זִיבָה לַהֲךְ רִאשִׁיה לִקְבִיעוּת נָסַת: וְאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לֶה נָסַת בִּימֵי גִידָתָה בְּגוּן רִאֲתָה בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ וְחוּרָה וּרְאֵתָה בְּחִמְיָשִׁי בַּחֹדֶשׁ דְּהִינּוּ בִימֵי גִדּוּת וְחוּרָה וּרְאֵתָה עוֹד פְּעָמִים בְּחִמְיָשִׁי בַּחֹדֶשׁ לֹא קָבָעָה וְסַת שְׁאִין רִאשִׁית יָמִי גִידָה רִאשִׁיה לִקְבַּע שְׁהִיא שְׁלֹנְלָה לְרִאשִׁית בִּימֵי גִדּוּתָה: שְׁפִיר קַתְנִי בְּמִתְנִיתִין דְּלֹא בְּעִיָא בְּדִיקָה דְּאִי לְטוּמִיָּי טַמְאָה הִיא וְאִי לִקְבַּע נָסַת וְלָדַע אִס תַּשְׁנֶה נָסַת שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים לְיוֹם אֲחַר שְׁאִינֵה לְמוּנְגָה עַד עִכְשָׁן הֵא דְאִמְרַת דְּלֹא הִכְעָה: מִמַּעְזָן סָתוּם בְּדִמְכָרֶשׁ אֲלִיבָא דִר' יוֹחָנָן בְּשֻׁבָּת פ' בְּנוֹת פּוֹתִים (לְקַמָן גִּידָה דָף לט:): בְּגוּן דְּחֲזָאִי רִישׁ יִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וְשְׂעָרִים וְחִמְשָׁה וְרִישׁ יִרְחָא דְּהוּא רִאשִׁיה בְּתַרְיָנָא בִימֵי גִדּוּתָה דְּאִפְּיֹלוּ הִכִּי הִנֵּה קְבִיעוּת נָסַת בְּרִישׁ יִרְחָא דְּמִתַּר וְסַתָּה בְּרִישׁ יִרְחָא הִכְעָה וְהָא דְּחֲזָאִי וְחֲזָאִי דְּאִתְּסַפֵּת דְּמִים הוּא אֲכָל מִמַּעְזָן פְּתוּחַ בְּגוּן שְׁהִרְאשִׁית הִרְאשׁוֹנוֹת שֶׁל נָסַת יְהוּ בְּתוֹךְ יָמִי גִידָה כִּי מִתְנִיתִין (דְּלֹא מִיירִי בַּתְּחִלַּת גִּידָה דְּהָא לֹא מִפְּלֵג בַּה מִיזִי אֶלָּא סַתְמָא קַתְנִי חוּן מִן הַנְּגִידָה) הִלְכָךְ לֹא בְּעִיָא בְּדִיקָה בִימֵי גִדּוּת שְׁהָרִי נִפְתַּח מַעְיָנֵה וְאִפְלוּ הִיא רֹוּחָה לֹא תַקְבַּע נָסַת. לְשֹׁא אֲחֵרִינָא מִמַּעְזָן סָתוּם שְׁרָאֲתָה הִיִּם וּפְסָקָה וְחוּרָה וּרְאֵתָה דְּרַבִּיעִי אוּ בְּחִמְיָשִׁי לְנִגְדָתָה אֲכָל מִמַּעְזָן פְּתוּחַ בְּגוּן שְׁלֹל פְּסָקָה וּרְאֵתָה א' ב' ג' ד' לַחֹדֶשׁ וּרְאֵתָה פַּעַם שְׁנִיָּה בַּד' בַּחֹדֶשׁ וְכֹן שְׁלִישִׁית לֹא מִהֲגִיא רִאשִׁיה דְּרַבִּיעִי בַּחֹדֶשׁ דְּגִידּוּת קַמָא לְמַקְבַּע וּמִתְנִיתִין בְּמַעְזָן פְּתוּחַ וְרֹאשׁוֹן יִשָּׁר בְּעִינִי: מְבַקָּשַׁת לִשָּׁב בְּשֻׁבָּלִין יָמִי לָדַה בְּגוּן בְּשִׁבְעִי גֻזְכַּר אוּ יוֹם י"ד לְנִקְבָּה לֹא בְּעִיָא בְּדִיקָה דְּהָא אִפְּיֹלוּ חִינֵה רֹוּחָה הִיא טַמְאָה: הִנִּיחָא לָרַב דְּאָמַר בְּפָרָק בְּנוֹת פּוֹתִים (לְקַמָן גִּידָה דָף לה:): מַעְזָן אֶחָד הִיא דָּם הִבָּא בְּתוֹךְ ז' שֶׁל לָדַה וְדָם הִבָּא לֹאֲחַר שְׂבָעָה מִמַּעְזָן אֶחָד הוּא: הִתּוֹרָה טַמְאָתוּ תוֹךְ שְׂבָעָה גֻזְכַּר וי"ד לְנִקְבָּה: וְהִתּוֹרָה טָהוּרָתוּ כֹּל יָמִי הִטָּהֵר: שְׁפִיר קַתְנִי מִתְנִיתִין דְּלֹא בְּעִיָא בְּדִיקָה דְּהָא בִין פְּסָקָה וּבִין לֹא פְסָקָה טַמְאָה הִיִּם וּטַהוּרָה לְמַחֵר: אֶלָּא לְגוּי דְּאָמַר שְׁנִי מַעְיָנוֹת הֵן נִפְתַּח הִטָּמֵא כֹּל יָמִי הִלָּדָה וְנִסְתַּם הִטָּהוֹר וּלְסוּף שְׂבָעָה גֻזְכַּר וי"ד לְנִקְבָּה נִסְתַּם הִטָּמֵא וְנִפְתַּח הִטָּהוֹר וְאִוּקֻמָּנָא הֵתֵם דְּשׁוּפְעוּת מִתּוֹךְ שְׂבָעָה לֹאֲחַר שְׂבָעָה ס"ל לְגוּי דְּאִפְּיֹלוּ בְּשִׁמְיָנִי עֵלוּלָם הִיא טַמְאָה עַד שְׁתַּפְּסוּךְ דְּהָא לֹל נִסְתַּם הִטָּמֵא תַבְדִּיק בְּשִׁבְעִי דְּלָמָּא וְכו':

שמאי אומר פרק ראשון נדה

שׁוּפְעוּת דָּם וּבָאוֹת — דִּיין כָּל יָמִי עֵיבוּרָן וְדִיין כָּל יָמִי מְנִיקוּתָן, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: לֹא אָמְרוּ דִּיין שְׁעָתָן אֶלָּא בְּרֹאשִׁיָּה רֵאשׁוֹנָה, אֲכָל בְּשֻׁנְיָה מְטַמְאָה מַעַת לָעַת וּמִפְּקִידָה לְפָקִידָה. וְאִם רֹאֲתָה רֵאשׁוֹנָה וְכו'. אָמַר רַב הוּנָא: קִפְצָה וּרְאֵתָה, קִפְצָה וּרְאֵתָה, קִפְצָה וּרְאֵתָה — קִבְּעָה לָהּ וְסַת. לְמֵאי? אִילִּימָא לְיָמִים, הָא כֹּל יוֹמָא דְּלֹא קִפִּיץ לֹא חֲזָאִי! "אֶלָּא לִקְפִּיצוֹת, וְהַתְנִיָּא: כֹּל שְׁתַּקְבַּעְנָה מִחֲמַת אוֹנָס, אִפְּיֹלוּ בְּמָה פְּעָמִים — לֹא קִבְּעָה וְסַת! מֵאִי לֹאֻ — לֹא קִבְּעָה וְסַת כָּלָל? "לֹא, לֹא קִבְּעָה וְסַת לְיָמִים לַחֲזוּדִיָּהוּ וּלְקִפְּיָצוֹת לַחֲזוּדִיָּהוּ, אֲכָל קִבְּעָה לָהּ וְסַת לְיָמִים וּלְקִפְּיָצוֹת. לְיָמִים לַחֲזוּדִיָּהוּ פְּשִׁיטָא! אָמַר רַב אֲשִׁי: בְּגוּן דְּקִפִּיץ בְּחַד בְּשֻׁבָּת וְחֲזָאִי, וְקִפִּיץ בְּחַד בְּשֻׁבָּת וְחֲזָאִי, וּבִשְׁבָּת קִפְצָה וְלֹא חֲזָאִי, וּלְחַד בְּשֻׁבָּת חֲזָאִי בְּלֹא קִפְּיָצָה. מָהוּ דְּתִימָא: אִיגְלָאִי מִיְדָתָא לְמַפְרַע, דְּיוּמָא הוּא דְקַגְרִים וְלֹא קִפִּיצָה, קָא מִשְׁמַע לָן דְּקִפִּיצָה נְמִי דְאֲתַמוּל גְּרַמָּא, וְהֵאִי דְלֹא חֲזָאִי — מִשּׁוּם דְאִכְתִּי לֹא מָטָא וְזְמַן קִפִּיצָה. "לִישָׁנָא אֲחֵרִינָא, אָמַר רַב הוּנָא: קִפְצָה וּרְאֵתָה, קִפְצָה וּרְאֵתָה, קִפְצָה וּרְאֵתָה — קִבְּעָה לָהּ וְסַת לְיָמִים וְלֹא לְקִפְּיָצוֹת. הִכִּי דְמִי? אָמַר רַב אֲשִׁי: דְּקִפִּיץ בְּחַד בְּשֻׁבָּת וְחֲזָאִי, וְקִפִּיץ בְּחַד בְּשֻׁבָּת וְחֲזָאִי, וּבִשְׁבָּת קִפְצָה וְלֹא חֲזָאִי, וּלְחַד בְּשֻׁבָּת (אֲחֵרִינָא) חֲזָאִי בְּלֹא קִפִּיצָה, דְּהֵתֵם אִיגְלָאִי מִיְדָתָא דְּיוּמָא הוּא דְקָא גְרִיס. מִתְנִי' אַף עַל פִּי שְׂאֵמְרוּ דִּיה שְׁעָתָה, צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוּדְקַת, חוּץ מִן הַנְּדָה וְהִישׁוּבָּת עַל דָּם טוֹהַר. וּמִשְׁמַשְׁתַּת בְּעַדִּים, חוּץ מִיּוֹשְׁבָת עַל דָּם טוֹהַר, וּבִתְוֹלָה שְׂדֵמִיָּה טַהוּרִים. "וּפְעָמִים צְרִיכָה לִהְיוֹת בּוּדְקַת: שְׁחִרְיָת, וּבִין הַשְׁמָשׁוֹת, וּבִשְׁעָה שְׁהִיא עוֹבְרַת לְשֹׁמֵשׁ אֶת בֵּיתָה. יִתִּירוֹת עֲלִיהֶן כְּהִנּוּת, בִּשְׁעָה שְׁהֵן אוֹכְלוֹת בְּתֵרוּמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אַף בִּשְׁעַת עֲבָרָתָן מִלְּאָכּוֹל בְּתֵרוּמָה. גַּמ' חוּץ מִן הַנְּדָה. דְּבַתוֹךְ יָמִי נִדְתָּה לֹא בְּעִי בְּדִיקָה. "אִיב"א^[דרושה הבהרה] הִנִּיחָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ, דְאָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסַת בְּתוֹךְ יָמִי זִבְתָּהּ, וְאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסַת בְּתוֹךְ יָמִי נִדְתָּה — שְׁפִיר. אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן, דְאָמַר: אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסַת בְּתוֹךְ יָמִי נִדְתָּה — תַּבְדּוּק, דִּילְמָא קִבְּעָה לָהּ וְסַת! "אָמַר לֶהּ רַבִּי יוֹחָנָן: כִּי אֲמִינָא אָנָּא — הִיכָא דְחֲזִיתִיה מִמַּעְזָן סָתוּם, אֲכָל חֲזִיתִיה מִמַּעְזָן פְּתוּחַ — לֹא אָמַרִי. וְהִישׁוּבָּת עַל דָּם טוֹהַר, קָא סָלְקָא דְעָתָה — מְבַקָּשַׁת לִישָׁב עַל דָּם טוֹהַר. "הִנִּיחָא לָרַב, דְאָמַר: מַעְזָן אֶחָד הוּא, הַתּוֹרָה טַמְאָתוּ וְהַתּוֹרָה טַהוּרָתוּ — שְׁפִיר. אֶלָּא לְלוּי דְאָמַר: שְׁנֵי מַעְיָנוֹת הֵם, תַּבְדּוּק, דִּילְמָא אִכְתִּי לֹא פָסַק הֵהוּא מַעְזָן טַמָא! אָמַר לֶהּ לוּי:

הָא מַגִּי?

בֵּית	
 	

הִכְעָה וְסַת לְיָמִים אֶלָּא לִקְפִּיצוּת לַחֲזוּדִיָּהוּ וְלָמָּה חוּרַת מִסְבָּרָתוּ וּבְסֻמוּךְ נְמִי דְפִרִין. לְיָמִים פְּשִׁיטָא לִשְׁנֵי דָלָא הִכְעָה וְסַת לִקְפִּיצוּת לַחֲזוּדִיָּה כְּדָקס"ד מַעְקָרָא וְנִקְרָא לְפָרֶשׁ אֶלָּא לִקְפִּיצוּת אֶף לִקְפִּיצוּת דְּהִינּוּ לְיָמִים עִם קִפִּיצוּת אֲכָל קִפִּיצוּת לַחֲזוּדִיָּהוּ פְּשִׁיטָא לִהַש"ס דָּלָא הִכְעָה: קִפְצָה וּרְאֵתָה. ג' זְמַנִּי גְרָסו' בְּדִלְמָרִינן [בְּהִבָּא עַל זְבֻתָּהוּ] (יְבֻמוֹת דָף סד:): דְּבּוֹסָתוֹת סָתֵם לָן תַּנָּא בְּרַשָׁב"ג לְקַמָן פָּרָק הָאשָׁה (נִגְדָה דָף סג.) דְּתַנָן חִין הָאשָׁה קוֹבַעַת וְסַת עַד שְׁתַּקְבַּעְנֵי ג' מִפְּעָמִים: מִמַּעְזָן סָתוּם. פֶּרֶשׁ רַש"י בְּגוּן דְּחֲזָאִי רִישׁ יִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וְכו"ה בְּיִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא וּמַעְזָן פְּתוּחַ בְּגוּן שְׁהִרְאשִׁית הִרְאשׁוֹנוֹת שֶׁל נָסַת הִי בְּתוֹךְ יָמִי גִידָה (אוּ כ"ה בְּיִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא) אוּ רִישׁ יִרְחָא וְה' בְּיִרְחָא וְכֹן בְּשֻׁנְיָה וּבְשְׁלִישִׁית חֲזָאִי חֲמֵשׁ בְּיִרְחָא וְלֹא חֲזָאִי רִישׁ יִרְחָא וּח"ת וְלָרַב פְּפֹא דְמַפְרֶשׁ שְׁלֵהי בְנוֹת פּוֹתִים (לְקַמָן גִּידָה דָף לט:): רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בְּיִרְחָא תְּרִי זְמַנִּי וּבְשְׁלִישִׁי חֲמֵשׁ בְּיִרְחָא וְלֹא חֲזָאִי רִישׁ יִרְחָא דְּקָבָעָה לֶה נָסַת בַּה' בְּיִרְחָא דְּרַבִּיעִית קָשָׁה אֲלַבָּה מִתְנִיתִין לְרַבִּי יוֹחָנָן וי"ל דְּלִיָּהוּ וְפֶרֶשׁ מַעְזָן פְּתוּחַ דְּחֲזָאִי שְׁלֹשָׁה זְמַנִּי רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בְּיִרְחָא וּלְמֵאִי דְפִרִישׁ לְקַמָן דר"פ אֲרִי בְּחֲזָאִי ג' זְמַנִּין רִישׁ יִרְחָא וְחֲמֵשׁ בְּיִרְחָא דְּהֵאִי נְמִי מַקְרִי מַעְזָן סָתוּם וְפֶרֶשׁ מִתְנִי' מַעְזָן פְּתוּחַ כְּפִירוֹשׁ אֲחַר דְרַש"י דְּפֶרֶשׁ שְׁרָאֲתָה א' ב' ג' ד' רְעֻפִים בְּג' תַּלְשִׁים רֵאשׁוֹנִים:

בֵּית	
 	

בֵּית	
 	

בֵּית	
 	

י.א.

עין משפט בר מצוה
א סמג לאוין קיח, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יז: ב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה' ה: ג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יח: ד מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה' ה: ה טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יז: ו מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה' ה: ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יז: ח מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב ה' ז: ט מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב ה' ז: י מו"י פד' מהל' איסורי ביאה ה' טז: יא סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קפט: יב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה' ט: יג סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קפט: יד מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה' ט: טו מו"י פו' מהל' איסורי ביאה ה' א:

 עין משפט גור מצוה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצג סעי' א:

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יח:

ג טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' יג:

ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' כד:

ה מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

ו סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג, טוש"ע יו"ד סי' קפו סעי' א:

ז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

ח מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ט:

ט מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

י סמג עשין רמג, טוש"ע יו"ד סי' קפה סעי' א:

יא מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ט:

אַלף לָרבּ דאָמער מען אַחד הוא תבדוק. הֵנּה מצו' אַלף דניחא ליה לְשנויי אַלפּא דמַתְּויהו מתני' בענן אַחד: אַפּלוּ הכי מימי טַהֵרָה לימי טמאָה לא קבֿעה. ואין להקשות לר"א דאמר כל אשה שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ ג' עונות כו' תבדק בימי טהר שְׁמא תפסוק ג' עונות דהכי גְּמַי מימי טַהֵרָה לימי טמאָה לא מקרי הפסקה: ומשּׁמַשֵּׁת בעדים. לאחר־כֵּן נָשִׁים וְאִשָּׁה שֵׁשׁ לֶה וְסַת קָאִי: שְׁלֹא פְסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ. דְּכָל פֻּעַם שֶׁשִּׁמְשַׁמֶּשֶׁת רוּחָה אֶפְלוּ תְשׁוּמִישׁ מִפְּלֵג מַחֲבְרוּ חָדָשׁ אוֹ שֶׁלֹּא־חָדָשִׁים הָיוּ דָם תְּשׁוּמִישׁ וְטָהוֹר בְּדֹאמֶר בְּפ' בַּתְּרָא (לקמן גדה סה:): מַעֲשֶׂה וְנָתַן לֶה רַבִּי ד' לילות מתוך שָׁנִים עֶשֶׂר חָדָשׁ וְכִי שִׁמְשָׁה בְּלִילָה וְרִחָתָה לְמַחְרָתָהּ אוֹ בְּלִילָה שְׁלֹא־חָדָר בָּן בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ טוהרָה אֲבָל אִם רִחָתָה יוֹם שְׁנִי לְשִׁמְשׁוּשָׁה טמאָה בְּדֹאמֶר עָבַר עָלֶיהָ לִילָה אַחַת בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ כּו' וְכִיּוֹם תְּשׁוּמִישׁ גְּמַי אִם נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם שְׁלֹא מִשָּׁל אִמָּשׁ טמאָה וְאִם פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה אַחֲרֵי כֵן אֶפְלוּ בְּאוֹתוֹ יוֹם בֵּין בִּתְשׁוּמִישׁ בֵּין בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ טמאָה וְנִזְדַּאי חוּתָהּ הַמָּפָה וְכָלוּ בְּבִיחָה ראשונה כֹּל דְּמִי בְּתוֹלִים וְאֶפְלוּ לָרַב אִשֵּׁי דאָמֶר בְּפֶרֶק בַּתְּרָא (גדה סד:): בְּעַל וְלֹא מִצָּא דָם וְחֹזֵר וּבְעַל וּמִצָּא דָם טוהרָה הָיִנוּ מִשּׁוֹם דְּאִימָא בְּבִיחָה ראשונה בְּעַל בְּהֻטָּה פְּשׁוּמֵאל אֲבָל הֵכָא דְּבִבִּיחָה ראשונה מִצָּא דָם וּבִשְׁנִיָּה לֹא מִצָּא דָם וְזֹדַאי חוּתָהּ הַמָּפָה: כֹּל הַנָּשִׁים בְּחֻזָּקַת טַהֵרָה לְבַעֲלֶיהֶן. פְּרָשְׁתִּי לְקַמֵּן פ"ב (גדה דף טו:): חָדָא מִפְּלַג חֲבֵרְתָּה אֶתְמַר. פּי' רַבֵּב"ס דִּהָךְ דִּהֵכָא אֶתְמַר מִפְּלַג הָהִיא דְּלִקְמֵן וְאִין נִרְחָה דְּהֵהִיא לֹא פִּרַּשׁ שְׁמוּמֵאל דְּאַחֲרֵי בְּעִסְקָה בְּטַהֲרוֹת אֲלֵא רַבָּא זִינָן בְּפֶרֶקוֹן מִדָּלָא מִפְּלַג לֶה רַבִּי וְרַחֲמֵה בַר אֲבָא לָרַבִּי זִירָא בִּישׁ לֶה וְסַת לְטַהֲרוֹת בְּעִיָּא בְּדִיקָה לְבַעֲלָהּ לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה אִין לֶה וְסַת לְבַעֲלָהּ גְּמַי בְּעִיָּא בְּדִיקָה ש"מ קֹסֶרֶס שְׁמוּמֵאל כֹּל לְבַעֲלָהּ לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה לָכֵן נִרְחָה לְפִרַּשׁ דִּהֵהִיא אֶתְמַר מִפְּלַג דַּךְ דִּהֵכָא וּמִשּׁוֹם דְּרַבִּי אֲבָא הָהִי יָדַע מִדָּךְ דִּהֵכָא דֹּאף אִין לֶה וְסַת לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה לְבַעֲלָהּ לֹא מִפְּלַג לָרַבִּי זִירָא הֵכִי: תֵּנִיָּא גְּמַי הכי כּו' אֲבָל לְבַעֲלָהּ מַתְּרַת. וּא"ת וְדִלְמָא זְנוּקָא בִּישׁ לֶה וְסַת אֲחִירִי וי"ל מִדְּתַנִּי סִיפָא אֲבָל הֵנִיחָה בְּחֻזָּקַת טמאָה מִפְּלַג דְּמִירִי בְּאִין לֶה וְסַת דֹּאִי בִּישׁ לֶה וְסַת זְנוּקָא ה"ל לְפִלְגֵי בְּדִיחָה אֶפְלוּ אִם הֵנִיחָה בְּחֻזָּקַת טוהרָה אִם אִין לֶה וְסַת כּו' אֲלֵא מִשּׁוֹם דֹּאף בְּאִין לֶה וְסַת לֹא מִשְׁפַּחַת טמאָה לְבַעֲלָהּ אֲלֵא בְּהִנִּיחָה בְּחֻזָּקַת טמאָה וּבִסְמוּךְ בְּבִרְחִימָא דְּחַמְרִין וּפּוֹעֲלִין כּו' דְּקַתְּנִי גְּמַי אֲבָל הֵנִיחָה בְּחֻזָּקַת טמאָה אַע"ג דְּבִישׁ לֶה וְסַת מִירִי הָיִנוּ מִשּׁוֹם דְּבִהִנִּיחָה בְּחֻזָּקַת טמאָה אִשְׁמוּעִיעִן אֶפִּילוּ עַרְה טמאָה עַד שְׁתַּחֲמַר טוהרָה אִנִּי אֲבָל הֵנִיחָה בְּחֻזָּקַת טוהרָה בְּאִין לֶה וְסַת הֵיכָא דְּעַרְה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה דְּכִיּוֹן דְּבָא מִן הַדְּרָךְ מִסְתַּמָּא תּוֹבַעֲבֵה וְאֶמְרִיעִן לְקַמֵּן (גדה דף יב:): כִּיּוֹן שְׁתַּבַּעֲבֵה אִין לָךְ בְּדִיקָה גְּזוּלָה מִזֵּו וּה"ר יִהוּדָה בֶּן הַר"ר יו"ט בַּתֵּב דְּרִישָׁא דְּבִרְחִימָא זוּ הכי שְׁנִיָּה בִּיתְרָסְפַּתָּא מַעֲבֵרַת וּמִנִּיקָה בּוֹעֲלָה טוהר פִּירוֹשׁ אֶפְלוּ לָרַבִּי עֲקִיבָא דְּאָמַר לְעִיל בְּרוּחָה דָם דְּמַטְמָאָה בּוֹעֲלָה לְמַפְרַע וְכָל אִשָּׁה שֵׁשׁ לֶה וְסַת וְכֵן שָׁאֵר כֹּל הַנָּשִׁים פּי' דֹּאִין לָכֵן וְסַת דֹּאִין סְבָרָא לְפִרַּשׁ בְּתוֹלָה חֻזְקָה דֹּאִם כֵּן הָיָה תַנִּי לֶהוּ בְּהַדִּי מַעֲבֵרַת וּמִנִּיקָה דְּרִישָׁא מַטְמָאוֹת בְּמַנְעַ פִּירוֹשׁ לְטַהֲרוֹת וְטוהרוֹת לְבַעֲלֵיהֶן אֲלֵמָא בְּרִחִמָא מִירִי דֹּאִין לֶה וְסַת:

לְשנויי דְּרַב מוֹקִי בְּמַבְקָשֶׁת לְשַׁב

^(א) **בֵּית שְׁמַאי הִיא, דְּאָמְרִי: מַעֲזִין אֶחָד הוּא. וְסַתָּם לֵן תִּנָּא כְּבִית שְׁמַאי!?** סַתָּם וְאַחֲר כֶּךָ מַחְלוּקַת הוּא, וְכָל סַתָּם וְאַחֲר כֶּךָ מַחְלוּקַת אִין הִלְכָּה כְּסַתָּם. וְאִי בְּעִית אִימָא: מִי קַתְּנִי **"מַבְקָשֶׁת לִישָׁב"**? **"יִישְׁבַּתִּי"** קַתְּנִי! אִי יוֹשְׁבַת, מַאי לְמִימְרָא? מַהוּ דְּתִימָא תִּיבְדּוּק, דְּדִילְמָא קִבְּעָה לֶה וְסַת — קָא מִשְׁמַע לֵן דְּמַעֲזִין טָהוֹר לְמַעֲזִין טָמֵא לֹא קִבְּעָה. הִנִּיחָא לְלוֹי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲזָנוֹת הֵם, אֲלֵא לָרַב דְּאָמַר: מַעֲזִין אֶחָד הוּא — תַּבְדּוּק, דִּילְמָא קִבְּעָה לֶה וְסַת! אֶפִּילוּ הֵכִי, מִימִי טְהָרָה לִימִי טוּמְאָה לֹא קִבְּעָה. ^(בא)וּמִשְׁמַשֵּׁת בְּעָדִים וְכוּ'. תִּנּוּן הַתָּם: תִּינוּקַת שְׁלֹא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְנִשְׁאֵת, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: נוֹתַנִּין לֶה אַרְבַּע לִילוֹת, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: עַד שֶׁתַּחֲזִיחַ הַמָּפָה. **"אָמַר רַב גִּידֵל, אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֲלֵא שְׁלֹא פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ, אֲבָל פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה — טְמָאָה. עָבַר לִילָה אַחַת בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה — טְמָאָה. נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם שְׁלֹה — טְמָאָה. מִתִּיב רַבִּי יוֹנָה: "וּבִתּוּלָה שְׁדִמְיָה טְהוּרִים", אִמָּאִי? תְּשַׁמֵּשׁ בְּעָדִים, דְּדִילְמָא נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם שְׁלֹה! אָמַר רַבָּא: אִימָא רִישָׁא **"חוּץ מִן הַגִּדָּה וְהַיּוֹשְׁבַת עַל דָּם טוהר"**, הוּא דִּלְא בְּעִיָּא בְּדִיקָה, אֲבָל בְּתוּלָה שְׁדִמְיָה טְהוּרִין בְּעִיָּא בְּדִיקָה. אֲלֵא קוֹשְׁיִין אֶהְדְּדִי! כָּאן — שְׁשִׁמְשָׁה, דְּאִימָא שְׁמֵשׁ עֲכָרָו; כָּאן — שְׁלֹא שְׁמִשָּׁה. תִּנְיָא גְּמַי הֵכִי: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? שְׁלֹא פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ, וְרִחָתָה שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ. אֲבָל פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה — טְמָאָה, עָבַר לִילָה אַחַת בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ וְרִחָתָה — טְמָאָה, נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם שְׁלֹה — טְמָאָה. פְּעַמִּים הִיא צָרִיכָה וְכוּ'. אָמַר רַב יִהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֲלֵא לְטַהֲרוֹת, אֲבָל לְבַעֲלָה מוֹתֵרַת. פְּשִׁיטָא, **"שְׁחֲרִית"** תִּנּוּ! **"אֲלֵא אִי אֶתְמַר אַסִּיפָא אֶתְמַר: וּבִשְׁעָה שְׁהִיא עוֹבְרַת לְשִׁמֵּשׁ אֶת בֵּיתָה. אָמַר רַב יִהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שָׁנוּ אֲלֵא בְּאִשָּׁה עֲסוּקָה בְּטַהֲרוֹת, דְּמַגּוּ דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה לְטַהֲרוֹת — בְּעִיָּא גְּמַי בְּדִיקָה לְבַעֲלָה, אֲבָל אֵינָה עֲסוּקָה בְּטַהֲרוֹת — לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה. ^(א)מִ"א קָא מִשְׁמַע לֵן? תִּנְיָנָא: כֹּל הַנָּשִׁים בְּחֻזָּקַת טְהָרָה לְבַעֲלֵיהֶן! אִי מִמַּתְּנִיתִין הָוָה אֲמִינָא, הִנִּי מִיֵּלִי בְּאִשָּׁה שְׁיִישׁ לֶה וְסַת, אֲבָל אִשָּׁה שְׁאִין לֶה וְסַת — בְּעִיָּא בְּדִיקָה. **"וְהָא מַתְּנִיתִין בְּאִשָּׁה שְׁיִישׁ לֶה וְסַת עֲסָקִינוּ! מַתְּנִיתִין בֵּין שְׁיִישׁ לֶה וְסַת, בֵּין אִין לֶה וְסַת, וְהָא קָא מִשְׁמַע לֵן: דֹּאף עַל גַּב דְּיִישׁ לֶה וְסַת, מַגּוּ דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה לְטַהֲרוֹת, בְּעִיָּא גְּמַי בְּדִיקָה לְבַעֲלָה. וְהָא אָמַרָה שְׁמוּאֵל חֲדָא זִימָנָא! דְּאָמַר רַבִּי זִירָא, אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר יִרְמְיָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: אִשָּׁה שְׁאִין לֶה וְסַת אֲסוּרָה לְשִׁמֵּשׁ עַד שֶׁתַּבְדּוּק. וְאוּקִימָנָא בְּעִסְקָה בְּטַהֲרוֹת! חֲדָא מִכְּלִל חֲבֵרְתָּה אֶתְמַר. ^(א)תִּנְיָא גְּמַי הֵכִי: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים — לְטַהֲרוֹת, אֲבָל לְבַעֲלָה מוֹתֵרַת. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים — שְׁהִנִּיחָה בְּחֻזָּקַת טְהוּרָה, אֲבָל הִנִּיחָה בְּחֻזָּקַת טְמָאָה — לְעוֹלָם הִיא בְּטוּמְאָתָה עַד שֶׁתַּחֲמַר לֹו **"טְהוּרָה אֲנִי"**.******

בְּעִיָּא

שְׁמַאי אוֹמַר פֶּרֶק ראשון נדה

טַהֵר: דִּילְמָא קִבְּעָה לֶה וְסַת תֵּנוּךְ שְׁמוּנִים דְּנִקְבָּה ג' רָאוּת מַעֲשִׂרִים לְעִשָּׂרִים לְרַשְׁבִּ"ג וּלְרַבִּי ב' רָאוּת מַשְׁלָשִׁים לְשָׁלִשִׁים שְׁבַעֲיָכֵלוּ וְיָמִי טַהֵר ה"ל וְסַת לְעִשָּׂרִים: הַמָּפָה מַכַּת בְּעִילָה דְּכָל זְמַן שְׁתַּחֲא רוּחָה דָם מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ דָם בְּתוֹלִים הוּא: לֹא שָׁנוּ אֲבִית הֵלֵל קָאִי: שְׁלֹא פְסָקָה מִמְרָאוֹת דָם: מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ דְּכָל זְמַן שְׁשִׁמְשָׁה רִחָתָה: וְרִחָתָה שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ כְּלוּמַר אֶפְלוּ חֻזְרָה וְרִחָתָה בְּיוֹם שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ מַחְזִיקוּן לֶה בְּדָם בְּתוֹלִים הוֹאִיל וּמִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ לֹא פְסָקָה: אֲבָל פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ שְׁשִׁמְשָׁה רִחָתָה: וְרִחָתָה שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ כְּלוּמַר אֶפְלוּ חֻזְרָה וְרִחָתָה בְּיוֹם שְׁלֹא מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ מַחְזִיקוּן לֶה בְּדָם בְּתוֹלִים הוֹאִיל וּמִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ לֹא פְסָקָה: אֲבָל פְּסָקָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ שְׁשִׁמְשָׁה פֻּעַם אַחַת וְלֹא רִחָתָה וְאַחֲרֵי כֵן רִחָתָה בֵּין שְׁרָחֲתָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ בֵּין שְׁלֹא רִחָתָה מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ טמאָה דְּאֶמְרִיעִן בִּיּוֹן דְּבִשְׁעַת תְּשׁוּמִישׁ פְּסָקָה פֻּעַם אַחַת רְגִלִּים לְדָבַר שֶׁהִתְוֹלִים כְּלוּ בְּבַר וְחֵה מִמְּקוֹם טמא וִירַד: נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם מִמְרָחָה דָם בְּעִילָה ראשונה: תְּשַׁמֵּשׁ בְּעָדִים אַחַד לְפָנֵי תְשׁוּמִישׁ וְאַחַד לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ: בְּאִין שְׁשִׁמְשָׁה הִיא דְּקַתְּנִי שְׁאִינָה מִשְׁמַשֵּׁת בְּעָדִים מִשּׁוֹם דְּשִׁמְשָׁה עֲכָשׁוּ דֹּאִי גְמַי חֻזִּיא לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ וְנִשְׁתַּנוּ מִרְחָה הָדָם טוהרין: דְּאִימּוֹר שְׁמֵשׁ עֲכָרָו אֲבַר הַתְּשַׁמִּישׁ: בְּאִין שְׁלֹא שְׁמִשָּׁה הִיא דְּאָמַר נִשְׁתַּנוּ מִרְחָה דְּמִיִּם שְׁלֹה טמאָה שְׁלֹא שְׁמִשָּׁה הָיִם אֲלֵא בְּטַהֲרוֹת עֲסָקָה סְמוּךְ לְבְּדִיקָה הִלְכָן לְעַנּוּן טַהֲרוֹת שְׁחֲרִית וְעַרְבִית בְּעִיָּא בְּדִיקָה וּלְפָנֵי תְשׁוּמִישׁ הָיִנוּ טַעֲמָא דָּלָא בְּעִיָּא בְּדִיקָה דְּכִיּוֹן דְּלֹא־חָדָר תְּשׁוּמִישׁ לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה לְפָנֵי תְשׁוּמִישׁ גְּמַי לֹא אַחֲרִכּוּהּ רַבָּן דְּאֶמְרִיעִן לְקַמֵּן כֹּל לְבַעֲלָה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה אֲלֵא מַגּוּ דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ לְטַהֲרוֹת בְּעִיָּא גְמַי בְּדִיקָה לְפָנֵי תְשׁוּמִישׁ לְבַעֲלָה וְהֵכָא לִיכָא מַגּוּ. לְשַׁנָּא אַחֲרִינָא בְּאִין שְׁשִׁמְשָׁה לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ ראשון לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה וְאֶפְלוּ שְׁחֲרִית וְעַרְבִית וְאֶפְלוּ נִשְׁתַּנוּ אִימּוֹר שְׁמֵשׁ עֲכָרָן וְהָא דְּתַנִּי נִשְׁתַּנוּ טמאִין כְּשִׁלָּא שְׁמִשָּׁה לְאַחֵר לִילָה דִּירָאשׁוֹן וְלֹאֻ טַעֲמָא הוּא דֹּא"כ אֶפִּילוּ לֹא נִשְׁתַּנוּ גְמַי טמאָה דִּהָא עָבְרָה עָלֶיהָ לִילָה אַחַת בְּלֹא תְשׁוּמִישׁ אֶמְרִיעִן לְעִיל דְּטַמָּאָה: לֹא שָׁנוּ הָא דְּתַנּוּ שְׁחֲרִית וְעַרְבִית בּוֹדְקַת: אֲבָל לְבַעֲלָה מַתְּרַת בְּלֹא בְּדִיקָה: פְּשִׁיטָא שְׁחֲרִית הָנוּ דְּטַהֲרוֹת הוּא דִּהָא אִין מִשְׁמַשִּׁין מִטָּה בְּיוֹם: מַגּוּ דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה לְטַהֲרוֹת לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ שְׁמָא רִחָתָה לְאַחֵר תְּשׁוּמִישׁ מִחֲמַת תְּשׁוּמִישׁ: בְּעִיָּא גְמַי בְּדִיקָה לְבַעֲלָה לְפָנֵי תְשׁוּמִישׁ: הִיא גְמַי תִּנְיָנָא בְּמַתְּנִי' פ"ב (לקמן גדה טו:): בְּחֻזָּקַת טַהֵרָה לְבַעֲלֵיהֶן וּמַתְּנִיתוּן דְּקַתְּנִי דְּבַשִּׁיעִן בְּדִיקָה עַל בְּטַהֲרוֹת וְהָתָם בְּשְׁאִינָה עֲסוּקָה בְּטַהֲרוֹת: וְהָא מַתְּנִי' דִּהֵכָא בִּישׁ לֶה וְסַת עֲסָקִינוּ דְּקַתְּנִי וְהָא ע"פ שְׁאֶמְרוּ דִּיהֵ שְׁעַתָּה וְכוּ' וְהָא וְזֹדַאי בְּשִׁישׁ לֶה וְסַת וְעִלָּה מִירִי שְׁמוּמֵאל וְאָמַר אֲבָל לְבַעֲלָה מַתְּרַת אֲבָל אִין לֶה וְסַת לֹא קִחָמַר: בֵּין יֵשׁ לֶה בֵּין אִין לֶה דְּכִיּוֹן דְּאָמַר יֵשׁ לֶה וְסַת בְּעִיָּא בְּדִיקָה כ"ש דֹּאִין לֶה וְסַת וְאֲבָלָהוּ קִחָמַר שְׁמוּמֵאל אֲבָל לְבַעֲלָה מַתְּרַת. וְהָא דְּאַחֲרֵי מַתְּנִיתוּן בִּישׁ לֶה וְסַת הִיא קָא מִשְׁמַע לֵן דֹּאף הִיא קָא מִשְׁמַע לֵן דֹּאף עַל גַּב דְּיִישׁ לֶה וְסַת עַל גַּב כּו': וְהָאִמַר שְׁמוּמֵאל חֲדָא זְמַנָּא דֹּאֶפִילוּ אִין לֶה וְסַת לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה לְבַעֲלָה אֲלֵא אִם כֵּן רְגִילָה לְעִשׂוֹת טַהֲרוֹת: וְאוּקִמָנָא לְקַמֵּן: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים דְּבַעֲיָא בְּדִיקָה: לְטַהֲרוֹת כְּלוּמַר בְּעִסְקָה בְּטַהֲרוֹת אֲבָל לְבַעֲלָה גְרִידָא שְׁאִינָה עֲסוּקָה בְּטַהֲרוֹת לֹא:

מסורת הש"ס

א יבמות מב:; בבא בתרא קכב:

ב לעיל ה:; משנה נדה; כתובות י.

ג משנה נדה

ד לקמן טז:

מסורת הש"ס

א לקמן יד:

ב יבמות ב.

ג לקמן טז:

בְּשַׁעוֹר וָסֵת מיד לאחר בעילה בחטאת דאמרינן לקמן בפ"ב (נדה דף יד.) בְּשֵׁי ר' זִירָא אֲשֶׁה מֵהוּ שְׁתַּבְּדַק. פ"י לפני תשמיש: לבו נוקפו ופורש. פר"ח פיון דרואה אשתו בזדקת מחשב שאס לא הרגישה לא היתה בזדקת לפי שיזדעת שחכמים לא תקנו לבדק: כדי לחיב בעלה חטאת. הבא גמי הנה מצו למבשי מהו שתבדק קדם תשמיש ונתיח העד עד הבקר כדי לחיב בעלה חטאת אלא דבבר השיב לו שאס תבדק לפני תשמיש לבו נוקפו ופורש: צנוע לא מקרי רשע לא מקרי. בתמיה וא"ת בריש פתבות (דף ב:.) דאמר משום צנועות ומשום פרוצות פיון דקרי להו צנועות הנהו דלא עבדי הכי אמאי קרי להו פרוצות וי"ל דהתם קרי להו צנועות בדאמרינן התם זמנין דלא חניס וסבירה דחניס ואע"ג שפדיון הנה לה לתלות שאין חניס דרב העולם חינו אנוסים ופרוצות משום דזמנין דאנוס פרוש פעמים זיודעת שהוא אנוס ואמרה דלא אנוס ול"ג התם וסבירה: אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק. ובפעסוקה בטרויות אורי וא"ת מאי קמ"ל מתניתין היא (לעיל נדה יא.) ובשעה שהיא עוזבת לשמש את ביתה וליכא למימר דאתא לאשמועינן דאע"ג דאין לה וסת דמתר לקומה על ידי בדיקה כר"ח בן אנטונינוס וכן פרש רש"י לקמן דהלשון משמע דלא בא להשמיענו הפרא אלא להשמיענו הצריכה בדיקה וי"ל דקמ"ל באין לה וסת דאפילו ישנה צריכה בדיקה: בין וסנות. פ"י דליכא אסור נדות אצל אסור לבא על הישנה בדאמר בגדרים (כ:) א"נ הבא לא לגמרי בישנה אורי אלא אינה ערה כל כך שתדע להשיב אס היא טהורה אס לאו: **שמואל במאי מוקי לה** וא"ת ולוקמה באינה עסוקה בטרויות ויש לומר דזיק מלשנא ויתירא דקתני גסיהם להם בחזקת טהרה ואמאי אצטריך תו למתני ובאין וטהרים עמהם אלא לגלויי דאורי דעסוקה בטרויות ובפ"ב (לקמן נדה דף טו.) דקתני כל הנשים בחזקת טהרה וקתני בתר הכי והבאין מן הדרך גסיהם להם בחזקת טהרה וקתני תרתין אע"ג דאינה עסוקה בטרויות אורי התם אשמועינן דאין לחלק בין באין מן הדרך לבני העיר וא"ת בלא שמואל תקשי מתניתין דמצרכת בדיקה בעסוקה בטרויות אצרותא דהבא וי"ל דפרין לשמואל אפילו בישנה באין לה וסת אצל מתני' לא מירי בישנה וכן פ"י רשב"ס. [א"נ ממתיני' ה"מ לדחקי ולאזקומי באין לה וסת ונהי שעתה לא קאי אלא אצריכה להיות בזדקת ותו לא אע"ג דפשטא דמתניתין ביש לה וסת דפרין לעיל והא מתניתין ביש וסת עסקינן]: פיון שתבשה. פרוש פיון שפא מן הדרך מפוסה ותובשה לתשמיש ואי חזיא בבר רמיא אנפשה שהרגישה בשעת

ראיה וזכרת אצל אס לא בא מן הדרך אסור בערה לפי שאינו מירין בפיוס על תשמיש אלא בא עליה מיד ולא רמיא אנפשה לאזכורי שהרגישה: מהו למעבד פי הא מתניתא. פ"י רש"י פי הא מתניתא דבעיא בדיקה או תביעה וקשה דבערה דוקא מצריך בדיקה ואס בן מאי קא מהדר ליה דמגניא באפה דבתביעה לא מגניא באפה ועוד אי לבעלה גרידא קבשי דממשמע דלכני בבל היה שואל הא פשיטא דאמר לעיל (נדה דף יא:) כל לבעלה לא בעיא בדיקה וגם אין לה להחמיר לבדק דא"כ לבו נוקפו ופורש בדאמר לעיל ואי בעסוקה בטרויות קבשי פשיטא אצריכה בדיקה דתנן ובשעה שהיא עוזבת ביתה כו' ותו למה תולה בעיותו בדרימתא וזי נמי מצרכה בדיקה לטהרה ונראה לפרש מהו למעבד פי הא מתניתא דאמר לעיל אף לבעלה גרידא איתא דהיתה טמאה הנה אמרה ליה קדם לכן אצל בבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן נדה טו.) דבאין מן הדרך גסיהם להם בחזקת טהרה אכא נמי למימר דהינו דלא בעו בדיקה אצל בעו תביעה אי נמי בערות דוקא אי נמי ביש לה וסת: **לרבא: מהו למעבד פי הא מתניתא?**

"בַּעַא מִיָּנִיָּה רַבִּי זִירָא מֶרַב יְהוּדָה: אֲשֶׁה מֵהוּ שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה לְבַעֲלָהּ? אָמַר לִיָּה: לֹא תַבְּדוּק. וְתַבְּדוּק — וּמָה בִּכְךָ? אִם כֵּן — לְבוֹ נוֹקְפוֹ וּפּוֹרֶשׁ. בַּעַא מִיָּנִיָּה רַבִּי אָבָא מֶרַב הוֹנָא: אֲשֶׁה מֵהוּ שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה כְּשִׁיעוּר וָסֵת, כִּדִּי לְחִיִּיב בַּעֲלָהּ חֲטָאתָ? ^(א)אָמַר לִיָּה: מִי מִשְׁכַּחַת לָהּ לְבִדְיָקָה כְּשִׁיעוּר וָסֵת? וְהִתְנַיָּא: אֵיזָהוּ שִׁיעוּר וָסֵת? מִשָּׁל לְשִׁמְשׁ וְעַד שְׁעוּמָדִים בְּצַד הַמִּשְׁקוּף, בִּיצִיאת הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנֵס עַד. הָוִי: וָסֵת שְׁאֲמָרוּ — לְקַנוּחַ, וְלֹא לְבִדְיָקָה. אָלָא מֵהוּ שְׁתַּקַּנְחָ? אִיכָא דְאָמְרִי, הִכִּי בַּעַא מִיָּנִיָּה: אֲשֶׁה מֵהוּ שְׁתַּבְּדוּק עֲצָמָה כִּדִּי לְחִיִּיב בַּעֲלָהּ אֲשֶׁם תְּלוּי? אָמַר לוֹ: לֹא תַבְּדוּק. וְתַבְּדוּק, וּמָה בִּכְךָ? אִם כֵּן, לְבוֹ נוֹקְפוֹ וּפּוֹרֶשׁ. ^(ב)וּבְשַׁעֲזָה שְׁהִיא עוֹבֶרֶת וְכוּ'. אָמַר רַבִּי אֲמִי אָמַר רַבִּי יִנְאי: וְזָהוּ עֵדֶן שֶׁל צְנוּעוֹת. אָמַר לִיָּה רַבִּי אָבָא בַּר מַמְל לְרַבִּי אֲמִי: תַּנָּא תַנִּי "צְרִיכוֹת", וְאַתָּה תַנִּי "צְנוּעוֹת"! אָמַר לִיָּה: שְׁאֲנִי אוֹמֵר כָּל הַמִּקְיִים דְּבִרֵּי חֲכָמִים נִקְרָא "צְנוּעִ". אָמַר רַבָּא: וְשְׂאִינּוּ מִקְיִים דְּבִרֵּי חֲכָמִים — "צְנוּעִ" הוּא דְלָא מְקַרִּי, הָא "רִשְׁעִי" לֹא מְקַרִּי? אָלָא אָמַר רַבָּא: צְנוּעוֹת — עַד שִׁבְדָּקוּ בּוֹ עֲצָמָן לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ זֶה, אֵין בּוֹדְקוֹת בּוֹ לִפְנֵי תַשְׁמִישׁ אַחֵר, וְשְׂאִינָן צְנוּעוֹת — בּוֹדְקוֹת וְלֹא אִיכַפַּת לָהֶן. ^(ג)"גּוּפָא, אָמַר רַבִּי זִירָא, אָמַר רַבִּי אָבָא בַּר יִרְמְיָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: אֲשֶׁה שְׂאִין לָהּ וָסֵת אֲסוּרָה לְשִׁמְשׁ עַד שְׁתַּבְּדוּק. אָמַר לִיָּה רַבִּי זִירָא לְרַבִּי אָבָא בַּר יִרְמְיָה: אֵין לָהּ וָסֵת — בַּעֲיָא בְּדִיקָה, יֵשׁ לָהּ וָסֵת — לָהּ וָסֵת? אָמַר לִיָּה: יֵשׁ לָהּ וָסֵת — עָרָה בַּעֲיָא בְּדִיקָה, יִשְׁנָה לֹא בַּעֲיָא בְּדִיקָה; אֵין לָהּ וָסֵת — בֵּין עָרָה בֵּין יִשְׁנָה בַּעֲיָא בְּדִיקָה. " אָמַר רַבָּא: וְלִימָא לִיָּה — יֵשׁ לָהּ וָסֵת, לְטַהֲרוֹת בַּעֲיָא בְּדִיקָה, לְבַעֲלָהּ לֹא בַּעֲיָא בְּדִיקָה; אֵין לָהּ וָסֵת, אֲפִילוּ לְבַעֲלָהּ נִמְי בַּעֲיָא בְּדִיקָה. וּמַדְלֵא אָמַר לִיָּה הִכִּי, שְׁמַע מִיָּנִיָּה קֶסֶבֶר שְׁמוּאֵל: כָּל לְבַעֲלָהּ לֹא בַּעֲיָא בְּדִיקָה. ^(ד)תַּנּוּ רַבְּנָן: חֲמַרְיִן וּפּוֹעֲלִין, וְחַבָּאִין מִבֵּית הָאָבִל וּמִבֵּית הַמִּשְׁתָּה — גְּשִׁיָּהֶם לָהֶם בְּחֻזַּקַּת טַהֲרָה, וּבָאִין וְשׁוֹהִין עִמָּהֶם, בֵּין יִשְׁנוֹת בֵּין עֲרוֹת. בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים? שְׁהַנִּיחֹן בְּחֻזַּקַּת טַהֲרָה, אָבִל הַנִּיחֹן בְּחֻזַּקַּת טוּמְאָה — לְעוֹלָם הִיא טֻמְאָה, עַד שֶׁתֹּאמַר לוֹ "טַהוֹרָה אֲנִי". וְהָא שְׁמוּאֵל בְּמַאי מוֹקִי לָהּ? אִי בְּשִׁישׁ לָהּ וָסֵת — קוֹשִׁיא עָרָה, וְאִי בְּשְׂאִין לָהּ וָסֵת — קוֹשִׁיא בֵּין עָרָה בֵּין יִשְׁנָה! לְעוֹלָם בְּשִׁישׁ לָהּ וָסֵת, וּכְיִין שְׁתַּבְּעָה — אֵין לָהּ בְּדִיקָה גְּדוּלָּה מִזֹּו. אָמַר לִיָּה רַב פִּפְּא לְרַבָּא: מֵהוּ לְמַעַבַּד כִּי הָא מַתְנִיתָא?

אמר

שמאי אומר פרק ראשון נדה

יב.

	עין משפט נר מצוה
---------------------------------------	---------------------------------

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' א:

ב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה ה"ל ט:

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' א:

ד מו"י פד' מהל' איסורי ביאה ה"ל ט:

ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ב:

ו מו"י פד' מהל' איסורי ביאה ה"ל טז:

ז מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה"ל ג:

ח סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ב:

ט מו"י פח' מהל' איסורי ביאה ה"ל טז:

י מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

יא סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' א:

יב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה ה"ל ט:

 עין משפט גור מצורה
--

א סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג, טוש"ע יו"ד סי' קפו סעי' ב:

ב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

ג מו"י פכ"ה מהל' אישות הל' ז:

אמר ליה מנגי'א באפה. פרוש אס גרין להקיצה עד שתתנשב דעתה להשיב אס סודני תלמיד חכם על שם (תהלים כה) סוד ה' ליראיו: לא בעי'א בדיקה דכי מטהר'א לה בדיקה מנגי'א באפה. ל"א מהו למעבד כי הא מתניתא דלא בעי'א בדיקה דאיהו ס"ל באין מן הדרך לאו דוקא וכ"ס יושב בביתו. אמר ליה סודני רב פפא מטיל שבר הוא בדאמר באפהו גשך (פ"מ דף סה.) שיכראי לא פסיד ומטיל שבר נקרא סודני גדאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיג.) תמרי בחלותך לבי סודנא רהוט: לא מנגי'א באפה בתמיה. אס אתה מצריכה בדיקה והלא תמאס ותתנגה בפניו: דלמא אינהו מחמירי אנפשיהו ומצריכים בדיקה לגשותיהן ומורים לאחרים דתר פהילכתא דאוקמנא דלא בעי'א בדיקה לפיכך שאל לגשותיהו דאיהו גמי בעי לאחמורי בותיה. לשנא אחרני'א אינהו מחמירי אנפשיהו ומורים דצריכה בדיקה להסמיר והס אין מצריכין גשותיהן לבדק ושבוש הוא דלאו הני מחמירי אנפשיהו אלא מקילי אנפשיהו ומחמירי לאחרים וחלילה לעשות כן: ולא פרות שאוכל בעלה מנכסי מלוג שלה ולא אמרינן פיון דאין לה פתה הימנו אשתכח דלאו אשתו היא ולהדר לה פירי דאכל: ולא מזונות אס הלך למדינת הים דאס גשגשה אין בית דין פוסקים לה מזונות מנכסיו: ולא בלאות כגון אס הכניסה לו בנדים בשומת פתבתה ואמרינן בכתבות (דף עט:) עינא ליה גלמא מפסי בה ואזל עד דבלי חו בשמגדשה אע"ג שקצת הבלאות קומין אין מחזירין לה: בשני עדים סדינין: עותיה אי חזאי: תקניה אי לא חזאי: אזי לבעלה בדמפרש לקמן: מזונות תנאי פתבה הן את תהא יתבא בביתי ומתנא מנכסי ובלאות גמי משומת פתבה הן עשמו לה מה שהיא מכנסת והוא מקבלן עליו לשלם לכשימות או לכשיגרשנה פמו שאנו כותבין ודין נדוי'א דהעגלת לה וכו': וכו' **ויקיה ממזרים** הלכך אומרים לו הוי יודע שהמגרש את אשתו משום נסת לא יחזיר ואפלו היא חזרת וקובעת ותו לא מצ' למימר אלו הייתי יודע שךך פו' שהרי התרו בו וגמר בדעתו וגרשה והכי גמי אמרינן גבי מוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר דמס' גטין (דף מו.): **דבעי לאגבוי'ה פתבתה** והכי קאמר ליה את אמרת אין לה פתבה ואנא סבירא לי אזי לו לבעלה שנקסר ממונו דנזאי יש לה פתבה: דמקלקלה ליה את אמרת משמשת בעדים אזי לבעלה דדלמא לא חזיא לפני תשמיש וחזיא בשעת תשמיש: הא אמר שמואל חדא זמנא בדמותב ואזל מדר' אבא בר ירמיה ומנה שמעינן דס"ל לשמואל דעסוקה בטירות בעי'א בדיקה לבעלה ושאינה עסוקה בטירות לא בעי'א בדיקה: מאן דמתני הא לא מתני הא לעולם בעסוקה ודקשי'א לך תרתו למה לי רב יהודה דמתני הא משמה דשמואל לא מתני הא דר' אבא ורבי אבא לא מתני הא דרב יהודה. ואי קשי'א הא רב יהודה גמי אמרה דאמר רב יהודה לעיל גבי מתני' דקתני לעיל ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בעסוקה כו' לאו פרבא היא דרב יהודה לא אשמועינן דאס בעסוקה מידי דמתתני' הנה שמעינן פיון עסוקה פיון אינה עסוקה ואתא רב יהודה למימר ואשמועינן משמה דשמואל דשאינה עסוקה לא בעי'א בדיקה והכי אשמועינן דהלכה כר"ח וכאותה משנה דעסוקה בטירות בעי'א בדיקה והכי עקר. ואית דמפרשי פי האי לשנא והאמר שמואל חדא זמנא לעיל דאוקמנא למתני' דמתני משמשת בעדים בעסוקה בטירות מאן דמתני הא כו' לעולם בשאינה עסוקה ודקשי'א לך דרבי אבא בר ירמיה אהא דרב יהודה לא תקשי אמוראי טינהו אלבא דשמואל וטועין בדבר דא"כ קשי'א דרב יהודה אדרב יהודה דהא אינה גופה אמר דשאינה עסוקה לא בעי'א בדיקה:

אמר ליה: סודני, לא, דמגניא באפיה. אמר רב כהנא: שאלתינהו לאינשי ביתיה דרב פפא ודרב הונא בריה דרב יהושע, כי אתו רבנן מבי רב מצרכי לכו בדיקה? ואמרו לי: לא. ולישייילינהו לדידהו! דילמא אינהו קא מחמירי אנפשייהו. תנו רבנן: אשה שאין לה וסת — אסורה לשמש, ואין לה לא כתובה, ולא פירות, ולא מזונות, ולא בלאות, ומוציא ולא מחזיר עולמית, דברי רבי מאיר. ר"רבי חנינא פן אנטיגנוס אומר: משמשת בשני עדים, הן עותה, הן תקנוה. משום אבא חנן אמרו: אזי לו לבעלה. אסורה לשמש — דילמא מקלקלה ליה. ואין לה כתובה — פיון דלא חזיא לביאה, לית לה כתובה. ולא פירות, ולא מזונות, ולא בלאות — תנאי כתובה ככתובה דמו. ויוציא, ולא יחזיר עולמית. פשיטא! לא צריכא — דהדרה ואתקנה. מהו דתימא ליהדרה? קא משמע לן, דזימנין דאזלא ומנסבא ומתקנא. ^(א) ואמר: "אילו הייתי יודע שכה הנה, אפילו הייתם נותנין לי מאה מנה — לא הייתי מגרשה!" ונמצא גט בטל, ובניה ממזרין. משום אבא חנן אמרו: "אזי לו לבעלה". איכא דאמרי לרבי מאיר אמר ליה, דבעי לאגבוי'ה כתובתה. איכא דאמרי לרבי חנינא פן אנטיגנוס קאמר ליה, דמקלקלה ליה. אמר רב יהודה אמר שמואל: הלכה פרבי חנינא פן אנטיגנוס. ובמאי? אי בעסוקה בטירות, הא אמרה שמואל חדא זימנא! ואי בשאינה עסוקה בטירות, הא אמר כל לבעלה לא בעי'א בדיקה, דאמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל: "אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק", ואוקימנא לה בעסוקה בטירות! מאן דמתני הא לא מתני הא.

הדרן עלה שמאי אומר.

מתני'

מצטרבא לה בדיקה מנגי'א באפה. ל"א מהו למעבד כי הא מתניתא דלא בעי'א בדיקה דאיהו ס"ל באין מן הדרך לאו דוקא וכ"ס יושב בביתו. אמר ליה סודני רב פפא מטיל שבר הוא בדאמר באפהו גשך (פ"מ דף סה.) שיכראי לא פסיד ומטיל שבר נקרא סודני גדאמרינן בערבי פסחים (פסחים דף קיג.) תמרי בחלותך לבי סודנא רהוט: לא מנגי'א באפה בתמיה. אס אתה מצריכה בדיקה והלא תמאס ותתנגה בפניו: דלמא אינהו מחמירי אנפשיהו ומצריכים בדיקה לגשותיהן ומורים לאחרים דתר פהילכתא דאוקמנא דלא בעי'א בדיקה לפיכך שאל לגשותיהו דאיהו גמי בעי לאחמורי בותיה. לשנא אחרני'א אינהו מחמירי אנפשיהו ומצריכים בדיקה לגשותיהן ומורים לאחרים דתר פהילכתא דאוקמנא דלא בעי'א בדיקה לפיכך שאל לגשותיהו דאיהו גמי בעי לאחמורי בותיה. לשנא אחרני'א אינהו מחמירי אנפשיהו ומורים דצריכה בדיקה להסמיר והס אין מצריכין גשותיהן לבדק ושבוש הוא דלאו הני מחמירי אנפשיהו אלא מקילי אנפשיהו ומחמירי לאחרים וחלילה לעשות כן: ולא פרות שאוכל בעלה מנכסי מלוג שלה ולא אמרינן פיון דאין לה פתה הימנו אשתכח דלאו אשתו היא ולהדר לה פירי דאכל: ולא מזונות אס הלך למדינת הים דאס גשגשה אין בית דין פוסקים לה מזונות מנכסיו: ולא בלאות כגון אס הכניסה לו בנדים בשומת פתבתה ואמרינן בכתבות (דף עט:) עינא ליה גלמא מפסי בה ואזל עד דבלי חו בשמגדשה אע"ג שקצת הבלאות קומין אין מחזירין לה: בשני עדים סדינין: עותיה אי חזאי: תקניה אי לא חזאי: אזי לבעלה בדמפרש לקמן: מזונות תנאי פתבה הן את תהא יתבא בביתי ומתנא מנכסי ובלאות גמי משומת פתבה הן עשמו לה מה שהיא מכנסת והוא מקבלן עליו לשלם לכשימות או לכשיגרשנה פמו שאנו כותבין ודין נדוי'א דהעגלת לה וכו': וכו' **ויקיה ממזרים** הלכך אומרים לו הוי יודע שהמגרש את אשתו משום נסת לא יחזיר ואפלו היא חזרת וקובעת ותו לא מצ' למימר אלו הייתי יודע שךך פו' שהרי התרו בו וגמר בדעתו וגרשה והכי גמי אמרינן גבי מוציא את אשתו משום שם רע או משום נדר דמס' גטין (דף מו.): **דבעי לאגבוי'ה פתבתה** והכי קאמר ליה את אמרת אין לה פתבה ואנא סבירא לי אזי לו לבעלה שנקסר ממונו דנזאי יש לה פתבה: דמקלקלה ליה את אמרת משמשת בעדים אזי לבעלה דדלמא לא חזיא לפני תשמיש וחזיא בשעת תשמיש: הא אמר שמואל חדא זמנא בדמותב ואזל מדר' אבא בר ירמיה ומנה שמעינן דס"ל לשמואל דעסוקה בטירות בעי'א בדיקה לבעלה ושאינה עסוקה בטירות לא בעי'א בדיקה: מאן דמתני הא לא מתני הא לעולם בעסוקה ודקשי'א לך תרתו למה לי רב יהודה דמתני הא משמה דשמואל לא מתני הא דר' אבא ורבי אבא לא מתני הא דרב יהודה. ואי קשי'א הא רב יהודה גמי אמרה דאמר רב יהודה לעיל גבי מתני' דקתני לעיל ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה ואמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בעסוקה כו' לאו פרבא היא דרב יהודה לא אשמועינן דאס בעסוקה מידי דמתתני' הנה שמעינן פיון עסוקה פיון אינה עסוקה ואתא רב יהודה למימר ואשמועינן משמה דשמואל דשאינה עסוקה לא בעי'א בדיקה והכי אשמועינן דהלכה כר"ח וכאותה משנה דעסוקה בטירות בעי'א בדיקה והכי עקר. ואית דמפרשי פי האי לשנא והאמר שמואל חדא זמנא לעיל דאוקמנא למתני' דמתני משמשת בעדים בעסוקה בטירות מאן דמתני הא כו' לעולם בשאינה עסוקה ודקשי'א לך דרבי אבא בר ירמיה אהא דרב יהודה לא תקשי אמוראי טינהו אלבא דשמואל וטועין בדבר דא"כ קשי'א דרב יהודה אדרב יהודה דהא אינה גופה אמר דשאינה עסוקה לא בעי'א בדיקה:

שמאי אומר פרק ראשון נדה

מסורת הש"ס

א תוספתא גיטין; גיטין מו.

הילכתא למסיחא דהא בא"י לעולם היו עסוקים בטירות גדאמר לעיל (נדה דף ו:) חכרי'א מדן כגליל: משמה דשמואל דאין לה וסת מתר לקומה אס תבדק וכן בפסקא דהלכה כר"ח אין להקשות דמה גרין לפסק כר"ח פיון דבעסוקה בטירות אירי וכי

מסורת הש"ס
א לקמן מ.; משנה נדה ב לקמן מ. ג מסכת כלה רבתי ד לקמן מ.; שבת מא. ה כתובות כז.; עבודה זרה ע.; משנה עבודה זרה
תורה אור השלם

וברע בעיני יהוה אשר עשה ונסת גס־אטו (בראשית לח, י)

הנחמים בְּאֵלִים פֶּסַח קִלְעֻץ

רצונו שחטי הולדים בנחלים תסת שפעי הסלעים [שעניהו נו, ה]

אבד תאבדון את־כִּלְהַמְקַמֹּת

אשר עבדו־שם הוּגִים אשר אתם ירשים אתם את־אֱלֹהֵיהֶם על־הַקְרִים הַרְמִים ועל־הַגְּבֻעוֹת וסִסַּח קִלְעֻץ רָצוּן (דברים יב, ב)

מקצו' כל היד המרובה לבדק שבזקתת תמיד שמא רחמה: פגשים משבחת שמתוך כך לא אחי לידי ספק טמאה ובעלה לא אחי לידי אסורא: ובאגשים שבזק עצמו תמיד באמתו

כָּל

אִ"מִתְנִי' תַּקְצִץ' **כָּל** הַיָּד הַמְרֻבָּה לְבִדּוּק בְּנָשִׁים — מְשׁוּבַּחַת.

ובאנשים — תקצץ. גמ' מאי שנא נשים, ומאי שנא אנשים?
נשים לאו בנות הרגשה נינהו — משובחות, אנשים דבני הרגשה נינהו — תקצץ. אי הכי מאי איריא מרבה? כי לא מרבה נמי! כי קתני "מרבה" — אנשים. תנא: במה דברים אמורים? לענין שכבת זרע, אבל לענין זוב — אף הוא משופח בנשים. ואפילו לענין שכבת זרע, אם בא לבדוק בצרור או בחרס — בודק. ובמטלית לא? והתנא: בודק עצמו במטלית ובכל דבר שרוצה! כדאמר אביי: במטלית עבה, הכא נמי במטלית עבה.[[]^{ה]} והיכא איתמר דאביי? אהא דתנן: הנה אוכל בתרומה, והרגיש שגודעזעו איברי — אוחו באמתו, ובולע את התרומה.[[]^{ה]} אוחו? והתנא: רבי אליעזר אומר: כל האוחז באמתו ומשתין — באילו מביא מבול לעולם! אמר אביי: במטלית עבה, רבא אמר: אפילו תימא במטלית רפה, פיון דעקר — עקר, ואביי חייש דלמא אתי לאוסופי, ורבא לא חייש דלמא אתי לאוסופי. ולא? והתנא: הא למא זה דומה? לנותן אצבע בעינו, שכל זמן שאצבע בעינו — עין מדמעת וחזזרת ומדמעת! ורבא, גופא, רבי אליעזר אומר: כל האוחז בשעתיה — לא שכיח. גופא, רבי אליעזר אומר: כל האוחז באמה ומשתין באילו מביא מבול לעולם. אמרו לו לרבי אליעזר: וכלא נצוצות נתזין על רגליו, ונראה פכרות שפכה, ונמצא מוציא לעז על בניו שהן ממזרים! אמר להן: מוטב שיוציא לעז על בניו שהן ממזרים, ואל יעשה עצמו רשע שעשה אחת לבני המקום.‏ ‏תַּנְיָא אִידָּהּ: אֹמֵר לָהֶן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לַחֲכָמִים, אֶפְשָׁר יַעֲמֹד אָדָם בְּמָקוֹם גָּבוֹה וְיִשְׁתִּין, או ישתין בעפר תיחוח, ואל יעשה עצמו רשע שעשה אחת לבני המקום. הי אמר להו ברישא? אילימא קמיינתא אמר להו ברישא, בתר דאמר להו איסורא הדר אמר להו תקננתא?! אלא, הא אמר להו ברישא, ואמרו ליה: אין לו מקום גבוה ועפר תיחוח, מאי? אמר להן: מוטב שיוציא לעז על בניו, ואל יעשה עצמו רשע שעשה אחת לבני המקום.‏ ‏א"ל וכל כה למא? מפני שמוציא שכבת זרע לבטלה, דאמר רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה, שגאמר: "וירע בעיני ה' (את) אשר עשה וימת גם אותו". ‏ר"י יצחק ורבי אמי אמרי: באילו שופה דמים, שגאמר: "ההנמים באלים תחת כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת סעיפי הסלעים", אל תקרי "שוחטי" אלא "סוחטי". רב אסי אמר: באילו עובד עבודה זרה, כתיב הכא "תחת כל עץ רענן", וכתיב הтам "על ההרים הרמים ותחת כל עץ רענן". רב יהודה ושמואל הוו קיימי אאיגרא דבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא. אמר ליה רב יהודה לשמואל: צריה אני להשתין. אמר ליה: שייגא, אחוז באמתה והשתן לחוץ.‏ ‏⁽¹⁾היכי עביד הכי? והתנא: רבי אליעזר אומר: כל האוחז באמתו ומשתין — באילו מביא מבול לעולם! ‏אמר אביי: עשאו כבולשת, דתנן: בולשת (שנכנס) [שנכנסה] לעיר, בשעת שלום — חביות פתוחות אסורות, סתומות מותרות, בשעת מלחמה — אלו ואלו מותרות, לפי שאין להן פנאי לנסה. אלמא: דכיון דבעיתי לא אתי לנסוכי, הכא נמי: פיון דבעיתי לא אתי להרהורי. והכא מאי בעיתותא איכא? איבעית אימא: ביעתותא דליליא ודאיגרא, ואיבעית אימא: ביעתותא דרביה, ואיבעית אימא: ביעתותא דשכינה, ואיבעית אימא: אימתא דמריה עליה, דקרי שמואל עליה: "אין זה ילוד אשה". ‏ואיבעית אימא: נשוי הנה, דאמר רב נחמן: אם הנה נשוי — מותר. "ואיבעית אימא, כי הא אורי ליה, דתני אבא בריה דרבי בנימין בר חייא: אבל מסייע בפיצים מלמטה. ואיבעית אימא, כי הא אורי ליה, דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: גבול יש לו, מעטרה ולמטה – מותר,

מעטרה

כל היד פרק שני נדה

מקצו' כל היד. באגשים תהנו. ואם צריך לבדק יבדק בצרור או בחרס כדאמר בגמ' וא"ת הא לקמן אמר דלמטה מעטרה מתר והינו פפי האמה וגם הוא בודק עצמו וי"ל דגם למעלה לצד הגוף צריך לבדק שמא הלך עם טפת קרי אי"י אפי' מעטרה ולמטה לא שרי אלא להשתין משום ניצוצות או משום בית הקנסת אבל כזי לבדק עצמו לא: [גשים דלאו בנות הרגשה נינהו – לר"ת דמפרש (יבמות יב) ג' גשים משמשות כמון הינו צריכות ושאר גשים מותרות משום [דלא] מפקחא אחריה ורביה י"ל פיון דלאו בנות אסור הרגשה נינהו אפילו הוו מקנישות לפי' ר"ת קשה לר' יוחנן בן ברוקה דתניא (שם דף ס"ה) על גניהם נאמר פרו ורבו ועוד נהי נמי דלא מפקדו אפ"י להשחית זרע הקשו לאיש לבן גנשין שבתורה וי"ל דהינו טעמא שהגשים לעולם מוריעות פגים וגם הוא דקר להוריש אבל אנשים מוריעים כחון ואין דקר להוריש שם. גי'[: אוחו והתניא רבי אליעזר אומר כו'. ואם תאמר לימא הא דקאמר אוחו ובולע הינו למטה מעטרה דשרי וי"ל אם יצח הירע לכא עד פי האמה שוב לא יוכל לעכבו אי נמי פיון שאוחז באמה בידק שלא ינא זרע יש ההור אפי' למטה מעטרה וא"ת ומאי פריך מר' אליעזר והלא רצון פליגי עליה ושרי וכן לקמן מאי פריך. אדרכ יהודה מרבי אליעזר וי"ל דרצון לא שרו אלא כמשתין משום לעז ממחרות אבל לצרך ד"א אכרי ורב יהודה נמי היה עומד במקום גבוה עליבא ניצוצות ולא היה אוחו אלא כזי שלא יפל מי רגלים על הפתל ובהא לא שרו רצון אי נמי לסוף הודו חכמים לדברי ר' אליעזר דקאמר בפרק פיעד מדרכין (פרכות דף מ.) אין מי רגלים בלין אלא פשיעה או בעפר תחוח או במקום גבוה והינו כרבי אליעזר אבל אוחו באמה לא קאמר אע"ג דמסתמא כמו בן בלין ולקמן בפרקין (נדה דף טז:) שלש גאליה נחשיב אוחו באמה ומשתין ולא הוצר גם רבי אליעזר: והלא ניצוצות נתזין. וא"ת וישפשא פילו כדאמרי' בפ' אמר להם הממנה (וימא ל.) דמצנה לשפשא וי"ל דכשאיין אוחו אירבא רב ניצוצות ולא כגי בשפשוף אבל באוחז ליבא אלא מעט וכגי בשפשוף דאי הנה כגי בשפשוף אף כשאינו אוחו גם רצון לא הוו שרו: ונשמוד במקום גבוה. ואפילו בפרקע קשה והא דאמר בפרק מומין אלו (פכורות דף מד:) לא ישתן לא על גבי מקום קשה ולא על גבי פלי דאמר רב האי מחרי דבבל מהדרי מניא גשין שיטס וי"ל דהתם מיידי כמון לברת שהיא גבוה מפל הארות כדאמרינן (פכורות דף נה.) כל הארות למטה משלש נהרות ושלש נהרות למטה מפרת ומפרת שהיא גבוה מפלס יורד גשין שיטס שהיא גבוה כדאמרי' (זבחים דף נה:) קבור למכניה בעין שיטס דמדלי טפי אבל כחוק מפרת או אפלו לתוך שאר נהרות שרי: אם היה נשוי מתר. ובפ' כל פתחי (שבת דף קיח:) דקאמר דקרי ליה לרבי רבינו הקדוש שלא היום ידו למטה מאכנתו הינו רבויא שהיה נשוי והיה מחמיר על עצמו:

ג.

עין משפט נר מצוה

א סמג לאוין קיא, סמג לאוין קכו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ד:
ב מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:
ג מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

ד מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' כג:
ה מו"י פד' מהל' תרומות הל' ד:
ו סמג לאוין קכו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ד:

ז מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' כג:
ח טוש"ע או"ח סי' ג סעי' יג:
ט מו"י פד' מהל' תפילין ומזוזה וספר תורה הל' יח:

י סמג לאוין קכו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' א:

יא מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יח:
יב מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יח:
יג טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ב:

יד סמג לאוין קמח, טוש"ע יו"ד סי' קכט סעי' יב:
טו מו"י פ"ב מהל' מאכלות אסורות הל' כד:

טז סמג לאוין קכו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ד:
יז מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' כג:
יח טוש"ע או"ח סי' ג סעי' טו יד:

יג:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א סמג לאוין קבו, טוש"ע או"ח סי' רמ סעי' א:

ב מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יט:

ג מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

ד סמג לאוין קבו, טוש"ע או"ח סי' רמ סעי' א:

ה מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יח:

ו מו"י פו' מהל' תלמוד תורה הל' יד:

ז טוש"ע או"ח סי' רמ סעי' ב:

ח מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יט:

ט מו"י פ"ג מהל' איסורי ביאה הל' יח:

י סמג לאוין קבו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ד:

יא מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יח:

יב סמג לאוין קבו, טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ד:

יג מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' כג:

יד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ח:

טו מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

טז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

יז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ח:

יח מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

יט מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

כ מו"י פב' מהל' אישות הל' כו:

כא סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ז:

כב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

כג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ח:

כד מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

כה מו"י פז' מהל' תרומות הל' ה:

כו מו"י פז' מהל' תרומות הל' ה:

כז טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ו:

כח מו"י פח' מהל' כלי המקדש והעובדין בו הל' יח:

המקשה עצמו לדעת והא בנדוי. אינו מנקה מעצמו אלא בלומר תוכים לנדונו מעטרה ולמעלה לצד הגוף: ונרע אלמא מקרי רע: וכתוב לא וגורך לא וגור עמך רע:

פדאמרי' כפ"ק דקדושין (דף כח:) עד היכן הוא גלגול שבועה עד שיאמר השבע לי שאין עבדי אתה והוא שמותי משמתנין לם דתניא הקורא לחברו עבד יהא בנדוי משמע דיהא בנדוי הינו דמשמתנין ליה:

פין ציד פין פרגל. הינו דמשפסף מילתו ציד או פרגל: קשים גרים לישראל כספחת. מה שמקשה רש"י שלא חשיב כסוטה ערכות דעקב רב י"ל לפי שלא נזע חשבונן מיהו במכילתא אמר דעקב רב היו בפגלים ביוצאי מצרים ור"י מפרש דלפיך קשים שמתמעים בישראל ולאמר בפ' עשקה יוחסין (קדושין דף ע:) אין שכינה שוכה אלא על משפחות המנחכות שבישראל וכן נראה דהתם על ההיא מלתא מיתני דר' חלבו: [וע"ע תוס' ודמות מז: ותוס' קדושין ע: ד"ה קשים]: עד שיקלו כל הגשמות שבגוף. והא דאמר (שבת דף קיח:) אלמלי שמרו ושראל ב' שבתות מיד היו נבאלים וי"ל דהרבה היו ויולדות בדרם אחד: דינא תנן. (ובשבת (דף קח:) דאמרי' יד לפה תקנן אינו לא דינא ולא לטותא אלא בלומר טוב לו לקון ידו קדם שיגע למקומות הללו משום בתי מלך: אלמא דינא תנן. השתא טבור דתקנן ממש והינו דאמר דרכו נבקעת ומשגי ה"ח תקנן ידו על טבורו פי' על שנגע על טבורו ולעולם לטותא הוא והא דתתני דרכו נבקעת לא קאי אלתקנן אלא על גשכ לו קון ומיהו פתקפתא גרים והלא דרכו נבקעת פרישא והשתא חתי שפיר ומ"מ משגי דה"ק אס אסור לעולם ליגע פעמים שפרכו נבקעת בגוף אס גשכ לו קון:

כל היד פרק שני נדה

מעטרה ולמעלה לצד הגוף: ונרע אלמא מקרי רע: וכתוב לא וגורך לא וגור עמך רע:

מַעַטְרָה ו**לְמַעַלָּה** — אָסור. ^(חא"א)אָמר רב: **הַמְקַשָּׁה** עֲצָמוּ לְדַעַת — יִהְיֶה בְּנִדּוּי. וְלֵימָא "אָסור"! דְּקַמְגַּרְי יֵצֵר הָרַע אֲנַפְשִׁיָּהּ. וְרַבִּי אַמִּי אָמר: נִקְרָא "עֲבָרִיין". שָׂכָף אוֹמַנְתּוּ שֶׁל יֵצֵר הָרַע: הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ "עֲשֵׂה כָּה", וּלְמַחֵר אוֹמֵר לוֹ "עֲשֵׂה כָּה", וּלְמַחֵר אוֹמֵר לוֹ "לֵךְ עֲבוֹד עֲבוּדָה זָרָה" — וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד. ^(ד"א)אִיכָא דְאֶמְרִי, אָמר רַבִּי אַמִּי: כָּל הַמְּבִיא עֲצָמוּ לַיָּדִי הִרְהוּר — אֵין מְכַנִּיסִין אוֹתוֹ בַּמְּחִיצָתוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. פְּתִיב הָכָא: "וַיִּרַע פְּעִינִי ה'", וּכְתִיב הֶתֶם: "כִּי לֹא אֵל חַפֵּץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹּרְךָ רַע". "וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מֵאִי דְכָתִיב "יִידִיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ"? אִלּוּ הַמִּנְאָפִּים בִּיד. תֵּנָּא דְבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "לֹא תִנָּאֲךָ" — לֹא תִהְיֶה (בָּהּ נִיאוּרָה) [נִואֵרָה], בִּין בִּיד בִּין פְּרָגֵל. ^טתְּנוּ רַבְּנַן: הַגֵּרִים וְהַמְשַׁחֲקִין בְּתִינוּקוֹת — מַעַכְבִּין אֶת הַמְּשִׁיחַ. בְּשִׁלְמָא גֵרִים — כְּדִרְבִּי חֵלְבּוֹ, דְּאָמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ: "קִשִּׁין גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כִּסְפַּחַת", אָלָא מְשַׁחֲקִין בְּתִינוּקוֹת מֵאִי הִיא? אֵילִימָא מִשֶּׁכֶּב זָכוּר — בְּנִי סָקִילָה נִינְחָה! אָלָא דֶּרָה אַכָּרִים — בְּנִי מְבוּל נִינְחָה! ^(א"א)אָלָא דְנִסְיָבִי קִטְנוּת, דְּלֹא בְּנוֹת אוּלּוּדֵי נִינְחָה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵין בּוֹ דּוֹד בָּא עַד שְׂיִכְלוּ כָּל הַנְּשֻׁמוֹת שִׁבְגוּהָ, שְׁנֶאמַר: "כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף וַנְּשֻׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי". בְּאַנְשִׁים תִּקְצֹץ. אִיבַעְיָא לְהוּ: דִּינָּא תֵּנּוּ אוּ לְטוֹתָא תֵּנּוּ? דִּינָּא תֵּנּוּ, כִּי הָא דָּרֵב הוּנָּא קִץ יָדָא, אוּ לְטוֹתָא תֵּנּוּ? תָּא שְׁמַע, דְּתַנְיָא: רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמַר: יָד לְאַמָּה — תִּקְצֹץ יָדוֹ עַל טְבוּרוֹ. אָמְרוּ לוֹ: יִשָּׁב לוֹ קוֹץ בְּכִרְסוֹ, לֹא יִטְלָנוּ!? אָמַר לֵהּ: לֹא. וְהִלֵּא פְרִיסוֹ נִבְקַעַת! אָמַר לֵהּ: מוּטָב תִּבְקַע פְּרִיסוֹ, וְאַל יֵרֵד לְבָאֵר שַׁחַת. אִי אֶמְרַתְּ בְּשִׁלְמָא דִּינָּא תֵּנּוּ, הִיִּינוּ דְאֶמְרִי: "וְהִלֵּא פְרִיסוֹ נִבְקַעַת", אָלָא אִי אֶמְרַתְּ לְטוֹתָא תֵּנּוּ, מֵאִי "פְרִיסוֹ נִבְקַעַת"? אָלָא מֵאִי דִינָּא תֵּנּוּ, לֹא סָגִי דְלֹאֵו עַל טְבוּרוֹ? ^{י"ב}"אָלָא חֲכִי קֶאֱמַר רַבִּי טְרַפּוֹן: כָּל הַמְּכַנִּיס יָדוֹ לְמַטָּה מִטְבוּרוֹ — תִּקְצֹץ. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי טְרַפּוֹן: יִשָּׁב לוֹ קוֹץ בְּכִרְסוֹ לֹא יִטְלָנוּ!? אָמַר לֵהּ: לֹא. וְהִלֵּא פְרִיסוֹ נִבְקַעַת! אָמַר לֵהּ: מוּטָב תִּבְקַע פְּרִיסוֹ, וְאַל יֵרֵד לְבָאֵר שַׁחַת. ^(י"טו"ד)מִתְּנִי' הַחֲרֻשַׁת, וְהַשּׁוּטָה, וְהַסּוּמָא, וְשִׁנְטְרַפָּה דַּעֲתָה — אִם יֵשׁ לָהֶם פִּקְחוֹת, מִתְקַנּוֹת אוֹתָן, וְהֵן אוֹכְלוֹת בְּתֵרוּמָה. גָּמַ' חֲרֻשַׁת — אִיְהִי תִבְדּוּק לְנִפְשָׁה! דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי: חֲרֻשַׁת הָיְתָה בְּשִׁכּוּנְתֵּינוּ, לֹא דִיָּה שְׂבוּדָקָת לַעֲצָמָה, אָלָא שְׁחִירוּתֶיהָ רוּאוֹת וּמֵרָאוֹת לָהּ! ^(י"כ"ה)הֶתֶם — בַּמִּדְבָּרַת וְאַיִנָּה שׁוֹמַעַת, הָכָא — בְּשִׁאינָה מִדְבָּרַת וְאַיִנָּה שׁוֹמַעַת. כְּדַתְּנּוּ: חֲרַשׁ שֶׁדָּבְרוּ חֻכְמִים בְּכָל מָקוֹם — אֵינּוּ שׁוֹמַעַ וְאַיִנּוּ מְדַבֵּר. ^{כ"אכ}הַסּוּמָא — אִיְהִי תִבְדּוּק לְנִפְשָׁה, וְתִיחֲזִי לְחִבְרִיתָהּ! אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְרַבִּי חֲנִינָא: סוּמָא אֵינָה מִשְׁנָה. ^{כ"ב}וְשִׁנְטְרַפָּה דַּעֲתָה — הִיִּינוּ שׁוּטָה! שִׁנְטְרַפָּה דַּעֲתָה מַחֲמַת חוּלִי. ^(כ"ה)תְּנוּ רַבְּנַן: כִּהֵּן שׁוּטָה — מְטַבִּילִין אוֹתוֹ, וּמַאֲכִילִין אוֹתוֹ תֵּרוּמָה לְעָרֵב, וּמְשַׁמְרִין אוֹתוֹ שְׁלֹא יִישַׁן. יִישַׁן — טָמֵא, לֹא יִישַׁן — אָמְרוּ לוֹ: כָּל שָׂפָן שְׁמַבִּיא לַיָּדִי חִימוּם! אָמַר לֵהּ: לְדַבְּרִיכֶם, שׁוּטָה אֵין לוֹ תִקְנָה. אָמְרוּ לוֹ: לְדַבְּרִינוּ — יִישַׁן טָמֵא, לֹא יִישַׁן טְהוֹר; לְדַבְּרֶיהָ — שְׁמָא יֵרָאָה טָפָה כְּחֻדָּל, וְתִפְלַע בְּכִיס! תֵּנָּא מִשׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרוּ: עוֹשִׁין לוֹ כִּיס שֶׁל מִתְּכַת. ^{י"א}אָמַר אַבְיִי: וְשֶׁל גִּחְשַׁת, כְּדַתְּנָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: רוֹאִין אוֹתָן אֲבַעוּלִין שֶׁל אֲזוּב כְּאִילוּ הֵן שֶׁל גִּחְשַׁת. ^{י"א}אָמַר רַב פֶּפְאָ: שְׁמַע מִיַּנָּה מְכַנְסִים אֲסוּרִים, וְהִכְתִּיב: "וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסִי כִּד לְכַסּוֹת בִּשְׂרַ עֲרוּהָ"! ^{י"ה}הוּא, כְּדַתְּנָא: מְכַנְסִי כַהֲנִים לְמָה הֵן דּוֹמִין? כְּמִין פְּמִלְגֵּיָא שֶׁל פְּרָשִׁים, לְמַעַלָּה — עַד מִתְּנַים, לְמַטָּה — עַד יַרְכִּים, וַיֵּשׁ לָהֶם שְׁנָצִים, וְאֵין לָהֶם לֹא בֵּית הַנֶּקֶב וְלֹא בֵּית הָעֲרוּהָ. אָמַר אַבְיִי:

רוֹכְבִי

מסורת הש"ס	
א שבת קהנן; אוצר מדרשים מדרש לעולם	
ב שבת קמט:	
ג יבמות סגן; מסכת כלה רבתי; עבודה זרה ה.	
ד חולין לא:	
ה תהיגה ב:	
ו תוספתא נדה	

תורה אור השלם	
כִּי לֹא אֶל־הַפִּי־דִשָּׁע אֶתָּה לֹא יִגְדֹּךָ רַע [תהילים ה, ה]	
וַיִּרַע בְּעֵינָי וַהֲנֵה אֲשֶׁר עָשָׂה וַתָּקַם נַפְשִׁי־אֲתוֹ [בראשית לח, י]	
וּבְפִרְשֵׁיכֶם כְּפִיכֶם אֲעֲלִים עֵינֵי מַכֶּם גַּם מִי־תִרְבּוּ תַפְּלָה אֵינִי שֹׁמֵעַ יְדִיכֶם דְּמִים מְלֹאוּ [ישעיהו א, טו]	
לֹא תִרְצָח	לֹא
הֲנִיף תִּנְבֵּב לֹא־תַעֲנֶה בְרָעָה עַד שָׁקַר [שמות כ, יג]	לֹא
הַדְּשִׁים וּמוֹעֲדֵיכֶם שְׁנֵאָה נִפְשִׁי הִיוּ עָלַי לְטִרְחַ נְלֵאִיתִי נִשְׂא [ישעיהו א, יד]	לֹא תַחַמֵּד בֵּית וָעֵד לֹא־תַחַמֵּד אֶשֶׁת רָעָה וְעַבְדּוֹ וְאִמָּתוֹ [שורו וחסרו וכל אשר לרעה ושמות כ, יז]
כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לִנְצַח אֶקְצוּף כִּי־רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי [ישעיהו נז, טז]	כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לִנְצַח אֶקְצוּף כִּי־רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי [ישעיהו נז, טז]
וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסִי־כִּד לְכַסּוֹת בִּשְׂרָ עֲרוּהָ מִקְטָנִים וְעַד־יָרְכִים יִהְיוּ [שמות כח, כב]	

בְּיַד מוֹצִיא זֶרַע לְבִטּוּלָה: כְּסַפַּחַת דְּכַתִּיב
בְּגֵרִים (יִשְׁעִיָּהוּ יל) וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם וְנִחַפְּחוּ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לָשׁוֹן כְּסַפַּחַת שְׁקָשִׁים לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפַּחַת שְׁאִין בְּקוֹיִים בְּמַצּוֹת וּמִבְּיֹאִין פּוֹרְעָנוּת וְעוֹד שְׁמָא לְמַדִּים יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל עֲרִבִים זֶה בָּזָה וְלֹאֵו מִלְּתָא הִיא שְׂכָל נִתְעַרְבוּ בְּשָׂבִיל הַגֵּרִים דְּאֶמְרִינוּ בְּמַס' סוּטָה (דף לו:): נִמְצָא לְכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל שֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף וְשִׁלָּשַׁת אֲלָפִים וּתְק"ן בְּרִיתוֹת שְׂכָלָן נִתְעַרְבוּ זֶה בָּזָה אֲלִמָּא לֹא נִתְעַרְבוּ עַל הַגֵּרִים: בְּנִי סָקִילָה נִינְחָה וְאֵת אֶמְרַתְּ מַעַכְבִּים אֶת הַמְּשִׁיחַ וְתוּ לֹא הִלֵּא בְּמִיתָה הֵן נְלוּנִים: דְּכָךְ אַכָּרִים הֵינוּ שְׂכִבַת זֶרַע לְבִטּוּלָה וְאִינוּ מַשְׁכָּב זְכוּר דְּבַמְשַׁכָּב זָכוּר כְּתִיב (וַיִּקְרָא כ) מַשְׁכָּבִי אִשָּׁה: דְּנִסְיָבִי קִטְנוּת וְהוּא רָחוּו לְהוֹלִיר נִמְצָא בְּטַל מִפְרִיָּה וּרְבִיָּה כָּל יְמֵי קִטְנוּתָהּ: שְׂבִגוּף חָדָר. כִּי גוּף שֶׁס מְקוּם הַמְּעִיחַד לְגַשְׁמוֹת הַעֲתִידִים לְהוֹיֹת נוֹלָדִים: כִּי רוּחַ הַרוּחוֹת שְׁלַפְנִי שְׁנִזְרַתִּי לְהוֹיֹת נוֹלָדִים קִדָּם יַעֲטוּף מַעַכָּב אֶת הַגִּילָה דְּקִרָא בְּגִילָה כְּתִיב כִּי לֹא לְעוֹלָם אָרִיב וְלֹא לִנְצַח אֶקְטוּף וְגו' נִשְׁמוֹת שְׁאִין עֲשִׂיתִי יַעֲטוּף וּמִסְפִּיפָה לְרִישָׁה מְדִירֵשׁ. יַעֲטוּף כְּמוֹ (בְּרַאשִׁית נ) וְהַעֲטוּפִים לָלֶבֶן: קֵן זָדָא דְאֶמְרִינוּ בְּסוּדָרֵרִין כָּל הַמְּרִים יָדוּ עַל חֲבֵרוֹ תִּקְנָן דְּכַתִּיב חֲרוּשׁ רְמֵה תִשְׁכַּר. רַב הוּנָּא קֵן זָדָא אֲלִמָּא תִּקְנָן דִּינָּא הוּא: תִּקְנָן יָדוּ עַל טְבוּרוֹ חס"ד טְבוּרוֹ מִמֶּשׁ וְהֵינוּ דְאֶמְרִי לִיָּה וְהִלֵּא דְרָסוֹ נִבְקַעַת שְׁקוּרָעָן שֶׁס אֶת יָדוֹ: וְהִלֵּא דְרָסוֹ נִבְקַעַת מִפְּנֵי הַקּוֹן: לְמַטָּה מִטְבוּרוֹ וְהִי קֶאֱמַר תִּקְנָן עַל שְׁהֲכִיפָה לְמַטָּה מִטְבוּרוֹ: מִתְּנִי' מִתְּקַנוֹת אוֹתָן כּוֹתֵק בּוֹתֵק אוֹתָן וּמִרְכוֹת אוֹתָן וּמַטְבִּילִין אוֹתָן: גַּמ' וּמִרְכוֹת לָהּ שְׁהִיתָה בְּקוֹיָה בְּמִרְכָּה דָּס טָמֵא וְדָס טְהוֹר: מַדְבַּרְת וְאֵינָה שׁוֹמַעַת בְּבֵר שְׁמַעָה וְלִמְדָה לְדָבָר וְאֲחֵר כֵּן נִתְקַדְּשָׁה: בְּכָל מְקוּם לְהוֹצִיא מִכְּלָן כֵּן זַעַת שְׁלֹא יִישַׁן בְּנִי שְׁלֹא יִתְחַמֵּם וְיִרְכָּה: כִּיס שֶׁל עוֹר וּבִשְׂרַעֲנִי לְהַאֲכִילוֹ וּבְדָקוֹ בְּכִיס: וְתִבְלַע בְּכִיס וְקֹאכִיל תְּרוּמָה בְּטַמְאָת הַגּוֹף וְהֵין בְּמִיתָה דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא כ"ב:ט') וּמִתּוֹ בּוֹ כִּי יִחַלְלָהּ: רוֹאִין אוֹתָן לַעֲנִין מִי חֲטֵאתָ קֶאֱמַר לְטַמֵּא בְּמִשָּׁא דְּכַעִי' עַד דְּדַרְי כְּשַׁעוֹר הִזָּאה בְּלֶאמַר כפ"ק (לְעִיל נִדָּה ט.) כְּמָה הִיוּ בְּמִים וְיִהְיֶה בָהֶם בְּדִי הִזָּאה בְּדִי שְׂיֻטְבֵּל רִאשֵׁי גִבְעוּלִין וְזֶה בְּלוּמַר בְּדִי שְׂיִהֵא בָהֶם בְּדִי לְהוֹיֹת לְבַד מֵה שְׁהֵאזוּב בּוֹלַע: רַבִּי יִהְיֶה אוֹמַר פּו' שֶׁל נִחְשַׁת אֲלִמָּא שֶׁל נִחְשַׁת לֹא בִלְעָ: שְׁמַע מִנָּה מִמְּקַתְנִי כָּל שָׂפָן שְׂאִתָּה מְבִיאוֹ לִיָּדי חִמוּם אֲלִמָּא מְכַנְסוֹם אֲסוּרִין: פַּמְלִנֵּא סוּנֵר פּוֹרְעִי"ט. חֲלָלוּ תַלְוִי לְמַטָּה בְּרַחֵב שְׂכָל יִתְעַטֹּף הַאֲבָר וְיִתְחַמֵּם: שֶׁל פְּרוּשִׁים גְּנוּשִׁים לִ"א שֶׁל פְּרָשִׁים: שְׁנָצִים אֲשַׁרְלַט"ש כְּשֵׁין שְׁלָנוּ: וְאֵין לָהֶם לֹא בֵּית הַנֶּקֶב וְלֹא בֵּית הָעֲרוּהָ בְּלוּמַר חֲלָלוּ רַחֵב וְתַלְוִי לְמַטָּה וְלֹא הִיָּה תִּיֻק כֵּין הִרְכִּיבִים לְהוֹיֹת הַאֲבָר מִתְעַטֵּף בּוֹ שְׁלֹא יִבֹּא (הַאֲבָר) לִיָּדי הַקְּהוֹר וְהֵינוּ בֵּית הָעֲרוּהָ. וְכִית הַנֶּקֶב בִּשְׁחַן חֲצִרִית כִּינָּג דָּקָב הִרְעִי כְּתַבְנִית אָדָם נִכְנְסוֹת כֵּין עֲנִיבְתִּינוּ וּמַלְכָּלוּת בְּזַעָה וּגְנָאִי הוּא לְבַגְדִי קִדָּשׁ בְּכָן. לְשִׁנָּא אַחֲרִינָא בֵּית הַנֶּקֶב וְכִית הָעֲרוּהָ דְּרָכָן הִיָּה לַעֲשׂוֹת נִקְבִים בְּמַכְנְסוֹם כִּינָּג בֵּית הָעֲרוּהָ לְהַשְׁמִין מִסֵּ לַחוֹן דְּכָךְ שֶׁס וְכֵן כִּינָּג בֵּית הִרְעִי וּבְשִׁנְגוּמַר קוּשֵׁר הַנֶּקֶב דְּרַעֲשָׂה וְסוּתְמָנוּ:

^[1] בְּיַד מוֹצִיא זֶרַע לְבִטּוּלָה: כְּסַפַּחַת דְּכַתִּיב

^[2] בְּגֵרִים (יִשְׁעִיָּהוּ יל) וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם

^[3] וְנִחַפְּחוּ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל לָשׁוֹן כְּסַפַּחַת שְׁקָשִׁים

^[4] לְיִשְׂרָאֵל כְּסַפַּחַת שְׁאִין בְּקוֹיִים בְּמַצּוֹת

^[5] וּמִבְּיֹאִין פּוֹרְעָנוּת וְעוֹד שְׁמָא לְמַדִּים יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל עֲרִבִים

מסורת הש"ס

א לעיל ה.

ב לקמן נז; שבעות יח; כריתות

יח; כריתות יז:

ג לעיל ו, תוספתא נדה

רוכבי גמלים אברהים מתחממים בבשר הקמל ומוציאים זרע:
פֶּלֶס רָשָׁעִים רָכְבִּי גַמְלִים חֲסוּרִין לֹאכֹול בְּתִרוּמָה.
ואע"ג דאמר שמואל בפי' יוצא לפן (לקמן נדה דף מג.) פל שכבת זרע שאין פל גופו מרגיש אינו מוטא הבא דלמא רבגיט פל גופו ולא חזשפה:
רכבי גמלים פֶּלֶס רָשָׁעִים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים.
וא"ת דאמרינן בפרק גשרה יוחסין (קדושין דף פב.) גמלים רבן פשרים חמרים רבן לסטין וי"ל דהבא מייירי ברוכבים ומשום הרהור והתם לא מירי ברוכבים אלא בגוהנין כחודה על הגמלים והם האלבים פרנגל רחוק במקום סכנה וממירין [שהם לבטים משום דבשעה שקוטינן] עושין רמאות במשא ובמתן:
אפרקיר.
פי' הקונטרס פניו למעלה וכן משמע בהמוכר את הספינה (כ"ב דף עד.) גפי מתי מדבר דגנו אפרקיר וחליף טייעא תיתי ברכיהו ורמחא ביצה ולשון אפרקיר אפרהיאה קלל (קדקדא) ולא בפרוש הערוך דפי' פניו מטה ולשון אפרקיר אפי' קיד ועוד קשה כי"ש דאפרקיר למה לי.
[וע"ע תוספות פסחים קח. ד"ה פרקין]:
לית אמאן דגני אפרקיר.
פי' בהקונטרס שגדיו מנחות על מולתו ומתחמם ורשב"ם פרש שבגדיו נוטלין על חמתו ומתחמם ומה שפי' עוד שפעמים [מתקשה ומתגלה] לא נראה דבבית כנור או אפל מאי אי"ל.
[ועוד שמעתי בששוכב אפרקיר מתחמם השדירה ומחמת זה יתקשה האבר ויבא לידי קרי.
גליון:]
ק"ש פי מצלי אסור.
הינו בשאחא קצת אפרקיר אכל על צו לגמרי שרי בדאמר בפ' מי שמתו (פרכות דף כד.) שנים שהן ושנים במטה זה הופך פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן וזורין ק"ש:
וליוחס דלמא דם מאכלת הוא.
אכל על דחיות דמטמאין לה אם מצא דם לא פריך דדלמא חומרא היא אכל הבא פריך אמאי חייבין בפרקין דלמא מימי חלין בשורה ועוד נראה וכן פר"ח דפריך אלמצא על שלו כי לא נמצא על פלה אמאי מטמאין פיון דאיבא הוכחה דלא חתי מגופיה:
דחוק הוא אצל מאכלת.
אין לפרש שאינה יכולה לפגם אלא בלחך ולפעמים נכנסת דא"כ הנה ליה למימר בקמון ללשנא דדחוק הוא אימר אתרמוני אתרמי ולמה צריך להזכיר דשמש רצפה לכך י"ל בדוח הוא שאינה באה בכלל כמון לרחם מפני ההוא שיוכל השמש להכניס ודחוק הוא אצל מאכלת הינו דאינה נכנסת בשום פנים מחליה אלא שפעמים שמתקרבת לרחם כ"כ עד שהשמש מקניסה ומרצפה:
וטחתי בירכה.
פרוש במקום שאין דם המקור יכול לפל דם:
ולמחר מצאה עליה דם.
ה"ג רש"י פי' על זכה וקאמר דטמאה נדה דאיבא למימר דמן השד נתלכלך וזכה ולא משגלמא וא"ת ותבדק השד וי"ל שנאבד השד אי"נ שמא דם השד עצמו בא מדם וזכה פיון שנימצא על השד רק במקום שנגע בירכה ובגון שיש בנרים ועוד דליבא חששא דמאכלת [או שמא פיון שנימצא על וזכה במקום שנגע בשד מוכח מלתא שמשמת השד הוא וטמאה.
גליון:]
וזקח בשד הדמון לה אכל בשאינו בדון לה הוי ספק ספקא בדפי' רש"י וזקח טחתי בירכה אכל העיחתי בקופסא פשיטא דטמאה ור"ח גרס ומצאה עליו פרוש על השד וטחתי בירכה הינו בגלוי שלא העיחתי בקופסא דבהיחתי בקופסא פשיטא דטמאה ופריך והא חוששין אמרת לן דאימר משגלמא חתי:
אמר שמואל טמאה נדה.
אפי' ר' תיא דמזכר בסמוך מודה הבא דהא ר' תיא בר' יוחי ס"ל ושמואל גופיה פסוק בהאשה (לקמן נדה נט:) ברבי יוסי והבא קאמר דטמאה נדה:
בשד שאינו בדון לה.
נראה לפרש דידעיה נחי לפני יוס או יומים ושתי

כל היד פרק שני נדה

ארוכבי גמלים אסורין לאכול בתרומה.
תניא **נ**מי **ה**כי:
רוכבי גמלים — פולם רשעים, הספגים — פולם צדיקים, החמרים — מהן רשעים מהן צדיקים.
איבא דאמרי:
הא דמכפר, הא דלא מפר;
ואיבא דאמרי:
הא דמטריטין, הא דלא מטריטין.
רבי יהושע **בן לוי** לייט אמאן דגני אפרקיד.
איני?
והאמר **רב יוסף:**
פרקדן **לא יקרא "קריית שמע"** — **קריית שמע** הוא דלא יקרא, הא מגנא שפיר דמי!
לעננן **מגנא**, **כי מצלי** — **שפיר דמי**.
לעננן **קריאת שמע**, **כי מצלי** — **אסור**.
והא **רבי יוחנן מצלי וקרי קריאת שמע!**
שאני רבי יוחנן, דבעל פשר הוה.
מתני' דרר בנות ישראל משמשות בשני עדים, אחד לו ואחד לה, והצנועות מתקנות **שלישי לתקן את הבית**.
נמצא על שלו — **טמאין וחייבין קרבן**.
נמצא על שלה **אותיות** — **טמאין וחייבין בקרבן**.
נמצא על שלה לאחר זמן — **טמאין מספק**, ופטורין מן הקרבן.
איזהו אחר זמן?
כדי שתירד מן המטה ותדיח פניה, ואחר כך מטמאה מעת לעת, ואינה מטמאה את בועלה.
רבי עקיבא אומר:
אף מטמאה את בועלה.
"מודים חכמים לרבי עקיבא ברואה כתרם שטמאמה את בועלה.
גמ'
וניהוש דלקא **דם מאכלת** הוא?
אמר רבי זירא:
אותו מקום בדוק הוא **אצל מאכלת**.
ואיבא דאמרי:
דחוק הוא אצל מאכלת.
"מאי בינייהו?
איבא בינייהו דאשתבח מאכלת רצופה.
להך לישנא דאמר "בדוק הוא" — **הא מעלקא אתאי**, **להך לישנא דאמר "דחוק הוא"** — **אימא שמש רצפה**.
אתמר:
בדקה בעד הבדוק לה, וטחתו **בירכה**, ולמחר מצאתה **עליו דם**.
אמר רב: טמאה נדה.
אמר ליה רב שימי בר חייה:
והא **"חוששת" אמרת לן!**
איתמר נמי, **אמר שמואל: טמאה נדה**.
וכן מורין בי מדרשא:
טמאה נדה.
אתמר:
בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו **בקופסא**, ולמחר מצאה **עליו דם**.
אמר רב יוסף:
כל ימיו של רבי חייה טימא, ולעת זקנתו **טיהר**.
איבעיא להו:
היכי קאמר?
כל ימיו טימא משום נדה, ולעת זקנתו **טיהר משום נדה**, וטימא משום כתרם.
או דלמא:
כל ימיו טימא משום כתרם, ולעת זקנתו **טיהר מולא פלום?**
תא שמע, **דתנאי:**
בדקה בעד שאינו בדוק לה, והניחתו **בקופסא**, ולמחר מצאה **עליו דם**, **רבי אומר:**
טמאה משום נדה, ו**רבי חייה אומר:**
טמאה משום כתרם.

אמר

את"ל מן השד חתא דלמא פיון דאינו בדון מקמי הכי הנה משום נדה טמאה וזאית דכיון דחזקת דמים דם לא מספקינן במקמי הכי:
משום כתרם בלומר טמאת ספק וטליון:

בשעת בדיקה וטלתי ממקום המצנע ולא בדקה השד אכל אין נראה לפרש שלא היה בדון מעולם דכהא לא היה רבי מחזיק טמאה וזאי:

כל היד פרק שני נדה

יד

עין משפט
נר מצוה

א טוש"ע אה"ע סי' כג סעי' ו:

ב מיי' פד' מהל' תרומות הל' ו:

ג סמג לאוין קיא, סמג עשין יח,

טוש"ע או"ח סי' סג סעי' א:

ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יט:

ה מיי' פד' מהל' דעות הל' ה:

ו מיי' פב' מהל' קריאת שמע הל' ב:

ז סמג לאוין קכו, סמג עשין יח, טוש"ע או"ח סי' סג סעי' א:

ח מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' יט:

ט מיי' פב' מהל' קריאת שמע הל' ב:

י סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפו סעי' ב א:

יא מיי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

יב מיי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

יג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לג:

יד מיי' פה' מהל' שגגות הל' ו:

טו מיי' פה' מהל' שגגות הל' ו:

טז מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

יז מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

יח סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לג:

יט מיי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' יח:

כ סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לה:

כא מיי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' יט:

כב טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לג:

עין משפט גור מצורה

א סמג לאוין קבו, טוש"ע יו"ד
סי' קצ סעי' לו:
ב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה
הל' יט:
ג סמג עשין ריד:
ד מו"י פח' מהל' שגגות הל' ב:
ה טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' א:
ו מו"י פה' מהל' שגגות הל' ו:

מאי לאו בַּזְקֻנוּתוּ. פֿרש"י מִדַּפְּלִיג עַל שְׁחֻלְקוּס עַל דָּפֵס בְּיִלְדוּתָם וְרָשָׁפ"ס פֿרָשׁ דָּרְבִי תִּיאָ תַחֲלָה לְמַד בְּבָבֶל וְלַעֲת זֻקְנֵתוֹ עָלָה וְלִמַּד לִפְנֵי רַבִּי בְּדִלְמָרִינוּ (סָפָה דף כ.) חֲזָרָה וְנִשְׁתַּבַּחָה עָלָיו רַבִּי תִּיאָ וּבָנָיו וַיִּסְדּוּהָ וַעֲי"ל מִדְּקִלְמָר רַבִּי תִּיאָ אֵף אֶתָּה עָשִׂיתָ בְּתָם וְלֹא קִלְמָר אֵף אֶתָּה רַבִּי ש"מ בַּזְקֻנוּתוֹ הִיא זֵהָה תַלְמִיד חֶבֶר בְּדִלְמָר בַּשְּׁלֵהי מִי שְׁמַת (כ"ב דף קנח:) בֶּן עֲזַרִי תַלְמִיד חֶבֶר שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא דִלְמָר לִיה (שֶׁכ אֶתָּה וְלֹא קִלְמָר שֶׁכ מר): הֲאִין מַנְיַחִין דְּבָרֵי הֶרֶב. מִשְׁמַע דְּר' יוֹסִי הִיא רַבִּי שֶׁל רַבִּי וְקָשָׁה דִלְמָר בָּפ' זֶה בּוֹכֵר (סְנֵה־דְרִין כד.) בְּמָה מִחֻבָּבִים זֶה אֵת זֶה דִּאלוֹ ר' יוֹסִי תּוֹס הֵיָה בְּפוֹךְ וַיּוֹשֶׁב לִפְנֵי רַבִּי וְלִמָּר בְּכָר הֹרִיחַ זָקֵן וְרַש"י פ'י הָתָם שֶׁהִיא בְּפוֹךְ מִחֻמַּת כְּבוֹד גְּשִׁיאוֹתָיו שֶׁל רַבִּי וְלִין נִרְאָה דִא"כ הִכִּי מוֹכִיחַ דְּמַחֲבָבִין זֶה אֵת זֶה וְכִי בַּשְּׁבִיל גְּשִׁיאוֹת לֹא הִיא לֹא לְפָסֵךְ כְּרַבּוֹ וְאוֹר"ת דְּבַב־חֲרוּתוֹ שֶׁל רַבִּי הִיא ר' יוֹסִי גְדוֹל יוֹתֵר וּבִזְקֻנוּתוֹ [מִחֻמַּת הַתַּלְמִידִים] תַּתְּכַסֵּם רַבִּי יוֹתֵר בְּדִלְמָר נְמִי הֵבֵא הוֹאִיל וַשְׂכִּיחִי רַבֵּנּוּ קָמַה מַחֲדָדִין שְׁמַעֲתֵיהֶּ: וְדַרְבִּי יוֹסִי מְטַהֵר. נִרְאָה לְגַמְּמִי מְטַהֵר מִדְּקִלְמָר לְעַצְמוֹ מְטַהֵר בְּמֹו גַבִּי אִשָּׁה שֶׁעָשְׂתָה צָרָכֶיהָ דִּהָתָם נִרְאָה לְגַמְּמִי מְטַהֵר דִּלִין נִרְאָה לְפָרָשׁ לְעַצְמוֹ מְטַהֵר דְּמַדְמַטְהֵר גַּבִּי אִשָּׁה שֶׁעָשְׂתָה צָרָכֶיהָ לְגַמְּמִי הֵבֵא בְּעַד שְׁאִינוֹ בְּדוּחַ וַיְטַהֵר לְכָל הַפְּחוּת מִנָּה וַיַּעֲשֶׂהָ בְּמֹו בְּתָם דִא"כ מֵאִי פֶרֶךְ בְּסִמּוּךְ הָאִמֶּר ר' יוֹסִי בֶר' חֲטִינָה לֹא מְטַהֵר ר"מ כו' מֵאִי קוֹשִׁיָא וְהֵלֵא יֵשׁ לְהַקְמִיר בְּעַד שְׁאִינוֹ בְּדוּחַ לֶה טָפִי מִבִּאִשָּׁה שְׁעוֹשָׂה צָרָכֶיהָ מִיֵּהוּ ר"ח פֿרשׁ דְּר' יוֹסִי לֹא לְגַמְּמִי מְטַהֵר בִּאִשָּׁה שְׁעוֹשָׂה צָרָכֶיהָ וּבְמַפְקָנָא דְּר' מ' מִשּׁוֹם גָּדָה אֶתְמַר וְלִפִּי זֶה הֵא דְתַנּוּ בָּפ' הָאִשָּׁה (לְחֻמֵּן גָּדָה דף נט:): אִישׁ וְאִשָּׁה שְׁעָשׂוּ צָרָכֵיהֶן בְּסַפֵּל וְנִמְצָא זָם דְּר' יוֹסִי מְטַהֵר וּפְרִין בְּגִמְמָכָא לְמָה לִי הֵךְ בָּבֵא וּמַשְׁנִי אִי מְרִישָׁא ה"א דִּיעֲבַד קַמ"ל כּוּפָא דִאֵף לְבַתְחֵלָה לִפִּי ר"ח לֹא קָלִי אֵף לְבַתְחֵלָה אֲרִישָׁא אֵלֶּא אֲכִסְיָא זְקוּלָא: בְּשִׁינוּ חֲתוּכָה מִב' חֲתוּכוֹת. וּא"ת בְּרִישׁ פ' כֶּסֶף אֲכָל (בְּרִיעוּת דף י:): דְּפֶרֶךְ לִר' תִּיאָ בֶר רב דְּבִשְׁנֵי חֲתוּכָה מִב' חֲתוּכוֹת מִפְּרִיתָא דִּהָבָא וּמַשְׁנִי רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הִיא דִלְמָר כּוּי תִּיבִין עַל חֲלָפֹו אִשֶּׁם תַּלְוִי אֲדַמְקָשָׁה מִפְּרִיתָא לְסִיעָה מִמַּתְנִי דִּהָבָא דְּפִטְרָה מִקְרָבֵן וי"ל דְּשִׁמְא מִתְנִיתִין לֹא פִטְרָה אֵלֶּא מַחֲטָאת וְלֹא פִלִּיג אֲפְרִיתָא וְהֵא דְקִלְמָר וְתַנָּא דִּינֵן ה"ק אֵת"ל דְּמַתְנִיתִין פּוּטֵר אֵף מֵאִשֶּׁם תַּלְוִי הֵינוּ טַעֲמָא דְּסָבֵר בְּשִׁינוּ חֲתוּכָה מִב' חֲתוּכוֹת: מֵאִי אַחֵר אַחֵר אַחֵר. וְתַמָּה בִּינוּ דְתַנָּא דְּבִי שְׁתּוּשִׁיט יָדָה וְתַטּוּל עַד תַּחַת הַכַּף שֶׁבִּיעָה וְחִיב אִשֶּׁם תַּלְוִי מִמְּלִיל יִדְעִינוּ דִּאִשׁ תַּשְׁהֶה יוֹתֵר עַד שְׁפָרַד מִן הַמָּטָה דִּאֲחֵר

אֲחֵר הִיא וְאִינָּה מְטַמְּאָה בּוֹעֲשָׁה טַמְאָת שְׁבָעָה [עֵין בְּרַשָּׁי"א]:

בּוֹעֲשָׁה וְאִפְּלוּ כָּל מַעֲת לַעֲת: וְהֵא חֲס"כ קַתְנִי דְקַתְנִי בְּמַתְנִי וְחֲס"כ מְטַמְּאָה מַעֲת לַעֲת וְאִינָּה מְטַמְּאָה כּוּי אֵלֶּמָא בְּשֶׁשְׁהִתָּה יוֹתֵר מִבְּדִי שְׁפָרַד הִיא דְּפִלִּיגִי אֲכָל בְּבִדִי שְׁפָרַד מְטַמְּאָה אִפְּלוּ לְרַבָּה וְקָשִׁיא בְּרִיתָא דְּבִדִי שְׁתּוּשִׁיט: וְהֵא חֲס"כ הִיא שְׁעוּרָא דְּבִדִי שְׁפָרַד זֶהוּ חֲס"כ שְׁנַחֲלָקוּ בּו ר"ע וְחֻכְמִיָּם: עַד בְּרָדָה שְׁאִינָּה צְרִיכָה לְהוֹשִׁיט יָדָה תַּחַת הַכַּף הִנֵּי שְׁעוּרָא בְּבִדִי שְׁפָרַד וְתַדִּיחַ בְּאוֹתוֹ עַד: אִין עַד בְּרָדָה דְּבִשְׁרִא לְהוֹשִׁיט יָדָה תַּחַת הַכַּף: בְּבִדִי שְׁתּוּשִׁיט וְתַבְדִּיק וְעוֹלָה בְּמָטָה וְלָרֶב חֲסָדָא אִפִּי' עַד בְּרָדָה גַּבִּישׁ בְּבִדִי שְׁפָרַד מִבְּדִי שְׁתּוּשִׁיט הֲלָכָן אַחֵר אַחֵר הִיא:

כל היד פרק שני נדה

רַבִּי וְלִין נִרְאָה דְּמַצְנֵי הַרְבֵּה תַלְמִידִים שְׁצָרִיכָה בְּגָרִים וְעוֹד בְּשֶׁעוֹר שְׂאֵר בְּתַמִּים שְׁאִין מְטַמְּאִין אֵלֶּא בְּבָגָרִים וְעוֹד אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזִיָא: אִי אֶתָּה מוֹדָה שְׁצָרִיכָה בְּגָרִים וְעוֹד? אָמַר לוֹ: אָבֵל. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, אָף אֶתָּה עָשִׂיתוּ בְּתָם. אַבְרַבִּי סָבֵר: בְּעֵינֵן "בְּגָרִים וְעוֹד" לְאַפּוֹקִי מִדָּם מֵאֲכוּלָת, וְכִינוּ דְנִפְק לֶה מִדָּם מֵאֲכוּלָת — וְדֹאִי מְגוּפָה אֶתָּא. מֵאִי לֹא בּוֹקְנוּתוֹ קָאִי? הָא בְּיִלְדוּתוֹ טִימָא מִשּׁוֹם נָדָה! שְׁמַע מִינָּה. מִשְׁתַּבַּח לִיה רַבִּי לְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חָמָא בֶר בִּיסָא, דְּאָדָם גְּדוֹל הוּא. אָמַר לוֹ: לְכָשְׁיבָא לְיָדָה, הַבִּיאָהוּ לְיָדִי. כִּי אֶתָּא, אָמַר לִיה: בְּעִי מִינָּאִי מִיִּלְתָּא. בְּעָא מִינָּיָה: בְּדָקָה בְּעַד שְׁאִינוֹ בְּדוּק לֶה, וְהִנִּיחַתוּ בְּקוּפָסָא, וּלְמַחֲר מַצָּאָה עָלָיו דָּם, מָהוּ? אָמַר לוֹ: בְּדַבְּרִי אַבָּא אֵימָא לֶה, אוֹ בְּדַבְּרִי רַבִּי אֵימָא לָךְ? אָמַר לִיה: בְּדַבְּרִי רַבִּי אֵימָא לִי. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: זֶהוּ שְׁאוּמְרִין עָלָיו דְּאָדָם גְּדוֹל הוּא? הִיאָה מַנְיַחִין דְּבָרֵי הָרֶב וְשׁוּמְעִין דְּבָרֵי הַתַּלְמִיד? וְרַבִּי חָמָא בֶר בִּיסָא סָבֵר: רַבִּי רִישׁ מְתִיבְתָּא הוּא, וּשְׂכִיחִי רַבֵּנּוּ קַמִּיָּה, וּמַחֲדָדִי שְׁמַעֲתִיתָה. מֵאִי רַבִּי, וּמֵאִי רַבִּי יוֹסִי? אָמַר רַב אֲדָא בֶר מֵתָנָא, תַּנָּא: רַבִּי מְטַמָּא, וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר. וְאָמַר רַבִּי זִירָא: בְּשְׁטִימָא רַבִּי — בְּרַבִּי מֵאִיר, וּבְשְׁטִיחָר רַבִּי יוֹסִי — לְעַצְמוֹ טִיחָר. ⁽ⁿ⁾דְּתַנָּא: הָאִשָּׁה שְׁהִיתָה עוֹשָׂה צָרָכֶיהָ וְרֵאתָה דָּם, רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אִם עוֹמְדָת — טַמְאָה, אִם יוֹשֶׁבַת — טְהוֹרָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: בֵּין כָּה וּבֵין כָּה — טְהוֹרָה. אָמַר לִיה רַב אַחָא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אֲשִׁי: וְהֵא אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא, בְּשְׁטִימָא רַבִּי מֵאִיר לֹא טִימָא אֵלֶּא מִשּׁוֹם בְּתָם, וְאִילוּ רַבִּי מִשּׁוֹם נָדָה קֹאמַר! אָמַר לִיה: אֲנִן הָכִי קֹאמְרִינוּ, כִּי אִיתְמַר הָהִיא מִשּׁוֹם נָדָה אִיתְמַר. ⁽ⁿ⁾נִמְצָא עַל שְׁלָה אוֹתִיוֹם טַמְאִין וְכוּי. תַּנּוּ רַבֵּנּוּ: אִיזְהוּ שִׁיעוֹר וְסֵת? מָשָׁל לְשְׁמִשׁ וְעַד שְׁעוּמְדִין בְּעַד הַמְּשָׁקוּף, בִּיצִיאת שְׁמִשׁ נִכְנָס עַד. הֲוִי וְסֵת שְׁאֲמָרוּ לְקִינוּחַ, אָבֵל לֹא לְבִדִּיקָה. נִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחֵר זָמַן וְכוּי. תַּנָּא: וְחִיִּיבִין אֲשֶׁם תְּלוּי. וְתַנָּא דִידֹן, מֵאִי טַעֲמָא? "בְּעֵינֵן חֲתִיכָה מְשִׁתִּי חֲתִיכוֹת. ⁽ⁿ⁾אִיזְהוּ "אַחֵר זָמַן" וְכוּי. וְרַמִּינָּה: אִיזְהוּ "אַחֵר זָמַן"? פִּירִשׁ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק: כִּדִּי שְׁתּוּשִׁיט יָדָה תַּחַת הַכַּף אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת וְתַטּוּל עַד וְתַבְדּוּק בּוּ. אָמַר רַב חֲסָדָא: מֵאִי "אַחֵר"? אַחֵר אַחֵר. ⁽ⁿ⁾וְהֵא קַתְנִי עֲלָה: נִמְצָא עַל שְׁלָה לְאַחֵר זָמַן — טַמְאִין מִסָּפֵק, וּפְטוּרִין מִן הַקֶּרְבֵּן. אִיזְהוּ "אַחֵר זָמַן"? כִּדִּי שְׁתַּרְד מִן הַמָּטָה וְתַדִּיחַ בְּנִיָּה. "הָכִי קֹאמַר: אִיזְהוּ "אַחֵר זָמַן"? כִּדִּי שְׁתּוּשִׁיט יָדָה לְתַחַת הַכַּף אוֹ לְתַחַת הַכֶּסֶת וְתַטּוּל עַד וְתַבְדּוּק בּוּ, וּכְדִי שְׁתַּרְד מִן הַמָּטָה וְתַדִּיחַ אֵת פְּנִיָּה — מַחְלוּקַת רַבִּי עֲקִיבָא וְחֻכְמִיָּם. וְהֵא "אַחֵר כָּה" קַתְנִי! הָכִי קֹאמַר: וְזֶהוּ "אַחֵר כָּה" שְׁנַחֲלָקוּ רַבִּי עֲקִיבָא וְחֻכְמִיָּם. רַב אֲשִׁי אָמַר: אִידִי וְאִידִי חֵד שִׁיעוּרָא הוּא, עַד בְּרָדָה — כִּדִּי שְׁתַּרְד מִן הַמָּטָה וְתַדִּיחַ אֵת פְּנִיָּה, אִין עַד בְּרָדָה — כִּדִּי שְׁתּוּשִׁיט יָדָה לְתַחַת הַכַּף אוֹ לְתַחַת הַכֶּסֶת וְתַטּוּל עַד וְתַבְדּוּק בּוּ. מִיתִיבִי: אִיזְהוּ "אַחֵר זָמַן"? דְּבָר זֶה שָׂאֵל רַבִּי אֲלִעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק לְפָנֵי חֻכְמִיָּם בְּאוּשָׁא, וְאָמַר לָהֶם:

שְׁמָא

בְּדִלְמָרִינוּ בְּהִירוּסָה בְּתָם (לְחֻמֵּן גָּדָה דף נח:): דְּשַׁד בְּגָרִים וְכוּלָהּ לַתְלוֹת וְלִזְמַר דָּם מֵאֲכֵלָת הוּא: אָבֵל הֵן בְּחָמַת: אָמַר לוֹ ר' תִּיאָ: אֵף אֶתָּה עָשִׂיתָ בְּתָם גוֹהַג אֶתָּה בּוּ דִין בְּתָם דְּשֶׁעוֹרֵי בְּגָרִים וְעוֹד וּבְפָחוּת מִשְׁאֵן לֹא כְלוּם הֲלָכָן מְטַמְּאוּ נְמִי כְּסָף דִּאִי וְזֹאִי קָלִיָּה הִנֵּאִי מְגוּפָה בְּדִקְלִקְמַתְתָּ (לְחֻמֵּן גָּדָה דף מ.) אִפִּי' בְּעֵין הַחֲרָקֵל וּבְפָחוּת מַשּׁוּן: לְאַפּוֹקִי מִדָּם מֵאֲכֵלָת דְּכִינוּ דְּחִינוּ בְּדוּחַ לֶה כָּל בְּמָה דְּלִיבָא בְּגָרִים וְעוֹד הֵיָה לֶה לְסַפּוֹקִי בְּדָם מֵאֲכֵלָת קִדָּם בְּרִיקָה: מֵאִי לֹא בַּזְקֻנוּתוֹ קָלִי מִדַּפְּלִיג עָלָה דְּרַבִּי רַבֵּה: אָמַר לִיה רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל לְרַבִּי חֲמָא בְּעִי מַנְאִי מֵלִתָּא: בְּדַבְּרִי אַבָּא רַבִּי יוֹסִי אוֹ בְּדַבְּרִי רַבִּי וְלַחֲמֵן תַּנִּי פִּלְגְּתִיָּהוּ בְּשִׁמְעָתוֹ: לְעַצְמוֹ מְטַהֵר לְטַעֲמָה אִזּוּל דִלְמָר נְמִי הָכִי בְּדַבְתָּא אַחֲרִיתִי (לְחֻמֵּן גָּדָה דף נט:): צְרִיכָה מְטוֹלָה מוֹס: עוֹמְדָת טַמְאָה דְּכִינוּ דְּדַחֲקָה הִיא הַדּוּר מִי רַבָּלִים לְמַחֲוִי וְלִיָּתִי דָּם וְהָכִי מִפְּרָשׁ בָּפ' הָאִשָּׁה (שָׁם): יוֹשֶׁבַת טְהוֹרָה דְּמַמְקוּס מִי רַבָּלִים הוּא בָּא וְלִין טַמָּא אֵלֶּא דָּם הַמְקוּר. וּמִדְּקִלְמָר רַבִּי מֵאִיר עוֹמְדָת טַמְאָה וְלֹאף עַל גַּב דִּאֲבָא לְסַפּוֹקִינָּה בְּמַקּוּס מִי רַבָּלִים בִּינוּ דְּרַבָּלִים לְדַבֵּר דְּדַחֲקִי לֶה עֲלִמָא וְחֻמַּת דְּמִיָּם מִן הַמְקוּר מְטַמְּאָה ה"נ מְטַמְּאָ: מִשּׁוֹם בְּתָם טַמְאָת כְּסָף לַתְלוֹת וְאִלוּ רַבִּי לְעִיל טַמָּא מִשּׁוֹם גָּדָה דְּקַתְנִי רַבִּי אוֹמַר טַמְאָה גָּדָה: כִּי אֶתְמַר הִיאֵר דְּר' יוֹסִי בֶר חֲטִינָה: הִנֵּי וְסֵת שְׁאֲמָרוּ לְחִיבָה בְּחֻטָּאת: לְקוּחַ מַפְחוּן וְלֹא לְבִדִּיקָה מַפְּגִיָּם דִא"כ שְׁהִתָּה יוֹתֵר מִפְּשַׁעוֹר וְלִין כִּאֵן אֵלֶּא טַמְאָת כְּסָף וְאִשֶּׁם תַּלְוִי: תַּנָּא וְתִיבִין בְּאִשֶּׁם תַּלְוִי אֲנִימְצָא לְאַחֵר אוֹתִיוֹם קָלִי דְקַתְנִי בְּמַתְנִיתוֹ וּבְטוּרִין מִן הַקֶּרְבֵּן: בְּשִׁינוּ חֲתוּכָה מִשְׁנֵי חֲתִיכוֹת דְּכַתִּיב בְּאִשֶּׁם תַּלְוִי (וַיִּקְרָא ה': י"ו) אַחַת מִכָּל מַצֵּת ה' וְחֹסֶפֶר יֵשׁ אִם לְמַקְרָא מַצִּית חֲרִינוּ הֲלָכָן בְּשִׁינוּ שְׁפָיִם אַחַת שֶׁל אֲפוּר וְאַחַת שֶׁל הַכַּר וְאֲכָל אַחַת וְלִינוּ יוֹדַע אֶתָּהוּ אֲכָל אֶתְּנוּ וְאִחוּתוֹ עִמּוֹ בְּבִית וּבָא עַל אַחַת מִהֶן כְּסוּר אֶתְּנוּ הִיא וְנוֹדַע שְׁשַׁתִּיהֶן הִיוּ בְּמָטָה וְלִינוּ יוֹדַע עַל אֶתָּהוּ מִהֶן בָּא אָבֵל הֵבֵא חֲדָא חֲתוּכָה הִיא כְּסָף שְׁרִיא כְּסָף אֲסוּרָה וְתַנָּא בְּרָא כְּבֵר יֵשׁ אִם לְמַסְכֵּת וְהָכִי פִלִּיגִי בְּמַסְכֵּת בְּרִיעוּת (דף יח:): שְׁתּוּשִׁיט וְעוֹלָה בְּמָטָה הֵא בְּדִי שְׁפָרַד שְׁעוּרָא רַבָּה וְאִינָּה מְטַמְּאָה אֵת בּוֹעֲשָׁה אֵלֶּא כְּשֶׁאֲרַב מַגֵּעַ מַעֲת לַעֲת: מֵאִי אַחֵר דְקַתְנִי בְּמַתְנִי' אֶתָּהוּ אַחֵר זָמַן בְּדִי שְׁפָרַד לֹא אֲאַחֵר אוֹתִיוֹם קָלִי דְטַמְאִיָּם מִסָּפֵק אֵלֶּא אֶתָּהוּ אַחֵר זָמַן שְׁהוּא אַחֵר אוֹתוֹ שְׁלֵאֲחֵר אוֹתִיוֹם שְׁאִינָּה מְטַמְּאָה אֵת בּוֹעֲשָׁה לְרַבֵּנּוּ אֵלֶּא לִר"ע בְּדִי שְׁפָרַד כּוּי: וְהֵא עָלָה קַתְנִי כּוּי אֵלֶּמָא אֲטַמְּאִין מִסָּפֵק קָלִי מִשּׁוֹם שְׁמַטְמָאָה אֵת בּוֹעֲשָׁה אִפִּי' לְרַבֵּנּוּ: הָכִי קֹאמַר חֲסוּרִי מַחֲסָרָא וְהָכִי

קַתְנִי אֶתָּהוּ אַחֵר זָמַן שְׁהֵן טַמְאִין מִסָּפֵק בְּדִי שְׁתּוּשִׁיט אָבֵל שְׁהִתָּה בְּדִי שְׁפָרַד מְטַמְּאָה מַעֲת לַעֲת וְאִינָּה מְטַמְּאָה אֵת בּוֹעֲשָׁה רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר מְטַמְּאָה אֵת

בּוֹעֲשָׁה וְאִפְּלוּ כָּל מַעֲת לַעֲת: וְהֵא חֲס"כ קַתְנִי דְקַתְנִי בְּמַתְנִי' וְחֲס"כ מְטַמְּאָה מַעֲת לַעֲת וְאִינָּה מְטַמְּאָה כּוּי אֵלֶּמָא בְּשֶׁשְׁהִתָּה יוֹתֵר מִבְּדִי שְׁפָרַד הִיא דְּפִלִּיגִי אָבֵל בְּבִדִי שְׁפָרַד מְטַמְּאָה אִפְּלוּ לְרַבָּה וְקָשִׁיא בְּרִיתָא דְּבִדִי שְׁתּוּשִׁיט: וְהֵא חֲס"כ הִיא שְׁעוּרָא דְּבִדִי שְׁפָרַד זֶהוּ חֲס"כ שְׁנַחֲלָקוּ בּו ר"ע וְחֻכְמִיָּם: עַד בְּרָדָה שְׁאִינָּה צְרִיכָה לְהוֹשִׁיט יָדָה תַּחַת הַכַּף הִנֵּי שְׁעוּרָא בְּבִדִי שְׁפָרַד וְתַדִּיחַ בְּאוֹתוֹ עַד: אִין עַד בְּרָדָה דְּבִשְׁרִא לְהוֹשִׁיט יָדָה תַּחַת הַכַּף: בְּבִדִי שְׁתּוּשִׁיט וְתַבְדִּיק וְעוֹלָה בְּמָטָה וְלָרֶב חֲסָדָא אִפִּי' עַד בְּרָדָה גַּבִּישׁ בְּבִדִי שְׁפָרַד מִבְּדִי שְׁתּוּשִׁיט הֲלָכָן אַחֵר אַחֵר הִיא:

מסורת הש"ס
א לקמן נטו: תוספתא נדה; לקמן נז: משנה נדה ב לעיל יב.
ג תוספתא נדה
ד לקמן נז: משנה נדה; כריתות יז: כריתות יח.
גליון הש"ס

גמ' משתבח ליה כו'. כעין זה ברכות לח ע"א וש"נ:

שם אמר רב חסדא מאי אחר וכו'. כעין זה נייר דף טו ע"ב:

רש"י ד"ה ה"ק וכו' אבל שהתה כדו שתרד וכו'. ע"י רש"י לקמן דף ס ע"ב ד"ה בעלה באשם תלויו וכו' וביומא דף ז ע"א ברש"י ד"ה אלא באחר אחר:

א מיי' פה' מהל' שגגות הל' ו:
ב מיי' פג' מהל' מטמאי משכב
ומושב הל' ח:
ג מיי' פג' מהל' מטמאי משכב
ומושב הל' ח:
ד סמג לאוין קיא:
ה מיי' פד' מהל' איסורי ביאה
הל' ט:
ו מיי' פד' מהל' מטמאי משכב
ומושב הל' ז:
ז סמג לאוין קיא:
ח מיי' פד' מהל' איסורי ביאה
הל' ט:
ט סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד
ס' קפד סעי' יא:
י מיי' פג' מהל' איסורי ביאה
הל' ט:
יא מיי' פג' מהל' מטמאי משכב
ומושב הל' ט:

שְׁמָא כר"ע אַתָּם אוֹמְרִים שְׁמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֵלָה כָּל מַעַת לַעֲת וְאִין לָכֵס שְׁעוֹר לֹא שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ מִן הַמָּטָה מְטַמְאָה אֶת בּוֹעֵלָה [וְחִיבָת בְּאֶשׁם תְּלוּי] שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ כּוֹי ר"ע אוֹמֵר מְטַמְאָה בּוֹעֵלָה. תָּמָה אִי ר"ע מוֹדֶה בְּרִישָׁא כְּדִמְשַׁמַּע דְּלֹא פְּלִיג אֲלָא חֲסִיפָא ד"כ כִּבְר יֵשׁ אִם לְמַסְכֶּת וּכפ"ק דְּסִנְהֶדְרִין (דף ד.) אֵית לָהּ לר"ע יֵשׁ אִם לְמַקְרָא גְּבִי רְבִיעִית דָּם הֶבֶא מִשְׁנֵי מִתִּים דְּחֹאֵמֵר נִפְשוֹת קִרְיָן וְלִיבָא לְמִימֵר דְּהֶבֶא פְּלִיג נִמְי בְּרִישָׁא דְּהִתְנָן פ' דָּם שְׁחִיטָה (בְּרִיתוֹת דף כב:) בְּחִתִּיכָה שֶׁל קוֹדֶשׁ וְחִתִּיכָה שֶׁל חֲלִין אֲבָל אֲחֵד אֶת הֶרְאֲשׁוּנָה וְכֹא אַחֵר וְאֲבָל אֶת הַשְּׁנִיָּה זֶה מִבְּיָא אֶשֶׁם תְּלוּי וְזֶה מִבְּיָא אֶשֶׁם תְּלוּי דְּכָרִי ר"ע וְאִמְרִי חִיב הַשְּׁנִי הֵא בְּשַׁעָה שְׂאֲכָל לֹא הָיוּ לְפָנָיו ב' חֲתִיכוֹת וְלִמָּאן דְּבַעֲי ב' חֲתִיכוֹת פְּטוֹר בְּכֹה"ג כְּלֹאֵמֵר הָתֵם בְּסוֹף פִּרְחִין וְרַבִּי נִמְי אֵית לָהּ בְּפ' סָפֵק אֲבָל (שָׁם דף יח.) הִיבָא דְּאֲכָל אֶת הֶרְאֲשׁוּנָה בְּמִנְזִיד וְהַשְּׁנִיָּה בְּשׁוּגָג דְּחִיב אֶשֶׁם תְּלוּי עַל הַשְּׁנִיָּה וְרַבִּי כִּבְר כפ"ק דְּסִנְהֶדְרִין (דף ד.) יֵשׁ אִם לְמַקְרָא וְכ"ל דִּישׁ שׁוֹם חֲלוּק בֵּין מַקְרָא לְמַסְכֶּת זֶה לְמַקְרָא וּמַסְכֶּת דְּעָלְמָא דְּחִיב עַר רַב דְּבַעֲי ב' חֲתִיכוֹת כִּבְר דכ"ע כְּכָרִי הֶבֶא דִּישׁ אִם לְמַקְרָא וְרַב אֲסִי דְּפְלִיג עָלֶיהָ כִּבְר דכ"ע כְּכָרִי יֵשׁ אִם לְמַסְכֶּת כְּמוֹ שְׁמַרְיָנוּ (פ"מ דף כב:) גְּבִי יִתֵּן דּוּמְיָא דִּיתֵן וְעוֹבֵד דּוּמְיָא דְּעַבְד (פְּסָחִים דף כו:) וְעַנִּי דּוּמְיָא דְּעַנִּי (שָׁם לו.) וְכַפּוֹת דּוּמְיָא דְּכַפּוֹת (סָפָה דף לב.) וְהָתֵם יֵשׁ טַעֲמָא אַחֲרֵינָא וְתַדַּע כְּדִי פְּרִיךְ הָתֵם טוֹבָא לְחִיב עַר רַב וּמִשְׁנֵי ר"א הִיא דְּמַחְיָב אֶשֶׁם תְּלוּי עַל חֲלָב כּוּי וְהֵא בְּמָה תִּנְחָא פְּלִיגִי בְּמַקְרָא וּבְמַסְכֶּת וְאִמְרִי נִקְט טוֹפִי ר"א דְּשַׁמְנִיתִי הִיא וְגַם הַמִּקְשָׁה וְכִי לֹא הָיָה יָדַע דְּטוֹבָא תִּנְחָא פְּלִיגִי בְּמַקְרָא וּבְמַסְכֶּת אֲלָא בְּדַפְּרִישִׁית וְעוֹד י"ל דר"ע וְרַבִּי חִירוֹ דְּהֶרְאֲשׁוֹן לֹא אֲבָל כָּל הַחֲתִיכָה אֲלָא חֲצִיָּה וּבְשֶׁאֲכָל הַשְּׁנִיָּה הָיוּ עֲדִין ב' הַחֲתִיכוֹת לְפָנָיו וּכְעַנְיָן זֶה מִתְרַן הִירוֹשָׁלַמִי בְּהֶאֱשָׁה רַבָּה: הֵאִי עַד בְּגִידָה וְאִין עַד בְּגִידָה מִבְּעִי לָהּ. פִּרְש"י דה"ל לְפָנָיו הֶפֶל בְּשֶׁהִתָּה וְתָשָׂה דְּלִמָּא מִפְּלַג בְּגִידָה בְּאִין עַד בְּגִידָה בֵּין שֶׁהִתָּה לְלֹא שֶׁהִתָּה וְנִרְאָה לְפָרָשׁ דה"ל לְפָרָשִׁי בְּכִרְיָתָא בְּאִין עַד בְּגִידָה בֵּין דְּמַתְנִיתִין חִירוֹ בִּישׁ עַד בְּגִידָה: בְּשַׁמְאִי דְּאִמֵּר זִיָּה דְּעַתָּה. וּמ"מ מוֹדֶה שְׁמֵאִי בְּחֵד אַחֵר דְּטַמְא שְׂבַעָה בֵּין דְּחִיב אֶשֶׁם תְּלוּי: אִמֵּר רַב לְמַפְרָע וּר"מ הִיא. וּא"ת דבפ"ק דִּיוֹמָא (דף ב.) תָּנִן מִפְּרִישִׁין כ"ג מִבְּיָתוֹ ז' יָמִים דְּשַׁמָּא וְכֹא עַל אֲשֶׁתוֹ

שְׁמָא כָּרָבִי עֲקִיבָא אַתָּם אוֹמְרִים שְׁמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֵלָה? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁמַעְנוּ. "אָמַר לָהֶם: כִּךְ פִּרְשׁוּ חֻכְמִים בְּיִבְנָה: לֹא שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ מִן הַמָּטָה וְתִדִּיחַ אֶת פְּנִיָּה — תוֹדָה וְמִן הוּא זֶה, וְיִטְמְאִין מִסְפֵּק, וּפְטוֹרִין מִקְרָפָן, וְחִיִּיבִין בְּאֶשֶׁם תְּלוּי. שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ מִן הַמָּטָה וְתִדִּיחַ אֶת פְּנִיָּה — אַחֵר הַזְּמַן הוּא זֶה. 'וְכֹן כְּשֶׁשֶׁהִתָּה מַעַת לַעֲת וּמִפְּקִידָה לְפִקִּידָה, בּוֹעֵלָה מְטַמָּא מִשּׁוֹם מַגַּע, וְאִינּוּ מְטַמָּא מִשּׁוֹם בּוֹעֵל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִף מְטַמָּא מִשּׁוֹם בּוֹעֵל. רַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַפְּאִי אוֹמֵר: בְּעֵלָה נִכְנָס לְהִיכָל וּמִקְטִיר קְטוֹרֶת. בְּשֶׁלְמָא לָרַב חֲסִדָּא, הִיִּינוּ דְּמִטְהָרִי רַבְּנָן. אֲלָא לָרַב אֲשִׁי, אֲמַאי מִטְהָרִי רַבְּנָן? וְכִי תִימָא: דָּאִין עַד בִּידָה, הֵאִי "עַד בִּידָה" וְ"אִין עַד בִּידָה" מִיבְּעִי לִיהִ! קִשְׁיָא. רַבִּי יְהוּדָה בְּנוֹ שֶׁל רַבִּין יוֹחָנָן בֶּן זַפְּאִי אוֹמֵר: בְּעֵלָה נִכְנָס לְהִיכָל וּמִקְטִיר קְטוֹרֶת. וְתִיפּוֹק לִיָּה דְּהוּה נּוֹגַע בְּמַעַת לַעֲת שְׁבַנְדָה! הוּא דְּאִמֵּר בְּשַׁמְאִי, דְּאִמֵּר: כָּל הַנְּשִׁים דִּינִין שְׁעָתָן. וְתִיפּוֹק לִיָּה דְּהוּה בְּעַל קָרִי! בְּשֶׁלֹּא גָמֵר בִּיאָתוֹ. וּמוֹדִים חֻכְמִים לָרַבִּי עֲקִיבָא בְּרוּחָא פְּתָם, אָמַר רַב לְמַפְרָע, וְרַבִּי מֵאִיר הִיא. 'וְשַׁמּוּאֵל אָמַר: מִכָּאן וּלְהֶבֶא, וְרַבְּנָן הִיא. מִכָּאן וּלְהֶבֶא פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתִימָא: הוּאִיל וּמַעַת לַעֲת דְּרַבְּנָן, וּבְתַמִּים דְּרַבְּנָן — מַה מַּעַת לַעֲת לֹא מְטַמְאָה אֶת בּוֹעֵלָה, אִף בְּתַמִּים — לֹא מְטַמְאָה אֶת בּוֹעֵלָה, קָא מְשַׁמַּע לָן. ^(ט) וְאִימָא הָכִי נִמְי! הָתֵם — אִין "שׁוֹר שְׁחוּט לְפָנֶיהָ", הָכֹא — יֵשׁ "שׁוֹר שְׁחוּט לְפָנֶיהָ". וְכֹן אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: לְמַפְרָע, וְרַבִּי מֵאִיר הִיא. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: מִכָּאן וּלְהֶבֶא, וְרַבְּנָן הִיא. "מִתְנִי' כָּל הַנְּשִׁים בְּחֻזְקַת טְהָרָה לְבַעֲלֵיהֶן, הַבָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ — נִשְׁתִּיחֶן לְהֵן בְּחֻזְקַת טְהָרָה. גָּמֵל' לְמָה לִיָּה לְמִתְנִי' "הַבָּאִין מִן הַדֶּרֶךְ"? סֵלְקָא דְּעַתָּה אֲמִינָא: הָנִי מִיָּלִי הִיכָא דְּאִיתִיָּה בְּמִתָּא, דְּרַמְיָא אֲנַפְשָׁהּ וּבִדְקָה, אֲבָל הִיכָא דְּלִיתִיָּה בְּמִתָּא, דְּלֹא רָמְיָא אֲנַפְשָׁהּ — לֹא. קָא מְשַׁמַּע לָן. "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוֹם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁתִּיחָה: וְהוּא שְׁבָא וּמִצָּאָה בְּתוֹדָה יְמִי עוֹנָתָה. אָמַר רַב הוֹנָא: לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁאִין לָהּ וָסֵת, אֲבָל יֵשׁ לָהּ וָסֵת — אָסוּר לְשַׁמֹּשׁ. כְּלַפִּי לִיָּיא? אֲדַרְבָּה, אִיפְכָא מִסֶּתְבָּרָא! אִין לָהּ וָסֵת — אִימָא חֲזָאִי, יֵשׁ לָהּ וָסֵת — וָסֵת קָבִיעַ לָהּ! "אֲלָא, אִי אִיתְמַר הָכִי אִיתְמַר, אָמַר רַב הוֹנָא: לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁלֹא הִגִּיעַ (שַׁעַת) [עַתָּה] וָסֵתָה, אֲבָל הִגִּיעַ (שַׁעַת) [עַתָּה] וָסֵתָה — אָסוּרָה. קִסְבֵּר: וָסֵתוֹת דְּאוֹרְיִיתָא. "רַבָּה בַּר בַּר כְּהֵנָה אָמַר: אֲפִילוּ הִגִּיעַ שְׁעַת וָסֵתָה נִמְי מוֹתֶרֶת, קִסְבֵּר: וָסֵתוֹת דְּרַבְּנָן. רַב אֲשִׁי מִתְנִי' הָכִי, אָמַר רַב הוֹנָא:

לֹא סָפֵק נִגְה וְקֹאֵמֵר בְּמָאן כר"ע דְּאִמֵּר אִף מְטַמְאָה אֶת בּוֹעֵלָה וְקֹאֵמֵר רַב חֲסִדָּא דְּאִתִּי אֲפִילוּ בְּרַבְּנָן וּבְחֵד אַחֵר מוֹדֵי דְּבוֹעֵלָה טַמָּא ז' אֲמַאי לֹא מִשְׁנֵי שְׁמָא תִּמְצָא פְּתָם דְּהֵא מוֹדִים חֻכְמִים לר"ע בְּרוּחָה פְּתָם וִי"ל מִשּׁוֹם שְׁמוּחָל דְּאִמֵּר הֶבֶא מִכָּאן וְלֶהֱבֹא וְעוֹד יי"ל דְּהִיא תִּבְדִּיחַ חֲלוּקָה חֲדָם פְּרִישְׁתוֹ וְאִז לֹא נִטְמָא הַכֵּהן חֲדָם בְּדִיקָה וּא"ת אֲמַאי קֹאֵמֵר שְׁמָא תִּמְצָא אֲשֶׁתוֹ סָפֵק נִגְה לִימָא וְכֹאֵי נִגְה אִם תִּבְדִּיחַ שְׁעוֹר וָסֵת כְּמוֹךְ לְבַעֲלָהּ וִי"ל דְּהֵא לֹא שְׂכִיחָא: הָכִי אֲתִמֵּר לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁלֹא הִגִּיעַ שַׁעַת מִמָּה שְׁאִמֵּר תִּחַלָּה לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁאִין לָהּ וָסֵת דְּאִמֵּת הוּא דְּהִיא בְּחֻזְקַת טְהָרָה בְּדִאֲמַרְיָן כפ"ק (לְעִיל נִגְה יב.) כָּל לְבַעֲלָה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה אֲפִילוּ אִין לָהּ וָסֵת וְהִיא וְכֹן לְהוֹסִיף וְיֵשׁ לָהּ וָסֵת נִמְי בְּשֶׁלֹּא הִגִּיעַ שַׁעַת וָסֵתָה כּוֹי אֲלָא מִגֶּשֶׁב הַלָּשׁוֹן שְׁאִמֵּר תִּחַלָּה בְּלֹא תוֹסֵפֶת: אֲפִי' הִגִּיעַ זְמַן וָסֵתָה מִתְרַתֵּי הֵא אֲמַרְיָן בְּשַׁבְעוּת פ"ב (דף יח:) וְלִקְחָן פֶּרֶךְ הָאֶשָּׁה (נִגְה דף כג:) אִלְהֶרֶה לְבָנִי וְשֶׁרָאֵל שׁוֹפְרָשׁוֹ מִנְּשִׁיתִיָּהן כְּמוֹךְ לְוִסְתָּן וִי"ל בְּשֶׁשֶׁהִתָּה אַחֵר וָסֵתָה שְׂבַעָה יָמִים שְׂכִיבָהּ לְטוֹבֵל חִירוֹ דְּסָפֵק טְבִילָה מוֹצִיאָה מִיָּדִי סָפֵק רִאֲתָה בְּהֵאִיר דְּר' יוֹחָנָן דְּבִקְסִמּוֹךְ וְלָמְד' וָסֵתוֹת דְּאוֹרְיָתָא אֲפִילוּ שֶׁהִתָּה בְּשְׁעוֹר זְמַן טְבִילָה לְסוּרָה חֲזָאִי רִאֲתָה חֲשָׁבִינִי לָהּ וּמִתְרַן כִּךְ יֵשׁ לְדַקְדָּק דָּם"ל לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּבִקְסִמּוֹךְ וָסֵתוֹת דְּרַבְּנָן:

שְׁמָא בְּעִיר וְלֹא יִדְעִינוּ אִי בְּדָקָה אִי לֹא בְּדָקָה לֹא מַסְפָּקִינוּ לָהּ בְּטַמְאָה:

בְּדָבָר אֲלָא מַעַת לַעֲת: לֹא שְׁמַעְנוּ אֶת שְׁעוֹרוֹ וּכר"א לֹא כְּבִירָא לָן: לֹא שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ אֲלָא כְּדִי שֶׁתִּפְּשַׁב וְתִבְדִּיחַ וְעוֹדָה בְּמָטָה טַמְאִין מִסְפֵּק דְּהִינוּ אַחֵר אֲוִתִּיוֹס בְּרַב חֲסִדָּא: שֶׁהִתָּה כְּדִי שֶׁתִּרְדּ דְּנָפִישׁ שְׁעוֹרָה: אַחֵר הַזְּמַן הוּא זֶה כְּלוּמֵר אַחֵר אַחֵר הוּא זֶה: וְכֹן מַעַת לַעֲת כְּלוּמֵר בְּשְׁעוֹר הִזָּה וּמִכָּאן וְלֶהֱלֹן כָּל מַעַת לַעֲת שֶׁל בְּעִילָה אִם בְּדָקָה וּמִצָּאָתָה מְטַמָּא בּוֹעֵלָה מְטַמְאָה מִשּׁוֹם נּוֹגַע בְּמַעַת לַעֲת בְּגִידָה טַמְאָת עָרַב וְסָפֵק מִדְּרַבְּנָן לְתַלּוֹת וְאִינוּ מְטַמָּא מִשּׁוֹם בּוֹעֵל נִגְה טַמְאָת שְׂבַעָה וְאֲפִילוּ לְתַלּוֹת: נִכְנָס לְהִיכָל לְקַמֵּן מִפְּרָשׁ לָהּ: בְּשֶׁלְמָא לָרַב חֲסִדָּא דְּאִמֵּר כְּדִי שֶׁתִּרְדּ אַחֵר אַחֵר הוּא הִינוּ דְּמִטְהָרִי רַבְּנָן: וְכִי תִימָא דְּאִין עַד בְּגִידָה דְּאִחֵר שֶׁתִּרְדּ הַצֶּרֶכָה לְהַשְׁיִט דְּהִינוּ לָהּ תְּרִי שְׁעוֹרִי א"כ אֲבַעֲי לִיָּה לְמִתְנִי וְלְפָנָיו בֵּין עַד בְּגִידָה לְאִין עַד בְּגִידָה דְּלֹא תִפּוֹק חֲרָפָה מִנָּה דְּהֶשְׁתָּא מְשַׁמַּע דְּאֲפִילוּ עַד בְּגִידָה דְּלֹא שֶׁהִתָּה אֲלָא כְּדִי שֶׁתִּרְדּ מְטַהֲרִי רַבְּנָן וּמִדְּלֹא מִפְּלַג ש"מ דְּחֹזָאִי מְטַהֲרִי רַבְּנָן בְּכָדִי שֶׁתִּרְדּ לְחוּצִיָּה: בְּשֶׁלֹּא גָמֵר בִּיאָתוֹ וְאֲפִילוּ כְּדִי לר"ע מְטַמְאָה אֶת בּוֹעֵלָה דְּהֶשְׁתָּא בְּגִידָה בְּגִמֵּר בִּיאָה דְּכַתִּיב (וִיקָרָא כ"י:י"ח) אֶת מְקוֹרָה הַעֲרָה אֲבָל לְעַנְיָן חֲרִי עַד שְׁזִירִישׁ: וּר"מ הִיא דְּמִתְמַיר בְּכַתְּמִים בְּדֹאֵמֵר כפ"ק (לְעִיל נִגְה ה.) וְלִקְחָן בְּצִרְכָּא בָּא סִימָן (נִגְה דף כב:) פְּשִׁיטָא מֵאִי מוֹדֵי הֵא בְּלִמְפְרָע פְּלִיגִי גְּבִי מַעַת לַעֲת וְלֹא בְּמִכָּאן וְלֶהֱבֹא: וּבְתַמִּים דְּרַבְּנָן אֲפִי' מִכָּאן וְלֶהֱבֹא: אִין שׁוֹר שְׁחוּט דְּאִתְמוּחַל לֹא חֲזָאִי אֲלָא כְּוִג דְּעָלְמָא הוּא: הֶבֶא חֲרִי שׁוֹר שְׁחוּט לְפָנֶיהָ דְּבַצְפוֹר לֹא נִתְשַׁבְּקָה וּבְשׁוֹן שֶׁל טַבְּחִים לֹא עָבְרָה וּמִיּוֹם שֶׁלְבַשְׁתוּ הִיא בְּסָפֵק זֶה: מִתְנִי' כָּל הַנְּשִׁים בְּחֻזְקַת טְהָרָה לְבַעֲלֵיהֶן בְּלֹא בְּדִיקָה שְׁלֹא הִזְכִּירָה בְּדִיקָה אֲלָא לְעַסְקָה בְּטְהוֹרִית: גִּמ' בְּתוֹךְ יָמֵי עוֹנָתָה ל' יוֹם לְרִאִיָּה אֲבָל לְאַחֵר ל' בְּעִיָּא בְּדִיקָה הוּאִיל וְתָתֵם נָשִׁים חֲזוֹן לְסוֹף עוֹנָה: לֹא שָׁנוּ דְּכִי מִצָּאָה בְּתוֹךְ יָמֵי עוֹנָתָה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה: אֲלָא שְׁלֹא הִגִּיעַ שַׁעַת וָסֵתָה בְּתוֹךְ אֲוִתָּן יָמִים שֶׁהִינוּ בְּדָרְךְ בְּגוֹן אֶשָּׁה שִׁישׁ לָהּ וָסֵת וְלֹא הִגִּיעַ בְּתוֹךְ אֲוִתָּן הַיָּמִים: אֲבָל הִגִּיעַ שַׁעַת וָסֵתָה קִדָּם בִּיאָתוֹ מִן הַדֶּרֶךְ: לְסוּרָה דְּאוֹרְכּוֹ בְּזְמַנּוֹ בָּא: דְּאוֹרְיָתָא הִלֵּמ"מ דְּמַחְזְקִינוּ לָהּ בְּטַמְאָת סָפֵק: וָסֵתוֹת דְּרַבְּנָן הַצִּרְיָכוּת חֻכְמִים לְבָדִיחַ בָּיוֹם וָסֵתָה שְׁמָא תִּרְאָה וּמִיָּהוּ הִיבָא דְּלֹא

הִינוּ בְּעִיר וְלֹא יִדְעִינוּ אִי בְּדָקָה אִי לֹא בְּדָקָה לֹא מַסְפָּקִינוּ לָהּ בְּטַמְאָה:

שְׁמָא תִּמְצָא פְּתָם דְּהֵא מוֹדִים חֻכְמִים לר"ע בְּרוּחָה פְּתָם וִי"ל מִשּׁוֹם שְׁמוּחָל דְּאִמֵּר הֶבֶא מִכָּאן וְלֶהֱבֹא וְעוֹד יי"ל דְּהִיא תִּבְדִּיחַ חֲלוּקָה חֲדָם פְּרִישְׁתוֹ וְאִז לֹא נִטְמָא הַכֵּהן חֲדָם בְּדִיקָה וּא"ת אֲמַאי קֹאֵמֵר שְׁמָא תִּמְצָא אֲשֶׁתוֹ סָפֵק נִגְה לִימָא וְכֹאֵי נִגְה אִם תִּבְדִּיחַ שְׁעוֹר וָסֵת כְּמוֹךְ לְבַעֲלָהּ וִי"ל דְּהֵא לֹא שְׂכִיחָא: הָכִי אֲתִמֵּר לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁלֹא הִגִּיעַ שַׁעַת מִמָּה שְׁאִמֵּר תִּחַלָּה לֹא שָׁנוּ אֲלָא שְׁאִין לָהּ וָסֵת דְּאִמֵּת הוּא דְּהִיא בְּחֻזְקַת טְהָרָה בְּדִאֲמַרְיָן כפ"ק (לְעִיל נִגְה יב.) כָּל לְבַעֲלָה לֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה אֲפִילוּ אִין לָהּ וָסֵת וְהִיא וְכֹן לְהוֹסִיף וְיֵשׁ לָהּ וָסֵת נִמְי בְּשֶׁלֹּא הִגִּיעַ שַׁעַת וָסֵתָה כּוֹי אֲלָא מִגֶּשֶׁב הַלָּשׁוֹן שְׁאִמֵּר תִּחַלָּה בְּלֹא תוֹסֵפֶת: אֲפִי' הִגִּיעַ זְמַן וָסֵתָה מִתְרַתֵּי הֵא אֲמַרְיָן בְּשַׁבְעוּת פ"ב (דף יח:) וְלִקְחָן פֶּרֶךְ הָאֶשָּׁה (נִגְה דף כג:) אִלְהֶרֶה לְבָנִי וְשֶׁרָאֵל שׁוֹפְרָשׁוֹ מִנְּשִׁיתִיָּהן כְּמוֹךְ לְוִסְתָּן וִי"ל בְּשֶׁשֶׁהִתָּה אַחֵר וָסֵתָה שְׂבַעָה יָמִים שְׂכִיבָהּ לְטוֹבֵל חִירוֹ דְּסָפֵק טְבִילָה מוֹצִיאָה מִיָּדִי סָפֵק רִאֲתָה בְּהֵאִיר דְּר' יוֹחָנָן דְּבִקְסִמּוֹךְ וְלָמְד' וָסֵתוֹת דְּאוֹרְיָתָא אֲפִילוּ שֶׁהִתָּה בְּשְׁעוֹר זְמַן טְבִילָה לְסוּרָה חֲזָאִי רִאֲתָה חֲשָׁבִינִי לָהּ וּמִתְרַן כִּךְ יֵשׁ לְדַקְדָּק דָּם"ל לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּבִקְסִמּוֹךְ וָסֵתוֹת דְּרַבְּנָן:

טו:

עין משפט
גור מצורה

א טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' יא יב:

ב טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' יא:

ג סמג עשין קלה:

ד מו"י פ"י מהל' מעשרות הל' ב:

ה מו"י פ"י מהל' מעשרות הל' י:

ו סמג עשין קלה, טוש"ע יו"ד סי' שלא סעי' פד:

ז מו"י פ"י מהל' מעשרות הל' ו:

ח מו"י פ"י מהל' סומאת מות הל' יא:

אַפּילו וְלָזֶה דְּבִזְיוֹא לֹמַטְפֵּל. פ"ה אפ"י נַעֲרָה שְׂפֹסָה לְטַבֵּל וּמַשְׁנֵי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר לֹא שָׁנוּ הָא דִּתְנֹן בְּחֻזָּקָת יוֹחֲנָן הָךְ נִמְי בִּינֹן שְׁלֹא רָאִתָּה בְּנִזְדִּיא שְׂרִי רַבִּי יוֹחֲנָן וְאִינוּ מִנָּשֵׁב ור"ח מַפְרֵשׁ וְכוּן ר"ת אפ"י וְלָזֶה דְּבִזְיוֹא לֹמַטְפֵּל פ"י שְׂהוּלִידָה וּמַפְחָדָת לְטַבֵּל תוֹךְ ל' בְּדֹאמֶר בְּפ' מַפְנִין (שָׁפֵת דָּף חכט.) דַּבֵּת רַב חֲסָזָא טַבְּלָה תוֹךְ שְׁלֵשִׁים לְלָזֶה וְחֻלָּתָה וְחֹמְטוּיָה קָבֵא לְעַרְסָא וְאַתְּסוּיֹא וְהַשְׁתֵּא חֲמִי שְׁפִיר דא"ל נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר יוֹחֲנָן א"כ יוֹלָגָת אֶפִּילוּ לֹא הִיתָה לוֹאֲנִת לְטַבֵּל לֹא יַתִּיר רַבִּי יוֹחֲנָן דַּסְפֵּק טַבְּלָה אִינוּ מוֹצִיאָה מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה וּבִזְיו לָשׁוֹן פַּחַד בַּהֲהִיא דפ"ב דִּיבְמוּת (דָּף כו.) לֹא מַשְׁעִיא אֲבִיו דְּבִזְיו בָּרַה מֵנָּה מִיָּה בְּפ' אֵלוּ דְּבָרִים (פְּסָחוּס דָּף עב:) מַשְׁמַע שְׂהוּא לָשׁוֹן בִּשְׁת גַּבִּי וְבִמְתוֹ בּוֹזִיָה מֵנָּה וּבְפ' ב"ש (דִּבְמוּת דָּף קיב.) מְבִזֵּי בִזְיו מֵנָּה מִיָּה גַם יֵשׁ לְפִרְשׁ לָשׁוֹן פַּחַד וּבַעֲרוֹךְ פ"י לָשׁוֹן בִּשְׁת: חֲבֵר שָׁמַת וְהָיִח מְגוּרָה מְלֵאָה פְּרוּת כו'. בַּפ"ק דְּחִלּוֹן (דָּף י.) גַּבִּי שָׁחַט וְנִמְצָא סָבִין פְּגוּמָה חֲאָמֶר נִמְי אִין סָפֵק מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וְלֹא מִיָּתִי מִהָךְ דַּחֲבֵר וְשַׁפְחָה מַשּׁוּס דַּהֲכָא הִיו סָפֵק טוֹב וְרַגִּיל וְאֶפ"י לְקָלָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וְה"נ לֹא שָׁךְ לֵאמָרִי הֵיאֵא דַּהֲתֵם דַּטְבֵּל וְעָלָה דֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא דַּהֲתֵם הִינוּ מַשּׁוּס דְּהָיו לְחוּמְרָא: בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. זִזְקָא בַּהֲמַתּוּ בְּדַפ"ה דְּכָל מַה שְׁהִיא אוֹכְלִת מִקְרִי עֲרֵאי אֲכָל אֲדָם אֲסוּר מִדְּרַבָּנָן לֹאֲכַל אֲכִילַת קָבַע וְכוּן מַשְׁמַע בַּתּוֹסְפָתָא וּמִיָּתִי לֹא בַּפ"ק דְּבִיצָה (דָּף יג.) הַכֵּנִים לְבִית שְׁבָלִים לַעֲשׂוֹת מִהֵן עֵסָה אוֹכַל מִהֵן עֲרֵאִי וּפְטוּר וְכוּן מַשְׁמַע נִמְי מִזְנֻקָט בַּהֲמַתּוּ וְהָא דְּפִרְיָךְ בַּמְנַחוּת בְּפָקֵךְ רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵל (מְנַחוּת דָּף כז.) אֲמֵאִי דְּחֲאָמֶר מְרוּחַ הַעֲבוּד פּוֹכְבִּים אִינוּ פּוֹטֵר מַשּׁוּס בַּעֲלֵי בִּיסִים פְּרוּשׁ עֲשִׁירִים שְׁמוֹנִכְרִין תְּבוּאָתָן לַעֲרֹדִי פּוֹכְבִּים הָדָם מְרוּחַ וְחוֹזְרִין וְחוֹנִין אַחֵר מְרוּחַ אֲפֹשֶׁר דַּעֲבַד פּר"י אוֹשְׁעִיא פְּרוּשׁ שְׂוִיכַל לַהֲעִירִים וְלַפְטוֹר שְׂוִיכִים הַתְּבוּאָה בַּמּוֹךְ שָׁלָה וּמַה אוֹעִילוּ חֲכָמִים בַּתְּקוּנָתָם מַשְׁמַע דְּלִגְמַרְי פְּטוּר ה"פ עֲבוּד לִיָּה בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וּבְמִיָּדִי דְּמֵאֲכַל בַּהֲמָה מַה אוֹעִילוּ חֲכָמִים בַּתְּקוּנָתָם מִיָּה אִי מְרוּחַ הַעֲבוּד פּוֹכְבִּים אִינוּ פּוֹטֵר רַק עֲרֵאִי בַּמּוֹ שְׁהִיה הָדָם מְרוּחַ אֲתִי שְׁפִיר אֲךָ צ"ע בַּשְּׁלָהִי פ"ק דְּבִכּוּרוֹת (דָּף יא:) וְהַשְׁתֵּא קָשָׁה בִּינֹן דְּהָיו נִזְדִּיא טַבֵּל לַעֲגִין אֲכִילַת קָבַע אֶפִּילוּ הַכֵּנִיסָה בַּמּוֹךְ בַּכְּרָשִׁית הִיכִי אֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא דַּחֲשָׁבִין לֹא בְּחֻזָּקָת

מִתְקַנִּים וְלִיבָא לְמִימַר דַּסְפֵּק מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא דְּרַבָּנָן דְּהָא בְּפָקֵךְ קָמָא דַּפְסָחוּס (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָם מַעֲוִיין שָׁם אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה הָא נִזְדִּיא חֲמֵן צְרִיךְ בְּדִיקָה דַּסְפֵּק אֲכַל אִין מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וּפִרְיָךְ מִהָךְ דַּחֲבֵר וּמַשְׁנֵי סָפֵק וְסָפֵק הוּא בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וְהַשְׁתֵּא מ"מ חֲזוּיָא הֲכָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר דְּהָא דְּחֲאָמֶר הֲכָא דְּהָיו בְּחֻזָּקָת מִתְקַנִּים הִינוּ בַּהֲגָךְ דָּלָא חֲזוּ אֲלָה לְבַהֲמָה: [וְע"ע תוֹם' פְּסָחוּס לז.] דְּכִי שְׁתַּהֲא בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. מַשְׁמַע דַּבְּטַבֵּל שְׁרָאָה פְּנִי הַבִּית אֶפִּילוּ בַּהֲמַתּוּ נִמְי לֹא אֲכָלָה וְחַמָּה לר"י מ"ש מִשְׁאֵר הַנָּאוֹת דְּשִׁרִי דָּלָא מַצִּינוּ טַבֵּל שְׁהִיהָ אֲסוּר בַּהֲנָאָה וי"ל דְּדִרְשִׁינוּ בַּהֲמָה מְדַלִּיקוּן (שָׁפֵת דָּף כו.) גַּבִּי אִין מְדַלִּיקוּן בְּטַבֵּל טָמֵא מַשּׁוּס דַּבֵּתִיכָת אֶת מַשְׁמַכָּת תְּרומִתּוּ בִּשְׁתִּי תְּרומוֹת הַפֶּתֶךְ מְדַבֵּר אַחַת טַהוּרָה וְאַחַת טָמֵאָה מַה טַהוּרָה אִין לָךְ בַּה פ"י אֲכִילָתָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָךְ אֲךָ טָמֵאָה כּוּן דְּהִינוּ הַדְּלָקָה וְהַדָּר בְּמִירוּרָה מִטְמֵאָה דַּמַּתְּסָרָה בַּהֲדָלָקָה הָדָם הַרְמָה וְה"ה לְמֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ וְכַל שְׂאֵר הַנָּאָה שֶׁל כִּלּוּי וּמַהֲכָא נִמְי שְׁמַעֲינֹן דְּאִין יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ בַּרְשִׁינִי תְּרומָה: בַּשְּׁפָחַתּוּ שֶׁל מִסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר, וּבָא בַּהֵן וְהָצִיץ בּוֹ לִידַע אִם זָכָר אִם נְקִיבָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְטַהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שְׁחוּלָדָה וּבִרְדָּלָם מְצוּיִים שָׁם. וְהָא הֲכָא, דְּוֹדָאִי הַטִּילָה גִּפֵּל, סָפֵק גְּרַרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרַרוּהוּ, וְקֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי וְדָאִי! ל"א תִּימָא "הַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר", אֲלָא אִימָא

בְּמִין דַּטְמֵאָת מֵת אֲלָא בַּהֵן שֶׁם הָאֲרָן הִיָּה אוֹ הָטָן וְשִׁגְדִּיתוּ אֲשֶׁה לְהַצִּין (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָם מַעֲוִיין שָׁם אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה הָא נִזְדִּיא חֲמֵן צְרִיךְ בְּדִיקָה דַּסְפֵּק אֲכַל אִין מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וּפִרְיָךְ מִהָךְ דַּחֲבֵר וּמַשְׁנֵי סָפֵק וְסָפֵק הוּא בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וְהַשְׁתֵּא מ"מ חֲזוּיָא הֲכָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר דְּהָא דְּחֲאָמֶר הֲכָא דְּהָיו בְּחֻזָּקָת מִתְקַנִּים הִינוּ בַּהֲגָךְ דָּלָא חֲזוּ אֲלָה לְבַהֲמָה: [וְע"ע תוֹם' פְּסָחוּס לז.] דְּכִי שְׁתַּהֲא בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. מַשְׁמַע דַּבְּטַבֵּל שְׁרָאָה פְּנִי הַבִּית אֶפִּילוּ בַּהֲמַתּוּ נִמְי לֹא אֲכָלָה וְחַמָּה לר"י מ"ש מִשְׁאֵר הַנָּאוֹת דְּשִׁרִי דָּלָא מַצִּינוּ טַבֵּל שְׁהִיהָ אֲסוּר בַּהֲנָאָה וי"ל דְּדִרְשִׁינוּ בַּהֲמָה מְדַלִּיקוּן (שָׁפֵת דָּף כו.) גַּבִּי אִין מְדַלִּיקוּן בְּטַבֵּל טָמֵא מַשּׁוּס דַּבֵּתִיכָת אֶת מַשְׁמַכָּת תְּרומִתּוּ בִּשְׁתִּי תְּרומוֹת הַפֶּתֶךְ מְדַבֵּר אַחַת טַהוּרָה וְאַחַת טָמֵאָה מַה טַהוּרָה אִין לָךְ בַּה פ"י אֲכִילָתָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָךְ אֲךָ טָמֵאָה כּוּן דְּהִינוּ הַדְּלָקָה וְהַדָּר בְּמִירוּרָה מִטְמֵאָה דַּמַּתְּסָרָה בַּהֲדָלָקָה הָדָם הַרְמָה וְה"ה לְמֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ וְכַל שְׂאֵר הַנָּאָה שֶׁל כִּלּוּי וּמַהֲכָא נִמְי שְׁמַעֲינֹן דְּאִין יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ בַּרְשִׁינִי תְּרומָה: בַּשְּׁפָחַתּוּ שֶׁל מִסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר, וּבָא בַּהֵן וְהָצִיץ בּוֹ לִידַע אִם זָכָר אִם נְקִיבָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְטַהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שְׁחוּלָדָה וּבִרְדָּלָם מְצוּיִים שָׁם. וְהָא הֲכָא, דְּוֹדָאִי הַטִּילָה גִּפֵּל, סָפֵק גְּרַרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרַרוּהוּ, וְקֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי וְדָאִי! ל"א תִּימָא "הַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר", אֲלָא אִימָא

בְּמִין דַּטְמֵאָת מֵת אֲלָא בַּהֵן שֶׁם הָאֲרָן הִיָּה אוֹ הָטָן וְשִׁגְדִּיתוּ אֲשֶׁה לְהַצִּין (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָם מַעֲוִיין שָׁם אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה הָא נִזְדִּיא חֲמֵן צְרִיךְ בְּדִיקָה דַּסְפֵּק אֲכַל אִין מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וּפִרְיָךְ מִהָךְ דַּחֲבֵר וּמַשְׁנֵי סָפֵק וְסָפֵק הוּא בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וְהַשְׁתֵּא מ"מ חֲזוּיָא הֲכָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר דְּהָא דְּחֲאָמֶר הֲכָא דְּהָיו בְּחֻזָּקָת מִתְקַנִּים הִינוּ בַּהֲגָךְ דָּלָא חֲזוּ אֲלָה לְבַהֲמָה: [וְע"ע תוֹם' פְּסָחוּס לז.] דְּכִי שְׁתַּהֲא בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. מַשְׁמַע דַּבְּטַבֵּל שְׁרָאָה פְּנִי הַבִּית אֶפִּילוּ בַּהֲמַתּוּ נִמְי לֹא אֲכָלָה וְחַמָּה לר"י מ"ש מִשְׁאֵר הַנָּאוֹת דְּשִׁרִי דָּלָא מַצִּינוּ טַבֵּל שְׁהִיהָ אֲסוּר בַּהֲנָאָה וי"ל דְּדִרְשִׁינוּ בַּהֲמָה מְדַלִּיקוּן (שָׁפֵת דָּף כו.) גַּבִּי אִין מְדַלִּיקוּן בְּטַבֵּל טָמֵא מַשּׁוּס דַּבֵּתִיכָת אֶת מַשְׁמַכָּת תְּרומִתּוּ בִּשְׁתִּי תְּרומוֹת הַפֶּתֶךְ מְדַבֵּר אַחַת טַהוּרָה וְאַחַת טָמֵאָה מַה טַהוּרָה אִין לָךְ בַּה פ"י אֲכִילָתָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָךְ אֲךָ טָמֵאָה כּוּן דְּהִינוּ הַדְּלָקָה וְהַדָּר בְּמִירוּרָה מִטְמֵאָה דַּמַּתְּסָרָה בַּהֲדָלָקָה הָדָם הַרְמָה וְה"ה לְמֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ וְכַל שְׂאֵר הַנָּאָה שֶׁל כִּלּוּי וּמַהֲכָא נִמְי שְׁמַעֲינֹן דְּאִין יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ בַּרְשִׁינִי תְּרומָה: בַּשְּׁפָחַתּוּ שֶׁל מִסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר, וּבָא בַּהֵן וְהָצִיץ בּוֹ לִידַע אִם זָכָר אִם נְקִיבָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְטַהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שְׁחוּלָדָה וּבִרְדָּלָם מְצוּיִים שָׁם. וְהָא הֲכָא, דְּוֹדָאִי הַטִּילָה גִּפֵּל, סָפֵק גְּרַרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרַרוּהוּ, וְקֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי וְדָאִי! ל"א תִּימָא "הַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר", אֲלָא אִימָא בְּמִין דַּטְמֵאָת מֵת אֲלָא בַּהֵן שֶׁם הָאֲרָן הִיָּה אוֹ הָטָן וְשִׁגְדִּיתוּ אֲשֶׁה לְהַצִּין (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָם מַעֲוִיין שָׁם אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה הָא נִזְדִּיא חֲמֵן צְרִיךְ בְּדִיקָה דַּסְפֵּק אֲכַל אִין מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וּפִרְיָךְ מִהָךְ דַּחֲבֵר וּמַשְׁנֵי סָפֵק וְסָפֵק הוּא בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וְהַשְׁתֵּא מ"מ חֲזוּיָא הֲכָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר דְּהָא דְּחֲאָמֶר הֲכָא דְּהָיו בְּחֻזָּקָת מִתְקַנִּים הִינוּ בַּהֲגָךְ דָּלָא חֲזוּ אֲלָה לְבַהֲמָה: [וְע"ע תוֹם' פְּסָחוּס לז.] דְּכִי שְׁתַּהֲא בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. מַשְׁמַע דַּבְּטַבֵּל שְׁרָאָה פְּנִי הַבִּית אֶפִּילוּ בַּהֲמַתּוּ נִמְי לֹא אֲכָלָה וְחַמָּה לר"י מ"ש מִשְׁאֵר הַנָּאוֹת דְּשִׁרִי דָּלָא מַצִּינוּ טַבֵּל שְׁהִיהָ אֲסוּר בַּהֲנָאָה וי"ל דְּדִרְשִׁינוּ בַּהֲמָה מְדַלִּיקוּן (שָׁפֵת דָּף כו.) גַּבִּי אִין מְדַלִּיקוּן בְּטַבֵּל טָמֵא מַשּׁוּס דַּבֵּתִיכָת אֶת מַשְׁמַכָּת תְּרומִתּוּ בִּשְׁתִּי תְּרומוֹת הַפֶּתֶךְ מְדַבֵּר אַחַת טַהוּרָה וְאַחַת טָמֵאָה מַה טַהוּרָה אִין לָךְ בַּה פ"י אֲכִילָתָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָךְ אֲךָ טָמֵאָה כּוּן דְּהִינוּ הַדְּלָקָה וְהַדָּר בְּמִירוּרָה מִטְמֵאָה דַּמַּתְּסָרָה בַּהֲדָלָקָה הָדָם הַרְמָה וְה"ה לְמֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ וְכַל שְׂאֵר הַנָּאָה שֶׁל כִּלּוּי וּמַהֲכָא נִמְי שְׁמַעֲינֹן דְּאִין יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ בַּרְשִׁינִי תְּרומָה: בַּשְּׁפָחַתּוּ שֶׁל מִסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר, וּבָא בַּהֵן וְהָצִיץ בּוֹ לִידַע אִם זָכָר אִם נְקִיבָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְטַהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שְׁחוּלָדָה וּבִרְדָּלָם מְצוּיִים שָׁם. וְהָא הֲכָא, דְּוֹדָאִי הַטִּילָה גִּפֵּל, סָפֵק גְּרַרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרַרוּהוּ, וְקֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי וְדָאִי! ל"א תִּימָא "הַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר", אֲלָא אִימָא בְּמִין דַּטְמֵאָת מֵת אֲלָא בַּהֵן שֶׁם הָאֲרָן הִיָּה אוֹ הָטָן וְשִׁגְדִּיתוּ אֲשֶׁה לְהַצִּין (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָם מַעֲוִיין שָׁם אִין צְרִיךְ בְּדִיקָה הָא נִזְדִּיא חֲמֵן צְרִיךְ בְּדִיקָה דַּסְפֵּק אֲכַל אִין מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא וּפִרְיָךְ מִהָךְ דַּחֲבֵר וּמַשְׁנֵי סָפֵק וְסָפֵק הוּא בְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא וְהַשְׁתֵּא מ"מ חֲזוּיָא הֲכָא מוֹצִיא מִיָּדִי נִזְדִּיא רָאִתָּה מִי א"ר דְּהָא דְּחֲאָמֶר הֲכָא דְּהָיו בְּחֻזָּקָת מִתְקַנִּים הִינוּ בַּהֲגָךְ דָּלָא חֲזוּ אֲלָה לְבַהֲמָה: [וְע"ע תוֹם' פְּסָחוּס לז.] דְּכִי שְׁתַּהֲא בַּהֲמַתּוּ אוֹכְלִת. מַשְׁמַע דַּבְּטַבֵּל שְׁרָאָה פְּנִי הַבִּית אֶפִּילוּ בַּהֲמַתּוּ נִמְי לֹא אֲכָלָה וְחַמָּה לר"י מ"ש מִשְׁאֵר הַנָּאוֹת דְּשִׁרִי דָּלָא מַצִּינוּ טַבֵּל שְׁהִיהָ אֲסוּר בַּהֲנָאָה וי"ל דְּדִרְשִׁינוּ בַּהֲמָה מְדַלִּיקוּן (שָׁפֵת דָּף כו.) גַּבִּי אִין מְדַלִּיקוּן בְּטַבֵּל טָמֵא מַשּׁוּס דַּבֵּתִיכָת אֶת מַשְׁמַכָּת תְּרומִתּוּ בִּשְׁתִּי תְּרומוֹת הַפֶּתֶךְ מְדַבֵּר אַחַת טַהוּרָה וְאַחַת טָמֵאָה מַה טַהוּרָה אִין לָךְ בַּה פ"י אֲכִילָתָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָךְ אֲךָ טָמֵאָה כּוּן דְּהִינוּ הַדְּלָקָה וְהַדָּר בְּמִירוּרָה מִטְמֵאָה דַּמַּתְּסָרָה בַּהֲדָלָקָה הָדָם הַרְמָה וְה"ה לְמֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ וְכַל שְׂאֵר הַנָּאָה שֶׁל כִּלּוּי וּמַהֲכָא נִמְי שְׁמַעֲינֹן דְּאִין יִשְׂרָאֵל מֵאֲכִיל לְבַהֲמַתּוּ בַּרְשִׁינִי תְּרומָה: בַּשְּׁפָחַתּוּ שֶׁל מִסִּיק אֶחָד בְּרִימּוֹן, שֶׁהַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר, וּבָא בַּהֵן וְהָצִיץ בּוֹ לִידַע אִם זָכָר אִם נְקִיבָה. וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְטַהֲרוּהוּ, מִפְּנֵי שְׁחוּלָדָה וּבִרְדָּלָם מְצוּיִים שָׁם. וְהָא הֲכָא, דְּוֹדָאִי הַטִּילָה גִּפֵּל, סָפֵק גְּרַרוּהוּ סָפֵק לֹא גְּרַרוּהוּ, וְקֹאֲתִי סָפֵק וּמוֹצִיא מִיָּדִי וְדָאִי! ל"א תִּימָא "הַטִּילָה גִּפֵּל לְבוֹר", אֲלָא אִימָא בְּמִין דַּטְמֵאָת מֵת אֲלָא בַּהֵן שֶׁם הָאֲרָן הִיָּה אוֹ הָטָן וְשִׁגְדִּיתוּ אֲשֶׁה לְהַצִּין (דָּף ט.) פִּרְיָךְ מֵנָּה אֵהָא דְּחֲאָמֶר הָתָם כָּל מִקּוּם שְׁחֻלָּה וּבְרַדְלָ

מסורת הש"ס
א עבודה זרה מב. ב לעיל ט.; לקמן לט.; משנה גדה
גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלמא כו' אפי' אי וסתות דרבנן וכו'. ע"י לעיל ט ע"א תד"ה הא וכו' דהוכיחו כן מסוגיא דהבא והיינו ללשונא ואפ"ה ס"ל דמנאה טמאה חוששת לוסתה וא"כ מה הקשו דלטא הלישנא קמא ס"ל דאי היה וסתות דרבנן לא מטמאניו למפרע לחוש לוסתה ובהא פליגי הנך ב' לישני וכמו דצ"ל לתירוכם דפליגי באם וסתות דרבנן אם מקולקלת למנייניה:

במין נפל הלכך ספק וספק הוא דלגמא מעקרא לאו נפל הוא: ונאי ונדרהו הלכך ונאי וננאי הוא: וסתות דאורייתא או דרבנן הא דקומא לן דגשי בדיקה בשעת וסתה דאורייתא היא דאם לא בדיקה טמאה נאפילו בדיקה אחר זמן ומצאתה טהורה לאורח בזמנו בל דם חזאי ונפל לסקקע או דרבנן הוא דאצרכיה ואם לא בדיקה טהורה: ולבסוף ראתה בבדיקה ראשונה שבדיקה עצמה לאחר זמן ומצאתה טמאה: חוששת לוסתה וחוששת לראייתה אם זמן וסתה הקם מעת לעת של ראייתה מןמאנין טהרות דוסתה ואלך דלמא בזמנו בל ואם מעת לעת של ראייתה הקם לוסתה דלא שהתה משעת וסתה עד ראייתה מעת לעת אזלינן בתר ראייה וטמאה מעת לעת. וקס"ד דה"ה נמי אם בדיקה ומצאתה טהורה דחוששת לוסתה והא דנקט ראתה משום דגשי למימר וחוששת לראייתה: טעמא דרראתה דכיון דבבדיקה ראשונה מצאתה טמאה אם בדיקה נמי בשעת וסתה הנה משבחה: דכ"ע אפי' רב מודה דוסתות דאורייתא והא דקאמר דבמצאתה טהורה טהורה בשבדיקה בשעור וסת של וסתה דנאי אי הנה דם הנה משבחה ושמאלא סבר אפי' הכי טמאה דאורח בזמנו בל הואיל ולא בדיקה בשעת וסת ממש: וקאן שלא בדיקה עצמה כו' הא דקאמר לעיל וסתות דאורייתא וטמאה אפילו לרב בשלא בדיקה עצמה בשעור וסת ואח"כ בדיקה ומצאתה טהורה טמאה ואיבא דאמרי דמר אמר חזא ומר אמר חזא ולא פליגי: טמאה גדה אם הגיע וסתה ולא בדיקה. קסבר וסתות דאורייתא: תפדק לאחר וסתה מצאתה טמאה טמאה משעת וסתה טהורה טהורה: אף לן נמי תנינא דלרבי מאיר וסתות דאורייתא: במחבא מחמת פחד לבטוי וכולשת: הוואה דם מחמת מפה שיש לה במשיה: אפי' בתוך ימי נדתה בלומר בימים שהיא למודה לראות דהינו שעת עונתה או שעת וסתה: טהורה דתלינן במפה שבאותו מקום: אם יש לה וסת חוששת לוסתה בלומר בשאין לה וסת קבוע מוזינא לך שאף על פי שעברה עונתה תולה במפה אבל אם יש לה וסת קבוע וראתה ביום וסתה אפי' מחמת מפה חושנין שמא טעת גדה מערכת בוי: מקומו טמא וכל דם הבא דרך גס נאפלו אינו דם גדה הוי אב הטמאה לטמא אדם טמאת ערב ואם נגעה בטהרות טמאים. וקאמר ליה רבי כו' ולתקל על דבריך בל וה"ק אם יש לה וסת בלומר אם אתה אומר לטמאה מפני וסתה חוששת לוסתה בלומר יש לך לטמאה טמאת שבגה והואיל ואינו חושש לךך שהכי אתה אומר טהורה משום גדה שוב אין לה טמאה: מתני' דני עדים חדשים על כל תשמיש אחד לפניו ואחד לאחרייו ולמחר תנין דהם: או תשמש לאור הנר ותבדק לאחר תשמיש עד שתנקה בוי: דיה

כל היד

פרק שני נדה

במין נפל. והא "לידע אם זכר אם נקבה" קתני! ^(ט)הכי קאמר: ובא כהן והציץ בו, לידע אם נפל הפילה אם רוח הפילה, ואם תמציי לומר נפל הפילה — לידע אם זכר אם נקבה. ואיבעית אימא, כיון דחולדה וברדלס מצויים שם — ודאי גררוהו. פער מיביה מרב נחמן: וסתות דאורייתא או דרבנן? א"אמר להו מדאמר הונא חברין משמיה דרב: אשה שישי לה וסת, והגיע שעת וסתה ולא בדיקה, ולבסוף ראתה — חוששת לוסתה, וחוששת לראייתה. אלמא וסתות דאורייתא. איבא דאמרי, הכי קאמר להו: טעמא דראתה, הא לא ראתה — אין חוששין, אלמא וסתות דרבנן. "ואיתמר: אשה שישי לה וסת, והגיע שעת וסתה ולא בדיקה, ולבסוף בדיקה — אמר רב: בדיקה ומצאת טמאה — טמאה, טהורה — טהורה. ושמואל אמר: אפילו בדיקה ומצאת טהורה נמי טמאה, מפני שאורח בזמנו בל. לימא, בוסתות קמיפלגי, דמר סבר דאורייתא, ומר סבר דרבנן. אמר רבי זירא: דכולי עלמא וסתות דאורייתא, כאן — שבדיקה עצמה כשיעור וסת, כאן — שלא בדיקה עצמה כשיעור וסת. רב נחמן בר יצחק אמר: בוסתות גופייהו קמיפלגי, דמר סבר: וסתות דאורייתא, ומר סבר: וסתות דרבנן. אמר רב ששת: כתנאי, רבי אליעזר אומר: טמאה נדה. ורבי יהושע אומר: תבדק, והני תנאי כי הני תנאי, דתנאי: רבי מאיר אומר: טמאה נדה, וחכמים אומרים: תבדק. ^(כ)אמר אפי': אף אנן נמי תנינא, דתנן: רבי מאיר אומר: אם הייתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדיקה — טהורה, שחרדה מסלקת את הדמים. טעמא דאיבא חרדה, הא ליבא חרדה — טמאה, אלמא וסתות דאורייתא. "לימא הני תנאי בהא נמי פליגי, דתנאי: הוואה דם מחמת מפה, אפילו בתוך ימי נדתה — טהורה, דברי רבן שמעון בן גמליאל. רבי אומר: אם יש לה וסת — חוששת לוסתה. מאי לאו, בהא קמיפלגי: דמר סבר וסתות דאורייתא, ומר סבר וסתות דרבנן? "אמר רבינא: לא, דכולי עלמא וסתות דרבנן, והבא במקור מקומו טמא קמיפלגי. רבן שמעון בן גמליאל סבר: אשה טהורה ודם טמא, דקאתי דרה מקור. ואמר ליה רבי: אי חיישת לוסת, אשה נמי טמאה, ואי לא חיישת לוסת, מקור מקומו טהור הוא.

ב"מתני' בית שמאי אומרים: צריכה שני עדים על כל תשמיש ותשמיש, או תשמש לאור הנר. בית הלל אומרים: דיה בשני עדים כל הלילה.

ולפרוש ר"י א"ש תשמש לאור הנר פי' שבדיקת מיד מסתמא אם הייתה גס טפת חרדל הייתה רואה אפי' על עד גסן. ולפרוש ר"י קומא שפיר ב"ש אדם שעל העד אבל לעולם קומא אדם שבתוך הפה דלשנא בתוך הפה דלשנא בתוך הפה הכי משמע גי' וקשה דלפני תשמיש לא בעו חדשים אלא צנועות ועוד קשה מה שפרש לב"ה דלא מוצרכי לבדק בכל תשמיש דלעיל אמר דאינו צנועות עד

שלא בשעת וסת מודה דמטמא למפרע ועוד י"ל דהבא מרי לענין שתיה מקלקלת למנינה: אלמא וסתות דאורייתא. השתא סבר הא דנקט ראתה לאשמועינן דחוששת לראייתה וכל חשבינן לה באלו ננאי ראתה מזמן וסת וה"ה דכי לא ראתה חוששת ואם תאמר היאך רוצה להוכיח דוסתות דאורייתא והלא אפי' אי וסתות דרבנן כיון דראתה שבשו טמאה גס מזמן וסת משכח וי"ל הני מלי לטהרות אבל מקלקלת למנינה לא הויא: אלמא וסתות דרבנן. וא"ת דלעיל (גדה דף טו.) אמר רב הונא לא שנו אלא שלא הגיע שעת וסתה כו' אלמא וסתות דאורייתא וי"ל דהבא קאמר משמה דרב וליה לא ס"ל ואלבא דרב איבא לקמן ב' לזנות אי נמי לעיל אתי בלשנא קמא דהבא: ורב נחמן בר יצחק אמר בוסתות גופייהו פליגי. נראה דהלכה דוסתות דרבנן דהא רב נחמן בר יצחק דהוא בתראה אית לה דלרב וסתות דרבנן ובפ' יש בכור (בכורות דף מט:) פסקי דרב באסורי ועוד דקומא לן בר' יהושע דבסמוך לגבי רבי אליעזר ובחכמים לגבי ר' מאיר ואע"ג דתנן בפ' בנות כותים (לקמן גדה דף לו.) דרישא דהיתה במחבא הגיע שעת וסתה ולא בדיקה טמאה מ"מ נראה דהלכה הוי וסתות דרבנן כדפרשית ועוד דאיבא דמוקי לה בפרק בנות כותים (גס) דרבי מאיר וכן פסק בשאלותיו דרב אחאי ור"ח הילכך אשה שיש לה וסת ולא בדיקה בשעת וסתה ואח"כ בדיקה ומצאתה טהורה טהורה לבעלה ומיהו נראה לבתחלה צריכה לבדק בשעת וסת: ומר סבר וסתות דרבנן. נראה דקרא במצאת שבל דם זה מן המפה ואפ"ה אם זמן וסת הוא אי וסתות דאורייתא חושנין שמא גס מן המקור בל דדם אבל אם אינה מקבלת וציאת דם מן המפה טמאה לב"ע אם הוא זמן וסתה דאי לאו הכי ובי לעולם לא תהא גדה והלא דדם מפה הנה לה וסת: במקור מקומו טמא קמפלגי. ורשב"ג לטעמה בריש תינתק (לקמן גדה דף סו.) ואע"ג דטמאת בית המכרים היא ובפרק דם הנדה (לקמן גדה נה:) אמר נמי דדם פעי רביעית והבא קאמר טמא אע"ג דליבא רביעית דקאמרינן בפ' יוצא דפן (לקמן גדה דף מא:) מקור שהגיע כב' טפי מרגליות טמאה שמא הבא הלמ"מ הוא תדע שהמקור טמא והאשה טהורה: ב"ש אומרים צריכה ב' עדים על כל תשמיש.

פרש"י ב' עדים חדשים א' לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש ומצנעת עד הבקר ובה"א דיה בב' עדים כל הלילה אחד לפני תשמיש ראשון ואחד לאחר תשמיש אחרון ויעוד דמשמע או משמש לאור הנר אם רוצה להקל כב"ה ואלפלו תשמש לאור הנר צריכה לב"ש בדיקה בכל תשמיש אבל לפרוש רש"י

ולפרוש ר"י א"ש תשמש לאור הנר פי' שבדיקת מיד מסתמא אם הייתה גס טפת חרדל הייתה רואה אפי' על עד גסן. ולפרוש ר"י קומא שפיר ב"ש אדם שעל העד אבל לעולם קומא אדם שבתוך הפה דלשנא בתוך הפה דלשנא בתוך הפה הכי משמע גי' וקשה דלפני תשמיש לא בעו חדשים אלא צנועות ועוד קשה מה שפרש לב"ה דלא מוצרכי לבדק בכל תשמיש דלעיל אמר דאינו צנועות עד באתרונה שתבדק אחריו ואם הייתה בזיקת בשחר כשהיא עומת א"כ אינה בזיקת במוך לתשמיש לזע אם בועל בזנות לטמא בועלה ז' ועוד קשה דקאמר ב"ש שמא תחפנה שכבת זרע בביתה הנה לו לומר בביתה אחרונה כיון דלב"ה אינה בזיקת עד לאחר תשמיש אחרון ועוד רב"ה נקט נמוך וב"ש נקט לשנא אחריתא שמא תחפנה הנה לו לב"ש נמי למינקט נמוך כיון דקאי על דם שבדחם ולא על הדם שעל העד דהא בית הלל לא מוצרכי בדיקה אחר תשמיש ראשון ועוד דקאמר מדברי גלן גלמך בעל נפש לא יבעל וישנה פרוש בלא בדיקה בינתיים אפילו לבעלה גרידא הא לב"ה אף לטהרות לא צריכה בדיקה ונראה לר"י בפרוש רשב"ס דלב"ש צריכה ב' עדים חדשים אחר תשמיש אחד לו ואחד לה והא דקתני צריכה הינו בלומר שהיא מבינה בדתן בנות ושתאל משמשות בב' עדים אחד לו ואחד לה אע"ג דלפני תשמיש אינה צריכה חדש אלא צנועות הינו לפי שאין העד מלכך כ"כ אבל לאחר תשמיש שמלכך בשכבת זרע צריכות בכל פעם חדש וב"ה אומרים דיה בב' עדים כל הלילה מודים שצריכה בדיקה אחר כל תשמיש אך דלא מוצרכי חדש וטעמא משום דאחר תשמיש איבא רב בללוח משכבת זרע ואין רוח בשד חדש ואפשר דאפילו צנועות לא בעו חדש לאחר תשמיש והשתא אתי שפיר הבל:

כל היד פרק שני נדה

טז.

עין משפט נר מצוה
--

	א טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ט:
	ב מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:
	ג מיי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' יג:
	ד טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ט:
	ה מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:
	ו מיי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' יג:
	ז טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ח:
	ח סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ה ו:
	ט מיי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' יד:
	י מיי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' יד:
	יא מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:
	יב סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפו סעי' ב:
	יג מיי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' יז:

עין משפט גזר מצוה

א סמג לאוין קיח, טוש"ע יו"ד

סי' קפו סעי' ב:

ב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה

הל' יז:

ג סמג לאוין קיח:

ד מו"י פד' מהל' איסורי ביאה

הל' ט:

ה סמג לאוין קנו, טוש"ע או"ח

סי' רמ סעי' יא:

ו מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' י:

לא יבעל וישנה. פירוש אס לא יבדח גשמא מחמת חמוד תשמיש ראשון ראתה גמי' מנהג טעמא מפרכש לחמון: שמה זנוקא בעל נפש דר' זיכרא וזע גמי דלבעלה לא בעיא דדיקה ורבא אמר אפי' בעל נפש לא דלמא לבו נוהפו ופורש וא"ת ומאי מיתי תניא גמי הכי דלמא פרייתא לא מירי בבעל נפש אלא בסתם בני אדם או בביאה ראשונה ווי"ל דאבל לבעלה מתרת משמע הטר גמור לכל העולם ואפי' בביאה שניה: דקה ואבד העד. לפרוש רשב"ם ה"פ דקה לפני תשמיש ואבד העד לפני תשמיש חסורה לשמש עד שתבדוק פעם שניה אבל לאחר תשמיש אפלו לא אבד העד צריכה לעולם דדיקה לפני תשמיש ור"א פריך ממתני' שפיר אע"ג דמתני' לא חורי בעד שלפני תשמיש אלא בשל אחר תשמיש א"נ מירי הבא בעד שאחר תשמיש אס אבד חסורה לשמש עד שתבדוק אפי' אס רוצה לשמש מיד אחר תשמיש ראשון אבל אס לא אבד מתרת כי למה תבדק ב' פעמים מיד זה אחר זה: מלאך הממנה על ההריון. אבל על הלזה חין שום מלאך ממנה בדאמר בריש תענית (דף ב.) ג' מפתחות בידו של הקב"ה של חיה ושל גשמים ושל תחית המתים והנה שלט מפתחות גמי פעמים מוכרין לשליח לפי שעה דהרי אליה היה בידו מפתח של גשמים והחיה המת וכן אלישע ובמה ציקים ואף ברי (אותרת) (איוב לז) שהוא שר מטר חין עושה אלא ברכות הקב"ה: הכל בידי שמים חזק מיראת שמים. ובאלו נערות (בתבות ל.) דאמר הכל בידי שמים חזק מצנים ופחים הבא חורי בתולדות האדם ובמותיו והתם מירי במאכרעות בגון חלאים ופרענויות דהכל נגזר עליו ואינו יכול לזהר בדאמר בסלין (דף ז:) חין אדם נוהף ארבעו מלמטה אלכ"כ מכריזין עליו מלמעלה חזק מצנים ופחים שיכול לשמור עצמו וא"ת והא חזקיה חזא דהו ליה בני דלא מענו (ברכות י.) אלמא דנגזר קדם לזה שלא יהיו יראי שמים ווי"ל דהקראא מה שעתיד להיות ועוד דהרבה דברים תלוי במזל בדאמר בשלחי שבת (דף קנו.) מאן דאיתגליד בצדק והא צדקו צמצית דאיתגליד בשבת מתקרי קדישא וכו הא דאמרי בגדאי לאמה דרב נחמן בר יצחק פריך גבא לכוני (שם:) ועוד דחין זה בידי שמים כי חין הקב"ה רוצה לשנות הלוך המנלות: שר הנרגל. פרש בעריך שמתרשמים עליו בבית המשתאות:

כל היד פרק שני נדה

גמ' תנו רבנן: אף על פי שאמרו המ'שמש מטתו לאור הַגַּר הָרִי זֶה מְגוּנָה, בית שמאי אומרים: צריכה שני עדים על כל תשמיש, או תשמש לאור הַגַּר. ובית הלל אומרים: דייה בשני עדים כל הלילה. תניא: אמרו להם בית שמאי לבית הלל: לדברייכם, ליחוש שמה תראה טיפת דם פחדל בבִּיאה ראשונה, ותחפנה שכבת זרע בבִּיאה שְׁנִיָּה. אמרו להם בית הלל: אף לדברייכם, ליחוש עד שֶהָרוּק בַּתוֹךְ הַפֶּה, שמה נימוק והולך לו. אמרו להם: לפי שאינו דומה נימוק פעם אחת, לנימוק שתי פעמים. ^אתניא, אמר רבי יהושע: רואה אני את דברי בית שמאי. אמרו לו תלמידיו: רבי, כמה הארכת עלינו! אמר להם: מוטב שאאריה עליכם פעולם הַזֶּה, כְּדִי שִׁיאָרִיכוּ יָמֵיכֶם לַעוֹלָם הַבָּא. אמר רבי זירא: מדברי פולם נלמד, בעל נפש — לא יבעול וישנה. רבא אמר: בועל ושונה, פי תניא הדיא — לטהרות.^(נז) תניא גמי הכי: כמה דברים אמורים — לטהרות, אבל לבעלה — מותרת. ובמה דברים אמורים — שהניחה בחדקת טהרה, אבל הניחה בחדקת טמאה — לעולם היא בחדקתה, עד שתאמר לו "טהורה אני". אמר רבי אבא, אמר רבי חייא בר אשי, אמר רב: דקה בעד ואבד — אסורה לשמש עד שתבדוק. מתקיה לה רבי אילא: אילו איתא — מי לא משמשה, ואף על גב דלא ידעה? השתא גמי תשמש! אמר ליה רבא: זו מוכיחה קזים, וזו אין מוכיחה קזים. "אמר רבי יוחנן: אסור לאדם שישמש מטתו ביום. אמר רב המנונא: מאי קרא? שניאמר: "יאבד יום אנלד בו והלילה אמר הורה גבר" — לילה ניתן להריון, ויום לא ניתן להריון. ריש לקיש אמר מהכא: "בזה דרכיו ימות".^(ז) וריש לקיש, האי קרא דרבי יוחנן מאי דריש ביה? מבעי ליה לכדדריש רבי חנינא בר פפא, דדריש רבי חנינא בר פפא: אותו מלאך המנונה על ההריון "לילה" שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקדוש ברוך הוא, ואומר לפניו: רבונו של עולם, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש? חכם או טיפש? עשיר או עני? "ואילו רשע או צדיק לא קאמר, כדרבי חנינא. דאמר רבי חנינא: הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים, שניאמר: "ועתה ישראל מה ה' אלהיה שואל מעמך פי אם ליראה וגו'". ורבי יוחנן, אם פן נכתוב קרא "גבר הורה", מאי "הורה גבר"? לילה ניתן להריון, ויום לא ניתן להריון. ורבי יוחנן, האי קרא דריש לקיש מאי דריש ביה? מבעי ליה לכדכתוב בספר פן סירא: שלשה שבאותי וארבעה לא אהבתי — שר הנרגל בבית המשתאות, ואמרי לה: "שר הנרגז", ואמרי לה: "שר הנרגז". והמושיב שבת בפרומי קרת, והאוחז באמה ומשתין מים, והנכנס לבית חבירו פתאום. אמר רבי יוחנן: ואפילו לביתו. אמר רבי שמעון פן יחאי: ארבעה דברים הקדוש ברוך הוא שונאן, ואני אניי אוהבן — הנכנס לביתו פתאום, ואני צריה לומר לבית חבירו, והאוחז באמה ומשתין מים,

ומשתין

בית רבחס וביין דלא מצריכיתו דדיקה בין תשמיש לתשמיש כי הדר משמש תחפנה שכבת זרע בביאה שניה וכי דקה לאחר תשמיש אחריו לא מנכר למחר ונהי גמי דלדין משמשא למחר קנוח ואע"ג דלא ידעינן עד למחר מיהו בעינן מוכיחה קזיס דאי לא הכי מה אעילו חכמים בתקנותם: עד שֶהָרוּק בַּתוֹךְ הַפֶּה כו' רוח דס. פה אותו מקום. כלומר אפלו בשהיתה בחדקת לאחר תשמיש שמה ראתה טפה בחדל וספתה שכבת זרע באותה פיה עצמה: הארכת החמרת: בעל נפש חסיד: לא יבעל וישנה בלא דדיקה בינתום דאפילו ב"ה מצרכי דדיקה לכוף תשמיש אלמא חושנין לשמה ראתה דס מחמת תשמיש אלמא מי שהא ירא ופורש מקפסא אסור לא יבעל וישנה: בד"א דבעיא דדיקה: דקה בעד בלילה לפני תשמיש: ואע"ג דלא ידעה דהא לב"ה עד למחר לא דקה ואפי' לב"ש גמי אס יש לה ב' עדים לכל תשמיש משמשת בלא נר אף ע"ג דלא ידעה אי איבא דס בעדים של תשמיש ראשון: זו מוכיחה קזיס דכי העד לפניו ולמחר תראה בו ומהני לה לטהרות דכי אצרכיה רבנו לשמש בעדים משום טהרות הוא וגם אס ימצא דס באותו שלפני תשמיש תביא חטאת בפרתה: חו שאבד עדה חין מוכיחה קזיס ואי חמרת תשמש מה תקנת חכמים יש כאן דהרי היא כמו שלל דקה: בזה דרכיו תשמיש כמו (משלי ל, יט) דרך גבר בעלמה. והמשמש ביום בא לידי בזיון שמה יראה בזה דבר מנהג ותקנה עליו: הכל בידי שמים כל מדותיו וקוריותיו של אדם כאין לו בגזרת מלך חזק מזה: כי אס ליראה דבר זה לבדו הוא שואל ממך לפי שהכל בידו וזה בידך: מאי הורה גבר מהממך הריון ללילה ש"מ למדרש הכי לילה נתן להריון ולא יום מדאסמכה קרא שמעינן לדר' יוחנן ומגופה דקרא שמעינן להא דר' חנינא בר פפא: מבעי לה כו' והינו בזה דרכיו שמנהג עצמו שמלעזין עליו בני המדינה במנהגו: שר תלמיד חכם: הנרגל רגיל: נרגז מקפה דברים: ואמרי לה נרגז בעשם דקראה בגבל ומשתפר: והמושיב שבת לללמיזיס בפרומי קרת אחת שנקראה מגפוי הרוח ועוד שמפסידין אותו עובדי דרכים: ואפילו לביתו דלמא עבדי מצי דציעיותא:

מסורת הש"ס

א לעיל יב, לעיל יא:

ב אוצר מדרשים מדרש עשרת הדברות; אוצר מדרשים יצירת

הולד סדר יצירת הולד ג

ג שבת לא; שפתי חכמים

דברים; רש"י על דברים

תורה אור השלם

ועתה ישאל מה זהוה אלהיך

שאל מעמד כי אס־ליראה וגוי

[דברים י, יב]

שמר מוצנח שמר נפשו בזה דרכיו ויומת [זמות] [משלי יט, טז]

יאבד יום אנלד בו והלילה אמר

הנה גבר [איוב ג, ג]

טוב־רש הולך בתמו מעקש

שפתי וְהוּא כְּסִיל גַּם בְּלֹא־דַעַת

וגו' [משלי טז]

מסורת הש"ס
א אוצר מדרשים חופת אליהו חופת אליהו רבה רון; אוצר מדרשים מדרש שלשה וארבעה ב שבת י; פסחים קיא; פסחים יב; כתובות עז; ברכות טא; גיטין ע. ג מסכת כלה רבתי ד מסכת כלה ה שבת פו. ו תוספתא טהרות; בבא בתרא פ:
גליון הש"ס
רש"י ד"ה פקולין קוטין. ע"י מגילה זו ע"ב ברש"י ד"ה הפקולי וע"י בערוך ערך פקל ועע"ק:
תורה אור השלם

ויאמר אברהם אל־עבדו שבו־לכם פה עִם־הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנֶּעֱר וְלֵכָה עִדְיָה וְנִשְׁפָחוּהָ וְנִשְׁוֹכָה אֲלֵכֶם [בראשית כב, ה]

לֹא־תִסָּק וּלֹא־תִטֵּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ וְאַהֲבַת לְרַעַף כְּמוֹד אֲנִי וְהִנֵּה [ויקרא יט, יח]

וּכְלִי־חֶרֶשׁ אֲשֶׁר־יִפֹּל מִקֶּם אֲלִי־תוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִסָּקֹא וְאֹתוֹ תִּשְׁבְּרוּ [ויקרא יא, כג]

מקרקש גזי פּעֻמוֹתַיִם הַקִּלְיוּיִם כְּכֹלָה שְׁסָכִיב מִטְּלוֹ מִקְּשָׁקֶשׁן כַּעַת תִּשְׁמִישׁ לְסוּר כְּנִי כִּיתוֹ מִשֵּׁט: אַלִּי דִידְבִי מִנְרֵשׁ הַזְּבוּכִים שֶׁלֹא לְשִׁמֵּשׁ מִטְּלוֹ בְּכַנִּי כָּל חַי: פְּרוּחִי וְיִתְּשִׁים: דְּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ נִנְגֵשׁ עַל עֲצֻמוֹ וְחוֹבֶת דְּמוֹ נִדְרָשֶׁת מִנְּנוֹ לְאַחַר מִיתָתוֹ וְרֹאִיהָ לְדָבָר וְדָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ דְּמִרְגָּלִים (וְהַלְשֵׁעַ ב' י"ט) חוֹבֶת דְּמוֹ וְהָא מִטְּל בְּרֹאשְׁנוֹ וּמִתְחַבֵּב בְּנִפְשׁוֹ כְּלוּמַר הוּא גוֹרֵם לְעֲצֻמוֹ: שְׁעָבֵר עָלֵיהֶם הַלְוִיָה אֲכַוְּלָהוּ קֹאִי אִשׁוּם וּבְצַל וּמִשְׁקִין: כְּסֻלְתָּא כָּל: עֲקָרָן שְׁעָרִית שְׁבָרָאֵשׁ הָשׁוּם וְהַצֵּל: רוּחַ טְמֵאָה כְּמַדַּת הַלְעִים שְׁקוּרִין גִּרְמָטוּ"ר הַחוֹזִים אֶת הַעֵינִים: בְּגוּטְטוּרִי מִסְּפָכִים: חֲסִיד עֲדִיף מַעֲדִיק. שְׁקוּדָקֹן אִיבָא לְמִישַׁשׁ דְּהָרִיז מִנְּנוֹ: וְיִתְקוּן חֲלָשִׁים: בְּעָלִי כֹרְתָן חֲלָשִׁים יוֹמַר מִזֵּאי שְׁנֵשׁ לָהֶם שְׂרָן בְּמוֹסָם כְּדֹאֲמַר בְּכַתְּבוּת: תְּלַמִּיד חָכָם יוֹדֵעַ לֹאֲנַטְנוּשִׁי נִפְשָׁה: אֵף עַל פִּי שְׁאֵמְרוּ הַמִּשְׁמֵשׁ מִטְּלוֹ כּוֹי כְּדֹאִיתָא בְּכֹרִיתָא דְלַעֲשִׂל בְּרִישׁ שְׁמַעְתִּין וּמִסְתַּנָּא אוֹ תִשְׁמֵשׁ לְאוּר הָאֵר אֲלֵמָא מִנְּנָה הוּא דְהִי אֲבָל אֲסוּכָא לִיבָא מִדְּקַתְנִי אוֹ תִשְׁמֵשׁ וְהִסְתָּא לִיבָא לְמִמַּר תְּבַדֵּק זֹא"כ מֵאי אַע"פ שְׁאֵמְרוּ כּוֹי: אִימָא הַבּוֹדָק מִטְּלוֹ לְאוּר הָאֵר כּוֹי מִשׁוּם דָּלָא מַדְקִין שְׁפִיר אַפ"ה אוֹ תְבִידֵא שְׁנֵי עֵדִים לְכָל תִּשְׁמִישׁ אוֹ תְבַדֵּק לְאוּר הָאֵר: מֵלָא פִרְהַבֵּא קוּטוּ"ן. מִיתוּן שְׁהוּא לָבֹן נִרְאִית עוֹ טַפָּה בְּחִרְלָא. לִשְׁנֵא אַחֲרֵינָא צִמַּר נָחִי וְכוּ: וּמַזְכִּירִין חֲכָמִים אוֹתוֹ לְשַׁבַּח בְּתַמִּישָׁה. וְהִי אִי הֵיָּא מִתַּר בְּעֻלְמָא הֵיָּא תַמַּשׁ לָן וּכ"ס שְׁמַזְכִּירִין לְשַׁבַּח וּמַה הוּא שְׁבָקֹן: אִנָּם שְׁנֵה מִיתוּן שְׁהוּא נִלְנָם בְּשֵׁנָה אִינוּ מִתְּאַוָּה לָהּ כָּל כֶּךָ וּמִשְׁמֵשׁ לְקוּיִם מַעֲוַת עֲוֹנָה בְּעֻלְמָא אוֹ לְרַעְוָתָהּ וּלְבֹו כֶּךָ וְהוּא מַגְבִּי תַשַּׁע מַדּוּת דְּאֵמְרוּ בְּגִדְרִי" (דף כ:): פּוֹלִינִן קוּטוּ"ן: דְּכִי הוּאִי הֵתֵם בְּאֶרְכּוֹן וְשִׂכְרָלָא: בְּעַרְבִי שַׁבָּתוֹת זְמַן עֲוֹנַת פְּרוּשִׁים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מַשְׁרַב שַׁבָּת לְשַׁרְבַּ שַׁבָּת: שְׁחָדִי דְכַתְּבֵא בְּגֵזִים בְּגֻזִין שֵׁל פִּשְׁתָּן: וְלֹא בְּפִשְׁתָּן שְׁאִינוּ לָבֹן וְאִין דָּם נָכָר וְשֵׁה אֲלֵא בְּשַׁד לָבֹן: שְׁחָקִים לְבָנִים יוֹמַר מִן הַתְּזָשִׁים: חֲשָׁב עָלֵיו וְכוּ' דְּקָרוֹב הוּא לְהִיּוֹת מִשְׁקָה יוֹמַר מֵאֲכָל: לֹא נִטְמָא כּוֹי דְּאִינוּ חֲסוּב אֲלֵא בָּל חֲקַט בְּכַנִּי עֲצֻמוֹ חֲסוּב וְאִינוּ טְמֵא אֲלֵא מְקוּם מַעַע טְמֵאָה: נִטְהַר מִקְּצַתוֹ בְּגוֹן חֲשָׁב עָלֵיו לְמִשְׁקָה וְנִטְמָא טְמֵאָת מִשְׁקִין סְלָקָא לִיהַ שְׁקָה בְּמִקְוֵה בְּשֹׁאֵר מִיִּם וְלֹא מִשׁוּם טְבִילָה דְּאִין אֲבָל וּמִשְׁקָה נִטְהָרִין בְּמִקְוֵה דָּלָא בְּתִיב טְבִילָה אֲלֵא בְּאֲדָם וּכְלִי אֲבָל יוֹן וְלֹא שׁוּם מִשְׁקָה אִין לָהֶם מַטְהַרָה אֲלֵא מִיִּם וּמִשׁוּם זְרִיעָה דְּכִי מִשְׁיִן לָהּ הִוּוּ לָהּ חֲסוּב מִיִּם שְׁבָכְלִי עִם מִי הַמִּקְוֵה וּבְטִילוֹ לָהּ גִּבְיָהּ בְּתַנְּזָן (תְּרוּמוֹת פ"ט מ"ו) שְׁתַּלִּי תְרוּמָה שְׁנִטְמָאוּ וְשִׁתְּלָן טְהָרוּ מִלְּטַמָּא אֲלֵמָא מַטְהַרָא לָהּ זְרִיעָה וּמִיִּם בְּמִיִּם זוּ הִיא זְרִיעָתָּ: נִטְהַר מִקְּצַתוֹ שֶׁלֹא נִנְגַעוּ הַמִּיִּם אֲלֵא בְּכִי הַכֵּלִי: נִטְהַר כְּלוֹ וּמִקְּצַתוֹ נִטְהַר כְּלוֹ מִכָּל דְּטַמָּא כְּלוֹ וְהִיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ דְּנִנְגַעָה טְמֵאָה בְּכֵלֹ: שְׁהַעֲבִירוּ לִשְׁלָג: עַל אֲוִיר נְהוּר וְשָׂרָן בְּתוֹכֹוּ דְּנִטְמָא מֵאֲוִיר כְּלִי חָכָם: דְּהַתּוֹרָה הַעֲדִיָה כָּל אֲשֶׁר בְּתוֹכֹוּ יִטְמָא (וּנְקֵרָא י"א:ג"ג):

וּמִשְׁתִּין מִיִּם עָרוֹם לְפָנָי מִשְׁתּוֹ, וְהַמִּשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ בְּכַנִּי כָּל חִי. אָמַר לִיָּה רַב יְהוּדָה לְשִׁמּוּאֵל: וְאַפִּילוֹ לְפָנָי עַכְבָּרִים? אָמַר לִיָּה: שִׁינָנָא, לֹא! אֲלֵא כְּגוֹן שֶׁל בֵּית פְּלוּגִי שְׁמִשְׁמִשִּׁין מִטּוֹתֵיהֶן בְּכַנִּי עַבְדֵיהֶם וְשִׁפְחוֹתֵיהֶם. וְאִינְהוּ מֵאי דְרוּשׁ? "שָׁבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר" — עִם הַדּוֹמָה לְחֲמוֹר. רַבָּה בַר רַב הוּנָא מְקַרְקֵשׁ זָגִי דְכִיִּלְתָּא, אֲבַיִי בִּאֲלִי דִידְבִּי, רַבָּא בִּאֲלִי פְרוּחִי. ^(א) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: חֲמִישָׁה דְּבָרִים הֵן שֶׁהָעוֹשֶׂה אוֹתָן מִתְחַיִּיב בְּנִפְשׁוֹ וְדָמוֹ בְּרֹאשׁוֹ — הָאוֹכֵל שׁוּם קְלוּפָה, וּבִצֵּל קְלוּפָה, וְהַשׁוֹתֵה מִשְׁקִין מְזוּגִין שְׁעָבֵר עָלֵיהֶן הַלִּילָה, וְהָלֹץ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, וְהַנוֹטֵל צִפְרָנָיו וְזוּרְקָן לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים, וְהַמְקִיז דָּם וּמִשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ. הָאוֹכֵל שׁוּם קְלוּפָה כּוֹי. וְאַף עַל גַּב דְּמַנְחִי בְּסִילְתָּא וּמַצִּיירִי וְחִתִּימִי — רוּחַ רָעָה שׁוֹרָה עָלֵיהֶן. וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְלֹא שְׁיִיר בְּהֶן עֵיקָרְן אוֹ קְלִיפָתָן — לִית לָן בַּהּ. וְהַשׁוֹתֵה מִשְׁקִין מְזוּגִין שְׁעָבֵר עָלֵיהֶן הַלִּילָה. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שִׁמּוּאֵל: וְהוּא שְׁלָנּוּ בְּכִלִּי מִתְּכוּת. אָמַר רַב פִּפְּא: וּכְלִי נִתַּר בְּכִלִּי מִתְּכוּת דְּמוּ. וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וְהוּא שְׁלָנּוּ בְּכִלִּי מִתְּכוּת, וּכְלִי נִתַּר בְּכִלִּי מִתְּכוּת דְּמוּ. וְהָלֹץ בְּבֵית הַקְּבָרוֹת — בְּדִי שֶׁתִּשְׁרָה עָלָיו רוּחַ טוּמָאָה, זִימְנִין דְּמַסְכְּנִין לִיָּה. ^(ב) וְהַנוֹטֵל צִפְרָנָיו וְזוּרְקָן לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים — מִפְּנֵי שֶׁאֲשָׁה מְעוּבָרַת עוֹבְרַת עָלֵיהֶן וּמַפְלָת. וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְשְׁקִיל בְּגַנְסְטְרִי, וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְשְׁקִיל דִּידִיָּה וּדְכַרְעִיָּה, וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְלֹא גַז מִיַּדִּי בְּתַרְיָיָהּ, אֲבָל גַּז מִיַּדִּי בְּתַרְיָיָהּ — לִית לָן בַּהּ. וְלֹא הִיא, לְכוּלָּהּ מִיִּלְתָּא חִיְיִשִּׁינָן. ^(ג) תְּבוּ רַבְּנָן: שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים נִאֲמָרוּ בְּצַפְרָנִים: שׁוּרְפָן — חֲסִיד, קוּבְרָן — צַדִּיק, זוּרְקָן — רָשָׁע. ^(ד) וְהַמְקִיז דָּם וּמִשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ — דְּאָמַר מַר: מְקִיז דָּם וּמִשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ — הוֹיִין לוֹ בָּנִים וִיתְקִין. הַקִּיזוּ שְׁנֵיהֶם וְשִׁמְשׁוּ — הוֹיִין לוֹ בָּנִים בְּעָלִי רֵאתָן. אָמַר רַב: וְלֹא אֲמַרְן אֲלֵא דְלֹא טְעִים מִיַּד, אֲבָל טְעִים מִיַּד — לִית לָן בַּהּ. ^(ה) אָמַר רַב חֲסֵדָא: אָסוּר לוֹ לֹאֲדָם שְׁיִשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ בִּיּוֹם, שְׁנֹאֲמַר: "וְאַהֲבַתְּ לְרַעַף כְּמוֹד". מֵאי מִשְׁמַע? אָמַר אֲבַיִי: שְׁמָא יִרְאָה בַּהּ דְּבַר מַגּוּנָה וְתַתְּגַנָּה עָלָיו. אָמַר רַב הוּנָא: יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים הֵם, וְאִין מִשְׁמִשִּׁין מִטּוֹתֵיהֶן בִּיּוֹם. "אָמַר רַבָּא: וְאִם הִיָּה בֵּית אָפֶל — מוֹתַר, וְתַלְמִיד חָכָם — מֵאֲפִיל בְּכִסּוּתוֹ וּמִשְׁמֵשׁ. תְּנוּ: אוֹ תִשְׁמֵשׁ לְאוּר הַגִּזְר! אִימָא: תְּבַדּוּק לְאוּר הַגִּזְר. תָּא שְׁמַע: אֵף עַל פִּי שְׁאֵמְרוּ: הַמִּשְׁמֵשׁ מִשְׁתּוֹ לְאוּר הַגִּזְר תְּרִי זֶה מַגּוּנָה! אִימָא: הַבּוֹדֵק מִשְׁתּוֹ לְאוּר הַגִּזְר תְּרִי זֶה מַגּוּנָה. תָּא שְׁמַע: וְשֵׁל בֵּית מוֹנֵבֵי הַמֶּלֶךְ הִיוּ עוֹשִׂין שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים, וּמַזְכִּירִין אוֹתָן לְשַׁבַּח — הִיוּ מִשְׁמִשִּׁין מִטּוֹתֵיהֶם בִּיּוֹם, וּבּוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶם בְּמִילָא פְּרָהָבָא, וְנוֹהֲגִין טוּמָאָה וְשִׁתְּרָה בְּשִׁלְגִים. קְתַנִּי מִיָּהָ: מִשְׁמִשִּׁין מִטּוֹתֵיהֶן בִּיּוֹם! אִימָא: בּוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶם בִּיּוֹם. הִכִּי נִמְי מִסֵּתְבָרָא, דְּאִי סִלְקָא דַּעְתָּה "מִשְׁמִשִּׁין" — מַזְכִּירִין אוֹתָן לְשַׁבַּח? אִין הִכִּי נִמְי, דְּאֵגַב דְּאִיפָא אוּנָם שְׁנֵיָה — מַגְנָיָא בִּאֲפִיָה. "וּבּוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶן בְּמִילָא פְּרָהָבָא — מְסִיעַ לִיָּה לְשִׁמּוּאֵל, דְּאָמַר שִׁמּוּאֵל: אִין בּוֹדְקִין אֶת הַמִּטָּה אֲלֵא בְּפִקּוּלִין אוֹ בְּצִמְרָן נָקִי וְרָה. אָמַר רַב: הִיָּינוּ דְּכִי הוּאִי הֵתֵם בְּעַרְבִי שַׁבָּתוֹת, הִוּוּ אֲמָרִי: "מֵאֵן בְּעִי פְקוּלִי בְּנִהְמָא", וְלֹא יִדְעָנָא מֵאי קֵאֲמָרִי. "אָמַר רַבָּא: הִנֵּי שְׁחָדִי דְכִיתִנָּא מַעֲלוּ לְבַדִּיקָה. אִינִי? וְהֵא תִנָּא דְּכִי מְנַשָּׁה: אִין בּוֹדְקִין אֶת הַמִּטָּה לֹא בְּעַד אֲדוּם, וְלֹא בְּעַד שְׁחוּר, וְלֹא בְּפִשְׁתָּן, אֲלֵא בְּפִקּוּלִין אוֹ בְּצִמְרָן נָקִי וְרָה! לֹא קִשְׁיָא — הָא בְּכִיתְנָא, הָא בְּמֵאנִי דְכִיתְנָא. וְאִיבְעִית אִימָא: הָא וְהֵא בְּמֵאנִי דְכִיתְנָא — הָא בְּחַדְתִּי, הָא בְּשִׁחְתִּי. ^(ט) נוֹהֲגִין טוּמָאָה וְשִׁתְּרָה בְּשִׁלְגִין. תְּנוּ הֵתֵם: שְׁלַג אִינוּ לֹא אוֹכֵל וְלֹא מִשְׁקָה, חִישָׁב עָלָיו לֹאֲכִילָה — אִינוּ מִטְמָא טוּמָאָת אֲוִכְלִין, לְמִשְׁקָה — מִטְמָא טוּמָאָת מִשְׁקִין. נִטְמָא מְקַצָּתוֹ — לֹא נִטְמָא כּוּלּוֹ, נִטְהַר מְקַצָּתוֹ — נִטְהַר כּוּלּוֹ. הָא גּוּפָא קוֹשְׁיָא: אֲמַרְת 'נִטְמָא מְקַצָּתוֹ — לֹא נִטְמָא כּוּלּוֹ", וְהָדַר (תְּנִי) [אֲמַרְתָּ] "נִטְהַר מְקַצָּתוֹ — נִטְהַר כּוּלּוֹ", לְמִימָרָא דְּנִטְמָא כּוּלּוֹ! אָמַר אֲבַיִי: כְּגוֹן שֶׁהַעֲבִירוּ עַל אֲוִיר תַּנּוּר, דְּהַתּוֹרָה הַעֲדִידָה עַל כְּלִי חָרָס

כל היד פרק שני נדה

וּמִשְׁתִּין מִיִּם עָרוֹם לְפָנֵי מִטְּלוֹ. דְּאֵמַר בְּשַׁבָּת (דף סב:) דְּקִשָּׁה לְעִיּוּתָא וְיֵשׁ סְפָרִים דְּנִגְרָסִי הִבָּא מִשְׁמֵשׁ מִטְּלוֹ עָרֵם וְכֵן הוּא בּוֹנִיקְרָא רַבָּה וּמַעֲמָא שְׁנֵשׁ לוֹ לְהִיּוֹת צְנוּעַ בְּשַׁעַת תִּשְׁמִישׁ כְּדֹאֲמַרִּין בְּגִדְרִים (דף כ:):

שְׁמִשְׁמִשִּׁין מִטּוֹתֵיהֶן בְּכַנִּי עַבְדִּיקָן. וּמְזוּרִי בְּלִילָה אוֹ מְקוּם אָפֶל דְּבַמְקוּם אוֹרָה אֲפִי כֵּלָא לְכַנִּי עַבְדִּיקָם אָסוּר: מִקְרָקֵשׁ זָגִי. פ"ה פְּעֻמוֹתַיִם הַקִּלְיוּם כְּכֹלָה לְהוֹצִיא מִנְּנוֹ כְּנִי כִּיתוֹ וְקִשָּׁה לר"ת דְּאִין זֶה מַדַּת צִיעוּנוֹת וְהִרְאָה לוֹ בְּגִדְסַת ר"ח וְהָעֲרוּךְ [עֲרָךְ גּוֹזַח'] מִקְרָקֵשׁ גַּזִּי זְבוּכִים דְּאֵמַר בְּכַסּוּרוֹת (דף ז:): דְּבֵשׁ הַצִּין וְהַצִּירָעִין וְהִיוּ דְּמוּעָא דְּאֲבִי דְּכִלִּי דִידְבִי וְרַבָּא דְּכִלִּי פְרוּחִי: שׁוּרְפָן חֲסִיד. דְּלִיבָא לְמַחֵשׁ שְׁמָא וְתַעֲלוּ וּבְעָרוּן [עֲרָךְ שֵׁלֵשׁ] בְּרֵשׁ שְׁעָרַפֶּת צַפְרָן מְקַת לֹאֲדָם וְכֵן כָּל דְּבַר הִבָּא מִן הָאֲדָם כְּדֹאֲמַר כּס"פ כָּלָל גְּדוּל (שַׁבָּת דף עה:): גְּבִי דָם הֵאֵה אִיִּדִי חֲקֻלָּשׁ לֹא מַעֲנָה לְשֹׁנָא וּלְכָךְ הוּא חֲסִיד שְׁמַחְמִיר לְשַׁרְפָן אַע"ג שְׁמַזִּיק לוֹ: אִימָא בּוֹדְקִין מִטּוֹתֵיהֶן בִּיּוֹם. וְכֵן מַזְכִּירִין לְשַׁבַּח דַּע"ג דְּאֵמְרוּ כ"ש צְרִיכָה ב' עֵדִים עַל כָּל תִּשְׁמִישׁ וְתִשְׁמִישׁ וּכב"ה זִיָּה בְּב' עֵדִים כָּל הַלְוִיָה וּמַעֲנָא בַּהּ לְמַחַר מ"מ מוּדוֹ דֹּאֵם רוּנְיָה לְעֵין בְּלִילָה לְאוּר הָאֵר הַרְשׁוֹת בְּרִיָּה: הָא בְּחַדְתִּי הָא בְּשַׁחְתִּי. תַּמַּה דְּבפ"ק דְּשַׁבְּעוּנוֹת (דף ט:): גְּבִי שֹׁאֵת בְּצִמְרָן לָבֹן שְׁנִיָה לֵה כַּהֲרִים בִּיצָה וּמִפְרַשׁ כְּמוֹ גְּלִימָא דְּכַתְּנָא וּשְׁחָקִיָה מִשְׁמַע שְׁהַחֵשׁ לָבֹן מִן הַיָּשׁן וּי"ל דְּהֵתֵם בְּגֻלְמָא שְׁאִין רְגִילוּת לְכַבֵּם וְהִבָּא בְּחִלּוּק וְכִיוּצָא בּוֹ שְׁמַכְסִין תְּמִיר וְעוּר וי"ל דְּהֵתֵם לְעֵגוֹן חֲשִׁיבוּת מִזִּיר כִּי הָךְ דְּלַעֲשִׂל כְּגוֹן שְׁבוּר מִלְּפָא וְרִישׁ גְּלוּתָא:

יז.

	עֵין מִשְׁפָּט
נֶר מַצּוּה	

א טושי"ע או"ח סי' רמא סעי' א:

ב טושי"ע אה"ע סי' כה סעי' ב:

ג טושי"ע או"ח סי' רמ סעי' ו:

ד מו"י פד' מהל' דעות הל' יט:

ה סמג לאוין קבו, טושי"ע או"ח סי' רמ סעי' יא:

ז מו"י פד' מהל' דעות הל' י:

ח סמג לאוין קיא, טושי"ע יו"ד סי' קצו סעי' ו:

ט מו"י פד' מהל' דעות הל' טו:

י מו"י פא' מהל' טומאת אוכלים הל' כב:

^[1] אפילו

 עין משפט נר מצווה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

ז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ח מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

אפלו מלא חרדל. למאי דמפרש ר"ת דאין פחות מפביצה מקבל טמאה לאו זקקא מלא מקבל מלא מלא ביצים אלא משום דמדרבנן זקבל טמאה נקט ליה: פרוזדור. פרוז בשלון וזן לפני דור לשון זירה אית גנרם פרוזדור בדלי"ת: וזם העליה. משמע דזם העליה טהור אפי' הוא ממרחה זמים טמאים דאי אין בעליה מד' מיני זמים טמאים אס בן דם שפּרוזדור חמאי הוי ספק נחזי אי הוי מד' מיני זמים אי לאו ולחק לומר דאיכרי פנאכד והינו טעמא דטהור דכתיב ממקור זמיה זקקא זמי מקור דהינו חזר אי זמי זמיה כתיב מקום שמצין דם הרבה זמים ובעליה ליכא אלא מין אחד: והתנן שחזקתו מן המקור. ואע"ג דבמתני' קתני זמי ספקו טמא הינו ספקו נזאי טמא בדקתני בהגיוא שחזקתו מן המקור ונזה מצו לשנויי כגון שנמצא בחרקע פרוזדור דקמשני בסמוך אר' חיא א"נ שמא חרקע פרוזדור לא הנה חרי לה ספק: מן הלול ולפנים זמי כו'. פרוש לדבריו. שאתה חושש לשנוי חמאי נזאי טמא נחוש זמי דלמא אזדקרה ומעליה אתא ותמה דאדרכה ביין דמן הלול ולחון אע"פ שמן העליה הוא בלא דם כדרכו חושבין לזם הקדר שהוא רחוק ואין יכול לבא אלא ע"י שחיה משום דרב זמים מן המקור אתו מש"ה יש לטמא בנזאי מן הלול ולפנים ולתלות בדמי הקדר המרכים והקרוכים יותר מדמי העליה וע"כ דבפרק לא יחפר (כ"ב דף כד.) א"ר חנינא רב וקרוי הלן אחר הרב ומוכח דתם דרבי חנינא מירי אפילו בחרקא דמוכח ואמר אבני אף אנו זמי חנינא בר' חנינא נמצא בפרוזדור ספקו טמא שחזקתו מן המקור ואע"ג דאיכא עליה דמקדכה טפי ומאי ראיא מיהי דהא לנשנא דבתר חששא אולת ונללשנא דבתר חששא אולנין שחזקתו מן המקור הינו אפלו מן הלול ולחון יש לחוש שמא מן המקור בלא אלא לתן טעם חמאי ספקו טמא מפחון ולעולם אידי ואידי ספיקא הוינן גליון] לא אולנין בתר רבא כלל טפי מחרבא אלא אידי ואידי ספקא הוי ואפילו מן הלול ולפנים דמי הקדר רב וגם

אפילו מלא חרדל. למאי דמפרש ר"ת דאין פחות מפביצה מקבל טמאה לאו זקקא מלא

אפילו מלא חרדל. **א"מ תנני' משל משלו חכמים באשה: החדר, והפרוזדור, והעלייה.** **ידם החדר — טמא, דם העלייה — טהור, נמצא בפרוזדור — ספקו טמא, לפי שחזקתו מן המקור.** **"גמ' רמי בר שמואל ורב יצחק בריה דרב יהודה תנו נדה פי רב הונא. אשפחינהו רבא בר רב הונא דיתבי וקאמר:** **החדר מבפנים, והפרוזדור מבחוץ, ועלייה בנויה על שתייהו, ולול פתוח בין עלייה לפרוזדור. נמצא מן הלול ולפנים — ספקו טמא, מן הלול ולחוץ — ספקו טהור. אתא ואמר ליה לאבוח: ספקו טמא אמרת לן מר? והא אנו י"שחזקתו מן המקור" תנו! אמר ליה: אנא הכי קאמינא — מן הלול ולפנים ודאי טמא, מן הלול ולחוץ ספקו טמא. אמר אבוי: מאי שנא מן הלול ולחוץ, דספקו טמא? דדלמא שחתה, ומחדר אתא. מן הלול ולפנים זמי, אימא: אזדקרה, ומעלייה אתא! אלא אמר אבוי: אי בתר חששא אזלת — אידי ואידי ספק הוא, ואי בתר חזקה אזלת — מן הלול ולפנים ודאי טמא, מן הלול ולחוץ ודאי טהור.** **תני רבי חייא: דם הנמצא בפרוזדור — חייבין עליו על ביאת מקדש, ושורפין עליו את התרומה. ורב קטינא אמר: אין חייבין עליו על ביאת מקדש, ואין שורפין עליו את התרומה. ליהך לישנא דאמר אבוי: "אי בתר חששא אזלת" — מסייע ליה לרב קטינא, ופליגא דרבי חייא. ליהך לישנא דאמרת: "אי בתר חזקה אזלת" — מסייע ליה לרבי חייא,**

ופליגא

ואפ"ה פלו טמא מן האויר: מתני' הקדר והפרוזדור כגמ' מפרש היכי קומי: דם הקדר טמא והינו מקור: ספקו טמא מספק טמא טמאה נזאית: שחזקתו כו' במקור מחזקין ליה ולא אמרינן מעליה אתא דמיים דעליה טהורין דמפרוזדור לא אתי דם אלא זמי חזר וזמי עליה פעמים שהן נכנסין לפרוזדור: גמ' חזר מבפנים ופרוזדור מבחוץ שניהם זה אצל זה בעבי גופה חזר לצד אחרכה ופרוזדור לפניה וכתלי קחס למטה באמצע פרוזדור ודקד דם זמים יוצאים: ולול פתוח כו' וזמי עליה באין לפרוזדור דרך הלול: נמצא בפרוזדור מן הלול ולפנים לצד הקדר: ספקו טמא דאי מעליה אתא מן הלול ולחון אבעי ליה לאשתכוחי דהא פי נחית מן הלול לפרוזדור כלפי חוץ הוא יורד ויוצא דרך יציאה ואינו חוזר לצד אחרכה. ולקמן פריך נזאי טמא הוי וחמאי קתני ספקו טמא: ספקו טמא ולא נזאי מדקתני מן הלול ולחון ספקו טהור: והא אנו שחזקתו מן המקור תנו מדקתני חזקתו מכלל דטמאה נזאית קאמר ודמאי מוקמת לה לא מן הלול ולפנים ולא מן הלול ולחון דלדיקל ליכא טמאה נזאית: מן הלול ולפנים נזאי טמא ומתניתין מן הלול ולפנים: ספקו טמא לתלות שהרי שני זמים יוצאין דרך דם זמי הקדר וזמי העליה ולא ידעינן מהי אתא ואע"ג דאיכא לאחזוקי דזם עליה דאי מחזר אתא לא הנה אצל בפרוזדור עד מן הלול ולחון דהנה נפק ליה ונחית דרך יציאת פתח פרוזדור אפ"ה מטמאינו לה מספקא דלמא שחתה ונפלה על פניה ונשתרבב דזם בכל הפרוזדור וכל מצד אחרכה לצד פניה כשנצא מן הקדר: דספקו טמא ולא אמרינן נזאי טהור: אזדקרה נזקפה לצד אחרכה כגון דרקזנית פקורין שוביג"א ואיכא למימר מעליה נחית לפרוזדור והא דלא נפק ונחית מפרוזדור דרך פתח בית הרקס וחזר לצד הקדר משום זקופה הוא ובינו דאיכא לאחזוקי הכי והכי הוי ספק ולא נזאי: אי בתר חששא אזלת דלא

מחזקת ליה לזם כמנהגו והלכוו אלא באת לחוש לקורית העולדות כגון שחתה: אידי ואידי ספקא הוי דכי היכי דמספקא מן הלול ולחון דלמא שחתה איכא לספקוי זמי מן הלול ולפנים דלמא אזדקרה: ואי בתר חזקה אזלת דמחזקת ליה לזם כמנהג העלכו ולא חושבין לאמור שחתה ולאמור אזדקרה: מן הלול ולפנים נזאי טמא ונזאי מחזר אתא דאי מעליה אתא מן הלול ולחון אבעי ליה לאשתכוחי ומתניתין דקתני שחזקתו מן המקור זמי מן הלול ולפנים: מן הלול ולחון נזאי טהור ולא אמרינן אימור שחתה ונזה ליה ספק לתלות אלא כמנהג מחזקין ליה נזאי טהור: חזבין עליו אס נכנסה למקדש נזאי טמאה. ולקמן מפרש אי מן הלול ולפנים אי לחון: אין חזבין אכל אסורא איכא אלמא ספק הוא: להך לשנא דאי בתר חששא אידי ואידי ספקא הוא: מסייע לה לרב קטינא דאמר ספקא הוא ומחזקין בין מן הלול ולפנים בין מן הלול ולחון ופליגא דר' חיא אדאבוי דהא על דרחוק לאבוי להאי לשנא ליכא טמאה נזאי לא שנא לפנים לא שנא לחון לא שנא כגג לא שנא בחרקעית דבין דתלי טעמא בחששא ככולהו איכא לספקוי הכי והכי: להך לשנא דבתר חזקה מסייע לה לר' חיא ומיחזקא דמן הלול ולפנים:

אין משם בלא שנוי חושבין לדמי העליה שהם מעשים ואינם יכולין לבא דם אא"כ נזדקרה ונלשנא דבתר חזקה אולת מטהר מן הלול ולחון ולא חוש לרבא דדמי הקדר והא דמטמא מן הלול ולפנים לאו משום רבא גרידא אלא משום דבא זמי מן הקדר בלא שנוי וחרקא דעליה לא מוכח כלל דלא חושבין לאזדקרה ונראה לפרש דשפתין אורי כגג פרוזדור וכן הענין כגג פרוזדור מן הלול ולפנים גבוה ומשתפע ועולה ואינו יכול לבא דם מן העליה אלא א"כ נזדקרה ומן הקדר אינו יכול לבא לגג פרוזדור אפלו מן הלול ולפנים אלא א"כ שחתה ביותר והוא שנוי גדול מדקור של עליה כי הלול דמי הקדר יוצאים לפרוזדור הוא לצד חרקע פרוזדור אכל מן הלול ולחון משתפע ויורד וכל דם מן העליה כדרכו ומן הקדר בלא דם בשנוי גדול יותר ממון הלול ולפנים והשתא פריך שפיר מ"ש מן הלול ולחון דספק אף על גב דמן הקדר אינו בלא דם אלא בשנוי גדול מאל ומן העליה בלא דם כדרכו אלא משום דשחתה רגילות הוא דאי לא רגילות הוא הוי נזאי טהור ואפלו הכי לא בשעי למיזל בתר רבא שהיה נזאי טמא מן הלול לפנים זמי אימור אזדקרה דבין דשחתה רגילות הוא אזדקרה זמי רגילות וחמאי נזאי טמא ואע"ג דרב זמים מן המקור אין ללכת אחר הרב כמו מן הלול ולחון דלא הוי טמא נזאי אף ע"ג דשחתה הוי רגילות אלא אמר אבוי אי בתר חששא אולת משום דשחתה רגילות הוא בדפרשית אידי ואידי ספקא ואי בתר חזקה אולת ולא בתר חששא דשחתה לאו רגילות הוא מן הלול ולחון נזאי טהור ומ"מ מן הלול ולפנים אע"ג דשחתה לאו רגילות הוא הוי נזאי טמא דממה נפשך על ידי שנוי בלא או שחתה או אזדקרה ואית לן למימר דמן הקדר אתא משום דחזקת זמים מן המקור באין ומוכח שפיר בלא יחפר מהא לשנא דבתר חזקה דהוי עקר דקמשמע לשנא שחזקתו מן המקור דרב

כל היד פרק שני נדה

 מסורת הש"ס

א לקמן כח. תוספתא נדה

 גליון הש"ס

מתני' נמצא בפרוזדור. עי' לקמן מב ע"ב תוד"ה שהוציא:

^[1] א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:
ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:
ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:
ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:
ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ג:
ו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ד:
ז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ה:
ח מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

מסורת הש"ס
א בכורות כב.
ב לקמן כז; לקמן כו; משנה נדה
ג לקמן כד; לקמן כח.
ד פסחים טז; ויקרא רבה; חולין צה; קהלת רבה; כתובות טו.
ה תוספתא טהרות
ו לקמן כט.

גליון הש"ס
רש"י ד"ה אמו טמאה לידה וכו' ליתן לה ימי טומאה וימי טהרה. ע"ל דף כח ע"א וצ"ע:

וּפְלִיגָא דְרַב קַטִּינָא אַהֲךְ לָשְׁנָא דְאַפְּי דְהָא דְכִינּוּ דְתַלְי טַעמָא בְּחֻקָּהּ לֹא סָנָא גַּג לֹא סָנָא חֲקַקַע מִן הַלּוּל וּלְפָנִים טַמֵּא נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי מְאֹד נִשְׂאִי: לְרַב הֵינָא דְאָמַר לִיה לְבָרָה מִן הַלּוּל וּלְפָנִים נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי סָפָקָא: לֹא פְלִיגִי לֹא דַר' חֵינָא וְלֹא דְרַב קַטִּינָא עָלֶיהָ וְאֶהְדְּזִי גַּמִּי לֹא פְלִיגִי: כָּאֵן מִן הַלּוּל וּלְפָנִים דַּר' חֵינָא: כָּאֵן מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי דְרַב קַטִּינָא: אֲלֹא לְרַמִּי בַּר שְׁמוּאֵל וְלְרַב יִצְחָק דְאָמְרִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי סָפָק טַהֵר - עַל דְּחָקָךְ הֵנִי מַתְנִי' דַּר' חֵינָא וְדְרַב קַטִּינָא בְּמֵאִי מִתְקַמְּי בְּמִן הַלּוּל וּלְפָנִים דְּהָא מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי אֲפִילוּ סָפָקָא לִיכָא דְהָא טַהֵר הֶאֱמַרְיִין וְדְרַב קַטִּינָא הִימָא בְּמִתְיָהוּ אֲלֹא רַבִּי חֵינָא דְאָמַר טַמֵּאָה נִשְׂאִית לִימָא פְּלִיגָא עָלֶיהָ דְלִדְקִיָּא לִיכָא טַמֵּאָה נִשְׂאִית: וּמַשְׁנִינּוּ לֹא פְלִיגִי הֵא דְרַבִּי חֵינָא דְאָמַר נִשְׂאִי בְּמִן הַלּוּל וּלְפָנִים בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר דְּהֵינּוּ דְּכַדָּה יִנְיֵאִתָּה מִן הַחֲדָר וְדַרְמִי וְרַב יִצְחָק דְאָמְרִי סָפָק טַמָּא בְּגַג פְּרוּזְלוֹר שְׁקֹרֹב לַעֲלִיָּה וּלְעוֹלָם בְּתַר חֻקָּה אֲזַלִּי וּמְלוֹד בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר בְּמִתְנִי' וְכַדְרַבִּי חֵינָא אֲכַל בְּגַג בְּמִן הַלּוּל וּלְפָנִים עַל דְּחָקָךְ יִצָּא זֶה מִמֶּנְהָ הַלּוּבֵי דְהָבָא מִן הַחֲדָר הִיה לֹא לְמַצָּא בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר שֶׁהַחֲדָר נִמְוָךְ וְשֶׁנֶּה לְפְרוּזְלוֹר וְאִם מִן הַעֲלִיָּה בָּא הָיָה לֹא לְמַצָּא מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי הֲלָכָךְ אִיכָא לְמַתְלִיָּה בְּתַרִּי סְבִיבִי דְלִמָּא מַשְׁלִיָּה אֲתָא לְפְרוּזְלוֹר וְאִזְדַּקְרָה אִוּ מַחְדָּר אֲתָא לְפְרוּזְלוֹר וּע"י שְׁנַדְקָרָה עָלֶה הַדָּם מְלַמְּטָה לְמַעֲלָה בִּינוֹן דַּרְמִי וְרַב יִצְחָק לֹא יִהְיִי טַעמָא לְמַתְיָהוּ אִיכָא לֹאֻקְמִי בְּשֵׁנוּי אֲכַל לְאַפְּי לְלִשְׁנָא דְבִתְרַ חֲשָׁשׁ לִיכָא לְשֵׁנוּיִי הִכִּי וּפְלִיגִי דַּר' חֵינָא עָלֶיהָ דְכִינּוּ דְאַפְּי תַלִּי טַעמָא בְּחֲשָׁשׁ וְכַל הִיכָא דְאִיכָא לְמַחֲשׁ לְהֵאִי וְלְהֵאִי מַשְׁנִי לִיָּה סָפָק אֲפֵלוּ בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר אִיכָא לְסַפּוּקִי בְּחֲדָר וְלַעֲלִיָּה הֲלָכָךְ דְרַבִּי חֵינָא פְּלִיגִי עָלֶיהָ: וְעַשְׂאוֹם בְּנִשְׂאִי מִשּׁוֹם דְאֲזַלִּינוּ בְּתַר רַבָּא: הֵא דְאָמְרִינּוּ בְּמַתְנִיתִין שְׁחֻזְקָתוֹ לֹא בָּא אֲלֵא מִן הַמְקוֹר וְכַדְתִּי רַבִּי חֵינָא אֲלֵמָא

בִּינוֹן דְרַב דְּמִים הֵתָם סְבִיחִי מַחְזְקִינוּ לִיָּה מִן הַמְקוֹר: הַבִּית טַמָּא אֲף אִם אִין וְלֹד נִקְרָא הַבִּית טַמָּא מִשּׁוֹם אֲהֵל הַמַּת: שְׂאִין שְׁלִיָּא בָּלֹא וְלֹד וְשׁוֹרְפִין עָלֶיהָ אֵת הַתְרוּמָה. אֲלֵמָא בִּינוֹן דְרַב שְׁלִוִית אִינּוּ בָּלֹא וְלֹד מַחְזְקִינוּ לָהּ בְּטַמֵּאָה נִשְׂאִית: נִמְוִיךְ הֲאֵלֶךְ וְנַעֲשֶׂה דָם וְנִתְעַרַב בָּדָם הֲלָזָה וּבָטַל בַּרַב וְהִכִּי מַפְרַשׁ טַעמָא לְחַמֵּן בְּפ' הַמַּפְלָת (נִגְהָ דָף כז:): יד חֲתוּבָה מַחֲתָבַת בְּעֻרְתָּהּ בַּחֲתוּךְ אֲרַבְעוֹת: אִמּוֹ טַמֵּאָה לָזָה וְתַשׁב חֲמֵר זָכַר לִימִי טַהֵר וְחֲמֵר נִקְבָּה לַעֲגִין טַמֵּאָה דְּמַחְזְקִינוּ לָהּ בְּלָזָה נִשְׂאִית לַתָּן לָהּ יָמִי טַמֵּאָה וַיְמִי טַהֲרָה דְאָמְרִינּוּ הֲלֵךְ אַחֵר הַרַב וְרַב גָּשִׁים וְלֹד מַשְׁלִיָּא וְלָדוּ אֲלֵא שְׁמִינּוּךְ: וְאִין חוֹשְׁשִׁין לוֹמַר לֹא יִהְיִי לָהּ יָמִי טַהֵר שְׁמָא אִינּוּ וְלֹד דְלִלְמָא מְגוּף אָטוּם הוּא בָּא וְקוֹימָא לָן בְּהַמַּפְלָת (לְחַמֵּן נִגְהָ דָף כד.) דְאִינּוּ וְלֹד וְהֵינּוּ בְּנִשְׂאִי מְדִיבִינּוּ לָהּ יָמִי טַהֵר הוּאִיל וְרַב גָּשִׁים לֹאֻ גּוּף אָטוּם וְלָדוּ: סָפָקוֹ אָסוּר דְכַל קְבוּעַ בְּמַחְצָה עַל מַחְצָה דְּמִינָא וּכְיִינוּ שְׁלֻחָסָה מִמְּקוֹם הַקְּבִיעוּת מַחְזְקִינוּ לָהּ בְּמַחְצָה עַל מַחְצָה: וּבִנְמַצָּא בְּחֻקָּהּ דַּה"ל מַפְרַשׁ מִהָן וְלֹא לְקַחוּ מִמְּקוֹם הַקְּבִיעוּת: הֲלֵךְ אַחֵר הַרַב וּמַתַּר דְכַל דְּפָרִישׁ מַרְבָּא בְּרַשׁ: בְּרַשִׁית הַיְחִיד כּו' דְּהֵנָּה לִיָּה סָפָק וּאֻע"ג דְּרַבָּא צַרְקָדְעִים וְאִין לָהֶם טַמֵּאָה בִּינוֹן דְשַׁרְן קְבוּעַ בִּינִיָּהֶם הֵנָּה לִיָּה מַחְצָה עַל מַחְצָה: וּבִנְמַצָּא שְׁפָרַשׁ אֲחַד מִהָן לְמְקוֹם אַחֵר וְנִגַּע בּוֹ אֲדָם שֶׁם טַהֵר דִּשְׁתָּא לֹאֻ קְבוּעַ הָיִי וְאָמְרִינּוּ כַּל דְּפָרִישׁ מַרְבָּא בְּרַשׁ וְצַרְקָדַע הוּא:

וּפְלִיגָא דְרַב קַטִּינָא אַהֲךְ לָשְׁנָא דְאַפְּי דְהָא דְכִינּוּ דְתַלְי טַעמָא בְּחֻקָּהּ לֹא סָנָא גַּג לֹא סָנָא חֲקַקַע מִן הַלּוּל וּלְפָנִים טַמֵּא נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי מְאֹד נִשְׂאִי: לְרַב הֵינָא דְאָמַר לִיה לְבָרָה מִן הַלּוּל וּלְפָנִים נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי סָפָקוֹ טַהֵר, מִן הַלּוּל וּלְפָנִים — סָפָקוֹ טַהֵר, מִתְקַמָּא? מִן הַלּוּל וּלְפָנִים. לִימָא פְּלִיגָא דְרַבִּי חֵינָא! לֹא חוֹשְׂיָא, כָּאֵן — בְּשִׁנְמַצָּא בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר, וְכָאֵן — שְׁנַמַּצָּא בְּגַג פְּרוּזְלוֹר.⁽ⁿ⁾ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּשַׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הִלְכוּ בּוֹ חֲכָמִים אַחֵר הָרוֹב, וְעַשְׂאוֹם פְּרוּדָאִי: מְקוֹר, שְׁלִיָּא, חֲתִיכָה. מְקוֹר — הָא דְאָמְרוּ; ^(בב)שְׁלִיָּא — דִּתְנּוּ: שְׁלִיָּא בְּבִית, הַבִּית טַמָּא, וְלֹא שְׁהַשְׁלִיָּא וְלֹד, אֲלֵא שְׂאִין שְׁלִיָּא בָּלֹא וְלֹד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: נִמּוּךְ הַוָּלֵד עַד שְׁלֹא יֵצֵא; ^(ג)חֲתִיכָה — דִּתְנּוּ: הַמַּפְלָת יָד חֲתוּבָה וְהָגֵל חֲתוּבָה, אִמּוֹ טַמֵּאָה לִידָה, וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּאת. וְתוֹ לִיכָא? וְהֵאִיכָא תַשַּׁע חֲנוּיּוֹת! ^(ד)דִּתְנִיָּא: תַשַּׁע חֲנוּיּוֹת, כּוּלָן מוֹכְרוֹת בָּשָׂר שְׁחוּטָה, וְאַחַת מוֹכֶרֶת בָּשָׂר גְּבֻלָּה, וְלִקַּח מֵאַחַת מֵהֶן וְאִינּוּ יוֹדַע מֵאִיזָה מֵהֶן לִקַּח — סָפָקוֹ אָסוּר. ^(ה)וּבִנְמַצָּא — הִלֵּךְ אַחֵר הָרוֹב. טוּמֵאָה קֶאֱמַרִינוּ, אִיסוּר לֹא קֶאֱמַרִינוּ. ^(ו)וְהֵאִיכָא תַשַּׁע צַרְקָדְעִין וְשַׁרְץ אֶחָד בִּינִיָּהֶם, וְנִגַּע בְּאַחַד מֵהֶן, וְאִינּוּ יוֹדַע בְּאִיזָה מֵהֶן נִגַּע — בְּרַשּׁוֹת הַיְחִיד סָפָקוֹ טַמָּא, בְּרַשּׁוֹת הָרַבִּים סָפָקוֹ טַהֵר, וּבִנְמַצָּא — הִלֵּךְ אַחֵר הָרוֹב! טוּמֵאָה דְאֻשָּׁה קֶאֱמַרִינוּ, טוּמֵאָה בַּעֲלָמָא לֹא קֶאֱמַרִינוּ. ^(ז)וְהֵאִיכָא הָא דְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: עֲבָרָה בְּנִהָר

וְהַפִּילָה מַרְיָשָׁא לֹא מִיתִי דַּה"א דְטַעמָא דְרַבְּנָן מִשּׁוֹם שְׂאִין שׁוֹם שְׁלִיָּא בָּלֹא וְלֹד וְאִין שׁוֹם וְלֹד נִמְוִיךְ אֲפֵלוּ מַעֲנוֹט לְכַךְ מִיתִי סְבִיב דְאָמַר ר' שְׁמַעוֹן נִמְוִיךְ הֲאֵלֶךְ אַע"פ שְׁלֹא יִצָּא וּכְיִינוּ דְסָבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְרַבָּן נִמְוִיךְוּ וְלַרַבְּנָן אִינָם נִמְוִיךְוּ אֲלֵא מַעֲנוֹט דְאִין סָבְרָא לוֹמַר דַּלר"ש רַבָּן נִמְוִיךְוּ וְלַרַבְּנָן אֲפֵלוּ מַעֲנוֹט אִין נִמְוִיךְוּ וְקִצַּת נִקְרָא דְאֻדְרָבָה אַרְיָשָׁא כְּמִין וְסִיפָא לֹא מִיתִי אֲלֵא מִשּׁוֹם דְּמִנָּה מוֹכִיחַ דְטַעמָא דְרַבְּנָן מִשּׁוֹם רַבָּא בַּדְּפָרְשִׁית דְאִי מַשְׁלִיָּא בְּבִית גּוֹפָה מִיתִי מֵאִי אִרְיָא מִשּׁוֹם רַב אֲפִי' מַחְצָה עַל מַחְצָה שׁוֹרְפִין דְּהֵנָּה לִיָּה סָפָק טַמֵּאָה בַּרַה"י דְטַמָּא: הַמַּפְלָת יד חֲתוּבָה. הֵא דְלֹא מִיתִי מַתְנִי' דִּהַמַּפְלָת (לְחַמֵּן נִגְהָ דָף כח.) הַמַּפְלָת וְאִין יָמוּעַ מַה וּבְהַמַּפְלָת חֲתִיבָה מוֹרִי בְּדַמּוּבַח הֵתָם בְּמִקְרָא (דְשְׁלִיָּא בְּבִית) מִשּׁוֹם דְּהִכָּא מַפְרַשׁ בְּהָדִיא אִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּאָה דְמַשְׁמַע דְּהֵי מַטְעַם דְּהוּלָבִים בְּתַר רַבָּא: וְתוֹ לִיכָא. וּא"ת וְהֵא אִכָּבָּה הֵא דִתְנּוּ לְחַמֵּן בְּפ' הָאֻשָּׁה (נִגְהָ דָף נט:): אִישׁ וְאֻשָּׁה שְׁעָשׂו צְרַבִּיָּהֶם בְּפָפַל וְנִמַּצָּא בּוֹ דָם רַבִּי שְׁמַעוֹן מַטְמֵא שְׁחֻזְקַת דְּמִים מִן הָאֻשָּׁה וְאִי מִשּׁוֹם דְרַבִּי שְׁמַעוֹן קִתְּנִי לָהּ הֵא הֵא קֶאֱמַר שְׁלִיָּא אַע"ג דְרַבִּי מֵאִיר קִתְּנִי לָהּ בְּדִאָמַר בְּהַמַּפְלָת (לְחַמֵּן נִגְהָ דָף כז.) וּכ"ת דְאִין שׁוֹרְפִין עַל אוֹתוֹ רַב תְּרוּמָה א"כ לְחַמֵּן דְדַחִיךְ לְאַשְׁכּוּחִי לְמַעוּטִי מֵאִי לִימָא לְמַעוּטִי רַבָּא דַּר' שְׁמַעוֹן וי"ל דְּהֵתָם מְסַנֵּע חֻזְקַת הָאֲדָם לְרַב וּא"ת וְלַחֲשׁוֹב גַּמִּי הֵא דִתְנּוּ בְּהוֹרָא (לְחַמֵּן נִגְהָ דָף נז:): נִמַּצָּאת אֲתָה אוֹמַר שְׁלֵשׁ סָפָקוֹת בָּאֻשָּׁה וּבַמַּנְעוּת וּבְהַפְטוּת הֲלֵךְ אַחֵר רַב וְאִי אִין שׁוֹרְפִין עָלֶיָּה תְרוּמָה לִימָא לְמַעוּטִי הֵא וְיָשׁ לוֹמַר דְשׁוֹרְפִין

וְהֵי טַעמָא מִשּׁוֹם דְרַב דְּמִים בָּאִין מִן הַמְקוֹר דְחֶשֶׁב בַּג' דְּבָרִים: סָפָקוֹ אָסוּר. בְּשַׁלְּיָה פ"ק דְּבִתְּבוּת (דָף טו.) נִפְקָא לָן קְבוּעַ מוֹאֲרַב לוֹ וּא"ת לר"ש דְּרַשׁ מוֹאֲרַב לוֹ עַד שְׁיִתְפַּנּוּ לוֹ קְבוּעַ מִנָּא לָהּ וי"ל דְּמַסְקִינּוּ בְּפ' הַגִּזְרִפִּין (סַנְהֶדְרִין דָף עט.) דְּסָבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַבִּי גִּוְנְתָא נָפֵשׁ תַּחַת נָפֵשׁ מִמּוֹן א"כ מִהֵתָם שְׁמַעִין עַד שְׁיִתְפַּנּוּ לוֹ וְאִיתַר וְאֲרַב לוֹ לְקַבֵּעַ אֲךְ לְתַנָּא דְבִי חֻזְקָהּ דְּרַשׁ מַפָּה אֲדָם וּמַפָּה בְּהֵמָה דְשְׂאִינוּ מִתְפַּנּוּ פְטוֹר מִמִּיתָה וּמִמּוֹן וְלֹא דְרִישׁ גִּוְנְתָא נָפֵשׁ תַּחַת נָפֵשׁ לְמִמּוֹן וּע"כ עַד שְׁיִתְפַּנּוּ לוֹ נִפְקָא לָהּ מוֹאֲרַב לוֹ קָשָׁה קְבוּעַ מִנָּא לָהּ: הֲלֵךְ אַחֵר הַרַב. מַשְׁמַע אֲפִי' נִמַּצָּא קְרוֹב לַחֲנוּת הַמּוֹכֶרֶת גְּבֻלָּה וּא"ת א"כ מֵאִי קַמ"ל ר' חֲנִינָא דַּרַב וְקְרוֹב הֲלֵךְ אַחֵר הַרַב וי"ל דִּקַּמ"ל אֲפִי' בְּחֻרְבָּה דְּמוּכָחָא מִיָּהוּ קָשָׁה מַהֲשִׁיא דְרַבִּי זִירָא דְהֵתָם תַּקְשִׁי לִיָּה מַתְנִי' דַּט' חֲנוּיּוֹת: אַחֵר הַרַב. הִכָּא אִיכָא חֻקָּה בְּנִגַּד הַרַב דְּבִהֲמָה בְּחֻזְקַת אָסוּר עוֹמְדַת וְגַבִּי ט' צַרְקָדְעִים גַּמִּי קֶאֱמַר הֲלֵךְ אַחֵר הַרַב וְאִם רַב שְׁרָצִים טַמֵּאִים אַע"ג דְאִיכָא חֻזְקַת טַהֲרָה דְאִי לֹא הָיִי חֻקָּה בְּנִגַּד הַרַב לֹא הֵנָּה פְּרִיךְ מִיָּדִי דְמַצִּינוּ לְמִימַר דְרַבִּי יוֹחָנָן לֹא חֲשִׁיב אֲלֵא הִיכָא דְאִיכָא חֻקָּה בְּנִגַּד הַרַב:

כל היד פרק שני נדה

וּפְלִיגָא דְרַב קַטִּינָא אַהֲךְ לָשְׁנָא דְאַפְּי דְהָא דְכִינּוּ דְתַלְי טַעמָא בְּחֻקָּהּ לֹא סָנָא גַּג לֹא סָנָא חֲקַקַע מִן הַלּוּל וּלְפָנִים טַמֵּא נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי מְאֹד נִשְׂאִי: לְרַב הֵינָא דְאָמַר לִיה לְבָרָה מִן הַלּוּל וּלְפָנִים נִשְׂאִי מִן הַלּוּל וְלַחֲוִי סָפָקוֹ טַהֵר, מִן הַלּוּל וּלְפָנִים — סָפָקוֹ טַהֵר, מִתְקַמָּא? מִן הַלּוּל וּלְפָנִים. לִימָא פְּלִיגָא דְרַבִּי חֵינָא! לֹא חוֹשְׂיָא, כָּאֵן — בְּשִׁנְמַצָּא בְּחֻקָּהּ פְּרוּזְלוֹר, וְכָאֵן — שְׁנַמַּצָּא בְּגַג פְּרוּזְלוֹר.⁽ⁿ⁾ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּשַׁלְשָׁה מְקוֹמוֹת הִלְכוּ בּוֹ חֲכָמִים אַחֵר הָרוֹב, וְעַשְׂאוֹם פְּרוּדָאִי: מְקוֹר, שְׁלִיָּא, חֲתִיכָה. מְקוֹר — הָא דְאָמְרוּ; ^(בב)שְׁלִיָּא — דִּתְנּוּ: שְׁלִיָּא בְּבִית, הַבִּית טַמָּא, וְלֹא שְׁהַשְׁלִיָּא וְלֹד, אֲלֵא שְׂאִין שְׁלִיָּא בָּלֹא וְלֹד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: נִמּוּךְ הַוָּלֵד עַד שְׁלֹא יֵצֵא; ^(ג)חֲתִיכָה — דִּתְנּוּ: הַמַּפְלָת יָד חֲתוּבָה וְהָגֵל חֲתוּבָה, אִמּוֹ טַמֵּאָה לִידָה, וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּאת. וְתוֹ לִיכָא? וְהֵאִיכָא תַשַּׁע חֲנוּיּוֹת! ^(ד)דִּתְנִיָּא: תַשַּׁע חֲנוּיּוֹת, כּוּלָן מוֹכְרוֹת בָּשָׂר שְׁחוּטָה, וְאַחַת מוֹכֶרֶת בָּשָׂר גְּבֻלָּה, וְלִקַּח מֵאַחַת מֵהֶן וְאִינּוּ יוֹדַע מֵאִיזָה מֵהֶן לִקַּח — סָפָקוֹ אָסוּר. ^(ה)וּבִנְמַצָּא — הִלֵּךְ אַחֵר הָרוֹב. טוּמֵאָה קֶאֱמַרִינוּ, אִיסוּר לֹא קֶאֱמַרִינוּ. ^(ו)וְהֵאִיכָא תַשַּׁע צַרְקָדְעִין וְשַׁרְץ אֶחָד בִּינִיָּהֶם, וְנִגַּע בְּאַחַד מֵהֶן, וְאִינּוּ יוֹדַע בְּאִיזָה מֵהֶן נִגַּע — בְּרַשּׁוֹת הַיְחִיד סָפָקוֹ טַמָּא, בְּרַשּׁוֹת הָרַבִּים סָפָקוֹ טַהֵר, וּבִנְמַצָּא — הִלֵּךְ אַחֵר הָרוֹב! טוּמֵאָה דְאֻשָּׁה קֶאֱמַרִינוּ, טוּמֵאָה בַּעֲלָמָא לֹא קֶאֱמַרִינוּ. ^(ז)וְהֵאִיכָא הָא דְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: עֲבָרָה בְּנִהָר

וְהַפִּילָה מַרְיָשָׁא לֹא מִיתִי דַּה"א דְטַעמָא דְרַבְּנָן מִשּׁוֹם שְׂאִין שׁוֹם שְׁלִיָּא בָּלֹא וְלֹד וְאִין שׁוֹם וְלֹד נִמְוִיךְ אֲפֵלוּ מַעֲנוֹט לְכַךְ מִיתִי סְבִיב דְאָמַר ר' שְׁמַעוֹן נִמְוִיךְ הֲאֵלֶךְ אַע"פ שְׁלֹא יִצָּא וּכְיִינוּ דְסָבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְרַבָּן נִמְוִיךְוּ וְלַרַבְּנָן אִינָם נִמְוִיךְוּ אֲלֵא מַעֲנוֹט דְאִין סָבְרָא לוֹמַר דַּלר"ש רַבָּן נִמְוִיךְוּ וְלַרַבְּנָן אֲפֵלוּ מַעֲנוֹט אִין נִמְוִיךְוּ וְקִצַּת נִקְרָא דְאֻדְרָבָה אַרְיָשָׁא כְּמִין וְסִיפָא לֹא מִיתִי אֲלֵא מִשּׁוֹם דְּמִנָּה מוֹכִיחַ דְטַעמָא דְרַבְּנָן מִשּׁוֹם רַבָּא בַּדְּפָרְשִׁית דְאִי מַשְׁלִיָּא בְּבִית גּוֹפָה מִיתִי מֵאִי אִרְיָא מִשּׁוֹם רַב אֲפִי' מַחְצָה עַל מַחְצָה שׁוֹרְפִין דְּהֵנָּה לִיָּה סָפָק טַמֵּאָה בַּרַה"י דְטַמָּא: הַמַּפְלָת יד חֲתוּבָה. הֵא דְלֹא מִיתִי מַתְנִי' דִּהַמַּפְלָת (לְחַמֵּן נִגְהָ דָף כח.) הַמַּפְלָת וְאִין יָמוּעַ מַה וּבְהַמַּפְלָת חֲתִיבָה מוֹרִי בְּדַמּוּבַח הֵתָם בְּמִקְרָא (דְשְׁלִיָּא בְּבִית) מִשּׁוֹם דְּהִכָּא מַפְרַשׁ בְּהָדִיא אִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּאָה דְמַשְׁמַע דְּהֵי מַטְעַם דְּהוּלָבִים בְּתַר רַבָּא: וְתוֹ לִיכָא. וּא"ת וְהֵא אִכָּבָּה הֵא דִתְנּוּ לְחַמֵּן בְּפ' הָאֻשָּׁה (נִגְהָ דָף נט:): אִישׁ וְאֻשָּׁה שְׁעָשׂו צְרַבִּיָּהֶם בְּפָפַ

מסורת הש"ס
א ספרא תורוע פרשת יולדת פרק ג ו; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ד ג
ב תוספתא נגעים; ספרא תורוע פרשת נגעים פרק ב ב; סנהדרין מז; נויר סה;; כתובות עה;; משנה נגעים
ג סנהדרין עא; ספרא מצורע פרשה ו ד; משנה נגעים
ד לקמן כא; זבחים מט:

תורה אור השלם
[דברים יז, ח]
[ויקרא יג, א-מו]
[ויקרא יז, מז-נט]
[ויקרא יד, לג-נג]
[דברים יז, יב]
[ויקרא יג, ג]
[ויקרא יד]
[ויקרא יד, לג]
[ויקרא יג, לט]
[ויקרא יג, מב]
[ויקרא יג, נה]
[ויקרא יג, ג]
[מלכים ב ג, כב]
[ויקרא יז, ז]
[ויקרא יח, יח]

וְאִינָהּ יוֹדַעַת מַה הִפִּילָה שְׂאֵבָהּה הַחֲתִיכָה רַב חֲתִיכוֹת כּוֹי' קָלָא סְבִירָא לְהוּ רַב חֲתִיכוֹת שֶׁל ד' מִינֵי דְמִים וְאִשְׁמֹנְשִׁין רַבִּי יוֹחָנָן לְעִיל בִּג' מְקוֹמוֹת לֵאלֹו אַחֵר הָרַב וְתוּ לֹא לְמַעֲטֵי הָא רַבָּא דְר' יְהוּדָה דְלָר' יְהוּדָה דְאָזַל בְּתַר רַבָּא לֹא בּוֹדְאִי מִשְׁנִית לִיה לְשַׁרְף עַל מַנְעָה אֶת הַתְרוֹמָה: מִתְנִי' וּבְקֶרֶן פְּרָכֶס כְּזוּיִת גּוֹ שְׂפָרְכֶס גָּדַל בּוֹ: וּבְמִימֵי אֲדָמָה לָקֵמֹן מִפְּרֹשׁ לֶה לְכוּלָּהּ בְּמַתְנִיתֵין. לִ"א פֶקֶרֶן פְּרָכֶס כִּנְגָה זִיו פְּרָכֶס בְּמֹו (שְׁמוֹת ל"ד:כ"ט) פִּי קָרָן עוֹר פְּטִיו: וּבְמִזְוֹג בְּיוֹן אֶלֶס הַמְּזוּג פְּמִיִּס וְאֵע"ג דְּקָלִישׁ אֲדָמִימוֹת דְּלִילָה טְמֵא: תֵּלֶתֹן פִּנְגְרִי"ג: וּבְמִימֵי בֶשֶׁר צִלִּי מֵהַל הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ: אִם חָיִטוּ מִטְּמֵא מִשּׁוּם פֶּתֶס כּוֹי' מִפְּרֹשׁ בְּגֻמְרָא: כְּדֵם הַמִּכָּה מִפְּרֹשׁ בְּגֻמ': פִּחֶרֶת אִיִּדְרִמִּינ' ט: עֲמֹק מִפֿן שְׁעֵמֹק בְּמִרְכָּה שְׁחִירוֹרִית כְּלוּמַר שְׁחוֹר יוֹתַר מִחֶרֶת טוּמֵא: דָּהּ פִּלְד"ש שְׁנִדְחִית מִרְאִיתוֹ: בְּפִרּוֹר שְׂבֹו שִׁישׁ עֲלָיו פְּרוּרִין בְּמִרְכָּה אֲדָמִימִית יוֹתַר מִחֲבָרִיוֹ. וּבְגֻמְרָא מִפְּרֹשׁ לְהוֹ: בְּיַת פְּרָס מְקוֹס וּמִשֶּׁס מִבִּיא אֲדָמָה וְנוֹתְנָה בְּכָלִי: וּמִצַּרְף עֲלֶיהָ מִיִּס כְּלוּמַר נִתְּנָן עִס מִיִּס עַד שֶׁהִיו הַמִּיִּס צִפִּין עַל הַאֲדָמָה: וּבְמִזְוֹג פִּיצַד כְּגוֹן שְׁנִי חֲלָקִיס מִיִּס כּוֹי: גִּמ' אֵלָא מַעֲתָה כּוֹי עַד וְכֵלָן טְמֵאִין לְשׁוֹן הַקֶּשֶׁל הֹאֵל: בּוֹהֶק לְשׁוֹן לָבֹן שְׁנִרְכָּה בְּאִנְשִׁיס בְּחוּרִיס טּוֹפֹת לְבֹנֹת מֵאֵד בְּפִנְיֵהֶס: בְּשִׁלְמָא הָתֵם גְּבִי דְּפִיּוּס אֵיבָא נְגַעִיס אֵע"ג דְּכוּלָּהּ לְטוּמֵא אִיבָא לְאוּקוּמֵי קִרָא דְאִירִי בְּפִלְגִּתָא זִקוֹן מִמֶּרָא וּסְנֵהֲדָרִין שְׁדִּירוֹי דְּחִתִּיב (דְּכָרִיס י"א:י"ב) וְהֹאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בְּזִוּוֹן כְּגוֹן דְּמַפְלָגִי בִּנְגַעִי אֶלֶס וּבְפִלְגִּתָא דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כּוֹי' דְּקִאֲמַר זִקוֹן מִמֶּרָא כְּסַד מַנְיָהּ וּסְנֵהֲדָרִין כְּסַד מַנְיָהּ: אִם בְּהֶרֶת קוֹזְמֵת לְשַׁעַר לָבֹן טְמֵא לְשַׁעַר לָבֹן מִסִּימֵנִי טְמֵאָה וּבְגוֹן שְׁקֻדְמֹתוֹ בְּהֶרֶת דְּחִתִּיב (וִיקָרָא י"ג:כ"ה) וְהִנֵּה נִהְפֵךְ שַׁעַר לָבֹן בְּבִהֶרֶת: פֶּהָ טְהוֹר הָרִי הוּא כִּנְגַע שְׂפָהָה מִרְאִיתוֹ בְּשָׂבוּעַ שֶׁל הַסֵּגֵר שֶׁהוּא סִימֹן טְהִרָה דְּחִתִּיב (שֵׁס) וְהִנֵּה פֶהָ הַנֶּגַע וְגו'. וּבְשֵׁס רַבִּי מִשֶּׁה הִזְקָשׁן שְׁמַעְתִּי קֶהָ כְּלוּמַר קֶהָ בְּדָבָר וְנִחְלָק עֲלָיו וְכֹן מַצִּאתוֹ בַּת"כ ר' יְהוֹשֻׁעַ קֶהָ וְטַהַר: שַׁעוֹר נִגַע כְּגָרִיס לֶאֱרֹךְ וְלִרְחַב: כַּשֵּׁנִי גְרִיסִין עַל שְׁנֵי אֲבָנִיס שְׂבָהֲקוֹן זְוִיִּת אֶחָד בְּכַתָּל זֶה וְאֶחָד בְּכַתָּל זֶה: אֲרַכּוֹ כַּשֵּׁנִי גְרִיסִין וְרַחְבּוֹ כְּגָרִיס דְּכִשְׁהוּא מִטַּל אֲרַכּוֹ עַל ב' אֲבָנִיס וּמִצָא בְּכַל אֶבֶן גָּרִיס עַל גָּרִיס כַּשֵּׁעוֹר נִגַע וּשְׁתֵּי אֲבָנִיס בְּשִׁינֹן דְּחִתִּיב (שֵׁס יד) וְחִלְצֵי אֶת הָאֲבָנִיס: כְּתִיב קוֹר וּמִרְאִיוֹן שֶׁשֶׁל מִן הַקוֹר (שֵׁס): פְּרִיחָה פְּרִחָה גְרַעַת בְּכוּלָּהּ: שְׁהִיא טְהוֹרָה וְאֵע"פ שֶׁלֹא נִיאַמַר אֵלָא בְּאֶדֶס (שֵׁס יג) וְאִם פְּרוּחַ תִּפְרַח וְגו': לְמִימְרָא דְּדֵם אֶלֶס הוּא וְאִלוֹ פֶּלֶס אֲרַמִּין הֵן: וְאִימָא אֶלֶס וְתוּ לֹא הָאֶלֶס שְׂבִאֲרַמִּיס דְּהִינֵו כְּדֵם הַמִּכָּה דְּמַתְנִיתֵין: דְּמִיָּה דְּמִיָּה וְהִיא גִּלְתָּה אֶת מְקוֹר דְּמִיָּה (שֵׁס כ) וְטַהֲרָה מִמֶּקוֹר דְּמִיָּה (שֵׁס יב) הָרִי ד' מִינֵי אֲדָמִימִית טְמֵאָה בֶּה אֶבֶן שְׁלֹמָטָה מֵהֵן לֹאֹ דֵם הוּא: דָּהּ מִפֿן אִפֵּלּוֹ הוּא שְׁחוֹר בְּכַחוּל טְהוֹר הֹאִיל וְחָיִטוּ שְׁחוֹר בְּחֶרֶת: לְכַשְׁנַעֲקָר מִן הַגּוֹף לִקְוָה וּמַשְׁחִיר:

כל היד פרק שני נדה

קִדָּם שְׂבִאָה לְפִטְיוֹ: לֹא אֲמַרִּינֹן זִיל בְּתַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמַר כֶּהָה. הַקֶּהָה ר"ת דְּמֵאִי טַעְמִיהוּ דְרַבְּנָן דְּמִטְמֵאִי מִסְּפִיקָא נֹחִי גְבִרָא אֲחֻזָּקָה כְּדִין"ל כַּפ"ק דְּחֵלִין (דף י:) דְּמַדְאֹרִיתָא אֲזִילִין בְּתַר חֻזָּקָה וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נָמִי אֲמַאי צְרִיךְ קִרָא וּבְפֶקֶק הַמַּדִּיר (פְּתֻבוֹת דף עה:;) נָמִי דְּקִאֲמַר לֹא פִימָא דָּלָא אֲזַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּתַר חֻזָּקָה דְּגוּפָה כָּלָל פְּרוּשׁ דְּקִאֲמַר הָתֵם גְּבִי מַשְׁאֲרָסְתֵנִי נִחְנָסְתִּי לֹא מִפִּיָּה אִנּוּ חִיִּין אֵלָא הֵנִי מַעִי הִיכָא דְאִבָּא חֻזָּקָה דְּמִמּוֹנָא אֶבֶן הִיכָא דְאִבָּא חֻזָּקָה דְּמִמּוֹנָא אֲזַל דְּתַנּוּ אִם בְּהֶרֶת כּוֹי' וְהַשְׁתָּא מַה צְרִיךְ רִאִיָּה עַל זֶה דְאָזַל בְּתַר חֻזָּקָה וְעוֹד דְּשִׂאֲנִי גְבִי נְגַעִיס דְּגִלִּי קִרָא וי"ל דְּדָרְךָ הַשַּׁעַר לְהַעֲלֵבֹן מִחֻמַּת הַנֶּגַע לְפִיכָךְ נִרְאִין הַדְּבָרִיס דְּבִהֶרֶת קִדְמָה וְכֹן מוּנַח בְּטוֹסְפִתָּא בְּפֶקֶק יֵשׁ נוֹחֲלִין בְּשַׁעַר לָבֹן דְּקִתְנֵי אֲמַר לְהֵן אִף שַׁעַר שְׁחוֹר סוּף שְׂבִהֲרֵטוֹ הַפְּכֵטוֹ אֲלֵמָא דְּדָרְךָ הַשַּׁעַר לְלָקוֹת מִן הַבְּהֶרֶת וּבַהַמַּדִּיר (שֵׁס) דְּקִאֲמַר הִיכָא דְאִבָּא חֻזָּקָה דְּמִמּוֹנָא אֲזַל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּתַר חֻזָּקָה דְּגוּפָה הִינֵו אִפֵּלּוֹ דְאִיבָא רִיעוּתָא דְאִי לֹא אֲזַל לֹא הִוָּה מוּחִי קִרָא דְלִטְהַרְוֹ אֲסַפֵּק בְּהֶרֶת קִדְמָה דְּשָׁכִיחַ הַרְבֵּה וְאִיבָא רִיעוּתָא טְפִי אֵלָא הֵנִהּ מוּחִי לֶה לְדַרְשָׁה אַחֲרֵיתוֹ בְּרַבְּנָן אִי נָמִי מַהֲתֵם וְלִיף דְאָזַל בְּתַר חֻזָּקָה הַגּוֹף אֵע"ג דְאִיבָא רִיעוּתָא ור"ת מִפְּרֹשׁ בַּע"א וְאִין לְהַאֲרִיךְ פֶּאֶן: אֲמַר רַבֵּה כֶּהָה וְטַהוֹר. נִרְכָּה דְרַבֵּה גֵרֶם דְּבִפֶּקֶק הַפּוֹעֲלִיס (פ"מ דף פו.) אֲמַר מֵאֵן מוּנַח רַבֵּה בַר נַחֲמִנִי וְאֲמַר טְהוֹר פ"ה כֶּהָה שִׁישׁ לוֹ דִּין כֶּהָה וְקֶהָה דְּכַשְׁלָהּ נוֹיר (דף סה:) פְּרִיךְ וְדִלְמָא כֶּהָה וְטְמֵא וְהִיכִי מִצִּי לְמִימַר הִכִּי וְהֵא כֶּהָה מַשְׁמַע טְהוֹר וְעוֹד דֹּא"כ ר' יְהוֹשֻׁעַ לֹא פִלְגִי אַת"ק וּבִלְחַק י"ל דְּאֲדַרְבֵּי יְהוֹשֻׁעַ פְּרִיךְ וּמַנְיָה דְּטַהוֹר (ורַבִּינוּ תֵּס) גָּרִיס ור' יְהוֹשֻׁעַ קֶהָה פְּרוּשׁ עֲמֵד לְמַעֲוֹן דְּקֶהָה לְשׁוֹן אֲסִיפָה בְּמֹו (וְכַמוֹת דף קי:) מְקַהוּ אֲחֵהֲמָא שְׁמִיקָא וְהַשְׁתָּא פְּרִיךְ הָתֵם אִימָא עֲמֵד לְמַעֲוֹן וְהִבִּיא רִאִיָּה לְדַבְרִי ת"ק מִיָּהוּ לַחַק הוּא דֹּא"כ מֵאִי מַשְׁנִי אֲמַר קִרָא לְטַהַרְוֹ הִיכִי מוּנַח מֵהֵאִי קִרָא שְׁטַהַר דְּלִמָּא פִי הִיכִי דְּדַקְשִׁי לִיָּה רַבְּנָן דְרִישׁ נָמִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מַה לְהֵלֹן פְּרִחָה בְּכֵלָו טְהוֹר. מִדְּמַדְמָה פְּרִיחָה דְאֶדֶס לְפִרִּיחַת כְּגָדִיס הֵא דְּחִתִּיב (וִיקָרָא י"ג:י"ב) וּבְכַתָּה הַצְרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מִרְאִשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו אֲנוּפּוֹ שֶׁל אֶדֶס קָאִי אֵע"ג דְּשַׁטְטָה דְּקִרָא מַשְׁמַע דְּאִנְגַע קָאִי דְאִירִי לְעִיל בִּנְגַע שְׁטַמָּא עַל וְזִי שִׁישׁ בּוֹ מַחִית בְּשַׁר חִי וְעֲלִיָּה קָאִי וּבְכַתָּה הַצְרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מִרְאִשׁוֹ שֶׁל נֶגַע עַד רַגְלָיו כְּלוּמַר עַד סוּפּוֹ אֶבֶן הִכָא מַשְׁמַע דְּקָאִי אֲאֶדֶס דְּקִמְעִא דְּבָגַד וְכֹן מוּנַח בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בַּת"כ וּבְרִישׁ אֲחֵהוּ מְקוּמֹן (וְכַחִּיס מַטו:):

וְאִינָהּ יוֹדַעַת מַה הִפִּילָה, רַבִּי יְהוּדָה סָבָר: זִיל בְּתַר רוֹב חֲתִיכוֹת, וְרוֹב חֲתִיכוֹת שֶׁל אֲרַבַּע מִינֵי דְמִים הוּיִין. וּרַבְּנָן סָבָרִי: זִיל בְּתַר רוֹב חֲתִיכוֹת לֹא אֲמַרִּינֹן. ^(איד"ט)מִתְנִי' חֲמִשָּׁה דְּמִיס טְמֵאִיס בְּאִשָּׁה, וְהַשְׁחוֹר, וּבְקֶרֶן פְּרָכוּם, וּבְמִימֵי אֲדָמָה, וּבְמִזְוֹג. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִיס: אִף כְּמִימֵי תִלְתָן, וּבְמִימֵי בְּשָׂר צָלִי, וּבֵית הֵלֵל מְטַהְרִיס. הִירּוֹק — עֲקֻבָּיָא כּוֹן מְחַלְלָאֵל מְטַמֵּא, וְחֻכְמִיס מְטַהְרִין. אֲמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם אִינוּ מְטַמֵּא מִשּׁוּם פֶּתֶם, מְטַמֵּא מִשּׁוּם מִשְׁקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: לֹא כֶּה וְלֹא כָּה. ^(איד"ט)וְהוּא אָדוּם — כְּדֵם הַמִּכָּה; שְׁחוֹר — בְּחֶרֶת; עֲמוּק מִפֿן — טְמֵא, דִּיָּהָה מִפֿן — טְהוֹר; וּבְקֶרֶן פְּרָכוּם — בְּפִרּוֹר שְׂבוֹ; 'וּבְמִימֵי אֲדָמָה — מִבְּקַעַת בֵּית פָּרֶם, וּמִיִּצָף מִיִּס; וּבְמִזְוֹג — שְׁנֵי חֲלָקִיס מִיִּס וְאַחַד יִין מִן הַיִּין הַשְּׂרוּנִי. גִּמ' מְנַלֹּ דְאִיבָא דֵם טְהוֹר בְּאִשָּׁה? דְּלָמָּא כָּל דֵם דְאֶתִי מִיָּבֹה טְמֵא! אֲמַר רַבִּי חֵמָא בַר יוֹסֵף, אֲמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיא, אֲמַר קִרָא: "כִּי יִפְלֵא מִמֶּה דְבָר לְמַשְׁפָּט בֵּין דֵם לְדֵם", בֵּין דֵם טְהוֹר לְדֵם טְמֵא. אֵלָא מַעֲתָה, בֵּין נִגַע לְנִגַע, הִכִּי נָמִי בֵּין נִגַע טְמֵא לְנִגַע טְהוֹר? וְכִי תִימָא הִכִּי נָמִי — נִגַע טְהוֹר מִי אִיבָּא? וְכִי תִימָא "כָּלוּ הַפֶּה לָבֹן טְהוֹר הוּא" — הֵהוּא "בּוֹהֶק" מְקָרִי! אֵלָא: בֵּין נִגַעִי אָדָם לְנִגַעִי בְּתִיס וּלְנִגַעִי בְּגָדִיס, וְכוּלָן טְמֵאִין. הִכָא נָמִי: בֵּין דֵם נִדָּה לְדֵם זִיבָה, וְכוּלָן טְמֵאִין! ^(ז)הֵאִי מֵאִי? בְּשִׁלְמָא הָתֵם, אִיבָּא לְאִפְלוּגִי [זְקוֹן מִמֶּרָא וּרַבְּנָן] בְּנִגַעִי אָדָם, וּבְכַלּוּגְתָא דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וּרַבְּנָן. ^(ז)דְּתַנּוּ: אִם בְּהֶרֶת קוֹדֶם לְשַׁעַר לָבֹן — טְמֵא, וְאִם שַׁעַר לָבֹן קוֹדֶם לְבִהֶרֶת — טְהוֹר, סָפֵק — טְמֵא, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: כֶּהָה. וְאֲמַר רַבֵּה: כֶּהָה וְטְהוֹר. ^(ז)בְּנִגַעִי בְּתִיס — כִּי הֵא פְלוּגְתָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וּרַבְּנָן, דְּתַנּוּ: רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: לְעוּלָם אִין הַבֵּית טְמֵא עַד שְׁיִירָאָה כַּשְׁנֵי גְרִיסִין עַל שְׁנֵי אֲבָנִיס כַּשְׁנֵי כּוֹתָלִיס כְּקֶרֶן זְוִיִּת, אֲרַכּוֹ כַּשְׁנֵי גְרִיסִין וְרַחְבּוֹ כְּגָרִיס. מֵאִי טַעְמָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן? כְּתִיב "קִיר" וּכְתִיב "קִירוֹת" — אִינְהוּ קִיר שֶׁהוּא כַּשְׁנֵי קִירוֹת? הֵוִי אוֹמַר: זֶה קֶרֶן זְוִיִּת. ^(ז)בְּנִגַעִי בְּגָדִיס — בְּכַלּוּגְתָא דְרַבִּי יוֹנָתָן כּוֹן אֲבָטוּלָמוֹס וּרַבְּנָן, דְּתַנָּיָא: רַבִּי יוֹנָתָן כּוֹן אֲבָטוּלָמוֹס אוֹמַר: מַנְיִן לְפִרִּיחַת בְּגָדִיס שֶׁהִיא טְהוֹרָה? נֵאמַר "קִרְחַת" וְ"גִבְחַת" בְּכַגָּדִיס, וְנֵאמַר "קִרְחַת" וְ"גִבְחַת" בְּאָדָם. ^(ז)מַה לְּהֵלֹן פִּרַח בְּכוּלוֹ טְהוֹר, אִף פֶּאֶן נָמִי פִּרַח בְּכוּלוֹ טְהוֹר. אֵלָא הִכָּא, אִי דֵם טְהוֹר לִיבָּא, בְּמֵאִי פְּלִיגִי? וּמִמֵּאִי דְּהִנֵּי טְהוֹרִין, וְהִנֵּי טְמֵאִין? אֲמַר רַבִּי אֲבָהוּ: דְאֲמַר קִרָא: "וַיִּרְאוּ מוֹאֵב אֶת הַמִּיִּס אֲדוּמִיס כְּדֵם", לְמִימָרָא דְּדֵם אָדוּם הוּא? אִימָא אָדוּם, וְתוּ לֹא! אֲמַר רַבִּי אֲבָהוּ: אֲמַר קִרָא "דְּמִיָּה" "דְּמִיָּה", הָרִי פֶּאֶן אֲרַבְּעָה. וְהֵא אֲנִן "חֲמִשָּׁה" תַּנּוּ! אֲמַר רַבִּי חֲנִינָא: שְׁחוֹר — אָדוּם הוּא, אֵלָא שְׁלָקָה. תַּנָּיָא נָמִי הָכִי: שְׁחוֹר — בְּחֶרֶת; עֲמוּק מִפֿן — טְמֵא, דִּיָּהָה אֲפִילוֹ בְּכַחוּל — טְהוֹר. וְשְׁחוֹר זֶה לֹא מִתְחַלְתּוֹ הוּא מִשְׁחִיר, אֵלָא כַּשְׁנַעֲקָר הוּא מִשְׁחִיר. מִשְׁל לְדֵם מִכָּה: לְכַשְׁנַעֲקָר הוּא מִשְׁחִיר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִיס: אִף כְּמִימֵי תִלְתָן. וְלִית לְהוּ לְבֵית שְׁמַאי "דְּמִיָּה" "דְּמִיָּה" — הָרִי כֶּאֱן אֲרַבְּעָה? אִיבָּעִית אִימָא: לִית לְהוּ, וְאִיבָּעִית אִימָא: אִית לְהוּ. מִי לֹא אֲמַר רַבִּי חֲנִינָא: שְׁחוֹר — אָדוּם הוּא, אֵלָא שְׁלָקָה? הָכִי נָמִי, מְלָקָא הוּא דְלָקִי. וּבֵית הֵלֵל מְטַהְרִין. הִיִּינוּ תַנָּא קוּמָא! אִיבָּא בִּינְיָהוּ

לתלות.

יט.

עין משפט נר מצוה	
א סמג עשין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' א:	
ב מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ז:	
ג מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ו:	
ד מיי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:	
ה מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ו מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ט:	
ז מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' י:	
ח מיי' פב' מהל' טומאת צרעת הל' ו:	
ט מיי' פב' מהל' טומאת צרעת הל' ט:	
י מיי' פו"ד מהל' טומאת צרעת הל' ז:	
יא סמג עשין רלד:	
יב מיי' פו"ב מהל' טומאת צרעת הל' ח:	

עין משפט גור מצורה

א מווי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח:

ב סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ז כו:

ג מווי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' כג:

ד טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יט:

ה מווי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' כד:

ו מווי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

ה'ירק עקביא בן מהללאל מטמא.
האי ירוק הינו פֿאַתרונג וואַ ירוק פֿכרתי לתלות ת"ק סָבַר ה' דמים טמאין דאין זע נטוה לאדמומיות וסתם ירוק בן הוא פֿדאָמער בעלוב העזנל (סָפָה דף נד: וָסֵם) ירוק פֿכרתי מעבֿל דסתם ירוק לאו הכי הוא: לית לה. פֿרוש לית לה ד' זינקא אָלא נִפְקא לה הסמיוסי מקרא אסרנינא: וְכַד רַבִּי מֵאִיר לְשִׁיטַת עֲקֵבִיָּא בֶן מֵהֶלְלָאֵל וְטִמְא. תמא וְהָא לִקְמוֹן בָּפ' בְּנוֹת כּוֹתִים (נָדָה לג.) גַּבִּי כּוֹתִי מְטִמֵּא מִשְׁכָּב הַתְּחַלְתּוֹן פֿעֲלִיין מִפֿרָשׁ ר' מֵאִיר לְפִי שְׁמַשְׁלִימוֹת דָּם אֲדָם לָדָם יְרוֹק אֲלֵמָא אִית לֵה דְטֹארוֹ וְנִרְאָה דְהָכָא מִירִי מִדְּרַפְּגוֹ וְכוּן מוכח מדקאמר נהי דכי משפחת פֿתָם אָמְנָא לא מְטִמֵּא היכי דחזינא ירוק מנופּה תְטִמֵּא וְנִשׁ לְדַחוּת דְלַעוֹלָם פִּי חֲזִינָא מנופּה מְטִמֵּא מִדְּאִוְרִיתָא וּמ"מ פִּי מִשְׁפַּחַת אָמְנָא לא מְטִמֵּא דאין רגילות לַצֵּאת דָּם יְרוֹק מנופּה וְנִשׁ לתלות דַּמְשְׁלָמָא אֲתָא אוֹ שְׁמֵא דָם יְרוֹק לאו זינקא נָקט אָלא בְלוּמֵר דָּם שְׁהֵא טֹארוֹ לכ"ע מַשְׁלִימוֹת לָדָם אֲדָם אִי נָמִי עָקֵר טַעֲמָא דר"מ פֿטַעֲמָא אסרנינא דקאמר יוֹם שְׁפִסְקַת בּוֹ סוֹפְקַת לִמְנוּן שְׁבָעָה וְטַעֲמָא קָמָא נָקט לִרְפָּגוֹן: כּתִּיב הָכָא שְׁלֹחִין פֿרָדָם. ווא"ת ה"מ דָּם שְׁהֵאשָׁה טִמְאָה בּוֹ פֿדַמְשַׁמַּע קִרָּא פֿפֿרָדָם שְׁהֵא נַעוֹל כֶּךָ בְּנוֹת וְשִׁרְאֵל נוֹשְׁלוֹת פֿתַחֲסִיָּה מִלְּזָקָא לִבְעָלֵיהּן בִּימֵי נְדוּתוֹן אָבֵל דָּם יְרוֹק שְׁהֵא טֹארוֹ לא וְתוֹ דַּמְשַׁמַּע דָּלא פֿלִיגִי אָלא בָּדָם יִרְק אָבֵל בָּדָם נָדָה מוֹדוֹ כ"ע דַּמְשִׁיר וְכוּיִן דְּרַפְּגוֹן לִית לֵה ג"ש דָּם נָדָה מִנָּא לֵה ווי"ל דָּדָם נָדָה נִפְקָא לֵהוּ בַּתּוֹכַפְתָּא דַּשְּׁבַת פ' (הזֹּרֵק) דַּתַּחְנִי מַנוּן לָדָם שְׁהֵא מִשְׁקָה גִּלְמֵר בָּאֵן וְטַהֲרָה מִמְּקוֹר דַּמִּיָּה וְנִלְמֵר לֵהֲלֹן בַּיוֹם הַהוּא וְהִיָּה מְקוֹר נִפְתַּח לְבִית זָדוֹ וְלִישָׁבִי וְרוֹשְׁלָם לְחַטֹּאת וְלִנְדָּה וְנִשׁ לְתַמִּשׁ דְּהָכָא מִשְׁמַע דַּכ"ע דָּם הַנָּדָה לֹא הִיָּה בְּכַלְל דָּם חֲלָלִים וּבַשְּׁבַת פֿרָק חֲבִית (שְׁבַת דף קמג:) מִשְׁמַע דַּחֲלָב הָאשָׁה טִמֵּא מִשּׁוּם דָּם מַגִּפְתָּה דַּתַּחְנִי לֹא אִם אִמְרַת בַּחֲלָב הָאשָׁה שְׁמַכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן שָׂפָן דָּם מַגִּפְתָּה מַכְשִׁיר וּמִפֿרָשׁ רַש"י דַּחֲלָב הִיָּה דָּם תַּחֲלָה פֿדאָמֵרנין (לַעֲלֵי נָדָה דף ט.) דָּם נַעֲבֵר וְנַעֲשֶׂה חֲלָב וְהָכָא אִמֵּרנין דאפ"י דָּם נָדָה לֹא הָיוּ בְּכַלְל דָּם חֲלָלִים כ"ש חֲלָב וְלַחֵק לוֹמֵר דַּחֲלָב בָּא מִעָקֵר דָּם שְׁבָגוּף בָּמוֹ דָּם מַגִּפְתָּה אָבֵל דָּם נָדָה לֹא וּמִיָּהוּ בָּלֹאוֹ הָכִי קָשָׁה הֵתָם דַּמִּאי קַמַּהֲדֵר לֵהוּ רַבִּי עֲקִיבָא לִרְפָּגוֹן מִחֲמִיר חֲזִי בַּחֲלָב מַפְדָּם שְׁהַחֲלָב לִרְפוּאָה טִמֵּא וּמִקִּיז לִרְפוּאָה טֹארוֹ וְעוֹד לָמָּה לִי קִרָּא בָּפ' דָּם הַנָּדָה (לִקְמוֹן נָדָה נה:) דַּחֲלָב הָאשָׁה חָשִׁיב מִשְׁקָה מַדְכַּתִּיב וַתַּפְתַּח אֶת נָאֵד דַּחֲלָב וַתַּשְׁקִיָּה תַּפּוּחַ לֵה מִטַּעֲמָא דָּדָם נַעֲבֵר וְנַעֲשֶׂה חֲלָב וּמִיָּהוּ סָגִיא דִּלְקִמּוֹן אֲבָא לְמִימֵר דָּלא סָבַר לֵה פֿרַבִּי מֵאִיר דָּדָם נַעֲבֵר פּוֹי לְכָךְ נִרְאָה דַּה"פ הֵתָם לֹא אִם אִמְרַת בַּחֲלָב הָאשָׁה שְׁמַכְשִׁיר כּוֹי פֿלוּמֵר בִּינוֹן דאִיפֿא קִרָּא לִקְמוֹן בַּחֲלָב שְׁמַכְשִׁיר לְכָל הַפּוֹחוֹת לִרְצוֹן דִּין הוּא שְׁיִכְשִׁיר גַּם שְׁלֹא לִרְצוֹן בִּינוֹן דַּחֲזִינוּן גַּבִּי אִשָּׁה בָּשׁוּם מְקוּם דַּמְכְשִׁיר

שְׁלֹא לִרְצוֹן בָּמוֹ דָּם מַגִּפְתָּה אָבֵל בַּהֲמָה אַע"ג דַּחֲלָבָה מַכְשִׁיר לִרְצוֹן מוֹתַפְתַּח אֶת נָאֵד דַּחֲלָב בַּשְּׂבִיל כֶּךָ לֹא תַכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן בִּינוֹן דָּלא אֲשַׁבְּחוּן בַּבַּהֲמָה מִיָּדִי דַּמְכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן שְׁדָם מַגִּפְתָּה טֹארוֹ לָמֵר לָהֶם מִחֲמִיר חֲזִי בַּחֲלָב יוֹתֵר מִפְּדָם שְׁהַחֲלָב לִרְפוּאָה כּוֹי פֿלוּמֵר חֲלָב דַּמְכְשִׁיר לֹאוּ בַּתְּמַרָּא דָּדָם מַגִּפְתָּה תִּלְגִּיא מִלְּתָא שְׁהִי מִקִּיז לִרְפוּאָה טֹארוֹ דַּחֲזִינוּן פֿאָם שְׁחֲלָבָה לִרְצוֹן טִמֵּא כֶךָ דַּמָּה לִרְפוּאָה טִמֵּא אָלא נִדְאִי חֲלָב הָאשָׁה דַּמְטִמֵּא מִשּׁוּם דַּמְשָׁקָה גְּמוּר הוּא וּכ"ש חֲלָב בַּהֲמָה דִּלְחָזִי טָפִי מִשְׁקָה דַּמְטִיחַד לְקַטְנוּס וְלַגְדוּלִים אִמֵּרוֹ לוֹ פֿלִי זִיתִּים וְנַעֲבָדִים יוֹכִיחוּ דַּמְטִיחַדִּים לְקַטְנוּס וְלַגְדוּלִים וְשָׁלֹא לִרְצוֹן טֹארוֹ וְהַשְׁתָּא לֹא קָשָׁה מִדָּם הַנָּדָה דַּשְׁטִיטָא דָּלא חֲלָלִים וְלִקְמוֹן בַּעז"ה נִפְרָשׁ דִּקְרָאִי דְפֿרָק דָּם הַנָּדָה אֲבַתְמָתָא בַּעֲלָמָא נִיָּהוּ: וַתֵּלֶךְ רַבִּי מֵאִיר

בְּקִילוֹר,

כל היד פרק שני נדה

נִדְאִי וְאִיךְן סְפִיקָא וּלכ"ה טֹארוֹיִן מִמַּשֵּׁ: הינו ת"ק דִּאֵמֵר ה' דַּמִּים וְתוֹ לֹא: וְכַד ר' מֵאִיר כּוֹי וּמְטִמֵּא דָּם יְרוֹק מִשּׁוּם נָדָה: אָמְנָא עַל בָּגְדָה: לֹא מְטִמְאִיתוּ דְכוּיִן דִּירוֹק הוּא מִסְתַּמָּא לֹאוּ מְנוּפָּה אֲתָא דָּלא שְׂכִיב וְלֹא תִלְיִן בַּה אָלא היכָא דַּחֲזִינָא מְנוּפָּה דָּם הוּא: נְהִי דְהִיכָא דַּחֲזִייתָה דָּם יִרְק מַעֲקֵרָא לֹא מְטִמְאִיתוּ מִשּׁוּם רִוְאָה דָּלאוּ דָּם הוּא וְהִינוּ מִשּׁוּם פֿתָם בְלוּמֵר פֿשָׁאֵר דָּם שְׁפִתְמוֹ טִמֵּא: תְטִמֵּא מִשּׁוּם מִשְׁקָה בַּרְקָה וּבְמִי רַגְלִיָּה אִם נוֹגְעִין בּוֹ אֲדָם וְכָלִים וְטַהֲרוֹת בָּאוּתוּ דָּם יְרוֹק שְׁרִחַתָּה בִּימֵי נְדוּתָה שְׁהִיתָה נָדָה מִדָּם אֲדָם וְאִמֵּאי מְטַהֲרִיתוּ לְגַמְרִי: שְׁמַתַּעֲגַל וַיּוֹצֵא שְׁמַתַּאֲסָף תַּחֲלָה וַחֲכ"כ יוֹצֵא לֹאפּוֹקִי דָּם בִּינוֹן טִמֵּא בִּינוֹן טֹארוֹ פֿשָׁהוּא בָּא נוֹטָף וַיּוֹצֵא רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן: לַהֲוִי בַּמִּשְׁקָה לְהַכְשִׁיר זָרַעִים שָׂאִם וַיַּעַ שְׂרָן בָּהֶן וְטִמֵּא וְאִמֵּאי מְטַהֲרִיתוּ לְגַמְרִי: דָּם חֲלָלִים וְשָׁתָה דָּם שְׁהַפֿשׁ יוֹצֵאֵה בּוֹ קִרוֹי מִשְׁקָה וּלְעַנּוּן הַכְשֵׁר בַּעֲיִנוֹ מִשְׁקָה בַּדְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא יי"א:ל"י) וְנֹאשֵׁר יִבֹּא עָלָיו מִיָּם וְטִמֵּא וְכָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר וְשָׁתָה בְלוּמֵר אֲבָל מִשְׁקָה אֲשֶׁר וְשָׁתָה יִבֹּא עַל הָאָבֵל וְהָכִי מוֹחַמִּינוֹן לֵה בַּפֿסָּחִים (דף טו:): אֲלַפְסוֹה בּג"ש לְהַכְשִׁיר אֶת הַזָּרַעִים: שְׁלַחֲנוּ דָּם נְדוּת הַשְׁלוּחַ מִן הָאִשָּׁה: פֿרָדָם רַמוּנִים פֿפֿרָדָם זֶה שְׁהֵא נַעוֹל לְהַשְׁתַּמֵּר כֶּךָ בְּנוֹת וְשִׁרְאֵל נוֹשְׁלוֹת פֿתַחֲסִיָּה בִּימֵי נְדוּתוֹן מִהֲזָקָק לִבְעָלֵיהּן עַם פֿרִי מְגִדִּים הינו בָּנִים. וּכְתִיב שְׁלוּחַ בָּמִים מִה מִיָּם מַכְשִׁירִין אֲף דָּם נְדוּת מַכְשִׁיר: אִין אֲדָם דִּן ג"ש מַעֲצָמוֹ אַח"כּ הַבִּלָּה מַרְבּוֹ הִל"מ דַּלְגָּמָא קִרָּא לְמַגְלָתָא אַסְרִיתִי אֲצַטְרִיךְ: שׁוֹר דְּמוֹ אֲדָם בַּדִּאֵמֵר פֿפֿסָדֵר וַיִּמָּא (דף נו:) הִאי חִנּוֹר וְהִאי סַמְקִן: דָּם שְׁחִיטָה מַשְׁתַּנָּה וְהֵאלֶךְ: צַפּוֹר חַיָּה דָּם הֵיִצְרָא מַצְפּוֹר חַי ע"י מַכָּה: אוֹ דִּלְמָא לֹאפּוֹקִי בַּחוּשׁ וְהִאי חַיָּה לִשְׁוֹן בְּרִיאָה הוּא: הַרְגָּה מֵאֲכַלֶּת אִשָּׁה הַרוּאָה פֿתָם בָּבְגָדָה אִם הַרְגָּה מֵאֲכַלֶּת תֵּלַנָּה בַּה. וְאִי קָשִׁיָּא הֵא שְׁעוֹר פֿתָם בַּגֵּרִים וְעוֹד וּמֵאֲכַלֶּת בְּלִי הִאי לֹא חֲזִי בַּדִּאֵמֵר בַּפֿרָחִין בַּעֲיִנוֹ בַּגֵּרִים וְעוֹד לֹאפּוֹקִי מִדָּם מֵאֲכַלֶּת לֹא קָשִׁיָּא הֵהִיא לִר' חֲנִינִיא בֶן אֲנִיבִינוּס הֵא לִרְפָּגוֹן בַּפֿרָק הַרוּאָה פֿתָם (לִקְמוֹן נָדָה דף נח:) דָּלא בַּעֲי הִאי שְׁעוֹר: מֵאי לֹאוּ מֵאֲכַלֶּת דְּכָלָה גּוּפָה אֲלָמָא כָּל מֵאֲכַלֶּת דּוּמָה לָדָם נְדוּת וְאֶת אִמְרַת דָּם מֵאֲכַלֶּת שֶׁל רֹאשׁ הוּא דַּדְּמִי לָדָם נְדוּת אָבֵל דַּשָּׂאֵר הַגּוֹף לֹא: חֲמִי וְרַדִּינִיָּא נָחָה פֿוֹרֵד וּבִגְטִיִן (דף מא:.) קִרִּי לֵה חֲמִי שְׁפִיר נָחָה. ל"א וְרַדִּינִיָּא מְקוּם הוּא שְׁשִׁמוֹ וְרַדִּינִיא בַּעֲשִׂירֻבִין (דף מט:.) תֵּלַנָּה בַּתַּמָּה: בַּבָּנָה וּבַבַּעֲלָה אִם יֵשׁ בָּהֶן מַכָּה שְׁמֵא גִטּוֹף עָלֶיהָ פֿשְׁטוֹכְכוּן יַחַד. אֲלָמָא דָּם בָּנָה וּבַעֲלָה דּוּמָה לָדָם נְדוּת: בַּשְּׁלָמָא בָּנָה מַשְׁפַּחַת לֵה שְׁלֹא נָשֹׂא: אָלא בַּעֲלָה הֵא נָשׂוּי הוּא: רַב נַחְמֵן אִמְתַּנִּי קָאִי: וְתֵלַה רַבִּי מֵאִיר פֿתָם:

מסורת הש"ס

א לקמן נו.

ב תנא דבי אליהו זוטא נספחים לסדר אליהו זוטא פרקי דרך ארץ ב; מסכת כלה רבתין; משנה אבות

ג משנה נדה

תורה אור השלם

הר"עם פליבא נקום ופארי יתנשא לא תנא דבי אליהו זוטא נספחים חללים ישפה [במדבר כג, כד]

וכי יתור"מים על-זרע ונפל מנגלתם עליו טמא הוא לכם [ויקרא יא, לח]

שלח:ד פרצס רמונים עם פרי מגדים בפרים עם-נגדים [שיר השירים ד, ג]

הנחן מטר על-פני-ארץ ושלח מים על-פני חוצות [איוב ה, י]

ה'ירק עקביא בן מהללאל מטמא.
האי ירוק הינו פֿאַתרונג וואַ ירוק פֿכרתי לתלות ת"ק סָבַר ה' דמים טמאין דאין זע נטוה לאדמומיות וסתם ירוק בן הוא פֿדאָמער בעלוב העזנל (סָפָה דף נד: וָסֵם) ירוק פֿכרתי מעבֿל דסתם ירוק לאו הכי הוא: לית לה. פֿרוש לית לה ד' זינקא אָלא נִפְקא לה הסמיוסי מקרא אסרנינא: וְכַד רַבִּי מֵאִיר לְשִׁיטַת עֲקֵבִיָּא בֶן מֵהֶלְלָאֵל וְטִמְא. תמא וְהָא לִקְמוֹן בָּפ' בְּנוֹת כּוֹתִים (נָדָה לג.) גַּבִּי כּוֹתִי מְטִמֵּא מִשְׁכָּב הַתְּחַלְתּוֹן פֿעֲלִיין מִפֿרָשׁ ר' מֵאִיר לְפִי שְׁמַשְׁלִימוֹת דָּם אֲדָם לָדָם יְרוֹק אֲלֵמָא אִית לֵה דְטֹארוֹ וְנִרְאָה דְהָכָא מִירִי מִדְּרַפְּגוֹ וְכוּן מוכח מדקאמר נהי דכי משפחת פֿתָם אָמְנָא לא מְטִמֵּא היכי דחזינא ירוק מנופּה תְטִמֵּא וְנִשׁ לְדַחוּת דְלַעוֹלָם פִּי חֲזִינָא מנופּה מְטִמֵּא מִדְּאִוְרִיתָא וּמ"מ פִּי מִשְׁפַּחַת אָמְנָא לא מְטִמֵּא דאין רגילות לַצֵּאת דָּם יְרוֹק מנופּה וְנִשׁ לתלות דַּמְשְׁלָמָא אֲתָא אוֹ שְׁמֵא דָם יְרוֹק לאו זינקא נָקט אָלא בְלוּמֵר דָּם שְׁהֵא טֹארוֹ לכ"ע מַשְׁלִימוֹת לָדָם אֲדָם אִי נָמִי עָקֵר טַעֲמָא דר"מ פֿטַעֲמָא אסרנינא דקאמר יוֹם שְׁפִסְקַת בּוֹ סוֹפְקַת לִמְנוּן שְׁבָעָה וְטַעֲמָא קָמָא נָקט לִרְפָּגוֹן: כּתִּיב הָכָא שְׁלֹחִין פֿרָדָם. ווא"ת ה"מ דָּם שְׁהֵאשָׁה טִמְאָה בּוֹ פֿדַמְשַׁמַּע קִרָּא פֿפֿרָדָם שְׁהֵא נַעוֹל כֶּךָ בְּנוֹת וְשִׁרְאֵל נוֹשְׁלוֹת פֿתַחֲסִיָּה מִלְּזָקָא לִבְעָלֵיהּן בִּימֵי נְדוּתוֹן אָבֵל דָּם יְרוֹק שְׁהֵא טֹארוֹ לא וְתוֹ דַּמְשַׁמַּע דָּלא פֿלִיגִי אָלא בָּדָם יִרְק אָבֵל בָּדָם נָדָה מוֹדוֹ כ"ע דַּמְשִׁיר וְכוּיִן דְּרַפְּגוֹן לִית לֵה ג"ש דָּם נָדָה מִנָּא לֵה ווי"ל דָּדָם נָדָה נִפְקָא לֵהוּ בַּתּוֹכַפְתָּא דַּשְּׁבַת פ' (הזֹּרֵק) דַּתַּחְנִי מַנוּן לָדָם שְׁהֵא מִשְׁקָה גִּלְמֵר בָּאֵן וְטַהֲרָה מִמְּקוֹר דַּמִּיָּה וְנִלְמֵר לֵהֲלֹן בַּיוֹם הַהוּא וְהִיָּה מְקוֹר נִפְתַּח לְבִית זָדוֹ וְלִישָׁבִי וְרוֹשְׁלָם לְחַטֹּאת וְלִנְדָּה וְנִשׁ לְתַמִּשׁ דְּהָכָא מִשְׁמַע דַּכ"ע דָּם הַנָּדָה לֹא הִיָּה בְּכַלְל דָּם חֲלָלִים וּבַשְּׁבַת פֿרָק חֲבִית (שְׁבַת דף קמג:) מִשְׁמַע דַּחֲלָב הָאשָׁה טִמֵּא מִשּׁוּם דָּם מַגִּפְתָּה דַּתַּחְנִי לֹא אִם אִמְרַת בַּחֲלָב הָאשָׁה שְׁמַכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן שָׂפָן דָּם מַגִּפְתָּה מַכְשִׁיר וּמִפֿרָשׁ רַש"י דַּחֲלָב הִיָּה דָּם תַּחֲלָה פֿדאָמֵרנין (לַעֲלֵי נָדָה דף ט.) דָּם נַעֲבֵר וְנַעֲשֶׂה חֲלָב וְהָכָא אִמֵּרנין דאפ"י דָּם נָדָה לֹא הָיוּ בְּכַלְל דָּם חֲלָלִים כ"ש חֲלָב וְלַחֵק לוֹמֵר דַּחֲלָב בָּא מִעָקֵר דָּם שְׁבָגוּף בָּמוֹ דָּם מַגִּפְתָּה אָבֵל דָּם נָדָה לֹא וּמִיָּהוּ בָּלֹאוֹ הָכִי קָשָׁה הֵתָם דַּמִּאי קַמַּהֲדֵר לֵהוּ רַבִּי עֲקִיבָא לִרְפָּגוֹן מִחֲמִיר חֲזִי בַּחֲלָב מַפְדָּם שְׁהַחֲלָב לִרְפוּאָה טִמֵּא וּמִקִּיז לִרְפוּאָה טֹארוֹ וְעוֹד לָמָּה לִי קִרָּא בָּפ' דָּם הַנָּדָה (לִקְמוֹן נָדָה נה:) דַּחֲלָב הָאשָׁה חָשִׁיב מִשְׁקָה מַדְכַּתִּיב וַתַּפְתַּח אֶת נָאֵד דַּחֲלָב וַתַּשְׁקִיָּה תַּפּוּחַ לֵה מִטַּעֲמָא דָּדָם נַעֲבֵר וְנַעֲשֶׂה חֲלָב וּמִיָּהוּ סָגִיא דִּלְקִמּוֹן אֲבָא לְמִימֵר דָּלא סָבַר לֵה פֿרַבִּי מֵאִיר דָּדָם נַעֲבֵר פּוֹי לְכָךְ נִרְאָה דַּה"פ הֵתָם לֹא אִם אִמְרַת בַּחֲלָב הָאשָׁה שְׁמַכְשִׁיר כּוֹי פֿלוּמֵר בִּינוֹן דאִיפֿא קִרָּא לִקְמוֹן בַּחֲלָב שְׁמַכְשִׁיר לְכָל הַפּוֹחוֹת לִרְצוֹן דִּין הוּא שְׁיִכְשִׁיר גַּם שְׁלֹא לִרְצוֹן בִּינוֹן דַּחֲזִינוּן גַּבִּי אִשָּׁה בָּשׁוּם מְקוּם דַּמְכְשִׁיר

שְׁלֹא לִרְצוֹן בָּמוֹ דָּם מַגִּפְתָּה אָבֵל בַּהֲמָה אַע"ג דַּחֲלָבָה מַכְשִׁיר לִרְצוֹן מוֹתַפְתַּח אֶת נָאֵד דַּחֲלָב בַּשְּׂבִיל כֶּךָ לֹא תַכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן בִּינוֹן דָּלא אֲשַׁבְּחוּן בַּבַּהֲמָה מִיָּדִי דַּמְכְשִׁיר שְׁלֹא לִרְצוֹן שְׁדָם מַגִּפְתָּה טֹארוֹ לָמֵר לָהֶם מִחֲמִיר חֲזִי בַּחֲלָב יוֹתֵר מִפְּדָם שְׁהַחֲלָב לִרְפוּאָה כּוֹי פֿלוּמֵר חֲלָב דַּמְכְשִׁיר לֹאוּ בַּתְּמַרָּא דָּדָם מַגִּפְתָּה תִּלְגִּיא מִלְּתָא שְׁהִי מִקִּיז לִרְפוּאָה טֹארוֹ דַּחֲזִינוּן פֿאָם שְׁחֲלָבָה לִרְצוֹן טִמֵּא כֶךָ דַּמָּה לִרְפוּאָה טִמֵּא אָלא נִדְאִי חֲלָב הָאשָׁה דַּמְטִמֵּא מִשּׁוּם דַּמְשָׁקָה גְּמוּר הוּא וּכ"ש חֲלָב בַּהֲמָה דִּלְחָזִי טָפִי מִשְׁקָה דַּמְטִיחַד לְקַטְנוּס וְלַגְדוּלִים אִמֵּרוֹ לוֹ פֿלִי זִיתִּים וְנַעֲבָדִים יוֹכִיחוּ דַּמְטִיחַדִּים לְקַטְנוּס וְלַגְדוּלִים וְשָׁלֹא לִרְצוֹן טֹארוֹ וְהַשְׁתָּא לֹא קָשָׁה מִדָּם הַנָּדָה דַּשְׁטִיטָא דָּלא חֲלָלִים וְלִקְמוֹן בַּעז"ה נִפְרָשׁ דִּקְרָאִי דְפֿרָק דָּם הַנָּדָה אֲבַתְמָתָא בַּעֲלָמָא נִיָּהוּ:

מסורת הש"ס
א שבת קוד ‏ ב תוספתא נדה
גליון הש"ס
 גמ' נקוט דרא מציעאה. כעין זה תענית יד ע"א:

בַּקִּיּוֹר אֵנפֿלשט"ר וְאָדָם הוּא וְנִתְעַסְקָה בּוּ. סַמֵּךְ בָּלִי הֵאִי וְנִסְיֵא לְכוּלֵּהוּ דְּזִקְיוֹ בִּין דָּם מֵאֲכֹלֶת שֶׁל רֹאשׁ לְשֹׁאֵר דָּם מֵאֲכֹלֶת: אֲמַנָּא מִקִּיּוֹ דָּם בְּזַקְוֹ: בִּין הֵאִי לְהֵאִי בִּין קַמָּא לְבִתְרָא: חֶרֶת שְׁאֲמְרוּ זִינּוּ בְּלוּמַר לֹא בְּשִׁטְרוּרִית חֶרֶת הֵאֲתָן בְּמִנִּים אֱלָא שְׁטְרוּרִית חֶרֶת הֵאֲתָן בְּזִינּוּ: כִּי בִּפְחוּתָא דְּזִיּוּתָא קִלְיָשׁוֹת הָדִיּוּ בְּשִׁהֲבָלִי מִלֵּא יוֹרֵד שְׁטְרוּרִית הַחֶרֶת לְמַטָּה וּמִלְמַעְלָה הוּא בְּרוּר וְאִינוּ שְׁחוּר כֵּל בָּךְ: בְּלַחַשׁ בְּדִיּוּ לַחַה קְדַמְפְּרַשׁ: אוּ בִּיעֲשֵׂתָא שְׂפֹן דְּרָךְ שְׁנוּתֵינוּ חֶרֶת בְּדִיּוּ בְּשִׁטְלוֹקִים קִלְפֹת הַקּוֹנָרִים וְהוּא מִתְעַבֵּשׁ: בָּלִי קִרְטָא דְּזִיּוּתָא מְבַקֵּשׁ חֲתִיכוֹת זִינּוּ יַבֵּשׁ: וּבִזְזִק בּוּ מִרְאִית דָּם שְׁחוּר: קִדּוּר שְׂעִנָּה שְׁחִירָה: בְּעֻבְיָה עֻבְיָים שְׁחוּרִים. ל"א קוֹר שֶׁם עֲשֵׂב שְׁחוּר: עֲלָא לְשְׁחוּר דַּמְתֵּיתִין הֵאִי דְקַנְעִי טַמְא: סוּיָאָה שֶׁם מְקוּם וְעוֹשִׂין שֶׁם מִלְּבוּשִׁים שְׁחִירִים: אוּלְגִּירִין בָּלָיִים מִחֲמַמִּי מִרְתַּצְאוֹת. לָשׁוֹן אַחֵר שֶׁם מְקוּם: שְׁמָא אֲזַכָּה לָנוּ עֶלְו וְהַצִּיּוּקִים מִלְּבָשִׁים לְבָנִים: גִּלְמִי אוּלְגִּירִין הוּוּ סַמְכִי אֲבָל בְּחוּרִי כַּגּוֹן מַפָּה וּבְדִין אוּלְגִּירִין הוּוּ שְׁחוּרִין: וְכֵלָן חֲמֵשֶׁה דְּמִים: מְטָלִית לְבָנָה מִרְאוֹת הַדְּמִים נִכְרִים בָּהּ: וְשְׁחוּר דָּם שְׁחוּר נִבְדָּקָה מִרְאִיתוֹ אִם שְׁחוּר הִיא בַּחֶרֶת אוּ דִּיקָה מִפֶּן עַל גִּבִּי בְּגַד אֲרָם: בָּלָם הַדְּמִים: עֲמֹךְ מִפֶּן מֵאוֹתוֹ שְׁעוֹר הַשְּׁנוּי דַּמְתֵּיתִין לְכָל אֶחָד אִי הָיָה סַמֵּךְ טַפִּי טַמְא: דִּיקָה מִפֶּן טַהוֹר בְּשַׁחַר וְאֵע"פ דִּלָּא תָנוּ דַּמְתֵּיתִין דִּיקָה מִפֶּן טַהוֹר אֲלָא גִבִּי שְׁחוּר הוּא הָדִין לְכוּלֵּהוּ: אֲפִי' דִּיקָה מִפֶּן לְטַמָּא דִּהֵאִי אֲרָם הָיָה וּע"י לְקוּתָא דִּהַחֲרִי: קֹא מִשְׁמַע לָנוּ דְּאִין דְּרָךְ דָּם אֲרָם הַמִּשְׁחִיר עַל וְזִי לְקוּתָא לְהוֹיֹת דִּיקָה: דִּיקָה דְּזַקָּה שְׁעֻדָּה מִמִּרְאִיתוֹ יוֹתֵר מִזֵּאִי: עֲמֹךְ מִפֶּן טַהוֹר אִם מֵאוֹתוֹ מִרְאָה הוּא אֲבָל אִם הָאֲדִים הִרְבֵּה עַד שְׂמָא לְכָלֵל אֶחָד מִשְׁאֵר הַמִּרְאוֹת שֶׁל מַעְלָה הִימָנוּ דְּרִי בֹא לַחֲדָא מִסָּגֵן דַּמְתֵּי: אֲדִיּהוּ לִיִּי דָם הַדּוּמָה לְמוֹנָא: בַּתְּחֵתוֹן עֲלֵה תַּחֲתוֹן: תִּלְתָּא דְּרִי דְּעֵלִין הוּוּ זוּ לְמַעְלָה מִזּוּ: נִקְטוּ דְרָא מְצִיעָא לְבַדָּךְ בָּהּ אֶת הַדָּם: וְטִרְפָּא מְצִיעָא דִּהֵהוּא מִשְׁבַּח לְבַדָּךְ מִכָּל וּמִיּהוּ כּוּלִּיָּה דְרָא בְּשַׁרְהָ לְבַדָּךְ. וְהֵא דַּקְנֵי בַּתְּחֵתוֹן וְלֹא בְּעִלְיוֹן הִכִּי קֹאמֵר בְּשׁוּרָה אִמְרַעִית וְלֹא בְּעִלְיוּנָה הִימְנָה וְהֵא דַּקְנֵי בַּתְּחֵתוֹן וְלֹא בַּתְּחֵתוֹן בְּשׁוּרָה אִמְרַעִית וְלֹא בַּתְּחֵתוֹנָה הִימְנָה דְּאִין בְּשַׁר לְבַדָּךְ אֲלָא בְּדִרָא אִמְרַעִית וְהֵא דַּתְּנִיא בַּתְּחֵתוֹן וּכ"ס בְּעִלְיוֹן דַּמִּשְׁמַע דְּתַרְנוּהוּ בְּשִׁרְיוֹ לְבַדָּךְ אֲלָא בְּשִׁעִלְיוֹן מִשְׁבַּח גָּלוּ אֲדִרִי הֵאִי אֲלָא אֲעֵלִין דְּדִרָא מְצִיעָא וּה"כ בְּעֻלָּה תַּחֲתוֹן שְׁהוּא בְּרוּר וּכ"ס בְּעִלְיוֹן הִימְנָה דִּהִינוּ אִמְרַעִי שְׁהוּא בְּרוּר מֵאֵד וְהֵא דַּתְּנִיא בְּעִלְיוֹן וּכ"ס בַּתְּחֵתוֹן הִכִּי קֹאמֵר בְּעִלְיוֹן בְּעֻלָּה בְּעִלְיוֹן וּכ"ס בַּתְּחֵתוֹן בְּעֻלָּה הִאֲמַרְעִי: בְּגִשְׁיָהוּ שְׁנִינוּ לְבַדָּךְ בָּעָן וְלֹא לְאַחֵר תְּלִישְׁתָּן: וְאִין שְׁעוֹר לְמִסֵּם מִשּׁוּם דְּאִין שְׁעוֹר לְעֶפֶר - אֲלָא וְיֵאִי עֶפֶר קַמּוּ שִׁירְצָה אִם רַב אִם מְעַט וְיִצְוֹ עַל מִיִּם בְּעֵבִי קִלְפֹת הַשּׁוּם לְמַעְלָה מִן הַעֶפֶר: אֲלָא עֲבוּרִין שְׁתֵּאֵא מִרְאִית אֲדָמָה נִכְנָסַת בְּמִים: וּבִשְׁהוּא עוֹכֵרֵן הַמִּים בְּעֶפֶר: לֹא לְרַמְיָה בּוּדָה לֹא יַתּוּ הַעֶפֶר אֵל תוֹךְ וְזוּ וְעֶפֶר הַמִּים בְּעֶפֶר שְׁבִילוּ אַע"פ שְׁחוּר וּמוֹתָנוּ בְּכָלִי לְאַחֵר עֲבִירָה: אֲבָל אִם הַעֶפֶר בְּכָלִי כִּי עֶפֶר לָהּ בּוּדָה בְּאֲצַבַּע שְׁפִיר דְּמִי: אוּ דִלְמָא לֹא לַעֲבִרְיָהּוּ בּוּדָה בְּשִׁהֲמִים בַּסֶּכֶל לֹא וְעַכְרִם בְּאֲצַבַּעוּ אֲלָא בְּזִקֹךְ אוּ בְּכָלִי אַחֵר: אֲלָא בְּכוּם שֶׁל זְכוּבוּת. אֲלֵמָא לֹא לְרַמִּי עֶפֶר בְּמִים בְּכַפּוּ וְיַבְדִּיק: אֲמַר לָהּ בַּמְקוּמָה שְׁנִינוּ שְׁאִין הַאֲדָמָה דּוּמָה לְדָם אֲלָא בַּמְקוּמָה אֲבָל דִּבְיָאָה בַּמְקוּם אַחֵר וְאִתְפָּה מִרְאִיתָה: בָּלִי מְבַקֵּשׁ: וְכִדְּקִין לֵה בָּלֵא מִסֵּ: לִיט עֲלִיָּה ר' יִשְׁמַעֲלֵל אֲלֵאחֵר שְׁנִיעֵשֶׁה בּוּן בְּאִסְכְּרָה:

אֲלֵמָא קִינּוֹר דּוּמָה לְדָם נְדוּת וְאֵע"ג דִּלָּא הִיוּ בְּחוּר לְדָם גִּשְׁי מִשּׁוּם דְּסַמֵּךְ טַפִּי וּבִין דָּם שְׁהוּא יַבֵּשׁ וְאִוסֵּר ר"ת לְכַתֵּב ס"ת בְּדִיּוּ שֶׁל עֲפָצִים לְפִי שְׁהוּא לְעוֹלָם לֹחַ וּבִפ' [שְׁנִי] דְּנִסְתִּין

בְּקִיּוֹר, וְרַבִּי תִלְהָ בְּשִׁרְף שְׁקָמָה. מָאִי לֹאֹ אֲאָדוּם? לֵא, אֲשָׁאָר דְּמִים. "אַמִּימָר וּמַר זוּטְרָא וְרַב אֲשִׁי הוּוּ יִתְבִּי קַמִּיָּה אוּמַנָּא, שְׁקָלִי לִיָּה קִרְנָא קַמִּיִּיתָא לְאַמִּימָר, תַּזְיִיָּה, אָמַר לָהּ: "אָדוּם" דִּתְנֹן כִּי הֵאִי, שְׁקָלִי לִיָּה אַחֲרִיתִי, אָמַר לָהּ: אֲשַׁתְנִי, אָמַר רַב אֲשִׁי: כַּגּוֹן אָנָּא דִּלָּא יִדְעָנָא בִּין הֵאִי לָהֵאִי — לֹא מְבַעֵי לִי לְמַחְזִי דְּמָא. "שְׁחוּר — בְּחֶרֶת. אָמַר רַבָּה בַר רַב הוּנָא: חֶרֶת שְׁאָמְרוּ — דִּיּוּ. תַּנִּינָא נְמִי הָכִי: שְׁחוּר בְּחֶרֶת, וְשְׁחוּר שְׁאָמְרוּ — דִּיּוּ. וְלִימָא דִּיּוּ! אִי אָמַר דִּיּוּ — הָיָה אָמִינָא כִּי בִּפְחוּתָא דִּדְיּוּתָא, קָא מִשְׁמַע לָנוּ כִּי חֲרוּתָא דִּדְיּוּתָא. "אִיבַעֲיָא לָהּ: בְּלַחַה אוּ בִּיעֲשֵׂתָא? תָּא שְׁמַע: דְּרַבִּי אַמִּי פָּלִי קוּרְטָא דִּדְיּוּתָא וּבְדִיק בָּהּ. "אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: פְּקִיר, כְּדִיּוּ וּכְעֻבָּב — טַמְאָה, וְזוּהִי שְׁשֻׁנִּינוּ: "עֲמוּךְ מִפֶּן — טַמְאָה". אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר: כּוּזִית, כְּזֻפַּת וּכְעוֹרַב — טְהוֹר, וְזוּהִי שְׁשֻׁנִּינוּ: "דִּיקָה מִפֶּן — טְהוֹר". עוֹלָא אָמַר: בְּלִבוּשָׁא סוּיָאָה. עוֹלָא אֲקַלַּע לְפוּמִּבְדִּיתָא, תַּזְיִיָּה לָהֵהוּא טִיעָא דְלִבּוּשׁ לְבוּשָׁא אוּפְכָא. אָמַר לָהּ: "שְׁחוּר" דִּתְנֹן כִּי הֵאִי. מִרְטוּ מִיַּיִנָּה פּוּרְתָא פּוּרְתָא, יִתְבּוּ בִּיָּה אַרְבַּע מָאָה זוּזִי.^[כ] רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֵלּוּ כָּלִים הָאוּלְגִּירִין הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם. לְמִימָרָא דְּאוּפְכָי נִינְהוּ? וְהָאֲמַר לָהּוּ רַבִּי יַנָּאי לְבָנָיו: בְּנִי, אַל תִּקְבְּרוּנִי לֹא בְּכָלִים שְׁחוּרִים וְלֹא בְּכָלִים לְבָנִים. שְׁחוּרִים — שְׁמָא אֲזַכָּה וְאִהִיָּה בְּאֲבָל בִּין הַתַּתָּנִים, לְבָנִים — שְׁמָא לֹא אֲזַכָּה וְאִהִיָּה בְּחֶתָן בִּין הָאֲבָלִים, אֲלָא כָּלִים הָאוּלְגִּירִין הַבָּאִים מִמְּדִינַת הַיָּם. אֲלֵמָא לֹאֹ אוּפְכָי נִינְהוּ! לֹא קִשְׂיָא — הָא בְּגִלְמָא, הָא בְּפִתּוּרָא. "אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: וְכוּלָּם, אִין בּוּדְקִין אֲלָא עַל גִּבִּי מְטָלִית לְבָנָה. אָמַר רַב יִצְחָק בַר אֲבוּדִימִי: וְשְׁחוּר עַל גִּבִּי אָדוּם. אָמַר רַב יִרְמְיָה מִדְּפִתִּי: וְלֹא פָּלִיגִי — הָא בְּשְׁחוּר, הָא בְּשָׁאָר דְּמִים. מִתְקִיר לָהּ רַב אֲשִׁי: אִי הָכִי, לִימָא שְׁמוּאֵל "חוּץ מִשְׁחוּר"! אֲלָא אָמַר רַב אֲשִׁי: בְּשְׁחוּר גּוּפִיָּה קַמִּיפְּלָגִי. אָמַר עוֹלָא: כּוּלָּן, עֲמוּךְ מִפֶּן — טַמָּא, דִּיקָה מִפֶּן — טְהוֹר, בְּשְׁחוּר. וְאֲלָא מָאִי שְׁנָא שְׁחוּר דְּנַקְט? סִלְקָא דַּעְתָּה אָמִינָא: הוּאִיל וְאָמַר רַבִּי תַּנִּינָא "שְׁחוּר אָדוּם הוּא אֲלָא שְׁלָקָה", הִילְכָּה אָפִילוּ דִּיקָה מִפֶּן נְמִי לִיטַמָּא? קַמִּשְׁמַע לָנוּ. רַבִּי אַמִּי בַר אֲבָא אָמַר: וְכוּלָּן, עֲמוּךְ מִפֶּן — טַמָּא. דִּיקָה מִפֶּן — נְמִי טַמָּא, חוּץ מִשְׁחוּר. אֲלָא מָאִי אַהֲנִי שִׁיעוּרִיָּה דְּרַבְּנֹן? לְאַפּוֹקִי דִּיקָה דִּדִּיקָה. וְאִיפָא דְּאָמְרִי, רַמִּי בַר אֲבָא אָמַר: וְכוּלָּן, עֲמוּךְ מִפֶּן — טְהוֹר, דִּיקָה מִפֶּן — טְהוֹר, חוּץ מִשְׁחוּר, וּלְהַכִּי מַהֲנִי שִׁיעוּרִיָּה דְּרַבְּנֹן. "בַר קַפְרָא אָמַר: וְכוּלָּן, עֲמוּךְ מִפֶּן — טַמָּא, דִּיקָה מִפֶּן — טְהוֹר. חוּץ מִמְּזַג, שְׁעַמּוּךְ מִפֶּן — טְהוֹר, דִּיקָה מִפֶּן — טְהוֹר. בַר קַפְרָא אָדִיּהוּ לִיָּה — וְדַכִּי, אַעֲמִיקוּ לִיָּה — וְדַכִּי. אָמַר רַבִּי תַּנִּינָא: כְּמָה נְפִישׁ גִּבְרָא דְלִבִּיָּה (כַּמִּשְׁמַעֲתִיָּה) [כַּשְׁמַעֲתִיָּה]! וּכְקִרְן בְּרַבּוּם. תֵּנָא: לַח, וְלֹא יָבֵשׁ. תַּנִּי חֲדָא: בַּתְּחֵתוֹן, לֹא בְּעִלְיוֹן. וְתַנִּיא אִידָה: בְּעִלְיוֹן, וְכַל שְׂכָן בַּתְּחֵתוֹן. וְתַנִּיא אִידָה: בַּתְּחֵתוֹן, וְכַל שְׂכָן בְּעִלְיוֹן. "אָמַר אֲבִיָּי: תִּלְתָּא דְרִי וּתִלְתָּא טְרַפִּי הוּיִין. נְקוּט דְרָא מְצִיעָאָה, וְטִרְפָּא (מְצִיעָתָא) [מְצִיעָא] בִּידָה. "כִּי אָתוּ לְקַמִּיָּה דְרַבִּי אֲבָהוּ, אָמַר לָהּ: בְּגוּשִׁיּהוּ שְׁנִינוּ.^[כ] וּבְמִימִי אֲדָמָה. תַּנּוּ רַבְּנֹן: כְּמִימִי אֲדָמָה — מְבִיא אֲדָמָה שְׁמִנָּה מִבְּקַעַת בֵּית כָּרֶם, וּמְצִיף עֲלֶיָּה מִים, דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי עֲקוּבָא אוּמַר: מִבְּקַעַת יוֹדְפַת. רַבִּי יוֹסִי אוּמַר: מִבְּקַעַת סַכְנִי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוּמַר: אִף מִבְּקַעַת גְּנוּסֵר וְכִיּוּצָא בָּהּ. "תַּנִּיא אִידָה: וּבְמִימִי אֲדָמָה — מְבִיא אֲדָמָה שְׁמִנָּה מִבְּקַעַת בֵּית כָּרֶם, וּמְצִיף עֲלֶיָּה מִים בְּקָלִיפַת הַשּׁוּם, וְאִין שִׁיעוֹר לְמִים, מִשּׁוּם דְּאִין שִׁיעוֹר לְעֶפֶר, וְאִין בּוּדְקִין אוּתָן צְלוּלִין, אֲלָא עֲבוּרִין. צִלְלוּ — חוּזַר וְעוֹכֵרֵן, וּכְשִׁהוּא עוֹכֵרֵן — אִין עוֹכֵרֵן בִּידָ אֲלָא בְּכָלִי. אִיבַעֲיָא לָהּ: אִין עוֹכֵרִין אוּתָן בִּידָ אֲלָא בְּכָלִי — דִּלָּא לְרַמְיָה בִּידָה וְלַעֲבִרְיָנָהּ, אֲבָל בְּמָנָא כִּי עֶכֶר לִיָּה בִּידָה — שְׁפִיר דְּמִי, אוּ דִלְמָא דִּלָּא לַעֲבִרְיָנָהּ בִּידָה אֲלָא בְּמָנָא? תָּא שְׁמַע: בְּשִׁהוּא בּוּדְקוֹן, אִין בּוּדְקוֹן אֲלָא בְּכוּס. וְעִדְיִין תַּבְעִי לָהּ: בְּדִיקָה בְּכוּס, עֲכִירָה בְּמֵאִי? תִּיקוּ. "כִּי אָתוּ לְקַמִּיָּה דְרַבָּה בַר אֲבוּהַ, אָמַר לָהּ: בַּמְקוּמָה שְׁנִינוּ. רַבִּי תַּנִּינָא פָּלִי קוּרְטָא דְגִרְגָּשָׁתָא וּבְדִיק בִּיָּה, לִיִּיט עֲלִיָּה רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּאִסְכְּרָה.

רַבִּי

כל היד פרק שני נדה

ב.

 עין משפט נר מצוה
--

א מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ג מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יב:	
ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' י:	
ו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ט:	
ז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' י:	
ח מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ט מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
י מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
יב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	

כ:

	עין משפט גזר מצווה
---------------------------------------	-----------------------------------

א טושי"ע יו"ד סי' רמב סעי' לא:

ב סמג עשין קיא, טושי"ע יו"ד

סי' קפח סעי' ב:

ג מו"י פה' מהל' איסורי ביאה

הל' י:

ד טושי"ע יו"ד סי' קפח סעי' ב:

ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה

הל' יב:

והא רבא זיזע. רבה גרם דרבא הוה פקו בדמוכח פסמוך גבי דאפרכא הוקמיו וכש"י דרבי חנינא הוא דחכים ומצי דקין כה"ג: דמרא דארעא זישאראל פקוי פמראות דס מפל חכמי ארין ישראל פדמפרש לקמן: פומבדיתא אתרה דרב יהודה פשלי פ"ק דסנהדרין (צף יז:) סבי פסומבדיתא רב יהודה ורב שינא: ולא חזא משום פבולו דרב יהודה: ארחה דרית פון חמוד פנתאניי לבעלה וראתה דסס מחמת פאנה: איפרא הוקמיו גברית היתה וכן פמה ואעפ"כ היתה משפרת עצמה מנולות וקרוכה להקניגור ואף קרפנות היתה שולחת. ולשון ויני איפרא חן פמו אפרון גמטנה לרבי שמעון (פ"מ דף קיט:). הוקמיו פמו (כ"ב דף עג.) הוקמיו פר ליליתא פלומר יפי פדים הוה לה: ארחה כו' ואע"ג דאמר פגיל רבא לא גזע פדמא נסא אתרחיש ליה: פלח לה משום דורין: פריקוטא מסרכן נאה: מקטלא פלמי פהוקנין עליה פנים. ופברה ונאי דבין ומשום דכי פלח לי האי: פלמי פנים פדמתקומינן פנים פלמתא: פתוני לבאי פחדרי הלכ אתס יושפדים. מחדרים מתקומי' מתפניא. פלומר פל חכמה מענייה פכס: לא חזינא דדלמא אשתני ואע"ג דמראה דס טהור יש לה דלמא אי אייתא טפתא קמיתא הנה מחזי טמא: פין טמאה לטהורה פשפלין ומי טהר של זכר או של נקבה וראתה פיום ארפשים ואחד או פיום פמונים ואחד: חזינא לההוא דמא אי דס טמא מטמינא ואי לאו מחמשה דמים הוא מטריקנא דההוא ונאי טפתא קמיתא מיתא דלא מזהמא פער השתא חזאי ואתא דס טהר פפל מ' לזכר ופ' לנקבה מפין פתוח ואפי' פסקה יום או יומים הואיל ומחוקת הוא פדמים לא זהמא ומיתא טפתא קמיתא: מעקרא טמוניי טמי לה רב וחקק משום פבולו דרבא פר פד חנה: פנה ראיתי מביאה דס אחר או פלה או של פברה וזומרת פנה ראיתי ואפדתייו אס דס זה טהור לא מפפיקין ליה פטמאה משום דס האבוד דמאימנא למימר פנה ראיתי: פנה טהר לי פלוני כו' מהו פסתמן. עליה פברה פשהדאמה דמה לזו ואמרה לה פדס זה פלך. דראיתי גס אני לפלוני חכס וטהר: נאמנת אשה כו' אלמא חיס לה פמראה דמים: דליתה קמן פבל דכא דליתה קמן נחזי חנן: אגמרה סמן דפשיטא ליה דטהור והאי דהנה מטמא מעקרא משום פבולו דרבא פר פד חנה אכל אי הנה מפפיקא לה לא הנה סמין. פלה: פיה פיות לאותו דס עצמן: חזר וטמא קס"ד דלא חזר וראהו אלא מאליו חזר פו וטמא דסבר פמא אמש טמא הנה ופכשו פכש פשתנה ממראיתי ממה פהיה לו אמש ואלו הנה לח פמתפלתי הנה נראה טמא לפיכך חזר פו ממה פטהר: פמא טעיתי פמה פתורתי וטמאתי הואיל ומראהו פכשו טהר: מעקרא אסתקס פטמאה פלומר אמש לא מפפיק טמא אלא פשיר חנה ואסתויא פטמאה דאמר' לקמן כפי פדק לאור דגר: דאשתני הלפין: דהדר אשתני עזר יתגר: מפפח מראה ארמומיתו עושבת הלך דר למלתא קמיתא וטמא. והא דאמרין אין לו לפין אלא מה פשיניו רואות היכא דלא אסתה פשהו לח ולא אדמי ליה פטמא: פין דעמודים היכא פגרכוי ואע"ג דליפא נאורא פלי האי: ופכל וזו נותן וזו פנגד חמה על דסס ומינא:

כל היד פרק שני נדה

רבי חנינא הוא דחכים, פולץ עלמא לאו חכימי הכי. אמר רבי יוחנן: כחמתא דרבי חנינא גרמא לי דלא אחזי דמא, מטמינא — מטהר, מטהרנא — מטמא. אמר רבי אלעזר: ענוותנותא דרבי חנינא גרמא לי דחזאי דמא, ומה רבי חנינא דענוותן הוא — מחית נפשיה לספק וחזי, אנא לא אחזי? אמר רבי זירא: טבעא דבבל גרמא לי דלא חזאי דמא, דאמינא: פטבעא לא ידענא, בדמא ידענא!? למימרא דפטבעא תליא מלתא? והא רבה הוא דידע פטבעא, ולא ידע בדמא! פל פפן קאמר: ומה רבה דידע פטבעא — לא חזא דמא, ואנא אחזי?! עולא אקלע לפומבדיתא, אייתו לקמיה דמא ולא חזא. אמר: ומה רבי אלעזר דמרא דארעא דישראל הוה, פי מקלע לאתרא דרבי יהודה — לא חזי דמא, אנא אחזי?! ואמאי קרו ליה "מרא דארעא דישראל"? דההיא אתתא (דאייתא) [דאייתאין] דמא לקמיה דרבי אלעזר, הוה יתיב רבי אמי קמיה. ארחיה, אמר לה: האי דם חימוד הוא. פתר דנפקה, אטפל לה רבי אמי. אמרה ליה: פעלי הנה פברה וחמדתייו. קרי עליה: "סוד הי ליראיו". אפרא הורמיז, אמיה דשבור מלפא, שדרה דמא לקמיה דרבא. הוה יתיב רב עובדיה קמיה, ארחיה. אמר לה: האי דם חימוד הוא. אמרה ליה לבריה: תא חזי פמה חכימי יהודאי! אמר לה: דלמא פסומא פאורפה. הדר שדרה ליה שתין מיני דמא, וכולהו אמרינהו. ההוא פתרא דם פנים הוה, ולא ידע. אסתייע מילתא, ושרר לה סריקותא דמקטלא פלמי. אמרה: יהודאי, פתוניי דלפא יתבייתו! אמר רב יהודה: מרישא הוה חזינא דמא, פיון דאמרה לי אמיה דיצחק פרי, האי טיפתא חמייתא לא מייתנין לה קמייהו דרבנן משום דזיהימא — לא חזינא. פין טמאה לטהורה — ודאי חזינא. ילתא (אייתא) [אייתאין] דמא לקמיה דרבא פד חנה, וטמי לה. הדר (אייתא) [אייתאין] לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה, ודכי לה.^(*) והיכי עביד הכי? והתניא: חכם שטימא — אין פברו רשאי לטהר, אסר — אין פבירו רשאי להתיר! מעיקרא טמויי הוה מטמי לה, פיון דאמרה ליה דכל יומא הוה מדפי לי פי האי גונא, והאינדנא הוא דחש פעיניה — דכי לה. "ומי מהימנא? אין, והתניא: נאמנת אשה לומר "פנה ראיתי ואפדתייו". 'איפעיא להו: "פנה טיהר איש פלוגי חכם", מהו? תא שמע: נאמנת אשה לומר "פנה ראיתי ואפדתייו", שאני התי, דליתיה לקמה. תא שמע: דילתא (אייתא) [אייתאין] דמא לקמיה דרבא פד חנה — וטמי לה. לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה — ודכי לה. והיכי עביד הכי? והתניא: "חכם שטימא אין פבירו רשאי לטהר" וכו', ואמרינן: טמויי הוה מטמי לה, פיון דאמרה ליה דכל יומא מדפי לה פי האי גונא, והאינדנא הוא דחש פעיניה — הדר דכי לה, אלמא מהימנא לה! רב יצחק פד יהודה אגמריה סמה. רבי ראח דם פלילה וטימא, ראח פיום וטיהר, המתין פעה אחת חזר וטימא. אמר: אוי לי שמא טעיתי! שמא טעיתי? ודאי טעה! דתניא: לא יאמר חכם "אילו הנה לח — הנה ודאי טמא". אלא (אמר): אין לו לדפין אלא מה שפיניו רואות. מעיקרא אחזקיה פטמא, פיון דחזא לצפרא דאשתני אמר (ליה): ודאי טהור הוה, ופלילה הוא דלא אתחזי שפיר. פיון דחזא דהדר אשתני אמר: האי טמא הוא, ומפפח הוא דקא (מפכח) [פכח] ואזיל. "רבי פדיק לאור הנה. רבי ישמעאל פריי יוסף פדיק פיום המעונין פיני עמודי. אמר רב אמי פד שמואל: וכולין אין בודקין אותן אלא פין חמה לצל. רב נחמן אמר רבה פד אבוי: פחמה ופבצל ידו. ופכמוזג שני חלקים כוי. תנא:

השרוני

מסורת הש"ס

א חולין מדן; ברכות סג:

תורה אור השלם

סוד זהנה ליראיו ובריתו להודיעם [תהילים כה, יד]

לכנים. הפיכת עפרה של מצרים לכנים היתה המכה האחרונה וגוי [פירוש רד"צ הופמן על שמות

חייב, א]

וידבר זהנה אל־משה לאמר דבר אל־בני ישראל לאמר אשה וגוי [ויקרא יב]

מסורת הש"ס
א לעיל יח: ב לקמן נד: ג חולין עא: בכורות מ. ד לעיל יח: ה לקמן נד:
תורה אור השלם

דבר אל־בני ישׂראל לאמר אשה כי תוריש ונלדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דומה תטמא וביום השמיני ימול בשר ערלתו ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל־קדש לא תגע ואל־הטמקדש לא תבא עד־מלטת ימי טהרה ואם־נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה ושלשים יום ושלשת ימים תשב על־דמי טהרה [ויקרא יב, ב-ה]

השְׁרוּנִי מְזוּנָה: גִּדּוֹן כִּכְרָמְלִי חַי דְּהֵכִי נָמִי בְּדָקִי בִּכְרָמְלִי חַי. וְאִית גְּנֻרָבִי בְּשִׁרוּנֵי גִדּוֹן הַכְּרָמְלִי: בְּכוּם טַבְרִיא שֶׁל זְכוּכִית פֶּשוּט טַנב"ש וְאִיזִי דְקָלִישׁ נִרְאֶה בּוֹ אֲדֻמוּמִית הַיּוֹן: מִתְנִי' הַמַּפְלֶת חֲתִיכָה אִם יֵשׁ עֲמָה דָם טַמְאָה מִשּׁוּם נִגְהָ: וְאִם לֹא טַהוּרָה קָלָא לְגַהּ הִיא דְאִי לְגַהּ הִיא בְּלֹא דָם נָמִי טַמְאָה דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא י"ב:ב') בַּיָּמִי נִגְתָּ דְּוִתָּהּ תִּטְמָא: ר' יְהוּדָה אָמַר כּו' מִשְׁרָשׁ בְּגִמְרָא: כְּמִין שַׁעֲרָה שַׁעַר: וְגַחְשִׁין יִתְנַשְׁיִין: אִם גִּמְוָחוּ טַמְאָה מִשּׁוּם נִגְהָ דָם הוּא: מִין דְּגִיט נָמִי לֹא וְלֹא הוּא וְטַעֲמָא מִשְׁרָשׁ בְּגִמְרָא הֵלֶכֶךְ אִי אִיפֹא דָם טַמְאָה נִגְהָ וְאִם לֹא טַהוּרָה: תַּשַּׁב לְזָכַר וַיְמִי טַמְלַת שְׂבָעָה וַיְמִי טַהוּרָה ל"ג וְכָל דְּמִיטֵּא שְׂתַקָּהּ בָּהּ טַהוּרִין: לְזָכַר וּלְנִקְבָּה לְחוּמְרָא וַיְמִי טַמְאָה נִקְבָּההּ שְׂבָעִיט וַיְמִי טַהַר פְּלוּט לְסוּף אַרְבַּעִיט וַיּוּם בְּזָכַר וְלֹא פ' בְּנִקְבָּה. וּבְגִמְרָא מִשְׁרָשׁ מֵאִי שָׂנֵא דְלִתּוּהָ וְעוֹף קָרִי וְלֹא יוֹתֵר מַעֲגִיט: גַּמ' שֶׁל ד' מִינֵי דְמִיט דְּקַסְבֵּר הִיא גּוּפָה דָם הֵלֶכֶךְ טַמְאָה נִגְהָ אֲבָל וְלֹא לֹא הִי: לֹא אִמְרִינן כּו' דְקַסְבְּרִי אִין רַב חֲתִיכוּת שֶׁל אַרְבַּע מִינֵי דְמִיט בְּלֹא אִתְחַזַּק לָן הִאי רַבֵּא: וְרַקָּה וּלְבָנָה לֹא מֵאֲרַבַּע מִינֵי דְמִיט הֵן אֵלֹא אִלּוּם וּבְמִימֵי אֲדָמָה וּבְקַחוֹן פְּרֶכֶס וּבְחֻזּוֹ. וְשַׁחוּר לֹא קֹא חֲשִׁיב דְּהִינּוּ אִלּוּם שְׁלָקָה: לְמַאן קִתְּנִי לָהּ בְּלוּמֵר לְהוֹמִיעַ דְּבָרֵיו שֶׁל מִי בֹא: אֵלֹא לָר' יְהוּדָה לְהוֹמִיעַ דְּאִירוּקָה וּלְבָנָה נָמִי פְלִיג: וְתוּ לְרַבִּי יוֹחָנָן וְכו' בְּלוּמֵר הֵךְ הוֹשִׁיֵא דִירוּקָה וּלְבָנָה לֹא אַרְבַּעי לָן לְפָרוּשֵׁי דְבִי הִיכִי דְקַשְׁיֹא לִיהָ לְשִׁמוּאֵל קַשְׁיֹא לָהּ לְרַבִּי יוֹחָנָן דְּהָא רַבִּי יוֹחָנָן נָמִי אָמַר עַל שָׂאֵר מִינִין לְרַבִּי יְהוּדָה טַהוּרָה וְהִבָּא קִתְּנִי וְרַקָּה וּלְבָנָה וּפְלִיג. רַבִּי יְהוּדָה וְתוּ קַשְׁיֹא אֲחֵרִיתִי לָר' יוֹחָנָן דְאָמַר שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט דְּבָרִי הַכֵּל כּו': הִכי גְּרָסִינן וְכִי תִימָא בִי פְלִיגִי רַבְּנָן אִירוּקָה וּלְבָנָה אֵלֹא אֲדָמָה וְשַׁחוּרָה לְמַאן קִתְּנִי לָהּ כּו' אֵלֹא לֹא רַבְּנָן וּפְלִיגִי: פְּתִיחַת הַקֶּבֶר הַקָּסִט: בְּלֹא דָם דָּם לְגַהּ הֵלֶכֶךְ לְרַבְּנָן בִּי לִיפֹא דָם טַהוּרָה וְאִפְלוּ הַחֲמִיכָה שֶׁל אַרְבַּע מִינֵי דְמִיט דְּחֲמִיכָה לֹא דָם הוּא אֵלֹא בִּשְׂר וְלֹא אָמַר דָם אַחֵר אִיפֹא וְאָנן הוּא דְלֹא חֲזִינוּ דְקַסְבְּרִי רַבְּנָן אִפְשָׁר לְפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָם לָר' יְהוּדָה אֲפִילוּ וְרַקָּה וּלְבָנָה טַמְאָה דְּוֹדֵאִי דָם אַחֵר הִנֵּה וְאָנן הוּא דְלֹא חֲזִינוּ דְאִי אִפְשָׁר לְפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָם: קַשְׁתָּה שְׁגִיט בְּחוּךְ י"א יוּם שְׂבִין נִגְהָ לְנִגְהָ וְרַחֲמָה דָם מִחֲמַת קַשְׁי: וְלַשְׁלִישִׁי הַפִּילָה וְאִינָה יוֹדַעַת אִם רָאִתָּה דָם בְּאוֹתָהּ לְגַהּ אִם לֹא: וְאִינָה יוֹדַעַת אִם נָפַל הוּא וְאִם רוּחַ בְּעָלְמָא הוּא:

הַשְׁרוּנִי מְזוּנָה: גִּדּוֹן כִּכְרָמְלִי חַי דְּהֵכִי נָמִי בְּדָקִי בִּכְרָמְלִי חַי. וְאִית גְּנֻרָבִי בְּשִׁרוּנֵי גִדּוֹן אֵלֹא בְּחֲתִיכָה שֶׁל ד' מִינֵי דְמִיט. דְּקַסְבֵּר ר' יְהוּדָה דָם נִדוּת הוּא וְנִקְרָשׁ וְנַעֲשֶׂה חֲתִיכָה

”הַשְׁרוּנִי גִידּוֹן בְּכַרְמְלִי, חַי וְלֹא מְזוּג, חֲדָשׁ וְלֹא יָשָׁן. אָמַר רַב יִצְחָק בַּר אֲבוּדִימִי: וְכוּלָן, אִין בּוּדְקִין אוֹתָן אֵלֹא בְּכוּס טַבְרִיא פְּשוּט. מֵאִי טַעֲמָא? אָמַר אַבְי: שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוּ מַחְזִיק לֹג — עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִמָּאֲתִיב. כּוּס טַבְרִיא פְּשוּט, אֲפִילוּ מַחְזִיק שְׁנֵי לוּגִין — עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִמָּנָה, וְאִיזִידִי דְקָלִישׁ — יָדִיעַ בִּיה טַפִּי.[[]^{ק]}

הַדְרֹו עֲלֶה כָּל הַיָּד.

ביתתני' המפילת

ביתתני' חתיכה, אם יש עמה דם —

טְמֵאָה, וְאִם לֹא — טְהוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בֵּין כֹּה וּבֵין כֹּה — טְמֵאָה.[[]^{דרוש1]}
הַמַּפְלֶת כְּמִין קְלִיפָּה, כְּמִין שַׁעֲרָה, כְּמִין עֶפֶר, כְּמִין יַבְחוּשִׁין אֲדוּמִיט — תְּטִיל לְמִיט: אִם נִמּוּחוּ — טְמֵאָה, וְאִם לֹא — טְהוּרָה. הַמַּפְלֶת כְּמִין דְּגִיט, חֲגָבִיט, שְׁקָצִיט וּרְמָשִׁיט — אִם יֵשׁ עִמָּהֶם דָם טְמֵאָה, וְאִם לֹא — טְהוּרָה.[[]^{דרוש2]}
הַמַּפְלֶת מִין בְּהֵמָה, חִיָּה וְעוֹף, בֵּין טְמֵאִין בֵּין טְהוּרִין — אִם זָכַר — תִּשָּׁב לְזָכַר, וְאִם נָקִיבָה — תִּשָּׁב לְנִקְבָּה.[[]^{דרוש3]}
וְאִם אִין יָדוּעַ — תִּשָּׁב לְזָכַר וְלְנִקְבָּה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר, וְחֲכָמִיט אוּמְרִיט: כָּל שְׂאִין בּוֹ מִצּוּרַת אָדָם אֵינּוּ וְלָד. גַּמְ' אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר שְׂמוּאֵל: לֹא טִימָא רַבִּי יְהוּדָה אֵלֹא בְּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט, אֲבָל שֶׁל שְׂאָר מִינֵי דְמִיט — טְהוּרָה. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט — דְּבָרֵי הַכֵּל טְמֵאָה, שֶׁל שְׂאָר מִינֵי דְמִיט — דְּבָרֵי הַכֵּל טְהוּרָה.[[]^{דרוש4]}
לֹא נִחְלְקוּ אֵלֹא שְׁהַפִּילָה, וְאִינָה יוֹדַעַת מָה הַפִּילָה. רַבִּי יְהוּדָה סָבַר: זֵיל בְּתֵר רוּב חֲתִיכוּת, וְרוּב חֲתִיכוּת שֶׁל (מִינִי) אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט הָוִיִין. וְרַבְּנָן סָבְרִי: לֹא אֲמָרִינן רוּב חֲתִיכוּת שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט. ”אֵינִי? וְהָא פִי אֲתָא רַב הוֹשַׁעֲיָא מִנְהַרְדְּעָא, אֲתָא וְאִייתִי מִתְּנִיתָא בִּידֵיהּ: הַמַּפְלֶת חֲתִיכָה אֲדוּמָה, שְׁחוּרָה, יְרוּקָה, וּלְבָנָה — אִם יֵשׁ עִמָּה דָם טְמֵאָה, וְאִם לֹא — טְהוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: בֵּין כֹּה וּבֵין כֹּה טְמֵאָה. קַשְׁיָא לְשִׁמוּאֵל בְּחֻדָא, וּלְרַבִּי יוֹחָנָן בְּתַרְתִּי. לְשִׁמוּאֵל בְּחֻדָא, דְאָמַר שְׂמוּאֵל: לֹא טִימָא רַבִּי יְהוּדָה אֵלֹא בְּחֲתִיכָה שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט, וְהָא קִתְּנִי ”יְרוּקָה וּלְבָנָה”, וּפְלִיג רַבִּי יְהוּדָה! וְכִי תִימָא, כִּי פְלִיג רַבִּי יְהוּדָה אֲאֹדוּמָה וְשְׁחוּרָה, וְאִירוּקָה וּלְבָנָה לָא, אֵלֹא יְרוּקָה וּלְבָנָה לְמַאן קִתְּנִי לָהּ? אִילִימָא רַבְּנָן — הַשְׁתָּא אֲדוּמָה וְשְׁחוּרָה מְטַהְרִי רַבְּנָן, יְרוּקָה וּלְבָנָה מִיבַעְיָא? אֵלֹא לֹא לְרַבִּי יְהוּדָה, וּפְלִיג! וְתוּ, לְרַבִּי יוֹחָנָן דְאָמַר: שֶׁל אַרְבַּעַת מִינֵי דְמִיט — דְּבָרֵי הַכֵּל טְמֵאָה, הָא קִתְּנִי: אֲדוּמָה וְשְׁחוּרָה, וּפְלִיגִי רַבְּנָן! וְכִי תִימָא, כִּי פְלִיגִי רַבְּנָן אִירוּקָה וּלְבָנָה, אֲבָל אֲאֹדוּמָה וְשְׁחוּרָה לֹא, אֵלֹא אֲדוּמָה וְשְׁחוּרָה לְמַאן קִתְּנִי לָהּ? אִילִימָא רַבִּי יְהוּדָה — הַשְׁתָּא יְרוּקָה וּלְבָנָה טְמֵאָה, אֲדוּמָה וְשְׁחוּרָה מִיבַעְיָא? אֵלֹא לֹא רַבְּנָן, וּפְלִיגִי![[]^{דרוש5]}
אֵלֹא אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: בְּאִפְשָׁר לְפְתִיחַת הַקֶּבֶר בְּלֹא דָם קְמִיפְלִגִי, וּבְפִלוּגְתָּא דְהִנֵּי תַנְאִי, דְתַנְיָא: קַשְׁתָּה שְׁגִיט, וְלַשְׁלִישִׁי הַפִּילָה, וְאִינָה יוֹדַעַת מָה הַפִּילָה,

הָרִי

כל היד פרק שני נדה

כא.

 עין משפט נר מצוה
--

א מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' י:

ב טור יו"ד סי' קצד:

ג מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יג:

ד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ד:

ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

ו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' ג:

ח מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

ט סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' ג:

י מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יח:

יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יג:

יב מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

כא:

	עין משפט
	גזר מצוה

א טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ג:

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

ג מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יג:

ד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' ג:

ה מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

ו סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ה:

ז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יז:

ח סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ג:

ט מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

י סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ג:

יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

ואינו נאָכבֿל. דאָימאָ לאַ קאָמט וואָ וואָרע וי' קורענט אין צריכה להביא משום דאִימאָ קאָמט ווואָרע דא"כ קאָי סמוך.
לגדה הוא וטהורה פיון דלא שפּתה מעת לעת דיש קאָי לנפּלים וכן צ"ל לרבי

הרי זו ספק לידה ספק זיבה, מביאה קרבן ואינו נאָכבֿל. א"רבי

יהושע אומר: מביאה קרבן ונאָכבֿל, שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם.[[]^{q]} לישנא אחרינא אַמרי לה: אַמר רב יהודה אַמר

שמואל: לא טימא רבי יהודה אלא בחתיכה של ארבעה מיני דמים, אבֿל שֶׁל שְׂאָר מיני דמים — טהורה.[[]^{q]} איני? והא פי

אתא רב הושעיא מנהרדעא, אתא ואיתי מתניתא בידיה:

המפלת חתיכה אדומה, ושחורה, ירוקה, ולבנה — אם יש עמה

דם — טמאה, ואם לאו — טהורה. ורבי יהודה אומר: בין כה

ובין כה טמאה. קתני "אדומה ושחורה, ירוקה ולבנה", ופליג

רבי יהודה! וכי תימא, פי פליג רבי יהודה אאדומה ושחורה,

אבֿל ירוקה ולבנה לא, אלא ירוקה ולבנה מאן קתני לה?

אילימא לרבנן — השתא אדומה ושחורה קא מטהרי רבנן,

ירוקה ולבנה מיבעיא? אלא לאו לרבי יהודה, ופליגי! אלא

אמר רב יהודה: בְּאִפְשָׁר לפתיחת הקבר בלא דם קמפיילגי,

ובפלוגתא דהני תנאי, דתנאי: קשְׁתָּה שְׁנים, וְלִשְׁלִישִׁי הפילה,

ואינה יודעת מה הפילה — הרי זו ספק לידה ספק זיבה, מביאה

קרבן ואינו נאָכבֿל. רבי יהושע אומר: מביאה קרבן ונאָכבֿל, לפי

שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם.[[]^{q]} תנו רבנן: המפלת

חתיכה, סומכוס אומר משום רבי מאיר, וכן הנה רבי שמעון בן

מנסיא אומר כדבריו: קורעה, אם יש דם בתוכה — טמאה, ואם

לאו — טהורה. "פרבנן, וצדיפא מדרבנן. פרבנן — דאמרי:

אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. וצדיפא מדרבנן — דאינהו

סברי: עמה — אין, בתוכה — לא, וסומכוס סבר: אפילו

בתוכה. ותנאי אידה: המפלת חתיכה, רבי אחא אומר: קורעה,

אם תוכה מאדים — טמאה, ואם לאו — טהורה. פסומכוס,

וצדיפא מסומכוס." ותנאי אידה: המפלת חתיכה, רבי בננמין

אומר: קורעה, אם יש בה עצם — אמו טמאה לידה. אמר רב

חסדא: ובחתיכה לבנה. וכן פי אתא זוגא דמן חדייב, אתא

ואיתי מתניתא בידיה: המפלת חתיכה לבנה — קורעה, אם יש

בה עצם — אמו טמאה לידה.[[]^{m]} אמר רבי יוחנן משום רבי

שמעון בן יוחי: המפלת חתיכה — קורעה, אם יש בה דם אגור — טמאה, ואם לאו — טהורה, פסומכוס, וקילא מפוליהו.

״בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא: הוואה דם בשפופרת מהו?

״בבשרה״ אמר רחמנא, ולא בשפופרת, או דלמא האי

״בבשרה״ מיבעי ליה שמשמאה מבפנים כבחוץ? ״אמר ליה:

״בבשרה״ אמר רחמנא ולא בשפופרת, דאי ״בבשרה״ מבעי

ליה שמשמאה מבפנים כבחוץ, אם כן נימא קרא ״בבשר״, מאי

״בבשרה״? שמע מינה תרתי. והא אמר רבי יוחנן משום רבי

שמעון בן יוחי: המפלת חתיכה — קורעה, אם יש בה דם אגור

— טמאה, ואם לאו — טהורה![[]^{o]} הכי השתא? התם דרבה של

אשה לראות דם בחתיכה, הכא אין דרבה של אשה לראות דם

בשפופרת. לימא שפופרת תנאי היא, דתנאי: המפלת חתיכה,

אף על פי שמלאה דם, אם יש עמה דם — טמאה, ואם לאו —

טהורה. רבי אליעזר אומר: ״בבשרה״ — ולא בשפיר ולא

בחתיכה. רבי אליעזר — היינו תנא קמא! אימא: שרבי אליעזר

אומר ״בבשרה״ — ולא בשפיר ולא בחתיכה. וחקמים

אומרים: אין זה דם גדה אלא דם חתיכה. תנא קמא נמי טהורי

מטהר, אלא דפלי פלוני איכא בינייהו. תנא קמא סבר

״בבשרה״ — ולא בשפיר ולא בחתיכה, והוא הדין לשפופרת.

והנה מילי היכא דשיעא, אבֿל פלי פלוני — טמאה. מאי

טעמיה? ״בבשרה״ קרינא ביה.״ ואתו רבנן למימר: אף על גב

דפלי פלוני — אין זה דם גדה אלא דם חתיכה. הא דם גדה

ודאי טמא, ואפילו בשפופרת נמי! אמר אבֿי: בשפופרת כולי

עלמא לא פליגי דטהורה,

המפלת פרק שלישי נדה

הרי זו ספק גדה ספק זיבה ספק איה לא גדה ואל זיבה ואין עליה קרבן כיצד אם ילדה בשלישי וכל גמור הכי

פאן גדה ואל זיבה ואפי' קאמט דם עם גדתה להשלים ג' ראיות קאשי סמוך.
לגדה רחמנא

טהרה לקמן פפ' שנות כותים (גדה דף לו:): פי

יזוב זוב דמא דמא מחמת עצמה ולא מחמת

ולד ואם לא היה וכל וקאמט דם עם גדתה הכי

פאן זיבה גמורה דהשתא לאו קאשי סמוך.
לגדה

הוא דאין פאן גדה ואם לא היה וכל ולא קאמט

דם אין פאן לא גדה ואל זיבה דשני ימים הוא

דחזאי הלכה מביאה קרבן אחד לאכל פקדשים

דשמא יולדת או זבה היא ואינו נאָכבֿל חטאת

העוף: שְׁנֵה דשמא אינה לא יולדת ולא זבה

דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם ובשלישי לא

חזאי וכל גמי לא הנאי ואוי קרבן מליכות חזין

היא ובלה: שאי אפשר הלכה מה נפשה! אם וכל

הוא הכי פאן גדה ואם אינו וכל הכי פאן זיבה

דששלישי חזאי: ועדיפא חמיכא: אם תוכה

מאדים העשר מאדים ואפי' אין שם דם משם:

כסומכוס דאמר תוכה קעמה ועדיפא

מדסומכוס דאיהו שעי דם משם: טמאה גדה

וגש לה ומי טהר ותשב זכור ולגובה ומי טמאה

דענבה ומי טהר דזכר: לבנה דהוא מין שער:

זוגא דמן חדייב שני תלמידי חכמים מאתו

מקום: אגור דם הרבה: כסומכוס דאמר דם

שבתוכו מטמא אותה משום גדה: וקילא מקלהו

מדסומכוס דלא שעי אגור ומדר' רחא דאמר

אפלו אין תוכה אלא מחזי: בשפופרת הקניסה

קנה חלול פאותו מקום ונמצא בתוכו דם:

שבשקה דם והיה זבה שבשקה שניצא דרך פתלי

פית הרקס ואין משקין ואיזי קרא בגדה פתיב

ושבקה שניה נאמרה גובה (ווקרא ט"וב"ה)

ואשה כי יזוב זוב דמא וגו': שמטמאה בקנים

כבחון מאחר שניצא מן המזוור לפרוידור

והשמידי פתלה מיד היא מטמאה משא"כ צוב

ובעל קרי דאין מטמאין עד שפצא גמלאהן

לחון: אם יש בה דם אגור כוי ומאי שניא

משפופרת: דרבה של אשה לראות דם בחתיכה

הלכה שבשקה קריא בה דמין דמיו לא חזין:

שפיר עזר הולך קדם שזכראו בתוכו גידים

ונצמות וכשר: דפלי פלוני שיש בה שורות

שורות שקועים מבחוץ והדם שם: דת"ק לא

מטהר לה אלא מגזרת הביתוב סבר האי דם

טהור הוא ומשום חציצה היא טהורה ומשום

גזרת הביתוב וה"ה לשפופרת פיון דעעמא

משום חציצה הוא: וה"מ דשיעא חמיכה והדם

בתוכה לא נגע: רבב היכא דפלי פלוני והדם

שם ונוגע ברחם: טמאה דקרינן שבשקה והינו

דקאמרי אם יש עמה דם דפלי פלוני טמאה

ואם לאו טהורה: ורבנן פתראי לא דוקי לשניא

דקרא ואיזי דמטהרי משום גלאו דם גדה הוא

הלכה לא שניא בתוכה כי שיעא ואל שניא פלי

פלוני דנגע ברחם טהורה רבב שפופרת דם

גדה היא טמאה דלא דרשנן שבשקה אלא

לטמאה שנים כבחון: פלי עלמא לא פליגי

(מטהורה. דאין דמן הרואה שבה):

מסורת הש"ס

א לעיל יח:

ב משנה נדה

ג תוספתא נדה

ד משנה נדה; לעיל יח:

ה לקמן טז:

ו לקמן דז:

גליון הש"ס

גמ' סומכוס אומר משום ר"מ.
לקמן כה ע"א:

תורה אור השלם

והנוע בבשר הזב יכבס בגדיו
ונדח בפנים וסמא עד־הערב
[ויקרא טו, ז]

ואשה כִּי־תהיה זבה דם יתה
זבה בבשרה שבעת ימים תהיה
בנדחה וקל־הנוע בה יטמא עד־
הערב [ויקרא טו, יט]

^[1]

כב:

עין משפט גזר מצוה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ד':

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' ד':

ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

אם נמוחו טמאה. וא"ת והא לא מקרי גבש דהא הגז דהגז כפ' דם האגה (לקמן גזה דף נד:) דמטמאין לחים ואין מטמאין גבשים העי ה הם אם יבולים גשרות ונחזר לבמות שהיו

אם נמוחו טמאה. אי הכי, בלא נמוחו נמי? אמר רבה: כי לא נמוחו — בריה בפני עצמה היא. ^(א)**ומי איכא כי האי גוונא? אין, והתניא: אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: שני מעשים העלה אבא מטבעין ליבנה. מעשה באשה שהיתה מפלת במין קליפות אדומות, ובאו ושאלו את אבא, ואבא שאל לחכמים, ו**

וחכמים שאלו לרופאים, ואמרו להם: אשה זו מכה יש לה בתוך מעיה, שממנה מפלת במין קליפות. תטיל למים, אם נמוחו — טמאה. ושוב מעשה באשה שהיתה מפלת במין שערות אדומות, ובאה ושאלה את אבא, ואבא שאל לחכמים, וחכמים לרופאים, ואמרו להם: שומא יש לה בתוך מעיה, שממנה מפלת במין שערות אדומות. תטיל למים, אם נמוחו — טמאה.”^(א)**אמר ריש לקיש: ובפושרין. תניא נמי הכי: תטיל למים, ובפושרין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: ממעכתו ברוק על גבי הצפורן. מאי בינייהו? אמר רבינא: מעוה על ידי הדחק איכא בינייהו.** ^(ב)**התם תנו: כמה היא שרייתו בפושרין? מעת לעת. הכא מאי? מי בעינא מעת לעת, או לא? ”שרץ ונבלה, דאקושי — בעינן מעת לעת. אבל דם דריבין — לא. או דלמא לא שנא? תיקו. המפלת במין דגים. וליפלוג נמי רבי יהודה בהא! ^(ג)אמר ריש לקיש: במחלוקת שנויה, ורבנן היא. ורבי יוחנן אמר: אפילו תימא רבי יהודה, עד כאן לא קאמר רבי יהודה התם אלא גבי חתיכה, דעביד דם דקריש והוי חתיכה, אבל בריה — לא הוי. ולתהי לישנא דאמר רבי יוחנן, באי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמיפלגי, לפלוג נמי רבי יהודה בהא! מאן דמתני הו לישנא, מתני הכי: רבי יוחנן וריש לקיש, דאמרי תרוייהו, במחלוקת שנויה, ורבנן היא. המפלת במין בהמה [וכו']. אמר רב יהודה אמר שמואל: מאי טעמא דרבי מאיר? הואיל ונאמרה בו יצירה כאדם.** ^(ד)**אלא מעתה, המפלת דמות תנין, תהא אמו טמאה לידה, הואיל (ונאמר) [ונאמרה] בו יצירה כאדם, ששנאמר: ”ויברא אלהים את התנינים הגדולים!” אמרי: דנין יצירה מיצירה, ואין דנין בריאה מיצירה.** ^(ה)**מאי נפקא מינה? הא תנא דבי רבי ישמעאל: ”ושב הכהן” ו”ובא הכהן” — זו היא שיבה זו היא ביאה! ועוד, נגמר בריאה מבריאה, דכתיב ”ויברא אלהים את האדם בצלמו!” אמרי: ”ויברא” לגופיה, ”וייצר” לאפנוני, ודנין יצירה מיצירה. אדרבה: ”וייצר” לגופיה, ”ויברא” לאפנוני, ודנין בריאה מבריאה! אלא: ”וייצר” מופנה משני צדדיו, מופנה גבי אדם ומופנה גבי בהמה, ”ויברא” גבי אדם מופנה, גבי תנינים אינו מופנה. מאי מופנה גבי בהמה? אילימא מדכתיב ”ויעש אלהים את חית הארץ”, וכתיב ”וייצר [ה'] אלהים מן האדמה כל חית השדה”, גבי תנין נמי אפנוני מופנה, דכתיב ”ואת כל רמש האדמה”, וכתיב ”ויברא אלהים את התנינים הגדולים!” ”רמש” דכתיב התם, דיבשה הוא. ומאי נפקא מינה בין מופנה מצד אחד למופנה משני צדדיו? נפקא מינה דאמר רב יהודה אמר שמואל משום רבי ישמעאל: כל גזרה שוה שאינה מופנה כל עיקר — אין למדין הימנה. מופנה מצד אחד, לרבי ישמעאל — למדיו ואין משיביו, לרבנן — למדיו ומשיביו. מופנה משני צדדיו, דברי הכל — למדין ואין משיביו.” ^(ו)**ורבי ישמעאל, מאי איכא בין מופנה מצד אחד למופנה משני צדדיו? נפקא מינה, דהיכא דאיכא מופנה מצד אחד ומופנה משני צדדיו — שביקינו מופנה מצד אחד****

וילפינו

המפלת פרק שלישי נדה

אם נמוחו טמאין דדם הוא. אלמא אע"ג דכי חזיתה גבש היה כעפר: בריה בפני עצמה ולא דם: כי האי גוונא מפלת במין שערות וקלפות: מטבעין שם העיר: קלפות גלדי המפה: דרך שומא להיות פה שער: ופושרין דאי צדק צענו ולא נמוח לא מטריעין לה כהכי דלמא אי היה פושרין הנה נמוח: מאי ביניהו מאי פלגתיהו: ע"י הדחק לת"ק אי נמוח מאליו הוא דהני דם אבל נמוח על ידי מעוך לאו דם הוא ולרבן שמעון אפלו נמוח ע"י מעוך נמי דם הוא: כמה היא שרינת כפ' דם האגה

השכן והאכלה מטמאין לחין ואין מטמאין ובשין ואם יבולין להשרות ונחזר לבמות שהיא טמאין וכמה היא שרינת כו': דאקושי קשים: לא צענו מעת לעת אלא או יום או לילה ואם לא נמוחו טהורים: ולפלג נמי ר' יהודה פהא ונימא בין כך ובין כך טמאה דהא טעמא דר' יהודה אוקמינן דאי אפסר לפתיחת הקבר בלא דם: במחלקת שנויה משנה זו שנויה במחלקת גלוא סתמא ודברי הכל היא אלא ר' יהודה פליג: והני חתיכה דטעמא לאו משום פתיחת הקבר בלא דם הוא אלא בחתיכה עצמה ככירא לה דהויא דם וכגון שהיא מארבעה מיני דמים: ולהך לשנא כו' גדאמרן לעיל בשמעתין: וצירי ווצר ה' אלהים (את חית השדה ואת) עוף וגו' וכתיב באדם ויוצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ורבנן לית לה גזרה שוה: תנין דג גדול. ושמאי תנו המפלת מין דגים טהורה: זו היא שיבה זו היא ביאה כלומר ולפיין גזרה שוה משיבה לביאה כמו דהיו תרנויהו שיבה או תרנויהו ביאה מה שיבה חולץ וקוצה וטח כו': ועוד גבי אדם נמי כתיב בריאה דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו וצילף בריאת דגים מבריאת אדם: ויברא אדם לגופה: ויוצר לאפנוני לגזרה שוה ודנין ג"ס לחיה ולעוף דכתיב בהו וצירי דדמי מדדמי: משנה גבי אדם דהא כתיב ויברא: ומשנה גבי דהמה כדמפרש דהא כתיב ויעש אלהים את חית השדה וגו': גבי אדם משנה דהא כתיב ויוצר: גבי תנין לא משנה גלא כתיב קרא אחרתא: ופרקינן גבי תנין נמי משנה הוא דכתיב בקרא דנושג ואת כל רמש האדמה: ומאי נפקא מנה דניחא לך למילף משני צדדיו טפי: כל ג"ס שאינה משנה כל עקר אין למדין הימנה ואפלו אין להשיב: אין משיבין ואפי' יש להשיב: לרבנן למדין הימנה אם אין להשיב ואם יש להשיב משיבין. והך פלגתא דרבי ישמעאל ורבנן שמואל גמרא גמיר ליה מרשה ובאן הוא מקומה ואינה לא בשמנה ולא בערוקתא:

מסורת הש"ס
א תוספתא נדה
ב משנה נדה
ג יומא פא.
ד לקמן נד; משנה נדה
ה ספרא מצורע פרשה ז ז; הוריות ח; בבורות לב; חולין פה; מנחות ד; מכות יג;
ו סוכה ה;

גליון הש"ס
גמ' לר' ישמעאל למדין כו'. מדברי תוס' נויר מח ע"ב ד"ה ולאחותו מבואר דהיה להם הגי' כאן בהיפוך דר"י ס"ל למדין ומשיבין:
תורה אור השלם

[בראשית ב, יט]

[בראשית ב, ז]

[בראשית א, כא]

[ויקרא יד, לט]

[ויקרא יד, מד]

[בראשית א, כז]

[בראשית א, כה]

[בראשית ב]

מסורת הש"ס
א סוכה ה:
גליון הש"ס
גמ' בקריא וקיפופא. בויקרא י"א ואת הכוס ואת השלך ואת הינשוף התרגום וקריי' ושליוטא וקרפופא:
תורה אור השלם

פי הנה יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה־שחו עשה שחר עיפה ודרד עלי־במתי ארץ יתנה אלהי־יִצְבָּאות שמו [עמוד ט, ג]

להכי אפניה רחמנא כו' כרפנו: דלא תגמר ממסנה מצד אחד משום דמשביין וכלון יש להשיב מה לאיש שפן מטמא מחיים כדלחמיה: להלא דלא

אחד למדין ומשיבין ולשאינו מסנה כל עקר אקרינו דברי הכל למדין ומשיבין מאי אכא בין מסנה מצד אחד לשאינה מסנה כל עקר: והכא מאי פרקא אכא כלומר וקבא כג"ש דתני אלקס מה תשובה איבא דקאמרת דניחא לך למגמר מחיה דהני מסנה משני צדדין משום דאין משיבין ולא גגמר בריאה בריאה מתנין משום דמסנה מצד אחד הוא ומשיבין ומאי אית לך לאותובי: שפן מטמא מחיים מקבל טמאה בתייו משכן או משאר טמאות דין הוא שתהא יולדתו טמאה לדה תאמר שאלו הלךד גבי דגים פרבין ליה דמסנה מצד אחד הוא לכל גבי שהמה אע"ג דפרקא היא לא פרבין לה הואיל ומסנה היא משני צדדין: וכן אמר רבי חיא כו' אדרכ ויהיה אמר שמואל תאי: הר מי המפלת מי מפלת נפל גזול פהר: דמות אבן הוא דמפלת חתיבת עשר דמות אבן גוש עגלמא מקרי ולא כתיבא בה ונכיה: גוש כמו (איוב ז) גוש עפר: האיל ושינין של חיה ובהמה: דיומות של אדם שחר שפעין הוה עגול כשהמה כשל אדם לכל דגים לאו עגול הוא: וקא גבי מומין תני לה כלומר היכי אכמת דשין כהמה דומה ללדס וקא גבי מומי הדבור דתני לה ככבדיות (דף מ.) ולגלגל עינו הני מוס ומחשבי ליה מוס ומצא שלין דהר כהמה להיות עיניה כאלם: שאכמא שחר שפעין הוי עגול כשהמה כאלס וקא דתני דהני מוס כצריא מקום מושב כל דשין לא הוי עגול כשהמה כאלס ואי הוי עגול הוי מוס דכל בור של מושב דשין קריי גלגל כדלמרי' לקמן (נזה דף כד:) ושמדתי כגלגל עינו של עד חטמי ומפני שהא עגל כגלגל: לפניהם לאפותי דגים דעיניהם כצדיקים וכן נחש: קריא וקיפופא עוף העושק כליג' ופניו דומה לחתול ועניו לפניו: חסורי מחסרא והכי תתני נראין דברי ר"מ כשהמה ובחיה והא דשין לקריא וקיפופא דעניו הולכו' לפניו ואע"פ דפליגי רבנן עליה: ודברי חכמים נראין לר"מ בשאר עופות דר"מ גמי מונה להו: והנהא בניחוחא: ומאי שגא קריא וקיפופא דקאמר לרבנן דהני ולג טפי משאר עופות אי משום דעיניהם הולכות לפניהם הכי חיה ובהמה גמי דעיניהן הולכות לפניהם ופליגי רבנן: לכותות לחיים וקופין כאלס מה שאין פן כשהמה ובחיה: למימרא דחיי הא לחותה לא מתסרא ללא כחיה דאין אסור לחות אלשה ללא כחיה: ובמינו כגון כהמה גמורה מתקוממת ובמינו הוא דמתקנים לכל אישו לא: לידי גחוק. גחוק. עכל תחבולות הללו עסק ר' ירמיה להביא ר' זירא לידי גחוק ולא עסק דאסור ללדס שומלא פיו גחוק ור' זירא מחמיר טפי:

וילפינו מופנה משני צדדין. ולהכי אפניה רחמנא לבהמה משני צדדין, כי היכי דלא נגמר מן מופנה מצד אחד. רב אחא בריה דרבא מתני לה משמיה דרבי אלעזר לקולא: כל גזרה שוה שאינה מופנה כל עיקר — למדין ומשיבין, מופנה מצד אחד — לרבי ישמעאל למדין ואין משיבין, מופנה משני צדדין — דברי הכל למדין ואין משיבין. ולרבנן, מאי איכא בין מופנה מצד אחד לשאינה מופנה כל עיקר? נפקא מינה היכא דמשכחת לה מופנה מצד אחד, ושאינה מופנה כל עיקר, ולאו להאי אית ליה פירכא, ולאו להאי אית ליה פירכא — שבקיעין שאינה מופנה כל עיקר, וגמרינן ממופנה מצד אחד. והכא, מאי פירכא איכא? משום דאיכא למיפרה: מה לאדם, שפן מטמא מחיים. וכן אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: היינו טעמא דרבי מאיר — הואיל ונאמרה בו "יצירה" כאלם. אמר ליה רבי אמי: אלא מעתה המפלת דמות הר — אמו טמאה לידה, שצאמר "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח"?

אמר ליה: הר מי קא מפלה? אבן היא דקא מפלה, ההוא "גוש" איקרי. אלא מעתה המפלת רוח — תהא אמו טמאה לידה, הואיל ונאמרה בו "בריאה" כאלם, דכתיב "ובורא רוח"? וכי תימא לא מופנה, מדתהוה ליה למכתב "יוצר הרים ורוח", ובכתיב "ובורא רוח", שמע מינה לאפנוי! אמר ליה: דנין דברי תורה מדברי תורה, ואין דנין דברי תורה מדברי קבלה. (אמר) רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: היינו טעמא דרבי מאיר — הואיל ועיניהם דומות כשל אדם. "אלא מעתה, המפלת דמות נחש תהא אמו טמאה לידה, הואיל וגלגל עינו עגולה כשל אדם! וכי תימא הכי גמי, ליתני נחש! אי תנא נחש, הוה אמינא: בנחש הוא דפליגי רבנן עליה דרבי מאיר, דלא כתיב ביה "יצירה", אבל בהמה וחסיה — לא פליגי, דכתיבא (ביה) [פיהו] "יצירה". והא גבי מומין קתני לה: את שגלגל עינו עגול כשל אדם! לא קשיא — הא באופכא, הא בציריא. רבי ינאי אמר: היינו טעמא דרבי מאיר — הואיל ועיניהם הולכות לפניהם כשל אדם. והרי עות, דאין עיניו הולכות לפניו, וקאמר רבי מאיר דטמא! אמר אביי: כמריא וקיפופא, ובשאר עופות — לא. מיתיבי: רבי חנינא כן אנטיגנוס אומר: נראין דברי רבי מאיר בבמה וחסיה, ודברי חכמים בעופות. מאי עופות? אילימא כמריא וקיפופא, מאי שנא בהמה וחסיה דעיניהן הולכות לפניהן כשל אדם? קריא וקיפופא גמי! אלא פשיטא בשאר עופות. מכלל דרבי מאיר פליג בשאר עופות! חסורי מיחסרא והכי קתני: רבי חנינא כן אנטיגנוס אומר — נראין דברי רבי מאיר בבמה וחסיה, והוא הדין למריא וקיפופא, ודברי חכמים בשאר עופות, שאר רבי מאיר לא נחלק עמהם אלא כמריא וקיפופא, אבל בשאר עופות — מודי להו. והתנא: אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: המפלת מין בהמה וחסיה, לדברי רבי מאיר — ולד, ולדברי חכמים — אינו ולד. בעופות — תיבדק. למאן תיבדק? לאו לדברי רבי מאיר, דאמר: קריא וקיפופא — אין, שאר עופות — לא? אמר רב אחא בריה דרב איקא: לא, תיבדק לרבנן, דאמרי: קריא וקיפופא — אין, שאר עופות — לא. ומאי שנא קריא וקיפופא מבהמה וחסיה? הואיל ויש להן לסתות כאלם. בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא: לרבי מאיר דאמר בהמה כמעי אשה ולד מעליא הוא, קבל בה אביה קידושין מהו? למאי נפקא מינה? לאיתסורי באחותה.^(כ) למימרא דחיי? והאמר רב יהודה אמר רב: לא אמרה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקנים! אמר רב אחא בר יעקב: עד כאן הביאו רבי ירמיה לרבי זירא לידי גיחוח, ולא גיחיה. גופא, אמר רב יהודה אמר רב: לא אמרה רבי מאיר אלא הואיל ובמינו מתקנים. אמר רב ירמיה מדפתי:

אף

המפלת פרק שלישי נדה

וילפינו ממסנה משני צדדין. תמה ולשתות מהענאה דלדס דהשתא תנין לא מסנה כלל ובהמה מסנה מצד אחד ואין משיבין: יוצר הרים. ומסנה הוא כדקאמר בסקמון: לתני נחש. ואע"ג דתתני חיה ונחש ככלל חיה כדכתיב (בראשית ג':א') והנחש היה ערום מפל חית השדה לאחר שהוצנו כגליו לא מקרי חיה סתם אלא חיה הרומשת ולא הוי ככלל חיה דמתענין: קריא וקיפופא. ג' מיני קיפוף יש הבוס והיגסוף (ויקרא יא) מתרגמינן קריא וקיפופא והתעשמת גמי אמר שאלו טרפות (חלין דף סג.) זה באות שפעופות ואמר רבוי באות שפעופות קיפוף ועוד קיפוף מין חיה כדאמר בבריאה (ברכות נז:) כל מיני חיה ופין לחלוס חוץ מן הקוף והקיפוף: לאתסורי באחותה. לענין גופה לא שצי אס הבא עליה חוב משום אשת איש או אס חוב ההורגה דפשיטא ליה דאינה חיה ג' שנים שתהא בת בליה ולא שנה שלא תהא טרפה ומינה הוה מצי למבעי אס הריבע חוב סקולה קדין הבא על השהמה: הואיל ובמינו מתקנים. אע"פ דדרש ג"ש דיצירה שעי טעמא הואיל ובמינו מתקנים דלשילוי כנלד גמור שעינן מתקנים למעוטי נולד חתיכה או חסרה וא"ת וקא גופו תיש ופניו אדם דאינו מתקנים ואמרינן בסקמון דכ"ע אדם הוי וי"ל דאע"ג דלא חיי לא כשהמה ולא באשה מ"מ גופו תיש כתקונו ופניו אדם כתקונו ואינו חסר מאומה:

כג.

 עין משפט נר מצוה	
א מיי' פ' מהל' איסורי ביאה	
הל' י:	
ב מיי' פב' מהל' איסורי המזבח	
הל' ב:	

 עין משפט גור מצורה
--

א סמג עשין צו, סמג עשין קמד, טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' כב: ב מו"י פב' מהל' נחלות הל' י:

ג מו"י פ"א מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' טו:

ד סמג לאוין קלב, טוש"ע יו"ד סי' יג סעי' ה:

ה מו"י פא' מהל' מאכלות אסורות הל' ז:

ו סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קבד:

ז מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ט:

ח מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' י:

ט סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קבד, ש"ע יו"ד סי' יג סעי' ה:

י מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

יא סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קבד, ש"ע יו"ד סי' יג סעי' ה:

יב מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

ומצא בה דמות יונה. וא"ת ודלמא לרבנן לְמִימְרָא לְרַבָּנָן מַצָּא בַּהּ דְּמוּת יוֹנָה כּוּי

א"נ י"ל גלא מפעיא ליה אלא לר"מ דדבדב קל עושהו ולד בהמה במעי אדם ואדם במעי בהמה נמי קרוי ולד או לא אכל לרבנן פשיטא ליה דשרי גלא מקרי ולד אלא אדם במעי אשה ומתו ר'איה מר' יוחנן דאמר אסורה אפילו לרבנן וכ"ס לרבי מאיר: שר"מ אומר מערכת.

פי' בדיקטורם מקצת כל ערכת עין ולסת וגבת חזון וכח"א כל ערכת משני צדדים ב' עינים כו' ואע"ג דלר' מאיר כי לא דמי בכלל לאדם טמאה לזה משום דבתבי בהם וצרכה כי דמי לאדם צעי גליהא דומה לו במקצת כל הצרכה והא פלוגתא דין מדעתו וכח"א כל שאין בו מערכת אדם ולא קתני וכח"א אינו ולד מפלג דפליגי נמי בגלג שמקצתו אדם ומקצתו בהמה דלר"מ במקצת כל ערכו קרוי ולד ולרבנן צעיא כל הערכה והא דקתני במקתני' מערכת לר"מ קאמר לדיון צעינו כל ערכת לדיון, אוכי לן מיהא דמקצת צרכה צעינו: והתניא איפכא ר"מ אומר כל צרכה. פ"ה כל שהוא אפלו עין אחד בלא לסת וגבינוי וכח"א מערכת כל חצי הערכה והשה לפרשו: דכל צרכה דרב ודבריתא אינן שוין ועוד דבהא תניא איפכא לא הנה איפכא ממש ועוד דרב ור' יוחנן דדקמון פליגי אבריתא ורצרי יוחנן ליבא למימר תנא הוא ופליג במו ארב בדמשמע פ"ק דכתובות (דף ח.) גבי (אין ברפת) קתנים מן המנין ועוד קשה לפרשו דרבא אמר חסא ברבנן דבריתא וא"כ פי דרין ליה מערכתא דערכת פנים שאמרו אפלו פרעוף אחד לישני ליה דאתא כר"מ דבריתא פיון דס"ל דבריתא דהשתא פי משני ליה אפי' פי תניא יהיא לעבב מוקי לה דרב והוא לא ס"ל הכי ונקראה לפרש והתניא איפכא ממש שר"מ אומר כל צרכה דצעיא ב' עינים ולסתות דגרוע מפלה בהמה דהתם וצרכה דתבי ורבנן אמרי מערכת חצי צרכה והשתא רבי יוחנן דאמר המצח והגבינים והעינים, והלסתות, וגבות הזקן — עד שיהו כולם פאחת. רבא אמר חסא: מצח, והגבין, ולא פליגי: הא כמאן דאמר "כל צורת", הא כמאן דאמר "מצורת". מיתבי: צורת פנים שאמרו — אפילו פרצוף אחד מן הפרצופין, חוץ מן האוזן. למימרא דמחד נמי סגי? אמר אפי': פי תנאי ההיא לעבב תנאי, וכמאן דאמר כל צורת, ואיפצית אימא: לעולם כמאן דאמר מצורת, ומאי "אחד" — אחד אחד. "אמר רבא: נברא בעין אחת ובכרך אחד — מן הצד, אמו טמאה; באמצע, אמו טהורה. "אמר רבא: ושטו נקוב — אמו טמאה, ושטו אטום — אמו טהורה.^(אביד) תנו רבנן: המפלת גוף אטום — אין אמו טמאה לידה. ואיזהו גוף אטום? רבי אומר: כדי שינטל מן החי וימות. וכמה ינטל מן החי וימות? רבי זבאי אומר:

דטרפה אינה חיה ואומר ר"ת דהוי באיבא דאמרי:

המפלת פרק שלישי נדה

ואל לר"מ וי"ל דא"כ ה"ל לר' יוחנן אף אנו נמי תנינא גלא חיי: המפלת

^(א)אף אנו נמי תנינא: המפלת כמין בהמה חיה ועוף — ולד מעליא הוא, דברי רבי מאיר. ויחכמים אומרים: עד שיהא בו מצורת אדם. ^{א"ג}והמפלת סנדל, או שליא, או שפיר מרוקם, והיוצא מחותך — הבא אחריו בכור לנחלה, ואינו בכור לכהן. ואי סלקא דעתך דחי, הבא אחריו בכור לנחלה מי הוי? ^(א)אמר רבא: לעולם דחי, ושאני התם, דאמר קרא: "ראשית אונו" — מי שלבו דוה עליו, יצא זה שאין לבו דוה עליו. בעא מיניה רב אדא בר אבהו מאפי': לרבי מאיר, דאמר בהמה במעי אשה ולד מעליא הוא — אדם במעי בהמה מאי? למאי נפקא מיניה? לאשתרויי באכילה. ^(א)ותפשוט ליה מהא דרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן: השוחט את הבהמה ומצא בה דמות יונה — אסורה באכילה! הכי השתא? התם — לא פרסות איבא, ולא פרסה איבא; הכא — נהי דפרסות ליבא, פרסה מיהא איבא. ויחכמים אומרים: כל שאין בו כו'. אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב: הכל מודים: גופו תייש ופניו אדם — אדם, גופו אדם ופניו תייש — ולא כלום. לא נחלקו אלא שפניו אדם, ונברא בעין אחת כבהמה. שרבי מאיר אומר מצורת אדם, ויחכמים אומרים כל צורת אדם. (אמר לו) [אמרו ליה רבנן] לרב ירמיה בר אבא: והא איפכא תנאי, רבי מאיר אומר: "כל צורת", ויחכמים אומרים: "מצורת"! אמר להו: אי תנאי — תנאי. "אמר רבי ירמיה בר אבא, אמר רבי יוחנן: מצח, והגבינים, והעינים, והלסתות, וגבות הזקן — עד שיהו כולם פאחת. רבא אמר חסא: מצח, והגבין, ולא פליגי: הא כמאן דאמר "כל צורת", הא כמאן דאמר "מצורת". מיתבי: צורת פנים שאמרו — אפילו פרצוף אחד מן הפרצופין, חוץ מן האוזן. למימרא דמחד נמי סגי? אמר אפי': פי תנאי ההיא לעבב תנאי, וכמאן דאמר כל צורת, ואיפצית אימא: לעולם כמאן דאמר מצורת, ומאי "אחד" — אחד אחד. "אמר רבא: נברא בעין אחת ובכרך אחד — מן הצד, אמו טמאה; באמצע, אמו טהורה. "אמר רבא: ושטו נקוב — אמו טמאה, ושטו אטום — אמו טהורה.^(אביד) תנו רבנן: המפלת גוף אטום — אין אמו טמאה לידה. ואיזהו גוף אטום? רבי אומר: כדי שינטל מן החי וימות. וכמה ינטל מן החי וימות? רבי זבאי אומר:

עד

במשכת בכורות (דף מו.) והכי קתני יש בכור לנחלה ואין בכור לבנה וקא חשיב ואל המפלת מין בהמה וניהי ועוף הבא אחריו בכור לנחלה דהאי לאו בכור הוא לגבי נחלה גלא חיי: וכח"א עד שיהיה בו מערכת אדם אינו פוטרי את הבא אחריו מבכורת כהן: אין בכור לבנה שרבי זה פטר את הקחם: סנדל צרכה פחותה שאין ערכת פניו נפרת שאין סנדל בלא ולד אחר ומתוך דחק חבירו הוא נמשך בדמפרש בפרכין (לחמן גזה דף פה:) משל לאדם שסטר את חבירו והחזיר ערכו לחזוריי. ואם יוצא סנדל ראשון פוטר את אחיו מפדיון כהן: או שניא דאין שליא בלא ולד ופוטר את הבא אחריו לאחר זמן: שפיר עור דפוס האל: מרחם שפבר דאריי נשרין קצת ולחמן בפרכין (שס.) מפרש לה: הבא אחריו אחר כל אלה: בכור לנחלה דהני לא בני נחלה ניניהו גלא חיי: מי שלבו דוה עליו לב אביו מתאפל על מותו הוא דחשיב לענין נחלה: אדם במעי בהמה שחטה ומצא בה דמות אדם מהו מי אמרינו פי היכי דאלו ר"מ דתר אמה הכי נמי זיל דתר בהמה ושרי לאבילה: עוף אין לו פרסה אכל אדם נהי דפרסות ליבא שאין פרסותיו מדויקות שאין לו שני עקבים כמו לבהמה: פרסה מיהא איבא וכתבי (ויקרא י"א:ג') כל מפרכת פרסה דבהמה תאכלנו דאם נמצא תוך משי בהמה קלוט כל זמן שלא יצא לאויר העולם אע"ג דאין לו אלא פרסה אוכלו נאכלו לר"ס דאמר קלוט דן פרס אסור מוזה הוא דאם נשחטה אמו ונמצא במשיה דמפר ודכי מפרש דפרק בהמה המקשה (חלון כח:): גופו תיש ופניו אדם אדם הוא דבתר ערכת פנים אולינו: בעין אחד דבהמה אחת משינו דומה לבהמה: ה"ג רבי מאיר אומר מערכת וכח"א כל צורת שרבי מאיר אומר פיון שיש בו מערכת אדם הוי ולד ואע"ג דאין כל צרכו דערכת אדם: והא איפכא תניא שר"מ אומר כל צרכת והאי כל צרכת דר"מ הכי קאמר כל שהיא ערכת אדם שבו הוי ולד ואפילו כל פניו תיש אלא שוברא צעין אחת או בלקת אחת הדומה לאדם: וכח"א מערכת עד שיהיה בו מקצת צרכה נפרת בגון חצי הפרעוף דומה לאדם: אי תניא תניא שמעתי אני מרב מה שאמרתי אכל אדם האיל ויש משנה בירדס לבו אחריה: הדביטים גבות עינים שורעי"ל. וגבות הזקן סגטר שקורין מנטו"ן: עד שיהיו כלם באחד לרבנן בדמפרש דסמון דר' ירמיה ברבנן ודגפרשה רב לפלוגתא דרב תנא הוא ופליג ולא דער בה ממאי דאמר לרבנן דבעו כל צרכת האדם והא דקחשיב ר' ירמיה ואלו הא קמ"ל דאפילו לרבנן אלאים לא דפדינו והא דחסא נמי ברבנן ואלבא דתנא

דבריתא דאמר לא צעי אלא מערכת וקמ"ל דדחד צד צעי צורות שלמות ואאזן לא קא קפד: אפלו פרעוף אחד דבר בגון שינו או מצחו או לסת אחד דלומה לאדם הואי אלא לר' רבא דאמר חסא: אמר אפי' פי תניא יהיא לעבב תניא בגומר צרכת פנים שאמרו חכמים דמשבבים אפילו דבר אחד דבהמה משבבא חוץ מן האזן גלא משבבא וכמ"ד לרבנן כל צרכת מתוקמא ואע"ג דמצני לאוקומי בדאיתא וכד"מ דאמר כל היה צרכת ניחא ליה לאוקומי ברבנן: ואיפשית אימא לעולם כמ"ד מערכת ולא קהיא לחסא: ומאי אחד אחד דאמר מכלל כדאשי איברים יהיה אחד דומה לאדם בחסא דאמר העין והלקת כו' וכמ"ד מערכת: מן הצד שעינו בצדו וירכו בצדו כשאר בני אדם: ושטו נקוב אמו טמאה קסבר טרפה חיה: ושטו אטום קתום:

 מסורת הש"ס

א תוספתא נדה; כריתות ז:; משנה כריתות; משנה בכורות ב בבא בתרא קיא: ג חולין סט.

ד תוספתא נדה

 תורה אור השלם
--

[שמות יג, ב]

[במדבר יח, טז]

[דברים כח]

[דברים כא, יז]

מסורת הש"ס
א לקמן כח; לעיל יח.
 ב פסחים מח:
גליון הש"ס
גמ' בפניו טוחות ואיפכא. כעין זה שבת עו ע"א וזבחים לד ע"א: תוס' ד"ה אמר וכו' ובענין זה יש בריש חולין. כ"ל דצ"ל בריש החולץ וכן בעירובין מ ע"א וב"ב קנד ע"ב ובכורות ד ע"ב:
תורה אור השלם

אדן אֶת־זֶה לא תאכלו ממעלי הבהר ומטפריסי תפרסה השסועה את־הפֶּגַל ואת־הארֻגָּת ואת־השָׁפָן כִּי־מַעֲלֶה גָּבַהּ הֵמָּה ופרסה לא תפריסו טמאים הם לָכֶם [דברים יד, ז]

עד האֲרֻבָּצָה שְׁנַחֲתֻכוּ רְגֵלֶיהָ עד לַמַּעֲלָה מן חֵיהֶ: עד לְנִקְבֵי וּנְקָבֵי כִּכְלָל הַסֶּבֶר טַרְפָּה חֵיה הֶלֶכָן עד לְאַרְבָּעָה הֵיוּ וְלֹא אָבַל עד לְנִקְבֵי הֵיוּ גְבֻלָּה כִּר' אֶלְעָזָר דְּאִמֵּר נָטַל הֶיָרֶךְ וְחָלַל שָׁלָה גְבֻלָּה וְאִפִּי בְּחִיָּה מְטַמְּאָה הֶלֶכָן לֹא חֵיהּ וּבִשְׁחִיטַת חֶלֶץ (דף כא.) מִפְּרֶשֶׁ הִכִּי דְמִי חָלַל שָׁלָה כֹּל שְׁרָבֻצָה וְנִרְלָאִית חֲסָרָה: עד טַבּוּרֵי אָבַל עד נִקְבֵי לֹא דָלִית לִיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר וְאִי מִשּׁוֹם טַרְפָּה הַסֶּבֶר טַרְפָּה חֵיה: פִּין ר' יִנְאי לְרַבִּי יוֹחָנָן אִפְסֹא בִּינְיָהוּ דִּר' אֶלְעָזָר וְתַנְיָהוּ אִית לָהּ טַרְפָּה חֵיה: מְלַמְעָלָה שְׁנַחֲתָן מַגְלָגְלָתוּ: טְבוּמָה חֲסָרָה: כְּמִין אִפְקִיתָא דְדִקְלָא שְׁהָדָל לְמַטָּה וְחִיד וּמִתַּפְעַל מְלַמְעָלָה כִּךְ הֵיוּ רֵזִיו וְנָגְלִיו עַל כְּתַפּוֹ וּמְלַמְטָה הוּא בְּלֹא עֲזָרָה: מוּסָמְסִין מַעֲבֹזִין חָצַת וְלֹא כָּל כִּךְ בְּפָנָיו טוּחוּת: כִּי פָּלְגִי בְּפָנָיו טוּחוּת שְׁאִין עֲזָרָה בְּהָן נִבְרַת לְגַמְרִי: וְאִיפְכָא אִתְמַר וְלֹא מִשּׁוֹם עֲרָךְ מִפִּתִּין לָה אָלֹא הִכִּי גָמַר לָה מַרְבָּעָה: לִיתַבַּע רִיש לְקִיש לִר' יוֹחָנָן מֵהָא דְאִס אִיתָא לִתַּנִּי אֹו מִמִּי שְׁפָנָיו טוּחוּת: הֵינּוּ פָּנָיו טוּחוּת אָבַל בְּפָנָיו מוּסָמְסִין לִיבֹא לְשֹׁנָיו הִכִּי דְהָא נִבְרַת בְּהָן הַעֲזָרָה וְלֹאֹו אָטוּם הוּא דְאָטוּם הֵינּוּ חֲסַר לְגַמְרִי: לְחוּמָרָא שְׁטַמְאָתָם אִותָהּ שְׂבֻעִים מִשּׁוֹם סָפָן נִבְּרָה: חֲמָרָא דְאִתִּי לְזִידִי קֶלֶא הוּא דְבִין דְּנֹלָד הוּא יְהִיבִיתוּ לָה יָמִי טַהֵר מִיָּהֳא ל"ג דְּקָבֵר וּמַטְהַרִיתוּ לָזֶם רְחִימָה שְׁלֹא דְבִין דְּטַמְּאָה גָּבַהּ הִיא דְּלֹאֹו וְלֹא הוּא: בְּבַהֲמָה אָסוּר בְּאַכִּילָה אִס נִשְׁחָטָה אִמּוֹ וְנִמְצָא בְּמַשִּׁיָּה וְכַל שְׂפָן יִצָּא לְאִוִּיר הַעֲוֹלָם דְּנָפַל הוּא וְנִבְּלָה: מִתַּר בְּאַכִּילָה דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא י"א:ג') כֹּל בְּבַהֲמָה תֹאכְלוּ כֹּל הַנִּמְצָא בַּבַּהֲמָה תֹאכְלוּ וּבְלֶבֶד שְׂחִיו לֹו פִּרְסוּת אוֹ פִּרְסָה בְּדָאִמֵּר בְּבַהֲמָה הַמִּקְשָׁה לָלֵד (חֶלֶץ סט:): הַשְׁסוּעָה רַחֲמֵנָא אֲסָרָה דְּכַתִּיב (דְּכָרִים יז) אֵת זֶה לֹא תֹאכְלוּ וְגו' הַשְׁסוּעָה: רַב סָבֵר הֵיא דְאָסֵר רַחֲמֵנָא בְּשִׁנְמַצָּת בְּמַשִּׁי בַּהֲמָה אָסוּרָה דְּהָא בְּרִיהּ בְּעָלְמָא בְּפָנִי עֲצֻמָּה לִיתָא: בְּעָלְמָא אֲרַמְרָה אוֹתִי הַמִּין אָסֵר אָבַל אִס נִמְצָת בְּמַשִּׁי פִּרָּה מִתַּר: ר' חֲנִינְיָא בֶּן אֲנָטִיגֶנוּם בְּבִכּוּר קָאִי וְקֹאִמֵּר דְּהֵיוּ מוּס וּמַדְפָּסֵל לִיה לְקַרְבָּן מַכְלָל דְּלֶהֱדִיּוּט שְׂרִי וְקֹשֵׁיא לְתַרְנוּוֹה דְּהָא אִפִּי יִצָּא לְאִוִּיר הַעֲוֹלָם שְׂרִי וּשְׁמוּאֵל לֹא שְׂרִי אָלֹא בְּמַשִּׁי אִמּוֹ. וְהָא דְאֶקְשִׁי רַב שִׁימִי טַפִּי לְרַב מִדְּשִׁמוּאֵל מִשּׁוֹם דְּגַבַּהּ הִוָּה קָאִי וּבִר בְּרַה הִוָּה בְּדָאִמֵּר בְּכֶרֶךְ כֹּל הַבָּשָׂר (חֶלֶץ חיא:): רַב אֶקְלַע לְבִי רַב שִׁימִי בִּר חֵיא בִּר בְּרַה: שִׁימִי אֵת בְּבַמְיָה דְּכַתִּין אֲשַׁכְּחִן דְּמַהֲדֵר לִיה רַב הִכִּי שִׁימִי אֵת וְנִרְלָאָה בְּשִׁינִי מִשּׁוֹם דְּבִר בְּרַה הִוָּה וְקֹאִמֵּר לִיה הִכִּי מִשּׁוֹם חֲסִיבּוּתָהּ כְּלוּמַר אִתָּה יוֹדַע לְהַשְׁבִּיעַ. וְאִנִּי שְׁמַעְתִּי שְׁמַתָּת רַצִּינּוּת הִוָּה בּוֹ בְּרַב שְׁלֹא הִוָּה זֻזְקָה עִינִיו לְמַעְלָה הֶלֶכָן לֹא הִוָּה מַפִּירוֹ וְלֹא נִהִירָה לִי שְׁהִרִי לֹא מַעֲנִי שְׁאִמֵּר רַב כִּךְ לְשׁוֹם אֲרָם אָלֹא לָהּ אִמֵּר בֶּן בְּבַמְיָה מְקוּמוֹת פֶּאֶן וּבְמַנְחוּת (דף קי.) וְעוֹד שְׁמַעְתִּי מִשּׁוֹם דְּחִרִּיף הִוָּה וְחִיָּק לִיה כִּי הִיא דְאִמֵּר (בְּמוֹעֵד קטן (דף כט)) רַחֲמֵנָא לִישׁוּבָא מִכְּסוּפָה דְּרַב שִׁימִי וְלֹא הִיא דְהֵתָם רַב שִׁימִי בִּר אֲשִׁי הִוָּה דְּחִיָּק לִיה לְרַב פִּפְסֹא: שְׁשִׁדְרַתּוּ עֲקַמָּה הָא דְּרַבִּי חֲנִינְיָא דְּמַשְׁמַע דְּחִי לֹאֹו שְׁנִי גִבִּין מִמֶּשׁ אָלֹא שְׁשִׁדְרַתּוּ עֲקַמָּה (כָּזָה) וְנִרְלָאִין בְּשִׁפְסִים: יֵשׁ בְּעוּבָרִין שְׁנָאִין לְאִוִּיר הַעֲוֹלָם שְׁאָסוּרִין מִשּׁוֹם גְּבֻלָּה: לֹאֹו יִצָּא מַכְלָל

המפלת פרק שלישי נדה

הַאֲרֻבָּצָה שֶׁהִיא טַרְפָּה וְקַסְבֵּר טַרְפָּה חֵיהָ עד האֲרֻבָּצָה כִּכְלָל דְּהֵינּוּ מִן שְׁעוּרֵי חֻכְמִים לְהַחֲמִיר לְעֵינָן עַד וְעַד כִּכְלָל בְּחָלוּ טַרְפּוֹת (חֶלֶץ נה.) וְאִע"ג דְּתַבְנִית יָד אִמֵּרִי בְּפִרְקוֹן דְּטַמְּאָה לָדָה הֵינּוּ בְּשָׁנֵכֶר שֶׁהַמוּתָר נִמְחָה בְּשִׁפְרֶשׁ א"נ כֶּאֱן מִנְרִי דְּנָכֵר הֵיטֵב שְׁלֹא נִבְרָא יוֹתֵר כְּגוֹן בְּמָקוֹם הַסְּפָרוֹן יֵשׁ עוֹר נִקְרָס: לְתַנִּי שְׁמֹא מַנּוּף אָטוּם בָּאת אוֹ מִמִּי שְׁפָנָיו כו'. וּא"ת וְהָא אִיפְסֹא טוּבֹאָ דְלֹא תַנִּי כְּגוֹן פָּנָיו תַּנִּשׁ (וּפָנָיו) אָטוּם וְאִפְקוּתָא דְדִקְלָא וּי"ל דְּשָׁפָנִי מוּסָמְסִין דּוּמָה לְגוּף אָטוּם וְהֵינּי לִיה לְמַתְנִי בְּהֵדָה טַפִּי מִאֲחֲרָנִי: אִמֵּר רַב פִּפְסֹא בְּפָנָיו מוּסָמְסִין כ"ע לֹא פָּלְגִי. וְהָא דְקֹאִמֵּר אִיתִיבָּיָה ר' יוֹחָנָן לר"ל לֹא הֵיוּ דְכָרִים מַעֲוֹלָם וּבְעֵינָן זֶה יֵשׁ בְּרִישׁ חֶלֶץ (דף ז:) רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן אֲנָטִיגֶנוּם אִוִּמֵּר כֹּל שֵׁשׁ כו'. פ"ה מְדַהִי מוּס לְקַרְבָּן מַכְלָל דְּלֶהֱדִיּוּט שְׂרִי וְקֹשֵׁיא לְתַרְנוּוֹה דְּהָא אִפִּי יִצָּא לְאִוִּיר הַעֲוֹלָם שְׂרִי וּשְׁמוּאֵל לֹא שְׂרִי לִיה אָלֹא בְּמַשִּׁי אִמּוֹ וְקֹשֵׁה לר"ת דְּכַפ' אִלּוּ מוּמִין (דף טג:) תַּנָּא לִיה גְּבִי מוּמִי כִּפֹּה וְלֹא גְבִי מוּמִי בַּהֲמָה וְהֵתָם גָּמִי פִּרְיוֹ מַרְכִּי וְלֹא מִיתִי מִשְׁמוּאֵל מִיָּדִי וְנִרְלָאָה לר"ת דְּאֶרַב עוּקָא פִּרְיוֹ דְאִמֵּר בְּאִשָּׁה חֵינּוּ וְלֹא אֲלִמָּא חֵינּוּ מִתְקַבִּים וְהָא חֲשִׁיב לִיה גְּבִי מוּמִי כִּפֹּה אֲלִמָּא חִי אָבַל לְשִׁמוּאֵל דְאִמֵּר בְּאִשָּׁה וְלֹא מִתְקַם לֹא פִּרְיוֹן מִיָּדִי וּבְבַהֲמָה גָּמִי אר"ת דְּמִתְקַבִּים לְשִׁמוּאֵל וְהָא דְאִמֵּר בְּסֻמוּף דְּכִי יִצָּא לְאִוִּיר הַעֲוֹלָם אָסוּר הֵינּוּ מִשּׁוֹם שְׂבֻעָה דְאָסֵר רַחֲמֵנָא וְרַשִׁי פֶּרֶשׁ בְּסֻמוּף לְפִי שְׂחִיטוֹ דְאָסוּר מִשּׁוֹם נָפַל וְשְׂבֻעָה דְאָסֵר רַחֲמֵנָא הֵינּוּ מִין בַּהֲמָה דְּעָלְמָא שֵׁשׁ לֹאִם וְלָנֹלַד שְׂעִי גִבִּין וְכֹן ב' שְׁדַרְאוֹת אָבַל הַעוֹלָד מַבַּהֲמָה שְׁאִין לָה אָלֹא גַב אֲחֵד וְשִׁדְרָה אַחַת לֹא אֲרַטְרִיךְ קִרָּא לְמִיכַר דְּנָפַל גָּמוּר הֵיוּ וּבְאִשָּׁה מִיָּהֳא מִתְקַבִּים חָף לְפָרוּשׁוֹ מִדְּקֹאִמֵּר בְּאִשָּׁה וְלֹא וְלָלֶשְׁנָא דְּעָלְמָא אֲרַמְרָה מִשְׁמַע בְּפָרוּשׁוֹ וּא"ת בְּכֶרֶךְ אִלּוּ טַרְפּוֹת (חֶלֶץ כז:) דְּפִרְיוֹ גְּבִי שְׂסוּעָה שֵׁשׁ לָה ב' גִּבִּין וְכִי מַשָּׁה קִנִּינִי הִוָּה וְהַשְׁתֵּא לְפ"ה אִתִּי שְׂפִיר דְּשְׂסוּעָה מִין בְּעָלְמָא הוּא לְשִׁמוּאֵל וְאִינָּה מַעֲנִיה אָלֹא בְּעִיעֵר לְכִךְ קֹאִמֵּר וְכִי קִנִּינִי הִוָּה אָבַל לְפִי ר"ת שְׂאֵף לְשִׁמוּאֵל חֵינּוּ מִין בְּפָנִי עֲצֻמֹּא אָלֹא שְׂפָן נוֹלַד מִן הַבַּהֲמָה מַה עֵינָן זֶה אֲחַל קִנִּינִי וּי"ל דְאֵף לְפָרוּשׁ ר"ת אִס לֹא הִוָּה קִנִּינִי וְכִנִּיל לְרָאוֹת וּמַפִּיר בַּהֲמוֹת מַשְׁנוֹת לֹא הִוָּה מַפִּיר בַּהֲמָה זֹו שֵׁשׁ לָה ב' גִּבִּין אַע"פ שְׁגַם נוֹלַד מַבַּהֲמוֹת שְׁל יֵשׁוּב שְׁאִינָּה רְגִילָה לְהוֹלִיד מַבַּהֲמָה שְׁאִינָּה מַשְׁנָה:

אִמֵּר הָאֲרַבּוּבָה. רַבִּי יִנְאי אִוִּמֵּר: עַד לְנִקְבֵי, רַבִּי יוֹחָנָן אִוִּמֵּר מִשּׁוֹם רַבִּי יוֹסִי בֶּן יְהוֹשָׁע: עַד מְקוֹם טַבּוּרוֹ. ב"ב פִּין רַבִּי זַפְאִי לְרַבִּי יִנְאי אִיפְסֹא בִּינְיָיָהוּ "טַרְפָּה חֵיה", מֶר סֶבֶר "טַרְפָּה חֵיה", וּמֶר סֶבֶר "טַרְפָּה חֵיה". "פִּין רַבִּי יִנְאי לְרַבִּי יוֹחָנָן, אִיפְסֹא בִּינְיָיָהוּ דְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאִמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר: (נִיטל) [וַיִּטְלָה] יָרָה וְחָלַל שְׁלָה — נִבְלָה. "אִמֵּר רַב פִּפְסֹא: מַחְלוּקַת מְלַמְטָה לְמַעְלָה, אָבַל מְלַמְעָלָה לְמַטָּה אִפִּילוֹ כֹּל דָּחוּ — טְהוֹרָה. וְכֹן אִמֵּר רַב גִּידֵל אִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: הַמַּפְּלָת אֵת שְׁגוּלָגְלָתוֹ אָטוּמָה — אִמּוֹ טְהוֹרָה. וְאִמֵּר רַב גִּידֵל, אִמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: הַמַּפְּלָת כְּמִין אִפְקוּתָא דְדִיקְלָא — אִמּוֹ טְהוֹרָה. אִיתְמַר: הַמַּפְּלָת מִי שְׁפָנָיו מוּסָמְסִים, רַבִּי יוֹחָנָן אִמֵּר: אִמּוֹ טַמְּאָה, רִישׁ לְקִישׁ אִמֵּר: אִמּוֹ טְהוֹרָה.‏^(א) אִיתִיבָּיָה רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ: הַמַּפְּלָת יָד חֲתוּכָה וְרָגֵל חֲתוּכָה — אִמּוֹ טַמְּאָה לִידָה, וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמֹא מַגּוּף אָטוּם בָּאתָה. וְאִם אִיתָא, לִיתַנִּי: שְׁמֹא מַגּוּף אָטוּם אוֹ מִמִּי שְׁפָנָיו מוּסָמְסִין! "אִמֵּר רַב פִּפְסִי: בְּפָנָיו מוּסָמְסִין — כּוּלִי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְטַמְּאָה, כִּי פְּלִיגִי — בְּפָנָיו טוּחוּת, וְאִיפְכָא אִיתְמַר: רַבִּי יוֹחָנָן אִמֵּר אִמּוֹ טְהוֹרָה, וְרִישׁ לְקִישׁ אִמֵּר אִמּוֹ טַמְּאָה. וְלוֹתְבִיָּה רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן מָהֳא! מִשּׁוֹם דְּשָׁנִי לִיָּה: הֵיִינּוּ גּוּף אָטוּם, הֵיִינּוּ מִי שְׁפָנָיו טוּחוּת. בְּנִי רַבִּי חִזִּיא נְפוּק לְקִרְיִיתָא, אֵתוֹ לְקַמִּיָּה דְאַבּוּהוֹן, אִמֵּר לְהֶם: כָּלוּם בָּא מַעֲשָׂה לִידְכֶם? אִמְרוּ לוֹ: פְּנִים טוּחוּת בָּא לִידֵינוּ, וְטִימְאָנוּהָ.‏^(א) אִמֵּר לְהֶם: צִאוּ וּטְהִירוּ מָה שְׁטַמְאָתָם. מֵאִי דַעֲתִיכּוּ, לְחוּמָרָא? חוּמָרָא דְאֵתִיָּא לִידֵי קוּלָּא הִיא, דְקִנְיָהּבִיתוֹ לָה יָמִי טוֹהֵר. "אִיתְמַר: הַמַּפְּלָת בְּרִיָּה שְׁיִישׁ לָה שְׁנֵי גִבִּים וּשְׁנֵי שְׁדָּרָאוֹת, אִמֵּר רַב: בְּאִשָּׁה — אִינּוֹ וְלָד, בְּבַהֲמָה — אָסוּר בְּאַכִּילָה. וּשְׁמוּאֵל אִמֵּר: בְּאִשָּׁה — וְלָד, בְּבַהֲמָה — מוּתָר בְּאַכִּילָה. "בְּמֵאִי קָמִיפְלָגִי? בְּדָרְב חֲנִין בִּר אַבָּא, דְּאִמֵּר רַב חֲנִין בִּר אַבָּא: "הַשְּׁסוּעָה" — בְּרִיָּה שְׁיִישׁ לָה שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׁדָּרָאוֹת. רַב אִמֵּר: בְּרִיָּה בְּעָלְמָא לִיתָה, וְכִי אַגְמַרְיָה רַחֲמֵנָא לְמַשָּׁה — בְּמַעֲי אַמָּה אַגְמַרְיָה. וּשְׁמוּאֵל אִמֵּר: בְּרִיָּה בְּעָלְמָא אִיתָא, וְכִי אַגְמַרְיָה רַחֲמֵנָא לְמַשָּׁה — בְּעָלְמָא אַגְמַרְיָה, אָבַל בְּמַעֲי אַמָּה — שְׂרִיא. "אִיתִיבָּיָה רַב שִׁימִי בִּר חִזִּיא לְרַב: רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן אֲנָטִיגֶנוּם אִוִּמֵּר, כֹּל שְׁיִישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׁדָּרָאוֹת פָּסוּל לַעֲבוּדָה, אֲלִמָּא דְחִיִּי, וְקוֹשְׁיָא לְרַב! אִמֵּר לִיָּה: שִׁימִי אַתָּ! שְׁשִׁדְרַתּוֹ עָקוּמָה. "מִיתִיבִי: יֵשׁ בְּעוּבָרִין שְׁהוֹ אָסוּרִין — בֶּן אַרְבָּעָה לְדָקָה, בֶּן שְׁמוֹנָה לְגָסָה, הֵימָנוּ וּלְמַטָּה אָסוּר. יִצָּא מִי שְׁיִישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׁדָּרָאוֹת. מֵאִי "יִצָּא"? לֹאֹו יִצָּא מַכְלָל עוּבָרִין, שְׁאִפִּילוֹ בְּמַעֲי אִמָּן אָסוּרִין? רַב מְתַרְץ לְטַעְמִיָּה, וּשְׁמוּאֵל מְתַרְץ לְטַעְמִיָּה. רַב מְתַרְץ לְטַעְמִיָּה: בֶּן אַרְבָּעָה לְדָקָה, בֶּן שְׁמוֹנָה לְגָסָה, הֵימָנוּ וּלְמַטָּה — אָסוּר. "כְּמָה דְּכָרִים אַמּוּרִים? כְּשִׁיצָא לְאִוִּיר הַעוֹלָם, אָבַל בְּמַעֲי אִמּוֹ — שְׂרִי. יִצָּא מִי שְׁיִישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׁדָּרָאוֹת, דְאִפִּילוֹ בְּמַעֲי אִמּוֹ גָּמִי אָסוּר. וּשְׁמוּאֵל

עֲבָרִין דְּהֵיוּ אַע"ג אָלֹא כְּלוּ חֲדָשִׁיקָן כִּי נִמְצָאוּ בְּמַשִּׁי אִמָּן שְׂרוּ אָבַל הֵיא אִפִּי בְּמַשִּׁי אִמָּן אָסוּר וְקֹשֵׁיא לְשִׁמוּאֵל: רַב מִתְרַן לְטַעְמָה דְּרַב לֹא צָרִיךְ לְתַרְנוּעִי אָלֹא מִשּׁוֹם הִיא גּוּפָה דְלֹא מִשְׁתַּמַּע שְׂפִיר דְּהָא רִישָׁא בְּשִׁנְצִאוֹ לְאִוִּיר הַעוֹלָם מִנְרִי וּבִישָׁא דְקַתְנִי יִצָּא מִשְׁמַע דְּעָלָה קָאִי וּבְשִׁנְצִיא לְאִוִּיר הַעוֹלָם מִשְׁמַע דְּמִתַּר וְאִי אִפְשָׁר לוּמַר בֶּן הַלֶּכֶךְ צָרִיךְ לְהוֹסִיף עָלֶיהָ אָבַל בְּמַשִּׁי אִמּוֹ שְׂרִי דְּכַתִּיב כֹּל בְּבַהֲמָה תֹאכְלוּ וְנִבְלָה לְאִוִּיר הַעוֹלָם עֲצֻמָּה לִיתָא:

כד.

עין משפט נר מצוה	
א מו"י פ"י מהל' איסורי ביאה הל' יא: ב סמג לאוין קלב, טוש"ע יו"ד סי' נז סעי' יח: ג מו"י פ"יא מהל' שחיטה הל' א: ד מו"י פד' מהל' מאכלות אסורות הל' ט: ה מו"י פג' מהל' מאכלות אסורות הל' יט: ו מו"י פב' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א: ז טור יו"ד סי' קצד: ח מו"י פ"י מהל' איסורי ביאה הל' יא: יא סמג עשין פב, טוש"ע יו"ד סי' יג סעי' ו: יב מו"י פ"י מהל' איסורי ביאה הל' יא: יג מו"י פא' מהל' מאכלות אסורות הל' ו: יד מו"י פא' מהל' מאכלות אסורות הל' ו: טו מו"י פח' מהל' ביאת מקדש הל' י: טז סמג לאוין קלב, טוש"ע יו"ד סי' טו סעי' ב: יז מו"י פד' מהל' מאכלות אסורות הל' ד: יח סמג לאוין קלב, טוש"ע יו"ד סי' יג סעי' ב: יט מו"י פח' מהל' מאכלות אסורות הל' יד:	

כד:

עין משפט נר מצוה

א טור יו"ד סי' קצד:

ב מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

ג מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' י:

ד מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' י:

ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' ג:

ו מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

ז מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

ח מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

מי שראוי לברית גשמה. ואית דגרים לברית שמנה: המפלות דמות לילית אמו טמאה גלה. וא"ת פשיטא מי גרע מגופו תיש ומניו אלס דהני ונל לכ"ע וי"ל דהתם יצא מתוכת דהמה והני אלס והבא לא

וּשְׂמוּאֵל מִתְרִץ לְטַעַמֶיהָ: בְּזֶן אֲרֻכָּעָה לְדָקָה, בְּזֶן שְׂמֹנֶה לְגִסָּה — הֵימָנוּ וּלְמִטָּה אָסוּר. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּשָׁלָא כָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁין, אֲבָל כָּלוּ לוֹ חֲדָשִׁין — מוּתָר. יֵצֵא מִי שֵׁשִׁשׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׂדֵרָאוֹת, דָּאף עַל גַּב דְּכָלוּ לוֹ חֲדָשִׁין — אִם יֵצֵא לְאוּרֵי הָעוֹלָם אָסוּר, בְּמַעֲי אָמוּ שָׂרִי.[[][ⓘ]Ⓜ תַּנִּי תַנָּא קַמֶּיהָ דְרַב: הַמַּפְלָת בְּרִיית גּוּף שְׂאִינוּ חֲתוּה, וּבְרִית רֹאשׁ שְׂאִינוּ חֲתוּה, יְכוּל תְּהָא אָמוּ טַמְאָה לֵידָה? תַּלְמוּד לוֹמַר "אֲשָׁה כִּי תִזְרֹעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וָגו' וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל וָגו'" — א‏^{מי שראוי לברית שמננה, יצאו אלו שְׂאִינָן ראוין לברית שמננה. אִמַר ליה רב וס״ים בה הכי: וּשֵׁשִׁשׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וּשְׁנֵי שְׂדֵרָאוֹת.[[][ⓘ]Ⓜ רבי ירמיה בר אבא סבר למַעַבַּד עוֹבְדָא כְּפוּתִיָּה דְשְׂמוּאֵל, אִמַר ליה רב הונא: מאי דַעְתִּיה לחומרא? חומרא דְאִתִּי לִידֵי קוּלָא הוא, דְקַנְהֵבֶתּ לַה דְּמִי טוֹהַר. עֲבִיד מִיָּהָא כְּפוּתִיָּה דְרַב, דְקַיִימָא לָז הַלְכְתָא פֻּרַב בְּאַיסוּרֵי, בִּין לְקוּלָא בִין לְחוּמְרָא. אִמַר רַבָּא: הָרִי אָמְרוּ, אֲשֶׁה יוֹלְדַת לְתַשְׁעָה וַיּוֹלְדַת לְשִׁבְעָה, בְּהֵמָה גִּסָּה יוֹלְדַת לְתַשְׁעָה — יוֹלְדַת לְשִׁבְעָה אוֹ לֹא יִלְדָּה? אִמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק: תָּא שְׂמַע, הֵימָנוּ וּלְמִטָּה אָסוּר. מאי לֹאוּ אַגְפָּסָה? לֹא, אַדְקָה. הֲאִי מֵאִי? אִי אִמְרַת בְּשָׁלְמָא אַגְפָּה — אַצְטְרִיָּה, סְלָקָא דַעְתָּהּ אִמְיָנָא: הוֹאִיל וּבִאֲשָׁה חָיִי, בִּבְהֵמָה נָמִי חָיִי, קָא מִשְׁמַע לֹז דְלֹא חָיִי. אֵלָּא אִי אִמְרַת אַדְקָה אִיתמַר, פְּשִׁיטָא! בַּת תַּלְתָּא יָרַחֵי מִי קָא חָיִי?! אַצְטְרִיָּה, סְלָקָא דַעְתָּהּ אִמְיָנָא: כַּל בְּצִיר תַרִּי יָרַחֵי חָיִי, קָא מִשְׁמַע לָן. "אִמַר רַב יְהוּדָה אִמַר שְׂמוּאֵל: הַמַּפְלָת דְּמוֹת לִילִית, אָמוּ טַמְאָה לֵידָה, וְלָד הוּא אֵלָּא שֵׁשִׁשׁ לוֹ כְּנָפִים. תַּנָּיָא נָמִי הַכִּי: אִמַר רַבִּי יוֹסִי, מַעֲשֶׂה בְּסִימוּנָא בְּאַחַת שְׁהַפִּילָה דְּמוֹת לִילִית, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חַכְמִים וְאָמְרוּ: וְלָד הוּא אֵלָּא שֵׁשִׁשׁ לוֹ כְּנָפִים. 'הַמַּפְלָת דְּמוֹת נָחֶשׁ, הוֹרָה חֲנִינָא בְּזֶן אַחֵיו שָׁל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אָמוּ טַמְאָה לֵידָה. הֵלֶךְ רַבִּי יוֹסֵף וְסַפֵּר דְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּין גַּמְלִיאֵל, שָׁלַח לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הִנֵּהג בְּזֶן אַחִיהּ וּבֹא. בְּהִלְכָתָן, יֵצְתָה כֹּלַת (רַבִּי) חֲנִינָא לְקִרְאָתוֹ, אִמְרָה לוֹ: רַבִּי, הַמַּפְלָת כַּמִּין נָחֶשׁ מֵהוּ? אִמַר לָהּ: אָמוּ טְהוּרָה. אִמְרָה לוֹ: וְהֵלֹא מִשְׁמָה אִמְרָה לִי חֲמוּתִי אָמוּ טַמְאָה? וְאִמַר לָהּ: מֵאַיִזָּה טַעַם? הוֹאִיל וְגִלְגַּל עֵינֹו עָגוּל כְּשָׁל אָדָם. מִתוּךְ דְּבִרְיָהּ נִזְכַּר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שָׁלַח לוֹ לְרַבִּין גַּמְלִיאֵל: מַפִּי הוֹרָה חֲנִינָא. אִמַר אֲבִי: שְׂמַע מִינָהּ, צוּרְבָא מַרְבָּנָן דְאָמַר מִילְתָּא — לֵימָא בַּהּ טַעַמָא, דְּכִי מְדַכְרוּ לִיה — מְדַכַּר. "מִתְנַי' הַמַּפְלָת שְׁפִיר מְלֹא מַיִם, מְלֹא דָם, מְלֹא גְּנִינִים — אִינָה חוֹשָׁשֶׁת לְוִלָּד. וְאִם הִיא מְרוּקָם — תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקָבָה. הַמַּפְלָת סִנְדֵּל אוֹ שְׁלִיָא — תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקָבָה. גַּמ' בְּשָׁלְמָא דָם וּמַיִם — לֹא כָלוּם הִיא, אֵלָּא גְּנִינִים — בִּיחּוּשׁ שְׂמָא וְלָד הָוָה וְנִימוּס? אִמַר אֲבִי: כַּמָּה יֵין חֵי שִׁתָּא אָמוּ שָׁל זֶה שְׁגֻמוּס עוּבְרָה בְּתוּךְ מַעֲיָה? רַבָּא אִמַר: "מְלֹא" תַנּוּ, וְאִם אִיתָא דְאִתְמוּחֵי אִתְמַח — מְחַסַּר [הָוָה] חֶסֶר. רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה אִמַר: "גְּוֹנִים" תַנּוּ, וְאִם אִיתָא דְאִתְמוּחֵי אִתְמַח — כּוּלָּהּ בְּחַד גְּוֹנָא הוּי קָאִי. תַנּוּ, אֲבָא שְׂאוּל אוֹמַר: קוֹבַר מֵתִים הֵייתִי, וְהֵייתִי מִסְתַּכַּל בַּעֲצָמוֹת שָׁל מֵתִים. הַשּׁוֹתֵה יֵין חֵי — עֲצָמוֹתֵיו שְׂרוּפִין, מְזוּג — עֲצָמוֹתֵיו סְכוּיִין, כְּרָאוּי — עֲצָמוֹתֵיו מְשׁוּחִין. וְכַל מִי שִׁשְׁתִּיתוֹ מְרוּבָּה מְאֻכִּילָתוֹ — עֲצָמוֹתֵיו שְׂרוּפִין, אֲכִילָתוֹ מְרוּבָּה מְשִׁתִּיתוֹ — עֲצָמוֹתֵיו סְכוּיִין, כְּרָאוּי — עֲצָמוֹתֵיו מְשׁוּחִין. תַנּוּ, אֲבָא שְׂאוּל אוֹמַר, וְאִיתִּמָּא רַבִּי יוֹחָנָן: קוֹבַר מֵתִים הֵייתִי. פַּעַם אַחַת רָצִיתִי אַחַר צִבִּי, וְנִכְנסְתִּי בְּקוּלִית שָׁל מֵת, וְרָצִיתִי אַחֲרֵיו שְׁלֹשׁ פַּרְסָאוֹת, וְצִבִּי לֹא הִגַּעְתִּי, וְקוּלִית לֹא כָלְתָה. כְּשִׁחַזְרָתִי לְאַחֲרֵי, אָמְרוּ לִי: שָׁל עוֹג מְלָךְ הַכְּשָׁן הִתָּה. [[]Ⓜ[]]תַנּוּ, אֲבָא שְׂאוּל אוֹמַר: קוֹבַר מֵתִים הֵייתִי. פַּעַם אַחַת נִבְתַּחְתָּה מַעֲרָה תַּחְתִּי, וַעֲמַדְתִּי בְּגִלְגַּל עֵינֹו שָׁל מֵת עַד חוּטְמִי. כְּשִׁחַזְרָתִי לְאַחֲרֵי, אָמְרוּ: עֵין שָׁל אֲבִשְׁלוּם הִתָּה. וְשְׂמָא תֹאמַר: אֲבָא שְׂאוּל נָנֹס הָוָה — אֲבָא שְׂאוּל אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְרַבִּי טַרְפוֹן מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ, וְרַבִּי טַרְפוֹן אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְרַבִּי מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ, רַבִּי אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְרַבִּי חֲזִיא מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ, וְרַבִּי חֲזִיא אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְרַב מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ, רַב אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְרַב יְהוּדָה מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ, וְרַב יְהוּדָה אַרוּךְ בְּדוּרוֹ הָוָה וְאֲדָא דִּיִּילָא מֵגִיעַ לְכַתְּפוֹ,}

פֻּרְשֵׁתִּבְרִינָא

המפלת פרק שלישי נדה

וּשְׂמוּאֵל מִתְרַץ לְטַעַמָה רִישָׁא וְסִיפָא בְּשִׁנְצָא לְאוּרֵי הָעוֹלָם: דַּע"ג דְּכָלוּ לוֹ חֲדָשִׁין וְכָל הוּא דָּלָא חָיִי וְכַבְלָה הוּאִי: שְׂאִינוּ חֲתוּך כָּלוּ שְׁלֹס כְּשִׁין דָּף וְאִין כּוּ חֲתוּך אֲבָרִים וְצוּרָה אֵלָּא חֲלָק כְּשִׁין עַגוּל: וְטַמְאָה שְׂבַעַת יָמִים וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יָמוּל מִשְׁמַע מִי שֶׁהוּא רָאוּי לְחוּת שְׂמֹנֶה יָמִים אָמוּ טַמְאָה גָּלַה וְמִי שְׂאִינוּ רָאוּי לְחוּת שְׂמֹנֶה לְבִרִית לֹא: א"ל רַב תַּנְחָא כּוּס בַּה נְמִי הַכִּי וְאִימָא וְצֹאוּ אִלּוּ מִי תִישׁ לוֹ שְׁנֵי גִבִּין וְכּוּ': פִּתְּהָ דְשְׂמוּאֵל בְּשִׁנִּי גִבִּין דְּנָלָד הוּא וְקִאֲמַר טַמְאָה אִפִּילוּ כְּלָגָה יַצִּישְׁתָּא דְּנָלָד הוּא: הַכִּי אָמְרוּ אֲשֶׁה יוֹלְדַת לִט' וַיּוֹלְדַת לז' וְאִנָּא נְמִי אִמְיָנָא כִּי הַכִּי דְבַהֲמָה לִט' פְּקִאֲמַרִי לַעֲיִל בֶּן ח' לְגִסָּה נָפֵל הִבָּא נְמִי וַיּוֹלְדַת לז' נָפֵל אוֹ לָאוּ נָפֵל הוּא וּמַתַּר: הֵימָנוּ וּלְמִטָּה בְּצִרְיָתָא דְלַעֲיִל תַנּוּ: מֵאִי לָאוּ אֲבָסָה נְמִי קִאִי דַקְדָּקֵי בֶן ח' לְגִסָּה וְהֵימָנוּ וּלְמִטָּה כְּגוּן בַּר ז' אָסוּר: אַדְקָה בֶן ד' לְקָה וְהֵימָנוּ וּלְמַעֲשֶׂה כְּגוּן בַּר תַּנְחָא אָסוּר: אֵלָּא אִי אִמְרַת אַדְקָה פְּשִׁטָא הוּאִיל וְכַר תַּלְתָּא הוּא לֹא חָיִי: כַּל בְּצִיר תַרִּי יָרַחֵי מִסְדַּכְכּוֹ חָיִי כִי הַכִּי דְבִאֲשָׁה וּבְבַהֲמָה גִסָּה בַר ז' חָיִי דְהוּי תַרִּי יָרַחֵי בְצִיר מִכִּי אִירְסָה הַכִּי נְמִי בַר תַּנְחָא לְקָה חָיִי אַע"ג דְּבַר ד' לֹא חָיִי: קמ"ל דְלָא חָיִי: דְלָא חָיִי: דְמוֹת לִילִית שְׂעָה. שַׁל יֵשׁ לוֹ כְּרַצְיוֹ אֲלַם וַיֵּשׁ לוֹ כְּנָפִים: הֵהָּב בֶּן אַחֲיוֹ, וְכֹא כְּלוּמַר הִבָּא בֶן אַחֲיוֹ, וְכֹא עֲמוּ: ה"ג בְּהִלְכָתוֹ יָצְתָה כֹּלַת חֲנִינָא לְקִרְאָת רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִתַּנִּי' מֵלֹא גְּוֹנִים גְּוִיִּים: הַמַּפְלָת סִנְדֵּל אִין סִנְדֵּל כָּלָא וְנָל אַחַר וּבְשָׁבִיל סִנְדֵּל תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקָבָה דַּסְפִּין זָכַר כַּסְפִּין נִקְבָּה הוּא וְאִם הִנָּל אַחַר נִקְבָּה אִין הַסִּנְדֵּל לֹא מַשְׁנֶה וְלֹא מוֹרִיד וְלֹא תִשָּׁב אֵלָּא לְנִקְבָּה וְמִי טַמְאָה וַיְמִי טַהֲרָה שְׁאִפִּי' הוּא זָכַר הוּאִיל וְנִקְבָּה בַּהָּה לֹא בְצִירִי וְמִי טַמְאָתָה וַיְמִי טַהֲרָה דְנִקְבָּה שְׂהַרִי שָׁל זָכַר מַבְלָעִין חֲתוּך שָׁל נִקְבָּה וְכִי אַצְטְרִיד תִּשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקָבָה כְּגוּן שֶׁהוֹלֵד הַשְׁנִי זָכַר דִּיִּיהִבִּין לָה חֲמוּרַת טַמְאָה דְנִקְבָּה בְּשָׁבִיל הַסִּנְדֵּל וַיְמִי טַהֲר' לְזָכָר לְחוּמְרָא: גַּמ' עֲמָא וְנָל הִיא וְנִמוּס כִּין דְלָאוּ דָם הוּא וְלָאוּ מַיִם יִטְהִי אִיפָא לְמִישׁ לְנָל: כַּמָּה יוֹן חֵי כּוּ' לַשּׁוֹן גְּזֻמָּא: ה"ג רַבָּא אִמַר מֵלֹא תַנּוּ: סְכוּין שְׁחוּרִין. שְׁמַעְתִּי ל"א סְכוּין כָּלָא מוּחַ וְמַיִסְיָה אֵלָּא וְבַהֲה: מְזוּג וַיְתַר מַחֲאִי: קוּלִית עֲצַם הַיָּרֵךְ: דִּילָא שְׁמַשׁ דְּכַסְנָן וְאִלָּא שְׁמוֹ:

מסורת הש"ס

א שבת קלה.

ב פסחים מח:

ג במדבר רבה

תורה אור השלם

דבר אלי"בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דיתה מטקא [ויקרא יב, ב]

מסורת הש"ס
א תוספתא נדה
ב סוכה ד; עבודה זרה סח.
ג תוספתא בכורות; משנה בכורות; בכורות ב; מכילתא דרבי שמעון בן יוחאי; בכורות יט.
ד תוספתא נדה

תורה אור השלם

וישע יהוה אלהים לאדם ולאשתו פתנות עור ונלבשם [בראשית ג, כא]

פל־פטר רחם לכל־בשר אשר־יקריבו ליתנה באדם ובבהמה ויהי־לד אד פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור־בהמה השומאה תפדה [במדבר יח, טו]

הלא כחלב תתיכני וכגבנה תקפיאני [איוב י, י]

פְּרָשָׁתְבִּינָא שֶׁסּ הָאִישׁ: כְּסוּמְכוּם בְּרִישׁ פְּרָקִין דְּס פֿעִיר לַחוּזִיָּה מְטָמֵא מְשׁוּם נָדָה ויחיזלאה היא: בְּר' יהושע אִמְרֵה דְּמִשּׁוּם עור

היא דזלמא אָפֿילוּ בְּמֵלֵא בָּשָׂר פְּלִיגִי בִּינן דְּאִינוּ מְרַקֵּם מַעֲוָלָם לֹא הִיָּה וְלָד וּאֵע"ג דְּפִלְגִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בְּשִׁפִּיר לַחוּזִיָּה בְּמֵלֵא דְּס מוֹדָה דְּלֹאֹ וְלָד הוּא דְּדָם מוֹבִיחַ עֲלֵיוּ:

בְּעֵכּוֹר מַה שְּׁתוּכוּ עֵכּוֹר דְּאִיבֵא לְמִימַר וְלָד הִיָּה וְגַמּוּחַ: בְּצִלוֹל שְׁהוּא מֵלֵא מִיָּם צְלוּלִין: הֵינוּ יְהוֹשֻׁעַ מְשׁוּם דְּעֵכּוֹר הוּא וְאִיבֵא לְמִימַר גַּמּוּחַ וְלֹא מְשׁוּם עור קַרָּא לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּמִשּׁוּם עור לַחוּזִיָּה הֵנוּ וְלָד: אָלֹא אִי אִמְרַת טַעמָא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְשׁוּם דְּעֵכּוֹר הוּא וְאִיבֵא לְמִימַר גַּמּוּחַ

וְלֹא מְשׁוּם עור קַרָּא לִ"נ: אָלֹא לֹאֹ בְּצִלוֹל מַחְלָקַת וְתִיבְתָּא דר"נ: אָלֹא אִמְרוּ רִישָׁא בְּבִכּוּרִית בְּרַק הֵלוּקָה בְּהֵמָה מִן הַעוֹבֵד פּוֹבָדִים (דף יט:) לַעֲגוֹן לְפִטוֹר אֵת שְׂפָא אֲחֵרִיו מִתּוֹרַת בְּכוֹר: טַנּוּף לְאַחַר שְׁחָבָה מִן

הַזָּכָר וְנוֹצֵר הַנֶּלֶד גַּמּוּחַ וְכַּ הֵמָּנוּ וְיוֹצֵא הַזֶּהֻלְךְ וְאוֹתוֹ טַנּוּף פּוֹטְרָתָה מִן הַבְּכוּרָה: שְׁפִיר וְשָׁלִיֵא אִו שְׁפִיר אִו שְׁלֵיֵא: סְפוּקִי מִסְּפָקָא לֵה בְּעֵכּוֹר גּוֹפֵה אִי וְלָד הוּא אִס לֹאִו: הַבֵּא לְחִמְרָא וְהַבֵּא לְחִמְרָא גְבִי בְּכוּרַת בְּהֵמָה אִמַּר דְּלֹאֹ וְלָד הוּא וְלֹא פִטַּר אֵת הַבֵּא אֲחֵרִיו דְּאִי אִמְרַת פִּטַּר קֹא גִזִּי וְשָׁבִיד בַּה עֲבוּדָה וְזַלְמָא לֹאֹ וְלָד הוּא הֵהוּא קִמָּא וְקֹאמְתִי לִיזִי תַחֲלָה וְגַבִּי טַמְאֵת וְלָד לֹאֹל לְחִמְרָא דְּקֹאמַר וְלָד הוּא וְטַמְאָה שְׂבוּשִׁים

וְיָמִי טַהַר לֹא ס"נ דְּטִיַּבִּיכ לֵה. וְגַבִּי בְּכוֹר אִדָּם דְּהָלֵא הִיא דְּקֹאמַר פִּטַּר אֵת הַבֵּא אֲחֵרִיו וְלֹא אַכְפַּת לָן דְּאִין תַּגְשָׁה עֲבֻכּוֹר אִדָּם אָלֹא מִמּוֹן כַּהֵן ה' כְּלָטִים וְסָבִא מִמּוּנָא

לְהָלֵא דְּכַהֵן הֵנוּ מוֹצִיא מִחֲבָרִי עֲלִיו הַקִּלְיָה: הָא רַבִּי דְּאִמַּר לְעִיֵל לֹא שְׁמַעְתִּי: וְהָא רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא דְּאִמַּר מֵלֵא בָּשָׂר טַמְאָה לָהִי: וְהָא רַבִּי אֲשִׁשְׁזִיא דְּאִמַּר בְּעֵכּוֹר מַחְלָקַת: וְהָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוי דְּאִמַּר בְּצִלוֹל מַחְלָקַת: אֲחֵד זֶה וְאֲחֵד זֶה אֲחֵד עֵכּוֹר וְאֲחֵד צִלוֹל: חוֹשֶׁשֶׁת

וְיוֹשֶׁבֶת וְיָמִי טַמְאָה וְאִין לֵה וְיָמִי טַהַר דְּסָפֵק וְלָד הוּא וְלֹא נִצְאִי: לֹא דְכוּ שְׁפִיר לֹא טַהַרִי אֵת הַמַּפְלֵת שְׁפִיר מַשְׁכּוּשִׁים וְאִפִּי' בְּלָהִה יַעֲשֵׂתָא: וְהַקְדָּשָׁא אֲתַרַּה דְּשִׁמוּנָלִ: זִיג צִלוֹל: טַפִּין שֶׁל זָכוּב עֵינִי זָכוּב: וּפְּיו מְתוּם כְּחוּט הַשְּׁעָרָה סָדֵק קָטָן וְהָרָה בָּאֵלוּ חוּט הַשְּׁעָרָה מְתוּם סָס: גְּזִיתוּ גִיד אֶבֶר הַזָּכָר. וְהָא דְּתַנּוּ תַּשָּׁב לְזָכָר וְלַנְּקִבָּה אֵלְמָא מִסְּפָקָא לָן אִס

זָכָר אִס וְנָקִיבָה בְּשָׂאִין נָפֵר כּוּ הַטָּהָר מִזִּכִּי: כְּשִׁעוּרָה הִיא כְּדוּקָה לְאַרְכָּה: וְחִתוּךְ וְזִים וּכְנָגִים עֲגוּן אִין נִרְאִין בְּדֹאמְרֵיעַן תַּחֲלַת כְּרִיתוּ מִרְאשׁוֹ: כְּחֻלָּב זֵהוּ שְׂבַת זָרַע שְׁהוּא נִתֵּן וְקוֹלָט מִתַּחֲלָה בְּשַׁעַת וַעֲיֹאֲתוּ כְּחֻלָּב וְאֲחִ"פ נִגְשָׁה כְּפוּי:

המפלת פרק שלישי נדה

פְּרָשָׁתְבִּינָא. פ"ה שֶׁס אִישׁ וְכֵן בְּעֵרִוךְ וְאִינוּ בִּנְדָה פְּרַשְׁתִּבִּ"ס לָשׁוֹן פְּרַקְנֻכּוּת וּמַמְשָׁלָה: מֵלֵא בָּשָׂר מַהוּ. מִמַּתְעִי' דְּקַחְצִי מֵלֵא דְּס וּמֵלֵא מִיָּם לִיבֵא

פְּרִשְׁתִּבִּינָא דְּפּוּמְבִּדִיתָא קֹאִי לִיָּה לְאָדָא דִּיִּילָא עַד פְּלִגִּיָּה, וְכוּלִּי עֲלֵמָא קֹאִי לְפִרְשְׁתִּבִּינָא דְּפּוּמְבִּדִיתָא עַד חֲרַצִּיָּה. שְׁאֲלוּ לְפָנֵי רַבִּי: הַמַּפְלֵת שְׁפִיר מֵלֵא בָּשָׂר מַהוּ? אָמַר לָהֶם: לֹא שְׁמַעְתִּי. אָמַר לְפָנָיו רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בְּרַבִּי יוֹסִי: כִּף אָמַר אָבִא — מֵלֵא דָם טַמְאָה נָדָה, מֵלֵא בָּשָׂר טַמְאָה לִידָה. אָמַר לִיָּה: אֵילְמִלִּי דְּבַר חֲדָשׁ אָמַרְתָּ לָנוּ מְשׁוּם אָבִיָּה — שְׁמַעְנוּהָ. עַכְשָׁיו, מִדְּהָא קִמְדִיתָא פִּיחִידָאָה קֹאמַר — כְּסוּמְכוּם שְׁאָמַר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, הָא נָמִי — שְׁמָא בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַרְהָ, וְאִין הִלְכָּה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. ^[*דר"נ*]**דְּתַנַּיָּא: הַמַּפְלֵת שְׁפִיר שְׁאִינוּ מְרוּקֵם, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: וְלָד, וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִינוּ וְלָד. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ מְשׁוּם רַבִּי אוֹשְׁעִיא: מַחְלּוֹקַת בְּעֵכּוֹר, אָבֵל בְּצִלוֹל דְּבָרִי הַכֵּל אִינוּ וְלָד. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוי אָמַר: בְּצִלוֹל מַחְלּוֹקַת.** ^[*כ"י*]**איבְּעִיא לְהוּ: בְּצִלוֹל מַחְלּוֹקַת, אָבֵל בְּעֵכּוֹר דְּבָרִי הַכֵּל וְלָד, אוּ דִלְמָא בִּין בִּזָּה וּבִין בִּזָּה מַחְלּוֹקַת? תִּיקוּ.**

מִיתִיבִי: אַתּ זוּ דָרַשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא — "וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּישֵׁם", מְלַמֵּד שְׁאִין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה עוֹר לְאָדָם אָלֹא אִם בֶּן נוֹצֵר. אֵלְמָא: בְּעוֹר תִּלְיָא מִילָתָא, לֹא שְׁנָא עֵכּוֹר וְלֹא שְׁנָא צִלוֹל. אִי אָמַרְתָּ בִּשְׁלָמָא בְּצִלוֹל מַחְלּוֹקַת — הִיִּינוּ דְּאִיצְטְרִיָּה קִרָּא, אָלֹא אִי אָמַרְתָּ בְּעֵכּוֹר מַחְלּוֹקַת — לָמָּה לִי קִרָּא? סְבָרָא בְּעֲלֵמָא הוּא! אָלֹא שְׁמַע מִיַּנָּה: בְּצִלוֹל מַחְלּוֹקַת, שְׁמַע מִיַּנָּה. וְכֵן אָמַר רַב נַחֲמָן, אָמַר רַבָּה בַר אַבּוּה: מַחְלּוֹקַת בְּעֵכּוֹר, אָבֵל בְּצִלוֹל — דְּבָרִי הַכֵּל אִינוּ וְלָד. ^[*כ"י*]**אִיתִיבִיָּה רַבָּא לְרַב נַחֲמָן: אָלֹא אָמַרוּ, סִימָן וְלָד בְּבַהֲמָה דָּקָה — טִינּוֹת, בְּגָסָה — שְׁלִיָּא, בְּאִשָּׁה — שְׁפִיר וְשְׁלִיָּא. וְאֵילוּ שְׁפִיר בְּבַהֲמָה לֹא פִטַּר, אִי אָמַרְתָּ בִּשְׁלָמָא בְּצִלוֹל מַחְלּוֹקַת — מְשׁוּם הָכִי. אִשָּׁה דְּרַבִּי בַּה קִרָּא, פִּטַּר בַּה שְׁפִיר; בְּבַהֲמָה דִּלָּא רַבִּי קִרָּא, לֹא פִטַּר בַּה שְׁפִיר.**

אָלֹא אִי אָמַרְתָּ בְּעֵכּוֹר מַחְלּוֹקַת, מִכְּדִי סְבָרָא הוּא, מֵאִי שְׁנָא אִשָּׁה, וּמֵאִי שְׁנָא בְּהֵמָה? מִי סְבָרְתָּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִכְּשִׁיט פְּשִׁיט לִיָּה? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סְפוּקִי מְסַפָּקָא לִיָּה, וְאִזִּיל הָכָא לְחוּמְרָא וְהָכָא לְחוּמְרָא. גְּבִי אִשָּׁה, דְּמִמוּנָא הוּא — סָפֵק מְמוּנָא לְקוּלָּא. גְּבִי בְּהֵמָה, דְּאִיסוּרָא הוּא דְּאִיבֵא לְגַבִּי גִיזָה וְעֲבוּדָה — סָפֵק אִיסוּרָא לְחוּמְרָא: הָכִי נָמִי גְבִי אִשָּׁה — סָפֵק טוּמְאָה לְחוּמְרָא. וּמִי מְסַפָּקָא לִיָּה? וְהָא קִרָּא קֹאמַר! מִדְּרַבְּנִי, וּקְרָא אֶסְמִכְתָּא בְּעֲלֵמָא הוּא. אָמַר לִיָּה רַב חֲנַנְיָא בַר שְׁלָמִיא לְרַב: הָא רַבִּי, הָא רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בְּרַבִּי יוֹסִי, וְהָא רַבִּי אוֹשְׁעִיא, וְהָא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוי — מָר כְּמָאֵן סְבִירָא לִיָּה? אָמַר לִיָּה: אָנִי אוֹמַר אֲחָד זֶה וְאֲחָד זֶה, אִינָּה חוֹשְׁשֶׁת. וּשְׁמוּאֵל אָמַר: אֲחָד זֶה וְאֲחָד זֶה חוֹשְׁשֶׁת. וְאִזְדָּא שְׁמוּאֵל לְטַעְמִיָּה, דְּכִי אָתָּא רַב דִּימִי אָמַר: מַעוּלָם לֹא דְכוּ שְׁפִיר בְּנַהֲרַדְעָא, לְכַר מַהֲהוּא שְׁפִירָא דְּאָתָּא לְקַמִּיָּה דְּשִׁמוּאֵל, דְּמַנְחַ עֲלִיָּה חוּט הַשְּׁעָרָה מִהֵאִי גִיסָא וְחִזָּה מִהֵאִי גִיסָא. אָמַר: אִם אֵיתָא דּוֹלָד הוּאִי —

לֹא הָוָה זִיג פּוּלִי הֵאִי. ^[*דר"נ*]**וְאָם הִיָּה מְרוּקֵם וְכוּ'. תַּנּוּ רַבְּנִי: אִיזְהוּ שְׁפִיר מְרוּקֵם? אָבִא שְׁאוּל אוֹמַר: תַּחֲלַת בְּרִיִיתוֹ מִרְאשׁוֹ, וּשְׁתִּי עֵינָיו כְּשִׁתִּי טִיפִין שֶׁל זָכוּב. תְּנִי רַבִּי חֲזִיָּא: מְרוּחְקִין זֶה מִזָּה. שְׁנֵי חוּטְמִין כְּשִׁתִּי טִיפִים שֶׁל זָכוּב.** ^[*דר"נ*]**תְּנִי רַבִּי חֲזִיָּא: וּמְקוּרְבִין זֶה לָזֶה, וּפְּיו מְתוּם כְּ"חוּט הַשְּׁעָרָה", וּגְזִיתוֹ כְּ"עֲדָשָׁה", וְאָם הִיָּתָה נִקְבָּה — נִדּוּנָה כְּ"שְׁעוּרָה" לְאַרְכָּה. וְחִתוּהָ דִדָּים וְרַגְלִים אִין לוֹ, וְעֲלִיו מְפוֹרָשׁ בְּקַבְלָה: "הֲלֹא כְחֻלָּב תִּתִּיכְנִי וּכְגַבִּינָה תִקְפִּיאֲנִי עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבִּישֵׁנִי וַעֲצָמוֹת וּגִידִים תְּסוּכְכֵנִי חַיִּים וְחֹסֵד עֲשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקַדְתָּהּ שְׁמָרָה רַחוּמִי".** ^[*דר"נ*]**וְאִין בּוֹדְקִין אוֹתוֹ בְּמִים — שְׁהַמִּים עֲזִין וְטוֹרְדִין**

כה.

 עיין משפּט בַּר מַצּוּה
--

א מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' ד':‏‏
ב סמג עשין ריא, סמג עשין קמד, טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' כג:

ג מוּי' פד' מַהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' י':‏‏
ד מוּי' פו"א מַהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' יד':

ה מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' ב':‏‏

ו מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' יד':‏‏

ז סמג לאוין קיא:

ח מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' ג':‏‏

ט סמג לאוין קיא:

י מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' ג':‏‏

יא סמג לאוין קיא:

יב מוּי' פֿי' מַהל' איסורי ביאה הל' ג':‏‏

^[1]

עין משפט גור מצורה

א סמג לאוין קינא:

ב מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ג סמג לאוין קינא:

ד מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ה סמג לאוין קינא:

ו מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ז סמג לאוין קינא:

ח מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ט סמג לאוין קינא:

י מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

יא מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

יב מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

יג מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

יד מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

לידע אס זכר הוא. הא דאמר גויתו כבעגשה לא שמקומו בולט אלא שמקומו נכר כבעגשה: קא משמע לן אימא שניהם הזריעו בבת אחת. נר"ת שפרש דאין

מתעשרת וחזקת ומתעשרת ואפילו נפל אחי שפיר ונ"ל שהזריעו בבת אחת אבל לפרש"י שפרש גפי ג' נשים משמשות צמודך מעשרת שמה תששה עברה סגול שולג אחרון ממנה ערה הראשונה והא דאין אשה חזקת ומתעשרת הינו בן תימא (דאין) נפל חזקת ומתעשרת לא הנה צ"ל הכא אימא שניהם הזריעו בבת אחת והל"ל בביאה תחלה הזריעה היא תחלה ובביאה שניה הזריע הוא תחלה ומיהו י"ל דבעגון זה בב' ביאות אין חדוש למחני תשב לזכר ולנקבה דפשיטא דפעמים הוא מקריע תחלה ופעמים היא ולא אמר מההאי זכר האי גמי זכר אבל בביאה אחת סד"א מדהאי זכר האי גמי זכר קמ"ל אימא שניהם הזריעו בבת אחת ומיהו קשה מעלן דלא אמרינן בביאה אחת מדהאי זכר האי גמי זכר אימא לעולם אמרי' ומחני' בב' ביאות ואשמועינן מחני' דסגול הוי נלד אף בלא עזרת פגים ולאפוקי מעדותו של רבי נחמיה ואע"ג דבבב' אשמעינן בבכורות ובכריתות דמיימי בםמוך דסגול הוא נלד מ"מ אצטריך גמי לאשמועינן דהוי נלד לעגון גדה וי"ל דהינו דקמשני בלשון שני ומיהו תמה גס לפר"ת דלקמן (גדה דף כח.) גפי זכר וטמטום משני גמי שהזריעו שניהם בבת אחת ותרתוי למה לי ואי אתא לאשמועינן דהוי נלד והא דבב' דהיא ב' דרישא טמטום או אפירגנים תשב לזכר ולנקבה:

המפלת פרק שלישי נדה

וטורדין אותו ממוחין: ברי רמש: ומענגע באותו מסבבך הדיקס שיש דבר הענעב הינו גיד דאי

וטורדין אותו, אלא בודקין אותו בשמן — ששהשמן רה ומצחצחו, ואין רואין אלא בחמה. פיצד בודקין אותו? פיצד בודקין אותו? כדאמרינן! אלא, במה בודקין אותו לידע אם זכר הוא אם נקבה היא? אבא שאול בר נש, ואמרי לה אבא שאול בר רמש, אומר: מביא קיסם שראשו חלק, ומנענע באותו מקום, אם מסבסב — בידוע שזכר הוא, ואם לאו — בידוע שנקבה היא. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבובה: לא שנו אלא מלמטה למעלה, אבל מן הצדדין — אימא פותלי בית הרחם נינהו. אמר רב אדא בר אבהו: תנא, אם היתה נקבה — נדונה בשעורה סדוקה. מתקיה לה רב נחמן: ודילמא חוט של ביצים נינהו? אמר אבוי: השתא ביצים גופייהו לא ידיעי, חוט של ביצים ידיע? אמר רבי עמרם, תנא: שתי ירכותיו פשגי חוטיין של זהורית. ואמר רבי עמרם עלה: כשל ערב. ושגי זרועותיו פשגי חוטיין של זהורית, ואמר רבי עמרם עלה: כשל שתי. אמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא, לא תעביד עובדא עד שישעיר. ומי אמר שמואל הכי? והאמר שמואל: אחת זו ואחת זו חוששת! אמר רב אמי בר שמואל: לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל — לחוש חוששת, ימי טהרה לא יהבינן לה עד שישעיר. למימרא דמספקא ליה לשמואל? והא ההוא שפירא דאתאי לקמיה דמר שמואל, אמר: הא בר ארבעין וחד יומא, וחשיב מיומא דאזלא לטבילה עד החו יומא, ולא הוה אלא ארבעין יומין, ואמר להו: האי בנדה בעל; בפתייה, ואודי! שאגי שמואל, דרב גובריה. המפלת סגול וכו'. תנו רבנן: סגדל דומה לדג של ים, מתחלתו ולד הוא, אלא שגורצר. רבן שמעון בן גמליאל אומר: סגדל דומה ללשון של שור הגדול. משום רבותינו העידו: סגדל צריה צורת פנים. אמר רב יהודה, אמר שמואל: הלכה, סגדל צריה צורת פנים. אמר רב אדא, אמר רב יוסה, אמר רבי יצחק: סגדל צריה צורת פנים, ואפילו מאחוריו. משל לאדם שפטר את חבירו, והחזיר פניו לאחוריו. בימי רבי ינאי, בקשו לטהר את הסגדל שאין לו צורת פנים. אמר להם רבי ינאי: טיהרתם את הוולדות! והתננא: משום רבותינו העידו: סגדל צריה צורת פנים! אמר רב ביבי בר אבבי אמר רבי יוחנן: מעדותו של רבי נחמיה נשנית משנה זו. אמר רבי זעירא: זכה בה רב ביבי בשמעתיא, דאנא והוא הוינא יתבין קמיה דרבי יוחנן פי אמרה להא שמעתא, וקדם איהו ואמר וזכה בה. לממה הזכירו סגדל, והלא אין סגדל שאין עמו ולד? אי דאתילידא נקבה בהדיה — הכי גמי, הכא במאי עסקינן — דאתיליד זכר בהדיה.^(ט) מהו דתימא: הואיל ואמר רב יצחק בר אמי, אשה מזרעת תחילה — יולדת זכר, איש מזריע תחלה — יולדת נקבה, מדהא זכר — הא גמי זכר. קא משמע לן: אימא שניהם הזריעו בבת אחת, האי זכר והאי נקבה.^(ז) דבב' אחר: שאם תלד נקבה לפני שקיעת החמה, וסגדל לאחר שקיעת החמה — מונה תחלת נדה לראשון, ותחלת נדה לאחרון. סגדל דתנן

גבי

מקום מלמטה למעלה בדאמר בםמוך: אס נקבה ליבא עובבא: מלמטה למעלה שהרי בםזק השעורה אין עובב לארפה: תנא אס הזתה נקבה נדונה כשעורה סדוקה לאוסופי ולפרושי אתא דלעיל תני נדונה כשעורה ולא תני סדוקה: חוט מדביל מלמטה למעלה בין ב' הביצים והרקה עמוך בבבב: לא ודיעי אין נבדין מחמת קטנו: שתי ירכותיו כשהוא מתחיל להבראות בבבבך וזיס ונגליס: ערב עבה משמי: לא תעביד עבדא לגשיותו ולד עד שיהא לו שערות בראשו: לחוש חוששת להקמיר ולשב כבישים: כפמה ואורי אלמא היה בקי ביצרת הנלד: דרב גובריה הוא בקי ואין בלן בקיאי: גג של ים גג יש פיס ושמו סגול: אלא שגרצר נמשך: לשון של שור הגדול דהינו פניו טוחות. ואע"ג דאוקמינן לגייל פניו טוחות אין אמו טמאה גפי סגול וזאי אמו טמאה גדה (סגול) קולד שעמו מוכיח עליו קולד הוא אלא שמוק ע"י חבירו דקדחקו: צריך עזרת פגים אפי' מאחוריו כלומר אפי' אינו אלא מאחוריו הוי נלד: שפטר הבבוי על לחיו: משנה זו דתתני צריך עזרת פגים מעדותו של רבי נחמיה נשנית הוא השיב עליה בבית המדרש ויחיבאה היא: זכה בה רב ביבי בשמעתיא מלו גרס לומר שמועה זו וקדמי פגס אי שמעתיא מר' יוחנן דמעדותו של רבי נחמיה נשנית ולא זכיתי לאומרה: והלא אין סגול שאין עמו נלד וכלא סגול גמי הויא טמאה גדה: אי דאיתליד נקבה כההה ה"נ דלא היה צריך להזכירו דיש לה גמי טמאה וטהרה הנקבה שאפלו הוא זכר גמור פי איבא נקבה כההה יושבת לנקבה גמי טמאה וטהרה ושל זכר מדלגיס בבבב: דאיתליד זכר כההה ומספקי' לסגול בבבבה ויושבבת כבישים לטמאה אבל טהרה הנקבה לא והבין לה דלמא זכר הוא: האי גמי זכר ולא תשב אלא לזכר קמ"ל כו': ד"א אפי' נלדה עמו נקבה צריך להזכיר ספק סגול: שאס תפיל שנים אחד לפני שקיעת החמה ואחד לאחר שקיעת החמה מונה תחלת נדה לראשון ותחלת נדה לאחרון וה"ג לה בבבבבבב. וה"פ שאס תפיל שניהם נקבה לפני שקיעת החמה וסגול לאחר שקיעה מונה לאחר שזכרו גמי טהר לראשון תחלת נדה וכן לאחרון כגון אס תרקה ביום שמונים ואחד לראשון הויא תחלת נדה דלמא סגול שולד לאחר שקיעה זכר הוא וכלו גמי טהר שלו בסוף מ' ולא משגי בטר פ"א הנקבה ובבבבבב ותרקה בב' לראיתה ותרצה להיות סופרת יום כנגד יום אמרינן דלמא סגול נקבה הנה ומשוך גמי טהר שלו עד פ"א לראשון ומה דכרתה ביום פ"א לראשון כס טהר הוא ושבבשו מה שהיא רואה ביום פ"א תחלת נדה הוא והינו תחלת נדה לאחרון ובהכי הויא מהלכות דלא ודיעין בבב' ראייה בבבבבבב אי נדה היא אי שומרת יום כנגד יום. לשנא אחרניא גרבי' שאס תלד נקבה לפני שקיעה וסגול לאחר שקיעה מונה תחלת גדה מן האחרון וסוף גדה מן הראשון. וה"פ אפלו היבא דאיתליד נקבה כההה הצרכ סגול שאס תלד נקבה לפני שקיעה והסגול שהוא ספק זכר לאחר שקיעה מונה תחלת גדה דהינו גמי טמאה מן האחרון דלמא סגול גמי נקבה היא ומעינן משה י"ד שהוא ט"ו לראשון וסוף גדה דהינו גמי טהר מעין מן הראשון להקמיר שאס תרקה

ביום פ"א דהינו פ' לאחרון מטמינן לה משום גדה דאמרי' סגול זכר הנה והכי ארבעים יום ששלמו גמי טהר שלו ונקבה תמימתא גמי השתא כלו לסו והינו צרכ' דאי לאו סגול הוי מננה גמי גמי טמאה לראשון ולא מטמאה אלא י"ד והשתא ותבה ט"ו ואי הנה פשיטא לן שהסגול נקבה היא לא הויא תחלת נדה עד פ"ב לראשון דבתר נלד אחרון אזלינן:

מסורת הש"ס

א לקמן כח. לקמן לא.

ב תוספתא נדה

מסורת הש"ס
א משנה נדה
ב בכורות כב; לעיל יח.
ג תוספתא נדה
ד ראש השנה כז:
ה משנה אהלות
תורה אור השלם

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדור כפת תמרים ונצנץ עץ-עבת וערבי-נחל ושמתם לפני יתרה אלהיכם שבעת ימים [ויקרא כג, ט]

וזוה הכהן ולקח למשהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושיני תולעת ואזב [ויקרא יד, ד]

פסכת תשובו שבעת ימים קל-האזרח בישאל ישובו פסכת [ויקרא כג, מב]

גַּבִּי בְכוּרוֹת דִּקְתָּנִי (בְּכוּרוֹת דף מו.). הַמִּסְלָת סִנְדֵּל הֵבֵא אֲחֵרָיו בְּכוֹר לְנַחֲלָה וְאִין סִנְדֵּל. דְּלִית לָהּ חַיִּיתָא עַד שְׁנֵינָא רַבּוּי חֶבֶל גַּבִּי בְכוּרוֹת, לְמָאי הִלְכְתָּא? א"ל לְבָא אַחֲרֵיו — בְּכוֹר לְנַחֲלָה, וְאִין בְּכוֹר לְכַהֵן. סִנְדֵּל דִּתְנִן גַּבִּי פְרִיתוֹת, לְמָאי הִלְכְתָּא? ר"שׁאם תִּלְד וְלֹד דִּרְה דּוֹפֵן, וְסִנְדֵּל דִּרְה רַחֵם — דְּמִיִּיתָא קֶרְפֵּן אֶסְנִידֵּל.[[][ⓘ]]וְלֶרְבִּי שְׁמַעוֹן, דֹּאמַר: יוֹצֵא דִרְה דּוֹפֵן וְלֹד מַעֲלִיא הוּא — מָאי אִיכָא לְמִימַר? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: שְׁאם תִּלְד וְלֹד בְּגִיּוֹתָהּ, וְסִנְדֵּל לְאַחַר שְׁנַת־גִּיּוּרָה — דְּמִיִּיתָא קֶרְפֵּן אֶסְנִידֵּל. אַמְרוּהּ רַבְּנֵן קַמִּיָּה דְרַב פִּפְּא, וּמִי אֵיתְנַהּוּ לְהִנֵּי שִׁינוּיִי? וְהָא תְנִינָא: כְּשֶׁהֵן יוֹצֵאִין — אִין יוֹצֵאִין אֶלְא כְּרוּכִין! אָמַר רַב פִּפְּא: שְׁמַע מִינָּהּ, מְכַרְה פֶּרִיָּה לִיָּה וְלֹד לְסִנְדֵּל אַפְלָגִיָּה, וּמִשְׁלַחִיָּה לִיָּה כְּלָפִי רִישִׁיָּה. גַּבִּי בְכוּרוֹת, כְּגוֹן שְׁיִצְאוּ דִרְה רִאשִׁיהֶם, דְּסִנְדֵּל קָדִים וְנִפְיָק. גַּבִּי פְרִיתוֹת, שְׁיִצְאוּ דִרְה מְרַגְלוֹתֵיהֶם, דְּוֹלֵד קָדִים וְנִפְיָק. רַב הוּנָא בַר תַּחֲלִיפָא מְשַׁמִּיָּה דִרְבָּא אָמַר: אֶפִּילוּ תִימָא מְצוּמָצְמִין, וְאִיפּוּה שְׁמַעְתָּתָא. גַּבִּי בְכוּרוֹת — שְׁיִצְאוּ דִרְה מְרַגְלוֹתֵיהֶם, וְלֹד דְּאִית בֵּיה חַיּוּתָא סְרִיָּה וְלֹא נִפְיָק, סִנְדֵּל דְּלִית בֵּיה חַיּוּתָא שְׁרִיק וְנִפְיָק. גַּבִּי פְרִיתוֹת — שְׁיִצְאוּ דִרְה רִאשִׁיהֶן, וְלֹד דְּאִית בֵּיה חַיּוּתָא מְדַנְפִיק רִישִׁיָּה הוּיָא לִידָהּ, סִנְדֵּל עַד דְּנִפְיָק רּוֹבִיָּה.[[][ⓘ]]מִתְנַי' שְׁלִיא בְּבִית — הַבֵּית טָמֵא, לֹא שְׁהַשְׁלִיא וְלֹד, אֶלְא שְׂאִין שְׁלִיא בְּלֹא וְלֹד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: נִימּוֹק הוֹלֵד, עַד שְׁלֹא יֵצֵא.[[][ⓘ]]גַּמְ' תְּנוּ רַבְּנֵן: שְׁלִיא — תַּחֲלָתָהּ דּוּמָּה לַחוּט שֶׁל עָרֵב, וְסוּפָּה דּוּמָּה כְּתוּרְמוֹס, וַחֲלוּלָה כְּחֻצְיָרָת, וְאִין שְׁלִיא פְּחוּתָהּ מִטְּפַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: שְׁלִיא דּוּמָּה לְקוּרְקָבֵן שֶׁל תְּרַנְגּוּלִין, שְׁהִדְקִין יוֹצֵאִין מִמֶּנָּה. תְּנִינָא: רַבִּי אוֹשְׁעִיא זְעִירָא דִמֶּן חֲבֵרְיָא — חֲמִשָּׁה שִׁיעוּרֵן טַפַּח, וְאֵלוּ הֵן: שְׁלִיא, שׁוּפָר, שְׂדֵרָה, דּוֹפֵן סוּפָּה, וְהַאזוּב.[[][ⓘ]]שְׁלִיא — הָא דְאָמְרוּ. שׁוּפָר — דִּתְנִנָּא: כַּמָּה יְהֵא שִׁיעוּר שׁוּפָר? פִּירִשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן גַּמְלִיאֵל: כִּדִּי שְׂיֹאחֲזוּנּוּ כִּידּוֹ, וְיִרְאֵה לְכָאן וּלְכָאן טַפַּח.[[][ⓘ]]שְׂדֵרָה מָה הִיא? דְאָמַר רַבִּי פֶרַנְה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂדֵרוֹ שֶׁל לוֹלֵב צִרְיָה שְׂיֵהֵא יוֹצֵא מִן הַיָּדָס טַפַּח. דּוֹפֵן סוּפָּה — דִּתְנִנָּא: שְׁתֵּים כַּהֲלָכָתָן, שְׁלִישִׁית אֶפִּילוּ טַפַּח. אַזוּב — דִּתְנִי רַבִּי חֲזִיא: אַזוּב טַפַּח. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַר פִּפְּא: דְרִישׁ שִׁילָא אִישׁ כֹּפֵר תַּמְרָתָא — תֵּלַת מִתְנִיָתָא, וְתַרְתִּי שְׁמַעְתָּתָא, שִׁיעוּרָא טַפַּח. תַּרְתִּי? חֲדָא הִיא! אָמַר אַבְיִי: אִימָא — אָמַר רַבִּי חֲזִיא: אַזוּב טַפַּח.[[][ⓘ]]וְתוּ לִיכָא? וְהֵאִיכָא טַפַּח עַל טַפַּח עַל רוּם טַפַּח מְרוּבָּע — מְבִיא אֶת הַטּוּמְאָה, וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה. טַפַּח קְאָמְרִינוּ, טַפַּח עַל טַפַּח לֹא קְאָמְרִינוּ. "וְהָא אִיכָא אַכֵּן הַיּוֹצֵא מִן הַתְנוּר טַפַּח, וּמִן הַפִּירָה שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת — חֲבוּר! כִּי קְאָמְרִינוּ הִיכָא דְבִצִּיר מִטְּפַח לֹא חֲזִי, אֲבָל הָכָא, כָּל שְׁפֵן דְּבִצִּיר מִטְּפַח — יִד תְנוּר הוּא. וְהֵאִיכָא

סִנְדֵּל. דְּלִית לָהּ חַיִּיתָא עַד שְׁנֵינָא רַבּוּי חֶבֶל גַּבִּי בְכוּרוֹת, לְמָאי הִלְכְתָּא? א"ל לְבָא אַחֲרֵיו — בְּכוֹר לְנַחֲלָה, וְאִין בְּכוֹר לְכַהֵן. סִנְדֵּל דִּתְנִן גַּבִּי פְרִיתוֹת, לְמָאי הִלְכְתָּא? ר"שׁאם תִּלְד וְלֹד דִּרְה דּוֹפֵן, וְסִנְדֵּל דִּרְה רַחֵם — דְּמִיִּיתָא קֶרְפֵּן אֶסְנִידֵּל.[[][ⓘ]]וְלֶרְבִּי שְׁמַעוֹן, דֹּאמַר: יוֹצֵא דִרְה דּוֹפֵן וְלֹד מַעֲלִיא הוּא — מָאי אִיכָא לְמִימַר? אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: שְׁאם תִּלְד וְלֹד בְּגִיּוֹתָהּ, וְסִנְדֵּל לְאַחַר שְׁנַת־גִּיּוּרָה — דְּמִיִּיתָא קֶרְפֵּן אֶסְנִידֵּל. אַמְרוּהּ רַבְּנֵן קַמִּיָּה דְרַב פִּפְּא, וּמִי אֵיתְנַהּוּ לְהִנֵּי שִׁינוּיִי? וְהָא תְנִינָא: כְּשֶׁהֵן יוֹצֵאִין — אִין יוֹצֵאִין אֶלְא כְּרוּכִין! אָמַר רַב פִּפְּא: שְׁמַע מִינָּהּ, מְכַרְה פֶּרִיָּה לִיָּה וְלֹד לְסִנְדֵּל אַפְלָגִיָּה, וּמִשְׁלַחִיָּה לִיָּה כְּלָפִי רִישִׁיָּה. גַּבִּי בְכוּרוֹת, כְּגוֹן שְׁיִצְאוּ דִרְה רִאשִׁיהֶם, דְּסִנְדֵּל קָדִים וְנִפְיָק. גַּבִּי פְרִיתוֹת, שְׁיִצְאוּ דִרְה מְרַגְלוֹתֵיהֶם, דְּוֹלֵד קָדִים וְנִפְיָק. רַב הוּנָא בַר תַּחֲלִיפָא מְשַׁמִּיָּה דִרְבָּא אָמַר: אֶפִּילוּ תִימָא מְצוּמָצְמִין, וְאִיפּוּה שְׁמַעְתָּתָא. גַּבִּי בְכוּרוֹת — שְׁיִצְאוּ דִרְה מְרַגְלוֹתֵיהֶם, וְלֹד דְּאִית בֵּיה חַיּוּתָא סְרִיָּה וְלֹא נִפְיָק, סִנְדֵּל דְּלִית בֵּיה חַיּוּתָא שְׁרִיק וְנִפְיָק. גַּבִּי פְרִיתוֹת — שְׁיִצְאוּ דִרְה רִאשִׁיהֶן, וְלֹד דְּאִית בֵּיה חַיּוּתָא מְדַנְפִיק רִישִׁיָּה הוּיָא לִידָהּ, סִנְדֵּל עַד דְּנִפְיָק רּוֹבִיָּה.[[][ⓘ]]מִתְנַי' שְׁלִיא בְּבִית — הַבֵּית טָמֵא, לֹא שְׁהַשְׁלִיא וְלֹד, אֶלְא שְׂאִין שְׁלִיא בְּלֹא וְלֹד. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: נִימּוֹק הוֹלֵד, עַד שְׁלֹא יֵצֵא.[[][ⓘ]]גַּמְ' תְּנוּ רַבְּנֵן: שְׁלִיא — תַּחֲלָתָהּ דּוּמָּה לַחוּט שֶׁל עָרֵב, וְסוּפָּה דּוּמָּה כְּתוּרְמוֹס, וַחֲלוּלָה כְּחֻצְיָרָת, וְאִין שְׁלִיא פְּחוּתָהּ מִטְּפַח. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: שְׁלִיא דּוּמָּה לְקוּרְקָבֵן שֶׁל תְּרַנְגּוּלִין, שְׁהִדְקִין יוֹצֵאִין מִמֶּנָּה. תְּנִינָא: רַבִּי אוֹשְׁעִיא זְעִירָא דִמֶּן חֲבֵרְיָא — חֲמִשָּׁה שִׁיעוּרֵן טַפַּח, וְאֵלוּ הֵן: שְׁלִיא, שׁוּפָר, שְׂדֵרָה, דּוֹפֵן סוּפָּה, וְהַאזוּב.[[][ⓘ]]שְׁלִיא — הָא דְאָמְרוּ. שׁוּפָר — דִּתְנִנָּא: כַּמָּה יְהֵא שִׁיעוּר שׁוּפָר? פִּירִשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן גַּמְלִיאֵל: כִּדִּי שְׂיֹאחֲזוּנּוּ כִּידּוֹ, וְיִרְאֵה לְכָאן וּלְכָאן טַפַּח.[[][ⓘ]]שְׂדֵרָה מָה הִיא? דְאָמַר רַבִּי פֶרַנְה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: שְׂדֵרוֹ שֶׁל לוֹלֵב צִרְיָה שְׂיֵהֵא יוֹצֵא מִן הַיָּדָס טַפַּח. דּוֹפֵן סוּפָּה — דִּתְנִנָּא: שְׁתֵּים כַּהֲלָכָתָן, שְׁלִישִׁית אֶפִּילוּ טַפַּח. אַזוּב — דִּתְנִי רַבִּי חֲזִיא: אַזוּב טַפַּח. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַר פִּפְּא: דְרִישׁ שִׁילָא אִישׁ כֹּפֵר תַּמְרָתָא — תֵּלַת מִתְנִיָתָא, וְתַרְתִּי שְׁמַעְתָּתָא, שִׁיעוּרָא טַפַּח. תַּרְתִּי? חֲדָא הִיא! אָמַר אַבְיִי: אִימָא — אָמַר רַבִּי חֲזִיא: אַזוּב טַפַּח.[[][ⓘ]]וְתוּ לִיכָא? וְהֵאִיכָא טַפַּח עַל טַפַּח עַל רוּם טַפַּח מְרוּבָּע — מְבִיא אֶת הַטּוּמְאָה, וְחוֹצֵץ בִּפְנֵי הַטּוּמְאָה. טַפַּח קְאָמְרִינוּ, טַפַּח עַל טַפַּח לֹא קְאָמְרִינוּ. "וְהָא אִיכָא אַכֵּן הַיּוֹצֵא מִן הַתְנוּר טַפַּח, וּמִן הַפִּירָה שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת — חֲבוּר! כִּי קְאָמְרִינוּ הִיכָא דְבִצִּיר מִטְּפַח לֹא חֲזִי, אֲבָל הָכָא, כָּל שְׁפֵן דְּבִצִּיר מִטְּפַח — יִד תְנוּר הוּא. וְהֵאִיכָא

תְנוּרָי

רִאשׁוּ לֹא אַע"ג דְּשְׁמוּאֵל דְאָמַר אִין הִרָאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים אֶתְרַבַּב בְּפ"י יֵשׁ בְּכוֹר (בְּכוּרוֹת דף מו:.) נִפְל דְּאִית לִיָּה עֲרַת פְּטִיס עֲדִיף מִסְנְדֵּל וְהָא דְקָאמַר וְלֹד דְּאִית לָהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ רִישָׁה לֹאֹ דְנוּקָא דְאִית בַּהּ חַיִּיתָא דְהָא אֲפִי' לִית בַּהּ חַיִּיתָא כִּינֵן דְאֶתְרַבַּב שְׁמוּאֵל וְעוֹד דְמִשְׁמַע צִירוּשְׁלָמִי דְוֹלֵד שְׁעֵס הַסְנְדֵּל חִינּוּ מִתְנַבֵּס אֶלְא כְלוּמַר שְׁרָאוי לַחַיּוּת דְהִינוּ שְׁנַגְמַר בְּעִצְרַת פְּטִיס ור"ח גָּרִיס וְלֹד דְאִית בַּהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ רַבִּי' סִנְדֵּל דְלִית בַּהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ כּוּלִיָּה פִי' רַבָּה רַב הִרָאשׁ כּוּלִיָּה כַּל הִרָאשׁ רַבֵּל כַּל הַגּוֹף פְּטִיטָא אֶלָּא צִרְיָן דְרַבּוּ כַּכּוּ: שְׂדֵרָה טַפַּח. ור"ת תַּקְשִׁי הֵן בְּרִיתָא לְרַב יְהוֹדָה אָמַר שְׁמוּאֵל דְאָמַר צִרְיָן שְׁנֵינָא נִלְבָּב מִן הַדָּס טַפַּח וְלֹא מִצִּירָךְ שְׂדֵרָה וּפְלַגִּי עַל ר' פֶּרַנְה וי"ל אֶלָּא מִתְנַיָּא בִּי ר' חִיא וּבִי ר' אוֹשְׁעִיא אִי נְמִי בְּבִרְיָתָא לֹא תַנִּי שְׂדֵרָה אֶלָּא שְׁה־ס קַבַּע בְּבִרְיָתָא שְׂדֵרָה מְשׁוּס דְקִיס לֵן הֵב וְאִם תֵּאמַר דְטַפַּח זֶה קָנוּ דְמַפְרָשׁ הָתָם אִמְתָּה בַּת ה' טַפְּסִיס עָשָׂה אוֹתָהּ בַּת ו' צֹא מִסָּה ג' לְהַדָּס וְאֶחָד לְנוֹלָב וַיֵּשׁ לוֹמַר דְמַכַּל מְקוּם כִּינֵן דְאִיפֵּא שֵׁס טַפַּח עֲלִיָּה תַּשִּׁיב לִיָּה הָבֵא עִם שְׂאֵר טַפְּסִיס אִי נְמִי טַפַּח דְנוֹלָב לֹא תֵאִי אֲטַפְּסִיס קְטוּיִס וְלֹא תֵאִי קְטוּיִס כ"א אֲטַפְּסִיס שֵׁל הַדָּס: וַתּוּ לִיבֵּא. וְאִם תֵּאמַר וְהָא אִירָא בְּהַמּוּכַר אֶת הַסְפִּינָה (כ"ב דף פט.) קִנָּה שֵׁל מֵאֲנִיָּס טַפַּח וּבִהַעוּר וְהִרְטַב (חֲלוּן דף קכג.) בְּבִי רַחֲמִיָּה טַפַּח גַּס בְּטַרְפוֹת יֵשׁ דְשַׁעוּרוֹ טַפַּח וְלִפִּי הַמַּסְקָא אֶלָּא אִירְבִּי דְדַרְבְּנֵן אֶלָּא בְּדַבְּרֵיב וְלֹא מִפְרָשׁ שַׁעוּרִיָּהוּ אֲתִי שְׁפִיר: מִן הַתְנוּר טַפַּח. הִינוּ לְהוֹצִיא הַטּוּמְאָה שְׂאִם נְטִמָּא הַתְנוּר מֵתוּכוּ נְטִמָּא הֵיךְ דְחָשִׁיב כְּגוֹף הַתְנוּר דִּאֵף עַל גַּב דְאִין הַתְנוּר מְחַבֵּל טְמֵאָה מַגְבּוּ אִם נְטִמָּא תוּכוּ גַבּוּ נְמִי טְמֵא בְּדָאמַר פ' אֵלוּ דְבָרִיס (בְּרַכּוֹת דף נב:) דְנְטִמָּא תוּכוּ כֵּלָן טְמֵאִין וּבַת"כ נְמִי אָמַר מְרַבָּה מִשַׁת לְטִמָּא מִמִּשַׁת לְטִמָּא שְׁמַטְמָא אֲחֵרִיס מַגְבּוּ וְאִינוּ מִטְּמֵא מַגְבּוּ וַיִּד דִּין גַּב יֵשׁ לָהּ וְאִם נָנַע הֶשְׁכֵּן לִיד לֹא נְטִמָּא הַתְנוּר בְּדִאמְרִינוּ בְּתוּסָפְתָא (כ"ק דְּבָלִיס פ"י) אִין טְמֵאָה לְבָלִי חֶרֶם אֶלָּא מֵתוּכוּ וְהַסְטוּ בְּלָבֵד וְלֹא תַתְּנִי עַל יָדוּ וּבִהַעוּר וְהִרְטַב (חֲלוּן דף קיח.) דְבַעֲבִי לְמִימַר יָד לְהַכְנִיס יַעֲמִיד הַתּוּסָפְתָא בְּתַנּוּר שְׂאִין לוֹ יָד:

המפלת פרק שלישי נדה

כו.

 עין משפט נר מצוה	
א סמג עשין צו, סמג עשין קמד, טוש"ע יו"ד סי' שה סעי' כב: ב מו"י פב' מהל' נחלות הל' י:	
ג מו"י פ"א מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' יד: ד מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יב:	
ה מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ו: ו מו"י פכ"ה מהל' טומאת מת הל' י:	
ז מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יד: ח מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' יג:	
ט סמג עשין מה, טוש"ע או"ח סי' תקפו סעי' ט: י מו"י פא' מהל' שופר וסוכה ולולב הל' ה:	
יא סמג עשין מד, סמג עשין מג, טוש"ע או"ח סי' תרל סעי' ב: יב מו"י פז' מהל' שופר וסוכה ולולב הל' ח:	
יג מו"י פד' מהל' שופר וסוכה ולולב הל' ב: יד מו"י פ"א מהל' טומאת צרעת הל' א:	
טז מו"י פג' מהל' פרה אדומה הל' ב: יז מו"י פ"ג מהל' טומאת מת הל' א:	
יז מו"י פ"ז מהל' כלים הל' א:	

רִאשׁוּ לֹא אַע"ג דְּשְׁמוּאֵל דְאָמַר אִין הִרָאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים אֶתְרַבַּב בְּפ"י יֵשׁ בְּכוֹר (בְּכוּרוֹת דף מו:.) נִפְל דְּאִית לִיָּה עֲרַת פְּטִיס עֲדִיף מִסְנְדֵּל וְהָא דְקָאמַר וְלֹד דְּאִית לָהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ רִישָׁה לֹאֹ דְנוּקָא דְאִית בַּהּ חַיִּיתָא דְהָא אֲפִי' לִית בַּהּ חַיִּיתָא כִּינֵן דְאֶתְרַבַּב שְׁמוּאֵל וְעוֹד דְמִשְׁמַע צִירוּשְׁלָמִי דְוֹלֵד שְׁעֵס הַסְנְדֵּל חִינּוּ מִתְנַבֵּס אֶלְא כְלוּמַר שְׁרָאוי לַחַיּוּת דְהִינוּ שְׁנַגְמַר בְּעִצְרַת פְּטִיס ור"ח גָּרִיס וְלֹד דְאִית בַּהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ רַבִּי' סִנְדֵּל דְלִית בַּהּ חַיִּיתָא מְדַנְפַךְ כּוּלִיָּה פִי' רַבָּה רַב הִרָאשׁ כּוּלִיָּה כַּל הִרָאשׁ רַבֵּל כַּל הַגּוֹף פְּטִיטָא אֶלָּא צִרְיָן דְרַבּוּ כַּכּוּ: שְׂדֵרָה טַפַּח. ור"ת תַּקְשִׁי הֵן בְּרִיתָא לְרַב יְהוֹדָה אָמַר שְׁמוּאֵל דְאָמַר צִרְיָן שְׁנֵינָא נִלְבָּב מִן הַדָּס טַפַּח וְלֹא מִצִּירָךְ שְׂדֵרָה וּפְלַגִּי עַל ר' פֶּרַנְה וי"ל אֶלָּא מִתְנַיָּא בִּי ר' חִיא וּבִי ר' אוֹשְׁעִיא אִי נְמִי בְּבִרְיָתָא לֹא תַנִּי שְׂדֵרָה אֶלָּא שְׁה־ס קַבַּע בְּבִרְיָתָא שְׂדֵרָה מְשׁוּס דְקִיס לֵן הֵב וְאִם תֵּאמַר דְטַפַּח זֶה קָנוּ דְמַפְרָשׁ הָתָם אִמְתָּה בַּת ה' טַפְּסִיס עָשָׂה אוֹתָהּ בַּת ו' צֹא מִסָּה ג' לְהַדָּס וְאֶחָד לְנוֹלָב וַיֵּשׁ לוֹמַר דְמַכַּל מְקוּם כִּינֵן דְאִיפֵּא שֵׁס טַפַּח עֲלִיָּה תַּשִּׁיב לִיָּה הָבֵא עִם שְׂאֵר טַפְּסִיס אִי נְמִי טַפַּח דְנוֹלָב לֹא תֵאִי אֲטַפְּסִיס קְטוּיִס וְלֹא תֵאִי קְטוּיִס כ"א אֲטַפְּסִיס שֵׁל הַדָּס: וַתּוּ לִיבֵּא. וְאִם תֵּאמַר וְהָא אִירָא בְּהַמּוּכַר אֶת הַסְפִּינָה (כ"ב דף פט.) קִנָּה שֵׁל מֵאֲנִיָּס טַפַּח וּבִהַעוּר וְהִרְטַב (חֲלוּן דף קכג.) בְּבִי רַחֲמִיָּה טַפַּח גַּס בְּטַרְפוֹת יֵשׁ דְשַׁעוּרוֹ טַפַּח וְלִפִּי הַמַּסְקָא אֶלָּא אִירְבִּי דְדַרְבְּנֵן אֶלָּא בְּדַבְּרֵיב וְלֹא מִפְרָשׁ שַׁעוּרִיָּהוּ אֲתִי שְׁפִיר: מִן הַתְנוּר טַפַּח. הִינוּ לְהוֹצִיא הַטּוּמְאָה שְׂאִם נְטִמָּא הַתְנוּר מֵתוּכוּ נְטִמָּא הֵיךְ דְחָשִׁיב כְּגוֹף הַתְנוּר דִּאֵף עַל גַּב דְאִין הַתְנוּר מְחַבֵּל טְמֵאָה מַגְבּוּ אִם נְטִמָּא תוּכוּ גַבּוּ נְמִי טְמֵא בְּדָאמַר פ' אֵלוּ דְבָרִיס (בְּרַכּוֹת דף נב:) דְנְטִמָּא תוּכוּ כֵּלָן טְמֵאִין וּבַת"כ נְמִי אָמַר מְרַבָּה מִשַׁת לְטִמָּא מִמִּשַׁת לְטִמָּא שְׁמַטְמָא אֲחֵרִיס מַגְבּוּ וְאִינוּ מִטְּמֵא מַגְבּוּ וַיִּד דִּין גַּב יֵשׁ לָהּ וְאִם נָנַע הֶשְׁכֵּן לִיד לֹא נְטִמָּא הַתְנוּר בְּדִאמְרִינוּ בְּתוּסָפְתָא (כ"ק דְּבָלִיס פ"י) אִין טְמֵאָה לְבָל

 עין משפט גור מצורח
--

א מו"י פט"ו מהל' כלים הל' ב:
ב מו"י פט"ו מהל' כלים הל' א:
ג מו"י פט"ו מהל' כלים הל' א:

ד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד
סי' קצד טע"ז ד:

ה מו"י פי' מהל' איסורי ביאה
הל' יד:

ו טוש"ע יו"ד סי' קצד טע"ז:
ז מו"י פי' מהל' איסורי ביאה הל' טז:

אָבֿל בָּקָטָן תַּחֲלֶטוּ כָּל שֶׁהוּא. וּא"ת וְגִדּוֹל וְזָמָן הֵינּוּ בָקָטָן טָפִי טָמֵא וְי"ל גִּדּוֹל וְזָמָן הֵינּוּ בָרָחֵב וְהָרָחֵב הַרְבֵּה צָרִיךְ גִּבְהַּ ד' לַחֲזִיזִיחַ חֲמוֹ אָבֿל קָטָן שֶׁהוּא צִי רַע בְּגִבְהַ טֹפַח: תַּחֲלֶטוּ כָּל שֶׁהוּא. מִשְׁתַּגְמַר מֵלֹאכְתּוֹ שִׁירָיו בָּרָבּוֹ בַּמִּשְׁנָיוֹת גִּרְסִינִן תַּחֲלֶטוּ כָּל שֶׁהוּא שִׁירָיו בָּרָבּוֹ מִשְׁתַּגְמַר מֵלֹאכְתּוֹ וְאַחֲרֵי גִמַּר מֵלֹאכְתּוֹ וְכוּ' וְדָרָךְ הַש"ס שְׁמֵהֶפֶךְ פְּעֻמִּים מַפְזֵר הַמִּשְׁנָה לְפִי הַצֵּדֵק מֵשׁוּם דְּבָכ' הַעוֹר וְהָרֵטֵב (חֲלִין דָּף קכד.) בְּשִׁי רַבּוּ דְטֹפַח לְמֵאִי חֲזִי וּמִשְׁעִי אֲבָדוֹל תַּנִּי לֵה בָּסוּף וּפְרִיךְ וְהָא שִׁירָיו ד' קָאָמַר וּמִשְׁעִי לֹא קָשִׁיֹא הָא בָּתְנוֹר בַּר ט' הָא בָּתְנוֹר בַּר ז' וּמִפְּרָשׁ הַתָּם רַש"י דִּבְתְּנוֹר ט' סָגִי בְּאַרְבָּעָה אַע"ג לָא הָוִי רַבָּא וַתְּנוֹר ז' אַע"ג דָּלֹא הָוִי ד' סָגִי בְּרַבָּא וְקָשָׁה לר"ת לֹא יִהְיֶה סוּפּוֹ חֲמוּר מִתַּחֲלֶטוּ דִּהָא תַּחֲלֶטוּ ד' וְנִקְרָא כְּפִירֵשׁ"י שְׁפָרֵשׁ בָּאֵן דִּתְנוֹר בַּר ז' וְד' הָוִי רַבָּא וַתְּנוֹר בַּר תַּשְׁעָה בְּרַבָּא וְקָשָׁה לְמַנְהֵט לִיהַ לְמִנְהֵט בַּר ט' הָוִי לִיהַ לְמִנְהֵט בַּר ח' וְשִׁירָיו בָּרָבּוֹ וּלְפִירֵשׁ"י דִּהַתָּם נִיחָא דְנָקֵט ט' אַע"ג דִּהָוִי ד' מַעֲטָאֵא וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה ר"ת לֹא קָשָׁה מִיַּדִּי דִּהַעֲשָׂה בְּנִי חֲקֹם חֲיוֹנוֹ עוֹשֶׂה אֵלֶּא דְבַר חֲשׁוֹב אָבֿל בְּנִי שְׁנִיתִמְעַט כָּל זְמַן שְׂרָאִי חֲיוֹנוֹ מִתְבַּטֵּל בְּמוֹ גִּרְמוּמִי צִנִּיעַת דְּבִשְׂרִים סָגִי וְכוּן מִשְׁמַע מִדְּפִרִיךְ שִׁירָיו טֹפַח לְמֵאִי חֲזִי מִשְׁמַע דְּאִי הָוִי חֲזִי הָוִי נִיחָא לִיהַ אַע"ג דְּבָצֵר מִתַּחֲלֶטוּ: כָּל שֶׁהוּא טֹפַח. פִּר"ת בִּלְאִי וַחֲפֵר (כ"ב דף יט) דְּפְעֻמִּים כָּל שֶׁהוּא בָצֵר מִטֹּפַח וּפְעֻמִּים טָפִי מִטֹּפַח: בְּפִלּוּגְתָּא לֹא קִמְיִירִי. ואע"ג דְּפִלְגִי בְּדָפֵן סָפֵה דר"ס אֲוִמַר דְּרַבִּיעִית טֹפַח מ"מ טֹפַח לְדָפֵן אֲחֵד צָרִיךְ לִכ"ע אָבֿל לְתַנּוֹר אַע"ג דְּבִין תַּתְנוֹר וְלַפְתֵּל לִכ"ע טֹפַח מ"מ בְּהַתָּם תְּנוֹר פִּלְגִי וְהָא דִּפְרֵשׁ"י דְּכִירָה מִקּוֹם שְׂפִיתָת קִדְרָה אַחַת לֹא זֶק דְּבָכ' פִּירָה (שְׂפֵת דָּף נח:) אֲמַר דְּכִירָה זֶהוּ מִקּוֹם שְׂפִיתָת ב' קִדְרוֹת: אֵת אֲמַרְתָּ שְׁמַעְתֵּינִה דְּרַב. בְּלוֹמַר בּוֹנֵת מַעֲמָהּ וּמִתַּחֲלָה שְׂכַתָּה וְלִבָּךְ שַׁחַךְ וּלְפ"ה שְׂפִי בַתְמִיִּה צָרִיךְ לוֹמַר דִּמִּתַּחֲלָה לֹא חָס לְהַשְׁכִּיחַ: וְלֵהֲכֹיֹן וְלֵהֲכֹיֹ"פ הִפִּילָה שְׁלֵיֹא אֲפִי' עַד י' יָמִים אִין חוֹשְׁשִׁין לְנֵלֵךְ אַחֵר. אַע"ג דְּאֲמַר לְחַמֵּן דִּנְשַׁתְהָא וְלֵלֵךְ שְׁלֵשָׁה חֲדָשִׁים מ"מ לֹא שְׂכִיחַ וְכַל בְּמַה דָּלֹא חֲזִינִן לֹא חֲזִישִׁין: הַמְּפֵלֶת תִּיהַ וַעֲוֹף כו'. זִנְקָא נָהָם תִּיהַ וַעֲוֹף דְּאִי בַתְחֲלָה וְלֵךְ וְאַח"כּ שְׁלֵיֹא עַד ג' יָמִים תִּחֲלִין וְאִין חוֹשְׁשִׁין לְנֵלֵךְ אַחֵר וְלִבְאֹרְהַ נִרְחָה הַטַּעַם דְּתִיהַ וַעֲוֹף אִין דְּרָבָן שֶׁל נָשִׁים לְהַפִּיל וְלִבָּךְ אִיבָא לְסוּפּוֹי שֶׁשְׁלֵיֹא אִינֵה מַהִם וְקָשָׁה דְּבִפְרָק בְּהַמָּה הַמִּקְשָׁה (חֲלִין דָּף עז:): אִהָא דִּתְנִן שְׁלֵיֹא שְׁנִיעַתָּה מִקְצַתָּה חֲסוּרָה בְּאַכִּילָה וּמִסּוּק אַר"א לֹא שֵׁנו

אֵלֹא שְׁאִינֵה קְשׁוּרָה בְּנֵלֵךְ פִּי' שֵׁשׁ לֵה וְלֵךְ אַחֵר וְכִינִן דְּאִינֵה קְשׁוּרָה בּוֹ חוֹשְׁשִׁין לְנֵלֵךְ: לֹא:

אַחֵר בְּשְׁלֵיֹא וְלִבָּךְ חֲסוּרָה וּמִינִי תִנְיֹא גְמִי הֲכִי מַהֵךְ דִּהַמְּפֵלֶת תִּיהַ וַעֲוֹף וַיִּבְרִי מִיִּינִי

תַּנּוּרִי בָנוֹת טֹפַח! דִּתְנִיָּא: תַּנּוֹר תַּחֲלָתוֹ אַרְבָּעָה וּשִׁירָיו אַרְבָּעָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. ^(א)**וְיַחֲכַמִּים אוֹמְרִים: בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּגִדּוֹל, אָבֿל בָּקָטָן — תַּחֲלָתוֹ כָּל שֶׁהוּא מִשְׁתַּגְמַר מֵלֹאכְתּוֹ, וּשִׁירָיו בָּרוּבּוֹ. 'וְכַמָּה "כָּל שֶׁהוּא"? אָמַר רַבִּי יַנָּאי: טֹפַח, שְׁפֵן עוֹשִׁין תַּנּוּרֵי בָנוֹת טֹפַח. בְּפִלּוּגְתָּא לָא קִמְיִירִי. הַשְׁתָּא דְאַתִּית לְהַכִּי, הָא גְמִי פִלּוּגְתָּא הִיא. דִּקְתַּנִּי סִיפָּא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא אָמְרוּ טֹפַח אֵלֹא מִן הַתְּנוֹר וּלְכּוֹתֵל. וְהֵאִיפָּא מִסְגֶּרֶת טֹפַח! בְּדַכְתִּיבֵן לָא קָא מִיִּירִי, וְהֵאִיפָּא כְּפוֹרֶת טֹפַח, בְּקִדְשִׁים לָא קִמְיִירִי. וְהֵאִיפָּא דִּיהַ לְקוֹרָה שְׁהִיא רַחֲבָה טֹפַח! בְּדַרְבְּנֵן לָא קִמְיִירִי, אֵלֹא בְּדַכְתִּיבֵן וְלֹא מִפְּרָשֵׁי שִׁיעוּרִיָּהּוּ. יְתִיב רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מִרְתָּא קַמִּיָּה דְרַב כְּהֵנָא, וְיְתִיב וּקְאָמַר: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים תּוֹלִין אֶת הַשְּׁלֵיָא בּוֹלָד, מִכָּאֵן וְאַיִלָּה חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר. אָמַר לִיָּה: וּמִי אָמַר רַב הַכִּי? וְהָאָמַר רַב: אִין הוֹלֵד מִתְעַפֵּב אַחֵר חֲבִירוֹ כְּלוּם! אִישְׁתִּיק. אָמַר לִיָּה: דִּלְמָא כָּאֵן בְּנִפְל, כָּאֵן בְּכוֹ קִיַּמָּא? אָמַר לִיָּה: אֵת אֲמַרְתָּ לְשִׁמְעָתִיָּה דְרַב בְּפִירוּשׁ? אָמַר רַב הַכִּי: הַפִּילָה נִפֵּל וְאַחֵר כְּוֵה הַפִּילָה שְׁלֵיָא — כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים תּוֹלִין אֶת הַשְּׁלֵיָא בּוֹלָד, מִכָּאֵן וְאַיִלָּה חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר. יִלְדָּה וְאַחֵר כְּוֵה הַפִּילָה שְׁלֵיָא — אֲפִילוֹ מִכָּאֵן וַעַד עֲשָׂרָה יָמִים אִין חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר. שְׁמוּאֵל וְתַלְמִידֵי דְרַב וְרַב יְהוּדָה הָווּ יְתִבִּי, חֲלִיף וְאַזִּיל רַב יוֹסֵף בְּרִיָּה דְרַב מְנַשְׁיָא מְדוּיֵל לְאַפִּיָּהּוּ, בְּאַלִּי וְאַתִּי. אָמַר: אֲתִי לֵן גְּבָרָא דְרַמִּינֵן לִיָּה בְּגִילָא דְּחֻטָּתָא וּמִרְמִי וּמִדְּחִי. "אֲדִהֲכִי אֲתָא, אָמַר לִיָּה שְׁמוּאֵל: מֵאִי אָמַר רַב בְּשְׁלֵיָא? אָמַר לִיָּה: הַכִּי אָמַר רַב: אִין תּוֹלִין אֶת הַשְּׁלֵיָא אֵלֹא בְּדָבָר שֶׁל קִיַּמָּא. שְׁיִילִינְהוּ שְׁמוּאֵל לְכָל תַּלְמִידֵי דְרַב, וְאַמְרִי לִיָּה: הַכִּי. הֲדַר חֲזִיזִיה לְרַב יְהוּדָה בִּישׁוּת. בַּעַז מִיַּבִּיָּה רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל מְרַבִּי: הַמְּפֵלֶת דְּמוֹת עוֹרָב וּשְׁלֵיָא מַהוּ? אָמַר לִיָּה: אִין תּוֹלִין אֵלֹא בְּדָבָר שְׁיִשׁ בְּמִינוֹ שְׁלֵיָא. ^(א)**קְשׁוּרָה בּוֹ מַהוּ? אָמַר לִיָּה: דְּבָר שְׂאִינּוֹ שְׂאֵלֶת. אִיתִיבִיָּה: הַמְּפֵלֶת מִין בְּהֵמָה חִיָּה וַעֲוֹף וּשְׁלֵיָא עַמָּהּ, בְּזִמָּן שְׁהַשְּׁלֵיָא קְשׁוּרָה עַמָּהּ — אִין חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר, אִין שְׁלֵיָא קְשׁוּרָה עַמָּהּ — חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר, הֲרִינִי מִטִּיל עֲלִיהֶן****

חֲוִמַר

המפלת פרק שלישי נדה

תַּנּוּרִי בָנוֹת נְעֻרוֹת קָטָנוֹת עוֹשִׁין תַּנּוּרִין לְשַׁחֵךְ: תַּחֲלָתוֹ אַרְבָּעָה תְּנוּר בֶּן ד' טַפָּחִים

מִקְבֵּל טָמֵאָה אִם נִגְמְרָה קִלְאכְתּוֹ: וְשִׁירָיו ד' נִטְמָא תְּנוּר גִּדּוֹל וְשִׁבְרוֹ וְנִשְׁפָּרוּ ד' טַפָּחִים שְׁלִין טָמֵא: ה"ג תַּחֲלָתוֹ כָּל שֶׁהוּא מִשְׁתַּגְמַר מֵלֹאכְתּוֹ וְשִׁירָיו בָּרָבּוֹ וּמִקְשָׁה בָּהַעוֹר וְהָרֵטֵב רַבּוֹ דְטֹפַח לְמֵאִי חֲזִי וּמִשְׁעִי הֵאִי וְשִׁירָיו אֲבָדוֹל קָאִי וְה"ק שִׁירֵי גִדּוֹל בָּרָבּוֹ וּמוֹתְבִינִן בְּגִדּוֹל וְהָא קָאָמַר שִׁירָיו ד' וּמִשְׁנִינִן הֵהוּא בָּתְנוֹר בַּר ז' דְד' הָוִי רַבּוֹ וְהָא בָּתְנוֹר בַּר ט': בְּפִלּוּגְתָּא בְּגוֹן הַכָּא לַר"מ לֹא הָוִי שְׁעוּרָא בְּטֹפַח: לֹא אֲמַרְו טֹפַח אֵלֹא בִין תְּנוֹר וְלַפְתֵּל דִּהַתָּם יוֹמַר מִטֹּפַח עוֹמֶדֶת לְחַט מַפְנִי שְׁמַעַפֵּב אֵת הַתְּנוֹר מִלְּחָרְבּוֹ לַפְתֵּל וְדוּחַקָת אֵת הַפְתֵּל הַלָּךְ יוֹמַר מִטֹּפַח עוֹמֶדֶת לְנִטְלֵל הֵאִי אָבֿל לְעַד הַצִּית אֲפִי' גְּדוּלָה הַרְבֵּה יָד הוּא לַתְּנוֹר: בְּדַכְתִּיבֵן שְׁשַׁעוּרֵי מִפְּרָשׁ מִן הַתּוֹרָה: חִיָּה לְקוֹרָה לְגַבִּי מְכוּי: מְדַרְבְּנֵן בְּגוֹן מְכוּי דְכַל מַצִּיעוֹ מִדְּבָרֵי סוּפְרִים: כָּל ג' יָמִים בְּגוֹן יָצָא וְלֵךְ תַּחֲלָה וְשְׁלֵיֹא אַחֲרָיו בַּתְנוֹר ג' יָמִים: תּוֹלִין הַשְּׁלֵיֹא בּוֹ וְאִין חוֹשְׁשִׁין לְאַחֵר דַּתְנוֹר הַזֶּה עֲשִׂיָּה הַשְּׁלֵיֹא לְהַתְעַפֵּב אַחֵר הוֹלֵךְ שְׁהִיתָה מִמֶּנּוּ טָפִי לֹא וְאִם זֶה זָכַר תַּשַּׁב גְּזָרֵר בְּלָבָד וְלֹא אֲמַרְינִן שְׁלֵיֹא אַחֲרָת הִיתָה עִם וְלֵךְ זֶה וְנִמּוּחַ וְשְׁלֵיֹא זֶוּ וְנֵלֵךְ אַחֵר הֵאִי דְדָרָךְ שְׁלֵיֹא לְשִׁהִית אַחֵר וְלֵךְ ג' יָמִים: מִכָּאֵן וְאַיִלָּךְ חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא וְלֵךְ אַחֵר הֵאִי עֲמוֹ וּנְקָבָה הֵאִי וְתַשַּׁב יָמִי טָמֵאָה דְנִקְבָה וְאִי גְמִי הָוִי הֵאִי וְלֵךְ נִקְבָה אַפְתִּי מַהֲצִיא סָפֵק דְשְׁלֵיֹא דְמַנְיָנָא יָמִי טַהַר לְחוּמְקָא שְׂאִם תַּרְחָה לְיוֹם פ"א לְנֵלֵךְ וּבְסָקָה עַד יוֹם שְׁמִינִי וְכִרְאִתָּה לֹא הָוִיָּא שׁוּמְרַת יוֹם כְּנָגַד יוֹם (דְּאֲמַר בְּהִלָּא) שְׁלֵיֹא נִקְבָה הָוִיָּא וּמַה שְׂרַאָתָה בְּיוֹם פ"א דָּם טַהַר הָוִיָּה דְמַשְׁלֵיֹא מַנְיִן וְהַשְׁתָּא הוּא דְהוּאִיָּא תַּחֲלָת גִּדָּה וְהִיא נִקְרָאת טוֹעָה: בְּנִפְלִים מִתְעַפֵּב: אֵת אֲמַרְתָּ לְשִׁמְעָתִיָּה דְרַב בַּתְמִיִּה. בְּלוֹמַר אֵת אַחֲתִי לְפִירוּשִׁי מִדִּידֵךְ: בְּפִירוּשׁ בְּרַשָּׁה רַב הַכִּי: וְלֵהֲכֹ בֶן חֲוִימָא: בְּאַלִּי וְאַתִּי שְׁהִיָּה מִמַּהֵר לָבֹא בְמוֹ (לְשִׁיל גִּדָּה דף יח.) בְּאַלִּי דִידְכִי פִי' מְרַשׁ: מְדוּיֵל שֶׁס מִקּוֹם: בְּגִילָא דְחֻטָּתָא בְּלוֹמַר בְּשָׂאֲלוֹת מוֹעֲטוֹת: מִרְמִי וּמִדְּחִי בְּלוֹמַר לְהַקְשׁוֹתִי וְלְגַחוּתִי שְׁלֹא יָדַע לְהַשְׁכִּיחַ: אֵלֹא בְּדָבָר שֶׁל חֲוִימָא שְׂפִינְצָא בּוֹ מִתְקַוֵּם אִם הָיוּם הָיוּ חֲדָשׁוֹ כְּלוֹ לְמַעֲטוֹי שְׂאִם הִפִּילָה דְבַר שְׁאִין רָחִי לְבִרִית גְּשָׁמָה בְּגוֹן בִּרְךְ אֲחֵד בְּאַמְצַע אוֹ גּוֹף אֲטוּם אוֹ מַפְלֵת מִין בְּהֵמָה וְחִיָּה וַעֲוֹף וְאַח"כּ הִפִּילָה שְׁלֵיֹא אֲפִי' בַּתְנוֹר ג' חוֹשְׁשֶׁת לְנֵלֵךְ אַחֵר: חֲזִיָּה לְרַב יְהוּדָה בִּישׁוּת דְשִׁמְעָה וְלֹא לְאֲמַרְהַ נְהָלָה: הַמְּפֵלֶת עוֹרָב וְשְׁלֵיֹא מַהוּ מִן תְּלִינֵן שְׁלֵיֹא בְּעוֹרָב וְלֹא נַחוּשׁ לְנֵלֵךְ אַחֵר אוֹ לֹא תְלִינֵן: שְׁנֵשׁ בְּמִינוֹ בְּגוֹן אֲרָם וּבִהֶמָה וְחִיָּה אָבֿל עוֹף

תַּנּוּרִי בָנוֹת נְעֻרוֹת קָטָנוֹת עוֹשִׁין תַּנּוּרִין לְשַׁחֵךְ: תַּחֲלָתוֹ אַרְבָּעָה תְּנוּר בֶּן ד' טַפָּחִים אֲמֵאִי טַהַר וְהֵלֹא חָף

מסורת הש"ס

א חולין קכד,; משנה כלים

ב חולין עז:

תורה אור השלם

ועשית לו מסגרת טפח
סביב ועשית זר"זקב למסגרתו
סביב [שמות כה, כה]

ועשית כפרת זקב
טהור אטמים וחצי ארפה ואפה
וחצי רחבה [שמות כה, יז]

^[1] תַּנּוּרִי בָנוֹת טֹפַח! דִּתְנִיָּא: תַּנּוֹר תַּחֲלָתוֹ אַרְבָּעָה וּשִׁירָיו אַרְבָּעָה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
(א)וְיַחֲכַמִּים אוֹמְרִים: בְּמַה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּגִדּוֹל, אָבֿל בָּקָטָן — תַּחֲלָתוֹ כָּל שֶׁהוּא מִשְׁתַּגְמַר מֵלֹאכְתּוֹ, וּשִׁירָיו בָּרוּבּוֹ
'וְכַמָּה "כָּל שֶׁהוּא"? אָמַר רַבִּי יַנָּאי: טֹפַח, שְׁפֵן עוֹשִׁין תַּנּוּרֵי בָנוֹת טֹפַח
בְּפִלּוּגְתָּא לָא קִמְיִירִי
הַשְׁתָּא דְאַתִּית לְהַכִּי, הָא גְמִי פִלּוּגְתָּא הִיא
דִּקְתַּנִּי סִיפָּא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא אָמְרוּ טֹפַח אֵלֹא מִן הַתְּנוֹר וּלְכּוֹתֵל
וְהֵאִיפָּא מִסְגֶּרֶת טֹפַח!
בְּדַכְתִּיבֵן לָא קָא מִיִּירִי, וְהֵאִיפָּא כְּפוֹרֶת טֹפַח, בְּקִדְשִׁים לָא קִמְיִירִי
וְהֵאִיפָּא דִּיהַ לְקוֹרָה שְׁהִיא רַחֲבָה טֹפַח!
בְּדַרְבְּנֵן לָא קִמְיִירִי, אֵלֹא בְּדַכְתִּיבֵן וְלֹא מִפְּרָשֵׁי שִׁיעוּרִיָּהּוּ
יְתִיב רַב יִצְחָק בַּר שְׁמוּאֵל בַּר מִרְתָּא קַמִּיָּה דְרַב כְּהֵנָא, וְיְתִיב וּקְאָמַר: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב: כָּל שְׁלֹשָׁה יָמִים הָרֵאשׁוֹנִים תּוֹלִין אֶת הַשְּׁלֵיָא בּוֹלָד, מִכָּאֵן וְאַיִלָּה חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר
אָמַר לִיָּה: וּמִי אָמַר רַב הַכִּי?
וְהָאָמַר רַב: אִין הוֹלֵד מִתְעַפֵּב אַחֵר חֲבִירוֹ כְּלוּם!
אִישְׁתִּיק
אָמַר לִיָּה: דִּלְמָא כָּאֵן בְּנִפְל, כָּאֵן בְּכוֹ קִיַּמָּא?
אָמַר לִיָּה: אֵת אֲמַרְתָּ לְשִׁמְעָתִיָּה דְרַב בְּפִירוּשׁ?
אָמַר רַב הַכִּי: הַפִּילָה נִפֵּל וְאַחֵר כְּוֵה הַפִּילָה שְׁלֵיָא — אֲפִילוֹ מִכָּאֵן וַעַד עֲשָׂרָה יָמִים אִין חוֹשְׁשִׁין לְוֹלָד אַחֵר
שְׁמוּאֵל וְתַלְמִידֵי דְרַב וְרַב יְהוּדָה הָווּ יְתִבִּי, חֲלִיף וְאַזִּיל רַב יוֹסֵף בְּרִיָּה דְרַב מְנַשְׁיָא מְדוּיֵל לְאַפִּיָּהּוּ, בְּאַלִּי וְאַתִּי
אָמַר: אֲתִי לֵן גְּבָרָא דְרַמִּינֵן לִיָּה בְּגִילָא דְּחֻטָּתָא וּמִרְמִי וּמִדְּחִי
"אֲדִהֲכִי אֲתָא, אָמַר לִיָּה שְׁמוּאֵל: מֵאִי אָמַר רַב בְּשְׁלֵיָא?
אָמַר לִיָּה: הַכִּי אָמַר רַב: אִין תּוֹלִין אֶת הַשְּׁלֵיָא אֵלֹא בְּדָבָר שֶׁל קִיַּמָּא
שְׁיִילִינְהוּ שְׁמוּאֵל לְכָל תַּלְמִידֵי דְרַב, וְאַמְרִי לִיָּה: הַכִּי
הֲדַר חֲזִיזִיה לְרַב יְהוּדָה בִּישׁוּת
בַּעַז מִיַּבִּיָּה רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׁאוּל מְרַבִּי: הַמְּפֵלֶת דְּמוֹת עוֹרָב וּשְׁלֵיָא מַהוּ?
אָמַר לִיָּה: אִין תּוֹלִין אֵלֹא בְּדָבָר שְׁיִשׁ בְּמִינוֹ שְׁלֵיָא
(א)קְשׁוּרָה בּוֹ מַהוּ?
אָמַר לִיָּה: דְּבָר שְׂאִינּוֹ שְׂאֵלֶת
אִיתִיבִיָּה: הַמְּפֵלֶת מִין בְּהֵמָה חִיָּה וַעֲוֹף וּשְׁלֵיָא עַמָ

מסורת הש"ס
א בכורות כב; לעיל יח; משנה נדה ב משנה אהלות

גליון הש"ס
גמ' אמר להן אינו דומה כו'. לעיל טז ע"ב: רש"י ד"ה כ"ג וכו' דלכולי עלמא כו'. לקמן לח ע"ב: תוס' ד"ה אלא כו' וי"ל כו'. עי' לקמן לח ע"א תוד"ה שיפורה:
תורה אור השלם
אם נבקש בהתנשא ואם־זמנות יד לפה [משלי כ, לב]

חֲמֵר שָׁנִי וְלִדוֹת אִם זֶה זָכָר חִישִׁינוּ דְּלִמָּא וְלִרְבֵּנָן דְּאִמְרֵי הַמִּשְׁפֵּלַת חַיָּה וְעוּף אִינוּ וְלָךְ מֵאִי חוּמְרָא אִיבָּא בְּהָא וְלָךְ מִחֲמַרְיָנוּ עָלֵה לְמִימַר לִיבָא שׁוּם וְלָךְ וְאִין לָהּ דָּם טַהָר וְהִינוּ חוּמְרָא דְּיֵהֵא וּמִשׁוּם שְׁלֵיָא מְטַמְיָנָן לָהּ שְׂבֻעֵיס: שְׁאִנִּי אֹמֵר וְלָךְ הָנָה עִם הַשְּׁלֵיָא וְנִמוּחַ שְׁפִיר שֶׁל שְׁלֵיָא: שְׁפִיר וְלָךְ: וְשָׂמָא נִמוּחָה שְׁלִיתָ שֶׁל שְׁפִיר בְּלוּמַר וּשְׁלִיתָ שֶׁל זֶה שְׁלֻפְּגִינוּ נִמוּחַ חֵזוּ אִינָה שְׁלוּ הֹאֲלִיל וְאִינָה קְשׁוּרָה בּוּ. קִמְנִי מֵיבָא זְמַן שְׁקֻשְׁרָה עֲמָקוֹ: תְּיֻבְּתָא דְּרַבִּי דְּאִמַר דְּבַר שְׁאִינוּ שְׁאֲלַת: אַחֵר הֵוָּלד אָבֵל וְצַתָּה שְׁלֵיָא הָדָם חוֹשְׁשִׁין לְאִחֵר: הֵיחָא לַמ"ד כּוֹי פִּלְגְּמִנְהוּ לְקַמְן בְּפ' בְּנוֹת בּוֹתִיס (נִגְדָּה דָּף נח:): לְסוּף ז' יוֹם אִוּ יוֹמִיס בְּתוּךְ חֻלָּשׁ ז' בְּסוּפּוּ דְּחַיִּי: וְאִחָד לַתַּחֲלַת תַּשְׁעָה יוֹם אִחָד בַּחֲדָשׁ דְּהוּ לָהּ ל"ג: אֲלֵא לַמ"ד אִינָה יוֹלָגַת לְמַחְטָעִיס הִיכִי מִשְׁפַּחַת לָהּ תַּרְוִינָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי לִיבָא לְמִימַר דְּחֻלָּשׁ בְּלִי הֵאִי לֹא הָיִי וְאִם זֶה לְסוּף ז' וְהָ לְסוּף ט' טְפִי אִיבָא וְאִם זֶה בְּז' וְהָ בַּח' לֹא חָזִי וּמִדְּקָרִי לָהּ וְלָךְ וְלֹא נָפַל מִכְּלָל דְּבַעֲי קוּמָא נִינְהוּ: אֲבוּךָ שְׁמַעְתָּא דִּר' יוֹחָנָן: כ"ג וְלָלַךְ מִשְׁפַּחַת לָהּ אִחָד נְגַמְרָה צוּרְתּוֹ לַתַּחֲלַת ז' וְאִחָד לְסוּף ז' דִּלְכוּ"ע יוֹלָגַת לֹא יוֹלָגַת לְמַחְטָעִינוּ: הָאִמַר מַר כּוֹי חֵס"ד בְּג' חֻדָּשִׁיס לֹא מִשְׁפַּחַת לָהּ אִל"כ נִתְעַבְּרָה זֶה אַחֵר זֶה: לְבִית הַחֵצֵזֶן לְבִית אַחֵר שְׁהִבִּית טַהוֹר: אָבֵל הֵן: אִמְרֵי לוּ לָמָּה מֵאִי שָׂנָא בֵּית רַאשָׁזֵן דְּמִטְמִיַת לִיָּה אִמַר לָהּ לָפִי שְׁאִינוּ הֹאֲלִיל וְטִלְטִלוּהּ נִמוּחַ: מ"ט דר"ס זֶהִי דְנִמוּחַ מ"מ כָּל גּוֹפּוּ שֶׁל מֵת בָּאֵן הָנָה וּה"ל בְּרַקֵּב וּבְגָזַל [בְּשַׁר הַמֵּת שְׁנִמוּחַ וְנִעְשָׂה לְחֵה סְרוּחָה]: מִמִּין אַחֵר אֲפִי' מִמִּין טַמְאָה אִם אִינָה שׁוּה לָהּ בְּטֹלָה: אֲחִיכּוּ עָלֶיהָ אִמְרוּ לִיָּה בְּשִׁיטָא מֵאִי שָׂנָא טַעֲמִינָה מִטַּעֲמָה בְּלֵה חֲלָא מִלְּתָא אִמְרֵי: אֲפִי' כִי הֵאִי מִלְּתָא דְּאִתְּנָא לִיָּזִי חוּבָא: לִימָא אִינִישׁ דְּלִמָּא מִתּוּךְ דְּבִרְיוּ אִמְרֵי לִיָּה טַעֲמָא: וְלֹא לְשִׁתָּק וְלִימָא מִסְבָּרָנָא לִיָּה: אִם נִבְלַת עֲמֻמָּךְ עַל ד"ת סוּבָךְ לֵהֲתַנְשָׂא: וְאִם זְמוּת וְשִׁתְקַת סוּבָךְ לָשׁוּם יָד עַל בָּהּ שְׁלֹא תַדַּע לְהַשִּׁיב לְשׁוֹאֲלִין: מְלֵא תַרְוָד בָּף: רַקֵּב רַקֵּבבִּית שֶׁל מֵת וְהָ שַׁעוּרֵי לְטוּמָא בְּאִתְּל הִלָּכָה לְמִשָּׁה מְסִיעִי: א"א אָף עַל גִּב דְּרָבָא רַקֵּב אִי אָבְשָׁר לְמִקּוּם שְׁנָפַל הָעֶפְרָ שְׁלֹא תִהְא גְרָגֵר שֶׁל רַקֵּב בִּין שְׁנֵי גְרָגְרִיס שֶׁל עֶפֶר וּבְטוֹל הַרַקֵּב וּבְצִיר לוּ שַׁעוּרָא דְּתַרְוָד:

המפלת פרק שלישי נדה

חֲמֵר שָׁנִי וְלִדוֹת. פִּי' הַקּוּנְטָרָם לר"מ דְּבַחְתִּיהּ וְעוּף קוּמָא לָדָה הָיִי חֲמַר ב' וְלִדוֹת אִם

א"חֲוֵמַר שְׁנֵי וְלִדוֹת, שְׁאֲנִי אֹמֵר שְׁמָא נִמוּחַ שְׁפִיר שְׁלֵיָא וְנִמוּחָה שְׁלֵיָא שְׁלֵיָא שְׁפִיר. תְּיֻבְּתָא. "אִמַר רַבָּה בַר שִׁיָּלָא, אָמַר רַב מַתְנָה, אָמַר שְׁמוּאֵל: מַעֲשֶׂה וְתַלּוּ אֶת הַשְּׁלֵיָא בְּוֹלָד עַד עֲשָׂרָה יָמִיס, וְלֹא אָמְרוּ תוֹלִין אֲלֵא בְּשְׁלֵיָא הַבָּאָה אַחֵר הַוֹלָד. "אִמַר רַבָּה בַר חַנְּנָה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַעֲשֶׂה וְתַלּוּ אֶת הַשְּׁלֵיָא בְּוֹלָד, עַד עֲשָׂרִיס וּשְׁלֹשָׁה יָמִיס. אָמַר לִיָּה רַב יוֹסֵף: עַד עֲשָׂרִיס וְאַרְבָּעָה אֲמַרְתָּ לָן. אָמַר רַב אַחָא בְּרִיה דְּרַב עֲזִירָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַעֲשֶׂה וְנִשְׁתַּהֲה הַוֹלָד אַחֵר חֲבִירוֹ שְׁלֹשִׁיס וּשְׁלֹשָׁה יוֹם. אָמַר לִיָּה רַב יוֹסֵף: שְׁלֹשִׁיס וְאַרְבָּעָה אֲמַרְתָּ לָן. הִנִּיחָא לְמָאן דְּאָמַר יוֹלָדַת לְתַשְׁעָה יוֹלָדַת לְמִקּוּשְׁעִין, מִשְׁפַּחַת לָהּ אִחָד נְגַמְרָה צוּרְתּוֹ לְסוּף שְׂבָעָה, וְאִחָד נְגַמְרָה צוּרְתּוֹ לַתַּחֲלַת תַּשְׁעָה. אֲלֵא לְמָאן דְּאָמַר יוֹלָדַת לְתַשְׁעָה אִינָה יוֹלָדַת לְמִקּוּשְׁעִין, מֵאִי אִיבָא לְמִימַר? אִיבּוּךָ שְׁמַעְתָּתָא: שְׁלֹשִׁיס וּשְׁלֹשָׁה — לְשְׁלֵיָא, עֲשָׂרִיס וּשְׁלֹשָׁה — לוֹלָד. אָמַר רַבִּי אֲבִין בַר רַב אֲדָא, אָמַר רַב מְנַחֵם אִישׁ כְּפַר שְׁעָרִיס, וְאִמְרֵי לָהּ בֵּית שְׁעָרִיס: מַעֲשֶׂה וְנִשְׁתַּהֲה וְלָד אִחָד אַחֵר חֲבִירוֹ שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁיס, וְהָרִי הֵם יוֹשְׁבִיס לְפָנֵינוּ בְּבִית הַמִּדְרָשׁ. וּמָאן נִינְהֵאוּ? יְהוּדָה וְחִזְקִיָּה בְּנֵי רַבִּי חִיָּא.

וְהָא אָמַר מַר: אִין אֲשָׁה מִתַּעַבְּרַת וְחוּזָרַת וּמִתַּעַבְּרַת! אָמַר אֲבִי: טִיפָּה אַחַת הָיְתָה וְנִתְחַלְקָה לְשִׁתִּיס, אִחָד נְגַמְרָה צוּרְתּוֹ בַּתַּחֲלַת שְׂבָעָה, וְאִחָד בְּסוּף תַּשְׁעָה. ^(א)שְׁלֵיָא בְּבִית — חֲבִית טַמָּא. תָּנוּ רַבָּנָן: שְׁלֵיָא בְּבִית — חֲבִית טַמָּא, לֹא שְׁהַשְׁלֵיָא וְלָד, אֲלֵא שְׁאִין שְׁלֵיָא שְׁאִין וְלָד עֲמָה, דְּבִרֵּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהְרִין. אָמְרוּ לוּ לְרַבִּי מֵאִיר: אִי אַתָּה מוֹדָה שְׂאָם הוֹצִיאֻהוּ בְּסִפָּל לְבִית הַחִיצוֹן, שְׁהוּא טַהוֹר? אָמַר לְהוֹ: אָבֵל. וְלָמָּה? לְפִי שְׁאִינוּ. אָמְרוּ לוֹ: כְּשֶׁם שְׁאִינוּ בְּבִית הַחִיצוֹן, כֶּף אִינוּ בְּבִית הַפְּנִימִי! אָמַר לְהוֹ: אִינוּ דוּמָה נִמוּךְ פַּעַם אַחַת, לְנִמוּךְ שְׁתֵּי פַּעַמִּיס. וַיְתִיב רַב פֶּפְאָ אַחוּרִי דְּרַב בִּיבִי קַמִּיָּה דְּרַב הַמְנוּנָא, וַיְתִיב וְקָאִמַר: מֵאִי טַעֲמָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן? קִסְבַּר כָּל טוּמְאָה שְׁנַתְעָרַב בָּהּ מִמִּין אַחֵר — בְּטִלָּה. אָמַר לְהוּ רַב פֶּפְאָ: הֵינִינוּ נִמִּי טַעֲמִיָּהוּ דְּרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי. אֲחִיכּוּ עָלֶיהָ, מֵאִי שְׁאָנָא? בְּשִׁיטָא! אָמַר רַב פֶּפְאָ: אֲפִילוּ כִי הָא מִילְתָּא לִימָא אִינִישׁ, וְלֹא נִשְׁתּוּךְ קַמִּיָּה רַבִּיָּה, מִשְׁוּם שְׁנַאֲמַר: "אִם נִבְלַתָּ בְּהַתְנַשָּׂא וְאִם זְמוּתָ יָד לְפָה". ^(ב)וְאִזְדָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְטַעֲמִיָּה, דִּתְנִינָא: מְלֵא תַרְוָד רַקֵּב שְׁנָפַל לְתוֹכוֹ עֶפֶר כָּל שְׁהוּ — טַמָּא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר. מֵאִי טַעֲמָא דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן? אָמַר רַבָּה: אֲשַׁכְּחִיתִינָהוּ לְרַבָּנָן דְּבִי רַב דִּיתְבִּי וְקָאִמְרִי, אִי אֲפֻשֶׁר שְׁלֹא יָרְבוּ שְׁתֵּי פְרִידוֹת עֶפֶר עַל פְּרִידָה אַחַת שְׁלֵי רַקֵּב, וְחִסִּיר לִיָּה. וְאִמְינָא לְהוֹ: אֲדַרְבָּה, אִי אֲפֻשֶׁר שְׁלֹא יָרְבוּ שְׁתֵּי פְרִידוֹת רַקֵּב עַל

פְּרִידָה

חַיָּה וְעוּף הֵם זָכָר וְהִבְיָנָן לָהּ חֲמַר שְׁלֵיָא דְּמִסְבָּחוֹינוּ בְּנִקְבָּה לְטַמְאָה וְחֲמַר חַיָּה וְעוּף לְטַהָרָה דְּשָׂמָא אִין וְלָךְ בְּשְׁלֵיָא וְקֻשָּׁה לר"מ אִי חַיָּה וְעוּף זָכָר אֲמֵאִי מְסַפְקָא שְׁלֵיָא בְּנִקְבָּה הֵא הָיִי כְּפַךְ כְּפִיקָא דְּשָׂמָא אִין בְּשְׁלֵיָא וְלָךְ וְנִפְּלִינוּ יֵשׁ שְׂמָא זָכָר הוּא וּלְכָךְ י"ל חֲמַר ב' וְלִדוֹת דְּקָאִמַר הָיִנוּ לַעֲנִין שְׁהִינָה שְׁלֵיָא בְּשָׁנִי אַחֵר חַיָּה וְעוּף וְלִרְבֵּנָן דְּאִמְרֵי דְּלִין טַמְאָת לָדָה בְּחַיָּה וְעוּף לִית לָהּ יָמֵי טַהָר כְּלָל דְּשָׂמָא אִין וְלָךְ בְּשְׁלֵיָא וּמִשׁוּם שְׁלֵיָא נוֹקְמִין לָהּ חוּמְרָא חֲזַכַּר וְנִקְבָּה וּא"ת לְרַבָּנָן נִימָא שְׁלֹא תַשָּׁב רַח ז' לְטַמְאָת לָדָה דְּלִימוּרֵי אִין וְלָךְ בְּשְׁלֵיָא וְנִאֲפִי' יֵשׁ שְׂמָא זָכָר הוּא וַי"ל דָּא"כ אִם תַּרְחָה בְּיוֹם ל"ד וְתַחֲזַר וְתַרְחָה בְּיוֹם מ"א אִבָּא לְמִימַר נָמִי אִימוּר לֹא יִלְגַּה כְּלָל וְהָיִא בַּמ"א שׁוּמְרַת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם וְנִאֲפִי' אִיבָא וְלָךְ אִימוּר נִקְבָּה הֵא וּשְׁפִי רְחִינִת דָּם טַהָר הוּא א"א בְּתַרְוִיָּהוּ לְמִינִל לְהָלֵא דְּסַתְרוּ אֲהַדְדִּי אֲזִלִּין בְּתַרְוִיָּהוּ לְחוּמְרָא וְכוּ' ע"ל אַמְתַּנִּיתִינוּ דְּקִתְנִי הַמִּשְׁפֵּלַת וְאִין יָדוּעַ אִם וְלָךְ הוּא תַשָּׁב חֲזַכַּר וְנִקְבָּה וְנִגְדָּה אַע"ג דְּאִיבָא כְּפַךְ כְּפִיקָא שְׂמָא לֹא יִלְגַּה וְנִאֲפִי' יִלְגַּה שְׂמָא זָכָר הוּא וְנִאֲמִי תַשָּׁב לְנִקְבָּה אֲלֵא וְנִאִי כְּפַרְשִׁית: אֲלֵא לַמ"ד אִינָה יוֹלָגַת לְמַחְטָעִין מֵאִי אִבָּא לְמִימַר. וּא"ת וְנִימָא דְנִגְמַר צוּרְתּוֹ וְנִאֲפִיָּה עַד שְׁמִיעִי דְּהָכִי אִית לָהּ לְרַבָּה תּוֹסַפָּא בְּפ' הָעֶרֶל (יְבָמוֹת דָּף פ:): דְּעַבַד עוֹבְדָא בְּאִשָּׁה שְׁהֵן בְּעָלָה לְמִינִת הָיִם וְיִלְגַּה לִי"ב חֻלָּשׁ וְנִאֲפַכְרָה וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּרַב אֲמוּרָאִיס לִית לָהּ דְּרַבָּה תּוֹסַפָּא: מ"ט דר"ס. מִשׁוּם דְּבַמְתַּנִּיתִין אִינוּ מְזַכִּיר כִי אִם ר"ש קָאִמַר מ"ט דר"ס פ"ה זֶהִי דְנִמוּחַ מ"מ כָּל הַגּוּף שֶׁל הַמֵּת בָּאֵן וּה"ל בְּרַקֵּב שֶׁל מֵת וּבְגָזַל וְקֻשָּׁה דָּא"כ מֵאִי מִשְׁעִי כָּל טַמְאָה שְׁנַתְעָרַב בָּהּ מִין אַחֵר בְּטֹלָה וְהִכִּי בְּעִי לְמִימַר דְּבְטוֹל הֵוָּלד מִשׁוּם דְּדָם הַלָּדָה מְבַטֵּל מִשְׁהוּ מִן הֵוָּלד כִּמְנוּ מְלֵא תַרְוָד דְּמִינִתִּי הֵתָם וְנִאִי דְשַׁעוּרֵי מְצַמְצָם כִי יִתְבַטֵּל מִמֶּנּוּ מִשְׁהוּ בְּצִיר לִיָּה שַׁעוּרָא מִן הַתַּרְוָד אָבֵל כִי יִתְבַטֵּל מִשְׁעוּ מִן הֵוָּלד אֲבִיתִי יִשְׁאֵר וְיִתַּר מַבְּזִית אִו מִמְלָא תַרְוָד לְכָךְ נִרְאָה לר"י דְּנָפַל שְׁשִׁשְׁלֵיָא אִין עָלִיו תוֹרַת נָצַל וְרַקֵּב בִּין שְׁאִינוּ נְגִמַר וְאִינוּ בְּשַׁר לְטַמָּא בְּבִזִּית אֲלֵא מִטְעָם מֵת שְׁלָם וּה"פ מ"ט דר"ס הָרִי יֵשׁ בָּאֵן מֵת שְׁלָם וּמִשְׁעִי כָּל טַמְאוֹת שְׁנַתְעָרְבָה כּוֹי וּמִהֲאִי טַעֲמָא כִי נִתְבַטֵּל מִמֶּנּוּ מִשְׁהוּ טַהוֹר וְהַשְׂתָּא מִינִיתִי שְׁפִיר מִמְלֵא תַרְוָד רַקֵּב וּפְרִיךְ אֲדַרְבָּה כּוֹי וּה"נ הַשְׁפִּיר מְבַטֵּל מִשְׁהוּ שֶׁל מִין אַחֵר וּמִשְׁעִי רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם בְּטוֹל בְּרַב נָגְעוּ בָּהּ שְׁדָם הַלָּדָה וְהַלָּחָה רַבָּה עַל כָּל הַשְׁפִּיר וּמִשְׁבַּטוֹל כְּלוּ בְטוֹל אָף בְּבִית רֹאשׁוֹן וּר"ל סָבַר דְּאֲפִילּוּ בְּלֹא בְטוֹל בְּרוּכַ טַהוֹר מִשׁוּם בְּלָבּוּל צוּרָה שְׁנִגְרֹךְ בְּמִימִיו וְנִתְבַּלְבַּל צוּרְתּוֹ לר"ס אָף בְּבִית הַרֹאשׁוֹן וּמִדַּר"ל נָמִי יֵשׁ לְהוֹכִיחַ דָּלֹא מְטַמָּא מִשׁוּם רַקֵּב וְנָצַל דָּא"כ לֹא הָנָה מְטַהְרִינוּ מִשׁוּם בְּלָבּוּל אֲלֵא וְנִאִי טַמָּא מִטְעָם מֵת שְׁלָם וּבְעִי נָמִי ר"ל שְׁלָם בְּצוּרְתּוֹ וּשְׁאֵר אֲמוּרָאִי בְּלִינִי עָלֶיהָ בְּבִלְבּוּל צוּרָה אֲךָ בְּעִי שְׂיָחָא שְׁלָם וּא"ת לְמֵאִי דַם"ד דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר אָף בְּבִית הַפְּנִימִי מִשׁוּם בְּטוֹל מִשְׁהוּ הִיכִי קִתְנִי בְּבִרְיָתָא בְּשָׂם שְׁאִינוּ בְּבִית הַחִיצוֹן כֶּךָ

אִינוּ בְּבִית הַפְּנִימִי מִשׁוּם בְּטוֹל מִשְׁהוּ הֵלֹא גַם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא נִתְבַטֵּל כְּלוּ בְּבִית הַפְּנִימִי כִּמְנוּ בְּבִית הַחֵיצוֹן אֲלֵא דְּמְטַהֵר מִשׁוּם בְּטוֹל מִשְׁהוּ וַיֵּשׁ לוֹמַר דַּה"ח בְּשָׂם שְׂאִתָּה מוֹדָה בְּבִית הַחֵיצוֹן שְׁנִימוּךְ כֶּךָ יֵשׁ לְטַהֵר בְּבִית הַפְּנִימִי מִשׁוּם בְּטוֹל מִשְׁהוּ דְּלִין בָּאֵן מֵת שְׁלָם וְאִם תֵּאֲמַר בְּגִזִּיר פֶּרֶךְ כ"ג (דָּף נ.) דְּפִרְיָךְ עַל הַמֵּת וְעַל בּוֹזֵית מִן הַמֵּת נִזִּיר מְגַלַּח עַל בּוֹזֵית מִן הַמֵּת מְגַלַּח עַל הַמֵּת לֹא כ"ס וּמִשְׁעִי לֹא נִצְרָכָה אֲלֵא לָמַת שְׁאִין בּוּ בּוֹזֵית בְּשַׁר וְלֹא נִתְקַשְּׁרוּ אֲבָרָיו בְּגִידֵין אֲמֵאִי לֹא מִשְׁעִי בְּשְׁלֵיָא שְׁאִינָה מְטַמָּא אֲלֵא שְׁלָם וַי"ל דְּשְׁלֵיָא לֹא מִקְרִיא מֵת א"נ הָיִנוּ הֵא דְּקִמְשְׁעִי הֵתָם:

כו.

עין משפט נר מצוה
א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד טו' קצד סעי' ד:
ב מיו" פו' מהל' איסורי ביאה הל' טז: ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד טו' קצד סעי' ד:
ד מיו" פו' מהל' איסורי ביאה הל' יד: ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד טו' קצד סעי' ד:
ו מיו" פו' מהל' איסורי ביאה הל' יד: ז מיו" פג' מהל' טומאת מות הל' ד:

 עין משפט גור מצודה
--

א מו"י פג' מהל' טומאת מת הל' ד:	
ב מו"י פז' מהל' נזירות הל' ג:	
ג מו"י פג' מהל' טומאת מת הל' ד:	
ד מו"י פז' מהל' נזירות הל' ג:	
ה מו"י פד' מהל' נזירות הל' י:	
ו מו"י פג' מהל' נזירות הל' ח:	
ז סמג עשין ריא, טוש"ע יו"ד סי' שטו סעי' ז:	
ח מו"י פד' מהל' בכורות הל' יב:	
ט סמג עשין ריא, טוש"ע יו"ד סי' שטו סעי' ז:	
י מו"י פא' מהל' שאר אבות הטומאות הל' טז:	
יא מו"י פד' מהל' בכורות הל' יא:	
יב מו"י פג' מהל' טומאת מת הל' ט:	
יג מו"י פג' מהל' טומאת מת הל' ט:	

גַּלְגָּלוֹן. פֶּרֶשׁ פֶּעִירָן דְּבַר הַנִּגְלָל עֲמוֹ: לְמַעֲנֵי הָרוּג. דְּמַחְסֵר דָּם וְהָא דְאִמֵּר עָלָא בְּפ' כ"ג (נְזִיר נא.) אִין רֵקב לָמַת אֵלָּא לְבָא מִן הַבֶּשֶׁר מִן הַיָּדִין וּמִן הַעֲצָמוֹת א"כ מִשְׁמַע דְאִין רֵקב טָמֵא אא"כ בָּא מִשְׁלָשְׁתָּן וַיַּח דְּבָל רֵקב מָדָם לֹא בָּעֵי מ"מ אִם חֹסֵר מַעֲמֹו בָּשָׂעָה שְׁנִקְבֵּר אִין לו זֵין רֵקב: מָלֵא תַרְנֹד וְעוֹד. פ"ה בְּגוֹן שְׁנִקְבֵּר בַּכּוֹסִיט וְאִין נִקְחָה לְרַשָּׁ"ס דְּבַתְחַלָּה מוֹדו כ"ע דְּדָבַר אַחֵר נַעֲשֶׂה לו גַּלְגָּלוֹן וְנִקְחָה לְרַשָּׁ"ס דְּהִבָּא מִזְרֵי בְּנִקְבֵּר עֵרֶם וְזָרְבֵן הִיָּה לְטוּחַ כּוֹכִין בְּסִיל וְיַעֲזֵר שְׁתַּרְקֵב הִיָּה הַתַּרְנֹד מִמֶּנּוּ טָמֵא וְאח"כ נָפַל מִן הַסִּיל וְנִתְעַרְבָּה עִם הַרֵקב שְׂבָבֵר הִיָּה טָמֵא וּמֵהָךְ לֹא גָבִיד צְרִיכֻתָּא דְקַמ"ל מִשּׁוֹם דא"א שְׁלֵא וְהָא תַרְנֹד מִרְקַב קִדָּם שְׁתַּעֲרַב בּו עֵפֶר: בְּזֵי לְפַרְסָמָה שְׁפִטְוִירָה. הָא דִתְנֹן בְּפ' בְּהֵמָה הַמִּקְשָׁה (חֲלִין דָּף עז.) מִבְּפִרְתָּ שֶׁהַפִּילָה שְׁלֵיָא וְשִׁלְכָנָה לְכַנְבִּים הָתָם א"צ בְּרַסּוּם דְּהַכֵּל יִידְעִים שְׁנֵישׁ וְלֹד בְּשִׁלָּא: מִשּׁוֹם בְּטוּל בֶּרֶכּ נִגְעוּ בָּהּ. וּא"ת דְּבִכּוּרֹת שְׂרָק הַלּוֹחֵחַ בְּהֵמָה (בְּכּוּרֹת כג.) גָּבִי גָבְלָה בְטָלָה בְּשִׁחוּטָה וְקֵאמֵר אִין מְטַמְאָה בְּמַנְעַ דְּבָל מְטַמְאָה בְּמֵשֶׁא דְטַמְאָה בְּמֵאן דְאִיתָא דְמַעֵא וּפְרִין מַחֲרַכַת דָּם דְאִינִיָּה מְטַמְאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמֵשֶׁא מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ אֲלֵמָא דְבְּמֵאן דְּלִיתָה דְמַעֵא וּמִשְׁנֵי מִשּׁוֹם דה"ל טְמֵאָה בְּרוּחָה וּפְרִין הַיִּחָא לְבַר בָּלָא דְזָרַשׁ עַד לָבֵר אֵלָּא לְר' דְזָרַשׁ עַד לְבָלָב קִשְׁיָא וְאִמְאִי לֹא מִקְשָׁה מֵהָךְ דְשִׁפִּיר דְאִינוּ מְטַמֵּא בְּאֶחָל מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ אֲלֵמָא בְּמֵאן דְּלִיתָה דְמֵי וְהַשְׁתָּא לֹא מַצִּי לְשַׁנּוּי מִשּׁוֹם דְּהָיוּ טָמֵאָה בְּרוּחָה דְאִפִּילוּ מֵת בְּרוּחַ מְטַמֵּא וי"ל מִשּׁוֹם דְאִיבָא לְמַדְחֵי דְטַעֲמָא מִשּׁוֹם בְּלָבּוֹל עוֹרָה כְּדֵר"ל וְלֹא מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ אִי נִמִּי בִּיּוֹן דְטַעֲמָא דְשִׁפִּיר מִשּׁוֹם מֵת שְׁלָם אַע"ג דְטַמְאָה בְּמֵאן דְאִיתָה דְמֵי אִין לֶהֱחִישּׁבוּ שְׁלָם בִּיּוֹן שְׁתַּבְּלָטַל בְּרוּכַ לְגַמְרִי: מֵת שְׁתַּבְּלָבְלָה עוֹרְתוּ מַנְלֵן דְטַהוֹר. וְקִשָּׁה מֵאִי פְרִין לִיָּה ר' יוֹחָנָן הָאִמֵּר בְּסַמּוּךְ דְר' יוֹחָנָן כּר"א וּא"כ ר"ל יוֹחָא טוֹפִי דְקִאִי בִרְבָּנָן דְתַתִּי בְּמַסְכַּת אֲהֻלוֹת וְחַכְמִים מְטַהֲרִים וי"ל דר"י ור"ל אֲלָפָא דְרַבָּנָן פִּלְגֵי דר"ל סָבַר דְלִרְבָּנָן דְמַטַּהֲרִי בִרְבַע ה"נ דְמַטַּהֲרִי אֲפִילוּ בְּשָׁלָם בְּשִׁאִין שְׁלֵוֹ קִיָּמַת וְנִתְבָּלְבַל עוֹרְתוּ אֲבָל שְׁלֵוֹ קִיָּמַת טָמֵאָה מְזַרְבִּי יַצְחָק דְאִתָּא בִרְבָּנָן דְאִי כּר"א אֲפִי אִין שְׁלֵוֹ קִיָּמַת טָמֵא דְהָא מְטַמֵּא ר"א בִרְבַע שָׁל אֲפֵר וּא"ל לְר' יוֹחָנָן מַנְלֵן הָא דְרַבָּנָן מְטַהֲרוּ מִשּׁוֹם בְּלָבּוֹל עוֹרָה דְלֵמָּא טַעֲמָא דְרַבָּנָן דְבִשְׁנִדְרָף אִין עוֹד שָׁם מֵת עָלְיוּ אֲפִלוּ כֵּלָּו שְׁלָם וְשְׁלֵוֹ קִיָּמַת אֲבָל שְׁפִיר שָׁם מֵת עָלְיוּ וְטָמֵא אִי לֹא מִשּׁוֹם דְבָטַל בֶּרֶכּ וּמִלְתָּא דְרַבִּי יַצְחָק לֹא אִתְיָא בִרְבָּנָן אֵלָּא כּר"א דְמַטַּמֵּא מֵת שְׂרִיף וְחֹסֵר וְשְׁלֵוֹ קִיָּמַת נִקַּט לְטַהַר בְּתַחֲסִים קָטָנִים א"נ קַסְבֵּר ר' יוֹחָנָן דְרַבָּנָן לֹא מְטַהֲרִי אֵלָּא בִרְבַע דְחֹסֵר אֲבָל אִם הָעֵפֶר שְׁלָם אֲפִי אִין שְׁלֵוֹ קִיָּמַת טָמֵא וְהַשְׁתָּא אִתֵּי שְׁפִיר שֹׁא"צ לְחַלֵּן בִּין שְׁפִיר וְשְׁלֵיָא לָמַת שְׁנִדְרָף וְאִין שְׁלֵוֹ קִיָּמַת דְשִׁנְיָהִם שְׁוִין לר"ל וְלר' יוֹחָנָן וּבִירְשָׁלַמִי אִיבָא שְׁפִיר שְׁתַּבְּלָבַל עוֹרְתוּ מֵהו ר' יוֹחָנָן אָמַר טָמֵא ר"ל אָמַר טַהוֹר אִינְיֻבְיָהּ ר"ל לְר' יוֹחָנָן מְרַבִּי יַצְחָק מַגְדֵּלָאָה וּמִשְׁנֵי דְבַר תּוֹרָה אֲפִלוּ שְׁלֵוֹ

וְלַעֲשׂוֹת רֵקב שָׁל מֵת: גַּנְגִּילוֹן בְּטוּל. שְׁאוּטוּ דְבַר אַחֵר מְבַטְלוּ אִף כּוּפּוּ לְאַחֵר שְׁנַעֲשֶׂה רֵקב בְּשְׁנִקְבֵּר בְּהִלְכְּתוּ ד"א הַמְּעַרְבֵּת בּוּ מְבַטְלוּ וְלִשְׁוֹן גַּנְגִּילוֹן דְבַר הַעוֹמֵד בְּנִגְדוּ לְבַטְלוּ וְלִקְלָלוּ. וְלִקְמֹן פְּרִין הַאִיל וְטַעֲמָא דר"ש בְּרֵקב בְּקֵאמֵר הַשְׁתָּא גָּבִי שְׁלֵיָא דְלִיבָא לְמִימֵר הָבִי מ"ט: מֵאִי הִיא דְאִמֵּר תַּחֲלָתוּ ד"א נַעֲשֶׂה לו גַּנְגִּילוֹן: שְׁאִין לו רֵקב שְׁאִין רֵקב שְׁלֹו מְטַמֵּא: עֵרֶם בְּאֲרוֹן שָׁל שֵׁישׁ או ע"ג רַצְפָּה שָׁל אֲבָנִים דְּהַשְׁתָּא אִין תַּעֲרֵבַת בְּרַקְבּוּיִתוּ: נִקְבֵּר בַּכּוֹסִיטוּ דְאִיבָא רַקְבּוּיַת או אֲפִלוּ עֵרֶם בְּאֲרוֹן שָׁל עַן דְאִיבָא רַקְבּוּיַת: או ע"ג רַצְפָּה שָׁל לָבִיִּים שְׁעָפְרֹן נִמְסָה: שְׁאִין לו רֵקב מַפְנֵי דְבַר אַחֵר הַמְעַרְבַּ בּו: לֹאִפוּקִי הָרוּג דָּלֵא לְפִי יַעֲצֵא דְמֵי וְחֹסֵר וְקוּמָא לָן בְּמַם' נְזִיר (דָּף נא.) מֵת שְׁחַסֵּר אִין לו רֵקב: שְׁתַּפְּזֵר בְּתוֹךְ הַבֵּית [הַבֵּית] טָמֵא מִשּׁוֹם אֶחָד: דְאִין מֵאֲהִיל וְאַחֵר וּמֵאֲהִיל גַּב שְׂבָנְגָד זֶה מֵאֲהִיל עַל חֲצֵי שְׁעוֹר וְשְׂבָנְגָד זֶה מֵאֲהִיל עַל חֲצֵי שְׁעוֹר וְשֵׁי אֲהֻלוֹת הֵן וְאִין מַעֲטָרְפִין: מֵלֵא תַרְנֹד וְעוֹד יוֹתֵר מְמֵלֵא תַרְנֹד עֵפֶר בֵּית הַבְּכּוּרִית. ל"א רֵקב מִמֵּשׁ שָׁל מֵת אֵלָּא בְּגוֹן שְׁנִקְבֵּר בַּכּוֹסִיט או בַּקִּרְקַע בְּלֹא חֲרוֹן שָׁל שֵׁישׁ וְיֵשׁ בָּאן מֵלֵא תַרְנֹד וְעוֹד מֵאוּרֵי עֵפֶר דְּהָיוּ מְעַרְבִין רֵקב וְעֵפֶר: בְּטַל בֶּרֶכּ שְׁדָם הַלָּה נִתְרַבָּה עַל מַחוּי הַנִּלְד וּמְבַטְלוּ: אֲמַרו דְבַר אַחֵד וְלִקְמֹן מוֹקְמִינוּ דר"א בֶּן יַעֲקֹב מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ: בְּהֵמָה נָסָה שְׁלֵא הִיָּה לֶה וְלֹד מַעֲלוֹם: תַּקְבֵּר הַסְּרַכָּה שְׁהוּא מַחוּי שָׁל בְּכוּר: וּפְטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה שְׁאִם תֵּלַד עוֹד אִין וְלָדָה לְבָחוּ: אִינִיָּה מְטַמְאָה אֹתָהּ חֲרָדָה: וּמֵאֲחֵר דְאִינִיָּה מְטַמְאָה אֲלֵמָא לֹא חִישְׁנִין לְנֹלַד אִמְאִי תַקְבֵּר: וּמִשְׁנֵי בְּזֵי לְפַרְסָמָה שְׁנַפְטָרָה מִן הַבְּכוּרָה שְׁמִיעוּ הַכֵּל שְׁזֵה פֶטֶר דָּחַס: וּפְרִיבָּיִן מַדְפְּטוּרָה מִן הַבְּכוּרָה אֲלֵמָא וְלֹד מַעֲלֵא הִיא אִמְאִי אִינִיָּה מְטַמְאָה: בְּטוּל בְּרוּכַ מַחוּי הַנִּפְל בְּטַל בָּדָם: וּמוֹדָה ר"ש בְּמַתְנִי' בְּשִׁלָּא אַע"ג שְׁהַבֵּית טַהוֹר אִמּוּ טָמֵאָה לָדָה: בָּעִין שְׁהַזְרִיעָה בְּלוּמֵר דְנִמּוּחַ בְּזָרַע: שְׁטַרְפוּהוּ בְּמו (חֲלִין סד.) בִּיצִים טְרוּפּוֹת בַּתְּעִירָה. שְׁמַחֲקוּהוּ וּבִלְבָּלוּהוּ: בְּמִימּוּי שְׁהַיִּחוּהוּ בְּהֵן. א"נ בְּמִי הַלָּה וְהַטְנוּף שְׁוִינְצֵא עֲמוּ: שְׁתַּבְּלָבְלָה נִמְחָק בְּלוּ בְּמו שְׂרוּף שְׁתַּפְּזֵר וְאִין שְׁלֵוֹ קִיָּמַת: וְשְׁלֵוֹ קִיָּמַת גּוֹפֹו קִיָּם שְׁלֵא נִתְפַזֵּר הָאֲפֵר וְשְׁלִין נִקְחָה בְּשָׁלָם: בְּתַחֲסִים גְּדוּלִים שָׁל אֲרַבְּעָה טַפְּחִים:

המפלת פרק שלישי נדה

פְּרִידָה גְרָגִיר: כּוּפּוּ שָׁל רֵקב בְּתַחֲלָתוּ: מֵה תַּחֲלָתוּ בְּשְׁנִקְבֵּר אִם יֵשׁ דְבַר הָקִאִוי לְרֵקב

פְּרִידָה אַחַת עֶפֶר, וְנִפְסִיל לִיָּה שְׁיַעוּרָא! אֵלָּא אָמַר רַבָּה: הִיָּינוּ טַעֲמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, סוּפּוֹ בְּתַחֲלָתוּ — מָה תַּחֲלָתוּ נַעֲשֶׂה לוּ דְבַר אַחֵר גַּנְגִּילוֹן, אִף סוּפּוֹ נַעֲשֶׂה לוּ דְבַר אַחֵר גַּנְגִּילוֹן.^(אב)מֵאִי הִיא? דְּתַנְיָא: אִיזְהוּ מֵת שְׁיֵישׁ לוּ רֵקב, וְאִיזְהוּ מֵת שְׁאִין לוּ רֵקב? נִקְבֵּר עָרוֹם בְּאֲרוֹן שְׁל שֵׁישׁ או עַל גָּבִי רַצְפָּה שְׁל אֲבָנִים — זָהוּ מֵת שְׁיֵישׁ לוּ רֵקב. ”וְאִיזְהוּ מֵת שְׁאִין לוּ רֵקב? נִקְבֵּר בַּכּוֹסוֹתוּ, או בְּאֲרוֹן שְׁל עֵץ, או עַל גָּבִי רַצְפָּה שְׁל לָבִנִים — זָהוּ מֵת שְׁאִין לוּ רֵקב. וְלֹא אָמְרוּ רֵקב אֵלָּא לָמַת בְּלָבַד, לְמַעוּטֵי הָרוּג דְלָא.^(ב)גּוּפָא: מְלֵא תַרְנֹד רֵקב שְׁנַפְּל לְתוֹכוֹ עֶפֶר כּל שְׁהוּא — טָמֵא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהַר. מְלֵא תַרְנֹד רֵקב שְׁתַּתְּפֹּזַר בְּבֵית — הַבֵּית טָמֵא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהַר. וַצְרִיכָא, דְאִי אֲשְׁמַעִינָן קַמְיִיתָא — בְּהֵיא קֵאמְרִי רַבָּנָן מִשּׁוֹם דְּמַכְנִיָּה, אֲבָל נַתְּפֹזַר — אִימָא מוֹדוּ לִיָּה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְאִין מֵאֲהִיל וְחוּזַר וּמֵאֲהִיל. וְאִי אֲשְׁמַעִינָן בְּהָא — בְּהָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דְאִין מֵאֲהִיל וְחוּזַר וּמֵאֲהִיל, אֲבָל בְּהָא — אִימָא מוֹדָה לָהּ לְרַבָּנָן, צְרִיכָא. 'תַּנְיָא אִידָּה: מְלֵא תַרְנֹד וְעוֹד עֶפֶר בֵּית הַקְּבֻרוֹת — טָמֵא, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהַר. מֵאִי טַעֲמִיָּהוּ דְרַבָּנָן? לְפִי שְׁאִי אֲפָשֵׁר לְמֵלֵא תַרְנֹד וְעוֹד עֶפֶר בֵּית הַקְּבֻרוֹת שְׁאִין בּוּ מְלֵא תַרְנֹד רֵקב.^(ג)הַשְׁתָּא דְאִמְרַת טַעֲמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִשּׁוֹם סוּפּוֹ בְּתַחֲלָתוּ, גָּבִי שְׁלָיָא מֵאִי טַעֲמָא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ נִגְעוּ בָּהּ.^(ד)וְאִזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעֲמִיָּה, דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ דְבַר אַחַד. רַבִּי שְׁמַעוֹן — הָא דְאָמְרוּ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר — דְּתַנְיָא: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמְר: בְּהֵמָה גֹּסָה שְׁשִׁפְעָה חֲרַרַת דָּם, הָרִי זוּ תַקְבֵּר, וּפְטוּרָה מִן הַבְּכּוּרָה. ט”א וְתַנִּי רַבִּי חֲזִיָּא עֲלָה: אִינִיָּה מְטַמְאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׁא, וּמֵאֲחֵר שְׁאִינִיָּה מְטַמְאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׁא, אִמָּאִי תַקְבֵּר? בְּדִי לְפַרְסָמָה שְׁהִיא פְטוּרָה מִן הַבְּכּוּרָה. אֲלֵמָא וְלֹד מַעֲלֵיָא הוּא, וְאִמָּאִי תַנִּי רַבִּי חֲזִיָּא: אִינִיָּה מְטַמְאָה לֹא בְּמַנְעַ וְלֹא בְּמִשְׁא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מִשּׁוֹם בְּטוּל בְּרוּכַ נִגְעוּ בָּהּ. אָמַר רַבִּי אַמִּי, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁאִמּוּ טַמְאָה לִידָּה. אָמַר הָהוּא סָבֵא לְרַבִּי אַמִּי: אֲסַבְּרָה לָךְ טַעֲמָא דְרַבִּי יוֹחָנָן, דְאָמַר קֵרֵא: ”אֲשָׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָּה זָכָר וגו’”, אֲפִילוּ לֹא יִלְדָּה אֵלָּא כְּעִין שְׁהַזְרִיעָה — טַמְאָה לִידָּה. ”רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: שְׁפִיר שְׁטַרְפוּהוּ בְּמִימּוּ — נַעֲשֶׂה כְּמַת שְׁתַּבְּלָבְלָה צוּרְתוּ. ”אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקִישׁ: מֵת שְׁתַּבְּלָבְלָה צוּרְתוּ מַנְלֵן דְטַהוֹר? אִילִימָא מָהָא דְאָמַר רַבִּי שְׁבַתַּאי אָמַר רַבִּי יַצְחָק מַגְדֵּלָאָה, וְאָמְרִי לָהּ אָמַר רַבִּי יַצְחָק מַגְדֵּלָאָה אָמַר רַבִּי שְׁבַתַּאי: מֵת שְׁנִדְרָף וְשְׁלֵדוּ קִיָּימַת טָמֵא, מַעֲשֶׂה הִיָּה וְטָמֵאוּ לוּ בְּתַחֲסִים גְּדוּלִים

וְטַהֲרוּ

קִיָּמַת טַהוֹרָה מַפְנֵי מַה אָמְרוּ טָמֵא מַפְנֵי כְּבוֹדוּ פְּרוּשׁ מַפְנֵי כְּבוֹדוּ וְהָיוּ כְּפִירוּשׁ רֹאשֹׁן דְאִף בְּשִׁלְוֹ קִיָּמַת טַהוֹר דְבַר תּוֹרָה וְחוּלָק עַל הַגְּמָרָא שְׁלֵוֹ דְמוּקִי לָהּ כִּר"א מְלָתָא דְרַבִּי יַצְחָק וְהָתָם מוֹחִי לָהּ בִּרְבָּנָן:

 מסורת הש"ס

א תוספתא אהלות; נזיר נא.

ב משנה אהלות

ג חולין ככד;; בכורות כב.

ד בכורות כא;; בבא מציעא מזו;;

בכורות כג;; משנה בכורות; בכורות כג.

 גליון הש"ס

תוס' ד"ה מת שנתבלבלה כו'
דרבנן לא מטהרי כו'.
ע"י בר"ש פ"ב דאהלות מ"א:

 תורה אור השלם
--

דבר אל-בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה טקטא (ויקרא יב, ב)

מסורת הש"ס
א לעיל יח.
ב לעיל כד.
ג משנה נדה
ד בכורות מו:
ה לקמן לא; לעיל כה:
ו לעיל יז:

תורה אור השלם
ויהי בלדתה ויפרו'ד ותקח המלכות ותקשר על-ידו שני לאמר זה יצא ראשנה [בראשית לח, כח]
מזכר עד-נקבה תשלוו אל-מחוץ לפתחה תשלוחם ולא יטטאו את-פניהם אשר אני שכן בתוכם [במדבר ה, ג]

וּמָה־רָו לֹו פִּתְחִים קַטְנוּסִים הַפְּתוּחִים מֵאַרְבָּעָה כִּפָּאָר מֵתִים שְׁלֵמִים שֶׁהַגְּלוּסִים מִצִּילוֹן שֶׁנִּשְׁרָף עַל גְּבִי קַטְבָּלָא. פִּי' עוֹר שְׁלוֹק הָיָה בַּעּוֹר דַּפּוּס שֶׁל אֶדָם וְצוּרְתּוֹ דְּכִי נִמְי גִּשְׁרָף עָלָיו צוּרְתּוֹ וְחִתּוֹן אֲבָרִים נִבְרָסִים: אָמַר רַב נַחֲמָן רַב טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס כּוּ'. קִסְבֵּר רַב דְּאַנְדְּרוֹגִינוּס קִסָּךְ זָכָר קִסָּךְ נִקְבָּה הוּא דְּאָו בְּרָה הוּא לֹא יִטְמָא לֹא בִלְבָן וְלֹא בְּאֶדָם אֶלָּא וַחַי כִּבְר סָבָר קִסָּקָא הוּא וְהָא דְּקִסָּבִי רַב בְּסָרְךָ הֶעָרֵל (בְּדַמּוּת דָּף פג.). בְּר' יוֹסִי בְּאַנְדְּרוֹגִינוּס לֹא בְּר' יוֹסִי דַּמְתָּנִי' דְּהָתֵם דְּאִמַּר מֵאֲכִיל בְּחִזָּה וְשׁוֹק זָכָר וַחַי הֵו אֶלָּא בְּרִבִּי יוֹסִי דְּבִרְיָתָא דְּקִאִמַר הָתֵם אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲקָמִים לִידַע אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְלֹא בְּרִיָּה בְּעָלְמָא הוּא אֶלָּא בְּלוּמַר קִסָּקָא וְכֹן מִשְׁמַע לִשְׁנָא דָּלֹא הִכְרִיעוּ וְהִינוּ בְּמוֹ שְׁסוּבָר רַב בְּשִׁמְשָׁתוֹ וְכָפ' בְּתַרְא דְּיוֹמָא (ד' עד.) דְּקִאִמַר כָּל חִלָּב לְרַבּוּת בּוּי וַחַי שַׁעוֹר וּפְרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְרַבּוּי קִסָּקָא וּמִשְׁנִי דְּכּוּי בְּרִיָּה הֵו הֵאִי בְּרִיָּה הֵו בְּרִיָּה מִמֶּשׁ וְלֹא קִסָּקָא וְהִקָּשָׁה רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל בְּחוּר דַּמְנָא בְּתוֹסָפְתָא דַּמָּס' בְּכוּרִי' [פ"כ] הֲרִינוּ נְזִיר שָׁזָה אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הֲרִי הוּא נְזִיר ר' יוֹסִי אוֹמַר אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא יָכֵלוּ חֲקָמִים לְהִכְרִיעַ אִם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן אֶלָּא סָבָב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְאִי לִר' יוֹסִי אֲנַדְּרוֹגִינוּס נָמִי סָבָב בְּמֵאִי פְּלִיגִי ת"ק וְהוּא יַעוֹד מֵאִי אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן וַי"ל דְּלַעוּלָם סָבָב הוּא וְלֹא דְּמִי לְסָבָב טַמְטוּס דְּבִטַּמְטוּס לֹא שָׁרָן לְמַתְנִי בַּה וְלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים דְּאִין בִּלְן שְׁוִין דְּלַפְשָׁמִים בְּשִׁנְהִירַע נִמְצָא זָכָר וּלְפִשְׁמִי' נִקְבָּה וְסָפָך שֶׁלֹו יָכוֹל לְהַתְּבַרֵר אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס כֵּלָם אוֹ זָכָר אוֹ נִקְבָּה אֶבֶל לֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִחִזּוּ וּנְסָקָא מִנֵּה אִם קִדָּשׁ טַמְטוּס אִשָּׁה אוֹ נִתְקַדָּשָׁה וְהִקְרַע וְגַם לַעֲגִין שׁוֹפֵר אֲמַרִי' (ר"ה דף כט.) אֲנַדְּרוֹגִינוּס מוּצִיא אֶת מֵינוּ טַמְטוּס אִינוּ מוּצִיא לֹא מֵינוּ וְלֹא שְׁאִינוּ מֵינוּ וְלֹא פְּלִיג ר' יוֹסִי אֶת"ק אֶלָּא מִפְּרָשׁ מַלְתָּה דת"ק אוֹ כֵּלָּה ר' יוֹסִי הֵאִי אִי נָמִי פְּלִיגִי וְקִאִמַר בִּין דָּלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִינוּ נְזִיר דָּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְהוֹיֵת נְזִיר אֶת"כ הֵו זָכָר וַחַי אוֹ נִקְבָּה וַחַיִּית בִּינָת וּכְיוֹן דָּלֹא הִכְרִיעוּ הֵו לַעוּלָם סָבָב: שְׁנָאִמַר מַעֲבָר וַעַד נִקְבָּה זָכָר וַחַי כו'. תַּמָּה בְּשָׁלְמָא טַמְטוּס אֶצְטְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין שְׁנֵי טַמְטוּס שְׁהוּא זָכָר וְשֵׁ טַמְטוּס שְׁהוּא נִקְבָּה וּפְטָרִי הַתְּכֹחַ כָּל זְמַן שְׁהוּא סָבָב דְּלִמְמַשְׁט בְּמַעֲשֵׁר בְּהֵמָה בְּקִפָּן אֶחָד מִן הַמְּנִיין לְתִכּוֹ עֲשִׂירִי וַחַי אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא עֲשִׂירִי סָבָב וְלַעֲגִל גְּבִי סָבָב בְּהִקְתָּ קַדְמָה לַשַּׁעַר לָבֹן דְּדַרְשׁ לָהּ מִקְרָאִי בְּשִׁלְהִי נְזִיר (דף סה:) אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס לָמָּה צְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין דְּכִבְרִי רַב דְּסָבָב הֵו וְכֵן שְׁוִין קָמִי שְׁמִיא גִלְגָּא אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְאִמֵּאִי מִמַּשְׁט לִיָּה וְהִבִּי בְּרִיךְ בְּכַבּוּרוֹת בְּפ' עַל אֵלוּ מוּמִין (בְּכַוּרוֹת דף מא:) וְשֵׁם) בְּסוּפּוֹ גְבִי הָא דַּמְנָא בְּשִׁהוּא אוֹמַר לְמַטָּה הַזָּכָר שְׁאִין ת"ל לְהוּצִיא טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס וּפְרִיךְ מִנִּי אֲלִימָא ת"ק קִסְבֵּר אֲנַדְּרוֹגִינוּס קִסָּקָא הוּא אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא וַי"ל דְּהָתֵם בְּרִיךְ שְׁפִיר דְּמַמַּשְׁט אֲנַדְּרוֹגִינוּ' מֵהַזָּכָר יַמְרִירָא דְּכַתִּיב גְּבִי עוֹלָה וְלִהְבִּי בְּרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא דְּכִינוּ דְּקָמִי

רַב נַחֲמָן אָמַר רַב טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס כּוּ'. קִסְבֵּר רַב דְּאַנְדְּרוֹגִינוּס קִסָּךְ זָכָר קִסָּךְ נִקְבָּה הוּא דְּאָו בְּרָה הוּא לֹא יִטְמָא לֹא בִלְבָן וְלֹא בְּאֶדָם אֶלָּא וַחַי כִּבְר סָבָר קִסָּקָא הוּא וְהָא דְּקִסָּבִי רַב בְּסָרְךָ הֶעָרֵל (בְּדַמּוּת דָּף פג.). בְּר' יוֹסִי בְּאַנְדְּרוֹגִינוּס לֹא בְּר' יוֹסִי דַּמְתָּנִי' דְּהָתֵם דְּאִמַר מֵאֲכִיל בְּחִזָּה וְשׁוֹק זָכָר וַחַי הֵו אֶלָּא בְּרִבִּי יוֹסִי דְּבִרְיָתָא דְּקִאִמַר הָתֵם אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲקָמִים לִידַע אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְלֹא בְּרִיָּה בְּעָלְמָא הוּא אֶלָּא בְּלוּמַר קִסָּקָא וְכֹן מִשְׁמַע לִשְׁנָא דָּלֹא הִכְרִיעוּ וְהִינוּ בְּמוֹ שְׁסוּבָר רַב בְּשִׁמְשָׁתוֹ וְכָפ' בְּתַרְא דְּיוֹמָא (ד' עד.) דְּקִאִמַר כָּל חִלָּב לְרַבּוּת בּוּי וַחַי שַׁעוֹר וּפְרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְרַבּוּי קִסָּקָא וּמִשְׁנִי דְּכּוּי בְּרִיָּה הֵו הֵאִי בְּרִיָּה הֵו בְּרִיָּה מִמֶּשׁ וְלֹא קִסָּקָא וְהִקָּשָׁה רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל בְּחוּר דַּמְנָא בְּתוֹסָפְתָא דַּמָּס' בְּכוּרִי' [פ"כ] הֲרִינוּ נְזִיר שָׁזָה אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הֲרִי הוּא נְזִיר ר' יוֹסִי אוֹמַר אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא יָכֵלוּ חֲקָמִים לְהִכְרִיעַ אִם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן אֶלָּא סָבָב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְאִי לִר' יוֹסִי אֲנַדְּרוֹגִינוּס נָמִי סָבָב בְּמֵאִי פְּלִיגִי ת"ק וְהוּא יַעוֹד מֵאִי אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן וַי"ל דְּלַעוּלָם סָבָב הוּא וְלֹא דְּמִי לְסָבָב טַמְטוּס דְּבִטַּמְטוּס לֹא שָׁרָן לְמַתְנִי בַּה וְלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים דְּאִין בִּלְן שְׁוִין דְּלַפְשָׁמִים בְּשִׁנְהִירַע נִמְצָא זָכָר וּלְפִשְׁמִי' נִקְבָּה וְסָפָך שֶׁלֹו יָכוֹל לְהַתְּבַרֵר אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס כֵּלָם אוֹ זָכָר אוֹ נִקְבָּה אֶבֶל לֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִחִזּוּ וּנְסָקָא מִנֵּה אִם קִדָּשׁ טַמְטוּס אִשָּׁה אוֹ נִתְקַדָּשָׁה וְהִקְרַע וְגַם לַעֲגִין שׁוֹפֵר אֲמַרִי' (ר"ה דף כט.) אֲנַדְּרוֹגִינוּס מוּצִיא אֶת מֵינוּ טַמְטוּס אִינוּ מוּצִיא לֹא מֵינוּ וְלֹא שְׁאִינוּ מֵינוּ וְלֹא פְּלִיג ר' יוֹסִי אֶת"ק אֶלָּא מִפְּרָשׁ מַלְתָּה דת"ק אוֹ כֵּלָּה ר' יוֹסִי הֵאִי אִי נָמִי פְּלִיגִי וְקִאִמַר בִּין דָּלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִינוּ נְזִיר דָּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְהוֹיֵת נְזִיר אֶת"כ הֵו זָכָר וַחַי אוֹ נִקְבָּה וַחַיִּית בִּינָת וּכְיוֹן דָּלֹא הִכְרִיעוּ הֵו לַעוּלָם סָבָב: שְׁנָאִמַר מַעֲבָר וַעַד נִקְבָּה זָכָר וַחַי כו'. תַּמָּה בְּשִׁלְמָא טַמְטוּס אֶצְטְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין שְׁנֵי טַמְטוּס שְׁהוּא זָכָר וְשֵׁ טַמְטוּס שְׁהוּא נִקְבָּה וּפְטָרִי הַתְּכֹחַ כָּל זְמַן שְׁהוּא סָבָב דְּלִמְמַשְׁט בְּמַעֲשֵׁר בְּהֵמָה בְּקִפָּן אֶחָד מִן הַמְּנִיין לְתִכּוֹ עֲשִׂירִי וַחַי אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא עֲשִׂירִי סָבָב וְלַעֲגִל גְּבִי סָבָב בְּהִקְתָּ קַדְמָה לַשַּׁעַר לָבֹן דְּדַרְשׁ לָהּ מִקְרָאִי בְּשִׁלְהִי נְזִיר (דף סה:) אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס לָמָּה צְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין דְּכִבְרִי רַב דְּסָבָב הֵו וְכֵן שְׁוִין קָמִי שְׁמִיא גִלְגָּא אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְאִמֵּאִי מִמַּשְׁט לִיָּה וְהִבִּי בְּרִיךְ בְּכַבּוּרוֹת בְּפ' עַל אֵלוּ מוּמִין (בְּכַוּרוֹת דף מא:) וְשֵׁם) בְּסוּפּוֹ גְבִי הָא דַּמְנָא בְּשִׁהוּא אוֹמַר לְמַטָּה הַזָּכָר שְׁאִין ת"ל לְהוּצִיא טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס וּפְרִיךְ מִנִּי אֲלִימָא ת"ק קִסְבֵּר אֲנַדְּרוֹגִינוּס קִסָּקָא הוּא אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא וַי"ל דְּהָתֵם בְּרִיךְ שְׁפִיר דְּמַמַּשְׁט אֲנַדְּרוֹגִינוּ' מֵהַזָּכָר יַמְרִירָא דְּכַתִּיב גְּבִי עוֹלָה וְלִהְבִּי בְּרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא דְּכִינוּ דְּקָמִי

רַב נַחֲמָן אָמַר רַב טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס כּוּ'. קִסְבֵּר רַב דְּאַנְדְּרוֹגִינוּס קִסָּךְ זָכָר קִסָּךְ נִקְבָּה הוּא דְּאָו בְּרָה הוּא לֹא יִטְמָא לֹא בִלְבָן וְלֹא בְּאֶדָם אֶלָּא וַחַי כִּבְר סָבָר קִסָּקָא הוּא וְהָא דְּקִסָּבִי רַב בְּסָרְךָ הֶעָרֵל (בְּדַמּוּת דָּף פג.). בְּר' יוֹסִי בְּאַנְדְּרוֹגִינוּס לֹא בְּר' יוֹסִי דַּמְתָּנִי' דְּהָתֵם דְּאִמַר מֵאֲכִיל בְּחִזָּה וְשׁוֹק זָכָר וַחַי הֵו אֶלָּא בְּרִבִּי יוֹסִי דְּבִרְיָתָא דְּקִאִמַר הָתֵם אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא יָכֵלוּ חֲקָמִים לְהִכְרִיעַ אִם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן אֶלָּא סָבָב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְאִי לִר' יוֹסִי אֲנַדְּרוֹגִינוּס נָמִי סָבָב בְּמֵאִי פְּלִיגִי ת"ק וְהוּא יַעוֹד מֵאִי אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן וַי"ל דְּלַעוּלָם סָבָב הוּא וְלֹא דְּמִי לְסָבָב טַמְטוּס דְּבִטַּמְטוּס לֹא שָׁרָן לְמַתְנִי בַּה וְלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים דְּאִין בִּלְן שְׁוִין דְּלַפְשָׁמִים בְּשִׁנְהִירַע נִמְצָא זָכָר וּלְפִשְׁמִי' נִקְבָּה וְסָפָך שֶׁלֹו יָכוֹל לְהַתְּבַרֵר אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס כֵּלָם אוֹ זָכָר אוֹ נִקְבָּה אֶבֶל לֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִחִזּוּ וּנְסָקָא מִנֵּה אִם קִדָּשׁ טַמְטוּס אִשָּׁה אוֹ נִתְקַדָּשָׁה וְהִקְרַע וְגַם לַעֲגִין שׁוֹפֵר אֲמַרִי' (ר"ה דף כט.) אֲנַדְּרוֹגִינוּס מוּצִיא אֶת מֵינוּ טַמְטוּס אִינוּ מוּצִיא לֹא מֵינוּ וְלֹא שְׁאִינוּ מֵינוּ וְלֹא פְּלִיג ר' יוֹסִי אֶת"ק אֶלָּא מִפְּרָשׁ מַלְתָּה דת"ק אוֹ כֵּלָּה ר' יוֹסִי הֵאִי אִי נָמִי פְּלִיגִי וְקִאִמַר בִּין דָּלֹא הִכְרִיעוּ חֲקָמִים אִינוּ נְזִיר דָּלֹא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְהוֹיֵת נְזִיר אֶת"כ הֵו זָכָר וַחַי אוֹ נִקְבָּה וַחַיִּית בִּינָת וּכְיוֹן דָּלֹא הִכְרִיעוּ הֵו לַעוּלָם סָבָב: שְׁנָאִמַר מַעֲבָר וַעַד נִקְבָּה זָכָר וַחַי כו'. תַּמָּה בְּשִׁלְמָא טַמְטוּס אֶצְטְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין שְׁנֵי טַמְטוּס שְׁהוּא זָכָר וְשֵׁ טַמְטוּס שְׁהוּא נִקְבָּה וּפְטָרִי הַתְּכֹחַ כָּל זְמַן שְׁהוּא סָבָב דְּלִמְמַשְׁט בְּמַעֲשֵׁר בְּהֵמָה בְּקִפָּן אֶחָד מִן הַמְּנִיין לְתִכּוֹ עֲשִׂירִי וַחַי אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא עֲשִׂירִי סָבָב וְלַעֲגִל גְּבִי סָבָב בְּהִקְתָּ קַדְמָה לַשַּׁעַר לָבֹן דְּדַרְשׁ לָהּ מִקְרָאִי בְּשִׁלְהִי נְזִיר (דף סה:) אֶבֶל אֲנַדְּרוֹגִינוּס לָמָּה צְרִיךְ לְמַעֲטוּי בִּין דְּכִבְרִי רַב דְּסָבָב הֵו וְכֵן שְׁוִין קָמִי שְׁמִיא גִלְגָּא אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְאִמֵּאִי מִמַּשְׁט לִיָּה וְהִבִּי בְּרִיךְ בְּכַבּוּרוֹת בְּפ' עַל אֵלוּ מוּמִין (בְּכַוּרוֹת דף מא:) וְשֵׁם) בְּסוּפּוֹ גְבִי הָא דַּמְנָא בְּשִׁהוּא אוֹמַר לְמַטָּה הַזָּכָר שְׁאִין ת"ל לְהוּצִיא טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס וּפְרִיךְ מִנִּי אֲלִימָא ת"ק קִסְבֵּר אֲנַדְּרוֹגִינוּס קִסָּקָא הוּא אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא וַי"ל דְּהָתֵם בְּרִיךְ שְׁפִיר דְּמַמַּשְׁט אֲנַדְּרוֹגִינוּ' מֵהַזָּכָר יַמְרִירָא דְּכַתִּיב גְּבִי עוֹלָה וְלִהְבִּי בְּרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְמַעֲטוּי קִסָּקָא דְּכִינוּ דְּקָמִי

שְׁמִיא גִלְגָּא אִם נִקְבָּה הֵו אִמֵּאִי צְרִיךְ לְמַעֲטוּי וְאִם זָכָר הוּא בָּא לְמַעֲטוּי מִשּׁוּם דְּמִשְׁנָה מִשְׁאָר זָכָרִים א"כ ש"מ מְזַכֵּר הוּא וְלֹא סָבָב אֶבֶל הִבָּא דְּכַתִּיב מַעֲבָר וַעַד נִקְבָּה אֶבָּא לְמִימַר דְּמַמַּשְׁט לָהּ מִשְׁעֵם שְׁהוּא מִשְׁנָה וְהֵו סָבָב מִשּׁוּם דָּלֹא זַעֲנָא אִי מַעֲבָר מִמַּשְׁט לִיָּה וְהֵו זָכָר אוֹ מִנִּקְבָּה מִמַּשְׁט לִיָּה וְהֵו נִקְבָּה וְנִרְחָה לוּמַר דְּתַרִּי מַעֲטוּי נִיגְזָה דְּהֵו מְצִי לְמַכְתֵּב מַעֲבָר וַעַד אֶדָם אוֹ מִנִּקְבָּה וַעַד אֶדָם וְאִתָּא חַד לֹאֲנַדְּרוֹגִינוּס וְחַד לְטַמְטוּס אִי נָמִי מֵהֵאִיל מַעֲטוּא דְּמַמַּשְׁטוֹיִן אֲנַדְּרוֹגִינוּס מִמַּשְׁטוֹיִן נָמִי טַמְטוּס וְלֹא נִימָא דְּתַרִּי מַעֲטוּי נִיגְזָה וְאִי מַעֲבָר מִמַּשְׁטוֹיִן לָהּ אֶצְטְרִיךְ לְמַכְתֵּב נִקְבָּה דָּלֹא נִימָא זָכָר לְמַעֲטוּי נִקְבָּה אִתָּא אוֹ אִיבָּבָא:

המפלת פרק שלישי נדה

וּמָה־רָו לֹו פִּתְחִים קַטְנוּסִים הַפְּתוּחִים מֵאַרְבָּעָה כִּפָּאָר מֵתִים שְׁלֵמִים שֶׁהַגְּלוּסִים מִצִּילוֹן שֶׁנִּשְׁרָף עַל גְּבִי קַטְבָּלָא. פִּי' עוֹר שְׁלוֹק הָיָה בַּעּוֹר דַּפּוּס שֶׁל אֶדָם וְצוּרְתּוֹ דְּכִי נִמְי גִּשְׁרָף עָלָיו צוּרְתּוֹ וְחִתּוֹן אֲבָרִים נִבְרָסִים: אָמַר רַב נַחֲמָן רַב טַמְטוּס וְאַנְדְּרוֹגִינוּס כּוּ'. קִסְבֵּר רַב דְּאַנְדְּרוֹגִינוּס קִסָּךְ זָכָר קִסָּךְ נִקְבָּה הוּא דְּאָו בְּרָה הוּא לֹא יִטְמָא לֹא בִלְבָן וְלֹא בְּאֶדָם אֶלָּא וַחַי כִּבְר סָבָר קִסָּקָא הוּא וְהָא דְּקִסָּבִי רַב בְּסָרְךָ הֶעָרֵל (בְּדַמּוּת דָּף פג.). בְּר' יוֹסִי בְּאַנְדְּרוֹגִינוּס לֹא בְּר' יוֹסִי דַּמְתָּנִי' דְּהָתֵם דְּאִמַר מֵאֲכִיל בְּחִזָּה וְשׁוֹק זָכָר וַחַי הֵו אֶלָּא בְּרִבִּי יוֹסִי דְּבִרְיָתָא דְּקִאִמַר הָתֵם אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא הִכְרִיעוּ בּוֹ חֲקָמִים לִידַע אִם זָכָר אִם נִקְבָּה וְלֹא בְּרִיָּה בְּעָלְמָא הוּא אֶלָּא בְּלוּמַר קִסָּקָא וְכֹן מִשְׁמַע לִשְׁנָא דָּלֹא הִכְרִיעוּ וְהִינוּ בְּמוֹ שְׁסוּבָר רַב בְּשִׁמְשָׁתוֹ וְכָפ' בְּתַרְא דְּיוֹמָא (ד' עד.) דְּקִאִמַר כָּל חִלָּב לְרַבּוּת בּוּי וַחַי שַׁעוֹר וּפְרִיךְ אֶצְטְרִיךְ קִרְכָּא לְרַבּוּי קִסָּקָא וּמִשְׁנִי דְּכּוּי בְּרִיָּה הֵו הֵאִי בְּרִיָּה הֵו בְּרִיָּה מִמֶּשׁ וְלֹא קִסָּקָא וְהִקָּשָׁה רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל בְּחוּר דַּמְנָא בְּתוֹסָפְתָא דַּמָּס' בְּכוּרִי' [פ"כ] הֲרִינוּ נְזִיר שָׁזָה אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הֲרִי הוּא נְזִיר ר' יוֹסִי אוֹמַר אֲנַדְּרוֹגִינוּס בְּרִיָּה בִּסְטִי עֲצֻמוֹ הוּא וְלֹא יָכֵלוּ חֲקָמִים לְהִכְרִיעַ אִם אִישׁ אוֹ אִשָּׁה אֶבֶל טַמְטוּס אִינוּ בֹן אֶלָּא סָבָב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה וְאִי ל

כח:

עין משפט גזר מצורה

א מויו פו"א מהל' שגגות הל' ב:

ב סמג עשין קבח:

ג מויו פא' מהל' ערכים וחרמין הל' ה:

אמר עלא הא מני ר' אלעזר היא. והא דתנן שלהי הערבל (ובמות פג): רבי אליעזר תשלחו הניו שלוח טמאים ממקדש: רבי אליעזר היא דבעי לענין קרען טמאה עד דידע דמאי אטמי אכל לרענן דלא בענו בשאר טמאות עד דידע במאי אטמי הכא נמי מחיבי דלא דרשינן זכר וזאי נקבה ודאית: ולא טומטום ואנדרוגינזם. לימא מסייע ליה: טומטום ואנדרוגינזם שראו לוכן או אודם — אין חייבין על ביאת מקדש, ואין שורפין עליהם את התרומה. ראו לוכן ואודם פאחת — אין חייבין על ביאת מקדש, אכל שורפין עליהם את התרומה. מאי טעמא, לאו משום שנאמר "מזכר ועד נקבה תשלחו", זכר ודאי, נקבה ודאית, ולא טומטום ואנדרוגינזם? אמר עולא: לא, הא מני? רבי אליעזר היא.^(א) דתנן, רבי אליעזר אומר: חי"שרץ... ונעלים ממנו" — על העלים שרץ הוא חייב, ואינו חייב על העלים מקדש. רבי עקיבא אומר: "ונעלים ממנו והוא טמא" — על העלים טומאה הוא חייב, ואינו חייב על העלים מקדש.^(א) ואמרין: מאי בינייהו? ואמר חזקיה: שרץ ונבלה איכא בינייהו, דרבי אליעזר סבר: בעינן עד דידע אי בשרץ איטמי אי בנבילה איטמי, ורבי עקיבא סבר: לא בעינן. לאו אמר רבי אליעזר התם בעינן דידע אי בשרץ איטמי, אי בנבלה איטמי, הכא נמי בעינן דידע אי בלוכן איטמי, אי באודם איטמי. אכל לרבי עקיבא, דאמר משום טומאה מיחייב, הכא נמי משום טומאה מיחייב. ורב, מאי שנא ביאת מקדש דלא, דכתיב: "מזכר ועד נקבה תשלחו" — זכר ודאי, נקבה ודאית, ולא טומטום ואנדרוגינזם.^(א) אי הכי, תרומה נמי לא נשרוף, דכתיב: "והזב את זובו לזכר ולנקבה" — זכר ודאי, נקבה ודאית, ולא טומטום ואנדרוגינזם!^(א) ההוא מבעי ליה לכדרבי יצחק, דאמר רבי יצחק: "לזכר" — לרבות את המצורע למעינותיו, ו"לנקבה" — לרבות את המצורעת למעינותיה. האי נמי מבעי ליה, במי שיש לו טהרה במקוה — פרט לכלי חרס, דברי רבי יוסי! אם כן, נכתוב רחמנא "אדם". וכי תימא, אי כתב רחמנא "אדם" הוה אמינא כלי מתכות לא, מי"פל טמא לנפש" נפקא! "זכר" ו"נקבה" למָה לי? לכדרב. ואימא, פוליה לכדרב הוא דאתא? אם כן, נכתוב "זכר ונקבה"! מאי "מזכר ועד נקבה"? עד כל דבר שיש לו טהרה במקוה. אי הכי, כי איטמי בשאר טומאות, לא לישלחו? אמר קרא "מזכר" — מטומאה הפורשת מן הזכר.^(א) וכל היכא דכתיב "מזכר עד נקבה" למעוטי טומטום ואנדרוגינזם הוא דאתא? והא גבי ערכין דכתיב "הזכר".^(א) ותנאי: "הזכר" — ולא טומטום ואנדרוגינזם. יכול לא יהא בערה איש, אכל יהא בערה אשה? תלמוד לומר: "הזכר... ואם נקבה" — זכר ודאי, נקבה ודאית, ולא טומטום ואנדרוגינזם. טעמא דכתיב "הזכר... ואם נקבה", הא מי"זכר" ו"נקבה" לא ממעט. ההוא מבעי ליה

המפלת פרק שלישי נדה

דמאי אטמי אכל לרענן דלא בענו בשאר טמאות עד דידע במאי אטמי הכא נמי מחיבי דלא דרשינן זכר וזאי נקבה ודאית: השרץ ונעלים או בנבלת שרץ ונעלים ממנו: על העלים שרץ שנטמא וידע ופשעה שנגזם נעלים ממנו טמאה חייב: ואינו חייב על העלים מקדש אם פשונגם למקדש זכור לטמאה ונעלים ממנו מקדש ונגזם שאינו סבור שה מקדש ובשנינא נזכר פטור: שרץ ונבלה לפניו וידע שנגע באחד מהם ואינו יודע באיזה מהם נגע ובשבט למקדש שבט אורו ומשנינא נזכר: ר' אליעזר דלוצר סס שרץ סבר דרשינן עד דידע אם שרץ אטמי כו': הוב את זובו לזכר ולנקבה ולדרש נמי זכר וזאי נקבה ודאית מטמא בזיבה ולא טמטום: לזכר לרבות מערע שהיא מקש לזב להיות משינותיו אבל הטמאה לטמא אדם וכלים כזב דכתיב זה (ויקרא ט"ו ח') וכי ירח הוב וגו': פרט לכלי חרס טמא שאין טעון שלוח מן העזרה: הנה חמינא כלי מתכות לא טעון שלוח ולהכי שני ערבורה למדרש כל שיש לו דין הויגז כזכר ובנקבה דהינו טהרה במקוה: מוכל טמא נפקא דלף כלי מתכות בעי שלוח ועל ברתין הנה דרשינן אדם ודמי ליה ולא כלי חרס שאין לו טהרה: עד נקבה משמע כל מי שיש לו דין שהיא מקבר עד נקבה שיש לון טהרה: אי הכי לעיל קאי. פיון דאמר רב לענין שלוח זכר וזאי ולא טמטום בשאר טמאות נמי כגון טמטום שנטמא בַּמת או בשרץ ונגזם למקדש ופטור: הוצר והיה שרץ הוצר: תלמוד לומר הוצר ה"א דריש: אם נקבה אם קדרש: ההוא מפעי לה למכתב זכר ונקבה:

מסורת הש"ס

א שבועות יד; שבועות כו;; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרק יג ז; שבועות ג; ספרא ויקרא דבורא דחובה פרשה ט ט; משנה שבועות ב שבועות יח: ג לקמן מ. ד לקמן לד: ה כבורות מב. ו שבת קלון; ספרא בחוקתי פרשה ג ט; ספרא בחוקתי פרק ג ד

תורה אור השלם

[במדבר ה, ג]

[ויקרא ה, ב]

[ויקרא טו, לג]

[במדבר ה, ב]

[ויקרא טז]

[ויקרא כז, ג-ד]

[ויקרא כז, ג]

מצינו למימר דביון דגלי בשרכין ופוליה נמי הנה ולפינן אי לא דגלי קרא דכל זכר והא דלא ולפינן קדוש ממילה משום דפטי אית לן למילף משרכין לחומרא והבא דשרין, וכל היכא דכתיב זכר למעט טמטום ואנדרוגינזם והא גבי שרכין כו' לא מצני לשנויי דמשרכין ולפינן דאדרבה ממילה אית לן למילף דהני ככלל זכר כפי להטעינו שלוח ולא משרכין להלא ובפרק על אלנו מומין (בכורות מא): דמצריך קרא ויתורא למעט טמטום ואנדרוגינזם דקאמר בשםיהא אומר הוצר למטה שאין ת"ל ולא ולפינן משרכין לחומרא שלא להבשירו לעולה ולהצריך קרנן אחר התם אצטריוך קרא לקרנן גזבה כגון שאמר הרי זו עולה והני קלא שאינו קדוש דלא הנה ולפינן משרכין להלא קלא ממילה לחומרא ולהכי אצטריוך קרא אך קשה דבפ' הערבל (ובמות עב): משמע דלא פסול ליה ר' יהודה לענין קדוש קלא משום דהני ספק איש ספק אשה דתנן התם ר' יהודה אומר אנדרוגינזם שהקש קדושו פסולין משום שהיא ספק אשה ואשה פסולה לקש וי"ל דגבי ערך אף ע"ג דהוא זכר או נקבה ממשנו דכתיב מערך איש ואשה לפי שהיא מקשה ואי הנה מעוטא זכר לחויה הנה חמינא דאפקיה רחמנא מערך, זכר ואוהמא בערך, נקבה אפילו הוא זכר וכן איפכא וגבי מילה אי נקבה היא הא אצטריוך קרא לרבויו ואי זכר הוא שמה איכא שום דרשא דהנה ממשונין ליה אי לא דרבהו דכתיב והיהו דבכורות (דף מא:): דהוצר ולא טמטום ואנדרוגינזם אכא למימר דלא אקניא כר' יהודה דביון דספק הוא לא אצטריוך קרא למעוטי ספקא ואף ע"ג דקתם ספקא ר' יהודה היא הניו בסתמא אחרניא אכל הא ע"כ לאו רבי יהודה היא:

המפלת פרק שלישי נדה

אימר הרחיקה לדתה. תמה דרבי יוסי ברבי חנינא לא אסיק אדעתה האי שנויא האשה שיצאה מלאה ונזרה ריקנית לסוף זמן מרבה ואינה יודעת אימת יצא ובריתא לא מפרש כלל בענין אחר: ר"ס היא. תמה דכ"ס דלתיא ברבנן דאמרי בפ' פתרא (לקמן גזה סז:) לשמש דאורייתא ועוד תשה דהבא משמע דר"ס לא אסר טבילה אלא תשמיש זנחא ובפרק פתרא (שם סז:) משמע דאסורה לטבול וי"ל דטבילה האמוראין אסרוה ולקמן (שם ד"ה חבג) נפרש בע"ה: פשרתתה מעברכ. וא"ת פיון דרתתה מעברכ אמאי מטבילינו לה לב"ס בגילתתא משום טבילת יום ארץ וי"ל דלאו זנחא מעברכ אלא פלומר פשה או פחצי פשה בגילה וטובלת בתחלת הגילה ורואה מיד אחר הטבילה ואם הייתה בזה לשמש חזם טבילה הרשות ביזה: פשכוב קמא מטבילין לה בגילתתא אימור יולדת זכר היא. זה האריכות אינו צריך אלא לב"ה דנב"ס מטבילין לה כל פ' לילות משום טבולת יום ארץ והאי שבוע קמא דליתתא אינו כמו שבועים דיממא אלא ו' לילות משבוע קמא וליל תחלת שבוע שניה ושבוע שניה גמי בגילתתא הינו ו' לילות משבוע שניה וליל תחלת שבוע שלישי ושבוע שני ושלישי ביממא אינו בענין זה:

אִשָּׁה שִׁיּצְתָּה מְלֵאָה וּבָאָה רִיקְנִית, וְהִבִּיאָה לַפְּנִינוּ שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעִין טְהוּרִין. וְעִשְׂרָה שָׁבוּעוֹת אֶחָד טָמֵא וְאַחַד טְהוֹר. מִשְׁמֶשֶׁת לְאוֹר שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ, וּמִטְבִּילִין אוֹתָהּ תִּשְׁעִים וְחֲמִשׁ טְבִילוֹת, דְּבָרֵי בֵּית שַׁמְאִי. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: שְׁלֹשִׁים וְחֲמִשׁ. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: דִּיָּה לְטְבִילָה שְׁתֵּהא בְּאַחֲרוֹנָה. בְּשִׁלְמָא שְׁבוּעַ רֵאשׁוֹן לֹא מִשְׁמֶשֶׁת, אִימַר: יוֹלֶדֶת זָכָר הִיא; שָׁבוּעַ שֵׁנִי, אִימַר: יוֹלֶדֶת נָקֵבָה הִיא; שָׁבוּעַ שְׁלִישִׁי, אִימַר: יוֹלֶדֶת נָקֵבָה בְּזוּב הִיא; אֲלֹא שָׁבוּעַ רְבִיעִי, אִף עַל גַּב דְּקָא חֲזִיָּא דָם — תִּשְׁמֶשׁ, דִּהָא דָם טְהוֹר הוּא. לָאוּ מִשּׁוּם דְּלֹא אָזְלִינוּ בְּתֵר רּוּפָא? אֲלֹא מֵאִי יִלָּא יִדְעָנָא מֵאִי תִּיּוּבְתָא?" אִימַר: הִרְחִיקָה לִידְתָּה. הֵךְ שָׁבוּעַ חֲמִישִׁי דְטְהוֹר הוּא, תִּשְׁמֶשׁ! הֵךְ שָׁבוּעַ רְבִיעִי, כֹּל יוֹמָא וְיוֹמָא מְסַפְקִינוּ בְּסוּף לֵידָה וּבְתַחֲלַת נִדָּה, וְעִשְׂרִין וּתְמַנְיָא גּוֹפִיָּה אִימַר תַּחֲלַת נִדָּה הִיא, וּבְעֵצָא לְמִיתַב שְׁכַעָה לְנִדְתָּה. בְּעִשְׂרִים וְחָד תִּשְׁמֶשׁ! רַבִּי שְׁמַעוֹן הִיא, דְּאָמַר: "אֲסוּר לַעֲשׂוֹת כּוֹ", שְׁמָא תְּבֵא לִידֵי סַפֵּק. לְאוּרְתָא תִּשְׁמֶשׁ? כְּשִׂרְאָתָהּ בְּעַרְב. וּמִטְבִּילִין אוֹתָהּ תִּשְׁעִים וְחֲמִשׁ טְבִילוֹת. שָׁבוּעַ קָמָא מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בְּלִילוֹתָא, אִימַר יוֹלֶדֶת זָכָר הִיא. שָׁבוּעַ שֵׁנִי, מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בְּלִילוֹתָא, אִימַר: יוֹלֶדֶת נָקֵבָה הִיא. [בִּימָמָא], אִימַר: יוֹלֶדֶת זָכָר בְּזוּב הִיא. שָׁבוּעַ שְׁלִישִׁי מִטְבִּילִין לָהּ [בִּימָמָא] [בִּימָמָא], אִימַר: יוֹלֶדֶת נָקֵבָה בְּזוּב הִיא.⁽ⁿ⁾ בְּלִילוֹתָא, בֵּית שַׁמְאִי לְטַעַמִּיהוּ, דְּאָמְרִי: טְבוּלַת יוֹם אַרוּךְ בְּעִי טְבִילָה.

מכדי

הריונה: והביאה לפנינו פלומר משפחה לפנינו ושבה לה שלשה שבועים טהורים מפל וכל עם יום בואה. ולא דק בלי האי דיוס זה ספק טמא דשמא ראתה בו ביום חזם שפחתה לפנינו ואפ"ה קרי לה טהור דקאי אמפאן ולהפא דקס"ד השתא שפחתה לפנינו ביום ומשפחתה לפנינו לא ראתה: ונשכרה שבועים אחד טמא ואחד טהור אחד טמא שהיתה רואה בכל יום ואחד טהור שכל הימים של אותו שבוע היו טהורין: משמשת לאור שלשים וחמש שהוא ליל סוף שבוע חמישי והוא ליל פניסת שלשים וחמש ויצאת יום ל"ד ושם אינה משמשת. וטעמא דכלן מפרש לקמן ואמאי נקט הכי י"ג שבועים: ומטבילין אותה צ"ה טבילות משום דטבילה בזמנה מצוה וכולהו מפרש לקמן. ומשום הני צ"ה טבילות נקט י"ג שבועים דספק זמן הטבילות משוי' י"א שבועים ופלגא די"ב ואידי דצריך לפלגא נקט בזה ואידי דתנא שבוע טמא דהינו י"ב תנא גמי שבוע י"ג טהור והכי מפרש לקמיה: וב"ה סבדי ל"ה וטעמיהו מפרש לקמן ותירויהו סבדי להו טבילה בזמנה מצוה: פאחרונה כשתפסוק לגמרי ותטהר דלית ליה טבילה בזמנה מצוה: בשלמא שבוע ראשון כו' השתא מפרש תיובתא: אמר יולדת זכר היא וכל יומא ויומא דשבוע ראשון איבא לספקוי דלמא ביום שפחתה ילדה פשה אחת חזם שפחה לפנינו וכל שבועת הימים האלו הוו שבועת ימי לדה: שבוע ראשון יומא דלתיא לקמן דחשיב בכלל שבוע ראשון: אמר יולדת נקבה היא וביום שפחת לפנינו ילדה ומשבי ימי לדה הנה תרבי שבועי: בזוב שמא מסוך י"א יום דימי זיבה ילדה וראתה ג' רעיון וכלא צער דהנה שופי סמוך ללדה וביציא שבועה נקיים לזיבתה.

ואע"ג דקא יתבא י"ד נקיים האילן ואיבא לספוקינהו צימי לדה לא סלקא לה דקסבר ימי לדה שאינה רואה כהן אין עולין לה לספירת זיבתה: אלא שבוע רביעי אי אמרינן רב גשים ונר מעגליא ילדן האי ונר הוא שהרי החזקה שדברה: תשמש ואע"ג דהך שבוע קא חזיא שהרי ראשון הוא לשבועים שעוברים עליה אחד טמא ואחד טהור: האי דם טהר הוא דאפתי משבי מ' יום דזכר: לאו משום דלא אזלינן בתר רבא ומספקינן לה בלא ונל ולית לה דם טהר וקשה לרבי"נ: אימר הרחיקה לדתה האי דלא יתבינו לה ימי טהר לאו משום ספק דלאו היא אלא אימר הכי ימים רבים חזם שפחת לפנינו ילדה וכלו לה ימי טהרתה רבג לענין דרדון מביאה דרדון ונחבג בין דרבה ובין הרחיקה פת דרדון היא מאחר דקפדינן ארבהא: שבוע חמישי דטהור הוא תשמש כו' ואמאי לא משמשת עד ליל שביעי: ומשנינן שבוע רביעי שפחתה בכל יום כל יומא איבא לספוקי לסוף לדה סוף ימי טהר פלומר איתמול כלו ימי טהר והיום היא תחלת נדה האלך ויום כ"ח שהוא סוף שבוע רביעי מספקינן לה בתחלת נדה ובעיא לממני משבוע חמישי פשה ימים להשלים שבועת ימי נדות ויגיל שביעי טובלת ומשמשת שהוא אור לשלשים וחמש משפחת לפנינו וליל שמיני שהוא תחלת שבוע ששי גמי לא משמשת משבוע ששי טמא הוא דמוקמינן לה לקמן שהיא רואה מעברכ בכל ימי ראייתה מפאן ואילך לא משמשת לעולם דלמא שבוע רביעי תחלת נדה היא והשבי צימי זיבה והרי היא זבה ושבוע שביעי שהוא טהור תספר לנקיים ואם לא שרואה מעברכ היתה משמשת ליל תחלת שבוע שמינית ואע"ג דיכולה לטבול ביום שביעי שמצת היום ככלו לענין ספירה אפ"ה לא משמשת ביום דמוקמינן לה בר"ס דאסר וכן לעולם י"ל ככל שבועים טמאים פלה זהו צימי זיבה וצריכה ז' נקיים וכל שבוע טהור תספר לנקיים רבג שבוע רביעית ממ"נ אין אתה יכול לספקו בזיבה שאין זיבה אלא לאחר נדות והרי זו ושבה ג' שבועים טהורים והרביעי הוא דקראתה האלך בתחלת נדה הוא דאיבא לספוקי ולא בעיא למיתב בשבוע חמישי אלא פשה ימים משום ספק יום אחרון של רביעי דמספקינן לה בתחלת נדה: בעשרים וחד שהוא סוף שבוע שלישית תשמש דהא אפי' דרבה לדתה ללד בו ביום שפחת לפנינו כבר כלו ימי טמאה והיום שביעי לנקיים של ספירה והי"ל דטבילת זב וזבה ביום כפ"ח דיומא (דף ו.) דמוצת היום ככלו האלך ביום כ"א תשמש: ר"ס היא דאמר בת"כ אסור לעשות כן לשמש זבה ביום טבילתה: שמא תבא לידי ספק שמא תראה לאחר תשמיש ונמצא ספקתה כל מנינה דהא לא הוו נקיים כל שבועה ונמצא משמשת זבה: לאלתא תשמש בגיל תחלת שבוע רביעית דקס"ד השתא שאינה רואה אלא ביום ואף ע"ג דהאי שבוע רביעי טמא הוא מיהו בגיל תחלת שבוע אפתי טהורה היא ותשמש הגילה: ומשני פשרתתה מעברכ וכן היא גאונה לראות בכלל שבוע טמא מעברכ: בגילתתא בכלל גילה ובכלל גילה מספקינן לה [שמא] השתא סוף שבועה ללדתה הוא וטבילה בזמנה מצוה: אמר יולדת זכר בזוב היא ויום ראשון דשבוע שני אמרינן שמא שבעת ימים חזם שפחת לפנינו ילדה ושבוע ראשון הנה ספירה לנקיים ולמחר ביום תחלת שבוע שני תבא טבילת זיבתה וכן כל ימי שבוע שני כל יומא ויומא איבא לספוקי דלמא חצת משבוע ראשון הוי בכלל ימי לדה והשתא בגין ימי הספירה רבג שבוע ראשון לא טבלה ביום ואף ע"ג דרבגל יום איבא לספוקי שמא הרחיקה לדתה והשתא בגין ימי הספירה משום דבעינן שבעת ימי הגזיים לפנינו ודאין והני דקדש לבן ספק הוו נקיים ספק לא הוו והכי מפרש לקמן ויום אחרון דשבוע קמא הנה פציא טבילה משום ספקא דהשתא בגין ימי הספירה ואיבא ז' ספורין לפנינו ולקמן מתרצין דטבילה קדא פשכוב לא קחשיב: בגילתתא אימור יולדת נקבה הנאי וכל גילה איבא לספוקי האדגא סוף שבועים וליל אחרון מספקינן שמא ביום שפחתה ילדה והשתא בגין: שבוע שלישי מטבילינו לה ביממא אמר יולדת נקבה בזוב היא וכל יומא איבא לספוקי השתא בגין ימי ספירה ויום ראשון דלמא פשה ימים חזם שפחת לפנינו ילדה ושבועים הכי עשרים יום והיום הוי כ"א סוף ספירה הוא ולמחר אמרי' ה' ימים חזם ביאתה ילדה והיום כלים ויום אחרון אימר ביום שפחתה ילדה והיום כלים: בגילתתא דשבוע שלישי מטבילין לה ואף ע"ג דליבא לספוקי פשכוב שלישי בסוף נקבה: כ"ס לטעמיהו דאמרי בפ' אחרון (לקמן גזה דף עא:) טבילת יום ארץ דהינו יולדת שהיא טבולת יום כל ששים וששה שהרי לסוף שבועים היא טובלת ואינה אובלת בתרומה עד שיכלו ימי טהר דבתיב בכל חזם לא תנע וקאמרי כ"ס שצריכה לטבול לאור סמוכים ואחד שהוא סוף סמוכים האלך כל גילה איבא לספוקי השתא כלים (ער) סמוכים יום מיום שפחת לפנינו ושבוע קמא גמי איבא לספוקי דהכי אלא לא אכפת לן משום דסוף סוף הא קא טבלה בכל גיליא:

מסורת הש"ס
א משנה נדה
תורה אור השלם

ואם-יִשְׁכַּח מִזִּבְחָה וּסְפָרָה לָהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחֵר תִּטְהַר (ויקרא טו, כח)

ל:

 עין משפט נר מצווה

א מיו" פ' מהל' איסורי ביאה
הל' בא:

ב מיו" פ' מהל' איסורי ביאה
הל' בא:

שומר גופה צא עליה. ואפילו הוה קריים או אשה אפשר שהיח אחרים לבא: וכי תימא למסתמא קרבנן. ואע"ג דרישא גמי סתמא קהני לא חשיב קחם ואח"כ מחלקת בקאמרין בהחולן (ובמוות כב:): שני אציליו על שני ארבעותיו. פ"ה אייסילי"ש ור"ת פרש דאציל הינו קוד"א דאמר קפ' האומר משקלי (שכבין יט:): משקל דני עלי משקל רגלי עלי כו' ומקנים דני עד האציל ורגלו עד הארעבה וקוד"א פיר הוא כנגד הארעבה כרגל ועוד דקחם משמע דאציל הוא מרפק ובאחלוית (פ"א מ"ח) משמע שמהה לפי סדרי אברי האדם דמרפק הינו קוד"א ועוד אמר קפ"ב דזבחים (דף יח:): לא יחגרוו צווע שאין חוגרין אלא כנגד אצילי זריסם והינו כנגד הקוד"א שדך העולם לחגור ובבית השחי ארעבה הוא הא מקום שגה:

הא קהני גיה דכל דמים שתראה טמאים. ומשני לכן הזכר דבר שאם תראה ליום ל"ד ותחזור ותראה ליום מ"א תהא מהלקלת עד מ"ח שבשכחתה ליום ל"ד ללכתה אחריון טמאה אע"ג דאשתו משכי ומי

הָא קַתְנִי נִדְהָ! **”שָׁאם תִּרְאֶה יוֹם שְׁלוֹשִׁים וָאַרְבָּעָה, וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם אַרְבָּעים וָאֶחָד — תִּהְיָ מְקוּלָקֶלֶת עַד אַרְבָּעים וּשְׁמוֹנֶה. יִכֹּן לְעֵנֶיךָ נִקְבָּה, שָׁאם תִּרְאֶה יוֹם שִׁבְעִים וָאַרְבָּעָה, וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם שְׁמוֹנִים וָאֶחָד, תִּהְיָ מְקוּלָקֶלֶת עַד שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנֶה.”**^(א) **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יוֹם אַרְבָּעים וָאֶחָד תֵּשֵׁב לְזָכַר וּלְנִדְהָ בּוֹ. תִּנְדָּא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: טִימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר, וְטִימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה. מָה בְּשִׁטְימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר יִצִּירְתּוּ פִּיזְצָא בּוּ, אִף בְּשִׁטְימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה יִצִּירְתָּה פִּיזְצָא בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ: אֵין לְמַדִּין יִצִּירָה מִטּוּמְאַה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקִלְיָאופְטָרָא מְלַכְתָּ אֶלְפִסְנִידְרוֹס, שְׁנַתְחִיבּוּ שְׁפַחוּתִיהָ הִרְיָגָה לְמַלְכוּת, וּבִדְקָן וּמִצָּאָן זָה וְזָה לְאַרְבָּעים וָאֶחָד! אָמַר לָהּ: אֲנִי מֵבִיא לָכֶם רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה, וְאַתֶּם מֵבִיאִין לִי רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים?!** **מֵאִי רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה? אִילִימָא טִימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר וְטִימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה בּוֹ. הָא קֵאמְרִי לִיה: אֵין דְּגִין יִצִּירָה מִטּוּמְאַה! אָמַר קְרָא ”תִּלְד”, הוֹסִיף לָהּ הַכְּתוּב לִידָה אַחֲרַת בְּנִקְבָּה. וּמֵאִי רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים? אִימַר: נִקְבָּה קֳדָים, וְאַעֲבּוּר אַרְבָּעִין יוֹמִין קֳמִי זָכַר. וּרְבִנּוּ: סִמָּא דְּנִפְצָא אֲשִׁקִּינָהּ. וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אִיכָּא גּוּפָא דְלֹא מְקַבֵּל סִמָּא.^(ב) אָמַר לָהֶם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקִלְפִּטְרָא מְלַכְתָּ יוֹנוֹים, שְׁנַתְחִיבּוּ שְׁפַחוּתִיהָ הִרְיָגָה לְמַלְכוּת, וּבִדְקָן וּמִצָּאָן זָכַר לְאַרְבָּעים וָאֶחָד, וּנְקִבָּה לְשְׁמוֹנִים וָאֶחָד. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מֵבִיאִין רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים. מֵאִי טַעְמָא? הֵךְ דְּנִקְבָּה אִיִּיתְרָה אַרְבָּעִין יוֹמִין, וְהָדָר אִיעֲבַר וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: לְשׁוּמֵר מִסְרִינָהּ. וּרְבִנּוּ: אֵין אַפּוֹטְרוּפּוֹס לַעֲרִיות, אִימָא שׁוּמֵר גּוּפִיָּה בָּא עָלֶיהָ. וְדִילְמָא: אִי קִרְעוּהּ לָהּ דְּנִקְבָּה בְּאַרְבָּעִין וָחַד, הֵנוּחַ מִשְׁתַּכְּחָא בְּזָכַר? אָמַר אַבְבִּי: בְּסִימְנִיהוּן שׁוּין. וְחֻכְמִים אוּמְרִים: אֶחָד בְּרִית זָכַר וָאֶחָד בְּרִית נִקְבָּה וְכוּ'. חֻכְמִים הִייִנוּ תַנָּא קַמָּא!^(ג) וְכִי תִימָא לְמִסְתַּמָּה רִישָׁא כְּרַבֵּנּוּ, וְיַחֲדִיד וְרַבִּים — הִלְכָּה כְּרַבִּים, פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתִימָא: מִסְתַּבְרָא טַעְמָא דְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, (דקמסייע) [דְּקַמְסִייעִין] לִיה קְרָאִי, קָא מִשְׁמַע לָן. "דִּרְשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי: לָמָּה הוּלָד דּוּמָה בְּמַעֵי אֲמּוֹ — לְפָנֶקס שְׁמִיקוּפֵל, וּמוֹנַח דָּדִיו עַל שְׁתֵּי צַדְעִיו, שְׁתֵּי אַצִּילִיו עַל שְׁתֵּי אַרְכוּבוֹתָיו, וּשְׁנֵי עַקְבִּיו עַל שְׁתֵּי עַגְבוֹתָיו, וְרֹאשׁוֹ מוֹנַח לוֹ בֵּין בְּרַכְיוֹ, וּפִיו סְתוּם, וְטַבּוּרוֹ פְּתוּחַ. וְאוֹכַל מִמָּה שְׂאֲמּוֹ אוֹכֶלֶת, וְשׁוֹתָה מִמָּה שְׂאֲמּוֹ שׁוֹתָה, וְאַיִנוּ מוּצִיא רַעֵי שְׂמָא יַהֲרוֹג אֶת אֲמּוֹ. וּכְכִין שְׂיִצָּא לְאוּרֵי הָעוֹלָם — נִפְתַּח הַסְּתוּם, וְנִסְתָּם הַפְּתוּחַ, שְׂאֵלְמָלָא כּוֹן אֵינּוּ כּוֹחַ לַחֲיוֹת אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת.^(ד) וְנַר דְּלוֹק לוֹ עַל רֹאשׁוֹ, וְצוּפָה וּמִבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוּפּוֹ, שְׁנַאָמַר: "בְּהִלּוֹ גִּירוֹ עָלִי רֹאשִׁי לְאוּרוֹ אֵלֶּךָ חֲשׂוֹה", וְאַל תִּתְּמָה, שְׁחַרֵי אָדָם יֵשׁוּן כָּאֵן וְרוּאָה חֵלוֹם בְּאַסְפַּמְקָא. וְאִין לָהּ דְּמִים שְׂאָדָם שְׂרָוי בְּטוּבָה יוֹתֵר מְאוּתָן הֵימִים, שְׁנַאָמַר: "מִי יִתְּנֵנִי כִכְרַחֵי קָדָם כִּימִי אֱלוֹהֶ יִשְׁמַרְנִי", וְאִיזְהוּ דְּמִים שְׂיִשׁ בָּהֶם יִרְחִים וְאִין בָּהֶם שְׁנִים? הֵוי אוֹמַר: אֱלוֹ יִרְחֵי לִידָה. וּמְלַמְדִין אוֹתָהּ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שְׁנַאָמַר: "וַיּוֹרְגֵי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָה דְּבָרִי לְבָהּ שְׁמוֹר מִצּוֹתֵי וְחִיָּה", וְאוֹמַר: "בְּסוּד אֱלוֹהֶ עָלִי אֶהְלִי". מֵאִי "וַיֹּאמֶר"? וְכִי תִימָא נָבִיא הוּא דְקֵאמַר, תָּא שְׁמַע "בְּסוּד אֱלוֹהֶ עָלִי אֶהְלִי". וְכִין שְׂבָא לְאוּרֵי הָעוֹלָם, בָּא מְלָאָה וְסִטְרוֹ עַל פִּיו, וּמִשְׁכַּחוּ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שְׁנַאָמַר: "לְפַתַּח חֲטָאת רּוּבִיץ". וְאַיִנוּ יוֹצֵא מִשָּׁם עַד שְׁמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ, שְׁנַאָמַר: "כִּי לִי תִכְרַע כָּל בְּרָהּ תִשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן". "כִּי לִי תִכְרַע כָּל בְּרָהּ" — זֶה יוֹם הַמִּיתָה, שְׁנַאָמַר: "לְפָנַי יִכְרַעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָי". "תִּשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן" — זֶה יוֹם הַלִּידָה, שְׁנַאָמַר: "נָקִי כַפִּים וְכַר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׁוֹן נִפְשׁוֹ וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה".^(ה) וּמָה הִיא הַשְּׁבוּעָה שְׁמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ? תְּהִי צַדִּיק וְאַל תְּהִי רָשָׁע, וְאַפִּילוּ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ אוּמְרִים לָהּ "צַדִּיק אַתָּה" — הִיא בְּעִינָיָה כְּרָשָׁע. וְהֵוי יוֹדַע שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּהּ הוּא טְהוֹר, וּמְשַׁרְתּוֹ טְהוֹרִים, וּנְשָׁמָה שְׁנַתָּן בָּהּ טְהוֹרָה הִיא. אִם אַתָּה מְשַׁמְרָה בְּטְהָרָה — מוּטָב, וְאִם לֹא — הִרְיָנִי נוֹטְלָה מִמָּה. תַּנָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מָשַׁל לַכַּחַן שְׁמִסֵּר תְּרוּמָה לְעַם הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ: אִם אַתָּה מְשַׁמְרָה בְּטְהָרָה — מוּטָב, וְאִם לֹא — הִרְיָנִי שׁוֹרְפָה לְפָנָיָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:**

המפלת פרק שלישי נדה

הָא קַתְנִי נִדְהָ! **”שָׁאם תִּרְאֶה יוֹם שְׁלוֹשִׁים וָאַרְבָּעָה, וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם אַרְבָּעים וָאֶחָד — תִּהְיָ מְקוּלָקֶלֶת עַד אַרְבָּעים וּשְׁמוֹנֶה. יִכֹּן לְעֵנֶיךָ נִקְבָּה, שָׁאם תִּרְאֶה יוֹם שִׁבְעִים וָאַרְבָּעָה, וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם שְׁמוֹנִים וָאֶחָד, תִּהְיָ מְקוּלָקֶלֶת עַד שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנֶה.”**^(א) **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: יוֹם אַרְבָּעים וָאֶחָד תֵּשֵׁב לְזָכַר וּלְנִדְהָ בּוֹ. תִּנְדָּא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: טִימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר, וְטִימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה. מָה בְּשִׁטְימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר יִצִּירְתּוּ פִּיזְצָא בּוּ, אִף בְּשִׁטְימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה יִצִּירְתָּה פִּיזְצָא בָּהּ. אָמְרוּ לוֹ: אֵין לְמַדִּין יִצִּירָה מִטּוּמְאַה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקִלְיָאופְטָרָא מְלַכְתָּ אֶלְפִסְנִידְרוֹס, שְׁנַתְחִיבּוּ שְׁפַחוּתִיהָ הִרְיָגָה לְמַלְכוּת, וּבִדְקָן וּמִצָּאָן זָה וְזָה לְאַרְבָּעים וָאֶחָד! אָמַר לָהּ: אֲנִי מֵבִיא לָכֶם רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה, וְאַתֶּם מֵבִיאִין לִי רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים?!** **מֵאִי רְאִיָּה מִן הַתּוֹרָה? אִילִימָא טִימָא וְטִיְהָ בְּזָכַר וְטִימָא וְטִיְהָ בְּנִקְבָּה בּוֹ. הָא קֵאמְרִי לִיה: אֵין דְּגִין יִצִּירָה מִטּוּמְאַה! אָמַר קְרָא ”תִּלְד”, הוֹסִיף לָהּ הַכְּתוּב לִידָה אַחֲרַת בְּנִקְבָּה. וּמֵאִי רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים? אִימַר: נִקְבָּה קֳדָים, וְאַעֲבּוּר אַרְבָּעִין יוֹמִין קֳמִי זָכַר. וּרְבִנּוּ: סִמָּא דְּנִפְצָא אֲשִׁקִּינָהּ. וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: אִיכָּא גּוּפָא דְלֹא מְקַבֵּל סִמָּא.^(ב) אָמַר לָהֶם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מַעֲשֶׂה בְּקִלְפִּטְרָא מְלַכְתָּ יוֹנוֹים, שְׁנַתְחִיבּוּ שְׁפַחוּתִיהָ הִרְיָגָה לְמַלְכוּת, וּבִדְקָן וּמִצָּאָן זָכַר לְאַרְבָּעים וָאֶחָד, וּנְקִבָּה לְשְׁמוֹנִים וָאֶחָד. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מֵבִיאִין רְאִיָּה מִן הַשּׁוּטִיִּים. מֵאִי טַעְמָא? הֵךְ דְּנִקְבָּה אִיִּיתְרָה אַרְבָּעִין יוֹמִין, וְהָדָר אִיעֲבַר וְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל: לְשׁוּמֵר מִסְרִינָהּ. וּרְבִנּוּ: אֵין אַפּוֹטְרוּפּוֹס לַעֲרִיות, אִימָא שׁוּמֵר גּוּפִיָּה בָּא עָלֶיהָ. וְדִילְמָא: אִי קִרְעוּהּ לָהּ דְּנִקְבָּה בְּאַרְבָּעִין וָחַד, הֵנוּחַ מִשְׁתַּכְּחָא בְּזָכַר? אָמַר אַבְבִּי: בְּסִימְנִיהוּן שׁוּין. וְחֻכְמִים אוּמְרִים: אֶחָד בְּרִית זָכַר וָאֶחָד בְּרִית נִקְבָּה וְכוּ'. חֻכְמִים הִייִנוּ תַנָּא קַמָּא!^(ג) וְכִי תִימָא לְמִסְתַּמָּה רִישָׁא כְּרַבֵּנּוּ, וְיַחֲדִיד וְרַבִּים — הִלְכָּה כְּרַבִּים, פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתִימָא: מִסְתַּבְרָא טַעְמָא דְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל, (דקמסייע) [דְּקַמְסִייעִין] לִיה קְרָאִי, קָא מִשְׁמַע לָן. "דִּרְשׁ רַבִּי שְׁמַלְאִי: לָמָּה הוּלָד דּוּמָה בְּמַעֵי אֲמּוֹ — לְפָנֶקס שְׁמִיקוּפֵל, וּמוֹנַח דָּדִיו עַל שְׁתֵּי צַדְעִיו, שְׁתֵּי אַצִּילִיו עַל שְׁתֵּי אַרְכוּבוֹתָיו, וּשְׁנֵי עַקְבִּיו עַל שְׁתֵּי עַגְבוֹתָיו, וְרֹאשׁוֹ מוֹנַח לוֹ בֵּין בְּרַכְיוֹ, וּפִיו סְתוּם, וְטַבּוּרוֹ פְּתוּחַ. וְאוֹכַל מִמָּה שְׂאֲמּוֹ אוֹכֶלֶת, וְשׁוֹתָה מִמָּה שְׂאֲמּוֹ שׁוֹתָה, וְאַיִנוּ מוּצִיא רַעֵי שְׂמָא יַהֲרוֹג אֶת אֲמּוֹ. וּכְכִין שְׂיִצָּא לְאוּרֵי הָעוֹלָם — נִפְתַּח הַסְּתוּם, וְנִסְתָּם הַפְּתוּחַ, שְׂאֵלְמָלָא כּוֹן אֵינּוּ כּוֹחַ לַחֲיוֹת אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת.^(ד) וְנַר דְּלוֹק לוֹ עַל רֹאשׁוֹ, וְצוּפָה וּמִבִּיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוּפּוֹ, שְׁנַאָמַר: "בְּהִלּוֹ גִּירוֹ עָלִי רֹאשִׁי לְאוּרוֹ אֵלֶּךָ חֲשׂוֹה", וְאַל תִּתְּמָה, שְׁחַרֵי אָדָם יֵשׁוּן כָּאֵן וְרוּאָה חֵלוֹם בְּאַסְפַּמְקָא. וְאִין לָהּ דְּמִים שְׂאָדָם שְׂרָוי בְּטוּבָה יוֹתֵר מְאוּתָן הֵימִים, שְׁנַאָמַר: "מִי יִתְּנֵנִי כִכְרַחֵי קָדָם כִּימִי אֱלוֹהֶ יִשְׁמַרְנִי", וְאִיזְהוּ דְּמִים שְׂיִשׁ בָּהֶם יִרְחִים וְאִין בָּהֶם שְׁנִים? הֵוי אוֹמַר: אֱלוֹ יִרְחֵי לִידָה. וּמְלַמְדִין אוֹתָהּ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שְׁנַאָמַר: "וַיּוֹרְגֵי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמָה דְּבָרִי לְבָהּ שְׁמוֹר מִצּוֹתֵי וְחִיָּה", וְאוֹמַר: "בְּסוּד אֱלוֹהֶ עָלִי אֶהְלִי". מֵאִי "וַיּוֹאמֶר"? וְכִי תִימָא נָבִיא הוּא דְקֵאמַר, תָּא שְׁמַע "בְּסוּד אֱלוֹהֶ עָלִי אֶהְלִי". וְכִין שְׂבָא לְאוּרֵי הָעוֹלָם, בָּא מְלָאָה וְסִטְרוֹ עַל פִּיו, וּמִשְׁכַּחוּ כָּל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, שְׁנַאָמַר: "לְפַתַּח חֲטָאת רּוּבִיץ". וְאַיִנוּ יוֹצֵא מִשָּׁם עַד שְׁמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ, שְׁנַאָמַר: "כִּי לִי תִכְרַע כָּל בְּרָהּ תִשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן". "כִּי לִי תִכְרַע כָּל בְּרָהּ" — זֶה יוֹם הַמִּיתָה, שְׁנַאָמַר: "לְפָנַי יִכְרַעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרָי". "תִּשָּׁבַע כָּל לְשׁוֹן" — זֶה יוֹם הַלִּידָה, שְׁנַאָמַר: "נָקִי כַפִּים וְכַר לִבָּב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לְשׁוֹן נִפְשׁוֹ וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה".^(ה) וּמָה הִיא הַשְּׁבוּעָה שְׁמִשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ? תְּהִי צַדִּיק וְאַל תְּהִי רָשָׁע, וְאַפִּילוּ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ אוּמְרִים לָהּ "צַדִּיק אַתָּה" — הִיא בְּעִינָיָה כְּרָשָׁע. וְהֵוי יוֹדַע שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּהּ הוּא טְהוֹר, וּמְשַׁרְתּוֹ טְהוֹרִים, וּנְשָׁמָה שְׁנַתָּן בָּהּ טְהוֹרָה הִיא. אִם אַתָּה מְשַׁמְרָה בְּטְהָרָה — מוּטָב, וְאִם לֹא — הִרְיָנִי נוֹטְלָה מִמָּה. תַּנָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: מָשַׁל לַכַּחַן שְׁמִסֵּר תְּרוּמָה לְעַם הָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ: אִם אַתָּה מְשַׁמְרָה בְּטְהָרָה — מוּטָב, וְאִם לֹא — הִרְיָנִי שׁוֹרְפָה לְפָנָיָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:**

מאי

 מסורת הש"ס

א סנהדרין ד.

ב תוספתא נדה

ג לקמן מט.

ד אוצר מדרשים יצירת הולד סדר יצירת הולד ג; ויקרא רבה; יבמות עא;; אוצר מדרשים יצירת הולד הקדמה ב
ה אוצר מדרשים מדרש עשרת הדברות; אוצר מדרשים יצירת הולד

ו קהולת רבה

 גליון הש"ס

גמ' וב"ת למסתמא. ע'י מנח' י"ב ע"א תד"ה וחכ"א:

 תורה אור השלם
--

דבר אל-בני ישראל לאמר אשה כי תזרע ונולד זכר וגו' (ויקרא יב, ב-ה)

ואם-נקבה תלד וטמאה שבעים כנזתה וששים יום וששת ימים וגו' (ויקרא יב, ה)

בהלו גרו עלי ראשי לאורו אלף חשב (איוב כט, ג)

מי יתגני כנרמי-קדם כימי אלוה ישמרני (איוב כט, ג)

וירני ואמר לי יתקד-דברי לבד שמו מצותי וחייה (משלי ד, ד)

כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוה עלי אהלי (איוב כט, ד)

הלווא אם-יטייב שאת ואם לא יטייב לפתח חטאת רבץ וגו' (בראשית ז, ז)

אכלו וישתחוו קל-דשני-ארצ' לפניו יכרעו כל-יורדי עפר ונפשו לא וגו' (תהילים כב, כ)

נקי כפים ובר-לבב אשר לא-נשא לשוא נפשי ולא נשבע וגו' (תהילים כד, ד)

בי נשבעתי נצא מפי דברה דבר ולא נשוב כירלי וגו' (ישעיהו מה, כג)

 מסורת הש"ס
א אוצר מדרשים יצירת הולד הקדמה ב
ב אוצר מדרשים יצירת הולד
ג אוצר מדרשים פסיקתא פסיקתא חדתא יין קידושין ל:
ד אוצר מדרשים מדרש עשרת הדברות
ה אוצר מדרשים יצירת הולד סדר יצירת הולד ג
ו מביאות דרבי שמעון בן יוחאי
ז יומא מז:
ח ברכות ט; לעיל כח; לעיל כה:
גליון הש"ס

גמ' משמש והולך. יבמות יב ע"א:

שם חמור גרם לו ליששכר. בערוך ערך חמרא כתב כלומר כשחור יעקב מן השדה נהק החמור ושמעה לאה ויצאה לקראתו וקראתו:

 תורה אור השלם
עליף נסמכתי מבטן ממעי אמי אפה גזי בך דתלתין וגו' [תהילים עא, ו]
הוי נודד וחסליכי ושאני על־שפים קינה כי קמס יתנה וגו' [יזמיהו ז, כט]
לא־נכחד עצמי מקדן אֶשר־עשיתי בשתר רַקמתי במחתיות ארץ [תהילים קלט, טו]
שמר פתאים יתנה דלותי ולי והושיע [תהילים קטו, ו]
עשה גדלות עד־אין חקר ונפלאות עד־אין מספר [איוב ט, י]

אודף על פי נזראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי ידעת וגו' [תהילים קלט, יד]

ואטרפת ביום ההוא אודף יתנה כי אנסת בי ישוב וגו' [שעיהו יב, א] ברוך יתנה אלהים אלהי ישראל עשה נפלאות לבדו [תהילים עב, יח]

ארחי ורבעי זרית וכל־דרכי הספגתה [תהילים קלט, ג]

האל המאזרני חיל ויתן תמים דרכי [תהילים יח, לג]

ותזוני חיל למלחמה תכריע קמי תחתני [שמואל ב כב, מ]

מי מנה עפר יַעקב ומספר את־רבע ישראל תמת נפשי וגו' [במדבר כג, י]

וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הנגר וגו' [במדבר כד, ג]

ונבא יַעקב מיר־שדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי וגו' [בראשית ל, טו]

יששכר חמור נרם רבץ בין המשפטים [בראשית מט, יד]

ואיש או אשה מִי־יהיה בו נגע בראש או בזנן [ויקרא יג, כט]

דבר אל־בני ישראל לאמר אשה כי תזרע וילדה זכר וגו' [ויקרא יב, ב]

אלה בני לאה אשר ילדה ליַעקב בפדן ארם זאת וגו' [בראשית מו, טו]

והיו בני־אולם אנשים גבורי־חיל דרכי קשת ומרבים בנים ובני וגו' [דברי הימים א ח, מ]

מאי קרא דמשפיעין אותו ביום הלילה: חזק לשון זיירות דהונו גזר דדמי לשטופה: למה נלך דומה: רחמתי הונו וזיורה ראשונה וכתוב במתנות דהונו ממור מתחילון: חבלי צערה: דרך תשמישן האיש פניו למטה בן זכר טלל פניו למטה ונקבה פניה למעלה הלכן נקבה צריכה להסתפקן דהא כשהיא במעי אמה פניה למטה פקדמרינו לעיל [ראשו לו פיו שרפתי] רבג זכר אין צריך להסתפקן: קשה לאשה וקשה ללל מפני שזר בממור הסתחון. קשה לאשה לא יזענא למאי: זרע מלבן את הלל מעשלין: ממך חזק ובריא: ליום תשעים לשליש ומים האי חייתו: מנא ידע הא לא ידע אימת מעברה: הקסתר זי: מראה העין שאע"פ שזכראת העין מן האב והאם אינו חוזה במע שהרי המת יש לו עינים ויש לו שפמים ויש לו אונים ואינו חוזה ולא שומע ולא מדבר: פון מלחא השלן השלח מן הבשר ושוב אינו ראוי אלא לבלבב בם הנשמה היא מלח לגוף לקוימו פון שהלכה אז מקריח האף: עולה למעלה פקתני לעיל אחרונים דר בממור העליון: סולון עליון למין אחד זרע האב והאם נעשין ברויה אחת: צבע פמה במקמנין צריך לגבע שחור קלפית עץ וטוחנית רחוס של נפחים ובהם דברים וכלן נעשין שחור ואינו יכול לגבעו ביורה אחת משנים ושלשה גנים בשנים ושלשה מקומות: כל אחד ואחד עולה למיע לבן מן האיש ושחור מן האשה: כי אנסת בי מפני שפעסת עלי אני מזה לך שלנוכחי הנה: ישוב לו הון כרנל לאחד מהם ולא יכול לצאת: לבמו הוא לבמו ידע שהא נם רבג בעל הנם אינו מכיר: ארחי תשמיש כמו דרך גבר בעלמה (משלי ל"ו:ט): ורבעי תשמיש לשון לרבעיה: זרית ברכת בגפה שתירין ו"ו דמו (ישעיהו ל) ברכת ובמזרה: הבחור קלי"ר בלע"ז: (תרגי ספר אי לשון מנרה: ותלכני לשון תגירת סח שמתנגס: זריתני מן הבחור ואח"כ זרזתני: רביעייתיהם ענות תשמישן: הא קושא צריך הא סוניה שנטה חמורו של יַעקב לאהל לאה ואיתו האלה של האחרות הנה: ולא פדשו את הדבר מלון: זכרים בנקבות בני לאה: נקבות זכרים ואת דינה בתו משום דה דלכה איש מזריע תתנה וילדת נקבה:

המפלת פרק שלישי נדה

סמל של חתונה, סמל של נישואין

מאי קרא דמשפיעין אותו ביום הלילה: חזק לשון זיירות דהונו גזר דדמי לשטופה: למה נלך דומה: רחמתי הונו וזיורה ראשונה וכתוב במתנות דהונו ממור מתחילון: חבלי צערה: דרך תשמישן האיש פניו למטה בן זכר

מאי קרא? **"ממעצי אמי אתה גזי"**. **מאי משמע דהאי "גזיזי" לישנא דאשפתובועי הוא?** **דכתיב: "גזי נזרה וְהַשְׁלִיכִי"**.^(כ) **וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לְמָה וְלָד דוּמָה בּמַעֲצֵי אִמּוֹ? לְאַגּוּז מוּנָח בְּסִפֵּל שֶׁל מַיִם, אָדָם נוֹתֵן אֶצְבָּעוֹ עָלָיו — שׁוֹקֵעַ לְכָאֵן וּלְכָאֵן**.^(כ) **תַּנּוּ רַבֵּנּוּ: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים הָרָאוּשׁוּנִים — וְלָד דָּר בְּמִדּוּר הַתַּחְתּוֹן, אֲמָצְעִיִּים — וְלָד דָּר בְּמִדּוּר הָאֲמָצְעִי, אַחֲרוֹנִים — וְלָד דָּר בְּמִדּוּר הָעֲלִיּוֹן, וְכֵינֵן שֶׁהֵגִיעַ זְמַנוּ לְצֵאתָ — מִתַּתְּפָּה וַיּוֹצֵא, וְזָהוּ "חֲבָלֵי אִשָּׁה"**. **וְהֵינֵנו דִּתְנוּ: חֲבָלֵי (שֶׁל) נִקְבָּה מְרֻבֵּינ מִשָּׁל זָכָר, וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי קָרָא? "אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי בִסְתֵר רַקְמָתִי בַּתַּחְתּוּיֹת אֶרֶץ"**. **"דִּרְתִּי" לֹא נִצָּמַר, אֲלֹא "רַקְמָתִי"**. **מַאי שָׁנָא חֲבָלֵי נִקְבָּה מְרֻבֵּינ מִשָּׁל זָכָר? זָה בִּא כְדָרָה תִּשְׁמִישׁוֹ, וְזָה בִּא כְדָרָה תִּשְׁמִישׁוֹ, זֹה הוֹפֶכֶת פְּנִיָּה, וְזָה אִין הוֹפֶה פְּנִיָּו. תַּנּוּ רַבֵּנּוּ: שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים הָרָאוּשׁוּנִים — תִּשְׁמִישׁ קִשָּׁה לְאִשָּׁה, וְגַם קִשָּׁה לְוִלָּד. אֲמָצְעִיִּים — קִשָּׁה לְאִשָּׁה וְנִפְּה לְוִלָּד. אַחֲרוֹנִים — נִפְּה לְאִשָּׁה וְנִפְּה לְוִלָּד, שְׁמַתוּרָה כֶּה נִצָּמַצַּ הוֹלָד מְלוּבָן וּמוֹזוּר. תֵּנָּא: הַמְשַׁמֵּשׁ מִשְׁתּוֹ לְיוֹם תִּשְׁעִים — כָּאִילּוּ שׁוֹפֵה דְמִים. מִנָּא יָדַע? אֲלֹא אָמַר אַבְיִי: מִשְׁמִשׁ וְהוֹלָה, וִ"שׁוֹמֵר פְּתָאִים הִ"י".^(כ) **תַּנּוּ רַבֵּנּוּ: שְׁלֹשָׁה שׁוֹתְפִין יֵשׁ בְּאָדָם — הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַבְיוֹ, וְאַמּוֹ. אַבְיוֹ מְזַרִיעַ הַלּוּבָן, שְׁמַמְנּוּ עֲצָמוֹת, וְגִידִים, וְצִפְרָנִּים, וּמוֹחַ שְׁבִירָאשׁוֹ, וְלוּבָן שְׁבַעֲצִין. אִמּוֹ מְזַרְעַת אוֹדָם, שְׁמַמְנּוּ עוֹר, וּבָשָׂר, וּשְׂעָרוֹת, וְשִׁחּוֹר שְׁבַעֲצִין. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ, וְנִשְׁמָה, וּקְלָסְתֵּר פָּנִים, וַרְאִיִּית הָעֵינַן, וְשִׁמְיעַת הָאוֹזָן, וְדַבּוּר פֶּה, וְהַלּוּהַ רִגְלִים, וּבִינָה, וְהַשְׁכָּל**.^(כ) **וְכֵינֵן שֶׁהֵגִיעַ זְמַנוּ לְהַפְטֵר מִן הָעוֹלָם, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל חֵלְקוֹ וְחֵלֶק אַבְיוֹ וְאַמּוֹ, מִנֵּיהֶן לַפְּנִיָּהם. אָמַר רַב כְּפָא: הֵינֵנו דְּאָמְרִי אֵינְשֵׁי "פּוּץ מִלְּחָא וְשָׂדִי בִּשְׂרָא לְכָלְבָּא"**.^(כ) **דָּרַשׁ רַב חִינְנָא בַר כְּפָא: מַאי דְּכָתִיב "עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אִין חֹקֵר וְנִפְלְאוֹת עַד אִין מִסְפָּר"? בֹּא וּרְאֵה שְׁלֹא כְּמַדַּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַדַּת בִּשְׂר וְדָם. מַדַּת בִּשְׂר וְדָם, נוֹתֵן חֲפִץ בַּחֲמַת צְרוּרָה וּפִיָּה לַמַּעֲלָה — סִפֵּק מִשְׁתַּמֵּר, סִפֵּק אִין מִשְׁתַּמֵּר וְאִילּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, צָר הָעוֹבֵר בְּמַעֲצֵי אִשָּׁה בַּתּוּחָה וּפִיָּה לְמִטָּה, וּמִשְׁתַּמֵּר. דְּבָר אַחֵר: אָדָם נוֹתֵן חֲפָצִיו לְכַף מֵאֲזֻנָּם, כָּל זְמַן שְׁמַכְבִּיד יוֹרֵד לְמִטָּה, וְאִילּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל זְמַן שְׁמַכְבִּיד הוֹלָד עוֹלָה לַמַּעֲלָה**.^(כ) **דָּרַשׁ רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי: מַאי דְּכָתִיב "אוֹדָה ה'" עַל כִּי נוֹרְאוֹת נִפְלִיטִי נִפְלְאִים מַעֲשֵׂיהֶּ וְנִפְשִׁי יוֹדַעַת מַאֲד"? בֹּא וּרְאֵה שְׁלֹא כְּמַדַּת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַדַּת בִּשְׂר וְדָם, אָדָם נוֹתֵן וְרַעוֹנִים בְּצִרוּגָה כָּל (אַחַת וְאַחַת) [אָחַד וְאָחַד] עוֹלָה בְּמִינוֹ, וְאִילּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צָר הָעוֹבֵר בְּמַעֲצֵי אִשָּׁה, וְכּוֹלָם עוֹלִין לְמִין אָחֵד. דְּבָר אַחֵר: צָבַע נוֹתֵן סִמְנִין לַיּוֹרָה — כּוֹלֵן עוֹלִין לְצָבַע אָחֵד, וְאִילּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צָר הָעוֹבֵר בְּמַעֲצֵי אִשָּׁה, כָּל (אַחַת וְאַחַת) [אָחַד וְאָחַד] עוֹלָה לְמִינוֹ. דָּרַשׁ רַב יוֹסֵף: מַאי דְּכָתִיב "אוֹדָה ה' כִּי אָנֹכֶת כִּי יָשׁוּב אִסְּפָה וּתְנַחֲמֵנִי", בְּמָה הַכְּתוּב מַדְבֵּר? בְּשָׁנִי בְּנִי אָדָם שְׂנִיאוֹ לְסַחֲרָה. יָשׁוּב לוֹ קוּץ לְאָחֵד מִקֵּן, הַתַּחֲחִל מַחְרָה וּמַגְדֵּף. לְמִיָּם שָׁמַע שְׁטַכְכָּה סְפִינְתּוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ בַּיָּם, הַתַּחֲחִל מוֹדָה וּמִשְׁבַּח. לָכֶה נֶאֱמַר: "יָשׁוּב אִסְּפָה וּתְנַחֲמֵנִי". וְהֵינֵנו דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַאי דְּכָתִיב "עוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת (גְּדוּלוֹת) לְבָדּוּ וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדּוֹ לְעוֹלָם"? אִפְּסִילוּ בַּעַל הַנֶּס אֵינוֹ מְכִיר בְּנִסּוֹ. דָּרִישׁ רַבִּי חֲנִינָא בַר כְּפָא: מַאי דְּכָתִיב "אֶרְחִי וְרַבְּעִי זָרִית וְכָל דָּרְכִי הִסְפַּגְתָּה"? מִלְּמַד שְׁלֹא נּוֹצֵר אָדָם מִן כָּל הַטָּפָה, אֲלֹא מִן הַכְּרוּר שְׁבֵה. תֵּנָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: מִשָּׁל לְאָדָם שְׂאוּרָה בְּבֵית הַגְּרָנוֹת, נוֹטֵל אֶת הָאוֹכֵל וּמַנִּיחַ אֶת הַפֶּסוּלָת.^(כ) **בְּדָרְבִי אֲבָהוּ, דְּרַבִּי אֲבָהוּ רַמִּי: כְּתִיב "וּתְזַרְנִי חִיל", וּכְתִיב "הָאֵל הַמַּאֲזִנִּי חִיל". אָמַר דּוֹד לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זִירִיתְנִי וְזִרְזַתְנִי. דָּרַשׁ רַבִּי אֲבָהוּ: מַאי דְּכָתִיב "מִי מִנָּה עֶפְר עֶפְר יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רֹבֵעַ יִשְׂרָאֵל"? מִלְּמַד שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב וְסוֹפֵר אֶת רַב־עִיּוּתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, מְתִי תְּבֹא טִיפָּה שֶׁהַצִּדִּיק נּוֹצֵר הֵימָנָה. וְעַל דְּבָר זֶה נִסְמִית עֵינָו שֶׁל בַּלְעָם הַרְשָׁע, אָמַר: מִי שֶׁהוּא טָהוֹר וְקַדוּשׁ, וּמִשְׁרָתּוֹ טָהוֹרִים וְקַדוּשִׁים, צָרִיץ בְּדָבָר זֶה?! מִיֵּד נִסְמִית עֵינּוּ, דְּכָתִיב: "נָאֵם הַגִּבֹּר שְׁתוּם הָעֵינִן". וְהֵינֵנו דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מַאי דְּכָתִיב "וַיִּשְׁכַּב עִמָּה בְּלִילָה הוּא"? מִלְּמַד שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סִייעַ בְּאוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, שְׁנֶאֱמַר: "וַיִּשְׁשַׁכֵּר חֲמוֹר גָּרָם" — חֲמוֹר גָּרָם לוֹ לִישְׁשַׁכֵּר.^(כ) **אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי: אִשָּׁה מְזַרְעַת תַּחֲחִלָּה — יוֹלְדַת זָכָר, אִישׁ מְזַרִיעַ תַּחֲחִלָּה — יוֹלְדַת נִקְבָּה, שְׁנֶאֱמַר: "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר". תַּנּוּ רַבֵּנּוּ: בְּרָאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים — אִשָּׁה מְזַרְעַת תַּחֲחִלָּה יוֹלְדַת זָכָר, אִישׁ מְזַרִיעַ תַּחֲלָה יוֹלְדַת נִקְבָּה, וְלֹא פִּירְשׁוּ חֲכָמִים אֶת הַדָּבָר, עַד שֶׁבֹּא רַבִּי צְדוֹק וּפִירְשׁוּ: "אֵלָּה בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יִלְדָה לַיעֲקֹב בְּפִדְן אָרָם וְאֵת דִּינָה בְּתוֹ" — תֵּלָה הַזְכָּרִים בְּנִקְבוֹת וּנְקִבוֹת בְּזָכָרִים. "וַיְהִיו בְּנֵי אוֹלָם אֲנָשִׁים גְּבוּרֵי חֵיל דוֹרְכֵי קִשָּׁת וּמַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים" — וְכִי בִּידּוֹ שֶׁל אָדָם לְהַרְבוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָנִים? אֲלֹא מִתּוֹךְ********

שמשוהיו

שחם העין. שחם הא לשון גלוי ופתוחה פתמתרנס דשפיר חזי וכן בגלון משנה במשכת ע"ז (ק סט.) האי לשון פתוחה פלי שישתם וסתם ויגב וקבא זיך אנסתמה שינו מדכתיב שחם העין לשון יחיד וקא דכתיב (במדבר כ"ז:ד') וגלוי עינים הונו לפי מה שהיה פתמלה:

לא

לא:

עין משפט
גזר מצוה

א מו"ח פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יי

פי קולך ערב.
אָבֿל היא אינא מקלָסֶתוּ בקוּל ערב אָלֿא בַצַח וְאִלֶּס:
מִתְעִי' בְּנוֹת פּוֹתִים.
וְהֵן שְׁמִשְׁהֵינּוּ עֲצָמָן בַּבֶּטֶן כְּדִי שְׂיִזְרִיעוּ נְשׁוֹתֵיהֶן תַּחלָּה, שְׂיִהֶהוּ בְּנֵיהֶם זָכָרִים — מַעֲלָה עֲלֵיהֶן הַפְּתוּב כְּאִילוּ הֵם מְרַבִּים בְּנִים וּבְנֵי בָנִים.
וְהֵיִינוּ דְאָמַר רַב חֲטִינָא:
יְכוּלָנִי לַעֲשׂוֹת כָּל בְּנֵי זָכָרִים.
אָמַר רָבָא:
הַרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כָּל בְּנָיו זָכָרִים — יִבְעוֹל וְיִשְׁנֶה.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי:
אִין אִשָּׁה מִתַּעַבְרַת אֶלָּא סְמוּךְ לִסְתָּה, שְׁנַאֲמַר "הֵן בַּעוֹזֵן חוֹלְלָתִי".
וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
סְמוּךְ (לַטְבִּילָה) [לְטַבִּילתָּהּ], שְׁנַאֲמַר:
"וּבַחֲטָא יַחַמְתַּנִּי אַמִּי".
^(א) מֵאִי מִשְׁמַע דְּהֵאֵי "חֲטָא" לִישְׁנָא דְדַפּוּזִי הוּא?
דְּכַתִּיב "וַחֲטָא אֶת הַבִּית", וּמִתְרַגְמִינָן "וַיִּדְכִּי יָת בֵּיתָא".
וְאִי בַעִית אִימָא מִהָבָא:
"תַּחֲטָאנִי בְּאִזּוּב וְאַטְהֶר".
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי:
פִּיּוֹן שָׁבָא זָכָר בַּעוֹלָם — בָּא שְׁלוֹם בַּעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר "שְׁלַחוּ כֹר מוֹשֵׁל אֶרֶץ".
"זָכָר" — זָה כּר.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק דְּבִי רַבִּי אַמִּי:
כָּא זָכָר בַּעוֹלָם — כָּא כִּכְרוּ בִידּוּ, "זָכָר" — זָה כּר, דְּכַתִּיב:
"וַיִּכְרַה לָהֶם כָּרָה גְדוֹלָה".
נִקְבָּה — אִין עֲמָה כְלוּם, נִקְבָּה — נִקְיָה בָּאָה, עַד דְּאָמְרָה:
"מְזוּנִי" — לֹא יִהְיֶי לָהּ, דְּכַתִּיב:
"נִקְבָּה שְׂכָרָה עָלִי וְאַתְנָה".
שְׁאֵלוּ תַלְמִידֵיו אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי:
מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה יוֹלֶדֶת מִבִּיָּאָה קֶרְבָּן?
אָמַר לָהֶן:
בְּשַׁעַה שְׂכוּרַעַת לִילֵד, קוֹפָצַת וְנִשְׁבַּעַת שְׁלֹא תִזְחַק לְבַעֲלָהּ, לְפִיכָּה אָמְרָה תוֹרָה תְּבִיא קֶרְבָּן.
מִתְחִיר לָהּ רַב יוֹסֵף:
וְהָא מְזִידָה הִיא, וּבַחֲרָטָה תִּלְיָא מִיִּלְתָּא!
וְעוֹד — קֶרְבָּן שְׂבוּעָה (בַּעִי) [בַּעֲיָא] אִיתוּיִ!
וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה זָכָר לְשִׁבְעָה וּנְקִיבָה לְאַרְבַּעָה עָשָׂר?
זָכָר, שְׁחַכַּל שְׁמַחִים בּוּ — מִתְחַרְטַת לְשִׁבְעָה.
נִקְבָּה, שְׁחַכַּל עֲצָכִים בָּהּ — מִתְחַרְטַת לְאַרְבַּעָה עָשָׂר.
וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה מִילָּה לְשִׁמוּנָה?
שְׁלֹא יְהוּ פוֹלָם שְׁמַחִים וְאַבּיו וְאַמּוּ עֲצָכִים.
תְּנִיָּא, הֵיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר:
מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה נָדָה לְשִׁבְעָה?
מִפְּנֵי שְׂרָגִיל בָּהּ וְקִץ בָּהּ.
אָמְרָה תוֹרָה:
"תְּהֵא טַמְאָה שְׂבַעָה יָמִים", כְּדִי שְׁתְּהֵא חֲבִיבָה עַל בַּעֲלָהּ בְּשַׁעַת בְּנִיסָתָהּ לַחוּפָּה.
^(א) שְׁאֵלוּ תַלְמִידֵיו אֶת רַבִּי דּוֹסֶתַאי בְּרַבִּי יַנָּאי:
מִפְּנֵי מָה אִישׁ מְחִזֵּר עַל אִשָּׁה, וְאִין אִשָּׁה מְחִזֶּרֶת עַל אִישׁ?
מָשַׁל לְאֲדָם (שֶׁאֵבֶד) [שְׁאַבְדָּה] לוֹ אֶבֶדָּה — מִי מְחִזֵּר עַל מִי?
בַּעַל אֶבֶדָּה מְחִזֵּר עַל אֶבֶדָּתוֹ.
וּמִפְּנֵי מָה אִישׁ פְּנִיו לְמוֹטָה, וְאַשָּׁה פְּנִיָּה לְמַעֲלָה כְּלַפֵּי הָאִישׁ?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת.
וּמִפְּנֵי מָה הָאִישׁ מְקַבֵּל פִּיּוֹס, וְאִין אִשָּׁה מְקַבֵּלַת פִּיּוֹס?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת.
מִפְּנֵי מָה אִשָּׁה קוֹלָה עָרֵב, וְאִין אִישׁ קוֹלוֹ עָרֵב?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת, שְׁנַאֲמַר:
"כִּי קוֹלָה עָרֵב וּמְרָאָה נָאוּה".

המפלת פרק שלישי נדה

שְׁמִשְׁהֵינּוּ עֲצָמָן מִלְּהַרְיַע:
וּכְנֻלִי שְׂאִשָּׁהָ עֲצָמוּ מִלְּהַרְיַע:
וּכְעַל וַיִּשְׁעָה שְׁמִתוֹךְ תַּלְמוֹת צַעֲיָלָה יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וָדָם.
וְאִם תֵּאמַר וְתַפּוּחַ לֵה שְׁהֵן נִדוֹת מַעֲרִיסָתוֹ וְיֹשׁ לוֹמַר דְּהֵינּוּ זְנוּקָא

^(א) שְׁמִשְׁהֵינּוּ עֲצָמָן בַּבֶּטֶן כְּדִי שְׂיִזְרִיעוּ נְשׁוֹתֵיהֶן תַּחלָּה, שְׂיִהֶהוּ בְּנֵיהֶם זָכָרִים — מַעֲלָה עֲלֵיהֶן הַפְּתוּב כְּאִילוּ הֵם מְרַבִּים בְּנִים וּבְנֵי בָנִים.
וְהֵיִינוּ דְאָמַר רַב חֲטִינָא:
יְכוּלָנִי לַעֲשׂוֹת כָּל בְּנֵי זָכָרִים.
אָמַר רָבָא:
הַרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת כָּל בְּנָיו זָכָרִים — יִבְעוֹל וְיִשְׁנֶה.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי:
אִין אִשָּׁה מִתַּעַבְרַת אֶלָּא סְמוּךְ לִסְתָּה, שְׁנַאֲמַר "הֵן בַּעוֹזֵן חוֹלְלָתִי".
וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר:
סְמוּךְ (לַטְבִּילָה) [לְטַבִּילתָּהּ], שְׁנַאֲמַר:
"וּבַחֲטָא יַחַמְתַּנִּי אַמִּי".
^(א) מֵאִי מִשְׁמַע דְּהֵאֵי "חֲטָא" לִישְׁנָא דְדַפּוּזִי הוּא?
דְּכַתִּיב "וַחֲטָא אֶת הַבִּית", וּמִתְרַגְמִינָן "וַיִּדְכִּי יָת בֵּיתָא".
וְאִי בַעִית אִימָא מִהָבָא:
"תַּחֲטָאנִי בְּאִזּוּב וְאַטְהֶר".
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַר רַבִּי אַמִּי:
פִּיּוֹן שָׁבָא זָכָר בַּעוֹלָם — בָּא שְׁלוֹם בַּעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר "שְׁלַחוּ כֹר מוֹשֵׁל אֶרֶץ".
"זָכָר" — זָה כּר.
וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק דְּבִי רַבִּי אַמִּי:
כָּא זָכָר בַּעוֹלָם — כָּא כִּכְרוּ בִידּוּ, "זָכָר" — זָה כּר, דְּכַתִּיב:
"וַיִּכְרַה לָהֶם כָּרָה גְדוֹלָה".
נִקְבָּה — אִין עֲמָה כְלוּם, נִקְבָּה — נִקְיָה בָּאָה, עַד דְּאָמְרָה:
"מְזוּנִי" — לֹא יִהְיֶי לָהּ, דְּכַתִּיב:
"נִקְבָּה שְׂכָרָה עָלִי וְאַתְנָה".
שְׁאֵלוּ תַלְמִידֵיו אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי:
מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה יוֹלֶדֶת מִבִּיָּאָה קֶרְבָּן?
אָמַר לָהֶן:
בְּשַׁעַה שְׂכוּרַעַת לִילֵד, קוֹפָצַת וְנִשְׁבַּעַת שְׁלֹא תִזְחַק לְבַעֲלָהּ, לְפִיכָּה אָמְרָה תוֹרָה תְּבִיא קֶרְבָּן.
מִתְחִיר לָהּ רַב יוֹסֵף:
וְהָא מְזִידָה הִיא, וּבַחֲרָטָה תִּלְיָא מִיִּלְתָּא!
וְעוֹד — קֶרְבָּן שְׂבוּעָה (בַּעִי) [בַּעֲיָא] אִיתוּיִ!
וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה זָכָר לְשִׁבְעָה וּנְקִיבָה לְאַרְבַּעָה עָשָׂר?
זָכָר, שְׁחַכַּל שְׁמַחִים בּוּ — מִתְחַרְטַת לְשִׁבְעָה.
נִקְבָּה, שְׁחַכַּל עֲצָכִים בָּהּ — מִתְחַרְטַת לְאַרְבַּעָה עָשָׂר.
וּמִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה מִילָּה לְשִׁמוּנָה?
שְׁלֹא יְהוּ פוֹלָם שְׁמַחִים וְאַבּיו וְאַמּוּ עֲצָכִים.
תְּנִיָּא, הֵיָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר:
מִפְּנֵי מָה אָמְרָה תוֹרָה נָדָה לְשִׁבְעָה?
מִפְּנֵי שְׂרָגִיל בָּהּ וְקִץ בָּהּ.
אָמְרָה תוֹרָה:
"תְּהֵא טַמְאָה שְׂבַעָה יָמִים", כְּדִי שְׁתְּהֵא חֲבִיבָה עַל בַּעֲלָהּ בְּשַׁעַת בְּנִיסָתָהּ לַחוּפָּה.
^(א) שְׁאֵלוּ תַלְמִידֵיו אֶת רַבִּי דּוֹסֶתַאי בְּרַבִּי יַנָּאי:
מִפְּנֵי מָה אִישׁ מְחִזֵּר עַל אִשָּׁה, וְאִין אִשָּׁה מְחִזֶּרֶת עַל אִישׁ?
מָשַׁל לְאֲדָם (שֶׁאֵבֶד) [שְׁאַבְדָּה] לוֹ אֶבֶדָּה — מִי מְחִזֵּר עַל מִי?
בַּעַל אֶבֶדָּה מְחִזֵּר עַל אֶבֶדָּתוֹ.
וּמִפְּנֵי מָה אִישׁ פְּנִיו לְמוֹטָה, וְאַשָּׁה פְּנִיָּה לְמַעֲלָה כְּלַפֵּי הָאִישׁ?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת.
וּמִפְּנֵי מָה הָאִישׁ מְקַבֵּל פִּיּוֹס, וְאִין אִשָּׁה מְקַבֵּלַת פִּיּוֹס?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת.
מִפְּנֵי מָה אִשָּׁה קוֹלָה עָרֵב, וְאִין אִישׁ קוֹלוֹ עָרֵב?
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא, וְזוֹ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָאת, שְׁנַאֲמַר:
"כִּי קוֹלָה עָרֵב וּמְרָאָה נָאוּה".

הדרן עלה המפֿלת חתיכה.

מתני' בנות פותים נדות מעריסות, והפותים

מִטְמָאִים מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כְּעַלְיוֹן, מִפְּנֵי שְׁהֵן בּוֹעֲלֵי נָדוֹת, וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וָדָם.
וְאִין חֲיִיבִין עֲלֵיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ, וְאִין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶם אֶת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שְׁטוּמְאָתוֹן סַפָּק.
גָּמַ' הִיכִי דְמִי?
אִי דְקָא חֲזִיין — אִפִּילוּ דִידּוֹ נָמִי, וְאִי דְלֹא קַחֲזִיין — דִּידְהוּ נָמִי לֹא.
אָמַר רָבָא בְּרִיָּה דְרַב אַחָא בַר רַב הוּנָא אָמַר רַב שִׁשֶּׁת:
הָכָא בְּמֵאִי עֲסָהִינוּ?
בְּסִתְמָא, דְּכִינוּ דְּאִיכָא מִיעוּטָא דְּחֲזִיין — חֲיִישִׁינוּ.
וּמֵאֵן תַּנָּא דְּחֲיִישׁ לְמִיעוּטָא?

רַבִּי

שְׁמִשְׁהֵינּוּ עֲצָמָן מִלְּהַרְיַע:
וּכְנֻלִי שְׂאִשָּׁהָ עֲצָמוּ מִלְּהַרְיַע:
וּכְעַל וַיִּשְׁעָה שְׁמִתוֹךְ תַּלְמוֹת צַעֲיָלָה זֶס נָדָה שֶׁהוּא סוּמָן לְהַרְיוֹן כְּדַקוּמָא לָן (כְּתִבּוֹת דָּף י:)
כָּל אִשָּׁה שְׁדַמְיָה מְרַבִּין בְּנִיָּה מְרַבִּין וְהוּא מְבִיאֻ לְיָדֵי עוֹן וְקִזְיָק ר' יִצְחָק בְּשׁוֹן שְׁסוּמוֹךְ לַעוֹן נִדוֹת שֶׁהוּא מְזַהֵר לְפִרְשׁ הַיָּמָנָה:
וּבַחֲטָא לָשׁוֹן טְבִילָה וְטַהֲרָה כְּדַמְפְּרֶשׁ.
וה"ח עַל יָדֵי דָם נְדוֹת שֶׁהוּא מְבִיא לְיָדֵי עוֹן חוֹלְלָתִי שֶׁהוּא גָרַס לִי שְׁנִבְרָחִתִי וּבַשְׁתַּחֲטוּאִת אַמִּי מִמְּנוּ וְחִמְתָּי:
כַּר מַנְחָה דְּהֵינּוּ סוּמָן שְׁלוֹם:
נִקְיָה חֲסָדָה כְּמוֹ (כ"ח דף מ"א).
וְצֹא כְּלוּנִי נָחִי מְנַבְסוּי:
עַד דְּאִמְרָה מְזוּנִי שְׂיוֹדַעַת לְהַתְפַּלֵּל:
נִקְבָּה כְּשֶׁתַּקַּב וּתְפִרְשׁ שְׂכָרָךְ.
וְאִתְפַּה.
וְתַקְבָּה זְמִי כְּבִי דְקָשִׁינוּ:
לְסִיכָךְ תְּבִיא קֶרְבָּן שְׂבוּעַת בְּטוּי חֲטָאִת:
מְזִידָה הִיא וְאִין כָּאן קֶרְבָּן דֵּהָא וְעַלְס כְּתִיב שְׂשִׁבְעִישַׁת בְּטוּי:
וּבַחֲרָטָה תִּלְיָא לְפִתַּח לָהּ בַּחֲרָטָה וַיִּתִּיר לָהּ חֲכָם שְׂבוּעָתָה אָבֵל קֶרְבָּן אִינוּ עוֹבָר וּמְחִיר שְׂבוּעָתָה:
וְעוֹד קֶרְבָּן שְׂבוּעָה בְּשׁוּי אַחֲנוּי כַּשֶּׁפָּה אוֹ שְׁעִירָה וְהֵאִי עוֹף הוּא:
מִתְחַרְקַּת לְשִׁבְעָה וּמִתְאַנָּה לְתַשְׁמִישׁ בַּעֲלָה כְּדִי שְׁתַּחֲזֹר וְתַתַּשְׁעַר זָכָר:
מִפְּנֵי מָה מִילָּה לְשִׁמוּנָה וְלֹא לְשִׁבְעָה:
שְׁלֹא וְהִיוּ הַכַּל שְׁמַחִין שְׂאוּכְלִין וְשׁוֹתִין בְּסַעוּגָה וְאָבּיו וְאִמוּ עֲצָכִים שְׂאִסְרוּרִין כְּתַשְׁמִישׁ:
נָדָה שְׂבַעָה לָאוּ בְּיוֹלָגַת קֵאִי:
מִפְּנֵי שְׂאָדָם כְּגִיל בְּאִשְׁתּוֹ כַּל שַׁעַר שִׁירָה:
הֵן בָּהּ מְאוּסָה עָלִיו.
אִמְרָה תוֹרָה כַּל שַׁעַר שְׁתַּרְיָה תְּהֵא טַמְאָה שְׂבַעָה כְּדִי שְׁלֹא וְהֵא כְּגִיל בָּהּ וְתַתַּשְׁכַּב עָלִיו:
מְחִזֵּר עַל הָאִשָּׁה אָדָם פְּנוּי מְבַקֵּשׁ וּמְחִזֵּר עַד שְׁנוּשָׂא:
פְּנוּי לְמוֹטָה בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ:
זֶהוּ מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא מִסֵּתַפֵּל בְּאַדְמָה שְׁנוּצַר מִמְּנָה וְהִיא מִסֵּתַפֵּלַת בּוּ שְׁנוּצָרָה הִימְנוּ:
מְקַבֵּל פִּיּוֹס נוֹחַ לְרַצְיָת:
זֶה מִמָּקוֹם שְׁנִבְרָא לְדַמְה.
עֶשֶׂר תַּחוּחַ נוֹחַ לְבָטַל אָבֵל בְּשָׂר וְנַעֲמוֹת קָשִׁין:
עַצֵּם כְּשִׁמְכִין בּוּ קוּלוֹ תַשְׁמַע אָבֵל חֲרַקַע כְּשִׁמְכִין בּוּ אִין קוּלוֹ תַשְׁמַע:
מִתְעִי' בְּנוֹת כּוֹתִים נְדוֹת מַעֲרִיסָתוֹן מִקְטוּנוֹת.
וּבַגְמָרָא מְפִרֶשׁ טַעֲמָא:
תַּחְתּוֹן כְּעַלְיוֹן מְפִרֶשׁ בְּגִמָּ':
וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וָדָם כְּלוּמַר לְהַכִּי הוּוּ בּוֹעֲלֵי נְדוֹת מָשׁוּם דְּכַל דָּם שְׂרוּאוֹת בִּין אָדָם בִּין יְרוּק יוֹשְׁבוֹת עָלִיו וְיָמִי נְדוֹת וְזוֹ תַקְלָה הִיא לָהֶם שְׂאִם רוּחָה דָם יִרַח הַיּוֹם מִתְחַלֵּת לַמְּנוּת שֶׁשֶּׁה וְהוּא אִם תַּרְיָה בְּאוֹתָם וְיָמִי נְדוֹת דָם אָדָם אִינָּה מוֹנָה אֶלָּא מִיּוֹם רִאִיָּה רַאשׁוּנָה וְאוֹתוֹ דָם יְרוּק טַהוֹר הִיָּה וּמְרִאִיָּה שְׁנִיָּה הִיא צְרִיכָה לַמְּנוּת:
אִין חֲזִבִין עָלֶיהָ הַלְבֹּשׁ אוּ מִתְפַּסָּה בְּאוֹתוֹ בְּגָדִים וְנִכְנָם לְמַקְדָּשׁ בְּטוּר מִקְדָּשׁ אוּ אִם נָגְעוּ אוֹתוֹן בְּגָדִים שֶׁל מִשְׁכָּב בַּתְּרוּמָה תוֹלִין דְּלֹא נִדְעִינוּ אִי נָדָה הִיא אִי לֹא וְהֵא דְאָמַר דְּמַסְתַּמָּא טַמְאוּת גּוֹרָה דְּרַשָּׁן הִיא:
גִּמָּ' רְפִילוֹ דִּידּוֹ נָמִי אִי חֲזִיָּא בַּעֲרִיסָתוֹן טַמְאָה דְּתַנָּא לְקַמֵּן (נָדָה דף ל"ב).
כַּת יוֹם אַחַד נָגְדָה מַעוֹן תַּלְמוּד לוֹמַר וְאִשָּׁה:
דְּאִיכָא מַעוּטָא דְּחִזּוֹן בַּקְטָנוּתוֹ:
חֲזִשִּׁין לְמַעוּטָא וּמִטְמָאִין לְכוּלָּהוּ מַעֲרִיסָתוֹן מָשׁוּם דְּלִלְמָא חֲזִיָּא:

מסורת הש"ס

א עירובין ק:

ב חולין כז.

ג קידושין ב:

ד תוספתא נדה

ה לקמן לג:

גליון הש"ס

גמ' אין אשה מתעברת אלא סמוך לוסתה. ע' לעיל י ע"ב תד"ה דהויא:

תוס' ד"ה תחתון כו' והויסט נפקא לן מאשר יגע בהם הזב. לקמן מג ע"א כל אשר יגע בו הזב כצ"ל:

תורה אור השלם

[תהלים נא, ז]

[תהלים נא, ט]

[ויקרא יד, מט]

[ויקרא יד, נב]

[ישעיהו טז, א]

[מלכים ב, ו, כג]

[בראשית ל, כח]

[ויקרא יב, ה]

[ויקרא ו, ו]

[שיר השירים ב]

[שיר השירים ב, יד]

מסורת הש"ס
א יבמות קטז; יבמות סא;; בכורות יט; ב בבורות כז. ג משנה שבת ד חולין קטז: ה סוכה כח.

גליון הש"ס
גמ' הא נמי מיעוטא דשכיח הוא. ע"י שבת סה ע"א ברש"י ד"ה ואפילו: תוס' ד"ה ר"מ וכו' והוו הנך דחזו מיעוטא דמיעוטא וכו'. כדאמרי' יבמות קיט:

תורה אור השלם

ואם-לא יתפץ האיש לקחת את־יבמות ועלתה ובמתו השערה אל־הַזָּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יָבְמִי לַהֲקִים לְאֲחִיו שֶׁם בִּישָׁרָאֵל לֹא אָבָה יָבְמִי [דברים כה, ז]

וְהִנֵּה הַבָּבֹר אֲשֶׁר תֵּלֵד יָקוֹם עַל־שֵׁם אֲחִיו הַמֵּת וְלֹא־יִפְתָּח שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל [דברים כה, ו]

וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת־קִדְשִׁי בְּנִי וְיִשְׁרָאֵל אֶת־אֲשֶׁר־יְרִמּוּ לִיהוָה [ויקרא כב, טו]

וַיִּקְשֹׁב קִלְעָה כַּמּוֹד וַתְּבַא כַּפִּים בְּקֶרְבָּו וּכְשָׁמוֹן בַּעֲצוּמֹתָיו [תהילים קט, יח]

וְאִשָּׁה כִּי־תִהְיֶה זָכָה יָדָם יִהְיֶה זָכָה בַּבִּשְׂרָה שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּדִנְתָּהּ וְקִלְ־הַנֶּגַע בָּהּ יִסְמָא עַד־הַעֲרֹב [ויקרא טו, יט]

וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁקֹב אִישׁ אֶתֶּה שִׁכְבַּת־זָרָע וְנִחְצוּ בָמִים וְטָטְאוּ עַד־הַעֲרֹב [ויקרא טו, יח]

אִישׁ פְּתוּב בַּפֶּרְשָׁה (דְּבָרִים כ"ה:ז') וְאִם לֹא יִחַפֵּן הָאִישׁ אִישׁ פּוֹטְרָה בַּחֲלִיצָה רַבִּי מֵאִיר הָיָא. תַּמָּה דְּמַשְׁמַע דְּמַתְּנִי' (לְעֵיל גִּדָּה דף לא): דְּבִנּוּת כּוֹתִים גְּדוּת וְלֹא קָטָן. אֲלֵא מַה טַעַם אֵין מַעֲבִינִין וְיִגְדְּלוּ יַחַד: **סָרִיס** לֹאֹו בַר הַקָּמַת שֶׁם הוּא וְאִינוּ מַצְנֶה לְיָבֵם וְכֵן אֵילֻנִיּוּת וְכִינּוּ דְּמַעֲבֵם בְּלֹא מַצְנֶה נִשְׁאֵל אֲשֶׁת אֲחִיו בַּחֲנֹס וְעָרְוָה הָיָא וּבְכֻרַת: בְּעִין בּוֹל מְקוֹם: קָדָם לְאִמָּה יוֹלָדַת נִקְבָּה טוֹבָלַת לִי"ד וּבִתָּה רִאֲתָה לְיוֹם אוֹ לְיוֹמִים שְׁנוּלָהָ וְהַטְבִּילוּהָ קָדָם לְאִמָּה מִשּׁוּם מַנַּע תְּרוּמָה: עֵין בּוֹל וּבִית שְׁעָרִים מֵאִי"י פּוֹתֻבְיָתָא חוּץ לְאֶרֶץ: מִשּׁוּם תְּרוּמַת אִי"י דְּמַפְסָלָא בְּנֻנְיָעָה: יוֹצֵאָה מְנוּפּוֹ כִּגּוֹן זָב וְזָכָה וְנָזָה: וְהָנִי מַלִּי בַּאֲכִילָה בְּלֵא שְׁמִיחָל אִמְרָה בַּבְּכוּרוֹת בִּפ' הַלּוּחַח בַּהֲמָה (דף כז.) וְאִפִּי' זָב וְנָזָה לֹא פָסְלִי לָהּ בְּנֻנְיָעָה: **לְסוּכָה** שָׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה דְּסִיכָה בַּאֲכִילָה וּבַאֲכִילָה קֹאמְרִינִן תְּרוּמַת חו"ל לֹא סוּכָרָה לְנָזָה: דְּתַנָּיָא דְּסִיכָה בַּאֲכִילָה: וְלֹא יִחַלְלוּ בַּפֶּרֶשֶׁת אִזְוָרַת טוּמְאִים בַּתְּרוּמָה כְּתִיב: **לְרִבּוֹת אֵת הַסֶּךָ בְּכָלל בְּקֻדָּשִׁים** לֹא יֵאָכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר. סְתִיָּה בְּכָלל אֲכִילָה דְּכִתִּיב (דְּבָרִים י"ז:כ"ג) וְאִכַלְתָּ מַעֲשֶׂר גִּזְגִּיךָ וְגו' תִּירוֹשׁ חֲמֶרָא הוּא וְקָרִי לָהּ אֲכִילָה: וַתְּבֹא בָמִים וְגו' בְּקֻלָּה גְּבִי קָשַׁע קָאִי: א"ה דְּחִישׁ לְמַעֲוּטָא: דִּידָן נָמִי לָקֻמוּ בּוֹלָהוּ מַעֲרִיסָתָן: אֲשֶׁה וְאֲשֶׁה לְרִבּוֹת קֻטְנָה דְּמַפְרַשׁ: מְפָרְשִׁי לָהּ מִמַּנַּע קֻדָּשִׁים: וְאֲשֶׁה כִּי תִהְיֶה זָכָה וְגו' בְּנָזָה מִשְׁתַּעֲי קָרָא דְּכִתִּיב (וַיִּקְרָא ט"ו:י"ט) טַבַּעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִזְתָּה: וְקִמְיָנִיהּ אֲשֶׁה וְאֲשֶׁה חָשֵׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אִתָּה סָבַבַת זָרַע: לְבִיאָה שְׁמַטְמָאָה בְּבִיאַת אֲדָם מִגִּזְרַת הַכְּתוּב דְּכִתִּיב וְטָמְאוּ וְלֹא מִשּׁוּם נִוְנַעַת בַּשְּׂכַבַּת זָרַע הוּא שְׁהָרִי מַנַּע בִּית הַסְתָּרִים הוּא וְאִינוּ מַטְמָא: הַלְבָּתָא נִינְהוּ לַעֲבִין גִּדָּה בַת יוֹם אֶחָד וְלַעֲבִין בִּיאָה בַת ג' דְּבָרִים הִלְלוּ הַלְכָה לְמַשָּׁה מַסִּינִי הֵם דְּמַפְרַשׁ וְאִזֹּל דְּחָדָא מַנְיָהּ הַלְבָּתָא: הִי קָרָא וְהִי הַלְבָּתָא בְּלוּיֹמר מַכְדִּי קָרָא חָדָא מַנְיָהּ מַשְׁתַּמַּע הִי מַנְיָהּ מַשְׁתַּמַּע מַקְרָא בְּלֹא הַלְבָּתָא וְהִי מַנְיָהּ אֲצַרְטִירִךְ הַלְבָּתָא: קָרָא סַתְמָא כְּתִיב בִּין דְּיִי"ו לְרַבּוּי אֲתָא כָּל שְׁהוּא אֲשֶׁה מַשְׁמַע בַּת יוֹם אֶחָד אֲכַל בַּת ג' לֹא מַשְׁמַע מִנֶּה טְפִי מַבַּת ב' אוֹ בַת ד': אֲלֵא בַת ג' לַעֲבִין בִּיאָה הַלְבָּתָא דְּמַקְרָא לֹא מַשְׁתַּמַּע וְרַבָּן אֲסַמְכָתָא בְּעָלְמָא אֲסַמְכוּהּ וּבַת יוֹם א' לְגִדָּה מַשְׁתַּמַּעָא מַקְרָא: וּמֵאֲחֵר דְּבִיאָה בַת ג' הַלְכָה לְמַשָּׁה מַסִּינִי הִיא וּמַקְרָא לֹא מַשְׁתַּמַּע עַקֵּר קָרָא דְּיִי"ו יִתִּירָא לְמֵאִי אֲתָא:

בנות כותים פרק רביעי נדה

אִישׁ פְּתוּב בַּפֶּרְשָׁה (דְּבָרִים כ"ה:ז') וְאִם לֹא יִחַפֵּן הָאִישׁ אִישׁ פּוֹטְרָה בַּחֲלִיצָה רַבִּי מֵאִיר הָיָא. תַּמָּה דְּמַשְׁמַע דְּמַתְּנִי' (לְעֵיל גִּדָּה דף לא): דְּבִנּוּת כּוֹתִים גְּדוּת

^(***נ***) **רַבִּי מֵאִיר הָיָא, דְּתַנָּיָא: קָטָן וְקֻטְנָה לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין, דְּבָרִי רַבִּי מֵאִיר.** אֲמָרוּ לוֹ לְרַבִּי מֵאִיר: **יָפָה אַמְרָתָא שְׂאִין חוֹלְצִין, ״אִישׁ״ כְּתוּב בַּפֶּרֶשָּׁה, וּמִקְשִׁינּוּ אֲשֶׁה לְאִישׁ. וּמָה טַעַם אֵין מִיבְמִין? אָמַר לָהּ: קָטָן — שְׂמָא יִמָּצֵא סָרִיס, קֻטְנָה — שְׂמָא תַּמָּצֵא אֵילֻנִיּוּת, וְנִמָּצְאוּ פּוֹגְעִין בַּעֲרוּהָ שְׁלֵא בְּמָקוֹם מַצּוּהָ.** ״וְרַבָּנּוּ? זֵיל בְּתַר רוּבָא דְקֻטְנַיִם, וְרוּב קֻטְנַיִם לֹאֹו סָרִיסִים נִינְהוּ: זֵיל בְּתַר רוּבָא דְקֻטְנּוֹת, וְרוּב קֻטְנּוֹת לֹאֹו אֵילֻנִיּוֹת נִינְהוּ. אִימַר דְּשַׁמְעַתָּ לִיהּ לְרַבִּי מֵאִיר מִיעוּטָא דְשִׁכִּיחַ, אָבַל מִיעוּטָא דְלֹא שִׁכִּיחַ — מִי שַׁמְעַתָּ לִיהּ? הָא נָמִי מִיעוּטָא דְשִׁכִּיחַ הוּא. דְּתַנָּיָא: אָמַר רַבִּי יוֹסִי: **מַעֲשָׂה בְּעִין בּוֹל וְהַטְבִּילוּהָ קוּדָם לְאִמָּהּ, וְאָמַר רַבִּי: מַעֲשָׂה בְּבִית שְׁעָרִים וְהַטְבִּילוּהָ קוּדָם לְאִמָּהּ.** וְאָמַר רַב יוֹסֵף: **מַעֲשָׂה בְּפוּמְבִּדִיתָא וְהַטְבִּילוּהָ קוּדָם לְאִמָּהּ.** ^(***כ***) **בְּשַׁלְמָא דְרַבִּי יוֹסִי וּדְרַבִּי — מִשּׁוּם תְּרוּמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא דָרַב יוֹסֵף לָמָּה לִּי? וְהָא אָמַר שְׁמוּאֵל: אֵין תְּרוּמַת חוּץ לְאֶרֶץ אֲסוּרָה אֲלֵא בְּמִי שְׁטוּמָאָה יוֹצֵאָה מִגּוּפּוֹ, וְהָנִי מִיַּלִּי בַּאֲכִילָה, אָבַל בְּנִגְיַעָה לֹא! אָמַר מָר זוטְרָא: לֹא נִצְרַכָּה אֲלֵא לְסוּכָה שְׁמֶן שֶׁל תְּרוּמָה, דְּתַנָּיָא: ״וְלֹא יִחַלְלוּ אֵת קִדְשִׁי בְּנִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יְרִמּוּ לָהּ״ — לְרִבּוֹת אֵת הַסֶּךָ וְאֵת הַשּׁוֹתָה.** ^(***ס***) **שׁוֹתָה לָמָּה לִי קָרָא? שְׁתִּיָּה בְּכָלל אֲכִילָה! אֲלֵא, לְרִבּוֹת אֵת הַסֶּךָ בַּשּׁוֹתָה. וְאִיבְעִית אִימָא מַהְכָּא: ״וַתְּבַא כַּפִּיִם בְּקֶרְבּוֹ וּכְשָׁמֶן בַּעֲצוּמוֹתָיו״. אִי הָכִי דִידָן נָמִי? ^(***ט***)אֲנִן, דְּדִרְשִׁינּוּ ״אֲשֶׁה״ ״וְאֲשֶׁה״, וְכִי חֲזִינּוּ (מַפְרָשִׁי) [מַפְרָשִׁינּוּ] לָהּ — לֹא גִזְרוּ בָּהּ רַבָּנִן. אִינְהוּ דְלֹא דִרְשִׁי ״אֲשֶׁה״ ״וְאֲשֶׁה״, וְכִי חֲזִינּוּ לֹא מַפְרָשִׁי לָהּ — גִּזְרוּ בָּהּ רַבָּנִן. ״מֵאִי ״אֲשֶׁה״ ״וְאֲשֶׁה״? דְּתַנָּיָא: ״אֲשֶׁה״ — אֵין לִי אֲלֵא אֲשֶׁה, תִּינּוּקַת בַּת יוֹם אֶחָד לְנִזְהָ מַנְיָן? תַּלְמוּד לּוֹמַר: ״וְאֲשֶׁה״. ״אֲלֵמָא, כִּי מְרַבִּי קָרָא בַת יוֹם אֶחָד מְרַבִּי, וְרַמִּינְהוּ: ״אֲשֶׁה״ — אֵין לִי אֲלֵא אֲשֶׁה, תִּינּוּקַת בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד לְבִיאָה מַנְיָן? תַּלְמוּד לּוֹמַר: ״וְאֲשֶׁה״! ״אָמַר רַבָּא: הַלְבָּתָא נִינְהוּ, וְאֲסַמְכִינְהוּ רַבָּנִן אַקְרָאִי. הִי קָרָא וְהִי הַלְבָּתָא? אִילֵימָא בַת יוֹם אֶחָד — הַלְבָּתָא, בַּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — קָרָא, קָרָא סַתְמָא כְּתִיב! אֲלֵא בַת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד — הַלְבָּתָא, בַּת יוֹם אֶחָד — קָרָא, וּמֵאֲחֵר דְּהַלְבָּתָא, קָרָא לָמָּה לִּי?**

לְמַעוּטִי

מַעֲרִיסָתָן לֹא אֲתִירָא כְּרַבָּנִן אֲלֵא כְּרַבִּי מֵאִיר דְּחִישׁ לְמַעוּטָא וְסָבַר דְּכוּתִים גְּרִי חֲמַת הֵן כְּדַמוּכַח פ' שׁוֹר שְׁנַגַּח ד' וַה' (ב"ק לח:): אָבַל לְרַבָּנִן דְּלֹא חֲשִׁי לְמַעוּטָא לֹא הָווּ גְדוּת מַעֲרִיסָתָן וְלֹא לַר' יוֹסִי אַע"ג דְּחִישׁ לְמַעוּטָא בַּפֶּרֶק אֲלַמְנָה (יְבָמוֹת דף סז): בִּין דְּקַסְבַּר כּוֹתִים גְּרִי אֲרִיּוֹת הֵן כְּדַמוּכַח בְּמִנְחוֹת בַּפֶּרֶק רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל (מִנְחוֹת דף סו:): דְּקֹאמַר תּוֹרָמִין מַשֵּׁל (יִשְׁרָאֵל) עַל שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְאִם כֵּן כּוֹתִים לֹא מַטְמָאוּ בְּגְדוּת כְּדֹאמַר לָקֻמוּ בְּנּוֹת יִשְׂרָאֵל מַטְמָאִין בְּזִיכָה וְאִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים מַטְמָאִים בְּזִיכָה וְתַמָּה וְהָא בְּנּוֹת כּוֹתִים דְּהָווּ גְדוּת מַעֲרִיסָתָן הָווּ מִי"ח דָּבָר וּבפ"ק דְּשַׁבָּת (דף יג:): מַשְׁמַע דְּלִיכָא מֵאֵן דְּפָלִיג עַל יי"ח דָּבָר וּמַשְׁמַע הָתָם (דף יז:): דְּהָנִי מִי"ח דָּבָר לכ"ע וי"ל דֹּאפִי רַבָּנִן דְּלֹא חֲשִׁי לְמַעוּטָא וְאִפִּילוּ גְרִי אֲרִיּוֹת הֵן שׁוּיָהּ רַבָּנִן גְדוּת מַעֲרִיסָתָן וְנָזְרוּ עַלֵיהֶם טְמֵאָה כְּדִי שְׁלֹא יִטְמַעוּ בָּהֶן כְּמוֹ שְׁנָזְרוּ עַל בַּת עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּא"ת אִם כֵּן אֲמֵאִי מוֹזְקִי לָהּ כר"מ וּמִשּׁוּם דְּחִישׁ לְמַעוּטָא לּוֹקְמִיָּה ככ"ע וּמִשּׁוּם טְמוּעַ דר"מ נָמִי אִית לָהּ טַעְמָא דְטְמוּעַ דֹּאמַר בִּפ' ד' וַה' (ב"ק דף לח:): הֶקְסֵא דְקָנָם ר"מ בְּמַמוּנָא כְּדִי שְׁלֹא יִטְמַעוּ בָּהֶן וי"ל מִשּׁוּם דַּע"כ מַתְּנִי לִית לָהּ טַעְמָא דְטְמוּעַ אֲלֵא מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ רִאֲיָה כְּדִקְתַּנִּי לְפִי שְׁיֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וְדָם וְהָא דא"ר יוֹסִי מַעֲבָה בְּעִין בּוֹל וְהַטְבִּילוּהָ קָדָם לְאִמָּה אַע"ג דְּטַעְמָא דְרַבִּי יוֹסִי מִשּׁוּם טְמוּעַ הַצָּרָר לְהִבִּיא רִאֲיָה דְשִׁכִּיחַ הוּא שְׁרואוֹת הֵן בְּקַטְנוּתָן דֹּאִי לֹאֹו דְכִי הָנִי כַּחוּכָא וְטַלּוּלָא לְמַזָּר בָּהֶן גְדוּת וּא"ת לר"מ דְּחִישׁ לְמַעוּטָא וְהַסְבַּר דְּכוּתִים גְּרִי חֲמַת הֵן א"כ הָווּ גְדוּת מַעֲרִיסָתָן מִן הַתּוֹרָה וְלָמָּה מַנִּי לָהּ מִי"ח דָּבָר וי"ל דְּמַסְתַּמָּא לֹא רִאֲתָה מִזַּד אַחֵר הַהוּלָּהָ רַגַע אֶחָד א"כ אִזְקִמָּה בְּחֻקַּת שְׁלֹא רִאֲתָה וְסַמוּךְ רַבָּא דָּלָא חֲזוּ לַחֲזָה שְׁלֹא רִאֲתָה וְהָווּ הֶגֶךְ דְּחֲזוּ מַעוּטָא דְּמַעוּטָא וְלֹא מַטְמוּ מַאֲזוּרִיתָא אֲלֵא מִדְּרַבָּנִן הוּא דְנָזְרוּ עַלֵיהֶם מִי"ח דָּבָר וּא"ת וְלַר' יוֹסִי דְגַבִּי אֲרִיּוֹת הֵן אֲמֵאִי נָזְרוּ בְּכוּתִים דְּהָווּ גְדוּת מַעֲרִיסָתָן וּבְבַת עוֹבֵד כּוֹכְבִים לֹא נָזְרוּ עַד בַּת ג' שָׁנִים כְּדֹאמְרִינִן הָתָם וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּהַסְמִירוּ בְּכוּתִים דְּעֹבְדֵי חֲצַת מַצְוֹת וְלֹא בְּדִילֵי יִשְׁרָאֵל מַנְיָהּ וְנָזְרוּ עַלֵיהֶם מַעֲרִיסָתָן דְּלֹא לִיַּתִּי וְלַטְמוּעוּ בָּהֶן אָבַל מַעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים הָווּ בְּדִילֵי טוֹבָא וְלֹא נָזְרוּ עַלֵיהּ עַד דְּלָהִי רִאיוֹיוֹת לְבִיאָה: שְׁמַא תַּמְצֵא אֵילֻנִיּוּת וּא"ת וַתַּעֲבֹם מַמָּה נִפְשָׁךְ דָּאִם אֵילֻנִיּוֹת הִיא הָנִי

קְדוּשִׁי אֲחִיו טַעוּת כְּדַתָּן (יְבָמוֹת דף ב:): וְכָלָן שְׁנִמְצָאוּ אֵילֻנִיּוּת צְרוּתִיהֶן מִתְּרוּת מִשּׁוּם דְּלֹא הָיִיא צֶרֶת עָרְוָה וַתַּרְן ר"ת דְּהִבָּא אֲרִירִי בְּקַבֵּל עֲלֵיהּ אֲחִיו וְכִי הָאִי גִּנְוָא חֲשִׁי בְרִישׁ בָּן סוֹרֵר וּמוֹרָה (סְנֶהֶדְרִין דף סט:): וְאִין לְהַאֲרִיךְ בִּאֵן יוֹתֵר וּא"ת וּבִקְטָן אֲמֵאִי חֲשִׁינִן שְׁמַא יִמְצֵא סָרִיס וְנִבְדְּקִיָּה אִם עוֹשָׂה כִּפָּה בְּשַׁמְשָׁתָן אוֹ אֶחָד מִשְׁאֵר סִימְנִין דֹּאמַר בַּהֲעֵרֵל (יְבָמוֹת דף ב:): וְאִיבָא לָמ"ד הָתָם דְּלֹא הָנִי סָרִיס עַד שְׁיָהּ בּוֹ כָּל סִימְנִי סָרִיס וי"ל דֹּאִין מוֹעֲלַת הַבְּדִיקָה עַד שְׁהוּא גְדוֹל בְּשָׁנִים: וְהַטְבִּילוּהָ קָדָם לְאִמָּה. וּמִשּׁוּם שְׁרִאֲתָה דֹּאִי מִשּׁוּם שְׁנַגְעָה בַּחֲמָה שְׁטַמְאָה לָּהּ א"כ מֵאִי אֲשַׁמְעִינּוּ כָּל וְלָדוֹת נָמִי טְמָאִין. וּבַפֶּרֶק עַד כְּמָה (בְּכוּרוֹת דף כז'). דְּקֹאמַר גְּבִי חֲלָה דְּמֵאֲכִילָתָּו לָכֶהֱן קָטָן ה"ה לָכֶהֱן גְדוֹל שְׁטַבֵּל כְּדַמְשַׁמַּע הָכָא: סְתִיָּה בְּכָלל אֲכִילָה. וּא"ת בַּפֶּרֶק הַעוֹר וְהַרְטָב (חֲלִין דף קכ). גְּבִי חֲלָב לָמָּה לִי כָּל נֶפֶשׁ לְרִבּוֹת שׁוֹתָה וַיֵּשׁ לוּיֹמר דֹּאשְׁמַעִינּוּ דְּחֲלָב מֵהַתָּךְ שְׁמָה חֲלָב: וְכַשְׁמֶן בַּעֲצוּמֹתָיו. וְאִם תֵּאֲמַר דְּמַעְקָרָא מִיתִי מִן הַתּוֹרָה וְהָדַר מִיתִי אֲסַמְכָתָא דְּבַפֶּרֶק ר"ע (שַׁבָּת דף פו.) תַּנֵּן דְּסִיכָה בִּיּוּה"כ אֲסוּר אַע"ג שְׂאִין רִאֲיָה לְדָבָר זָכָר לְדָבָר שְׁאֵלָמַר וַתְּבֹא בְּמִים בְּקַרְבּוֹ וְאוּמַר רַבִּינוּ תָּם דְּקָרָא דְּלֹא יִחַלְלוּ נָמִי אֲסַמְכָתָא הוּא דְּבַפֶּרֶק הַשְּׁאֲרִינִן (סְנֶהֶדְרִין דף פג.) דְּקָשִׁינּוּ מִנֶּה דְטַבֵּל בְּמִיתָהּ וּבַפֶּרֶק קַמָּא דְזָבָחִים (דף ג:): מְדַרְשׁ לְדַרְשָׁא אַחֲרִיתִי וּמַאֲזוּרִיתָא לֹא הָנִי סָךְ בַּשּׁוֹתָה וְכֵן לַעֲבִין יוּה"כ וַתַּדַּע דֹּאִין תּוֹבִין כֶּרֶת אֲלֵא אוֹכַל וְשׁוֹתָה בְּזָבֵב וְאָמַר נָמִי בַּפֶּרֶק בְּתִרָא דִּיּוּמָא (דף עז:): מִי שֶׁנֶּשׁ לוֹ חֲטָטִין בְּרֵאשׁוֹן סָךְ בְּדַרְכּוֹ וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ וְעוֹד אוּמַר ר"ת דְּדוּקָא סוֹכִיב שְׁמֶן אֲסַמְכוּהּ רַבָּנִן אֲקָרָא וְאֲסוּר מִדְּרַבָּנִן אָבַל סוֹכָה שֶׁל שְׁמֶן חֲזִיר יִשֵּׁל חֲלָב שְׁרִירָא וּבַפֶּרֶק כָּל שְׂעָה (פְּסָחִים דף כד:): אֲמַר הַמַּיְחֵם חֲלָב שֶׁל שׁוֹר הִנְסַקֵּל ע"ג מַכְתּוֹ פְּטוּר מִכָּל אֲסוּר הוּא מִשּׁוּם דֹּאסוּר בַּהֲנָאָה מַשְׁמַע אָבַל חֲלָב דְּעָלְמָא אִפִּילוּ אֲסוּרָא לִיכָא: אִי גֵרָם הַלְבָּתָא הוּא א"ש דְּלֹא הָנִי הַלְבָּתָא אֲלֵא חָדָא וּמִיָּהּ בְּרוּב סְפָרִיס גֵּרָם נִינְהוּ הָיִנוּ לְפִי שְׁלֹא פִרַשׁ רַבָּא הִי קָרָא וְהִי הַלְבָּתָא בְּלוּיֹמר אֶחָד מִן הַפְּסוּקִים וּא"צ לְפָרֶשׁ מִשּׁוּם דְּקָאִי נָמִי אֲקָרָא דְזָכָרִים דְּלָקֻמוּ וּבְסוּף הַיָּשׁן (סְפָה דף כח.) גְּבִי אֲזַרְחָ לְהוֹצִיא אֵת הַנָּשִׁים קֹאמַר הַלְבָּתָא נִינְהוּ אַע"ג דְּלִיכָא אֲלֵא חָדָא:

לב.

 עין משפט נ
--

לב:

עין משפט גור מצוה

א מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

ב מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ג:

ג מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' א:

ד מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג:

ה מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ו מו"י פג' מהל' מחוסרי כפרה הל' ו:

ז מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:

ח מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

ט מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ו:

י מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' ז:

יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' א:

יב מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב:

(שן: לע"ב) לנַקְבָּה כל שְׁהִיא בִּין גְּדוּלָּה בִּין קטָנוּה. וקרא דנאָשה דזָבָה אַתָּי לְדַרְשָׁא

אבֿל־לַמַּעוּטִי אִישׁ מֵאוֹדָם. ^(שז)וְהָא דִּתְנִינָא: אִשָּׁה — אֵין לִי אֶלָּא אִשָּׁה, בַּת עֲשָׂרָה יָמִים לְזִיבָה מִנִּין? תַּלְמוּד לׁוֹמַר

”וְאִשָּׁה”. לָמָּה לִי? לִיגְמַר מִנִּדְהָ! צָרִיכָא, דְּאִי פִתּוּב רַחֲמִנָּא

בַּנִּדָּה — הִוָּה אֲמִינָא: נִדָּה, מִשּׁוּם דְּכִי חֲזָאִי חַד יוֹמָא פְּעִיא

לְמִיתּב שְׂבָעָה; אֲבָל זָבָה, דְּאִי חֲזָאִי חַד יוֹמָא פְּעִיא

יוֹם כְּנָגֵד יוֹם סָגִי לָהּ, אֵימָא לָא. צָרִיכָא. וְלִיכְתּוּב רַחֲמִנָּא

בְּזָבָה, וְלֹא פְּעִי בַּנִּדָּה, וְאֵנָּא יִדְעָנָא דְּאֵין זָבָה בְּלֹא נִדָּה. אֵין

הָכִי נִמְי! וְאֶלָּא קָרָא לָמָּה לִי? לַמַּעוּטִי אִישׁ מֵאוֹדָם. הָא

מִיעֲטַתִּיה חֲדָא וַיִּמָּנָא? חַד לַמַּעוּטִי מִשְׁכַּבַּת זָרַע, וְחַד

לַמַּעוּטִי מִדָּם. ^(הז)וְכֹן לַעֲנִנָן זָכְרִים. דִּתְנִינָא: ”אִישׁ אִישׁ” —

מָּה תַּלְמוּד לׁוֹמַר ”אִישׁ אִישׁ”? לְרִבּוּת תִּינּוּק בִּין יוֹם אֶחָד

שְׁהוּא מִטְמֵא בְּזִיבָה, דְּבִרֵּי רַבִּי יְהוּדָה. ^(ו)רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בִּנּוּ

שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמַר: אֵין צָרִיָּה, הֲרֵי הוּא אוֹמַר:

”לְזָכַר וּלְנִקְבָּה” — ”לְזָכַר” כּל שְׁהוּא זָכַר, בִּין שְׁהוּא גְּדוּל

בִּין שְׁהוּא קָטָן, ”וּלְנִקְבָּה” כּל שְׁהִיא נִקְבָּה, בִּין גְּדוּלָּה בִּין

קִטְנָה. אַם כּוֹן, מָּה תַּלְמוּד לׁוֹמַר ”אִישׁ אִישׁ”? דְּבִרָּה תוֹרָה

כִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם. 'אַלמָא, כִּי מְרַבִּי קָרָא — בִּין יוֹם אֶחָד

מְרַבִּי. וּרְמִינָהוּ: ”אִישׁ” — אֵין לִי אֶלָּא אִישׁ, בִּין תַּשַּׁע שָׁנִים

וַיּוֹם אֶחָד מִנִּין? תַּלְמוּד לׁוֹמַר: ”וְאִישׁ”. אֲמַר רַבָּא: הִלְכְּתָא

נִינְהוּ, וְאַסְמְכִינְהוּ רַבָּנָן אֶקְרָאִי. הִי הִלְכְּתָא וְהִי קָרָא?

אֵילִימָא בִּין יוֹם אֶחָד — הִלְכְּתָא, וּבִין תַּשַּׁע שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד

— קָרָא, קָרָא סִתְמָא פִּתִּיב! ^(הז)אֶלָּא בִּין תַּשַּׁע שָׁנִים וַיּוֹם

אֶחָד — הִלְכְּתָא, וּבִין יוֹם אֶחָד — קָרָא. וְכִי מֵאַחַר

דִּהִלְכְּתָא הִיא, קָרָא לָמָּה לִי? לַמַּעוּטִי אִשָּׁה מְלוּבָן. לָמָּה

לִי לְמַכְתּב בְּזָכְרִים, וּלָמָּה לִי לְמַכְתּב בְּנִקְבוּת? ”צָרִיכִי,

דְּאִי פִתּוּב רַחֲמִנָּא בְּזָכְרִים — מִשּׁוּם דְּמִטְמוּ בִּרְאִיּוֹת

כְּבִימִים, אֲבָל נִקְבוּת דְּלֹא מִטְמוּ בִּרְאִיּוֹת כְּבִימִים — אֵימָא

לָא. ”וְאִי פִתּוּב רַחֲמִנָּא בְּנִקְבוּת — מִשּׁוּם דְּקִמְטְמוּ בְּאוֹנָס,

אֲבָל זָכְרִים דְּלֹא מִטְמוּ בְּאוֹנָס — אֵימָא לָא, צָרִיכָא.

הַפּוֹתִים מִטְמְאִין מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן פְּעֻלִּין. מֵאִי ”מִשְׁכָּב

תַּחְתּוֹן פְּעֻלִּין”? אֵילִימָא דְּאִי אֵיפָא עֲשָׂרָה מַצְעוֹת וַיִּתִּיב

עֲלֵיהּ (מִטְמוּ) [מִטְמִי] לָהּ, פְּשִׁיטָא! דִּהָא דָּרַס לָהּ.

”אַלָּא, שְׁיֵהָא תַּחְתּוֹנָא שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה פְּעֻלִּינוּ שֶׁל זָב, מָּה

עֲלִינוּ שֶׁל זָב אֵינוּ מִטְמֵא אֶלָּא אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין, אָף

תַּחְתּוֹנָא שֶׁל בּוֹעֵל נִדָּה אֵינוּ מִטְמֵא אֶלָּא אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין.

עֲלִינוּ שֶׁל זָב מְנַלֵּז? דְּכַתִּיב: ”וְכָל הַנוֹגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה

תַּחְתּוֹ יִטְמָא”, מֵאִי ”תַּחְתּוֹ”?

אֵילִימָא

בנות כותים פרק רביעי נדה

לַמַּעוּטִי אִישׁ מֵאֹדָם וּאע"ג דְּקָרָא לָאוּ בְּאֹדָם מִנִּירי עַל פְּרֻחִין בִּין דְּקָרָא יִתִּירָתָא

הוּא לְדַרְשָׁא אִתָּא וּמַה שָּׁנָשׁ לָךְ לְדַרְשׁ דְּבַר

הַקְּרוּב לַעֲנִן דְּרוּשׁ בּוּ וּה"ק אִשָּׁה טְמֵאָה

בְּדָבַר הָאִמּוּר בַּה דְּהִינוּ אֹדָם וְאֵין אִישׁ טְמֵא

בְּדָבַר הָאִמּוּר בְּאִשָּׁה. וְאִי קָשִׁיָּא ה"ל לְמַכְתּב

לָהּ. דְּרָשָׁה גַּבִּי נָדָה אֵין ה"נ דְּלַגְבִּי נָדָה גַּמִּי

קָרָא אַחֲרִינָא פִּתּוּב דְּזַרְשִׁין לָהּ לְקַמָּן הָכִי

וּמִיָּהוּ תַרְוֵיהּ צְרִיכִי בְּדִקְאָמַר לְקַמָּן הֵהוּא

דְּגַבִּי נָדָה לַמַּעוּטִי אִישׁ מִדָּם מִמַּשׁ שְׁאֵין דָּם

הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאִמָּה מְטֵמֵא בְּזִיבָה וְהִיא

לַמַּעוּטִי שְׂכַבַּת זָרַע אֹדָם הִיא בְּמֵאִי דְּאִשְׁתַּעִי

בַּהּ וְהִיא בְּמֵאִי דְּאִשְׁתַּעִי בַּהּ: וְהָא דִּתְנִינָא

אִשָּׁה לַעֲנִן זָבָה פִּתּוּב וְאִשָּׁה כִּי חֲזוּב זָוֵב דְּמַה

יָמִים רַבִּים יָמִים ב' רַבִּים ג': בַּת י' יָמִים

דְּבָצִיר מֵהָכִי לִיפָּא זִיבָה ז' יָמִי נָדָה וְג' יָמִי

זִיבָה שְׁאֵין זִיבָה אֵלָּא לְאַחַר נְדוּת בְּדַמְפְּרַשׁ

בְּשַׁמְעָתָא בְּתַרִּיתָא דְּמִכִּילְתִּין: לְגַמַר מִנִּדְהָ

בִּין דְּבַת יוֹם אֶחָד מְטֵמֵא בַּנִּדָּה בַּת י' גַּמִּי

מְטֵמֵאָה בְּזִיבָה דְּאֵין זִיבָה בְּלֹא נָדָה שְׁאֵינָה

אֵלָּא לְאַחַר נְדוּת: וְאֵלָּא קָרָא וְאִשָּׁה דְּכַתִּיב

גַּבִּי נָדָה לָמָּה לִי: לַמַּעוּטִי אִישׁ מֵאֹדָם דְּהָכִי

מִשְׁמַע אִשָּׁה מְטֵמֵאָה בַּנִּדָּה וְלֹא אִישׁ: וְהָא

מַעֲטַתִּיהָ לַעֲיֹל: חַד לַמַּעוּטִי מִשְׁכַּבַּת זָרַע

אֹדָם אִם וְקָשָׁה שְׂכַבַּת זָרַע אֹדָם: וּבִין לַעֲנִין

זָכְרִים מְרַבִּי בִין יוֹם אֶחָד: אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה

זָב: אִישׁ אֵין לִי אֵלָּא אִישׁ וְאִישׁ כִּי תִצָּא

מִמֶּנּוּ שְׂכַבַּת זָרַע: ה"נ גְּרָסִין וּמֵאַחַר

דִּהִלְכְּתָא קָרָא לָמָּה לִי וְאֵבָן תַּשַּׁע לְשַׁכַּבַּת

זָרַע קִמְהַדַּר: לָמָּה לִי לְמַכְתּב בְּזָכְרִים אִישׁ

אִישׁ לְרִבּוּת קָטָן בִּין יוֹמוּ וּלְמָה לִי לְמַכְתּב

בְּנִקְבוּת וְאִשָּׁה לְרִבּוּת בַּת יוֹם אֶחָד לְנָדָה וּבַת

י' לְזִיבָה: בְּרִאיוֹת כְּבִימִים בִּין שְׂרוּחָה ג'

בָּיוֹם אֶחָד בִּין שְׂרוּחָה שְׁלֹשׁ בְּשַׁלְשָׁה יָמִים

רַעֲיִין הִי זָב כְּדִילְפִּינָן בַּב"ק בְּפֶרֶק פִּיצַד

(דף כד.) לְזָכַר וּלְנִקְבָּה מַה נִּקְבָּה בְּיָמִים אָף

זָכַר בְּיָמִים וּרְאִיוֹת בַּגּוֹפָה פִּתּוּב מִנָּה הַפּוֹתֵב

שְׁלֹשׁ וּקְרָאוּ טֵמֵא אֲבָל זָבָה שְׂרָאָתָה שְׁלֹשׁ בָּיוֹם

אֶחָד לֹא הָיִיא זָבָה: זָב לֹא מְטֵמֵא בְּאֹנָס

דְּכַתִּיב מַבְשְׂרֵי וְלֹא מִחֲמַת אֹנָסוּ. זָבָה

מְטֵמֵאָה בְּאֹנָס בְּהָא פְּרָקָא (לְקַמָּן נָדָה דָּף

לז:) בְּשָׁהוּא אוֹמַר כִּי חֲזוּב זָוֵב דְּמַה דְּרִי אֹנָס

אִמּוּר: מִשְׁכָּב הַזָּב וְהַנִּדָּה מְטֵמֵא אֹדָם

דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא ט"ו:ה') וְאִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע

בְּמִשְׁכָּבוּ וּכְתִיב (שם) וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבָהּ

וְגו': כְּעֲלִינוּ שֶׁל זָב וְלֹא בַּתַּחְתּוֹנָא שְׁטַמְטֵא

אֹדָם:

מסורת הש"ס

^[א] חולין טו, כפ.

^[ב] לקמן מד; ערכין ג.

^[ג] ספרא מצורע פרשת זבים

^[ד] פרשה א א; ספרא מצורע פרשת

^[ה] זבים פרק ט יג

^[ו] ד לקמן לז:

תורה אור השלם

^[א]ויקרא טו, כח]

^[ב]ויקרא טו, ב]

^[ג]ויקרא טו, לג]

^[ד]ויקרא טו]

^[ה]ויקרא טו, טז]

^[ו]ויקרא טו, י'

מסורת הש"ס
א ספרא מצורע פרשת זבים פרק ז א ב לקמן נד; לעיל ו; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ב א; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה פרשה ב ב ג ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ב ב
ג מנחות נה; ד סנהדרין עו. ה משנה נדה

תורה אור השלם
וְלֹא־הִנֵּנִי כָּל אִשָּׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמֵא עַד־הָעֶרֶב וְהוֹשֵׁא אוֹתָם יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרֹחַץ בַּמִּים וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, י] וְאִשׁ אִשָּׁר יָנַע בַּמִּשְׁכָּבוֹ יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרֹחַץ בַּמִּים וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, ה] וְאִם שָׁכַב יִשְׁכַּב אִשׁ אִתָּהּ וְיָתְּה נִדְתָּה עָלָיו וְטָמֵא שְׁבַעַת יָמִים וְכָל־הַמִּשְׁכָּב אִשָּׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא [ויקרא טו, כד] זאת תורת הַזָּב וְאִשָּׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת־זָרַע לְטַמְּאָתָּהּ בָּהּ [ויקרא טו, לב]

אֵילִימָא תַּחְתָּיו דְּזָב דהוא מדרס הַזָּב: ומאי נִיּהוּ נָשָׂא בְּגַד הַנָּשָׂא עַל הַזָּב. מאי וְהִנָּשָׂא כְּתִיב לָא וְזַעֲנָא מאי הִיא וְנָקָהּ פְּעִינִי שְׂהוּא פִּי מִשְׁכָּשׁ: נִתְקוּ הַכְּתִיב מִטּוּמְאָה חֲמוּמָה מִדְּכִתִּיב וְכָל הַנֶּנֶנֶע כָּכָל אִשָּׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו יִטְמֵא וְהִנָּשָׂא אוֹתָם יִכְבֹּס בְּגָדָיו וּמִדְלָל עַרְבִינֵהוּ וְנִכְתֹּיב וְכָל הַנֶּנֶנֶע כָּכָל אִשָּׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו וְהִנָּשָׂא אוֹתָם יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְאִפְסְקִינֵהוּ בְּיִטְמֵא מִכְּלָל דִּהָא יִטְמֵא לָאוּ בְּאִדָּם וּבְגָדִים חֲמִירִי אֲלָא בְּאִכְלִין וּמִשְׁקִין וְהִנָּשָׂא אוֹתָם נִדְרָשׁ בְּתוֹרַת כְּהִנִּים לְנוֹשָׂא מִשְׁכָּבוֹ וּמוֹשְׁבוֹ שָׁל זָב: אִימָא לִהְכִּי אִפְסְקִינֵהוּ קִרָּא לָלֵא יִטְמֵא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁעָלָיו לִהְכִּי כְּתִיב יִטְמֵא דְאָדָם לַחֲזוּיָה טַמֵּא אוּ אִם נַעֲנוּ בְּגָדִים יִהּוּ בְּגָדִים טַמְאִים וְלֹא הִיא: **יַעֲלֶה לְרַגְלָהּ** יַעֲלֶה לְסוּפָהּ. כְּגוֹן כֵּא עֲלִיָּה בְּשִׁשִּׁי שָׁלָה יִטְבֹּל בְּלִיל הַמַּחֲרַת כְּמוֹתָהּ: ז' יָמִים וְאִפְּלוּ כֵּא עֲלִיָּה בְּשַׁבְּעִי: מָה הִיא מִטּוּמְאָה אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁעָלָיו דְּחָזִי כְּקַל וְחִמְר מִמִּשְׁכָּבָה אָף הִיא מִטְמֵא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים שְׁעָלָיו: וּבְלִי חֶרֶס בְּהֶסֶט. ואע"ג דְּאִין כְּלִי חֶרֶס מַקְבֵּל טַמְאָה אֲלָא מֵאִירֵיו דְּהֶסֶט זָב וְזָבָה מִטְמֵא בְּדְכִתִּיב (וַיִּקְרָא טו) (כָּל בְּלִי) חֶרֶס אִשָּׁר יָנַע בּוֹ הַזָּב וְאִמְרִי בְּמִכְלִיתָן אֲחִיהּ מַנְעוּ שְׂהוּא כְּכֵלוּ הָיוּ אוֹמַר זֶה הֶסֶטוּ: שְׂאִין ת"ל וְכָל הַמִּשְׁכָּב אִשָּׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא שְׂהָרִי כְּכַר נֶאֱמַר וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו וּבְדִירָה כְּתִיב וְכָל הַנֶּנֶנֶע בַּמִּשְׁכָּבָה יִכְבֹּס בְּגָדָיו: מִטּוּמְאָה חֲמוּמָה שְׁלָא יִהְיֶה מִשְׁכָּבוֹ חֲמוּר כַּמִּשְׁכָּבָה לְטַמֵּא אָדָם וּבְגָדִים שְׁעָלָיו: אֲבָל אָדָם וּבְגָדִים אוּ אָדָם אִם תַּנַּע בּוֹ אוּ בְּגָדִים אִם תַּנַּע בָּהֶם: מַדִּי אֲחֵרִינָא לֹא כְּגוֹן אָדָם וּבְלִי חֶרֶס: וְכָל הַמִּשְׁכָּב רִיבּוּנָא הִיא וְלֹאוּ פְּרָטוּ: אִימָא פְּהִיֹא בּוֹעֵלָה כְּמוֹתָהּ דְּהָא אִתְּקִינֵהוּ קִרָּא: לְחַמְרָא שְׁטַיְיָן מִטְמֵאִין אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים: אָף הִיא לֹא תַחֲלֹק בֵּין מַנְעוּ לְמִשְׁכָּבוֹ וְלִקְלָא שְׁטַיְיָהֶם לֹא יִטְמֵאוּ דְּהָא בְּמִשְׁכָּבוֹ פְּשִׁיטֹא לֵן שְׁתַּתּוֹ הַכְּתִיב הִלְכָּךְ בְּמַנְעוּ נִמְי שְׂאִם נַעַ בְּאִדָּם לֹא יִטְמֵאֵנוּ לְטַמֵּא בְּגָדִים דְּהָא כְּתִיב וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו דְּהֶקְשׁוּ הִיא וְהִיא בְּהָא קִרָּא: עָלָיו לְהַחֲמִיר מִשְׁמַע וְלֹא לְהַקֵּל: אִטּוּ כְּלֵהוּ בּוֹעֵלֵי נְמוֹת נִיּוּהוּ וְהָא אִיבָא פְּנוּיִים: אִם הֵן יוֹשְׁבֹת עַל כָּל דָּם וְגַם שְׁחַן רוֹאוֹת בֵּין טַמֵּא בֵּין טָהוֹר יוֹשְׁבַת עָלָיו ז' יָמִי נִדְתָּה שְׂהַתְחִיל מִנִּינָה מִשְׁנַשְׁתַּנָּה מִרָּחָה דָּם וְתַמְנָה ז' יָמִים: תַּקְנָה גְּדוּלָּה הִיא לָהֶם אֲבָל אֲיִן עוֹשֹׂת כֵּן אֲיִן מוֹנֵת אֲלָא מִרָּחָה רֵאשׁוֹנָה כְּפֹאֵר נָשִׁים וְהָא קִלְקוּלָּה שְׂרוּחָה דָּם אָדָם וּמַשְׁלִימָתּוֹ לָדָם יִרוֹן

כְּגוֹן רָחֵתָה יִרוֹן תַּחֲלֶה סְבוּרָה הִיא שְׂהִיא מְטָה וּמוֹנָה מְנַנּוּ ז' יָמִים וּכְשֶׁרוּחָה סוֹתַר אֲלָא יוֹם א' לֹא מַפְסִיק: בְּחִמְשִׁי שָׁלָה דָּם אָדָם אֲיִנָּה מִשְׁמַרַת אֲלָא שְׁנִי יָמִים לְהַשְׁלִים ז' לְרֵאחֲתָה דִּרְאשׁוֹנָה

וְהִיא צְרִיכָה לְמוֹת מִרָּחָה שְׁנִיָּה: **יוֹם שְׁפֹסְקַת בּוֹ** כְּשֶׁהִיא רוּחָה ג' רַעֲפִים לְאַחַר ז' וְיָמִי הִגְדָּה וְהָיוּ זָבָה וּפּוֹסְקַת בְּאִמְצַע הַיּוֹם שְׁעַד הָעֶרֶב לְמַנְן שְׁכַּעָה נְקָיִים וְחָזֵן ז' נְקָיִים שְׁלָמִים כְּעִינָן לְזָבָה: א"כ דְּלַעֲגִין נְקָיִים מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ זָב שְׁפָסַק וְהִתְחִיל לְסַפֵּר וְרָחָה קְרִי וקוּי"ל דְּסוֹתַר אוֹתוֹ הַיּוֹם וְחַזֵּי לֹא בְּהַמְפֻּלַּת בְּשַׁמְעִתָּא חֲמִיתָא (לְשִׁיל גְּדָה דָּף כב.) וְאִי מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ מֵאִי סוֹתַר הָא אִיבָא קִצַּת הַיּוֹם לָבֹא: אִי דִחְזֵאִי בְּפֻלְגָּא דִּיּוּמָא כּוֹי הִקְשִׁיא הִיא. וּמַשְׁעִי וְלִימָא לִיָּה לְקִרָּא כּוֹי בְּתַמְיָהּ: וְקָא מַהֲדַר לְאוֹרְהִי אֲתַתְּכַפֵּתִּהּ אֲיִן עַל בְּרַחֲמֶיךָ שְׁכַבָּה לְקִרָּא כּוֹי דְּכִינָן דְּקוּי"ל בְּכָל זִמְכֵּי מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ אִיהּ דְּחַק וּמוֹקָם אֲנַפְשָׁה בְּסִמּוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה: פּוֹלְטִית כְּגוֹן שְׁמַשָּׁה בְּזוֹב וּפְסָקָה וְהִתְחִילָה לְמוֹנֵת וּפְלָטָה מַהוּ שְׁתַּסְתַּר מִנִּינָה הָא דְּקוּי"ל דְּפוֹלְטִית מְטָמֵא מִשּׁוֹם רוּחָה הִיא וְסִתְרָהּ:

בנות כותים פרק רביעי נדה

אֵילִימָא תַּחְתָּיו דְּזָב — מ"וּאִישׁ אִשָּׁר יָנַע בַּמִּשְׁכָּבוֹ" נִפְקָא! אֲלָא: הַנּוֹגֵעַ בְּכָל אִשָּׁר יִהְיֶה הַזָּב תַּחְתָּיו, וּמֵאִי נִיּהוּ — עָלִיוֹן שָׁל זָב. "וְהִנָּשָׂא" נִמְי יִטְמֵא, וּמֵאִי נִיּהוּ — נִישָׂא. מֵאִי טַעְמָא? "וְהִנָּשָׂא" כְּתִיב. "נִתְקוּ הַכְּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה, וְהִכִּיאוּ לִידֵי טוּמְאָה קִלְחָה, לוֹמַר לָךְ שְׂאִינּוּ מִטְמֵא אֲלָא אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין. אִימַר נִתְקוּ הַכְּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה, דְּלֹא מִטְמֵא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם אוּ בְּגָדִים לִיטְמֵא? אָמַר קִרָּא "יִטְמֵא", טוּמְאָה קִלְחָ מִשְׁמַע. ^(א)וְתַחְתּוֹנוּ שָׁל בּוֹעֵל נָדָה מְנַלָּן? דְּתַנָּיָא: "וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו", יְכוּל יַעֲלֶה לְרַגְלָהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר "יִטְמֵא שְׁבַעַת יָמִים". "וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר "וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו"? שְׂיִכּוּל לֹא יִטְמֵא אָדָם וּבְלִי חֶרֶס, תַּלְמוּד לוֹמַר "וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו" — מָה הִיא מִטְמְאָה אָדָם וּבְלִי חֶרֶס, אָף הִיא מִטְמֵא אָדָם וּבְלִי חֶרֶס. ^(ב)אִי מָה הִיא עוֹשָׁה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים, אָף הִיא עוֹשָׁה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטַמֵּא אָדָם לְטַמֵּא בְּגָדִים? תַּלְמוּד לוֹמַר "וְכָל הַמִּשְׁכָּב אִשָּׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא". "שְׂאִין תַּלְמוּד לוֹמַר "וְכָל הַמִּשְׁכָּב אִשָּׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא", וּמָה תַּלְמוּד לוֹמַר "וְכָל הַמִּשְׁכָּב אִשָּׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמֵא", וּמָה חֲמוּרָה וְהִכִּיאוּ לִידֵי טוּמְאָה קִלְחָה, לוֹמַר לָךְ שְׂאִינּוּ מִטְמֵא אֲלָא אֹוכְלִין וּמִשְׁקִין. פְּרִירָה רַב אַחֵאִי: אִימָא נִתְקוּ הַכְּתוּב מִטּוּמְאָה חֲמוּרָה וְהִכִּיאוּ לְטוּמְאָה קִלְחָה — דְּלֹא לִיטְמֵא אָדָם לְטַמּוּי בְּגָדִים, אֲבָל אָדָם וּבְגָדִים לִיטְמֵא! אָמַר רַב אַסִּי: "יִטְמֵא" — טוּמְאָה קִלְחָ מִשְׁמַע. אִימָא: "וְתָהִי נִדְתָּה עָלָיו" — כָּלֵל, "וְכָל הַמִּשְׁכָּב" — פְּרִט, כָּלֵל וּפְרִט אֲיִן בְּכָלֵל אֲלָא מָה שְׁבַפְרִט, מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב — אִין, מִיַּדִּי אֲחֵרִינָא — לֹא! ^(א)אָמַר אַבְיִי: "יִטְמֵא שְׁבַעַת יָמִים" מַפְסִיק הָעֲנִין, הָיוּ כָּלֵל וּפְרִט הַמְרוּחְקִין זֶה מִזָּה, וְכָל כָּלֵל וּפְרִט הַמְרוּחְקִין זֶה מִזָּה אֲיִן דְּנִין אוֹתוֹ בְּכָלֵל וּפְרִט. רַבָּא אָמַר: לְעוֹלָם דְּנִין, "וְכָל" — רִיבּוּיָא הוּא. ^(ב)מִתְקִיף לָהּ רַבִּי יַעֲקֹב: אִימָא כְּהִיא, מָה הִיא — לֹא חִלְקַת בָּהּ בֵּין מַנְעָה לְמִשְׁכָּבָה, לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים לְחוּמְרָא, אָף הִיא — לֹא תַחֲלֹק בּוֹ בֵּין מַנְעוּ לְמִשְׁכָּבוֹ, לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים לְקוּלָּא! אָמַר רַבָּא: "עָלָיו" — לְחֻטְעִינוּ מִשְׁמַע. מַפְגִּי שְׁחַן בּוֹעֲלֵי נְדוּת וּכוּי. אִטּוּ כּוּלְהוּ בּוֹעֲלֵי נְדוּת נִינְהוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק מְגִדְלָאָה: בְּנִשְׁוֹאוֹת שָׁנוּ. ^(א)וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל דָּם וּכוּי. תַּנָּיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר: אִם הֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וְדָם — תַּקְנָה גְּדוּלָּה הִיא לָהֶן, אֲלָא שְׂרוּאוֹת דָּם אָדוּם וּמִשְׁלִימוֹת אוֹתוֹ לְדָם יִרוֹן. דְּבַר אַחֵר: יוֹם שְׁפֹסְקַת בּוֹ — סוּפְרָתּוֹ לְמַנְין שְׁכַּעָה. מִתְקִיף לָהּ רַמִּי בַר חֲמָא: וְתַסְפְּרֵנוּ, וְאֲנִן נִמְי נִיסְפְּרִיָּה, דְּחִיָּימָא לֵן מִקְצַת הַיּוֹם כְּכוּלוֹ! אָמַר רַבָּא: אִם כּוֹ, שְׁכַבַת זָרַע (דַּסְתַּר) [דְּסִתְרָה] בְּזִיבָה הִכִּי מִשְׁכַּחַת לָהּ? וְהָא מִקְצַת הַיּוֹם כְּכוּלוֹ! אִי דִחְזֵאִי בְּפֻלְגָּא דִּיּוּמָא — הִכִּי נִמְי, הִכָּא כְּמֵאִי עֲסָקִינוּ? דִּחְזֵאִי סְמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה. וְלִיקוּם וְלִימָא לִיָּה לְקִרָּא, כִּי כְּתִיבָא — סְמוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה כְּתִיבָא? אִין, עַל כְּרַחֲךָ שְׁבִקְיָהּ לְקִרָּא, דְּאִיהּ דִּחִיק וּמוֹקִי אֲנַפְשָׁיָהּ. "פְּעִי רַמִּי בַר חֲמָא: פּוֹלְטִית שְׁכַבַת זָרַע, מַהוּ שְׁתַּסְתֹּר בְּזִיבָה? רוּחָה הִיתָה וְסוֹתַרְתָּ,

או

כְּגוֹן רָחֵתָה יִרוֹן תַּחֲלֶה סְבוּרָה הִיא שְׂהִיא מְטָה וּמוֹנָה מְנַנּוּ ז' יָמִים וּכְשֶׁרוּחָה סוֹתַר אֲלָא יוֹם א' לֹא מַפְסִיק:

בְּחִמְשִׁי שָׁלָה דָּם אָדָם אֲיִנָּה מִשְׁמַרַת אֲלָא שְׁנִי יָמִים לְהַשְׁלִים ז' לְרֵאחֲתָה דִּרְאשׁוֹנָה

וְהִיא צְרִיכָה לְמוֹת מִרָּחָה שְׁנִיָּה: **יוֹם שְׁפֹסְקַת בּוֹ** כְּשֶׁהִיא רוּחָה ג' רַעֲפִים לְאַחַר ז' וְיָמִי הִגְדָּה וְהָיוּ זָבָה וּפּוֹסְקַת בְּאִמְצַע הַיּוֹם שְׁעַד הָעֶרֶב לְמַנְן שְׁכַּעָה נְקָיִים וְחָזֵן ז' נְקָיִים שְׁלָמִים כְּעִינָן לְזָבָה: א"כ דְּלַעֲגִין נְקָיִים מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ זָב שְׁפָסַק וְהִתְחִיל לְסַפֵּר וְרָחָה קְרִי וקוּי"ל דְּסוֹתַר אוֹתוֹ הַיּוֹם וְחַזֵּי לֹא בְּהַמְפֻּלַּת בְּשַׁמְעִתָּא חֲמִיתָא (לְשִׁיל גְּדָה דָּף כב.) וְאִי מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ מֵאִי סוֹתַר הָא אִיבָא קִצַּת קִצַּת הַיּוֹם לָבֹא: אִי דִחְזֵאִי בְּפֻלְגָּא דִּיּוּמָא כּוֹי הִקְשִׁיא הִיא. וּמַשְׁעִי וְלִימָא לִיָּה לְקִרָּא כּוֹי בְּתַמְיָהּ: וְקָא מַהֲדַר לְאוֹרְהִי אֲתַתְּכַפֵּתִּהּ אֲיִן עַל בְּרַחֲמֶיךָ שְׁכַבָּה לְקִרָּא כּוֹי דְּכִינָן דְּקוּי"ל בְּכָל זִמְכֵּי מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ אִיהּ דְּחַק וּמוֹקָם אֲנַפְשָׁה בְּסִמּוּךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה: פּוֹלְטִית כְּגוֹן שְׁמַשָּׁה בְּזוֹב וּפְסָקָה וְהִתְחִילָה לְמוֹנֵת וּפְלָטָה מַהוּ שְׁתַּסְתַּר מִנִּינָה הָא דְּקוּי"ל דְּפוֹלְטִית מְטָמֵא מִשּׁוֹם רוּחָה הִיא וְסִתְרָהּ:

לג.

הוא מִלָּא מִיּהוּ מְצִינוּ שְׂהַמְסַרַת הוּא חוּלְק עַל הַש"ס בְּמַסְכַּת שְׁבַת (דף נה:) גְּבִי כְּנִי עַלִי מַעְבִּירָם כְּתִיב וּבַמִּקְרָאוֹת שְׁלֵנוּ כְּתִיב מַעְבִּירִים מִלָּא: מָה הִיא מְטַמְאָה אָדָם וּבְלִי חֶרֶס. מִשּׁוֹם דְּבִשְׁוֹתְפִין (כ"ב ט:) גְּבִי נוֹשָׂא גְּבִלָה וּמִדְרָם אַע"ג דְּמִטְמֵא שְׂאָר בְּגָדִים שְׁעָלָיו אֲיִנוּ מְטַמֵּא אָדָם וּבְלִי חֶרֶס לְכַךְ נִקְטִינֵהוּ הַכָּא: כָּלֵל וּפְרִט הַמְרַחְקִין זֶה מִזָּה. מִפְּרָשׁ בְּפ' הַחוּבֵל (כ"ק פה:) תַּנָּיֹא א"ר מֵאִיר וְכוּי. לְרַבִּי יוֹחָן דְּאָמַר בְּפ' כָּל הַיָּד (לְשִׁיל גְּדָה יט:) יָרַד ר"מ לְשִׁיטַת עַקְבָּיָא כּוֹ מִהֲלָלָל וְטַמֵּא דָם יִרוֹן וּפְרָשׁ דָּם יִרוֹן דְּהִכָּא לָאו יִרוֹן מִמַּשׁ כִּי הִהִיא דְּלַעֲיֵל אֲלָא דְּהָא מִמֶּנּוּ וְכֵן לְעַקְבָּיָא מְטַמְאָה כְּמוֹתִי דָּם יִרוֹן דְּהָא מִדָּם יִרוֹן שְׂהוּא טַמֵּא וְלַעֲיֵל פִּי בַע"א: סוּפְרָתּוֹ לְמַנְן ז'. וְאִי'ת וְדָאמַר בְּכִנְרַד עָלִין [וּבְמַס' גויר] (דף טו:) מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ וְזָבָה גְּדוּלָּה אָמַר הָתָם דְּמַשְׁכַּחַת אֲלַבָּה בְּרוּחָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְכִי כְּמוֹתִים סוֹבַר דְּהָרִי פְּרִיךְ לְקַמֵּן (גְּדָה דָּף סט.) לְרַב דְּאָמַר יוֹם שְׁפֹסְקַת בּוֹ עוֹלָה לְמַנְן שְׁכַּעָה וְרַב כְּמוֹתָיִ אֲמַרְה לְשַׁמְעָתָה וי"ל דְּר' יוֹסִי לִית לָהּ מִקְצַת הַיּוֹם כְּכֵלוּ אֲלָא בְּסוּף סְפִירָה כְּמוֹ שְׁוִמְרַת יוֹם אֲבָל בְּתַחֲלָה כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים כְּמוֹתִים מוֹדָה דָּלָא אֲמַרְיֵן וּמָה שְׁקָשָׁה מַפ"ק דְּר"ה (דף י.) נִפְרָשׁ בְּסוּף מְכִילְתִּין בַּע"ה: דְּחִיּוֹ דְּחַק וּמוֹקִי אֲנַפְשָׁה. אֲיִן אֲלָמַת כּוֹ מִדְּפִרִיךְ בְּפ' בְּתִרָא (לְקַמֵּן גְּדָה דָּף סט.) וְרַב כְּמוֹתָיִ אֲמַרְה לְשַׁמְעָתָה: רוּחָה הָיוֹּא וְסִתְרָה. אוֹר"י דְּמַשְׁכַּחַת בְּשַׁמְשָׁה בְּהַתַּר שְׁתַּסְתַּר ע"י פְּלִיטָה אַחַר רָחִית ג' יָמִים רַעֲפִין דְּקוּי"ל בְּרַבְּנָן בְּפ' ר' עֲקִיבָא (שְׁבַת פו:) דְּכַעֲיִן שֵׁשׁ עוֹנוֹת שְׁלָמוֹת א"נ אַחַר רָחִיָּה אַחַת וְאַחַר תַּתָּין רַבִּי זִירָא דְּסוּפְרַת שְׁכַּעָה נְקָיִים עַל טַפַּת דָּם כְּחַקְדֵּל דְּמַסְתַּמֵּא צְרִיךְ נְמִי נְקָיִים מַזְרַע דְּכַעֲיִן דְּאוֹרְיָתָא תַּתָּין וּמַפְאֵן אֲשֶׁה שְׁשַׁמְשָׁה וְרָחֵתָה מִיַּד אֲיִן לָהּ לְהִתְחִיל לְסַפֵּר נְקָיִים עַד אַחַר יוֹם ד' דְּכַעֲיִן ו' עוֹנוֹת שְׁלָמוֹת וְכֵן פְּסַךְ ר"ח וְאִפְּלוּ רַבָּא דְּפִלְגִי הַכָּא אֲרַמִּי בַר חֲמָא נִקְרָא דְּחוֹר בּוֹ מִדְלָל הַשִּׁיבּוּ וְכוּלְהוּ אֲמוּרְחֵי סְבָרִי פְּקִין יוֹצֵא דָפִן (לְקַמֵּן גְּדָה דָּף מב.) דְּרוּחָה הָיוֹּא וְסִתְרָה אָף לִר"ש וּכ"ש לְרַבְּנָן וְהָא דְּקָאֲמַר רַבָּא לְקַמֵּן (גְּדָה דָּף לו.) וְאַחַר תַּטְּהֵר שְׁלָא תַּהֵא טַמְאָה מַפְסַקַת בִּינִיָּהֶם אַבְיִי אוֹמַר שְׁלָא תַּהֵא זִיבָה מַפְסַקַת בִּינִיָּהֶם מִשָּׁם אֲיִן לְהוֹכִיחַ דְּרַבָּא ל

לג:

 עין משפט גור מצורה
--

א טוש"ע יו"ד סי' קצו טע" י:

ב מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ט:

ג מיי' פ"ג מהל' שאר אבות הטומאות הל' יג:

ד מיי' פ"ג מהל' שאר אבות הטומאות הל' יג:

ה מיי' פי' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

לטהרתו אִמֵר רחמנא. וְרָבָא קִבֵּר דְּלֵא מְשַׁמֵּעַ מְלִטְהַרְתּוּ שְׁלֵא תִּהְיֵא טְמֵאָה מִפְּסָקָת: אוי משום נוגעת ונוגע לא סותר: דִּיּה פְּבוּעָלָה זב המוּנָה וּרְחָה קרי לינו סותר אלא יום אֶחָד: תַּסְתֵּר יוֹם אֶחָד אִם בֵּן לֹא הוּו רעפין ורחמנא אִמֵר וְאַחַר תִּטְהֵר אַחַר אַחַר לָכֵן כְּלוּמַר זְמַן אֶחָד לָכֵן דְּיֵהוּ רעפין טהרתו: לטהרתו אִמֵר רחמנא שְׂבַעַת יָמִים לְטַהַרְתּוּ מְשַׁמֵּעַ טְהָרָה אַחַת שְׁלֵא תִּהְיֵא הַפְּסָקָה בְּיַיְהִס וְיִכִּי סִתֵּר קרי יום א' וְלֹא הוּו רעפין: אֵלֵא מֵאִי אִית לָךְ לְמִימַר שְׁלֵא תִּהְיֵא טְמֵאָה זִיכָּה מִפְּסָקָת בְּיַיְהִי? אֵלֵא מֵאִי אִית לָךְ לְמִימַר? שְׁלֵא תִּהְיֵא טוּמְאָה זִיכָּה מִפְּסָקָת בְּיַיְהִי? הָכָא נִמְי שְׁלֵא תִּהְיֵא טוּמְאָת זִיכָּה מִפְּסָקָת בְּיַיְהִי. וְאִין חֲיִיבִין עֲלִיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וכו'. רב פפא איקלע לתואה, אָמַר: אִי אִיכָּא צוּרְכָּא מִרְבֵּנּוּ הָכָא, אֵיזִיל אֶקְבֵּל אִפִּיהּ. אַמְרָה לִיהּ הֵחִיא סִבְתָּא: אִיכָּא הָכָא צוּרְכָּא מִרְבֵּנּוּ, וְרַב שְׁמוּאֵל שְׁמִיּהּ, וְתַנִּי מַתְּנִיתָא. יְהֵא רַעְוֹא דְתַהוּי כְּוֹתִיחַ! ^[א]אָמַר: מִדְּקַמְבְּרְכִי לִי בְּגוּוּיָהּ, שְׁמַע מִינָּה יִרְא שְׁמִים הוּא. אַזֵּל לְגַבִּיּהּ, רָמָא לִיהּ תוֹרָא, רָמָא לִיהּ מַתְּנִיתָא אַהֲדָדִי: תַּנּוּ "אִין חֲיִיבִין עֲלִיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ, וְאִין שׁוֹרְפִין עֲלִיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שְׁטוּמְאָתָהּ סָפֵק" — אֵלמָא מִסְפִּיקָא לֹא שׁוֹרְפִינּוּ תְרוּמָה. ^[א]וּרְמִינָּהּ: עַל שֶׁשָּׂה סְפָקוֹת שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה, עַל סָפֵק בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ! אִמֵר רב פפא: יְהֵא רַעְוֹא דִלְתַּאכִּיל הֵאִי תוֹרָא לְשַׁלְמָא, הָכָא כְּמֵאִי עֲסָקִינּוּ? בְּכוֹתֵי חֵבֵר. כּוֹתֵי חֵבֵר — בּוֹעֵל נִדָּה מְשׁוּיַת לִיּהּ? שְׂבָקִיּהּ, וְאַתָּא לְקַמִּיּה דְרַב שִׁמְי בִּר אָשִׁי. אָמַר לִיּהּ: מֵאִי טַעְמָא לֹא מְשׁוּיַת לִיּהּ בְּכוֹתֵי שְׁטַבֵּל וְעֵלָה, וְדָרַס עַל בְּגִדֵי חֵבֵר, וְאִזּוּל בְּגִדֵי חֵבֵר וּנְגַעוּ בַתְּרוּמָה? דָּאִי מְשׁוּם טוּמְאָת עַם הָאָרֶץ — הָא טְבִיל לִיּהּ, וְאִי מְשׁוּם בּוֹעֵל נִדָּה — סָפֵק בְּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק לֹא בְּעַל בְּקָרוֹב. 'וְאִם תִּמְצִי לומר בְּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק הַשְּׁלִימְתוּ יְרוּק, סָפֵק לֹא הַשְּׁלִימְתוּ, וְהוּי סָפֵק סְפִיקָא, וְאַסְפֵּק סְפִיקָא לֹא שׁוֹרְפִינּוּ תְרוּמָה. ^[א]וְתִיפּוּק לִיּהּ מְשׁוּם בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ, דְּאִמֵר מִר: בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ מְדָרַס לְפָרוּשִׁין! אָמַר לִיּהּ: בְּכוֹתֵי עָרוֹם. ^[א]מַתְּנִי' בְּנוֹת צִדּוּקִין, בְּזִמָּן שְׁנֵהֲגוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן — הָרִי הֵן בְּכוֹתִיּוֹת. פָּרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הָרִי הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: לְעוֹלָם הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת, עַד שִׁיפְרָשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן. גָּמַ' אִיבְעָיָא לְהוּ: סִתְמָא מֵאִי? תָּא שְׁמַע: בְּנוֹת צִדּוּקִין, בְּזִמָּן שְׁנֵהֲגוּת לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן — הָרִי הֵן כְּכוֹתִיּוֹת. הָא סִתְמָא — כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת! אִיכָּא סִיפָא: פָּרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הָרִי הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת. הָא סִתְמָא — כְּכוֹתִיּוֹת! אֵלֵא מֵהָא לִיכָּא לְמַשְׁמַע מִינָּהּ. תָּא שְׁמַע, דְּתַנּוּ: רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, לְעוֹלָם הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת, עַד שִׁיפְרָשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן. מִכְּלָל דְּתַנָּא קֳמָא סַבֵּר: סִתְמָא כְּכוֹתִיּוֹת. שְׁמַע מִינָּהּ. תַּנּוּ רַבְּנִין: מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שְׁסַפֵּר עִם כַּהֵן גָּדוֹל בְּשׁוּק, וְנִתְּנָה צִנּוּרָא מִפִּי וּנְפֹלָה לְכַהֵן גָּדוֹל עַל בְּגָדָיו, וְהוֹרִיקוּ פָּנָיו שָׁל כַּהֵן גָּדוֹל, וְקָדַם אֶצֶל אֲשֶׁתּוֹ. אִמְרָה לוֹ: אַף עַל פִּי שְׁנַשִּׁי צִדּוּקִים הֵן, מַתִּירָאוֹת מִן הַפְּרוּשִׁים, וּמִרְאוֹת דָּם לַחֲכָמִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּקִיאיִן אֲנוּ בָּהֶן יוֹתֵר מִן הַכֵּל, וְהֵן מִרְאוֹת דָּם לַחֲכָמִים, חוּץ מֵאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה בְּשִׁכּוּנְתֵּינוּ, שְׁלֵא הִרְאֵת דָּם לַחֲכָמִים וּמִתָּה. וְתִיפּוּק לִיּהּ מְשׁוּם צִנּוּרָא דַּעַם הָאָרֶץ! אָמַר אַבְיִי: בְּצִדּוּקִי חֵבֵר. אָמַר רַבָּא: צִדּוּקִי חֵבֵר בּוֹעֵל נִדָּה מְשׁוּיַת לִיּהּ? אֵלֵא אָמַר רַבָּא:

סא: פִּרְדִּין וְלִיחֻשׁ שְׁמָא תַּסִּיטַס אֲשֶׁתּוּ נִדָּה אֲבֵל לֵהֲסַט דְּנִפְשָׁה לֹא אֲכַפֵּת לָן וְשַׁמַּעְתִּין נְמִי מוֹכַח דְּאִין לו טְמַאת מְדָרַם דְּאִי אִית לָהּ לַעִיל דְּפִרְדִּין עַל ו' סְפָקוֹת כּו' לְמֵאִי דְחָשַׁב כּוֹתִי כּע"ה הִנֵּה לִיהּ לֹאֲקַשְׁוִי מַתְּנִי' גּוּפָה אִמֵּאִי קִתְּנִי מְטוּמָא מְשַׁבַּב הַתַּחֲתוֹן פְּעֻלִין הָא תַּחֲתוֹנִי שֶׁל ע"ה הִי כַתְּחִינֵנוּ שֶׁל זב אלא נזאי אין לו טמאת מדרס והא דמשגי בכוותי שְׁטַבֵּל וְעֵלָה וְדָרַם כּו' דְּאִי מְשׁוּם טְמַאת ע"ה הָא טְבִיל לִיּהּ הִינוּ מְשׁוּם דְּאִי לֹא טְבִיל הִיָּה טְמֵא מְשַׁעַם מַנְעֵנוּ דִּהָא מוֹקִי לִיָּה בְּכוֹתֵי עָרִם וְהָא דְקָטַט וְדָרַם וְלֹא נִקַּט וְנִגַּע מְשׁוּם דַּמְתִּיתִין אִירֵי בַתְּחִינּוֹתוֹ וְאִין לְהַקְשִׁיט וְלִקְוַמָּה בְּדָלָא טְבֵל וּכְגוֹן שִׁישׁ דְּבַר מִפְסִיף בִּין בְּגִדֵי חֵבֵר לְרַגְלֵיו שֶׁל כּוֹתִי דִּהָא ע"כ אֲנִצְטִירִין לְאוּקְמִי בְּטַבֵּל פִּי הִיכִי דְלֵהוּ סָפֵק סְפָקָא דְּאִי לֹא טְבֵל מֵה לִי בּוֹעֵל בְּקָרוֹב מֵה לִי בְּרַחוּק וְכֵן מְשַׁמֵּעַ בְּפִרְק ד' דַּמְסַבֵּת טְהָרוֹת דַּתְּנַן הַנִּגְבִּים שְׁנִכְנְסוּ בְּבִית אִין טְמֵא אֵלֵא מְהוּם רַגְלֵי הַנִּגְבִּים וּמֵה הֵם מְטַמְּאִין אֲבִלִין וּמִשְׁקִין וְכֵלִי חֶרֶם פְּתוּחִים אֲבֵל מִשְׁבָּבוֹת וּמוֹשְׁבּוֹת וְכֵלִי חֶרֶם הַמָּקָר צְמִיד פְּתִיל טְהוֹרִים וְאִם יֵשׁ עִמָּהֶם עוֹזֵב כּוֹכְבִי' או אִשָּׁה הַכֵּל טְמֵאִין מְשַׁמֵּעַ דְּאִין עַם הָאָרֶץ עוֹשֶׂה מְשַׁבַּב וּמוֹשֵׁב וְאִין מְטוּמָא בְּהֲסַט וְהָא דְקִתְּנִי (שָׁם פ"ח מ"א) הֲדַר עַם עַם הָאָרֶץ בְּחֶצֶר בָּלִים בְּחֶצֶר אִפִּי' חֲבִיית הַמְּקַפּוֹת צְמִיד פְּתִיל דְרִי אֵלּו טְמֵאִין הִינוּ מְשׁוּם אֲשֶׁתּוּ וְכֵן הָא דַּתְּנַן בַּתּוֹסְפָתָא דְחַגִּיגָה (פ"ג) סָפֵק רָשׁוֹת עַם הָאָרֶץ מְדָרַסוּ וְהִסְטוּ טְהוֹרִין לְחַלִין וּטְמֵאִין לְתִירוּמָה הִינוּ נְמִי מְשׁוּם תַּשְׁשֵׂא דְאֲשֶׁתּוּ וּמִירֵי הֵהִיא דְטַהֲרוֹת נְמִי לְתִירוּמָה וְהָא דְבְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ מְדָרַם נְמִי גְּפִרוּשִׁים הִינוּ מְשׁוּם דְּחִינְשִׁין שְׁמָא נִשְׁבָּה עֲלֵיהֶם אֲשֶׁתּוּ נִדָּה וְהִר"ר מִשָּׁה מְפוֹטוּנִי"ו הִיָּה מְפָרַשׁ דְּלִשׁוֹם דְּבַר לֹא עָשׂו עַם הָאָרֶץ כָּזָב וְאִינוּ מְטַמְּא אֵלֵא מְשׁוּם בְּגִדִי שְׁנִשְׁבָּה עֲלֵיהֶן אֲשֶׁתּוּ נִדָּה וְהִירֵי הָא נוֹשֵׂא אֶת הַמְדָרַם וְצִנּוּרָא שְׁלֹו טְמֵא לְפִי שְׁנַנְעָה בְּשַׁפְתָּיו וְלֹא מְשׁוּם מַעֲנִן וְלֹא גִרָאָה דִּאִם בֵּן לָמָּה לִיָּה לְמִימַר לַעִיל אִי מְשׁוּם טְמַאת עַם הָאָרֶץ הָא טְבֵל לֵה דְבִין דַּעַל בְּרַחֵךְ אִירֵי בְּעָרוֹם כְּדִפִּי' לַעִיל אֲפֵלּוּ אִי לֹא טְבִיל לִיָּה לֹא מְטַמְּא בִין שְׁפָרַשׁ מִן הַמְדָרַם כְּדַתְּנָא בַתּוֹרַת כְּהִנִּים שְׂהִבְחִיתוּ לַעִיל וְעוֹד גַּבִּי צִדּוּקִי דְהִכָּא דְפִרְדִּין תַּפּוּק לָהּ מְשׁוּם צִנּוּרָא דַּעַם הָאָרֶץ פְּרוּשׁ וּמֵה הַרְוּיָח בְּמֵה שְׁקָדַם אֲחַל אֲשֶׁתּוּ וְהָא אִם בּוֹעֵל נִדָּה הוּא נְטוּמָא הוּא וּבְגִדָיו כְּנוֹשֵׂא רַקָּן שֶׁל זב וְאִי מְשׁוּם צִנּוּרָא דַּעַם הָאָרֶץ לֹא נְטוּמָא אֵלֵא הַבָּדַל לַחוּד מְשׁוּם מְשָׁה מְשַׁמָּא כְּלִי מְדַרְבָּן:

בנות כותים פרק רביעי נדה

יוֹם אֶחָד: תַּסְתֵּר יוֹם אֶחָד אִם בֵּן לֹא הוּו רעפין ורחמנא אִמֵר וְאַחַר תִּטְהֵר אַחַר אַחַר לָכֵן כְּלוּמַר זְמַן אֶחָד לָכֵן דְּיֵהוּ רעפין טהרתו: לטהרתו אִמֵר רחמנא שְׂבַעַת יָמִים לְטַהַרְתּוּ מְשַׁמֵּעַ טְהָרָה אַחַת שְׁלֵא תִּהְיֵא הַפְּסָקָה בְּיַיְהִס וְיִכִּי סִתֵּר קרי יום א' וְלֹא הוּו רעפין: אֵלֵא מֵאִי אִית לָךְ לְמִימַר שְׁלֵא תִּהְיֵא טְמֵאָה זִיכָּה מִפְּסָקָת בְּיַיְהִי? אֵלֵא מֵאִי אִית לָךְ לְמִימַר? שְׁלֵא תִּהְיֵא טוּמְאָה זִיכָּה מִפְּסָקָת בְּיַיְהִי. וְאִין חֲיִיבִין עֲלִיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ וכו'. רב פפא איקלע לתואה, אָמַר: אִי אִיכָּא צוּרְכָּא מִרְבֵּנּוּ הָכָא, אֵיזִיל אֶקְבֵּל אִפִּיהּ. אַמְרָה לִיהּ הֵחִיא סִבְתָּא: אִיכָּא הָכָא צוּרְכָּא מִרְבֵּנּוּ, וְרַב שְׁמוּאֵל שְׁמִיּהּ, וְתַנִּי מַתְּנִיתָא. יְהֵא רַעְוֹא דְתַהוּי כְּוֹתִיחַ! ^[א]אָמַר: מִדְּקַמְבְּרְכִי לִי בְּגוּוּיָהּ, שְׁמַע מִינָּה יִרְא שְׁמִים הוּא. אַזֵּל לְגַבִּיּהּ, רָמָא לִיּהּ תוֹרָא, רָמָא לִיּהּ מַתְּנִיתָא אַהֲדָדִי: תַּנּוּ "אִין חֲיִיבִין עֲלִיהֶן עַל בִּיאַת מְקַדָּשׁ, וְאִין שׁוֹרְפִין עֲלִיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, מִפְּנֵי שְׁטוּמְאָתָהּ סָפֵק" — אֵלמָא מִסְפִּיקָא לֹא שׁוֹרְפִינּוּ תְרוּמָה. ^[א]וּרְמִינָּהּ: עַל שֶׁשָּׂה סְפָקוֹת שׁוֹרְפִין אֶת הַתְּרוּמָה, עַל סָפֵק בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ! אָמַר רב פפא: יְהֵא רַעְוֹא דִלְתַּאכִּיל הֵאִי תוֹרָא לְשַׁלְמָא, הָכָא כְּמֵאִי עֲסָקִינּוּ? בְּכוֹתֵי חֵבֵר. כּוֹתֵי חֵבֵר — בּוֹעֵל נִדָּה מְשׁוּיַת לִיּהּ? שְׂבָקִיּהּ, וְאַתָּא לְקַמִּיּה דְרַב שִׁמְי בִּר אָשִׁי. אָמַר לִיּהּ: מֵאִי טַעְמָא לֹא מְשׁוּיַת לִיּהּ בְּכוֹתֵי שְׁטַבֵּל וְעֵלָה, וְדָרַס עַל בְּגִדֵי חֵבֵר, וְאִזּוּל בְּגִדֵי חֵבֵר וּנְגַעוּ בַתְּרוּמָה? דָּאִי מְשׁוּם טוּמְאָת עַם הָאָרֶץ — הָא טְבִיל לִיּהּ, וְאִי מְשׁוּם בּוֹעֵל נִדָּה — סָפֵק בְּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק לֹא בְּעַל בְּקָרוֹב. 'וְאִם תִּמְצִי לומר בְּעַל בְּקָרוֹב, סָפֵק הַשְּׁלִימְתוּ יְרוּק, סָפֵק לֹא הַשְּׁלִימְתוּ, וְהוּי סָפֵק סְפִיקָא, וְאַסְפֵּק סְפִיקָא לֹא שׁוֹרְפִינּוּ תְרוּמָה. ^[א]וְתִיפּוּק לִיּהּ מְשׁוּם בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ, דְּאִמֵר מִר: בְּגִדֵי עַם הָאָרֶץ מְדָרַס לְפָרוּשִׁין! אָמַר לִיּהּ: בְּכוֹתֵי עָרוֹם. ^[א]מַתְּנִי' בְּנוֹת צִדּוּקִין, בְּזִמָּן שְׁנֵהֲגוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן — הָרִי הֵן בְּכוֹתִיּוֹת. פָּרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הָרִי הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: לְעוֹלָם הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת, עַד שִׁיפְרָשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן. גָּמַ' אִיבְעָיָא לְהוּ: סִתְמָא מֵאִי? תָּא שְׁמַע: בְּנוֹת צִדּוּקִין, בְּזִמָּן שְׁנֵהֲגוּת לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן — הָרִי הֵן כְּכוֹתִיּוֹת. הָא סִתְמָא — כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת! אִיכָּא סִיפָא: פָּרְשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל — הָרִי הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת. הָא סִתְמָא — כְּכוֹתִיּוֹת! אֵלֵא מֵהָא לִיכָּא לְמַשְׁמַע מִינָּהּ. תָּא שְׁמַע, דְּתַנּוּ: רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר, לְעוֹלָם הֵן כִּישְׁרָאֵלִיּוֹת, עַד שִׁיפְרָשׁוּ לְלֶכֶת בְּדַרְכֵי אַבּוּתִיּהֶן. מִכְּלָל דְּתַנָּא קֳמָא סַבֵּר: סִתְמָא כְּכוֹתִיּוֹת. שְׁמַע מִינָּהּ. תַּנּוּ רַבְּנִין: מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שְׁסַפֵּר עִם כַּהֵן גָּדוֹל בְּשׁוּק, וְנִתְּנָה צִנּוּרָא מִפִּי וּנְפֹלָה לְכַהֵן גָּדוֹל עַל בְּגָדָיו, וְהוֹרִיקוּ פָּנָיו שָׁל כַּהֵן גָּדוֹל, וְקָדַם אֶצֶל אֲשֶׁתּוֹ. אִמְרָה לוֹ: אַף עַל פִּי שְׁנַשִּׁי צִדּוּקִים הֵן, מַתִּירָאוֹת מִן הַפְּרוּשִׁים, וּמִרְאוֹת דָּם לַחֲכָמִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּקִיאיִן אֲנוּ בָּהֶן יוֹתֵר מִן הַכֵּל, וְהֵן מִרְאוֹת דָּם לַחֲכָמִים, חוּץ מֵאִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיתָה בְּשִׁכּוּנְתֵּינוּ, שְׁלֵא הִרְאֵת דָּם לַחֲכָמִים וּמִתָּה. וְתִיפּוּק לִיּהּ מְשׁוּם צִנּוּרָא דַּעַם הָאָרֶץ! אָמַר אַבְיִי: בְּצִדּוּקִי חֵבֵר. אָמַר רַבָּא: צִדּוּקִי חֵבֵר בּוֹעֵל נִדָּה מְשׁוּיַת לִיּהּ? אֵלֵא אָמַר רַבָּא:

סא: פִּרְדִּין וְלִיחֻשׁ שְׁמָא תַּסִּיטַס אֲשֶׁתּוּ נִדָּה אֲבֵל לֵהֲסַט דְּנִפְשָׁה לֹא אֲכַפֵּת לָן וְשַׁמַּעְתִּין נְמִי מוֹכַח דְּאִין לו טְמַאת מְדָרַם דְּאִי אִית לָהּ לַעִיל דְּפִרְדִּין עַל ו' סְפָקוֹת כּו' לְמֵאִי דְחָשַׁב כּוֹתִי כּע"ה הִנֵּה לִיהּ לֹאֲקַשְׁוִי מַתְּנִי' גּוּפָה אִמֵּאִי קִתְּנִי מְטוּמָא מְשַׁבַּב הַתַּחֲתוֹן פְּעֻלִין הָא תַּחֲתוֹנִי שֶׁל ע"ה הִי כַתְּחִינֵנוּ שֶׁל זב אלא נזאי אין לו טמאת מדרס והא דמשגי בכוותי שְׁטַבֵּל וְעֵלָה וְדָרַם כּו' דְּאִי מְשׁוּם טְמַאת ע"ה הָא טְבִיל לִיּהּ הִינוּ מְשׁוּם דְּאִי לֹא טְבִיל הִיָּה טְמֵא מְשַׁעַם מַנְעֵנוּ דִּהָא מוֹקִי לִיָּה בְּכוֹתֵי עָרִם וְהָא דְקָטַט וְדָרַם וְלֹא נִקַּט וְנִגַּע מְשׁוּם דַּמְתִּיתִין אִירֵי בַתְּחִינּוֹתוֹ וְאִין לְהַקְשִׁיט וְלִקְוַמָּה בְּדָלָא טְבֵל וּכְגוֹן שִׁישׁ דְּבַר מִפְסִיף בִּין בְּגִדֵי חֵבֵר לְרַגְלֵיו שֶׁל כּוֹתִי דִּהָא ע"כ אֲנִצְטִירִין לְאוּקְמִי בְּטַבֵּל פִּי הִיכִי דְלֵהוּ סָפֵק סְפָקָא דְּאִי לֹא טְבֵל מֵה לִי בּוֹעֵל בְּקָרוֹב מֵה לִי בְּרַחוּק וְכֵן מְשַׁמֵּעַ בְּפִרְק ד' דַּמְסַבֵּת טְהָרוֹת דַּתְּנַן הַנִּגְבִּים שְׁנִכְנְסוּ בְּבִית אִין טְמֵא אֵלֵא מְהוּם רַגְלֵי הַנִּגְבִּים וּמֵה הֵם מְטַמְּאִין אֲבִלִין וּמִשְׁקִין וְכֵלִי חֶרֶם פְּתוּחִים אֲבֵל מִשְׁבָּבוֹת וּמוֹשְׁבּוֹת וְכֵלִי חֶרֶם הַמָּקָר צְמִיד פְּתִיל טְהוֹרִים וְאִם יֵשׁ עִמָּהֶם עוֹזֵב כּוֹכְבִי' או אִשָּׁה הַכֵּל טְמֵאִין מְשַׁמֵּעַ דְּאִין עַם הָאָרֶץ עוֹשֶׂה מְשַׁבַּב וּמוֹשֵׁב וְאִין מְטוּמָא בְּהֲסַט וְהָא דְקִתְּנִי (שָׁם פ"ח מ"א) הֲדַר עַם עַם הָאָרֶץ בְּחֶצֶר בָּלִים בְּחֶצֶר אִפִּי' חֲבִיית הַמְּקַפּוֹת צְמִיד פְּתִיל דְרִי אֵלּו טְמֵאִין הִינוּ מְשׁוּם אֲשֶׁתּוּ וְכֵן הָא דַּתְּנַן בַּתּוֹסְפָתָא דְחַגִּיגָה (פ"ג) סָפֵק רָשׁוֹת עַם הָאָרֶץ מְדָרַסוּ וְהִסְטוּ טְהוֹרִין לְחַלִין וּטְמֵאִין לְתִירוּמָה הִינוּ

מסורת הש"ס
א חגיגה כו.
ב משנה עדיות
ג לקמן לה;; תוספתא נדה; משנה עדיות
ד שבת פג.
ה יבמות לא; ביצה יח; עירובין סג;; עירובין סב; ביצה ב; נזיר נה.
ו שבת מח; שבת טז; בכורות לח; בכורות מה.
ז יומא עח:
ח משנה מקואות
ט תוספתא מקוואות

גליון הש"ס
מתני' ברקאה וכו'. ע"ל נו ע"ב תד"ה מבין העובדי כוכבים: גמ' ואין העובדי כוכבים מטמאין בזביה. עי' ב"ב כ ע"א תד"ה ועובד כוכבים:

תורה אור השלם
ויאסף כל־איש וישראל אלהיעיר כאיש אחד חברים [שופטים כ, יא] ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי חַהֲרָה בַּלִּיקָדָשׁ לֹא־תִנָּע ואל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תבא עַד־מִלֻּאת יְמֵי חַהֲרָה [ויקרא יב, ד] דברו אלי־בני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא [ויקרא טו, ב]

רַגְל הַיָּה ו**טַמְאָת עַם הָאָרֶץ** דָּלָאוּ צְדוּקִי דָדָרָן אֲשֶׁתּוֹ לַהֲרָאוֹת דָּס: בְּטֻהָרָה לְטַמֵּא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ חִלְקָתָ בָּשָׁל תּוֹרָה. אַע"ג דְּהַס יוֹלָגְתָּ שְׁלֹא טְבֻלָּה דְּטַהוּרָה מִן הַתּוֹרָה אֲמַרִי ב"ש דְּמַטְמֵא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ הָסָם יִדְעִי בִּינוֹן שְׁעָבְרוּ יָמֵי לָדָה דְּאִתְּמַא בּוֹעַל נָדָה הוּא נָהִי נָמִי דְּטַמְאָת עַם הָאָרֶץ לִיכָא טַמְאָת בּוֹעַל נָדָה אִיכָא: **וַיֵּאסֹף וַגּוֹי' בְּפִלְגָשׁ בְּגִבְעָה כְּתִיב וּמָנָה שְׁמַעִינוּ בְּכָל זְמַן שִׁשְׁרָאֵל נֶאֱסָפִים לְמָקוֹס אַחֵר קָרִי לְהוּ חֲבָרִים וְרַגְל הַיָּהוּ אֲסִיפָה: מִתְּנִי בֵּית שְׁמַאי מְטַהְרִין בָּדָס עוֹבְדָת כּוֹכְבִּים אַע"ג דְּבִרְקָה וּבְמִמִּי רַגְלִיָּה מוֹדוּ דְּחֻכְמִים נִזְרוּ עָלֵיהֶם לְהוֹיֹת בְּהַמְּפֻלֶּת (לַעֲיֹל נָדָה דָּף כח): לְזַכֵּר לְרַבּוֹת מְצַרַע שְׁמַעֲנִינוּתֵינוּ טַמְאִים בָּשָׁל זָב דְּכְתִיב בַּהּ וְכִי וְרוּךְ הַזָּב בְּטַהוּר אֲפִלּוּ הָכִי דָּס טַהֵר שְׁלֵם טַהוּר דָּלָאוּ מַעֲיָן הוּא דְדוּמִיָּא דְרוּךְ בְּעֵינָן שְׁמַתַּעֲגַל וַיּוֹצֵא בְּדִאמְרֵינוּ בַּפ"ב (לַעֲיֹל נָדָה דָּף יט): גַּבִּי דָּס הִירוּךְ: וּב"ה אוֹמְרִים בְּרַקָּה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה שְׁמַטְמַאֲנוּ לַחִין וְאִין מְטַמַּאֲנוּ יִבְשִׁין גַּבִּי דָּס עוֹבְדָת כּוֹכְבִּים מְטַמֵּא מְדַרְבְּנָן שְׁנִזְרוּ עָלֵיהּ שְׁיָהוּ בְּזִבּוֹן לְכָל דְּבָרֵיהֶם וְהָךְ הִפְכָּא הוּא דְעָבֹד בַּהּ דְּאֵלּוּ דִּישְׁרָאֵלִית מְטַמֵּא לֹחַ וַיִּבֵּשׁ וְדַעוֹבְדָת כּוֹכְבִּי' לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ בְּרַקָּה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה דְאִמֵּר לְקַמֵּן בְּפִרְקָה דָּס הֲנָדָה דְאִין מְטַמַּאֲנוּ יִבְשִׁין וְדָס טַהֵר שֶׁל מְצַרַעַת נָמִי אַע"ג דְּדָס לֹאוּ מַעֲיָן הוּא דִין מַעֲיָן אִית לָהּ דְרַחֲמֵנָא רַבִּינָה בְּדִאמֵּר בְּגִמְרָא: דָּס הַיּוֹלָגְתָּ שְׁעָבְרוּ יָמֵי טַמְאָת לָדָה וְלֹא טְבֻלָּה: בֵּית**

בנות כותים פרק רביעי נדה

רַגְל הַיָּה ו**טַמְאָת עַם הָאָרֶץ** דָּלָאוּ צְדוּקִי דָדָרָן אֲשֶׁתּוֹ לַהֲרָאוֹת דָּס: בְּטֻהָרָה לְטַמֵּא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ חִלְקָתָ בָּשָׁל תּוֹרָה.

רַגְל הַיָּה^(NO) **וְהוּא**, וְטוֹמְאָת עַם הָאָרֶץ בְּרַגְל כְּטִהְרָה שְׁוִיּוּהָ רַבְּנָן, דְּכְתִיב: **”וַיֵּאָסֶף כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הָעִיר כְּאִישׁ אֶחָד חֲבֵרִים”**, הַפְּתוּב עֲשָׂאֵן כּוּלָן חֲבָרִים. ^(כג)**מִתְּנִי' דָּם נִכְרִית וְדָם טְהָרָה שֶׁל מְצוֹרַעַת, בֵּית שְׁמַאי מְטַהְרִים, וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: כְּרוּקָה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה.** ^(ד)**דָּם הַיּוֹלָדָת שְׁלֹא טְבֻלָּה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּרוּקָה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה, וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לֹחַ וַיִּבֵּשׁ.** ^(ה)**גָּמִ' וְלִית לְהוּ לְבֵית שְׁמַאי ”דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָבִי” — בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מְטַמְּאִין בְּזִיבָה, וְאִין הַגּוֹיִם מְטַמְּאִין בְּזִיבָה, אֲבָל גִּזְרוּ עֲלֵיהּוֹן שְׁיָהוּ כּוֹזְבִין לְכָל דְּבָרֵיהֶם? אֲמַרִי לָהּ בֵּית שְׁמַאי: (הָהוּא בְּזֻכְרִים אֵיתְמַר, דְּאִי בְּנִקְבוֹת) הִיכִי לַעֲבִיד? לִיטְמֵא לֹחַ וַיִּבֵּשׁ — עֲשִׂיתוּ בְּשָׁל תוֹרָה, לִיטְמִי לֹחַ וְלֹא לִיטְמִי יִבֵּשׁ — חִלְקָתָ בְּשָׁל תוֹרָה. אִי הָכִי, רוּקָה וּמִימִי רַגְלִיָּה נָמִי! בִּינוֹן דְּעַבְדִּינוּ הִיפְכָּא בְּדָמָה, מִידַּע דִּידַע דְּרוּקָה וּמִימִי רַגְלִיָּה דְרַבְּנָן. ^(ו)וְלַעֲבִיד הִיפְכָּא בְּרוּקָה וּמִימִי רַגְלִיָּה, וּלְטַמּוּזִי לְדָמָה? רוּקָה וּמִימִי רַגְלִיָּה דְשְׂכִיחִי — גִּזְרוּ בָּחוּ רַבְּנָן, דָּמָה דְלֹא שְׂכִיחַ — לֹא גִזְרוּ בֵּיהּ רַבְּנָן. ”אֲמַר רַבָּא: זוּבוּ טַמֵּא, אֲפִילוּ לְבֵית שְׁמַאי: קָרִיו טַהוּר, אֲפִילוּ לְבֵית הֶלֶל. ^(ז)זוּבוּ טַמֵּא, אֲפִילוּ לְבֵית שְׁמַאי — דָּהּא אִיכָא לְמַעַבַּד הִיפְכָּא בְּקָרִיו. ^אקָרִיו טַהוּר, אֲפִילוּ לְבֵית הֶלֶל — עָבֹד בֵּיהּ רַבְּנָן הִיפְכָּא, כִּי הִיכִי דְלֹא לְשָׂרוּף עֲלִיהּ תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים. ^(ח)וְלַעֲבִיד הִיפְכָּא בְּזוּבוּ, וּלְטַמּוּזִי לְקָרִיו? זוּבוּ דְלֹא תָלִי בְּמַעֲשֶׂה — גִּזְרוּ בֵּיהּ רַבְּנָן, קָרִיו דְתָלִי בְּמַעֲשֶׂה — לֹא גִזְרוּ בֵּיהּ רַבְּנָן. ^ילִימָא מְסִייעַ לִיהּ: נִכְרִית שְׁפִלְטָה שְׂכַבַת זָרַע מִיִּשְׂרָאֵל — טַמְאָה, וּבַת יִשְׂרָאֵל שְׁפִלְטָה שְׂכַבַת זָרַע מִן הַנִּכְרִי — טַהוּרָה. מֵאִי לָאו טַהוּרָה גְּמוּרָה? לֹא, טַהוּרָה מְדֹאורֵייתָא, טַמְאָה מְדַרְבְּנָן. ^(י)תָּא שְׁמַע: נִמְצָאתָ אוֹמֵר, שְׂכַבַת זָרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל טַמְאָה בְּכָל מָקוֹם,**

וְאֲפִילוּ

אַע"ג דְּהַס יוֹלָגְתָּ שְׁלֹא טְבֻלָּה דְּטַהוּרָה

מִן הַתּוֹרָה אֲמַרִי ב"ש דְּמַטְמֵא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ הָסָם יִדְעִי בִּינוֹן שְׁעָבְרוּ יָמֵי לָדָה דְאִין דָּמָה [טַמֵּא] מִן הַתּוֹרָה אֲבָל עוֹבְדָת כּוֹכְבִּים שְׁעַשְׂאוּהָ כְּנָדָה שְׂהָרִי הָס כּוֹזְבִין אִס נֶחְלַק בְּדָמָה אֲתֵי לְחַלֵּק בָּשָׁל יִשְׂרָאֵל וְדָס טְהָרָה שֶׁל מְצַרַעַת שְׁטַהוּר לְגַמְרִי אִין לְחוּשׁ שְׁלֹא הָקְמִירוּ בַּהּ בִּינוֹן דְּכָבֵר טְבֻלָּה וְדָס טַהוּר הוּא: חֲזוּבוּ טַמֵּא דְעָבְדִי הִיפְכָּא בְּקָרִיו. וא"ת וְאִמַּאי לֹא שְׂרַפִּינוּ הָא שְׂרַפִּינוּ עַל סַפְק רַקוּ דָּעַם הָאָרֶץ שְׂרַפִּינוּ אֶת הָקָדָשׁ (טו:)‏ כָּל שָׂכָן בְּזוּבוּ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִּים וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּבָעַם הָאָרֶץ שׁוֹרְפִין מַשּׁוּם דְאִית בַּהּ דְרָרָא דְטַמְאָה דְאִורֵייתָא אִס הוּא זָב אוּ בּוֹעַל נָדָה אֲבָל עוֹבֵד כּוֹכְבִּים אִין לוּ שׁוּם טַמְאָה דְאִורֵיתָא:

לד.

 עיין משפּט בר מצוה

א מו"י פו"א מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ב מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י:

ג מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:

ד מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב:

ה מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

ו מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

ז מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י:

ח מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

ט מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י:

י מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יז:

יא מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י:

יב מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יז:

יג מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' טז:

יד מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יז:

שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּרַקָּה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה מְטַמֵּא לֹחַ וְאִינוּ מְטַמֵּא יִבֵּשׁ וְהָכִי תְנִי לָהּ בְּהִדְיָא בְּתוּסַפְתָּא דַּעֲדִינֹת דְּנָדָה כָּל זְמַן שְׁלֹא טְבֻלָּה הָרִי הִיא בְּגִדְתָּהּ לְכָל דְּבָרֵיהּ הֵלֶכָךְ רַקָּה וּמִימִי רַגְלִיָּה בְּטַמְאָתָן וּלְקַמֵּן בְּפִרְקָה דָּס הֲנָדָה (נָדָה נו). וְלַפִּינוּ מְקַרְאִי דְאִין רוּיך שֶׁל זָב מְטַמֵּא יִבֵּשׁ וְדָמָה נָמִי אָף עַל גַּב דְּדָס טַהֵר הוּא לְבֵית שְׁמַאי בְּדִאמֵּר בְּגִמְרָא דְּבִיּוּמִי תֵלִיא רַחֲמֵנָא וְהָא מְלוּ וּמַשּׁוּם מַעֲיָן נָמִי לִיכָא לְטַמּוּזִי דְהָא אִין מַתַּעֲגַל וַיּוֹצֵא אֲפִלּוּ הָכִי רַבְּנָן גִּזְרוּ עָלֵיהּ הוֹאִיל וְטַמְאָה הִיא גִּזְרָה לְאַחַר ז' אֲטוּ תוֹךְ ז' וּמִיָּהוּ לֹא גִזְרוּ עָלֵיהּ שְׁיֻטְמֵא לֹחַ וַיִּבֵּשׁ בְּלַפְנֵי ז' דְעָבֹד בַּהּ הִיפְכָּא דְלִידַעוּ דְטַמְאָתָהּ מְדַרְבְּנָן וְלֹא גִסְרוּף עָלֵיהּ תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים. ואַע"ג דְּגַבִּי דָּס עוֹבְדָת כּוֹכְבִּים לֹא אֲמַרִי בֵּית שְׁמַאי הָכִי אֲלֵא מְטַהְרִי לְגַמְרִי וְהִינוּ טַעֲמָא בְּדִאמֵּר בְּגִמְרָא מַשּׁוּם דְחַוְשִׁינוּ דְלָמָא אֲתֵי לְחַלֵּק בָּשָׁל תּוֹרָה וּלְמִימַר מְטַמֵּא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ הָסָם הוּא דְכָּל טַמְאָת עוֹבֵד כּוֹכְבִּים דְרַבְּנָן כְּדִי שְׁלֹא יְהִי יִשְׂרָאֵל רַגִּילִין אֲרַלָן בְּמַשְׁכַּב זָכוּר וּבִינוּ דְטַמְאִי מַגְעָן וְרַקוּן וּמִימִי רַגְלִיָּהוּ וְאִיכָא הִרְחַקָה טוּבָא הֵלֶכָךְ טַהֲרוּ אֶת דָּמָה לְגַמְרִי לְהִיפְכָּא דְלִידַעוּ דְטַמְאָת רַקָּה וּמִימִי רַגְלִיָּה דְרַבְּנָן דְלֹא גִסְרוּף תְּרוּמָה עָלֵיהּ וְלֹא חִלְקוּ דְלָמָא אֲתֵי לְחַלֵּק בָּשָׁל תּוֹרָה אֲבָל הָכֹא אִין כֹּאֵן מְדַרְבְּנָן אֲלֵא דָּס לְבַדוּ שְׁהוּא דָּס טַהֵר הֵלֶכָךְ גִּזְרוּ נְשִׁייר בַּהּ לְהִפְכָּא דְלִיכָא לְמִיחַש דְלָמָא אֲתֵי לְחַלּוּקִי בָּשָׁל תּוֹרָה דְהַכֵּל יוֹדַעִין דְכִינוּ דְעָבְרוּ יָמֵי לְדָתָה דְדָס טַהֵר הוּא: וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים מְטַמֵּא לֹחַ וַיִּבֵּשׁ דְטַמְאָתָן מִן הַתּוֹרָה כָּל זְמַן שְׁלֹא טְבֻלָּה דְקַסְבְּרִי בִיּוּמִי וּטְבִילָה תֵלֵא רַחֲמֵנָא: גַּמ' גִּזְרוּ עָלֵיהּן שְׁיָהוּ בְּזִבּוֹן לְכָל דְּבָרֵיהֶן מַשּׁוּם שְׁלֹא וְהָא תִינוּךְ יִשְׂרָאֵל רַגִּיל אֲרַלָן בְּמַשְׁכַּב זָכוּר: עֲשִׂיתוּ בָּשָׁל תּוֹרָה דְכִינוּ דְלִיכָא הִפְכָּא אֲתֵי לְמַשְׁרַף עֲלֶה תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים: לְטַמֵּא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ בְּקַחְאֲמִרִיתּוֹ: חִלְקָתָ בָּשָׁל תּוֹרָה אֲתֵי לְחַלֵּק בָּדָס יִשְׂרָאֵלִית שְׁהוּא שֶׁל תּוֹרָה וּלְמִימַר דְמְטַמֵּא לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ הֵלֶכָךְ שִׁירָוָה וְלֹא גִזְרוּ בַּהּ שׁוּם טַמְאָה כִּי הִכִּי דְנֶהְיִי הִיפְכָּא לְטַמְאָת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים דְמְדַרְבְּנָן הִיא וְלֹא גִסְרוּף עָלֵיהּ תְּרוּמָה: אִי הָכִי רַקָּה וּמִימִי רַגְלִיָּה נָמִי דְלִגְבִי יִשְׂרָאֵלִית לֹחַ וְלֹא יִבֵּשׁ כִּי מְטַמִּית לְהוּ בַּעוֹבְדָת כּוֹכְבִּים עֲשִׂיתוּ בָּשָׁל תּוֹרָה דְחִי"ל בַּפ' דָּס הֲנָדָה (לְקַמֵּן נָדָה דָּף נד): רַקוּ וַיִּיעוּ מְטַמַּאֲנוּ לַחִין וְלֹא יִבְשִׁין וַיַּעֲבֹד הִפְכָּא בְּרַקָּה דַּעוֹבְדָת כּוֹכְבִּים וּמִימִי רַגְלִיָּה לְטַהֵרן לְגַמְרִי: דָּס לְגַבִּי רוּך לֹא שְׂכִיחַ חֲשִׁיב לִיהּ: זוּבוּ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִּים: טַמֵּא אֲפִלּוּ לְבֵית שְׁמַאי דְמַקְוִילִ בָּדָס הָאֲשֶׁה בְּזוּב שֶׁל זָכָר מוֹדוּ שְׁהֻטָּפָה מְטַמֵּא אַחֲרִים בְּמַגַּע: קָרִיו טַהוּר אֲפִלּוּ לְבֵית הֶלֶל עָבְדִי בַּהּ הִיפְכָּא דְלִידַעוּ דְטַמְאָת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים דְרַבְּנָן דב"ה נָמִי הִפְכָּא בַּעוּ בְּדִאמְרֵינוּ בָּדָס הַעוֹבְדָת כּוֹכְבִּים בְּרַקָּה וּבְמִימִי רַגְלִיָּה וְלֹא טַמְאוּהוּ לֹחַ וַיִּבֵּשׁ בִּישְׂרָאֵלִית נְגַבִּי זָב דְּגַבִּי יִשְׂרָאֵל נָמִי כָּל טַמְאוּתֵינוּ לַחִין וְלֹא יִבְשִׁין אִי לֹא מְטַהְרִי חֲדָא מַנְהִינּוּ לְגַמְרִי לִיכָא הִיפְכָּא: קָרִיו תֵּלִיו בְּמַעֲשֶׂה אִין קָרִי בֹא אֲלֵא ע"י חֲמוּם: עוֹבְדָת כּוֹכְבִּים שְׁפִלְטָה כּו' טַמְאָה הַשְׂכַּבַת זָרַע אֲבָל בַּעוֹבְדָת כּוֹכְבִּים לֹא שְׂרִיכָא בַּהּ טַמְאָה כְּבִהְמָה דַּעֲלָמָא: טַהוּרָה הַטָּפָה אֲלֵא קָרִיו טַהוּר:

עין משפט גור מצורה
א מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו: ב מו"י פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י: ג מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' זי: ד מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

בי קמבעניא לה לאחר ג'. אע"פ שהש"ס קבעו בדברי רב פפא בשבת פָּרָק וְאַפִּילוּ בַּמַּעֲי גוּיָהּ. וְשֶׁל נִכְרִי טְהוּרָה בְּכָל מְקוֹם, וְאַפִּילוּ בַּמַּעֲי יִשְׂרָאֵלִית, חוץ מִמִּי רַגְלִים שָׁבָה. 'וכי תימא, הכי נמי טהורה מדאורייתא, אָבֵל טַמְאָה מְדַרְבְּנָן. אָטוּ מִי רַגְלִיָּהּ מְדַאֲוְרִייתָא מִי מְטַמְאוּ? אֶלָּא שְׁמַע מִינָּה: טְהוּרָה אֶפִּילוּ מְדַרְבְּנָן. שְׁמַע מִינָּה. אָמַר מַר: שְׁכַבְתָּ זָרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל טַמְאָה בְּכָל מְקוֹם, אֶפִּילוּ בַּמַּעֲי גוּיָהּ. תַּפְּשׁוּט דְּבַעֲי רַב פֶּפְא, דְּבַעֲי רַב פֶּפְא: שְׁכַבְתָּ זָרַע שֶׁל יִשְׂרָאֵל בַּמַּעֲי גוּיָהּ מַהוּ? בַּתוּךְ שְׁלֹשָׁה — לֹא קַמִּיבַעֲיָא לִיהּ לָרַב פֶּפְא, כִּי קַמִּיבַעֲיָא לִיהּ — לְאַחַר שְׁלֹשָׁה מְאִי? ^(א)יִשְׂרָאֵל דִּדְיִיגִי בְּמַצּוֹת — חֲבִיל גּוֹפִייהּוּ וּמִסְרִיחַ, גּוֹיִם דְּלֹא דִיִּיגִי בְּמַצּוֹת — לֹא חֲבִיל גּוֹפִייהּוּ וְלֹא מִסְרִיחַ, אוּ דִילְמָא: כִּיּוֹן דְּאָכְלִי שְׁקָצִים וּרְמָשִׁים — חֲבִיל גּוֹפִייהּוּ וּמִסְרִיחַ? תִּיקוּ. ^(ב)דִּם טְהַרְה שֶׁל מְצוֹרַעַת, בֵּית שְׁמַאי כּוּי. מְאִי טַעֲמָא דְּבֵית הַלֵּל? אָמַר רַבִּי יִצְחָק: "לְזַכֵּר" — לְרַבּוֹת מְצוֹרַע לְמַעֲינּוּתֵיו, וְ"לְנִקְבָּהּ" — לְרַבּוֹת מְצוֹרַעַת לְמַעֲינּוּתֶיהּ. מְאִי מַעֲינּוּתֶיהּ? אֵילִימָא שְׁאָר מַעֲינּוּתֶיהּ — מְזַכֵּר נִפְקָא! אֶלָּא לְדַמָּה, לְטַמֵּא דִּם טְהַרְה שְׁלָהּ. וּבֵית שְׁמַאי? נִקְבָּה מְזַכֵּר לֹא אֶתִּיא, דְּאִיכָא לְמִיפְרָה: מָה לְזַכֵּר שְׁכַן טַעוֹן פְּרִיעָה וּפְרִימָה, וְאָסוּר בְּתִשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, תֵּאמְרַּם בְּנִקְבָּה דְּלֹא. ^(ג)וּבֵית הַלֵּל? לְכַתּוּב רַחֲמָנָא בְּנִקְבָּה וְלֹא פַעֲי זָכַר, וְאֵנָּא אֲמִינָא: וּמָה נִקְבָּה, שְׁאִינָּה טַעוּנָה פְּרִיעָה וּפְרִימָה, וְאִינָּה אָסוּרָה בְּתִשְׁמִישׁ הַמִּטָּה — רַבִּי רַחֲמָנָא מַעֲינּוּתֶיהּ, זָכַר — לֹא כָּל שְׁכַן? אִם אֵינּוּ עֲנִין "לְזַכֵּר" — תִּנְהוּ עֲנִין לְנִקְבָּהּ, וְאִם אֵינּוּ עֲנִין לְמַעֲינּוּתֶיהּ — תִּנְהוּ עֲנִין לְדַמָּה, לְטַמֵּא דִּם טְהַרְה שְׁלָהּ. וּבֵית שְׁמַאי? זָכַר מְנִקְבָּה לֹא אֶתִּיא, דְּאִיכָא לְמִיפְרָה: מָה לְנִקְבָּה שְׁכַן מְטַמְאָה מְאוּסָּה, תֵּאמְרַם בְּזָכַר דְּלֹא. וּבֵית הַלֵּל? קְיַימִי בַּמְצוֹרַע, וּפְרָכִי מִיְלֵי דְזָב? וּבֵית שְׁמַאי? שׁוּם טוּמְאָה פְּרָכִי. וְאִיבַעֲיַת אִימָא, אָמַרִי לָהּ בֵּית שְׁמַאי: הֵיא "לְזַכֵּר" מִיבַעֲי לִיהּ, "לְזַכֵּר" — כָּל שֶׁהוּא זָכַר, (הֵיא), כִּי גְדוּל כִּיּוֹן קָטָן. וּבֵית הַלֵּל, נִפְקָא לָהּ מִ"זֹּאת תוֹרַת הַזָּב" — כִּי גְדוּל כִּיּוֹן קָטָן. ^(ד)אָמַר רַב יוֹסֵף: כִּי פִּשְׁיט רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ בָּזָב, פַּעֲי הָכִי: רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה שֶׁל זָב קָטָן מַהוּ שְׁתַּטְמָא בְּמַגַּע? "זֹאת תוֹרַת הַזָּב וְאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שְׁכַבְתָּ זָרַע" אָמַר רַחֲמָנָא. כָּל שֶׁשְׁכַבְתָּ זָרַע שְׁלֹ (מִטַּמְאָה) [מְטַמְאָה] — רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה שְׁלֹ מְטַמְאָה, וְהֵיא כִּיּוֹן דְּשַׁכַּבְתָּ זָרַע שְׁלֹ לֹא מְטַמְאָה — רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה נְמִי לֹא תַטְמָא. אוּ דִילְמָא, כִּיּוֹן דְּאִילוּ אִיהּ חַזִּי תַרְתִּי — מַצְטַרְפָּא, מְטַמְא? "אָמַר רַבָּא: תֵּא שְׁמַע, "זֹאת תוֹרַת הַזָּב" — כִּיּוֹן גְּדוּל כִּיּוֹן קָטָן, מָה גְּדוּל — רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה שְׁלֹ מְטַמְאָה, אַף קָטָן — רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה נְמִי מְטַמְאָה. פַּעֲי רַב יוֹסֵף: רְאִיָּיה רֵאשׁוּנָה שֶׁל מְצוֹרַע מַהוּ שְׁתַּטְמָא בְּמִשָּׂא? מְקוֹם זִיכָּה מַעֲיָן הוּא וּמְטַמָּא, אוּ דִילְמָא לָאו מַעֲיָן הוּא? אָמַר רַבָּא: תֵּא שְׁמַע, "זוּבּוּ טַמָּא הוּא" — לִימַד עַל הַזָּב שֶׁהוּא טַמָּא. בְּמַאי? אֵילִימָא בָּזָב גְּרִידָא

לְאַחֲרִים

מרבין לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות בתיבי והזב את זובו וראשון של זב על גדול נפקא לן מהאי קרא זאת תורת הזב דהינו קדא רחיה קדא זיבה בתיב בקרא (ויקרא ט"ו:ל"ב) ואשר תצא ממנו שכבת זרע אתקש רחיה ראשונה לקרי אכל דקטן מאי מי אמרין כון דלקרי אתקש לא משפכת לה אלא בגדול דחיתה בקרי אכל קטן דחיתה בקרי רחיה ראשונה. או דלמא כיון דחילו חזי קטן רחיה חסריתי מצטרפת לקמינתא טמאת שבעה כדיון זב בעל שתי ראיות: מטמא נמי בשל גדול טמאת ערב בקרי: רחיה ראשונה של מצרע מהו שתטמא במשא של איש טהור לא תבועי לך דנחאי לא מטמא במשא דאתקש לקרי וקרי לא מטמא במשא בדתנן בפ"ק דמסכת פליס ופניה נמי לא תבועי לך דאפלוג בחדס טהור מטמיא במשא בקדאמר לקמן בפסק דם הנדה (נדה דף נה.) זוב מטמא במשא ויליף לה מחזבו טמא הוא וההוא בקריאה שניה בתיב דמנה הכתוב שנים קב בעל שתי ראיות זב גמור הוא לטמאה אלא שאין טעון קרבן כי תביעי לן ראשונה דבחדס דעלמא לא מטמיא אלא במגע הכא במצורע מאי מקום זיבה מעין הוא ומטמא, או דילמא לאו מעין הוא? אמר רבא: תא שמע, "זובו טמא הוא" — לימד על הזוב שהוא טמא. במאי? אילימא בזב גרידא

בנות כותים פרק רביעי נדה

ואפי' במעי עובדת כוכבים טאס תפלטנו על הדגד תטמאנו: חזן ממימי

רגליה שפה דאי פתיכי במימי רגליה טמאים בדאמרין לעיל נזרו עליהם פיהו כזבים אכל קריו טהור בדאמרין עבדו פה רבנן דיכרא: כי מבטיא ליה לאחר ג' דלגבי ישראליית טהורה בדאמר במסכת שבת בפסק ר"ע: דדגיי ורחיס וסרדים במצות ומתוך דאגתן מתחממין: חביל חס: שאר מעינוותיה כגון רקה ומימי רגליה דאתו מעב דכתיב פה (ויקרא ט"ו:ח') וכי ורק הזב ומנה נפקי שאר מעינות: מעבר נפקא כיון דאתרבי מצרע למעינותיו אתרבי מצרעת לכל מעינוותיה דאזכא דכונתיהו בזכר: אלא למה דחיתה בזכר: ואסור בתשמיש המטה בשבעת ימי סבירו דכתיב וישב מחוץ לחלו ואין חלו אלא אשתו שנאמר (דברים ה:כ"ו) שוכו לבס לחלוכם: תאמר בנקבה מצרעת דחיתה בכל היי. בכריתות דף בפסק ד' מחסריי בפרה (כריתות דף ח:) איש פורע ופורס ואין אשה פורעת ופורמת ונבי תשמיש נמי מחוץ לחלו בתיב ולא מחוץ לחלה הלכך לא אתיא מעבר ואצטריך לנקבה לנופה ולעולם לשאר מעינות ומסיכא דנפקי שאר מעינות ליכא למימר דולפינן להם דשאר מעינות ילפינן מרוק מה רח שמתעגל ויוצא הוא מתאסף תחלה יחד ואחר כך יוצא וקם לאו מתעגל ויוצא הוא: ואם אינו ענין לשאר מעינוותיה דנפקי מלנקבה: שכן מטמאה באלס לגבי זיבה: ופרכי מלי דזב בתמיה: ה"ג ואי בשעת אימא אמרי לך ב"ש האי לזכר מבועי לה כל שהוא זכר כו' ול"ג נקבה כל שהיא נקבה כו' דא"כ מעינות למצורע מנא להו אלא לנקבה לרבות מצרעת למעינותיה ויליף זכר מנקבה למעינות והאי לזכר דמישר להו לב"ה דרשי ליה ב"ש לזב קטן שטמא בזיבה כן יומו ולא נפקא להו מאיש איש דסבירא להו דברה תורה כלשון בני אדם ותינתק קטנה נפקא להו מאשה ואשה כדלפינן בריש פקקא ואישר להו לנקבה דהכא לרבות מצרעת למעינותיה וב"ה נמי לא דרשי איש איש מיהו נפקא להו מחאת תורת הזב כיון גדול כיון קטן מטמא בזיבה: כי פשיט כי דריש: מהו שתטמא שניה לא מבטיא לן דהא

מרבין לה מלזכר כל שהוא זכר והתם תרתי ראיות בתיבי והזב את זובו וראשון של זב על גדול נפקא לן מהאי קרא זאת תורת הזב דהינו קדא רחיה קדא זיבה בתיב בקרא (ויקרא ט"ו:ל"ב) ואשר תצא ממנו שכבת זרע אתקש רחיה ראשונה לקרי אכל דקטן מאי מי אמרין כון דלקרי אתקש לא משפכת לה אלא בגדול דחיתה בקרי אכל קטן דחיתה בקרי רחיה ראשונה. או דלמא כיון דחילו חזי קטן רחיה חסריתי מצטרפת לקמינתא טמאת שבעה כדיון זב בעל שתי ראיות: מטמא נמי בשל גדול טמאת ערב בקרי: רחיה ראשונה של מצרע מהו שתטמא במשא של איש טהור לא תבועי לך דנחאי לא מטמא במשא דאתקש לקרי וקרי לא מטמא במשא בדתנן בפ"ק דמסכת פליס ופניה נמי לא תבועי לך דאפלוג בחדס טהור מטמיא במשא בקדאמר לקמן בפסק דם הנדה (נדה דף נה.) זוב מטמא במשא ויליף לה מחזבו טמא הוא וההוא בקריאה שניה בתיב דמנה הכתוב שנים קב בעל שתי ראיות זב גמור הוא לטמאה אלא שאין טעון קרבן כי תביעי לן ראשונה דבחדס דעלמא לא מטמיא אלא במגע הכא במצורע מאי מקום זיבה מעין הוא ואתרבי מלזכר לרבות מצרע למעינותיו ומעינות מטמאו במשא בקדאמר בפסק דם הנדה (לקמן נדה דף נה:) וכי ורק הזב בטהור במה שצדי טהור: או לאו מעין הוא והויא בשאר רחיה ראשונה של כל אדם דבמגע מטמיא: זובו טמא הינו רחיה שניה שהרי מנה הכתוב שנים זב מבשרו זובו טמא: למד על הזוב שהוא טמא ואמר בדם הנדה (שם דף נה.) דהאי קרא לרבות למגע לא אצטריך דלא גרע משכבת זרע אלא למשא: אלימא בזב גרידא דלאו מצרע למה לי קרא לנפיה עצמה בפטיא:

מסורת הש"ס

א שבת פו:

ב לעיל כח:

ג פסחים כד.

ד תוספתא מקוואות

תורה אור השלם
והנה בנדתה והזב את־זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישבב עם־טמאה [ויקרא טו, לג] והצוה אשר־בו הנזע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל־שפם יעטה וטמא טמא יקרא [ויקרא יג, מה] זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת־זרע לטמאה־בה [ויקרא טו, לב]

דברי אל־גני ישראל ואמרתם אלהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא [ויקרא טו, כב]

מסורת הש"ס
א לקמן נה. ב משנה זבים
גליון הש"ס

גמ' ואקשיה רחמנא מצורע. ע' פסחים סי ע"ב תד"ה שכן: שם רבנן לא דרשי אתים. ע"ל לו ע"א תד"ה נקטינו: שם הזב חדא. לקמן נה ע"ב ונויר סה ע"ב:

תוס' ד"ה אף וכו' תימה א"כ לעיל. וכן תמה הר"ן והניחה בתמיה ואני בער ולא אדע מקום לקושיא זו הא י"ל דהכי אמר אבוי דהו ודאי הדיון דמטמא דאף אם לאו מעין הוא א"א לומר דאינו מטמא דהא אקשיה רחמנא מצורע לזב גמור וא"כ מוכח עכ"פ דמטמא ובאמת יחי' מוכח מדס"ל לב"ה דזכר אייתר מוכח דמקום זיבה מעין הוא ולא צריך קרא:

תורה אור השלם
והמשלש את־השעיר לעזאזל ויכבש בגדיו ורסץ את־בשרו בפנים ואחר־כן יבוא אל־הפחנה [ויקרא טו, כו]

זאת תורת הזב ואשר תצא ממנו שכבת־זרע לקטמאת־בה [ויקרא טו, לב]

דברו אל־בני ישׂראל ואמרתם אליהם איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא [ויקרא טו, ב]

והזנה בנתה והזב את־זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישקב עם־טמאה [ויקרא טו, לג]

לְאַחֲרֵים גֹּרֵם טְמֵאָה בְּלוּמֵר טָפֵה זֶה גִּזְרֵמַת לְבַעֲלָה שְׁמִטְמֵא בְּמִשְׁאֵל בְּדַכְתִּיב (ויקרא טו) וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲטִּיּוֹ וְאוֹקִמִינוּ בְּעֵלְיוֹנֹה שֶׁל זָב הִיא עֲצֻמָּה לֹא כָּל שָׂפָן: אֲלֹא בְּזָב מְצָרַע אֲצֻרִיךְ דָּלֵא אִתִּי בָּקָל וְחִמֵּר דָּלֵא גִרְמָה לֹו טְמֵאָה שְׂהָרִי מַחֲמַת נִגְעֹו הִיָּה מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵל וְאִפִּילוּ בְּאֶהָל: וּמִדְּאֲצֻרִיךְ קָרָא לְרִבּוּיִי לְשָׁנִיָּה שׁ"מ בְּרֹאשׁוֹנָה דָּלֵאוּ מַעֲיָן הוּא דְאִי מַעֲיָן הוּא רֹאשׁוֹנָה מְטֵמֵאָה שְׁנִיָּה לֹא כָּל שָׂפָן: לְעוֹלָם אִימָא לָךְ בְּזָב גְּרִידֵא דְאִי בְּמַצְרַע לֹא אֲצֻרִיךְ קָרָא לְרִבּוּיִי דְאִפִּילוּ רֹאשׁוֹנָה מְטֵמֵא מִשּׁוּם מַעֲיָן: וְדִקְאֻמְרַת כּו' שְׁעִיר הַמִּשְׁלַח יוֹכִיחַ שְׂגֹרֵם טְמֵאָה לְמַשְׁלַח בְּדַכְתִּיב (ויקרא ט"ז:ז"ו) וְהַמִּשְׁלַח אֶת הַשְּׁעִיר וְגו' וְהוּא עֲצֻמו טְהוֹר שְׁאִין בְּהֵמָה מְטֵמֵאָה מַחֲיִים: מֵאִי תִּבְשְׁעִי לִיָּה לָרֵב יוֹסֵף: הָא אִיְהוּ אִמֵּר כּו' בִּין קָטָן בִּין גָּדוֹל לְיִזְבֵּה וְלֹא אֲצֻרִיךְ וְהָזָב אֶת זֹוּבוֹ לְזָכֵר לְרִבּוֹת קָטָן דְּהָא מִזֵּאת תּוֹרַת הָזָב נִפְקָא וְאִיתֵּר לְזָכֵר לְרִבּוֹת מְצָרַע: וְאִתְּפַשׁ מְצָרַע לְזָב גְּמוּר בַּעַל שְׁתִּי רֵאִיוֹת דְּהָא בְּהֵאִי קָרָא דְּהִיקָשָׁא דְּמַצְרַע תַּרְתִּי בְּתִיבִי וְהָזָב אֶת זֹוּבוֹ דְּהִי שְׁתִּים וּבְתִיב בַּהּ לְזָכֵר לְרִבּוֹת מְצָרַע בְּדִין זָב גְּמוּר מַה זָב גְּמוּר זֹוּבוֹ מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵל אֵף מְצָרַע זֹוּבוֹ מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵל וְאִפִּילוּ רֹאשׁוֹנָה בְּבִשְׁמֵאֵל אִי מַפִּיק לִיָּה הִיא לְזָכֵר לְזָב קָטָן וְיִלִּיף מְצָרַע זָכֵר מִמְצָרַעַת נִבְכָּה אִיכָּא לְמַבְשִׁי רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה מַהוּ מִי הָיִי מִתַּעֲגָל וְיוֹצֵא וּמִתַּרְבִּי עַם שְׂאֵר מַעֲיִנוֹת אוֹ לֹאוּ בְּנִקְבָּה לִיכָּא זֹוּב לְבֹן לְמַלְפָּה מְהִיקָשָׁא דְּזָב גְּמוּר אִי לֹאוּ מַעֲיָן הָיִי אֲבָל הַשְׁתָּא דְּמַצְרַע זָכֵר אִתְּפַשׁ לְזָב גְּמוּר לֹא צֻרִיךְ תּוֹ לְמַבְשִׁי: וְאִית דְּמַפְרָשִׁי בְּעִיֵּא דַּרְב יוֹסֵף דְּהִי רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שֶׁל מְצָרַע מַהוּ שְׁטַטְמֵא בְּמִשְׁאֵל בְּזָב גְּרִידֵא לֹא תַבְשִׁי לָךְ דְּנֻדְאִי מְטֵמֵא בְּדֹאמֵר לְקַמָּן לַמֵּד עַל הַזֹּבב שֶׁהוּא טֹמֵא וּמוֹקִמִינוּ בְּדָם הַגָּדֵה דִּקְרָא לְמִשָּׁא אֶתָּא כִּי תַבְשִׁי לָךְ בְּמַצְרַע דְּאִיכָּא לְמִימֵר בְּזָב גְּרִידֵא הוּא דְּמִטְמֵא מִשּׁוּם גִּזְרֵמַת לֹו טְמֵאָה אֲבָל בְּמַצְרַע בְּכָר טֹמֵא הוּא וְאִנִּיָּה גִזְרֵמַת לֹו טְמֵאָה לֹא מְטֵמֵאִי הַטָּפֵה אִי לֹא אִמְרִינוּ מַעֲיָן הוּא בְּרַקוּ אוּ מִימִי רַגְלֵיו מֵאִי מַעֲיָן הוּא אוּ לֹא. לַמֵּד עַל הַזֹּבב וּמוֹקִמִינוּ לֵה בְּרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה וְהָכִי מִשְׁמַע כִּי יִהְיֶה זָב מַבְשָׁרוֹ אוֹתוֹ הָזָב טֹמֵא. לְאַחֲרֵים לְבַעֲלָה. וּמִדְּאֲצֻרִיךְ לְרִבּוּיִי לְרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שׁ"מ לֹאוּ מַעֲיָן הוּא. וְשַׁבֹּשׁ

הוּא מַפְגֵּי בַּמָּה תְּשׁוּבוֹת חֲדָא דְּקָא פְּשִׁיט לִיָּה מְקוֹם יִזְבֵּה לֹאוּ מַעֲיָן הוּא וְהָא לְמִשָּׁא רִבִּיָּה קָרָא בְּדֹאמֵר בְּדָם הַגָּדֵה מַה לִּי מַעֲיָן וּמַה לִּי לֹאוּ מַעֲיָן וְעוֹד מִי אִיכָּא לְאוֹקִמִי לְהֵאִי קָרָא בְּרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה וְהָא מִהֲכָא נִפְקָא לָן בְּכָל דּוּכְתִּי מְנַה הַבְּתוּב שְׁתִּים וּקְרָאוּ טֹמֵא וְעוֹד מִי אֲכָא לְמִימֵר בְּרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה בְּזָב גְּרִידֵא לְאַחֲרֵים גֹּרֵם טְמֵאָת מִשָּׁא הָא זָב בַּעַל רֵאִיָּה אַחַת אִינוּ אֲלֵא בְּרוּחָה קְרִי בְּדֹאמֵר בְּכַמָּה מְקוּמוֹת שְׁתִּים לְטַמְאָת יִזְבֵּה וְשֶׁלֵּש לְקַרְבָּן וְעוֹד רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה הָא אֲחֻשָּׁיָה לְעִיל לְקָרִי וְקָרִי לֹא מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵל וּמִשּׁוּם שְׂבָתוּב בְּסַפְרִים מִדְּאֲצֻרִיךְ קָרָא בְּרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה מְפַרְשִׁי לִיָּה כְּכִי וְלֹאוּ מַעֲיָן וְעוֹד מִי זֹוּבוֹ בְּמִשָּׁא אֲכָל זָב בַּעַל רֵאִיָּה אַחַת לֹא: מְטֵמֵא בְּאַנָּם אוֹתָה טְמֵאָה קָלָה הֶאֱמוּרָה בַּהּ מַנַּע וְטַמְאָת עָרֵב בְּהָרִי וְלִהְצַטְרַף לְשָׁנִיָּה לְטַמֵּא כּזָב גְּמוּר וְהָא דְּכַתִּיב מַבְשָׁרוֹ וְלֹא מַחֲמַת אָנָּסוּ עַל בְּרַחֲךְ אֶרֶאִיָּה שְׁנִיָּה דְּכַתִּיב בְּתַרָּה קִיָּי וְלֹא אֶרֶאֱשׁוֹנָה דְּהָא אִתְּפַשׁ לְשַׁכְבַּת זָרַע וְשַׁכְבַּת זָרַע כָּל עֲצֻמוֹ מַחֲמַת אָנָּס חֲמוּם בָּא: בּוֹדִיקִין אוֹתוֹ בְּשַׁבְעָה דְּרָכִים בְּמֵאֲכָל בְּמַשְׁתָּה בְּקַפִּיצָה וּבְמִשְׁאוּי כּו': מֵאִי לֹאוּ לְטַמָּאָה דְאִי בְּאַנָּם הוּא הָיִי טְהוֹר לְגַמְרִי: לֹא לְקַרְבָּן דְּאִי חֲמִייתָא בְּאַנָּם לֹא מַצְטַרְפָּא לְשֶׁלֵּש לְחִיבֵי קַרְבָּן: אִיְלִימָא לְקַרְבָּן אֲבָל לְטַמָּאָה הֶאֱמוּרָה בּוּ דְּהִינוּ טְמֵאָה חֲמוּרָה לֹא בְשִׁי בְּדִיקָה: קָרִי בָּאן מַבְשָׁרוֹ וְהָיִי מַבְשָׁרוֹ וְהָיִי מַבְשָׁרוֹ בְּקָרָא דְּשִׁרִי רֵאִיוֹת בְּתִיב: אֶתִּים וְהָזָב אֶת זֹוּבוֹ לְזָכֵר וְלִנְקָבָה (ויקרא ט"ו:ל"ג): זָב חֲדָא זֹוּבוֹ תַּרְתִּי לְזָכֵר בְּלוּמֵר עַד בָּאן יֵשׁ לוֹ דִּין זָכֵר שְׁאִינוּ מְטֵמֵא בְּאַנָּם מִפְּאֹן וְאִילָךְ דְּהִינוּ שְׁלִישִׁית לְנִקְבָּה בְּתִיב בְּלוּמֵר יֵשׁ לוֹ דִּין נִקְבָּה שְׁמִטְמֵאָה בְּאַנָּם בְּדִילִיפִינוּ בְּפַרְקִין (לְקַמָּן נִגְדֵה דָף לו'): מִפִּי חֹזֵב זָב וְאִיְהִי גְמִי מִיתָא לִיָּה לִיזִי קַרְבָּן: בְּרַב־יַעֲיִית אִז אֲחֻשָּׁיָה רַחֲמֵיָה לְנִקְבָּה דְאִפִּילוּ בְּאַנָּם. וְלֹא לְעִנּוּ טְמֵאָה דְּהָא מִפִּי חֲזִיָּא תַּרְתִּי אֲטַמִּי לִיָּה וְלִקְרָבָן גְּמִי לֹא דְמַשְׁלָשָׁה אַחִיב לִיָּה אֲלֵא לְסַתְרָה בְּגוֹן דְּפִסָּךְ וְהַתְּחִיל לְסַפֵּר שְׂבָעָה נְקִיִּים וְרָחַה רֵאִיָּה רַב־יַעֲיִית אֲפִילוּ בְּאַנָּם סוּתַר: וְהֵלֵא זָב בְּכָלֵל בַּעַל קָרִי הִיָּה דְּמַפְרָשׁ לְקַמָּה וְאִזְלוּ דְאִתְּפַשׁוּ לְשַׁכְבַּת זָרַע: וְלַמָּה יֵצֵא בְּפִרְשְׁתָּא זְבִין לְהַבְתָּב לַעֲצֻמוֹ: לְהַקֵּל עֲלָיו שְׁלֹא יִטְמֵא בְּאַנָּם קָרִי מְטֵמֵא בְּאַנָּם:

בנות כותים פרק רביעי נדה

לְאַחֲרֵים גֹּרֵם טְמֵאָה בְּלוּמֵר טָפֵה זֶה גִּזְרֵמַת לְבַעֲלָה שְׁמִטְמֵא בְּמִשְׁאֵל בְּדַכְתִּיב

לְאַחֲרֵים גֹּרֵם טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שָׂפָן? אֲלֵא פְּשִׁיטָא בְּזָב מַצְרַע, וּמִדְּאִיצְטְרִיךְ קָרָא לְרִבּוּיִי בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה, שְׁמַע מִינָּה: מְקוֹם זִיבָה לֹאוּ מַעֲיָן הוּא. ^(כ)אָמַר לִיָּה רַב יְהוּדָה מְדַסְקַרְתָּא לְרַבָּא: מַמְאִי? דִּילְקָמָא לְעוֹלָם אִימָא לָךְ בְּזָב גְּרִידֵא, וּדְקֹאמְרַת לְאַחֲרִים גֹּרֵם טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שָׂפָן — שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח יוֹכִיחַ, שְׂגוּרָם טוּמְאָה לְאַחֲרִים, וְהוּא עֲצֻמו טְהוֹר! אָמַר אַבְיִי: מֵאִי תַבְשִׁי לִיָּה, וְהָא הוּא דְאָמַר ״זֹאת תּוֹרַת הַזָּב״ — בִּין גָּדוֹל בִּין קָטָן, וְכִין דְּנִפְקָא לִיָּה מִהֶתָּם, אִייתֵר לִיָּה ״לְזָכֵר״ לְרִבּוֹת מַצְרַע לְמַעֲיָנוֹתִיו, (נִקְבָּה) ״וְלִנְקָבָה״] לְרִבּוֹת מַצְוֹרַעַת לְמַעֲיָנוֹתֶיהָ. ״וְאֲקֻשִּׁיָּה רַחֲמָנָא מַצְוֹרַע לְזָב גְּמוּר — מַה זָב גְּמוּר מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵא, אֵף רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שְׁל מַצְוֹרַע מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵא. ״אָמַר רַב הוּנָא: רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שְׁל זָב מְטֵמֵאָה בְּאוּנָס, שְׁנֹאמֵר: ״זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וְאֲשֶׁר תִּצָּא מִמֶּנּוּ שְׁכַבַת זָרַע״, מַה שְׁכַבַת זָרַע מְטֵמֵא בְּאוּנָס, אֵף רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שְׁל זָב מְטֵמֵאָה בְּאוּנָס. ^(כא)תָּא שְׁמַע: רָאָה רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה — בּוֹדִיקִין אוֹתוֹ. מֵאִי לֹאוּ לְטוּמְאָה? לֹא, לְקַרְבָּן. תָּא שְׁמַע: בְּשָׁנִיָּה בּוֹדִיקִין אוֹתוֹ. לְמֵאִי? אִילִימָא לְקַרְבָּן, אֲבָל לְטוּמְאָה לֹא? אֲקָרִי כָּאן ״מַבְשָׁרוֹ״ וְלֹא מַחֲמַת אוּנָס! אֲלֵא לֹאוּ לְטוּמְאָה, וּמְדִסִּיפָא לְטוּמְאָה — רִישָׁא נְמִי לְטוּמְאָה? מִיַּדִּי אִירָבָּא? הָא בְּדֹאִיתָא, וְהָא בְּדֹאִיתָא. תָּא שְׁמַע: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר, אֵף בְּשָׁלִישִׁי בּוֹדִיקִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַקָּרְבָן, מִכָּלֵל דְּתַנָּא קַמָּא מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה קֹאמְר! לֹא, דְּכוּלִּי עֲלִמָא לְקַרְבָן, וְהָכָא בִ״אַתִּים״ קָא מִיפְּלִגִּי: רַבְּנָן לֹא דְרָשִׁי ״אַתִּים״, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּרִישׁ ״אַתִּים״. רַבְּנָן לֹא דְרָשִׁי ״אַתִּים״: ״הַזָּב״ — חֲדָא, ״זוּבוֹ״ — תַּרְתִּי, ״לְזָכֵר״ — בְּשָׁלִישִׁי אֲקֻשִּׁיָּה רַחֲמָנָא לְנִקְבָּה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּרִישׁ ״אַתִּים״: ״הַזָּב״ — חֲדָא, ״אַת״ — תַּרְתִּי, ״זוּבוֹ״ — תַּלְת, בְּרַב־יַעֲיִי אֲקֻשִּׁיָּה רַחֲמָנָא לְנִקְבָּה. תָּא שְׁמַע: רַבִּי יִצְחָק אוֹמַר, וְהֵלֵא זָב בְּכָלֵל בַּעַל קָרִי הִזָּה, וְלַמָּה יֵצֵא — לְהַקֵּל עֲלָיו וּלְהַחֲמִיר עֲלָיו; לְהַקֵּל עֲלָיו — שְׁאִין מְטֵמֵא בְּאוּנָס, וּלְהַחֲמִיר עֲלָיו —

שְׁהוּא

אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲטִּיּוֹ וְאוֹקִמִינוּ לִיָּה בְּעֵלְיוֹנֹה שֶׁל זָב וְאִין נִרְחָה דְּעֵלְיוֹנֹה שֶׁל זָב אִינוּ קְרוֹי מִשָּׁא וְאִינוּ מְטֵמֵא אֲלֵא אֲכָלִין וּמִשְׁקִין וְעוֹד דְּבִזּוּב כִּי הִיא גּוֹנָא לֹא אֲשַׁכַּחן אֲלֵא בְּשֶׁהַטָּפֵה בְּכַף מֵאֲזִינָם וּבְכַרְעָה לְכַף שְׁנִיָּה לְבֹן נִרְחָה לְפִרְשׁ לְזָב עֲצֻמוֹ גֹּרֵם טְמֵאָת מִשָּׁא שֶׁהַנוֹשֵׂא הָזָב טֵמֵא הַנוֹשֵׂא הַזֹּב לֹא כָּל שָׂפָן דְּטֵמֵא וּבְשָׂאֵר טְמֵאוֹת דְּלֹאוּ מִשָּׁא בְּגוֹן מַשְׂבָּב וּמוֹשָׁב אִין לְפִרְשׁ דְּהָא לְמוֹצְרַע גְּמִי גֹרֵם טְמֵאָה דְאִילוּ מְצָרַע גְּרִידֵא אִינוּ עוֹשֶׂה מַשְׂבָּב וּמוֹשָׁב אֲלֵא לְטֵמֵא אֲכָלִין וּמִשְׁקִין בְּדַפְרִשִׁית בְּצִרְק אִלוּ דְּבָרִים (פְּסָחִים סג). וְאִם זָב הוּא מְטֵמֵא מַשְׂבָּבוֹ אֲדָם וּבְגָדִים: לְעוֹלָם אִימָא לָךְ בְּזָב גְּרִידֵא. תַּמָּה דְּמַכָּל מְקוֹם תַּפְשׁוּט דְּלֹאוּ מַעֲיָן הוּא דְאִי מַעֲיָן הוּא לְמַה לִּי קָרָא לְטַמֵּא בְּזוּב דְּהָא מִיַּד שְׂרָחָה מַשְׁהוּ שֶׁל רֵאִיָּה שְׁנִיָּה מִיַּד נַעֲשֶׂה זָב לִמְ"ד זֹוּב מְטֵמֵא בְּמַשְׁהוּ דָּלֵא בְּעִי בְּחֻתִּימַת כִּי הֶאֱמָה וּמַשְׁהוּ שְׁנִי לְטֵמֵא בְּדִין מַעֲיָן דְאִי אֲבַשָּׁר לְטָפֵה שְׁלֹא תַתְּחַלֵּק שְׁנִי מַשְׁהוּוִין וְשִׁמָּא כְּמוֹ מַשְׁהוּוֹ רֹאשׁוֹן שְׂבִי נַעֲשֶׂה זָב אִינוּ מְטֵמֵא בְּמִשָּׁא הוּא הִדִּין כָּל מַה שְׁנִקְרָא רֵאִיָּה אַחַת דְּהִינוּ כְּמוֹ גְּרִיין לְשִׁילָה (זָבִים פ"א מ"ה) דָּלֵא מְטֵמֵא בְּמִשָּׁא אַע"ג דְּרַקוּ וּמִימִי רַגְלֵיו טַמְאִין מִיַּד אַחֵר רֵאִית זֹוּב מַשְׁהוּ רֹאשׁוֹן: אֵף רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שֶׁל מְצָרַע מְטֵמֵאָה בְּמִשָּׁא. תַּמָּה אִם כּוֹן לְעִיל מַנְלָה לְאוֹקוּמִי קָרָא בְּדָם טְהָרָה שֶׁל מְצָרַעַת הָא אֲצֻרִיךְ קָרָא לְכַדְקָבָא: מֵאִי לֹאוּ לְטַמָּאָה. וּא"ת מֵאִי קִשְׁיֵא דִילְקָמָא הָא דְאָמַר רַב הוּנָא מְטֵמֵא בְּאַנָּס הִינוּ טְמֵאָת עָרֵב בְּבַעַל קָרִי וְהָכָא מִיַּרִּי לִהְצַטְרַף לְשָׁנִיָּה לְטֵמֵא טְמֵאָה חֲמוּרָה לְעֻשְׁתוֹת זָב וְהָיִי הַשְׁתָּא שְׁפִיר רִישָׁא דְּמִיָּא דְּסִיפָא וּי"ל מְדָלֵא נִקְט הַרְוָחָה רֵאִיָּה אַחַת שֶׁל יִזְבֵּה אֲלֵא נִקְט רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה שֶׁל זָב מַשְׁמַע דְאִזְרִי בְּאוֹתוֹ שְׂרָחָה שְׁתִּי רֵאִיוֹת וְהַרֹאשׁוֹנָה הִיתָה בְּאַנָּס כּזָב אִינוּ קְרוֹי עַד שֶׁיִּרְחָה שְׁתִּי רֵאִיוֹת וְיִלִּיף מְהִיקָשָׁא דְּזֹאת תּוֹרַת דְאִזְרִי בְּזָב גְּמוּר וּמִקִּישׁ רֹאשׁוֹנָה שֶׁל הַשְׁתִּים לְשַׁכְבַּת זָרַע: מַכָּלֵל דְּתַנָּא קַמָּא לְטַמָּאָה. לֹאוּ מִן הַלָּשׁוֹן מַדְקָק מִדְּאֲצֻרִיךְ ר' אֱלִיעֶזֶר לְהַפִּיר קַרְבָן מַכָּלֵל דַּת"ק אִזְרִי לְטַמְאָה דַּא"כ לֹא הִנֵּה מַשְׁנִי מִיַּדִּי אֲלֵא הָכִי זִיק מַכָּלֵל דְּתַנָּא קַמָּא לֹא מַצְרִיךְ בְּדִיקָה מִשּׁוּם קַרְבָן אֲלֵא מִשּׁוּם טְמֵאָה דְאִי מִשּׁוּם קַרְבָן הִנֵּה לִיָּה לְאַצְרוּכִי גְמִי בְּדִיקָה בְּשִׁלִּישִׁ

בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְקָשָׁה דְּהָא בְּלֹאוּ מַלְתָּה דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיִה מַצִּי לְמַפְרָךְ מַדְקַתִּי בְּמַס' זָבִים (פָּרָק ב' מ"ב) בְּהִקְיָא בְּמַלְתָּה דְּרַבְּנָן גּוּפִיָּהוּ בְּשִׁלִּישִׁי אִין בּוֹדִיקִין אוֹתוֹ וְשִׁמָּא מִתִּיַּי מַרְבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם דְּבִשִׁי לְפִרְוִשִׁי בְּמֵאִי פְּלִיגִי:

גְּרִידֵא לְאַחֲרֵים גֹּרֵם טְמֵאָת מִשָּׁא הָא זָב בַּעַל רֵאִיָּה אַחַת אִינוּ אֲלֵא בְּרוּחָה קְרִי בְּדֹאמֵר בְּכַמָּה מְקוּמוֹת שְׁתִּים לְטַמְאָת יִזְבֵּה וְשֶׁלֵּש לְקַרְבָּן וְעוֹד רֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה הָא אֲחֻשָּׁיָה לְעִיל לְקָרִי וְקָרִי לֹא מְטֵמֵא בְּמִשְׁאֵל וּמִשּׁוּם שְׂבָתוּב בְּסַפְרִים מִדְּאֲצֻרִיךְ קָרָא בְּרֵאִיָּה רֹאשׁוֹנָה מְפַרְשִׁי לִיָּה כְּכִי וְלֹאוּ מַעֲיָן וְעוֹד מִי זֹוּבוֹ בְּמִשָּׁא אֲכָל זָב בַּעַל רֵאִיָּה אַחַת לֹא: מְטֵמֵא בְּאַנָּם אוֹתָה טְמֵאָה קָלָה הֶאֱמוּרָה בַּהּ מַנַּע וְטַמְאָת עָרֵב בְּהָרִי וְלִהְצַטְרַף לְשָׁנִיָּה לְטַמֵּא כּזָב גְּמוּר וְהָא דְּכַתִּיב מַבְשָׁרוֹ וְלֹא מַחֲמַת אָנָּסוּ עַל בְּרַ

לה:

 עין משפט גור מצוה

א מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה הל' א:

ב סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג:

ג מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

ד מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

ה מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

ו סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג:

ז מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

ח מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

ט מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

י סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג:

יא מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' א:

יב מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

יג מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב:

יד מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

טו מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

טז מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

יז מו"י פז' מהל' איסורי ביאה הל' ו:

אי אתם מודים בנדה. תמה מאי קסברי כדמקדר להו בית שמאי וי"ל דמיתי משום דאתקש לדה לנדה דכתיב כימי נדת דותה וכתוב וטמאה שבועים כנדתה: אכא ביניהו שופעת מתוך שבעה כו'. אכא ביניהו טובא כל הני דפריך בסקמוך אלא דפשוט יותר נקט: בשופעת. ושתאא אפי' בטבילה וטמאו בית הלל לח ויבש ומתניתין דנקט ולא טבילה משום בית שמאי וא"ת דבעדיית קתני הך דיולדת גבי קלי בית שמאי וסמרי בית הלל הלא בשופעת מתוך מ' (למה) הוו בית הלל להלא וי"ל דכי אתשיל בתחלת לדה אתשיל: אי בשופעת למאי אצטריך. וא"ת מכל מקום משום בית שמאי אצטריך. כדמשני ומאי סלקא דעתה דמקשה דא לרב גמי לא אצטריך. סיפא אלא לאשמועינן דמודו בית שמאי דמטמא לח ויבש משום קלא ספרה ויש לומר דלרב אצטריך לאשמועינן דמודו בית שמאי ביולדת בזוב משום דמעין אחד הא דאי דקסברי ב' מעינות הן ואפילו ביולדת בזוב מטריין ובית הלל סברי דמעין אחד הא לכך אצטריך. סיפא אלא לגוי דמוקי רישא בשופעת וסברי ב"ש מעין אחד הא סיפא מאי קא משמע לו:

בית הלל דקמיתו מנדה דפשיטא

שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב. אימת? אֵילִימָא בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה — הֵיכָא הוּהּ בְּכֻלָּל בַּעַל קָרִי? אֵלָא פְּשִׁיטָא בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה, וְקִתְּנִי לְהִקְל עָלָיו שְׂאִינוּ מְטַמֵּא בְּאוֹנָס! וְתִסְבְּרָא לְהַחֲמִיר עָלָיו שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב, בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה בַר מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב הוּא? אֵלָא הֵכִי קֹאמַר, רַבִּי יִצְחָק אוֹמַר: וְהֵלֵא זָב בְּכֻלָּל בַּעַל קָרִי הָיָה בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה, וְלָמָּה יֵצֵא בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה — לְהִקְל עָלָיו וּלְהַחֲמִיר עָלָיו, לְהִקְל עָלָיו — שְׂאִינוּ מְטַמֵּא בְּאוֹנָס, וּלְהַחֲמִיר עָלָיו — שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב.[[]^{מקור]} אָמַר רַב הוּנָא: זוֹב דּוֹמָה לְמִי בְּצַק שֶׁל שְׁעוּרִים. זוֹב כּא מִבְּשֵׁר הַמֶּת, שִׁכְבַּת זָרַע כּא מִבְּשֵׁר הַחִי. זוֹב — דִּיחָה, וְדוֹמָה לְלוֹבֵן בִּיצָה הַמּוֹזֶרֶת, שִׁכְבַּת זָרַע קְשׁוּרָה, וְדוֹמָה לְלוֹבֵן בִּיצָה שְׂאִינָה מּוֹזֶרֶת. דָּם הַיּוֹלֶדֶת שְׁלֵא טָבֵלָה וכו'. תַּנְיָא, אָמְרוּ לְהֵן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: אִי אַתֶּם מוֹדִים בְּנִדָּה שְׁלֵא טָבֵלָה וְרֵאתָה דָם, שְׁהִיא טְמֵאָה? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּנִדָּה שְׁאִפִּילוּ טָבֵלָה וְרֵאתָה טְמֵאָה, תֹּאמְרוּ בְּיוֹלֶדֶת שְׂאֵם טָבֵלָה וְרֵאתָה שְׁהִיא טְהוֹרָה.[[]^{מקור]} אָמְרוּ לָהֶם: יוֹלֶדֶת בּוֹזֵב תּוֹכִיחַ, שְׂאֵם טָבֵלָה וְרֵאתָה לְאַחַר יְמֵי סְפִירָה — טְהוֹרָה, לֹא טָבֵלָה וְרֵאתָה — טְמֵאָה! אָמְרוּ לָהֶם: הוּא הַדִּין, וְהִיא הַתְּשׁוּבָה. לְמִימְרָא דְּפִלְגִי? וְהִתְּנִן: וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שְׁהִיא מְטַמֵּאָה לַח ויִבַּשׁ! ”לָא קִשְׁיָא — כּאֵן שִׁסְפָּרָה, כּאֵן שְׁלֵא סְפָּרָה. וְהִתְּנִיָּא: יוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שִׁסְפָּרָה וְלֹא טָבֵלָה וְרֵאתָה, הִלְכוּ בֵּית שְׁמַאי לְשִׁישִׁיתָן, וּבֵית הַלֵּל לְשִׁישִׁיתָן. [[]^{מקור]} אִיתְמַר: רַב אָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא — הַתּוֹרָה טְמֵאתָּ וְהַתּוֹרָה טְהוֹרָתוּ. וְלוֹי אָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵם — נִסְתָּם הַטָּמֵא נִפְתָּח הַטְּהוֹר, נִסְתָּם הַטְּהוֹר נִפְתָּח הַטָּמֵא. מַאי בִּינִיחָהּ? אֵיכָא בִּינִיחָהּ: שׁוֹפַעַת מִתּוֹךְ שִׁבְעָה לְאַחַר שִׁבְעָה, וּמִתּוֹךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר לְאַחַר אַרְבָּעָה עָשָׂר, וּמִתּוֹךְ שְׁמֹנִים לְאַחַר שְׁמֹנִים. ”לָרַב — רִישָׁא לְקוּלָּא, וְסִיפָא לְחוּמְרָא; לְלוֹי — רִישָׁא לְחוּמְרָא, וְסִיפָא לְקוּלָּא.⁽ⁱ⁾ מִיתִיבִי: דָּם הַיּוֹלֶדֶת שְׁלֵא טָבֵלָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּרוּקָה וּכְמִימֵי רִגְלִיָּה, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ. קַא סִלְקָא דַּעְתָּךְ דְּפִסְקָה. בְּשִׁלְמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הֵכִי מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ. אֵלָא לְלוֹי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, אַמַּאי מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ? אָמַר לֵה לּוֹי: הֵכָא כְּמַאי עֲסָקִינוּ? בְּשׁוֹפַעַת, אִי בְּשׁוֹפַעַת, מַאי טַעְמָא דְּבֵית שְׁמַאי? קִסְבְּרִי בֵּית שְׁמַאי: מַעֲיָן אֶחָד הוּא. בְּשִׁלְמָא לְלוֹי, הֵיִינוּ דְּאִיכָא בִּין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, אֵלָא לְרַב מַאי בִּינִיחָהּ? ”אֵיכָא בִּינִיחָהּ יוֹמִי וּטְבִילָה, דְּבֵית שְׁמַאי סְבָרִי: בְּיוֹמֵי תֵלָה רַחֲמָנָא, וּבֵית הַלֵּל סְבָרִי: בְּיוֹמֵי וּטְבִילָה. תָּא שְׁמַע, וּמוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שְׁהִיא מְטַמֵּאָה לַח ויִבַּשׁ. סִלְקָא דַּעְתָּךְ הֵכָא נָמִי דְּפִסְקָה. בְּשִׁלְמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הֵכִי מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ. אֵלָא לְלוֹי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, אַמַּאי מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ? אָמַר לֵה: הֵכָא נָמִי — בְּשׁוֹפַעַת. אִי בְּשׁוֹפַעַת, לְמַאי אֵינְצִטְרִיךְ? ”לְבֵית שְׁמַאי אֵינְצִטְרִיָּה, אִף עַל גַּב דְּקֹאמְרֵי בֵּית שְׁמַאי: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, וּבְיוֹמֵי תֵלָה רַחֲמָנָא — הֵנִי מִילֵּי בְּיוֹלֶדֶת גְּרִידְתָּא, דְּשִׁלְּמוּ לַהּ יוֹמִי, אֲבָל יוֹלֶדֶת בּוֹזֵב דְּבָעֵי סְפִירָה — לֹא.[[]^{מקור]} תָּא שְׁמַע: ”דּוֹתָה תְּטַמֵּא” — לְרַבּוֹת אֶת בּוֹעֲלָה. [[]^{מקור]} דּוֹתָה תְּטַמֵּא” — לְרַבּוֹת הַלֵּילוֹת, ”דּוֹתָה תְּטַמֵּא” — לְרַבּוֹת הַיּוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שְׁצָרִיכָה שֶׁתִּשָּׁב שִׁבְעָה יָמִים נְקִיִּים. בְּשִׁלְמָא לְרַב דְּאָמַר מַעֲיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הֵכִי בַּעֲיָא שִׁבְעָה יָמִים נְקִיִּים,

אָלָא

דְּהֵי בְּכֻלָּל קָרִי כְּדִלְקִשִׁין לַעֲלֵי הַזֵּב וְאִשָּׁר תַּצֵּא מִמֶּנּוּ וכו'. דְּהָה כְּלוּמַר מִתְּמַקְמַק וְנִפְרַד וְאִינוּ קָשִׁיר: מִתְּקַת שְׁאִינָה מִשְׁרַעַת אִפְרוּחַ תַּחַת תַּרְנַנְלָת: יוֹלֶדֶת בּוֹזֵב תּוֹכִיחַ שְׂאֵם טָבֵלָה לְאַחַר שְׁמִנְתָּה ז' נְקִיִּים לְבַד יְמֵי טְמֵאת לְדָה: וְרֵאתָה טְהוֹרָה הִיא דָּדָם טְהוֹר הוּא וְכִי לֹא טָבֵלָה וְרֵאתָה טְמֵא: אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי הוּא הָדִין כּו'. כְּלוּמַר כִּי הֵכִי דְאָמְרִין בְּיוֹלֶדֶת גְּמוּרָה גְּרִידָא שְׁלֹא טָבֵלָה וְרֵאתָה טְהוֹרָה כֵּךְ יוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שְׁעָבְרוּ עָלֶיהָ יְמֵי לְדָה וְשִׁבְעָה נְקִיִּים וְלֹא טָבֵלָה וְרֵאתָה טְהוֹרָה: כּאֵן שְׁסַפְּרָה כְּרֵאשׁוֹתָה כְּסַפְּרָה ז' נְקִיִּים. מִתְּנִיתִין דְּמוּדוּ בֵּית שְׁמַאי פִּשְׁעָבְרוּ יְמֵי לְדָה וַעֲדָן לֹא סְפָּרָה אַחֲרֵיהֶם שִׁבְעָה נְקִיִּים וְהֵכִי קֹאמַר אִף עַל גַּב דְּאָמְרֵי בֵּית שְׁמַאי בְּיוֹלֶדֶת גְּרִידְתָּא כְּרָקָה וּכְמִימֵי רַגְלִיָּה מוֹדִים בְּיוֹלֶדֶת בּוֹזֵב שְׁלֹא סְפָּרָה דְּכַל זְמַן שְׁלֹא סְפָּרָה זָבָה הִיא וְאִם רֵאתָה לֹא הֵי כְּרָקָה וּכְמִימֵי רַגְלִיָּה דְאִינוּ רוּחַ מְטַמֵּא לַח וְלֹא יִבַּשׁ כְּדֹאמַר כְּדָם הַנִּגָּה (לְחֻמַּן נִגָּה נו). וְכִי רִחוּךְ פְּשִׁין קְרוּקָה דְּהֵינּוּ לַח רֵאָב דְּמָה מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ כְּשֹׁאֵר דָּם הַנִּגָּה כְּדוֹלְפִין כְּדָם הַנִּגָּה (שָׁם דָּף נד:): וְהִתְּנִיָּא בְּנוֹחוּמָא: בֵּית שְׁמַאי לְשִׁימְתוּן כִּי הֵכִי דְמַטְרֵי בְּיוֹלֶדֶת גְּרִידְתָּא מְטְרֵי בְּהָךְ דְּקִסְבְּרִי בְּיוֹמֵי תֵלָה רַחֲמָנָא וְהָ מְלֵי לָהּ כָּל יָמִים שְׁלָה: וּבֵית הַלֵּל לְשִׁימְתוּן דְּקִסְבְּרִי בְּיוֹמֵי וּטְבִילָה תֵלָה רַחֲמָנָא וּכְיוֹן דְּלֹא טָבֵלָה הֵי דְּמָה טְמֵא כְּטַמֵּאת לְדָה דְּהֵי אִב הַטְּמֵאָה: מַעֲיָן אֶחָד הוּא דָּם הַבָּא בְּיָמֵי לְדָה וְדָם הַבָּא בְּיָמֵי טְהַר מַעֲיָן אֶחָד הֵן בְּאֵין: הַתּוֹרָה טְמֵאתוּ כָּל שִׁבְעָה לִזְכֹּר וי"ד לְנִקְבָּה: וְהַתּוֹרָה טְהוֹרָתוּ אַחַר מִפְּנֵי: נִסְתָּם הַטָּמֵא לְאַחַר שְׁמֹנִים וְנִפְתַּח הַטָּמֵא: לְרַב רִישָׁא דְשׁוֹפַעַת מִתּוֹךְ יְמֵי טְמֵאָה לְיָמֵי טְהוֹרָה לְקַלָּא וְטְהוֹרָה וְאִף עַל גַּב דְּלֹא פִסַּק דְּהָא הַתּוֹרָה טְהוֹרָתוּ: וְסִיפָא דְשִׁפְעָה מִתּוֹךְ מ' לְאַחַר מ' וּמִתּוֹךְ פ' לְאַחַר שְׁמֹנִים לְחוּמְרָא וּטְמֵאָה לְאַחַר שְׁמֹנִים דְּהַתּוֹרָה טְמֵאָתוּ: לְלוֹי רִישָׁא לְחוּמְרָא בִּין דְּלֹא פִסְקָה לֹא נִסְתָּם מַעֲיָן טְמֵא: וְסִיפָא לְקַלָּא דְּכִין דְּלֹא פִסְקָה לֹא נִסְתָּם מַעֲיָן טְהוֹר: קַס"ד דְּפִסְקָה יוֹם אִי שְׁנִים לְאַחַר שִׁבְעִיעִים וּמִשּׁוּם הֵכִי מְטַמֵּא לַח ויִבַּשׁ דְּמַמַּשְׁעִין טְמֵא בָּא וְהַתּוֹרָה לֹא טְהוֹרָתוּ לַב"ה אֵלָא בְּיוֹמֵי וּטְבִילָה: אֵלָא לְלוֹי הָא מַמַּשְׁעִין טְהוֹר אֲתָא דְּכִי פִסְקָה נִסְתָּם הַטָּמֵא: בְּשׁוֹפַעַת מִתּוֹךְ יְמֵי טְמֵאָה לְיָמֵי טְהוֹרָה וְלֹא פִסְקָה: בְּשִׁלְמָא לְלוֹי דְאָמַר לַב"ה ב' מַעֲיָנוֹת הֵן: הֵינּוּ דְאִכָּא בִּין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל דְּלְבִית הֵלל שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן וּכְיוֹן דְּלֹא פִסַּק טְמֵאָה דְּלֹא נִסְתָּם הַטָּמֵא וּלְבֵית שְׁמַאי מַעֲיָן אֶחָד הוּא וְהַתּוֹרָה טְהוֹרָתוּ אַחַר שִׁבְעִיעִים: אֵלָא לְרַב דְאָמַר

בנות כותים פרק רביעי נדה

 מסורת הש"ס

א תוספתא זבים

ב סנהדרין פז:

ג תוספתא נדה; משנה נדה; משנה עדיות; לעול לד.

ד ספרא תזריע פרשת יולדת פרשה א יד; לקמן לו:

 תורה אור השלם
--

דבר אל־בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטקא [ויקרא יב, ב]

מסורת הש"ס
א לעיל יי
גליון הש"ס

גמ' צריכה שתפסוק משהו. הך משהו אינו מובן לכאורה והא ע"כ בלא ראתה כל ימי לידה דאמ"כ הך ראייה גופא הוי הפסק בתוך ג' עונות דוקא דבלידה אמרי' לעיל דם לידה לחוד היינו מה דיוצא ע"י פתיחת הקבר דלידה אבל זה שרואה בתוך ימי הלידה כיוון דממעיון טמא אתי פשיטא דמפסיק דלא גרע מדם טוהר:

אָלָא לָלוּי בַּמַּשָּׁהוּ סָגִי ותפסוק מַשָּׁהוּ לאחר שבושׁים דנסתם הטמא ותמתין שבעה ונתטבל ואפי' תרֵאָה כּל שבעה יעלו לה בנקיים דהא לֹאז דם טמא הוא: שְׂתַּפְסוּק מַשָּׁהוּ לאחר שבושׁים דנקבה דאי בתוך שבושׁים לֹאז הפסק היא דכיון דחוקרת ורואה בתוך שבושׁים חזר הטמא להפתח: וימי עבירה עולין לה כפ"ק (לעיל גדה דף י:):
אמר' מעבַרְת ומניקה שַׁעֲבְרוּ עָלֶיהָ ג' עונות וְרֵאֲתָה דִּיהָ שְׁעָתָה: עולין לה כּלומר מצטרפים לימי מניקוּתָה כגון הִיתָה מניקה והתחילה לפסוק ונתעבֶרָה והשלימה ג' עונות מצטרפין וימי עבורה לימי מניקוּתָה: בַּשְּׁלֵמָא לְרַב דְּאָמַר מַעֲיָן אֶחָד הוּא מִשּׁוּם דְּכִי מַעֲבַרְת שֶׁתַּחֲמִילָה להפסיק ויִלְגֶּה צריכה להשלים ג' עונות שֶׁלֹּא תֵרָאֶה אַחַר לְגַה כּלום וְדָם לְגַה לֹא מַפְסִיק לְשֹׁלֵשׁ עונות בְּדַמְרָצֵן כפ"ק דם נגה לחוד וְדָם לְגַה לַחֲדוּד אֶבֶל אַחַר לְגַה אִי חֲזָאי לֹא השלימה ג' עונות ומטמאה מעת לעת שֶׁאֵין דְּמִיָּה מְסַלְקוּן: אָלָא לָלוּי אֲפִי' אִי חֲזָאי לאחר שבושׁים הא לֹא מַמַּעֲיָן טמא אִתִּי וַיַּעֲלוּ לָהּ לְהַשְׁלִימַת שֹׁלֵשׁ עונות דְּהוּי כֹּאֵלוּ דם מחטמא תא: בַּמַּשָּׁהוּ סָגִיא שתפסוק אַחַר יְמֵי לְגַה מַשָּׁהוּ דַּימָא נָסְתָם הטמא: שְׁיַעֲלוּ לָהּ יְמֵי טָהָרָה: לְשֹׁלֵשׁ עונות ואפי' תֵרָאֶה: וְשׁוּיָן שְׁמָאי וְהָלַךְ דַּפְלִיגִי בַּמַּעַת לעת: בְּרוּאָה אַחַר דָּם טוֹהַר שְׂדִיָּה שְׁעָתָה חס"ד אפי' לָזֶמֶן מְרַבָּה כּגוֹן שֶׁלֹּא רֵאֲתָה עַד יוֹם שְׁמוּנִים וְאֶרְבַּע אוֹ תַשְׁעִים: בַּשְּׁלֵמָא לָלוּי דְּאָמַר שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן מִשּׁוּם דְּכִי דִּיהָ שְׁעָתָה שְׁהִי דַּמִּיָּה מְסַלְקוּן שְׁכַמָּה יָמִים שַׁעֲבְרוּ וְלֹא רֵאֲתָה דָם מַמַּעֲיָן זֶה וְהָיָה לָהּ רֵאֲוָה רֵאשׁוֹנָה וְדִיהָ שְׁעָתָה ומניקה מאַרְבַּע נָשִׁים הִיא דְּזָנָן שְׁעָתָן בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה: אָלָא לְרַב דְּאָמַר מַעֲיָן אֶחָד הוּא לֹאז רֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה הִיא וְהִי הַחֲזָקָה בְּדַמִּים: דְּלִיכָא שְׁהוֹת כּגוֹן שֶׁרֵאֲתָה בְּיוֹם שְׁמוּנִים וְאֶחָד מִיָּד דְּלִיכָא לְמִימַר מַעַת לעת דאפי' הִנֵּה מִתְמַמֵּל כִּי הֶאֱדָנָא בְּבוֹת הַחִיעוּץ דָּם טוהר הוא: וַתַּטְמֵא מַפְקִידָה לַפְקִידָה כּגוֹן אִם בְּדָקָה שְׁחִירִית וּמִצְרָתָה טְמֵאָה תַטְמֵא טָהָרוֹת שֶׁל עֶרְבִית וְהִכָּא לִיכָא לְמִימַר דְּלִיכָא שְׁהוֹת דאִי אֶפִּילוּ מַפְקִידָה לַפְקִידָה לִיכָא צְרִיכָא לְמִימַר דְּדִיָּה שְׁעָתָה: וּב"ה לְשִׁיטָתוֹן דְּכַל זְמַן שֶׁלֹּא טַבְלָה מְטַמֵּא לַח וַיִּבֶשׁ וְהָ בֵּין דַּסְבֵּרָה אַחַר יְמֵי לְגַה וְדאִי פִסָּק וְקָשִׁיא לָלוּי: בַּתְּנָא דְשׁוּיָן דְּאָמַר לְעִיל וְשׁוּיָן

בְּרוּאָה אַחַר דָּם טוֹהַר שְׂדִיָּה שְׁעָתָה וְאֵפ"ה דִּיהָ שְׁעָתָה

אָלָא לָלוּי דְּאָמַר שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, לְמָה לִּי שְׁבַעָה?
בַּמַּשָּׁהוּ סָגִיא! **הַכִּי קֹאֲמַר: צְרִיכָה שְׂתַּפְסוּק מַשָּׁהוּ, שְׁיַעֲלוּ לָהּ לְשְׁבַעָה נְקִיִּים.** ^(א)**תָּא שְׁמַע: יְמֵי עֵיבוּרָה עוֹלִים לָהּ לִיְמֵי מְנִיקוּתָה, וְיְמֵי מְנִיקוּתָה עוֹלִים לָהּ לִיְמֵי עֵיבוּרָה. בִּיצַד הַפְסִיקָה שְׁתִּים בִּיְמֵי עֵיבוּרָה, וְאַחַת בִּיְמֵי מְנִיקוּתָה; שְׁתִּים בִּיְמֵי מְנִיקוּתָה, וְאַחַת בִּיְמֵי עֵיבוּרָה; אַחַת וּמִחְצָה בִּיְמֵי עֵיבוּרָה, וְאַחַת וּמִחְצָה בִּיְמֵי מְנִיקוּתָה — עוֹלִין לָהּ לְשֹׁלֵשׁ עוֹנוֹת. בַּשְּׁלֵמָא לְרַב דְּאָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הַכִּי בְּעִי הַפֶּסֶק שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת, אָלָא לָלוּי דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, לְמָה לִּי הַפֶּסֶק שְׁלֹשׁ עוֹנוֹת? בַּמַּשָּׁהוּ סָגִיא! הַכִּי קֹאֲמַר: צְרִיכָה שְׂתַּפְסוּק מַשָּׁהוּ, כְּדִי שְׁיַעֲלוּ לָהּ לְשֹׁלֵשׁ עוֹנוֹת. "תָּא שְׁמַע: וְשׁוּיָן בְּרוּאָה אַחַר דָּם טוֹהַר, שְׂדִיָּה שְׁעָתָה. בַּשְּׁלֵמָא לָלוּי דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, מִשּׁוּם הַכִּי דִּיָּה שְׁעָתָה, אָלָא לְרַב דְּאָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, אֲמַאי דִּיָּה שְׁעָתָה? תַּטְמֵא מַעַת לַעַת! דְּלִיכָא שְׁהוֹת. וַתַּטְמֵא מַפְקִידָה לַפְקִידָה! כִּיּוֹן דַּמַּעַת לַעַת לִיכָא, מַפְקִידָה לַפְקִידָה נָמִי לֹא גִזְרוּ בַּהּ רַבְּנָן. תָּא שְׁמַע: יוֹלָדֶת בְּזוּב שְׁסַפְרָה וְלֹא טַבְלָה וְרֵאֲתָה, הִלְכוּ בֵּית שְׁמַאי לְשִׁיטָתוֹן, וּבֵית הַלֵּל לְשִׁיטָתוֹן. בַּשְּׁלֵמָא לְרַב, דְּאָמַר: מַעֲיָן אֶחָד הוּא, מִשּׁוּם הַכִּי מְטַמֵּא לַח וַיִּבֶשׁ. אָלָא לָלוּי, דְּאָמַר: שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן, אֲמַאי מְטַמֵּא לַח וַיִּבֶשׁ? אָמַר לָהּ לוֹי: אֲנָא דְּאָמַרִי — כַּתְּנָא דְשׁוּיָן. וְאִיבָעִית אֵימָא: בַּשּׁוּפַעַת, וְהָא "סַפְרָה" קַתְנִי! "הָכָא בְּיוֹלָדֶת נִקְבָּה בְּזוּב עֶסְקִינוֹ, דְּשְׁבוּעַ קַמָּא פֶּסְקָה, שְׁבוּעַ בַּתְרָא לֹא פֶסְקָה, וְקִסְבְּר: יְמִי לִידָתָה שְׁאִין רוּאָה בָּהֶן — עוֹלִין לָהּ לַסְפִּירַת זִיבָתָה. אָמַר לִיה רַבִּינָא לְרַב אָשִׁי: אָמַר לָן רַב שְׁמֹן מְסַכְרָא: אַקְלַע מֶר וּוּטְרָא לְאַתְרִין, וּדְרַשׁ: הִילְכְּתָא בְּנוּתִיָּה דְרַב לְחוּמְרָא, וְהִלְכְּתָא בְּנוּתִיָּה דְלוֹי לְחוּמְרָא. "רַב אָשִׁי אָמַר: הִלְכְּתָא בְּנוּתִיָּה דְרַב, בִּין לְקוּלָא בִּין לְחוּמְרָא. דְרִישׁ מִרְימַר: הִלְכְּתָא בְּנוּתִיָּה דְרַב, בִּין לְקוּלָא בִּין לְחוּמְרָא.**

מִתְנִי'

דף 12.) מַעֲבַרְת ומניקה צְרִיכוֹת שֹׁלֵשׁ עונות ומפרש דַּמְצֻרְפִי ב' עונות דַּעבֻרָה וְאַחַת דַּמְנַקְתָּה לָמָּה לִי עוֹנָה דַּמְנַקְתָּה הא אִמַר הָכָא דְאַחַר דָּם טוֹהַר דִּיהָ שְׁעָתָה וי"ל הא דְלֹא כִר' יוֹסִי אִי נָמִי בַּהֶפְסִיקָה ג' עונות וְרֵאֲתָה רֵאשׁוֹנָה מאַנָּם אֶף שְׁנִיָּה דִּיהָ שְׁעָתָה בְּדָאֲמַר כפ"ק (שס:) אֶבֶל אַחַר דָּם טוֹהַר אֵין דִּיהָ שְׁעָתָה אָלָא בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה אֶבֶל שְׁנִיָּה לֹא אֲפִי' הִיתָה הֵרֵאשׁוֹנָה מאַנָּם כִּיּוֹן שְׁנַפְתַּח מַעֲיָן טְמֵא וּא"ת לר"מ וּלְאִיגֵדָךְ תַּנְחִי דְאִית לָהּ כפ"ק (שס:) מניקה דִּיהָ שְׁעָתָה תַפּוּק לָהּ דִּהָנָה אַחַר דָּם טוֹהַר וּמִיָּהוּ לְתַרזֵן שְׁנִי אִתִּי שְׁפִיר וי"ל דַּמְטַעֵם שְׁהוּא אַחַר דָּם טוֹהַר אֵין דִּיהָ שְׁעָתָה אָלָא לְרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה אֶבֶל מְטַעֵם מניקה דִּיהָ שְׁעָתָה כֹּל יְמֵי מְנִיקוּתָה כר"מ דפ"ק (שס דף יא.) וּא"ת וְהִכָּא לָמָּה לִי מִשּׁוּם דָּם טוֹהַר תַפּוּק לָהּ דַּמְנִיקָה הִיא וי"ל דנ"מ לְהִיכָא דַּמַת בָּנָה או גְּמַלְתוּ לְרַבִּי מֵאִיר דְאָמַר לְעִיל הָרִי הִיא כְּכַל הַנָּשִׁים וּלְרַבִּי יוֹסִי נָמִי דְאָמַר כפ"ק אפי' גְּמַלְתוּ או נִתְּנָה בָּנָה לַמְנִיקָה דִּיהָ שְׁעָתָה נִקְרָא מִנָּה אַחַר דָּם טוֹהַר לְהִיכָא דְלֹא רֵאֲתָה עַד אַחַר כ"ד חֲדָשׁ וַיַּטְמֵא דַּמְנִיקָה אֶצְטְרִיךְ לְרֵאֲתָה הֵרֵאשׁוֹנָה בְּאָנָם דְאֶף הַשְׁנִיָּה דִּיהָ שְׁעָתָה בְּדַפְרָשִׁית: דְּלִיכָא שְׁהוֹת. אֶבֶל אִיכָא שְׁהוֹת מְטַמֵּאָה מַעַת לעת לְרַב דְּאָמַר מַעֲיָן אֶחָד הוּא וְאע"ג דְּדִיָּה שְׁעָתָה כֹּל יְמֵי מְנִיקוּתָה הָכָא מְרִירִי בַּמַת בָּנָה או בַּהֶפִּילָה בְּדַפְרָשִׁית וּא"ת דַּבְּפָרָךְ אֵלוּ נַעֲרוֹת (פַּתְבּוּרָת דף 12.) אִמַר הַגְּיוּרִית שֶׁרֵאֲתָה דָם בַּתוֹךְ מַעַת לעַת דִּיהָ שְׁעָתָה רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר הָרִי הִיא כְּכַל הַנָּשִׁים וי"ל סָגִיא דְהִכָּא לֹא אֲתִיבָא כִר' יוֹסִי דְהֵתָם א"נ הָתָם הִיתָה בַת טְמֵאָה אִם הִיתָה מַמְצֻרַת מִקֶּדֶם או מִשּׁוּם דְאִיתֵא בָּנָה טְמֵאָה דַּרְבְּנָן: וְאִיבָעִית אֵימָא בַשּׁוּפַעַת וְהָא סַפְרָה קַתְנִי. וּא"ת מֵאִי קֹאֲמַר ב"ה לְעִיל יוֹלָדֶת בְּזוּב תּוֹכִיחַ שְׁאִם טַבְלָה וְרֵאֲתָה טוהרָה וְהָ כִּיּוֹן דַּשּׁוּפַעַת אֲפִי' טַבְלָה טְמֵאָה לָלוּי דְאָמַר שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן דְהָא מַעֲיָן טְמֵא הוּא וי"ל דְלַגְדְרִי כ"ש קֹאמְרִי לָהּ דְאִית לָהּ מַעֲיָן אֶחָד הוּא: שְׁבוּעַ בַּתְרָא לֹא פֶסְקָה. מִכָּאן אוֹמַר ר"ת דְּיוֹלָדֶת בְּזוּב או בְּזַמַּן הַזֶּה דַּכְּלָהוּ נָשִׁים חֲשִׁבְיָהוּ כְּיוֹלָדֶת בְּזוּב שְׁסוּפְרִין אַחַר יְמֵי טְמֵאָת הַלְגָה שְׁבַעָה נְקִיִּים וְרֵאֲתָה בִּיְמֵי טוֹהַר קִדָּם טַבְיָלָה אִינֵה סוּתְרַת דְהָא אִמַר

הָכָא דְכִי רֵאֲתָה שְׁבוּעַ שְׁלִישִׁי דְלֹא סַתְרָה אַע"ג דְּדָם טְמֵא הוּא כ"ש דְרֵאִית דָּם טוהר אִינֵה סוּתְרַת דאפי' ב"ה דַּמְטַמֵּאִין לַח וַיִּבֶשׁ מוֹדוּ דַּעֲלָתָה לָהּ סְפִירָתָה וּמִכָּאן אֵין לְהוֹכִיחַ עַל זָבָה שְׁאִינֶה יוֹלָדֶת שְׁסַפְרָה ז' נְקִיִּים וְרֵאֲתָה שֶׁלֹּא תַסְתּוֹר דְאִיכָא לְמִימַר דְהִכָּא זִנְקָא לֹא סַתְרָה מִשּׁוּם דְרֵאִיָּה זוּ אִינֵה גוֹרָמַת לָהּ טְמֵאָה דְכַל שְׁבוּשִׁים טְמֵאִים בְּלֹאז הָכִי וְאע"ג דַּבְּשְׁבוּעַ ג' גוֹרָם לָהּ טְמֵאָה מ"מ אִינֵה נַעֲשִׂית בַת נְגַה וְלֹא זָבָה וּבַשְּׂתַפְסָק טוהרָה מִיָּד וּמ"מ נִקְרָא דְאֵשָׁה דַּעֲלָמָא נָמִי לֹא סַתְרָה דַּמְסַתְבָּרָא דְאֵין סְתִירָה מוּעֲלַת אָלָא בַּתוֹךְ הַחֲשָׁבוֹן בְּדָאֲמַר וְאַחַר תַּטְהַר שֶׁלֹּא תֵהָא טְמֵאָה מַפְסַקַת בִּיעִיָּהִם אֶבֶל לְאַחַר סְפִירָה לֹא מִיָּהוּ לְדִירָן דְאִית לָן חוּמְרָא דְרַבִּי יִזְרָא פְּשִׁיטָא דְסוּתְרַת דְהָא אֲפִי' טַבְלָה וְרֵאֲתָה צְרִיכָה ז' נְקִיִּים: הִלְכְּתָא כְּרַב לְחוּמְרָא. וְאִם תֵּאֲמַר הָא תַרִּי חוּמְרִי דְסַתְרִי אֶהְדְּדִי נִינְיָה וי"ל דְהִכָּא דַּמְסַפְקָא לָן פְּסִיק כַּמַר לַהֲחִמִּיר וּכְמַר לַהֲחִמִּיר וְכִי הִאי גּוֹנָא אִיכָא שְׁלֵהי יוֹצֵא דַפֵּן (לְקַמֵּן נְגַה דף מו:): הִלְכָה בְּדַבְרִי כִּלְנָן לַהֲחִמִּיר גְּבִי סִימְנִי בְּגָרוֹת וְחֻצֵּר צִרִית הֶקְשָׁה הַרַב רַבִּי מֶרְדְּכִי בַר יִצְחָק לָלוּי דְאָמַר שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן הָא דַּתְנָא בְּפָרָךְ יֵשׁ בְּכוֹר (בְּכוֹרוֹת דף מו:): גִּירַת שְׁנָצֵא פַּדְחַת וְלָגַה בְּהִימָה עוֹבְדַת כּוֹכָבִים וְאַחַר כִּךְ נַחֲנִיגָה אֵין נוֹתֵנִן לָהּ יְמֵי טְמֵאָה ויְמֵי טָהָרָה וְאִי שְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן אֲמַאי אֵין נוֹתֵנִן לָהּ יְמֵי טָהָרָה הֵלֵא מַעֲיָן טְמֵא סָתוּם וּבְרִישׁ יוֹצֵא דַפֵּן (לְקַמֵּן נְגַה דף מ.) נָמִי תַנָּן דְאֵין יוֹשְׁבִין עָלָיו יְמֵי טְמֵאָה ויְמֵי טָהָרָה וּמִהִיָּא בְּרִיתָא דְּבַכּוֹרוֹת (דף מו:): לֹא הֶקְשָׁה כֹּל כִּךְ לָלוּי דַּמְיוֹן כּב"ש דְאָמַר מַעֲיָן אֶחָד הוּא א"י בְּדַמְשָׁעִי הָכָא אָנָּא דְאָמַר בַּתְנָא דְשׁוּיָן אֶבֶל סָתוּם מְתִינִין דְּיוֹצֵא דַפֵּן הֶקְשָׁה וי"ל דְאֵין נוֹתֵנִן לָהּ יְמֵי טוהר אִיכָא לְאוּקְמִי לַעֲנֵן שְׁאִם רֵאֲתָה בְּיוֹם ז' לְזָכַר או בְּיוֹם י"ד לְנִקְבָה דְהָיָא תַחֲלוֹת נְגַה דְאֵין טְמֵאָת לְגַה עָלֶיהָ אִי נָמִי אַע"ג דַּשְׁנֵי מַעֲיָנוֹת הֵן יֵשׁ לְטַמֵּא הָדָם דַּמֵּן הַמְקוֹר קֹאמְרִי אָלָא זִנְקָא בְּמָקוֹם שֶׁהִתְרָה מְטַהֵרָת:

בנות כותים פרק רביעי נדה

לו.

עין משפט נר מצוה

א מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

ב מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' א:

ד מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

ה סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קצד:

ו מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

לו:

 עין משפט נר מצוה
--

א מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' א:

ב מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

ג מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' א:

ד מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

ה מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' א:

ו מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

ז מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ח מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ט מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

י מוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' א:

יא סמוג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

יב מוי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' א:

כלילי שבת ויומו. קים ליה לרבי יהושע דאס לא שפּתה לילה ויום אע"פ ששפּתה מתני' המקשה וראתה דס דרי זו נדה. ובגמרא פריך ומתערך לה: קשטה מחמת נלד:

מעת לעת מחמת נלד הוּה: נדה ליומא. נראה דאף לבעלה לא חושנין שמה תשפה דאזלינן בתר רוב נשים מקשות דאינן שפות לילה ויום דהא עבדא דשילא בר אבינא נראה דלבעלה הוי ולא לטורחית: או ששפּתה וקשטה וחוזה נשפּתה. כדי נסבה דהא מרישא שמעינן לה דקתני קשטה שנים נשפּתה יום אחד וכ"ש הא דטמאה וכן בסופא לא היה צריך למתני קשטה נשפּתה וקשטה בינן דתנא שפּתה שנים וקשטה יום אחד דטורחה אי נמי אחא לאשמועינן אע"נ דלא קשטה כל יום הסמוך ללגה אלא מקצתו וכן ברישא בכי האו גונא: ואימא קשי בימי נדה. ור"ל ס"ד דמסתבר טפי לאוקומה בזיבה משום דאשכחן זב אנס דטורח הוא: נדה. פרט"י דרב אסי טעה בין רי"ש ללגל"ת ואין נראה אלא נראה דאיהו אמר ליה גדיה בדל"ת רפה כלומר משכחו דבדברי טעם עד שיוחזר כמו (שמות יב) משכו דמתרגמינן נגודו וכמו (ב"ב דף יג.) גוד או איגוד והא סבר גדיה דגנש כמו גדו אילנא: איסי בן מהללאל. בערבי פסחים (פסחים דף קיג:) יש תנא דיש לו כל השמות הללו ועוד קרי לה תקס הוא יוסף הדבלי הוא יוסף איש הוצל ולא תנא אחר הוא כמו שיש מפרשין שם דהא בפרק הוציאו לו (יומא דף עב:) פריך מאיסי בן יהודה ליוסף איש הוצל והכא לא מיתי אלא שמות דאיסי דדמי לרב אסי:

בנות כותים פרק רביעי נדה

מתני' המקשה וראתה דס דרי זו נדה. ובגמרא פריך ומתערך לה: קשטה מחמת נלד:

מתני' המקשה — נדה. קשטה שלשה ימים בתוך אחד עשר יום, ושפּתה מעת לעת, וילדה — הרי זו יולדת בזוב, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: לילה ויום כלילי שבת ויומו, ששפּתה מן הצער ולא מן הדם. ^[כ]כמה היא קישויה? רבי מאיר אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. רבי יהודה אומר: דיה חדשה. רבי יוסי ורבי שמעון אמרים: אין קישוי יותר משתי שבתות. גמ' אטו כל המקשה נדה היא? אמר רב: נדה ליומא. ושמואל אמר: חיישינן שמה תשפה. ורבי יצחק אמר: המקשה אינה כלום. והקתני: המקשה נדה! ^[כא]אמר רבא: בימי נדה — נדה, בימי זיבה — טהורה. והתניא: המקשה בימי נדה — נדה, בימי זיבה — טהורה. כיצד? קשטה יום אחד, ושפּתה שנים, או שקשטה שנים ושפּתה יום אחד, או ששפּתה וקשטה וחוזה ושפּתה — הרי זו יולדת בזוב. ^[כב]אבל שפּתה יום אחד וקשטה שנים, או ששפּתה שנים וקשטה יום אחד, או שקשטה ושפּתה וחוזה וקשטה — אין זו יולדת בזוב. כללו של דבר: קושי סמוך ללידה — אין זו יולדת בזוב, שופי סמוך ללידה — הרי זו יולדת בזוב. ^[כג]תנניא בן אחי רבי יהושע אומר: כל שחל קישויה בשלישי שלה, אפילו כל היום פולו בשופי — אין זו יולדת בזוב. "כללו של דבר" לאתויי מאי? לאתויי דתננניא.

'מנא הני מילי? דתנו רבנן: "דמה" — דמה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד. אתה אומר מחמת ולד, או אינו אלא מחמת אונס? כשהוא אומר "ואשה כי יזוב זוב דמה", הרי אונס אומר. הא מה אני מקיים "דמה" דמה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד. ומה ראית לטהר את הולד ולטמא באונס? מטהר אני בולד — שיש טהרה אחריו, ומטמא אני באונס — שאין טהרה אחריו. אדרבה, מטהר אני באונס, שכן אונס בזב טהור! השתא מיהא באשה קיימינן, ואונס באשה לא אשכחן. ואיבעית אימא: מאי דעתיה לטהורי באונס, ולטמווי בולד? אין לה אונס גדול מזה! אי הכי, נדה נמי גימא: "זבה" — זוכה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד. אתה אומר ולד, או אינו אלא אונס? כשהוא אומר "ואשה כי תהיה זבה" — הרי אונס אומר, הא מה אני מקיים "זבה"? זוכה מחמת עצמה, ולא מחמת ולד! אמר ריש לקיש: אמר קרא "ותשב", יש לה ישיבה אחרת שהיא כזו, ואיזו זו? קושי בימי זיבה. ואימא: זו קושי בימי נדה! אלא אמר אבוח דשמואל: אמר קרא "וטמאה שבועים כנדתה" ולא כזיבתה, מכלל דזיבתה טהור, ואיזו זו — קושי בימי זיבה. והשתא דכתיב "וטמאה שבועים כנדתה", "דמה" למה לי? אי לאו "דמה", הוה אמינא כנדתה ולא כזיבתה, ואפילו בשופי. קא משמע לן. שילא בר אבינא עבד עובדא בנותיה דרב. כי קא נח נפשיה דרב אמר ליה לרב אסי: זיל צנעיה, ואי לא ציית — גרייה. הוא סבר "גדייה" אמר ליה. בתר דנח נפשיה דרב, אמר ליה: "חדר בך", דחדר ביה רב. אמר ליה: אם איתא דחדר ביה, לדידי הוה אמר לי. לא ציית גדייה. אמר ליה: ולא מסתפי מר מדליקתא? ^[כד]אמר ליה: אנא איסי בן יהודה, דהוא איסי בן גור אריה, דהוא איסי בן גמליאל, דהוא איסי בן מהללאל — אסייתא דנחשא דלא שליט ביה רקבא. אמר ליה: ואנא שילא בר אבינא — בוכנא דפרזלא דמתבר אסייתא דנחשא. חלש רב אסי. עיילוה בחמימי אפקוה מקרירי, עיילוה בקרירי אפקוה מחמימי, נח נפשיה דרב אסי.

אזל

נשים בתוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה וראתה כל שלשמן הימים רעופין: ושפּתה מצערה: מעת לעת בקדיעי: וילדה אגלאי מלתא דדמים שראתה לא באו מחמת נלד הלכן דרי זו וילדת בזוב אבל אם לא שפּתה סמוך ללדתה כל דמים שראתה מחמת נלד הוא ורחמנא טריניהו מוידה דכתיב זוב דמה דמה מחמת עצמה ולא דמה מחמת נלד: לילה ויום דאס דאס שפּתה בחצי יום שלישי וילדה יום דביעי דשפּתה מעת לעת אין זו שופי אלא אם כן שפּתה לילה ויום שלאחר הלילה כלילי שבת ויומו: ששפּתה מן הצער ולא מן הדם דאע"נ דחוץ דס הוי שופי: פמה היא קשניה דלא אחא לידי זיבה בכל דמים שתראה: אפלו ארבעים או חמשים יום אם לא שפּתה יום אחד סמוך ללדה לא אחא לידי זיבה ולא הויא יולדת בזוב: היה חדשה היה אם אס נטור את הקשי חדש אחד הינו תשיעי אבל קשטה שלשה בתוך י"א ימי זיבה בחדש השמיני ואפי' מקשה והלכת כל תשיעי דרי זו וילדת בזוב מחמת שלשה ימים של שמיני: גמ' אטו כל המקשה נדה היא אלו קשטה בימי זיבה מי הויא נדה והא אין נדות בימי זוב: אמר רב נדה ליומא וה"ק המקשה ורואה דס בימי זיבה אע"נ דלא אחא בה לידי זיבה מיהו באותו היום אסמרה לשמש אבל לערב טובלת ואינה צריכה לשמור יום כנגד יום דרחמנא טהרה לדס קשי: ושמואל אמר אף צריכה לשמור יום כנגד יום מדרבנן דחושנין שמה תשפה ונמצא שלא היה דס קשי מחמת נלד ונמצא משמש עם זבה קטנה דאורייתא וענוש כרת: אינה פלוס ואפלו באותו היום משפּשת: בימי נדה בימים הראינים לנדות: נדה דקשי לא טהרה רחמנא אלא מוידה אבל מנדה לא טהרה כדאמרי' לחמן: בימי זיבה בתוך אחד עשר יום טהורה: והתניא בגיחויתא: ושפּתה שנים מן הצער ולא מן הדם: דרי זו וילדת בזוב אם ראתה כל שלש האזיל ופני סמוך ללדה נמצא דס הקשי שלא מחמת נלד: כל שחל קשניה לא לשון התחלה הוא אלא הכי קאמר כל שקשטה בשלישי אפי' שעה אחת בליל בניסת שלישי אפלו כל היום כלו בשפי ושפּתה מלי ל ד' שעה אחת להשלמת מעת לעת אין זו וילדת בזוב דבעינן שופי כל יום ג' המקיאה לידי זבה: וכי מוז זוב זוב משמע זוב מ"מ ואפי' באנס: שיש טהרה אחריו דס טהר: ואנס באשה לא אשכחן דטהור: זבה דס יהיה זבה ובגדה משתעי דפרשה ראשונה נאמרה בגדה ושניה בזבה כדכתיב בשניה בלא עת נדתה: ולא מחמת נלד חלמה אחריון לעיל בימי נדה נדה: תשב על דמי טהרה דהוה ליה למכתב נששים יום

 מסורת הש"ס

א סנהדרין פז:
ב יבמות פג; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ה ב
ג קמון לח; לקמן לח:
ד סנהדרין פז:
ה ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ה א
ו יומא נב; פסחים קיג:

 תורה אור השלם
--

ואשה כי־תהיה זבה דם יתהיה רבים בלא עת־נדתה או כי־תזוב על־נדתה פל־ימי זוב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה הוא [ויקרא טו, כה]

ואשה כי־תהיה זבה דם יתהיה זבה בבשרה שבעת ימים תהיה כנדתה וכל־הנגע בה יטמא עד־הערב [ויקרא טו, יט]

ואם־יזכבה תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום וששת ימים תשב על־דמי סקרה [ויקרא יב, ח]

ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי סקרה בכל־קדש לא־תגע ואל־המקדש לא תבא עד־מלאת ימי סקרה [ויקרא יב, ד]

מסורת הש"ס
א משנה זבים
 ב לקמן סח:: לעיל לג:
גליון הש"ס
אפטיק ליה לידה. ע"ל לג ע"א תד"ה רואה:
רש"י ד"ה ולא מנגעה וכו' ותביא קרבן לזיבתה. ע' טורי אבן מגילה ח ע"א ד"ה מזובו:
תורה אור השלם
ואם־תִּהְיֶה מזובָה וסִפְּרָה לָהּ שבעַת יָמִים ואִם תִּטְהַר [ויקרא טו, כח]
וכי־יִטְהַר הָזָב מזובו וסִפְּרָ לוֹ שבעַת יָמִים לְטַהַרְתּוֹ וכֵּסֶס בְּגָדָיו וְכִסָּה בְּשָׂרוֹ בַּיּוֹם הַהוּא [ויקרא טו, יג]

אֶזַל שְׁלֹא אָמַר לְדַבְּרָתָהּ צְבִית לִי וְזָדַחַת תַּכְרִיכִין:
מלי שלא ילשין עלי בפניי דָּבַר הַגּוֹרֵם סוּתֵר כּו'. וא"ת יוֹלָקֵת בְּזוֹב תּוֹכִיחַ דְּסוּתֶרֶת לָרֹב דְּאָמַר מַעֲנִין רַב: דְּקָא פֶּרַח אֶסָּא רַגְלִין הִיוּ לְהַנִּיחַ הָדָם עַל הַמָּטָה וְהַדָּם שֶׁל אֲלוֹ פוֹרַח הָיָה וְהוֹלֵךְ מִמָּטָה לְמָטָה: פִּיֶּסָא שְׁלוֹם: קָשִׁי מֵהוּ שֶׁתַּסְתַּר בְּזִיבָה כָּל מָה שֶׁסִּפְּרָה: דָּבַר הַגּוֹרֵם לִיזִי זִיבָה אִם רָאִתָּה שֶׁלֶּשׁ וְהָיָ לְאוֹ גּוֹרֵם הוּא דְלֹא אֶתִּיר אֶבֶּה לִיזִי זִיבָה. וְאִי קָשִׁיר וְהָרִי קָרִי שְׁאִינוּ גּוֹרֵם כַּדְקִי"ל (סוּתֵר הָיָא לְאוֹ סְתִירָה הִיא דְחַד יוֹמָא הוּא דְסוּתֵר וְכִי קֹא פְּעִי רָבָא לְסוּתֵר הַכָּל: שְׁאִינוּ גּוֹרֵם כַּדְקִי"ל וְלֹא מַחֲמַת אֶנְסוּ: וְסוּתֵר בְּדִאֲמַר בְּפִרְקִין בְּרַבִּיעִית אִין בּוּדְקִין אוֹתוֹ: לֹאִי בְּחֻמַּת אֶנְסַם נָמִי גּוֹרֵם הוּא לִיזִי זוֹב שְׁאִם רָאָה שְׁתִּים שְׁלֹא בְּאֶנְסַם וְשְׁלִישִׁית בְּאֶנְסַם מַצְטַרְפִּין לְקַרְבָּן דְּתַנּוּ שְׁלִישִׁית אִין בּוּדְקִין אוֹתוֹ: לְקַרְבָּן אֲמַרְתִּי דְבָעִי בְּדִיקָה וְלֹא לְסְתִירָה: אֲלֹא לֹא תוֹקִי בְּדַתְרַצָּה לְטוּמִי בְּמַשָּׂא אֲלֹא וְזֹאִי לְסְתִירָה וּבַעֲנִין לֹא תַפְשׁוּט דְּאִנּוּ לְרַבְּנָן בַּעֲנִין וְאֵת פֶּשְׁטַת מִדֶּר"א: ש"מ מְדַנְקֵט לָשׁוֹן גְּרַמָּא מַכְלֵל דְּקוּיָא לִיָּה דְבַר הַגּוֹרֵם סוּתֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא דְּאָמַר אֶנְסַם סוּתֵר וְאִינוּ גּוֹרֵם: מֵהוּ שֶׁתַּעֲלֶה אִם יִלְגֶּה בְּזוֹב וּבִימֵי לְגַתָּה לֹא רָאִתָּה מֵהוּ שֶׁיַּעֲלֶה לֶּה לְנָקִיִּים וְלֹא תַצְטַרֵּךְ לְסַפֵּר אֲחֵרֵיהּ: אִינֶּה סוּתֶרֶת אִם הִיתָה זִבָּה וּפְסָקָה וְהִתְחִילָה לְסַפֵּר וַיִּלְגֶּה אִינֶּה סוּתֶרֶת וַיְמִי לְגַתָּה אֲפִי' אִינֶּה רוּאָה בָּהֶן אִין מַשְׁלִימִין לְסַפִּירָתָה אֲלֹא מַשְׁלֵמַת אֲחֵרֵיהּ אִם טָהֳרָה: מִזּוּבָה וּסְפָרָה לֶּה מִזּוּבָה: וְלֹא מַנְגִּיעָה בִּינוּ שְׁטַהֲרָה מִזּוּבָה סוּפְרַת מִיַּד וְתִבִּיא קֶרְבָּן לְזִיבָתָה וְאִזַּ תַּטֵּהַר מִלְטַמָּא בּוֹעֵלָה וְאִפִּילוּ מַנְגַּעַת וְלֹא צְרִיכָה לְהַמְתִּין עַד שֶׁתַּטֵּהַר אֲף מַנְגַּעָה: וְלֹא מַלְגָּתָה בִּינוּ שְׁטַהֲרָה מִזּוּבָה סוּפְרַת מִיַּד וְאִינֶה צְרִיכָה לְהַמְתִּין עַד שֶׁשַּׁעֲבְרוּ וַיְמִי לְגַתָּה. אֲלֵמָא יִלְגֶּה בִימֵי סַפִּירָה אִינֶּה סוּתֶרֶת וְעוֹלָה:

בנות כותים פרק רביעי נדה

אֶזַל שְׁיִלָּא, אָמַר לְדַבְּרָתָהּ: צְבִית לִי וְזוֹדַחַת דְּלֹא לִיזִיל וְלִימָא לִיָּה לָרֹב מִיַּלְי עֵילּוּאִי. צְבִיתָהּ לִיָּה וְזוֹדַחַת. נַח נַפְשִׁיָּה דְּשִׁילָא, חָזוּ דְּפִרְחָא אָסָא מֵהָאִי פּוּרְיָא לְהָאִי פּוּרְיָא, אָמַרְי: שְׁמַע מִינָּה עֲבָדוּ רַבְּנָן פִּיֶּיֶסָא. בְּעִי רַבָּא: קוּשִׁי מָהוּ שֶׁתַּסְתִּוֵּר בְּזִיבָּה? דְּבַר הַמְּטַמֵּא סוּתֵר, וְהָאִי נָמִי מְטַמֵּא כִּימֵי נִדָּה הוּא, אוּ דִילְמָא דְבַר הַגּוֹרֵם סוּתֵר, וְהָאִי לֹאֹ גּוֹרֵם הוּא? אָמַר לִיָּה אַבְי': אוֹנֵס בְּזִיבָה יוֹכִיחַ, שְׁאִינוּ גּוֹרֵם, וְסוּתֵר! ^(נח) אָמַר לִיָּה: לֹאִי, הָאִי נָמִי גּוֹרֵם הוּא, דְּתַנּוּ: רָאָה רֹאִיָּה רֹאשׁוֹנָה — בּוּדְקִין אוֹתוֹ, שְׁנִיָּה — בּוּדְקִין אוֹתוֹ, שְׁלִישִׁית — אִין בּוּדְקִין אוֹתוֹ. וְלִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר, דָּאָמַר: אָף בְּשְׁלִישִׁית בּוּדְקִין אוֹתוֹ, הָכִי נָמִי בִּינוּ דְלֹא גָרִים לֹא סֵתֵר? אָמַר לִיָּה: לִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר, הָכִי נָמִי. תָּא שְׁמַע: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר, אָף בְּשְׁלִישִׁית בּוּדְקִין אוֹתוֹ, בְּרַבִּיעִית אִין בּוּדְקִין אוֹתוֹ. מֵאִי לֹאֹ לְסְתִירָה? לֹא, לְטִמּוּיָּהּ לְהֵהִיא טִיפָּה בְּמַשָּׂא. תָּא שְׁמַע: בְּשְׁלִישִׁית, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר בּוּדְקִין אוֹתוֹ, בְּרַבִּיעִית אִין בּוּדְקִין אוֹתוֹ. לְקַרְבָּן אֲמַרְתִּי, וְלֹא לְסְתִירָה. אֲלֹא לִרְבִּי אֱלִיעֶזֶר, תַּפְשׁוּט דְּדְבַר שְׁאִינוּ גּוֹרֵם סוּתֵר, לְרַבְּנָן מֵאִי? תָּא שְׁמַע, דְּתַנִּי אָבוּהּ דְּרַבִּי אֲבִין: מָה גָרַם לוֹ זוֹבוּ — שְׁבָעָה, לְפִיכָּה סוּתֵר שְׁבָעָה; מָה גָרַם לוֹ קָרִיו — יוֹם אֶחָד, לְפִיכָּה סוּתֵר יוֹם אֶחָד. מֵאִי שְׁבָעָה? אֵילִימָא דְּמַטְמֵא שְׁבָעָה — הָאִי "מָה זוֹבוּ טַמֵּא שְׁבָעָה" מַבְעִי לִיָּה, אֲלֹא לֹאֹ דְבַר הַגּוֹרֵם סוּתֵר, דְּבַר שְׁאִינוּ גּוֹרֵם אִינוּ סוּתֵר? שְׁמַע מִינָּה. "אָמַר אַבְי': נִקְטִינוּ, אִין קוּשִׁי סוּתֵר בְּזִיבָּה. וְאִי מִשְׁכַּחַת תַּנָּא דָּאָמַר סוּתֵר — הֵהוּא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא. "תַּנְיָא, רַבִּי מַרְיָנוּס אוֹמַר: אִין לִידָה סוּתֶרֶת בְּזִיבָּה. אֵיפְעָיָא לְהוּ: מָהוּ שֶׁתַּעֲלֶה? אַבְי' אָמַר: אִינֶּה סוּתֶרֶת וְאִינֶּה עוֹלָה. רַבָּא אָמַר: אִינֶּה סוּתֶרֶת וְעוֹלָה. ^(ב) אָמַר רַבָּא: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דְּתַנְיָא: "וְאַחֲרַ תַּטְהַר" — "אַחֲר", "אַחֲר" לְכוּלָן, שְׁלֹא תְהֵא טוּמְאָה מִפְּסָקַת בִּינְיָהֶם. "אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא עוֹלָה — הִיִּינוּ דְלֹא מִפְּסָקָה טוּמְאָה, אֲלֹא אִי אֲמַרְתָּ אִינֶּה עוֹלָה — אַפְסִיק לִיָּה לִידָה! וְאַבְי' אָמַר לָהּ: שְׁלֹא תְהֵא טוּמְאָת זִיבָּה מִפְּסָקַת בִּינְיָהֶם. "אָמַר רַבָּא: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דְּתַנְיָא: "מִזּוּבָּה" — "מִזּוּבָּה" וְלֹא מַנְגַּעָה, "מִזּוּבָּה" וְלֹא מַלִּידָתָה. וְאַבְי' אָמַר לָהּ: תַּנִּי חֲדָא "מִזּוּבָּה" וְלֹא מַנְגַּעָה, וְלֹא תַתְנִי "וְלֹא מַלִּידָתָה". וְרַבָּא, הָאִי מֵאִי? אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא "מִזּוּבָּה" וְלֹא מַלִּידָתָה, אֵיִידִי דְּאַצְטְרִיָּה לִיָּה לִידָה, תַּנָּא נִגְעָה אִטּוּ לִידָה. אֲלֹא אִי אֲמַרְתָּ "מִזּוּבָּה" וְלֹא מַנְגַּעָה, הָאִי מ"וְכִי יִטְהַר הָזָב מִזּוּבוּ" נִפְקָא — "מִזּוּבוּ" וְלֹא מַנְגַּעוּ! וְאַבְי'

— חַד בְּזוֹב וְחַד בְּזוּבָה. וּצְרִיכִי, דְּאִי כְּתַב רַחֲמָנָא

בְּזוֹב

אֶחָד הוּא אַע"נ דְּגַם טָהַר אִינוּ גּוֹרֵם שׁוּם טַמְאָה וּי"ל דְּגַם טָהַר חָשִׁיב גּוֹרֵם טְפִי בִּינוּ שְׁאִם לֹא יִלְגֶּה הִוּוּא זִבָּה אוּ נִדָּה לָרֹב דְּאָמַר מַעֲנִין אֶחָד הוּא וְלֹא דְמִי לְקָשִׁי דְלַעוֹלָם דֵּם שֶׁתַּרְאָה מַחֲמַת קָשִׁי לְגַה אִינוּ גּוֹרֵם זִיבָּה: נִקְטִינוּ דְּאִין קָשִׁי סוּתֵר. מַכָּאן מַשְׁמַע דְּלֹא דְרָשִׁי אֲתִים אִם לֹא שֶׁנִּפְרַשׁ לַעֲיֹל (נִדָּה דָּף נה). וְרַבְּנָן אֲתִים לֹא דְרָשִׁי אִינוּ לְהַךְ דְּרָשָׁא אֲךָ מַשְׁמַע דְּלֹא דְרָשִׁי כָּלל: אַבְי' אָמַר אִינֶּה סוּתֶרֶת וְאִינֶּה עוֹלָה. כְּתַב רַש"י בְּתַשְׁבּוּבָה אַחַת דְּאַבְי' מוֹדֶה דִּימִי לְגַה שְׁאִינֶּה רוּאָה בָּהֶן עוֹלִים לְסַפִּירַת זִיבָתָה דְּהָכִי מוֹכַח פֶּרֶק בָּא סִימָן (לְקַמָּן נִדָּה דָּף נה): מִן הַבְּרִיתָא וְהָכָא אֲלַבָּא דַּר' מַרְיָנוּס קִמְיָן תַּדַּע דְּאִין רַגִּילוּת לְמַבְשֵׁי חֲדָא מִלְּתָא בְּתִירִי דְּוִכְתִּי דְבָעִי לֶּה הָכָא וּבְשִׁלְבִי בִּפ' בָּא סִימָן (שס) וְתוּ הֵיאֵךְ חוּלֵק אַבְי' אֲבָרִיתָא דְּהָתֵם וְתוּ דְמָה לְהֵם לְאַבְי' וְרַבָּא לְהַפִּיר אֲלֹא עָלִיָּה דְּפִלְגִי בָּהּ אֲלֹא אֲלִיבָא דַּר' מַרְיָנוּס בָּעִי מֵהוּ שֶׁתַּעֲלֶה דְּמַדְנַקֵּט אִין לְגַה סוּתֶרֶת וְלֹא קֹאמַר נָמִי דַּעוֹלָה מַכְלֵל דְּסַבִּירָא לֶּה דְּאִינֶּה עוֹלָה אוּ דְלֵמָא הָא בָּהָא תַלִּיא בִּינוּ דְּאִינֶּה סוּתֶרֶת ע"כ עוֹלָה מוֹאחַר תַּטְהַר שְׁלֹא תַהֵא טַמְאָה מִפְּסָקַת בַּעֲיָהָן וַיְמַתִּי רַבָּא מָנָא חָמִינָא לֶּה דְּמַסְתַּמָּא רַבִּי מַרְיָנוּס לֹא פִלַּג אֲרַקְרָא וְאַבְי' מִיַּתִּי מָנָא חָמִינָא לֶּה דְּאִיבָא תַנָּא דְּפִלַּג אֲבָרִיתָא דְבָא סִימָן (שס) וְאִיבָא לְמִימַר דַּר' מַרְיָנוּס סַבִּירָא לֶּה נָמִי הָכִי מַדְלָא קֹאמַר ר' מַרְיָנוּס אִינֶּה סוּתֶרֶת וְעוֹלָה וּה"ה דְּהִנֵּה מַצ' אַבְי' לֹאֲתַמִּי בְּרִיתָא דְּטוּעָה בְּהַמְפִּלַּת (לַעֲיֹל נִדָּה דָּף פח): דְּסַבִּרָה דְּאִין עוֹלָה אֲלֹא דְרָבָא הִנֵּה מוֹקִי לֶּה כַּר' אֱלִיעֶזֶר בְּדִמּוּקִי בְּרִיתָא דְּבַסְמוּךְ בִּן כַּרס"י וּמָה שֶׁפִּרַּשׁ דְּמִיַּת רַבָּא מָנָא חָמִינָא לֶּה דְּמַסְתַּמָּא לֹא פִלַּג ר' מַרְיָנוּס אֲרַקְרָא קָשָׁה דְּהָא ע"כ ר"א פִּלַּג וּי"ל דְּהִנֵּה מַצִּי לְמִימַר וְלִיטַעֲמַךְ אֲלֹא בָּלְאוּ הָכִי דְחִי לִיָּה אַבְי' שְׁפִיר וּמָה שֶׁפִּרַּשׁ בְּרִיתָא דְּהַמְפִּלַּת (שס דָּף

לז.

 עיין משפּט בר מצוה

א מו"י פב' מהל' מחוסרי כפרה
הל' ה:

ב מו"י פז' מהל' איסורי ביאה
הל' י:

ג טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' א:

ד מו"י פז' מהל' איסורי ביאה
הל' י:

ה טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' י:

ו מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ז טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' א:

ח מו"י פז' מהל' איסורי ביאה
הל' י:

 עין משפט גור מצוה

א מיי' פז' מהל' איסורי ביאה

הל' א:

ב מיי' פז' מהל' איסורי ביאה

הל' ב:

מה ימי נדותה דאין ראיון לזיבה. וא"ת דבשליה בא סימן (לקמן גדה דף נד.) זב מטמא בין בשלש ראיות כיום אחד בין בשלש ראיות בנ' ימים רצופין אבל אמר ימי נדותה שחינה רואה בהן עולין לספירת זיבתה וי"ל דהתם מיירי בזבה קטנה שרואה יום י"א דיום י"ב הויא בה תחלת גדה ועולה לה: על כרחך הקישן הכתוב. ואין משיבין על ההקש וא"ת והא בפי' התודה (מנחות דף פב.) פריך ר"ע לר' אליעזר וכי דנין אפשר משאי אפשר אע"ג דטעמא דרבי אליעזר דגרש היקשא מעבדת שניה כל העבודות שוות ור"ע נמי אית לה היקשא דנעבדת בפרק מי שצא טמא (פסחים דף צג.) וי"ל דהתם לא מצו למימר על כרחך הקישן הכתוב דאגטריך היקשא להנהו דרשות דפסחים (דף צג.): ארבעים מעביא. בסקה לא פריך כי האי גונא ארבי יהודה דמקשיר עד ארבעים וחמשים אמה התם משום דקים ליה דלאו דוקא אלא ארבעים וחמשים בדאמרי אינשי ואפילו טובא אבל הכא הוי דוקא חמשים בדקתני בסמוך וחמשים שהולך מטוהר ובפרק מפנין (שבת דף קכו:) דפריך השתא ה' רפות ל' מעביא המקשה כבר דדוקא נקט ומשני דלאו דוקא נקט אלא ל' נה' בדאמרי אינשי ועוד משני דהנה דוקא ל' מאוצר קטן נה' מאוצר גדול ובפרק אע"פ (פסחות דף ס.) תינוק יונק אפי' ל' נה' שנים נמי לא זיק התם משום דלאו דוקא ה' אלא לפי צרכו בדקאמר התם ואפילו חבילתו על פתפו ובפרק הרושע (חלין דף קלב:) דאמר כהן טבח ב' גז' שבתות פטור מן המתנות מכאן ואילך טוב במתנות התם נקט ב' לרבי דאמר בתרי זמני הנה חזקה ולרשב"ג ג': ורב אדא בר אבהו אמר אף ימים הראויים לספירת סחירת זיבתה. וא"ת מה הוסיף על דברי רב הא לרב נמי הראויין לספירה אינו ז' ימים אחר י"א יום ואז מתחילות י"א אחרים שהם ימי זיבה וא"כ למידה נמי לעולם קשי מטוהר וי"ל דחינה גדה עד גיעברו שבגעה ימי הספירה אחר י"א ואם ראתה אז אף בקשי טמאה לרב ולרב אדא טהורה דראויין לספירת סחירת זיבתה ור"ח פי' דלוי אינו מטוהר אלא תשעה ימים הראוין לעשות בהן זבה אבל י' וי"א דאינם ראויין לעשות בהן זבה דאפילו ראתה אפי' גס ב"ב אינה אלא גדה ורב מוסיף ימים הראויין לספירה כגון עשרי וי"א וחמשה ימים אחרי כן אבל שני ימים משבגה ימים אחרונים אם ראתה בהן טמאה לרב ורב אדא מוסיף אף אותם שני ימים ונמצא כגון טהוריו:

בנות כותים פרק רביעי נדה

זב מטמא בין בשלש ראיות כיום אחד

בְּזָב — **מִשּׁוּם דִּלְא מְטַמֵּא בְּאוֹנֶס, אֲבָל זָבָה** — **דְּמַטְמִיא בְּאוֹנֶס אֵימָא לָא, צְרִיכָא.** ^(א)וְאִי כְּתַב רַחֲמֵנָא **בְּזָבָה** — **מִשּׁוּם דִּלְא מְטְמִיא בְּרָאיוֹת כְּכַיִּמִּים, אֲבָל זָב דְּמַטְמֵא בְּרָאיוֹת כְּכַיִּמִּים — אֵימָא לָא, צְרִיכָא.** ^(א)**אָמַר אַבְיִי: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דִּתְנִינָא: "דּוֹתָהּ תִּטְמֵא" — לְרַבּוֹת אֶת בּוֹעֲלָהּ. "דּוֹתָהּ תִּטְמֵא" — לְרַבּוֹת אֶת הַלֵּילוֹת, "דּוֹתָהּ תִּטְמֵא" — לְרַבּוֹת אֶת הַיּוֹלָדֹת בְּזוֹב, שְׁצָרִיכָה שֶׁתִּשָּׁב שְׁבַעַה נְקִיִּים. מַאי לָאוּ נְקִיִּים מְלִידָה? לָא, מִדָּם.** ^(א)**וְאָמַר אַבְיִי: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דִּתְנִינָא: "כִּימִי גִדְתָּהּ" — כִּךְ יָמִי לִידְתָּהּ, מַה יָמִי גִדְתָּהּ אֵין רָאוּן לְזִיבָה וְאֵין סְפִירַת שְׁבַעַה עוֹלָה מִהֵן, אִף יָמִי לִידְתָּהּ שְׂאִין רָאוּן לְזִיבָה — אֵין סְפִירַת שְׁבַעַה עוֹלָה מִהֵן. וְרַבָּא, הָא מַנִּי? רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר: מִסֵּתֵר נָמִי סִתְרָה. ^(א)וְכִי דְנִין אֲפֹשֶׁר מִשְׂאֵי אֲפֹשֶׁר? אָמַר רַב אֲחִדְבוּי בַר אָמִי: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר דְּנִין אֲפֹשֶׁר מִשְׂאֵי אֲפֹשֶׁר. וְרַב אֵיבָא דְאָמְרִי: אָמַר רַב אֲחִדְבוּי בַר אָמִי אָמַר רַב שְׁשֶׁת: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיא, דְּאָמַר דְּנִין אֲפֹשֶׁר מִשְׂאֵי אֲפֹשֶׁר. וְרַב פֶּפְא אָמַר: עַל כִּרְחַךְ הַקִּישָׁן הַכְּתוּב. קִשְׁתָּה שְׁלֹשָׁה יָמִים וְכוּ'. ^(א)אִיבַעְיָא לָהּ: שְׁפֹתָהּ מְזָה וּמְזָה, מַהוּ? רַב חֲסִדָּא אָמַר: טְמֵאָה, רַבִּי חֲנִינָא אָמַר: טְהוֹרָה. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: מִשָּׁל לְמִלָּה שְׂעִצָא, וַחֲזִיילוֹתֵיו לְפָנָיו — בִּידוּעַ שְׁחִיילוֹתֵיו שֶׁל מִלָּה הֵן. וְרַב חֲסִדָּא אָמַר: כֹּל שֶׁפֶן דְּבַעִי נַפִּישׁ חֲזִילוֹת טַפִּי. ^(א)תַּנּוּ: רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: לִילָה יוֹם כְּלִילִי שִׁבַּת יוֹמוֹ, שְׁשֻׁפְתָּהּ מִן הַצֵּצַר וְלֹא מִן הַדָּם. טַעֲמָא דְּמִן הַצֵּצַר וְלֹא מִן הַדָּם, הָא מְזָה וּמְזָה — טְהוֹרָה. תִּיּוֹבְתָא דְּרַב חֲסִדָּא! אָמַר לָהּ רַב חֲסִדָּא: לֹא מַבְעִיא מְזָה וּמְזָה דְּטַמְאָה, דְּפִסְקִי לָהּ חֲזִילוֹת לְגִמְרִי, אֲבָל מִן הַצֵּצַר וְלֹא מִן הַדָּם, אֵימַר: כִּי הֵיכִי דְּמָדָם לֹא פִּסְקָה, מְקוּשִׁי נָמִי לֹא פִּסְקָה, וְהָא תּוֹנְבָא בַּעֲלָמָא הוּא דְּנָקַט לָהּ, קָא מִשְׁמַע לָו. ^(א)תַּנּוּ: קִשְׁתָּה שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּתוֹךְ אֶחָד עָשָׂר יוֹם, וְשֻׁפְתָּהּ מֵצֵת לָעֵת, וַיִּלְדָּה — הָרִי זֹו יוֹלָדֹת בְּזוֹב. הֵיכִי דְּמִי? אֵילִימָא בְּדִקְתָּנִי, לְמָה לִּי שְׁלֹשׁ? בְּתַרִּי בְּקוּשִׁי וְחַד בְּשׁוּפִי סָגִי! אֵלֶּא לָאוּ הֵכִי קָאָמַר: קִשְׁתָּה שְׁלֹשָׁה, וְשֻׁפְתָּה מְזָה וּמְזָה, אוּ שְׁקֻשְׁתָּה שְׁנִים, וְשֻׁפְתָּה מֵצֵת לָעֵת — הָרִי זֹו יוֹלָדֹת בְּזוֹב, וַתִּיּוֹבְתָא דְּרַבִּי חֲנִינָא! אָמַר לָהּ רַבִּי חֲנִינָא: לֹא, לְעוֹלָם כְּדִקְתָּנִי, וְהָא קָא מִשְׁמַע לָן דְּאִף עַל גַּב דְּמִתְחִיל קִישׁוּי בְּשָׁלִישִׁי, וְשֻׁפְתָּה מֵצֵת לָעֵת — טְמֵאָה, לְאַפּוֹקִי מִרַבִּי חֲנִינָא. כִּמָּה הִיא קִשׁוּיָּה? רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר וְכוּ'. הִשְׁתָּא חֲמִשִּׁים מְקוּשְׂאִי, אַרְבַּעִים מִיבַעְיָא? אָמַר רַב חֲסִדָּא: לֹא קִשְׁיָא — כָּאֵן לְחוּלָה, כָּאֵן לְכַרְיָאָה. אָמַר רַבִּי לׁוִי: אֵין הוֹלֵד מִטְהַר אֵלֶּא יָמִים הָרָאוּיִן לְהִיּוֹת בְּהֵן זָבָה, וְרַב אָמַר: אֲפִילוּ בְּיָמִים הָרָאוּיִן לְסְפִירַת זָבָה. אָמַר רַב אֲדָא בַר אֲבָהּ: וּלְטַעֲמִיהּ דְּרַב**

אפילו

זבה אינה מטמאה אלא בשלשה ימים כדכתיב בה ימים. בב"ק (דף כד.) מרבינן זב לימים: נקיים מלדה שלא תהא לדה פיעיסק דאע"ג דלא חזיא כמאן דחזיא דמי דהא ימי לדה טמאין בלא דם: מה ימי נדתה אין ראיון לזיבה דאין זבה אלא אחר גדה ואין ספירת שבגעה לזיבה עולה מהן דהא מפי הויא זבה לא חולא ימי גדה לעולם עד שתשגב שבגעה נקיים וכל דם שרואה אינה אלא סותרת אבל גדה לא הויא הלכה לא משפחת ימי ספירה בימי גדה ולא ימי גדה בימי נדה נדה נדה ספירה: אף ימי לדה הואיל ודמו לנדה ואין ראויין לזיבה כדאמר ולא דמה מחמת ולד הכי נמי לענין ספירה מדמינן להו לנדה ולא תעלה בהן ספירת שבגעה כגון אם ילדה בימי ספירה: הכי גרסינן אף ימי לדתה שאין ראיון לזיבה אין ספירת שבגעה עולה מהן: מספר נמי סתמה וכ"ש דלא סלקא כי היכי דס"ל בלאנס בזב שאינו גורם נוסתר ימי לדה נמי אע"ג דלא גרמי סתר וכי קאמינא חנא לרבנן דאמרי דבר שאינו גורם אינו סותר אינה סותרת ועולה: וכי דנין אפשר כגון לדה דאפשר לה ללדת בימי ספירה: משאי אפשר מימי גדה דלא אפשר להיות גדה בימי ספירה: ר' אליעזר היא במסכת מנחות בפי' התודה דיליף פסח דורות מפסח מצרים שלא יביא אלא מן החליון אמר לו ר"ע וכי דנין אפשר משאי אפשר במצרים אפתי לא הנה מעשר אבל לדורות דאיכא מעות מעשר שני עמי מניהו אמר לו אף ע"פ שאי אפשר ראיה גדולה היא ונלמד הימנה: הקישן הכתוב ואפי' לר"ע הני מלי דאין דנין כגון גזרה שנה אבל הקישא אין משיבין על ההקש: רב חסדא אמר טמאה דהא איכא שופי: רבי חנינא אמר טהורה כיון דשפחה אף מן הדם חננלאי מלתא דדס הקשי מחמת ולד חתא אבל פי שפחה מן הצער ורואה דם חננלאי מלתא דמקמי הכי הוי חזיא נמי בלא קשי: לפניו יום אחד או שנים קדם ביאתו: דמפיש חילות טופי סמוך לביאתו: דפסקו להו חילות לגמרי דהשתא נדאי קמאי לא מסתמה אתו דאי מחמתה אתו כל שכן דמפיש חילות: תנבא אשטורדישו"ן. שאינה מרנשת בצערה מחמת שעמומית החלי: אי נמי פי חתני שלשה בקשי וא' בשופי ובכלן ראתה למה לי כלי האי: או שקשתה שנים ושפחה מעת לעת בשלישי מן הצער ולא מן הדם: בדקתני שלשה בקשי ומקצת שלישי ומקצת רביעי בשופי: הא קמ"ל

דאע"ג דקשתה בקצת שלישי ולא שפחה לילה ויום כליני שבת ויומו אלא לילה ושני חצאי יום טמאה: ולאפוקי מדרי' חנינא כן אחי רבי יהושע דאמר לעיל (גדה דף לו:) כל שחל קשניה להיות בשלישי שלה כו': דריאה ארבעים: אין הולך מטוהר אלא ימים הראויין להיות בה זבה דהינו י"א יום שבין גדה לנדה אבל ראתה אחריו טמאה גדה כדאמר לעיל בימי גדה גדה: אף ימים הראויין לספירת זיבה כגון התחיל הקשי בימי הזיבה טהורין כל ימי זיבה ושבעה אחריהם דהא בתר זבה שכי וכי כתב רחמנא בגדתה ולא בזיבתה דזיבתה טהורה אהני נמי קאי אבל אחר שבעה אם יאריך טמאה גדה: ולטעמה דרב כיון דאמר רב בהנך ימים דשכיב בתר זיבה טהרינהו רחמנא לענין קשי:

 מסורת הש"ס

א יומא סג:

ב לעיל לב:

ג ספרא תזריע פרשת ויולדת

פרשה א יד; לעיל לה:

ד ספרא תזריע פרשת ויולדת

פרשה א יג

ה יבמות מו.

ו סנהדרין פז; משנה נדה

ז סנהדרין פז:

 גליון הש"ס

גמ' מה ימי נדתה. בחדושי הרשב"א גיטין דף ט ד"ה הא דקתני היה הגי' כאן הקיש ימי נדתה לימי לידתה מה ימי נדתה וכו':

 תורה אור השלם
--

דבר אל־בני יִשְׂרָאֵל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא [ויקרא יב, ב]

 עין משפט נר מצוה
--

א מיי' פז' מהל' איסורי ביאה
הל' יב:
ב מיי' פז' מהל' איסורי ביאה
הל' א:

זכה גדולה ור"ח פרש לאפוקי יי וי"א דאינה ראויה להתחיל בִּדְבָן ויום שני של י"א דאינה ראויה עדין להיות זכה גדולה אם לא תראה יום ג': מאי דעתך משום נפלים. תמה דבִּלְאוּ נפלים מצינן לאשכוחי יותר מק"נ בגזון והנה וחזקה ואחר הנל השני תספר שמונים לנקבה ושבעה ימים לנדה ושני ימים אחרי כן וי"ל דלא שכיח וא"ת והלא בלא קשי משפחת כל ימיה שלא תהא זכה בגזון שהפילה אחר פ' לנקבה ה' לנדה וב' ימים אחר נדה ובשלמא בסמוך גבי יש רואה ק' ימים אכא למימר דבחד נלד מזרי אי גמי בבין קומא אכל הכא מזרי בגפלים מדקאמר אין קשי לנפלים ויש לומר דלא מיירי ציוולגת בלא קשוי: שפורה גרים. פרוש שופר שתוקעין בר"ח בקדוש החגש תשיעי של שבועה ואם תאמר ויאי מוכח דחגש לבנה גרים דלמא חגש תשיעי של אחר ח' חדשים של שלשים יום להריינה גרים אפי' הוא מתחיל באמצע חגש הלבנה וי"ל דאם כן הי"ל למימר דיה חגש אחרון אכל חגשה משמע חגש המבקר דהינו חגש הלבנה וקאי ש"מ אמתני' כמו אבריתא א"נ משום דבריתא מוכחא דיוולגת למקטעים בקתני אפלו בתחלת ט' ילדה וליזם אחד לא הנה קרי חגשה אכל אחגש לבנה קרי שפיר חגשה אפי' יום אחד (כו') אי גמי מסיפא דבריתא מוכיח דע"כ חגש לבנה גרים דקתני אכל קשתה יום אחד בסוף שמיני ושנים בתחלת תשיעי ואפי' ילדה בסוף ט' כו' והיאך יכולה לדע דקשתה שנים בט' אי לא דמזרי בחדושה של לבנה דניה דהיכא דילדה בסוף ט' יכולה לדע בגזון שילדה לרע"ג ימים לשמושה דאז מתחיל תשיעי שלה שלשים יום לפני לזתה דהערע לא נקלט עד יום ג' לשמושה דאי נקלט יום ראשון היתה יולדת לרע"א לשמושה דאין הנלד משתהה יותר דלא קי"ל ברצה תוספאה דפרק הערל (נבמות דף פ:) מ"מ מדקאמר אפי' ילדה בסוף ט' משמע גמי שילדה באמצע תשיעי ואז אי אפשר לדעת אם קשתה ב' ימים בט' בצמצום דאי קשתה בר"מ וברמ"א וברמ"ב לשמושה שמה לא נקלט הוצע עד מקרת התשמיש וא"כ לא קשתה אלא יום אחד בחגש ט' ואם קשתה ברמ"א ורמ"ב ורמ"ג שנקלט הוצע כיום התשמיש א"כ ג' ימים קשתה בחגש ט' אלא נדאי שפורה גרים ונראה דלרבי יהודה שפורה דט' חדשים גרים ואם נתעברה בסוף החגש יולדת בתחלת תשיעי דאי צעינן שמונה הראשונים שלמים א"כ כי נתעברה בסוף החגש שפורה דט' הנה ליה עשירי אא"כ

נתעברה בתחלת החגש: והא אמר שמואל כו'. לא מצו למימר דרבי יהודה בגפלים אירי מדנקט שמיני ותשיעי ואל נקט ג' וד' אי גמי מדקתני וילדה:

לדה שלשי ואי הויא חזיא קדם לדה בפתחת הקבר רבי היא זכה הואיל ובלא קשי ראתה: להקל ולהחמיר פעמים שאינו מטהר כלום פעמים שהוא מטהר חגש ויום אחד: רבי זו יולדת בזוב הואיל ורב זכה בשמיני הואי שאין הנלד מטהר שדינן חד ויומא בתר תרין נהרי היא זכה: ואפי' בסוף תשיעי ילדה ואע"ג דתשיעי בלוי בשופי חוץ משני ימים אין זו יולדת בזוב בלבד שלא תראה דם בימי השופי ואל אמרינן כינון דשפי סמוך ללדה נטמאנה בדם הקשי דקסבר ר' יהודה שפורה גרים כלומר החגש של תשיעי גורמת לזת הנלד דמפי עול הנה זמן לדה הלכך כל הדמים שרואה בו בקשי אינו אלא מחמת הנלד אע"ג דאיכא שופי בתריהו ואפי' בתחלת תשיעי הוי מחמת נלד דקסבר יולדת לט' יולדת למקטעין: שפורה שופר שתוקעין בו ב"ד בקדוש החגש: או למאיתים ושבעים ואחד דהוו להו ט' חדשים שלמים של שלשים וביזם ראשון של עשירי יולדת: או לרע"ב כלומר אם לא קלט הוצע יום ראשון קולט בשני יומים קליטתו הוי התחלת העבור: או לרע"ג שאם לא קלט בשני קולט בשלישי אכל אם לא קלט בשלישי שוב אינו קולט דקיי"ל דעד שלשי הוי ראוי להרעי מפאן ואלך מקריח במסקת שבת (דף פו.) בפולגות שבבת זרע כיום השלישי בפרק ר' עקיבא. אלמא לא ילדה למקטעין: [הוא] שמואל דאמר במוסידים:

בנות כותים פרק רביעי נדה

אף ימים הראויין לספירת סתירת זכה בימי זיכה גלעולם היא מטהרה עד להיות בבן זכה גדולה. רש"י פרש לאפוקי יי וי"א דאינה ראויה להתחיל בִּדְבָן ואפילו ימים הראויין לספירת סתירת זכה. תנן: כמה הוא קשוייה? רבי מאיר אומר: ארבעים וחמשים יום. בשלמא לרב, משפחת לה כרב אדא בר אהבה, אלא ללוי — קשׁיָא.^(ס) אָמר לָהּ לוי: מי קתני "טהורה בכולן"? בימי נדה — נדה, בימי זיכה — טהורה. לישנא אחרינא אמרי: אמר רבי לוי: אין הולד מטהר אלא ימים הראויין להיות בבן זכה גדולה. מאי טעמא? דמה "ימים רבים" כתיב. אבא שאול משמיה דרב אמר: אפילו ימים הראויין להיות בבן זכה קטנה, מאי טעמא? "ימי"י ו"כל ימי"י היום כתיב. תנן: כמה הוא קשוייה? רבי מאיר אומר: אפילו ארבעים וחמשים יום. קשׁיָא לתרוייהו! מי קתני "טהורה בכולן"? קשתה בימי נדתה — נדה, בימי זיבתה — טהורה.^(א) תנא, היה רבי מאיר אומר: יש מקשה מאה וחמשים יום, ואין זיכה עולה בבן. כיצד? שנים בלא עת. ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה, וחמשים שהולד מטהר. ושמונים של נקבה, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה. אמרו לו: אם כן, יש מקשה כל ימיה, ואין זיכה עולה בבן! "אמר להן: מאי דעתיכון? משום נפלים? אין קושי לנפלים.^(ב) תנו רבנן: יש רואה מאה יום, ואין זיכה עולה בבן. כיצד? שנים בלא עת, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה, ושמונים של נקבה, ושבעה נדה, ושנים של אחר הנדה.^(ג) מאי קא משמע לן? לאפוקי ממאן דאמר אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, קא משמע לן דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם. רבי יהודה אומר דיה וכו'. תנא: רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: דיה חדשה, ויש בדבר להקל ולהחמיר. כיצד? קשתה שנים בסוף שמיני ואחד בתחלת תשיעי, ואפילו בתחלת תשיעי ילדה — הרי זו יולדת בזוב. אכל קשתה יום אחד בסוף שמיני ושתים בתחלת תשיעי, ואפילו בסוף תשיעי ילדה — אין זו יולדת בזוב.^(ד) אָמר רב אָדא בר אהבה: שְׁמַע מינה קסבר רבי יהודה שיפורה גרים. איני? והא אמר שמואל: אין אשה מתעברת ויוולדת אלא למאיתים ושבעים ואחד יום, או למאיתים ושבעים ושלשה! הוא דאמר בפסידים הראשונים, דתנא: פסידים הראשונים לא היו משמשין מטותיהן אלא ברכיעי בשבת, שלא יבואו נשותיהן

ליד

אף ימים הראויין לספירת סתירת זכה בימי זיכה גלעולם היא מטהרה עד להיות בבן זכה גדולה. רש"י פרש לאפוקי יי וי"א דאינה ראויה להתחיל בִּדְבָן ותספר ששה ותראה סותרת הכל ונמצאו הימים הבאין ראויין לספירה והא דתניא בימי נדה נדה היכא דאתחיל קשי מימי נדה אכל אתחיל בימי זיכה כל מה שאריך הקשי מטהרה: ועוד ארבעים וחמשים יום קס"ד לגמרי מטהר לה ר"מ מוזב ומנדות: בימי נדה נדה וה"ק ר"מ כמה הוא קשוייה שלא תבא להסתובב בקרקון ולספירת נקיים ארבעים וחמשים יום ומיהו בכל הני ארבעים פי שלמי ימי זזב ומטו ימי נדות ממהא נדה ובי דקרי שלמי ז' ימי נדות ומטו ימי זזב מטהרה: זכה גדולה ראתה שלשה רצופין בתוך י"א יום מטהרה מספירת נקיים ומקרקון אכל לא ראתה אלא יום אחד צריכה לשמור יום כנגד יום דכי כתיב דמה דדרשינן ולא מחמת נלד בזכה גדולה כתיב דכתיב בזהוא קרא ימים רבים ואם משך קשוייה יותר מאחד עשר יום שנגנסה לימים שראויים לנדה ממהא: ימי וכל ימי זזב ממהא וגו' ומניה נפקא לן זכה קטנה בשליה מכילתין בשמעתא דתריתא: קשיא לתרוייהו דאמרי זכה גדולה וקטנה הוא דמטהר נלד אכל אם יאריך אחריהן ממהא: בימי זיכה למר כדאית לה ולמר כדאית לה: יש מקשה שהיא רואה ק"נ יום רצופין: ואין זכה עולה בבן ולא שתהא מקשה כל ק"נ יום: כיצד ראתה ב' בלא עת בלא עת נדה רבי י"א ימים שלאחר נדתה שהן ימי זיכה ואינה זכה עד שתראה בבן ג' רצופין ואם ראתה שנים בסופן בשתראה למחר הוי פתח של נדותה ואינו מצטרף לה לזיכה אלא תחלת נדה הויא וכל שבועה תהיה נדה רבי ט' ימים רצופין ושנים שלאחר הנדה שהן מן י"א של ימי זזב וכל כמה דלא חזיא ג' בימי זיכה לא הויא זכה רבי י"א רצופין וקשתה חמשים והיא חולה ואמרינן לשיל בחולה חמשים רבי ס"א וביזם ס"א ילדה נקבה ואפילו רואה כל שמונים אינה זכה ואחד ושמונים הוי תחלת נדה ואם תראה ז' רבי מאה ומ"ח ושנים שלאחר הנדה ותפסוק רבי ראתה ק"נ רצופין ואינה זכה אכל אם תראה יותר הויא זכה דהוו להו ג' לאחר הנדה: וחמשים שהנלד מטהר הך חמשים של קשי לפני השמונים: א"כ דקחשבת שמונים של נקבה: יש מקשה לעולם ואינה זכה בגזון טובלת ליי"ד של נקבה ומתעברת ולסוף שמונים שבעה לנדה ושנים לאחר הנדה ומקשה חמשים וחזרת ומפלת נקבה וכן לעולם: אמר להן ר"מ מאי דעתיכו משום

נפלים בדפרשינן: אין קשי לנפלים אין הגפל מטהר קשויי ואנן בנלד דאית ליה קשי המרינן: יש רואה בלא קשי: קמ"ל דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם דאי לא אפשר הויא לה זכה בשילדה אחר שנים שלאחר הנדה דהנה ליה יום

לדה שלשי ואי הויא חזיא קדם לדה בפתחת הקבר רבי היא זכה הואיל ובלא קשי ראתה: להקל ולהחמיר פעמים שאינו מטהר כלום פעמים שהוא מטהר חגש ויום אחד: רבי זו יולדת בזוב הואיל ורב זכה בשמיני הואי שאין הנלד מטהר שדינן חד ויומא בתר תרין נהרי היא זכה: ואפי' בסוף תשיעי ילדה ואע"ג דתשיעי בלוי בשופי חוץ משני ימים אין זו יולדת בזוב בלבד שלא תראה דם בימי השופי ואל אמרינן כינון דשפי סמוך ללדה נטמאנה בדם הקשי דקסבר ר' יהודה שפורה גרים כלומר החגש של תשיעי גורמת לזת הנלד דמפי עול הנה זמן לדה הלכך כל הדמים שרואה בו בקשי אינו אלא מחמת הנלד אע"ג דאיכא שופי בתריהו ואפי' בתחלת תשיעי הוי מחמת נלד דקסבר יולדת לט' יולדת למקטעין: שפורה שופר שתוקעין בו ב"ד בקדוש החגש: או למאיתים ושבעים ואחד דהוו להו ט' חדשים שלמים של שלשים וביזם ראשון של עשירי יולדת: או לרע"ב כלומר אם לא קלט הוצע יום ראשון קולט בשני יומים קליטתו הוי התחלת העבור: או לרע"ג שאם לא קלט בשני קולט בשלישי אכל אם לא קלט בשלישי שוב אינו קולט דקיי"ל דעד שלשי הוי ראוי להרעי מפאן ואלך מקריח במסקת שבת (דף פו.) בפולגות שבבת זרע כיום השלישי בפרק ר' עקיבא. אלמא לא ילדה למקטעין: [הוא] שמואל דאמר במוסידים:

 מסורת הש"ס

א לעיל לו:

ב תוספתא נדה; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ה ד

ג ספרא מצורע פרשת זבים

פרשה ה ג

ד כריתות י.

ה בראשית רבה

 גליון הש"ס

גמ' או למאתים ושבעים ושלשה. בירושלמי פ' החולץ א' או לרע"ד ועי' ביפה מראה שם:

תוס' ד"ה שיפורה וכו' דלא קי"ל

כרבה תוספתאה. עי' לעיל כז ע"א תוס' ד"ה אלא:

 תורה אור השלם
--

ואשה כיריזוב זזב דמה ימים רבים בלא עת-נדתה או כיריזוב על-נדתה כל-ימי זזב טמאתה כימי נדתה תהיה טמאה הוא [ויקרא טו, כה]

ואם-נדתה תלד וטמאה שבעים כנדתה וששים יום וששת ימים תשב על-דמי טהרה [ויקרא יב, ח]

מסורת הש"ס

א לעיל ט; לעיל טו.

ב משנה נדה

ג לעיל ט; לעיל טז.

ד לקמן טח:

ה עירובין מא.; עירובין פט;; עירובין עג; עירובין סו; עירובין י'.

ו לקמן סד.; לקמן טג; תוספתא נדה; משנה נדה

יִשְׁבָּה לֹה וְלֹא בָדקה אֲכַל נָשִׁים קָאִי וְלֹא־לְעִיל מֵהֵדָר: טְמֵאָה דְּאוֹרַח בְּזִמְנֵי בָּא: — בְּמַחְבָּא מַחֲמַת לְסֻטִּין אוּ בְּכֹס: יְמִי הָזֶב יְמִי סְפִירוֹ: וְשׁוּמְרַת יוֹם בִּינוֹן שְׁנַפְתַּח מַעֲנִיָּה וְרָאֲתָה הַיּוֹם אַע"ג דְּבַתּוֹךְ י"א הִיא הֵינָא לְמַחַר בְּחֻזַּקת טְמֵאָה: גַּמ' לֹזְמַר שְׂאִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה שְׁחֲרִית וְעַרְבִית וּמַשְׁעָבְרוּ צְרִיכָה לְבָדַק כְּדֹאֲתֵאָא בַּפ"ק (לְעִיל נָגַה דָּף יא.). וְהָא מַדְקַתְנִי סִיפָא יִשְׁבָּה דְּמַשְׁמַע דִּיעָבַד מְכַלְל כּו'. וְהִיא דְּפִרְיָן בִּן דַּס"ד דְּהִיא יִשְׁבָּה אֲתוֹךְ י"א קָאִי: לִימִי נָגַה לְנִימִס שְׁרָאִיִּין לְנָגַה בְּגוֹן אַחַר י"א שְׁבִין נָגַה לְנָגַה: בְּחֻזַּקת טְהֵרָה שְׁנַסְתְּלִקוּ דְּמִיָּה בְּגִדּוּתָהּ וַיֵּצְאוּ: בִּימֵי נָגַה לְאַחַר שְׁעָבְרוּ י"א וְכֹרֵאִיִּיס לְבָא יְמִי נָגַה: בְּעִיָּא בְּדִיקָה לְכַתְּחֵלָה אֲכַל יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה דִּיעָבַד טְהוֹרָה וְאִס הִנִּיעַ וְסַת הֶקְבּוּעַ לֹה וְלֹא בָדקה הִהִיא וְדֹאִי טְמֵאָה: לֹא נִצְרָכָא הָא דְקַתְנִי כָּל י"א בְּחֻזַּקת טְהֵרָה אֲלֹא לר"מ בְּסוּף פֶּרֶק רֵאשׁוֹן בְּגִמְרָא: אִמְאִי יוֹצִיא תַּשְׁמַשׁ כָּל י"א: דְּלִמָּא אֲתִידָא לְתַלְקוּלָא בִּימֵי נָגַה בְּיָמִיס הִרְאִיִּיס לְנָגַה אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ שְׁמֹא תַתְּלַקְלוּ: דְּבָא אֲמַר מִתְנִי' דְקַתְנִי כָּל י"א בְּחֻזַּקת טְהֵרָה: לֹזְמַר שְׂאִס תִּרְאִיָּה בְּהַס אִינָה מְטַמְאָה מַעַת לַעַת לְפִי שְׁמַסְלִקוּן דְּמִיָּה: הִנָּגַה כְּלוּמַר אֲשֶׁה שְׂרוּאָה דַּס מְטַמְאָה מַעַת לַעַת בְּרָאִית תַּחֲלַת נְדוּתָהּ: וְהִזְבָּה וְשׁוּמְרַת יוֹם כְּלוּמַר וְהִרְוּאָה בַּתּוֹךְ י"א בִּין שְׂרוּאָה ג' יָמִיס דְּהֵינָא זָבָה בִּין שְׂרוּאָה יוֹם אַחַד דְּהֵינָא שׁוּמְרַת יוֹם מְטַמָּא מַעַת לַעַת בְּרָאִיָּה רֵאשׁוֹנָה: הַיּוֹלָדַת שְׁנִיצָא דַּס בַּתְּחִיטַת הֶקְבֵּר מְטַמְאָה מַעַת לַעַת בְּרָאִיָּה רֵאשׁוֹנָה: חֵיא בְּרַב הוֹנָא פִּי' אֲמַתְנִי מֵהֵדָר: בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבְתָּה בְּגוֹן רָאֲתָה ג' פַּעְמִיס מַט"ו לט"ו אִין זֶה וְסַת לַעֲגוֹן דְּזִיָּה שְׁעָתָה אוּ לַעֲגוֹן שְׂאִס לֹא בָדקה תִּהְיֶה טְמֵאָה דַּמַּט"ו לט"ו הֵווּ יְמִי זִיבָה וְכֹן כָּל הַיָּמִיס מַשְׁשֻׁלְּמוּ ז' יְמִי נָדוּת עַד י"ח גְּשֻׁלְמִי יְמִי זִיבָה בְּהִדִּי נָדוּת: לֹא שְׁמַע לִי הִא שְׁמַעַתְתָּא דְּרַב יוֹסֵף תַּלְמִידוֹ דְּרַב וְהוּדָה שְׁהוּא תַלְמִיד שֶׁל רַב וְשְׁמוּאֵל וְחֵלָה רַב יוֹסֵף וַעֲקָר תַּלְמוּדוֹ וּבִשְׁבָּיָה שׁוּמַע מִימְרָא דְּרַב וְשְׁמוּאֵל וְאִינוּ מְזַכֵּר לְאוּתָהּ שְׁמוּעָה מִתְמַיָּה וְלֹאֹו תַלְמִידוֹ שֶׁל רַב וְהוּדָה חָזִי וְלֹא אֲמַר לִי שְׁמוּעָה זוֹ וְאִבְי תַּלְמִידוֹ מְזַכִּירו (נִקְרִיס דָּף מ.א.): אַתְּ אֲמַרְתָּ נִהְלֵן קֹדַם חֲלִיךְ:

ה"ג וְהִיאָ אֲמַרְתָּ נִהְלֵן עַל מַשְׁנֶה זוֹ אֲמַרְתָּ לָנוּ מַשְׁמָה דְּחִין אֲשֶׁה קוֹבַעַת לֹה וְסַת

בִּימֵי זִיבָה: לְמוּדָה רַגִּילָה: יוֹם ט"ו לְקַמֵּן מְפָרַשׁ לְיוֹם ט"ו לְטַבִּילְתָּהּ: וְשִׁנְתָּה לֹה וְסַת לְיוֹם כ' פַּעַם אַחַת: זֶה וְזֶה אֲסוּרִין אִין צ"ל ט"ו שְׁעָבַר שְׂאִסוֹר שְׁהִרִי כָּל הַיּוֹם

הַמַּתִּינָה שְׁמֹא תִרְאֶה דְּקו"ל דְּחִיב אֲדַם לְכַרַּשׁ מֵאֲשֵׁתוֹ סְמוּךְ לְנִסְתָּה וְאִין צ"ל יוֹם כ' שְׁרָאֲתָה בּוֹ שְׁהִרִי נָגַה הִיא אֲלֵא ה"ק בְּשִׁיחְזוֹר וַיַּנִּיעַ מַט"ו אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ שְׁהִרִי יוֹם וְסַתָּה הוּא וַעֲדִין לֹא דְלָגְתוּ אֲלֵא פַּעַם אַחַת וְאִין וְסַת וַעֲקָר בְּפִחוּת מַנ"פ וּבִשְׁבָּיָעַיָּה יוֹם כ' לְרָאִיָּה שֶׁל כ' אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ שְׁמֹא תַקְבַּע וְסַת מַכ' לְכ' שְׁהִרִי שְׁנִתָּה פַּעַם אַחַת לְיוֹם כ' וְכֹן פַּעְמִיס לְיוֹם כ' זֶה וְזֶה אֲסוּרִין יוֹם ט"ו וְיוֹם כ' הִבָּא אֲכַל ג' פַּעְמִיס לְיוֹם כ' הֵתַר יוֹם ט"ו וְנִאָסַר יוֹם כ': לֹא שְׁנוּ דְלִיּוֹם ט"ו הֵינִי וְסַת קְבּוּעַ דְּלַבְעִי תַלְתָּא זְמַנִּי לַמַּעֲקָרָה: אֲלֵא שְׁהִיתָה רַגִּילָה לְרֹאֲתוֹ יוֹם ט"ו לְטַבִּילְתָּה לְסוּף ז' יְמִי נָגַה וְרֹאֲתָה לְיוֹם ט"ו שְׁהוּא יוֹם כ"ב לְרֹאֲתָה דְּבָבַר שְׁלִמּוֹ יְמִי זוֹב לְסוּף י"ח וְהִרִי ד' יָמִיס שְׁהִנִּיעּוּ יָמִיס שְׁרָאִיָּיָה לְהִיּוֹת בְּהַס נָגַה: מְקַבַּע לֹא קִבְעָה בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבָה דְּתַבְעִי ג' זְמַנִּי לַמַּעֲקָרָה דְּבַחְדָּא וְתָמָא הוּא דְעָקַר לֹה וְאִס יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה טְהוֹרָה: מַחַשׁ מַהוּ גְּחֹחַשׁ לֹה אִס הִיתָה רַגִּילָה מַט"ו לט"ו דְּהִינוּ בַּתּוֹךְ יְמִי זוֹב מִי בְּעִיָּא לְמַחַשׁ וְלֹא תַשְׁמַשׁ לְיוֹם ט"ו קֹדַם רָאִיָּה שְׁמֹא תִרְאֶה:

בנות כותים פרק רביעי נדה

אֲיִישְׁבָּה לֹה וְלֹא בָדקה, שְׁגָגָה, נֶאָנְסָה, הַזִּידָה וְלֹא בָדקה — טְהוֹרָה. ^(א)הַגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה, וְלֹא בָדקה — הָרִי זוֹ טְמֵאָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אִם הֵיְתָה בְּמַחְבָּא, וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה, וְלֹא בָדקה — הָרִי זוֹ טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שְׁחִרְדָּה מְסַלְקַת אֶת הַדְּמִיִּיס. "אֲכַל יְמִי הָזֶב וְהַזְבָּה, וְשׁוּמְרַת יוֹם כְּנָגַד יוֹם — הָרִי אֵלּוּ בְּחֻזַּקת טוּמְאָה. גַּמ' לְמֵאִי הִלְכְתָּא? אָמַר רַב יְהוּדָה: לֹזְמַר שְׂאִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה. וְהָא מַדְקַתְנִי סִיפָא: "יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה" — מְכַלְל דְּלַכְתְּחֵלָה בְּעִיָּא בְּדִיקָה! "סִיפָא אֲתֵאן לִימִי נָדָה, וְהָכִי קֹאמַר: כָּל אַחַד עֶשְׂרַ בְּחֻזַּקת טְהֵרָה, וְלֹא בְּעִיָּא בְּדִיקָה, אֲכַל בִּימֵי נְדָתָה — בְּעִיָּא בְּדִיקָה. יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה, שְׁגָגָה, נֶאָנְסָה, הַזִּידָה וְלֹא בָדקה — טְהוֹרָה. רַב חֲסֵדָא אָמַר: לֹא צְרִיכָא אָלָא לְרַבִּי מֵאִיר, דְּאָמַר: אֲשֶׁה שְׂאִין לֹה וְסַת אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ. הֵנִי מִיְלִי בִּימֵי נְדָתָה, אֲכַל בִּימֵי זִיבְתָּה בְּחֻזַּקת טְהֵרָה קִיִּימָא. אִי הָכִי, אִמְאִי אָמַר רַבִּי מֵאִיר: יוֹצִיא וְלֹא יַחְזִיר עוֹלָמִית? דְּלִמָּא אֲתִיָּא לְקַלְקוּלָא בִּימֵי נָדָה. הָא מַדְקַתְנִי סִיפָא: "הִגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֹא בָדקה" — מְכַלְל דְּבֹאֲשֶׁה שִׁישׁ לֹה וְסַת עֶסְקִינֵן! חֲסוּרִי מַחֲסָרָא וְהָכִי קַתְנִי: כָּל אַחַד עֶשְׂרַ בְּחֻזַּקת טְהֵרָה, וְשִׁרְיָא לְבַעֲלָהּ, וּבִימֵי נָדָה אֲסוּרָה. ^(א)כְּמָה דְּבָרִיס אֲמוּרִיס? בֹּאֲשֶׁה שְׂאִין לֹה וְסַת, אֲכַל יֵשׁ לֹה וְסַת מוּתָרַת, וּצְרִיכָה בְּדִיקָה. יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה, שְׁגָגָה, נֶאָנְסָה, הַזִּידָה וְלֹא בָדקה — טְהוֹרָה. הִגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֹא בָדקה — טְמֵאָה. ^(א)הָא מְדַסִּיפָא רַבִּי מֵאִיר, רִישָׁא לָאוּ רַבִּי מֵאִיר! כּוּלָּהּ רַבִּי מֵאִיר הִיא, וְהָכִי קֹאמַר: אִם לֹא הֵיְתָה בְּמַחְבָּא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֹא בָדקה — טְמֵאָה, שְׂרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אִם הֵיְתָה בְּמַחְבָּא וְהִגִּיעַ שְׁעַת וְסַתָּה וְלֹא בָדקה — טְהוֹרָה, שְׁחִרְדָּה מְסַלְקַת אֶת הַדְּמִיִּיס. רַבָּא אָמַר: לֹזְמַר שְׂאִינָה מְטַמְאָה מַעַת לַעַת. ^(א)מִיתִיבִי: הַנָּדָה, וְהַזְבָּה, וְהַשׁוּמְרַת יוֹם כְּנָגַד יוֹם, וְהַיּוֹלָדַת — כּוּלָן מְטַמְאוֹת מַעַת לַעַת. תִּיּוּבְתָא! ^(א)רַב הוֹנָא בַר חִיָּיא אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹזְמַר שְׂאִינָה קוֹבַעַת לֹה וְסַת בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבְתָּה. אָמַר רַב יוֹסֵף: לֹא שְׁמִיעַ לִי הָא שְׁמַעַתְתָּא. ^(א)אָמַר לִיהִא אַבְיִי: אֲתָּ אֲמַרְתָּ נִיַּהֲלוּ, וְאִהָא אֲמַרְתָּ לָן: הֵיְתָה לְמוּדָה לְהִיּוֹת רוּאָה יוֹם חַמְשָׁה עֶשְׂרַ (יוֹם), וְשִׁינְתָּה לְיוֹם עֶשְׂרִיס — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין לְשַׁמַּשׁ. שִׁינְתָּה פַּעְמִיס לְיוֹם עֶשְׂרִיס — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. וְאֲמַרְתָּ לָן עֲלֵה, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא שְׁנָא אֲלֵא חַמְשָׁה עֶשְׂרַ לְטַבִּילְתָּה, שְׁהוּן עֶשְׂרִיס וּשְׁנַיִם לְרֹאֲיָתָה, דְּהֵתָם בִּימֵי נְדָתָה קֹאִי לֹה, אֲכַל חַמְשָׁה עֶשְׂרַ לְרֹאֲיָתָה, דְּבִימֵי זִיבְתָּה קֹאִי — לֹא קִבְעָה. אָמַר רַב פֶּפְא: אֲמַרִיתָה לְשַׁמַּעַתָּא כּוּמִיָּה רַב יְהוּדָה מְדַסְקַרְתָּא, מְקַבַּע לֹא קִבְעָה, מִיַּחַשׁ מַהוּ דְּנִיחוּשׁ לֹה? אִישְׁתִּיק וְלֹא אָמַר לִיהִא וְלֹא מִידִי. אָמַר רַב פֶּפְא: "נַחְזִי אַנְו", הֵיְתָה לְמוּדָה לְהִיּוֹת רוּאָה לְיוֹם חַמְשָׁה עֶשְׂרַ וְשִׁינְתָּה לְיוֹם עֶשְׂרִיס — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין.

וְאָמַר

שְׁלֹא גִרְשָׁה א"נ אִינוּ חִיב לְגִרְשָׁה עַד שְׁעָבְרוּ י"א יוֹם: וְהַיּוֹלָדַת כָּלָן מְטַמְאוֹת מַעַת לַעַת. אַע"ג דְּמַעַבְרַת דְּזִיָּה שְׁעָתָה הֵינוּ בְּשֹׁאֵר דַּס שְׂרוּאָה כְּשֶׁהִיא מַעַבְרַת וְלֹא בְּרָאִית דַּס לָדַה שְׂרוּאָה מַחֲמַת פְּתִיחַת הֶקְבֵּר וי"מ דְּהִכָּא כְּרַבִּי יוֹסִי דְּבַעֲי ג' עוֹנּוֹת א"נ כְּגוֹן שְׁקָדַם כְּבַר רָאֲתָה פַּעַם אַחַת וְקַסְבַּר דְּבַשְׁטִי מְטַמְאָה מַעַת לַעַת וְלִית לִיהִ זִין שְׁעָתָן כָּל יְמִי עַבְדוּן וְאֲשַׁמְעִינוּ אַע"ג דְּרֹאֲיָה שְׁנִיָּה זוֹ מַחֲמַת אֲנָס לָדַה רָאֲתָה אַפ"ה מְטַמָּא מַעַת לַעַת הֶהָשָׁה רַר"ר יַעֲקֹב מֵאוּרִלְיַיִנִי"ש דְּהִכָּא תְנִי גְזָבָה וְשׁוּמְרַת יוֹם מְטַמְאָה מַעַת לַעַת וְאַפ"ה מְפָרַשׁ רַב יְהוּדָה לְעִיל דְּכָל י"א יוֹם אִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה וּבַפ"ק (לְעִיל נָגַה דָּף יא.) אֲמַרִי' דְּאֲשֶׁה שְׁיַשׁ לֹה וְסַת וְד' נָשִׁיס וְאֲשֶׁה שְׁעָבְרוּ עֲלֵיהִ ג' עוֹנּוֹת דִּין שְׁעָתָה וְתִנָּא הַתַּס אַע"פ שְׂאֲמַרו דִּין שְׁעָתָן צְרִיכוֹת לְהִיּוֹת בּוּדְקוֹת וי"ל דְּיַשׁ לֹה וְסַת אֲכַא לְמִימַר בִּינוֹן דְּאוֹרַח בְּזִמְנֵי בָּא צְרִיכָה בְּדִיקָה בַּשְּׁעַת וְסַתָּה וְאִהְיָךְ נְמִי אֲכַא לְמִימַר דְּצְרִיכָה בְּדִיקָה שְׁלֹא תַשְׁתַּכַּח תּוֹרַת בְּדִיקָה מִסָּן בַּתּוֹלַת דְּמִיס כְּשֶׁתַּרְאֶה וּמַעַבְרַת וּמִנִּיקָה לְכַשְׁעִיבְרוּ יְמִי עַבְדוּרָה וּמִנִּיקוּתָהּ לְפִי שְׁהִרְכְּלוּ זְמַן מְרַבָּה כְּלֵא בְּדִיקָה חֻקָּנָה אַע"ג דְּלֹא אֲתִידָא תּוֹ לִידִי בְּדִיקָה וְלִיכָא לְמַגְזַר כַּה מִיְלִי מ"מ גִּזַּר לֹה אֲטוּו אֲחֻרַיִי אֲכַל בַּתּוֹךְ י"א יוֹם אִינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה דְּזַמַּן מוּעָט הוּא וְלֹא תַשְׁתַּכַּח תּוֹרַת בְּדִיקָה דְּאַחַר י"א יוֹם תְּבַדֵּק וְכֹן זְמַן מוּעָט יַשׁ מַשְׁבְּדָקָה: רַב הוֹנָא בַר חֵיא אֲמַר שְׁמוּאֵל לֹזְמַר שְׂאִינָה קוֹבַעַת וְסַת בִּימֵי זִיבְתָּה. וְלֹא מְבַעִיא בִּימִי סְפִירַת זִיבָה מַמַּשׁ דְּאִינָה קוֹבַעַת אֲלֵא מַשְׁמַע דְּאַפִּי' בְּיָמִיס הִרְאִיִּיס לְזִיבָה אַע"ג דְּאִינָה זָבָה וּמַעֲנִיָּה סָתוּס אִינָה קוֹבַעַת כְּגוֹן שְׂרוּאָה פַּעַם אַחַת בַּתּוֹךְ י"א יוֹם וּפְלִיג אַרְבִּי יוֹחֲנָן ור"ל דְּאֲמַרִי בְּסֻמוּךְ אֲשֶׁה קוֹבַעַת לֹה וְסַת בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבְתָּה מַמַּשׁ דְּהִינוּ בְּאֲמַצַּע סְפִירַת זִיבְתָּה דְּוִמָּא דַּתּוֹךְ יְמִי נְדוּתָהּ וּכ"ש דְּקוֹבַעַת בְּיָמִיס הִרְאִיִּיס לְזִיבָה וקו"ל כְּרַבִּי יוֹחֲנָן לְגַבִּי שְׁמוּאֵל כְּדֹאמַר פֶּרֶק מִי שְׁהוּצִיאֻהוּ (עִירוּבִין דָּף מ.ז.): מְקַבַּע לֹא קִבְעָה ע"י רָאִיָּה זוֹ. שֶׁל בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבָה לֹא קִבְעָה וְסַתָּה שְׁתַּצְטַרְךְ לַעֲקָרוּ עַל וְדִי שְׁלַשׁ פַּעְמִיס כְּאֵלוּ קִבְעָה וְסַת בִּימִי נָגַה אֲכַל מַהוּ

שְׁתַּחֲוַשׁ ע"י קִבְעִינּוּת שֶׁל יְמִי נָגַה לְאָסַר פַּעַם רַבִּיעִי אַפִּי' בָּא הַנֶּסֶת בִּימִי זִיבָה וְהִיאָ מִיִּיתִי שְׁפִיר דְּחִישִׁינִן:

הַמַּתִּינָה שְׁמֹא תִרְאֶה דְּקו"ל דְּחִיב אֲדַם לְכַרַּשׁ מֵאֲשֵׁתוֹ סְמוּךְ לְנִסְתָּה וְאִין צ"ל יוֹם כ' שְׁרָאֲתָה בּוֹ שְׁהִרִי נָגַה הִיא אֲלֵא ה"ק בְּשִׁיחְזוֹר וַיַּנִּיעַ מַט"ו אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ שְׁהִרִי יוֹם וְסַתָּה הוּא וַעֲדִין לֹא דְלָגְתוּ אֲלֵא פַּעַם אַחַת וְאִין וְסַת וַעֲקָר בְּפִחוּת מַנ"פ וּבִשְׁבָּיָעַיָּה יוֹם כ' לְרֹאֲיָה שְׁל כ' אֲסוּרָה לְשַׁמַּשׁ שְׁמֹא תַקְבַּע וְסַת מַכ' לְכ' שְׁהִרִי שְׁנִתָּה פַּעַם אַחַת לְיוֹם כ' וְכֹן פַּעְמִיס לְיוֹם כ' זֶה וְזֶה אֲסוּרִין יוֹם ט"ו וְיוֹם כ' הִבָּא אֲכַל ג' פַּעְמִיס לְיוֹם כ' הֵתַר יוֹם ט"ו וְנִאָסַר יוֹם כ': לֹא שְׁנוּ דְלִיּוֹם ט"ו הֵינִי וְסַת קְבּוּעַ דְּלַבְעִי תַלְתָּא זְמַנִּי לַמַּעֲקָרָה: אֲלֵא שְׁהִיתָה רַגִּילָה לְרֹאֲתוֹ יוֹם ט"ו לְטַבִּילְתָּה לְסוּף ז' יְמִי נָגַה וְרֹאֲתָה לְיוֹם ט"ו שְׁהוּא יוֹם כ"ב לְרֹאֲתָה דְּבָבַר שְׁלִמּוֹ יְמִי זוֹב לְסוּף י"ח וְהִרִי ד' יָמִיס שְׁהִנִּיעּוּ יָמִיס שְׁרָאִיָּיָה לְהִיּוֹת בְּהַס נָגַה: מְקַבַּע לֹא קִבְעָה בַּתּוֹךְ יְמִי זִיבָה דְּתַבְעִי ג' זְמַנִּי לַמַּעֲקָרָה דְּבַחְדָּא וְתָמָא הוּא דְעָקַר לֹה וְאִס יִשְׁבָּה וְלֹא בָדקה טְהוֹרָה: מַחַשׁ מַהוּ גְּחֹחַשׁ לֹה אִס הִיתָה רַגִּילָה מַט"ו לט"ו דְּהִינוּ בַּתּוֹךְ יְמִי זוֹב מִי בְּעִיָּא לְמַחַשׁ וְלֹא תַשְׁמַשׁ לְיוֹם ט"ו קֹדַם רָאִיָּה שְׁמֹא תִרְאֶה:

לט.

עין משפט
בר מצוה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ד:

ב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הלי' יב:

ג מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:

ד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ח:

ה מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הלי' יב:

ו מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' כא:

ז מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' כב:

ח מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

ט מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

י סמג לאוין קיא, טור יו"ד סי' קפט:

יא מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הלי' ט:

יב סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב יד:

יג מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הלי' ח:

מסורת הש"ס
א רש"י על נדה ב; ויקרא רבה ב לעיל יג. ג בכורות מב; לעיל כח: ד כריתות ט: ה נזיר סד: ו סנהדרין נב; שבועות לד; שבועות לד; יבמות נה; בכורות כא: ז ספרא צו פרק א; זבחים כז: גליון הש"ס
מתני' וימי טהרה. ע"ל לו ע"א תד"ה היכלתא: שם היה אוכל בתרומה. ע"ל יג ע"א: תורה אור השלם

ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן־שנתו וגו' [ויקרא יב, ו]

ואשה כִּי־תהיה נזהָ דָם וְהָיָה זָבָה בַּבִּשָּׁה שְׁבַעַת יָמִים וּגְו' [ויקרא טו, יט]
ואם־יִקְבֹּה תלד וְסָמָא שְׁבַעִים בְּנִתָּהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים וּגְו' [ויקרא יב, ה]
והנָּזֵעַ בַּבֶּשֶׁר הָזֶה יִכָּסֶּה בְּגָדָיו וְרֹחֵץ בַּמֵּי־מָיִם עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, ז]
והיֹשֵׁב עַל־הַכִּלִּי אֲשֶׁר־יֹשֵׁב עָלָיו הֵזֶב יִכָּסֶּה בְּגָדָיו וְרֹחֵץ בַּמֵּי־מָיִם וּגְו' [ויקרא טו, ו]
והקִּיבֹה לִפְנֵי יְהוָה וְכָפַר עָלָיו וְשִׁחָה מִמֶּקֶד דָּמָה זֹאת וּגְו' [ויקרא יב, ה]
כִּי לִכְלֹכַל חֵלֶב מִי־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִקְּדָה אֲשֶׁה לַיהוָה וּגְו' [ויקרא ז, כה-כז]

כִּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִנָּלֵד בְּבָקָרָה וּבַצֹּאנִים הַזֶּכֶר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּגְו' [דברים טו, יט]
שׁוֹר אוֹר־קָשָׁב אוֹר־עַז כִּי יִנָּלֵד וְהָיָה שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת וּגְו' [ויקרא כב, כז]

וְהָיָה כִּי־הִקְשָׁה פָּרָעָה לְשַׁלְחָנוּ וַיִּקְרָג יְהוָה כִּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּגְו' [שמות יג, טו]
כִּל־פֶּטֶר רָחֵם לוֹ וְכֹל־מִקְדָּה תִּזְכֹּר פֶּטֶר שׁוֹר וְשֶׁה [שמות לד, יט]

דָּבָר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וּגְו' [ויקרא יב, ב]

כִּרְפָּעֶשֶׁה לְשָׂרָף לְצֹאנֶיךָ שְׁבַעַת יָמִים וְהָיָה עִם־אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וּגְו' [שמות כב, כט]

צו אֶת־אַחֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תֹּרַת הַעֹלָה הוּא הָעֹלָה וּגְו' [ויקרא י, ב]

מתני' יוצא דפן על ידי סם נפתחו מעיה ואציאו את השער לחון ונתרפאת: כל מתני' יוצא דפן. ממקום שמזרעת. ואם תאמר למה לי קרא גילף לזה לזה הנשים לשגגון נדה: מטמאות מפי אתא

דם לבית החיצון אע"ג דהשמידיהו פתלי רחמיה: בשקרה משמע בתוך בשקרה: לחון בגמרא גלף לזה: שזדעזעו אבריו נפקר שכבת זרע מגופו: גמי' אלא כעין שהזריעה בגון נמוח הנלך בראמר שהמפלת (לעיל נדה כו.) שגיא בפית הבית טמא כוי רפי שמעון אומר הנלך נמוח ואמר בגמרא מודה רפי שמעון שאמו טמאה לזה וגלף טעמא מהכא אכל רגנו לא צריך להו קרא להכי דהא לזיהו פיון דאמרי הבית טמא לית להו נמוח ופשיטא דאמו טמאה לזה: תלך ואם נקבה תלך דמצי למכתב ואם נקבה וטמאה שבעים: לחוב על כל בן ובן שאם טבלה לאחר י"ד לנקבה ושמשה ונתעברה וגילה לאחר שמונים מביאה שני קרובות: תורת היולדת משמע תורה אחת ליולדת ולדות הקבה: שלפני מלאת ילדה עכשו וגילה לאחר שמונים קמא הוי לפני מלאת ובתרא הוי לאחר מלאת: זאת משמע כמו שמפרש בעגיון קרבו אחד לולד אחד: הני מלי דאין מביאה על שלפני מלאת ולאחר מלאת קרבו אחד: בתרי עבורי שגילה וחוזה ונתעברה בתוך ימי טהר וגילה לאחר שמונים: בגון יהודה וחוזה דאמרינו שהמפלת (לעיל נדה כו.) שגשגתא אחריו אחר הראשון ג' חדשים: מודה ר"ש ביוצא דפן: שאינו קדוש קדשת הגוף אלא פשאר חדשים שקדם מומן להקדשן דלא חדשי אלא כעצים וכאבנים לקמיהם ויוציאין לחלין לגזז ולעבד: לזה לזה פתיב בחדשים (ויקרא כב) כ"ב:כ"ז) שזר או כשכ או עז פי וילך ובתיב בבכור (דברים ט"ו:י"ט) אשר וילך: מאדם לשגגון טמאה וטהרה דכתיב וגילה זכר: אמו מאמו בבכור פתיב (שמות כב) שבעת ימים יהיה עם אמו ובחדשים פתיב (ויקרא כב) והיה שבעת ימים תחת אמו: שכן אם שהמת חדשים בגול נותר וטמא אם שתנויהו פתיב אמו ותרנויהו שהמת חדשים ופגול ונותר וטמא נוהג בהם לאפוקי אדם דליהה ככל הני: פשוט אדם משפטי צין כפשוט צין בבכור וכן חדשים הוו פשוטים. ובין באלם ובין בחדשים לא משמעו בזכרים לחוזהו טפי מהנקבות לאפוקי בכור דליהה אלא בזכרים. ותרנויהו צין אדם צין חדשים לא הוו קדושין מאליהם אבל בכור הקדשו מאליין. ובין חדשים ובין אדם לא הוו מתנות כהנה בגון שלמים לצעלים הן לאפוקי

בכור דהוי מתנות כהנה: דמוסיע לה לרבי יוחנן דאמר דמודה ר"ש ביוצא דפן דחדשים: זאת תורת העלה היא העלה ומהאי קרא נפקא לן בזבחים (דף כז:) פסולין שאם עלו לא ירדו דכתיב על מוקדה משתעלה תוקד וכתב רחמנא זאת משמע מעוטא בלומר זאת אם עלתה לא תרד אבל אחרת אע"פ שעלתה תרד ובתיב היא דמשמע מעוטא ובתיב העולה דמשמע העולה עולה שברה ולא פסולה. והני תלתא מעיטוי קמיעי הני תלתא פסולין:

תרוניהו מחד מעוטא דשקולים הם וא"ת הקדשי חדשים ששחקון בדרום דאמר בריש מעילה (דף ב:) דאלפא דר' יהודה כ"ע ל"פ דתכרד אמאי הא לויכא מעוטא רביעית ולר"ש נמי לרבא דאמר תרד הא פסולין בחדש הוא דהא אית לה הכשר בחדשים קלים דכשרים בדרום כמו שאפרש דהיכא דאית ליה הכשר בעלמא איקרו פסולין בחדש וי"ל דשחיטה בדרום הוי כעין שחיטת חזן וכמו דחנניהו דמי בדהאמר התם לר"ש:

מתני' יוצא

טומאה וימי טהרה, ואין חיובין עליו קרבו. רבי שמעון אומר: הרי זה כילוד. ^אכל הנשים מטמאות בפית החיצון, שניאמר: "דם יהיה זובה בבשרה", אבל הזב ובעל קרי אינן מטמאין, עד שתצא טומאתן לחוץ. ^בהיה אוכל בתרומה, והרגיש שזדעזעו אבריו — אוהז באמה ובולע את התרומה, ומטמאין בכל שהוא, אפילו כעין החרדל, ובפחות מכן. גמ' אמר רבי מני בר פטיש: מאי טעמייהו דרבנן? אמר קרא "אשה פי תזריע וילדה זכר" — עד שתלד במקום שהיא מזרעת. ורבי שמעון? הדיא — דאפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה, אמו טמאה לידה. ורבי שמעון, מאי טעמיה? אמר ריש לקיש: אמר קרא "תלד" — לרבות יוצא דופן. ^גורבנן? האי מפעי ליה לרבות טומטום ואנדרוגינוס, דסלקא דעתך אמינא: "זכר" ו"נקבה" פתיב — זכר ודאי, נקבה ודאית, ולא טומטום ואנדרוגינוס, קא משמע לן. ורבי שמעון? נפקא ליה מדתני בר ליואי, דתני בר ליואי: "לבן" — לבן מפל מקום, "לבת" — לבת מפל מקום. ורבנן? האי מפעי ליה לחייב על כל בן ובן, ולחייב על כל בת ובת. ^דורבי שמעון? נפקא ליה מדתני תנא קמיה דרב ששת: "זאת תורת היולדת", מלמד שמביאה קרבו אחד על ולדות הרבה. יכול תביא על לידה ועל זיבה פאחת? אלא, יולדת דאכלה דם ויולדת דאכלה חלב, בחד קרבו תסגי לה? ^האלא, יכול תביא על לידה שלפני מלאת ועל לידה שלאחר מלאת פאחת? תלמוד לומר "זאת". ורבנן, אף על גב דכתיב "זאת", איצטריה "לבן או לבת". סלקא דעתך אמינא: בתרי עיבורי (דחד הוי גפול), אבל בחד עבורא, בגין יהודה וחוזה פני רבי חייא, אימר בחד קרבו סגי לה — קא משמע לן. ^ואמר רבי יוחנן: ומודה רבי שמעון בקדשים שאינו קדוש. מאי טעמא? גמר "לידה" "לידה" מבכור — מה התם "פטור רחם", אף פאן "פטור רחם". ולגמר "לידה" "לידה" מאדם — מה התם יוצא דופן, אף פאן יוצא דופן! ^זמסתברא מבכור הוה ליה למילת, שפן אמו מ"אמו", אדרבה, מאדם הוה ליה למילת, שפן אמו מבכור, נותר, וטמא. אדרבה, מאדם הוה ליה למילת, שפן פשוט, זכר, קדוש, במתנה! הנה נפישן. ^חאמר רב חייא בריה דרב הונא משמיה דרבא: תנאי דמסייע ליה לרבי יוחנן, רבי יהודה אומר: "זאת תורת העולה היא העולה" — הרי אלו שלשה מיעוטין,

פירט

העולה תנינא דהעולה קמא דריש רבא בתמייד נשחט (פסחים נח:) העולה עולה ראשונה מהני ג' מעיטוי ממעט הךך ומתורת מרבינן אינך פסולין דאם עלו לא ירדו כר"ש וא"ת והא ר' יהודה סבר כפ"ק דזבחים (דף פל) דרצפה מקדשת במזבח ואם פן בלם יעלו והכי משפחת פסול ככל הנהו לבר מהני ג' פיון דאם עלו לא ירדו וי"ל בגון שגש הפסוק צין ההמה לרצפת עזרה ואם תאמר והכי ממעט הני ג' פסולי הא צריך חד מעוט לרבע ונרבע ולכל הנהו דמודה רבי שמעון דהו דאם עלו ירדו וי"ל דנשחטה בלילה ויצא קמה ממעט רביעית ולר"ש נמי לרבא דאמר תרד הא פסולין בחדש הוא דהא אית לה הכשר בחדשים קלים דכשרים בדרום כמו שאפרש דהיכא דאית ליה הכשר בעלמא איקרו פסולין בחדש וי"ל דשחיטה בדרום הוי כעין שחיטת חזן וכמו דחנניהו דמי בדהאמר התם לר"ש:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מ.

עין משפט בר מצוה
א סמג עשין רמב, סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קכד סעי' יד: ב מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ה: ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א: ד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ב: ה מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א: ו סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א: ז מו"י פו' מהל' תרומות הל' ד: ח מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' א: ט מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח: י מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ח: יא מו"י פא' מהל' מחוסרי כפרה הל' ח: יב מו"י פג' מהל' איסורי המזבח הל' ד: יג מו"י פג' מהל' איסורי המזבח הל' יא:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א מו"י פני' מהל' פסולי המוקדשין

הל' ו:

ב מו"י פני' מהל' פסולי המוקדשין

הל' ז:

ג מו"י פני' מהל' פסולי המוקדשין

הל' ה:

פֿרט לנגשטע בליילע. בַּפֿרק המזבֿח מקדש (זבֿחים דף פד:) מפרש טעמא שגשגטע בליילע ונגשפֿך דמה לאַרץ וּלֹא נזְרַח: וְשִׁירָא דמה חוץ לַקִּלְעִים אָבֵל בֵּל מהני ג' וְקֹאֲמֵר לֹן דָּגִם פֿשר שָׂפֹן לֹן בִּחְמוּרִין פֿשר שֶׁהָרִי לֹן פֿשר בִּבְשָׁר לִבְתַּחלֵּה דְנִאָכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלֵילָה אֶחָד יוֹצֵא פֿשר שֶׁהָרִי יוֹצֵא פֿשר בְּבִמָּה וְטִמְא דַּחְזֵי לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר חוץ לְזִמְנֹה שֶׁהָרִי מַרְצָה בִּפְגּוּלוֹ חוץ לַמְקוֹמֹה אַתְּקֵשׁ לַחוץ לְזִמְנֹה קִבְּלוּ פֿסוּלִין וְזָרְקוּ בַּהֲגֵן פֿסוּלִים דַּחְזֵי לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר וְאִם תֵּאֲמַר נִשְׁחָטָה בְּלֵילָה וְיֹצֵא דְמָה נִמִּי לִיתְפָּשְׁרוּ דְאִין לֵילָה יוֹיִצֵּא פֿסוֹל בְּבִמָּה כְּדֹאֲמֵר בַּפֿרק פֿרת חטואֹת (זבֿחים דף כח.) וְכֹן קִבְּלוּ פֿסוּלִין דָּלָא מִכֶּשֶׁר אֵלֶּף בַּהֲגֵן דַּחְזֵי לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר אָבֵל זֶר לֹא דִּהָא פֿשר בְּבִמָּה וְכֹן חוץ לַמְקוֹמֹה מִה צְרִיךְ לַטַּעֲמָא דִּאתְקֵשׁ לַחוץ לְזִמְנֹה תַּפּוּק לֵה דְכֶשֶׁר בְּבִמָּה מִיָּהוּ רש"י פ"י בַּהֲמַזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ (שם פד:) דְּיוֹצֵא דְכֶשֶׁר הוּא דְּיִלְפִינן מִבִּמָּה אָבֵל הַכֶּשֶׁר דָּם דַּחְמִיר לֹא וְלִפִּינוּ מִבִּמָּה אִם לֹא נִמְצָא לֹן הַכֶּשֶׁר בַּבָּנִים אֵךְ תִּקְשָׁה אֲמַאי אֲרִטְרוֹי לְמֵיילָף לֹן דָּגִם מִאֲמוּרִין וְאֲמוּרִין מֵלֹן דְּכֶשֶׁר וּפְשִׁיט מִנָּה בִּחְיָזָה מְקוֹמֶן (שם דף נא) דְּגִמְרֵי בָּנִין אִב מַפְגִּין אִב לֵילָף חַד בָּנִין אִב לֹן דָּגִם מֵלֹן דְּכֶשֶׁר וּכ"ת דָּלָא בְּעִי לְמֵיילָף דָּם מִכֶּשֶׁר שְׂאִינוּ קֹרֵב אֵלֶּף וְלִפִּינוּ מִאֲמוּרִין דְּקִרְבֵּי וְאֲמוּרִין מִכֶּשֶׁר מִשּׁוּם דְּהָיִי

בֶּשֶׁר מִכֶּשֶׁר מִכָּל מְקוֹם תִּמְשֵׁה דְּיִילָף לֹן דְּמָה שְׁנַפְסֵל בַּשְּׁקִיעִת הַחֲמָה דִּאִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ מִאֲמוּרִין שְׁלֵנוּ בְּלֹא מַזְבֵּחַ בַּשְּׁקִיעִת הַחֲמָה דָּלָא מִפֿסְלֵי בַּשְּׁקִיעִת הַחֲמָה דַּמַּעַתָּן כָּל הַלֵּילָה וּבִיּוֹן דָּלֶן דָּם בַּשְּׁקִיעִת הַחֲמָה אע"ג דַּמִּפְסֵל לֹא יִרַד מַעַתָּה

גַּם לֹן בְּעִמּוּד הַשֹּׁחַר לֹא יִרַד דְּאִין חִלּוּק וְתַעֲב דִּהָא לֹן שְׁתֵּי לֵילֹת לֹא יִרַד אע"ג דְּאִין בְּיוֹצֵא כּוּ בֶּשֶׁר וְאִפִּילוּ בִּבְשָׁר עַל כּוּ י"ל דַּפְסוֹל דָּם לֹא וְלִפִּינוּ מִאֲמוּרִין שְׁבַשְׁרִים לִבְתַּחלֵּה כָּל הַלֵּילָה מִשּׁוּם דְּאִיבֹא תַרְתֵּי חִזָּא דְּהָיִי דָם מִכֶּשֶׁר וְעוֹד דְּהָיִי פֿסוֹל מִהַכֶּשֶׁרוּ בְּכָן וְלִהְכִי נִמִּי גַּבִּי דָם לֹא וְלִפִּינוּ מִבִּמָּה דְּאִיבֹא נִמִּי תַרִּי שְׁנוּיִ פָּנִים מִחוץ וּפֿסוֹל מִהַכֶּשֶׁרוּ בְּכָךְ אָבֵל יוֹצֵא דְכֶשֶׁר לֹא חְמוּר וְלִפִּינוּ מִבִּמָּה דְּמִים הַנִּתְּנִין לַמִּטָּה שְׁנִתְּנֹן לְמַעְלָה אוֹ אִיפְכָּא וְכֹן הַנִּתְּנִין בַּבָּנִים שְׁנִתְּנֹן בַּחוּץ בִּינוֹן דְּכָל אֶחָד פֿשר בַּבְּבֵרוֹ לֹא תַרַד דָּגִם מִדָּם בַּבָּנִים וְלִפִּינוּ [פֿסוֹל] מִהַכֶּשֶׁרוּ וּמִיָּהוּ תִמְשֵׁה יֹצֵא דְמָה חוץ לַקִּלְעִים אֲמַאי תַרַד לר"י יֵילָף יֹצֵא דָם מִאֲמוּרִין שְׁנִירָא וְאֲמוּרִים שְׁנִירָא מִבִּמָּה אוֹ מִכֶּשֶׁר שְׁלָמִים שְׁנִירָא חוץ לַקִּלְעִים דְּכֶשֶׁר וּבִיּוֹן דְּיֹצֵא חוץ לַקִּלְעִים לֹא יִרַד הוּא דְּהָיִי אִפִּילוּ חוץ לַחוּמָה דְּאִין חִלּוּק כְּדַפְרִשְׁתִּי לַעֲיֹל וּא"ת דַּבְּפֿרק חטואֹת הַעוֹף (זבֿחים דף סח:) גַּבִּי זֶר וּסְפִין מְטִמְאִין בְּגָדִים בְּבִית הַבְּלִיעָה פֿרִיךְ מֵאִי שְׁנָא שְׂמֹאל דֶּהַכֶּשֶׁרוּ בָּיוִם הַפְּעוּרִים וְלֵילָה בִּאֲבָרִין וּפְדָרִים זֶר נִמִּי יֵילָף מִבִּמָּה דַּתְּנִיָּא מִינוֹן לְיוֹצֵא שֶׁהוּא פֿשר שֶׁהָרִי פֿשר בְּבִמָּה וּמֵאִי פֿרִיךְ הָא זִנְקָא פֿשָׁר וְלִפִּינוּ מִבִּמָּה לַהֲוֹא תַנָּא וְלֹא דָם כְּדַפְרִשִׁית וְתוּ בַּשְּׂמֹאל וְלֵילָה הִוּא לַעֲבֹדֶת דָּם הִיכִי וְלִיף מִהַכֶּשֶׁרוּ בְּכָךְ וי"ל דֶּהֱהִיא סָגִיא כּר"ש דְּמַכְשִׁיר אִפִּילוּ נִשְׁחָטָה בְּלֵילָה וְיֹצֵא דְמָה וְאִפִּילוּ דָם וְלִיף מִהַכֶּשֶׁרוּ מִבִּמָּה וּמִכֶּשֶׁר וְנִשְׁפָךְ דְּמָה לְפִי שְׂפִכֵּר נַעֲשֶׂה הַשְׁחִיטָה בְּהַכֶּשֶׁר אוֹ גַּם הַקְּבֵלָה כְּמוֹ שְׁאִפְרָשׁ וְתַעֲב דֶּהֱהִיא כְּרַעִי שְׁמִיעוֹן דַּבְּמַשְׁנֶה דֶּהֱתָם קֹאֲמֵר כָּל שְׁפֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ אִין מְטִמְא בְּגָדִים בְּבִית הַבְּלִיעָה וְכָל שְׂאִין פֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ מְטִמְא וְרַעִי שְׁמִיעוֹן נִמִּי בַּשְּׁמַעַתִּין קֹאֲמֵר כָּל שְׁפֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ אִם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ וְהִכִּי פֿרִיךְ וְהַתְּנִיָּא יוֹצֵא פֿשר שֶׁהָרִי פֿשר בְּבִמָּה וּכְמוֹ דְּיִילָף ר' יִהוֹדָה אֲמוּרִין מִבִּמָּה ה"נ לֵילָף לר"ש פֿסוֹל דָּם מִבִּמָּה וּמִיָּהוּ לר"ת דְּגִרְסִינוּ פ"ב דְּזַבְּחִים (דף פד:) וְהַתְּנִיָּא מִלֶּךְ בַּשְּׂמֹאל פֿסוֹל וּל"ג זֶרֶךְ בַּשְּׂמֹאל דָּלָא מְצִינוּ מַשְׁנֶה זוּ בַּשּׁוּם מְקוֹם וּמַשְׁנֵי פְּלִיגֵי בַּבְּרִיתָא וּר"ש מַכְשִׁיר הִהִיא דְּפ' חטואֹת הַעוֹף (זבֿחים דף סח:) לֹא אֲתֵנָּא כּר"ש גְּלַדִּידָה מִלֶּךְ בַּשְּׂמֹאל פֿשר אֵלֶּף תַּנָּא אַחֵר הוּא וְסָבֵר לֵה כִּר' שְׁמִיעוֹן וּבְמִלֶּךְ בַּשְּׂמֹאל לֹא סָבֵר לִיָּה בּוּתָה: וְנִשְׁנַפֿךְ דְּמָה. נִרְאָה דְּלַרְעִי יִהוֹדָה תַרַד אִפִּילוּ נִתְקַבְּלָה וְאח"כ נִשְׁפָךְ דְּמוּתָא דְּיֹצֵא דְמָה דְּהָיִי אִפִּילוּ נִתְקַבֵּל דְּאִי בְּיוֹצֵא דָּגִם שְׁנִתְקַבֵּל בְּגוֹן שְׁנִירָא מִן הַצִּיאָר לַחוץ אִם כּוּ הִינוּ נִשְׁפָךְ דְּמָה דְּאִין בְּלִי שְׁרֵת מִקְדָּשׁ אֵלֶּף בַּבָּנִים כְּדֹאֲמֵר בַּהֲמַזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ (שם פח.) הֵלֶן. הִינוּ לֹן דָּגִם וְהוֹתֵר הִינוּ לֹן דְּאֲמוּרִין דְּאִילוּ פֿשָׁר אִפִּילוּ אִינוּ נוֹתֵר יִרַד כָּכֹל שְׁמַמְנוּ לְאִשִּׁים הָרִי הוּא בְּכָל תַּקּוּטִירוֹ: חוץ לַמְקוֹמוֹ. וּר' יִהוֹדָה נִמִּי לֹא פְּלִיג אֵלֶּף בְּג' דְּלַעֲיֹל וּתְקֵשׁ דַּבְּפֿרק הַתְּעִיָּה (מְנַחוֹת דף עט.) אֲמִרִין חטואֹת שְׁשִׁחָטָה חוץ לַמְקוֹמָה קִבֵּא אוֹמֵר תַרַד רַבָּה אוֹמֵר לֹא תַרַד וְהָדֵר בַּה רַבָּה רַבָּה וְהָתָם אֲתִי כְּרַעִי יִהוֹדָה דַּתְּנִי הַתָּם אֲמֵר רַעִי יִהוֹדָה לֹא נִחְלָקוּ עַל חוץ לְזִמְנֹה שְׁקָדַשׁ הֶלֶקֶם עַל מַה נִּחְלָקוּ עַל חוץ לַמְקוֹמוֹ רַעִי לִילְעִיזֵר אוֹמֵר קִדָּשׁ רַעִי יִהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא קִדָּשׁ וְהָדֵר בַּה רַעִי לִילְעִיזֵר לְגַבִּי רַעִי יִהוֹשֻׁעַ וְיֹשׁ לומר דֶּהֱתָם רַעִי יִהוֹדָה אֵלֶּפֶא דְרַעִי יִהוֹשֻׁעַ קֹאֲמֵר דָּלָא מְקוֹשׁ חוץ לַמְקוֹמוֹ לַחוץ לְזִמְנֹה אָבֵל רַעִי יִהוֹדָה גּוֹפֵה מְקוֹשׁ דְּקֹאֲמֵר בַּהֲמַזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ (זבֿחים פד:) טַעֲמָא דַּחוּץ לַמְקוֹמוֹ דָּלָא יִרְדּוּ מִשּׁוּם דִּאתְקֵשׁ לַחוץ לְזִמְנֹה: וְהַנִּתְּנִין לְמַעְלָה שְׁנִתְּנֹן לַמִּטָּה. אִפִּילוּ רַעִי יִהוֹדָה מוֹדָה דָּלָא יִרְדּוּ דָּגִם מִדָּם בַּבָּנִים וְלִיף שְׁפִיר מִהַכֶּשֶׁרוּ בְּכָךְ כְּדַפְרִשְׁתִּי לַעֲיֹל וְהִכִּי נִמִּי אֲמֵר בַּפ"ב דְּזַבְּחִים (דף כז:) חֲתִי מִיָּהוּ הַנִּתְּנִין לְמַעְלָה שְׁנִתְּנֹן לַמִּטָּה וְלֹא פְּלִיג רַעִי יִהוֹדָה וּתְקֵשׁ דֹּאֲמֵר כְּרִישׁ מְעִילָה קִדָּשִׁי קִדָּשִׁים שְׁשִׁחָטוֹן בְּדָרוּם מֵאִי שְׁנִירָא אֵלֶּפֶא דִּר' שְׁמִיעוֹן מֵאִי רַב יוֹסֵף אֲמֵר לֹא יִרְדּוּ רַבָּה אֲמֵר עַד בִּאֵן לֹא קֹאֲמֵר ר"ש הַתָּם דָּלָא יִרְדּוּ אֵלֶּף בַּנִּתְּנִין לַמִּטָּה שְׁנִתְּנֹן לְמַעְלָה לְמַעְלָה שְׁשִׁחָטוֹן וְקִבֵּל דָּמוֹ בַּצִּפּוֹן אָבֵל הַכָּא שְׁשִׁחָטוֹן בְּדָרוּם אֵף ר"ש מוֹדָה דְּיִרְדּוּ דַּכְּחִינָיוּ דְּמִי וְהִשְׁתָּא אֲמַאי נִקֵּט הַנִּתְּנִין לְמַעְלָה שְׁנִתְּנֹן לַמִּטָּה טַפִּי מֵאֲחֶרְנִי אֲדַרְבֵּה הִנֵּה לִיָּה לְמַנְהֵט נִשְׁחָטִין בְּלֵילָה וְנִשְׁפָךְ דְּמָה אע"ג דְּפְּלִיג אֲדַרְבִּי יִהוֹדָה וְאֲמֵר דָּלָא יִרְדּוּ הִינוּ מִשּׁוּם שְׁשִׁחָטוֹן בַּצִּפּוֹן אֵלֶּף אִם לֹא קֹאֲמֵר דְּמָה שְׁשִׁחָטָה וְכִי הִיכִי דֶּהֱתָם לֹא יִרְדּוּ אע"פ שֶׁהַמְּלִיכָה לֹא הִתְּנָה בַּמְקוֹמָה הִכִּי נִמִּי קִדָּשִׁי קִדָּשִׁים שְׁשִׁחָטוּ בְּדָרוּם וְרַבָּה אוֹמֵר הַנִּתְּנִין לְמַעְלָה שְׁנִתְּנֹן לַמִּטָּה אִירִי זִנְקָא בַּזְּבָחִים וְלִכָּךְ לֹא יִרְדּוּ שְׁשִׁחָטָה וְקִבְּלָה הִתְּנָה כְּדִיעָה בַּצִּפּוֹן אָבֵל שְׁחִיטַת דָּרוּם וְכֹן מְלִיכַת עוֹלֶת הַעוֹף לַמִּטָּה לֹא אִם כּוּ לְרַב יוֹסֵף דְּהָיִי בַּכָּלֵל הַנִּתְּנִים לְמַעְלָה עוֹלֶת הַעוֹף פְּלִיג רַעִי יִהוֹדָה כְּדֹאֲמֵר הַתָּם דַּבְּשְׁחִיטַת דָּרוּם אֵלֶּפֶא דְרַעִי יִהוֹדָה פְּשִׁיטָא דְּיִרְדּוּ וּבַפ"ב דְּזַבְּחִים (דף כז:) אֲמֵר דָּלָא פְּלִיג רַעִי יִהוֹדָה וי"ל דְּבִיּוֹן דַּבְּזַבְּחִים מִיָּהוּ מוֹדָה רַעִי יִהוֹדָה דָּלָא יִרְדּוּ שִׁיךְ שְׁפִיר לְמִימֵר לֹא פְּלִיג רַעִי יִהוֹדָה כְּמוֹ בַּקֶּבֶלוּ פֿסוּלִין וְזָרְקוּ דְּקֹאֲמֵר נִמִּי הַתָּם דָּלָא פְּלִיג אע"ג דְרַעִי יִהוֹדָה לֹא מוֹדָה אֵלֶּף בַּהֲגֵן דַּחְזֵי לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר וּר"ש אִפִּילוּ בַּהֲגֵן דָּלָא חֲזוּ לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר קֹאֲמֵר דָּלָא יִרְדּוּ דָּלָא גִרַע מִנִּשְׁפָךְ דְּמָה שְׁלֹא נִזְרַק כָּלֵל דָּלָא יִרְדּוּ לר"ש וּמִיָּהוּ אִין רִאֲיָה דְּמַצִּינוּ לְמִימֵר דֹּאֵף לְרַעִי שְׁמִיעוֹן בַּהֲגֵן דָּלָא חֲזוּ לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר בְּגוֹן זֶר אִם קִבֵּל דָּם יִרְדּוּ בִּינוֹן דָּלָא מְצִינוּ בַּעֲלֵמָא הַכֶּשֶׁר בַּבָּנִים וּמִבִּמָּה לֹא וְלִפִּינוּ עֲבֹדֶת דָּם אֵף לר"ש וְנִשְׁחָטָה בְּלֵילָה דָּלָא יִרַד לְרַעִי שְׁמִיעוֹן הִינוּ מִשּׁוּם דְּיִלְפִינוּ מִאֲמוּרִין וְנִשְׁפָךְ הַדָּם נִמִּי דָּלָא יִרַד לְרַעִי שְׁמִיעוֹן זִנְקָא שְׁנַשְׁפָךְ אַחֵר שְׂבָבֵר נִתְקַבֵּל אָבֵל נִשְׁפָךְ מִן הַצִּיאָר יִרַד מִשּׁוּם שְׁחִיטָה לְבָדָה שְׁנַעֲשִׂית בְּהַכֶּשֶׁר לֹא מְקַרִי פֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ וְקִבְּלוּ פֿסוּלִין בַּהֲגֵן זִנְקָא חֲזוּ לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר אֵף לר"ש וְלֹא הָיִי פְרִישׁ קִבְּלוּ אוֹ זָרְקוּ דָּאִם כּוּ פְּלִיג אֲר' יִהוֹדָה דִּהָא לְרַעִי שְׁמִיעוֹן אִפִּילוּ זָרְקוּ הֲגֵן דָּלָא חֲזוּ לַעֲבֹדֶת צִבּוֹר לֹא יִרְדּוּ דָּלָא גִרַע מִנִּשְׁפָךְ אֵלֶּף בַּי' קִבְּלוּ וְזָרְקוּ אוֹתוֹ דָּם עַצְמוֹ מִכָּל מְקוֹם בְּלֹא רִאֲיָה יֹשׁ לומר דְּשִׁיךְ שְׁפִיר דָּלָא פְּלִיג רַעִי יִהוֹדָה בִּינוֹן דְּמוֹדָה בַּזְּבָחִים וְכֹן מַשְׁמַע כְּרִישׁ מְעִילָה דְּמִשּׁוּם שְׁחִיטָה לְבָדָה שְׁנַעֲשֶׂה בְּהַכֶּשֶׁר לֹא חֲשִׁיב פֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ אֵף לְרַעִי שְׁמִיעוֹן דְּפֿרִיךְ רַב יוֹסֵף לְרַבָּה מִדַּתְנִיָּא בַּפֿרָק דָּם חטואֹת הַעוֹף בַּזְּבָחִים (דף סו:) וְכָלֵן אִין מְטִמְאִין בְּבִית הַבְּלִיעָה וְקִרְתִּי לַעֲיֹל עוֹלֶת הַעוֹף שְׁעִשְׂאָה כְּמַעֲשֶׂה הַחטואֹת וּתְנֹן הַתָּם (דף סח:) כָּל שְׁפֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ אִינוּ מְטִמְא וּה"ה דָּלָא יִרְדּוּ וּמֵאִי פֿרִיךְ הָא הַתָּם מוּבָח בַּזְּבָחִים דְּעוֹלֶת הַעוֹף שְׁעִשְׂאָה כְּמַעֲשֶׂה חטואֹת הִינוּ שֶׁהַמַּצִּי עָשָׂה לַמִּטָּה אָבֵל הַמְּלִיכָה הִתְּנָה בַּמְקוֹמָה אֵלֶּף וְנִשִּׂא רַבָּה דֹּאֲמֵר יִרְדּוּ אִפִּילוּ שְׁחַט בַּצִּפּוֹן וְקִבֵּל בְּדָרוּם מִשּׁוּם שְׁחִיטָה גְּדִידָא לֹא מְקַרִי פֿסוּלוּ בַּקֶּשׁ אֵף לְרַעִי שְׁמִיעוֹן וּמִיָּהוּ יֹשׁ לְדַחוּת דַּבְּשִׁחַט בַּצִּפּוֹן מוֹדָה רַבָּה דָּלָא יִרְדּוּ וּפֿרִיךְ לִיָּה רַב יוֹסֵף מִשּׁוּם שֶׁהַמַּצִּי הָיִי כְּמוֹ הַשְׁחִיטָה שְׁמַמְצָה וּמוֹצִיא דָם מִן הַעוֹף כְּמוֹ שְׁעִשְׂאָה בַּשְׁחִיטָה וּאע"פ שְׁמִלֶּךְ לְמַעְלָה בִּינוֹן שְׁמַצָּה לַמִּטָּה הָיִי כַּשְׁחַט בְּדָרוּם:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

פֿרט לנגשטע בליילע. בַּפֿרק המזבֿח מקדש (זבֿחים דף פד:) מפרש טעמא

“**פֿרט לנִשְׁחָטָה בְּלֵילָה, וְשִׁנְשִׁפָּה דְמָה, וְשִׁיִּצָּא דְמָה חוץ לַקִּלְעִים שְׂאֵם עַלְתָּה תַרַד.**”^(כז) **רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:** עוֹלָה — אִין לִי אֵלֶּא עוֹלָה כְּשָׂרָה, מִנִּין לְרַבּוֹת שִׁנְשִׁחָטָה בְּלֵילָה, וְשִׁנְשִׁפָּה דְמָה, וְשִׁיִּצָּא דְמָה חוץ לַקִּלְעִים, וְהֵלֶן, וְהִיוֹצֵא, וְהַטְמָא, וְהַגּוֹתֵר, וְשִׁנְשַׁחַט חוץ לְזִמְנֹה וְחוץ לַמְקוֹמוֹ, וְשִׁקְבָּלוּ פֿסוּלִין וְזָרְקוּ אֶת דְּמוֹ, וְהַנִּתְּנִין לְמַעְלָה שְׁנִתְּנֹן לַמִּטָּה, וְהַנִּתְּנִין לַמִּטָּה שְׁנִתְּנֹן לְמַעְלָה, וְהַנִּתְּנִין בַּחוּץ שְׁנִתְּנֹן בַּפָּנִים, וְהַנִּתְּנִין בַּפָּנִים שְׁנִתְּנֹן בַּחוּץ, וְהַפֿסֵחַ וְהַחטואֹת שְׁשִׁחָטוּן שְׂאִי לַשְּׁמוֹ, מִנִּין? תַּלְמוּד לוֹמֵר: "זֹאת תֹּוֹרַת הָעוֹלָה" — רִיבָּה תוֹרָה אַחַת לְכָל הָעוֹלִין, שְׂאֵם עָלוּ לֹא יִרְדּוּ. "יָכוֹל שְׂאִנִּי מְרַבֵּה אֶת הָרוֹבֵעַ, וְהַנֶּרְבַּע, וְהַמוֹקְצָה, וְהַנֶּעֱבֵד, וְאַתָּנֹן, וְהַמְּחִיר, וְהַפְּלֹאִים, וְהַטְרַפָּה, וְיוֹצֵא דוֹפוֹן? תַּלְמוּד לוֹמֵר "זֹאת".^(כז) וְמָה רָאִיתָ לְרַבּוֹת אֶת אֱלוֹי וְלִהְיוֹצִיא אֶת אֱלוֹי?

אֲחֵר לְצַרֵךְ תַּקְרַבֶּת עֲבֹדֶת כּוֹכְבִּים: וְנִשְׁבַּד שֶׁהַתַּתְּנוּה לֹו: כְּלָאִים פֿסוּלִין לְהִרְבֹּן שְׁנִאֲמֵר (נִיחָרָא כ"ב:כ"ז) שׂוֹר אוֹ כֶּבֶד פֿרט לְכָלִּיאִים:

הֵגֶן פֿסוּלִי אַחֲרָנִי מִכֶּכֶּשֶׁר בַּה רַעִי שְׁמִיעוֹן בְּגוֹן לֹן וְיוֹצֵא שְׁנִירָא הַכֶּשֶׁר קִדָּם זְרִיחַת דָּם וְטִמְא וְנִשְׁנַחַט לְאוֹכְלוּ חוץ לְזִמְנֹה וְחוץ לַמְקוֹמוֹ כָּלֹן מוֹדָה נִמִּי רַעִי יִהוֹדָה דָּלָא יִרְדּוּ וְטַעֲמָא מִכֶּשֶׁר רַעִי יִהוֹדָה בְּמַסָּכַת זַבְּחִים בַּפֿרָק הַמַּזְבֵּחַ מִקְדָּשׁ (זבֿחים דף פד:) מִפְּנֵי מַה אֲמֵרוּ לֹן דָּגִם פֿשר שֶׁהָר

מזא:

	עין משפט
	נר מצוה

א מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ב מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ג מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ד מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ה מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ו מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ז מו"י פ' מהל' איסורי ביאה הל' ה:

ח מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

ט טוש"ע יו"ד סי' קפח סעי' א:

י מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י:

יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

יב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' יא:

יג טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

יד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

טו טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

טז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

יז מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יא:

כ מו"י פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ט:

כא מו"י פא' מהל' סומאת מת הל' ג:

כב מו"י פז' מהל' תרומות הל' ז:

ואזדא ר' יוחנן לטעמיה. וא"ת והא משמיה דר"ש קאמר ור"ל נמי מודה דר'

שמעון מטהר באשה דקאמר לגדרי המטהר בדם מטהר באשה וי"ל דה"פ מלתה דר"ל לגדרי המטמא בדם מטמא באשה משום ראייה ומכרי בגון שניצא האגל והדם דרך דפן ובקאי גלאו קאי דגולג הוא ורבי שמעון דמטהר בדם מטהר באשה דגולג הוה וקאי סמוך לגדה רחמנא טהרה אכל אי לאו גולג הוא אף לרבי שמעון טמאה גלא בעינן שניצא דרך ערנותה לכ"ע ור' יוחנן אמר דאף רבנן מטהרי באשה דבשנין שניצא דרך ערנותה לכ"ע והשתא קאמר שפיר ואזדא רבי יוחנן לטעמיה אע"ג דמשמיה דרבי שמעון קאמר דמדרכי שמעון נשמע לרבנן: וסבר ר"ש דהי פבושגלה והמניא וכו'. אע"ג דקרא במשמשת איברי סבר המהקשה דמטעם משמשת לא היתה טמאה אי לאו משום שהזרע נפלט לבית החיצון וא"ת לרבנן נמי תקשה דאמאי אצטריוך קרא תפוח לה מיהה וגם לומר אף דרבי שמעון אדרכי שמעון פריך ובי משעי פאן בפולטת פאן במשמשת אמי נמי שפיר אף לרבנן ואצטריוך קרא למשמשת אע"פ שגבנם הזרע מתחלה לבית הפנימי ולא יצא לבית החיצון דאי יצא תפוח לה משום פליטת הזרע ואפילו למ"ד לעיל במקום שהשמש דש הוי בית החיצון הינו בחדם בינוני וכן באשה בינונית אכל בגדלו וקטנה משפחת לה שפיר שהזרע נכנס לבית הפנימי מתחלה אי נמי שמה לרבנן לא מטמא משום פליטת זרע אלא בשאייה הזרע בבית הפנימי ונפלט לחיצון אכל בשעומד הזרע בחיצון במקומו ולא נפלט שם ממקום אחר לא מטמא אלא משום משמשת: פולטת תפוח לה דהא שמשה. דהי יודע גלישעי ליה בשטבילה לשמושה דהא פתיב וטמאה עד הערב אלא משום דבשי למפרך מרבא דאמר כל שלשה לא מהני לה טבילה ואם תאמר גלאו הכי מצו להקשניי מרבא דקרא וגם לומר דקרא איפא לאוקומי דאזלא איחי בכרעה אי נמי בשקנחה עצמה ופה דאפשר לכבד הבית שלא ישמר כלום דתגן במס' מקנאות (פ"ח מ"ד) האשה ששמשה את ביתה ויודעה וטבילה ולא פסקה את הבית פאלו לא טבילה אכל השתא אמאי דמשעי פאן בפולטת פאן במשמשת פריך שפיר דאי איתא דבבבה הבית אס כן תפוח לה דהרי פלטה:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

וגדם דרך רחם בשלשת ימי הקשי קדם לגדה ואמור רבנן דזיבה היא קלא מטהר לה

וְדָם דֶּרֶךְ רֶחֶם, וְאִזְדָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְטַעְמִיּה וּרְבִנּוּ לְטַעְמִיּהוּ. מִתְקִיף לֵה רַב יוֹסֵף: חָדָא — דְּהֵיִינוּ רִישָׁא, וְעוֹד — "מִשָּׁם" מְקוֹם וְלֹד מִשְׁמַע! "אֵלָּא אָמַר רַב יוֹסֵף: כְּגוֹן שְׂיֻצָּא וְלֹד וְדָם דֶּרֶךְ דּוֹפָן, "וּבִמְקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא קְמִיפְלָגִי: מָר סָבַר: מְקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא, וּמָר סָבַר: מְקוֹר מְקוֹמוֹ טָהוֹר. "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: לְדַבְּרִי הַמְטַמֵּא בְּדָם — מְטַמֵּא בְּאִשָּׁה, לְדַבְּרִי הַמְטַהֵר בְּדָם — מְטַהֵר בְּאִשָּׁה. וּרְבִי יוֹחָנָן אָמַר: אִף לְדַבְּרִי הַמְטַמֵּא בְּדָם — מְטַהֵר בְּאִשָּׁה. וְאִזְדָּא רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמִיּה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: מִנֵּין שְׂאִין אִשָּׁה טָמְאָה עַד שְׂיֻצָּא מִדּוֹהָ דֶּרֶךְ עֲרוֹתָהּ? שְׁנַאֲמַר: "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דָּוָה וְגָלָה אֶת עֲרוֹתָהּ אֶת מְקוֹרָהּ הֶעָרָה", מְלַמֵּד שְׂאִין אִשָּׁה טָמְאָה עַד שְׂיֻצָּא מִדּוֹה דֶּרֶךְ עֲרוֹתָהּ. אָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה נִשְׂיָאָה: מְקוֹר שְׁנַעְקָר וְנִפְל לְאַרְץ — טָמְאָה, שְׁנַאֲמַר: "יַעַן הִשְׁפָּה נִחְשָׁתָהּ וּתְגַלָּה עֲרוֹתָהּ". לְמַאי? אֵילִימָא לְטוּמְאַת שְׁבָעָה — דָּם אָמַר רַחֲמָנָא, וְלֹא חֲתִיכָה! אֵלָּא לְטוּמְאַת עָרֵב. "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מְקוֹר שְׁהוֹיַע בִּשְׂתִּי טִיפִי מִרְגְּלִיּוֹת — טָמְאָה. לְמַאי? אֵילִימָא לְטוּמְאַת שְׁבָעָה — חֲמִשָּׁה דְּמִים טָמְאִין בְּאִשָּׁה וְתוּ לָא! אֵלָּא לְטוּמְאַת עָרֵב. וְדוּוּקָא תַרְתִּי, אֲבָל חָדָא — אֵימָא מַעְלָמָא אֲתִיָּא. כֹּל הַנָּשִׁים מְטַמְאִין בְּבֵית הַחִיצוֹן. הֵי נִיהוּ בֵּית הַחִיצוֹן? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: כֹּל שְׁתִּינוּקָת יוֹשֶׁבֶת וְנִרְאָת. "אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹחָנָן: אוּתוּ מְקוֹם גָּלוּי הוּא אֲצֵל שְׂרָץ! אֵלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: עַד בֵּין הַשִּׁנַּיִם. "אִיבַעֲיָא לָהּ: בֵּין הַשִּׁנַּיִם כְּלַפָּנִים אוּ כְּלַחוּץ? תָּא שְׁמַע, דְּתַנִּי רַבִּי זְבַאי: עַד בֵּין הַשִּׁנַּיִם, בֵּין הַשִּׁנַּיִם עֲצָמָן כְּלַפָּנִים. ט"ו בְּמַתְנִיתָא תִּנָּא: מְקוֹם דִּישָׁה. מַאי "מְקוֹם דִּישָׁה"? אָמַר רַב יְהוּדָה: מְקוֹם שְׁהַשְׁמֵשׁ דָּשׁ. ^(א) תַּנוּ רַבֵּנּוּ: "בְּבִשְׂרָהּ" — מְלַמֵּד שְׁמִטְמָאָה בַּפְּנִים כְּבַחוּץ, וְאִין לִי אֵלָּא נִדְּהָ, זָבָה מִנֵּין? תִּלְמוּד לֹאֹמַר "זָבָה בְּבִשְׂרָהּ". ט"ו פּוֹלְטָת שְׁכָבֶת זָרַע, מִנֵּין? תִּלְמוּד לֹאֹמַר "יִיחָיָהּ". וּרְבִי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: דִּיָּה כְּבוּעָלָהּ — מָה בּוּעָלָהּ אֵינּוּ מְטַמֵּא עַד שֶׁתִּצָּא טוּמְאָה לַחוּץ, אִף הִיא אֵינָה מְטַמְאָה עַד שֶׁתִּצָּא טוּמְאָתָהּ לַחוּץ. וְסָבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּיָּה כְּבוּעָלָהּ? וְהַתְנִיָּא: "וּרְחִצּוּ בְּמִים וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב", אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְכִי מָה בָּא זֶה לְלַמְּדֵנוּ? אִם לְעִנּוֹן נּוֹגַע בְּשִׁכְבַּת זָרַע — הֲרִי כָּבַר נֶאֱמַר לְמַטָּה: "אוּ אִישׁ... ט"ו "אֵלָּא, מִפְּנֵי שְׁטוּמְאַת בֵּית הַסֵּתְרִים הִיא, וְטוּמְאַת בֵּית הַסֵּתְרִים אֵינָה מְטַמְאָה, אֵלָּא שְׁגִזְרַת הַפְּתוּב הִיא! לָא קוּשִׁיָּא — פֶּאן בַּמְשֻׁמֶּשֶׁת, פֶּאן בְּפוֹלְטָת. פּוֹלְטָת — תִּיפּוּק לִיָּה, דִּהּא שְׁמִשָּׁה! בְּשִׁטְבָּלָה לְשִׁמוּשָׁה. "לְמִימָרָא דְּמִשְׁמִשָּׁת בְּטוּמְאַת עָרֵב סָגִי לָהּ? וְהָא אָמַר רַבָּא: מִשְׁמִשָּׁת — כֹּל שְׁלִשָּׁה יָמִים אֶסוּרָה לְאַכּוֹל בְּתַרוּמָּה, שְׂאִי אֲבָשָׁר לָהּ שְׁלֵא תִפְלוֹט. הֲכָא בְּמַאי עָסְקִינּוּ? שְׁהַטְבִּילוּהָ בַּמַּטָּה, מִכָּלֵל דְּכִי קֹאֲמַר רַבָּא דְּאִזְלָה אִיחִי בְּכַרְעָה וְטְבָלָה, דִּילְמָא בְּהִדִּי דְקֹאזְלָה שְׂדִיתָא?

וכי

וְלֹד קָלָאוּ לָגַהּ הִיא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר לְטַמֵּא אוֹאִיל וַיְמִי זִיבָה הֵן וְדָם קָשִׁי בַּיְמִי זִיבָה רַחֲמָנָא מַהֲרָה: שְׂנִיצָא וְלֹד וְדָם דְּרַךְ דִּפָּן וּפְלוּגְתָּא חֲסִרִיתִי הִיא וְלֹא חֲקוּשִׁי קָאִי דְרִישָׁא חֲרִירִי כְּשִׁנִּיצָא דָם דְּרַךְ רֶחֶם הָדָם לָגַה: רַבֵּנּוּ סָבְרִי מְקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא הֲלָכָה טַפַּת דָּם מְטַמָּה. וְאֵע"ג דְּדַרְךְ דִּפָּן לֹא רִאִיָּה הִיא לְטַמֵּא חֵת הָאִשָּׁה טָמְאָת שְׁבָעָה מִיָּהוּ טַפָּה עֲצָמָה מְטַמָּה בְּמַנְעַ מִשּׁוּם דְּנָנַע בְּמִקּוֹר וּמְקוֹר מְקוֹמוֹ טָמֵא. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן סָבַר מְקוֹר מְקוֹמוֹ טָהוֹר מְלַטְמֵא טַפָּה הַנוֹגֶשֶׁת כּוּ הֲלָכָה כִּי אִתָּא דָם דְּרַךְ דִּפָּן טָהוֹר מְלַטְמֵא וְכָדָם מַכָּה דְּמִי וְכִי אִתָּא נְמִי דְּרַךְ רֶחֶם טָהוֹר כֹּל יְמֵי זִיבָה הִיכָא גְּלִיפָא שׁוּפִי סְמוּךְ לְגַדָּה דְּגוֹלַג מְטַהֵר וְאֵע"ג דְּגוֹלַג דְּרַךְ דִּפָּן נִפְקִי: מְטַמֵּא בְּאִשָּׁה טָמְאָת שְׁבָעָה מִשּׁוּם רִחִית נִדְּהָ וְאֵע"ג דְּבֹא דְרַךְ דִּפָּן: שְׁנַעְקָר חֲתִיבֶת בָּשָׂר: נִחְשָׁתָה שְׁלוּךְ וְהֵינּוּ מְקוֹר וְכַתִּיב וַתִּגַּי עֲרוֹתָהּ אֶלְמָא נַעֲמָר וְנִשְׁפָּךְ לֵאחֲזִי קְרִי לֵה עֲרוּה פֶּאֻלוּ הִיא בְּמִקּוֹמוֹ הֲלָכָה טָמֵא. נִחְשָׁתָה שְׁלִיִם כְּדֹאֲמַר בַּמִּסְכָּת שִׁבַּת (דף מא.) מַפְנִי שְׁנַחֲשֶׁתָה מִחֲמַמְתָּהּ וּבִמְהֵרָתִי נְמִי בְּכַמָּה דְּכַתִּין: נִחְשָׁתָה עַל פְּתוֹר (פְּלִים פ"ח מ"ג): לְטַמְאָת עָרֵב מַפְנִי שְׁנַנְעָה כּוּ בִּיצִיחָתָה: טַיִי מְרַגְלִיּוֹת דָּם לָבֹן וְעוֹלָל: לְטַמְאָת עָרֵב מַפְנִי שְׁנַנַּע בְּמִקּוֹר וְנוֹגַע בָּהּ: מַעֲלָמָא מִן הַעֲדָדִין: כְּשֶׁהִתְנַקַּת יוֹשֶׁבֶת נִפְתַּח רֶחֶמָה חֲצִת: א"ר יוֹחָנָן לָשׁוֹן קוּשִׁיָּא הוּא: אוּתוּ מְקוֹם מִי קְרִי בְּבִשְׂרָה כֹּלוּ חוּץ הוּא וְאִפִּי' אֲצֵל מַנְעַ עֲרָן דְּקוּמָא לָן אִין מַנְעַ בֵּית הַסֵּתְרִים מְטַמֵּא גָלוּי הִיא אִם נָנַע עָס עֲרָן: טָמְאָת בֵּית הַסֵּתְרִים לָחֶזֶן וְלִיף מוּדָיו לֹא שְׁטַף בְּמִים (וַיִּקְרָא ט"ו י"א) דְּלֹאֹו כֹר טוּמְוִי הִיא וּבְתוֹכָת כְּהֵיִם נְמִי מִנָּה נִפְקָא לָן: כְּמִין שְׁנַים יֵשׁ בְּתוֹךְ הַרְחָם תַּלְטוּלִי בָּשָׂר: שְׁהַשְׁמֵשׁ אֲבָר: תִּלְמוּד לֹאֹמַר זָבָה בְּבִשְׂרָה וְאֵע"ג דְּבַנְדָּה כַּתִּיב מִדְּאִסְקִיָּה בְּלָשׁוֹן זָבָה וְלִשְׁנִין זִיבָה: יִהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָה: כּוּשָׁלָה כְּעַל קְרִי אֵינּוּ מְטַמֵּא עַד שֶׁתִּצָּא טָמְאִתּוּ לַחוּץ כְּדַכְּתִיב (שם טו) וְאִשֶּׁר תִּצָּא מִמֶּנּוּ שְׁכַבַּת זָרַע: ה"ג בְּתוֹכָת כְּהֵיִם מָה בָּא זֶה לְלַמְּדֵנוּ אִם לָעִין הַנוֹגַע בְּשִׁכְבַּת זָרַע דְּרִי כָּבַר אֲמוֹר לְמַטָּה אֵלָּא מַפְנִי כּוּ: מָה בָּא זֶה לְלַמְּדֵנוּ הֵא מִשּׁוּם טְבִילָה דִּיזִיָּה לֹא אֲצַטְרִיךְ דְּהָא פְּתִיב לְעִיל וְאִישׁ כִּי תִצָּא מִמֶּנּוּ שְׁכַבַּת זָרַע וְאִם לְלַמֵּד עָלֶיהָ שְׁעָרִיכָה טְבִילָה אִם נָנַע בְּשָׂרָה מִבְּחוּץ בְּשִׁכְבַּת זָרַע כְּשִׁנְיָצָתָה מִמֶּנּוּ דְּרִי כָּבַר אֲמוֹר לְמַטָּה כְּפִרְשַׁת אֲמוֹר אֵל הַכְּהֵיִם (וַיִּקְרָא כ"ב:ד') אוּ אִישׁ הָאִשֶּׁר תִּצָּא וְאִמַּר לָחֶזֶן כְּפִרְקוֹן (נִדְּהָ דף מג:) מִנֵּין לְנוֹגַע בַּש"ו ת"ל אוּ אִישׁ חֲלָמָא מִנָּה נִפְקָא לָן: אֵלָּא בָּא לְלַמְּדֵנוּ שְׁאִפִּי' לֹא נָנַע בְּשָׂרָה מִבְּחוּץ כְּקִרִי טָמְאָה מַפְנִי טַפַּת תַּשְׁמִישׁ וְהַעֲרָךְ לְהַשְׁמִיעֵנוּ שְׁטַמֵּא

דְּאִי לֹא אֲשַׁמְעִי' לֹא הֵוָה קוּמָא לָן מַפְנִי שְׁהִיא טָמְאָת בֵּית הַסֵּתְרִים וְאֵינָה מְטַמְאָה אֵלָּא מַפְנִי שְׁגִזְרַת הַכְּתִיב הוּא. אֶלְמָא לֹא אֲמַרְיִין דְּזִיָּה כְּבוּעָלָהּ: בַּמְשֻׁמֶּשֶׁת גִּזְרַת הַכְּתִיב וְלֹא כְּפוֹלְטָת: פּוֹלְטָת תַּפּוּךְ לֵה דְקָדָם וַיִּחָתֵּו חוּץ טָמְאָה הִיא דְּהָא שְׁמָשָׁה: בְּשִׁטְבָּלָה לְשִׁמוּשָׁה וְלִמְחַר פִּלְטָה וְקֹאֲמַר לָךְ ר' שְׁמַעוֹן בָּהּ זִיָּה כְּבוּעָלָהּ: כֹּל שְׁלֵשָׁה כּוּ' וְכִין וְכֹל שְׁלֵשָׁה חֲסוּרָה מִשּׁוּם תַּשְׁמִישָׁה זִיָּה כְּבוּעָלָהּ הִכִּי מִשְׁפַּחַת לֵה אִי לֹאֲחַר שְׁלֵשָׁה אִפִּי' יֵצֵא נְמִי טָהוֹרָה דְּהָא שְׁכַבַּת זָרַע מִסְּרַחַת הִיא: הֲכָא בְּמַאי עָסְקִינּוּ הֵא דְקֹאֲמַר ר"ש דְּטָהוֹרָה כְּטְבָלָה לְתַשְׁמִישָׁה שְׁהַטְבִּילוּהָ בַּמַּטָּה דְּכִין לָא זֶה מִמְּקוֹמָה אֲפָשָׁר לֵה בִּלָּא פְּלִיטָה: מִכָּלֵל דְּהָא דְרַבָּא כְּגוֹן דְּאִזְלָא אִיחי בְּכַרְעָה א"כ מַאי אִי אֲפָשָׁר שְׁלֹא תַפְלוֹטוּ כֹּל שְׁלֵשָׁה דְּמִשְׁמַע טָמְאָה וְדִאִית הֵא בְּחֻקָּתָה טָהוֹרָה הִיא טַיִי דְּאִיפֹא לְמִימַר בְּזִיָּה דְּאִזְלָא וּמַכְנִיָּא בְּכַרְעָה שְׁמִיתָה לְכַוְלִיָּה קָדָם טְבִילָה:

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	------------------------------

א מכות יד:

ב ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ד ד

ג משנה נדה

	גליון הש"ס
---------------------------------------	------------------------------

גמ' שאי אפשר לה שלא תפלוט.
ע' יבמות לד ע"ב תד"ה התורה:

	תורה אור השלם
---------------------------------------	---------------------------------

ואיש אֲשֶׁר-יִשְׁכַּב אִתָּהּ-אִשָּׁה זָנוּה וְגִלָּה אֶת-עֲרוֹתֶיהָ אֶת־מִקְרָהּ הָעָרָה וְהוּא גִלְתָּה אֶת־מְקוֹר דְּמִיָּה וְנִכְרַתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַםָם [ויקרא כ, יח]

כה-אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הִשְׁפַּדְתָּ נִחְשָׁתָהּ וַתִּגְלֶה עֲרוֹתָהּ בְּמִזְנוּתֶיהָ עַל־מִאֲהֶבֶדָּךְ וְעַל כָּל־גִּזְלוּלֶיהָ תוֹעֵבוֹתֶיהָ וְכַדְמִי בְּנִיד אֲשֶׁר נָתַתָּ לָהֶם [ויחזקאל טז, לו]

ואשה כִּי־תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זָבָה בְּבִשְׂרָהּ שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּהּ וְכָל־חֲנֻכֶּה בָּהּ יִטְמָא עַד־הָעָרֶב [ויקרא טו, יט]

ואשה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אִתָּהּ שְׁכַבַּת־זָרַע וְנִחְסְוּ בְּמִים וְטָמְאוּ עַד־הָעָרֶב [ויקרא טו, יח]

איש איש מִזְרַע אַחֶרן וְהוּא צָרוּעַ אוּ זָב בַּקְדָּשִׁים לֹא יֵאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר וְהִנֵּנּוּ בְּכָל־טָמְאֵי־נֶפֶשׁ אוּ אִישׁ אֲשֶׁר־תִּצָּא מִמֶּנּוּ שְׁכַבַּת־זָרַע [ויקרא כב, ד]

מסורת הש"ס
א בבא בתרא קמב:
תורה אור השלם

ואשה אשר ישב איש אתה שכבת־זַרע וְרָחַצוּ בָמִים וְטָמְאוּ עַד־הַעֶרֶב [ויקרא טו, יח]

ויאמר אל־הַעֶם הָיוּ נִכְנִים לַשְּׁלֹשֶׁת יָמִים אֶל־תְּגֹשׁוּ אֶל־אִשָּׁה [שמות יט, טו]

ואם־נִשְׁכַּח תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבָעִים כִּנְדָתָהּ וְשָׁשִׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תִּשָּׁב עַל־דְּמֵי טָהָרָה [ויקרא יב, ה]

וכי תימא חִישִׁי שְׁמִא נִשְׁתַּמֵּר בַּהּ וּמִסְפִּיקָא קָא מְטַמְּאָה א"כ מאי אי אָפְשָׁר מִסְתַּבְּרָא דְנוּגַע הָיִיא. וּמִסְיַי לֹא גְמָרִינָן דְּחִדּוּשׁ הוּא וְלֹאֲכִי לְרַבֵּנן נָמִי אֲחֻרְיָן חִישִׁינָן מִבְּשִׁי לֹה: אֱלָא לְרַבָּא נָמִי דְלֹא אֲזַלָּה הֵלֶכְךָ כֵּל שָׁעָה פְּלִטָה וְהָא דַּר' שְׁמַעוֹן דְּיִכּוּלָּה לְטַבֵּל לְשִׁמּוּשָׁה כְּגוֹן שְׁלֹא נִתְהַפְּכָה לֹאֲחֵר הַטּוֹבִילָה וְהִרְבָּא בְּמִתְהַפְּכַת: וְרַבָּא לְפָרוּשִׁי לֵן קָרָא אֲתָא דְכִי בְּתִיב וְרָחַצוּ בְּיָמִים דְּמַשְׁמַע דְּיִכּוּלָּה לְטַבֵּל כּוּ בְּיָוִם בְּשָׂאִינָה מִתְהַפְּכַת. ל"א מִתְהַפְּכַת בְּשַׁעַת תְּשִׁמּוּשׁ וְאִין הֲזַרַע נִקְלַט בְּרָחֹס וְיַחַד הֵלֶכְךָ פּוֹלָטוּת וְהוֹלֵכַת מַעֲט מַעֲט חֵינָה מִתְהַפְּכַת בְּשַׁעַת תְּשִׁמּוּשׁ נִקְלַט הֲזַרַע וְיַחַד וְיוֹצֵא בְּבֵת אַחַת: רוֹאָה הָיִיא מִשּׁוּם רָחִיץ טָמֵיא קָרָא וּמִשּׁוּם נּוֹגַעַת בְּשִׁכְבַת זָרַע דְּעַד הִשְׁתָּא הָיִיא נְגִיעַת בֵּית הַסְּתָרִים וְלֹא הָיִיא טָמְאָה אֱלָא בְּיוֹם תְּשִׁמּוּשׁ וּמִגְזֵרַת הַפְּתִיב וְכִי פְּלִטָה נִגְעָה לְבָרָחִי וּמִטְמֵיא: לְסַתּוֹר בְּזִיבָה בְּיָמִי סְפִירָה אִי רוֹאָה הָיִיא סוּמְרַת אֲבָל נּוֹגַעַת לֹא שָׂאִם נִגְעָה בְּשׁוּם טָמְאָה חֵינָה סוּמְרַת דְּהָא וְסַפְרָה לֹה בְּתִיב וְהָאִיבָא: וְלִטְמָא בְּמַשְׁהוּ לְרָחִיץ לֹא בָּשִׁינָן שְׁעוּרָא בְּרָחֻמִּיר' בְּמַתְנִי' גַּדִּם נָדָה וְלִזְיָבָה וְלַחְרִי מְטַמְּאִין בְּכָל שְׁהוּא אֲבָל נּוּגַע בְּשִׁי שְׁעוּרָא כְּדָמֵר בְּסַרְקוֹן (לְחַמֵּן נָדָה דָּף מַג'): אִיבָא לִמ"ד בְּכַעֲבָהּ וְאִיבָא לִמ"ד בְּחַתִּימַת פִּי הָאֻמָּה: אִי שְׁמַע לִיָּה לְרַב שְׁמוּאֵל: מִתְנַתָּא דְּפִלְגִי רַבֵּנן וּר"ש לְעִיל דְּקֻאֲמִיר רַבֵּנן פּוֹלָטַת שִׁכְבַת זָרַע מְטַמְּא בְּפָנִים בְּבַחוּן וּר"ש דְּזִיָּה בְּבוּעָלָה: לְרַבֵּנן רוֹאָה הָיִיא לְעֵינָן לְטָמְא בְּפָנִים בְּבַחוּן וּר"ש נּוֹגַעַת הָיִיא: וְאִי לֹא שְׁמַע לֹה אֲמַאי מִסְפִּיקָא לֹה מִסְבָּרָא נּוֹגַעַת הָיִיא דְּהָא לֹא מְגוּפָה חֻזָּא אֱלָא מַה שְׁקַעֲלָה הִיא פּוֹלָטַת: וְאֵלִיבָא דְרַבֵּנן לֹא קִמְפִּיעִיא לֹה דְּבִין דְּלִרְבֵּנן מְטַמְּא בְּפָנִים בְּבַחוּן אֲלֵמָא הָיִיא וּכ"ש דְּמְטַמְּאָה בְּמַשְׁהוּ וְלַעֲיִן סְתִירָה נָמִי סְתִירָה דְּהָא בְּתוֹרַת זִיבָה מְרַבִּי לִיָּה מִיָּהֳה זִכּוּ: כִּי קָא מִבְּשִׁי לֹה אֲלִיבָא דַּר"ש וְלִטְמָא בְּפָנִים לֹא מִבְּשִׁי לִיָּה דְּהָא שְׁמַעִינָן לַר"ש דְּלֹא מְטַמְּיא: כִּי קָא מִבְּעִיא לֹה לְסַתּוֹר וְלִטְמָא בְּמַשְׁהוּ מַה מִי אֲחֻמִּיר' כִּי אֲמַר ר' שְׁמַעוֹן זִיָּה בְּבוּעָלָה לְטָמְא אִיחִי נָמִי לֹא מְטַמְּאָה אֲבָל לְסַתּוֹר וְלִטְמָא בְּמַשְׁהוּ לֹא מַשְׁי לֹה כְּנוֹנַעַת דְּהָא א"נ אֲמַר זִיָּה בְּבוּעָלָה סְתִירָה וּמְטַמְּאָה בְּמַשְׁהוּ בְּבוּעָלָה אוּ דְלֵמָא לֹא שָׁנָא דְכִי הִכִּי לְלַעֲיִן טָמְאָת פָּנִים מַשְׁי לֹה נּוֹגַעַת לְעֵינָן מַשְׁהוּ וּסְתִירָה נָמִי מַשְׁי לֹה נּוֹגַעַת: לְעוֹלָם לֹא שְׁמַע לֹה מַתְנִי' וְהָאֲחֻמִּרִין מִסְבָּרָא

יוצא דופן פרק חמישי נדה

וְכִי תִימָא דִּילְמָא אֲשַׁתִּיר — אִי הָכִי, "חִירְשִׁינָן שְׁמָא נִשְׁתִּירִיר" מִבְּעִי לִיָּה! אֱלָא: לְרַבָּא נָמִי, שְׁהִטְבִּילוּהּ בַּמַּטָּה, וְלֹא קוֹשְׂיָא: כָּאֵן בְּמִתְהַפְּכַת, כָּאֵן בְּשָׂאִינָה מִתְהַפְּכַת. "וְרַבָּא אֲקָרָא קָאִי, וְהָכִי קֹאמֵר: כִּי בְּתִב רַחֲמָנָא "וְרָחַצוּ בְּיָמִים וְטָמְאוּ עַד הָעֶרֶב" בְּשָׂאִינָה מִתְהַפְּכַת, אֲבָל בְּמִתְהַפְּכַת כֵּל שְׁלִשָּׁה יָמִים אֲסוּרָה לְאַכּוֹל בְּתֵרוּמָה, שְׂאִי אָפְשָׁר לָהּ שְׁלֹא תַפְּלוּט. בְּעָא מִיַּיָּה רַב שְׁמוּאֵל בַּר בִּיסְנָא מֵאַבְרִי: פּוֹלָטַת שִׁכְבַת זָרַע, רוֹאָה הָיִיא אוּ נּוֹגַעַת הָיִיא? נִפְקָא מִיַּיָּה לְסַתּוֹר, וְלִטְמָא בְּמַשְׁהוּ, וְלִטְמָא בְּפָנִים בְּבַחוּץ. מַה נִּפְשָׁךְ? אִי שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתִין — לְרַבֵּנן רוֹאָה הָיִיא, וְלְרַבִּי שְׁמַעוֹן נּוֹגַעַת הָיִיא. וְאִי לֹא שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתִין, מִסְתַּבְּרָא נּוֹגַעַת הָיִיא! לְעוֹלָם שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתִין, וְאֵלִיבָא דְרַבֵּנן — לֹא קִמְיַבְעִיא לִיָּה, כִּי קָא מִיַּבְעִיא לִיָּה — אֵלִיבָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. וְלִטְמָא בְּפָנִים בְּבַחוּץ — לֹא קִמְיַבְעִיא לִיָּה, כִּי קִמְיַבְעִיא לִיָּה — לְסַתּוֹר וְלִטְמָא בְּכֹל שְׁהוּא, מַאי? כִּי קֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּזִּיָּה בְּבוּעָלָה — הָנִי מִיָּלִי לְטָמוּיִי בְּפָנִים בְּבַחוּץ, אֲבָל לְסַתּוֹר וְלִטְמָא בְּכֹל שְׁהוּא — רוֹאָה הָיִיא, אוּ דִילְמָא לֹא שָׁנָא? אִיבָא דְאַמְרִי, לְעוֹלָם לֹא שְׁמִיעַ לִיָּה מִתְנִיתָא, וְהָכִי קִמְיַבְעִיא לִיָּה: מִדְּאֲחֻמִּיר רַחֲמָנָא אַבְעָלִי קִרְיִין בְּסִינִי — רוֹאָה הָיִיא. אוּ דִילְמָא: לֹא גְמָרִינָן מִסְיַנִי, דְּחִדּוּשׁ הוּא, דְּהָא זָבִין וּמִצּוּרַעִים דְּחֻמִּיר, וְלֹא אַחֲמִיר בַּהּ רַחֲמָנָא. "אֲמַר לִיָּה: רוֹאָה הָיִיא. אֲתָא שִׁיילִיָּה לְרַבָּא, אֲמַר לִיָּה: רוֹאָה הָיִיא. אֲתָא לְקַמִּיָּה דְרַב יוֹסֵף, אֲמַר לִיָּה: רוֹאָה הָיִיא. הֲדַר אֲתָא לְקַמִּיָּה דְאַבְרִי, אֲמַר לִיָּה: פּוֹלְכוּ בְּרוּקָא חֲדָא תַפִּיתוּ. אֲמַר לִיָּה: שְׁפִיר אֲמָרִי לָהּ, עַד כָּאֵן לֹא קֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּזִּיָּה בְּבוּעָלָה אֱלָא לְטָמְא בְּפָנִים בְּבַחוּץ, אֲבָל לְסַתּוֹר וְלִטְמָא בְּכֹל שְׁהוּא — רוֹאָה הָיִיא. 'תְּנוּ רַבֵּנן: הַנִּדָּה, וְהַזָּבָה, וְהַשּׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם, וְהַיּוֹלָדֶת — פּוֹלָן מְטַמְּאוֹת בְּפָנִים בְּבַחוּץ. בְּשִׁלְמָא פּוֹלָהּ — לְחִי, אֱלָא יוֹלָדֶת: אִי בִימִי נִדָּה — נִדָּה, אִי בִימִי זִיבָה — זִיבָה! לֹא צְרִיכָא — שְׂיִרְדָּה לְטַבּוֹל מְטוּמְאָה לְטַהָרָה. "וְכִי הָא דְאַמַר רַבִּי זִירָא, אֲמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲשִׁי, אֲמַר רַב: יוֹלָדֶת שְׂיִרְדָּה לְטַבּוֹל מְטוּמְאָה לְטַהָרָה, וְנַעֲקֵר מִמֶּנָּה דָם בְּיִרְיָדָה — טָמְאָה, בְּעַלְמֵיָּה — טַהוּרָה.^[n] אֲמַר לִיָּה רַבִּי יִרְמְיָה לְרַבִּי זִירָא: בְּיִרְיָדָה אֲמַאי טָמְאָה? טוּמְאָה בְּלוּעָה הִיא! אֲמַר לִיָּה: זִיל שִׁיילִיָּה לְרַבִּי אֲבִין, דְּאִסְבְּרִית נִיחָלִיָּה, וְכַרְפִּישׁ לִי בְּרִישִׁיָּה בִּי מִדְּרָשָׁא. 'אֲזַל שִׁיילִיָּה, אֲמַר לִיָּה: עֲשֵׂאוּהָ כְּנַבְלַת עוֹף טַהוֹר שְׁמִטְמָאָה כְּגָדִים בְּבִית הַבְּלִיעָה. מִי דְמִי?

הָתָם

וְהָיָה דְלֹא גְמָרִינָן מִסְיַי אַע"נ דְּבָרְסוּמּוֹךְ בְּשִׁי לְמִימַר דְּחָף לַר"ש רוֹאָה הָיִיא וְסַתְרָה: מִדְּאֲחֻמִּיר רַחֲמָנָא אַבְעָלִי קִרְיִין בְּסִינִי. מַאיִש לֹא מוּנָכַח דְּבִשְׂטִיטָא דְרוֹאָה הָיִי אֱלָא מֵאֲשָׁה דְּמַשּׁוּם פּוֹלָטַת הַזִּהִיר רַחֲמָנָא ג' יָמִים אַל תִּגְשּׁוּ אֵל אִשָּׁה: דְּהָא זָבִין וּמַצְרִיעִים דְּחֻמִּירִי. חָף ע"ג דְּלִכְתִּי לֹא גְחֻמְרָה כְּרַשַׁת טָמְאָה וְשְׁלוּחַ טוּמְאִים מ"מ רָחִיץ לְהַחְמִיר בָּהּן יוֹתֵר מִבְּפּוֹלָטַת: עַד כָּאֵן לֹא קֹאמֵר ר' שְׁמַעוֹן כּוּי. אֲבָל לְטָמְא בְּמַשְׁהוּ רוֹאָה הָיִיא וּא"ת וְהָא אֲמַר בְּסַפְחִים בְּרַךְ אֵלּוּ דְּבָרִים (פְּסָחִים דָּף סז): דַּר' שְׁמַעוֹן כֹּכֵר כַּר' נָתַן חֲזַב בְּשִׁי שְׁעוֹר בְּחַתִּימַת פִּי הָאֻמָּה וְיַלְיָף בְּעַל קָרִי מַבֵּד וּא"כ אֲמַאי מְטַמְּא בְּמַשְׁהוּ יִמָּא זִיָּה בְּבוּעָלָה וְי"ל דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְדִאִי לֹא מְטַמְּא בְּמַשְׁהוּ וְהָבָא ה"ק אֲפִי' לְמַאֵן דְּחִית לִיָּה כַּר' שְׁמַעוֹן דְּפּוֹלָטַת וְלֹא מְטַמְּאָה בְּפָנִים בְּבַחוּן מ"מ מְטַמְּאָה בְּמַשְׁהוּ אִי כֹכֵר דְּאִישׁ מְטַמְּא בְּמַשְׁהוּ: צִירִידָה מְטַמְּאָה. הָדָם טָמֵא דְבִיוִמִי וּטְבִילָה תַלְיָא רַחֲמָנָא וְטָמְאָה הָאֲשָׁה מִשּׁוּם נּוּגַע טָמְאָת עֶרֶב: אֲמַאי טָמְאָה בְּלוּעָה הִיא. לֹאֲבִי דְאֲמַר בְּסוּמּוֹךְ אֲוִתוֹ מְקוּם שֶׁל אִשָּׁה בְּלוּעַ הָיִי יִחִיא דְּחִירִי לִיָּה טָמְאָה בְּלוּעָה וְלְרַבָּא נָמִי דְאֲמַר בֵּית הַסְּתָרִים הָיִי י"ל דְּמַרְבִּי בְּשִׁנְעָקֵר הָדָם מִן הַמְקוֹר וְלֹא יֵצֵא לְבִית הַחֵיצוֹן וְהָא דְּמִסְיַן שְׂרָצָא לַחֲוִן לְרַבָּא לֹא צְרִיךְ שְׂרָצָא לַחֲוִן לְגַמְרִי אֱלָא שְׂרָצָא לְבִית הַחֵיצוֹן דְּהָיִי בֵּית הַסְּתָרִים וְטָמֵא בְּמַשָּׂא וּמִיָּהוּ שְׂשִׂאוּהָ כְּנַבְלַת עוֹף טַהוֹר מִשְׁמַע דְּסַבֵּר בְּאַבְרִי דְלְרַבָּא אֲמַר לְחַמֵּן דְּמְקוּם נַבְלַת עוֹף טַהוֹר בֵּית הַסְּתָרִים הָיִי: עֲשֵׂאוּהָ כְּנַבְלַת עוֹף טַהוֹר. אַע"נ דְּבְּעָלְמָא לֹא הַחְמִירוּ בְּטָמְאָה בְּלוּעָה הָבָא גְזָרִי רַבֵּנן טָפִי כְּדִי שְׁלֹא יִבָּא לְטַעוֹת וְלִטְהַרּוּ עַל יְדֵי טְבִילָה אֲפִילוּ כְּשִׂנְצָא לַחֲוִן וְכִי מַשְׁי הָבָא נָמִי כְּשִׂנְצָא לַחֲוִן כֹּכֵר דְלֹא גְזָרִי:

מב.

 עיין משפּט בר מצוה

א מיי' פו' מהל' תרומות הל' ז:	
ב מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ט:	
ג מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יא:	
ד מיי' פה' מהל' איסורי ביאה הל' ב:	
ה סמג לאוין קיא:	
ו מיי' פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג:	
ז מיי' פו' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:	

 עין משפט גור מצורה
--

	א טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' א:
	ב טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' י
	ג סמג עשין כח, טוש"ע יו"ד סי' רסב סעי' ד:
	ד מו"י פא' מהל' מילה הל' טו:
	ה מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ג:
	ו מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ח:
	ז מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ג:
	ח מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ח:
	ט מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:
	י מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:
	יא מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:
	יב מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ג:
	יג מו"י פא' מהל' טומאת מת הל' ח:
	יד מו"י פ"ד מהל' כלים הל' ה:

שְׁהוּצִיא וְלֹד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר. אֲחֵל בְּפִרְחֹדוֹר עֲצָמוֹ טְהוּרָה קֵלָא חֲשׁוֹב בְּכַחוּץ הֵתָם חַיִּין לֹה טְמֵאָה בַּחוּץ כַּד פִּרְכִּישִׁית לְטַמְּאָה בַּהּ חַיִּין לָךְ בַּהּ אֲלֵא מַה שְׁאִמּוֹר בַּהּ וְהֵךְ וְאִם תֵּאֲמַר וְהֵא אִמְר לְשֵׁיב בַּפ"ק (נִגְדָה דף יז:) דָּם הִנְמָצָא בְּפִרְחֹדוֹר סָפְקוֹ טוֹמֵא וְיֵשׁ לוֹמַר דֵּתָם סָפְקוֹ טוֹמֵא פִּשְׁיָצָא לַחוּץ וְעוֹד יֵשׁ לַחֲלֹק בֵּין (דָּם) לְגֵדָה לְדָם לַחוּץ וְעוֹד יֵשׁ לַחֲלֹק בֵּין (דָּם) לְגֵדָה לְדָם נִגְדָה וּא"ת דְּכִרִישׁ בְּהִמָּה הַמְקַשָּׁה (חֲלִין דף כח.) וּבְפִרְקָא יֵשׁ בְּכוֹר (בְּכוֹרוֹת דף מו:). עֲבִיד צְרִיכוֹתָא הָא דְמַנְיָא דְרֹאשׁוֹ פִּילּוֹד בְּאֶדָם וּבִבְהֵמָה דְּחַי חֲנֵא בְּהֵמָה מִשּׁוּם דְּלִית לָהּ פִּרְחֹדוֹר אֲחֵל בְּהָא דְּאִית לָהּ פִּרְחֹדוֹר חַיִּימָא לֹא וּמֵאִי נִפְקָא מִנָּה בְּמֵאִי דְּאִית לָהּ פִּרְחֹדוֹר בֵּין דְּבִישׁוֹן שְׁוִיָּצִיא וְלֹד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר כַּד מִשְׁמַעַם הֵכָא וְיֵשׁ לוֹמַר דְּפִרְחֹדוֹר דְּהֵתָם לֹא הוּי פִי הֵאִי דְּהֵכָא דְּהֵתָם חֲרִי פִּרְחֹדוֹר לְעֵבִי הֶאֱרִכּוּם שְׁמַתְפָּסָה בְּהוֹן רֹאשׁוֹ שֶׁל וְלֹד וְה"א קֵלָא חֲשִׁיב פִּילּוֹד וְכוּן פִּרְשׁ שֶׁם בְּהוֹנְטָרְכוּ: וּבְדִרְב אֹשְׁעִיא כו'. דְּרֹצָא רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר הוּי פִּילּוֹד וּמֵלֵתָה דְּרַב אֹשְׁעִיא אֲתַמַּר אֲהֵא דְּפִרְיָן בְּבִהֵמָה הַמְקַשָּׁה (חֲלִין עב. וְשֵׁם) גְּבִי אֲשֶׁה שְׁמַת עֲבָרָה בְּתוֹךְ מַעֲשֵׂה וּנְגֻעָה חַיָּה בַּעֲבוּר טְמֵאָה וְאִמְרֵאִי טְמֵאָה הֵא טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא וּמַעֲשֵׂי רַב אֹשְׁעִיא כו' תַּמָּה אִמְרֵאִי נִקְטַר רֹאשׁוֹ לְמִשּׁוּם דְּהוּי פִּילּוֹד כַּד מִשְׁמַעַם הֵכָא חֲפִילוֹ הוּצִיא וְלוֹ נְמִי טְמֵאָה חֲסִיָּה שְׁנָגְעָה בּוֹ אִו הִסְטִיטוּ דְּהֵא הוּי לֹאִו טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא וְיֵשׁ לוֹמַר דְּגִזְרַת הַכְּתוּב הוּא קֵלָא מְטַמֵּא עַד שְׁיֵהֵא פִּילּוֹד כַּד דִּרְכֵּשׁ הֵתָם רַבִּי יִשְׁמַעֲלָל עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה לְהוּצִיא עֲבַר שְׂבַמְעִי אִמּוֹ וְהִשְׁתָּא נִיחָא דְּבִישׁ הֵתָם מֵאִי טַעֲמָא דְּרַבִּי יִשְׁמַעֲלָל אַע"פ שְׁטַעֲמֵנוּ פִּשּׁוּט דְּהֵא טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא אֲלֵא קוּם לִיה דְּמַטַּר עַד שְׁנָצָא כֵּל כֵּךְ דְּמַחֲרִי לְגַדָּה: וַצֵּתָה ז'ו שְׁטַמְּאָה כו'. לֹאִו מַעֲטֵא הוּא דֹא"כ מֵאִי חֲאֲמַר דְּמַתִּי בַּח"ו אֲלֵא יַצֵּתָה ז'ו הִינוּ שְׂאִינוּ בְּכָלָל כְּסוּי זֶה וּא"ת וּמֵאִי וַיִּכְרוּ רַבָּא מִן הַכְּרִיתָא וַי"ל דְּמַיִירִי כְּגוֹן שְׂבִית הַבְּלִיעָה רָחַב כ"כ שֶׁלֹּא יִסִּיט נִבְלָה שְׂתַחַב לוֹ חֲבִירוֹ: מַה ת"ל וְהֹאכַל לֶתֶן שְׂעוֹר חֲכִילָה לְנוּגַע וְלִנְשָׂא. תַּמָּה בֵּין דְּבִחֲכִילָה כְּתִיב בַּכּוּם בְּגָדִים וּבְנוּגַע לֹא כְּתִיב לִית לָן לֹאֲחֻקָּא שְׂעוֹר חֲכִילָה לְנוּגַע אֲלֵא בְּנוּשָׂא דְּכְתִיב בַּהּ בַּכּוּם בְּגָדִים כַּד אֲשַׁכַּחַן לְשֵׁיב בַּפ"ק (דף ט.) וּבַפ"ק דְּיוֹמָא (נִגְדָה דף יד.) דְּאֲמַר וּמַה מִי הִנָּה וּבַכּוּם בְּגָדָיו הִינוּ נוֹשָׂא וְאִפְקֵא רַחֲמֵנָא בְּלִשׁוֹן הִיאָה לֶתֶן שְׂעוֹר הִיאָה בְּנוּשָׂא וְלֹא בְּנוּגַע מִשּׁוּם דְּלֹא כְּתִיב בַּהּ בַּכּוּם בְּגָדִים וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהֵתָם לֹא כְּתִיב נוֹשָׂא בְּהִיאָה אֲחֵל הֵכָא אִי לֹא חֲחִי וְהֹאכַל אֲלֵא אִינוּשָׂא גְרִידָא א"כ לֹא נִכְתִּיב נוֹשָׂא וּמַמְיָלָא נִימָא דְּמֵאִי אֹכַל נוֹשָׂא כְּמוֹ הֵתָם דְּלֹא כְּתִיב נוֹשָׂא וְאִמְרִינוּ מֵאִי מַה נוֹשָׂא וּמַיְהוּ תַּמָּה בַּכּוּם בְּגָדִים דְּכַתֵּב רַחֲמֵנָא בְּאֹכַל לִמָּה לִי וּכ"ת דְּחִי לֹא הִנָּה כְּתִיב בַּהּ בַּכּוּם בְּגָדִים הִנָּה מוֹחֲמִינוּ לִיה בְּנוּגַע וְלֹא בְּנוּשָׂא דְּבִישׁ בַּכּוּם בְּגָדִים א"כ לֹא לְכַתֵּב נוּגַע כֵּלָל וְשִׁמָּא לְשׁוֹם דְּרָשָׁא אֲרַחֲרִיךְ וְאִם תֵּאֲמַר דְּכַפְרָא בְּהֵמָה הַמְקַשָּׁה (חֲלִין דף עא.) מִפִּיק טְמֵאָה בְּלוּעָה מֵהֵאִי קִרָּא דְּוִהֹאכַל מִנְּבִלָתָהּ וּבַכּוּם בְּגָדָיו וְטוֹמֵא עַד הִשְׁרַב מִי לֹא שְׂחָרְיָן דְּחֵכַל כְּמוֹךְ לְשִׁקִּיעַת הַחֲמָה וְהִשְׁתָּא הָא דְּקִרְאֲמַר הֵכָא הֵאִי אֹכַל לֹא חֲכִילָה לְנוּגַע וְלִנְשָׂא וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהֵתָם מִפִּיק מִשּׁוּם דְּחַיִּין מִקְרָא יוֹצֵא מִיַּדִּי פִּשּׁוּטוֹ:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

הֵתָם חַיִּין לֹה טְמֵאָה בַּחוּץ, הֵכָא כִּי נִפְיָק לְבִרְאִי לִיטְמִי! הֵכָא נְמִי פְּשִׁיָּצָא לַחוּץ. אִי יִצָּא לַחוּץ — מֵאִי לְמִימָרָא? מַהוּ דְּתִימָא: מַגּוּ דְּמַחְגִּי טְבִילָה לְדָם דְּאִיפָּא גּוּאִי, תַּחְגִּי נְמִי לְהֵאִי — קָא מִשְׁמַע לָן. שְׁמַעְתִּין אִיפְרִיק, אֲלֵא יוֹלְדָת: אִי בִימִי נִגְדָה — נִגְדָה, אִי בִימִי זִיבָה — זִיבָה. "הֵכָא בְּמֵאִי עֲסָקִינוּ? בְּלִידָה יְבִשְׁתָּא. לִידָה יְבִשְׁתָּא, מֵאִי מְטַמֵּא בַּפְּנִים בְּבַחוּץ אִיכָּא? "כְּגוֹן שְׁהוּצִיא וְלֹד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְוֹדוֹר, וּכְדִרְב אֹשְׁעִיא, דְּאֲמַר רַב אֹשְׁעִיא: גִּזְרָה שְׁמָא יוֹצִיא הוֹלֵד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְוֹדוֹר. וְכִי הֵחֳוּא דְּאֲתָא לְקַמִּיָּה דְּרַבָּא, אָמַר לִיה: מַהוּ לְמַמְהֵל בְּשִׁבְתָּא? אָמַר לִיה: שְׁפִיר דְּמִי. בְּתַר דְּנִפְק, אָמַר רַבָּא: סִלְקָא דְּעֵתָה דְּהֵחֳוּא גְּבִרָא לֹא יָדַע דְּשָׂרִי לְמַמְהֵל בְּשִׁבְתָּא?! אֲזַל בְּתַרְיָה, אָמַר לִיה: אִימָא לִי אִיזִי, גּוּפָא דְּעוֹבְדָא חִיכִי הוּוּ? "אָמַר לִיה: שְׁמַעִית וְלֹד דְּצוּיָךְ אִפְנִיא דְּמַעְלִי שְׁבַתָּא, וְלֹא אֲתִילִיד עַד שְׁבַתָּא. אָמַר לִיה: הֵאִי הוּצִיא רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְוֹדוֹר הוּא, וְהוּי מִיִּלָּה שְׁלֹא בּוֹמְנָה, וְכֵל מִיִּלָּה שְׁלֹא בּוֹמְנָה אִין מְחַלְלִין עָלֶיהָ אֶת הַשְּׁבַת. אִיבַעְיָא לְהוּ: אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁל אִשָּׁה, בְּלוּעַ הָיִי אוֹ בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי? לְמֵאִי נִפְקָא מִינָּה — כְּגוֹן שְׂתַחַבָּה לָהּ חֲבִירָתָהּ כּוֹזִית נִבְלָה בְּאוֹתוֹ מְקוּם. אִי אֲמַרְתָּ בְּלוּעַ הָיִי — טוֹמְאָה בְּלוּעָה לֹא מְטַמְּאָה, וְאִי אֲמַרְתָּ בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי — נָהִי דְּכַמְּגָע לֹא מְטַמְּא, בְּמַשָּׂא מִיָּהָא מְטַמְּא! "אֲבִי אָמַר: בְּלוּעַ הָיִי, רַבָּא אָמַר: בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי. אָמַר רַבָּא: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דְּתַנָּא: "אֲלֵא מִפְּנֵי שְׁטוּמָאֵת בֵּית הַסֵּתֵרִים הִיא". וְטוֹמְאָת בֵּית הַסֵּתֵרִים לֹא מְטַמְּאָה, אֲלֵא שְׁגִזְרַת הַכְּתוּב הִיא. וְאַבְיִי, חֲדָא וְעוֹד קֹאמַר: חֲדָא, דְּטוֹמְאָה בְּלוּעָה הִיא; וְעוֹד, אֲפִילוֹ אִם תַּמְיָצִי לוֹמַר טוֹמְאָת בֵּית הַסֵּתֵרִים הִיא — אִינָּה מְטַמְּאָה, אֲלֵא שְׁגִזְרַת הַכְּתוּב הִיא. אִיבַעְיָא לְהוּ: מְקוּם נִבְלָת עוֹף טְהוֹר — בְּלוּעַ הָיִי, אוֹ בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי? לְמֵאִי נִפְקָא מִינָּה? כְּגוֹן שְׂתַחַב לוֹ חֲבִירוֹ כּוֹזִית נִבְלָה לְתוֹף פִּירוֹ. אִי אֲמַרְתָּ בְּלוּעַ הָיִי — טוֹמְאָה בְּלוּעָה לֹא מְטַמְּא, (אֲלֵא אִי) [וְאִי] אֲמַרְתָּ בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי — נָהִי נְמִי דְּכַמְּגָע לֹא מְטַמֵּא, בְּמַשָּׂא מִיָּהָא מְטַמֵּא. ^(א)אֲבִי אָמַר: בְּלוּעַ הָיִי, וְרַבָּא אָמַר: בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי. אָמַר אֲבִי: מָנָא אָמִינָא לָהּ? דְּתַנָּא: יָכוֹל תַּחֲא נִבְלָת בְּהֵמָה מְטַמְּאָה בְּגָדִים אֲבִית הַבְּלִיעָה? תַּלְמוּד לוֹמַר: "נִבְלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְּאָה בָּהּ". מִי שְׂאִין לָהּ טוֹמְאָה אֲלֵא אֲכִילָתָה — יַצֵּתָה ז'ו שְׁטַמְּאָה קוֹדָם שְׂיֹאכְלָנָה. וְתִיתִי כְּקַל וְחוֹמֶר מִנְּבִלָת עוֹף טְהוֹר, וּמַה נִּבְלָת עוֹף טְהוֹר שְׂאִין לָהּ טוֹמְאָה בַּחוּץ — יֵשׁ לָהּ טוֹמְאָה בַּפְּנִים, ז'ו שְׂיֵשׁ לָהּ טוֹמְאָה בַּחוּץ — אִינוּ דִּין שְׂיֵשׁ לָהּ טוֹמְאָה בַּפְּנִים? אָמַר קִרָּא: "בָּהּ" — בָּהּ וְלֹא בְּאַחֲרֶת. אִם כֵּן, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר "וְהֹאכַלִּי"? "לִיתֵן שְׂיַעוֹר לְנוּגַע וּלְנוּשָׂא, פְּאֹכַל — מָה אוֹכַל בְּכוֹזִית, אַף נוּגַע וְנוּשָׂא בְּכוֹזִית. אָמַר רַבָּא: שְׂרָץ בְּקוּמְטוֹ — טְהוֹר, נִבְלָה בְּקוּמְטוֹ — טְמֵא. "י"שְׂרָץ בְּקוּמְטוֹ, טְהוֹר — שְׂרָץ בְּגִיָּעָה הוּא דְּמְטַמֵּא, וּבֵית הַסֵּתֵרִים לֹא בַר מַגַּע הוּא. נִבְלָה בְּקוּמְטוֹ, טְמֵא — נָהִי דְּכַמְּגָע לֹא מְטַמֵּא. בְּמַשָּׂא מִיָּהָא מְטַמֵּא. "שְׂרָץ בְּקוּמְטוֹ, וְהַכְּנִיסוֹ לְאוֹיר הַתַּנּוּר — טְמֵא. פְּשִׁיטָא! מַהוּ דְּתִימָא: "תּוֹכוֹ" אָמַר רַחֲמָנָא,

וְלֹא

הוּא דְּנָזוֹר בַּהּ רַחֲמָנָא: הֵכָא כִּי נִפְק לְכַרְחִי תַטְמִי וְכִינוּ דְּמַטַּמֵּא בַּחוּץ הֵנוּ: כַּשְׂאֵר טְמֵאוֹת קֵלָא מְטַמְּאוֹת בְּלוּעוֹת: הֵכָא נְמִי פְּשִׁיָּצָא לַחוּץ לְכַשְׂנָצָא לַחוּץ מְטַמֵּא אוֹתָהּ אִם נִשְׁחַר קִדָּם טְבִילָה וְאִם טְבִילָה טְהוּרָה כֵּל זְמַן שְׁהוּא שֶׁם וְלַכַּשְׂנָצָא וְיַגַּע בַּהּ וְטַמְּאָנָה: מֵאִי לְמִימָרָא הֵא דָּם טוֹמֵא הוּא קִדָּם טְבִילָה נִשְׁחַר: שְׁמַעְתִּין דְּרַבִּי זִיכָּר דְּהִנָּה חֲשִׂיא לָן טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא: אִפְרִיק דְּלַכַּשְׂנָצָא לַחוּץ הוּא דְּקִרְאֲמַר. וְהִשְׁתָּא לֹא מִתְקוּמָא כְּרִיתָא דְּתַנְעִי וְיֵלְגַת מְטַמְּאָה בְּבִית הַחִיעוּץ כַּדְרַבִּי זִיכָּר דְּהֵא לְרַבִּי זִיכָּר לֹא מְטַמְּעֵא עַד הִשְׁתָּא שְׁנָצָא וְהִדְרָא חֲשִׂיא לְכַתִּינוּ: כִּלְגָה יְבִישְׁתָּא דְּלִיפָא לֹא נִגְדָה וְלֹא זִיבָה: אִי בְּיַבִּשְׁתָּא מֵאִי מְטַמְּעֵא בַּפְּנִים אִיפָּא: כְּגוֹן שְׁהוּצִיא וְלֹד רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר וְאוֹלוֹד וְקִרְאֲמַר דֹאע"ג דְּאִפְרִי רֹאשׁוֹ בַּפְּנִים הוּא דְּהִנָּה בְּבִית הַחִיעוּץ הוּי פִּילּוֹד וְטַמְּאָה לְגַדָּה וּכְרַב אֹשְׁעִיא דְּאֲמַר חוּץ לְפִרְחֹדוֹר וְלֹד הָיִי: דְּאֲמַר רַב אֹשְׁעִיא וְאִמְרֵאִי טְמֵאָה הֵא טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא וּמַעֲשֵׂי רַב אֹשְׁעִיא כו' תַּמָּה עֲבָרָה בְּתוֹךְ מַעֲשֵׂה וּפִשְׁטָה חַיָּה אֶת וְגַדָּה וּנְגֻעָה בּוֹ חֲסִיָּה טְמֵאָה מְטַמֵּאת שְׂבַעָה וְהִיאָה טְהוּרָה עַד שְׁנָצָא הֵלֵךְ וְהִינוּ בַּהּ חַיָּה אִמְרֵאִי טְמֵאָה טְמֵאָה בְּלוּעָה הִיא וְאֲמַר רַב אֹשְׁעִיא הֵךְ טְמֵאֵת חַיָּה מְדַרְבְּנָן גִּזְרָה שְׁמָא יוֹצִיא וְלֹד אֶת רֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר וְיַגַּע בּוֹ דְּמַפִּי נִפְק הִנָּה לִיה וְלוֹד וְלֹא הָיִי בְּלוּעָה וְטוֹמֵא מְדֹאֲוִרְתָּא מִשּׁוּם נוּגַע בְּמַת. אֲלֵמָא חוּץ לְפִרְחֹדוֹר יְלוֹד הוּא הֵלֵכָךְ לְעֵינוּ לְטַמֵּא אֶת אִמּוֹ טְמֵאֵת לְגַדָּה נְמִי יְלוֹד הוּא: וְכִי הֵהוּא דְּאֲתָא כו' כְּלוֹמַר מְדַרְבָּא נְמִי שְׁמַעִינוּ דְּרֹאשׁוֹ חוּץ לְפִרְחֹדוֹר הוּי כְּפִילּוֹד: כ"ד כְּלוֹמַר אֲפַשֵׁר שְׂאִין זֶה הֵאִישׁ יוֹדַע שְׁמִילָה בְּשִׁבַת מַחֲרַת אֲלֵא וְזֹאִי דְּבַר כְּסַף אֲרַע בּוֹ: דַּעַן שְׁמַעְתִּי אֶת הֵלֵךְ עוֹשֶׂה בְּתוֹךְ הַמַּעֲשִׂים מַעֲבוֹד יוֹם שֶׁל עֶרֶב שָׁבַת: טְמֵאָה בְּלוּעָה לֹא מְטַמְּאָה דְּהָרִי הִיא כְּמִי שְׂאִינָה וְחַיִּין בַּהּ לֹא מַגַּע וְלֹא מַשָּׂא וְטְהוּרָה אֲשֶׁה ז': וְאִי אֲחַמְרַת בֵּית הַסֵּתֵרִים הָיִי כַּשְׂאֵר בֵּית הַקְּמָטִים טְמֵאָה לֹא כְּטִלָה וְהִי דְּכַמְּגָע לֹא מְטַמְּעֵא קֵלָא מְטַמֵּא בֵּית הַסֵּתֵרִים בְּגִיָּיעָה בְּמַשָּׂא מִיָּהָא מְטַמְּאָה וְטַמְּאָה אֲשֶׁה ז'ו שְׂהָרִי נוֹשָׂאֵת אֶת הַנְּבִלָה: מְקוּם נִבְלָת עוֹף טְהוֹר בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל אֲדָם שְׂאִין לְנִבְלָת עוֹף טְהוֹר טְמֵאָה אֲלֵא שֶׁם: שְׂתַחַב לוֹ חֲבִירוֹ דְּחִי תַחַב הוּא לְעַצְמוֹ אֲטוּמִי לִיה בְּמַגַּע: בַּהּ בְּגָדִים טְמֵאִים בְּבִית הַבְּלִיעָה וְלֹא בְּאַחֲרֶת: קִמְטוֹ כְּגוֹן בֵּין אֲרַעֲלִיו אוֹ שְׂאֵר קִמְטִים כְּרוּנַצ"ש כִּלְגָּ"ז:

 מסורת הש"ס

א ספרא שמיני פרשה י ז; ספרא אמור פרק ד יב; זבחים סט::; ספרא אחרי מות פרק יב ה

 תורה אור השלם
--

[ויקרא כב, ד]

[ויקרא טו, יח]

[ויקרא כב, ח]

[ויקרא יא]

[ויקרא יא, מ]

[ויקרא יא, לג]

יוצא דופן פרק חמישי נדה

קמ"ל דהאי לא תוך תוכו הוא אלא כגון כלי בתוך הסנור וכיו למעלה מפי הסנור: למימרא דהסט ונגישה כגדיו.

וְלֹא תוֹךְ תוֹכוֹ — קא מְשַׁמַּע לן. "אמר ר'יש לקיש: קנה בקומטו של זב, והסיט בו את הטְהוֹר — טְהוֹר. קנה בקומטו של טְהוֹר, והסיט בו את הזב — טָמא. מאי טעמא? דאמר קרא "וכל אשר יגע בו הזב ויגדיו לא שטף במים" — זהו הסיטו של זב, שלא מצינו לו טומאה בכל התורה בולה. ואפקיה רחמנא בלשון נגיעה, למימרא דהיסט ונגיעה כגדיו, מה התם מאבראי, אף הכא מאבראי.^(א) אכל הזב ובעל קרי אינו מטמאין וכו'. זב — דכתיב "כי יהיה זב מבשרו" — עד שיצא זוכו מבשרו, בעל קרי — דכתיב "ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע".

^(ב)היה אוכל בתרומה והרגיש וכו'. אוחז? והתניא: רבי אליעזר אומר: כל האוחז באמה ומשתין, כאילו מביא מבול לעולם! אמר אבוי: במטלית עבה. רבא אמר: אפילו תימא במטלית רפה, כיון דעקר — עקר. ואבוי חייש דילמא אתי לאוסופי, ורבא — לאוסופי לא חייש.

והתניא: למה זה דומה? לנותן אצבע בעין, שכל זמן שאצבע בעין — מדמעת וחוזרת ומדמעת. ורבא, כל אחמומי והדר אחמומי בשעתא — לא שכיח. "אמר שמואל: כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש בה אינה מטמאה. מאי טעמא? "שכבת זרע" אמר רחמנא — בראויה להזרע. 'מיתבי: היה מהרהר בליקלה, ועמד ומצא בשרו חם — טמא! תרגמא רב הונא: במשמש מטתו בחלומו, דאי אפשר לשמש בלא הרגשה. "לישנא אחרינא, אמר שמואל: כל שכבת זרע שאינו יורה פחץ אינה מטמאה. מאי איכא בין האי לישנא להאי לישנא?

איכא ביניהו: נעקרה בהרגשה ויצאה שלא בהרגשה. מילתא דפשיטא ליה לשמואל, מיבעיא ליה לרבא. דבעי רבא: נעקרה בהרגשה ויצתה שלא בהרגשה, מהו? ^(א)תא שמע: בעל קרי שטבל ולא הטיל מים, לכשיטיל מים טמא. שאני התם, דרופה בהרגשה נפק. ^(ב)לישנא אחרינא אמרי לה, אמר שמואל: כל שכבת זרע שאינו יורה פחץ אינה מזרעת. אזורעי הוא דלא מזרעא, הא טמויי מטמא, שנאמר: "כי יהיה בה איש אשר לא יהיה טהור מקרה" — אפילו קרי בעולם. בעי רבא: גוי שהרהר, וירד וטבל — מהו? 'אם תמצוי לומר בתר עקירה אזלינן, הני מיילי לחומרא, אכל הכא דלקולא — לא אמרינן, או דילמא לא שנא? תיקו. בעי רבא: זבה שנעקרו מימי רגליה, וירדה וטבלה — מהו? "אם תמצא לומר בתר עקירה אזלינן, הני מיילי שכבת זרע, דלא מצי נקיט לה, אכל מימי רגליה, דמצי נקיט לה — לא, או דילמא לא שנא? תיקו. בעי רבא: גזיה זבה שנעקרו מימי רגליה,

וירדה

פרש"י דמהכא ולפינן לכל נגיעות כגון

שכן וזבלה שנגעו בסתרו של טהור וקשה דאי מזב ולפינן כי היכי דבעינן גלוי הזב ה"נ בעינן שיגע בגלוי של טהור לענין הסט ממי יילף דנגעי שסיט הטהור בגלוי כדבעינן בגלוי הזב והכא אמרינן דקנה בקמטו של טהור והסיט בו את הזב טמא ואמר נמי דבית הסתרים מטמא במשא אלא נראה לפרש דזב ושרץ וזבלה שנגעו בסתרו של טהור כטהור לאו מזב ולפינן אלא ולפינן מלשון נגיעה דכתיב ככולאו וטהור הנוגע בזב נמי כתיב הנוגע בבשר הזב ולשון נגיעה משמע מאבראי שיגע הטהור בגלוי בטמאה וכן משמע פ"ק דקדושין (דף כה.) דאמר גלא הכל מודים גלשון גלוי הוא אצל שרץ וכו' וגע דאמר רחמנא והאי צר נגיעה הוא משמע דמלשון נגיעה דכתיב בשרץ הוא דריש גלא מיתי קרא דגדיו דכתיב בזב ומיאו רש"י גרים הסם אשר יגע בו והיו קרא דכתיב גפי זב והא דאצטריוך הכא למדרש מנדיו ולא נפקא לה מנגיעה דכתיב בזב משום דהויא נגיעה דהסט מירי ולא משמע גלוי כמו נגיעה ממש לכה דריש לה מנדיו דבעינן גלוי הזב בין דהסט בין דמגע מדאפקיה בגלשון נגיעה ח"נ מנגיעה דהכא דכתיב גפי יגדיו מנה ולפינן לכל נגיעות דהיו מאבראי: בראויה להזריע. ואפי' יצאה בלא הרגשה חריב דלמנכח דסמוך ותמה דא"כ משמע דראוי להזריע אע"פ שאינו יורה פחו ופשגיה גרים (דף צא.) וכן ביבמות (דף סה.) אמר ר'יהי קים לה ביורה פחו משמע דאי חין יורה פחו אינו ראוי להזריע וי"ל דלמא גשנא דהכא לא מצריך רק שבתחלת עקירת שכבת זרע תהא ראויה להזריע אע"ג דלסוף יציאתה היא בענין שאינו ראוי להזריע ח"נ ראוי להזריע הוא אלא שאינה ראויה להתעשר לפי שאינו יורה פחו ואינו נכנס לתוך גופה אלא שנתת ויוצא לחוץ: הא טמוניי מטמאי. פרוש ואפילו נעקרה בלא הרגשה דאם לא בן הינו לשנא קמא: זבה שנעקרו מימי רגליה. וכן בעי מעוקדת כוכבים שאל ריב"א מרש"י אמאי לא בעי מזכר זב ועובד כוכבים והשיב דנראה לו לפי שפאשה מתעגלין כל [מימין] רגליה דבת אחת לפתחה מה שאין בן דאש:

מסורת הש"ס
א מגילה כ.
ב שבת מא.; לעיל יג.
ג משנה מקואות
ד פסחים ג.

גליון הש"ס
גמ' אמר שמואל כל ש"ז וכו'. עי' לעיל יד ע"א תד"ה רוכבי:
שם דלא מזרעא הא טמויי מטמא. ע' לקמן נו ע"א תד"ה ש"ז:
רש"י ד"ה לא שטף וכו' למילף לנטילת ידים וכו'. חולין קו ע"א וע' בתוס' שם ד"ה מצוה וצ"ע וע' רש"י קדושין כה ע"א ד"ה לענין טומאה:
תורה אור השלם

וכל אשר יגע'בו הזב ויגדיו לא־ שטף בפנים וכבס בגדיו ורחץ בפנים וטמא עד־הערב [ויקרא טו, יא]

והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורחץ בפנים וטמא עד־הערב [ויקרא טו, יז]

דברו אלי־בני ישׂראל ואמרתם אלהים איש איש כי יהיה זב מבשרו זובו טמא הוא [ויקרא טו, ב]

וירא אלהים את־הארץ והנה נאשתה כ־השחית כל־בשר את־ דרכו על־הארץ [בראשית ו, יב]

ואיש כ־יתצא מקונו שכבת־זרע ורחץ בפנים את־קל־בשרו וטמא עד־הערב [ויקרא טו, יז]

כ־יהיה בדך אוש אשר לא־יהיה טהור מקרה־לקלה וצא אל־מחוז לפתחה לא יבא אל־תוך הפתחה [דברים כג, יא]

והסיט בו את הטהור טהור דדמפרש טעמא לקמן: דקמטו של טהור והסיט בו את הזב טמא הטהור שהרי נשא את הזב וזב מטמא במשא דכתיב דמשכב (ויקרא ט"ו:) והנשא אותם וק"ו לגז עצמו: מאי טעמא טהור הנסט דקנה של קמטו של זב טהור: דכתיב וכל אשר יגע בו הזב וגו' והאי קרא לאו למגע אצטריוך דהא כתיב והנוגע בבשר הזב אלא זה הסיטו של זב מפאן למדנו זב שהסיט את הטהור טמא שלא מצני פכל הטהרה טמאה המסמט טהרה שתטמא אלא אם כן נשא טהור את הטמא והכא בזב הוא דגלי רחמנא וכתב וגדיו דדרשינן הכי היכא דהסיט בו הזב כגדיו כלומר בגלוי: לא שטף פנים מלתא אחריתי היא למילף לגטילות גדים לאכילה מהכא. אלמא הסיט זב את הטהור חינו טמא אלא א"כ הסיטו בגלוי כגדיו ומדאפקיה בגלשון נגיעה ולפינן נמי לכל נגיעות דאין מגע בית הסתרים מטמא דכל טהור שהסיט את הזב דנפקא לן מהקרא אחרינוא דלא כתיב בה יגדיו טמא אפילו הסיטו דקנה שדחקטו מזי דההא אנבלה דקמטו שהיא מטמאה במשא דהא מ"מ הכי הוא נושא את הטמאה. ל"א קנה דקמטו של טהור והסיט את הזב להכי טמא שנגע הקנה בגלוי של זב ונטמא הקנה מחמת הזב וחוזר ומטמא את הטהור ואע"ג דטהור קמוט דגלויא גפי זב הוא דבעינן דכל קנה דקמטו של זב והסיט את הטהור טהור הואי וזב קמוט וגפי זב כתיב ויגדיו. ופשוטא מפני פמה דברים תדא דקנה פשוטי כלי עץ הוא ואינו מקבל טמאה וא"ת דקנה חלול נהי נמי דמקבל טמאה אפ"ה אין חוזר ומטמא הטהור דהרי אין מגע של זב חוזר ומטמא אדם שאין לו. ונגע בטמאה מטמא אדם חוץ מן הנוגע כמת ועוד אי טמאת הטהור משום נגיעת קנה היא והרי דקמטו הוא דנגע ובית הסתרים לאו צר מגע הוא דהא אמרינן לעיל שכן דקמטו טהור ועוד לשון הסיט אמאי נקט ועוד הסיט טהור את הזב מי נפק מהאי קרא וכל אשר יגע בו הזב כתיב כל אשר יגע בזב: כאלו מביא מכול שמחמם את אבריו ומביא לידי קרי וזהו לקול דור המעול שנאמר (בראשית ו':י"ב) כי השחית כל בשר: דמטלית עבה שאינה מחממת: לא דביח והא דמגיח כל זמן שאצבע בעין מזמשת ה"מ היכא דמתחלה ממשמש וחסם את עצמו ויוצא כל שעה מעט דכל זה שנזדעזעו אבריו נעקר כל הזרע ביחד ושבי חינו חוזר ומתחמם לעקר עוד מיד בפעם אחת: דשרו חס אבריו: טמא שמא יצא ממנו קרי ואמאי והא לא ארביש: דמשמש מטתו בחלומו דאי נפק ודאי ארביש: וינתה בלא הרגשה דאינו יורה פחו: לכשיטיל מים טמא דהשפיר מן הסרי ויוצא עכשו ואע"ג דלא נפק בהרגשה האיל ומעקרא אעקר בהרגשה: עובד כוכבים שהרהר ונעקר ולא יצא: וירד וטבל גלס גרות ואח"כ יצא קרוי: מהו אפי' אם תמצוי לומר לגבי ושראל דכי נעקר בהרגשה ויצא שלא בהרגשה טמא דאזלינן דתר עקירה דהינו קלל האיל ופשואר עובד כוכבים נעקר וטהור דאמר דכונת פותים קרוי טהור אפילו לב"ה: או דלמא לא שנא לחומרא כגון לגבי עקירה דהרגשה דשראל ולא שנא לקלא כי הכא אזלינן דתר עקירה: שנעקרו מימי רגליה דהיי מעין אב השמאה: וירדה וטבלה וטהרה מזכה ואח"כ הטילתו מהו מי אזלינן דתר עקירה ומטמאו או לא: דלא מצוי נקט לה מוצאת הלכה מפי עקר חשיב ליה צדק וציאה: [עוקדת כוכבים] סתם עוקדת כוכבים מי רגליה מטמאין דכוכבים גזרי עליהן שיהו כזבין לכל דבריהם:

 עין משפט בר מצוה

א	מיי' פח' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ה:	
ב	סמג עשין רמו:	
ג	מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד:	
ד	מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ה:	
ה	מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד:	
ו	מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ז:	
ז	מיי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יח:	
ח	מיי' פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:	

מסורת הש"ס
א ספרא מצורע פרשת זבים פרשה א א; לעיל לבן; ערכין ג. ב ספרא מצורע פרשת זבים פרק ט יג ג יבמות יז: ד יבמות פו. ה ערכין ז.

תורה אור השלם
ואיש כי יזה כל־נפש אדם מות יומת (ויקרא כד, יז)
ואשה כִּי־תהינה זבה דם יתה זבה בבשרה שבעת ימים וגו' (ויקרא טו, טז)
ואשה כִּי־זווב זוב דמה ימים רבים בלא עת־נדתה או וגו' (ויקרא טו, כח)
דברו אל־בני יִשְׂרָאֵל ואמרתם אליהם איש איש כי יתה וגו' (ויקרא טו, כ)
וסדנה בנדתה והזב את־זוובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישקב וגו' (ויקרא טו, כג)
אדם כִּי־יתנה בעור־בשרו שאת או־ספחת או בהרת והנה בעור־בשרו וגו' (ויקרא יג, ב)
ולקח אובב וטבל בפנים איש שחור והנה על־האהל ועל־פל־הפלים וגו' (במדבר יט, יח)
ויאמר משה אל־שפטי יִשְׂרָאֵל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבצל וגו' (במדבר ח, ה)
כִּי־ישבו אחים וחדו ומת אחד מהם וכן אין־לו לא־תהינה וגו' (דברים כה, ה)
וכתו כִּי־יקנה נפש קטנו כספו הוא אכל בו ויליד וגו' (ויקרא כב, יא)
ובת־כֹּהֵן כי תהינה אלמנה וגרושה וזנב אין לה ושבה וגו' (ויקרא כב, יג)

ונוחל ומנחיל מפרש בגמרא: כחנען שלם זבה וגו' והאי קרא בזנה משתעי: בת עשרה ימים כו' ואשה כי תזוב זוב דמה קא דריש: אדם משמע כל שהוא מין אדם אפילו קטן דבדתיב (במדרש ל"א:ל"ה) ונפש אדם מן הנשים וגו' ובקטנות משתעי קרא: נפשות כל נפש בו נפש: בפעוריה נשבה אל בית אביה בפעוריה כלומר אם דומה לימי נעורים ונשבה ואם לאו לא תשוב: קראי אתרין דתקניהו צריכי: אלא מתניתין מדנקט יום אחד ולא נקט עובר דקרא נקט: אמר רב ששת האי פוסל לאו לאמו קאי אלא אשכזיו קאי והבא בכהן שהיו לו שתי נשים וכו': אחת גרושה שהיתה גרושה ועבר ונשאה: ויש לו בנים משאינה גרושה והן פהנים בשמים ועבדים שנפלו להן בירשה אוכלין בתרומה בשבילן דכתיב (ויקרא כ"ב:י"א) וכהן כי יקנה נפש הקין בסקפו וגו': ויש לו בן יום אחד מן הגרושה והוא חלל ואינו קראי לכהנה ויש לו חלק בשבדים ופוסל את בלן מן התרומה שאין אנו יודעין לברר מי מניע לחלקו. דקוקא בן יום אחד קראוי לירשה אבל כל זמן שלא נולד אוכלין בלן דאין זכיה לעבר: ולאפוקי מקרא יוסי דאמר במסכת יבמות בפרק אלמנה לכהן גדול (יבמות דף סז.) יש לו זכיה ואפלו הוא בזמני אשה זרה הסגרה לכהנה פוסלה דקאבר כל זמן שהוא בזמני זרה זר הוא וכל שכן האי דבזמני גרושה הוא דאפילו פסויל לא יהא ראוי: לאחיו מן האב דהא אין ורשה אלא לקרובי האב: אי בעי מאבה לירת אפי' חשבנא ליה במאן גליתה ורתי לאמר מיתת אביהם ואיהו מאי אהני: נוחל בנכחי האם אם מתה אמו ביום שנולד הכי הוא יורשה וקשמת הוא שאין אחיו מאביו ויורשין הימנו נכחי אמו דאי לאו איהו הוו שקלי ליה קרובי האם דבן נוחל את אמו. אבל האם אינה נוקלת את בנה וכל שכן קרובי האם שאין נוטלין אותו דכתיב (במדבר א' ב:) למשפחתם לבית אבתם משפחת האם אינה קרניה משפחה: אבל עבר שבמשיה אם מתה מעברת אינו נוחל להנחיל את קרוביו מן האב:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מפרש בגמרא: גמ' אשה ואשה כי תהיה בפעוריה פרט למעברת. ואם תאמר תפוק לה מזרע אין לה עון עליה כי הכי דפסלינן פריש החולין (יבמות לה:) חליצת מעברת מאין לו עון עליו וי"ל דהתם לא תאמר אלא שכן והמתן אם יהיה נלד של קומא אבל לא משטרקא מן היבום משום דכתיב אין לו וה"נ לא משקלא מן התרומה דכתיב: אמר רב ששת הבא במאי עסקינן בכהן שיש לו ב' נשים. וא"ת למה לי ב' נשים לוקמה באלה אחת גרושה ויש לו בן אחד ממנה דקוקא בן יום אחד פוסל ולא עבר ואכלי העבדים בשביל כל המשפחה בלא לרצון דר' יוסי דלאמר ביבמות בפרק אלמנה (דף סז.) ועוד הקשה ה"ר אפרים דבפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) אמר רב ששת אחד זה ואחד זה קנה ציון חספה לעבר ציון לבשלה ופרין ליה ממתני' דבן יום אחד נוחל אבל עבר לא ומשני דהתם משום דאיהו מנת ברישא והשתא לפרך מרישא דבן יום אחד פוסל אבל עבר לא משום דעבר לית לה זכיה דמפרש הבא רב ששת גופה ולא ה"מ לטנוני מוהי וי"ל דסבר רב ששת דלרצון דר' יוסי גמי עבר אית לה זכיה ומעמא דעבר אינו פוסל משום קמך מעוטא דמפילות למחצה דנקבות והנה ליה זכרים מעוטא ולמעוטא לא חישנין דדחוש רבי יוסי ולהכי אוכי הבא בכהן שיש לו ב' נשים ויש לו בנים משאינה גרושה דכיון דיש לו בנים לא פסיל עבר אף ע"ג דיש לו זכיה דלא חישנין למעוט הזכרים דכפי' אבל אם אין לו בנים פוסל עבר גם לרצון דאית ליה זכיה דבין הוא זכר ציון היא נקבה דרי הן שלה ופליג רב ששת אשמואל דאמר בפרק אלמנה (יבמות דף סז.) דלרצון אוכלין בשביל כל המשפחה בלא דסבר שמואל דלרצון לית לה זכיה לעבר והשתא ניחא דא דקאמר התם רב ששת מנא למינא לה דמניא גר שמת כו' ולא דחי ליה דהך דבריא דר' יוסי דרצון גמי לא פליגי אלא דלא חישו למעוטא דכפי' ואם תאמר דבפרק מי שמת (ב"ב דף קמב.) גבי גר שמת ובזבזו וטראל נכסיו והיתה אשתו מעברת לא קנו שמעו אחרי בן שהפילה אשתו המחוזק בשניה קנה בראשונה לא קנה אמאי לא קנה המחוזק בראשונה ציון דלכסוף הפילה הא בפי' אלמנה (יבמות סז:) אמרינן דזכרים הוו מעוטא משום מעוטא דמפילות ואין לעבר שפופו להיות נפל חלק בשבדים וי"ל דהתם משום דתלינן שמה בבר בשעת אכילת העבדים מת העבר דפטון ולית ליה זכיה: ואי בעי מנה לירות כו'.

וא"ת דבפרק מי שמת (ב"ב קמב.) דפרין לרב ששת מהך דבן יום א' נוחל ומנחיל אבל עובר לא ומשני נוחל את האם להנחיל לאחרים מן האב והשתא מה היתה סברת המקשה דע"כ צריך לומר דבזמנשי רב ששת דאי לא הכי תקשה ליה אי בעי מנה לירות אי בעי מאבה לירות דמקשה הבא וי"ל דיפרש במר ברה דרב יוסף שקמשעט בחלק בכורה אבל עבר לא ולא משום וילדו לו אלא משום דעבר לית לה זכיה א"נ ידע שפיר דבזמנשי רב ששת נוחל את האם להנחיל לאחריו מן האב אך היה כבוד דאיהי מתא ברישא וקאמר עבר לא משום דלא קנה ובשלהי פ"ח דערכין (דף יז.) דאמר שמואל אשה שצרכה להרג מבין אותה בנגד הריון שלה כדי שיונת הנולד תחלה הא לאו הכי הנולד מת לבסוף ופרין ליה מהא דבן יום אחד נוחל אלמא נלך מת תחלה הנה מצ' לטנוני אבל עבר לא לומר שממשעט בחלק בכור דלאמר בשמעתין אלא דניחא ליה לאוקמי מלתא דרב ששת דאמר הבא איהו מנת ברישא אלבא דשמואל ולחלק האמת שיש חלוק ציון מתה לנהרגה: איהו מנת ברישא. והא דתנן בפי' דהמה המקשה (חלין דף עד.) השוחט את ההמה ומנא ביה דף ט' חי יש חלוק ציון מתה לנהרגה דלאמר שערבין (דף יז.) והא דאמר גמי דהשוחט במתה חמה נהצר וליקמה הינו גמי דשנהרגה אי גמי בגוין דמתה אמו מחמת גדה דכיון דעקר הנולד לצאת אז לא מנת דלאמר שמואל שלהי פ"ח דערכין (דף יז.) ונשבה על המשבר ומתה מחסבין אותה בשבת ומנציאין הנולד וא"ת אם בן עבר נוחל ומנחיל בירשה על המשבר ומתה תחלה י"ל דאין הכי גמי ונקט בן יום אחד משום דפסוקא לה דנוחל ומנחיל אבל עבר לא בפסוקא לה ומיהא בן יום אחד ההורגו חבי דקתני אבל עבר לא הינו אפילו נהרגה או נשבה על המשבר עד שיצא ראשו דתנן במסכת אהלות פ"ו (משנה ו) ומיתי לה בפרק בן כוכר ומורה (סנהדרין דף עב:) אשה המקשה חותך אבר יצא ראשו אין דוחין נפש מפני נפש ומיהו אפשר דקוקא היבא דאמו חיה לא מתיב ההורגו עד שיצא ראשו שטלין חצת בתיית אמו אבל היבא דמתה חבי משום דבמנחם דהפוסא דמי וא"ת אם תמצי לומר דמתה להרגו דפטון אפי' מתה אמו ולא הני דמנחם דהפוסא אמאי מחללין עליו את השבת שמביאין בפיו דרך ר"ה לקרע האם דבמנחם בפי' קמא דערכין (דף יז:) וי"ל דמנחם מקום משום פסוק נפש מחללין עליו את השבת אף ע"ג דמתה להרגו דהא גופם בידי אדם ההורגו פטור דלאמר פרך הנשרפין (סנהדרין עח.) דרוב גופסים למיתה ומחללין את השבת עליו דלאמר פרך בתרא דיומא (ד' פד:) דאין מהלכין בפסוק נפש אחר הרב:

מד.

 עין משפט בר מצוה

א סמג עשין צו, טוש"ע חו"מ סי' ערו סעי' ה:

ב מיי' פא' מהל' נחלות הל' יג:

ג מיי' פב' מהל' רוצח ושמירת נפש הל' ו:

ד מיי' פח' מהל' תרומות הל' ב:

ה סמג עשין צו, טוש"ע חו"מ סי' ערו סעי' ה:

ו מיי' פא' מהל' נחלות הל' יג:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	--

א סמג עשין צו, טוש"ע חו"מ סי' ערו סעי' ה:

ב מו"י פב' מהל' נחלות הל' ה:

ג טוש"ע חו"מ סי' ערו סעי' ג:

ד מו"י פב' מהל' נחלות הל' ב:

ה טוש"ע יו"ד סי' שעד סעי' ח:

ו מו"י פא' מהל' אבל הל' ו:

ז מו"י פא' מהל' אבל הל' ז:

ח טוש"ע יו"ד סי' שעד סעי' ח:

ט מו"י פא' מהל' אבל הל' ו:

י מו"י פא' מהל' אבל הל' ז:

יא טוש"ע אה"ע סי' קסז סעי' ד:

יב מו"י פג' מהל' אישות הל' יא:

יג מו"י פא' מהל' יבום וחליצה הל' יז:

יד מו"י פג' מהל' איסורי ביאה הל' ב:

טו מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג:

טז טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' יב:

יז מו"י פה' מהל' תרומות הל' ג:

יח מו"י פו"ח מהל' איסורי ביאה הל' ג:

יט מו"י פו"ח מהל' איסורי ביאה הל' ו:

כ מו"י פו"ט מהל' איסורי ביאה הל' א:

כא מו"י פו"ט מהל' איסורי ביאה הל' ב:

כב מו"י פא' מהל' איסורי ביאה הל' יג:

מאי טעמא ויילדו לו בעינן. למ"ד המנפה לעבר לא קנה לא אצטריון למדרש

מניילדו בךאמר בפי' מי שמת (כ"כ דף קמב:): איש כי יפה כל נפש אפלו כל דהו. האי קרא כתיב בלאמר אל הפהנים וממה דבריט הנחנחין (סנהדרין דף פד:) דריש מקרא אחרניא דכתיב באלה מסעי כל מפה נפש: הא לא שיה ספקא הוי. משמע הכא דלרצנו הוי טפי בר קומא מלרשע"ג דאפילו בן יום א' הוי לגידיה בן קומא וכן בפי' החולץ (ובמות דף לו:): ואלו פתוספתא מתניא פלגתיה על בן ח' דלרצנו אפלו שיה שלשים יום הוי נפל ואתא רשע"ג למימר דאם שיה לי יום הוי בר קומא דאמר בן ז' הא ואשתהויי אשתהי וכן בפרק הערל (ובמות דף פ:): וגם נומר דבתרתי פליגי ודגן מעלל האמר רשע"ג אם שיה לי יום אינו נפל כיון דהאי ארצנו דאמרי עבר ח' דהוי נפל ומצנקט כל ששהה משמע דבכל וילות צעי רשע"ג יום לי' ואם בן שמעיניהו לרצנו דללו רשע"ג יום לי' ואם בן אלהי דהריון: דקים ליה דכלו לו חדשיו. הא לא קים ליה ספקא הוי ונבפל מן הגג או אכלו ארי אירי דבפסק ומת אפילו לרצנו הוי נפל בלאמר בךק רבי אליעזר אם לא הביא (שבת קלו.) ואם תאמר אם בן מאי טעמא דרשע"ג כיון דליפא ריעותא אמאי אינו מתאפל עליו דנזיל אחר רב וילות דהו פגי קומא ופי' רבי אליעזר אם לא הביא (שם) דאסר האו עגלה דאשתחיתו ביומא דשביעאה משום דהתם פסיון הלכה פרשכ"ג אמאי לא אזלינן בתר רבא וי"ל דנפלין הוי מעוט דשכיו ודבר האוהא הוא ולכך דחמירו חכמים ולענין אכלות הקלו ודולה מזאת מצינו דאמר בפרק יש בכור (בכורות דף מט.) דיוס לי' בפלפניו לענין אכלות אע"ג דקי"ל בהחולץ (ובמות לו:): דמת ביוס לי' ועמדה ונתקדשה אם אשת פהן היא אינה חולצת דחשיב בר קומא וא"ת דהכא אמר דכלא שיה ספקא הוא ואינו מתאפל עליו ובמסקת שמחות (פ"ד ה"ב) תנן ספק אחוי ספק אינו אחוי מתאפל עליו וי"ל דשאיני התם כיון דבר קומא הוא אי אין מתאפל עליו סברי עלמא דאין מתאפלין על אחיו א"נ בספק בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון דמה נפקח מד מנייה חבי ונגאי דהדר לבטור שניהם: שלשים יום אכא ביניהו. הא דלא האמר יום אחד בשנה חשוב שנה אכא ביניהו דלרבי מאיר בפי' שנים ויוס אחד סגי ונלא הוי פליג אצריתא דבסמוך הינו משום דשנת ג' בשבייל יום אחד לא הנה קרי לה שלש שנים וא"ת ולימא דיוס ראשון של שנה רביעית

אכא ביניהו דלרבי מאיר במקצת הייס סגי ולרצנו בעינן מעת לעת עד שעה

שנולדה בלאמר פ"ב דזבחים (דף פה:): דשעית פוסלות בחדשים וי"ל דקים

ליה דרצנו לא בעו מעת לעת ועוד דאם בן אף לר' מאיר הוה ליה למתגי ג' שנים ויוס אחד והנה ליה לפרמי דלא בעינן מעת לעת והא דתנן בפרק אלו נערות (פסחות דף כט.) הגיוורת שנתגורה פחותה מפת ג' שנים ויוס אחד יש לה קנס לא אתניא ברבי מאיר מדמצריך יום אחד אחר שלש שנים ואם תאמר והיכי מוכח התם דרישא ברבי מאיר דהאמר בךק אלו נערות נצרה אין קטנה לא והתם ע"כ אפיפא דמתגי' סמיוך דמתגי' בל מקום שיג מכר אין קנס דמעשרות אכא למימר דלא אתי למעוטי קטנות אלא פוגרות דבפרק ארבע מיתות (סנהדרין דף סו:): תנן אין חבי הבא על נצרה המארסה עד שיהא נצרה ודגן התם דאתא לאפוקי קטנה דאי לאפוקי פוגרת אלא על נצרה מדעי לה אלמא נצרה אפילו קטנה משמע אלא אפיפא סמיוך בדפרשית והיכי דין מפיפא דמתגי' דרישא נמי ר"מ כיון דמציעתא לא אתניא בניה וי"ל דלאו ממש ר"מ היא האמר אלא דדין דתנא דהאזא פרקא סבר דקטנה אין לה קנס בדמתגי' בפיפא וא"כ נערות נקט לאפוקי קטנות ורבא דפריך בפ"ח דכתבות (דף יא.) הגיוורת יש לה קנס ויבניו לה קנס דאזלה ואכלה בהיותה נכרית אלמא סבר דמתגי' סבר דקטנה יש לה קנס הינו משום דסבר כיון דהך שבא דגיוורת לא אתניא בר' מאיר דמאי דנקט שלש שנים ויוס אחד אם בן גס לענין דקטנה יש לה קנס אתניא בדרצנו וה"ה דפריך בפי' ד' נה' (כ"ח לח:): ממתגי' דאלו נערות (דף כט.) דמתגי' פותית יש לה קנס לרבי מאיר אע"ג דהאיא דגיוורת לא אתניא בר"מ מ"מ כיון דהתם מתגי' ר"מ היא מאי דמצינו לאוקומי בניה מוקמינן:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

הנה לא אצטריון למדרש

בבבבב לבנחיל לאאחיו מן האב. איני? והא הנה עובדא, ופרפס עד תלת פרפוסים! אמר מר בריה דרב אשי: מידי דהנה אזנב הלטאה דמפרבסת. אב מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא אמר: לומר שממעט בחלק בכורה, ואמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא: בן שנולד אחר מיתת האב אינו ממעט בחלק בכורה, מאי טעמא? "ויילדו לו" בעינן.^(א) בסורא מתנו הכי, בפומבדיתא מתנו הכי: אמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבא: אמר מר בריה דמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא: בן שנולד אחר מיתת אביו אינו נוטל פי שנים. מאי טעמא? "יפיר" בעינן, והא ליכא. והלכתא: בכל הני ליפני דמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא. וההורגו חייב. דכתיב "ואיש כי יפה כל נפש" — מפל מקום. ה"והרי הוא לאביו ולאמו ולכל קרוביו פחתן שלם.

למאי הלכתא? אמר רב פפא: לענין אכלות. "כמאן? דלא פרבן שמעון בן גמליאל, דאמר: כל ששחה שלשים יום בפאדם אינו נפל. הא לא שחה — ספק הוי! הכא במאי עסקינן? דקים ליה שפלו לו חדשיו. יי"ד מתני' בת שלש שנים ויום אחד — מתקדשת בכיאה, ואם בא עליה רבם — קנאה, וחיביבן עליה משום אשת איש, ומוטמאה את פועלה לטמא משכב תחתון כעליון. יי"ד נשאת לפהן — תאכל בתרומה; בא עליה אחד מן הפסולין — פסלה מן הפהונה; בא עליה אחד מפל העריות האמורות בתורה — מומתין עליה, והיא פטורה. פחות מכן — פנותו אצבע בעינו. גמ' תנו רבנן: בת שלש שנים מתקדשת בכיאה, דברי רבי מאיר. ויחכמים אומרים: בת שלש שנים ויום אחד. מאי בינייהו? אמרי דבי רבי ינאי: ערב ראש השנה איפא בינייהו. ורבי יוחנן אמר: שלשים יום בשנה חשובין שנה איפא בינייהו. מיתביי: בת שלש שנים, ואפילו בת שתי שנים ויום אחד — מתקדשת בכיאה, דברי רבי מאיר. ויחכמים אומרים: בת שלש שנים ויום אחד.

בשקלא

פרפוסים. אלמא היא מיתה צרישא: לומר שממעט כו' מתניתין דקתני נוהל ומנחיל לומר שממעט בחלק בכורה כגון אם היה בן יום אחד פשמת אביו והיה לו אח בכור ואח פשוט ומת הוא אחר אביו נוהל הוא מאביו את חלק רביעי שצנכסיו ומנחילו לשני אחיו וחולקיו הבכור והפשוט את חלקו של זה בשנה ונמצא ממעט בחלק הבכור דאי לאו איזו הנה שקול בכור תרי תלמי כגון מששה זהובים ארבעה ופשוט נוטל ב' זהובים ועדשו נוטל הבכור ג' זהובים כנגד שני אחיו ומחלקו של זה ג' רבעי זהוב נמצאו ברי בכור ל' זהובים ספר רביע וביד פשוט ב' זהובים ורביעי. וזוקא בן יום א' אכל עובר אינו ממעט בלאמר לקמן בן שנולד לאחר מיתת אביו אינו ממעט בחלק הבכורה ונוטל הבכור שליש בכורתו וציו שלשתן יחלקו ב' דממעט אכל עובר לא: וילדו לו בעינן משמע פתיוי: בכור שנולד אחר מיתת אביו כגון מת אביו והאשה מעשרת תאומים אין היוצא ראשון נוטל פי שנים. בלאו תאומים לא משפחת לה דכיון דבכור לא נולד עד מנת אביו פשוט מהיבן בא. אי נמי שהניח ב' גשים מעשרות: במאן דלא ברי שמעון אכלה מתגי' קאי דהא חשיב בן יום אחד בן קומא: בראש דאלו דבהמה שמונה ימים לא הוי נפל: מתגי' בת ג' שנים ביאתה ביאה לכל דבר: מתקדשת אם מקרה אביה לכן: אם בא עליה רבם קנאה וזה צנכסי אחיו ליוקשה ולטמא לה: וסדינן עליה אם קבל בה אביה קדושין מזה ובא אחר עליה נהרג דביאתה ביאה: ומטמאה את פועלה אם היא נדה. אכל פחות מכן אע"ג שמטמאה במגע אינה מטמאה את פועלה משום פועל נדה לטמאת ז' אלא משום נוגע ולטמאת ערב: תחלוץ של פועל נדה: כעליונו של זב: מן הפסולין כגון חלל גתין וממזר ושבד ועובד פוכבים: פסלה מתרומת אביה אם היא בת פהן בדתניא בגמרא דאלמנה לכהן גדול ציבות (דף סח.) מצוין לכהנת לויא וישך ארלית שבא עליהן כו' ת"ל כי תהיה לאיש זר בון שגבעלה לפסול לה פסלה: מפל העריות כגון אביה או חמיה: והיא פטורה מפני שהיא קטנה ולאו בת עגשיו: גמ' ערב ראש השנה של שנה רביעית לרבי מאיר גופה לא הוי בת ביאה עד יום אחרון של שלישית דהוא ערב ראש השנה ולרצנו עד למחר דמקלע יום ראשון דרביעית: שלשים יום אכא ביניהו לרבי מאיר מפני אהלע שלשים יום בשנה שלישית

הויא בת ביאה ולרצנו עד דמקלע שנה רביעית ואיפא ביניהו טובא:

ליה דרצנו לא בעו מעת לעת ועוד דאם בן אף לר' מאיר הוה ליה למתגי ג' שנים ויוס אחד והנה ליה לפרמי דלא בעינן מעת לעת והא דתנן בפרק אלו נערות (פסחות דף כט.) הגיוורת שנתגורה פחותה מפת ג' שנים ויוס אחד יש לה קנס לא אתניא ברבי מאיר מדמצריך יום אחד אחר שלש שנים ואם תאמר והיכי מוכח התם דרישא ברבי מאיר דהאמר בךק אלו נערות נצרה אין קטנה לא והתם ע"כ אפיפא דמתגי' סמיוך דמתגי' בל מקום שיג מכר אין קנס דמעשרות אכא למימר דלא אתי למעוטי קטנות אלא פוגרות דבפרק ארבע מיתות (סנהדרין דף פד:) תנן אין חבי הבא על נצרה המארסה עד שיהא נצרה ודגן התם דאתא לאפוקי קטנה דאי לאפוקי פוגרת אלא על נצרה מדעי לה אלמא נצרה אפילו קטנה משמע אלא אפיפא סמיוך בדפרשית והיכי דין מפיפא דמתגי' דרישא נמי ר"מ כיון דמציעתא לא אתניא בניה וי"ל דלאו ממש ר"מ היא האמר אלא דדין דתנא דהאזא פרקא סבר דקטנה אין לה קנס בדמתגי' בפיפא וא"כ נערות נקט לאפוקי קטנות ורבא דפריך בפ"ח דכתבות (דף יא.) הגיוורת יש לה קנס ויבניו לה קנס דאזלה ואכלה בהיותה נכרית אלמא סבר דמתגי' סבר דקטנה יש לה קנס הינו משום דסבר כיון דהך שבא דגיוורת לא אתניא בר' מאיר דמאי דנקט שלש שנים ויוס אחד אם בן גס לענין דקטנה יש לה קנס אתניא בדרצנו וה"ה דפריך בפי' ד' נה' (כ"ח לח:): ממתגי' דאלו נערות (דף כט.) דמתגי' פותית יש לה קנס לרבי מאיר אע"ג דהאיא דגיוורת לא אתניא בר"מ מ"מ כיון דהתם מתגי' ר"מ היא מאי דמצינו לאוקומי בניה מוקמינן:

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	------------------------------

א תוספתא בבא בתרא; תוספתא בבורות

ב יבמות לו:

ג סנהדרין נח: יבמות נז:

ידושיין י.

ד ערכין ז.

	תורה אור השלם
---------------------------------------	---------------------------------

כי את־הבכר בן־השנואה יביר לתת לו פי שנים בכל אשר־יוצא לו כ־הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה [דברים כא, יז]

כי־תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו־לו בנים האהובה והשנואה והנה הבן הבכר לשנואה [דברים כא, טו]

דבר אל־הקורן לאמר איש מנאצך לריתם אשר יתנה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקים [ויקרא כא, יז]

ואיש כי יפה קל־נפש אדם מות יופת [ויקרא כד, יז]

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מסורת הש"ס
 א יבמות ק; יבמות יב; אורז
 מדרשים פרקי רבינו הקדוש;
 ותוספתא נדה; נדרים לה;
 כתובות לו.
 ב ספרי במדבר
 ג משנה נדה
 ד סנהדרין נה;

תורה אור השלם
 שמר פתאים יהנה דלתי ולי
 יהושע (תהילים קטו, ו)
 אשר פיהם דבר־שוא וימינם מיון
 שקר (תהילים קמד, ח)
 תענה על פלגשוקים אשר בשר־
 חמורים בשרם וזרמת סוסים
 זרמתם (יחזקאל כג, כ)

א יבמות ק: יבמות יב: אומר
מדרשים פרקי רבינו הקדוש;
תוספתא נדה; נדרים לה:
כתובות ט.
ב ספרי במדבר
ג משנה נדה
ד סנהדרין נח:
תורה אור השלם
שמר פתאים יהנה דלתי ולי
יהושע (תהילים קטו, ו)
אשר פיהם דבר־שוא וימינם ימין
שקר (תהילים קמד, ח)
ותעגבה על פלשתיים אשר בשר־
חמורים בשכם וזרמת סוסים
ורקסם (יחזקאל כג, כ)
ביאה נוחא ואע"ג דאמר רבי יוחנן ל' יום
והבא חתני יום אחד תנאי היא בצבקה
ארבעה ראשי שנים (ר"ה דף י.) דאיבא
למ"ד יום אחד בשנה חשוב שנה ואיבא
למאן דאמר בו: אלא לרבי ינאי דאמר
לר"מ עד סוף שנה שלישיית לאו בת ביאה
היא קאי: הני בתולין בתוך ג' שנים:
אתעור לשון צדקה. כלומר אינו נטילין על ידי
ביאה ואינו דם בתולין עד ג' שנים ויום
אחד: אי אמרת מיזל אולי בבאה בתוך ג'
למרי ונזדר אתו לא מחזקין לה בזונה
דהא קלא הדור שהות הוא קלא הניא להו
מתוך בעילה שבעה תדיר: אלא אי אמרת
לא אולי בבאה תוך ג' הנה ליה למיפני דם
לאחר ג' ויבין קלא חזיא אחר בא עליה
לאחר ג' חונה היא ופסולה לבהנה: ומאן
לימא לא כלומר אפי' אם תמצי לומר מיזל
אולי בבאה תוך ג' מי אפא למימרי שהות
לא הנה להו מאן לימא לן קלא הדרי
לאלתרי: האי דם נדה הוא האי דתוך ג':
יוקטני: אוי לנפש שנים שאבדתי
משגברתי לביאה: משמשות בתוך תקנת
הנה לשמש בתוך שלא יתעברו: סנדל
בשמשות בתאומים פשמים שחך דוחק
את חבדו ופוחת את עורתו בדאמרין
במבילתו אין סנדל שאין עמו ולד: תמל
תפריש את בנה מלנהניק מחמת עבודה:
פחות מכן אינה צריכה לשמש בתוך דנאי
לא תתעבר: ותר על כן אם תתעבר לא
תמות: מצה כלומר אף אני טעמתי טעם
זנות: לא אמרה הא דאמר פסולה לבהנה
אלא לחדל: מתני' קאיה נדה בנכסי אחיו
ואע"ג שאין קצין לקטן דרי הנייה לו
ועומדת ואינו נותן גט עד שנגדיל אם בא
לנרש דקדושי אחיו קדושין גמורין
וגרשין של זה אינם גרשין גמורין דאינו
בן דעת: ומשמא בנהא אם בא עליה
דביאתו ביאה לכך דבר: ופוסל בגון בן ט'
שנים פיתו או ממזר שבה על הפהנת
פסלה מתרומת אביה רכל בבה תשע
ישראל שבה על בת ביה ליבא למימר
דפוסל מן התרומה דאי משום ביאת זנות
לא פסלה זנות דבשר מן התרומה ואי
משום קדושין למהי בת ביה לישראל לאו
קדושין ניניהו דקטן דקדושין אינו קדושין
קדושין: ואינו מאכיל בגון יבם בן ט' ביה
הבא על יבמתו אע"ג דקני לה בהך ביאה
לא רכלה בתרומה: ופוסל את הבהמה אם
רבעה ע"פ עד אחד או ע"פ העשלים רכל
סחילה לא דמוקה בהנם פטור: ונקתלה
על ידו אם יש עדים גמ' בגט סגיא לה
בתמיה אם בא לנרש: ממזר קדושי
יבמה: וחליצה לקטן דאין קדושין גמורין
ביבמה להיות באשתו לצאת בגט בלא
חליצה רכל ביאה גומרת בה דבדתי'
(דברים פה) יבא עליה: ביאת בן תשע
ביבמתו:

בשִׁלְמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן, כִּי חֵכִי דַאיִכָּא תַנָּא דְקָאָמַר יוֹם אֶחָד
בַּשָּׁנָה חֲשׁוֹב שָׁנָה, חֵכִי נָמִי אִיכָּא תַנָּא דְאָמַר שְׁלֹשִׁים יוֹם
בַּשָּׁנָה חֲשׁוֹבִין שָׁנָה. אֵלָּא לְרַבִּי יִנְאי קִשְׁיָא! קִשְׁיָא. פְּחוֹת מִכּוֹן
— כְּנוֹתוֹן אֶצְפַּע בְּעִין. אִיבְעִיָּא לְהוּ: הֵגִי בְּתוּלִין — מִיזֵּל אֲזִילִי
וְאֵתוּ, אוּ דְלִמָּא אֶתְצוּדִי הוּא דְלָא מִתְצַדִּי עַד לְאַחַר שְׁלֹשׁ?
לְמַאי נִפְקָא מִינָּה? כְּגוֹן שְׁבַעַל בְּתוּף שְׁלֹשׁ, וּמִצָּא דָם, וּבַעַל
לְאַחַר שְׁלֹשׁ וְלֹא מִצָּא דָם. אִי אִמְרַת מִיזֵּל אֲזִילִי וְאֵתוּ — שְׁהוֹת
הוּא דְלָא הוּיָא לְהוּ. אֵלָּא אִי אִמְרַת: אֶתְצוּדִי הוּא דְלָא מִתְצַדִּי
עַד לְאַחַר שְׁלֹשׁ, הָא אַחַר כָּא עָלִיָּה — מַאי? מִתְקִיף לָהּ רַב
חֲזִיָּא בְּרִיָּה דְרַב אִיקָּא: וּמֵאֵן לִימָּא לֹן דְּמַכְּהָ שְׁבַתוּף שְׁלֹשׁ
אֵינָה חוּזְרַת לְאַלְתֵּר? שְׁמָא חוּזְרַת לְאַלְתֵּר, וְהָא [וְדַאי] אַחַר
כָּא עָלִיָּה! אֵלָּא נִפְקָא מִינָּה, כְּגוֹן שְׁבַעַל בְּתוּף שְׁלֹשׁ וּמִצָּא דָם,
וּבַעַל לְאַחַר שְׁלֹשׁ וּמִצָּא דָם. אִי אִמְרַת מִיזֵּל אֲזִילִי וְאֵתוּ — הָאִי
דָם בְּתוּלִין הוּא, אֵלָּא אִי אִמְרַת אֶתְצוּדִי הוּא דְלָא מִתְצַדִּי אֵלָּא
עַד לְאַחַר שְׁלֹשׁ — הָאִי דָם נִדָּה הוּא. מַאי? אָמַר רַב חֲסִידָא:
תָּא שְׁמַע, פְּחוֹת מִכּוֹן כְּנוֹתוֹן אֶצְפַּע בְּעִין. לְמָהּ לִי לְמִתְגִּי
”כְּנוֹתוֹן אֶצְפַּע בְּעִין”? לְתַנִּי: פְּחוֹת מִכּוֹן וְלֹא כְּלוּם! מַאי לָאוּ
הָא קָא מִשְׁמַע לֹן: מָה עֵין מִדְּמַעַת, וְחוּזְרַת וּמִדְּמַעַת, אַף
בְּתוּלִין מִיזֵּל אֲזִילִי וְאֵתוּ. תְּנוּ רַבְּנָן: מַעֲשֶׂה בְּיוֹסֶטְנִי, בְּתוּ שֵׁל
אֶסְוִירֹס בֶּן אֲנִטְנִיּוֹס, שְׁבַתָּא לִפְנֵי רַבִּי. אִמְרָה לֹו: רַבִּי, אִשָּׁה
בְּכַמָּה נִיסַת? אָמַר לָהּ: בֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. וּבְכַמָּה
מִתְעַבְּרַת? אָמַר לָהּ: בֵּת שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד. אִמְרָה
לֹו: אֲנִי נִשְׂאֵתִי בְּשִׁשׁ, וְיִלְדָתִי בְּשִׁבְעָה. אוּי לְשֹׁלֹשׁ שָׁנִים
שְׁאִבְדָתִי בְּבֵית אָבִי! ⁽¹⁾ וּמִי מַעֲבָרָה? וְהִתְנִי רַב בִּיבִי קַמִּיָּה דְרַב
נַחֲמָן: שְׁלֹשׁ נָשִׁים מִשְׁמָשׁוֹת בְּמוֹה — קִטְנָה, מַעֲוִבְרַת, וּמִנִּיקָה.
קִטְנָה — שְׁמָא תִתְעַבֵּר וְתָמוּת; מַעֲוִבְרַת — שְׁמָא תַעֲשֶׂה עוֹבְרָה
סִנְדֵּל; מִנִּיקָה — שְׁמָא תִגְמֹול אֶת כְּנָה וְתָמוּת. ⁽²⁾ וְאִיזוּהִי קִטְנָה?
מִבֵּת אַחַת עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וְיוֹם
אֶחָד. פְּחוֹת מִכּוֹן, אוּ יֵתֵר עַל כּוֹן — מִשְׁמָשׁוֹת [כְּדָרְפָה]
וְהוֹלְכַת, דְּכַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו
מִשְׁמָשׁוֹת כְּדָרְפָה וְהוֹלְכַת, וּמִן הַשְּׁמִים יִרְחֻמוּ, שְׁנָאָמַר ”שׁוֹמֵר
פְּתָאִים הִ”! אִיבְעִית אִיקָּא: ”אֲשֶׁר בָּשָׂר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם”,
וְאִיבְעִית אִיקָּא: ”אֲשֶׁר פִּיהֶם דְּכָר שְׁוֹא וְיָמִינָם יָמִין שְׁקָר”.
⁽³⁾ תְּנוּ רַבְּנָן: מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁבַתָּא לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא,
אִמְרָה לֹו: רַבִּי, נִבְעַלְתִּי בְּתוּף שְׁלֹשׁ שָׁנִים, מָה אֲנִי לְכַהֲנֹנָה?
אָמַר לָהּ: כְּשָׂרָה אֵת לְכַהֲנֹנָה. אִמְרָה לֹו: רַבִּי, אֲמַשׁוּל לָהּ מִשֵּׁל,
לְמָה הִדְבַּר דְּיוֹמָה? לְתִיגּוֹק שְׁטָמְנוּ לֹו אֶצְפַּעוּ בְּדָבָשׁ, פַּעַם
רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה גּוֹעַר בָּהּ, שְׁלִישִׁית מִצָּצָה. אָמַר לָהּ: אַם כּוֹן,
פְּסוּלָה אֵת לְכַהֲנֹנָה. רָאָה הַתְּלִמִּידִים מִסְתַּכְּלִים זֶה בְּזֶה, אָמַר
לָהֶם: לְמָה הִדְבַּר קִשְׁיָה בְּעֵינֵיכֶם? [אָמְרוּ לֹו]: כְּשֶׁם שְׁכַל
הַתּוֹרָה הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינִי, כֹּה פְּחוּתָהּ מִבֵּת שְׁלֹשׁ שָׁנִים בְּשָׂרָה
לְכַהֲנֹנָה הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינִי. וְאַף רַבִּי עֲקִיבָא לֹא אִמְרָה אֵלָּא
לְחִדּוּד בָּהּ אֵת הַתְּלִמִּידִים. ⁽⁴⁾ מִתְנִי בֶן תַּשַּׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד,
שָׁבָא עַל יְבֻמָּתוֹ — קָנָאָה, וְאִין נֹתֵן גִּט עַד שְׁגִידִיל. ”וּמִטְמֵא
בְּנִדָּה לְטִמְאָה מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כְּעִלְיוֹן.” ⁽⁵⁾ וּפּוֹסֵל, וְאִינוּ מֵאֲכִיל
בְּתֵרוּמָה, וּפּוֹסֵל אֵת הַבְּהֵמָה מֵעַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְנִסְקֶלָת עַל יָדוֹ,
וְאַם כָּא עַל אַחַת מִכָּל הָעֲרִיּוֹת הָאֲמֹורוֹת בְּתוֹרָה — מוּמְתִין עַל
יָדוֹ, וְהוּא פְטוּר. ⁽⁶⁾ גָּמַ' וְלִכְשִׁיגִידִיל. בְּגִט סָגִי לָהּ? וְהִתְנִיָּא:
עָשׂוּ בִיאַת כּוֹן תַּשַּׁע כְּמֵאמַר בְּגִדּוּל. מָה מֵאָמַר בְּגִדּוּל — צָרִיָּה
גִּט לְמֵאמְרוֹ וְחִלְצִיָּה לְזִיקָתוֹ, אַף בִּיאַת כּוֹן תַ

לְכַשֵּׁיגְדִיל

מזה.

**עין משפט
נר מצוה**

א' טוש"ע אה"ע סי' כ טע"א :
ב' מיי' פה' מהל' איסורי ביאה
הל' בה' :
ג' אמר לקאן פון, טוש"ע אה"ע
סי' ו טע"ט :
ד' מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה
הל' :
ה' עסג ענן, טוש"ע אה"ע
סי' קסז טע"ב :
ו' מיי' פה' מהל' יבוס וחליצה הל'
הל' :
ז' מיי' פה' מהל' יבוס וחליצה הל'
הל' :
ח' מיי' פה' מהל' מוטמאי משכב
ומושב הל' :
ט' מיי' פה' מהל' תרומות הל' יא :
י' מיי' פה' מהל' איסורי המזבח
הל' :
יא' מיי' פה' מהל' איסורי המזבח
הל' :
יב' מיי' פה' מהל' איסורי ביאה
הל' :
יג' מיי' פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יח :
יד' טעג ענן, טוש"ע אה"ע
סי' קסז טע"א :
טז' מיי' פה' מהל' יבוס וחליצה
הל' יח :
יז' מיי' פה' מהל' יבוס וחליצה
הל' כא :

אַזאַל אַזאַת יִשְׂרָאֵל לֹא דַּפְּתוּי קַטְנָה אֲנִיכֶם
 וְנֹאס תִּאֲמַר אֲמִילי דְּחֹק לְאַשְׁכּוּחִי נַפְחֹמְתָא
 שְׂבָב עֲלֵיהּ אַחֲרֵי לְגַבֵּי זְנוּת לִימָא בְּשִׁסְטוּת
 בְּנוֹן שְׂבַעַל תִּנּוֹךְ שְׁלֵשָׁה וּמִצָּא דֵּם דְּחִי לֹא
 מַתְּנִיו הָאִי דֵּם נְדוּת הוּא בְּדִאֲמַר בְּסִמְנִיךְ
 וְיִי"ל דְּזִינְחָא לִיבֵה לְאַשְׁכּוּחִי לְעֵצוֹן זְנוּת דְּהִינְחָא
 בְּלִי זִמְיָה אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ וְתֵּן לְעֵצוֹן אִי הָיִה
 דֵּם נְדוּת אִלּוּ דֵּם בְּתוּלִין לֹא נִפְקָא מִנָּה
 הִלְחֵצָא מִיַּדִּי דְּחִפְּלִינוּ הוּא דֵּם בְּתוּלִים הָא
 תִּתְּקוֹן דְּבֻעֵל בְּעִילֵת מַצְנָה וּפּוֹרְשָׁה: הָאִי דֵּם
 נְגִהָה הוּא. פִּירוּשׁ הֵךְ דִּילְיוֹן ג' דִּהֵךְ דְּלֹאֲחֲחַר
 ג' ל"ב ע"ה הוּא דֵּם בְּתוּלִין וְתִמְנָה דְּאֲמִילי נִקְטָה
 בְּכָל שְׂבַעַל אַחֲרֵי ג' בִּינוֹן דְּלֹא נִפְקָא מִנָּה
 מִיַּדִּי וּפְרָשׁ ר"ת מִשּׁוֹם דְּקִנְיָטָה לְעֵלִי נִקְיָטָה
 גְּמִי הֵבֵל וּמִיָּהוּ ו"ל אֵף דֵּם שְׁלֵלֵי אַחֲרֵי ג' יֵשׁ
 לְהִסְתַּפֵּחַ בְּדֵם נְגִהָה אִי אֲמִירִין אִתְּיַצְוִי
 הוּא דְּלֹא מַתְּנִי בִּינוֹן דְּבִתּוֹן ג' רִאֲתָה וְנִזְחִי
 דֵּם נְדוּת אִם בֶּן דְּרִבְכָּה לְרִחוּת מִסְמַחַת
 חֲמוּד עֲלֵיהּ אִם בֶּן גִּם אַחֲרֵי ג' יֵשׁ
 לְהִסְתַּפֵּחַ בְּדֵם נְגִהָה וּבְתַשְׁבּוּבָה אֲחֵת פִּרְשִׁי"ל
 אִתְּיַצְוִי הוּא דְּלֹא מַתְּנִי דְּקִנְיָטָה הִינוּ דְּלֹא
 שְׂבִיחַ הוּא דְּמַתְּנִי דְּכָל בִּי אִתְּיַצְוִי תֵּן לֹא
 דְּהִירִי וְקִנְיָטָה דְּנִפְקָא מִנָּה דְּבַעֲלֵי תִנּוֹךְ ג'
 וּמִצָּא דֵּם וְאַחֲרֵי ג' לֹא מִצָּא דְּחִי לֹא אֲחֵדוֹ
 הָאִי אַחֲרֵי בָּא עֲלֵיהּ דְּלִיכָא אֲלֵל בְּסִינְחָא
 אֲחֵת דְּחִי דֵּם בְּתוּלִין הָיִה תִנּוֹךְ ג' מַתְּרִית
 וְנֹאס דֵּם נְגִהָה הָיִה דְּרִי הִיא זְוִנָה וְנִבְדַּר
 קִנְיָטָה שְׂבַעַל וּמִצָּא דֵּם תִנּוֹךְ ג' וְאַחֲרֵי ג'
 דְּחִיכָא לְכַסְּפוֹי בְּתַרְוִיחָה בְּדֵם נְגִהָה דְּחִי
 בְּתוּלִין ג' דֵּם בְּתוּלִין אַחֲרֵי ג' דֵּם נְגִהָה דְּחִי
 לֹא דְּהִירִי וְחִי תִנּוֹךְ ג' דֵּם נְגִהָה הוּא אַחֲרֵי ג'
 דֵּם בְּתוּלִין וְקִנְיָטָה לְפִי זֶה דְּחִיכָא לֹא אֲשַׁכְּחוֹן
 לְעֵצוֹן זְנוּת דְּמִצָּא דֵּם תִנּוֹךְ ג' וְשׁוֹב לֹא בְּעַל
 עַד ו"ב שְׁנִים וְלֹא מִצָּא דֵּם דְּחִי מִיִּזֵּל וְחִי
 הָאִי אַחֲרֵי בָּא עֲלֵיהּ א"ע"ל דְּסַפֵּחַ בָּא עֲלֵיהּ
 אַחֲרֵי בְּקִנְיָנוּת אוֹר בְּגִדְלוּת בִּינוֹן דְּסַפֵּחָא
 אֲחֵת הִיא אֲסוּרָה אֵף לְבַעֲלָהּ יִשְׂרָאֵל וְחִי
 אִתְּיַצְוִי לֹא מַתְּנִי שְׂרִיב לְבַעֲלָהּ יִשְׂרָאֵל וְחִי
 דְּחִימִינִי דֵּם תִנּוֹךְ ג' דֵּם בְּתוּלִין הָיִה וְחִי אֲשַׁכְּחוֹן
 אִי הָיִה דֵּם נְדוּת אִימִר אַחֲרֵי בָּא עֲלֵיהּ
 בְּקִנְיָנוּת וְאֲנִי הָיִה וְיִי"ל דְּחִין רְבִילוּת
 שְׂשִׁיכָא עַד ו"ב שְׁנָה מִזְכָּא עַל אֲשַׁכְּחוֹן בַּת
 ו"ג שְׁנִים וְיִוּם א'. תַּמָּה דְּלִקְחֵן מִתְּנָא אֲלֵוֹ
 דְּחִירִי רַבִּי אֲמַתְנִי" דְּקַתְּנִי בַת ו"ב וְיִוּם
 אֲחֵד נְדָרָה נְדָרָה גְּזֵר וְיֵשׁ סְפָרִים אֲגָדְרִי בַת ו"ב
 וְיִוּם אֲחֵד וְחִי אֲגָרְסִין בַת ו"ד שְׁנָה בְּלֹא יִוּם
 אֲחֵד אֲחִי שְׁפִיר וּמַתְּשַׁבֵּרַת וְיִזְלֵתָא קִנְיָטָה
 וְשִׁנְתָּ ו"ג אִין צִרְיִן לְהִיוֹת שְׁלֹם: מָה אֲנִי
 לְכַהֲנָה. שְׂבַעֲבַעַל לְכַסּוֹל לֵה:

מה:

	עין משפט
	גזר מצוה

א סמג עשין נב, טוש"ע אה"ע סי' קסז טע" ב:

ב מו"י פה' מהל' יבום וחליצה הל' כא:

ג סמג לאוין רמא, טוש"ע יו"ד סי' רלג טע" א:

ד מו"י פ"א מהל' נדרים הל' א:

ה מו"י פ"א מהל' נדרים הל' ב:
ו מו"י פ"א מהל' נדרים הל' ג:

הָקֵם הַזְּמַן הַזֶּה לְמָה לִי כו'. וא"ת וּבֵית י"א שָׁנָה לְמָה לִיָּה לְמִימַר דְּחָלוּ חֲרִיפָא לֹא פִקְחוּן לָהּ דְּהִינּוּ הָקֵם הַזְּמַן וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּזוּ אִף זוֹ קִתְּנִי דְלֹא מִשְׁעִיר דְלֹא אִמְרִי אֲלֹא אֶפְיֵלוּ אִמְרִי לֹא מְהִיעַ: אֵלּוּ דְּבָרֵי רַבִּי. וְכֵרָא דְהֵלְכָה בְּרַבִּי זֶלְקָמֵן בְּפִרְקוּן אִמְרִי' כַּל י"ב שָׁנָה מְמַלְגַּת וּמַכְאֹן וְאִילָךְ אֵינָה מְמַלְגַּת וּבִבְי' נִשְׁכָּרָה שְׁנִיתִפְתַּתָּה (פְּתֻבוֹת ד' נא.) אִמַּר דְּהֵלְכָה בְּרַבִּי לְגַבִּי רַשֵׁי"א לְבַד מְלַגְבִּי מִלְּמַל דְּהֵתֵם וּבִגֵּשׁ נוֹחֲלִין (כ"ב דף חכד:) נִמְי פְּסִיחַ הֵלְכָה בְּרַבִּי מִחֲבָרִי: שְׁהִינוּחַ מְצִי בְּבֵית רַבּוּ. וְאֶפְלוּ אִין לוֹ רַב רַגִּיל לְצַת וְלִבֹּא וּמִתְפַּקֵּחַ יוֹמְרִי: אֲלִימָא לְנִזְרִים. וּבִלְאֵ הִבֵּיא ב' שְׁעֵרוֹת וְאֶפ"ה גִּזְרוּ נִזְר אִם יָדַע לְמִי נִזְר בִּינוּן שְׁהוּא שָׁנָה לִפְנֵי גְזֻלוֹת דְּמִסְתַּמָּא וּבִיא ב' שְׁעֵרוֹת בְּשִׁינְיָה בְּן י"ג וַיּוֹם אֶחָד בְּקֶאֱמַר רַבָּא לְקַמֵּן חֲזַקָּה הִבִּיחָה שְׁעֵרוֹת: אֲלֹא לַעֲנִין עֲנֻשִׁין. וּבְגוּן שְׁהִבֵּיא ב' שְׁעֵרוֹת תוֹךְ הַזְּמַן מִי חֲשִׁיב גְּדוּל כְּמוֹ לְאַחַר זְמַן לַעֲנִין חֲלִיצָה וּקְדוּשִׁין וְנִזְרִים לְקַם גִּזְרוּ אֶפְי' אֵינּוּ יוֹדַע לְמִי נִזְר בִּינוּן שְׁהִבֵּיא ב' שְׁעֵרוֹת וּמִשְׁעִיר לִיָּה אִי הֵי שׁוּמָא אִי לֹא:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

לכַּשְׁיגְדִיל וְכַעַל וְהָךְ בִּיחָה הֵי קִנְיֹן גְּמוּר

אב"לכַּשְׁיגְדִיל וְכַעוֹל וְיִתְּן גַּט. ^(א)מִתְנִי' בַּת אַחַת עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — נִזְדַּרְיָה נִבְדָּקִין. בַּת שְׁתֵּים עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — נִזְדַּרְיָה כְּיִמִּין, וּבּוֹדָקִין כָּל שְׁתֵּים עֲשָׂרָה. ^(ב)כּוֹן שְׁתֵּים עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — נִזְדַּרְיוּ נִבְדָּקִין, כּוֹן שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — נִזְדַּרְיוּ כְּיִמִּין, וּבּוֹדָקִין כָּל שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה. ^(ג)קוֹדֵם לְזִמְן הַזֶּה, אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ: "יּוֹדְעִין אָנוּ לְשֵׁם מִי גְדַרְנוּ", "לְשֵׁם מִי הִקְדָּשְׁנוּ" — אִין נִזְדַּרְיָהֶם נִזְר וְאִין הִקְדָּשׁוֹ הִקְדָּשׁ. לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה, אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ: "אִין אָנוּ יוֹדְעִין לְשֵׁם מִי גְדַרְנוּ", "לְשֵׁם מִי הִקְדָּשְׁנוּ" — נִזְדְּרוּ נִזְר וְהִקְדָּשׁוֹ הִקְדָּשׁ. גְּמַ' וּכְיִין דְּתַנָּא "בַּת אַחַת עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד נִזְדַּרְיָה נִבְדָּקִין", "בַּת שְׁתֵּים עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד נִזְדַּרְיָה כְּיִמִּין" לְמָה לִּי? סָלְקָא דַּעְתָּה אָמִינָא: בּוֹדָקִין לַעוֹלָם, קָא מְשַׁמַּע לוֹ. וּכְיִין דְּתַנִּי בַת "שְׁתֵּים עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד נִזְדַּרְיָה כְּיִמִּין", "בּוֹדָקִין כָּל שְׁתֵּים עֲשָׂרָה" לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּה אָמִינָא: הוּאִיל וְאָמַר מָר "שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּשָׁנָה חֲשׁוּבִים שָׁנָה", הֵיכָא דְבִדְקָנָא שְׁלֹשִׁים וְלֹא יָדָעָה לְהַפְלוֹת, אֵימָא: תּוֹ לֹא לִיבְדוֹק, קָא מְשַׁמַּע לוֹ. וְלִתְנִי הֵנִי תַרְתִּי בְּבִי: "בַּת שְׁתֵּים עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד נִזְדַּרְיָה כְּיִמִּין, וּבּוֹדָקִין כָּל שְׁתֵּים עֲשָׂרָה". "בַּת אַחַת עֲשָׂרָה וַיּוֹם אֶחָד נִזְדַּרְיָה נִבְדָּקִין" לְמָה לִי? אֵיצְטְרִיָּה, סָלְקָא דַּעְתָּה אָמִינָא: סִתְמָא — בְּשְׁתֵּים עֲשָׂרָה בְּעִיא בְּדִיקָה, בְּאַחַת עֲשָׂרָה לֹא בְּעִיא בְּדִיקָה, וְהֵיכָא דְחֻזְנִין לַה דְּחִרִּיפָא טְפִי — (מִיבְדָּקָה) [לִיבְדָּקָה] בְּאַחַת עֲשָׂרָה, קָא מְשַׁמַּע לוֹ. קוֹדֵם הַזְּמַן הַזֶּה וְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה, לְמָה לִי? סָלְקָא דַּעְתָּה אָמִינָא: הֵנִי מִיְלִי הֵיכָא דְלֹא קֶאֱמַרִי אֵינְהוּ, אֲבָל הֵיכָא דְקֶאֱמַרִי אֵינְהוּ — נִסְמוּהָ עַלְיָהּ, קָא מְשַׁמַּע לוֹ. תַּנּוּ רַבְּנֵי: אֵלּוּ דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן כּוֹן אֶלְעָזָר אוֹמַר: דְּבָרִים הָאֻמּוּרִים בְּתִינוּקָת — בְּתִינוּק אַמּוּרִים, דְּבָרִים הָאֻמּוּרִים בְּתִינוּק — בְּתִינוּקָת אַמּוּרִים. אֹמַר רַב חֲסֵדָא: מָאי טַעְמָא דְרַבִּי? דְּכַתִּיב "וַיֹּכֵן ה' [אֱלֹהִים] אֶת הַצֶּלַע", מְלַמֵּד שְׁנָתָן הִקְדוּשׁ בְּרוּהּ הוּא בִּינָה יְתִירָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ. ^(ד)וְאִידָּהּ, הֵהוּא מִבְּעִי לִיָּה לְכַדְרִישׁ לְקִישׁ, דְּאָמַר רִישׁ לְקִישׁ מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן כּוֹן מְנַסִּיא: "וַיֹּכֵן ה' [אֱלֹהִים] אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהָ אֵל הָאָדָם" — מְלַמֵּד שֶׁקֶלְעָה הִקְדוּשׁ בְּרוּהּ הוּא לְחוּהָ וְהִבִּיָּאה אֲצֵל אָדָם הֶרָאשׁוֹן, שְׁכּוֹן בְּכַרְבִּי הֵיִם קוֹרִין לְקַלְעִיתָא — בְּנִייתָא. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כּוֹן אֶלְעָזָר מָאי טַעְמִיָּה? אֹמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מַתוּהָ שְׁהִתִּינוּק מְצוּי בְּבֵית רַבּוֹ, נִכְנָסַת בּוֹ עַרְמוּמִית תְּחִלָּה. אֵיבְעִיא לְהוֹ: תוּהָ זְמַן — כְּלַפְנֵי זְמַן, אוּ כְּלֵאחֵר זְמַן? לְמָאי הִלְכְתָּא? אִי לְנִזְדָּרִים — לֹא כְּלַפְנֵי זְמַן דְּמִיָּא, וְלֹא כְּלֵאחֵר זְמַן דְּמִיָּא. ^(ה)אֲלֹא, לַעֲוֹנָשִׁין מָאי? רַב וְרַבִּי חֲנִינָא דְאָמְרִי תַרּוּוּיָּיהוּ: תוּהָ זְמַן כְּלַפְנֵי זְמַן, רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כּוֹן לְוִי דְאָמְרִי תַרּוּוּיָּיהוּ: תוּהָ זְמַן כְּלֵאחֵר זְמַן. אֹמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק, וְסִימְנִיָּה "וַיִּזְאֵת לְפָנַים בְּיִשְׂרָאֵל". ^(ו)מִתִּיב רַב הַמְנוּנָא: אַחַר זְמַן הַזֶּה, אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ "אִין אָנוּ יוֹדְעִים לְשֵׁם מִי גְדַרְנוּ", "לְשֵׁם מִי הִקְדָּשְׁנוּ" — נִזְדַּרְיָהֶם נִזְר וְהִקְדָּשׁוֹ הִקְדָּשׁ. הָא תוּהָ זְמַן — כְּלַפְנֵי זְמַן! אֹמַר לִיָּה רַבָּא: אֵימָא רִישָׁא — קוֹדֵם הַזְּמַן הַזֶּה, אִף עַל פִּי שְׁאֲמָרוּ "יּוֹדְעִים אָנוּ לְשֵׁם מִי גְדַרְנוּ", "לְשֵׁם מִי הִקְדָּשְׁנוּ" — אִין נִזְדַּרְיָהֶם נִזְר וְאִין הִקְדָּשׁוֹ הִקְדָּשׁ. הָא תוּהָ זְמַן — כְּלֵאחֵר זְמַן! וְלֹא הִיא, רַבָּא קִטְעִי. הוּא סִבַּר רַב הַמְנוּנָא מִמִּשְׁנָה יְתִירָה קְדִייקָה, וְאִדְרִייק מְסִיפָא — לִידוּק מְרִישָׁא. וְלֹא הִיא, רַב הַמְנוּנָא מְגוּפָא דְמַתְנִיתִין קָא דִּייקָ: הָא "לְאַחַר זְמַן" הֵיכִי דְמִי? אִי דְלֹא אֵינִיתִי שְׁתִּי שְׁעֵרוֹת — קִטְּן הוּא, אֲלֹא לֹא דְאֵינִיתִי שְׁתִּי שְׁעֵרוֹת.

וְטַעְמָא

וְאִם כֹּא לְגִרְשָׁה אֵינָה צְרִיכָה חֲלִיצָה דְּכַתִּיב (דְּבָרִים כ"ה:ה') וּלְקַחְתָּ לוֹ לְאִשָּׁה כּוֹן שְׁלֵקְתָּהּ נְעֻשִׁית בְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דְּבָר: מִתְנִי' נִבְדָּקִין אִם יָדָעָה לְשֵׁם מִי נִזְרָה וְלִשֵּׁם מִי הִקְדִּישָׁה: הָקֵם הַזְּמַן הַזֶּה כְּגוֹן בְּתוּנָקָת הָקֵם שְׁיִבֹא רֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׁל שְׁפִים עֲשָׂרָה וּבְתוּנוֹךְ הָקֵם רֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׁל שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה: אִין גִּזְרִיָּהוּ נִזְר דְּקַטְנוּסִים הֵן: אַחַר הַזְּמַן הַזֶּה בְּתוּנָקָת מִשַּׁת שְׁפִים עֲשָׂרָה וַיּוֹם אֶחָד וּלְמַעְלָה בְּתוּנוֹךְ מִי"ג שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד וּלְמַעְלָה: אֶפְלוּ אִמְרוּ אִין אָנוּ יוֹדְעִין כּוֹי גְּדוּלִים הֵם וּבְכַלל שְׁטוּה נִמְי לֹא מִחְזְקִין לְהוֹ דְּסוּפּוּ לִבֹּא לְכַלל דְּשַׁת וְאִין שְׁטוּה אֲלֹא הַמְקַרַע כְּסוּיֹו וְהֵלֵן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְהִינוּצֹא וְחִיזִי בְּלִילָה. אֲבָל תוֹךְ הַזְּמַן הַזֶּה אִם יוֹדַע לְשֵׁם מִי נִזְר הֵי נִזְר וְאִם לֹא לֹא הֵי נִזְר דְּקַטְנוּ הוּא. וּבְגִמְרָא מִפְּרַשׁ כְּלָה מִלְּמַל: גְּמַ' לְמָה לִי מִמִּילָא וְדַעְנָא דְּמַכְאֹן וְאִילָךְ לֹא בְּעִי בְּדִיקָה: סוֹד"א בּוֹדָקִין לַעוֹלָם וְהִאי דְּקִתְּנִי בַת אַחַת עֲשָׂרָה נִבְדָּקִין לְקַעֲנוּי הָקֵם זְמַן הַזֶּה אֲלֹא בְּדִקוּן לִיָּה דְאֶפְיֵלוּ יָדַע קִטְּן הוּא קִמ"ל לְקַעֲנוּיִי אַחַר זְמַן נִמְי אֶתָּא: בּוֹדָקִין כַּל י"ב לְמָה לִי הָא תַנָּא מְיוּם א' בְּשַׁתֵּים עֲשָׂרָה מִתְחִילִין לְבַדָּק וְאִין קְטִינִין בִּלָּא בְּדִיקָה עַד יוֹם אֶחָד כּו' ג"ג אֲלִמָּא כַּל י"ב הֵי זְמַן בְּדִיקָה: הֵיכָא דְבִדְקָנָא ל' יוֹם קְטִינִי דְשַׁתֵּים עֲשָׂרָה: וְלֹא יָדָעָה לְהַפְלוֹת לְפָרֵשׁ לְשֵׁם מִי נִזְרָה. וְלִשְׁנָא דְּחֶרָא קָטַן פִּי יִפְלֹא לְגִזְר: תּוֹ לֹא נִבְדוּק וְלִחֲזַקָה בְּקַטְנָה: בַּת י"א כּוֹי לְמָה לִי מַתְנֵן לִיָּה בּוֹדָקִין כַּל י"ב שְׁמַעִינוּ דְּמַקְמִי הִכִּי לֹא: הֵנִי מַלִּי דְּמַקְמִי הִכִּי מִחְזְקִין קַטְנוּסִים וְלֵאחֵר זְמַן מִחְזְקִין גְּדוּלִים: הֵיכָא דְלֹא קֶאֱמַרִי אֵינְהוּ הָקֵם הַזְּמַן יוֹדְעִין אֵנוּ וְלֵאחֵר זְמַן אִין אָנוּ יוֹדְעִין: דְּבָרִים הָאֻמּוּרִים כּוֹי דְּתִינוּחַ מִמַּהֲר לְהַתְקַשֵּׁם יוֹתֵר מִתּוּנָקָת: לַעֲוֹנָשִׁין וּכְגוֹן דְּאִינִי שְׁתִּי שְׁעֵרוֹת תוֹךְ הַזְּמַן דְּלִאי לֹא אִינִי אֶפְיֵלוּ לְאַחַר זְמַן לֹא בַר עֲנָשִׁין הוּא וְלֵאחֵר זְמַן אִי אִינִי ב' שְׁעֵרוֹת הֵי גְדוּל וּבַר עֲנָשִׁין: כְּלַפְנֵי הַזְּמַן וְלֹא עֲנָשִׁין לִיָּה וּשְׁתִּי שְׁעֵרוֹת הֵינָא לְהוֹ שׁוּמָא: חֲזַת לְפָנַים חֲזַת לָשׁוֹן נִקְבָּה כְּלוּמַר רַב חֲנִינָא דְשִׁמְיָה לָשׁוֹן נִקְבָּה אִמַּר לְפָנַים כְּלוּמַר לִפְנֵי זְמַן וְלֹא תַנָּעָה לְהַחֲלוּף דְּבִרְיָהֶם. ל"א שְׁמוֹ שָׁל רַב דְאָמַר כְּלַפְנֵי הַזְּמַן מְבַלַּע בְּתַבַּת בְּיִשְׂרָאֵל: מִתִּיב רַב הַמְנוּנָא קִס"ד בְּקֶאֱמַר לְקַמֵּן דְּרַב הַמְנוּנָא מִשְׁנֵה יִתְרָה דִּינָן דְלֹא אֲצַטְרִיחַ לְמַתְנִיָּה בְּקִשְׁכִּינִין לַעֲלֹ וְהֵא דְתַנִּי לִיָּה תַנָּא דְּמַתְנִי' לְמַדָּק מִנָּה לַעֲנִין עֲנָשִׁין הָא תוֹךְ הַזְּמַן כְּלַפְנֵי הַזְּמַן דְּלִי לַעֲנִין נִזְרִים לֹא כְּלַפְנֵי זְמַן וְלֹא כְּלֵאחֵר זְמַן: מְגוּפָא דְּמַתְנִי' דִּינָן דְלֹא מִתּוּקְמָא אֲלֹא בְּשִׁהִבִּיא שְׁתִּי שְׁעֵרוֹת וְאֶפ"ה לֹא חֲשִׁיב לִיָּה גְדוּל עַד לְאַחֵר זְמַן. וְהַשְׁמָא לִיבֹא לְמַפְרָךְ לְדוּק מְרִישָׁא דְהָא לֹא דִינָן מִיזִי דְּבִין כִּישָׁא וּבִין כִּישָׁא לְגוּפָא אֲצַטְרִיךְ לַעֲנִין נִזְרִים דְלֹא שׁוּמָא הֵנִי מַלִּי הֵיכָא דְלֹא קֶאֱמַרִי אֵינְהוּ אֲבָל הֵיכָא דְאָמַרִי אֵינְהוּ כּוֹי בְּקֶאֱמַר לַעֲלֹ וּמִיָּהוּ מְגוּפָא דְּסִיפָא שְׁמַעִינוּ דְּעַד דְּמַטּוּ לְאַחֵר זְמַן בְּעִינוּ יוֹדַע לְהַפְלוֹת וְאִם אֵינּוּ יוֹדַע לְהַפְלוֹת וְאֶפְלוּ הִבֵּיא ב' שְׁעֵרוֹת לֹא אִישׁ הוּא דְנַהֲנִי גִזְרוּ נִזְר מִסְּמַת אִישׁוֹת כְּלָא הַפְלָאָה: קִטְּן הוּא וְאִמָּאי גִזְרוּ נִזְר הָא לֹא בְּחֻזְקָת גְּדוּל הוּא כַּל זְמַן שְׁלֹא הִבֵּיא ב' שְׁעֵרוֹת וּמִפְלָא כְּמוֹךְ לְאִישׁ נִמְי לֹא הֵי דְהָא אֵינּוּ יוֹדַע לְשֵׁם מִי נִזְר וּמִהִיבָא עֲתִי דְנִזְרוּ נִזְר: אֲלֹא לֹא בְּשִׁהִבִּיא וּמִשׁוּם הִכִּי נִזְרוּ נִזְר אַע"ג דְּאִין יוֹדַע לְהַפְלוֹת דְּהָא גְדוּל הוּא:

מסורת הש"ס

א יבמות ק;; יבמות יב;; תוספתא נדה; קידושין טג;; ברכות כד,; קידושין פא;; בבא בתרא קנה;; כתובות לט,; בראשית רבה

ב ספרי במדבר

ג תוספתא נדה

ד שבת צה.

ה בבא בתרא קנה:

ו תוספתא נדה; משנה נדה

תורה אור השלם

וּכְּכֵן יִהְיֶה אֱלֹהִים אֶת־הַצֶּלַע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהָ אֶל־הָאָדָם [בְּרִאשִׁית ב, כב]

וזאת לפנים בישראל על־הנאֻלָּה ועל־התמורה לקום כִּלְדָּבָר שֶׁלֹּף אִישׁ נַעֲלוּ וְנָמְנוּ לְרַעְהוּ וְזֹאת הַמַּעֲדָה בְּיִשְׂרָאֵל [רות ד, ז]

מסורת הש"ס
א בבא בתרא קנה: ב תוספתא נדה ג לקמן מוח: ד יבמות יג. ה כריתות ז; חגיגה ד; כריתות ו:
גליון הש"ס
גמ' אבל מעיקרא לא. ע' לקמן נב ע"ב תד"ה הלכה:
תורה אור השלם

[במדבר ו]

[במדבר ו, ב]

[במדבר ל, ג]

וּטַעֲמָא דְחֻשְׁבִּי לְהוּ שְׁעֵרוֹת דְּלֹא־חַר זְמַן הוּא דְנִקְמְרוּ לְמַלְתָּהּ בֵּין בְּשַׁעְרוֹת בֵּין בְּשָׁנִים בְּן ט' שָׁנִים שֶׁהֵבִיא ב' שְׁעֵרוֹת שׁוּמָא. אִי ל"ג וַיּוֹם אֶחָד אֲחֵי שְׁפִיר דְּאִתְּחִי אֲף כִּרְבִּי יוֹסִי וְאִי גֵרְסִינוּ וַיּוֹם אֶחָד מִרְבִּי בְּרַאִין עוֹזֵן כּוּ בְּשָׁנַת י"ג דְּמוֹדָה רְבִי יוֹסִי בְּנִשְׁרִי: קֻטְנָה כָּל י"ב שָׁנָה מְמַלְּמַת. לְהֵךְ לִשְׁנָא אִין לְהוֹכִיב דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן דְּהָא מְמַלְּמַת הֵינּוּ דְּבִדְקוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ אוּ כְּמוֹ שְׁמַעְמַיד בַּמִּסְקִנָּה דְּלֹא בִדְקוּ אֲבָל הֵיבָא דְּאִיבָא שְׁעֵרוֹת מְצִינוּ לְמִימַר דְּהָיוּ בְּלֹא־חַר זְמַן וְאִינֵהּ מְמַלְּמַת וּמ"מ נִרְאֶה דְּהִלְכָּה דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן דַּמ"ד בְּלֹא־חַר זְמַן אֲהוּיָבִיב לְעִיל וּר"נ דְּלִמַּר לְעִיל גַּמִּי בְּתַנְיָא דְּחִי לִיֹּה שֵׁ"ס וְגַם בְּלִשְׁנָא קֻמָּא בְּסִין רָבָא בְּהִיא דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן: אֲמַר רַב נַחֲמָן: כְּתַנְיָא, בְּן תַּשַּׁע שָׁנִים שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. בְּן שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — דְּבַרִּי הַפֶּל סִימָן. הָא גּוֹפֵאב קוֹשְׁיָא, אֲמַרְתָּ: "מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד" — שׁוּמָא, הָא שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה גּוֹפֵא — סִימָן, הָא שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה גּוֹפֵא — סִימָן, הָא שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה גּוֹפֵא — שׁוּמָא! ^(א)מֵאִי לָאו תַּנְיָא הֵיא: דְּמָר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כְּלֹא־חַר זְמַן, וּמָר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן? לָא, דְּכוּלֵּי עֲלֵמָא תּוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן, וְאִידִי וְאִידִי בְּתִינוּקָת, וְרִישָׁא רַבִּי וְסִיפָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזַר. וְאִיבָעִית אִימָא: הָא וְהָא בְּתִינוּק, וְרִישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזַר וְסִיפָא רַבִּי. וְאִיבָעִית אִימָא: הָא וְהָא רַבִּי, הָא — בְּתִינוּק, הָא — בְּתִינוּקָת. וְהָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזַר, הָא — בְּתִינוּק, הָא — בְּתִינוּקָת. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. אֲמַר רַבִּי כּרוּסְפַדְאי בְּרִיה דְּרַבִּי שְׁבַתְיָא: וְהוּא שְׁעוּדָן בּוֹ. ^(ב)תַּנְיָא גַּמִּי הָכִי: בְּן תַּשַּׁע שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד, וְעוּדָן בּוֹ — שׁוּמָא. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. ^(ג)אֲמַר רַבָּא, הִילְכְּתָא: תּוֹךְ זְמַן — כְּלִפְנֵי זְמַן. רַב שְׁמוּאֵל בַּר זוטְרָא מַתְנֵי לֵה לְשַׁמְעָתָא דְּרַבָּא בְּהָא לִישְׁנָא, אֲמַר רַבָּא: קֻטְנָה כָּל שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה מְמַלְּמַת וְהוֹלְכָת, מִכָּאֵן וְאִילָּה אֵינָה מְמַלְּמַת וְאֵינָה חוֹלְצָת. הָא גּוֹפֵאב קוֹשְׁיָא: אֲמַרְתָּ "אֵינָה מְמַלְּמַת", אֲלֵמָא גְדוּלָּה הִיא, אִי גְדוּלָּה הִיא — תַּחְלוּזִי! ^(א)וְכִי תִימָא מְסַפְקָא לִיָּה, וּמִי מְסַפְקָא לִיָּה? וְהָאֲמַר רַבָּא: קֻטְנָה שֶׁהֲגִיעָה לְכָלֵּל שְׁנוֹתֶיהָ אֵינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה, חֻזְקָה הִבִּיאָה סִימְנִין! ^(ב)"הֲנִי מִיִּלִּי בְּסִתְמָא, אֲבָל הָבָא דְּבִדְקוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ — לָא. ^(ג)אִי הָכִי, תַּמְאֵן! חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ. הִנֵּיחָא לְמָאן דְּאֲמַר חוֹשְׁשִׁין, אֵלָּא לְמָאן דְּאֲמַר אִין חוֹשְׁשִׁין, מֵאִי אִיבָא לְמִימַר? דְּאִיתִּמַר: רַב כְּפָא אָמַר: אִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ, רַב כְּפִי אָמַר: חוֹשְׁשִׁין. הֲנִי מִיִּלִּי לְעִנְיָן חֲלִיצָה, אֲבָל לְעִנְיָן מִיִּאֵין — חוֹשְׁשִׁין. מִכָּלֵּל דְּמָאן דְּאֲמַר "חוֹשְׁשִׁין" — חוֹלְצָת? וְהָא "חוֹשְׁשִׁין" בְּעֻלְמָא קְאָמַר! ^(א)"אֵלָּא, לְעוּלָם דְּלֹא (בְּדִקָּה) [בְּדִקוֹן], וּלְעִנְיָן חֲלִיצָה חֲזִישִׁינוּ, וְכִי קוֹאֲמַר רַבָּא חֻזְקָה לְמִיִּאֵין, אֲבָל לְחֲלִיצָה בְּעִנָּא בְּדִיקָה. ^(ב)אֲמַר רַב דִּימִי מִנְהַרְדְּעָא: הִלְכְּתָא, חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ. וְהֲנִי מִיִּלִּי הֵיכָא דְּחֻדְשָׁה בְּתוֹךְ זְמַן, וּכְעַל לֹא־חַר זְמַן, דְּאִיבָא סְפִיקָא דְּאוּרִידִיתָא, אֲבָל מַעֲיָקְרָא — לָא. ^(ג)אֲמַר רַב הוֹנָא: הִקְדִּישׁ וְאָכַל — לוֹקָה. שְׁנַאֲמַר: "אִישׁ כִּי יַפְלֹא לְנִדּוּר", וְיִלֵּא יַחַל דְּבָרוֹ" — כַּל שְׁיִשְׁנוּ בְּהַפְלָאָה יִשְׁנוּ בְּכַל יַחַל, וְכַל שְׁאִינוּ בְּהַפְלָאָה אִינוּ בְּכַל יַחַל. מִתִּיב רַב הוֹנָא בַּר יְהוּדָה (לְרַבָּא) לְסִיוְעִי לְרַב הוֹנָא:

לְפִי הַיְּמִין הָא תּוֹךְ זְמַן חֻשְׁבִּינוּ לְהוּ שׁוּמָא דְּקֻטְן הוּא וְלֹא מְצִית לְרַבּוּי מֵאִישׁ: בְּן ט' שָׁנִים שֶׁהֵבִיא שְׁעֵרוֹת שׁוּמָא וְאִפְּסִי לְר' יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה וּמִכָּן ט' וְעַד בְּן י"ב וַיּוֹם אֶחָד כְּלוּנְתָּא: שׁוּמָא וּרְוֹא"ה בְּלַע"ו. וְזִרְכָּה לְגַלֵּל שְׁעַר כֶּה: הָא י"ג גּוֹפֵה סִימָן וְאִפְּי לְרַבִּין וְהִדַּר תַּנִּי כּוּ: מֵאִי לָאו תַּנְיָא הִיא וְאֲלֵבָא דְּרַבִּין י"ג הִי תוֹךְ זְמַן לְתִינוּק בְּדִקְמֵי בְּמִתְנֵי: וְרִישָׁא דְּמַשְׁנֵית י"ג סִימָן: רַבִּי הִיא דְּאֲמַר בְּתוּנוּקָת הֵינּוּ י"ג לֹא־חַר זְמַן: וְסִיפָא דְּמַשְׁמַע שׁוּמָא: ר"ס בֶּן אֱלֶעָזַר דְּאֲמַר י"ג בְּתִינוּקָת הֵי תוֹךְ זְמַן. כָּכַל הֵךְ תִּירוּצִי מוֹקְמִינוּ תוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן: וְהוּא שְׁעוּדָן בּוֹ בְּשֶׁהֲגִידִיל אֲבָל נִשְׂרוּ בִּינְתָם אֲבָלְאִי מְלֵתָא דְּשׁוּמָא הֵי: מִתְנֵי לְשַׁמְעָתָא דְּרַבָּא בְּהָא לִשְׁנָא דְּשַׁמְעָת מִנָּה גַּמִּי תוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן: מְמַלְּמַת וְהוֹלְכָת וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא הֵבִיאָה כ' שְׁעֵרוֹת דְּאִפְּלוּ הֵבִיאָה שׁוּמָא נִינְהוּ וְהֵינּוּ תוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן: אֵינֵהּ מְמַלְּמַת שְׁמָא הֵבִיאָה וּשְׁכַחוּ הֵי סִימָן דְּהָא לֹא־חַר זְמַן הוּא וְאִם יִבְמֵה הִיא לֹא חֻשְׁבִּינוּ לֵה גְדוּלָּה לְעִנְיָן חֲלִיצָה וְאִינֵה חוֹלְצָת: גְדוּלָּה הִיא אִם הֵבִיאָה: וְכִי תִימָא מְסַפְקָא לֵה אִם הֵבִיאָה אִם לֹא הֵבִיאָה הֲלָכָן מֵאוֹן לֹא דְּלֵמָא הֵבִיאָה וְחֲלִיצָה גַּמִּי לֹא שְׁמָא לֹא הֵבִיאָה: וְהָא מִכְּשֵׁט כְּשִׁטָּא לִיֹּה לְרַבָּא דְּבִין דְּהִינְעָה לְכָלֵּל שְׁנוֹתֶיהָ דְּנִשְׂרִי הֵבִיאָה: ה"מ לְעִנְיָן דְּאִי אִתְּחִי לְמַחְלָן לֹא־חַר זְמַן וּבִדְקֵנוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ לִיֹּה חֻשְׁבִּינוּ לְמִימַר גְדוּלָּה הִיא וְתַחֲלָן דְּהַסִּימְנִין נִשְׂרוּ: אֲבָל לְעִנְיָן מֵאוֹן חֻשְׁבִּינוּ שְׁמָא נִשְׂרוּ לְחוּמְרָא וְקֻנְיָאָה בְּבִיאָה וּבִעְיָא גַּט: וְהָא חֻשְׁבִּין קוֹאֲמַר וְלֹא נִשְׂרִי נִשְׂרוּ וְחֻשְׁבִּינוּ לְחוּמְרָא מַשְׁמַע: אֲלֵא לְעוּלָם אֵינֵה מְמַלְּמַת דְּרַבָּא דְּבָלָא בְּדִקְנוּה הֲלָכָן מִסְתְּמָא אֲמַרְיִין בִּין שֶׁהֲגִיעָה לְכָלֵּל שְׁנוֹתֶיהָ נִשְׂרִי אִית לֵה וְאֵינֵה צְרִיכָה בְּדִיקָה וּבִעְיָא גַּט: וְלְעִנְיָן חֲלִיצָה חֻשְׁבִּין גֵּרְסִין כְּלוּמַר וְלְעִנְיָן חֲלִיצָה מַשּׁוּם הָכִי אֵינֵה חוֹלְצָת דְּחֻשְׁבִּינוּ שְׁמָא לֹא הֵבִיאָה סִימְנִין וּכְשִׁטָּא לָן. אֲמַר רַבָּא חֻזְקָה הֵבִיאָה סִימְנִין. ל"ח כִּי אֲמַר רַבָּא חֻזְקָה לְמֵאוֹן דְּלֹא מְמַלְּמַת מִסְתְּמָא אֲבָל לְחֲלִיצָה בְּעִיָּא בְּדִיקָה: חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נִשְׂרוּ וְאִם הִינְעָה לְכָלֵּל שְׁנוֹתֶיהָ וּבִדְקוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ לֹא מְמַלְּמַת: דְּקֻדְשָׁה תוֹךְ זְמַן יְתוּמָה מַשְׁעַת אִמָּה וְאִחִיה לְעִתָּה: וּכְעַל אַחַר זְמַן דְּאִיבָא סְפִיקָא דְּאִשְׁת אִישׁ דְּאוּרִידִיתָא דְּבַשְׁעַת בְּעִילָה דְּלֹא־חַר זְמַן שְׁמָא הֵבִיאָה וְהֵינָא לֵה בִּיאָה ז' קוּדוּשִׁין גְּמוּרִין דְּהָא גְּדֵלָה וְשׁוֹב אֵינֵה יוֹצֵאָה בְּמֵאוֹן: אֲבָל מַעֲקָא דְּמַכִּי עֲבֵרָה שְׁפָא דְּמַרְכִּי כְּרִי וְלֹא בְּעַל לֹא חֻשְׁבִּינוּ שְׁמָא נִשְׂרוּ דְּהָא לֹא הֵו כֶּה קוּדוּשִׁין גְּמוּרִין דְּאִין מַשְׁעָה קֻטְנָה כְּלוּם אַל"כ קַבֵּל אֲבִיהַ קוּדוּשִׁין הֲלָכָן מַסְפִּיקָא לֹא מִחֻמְרִינוּ עָלֵה הֵיבָא דְּלֹא אֲשַׁכְּחוּ אֲבָל הֵבִיאָה נִשְׂרִי סִימְנִין אַע"ג דְּקוּדוּשִׁי קֻמָּאִי לֹא הֵו קוּדוּשִׁין אֲלֵא מַדְרַבְּנָן לֹא תַקְנוּ רַבִּין מֵאוֹן בְּגְדוּלָּה דְּלֵמָא אִתְּחִי לְמָאן הִנְבַּשְׁלָת לֹא־חַר שְׁגָלָה דְּהֵיאִל הֵינָא אִשְׁת אִישׁ דְּבִיאָה שְׂפָא עָלִיהּ מַשְׁגָּלָה מְקֻדְשָׁה לֵה: הַקְדִּישׁ תוֹךְ הַזְמַן תִּינוּק הִיזַע לְהַפְלִיא: וְאֲבָל אֶת הַקְדָּשׁוֹ: נוֹקָה וְאַע"ג דְּבַמְלֵתָא אֲחִירִיתִי לָאו כַּר עָנְשִׁין הֵו: כִּי יַפְלִיא מִנָּה מַרְבִּינוּ מְכַלָּא סְמוּךְ לְאִישׁ. מְכַלָּא יוֹדַע

לְפִי הַיְּמִין וְאִי גֵרְסִינוּ וַיּוֹם אֶחָד מִרְבִּי בְּרַאִין עוֹזֵן כּוּ בְּשָׁנַת י"ג דְּמוֹדָה רְבִי יוֹסִי בְּנִשְׂרִי: קֻטְנָה כָּל י"ב שָׁנָה מְמַלְּמַת. לְהֵךְ לִשְׁנָא אִין לְהוֹכִיב דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן דְּהָא מְמַלְּמַת הֵינּוּ דְּבִדְקוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ אוּ כְּמוֹ שְׁמַעְמַיד בַּמִּסְקִנָּה דְּלֹא בִדְקוּ אֲבָל הֵיבָא דְּאִיבָא שְׁעֵרוֹת מְצִינוּ לְמִימַר דְּהָיוּ בְּלֹא־חַר זְמַן וְאִינֵהּ מְמַלְּמַת וּמ"מ נִרְאֶה דְּהִלְכָּה דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן דַּמ"ד בְּלֹא־חַר זְמַן אֲהוּיָבִיב לְעִיל וּר"נ דְּלִמַּר לְעִיל גַּמִּי בְּתַנְיָא דְּחִי לִיֹּה שֵׁ"ס וְגַם בְּלִשְׁנָא קֻמָּא בְּסִין רָבָא בְּהִיא דִּיתוּךְ זְמַן בְּלִפְנֵי זְמַן: אֲמַר רַב נַחֲמָן: כְּתַנְיָא, בְּן תַּשַּׁע שָׁנִים שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. בְּן שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד — דְּבַרִּי הַפֶּל סִימָן. הָא גּוֹפֵאב קוֹשְׁיָא, אֲמַרְתָּ: "מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד" — שׁוּמָא, הָא שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה גּוֹפֵא — סִימָן, הָא שְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה גּוֹפֵא — שׁוּמָא! ^(א)מֵאִי לָאו תַּנְיָא הֵיא: דְּמָר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כְּלֹא־חַר זְמַן, וּמָר סָבַר תּוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן? לָא, דְּכוּלֵּי עֲלֵמָא תּוֹךְ זְמַן כְּלִפְנֵי זְמַן, וְאִידִי וְאִידִי בְּתִינוּקָת, וְרִישָׁא רַבִּי וְסִיפָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזַר. וְאִיבָעִית אִימָא: הָא וְהָא בְּתִינוּק, וְרִישָׁא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזַר וְסִיפָא רַבִּי. וְאִיבָעִית אִימָא: הָא וְהָא רַבִּי, הָא — בְּתִינוּק, הָא — בְּתִינוּקָת. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. אֲמַר רַבִּי כּרוּסְפַדְאי בְּרִיה דְּרַבִּי שְׁבַתְיָא: וְהוּא שְׁעוּדָן בּוֹ. ^(ב)תַּנְיָא גַּמִּי הָכִי: בְּן תַּשַּׁע שָׁנִים וַיּוֹם אֶחָד שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת — שׁוּמָא, מִבֶּן תַּשַּׁע וְעַד שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד, וְעוּדָן בּוֹ — שׁוּמָא. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: סִימָן. ^(ג)אֲמַר רַבָּא, הִילְכְּתָא: תּוֹךְ זְמַן — כְּלִפְנֵי זְמַן. רַב שְׁמוּאֵל בַּר זוטְרָא מַתְנֵי לֵה לְשַׁמְעָתָא דְּרַבָּא בְּהָא לִישְׁנָא, אֲמַר רַבָּא: קֻטְנָה כָּל שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה מְמַלְּמַת וְהוֹלְכָת, מִכָּאֵן וְאִילָּה אֵינָה מְמַלְּמַת וְאֵינָה חוֹלְצָת. הָא גּוֹפֵאב קוֹשְׁיָא: אֲמַרְתָּ "אֵינָה מְמַלְּמַת", אֲלֵמָא גְדוּלָּה הִיא, אִי גְדוּלָּה הִיא — תַּחְלוּזִי! ^(א)וְכִי תִימָא מְסַפְקָא לִיָּה, וּמִי מְסַפְקָא לִיָּה? וְהָאֲמַר רַבָּא: קֻטְנָה שֶׁהֲגִיעָה לְכָלֵּל שְׁנוֹתֶיהָ אֵינָה צְרִיכָה בְּדִיקָה, חֻזְקָה הִבִּיאָה סִימְנִין! ^(ב)"הֲנִי מִיִּלִּי בְּסִתְמָא, אֲבָל הָבָא דְּבִדְקוּ וְלֹא אֲשַׁכְּחוּ — לָא. ^(ג)אִי הָכִי, תַּמְאֵן! חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ. הִנֵּיחָא לְמָאן דְּאֲמַר חוֹשְׁשִׁין, אֵלָּא לְמָאן דְּאֲמַר אִין חוֹשְׁשִׁין, מֵאִי אִיבָא לְמִימַר? דְּאִיתִּמַר: רַב כְּפָא אָמַר: אִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ, רַב כְּפִי אָמַר: חוֹשְׁשִׁין. הֲנִי מִיִּלִּי לְעִנְיָן חֲלִיצָה, אֲבָל לְעִנְיָן מִיִּאֵין — חוֹשְׁשִׁין. מִכָּלֵּל דְּמָאן דְּאֲמַר "חוֹשְׁשִׁין" — חוֹלְצָת? וְהָא "חוֹשְׁשִׁין" בְּעֻלְמָא קְאָמַר! ^(א)"אֵלָּא, לְעוּלָם דְּלֹא (בְּדִקָּה) [בְּדִקוֹן], וּלְעִנְיָן חֲלִיצָה חֲזִישִׁינוּ, וְכִי קוֹאֲמַר רַבָּא חֻזְקָה לְמִיִּאֵין, אֲבָל לְחֲלִיצָה בְּעִנָּא בְּדִיקָה. ^(ב)אֲמַר רַב דִּימִי מִנְהַרְדְּעָא: הִלְכְּתָא, חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא נְשָׂרוּ. וְהֲנִי מִיִּלִּי הֵיכָא דְּחֻדְשָׁה בְּתוֹךְ זְמַן, וּכְעַל לֹא־חַר זְמַן, דְּאִיבָא סְפִיקָא דְּאוּרִידִיתָא, אֲבָל מַעֲיָקְרָא — לָא. ^(ג)אֲמַר רַב הוֹנָא: הִקְדִּישׁ וְאָכַל — לוֹקָה. שְׁנַאֲמַר: "אִישׁ כִּי יַפְלֹא לְנִדּוּר", וְיִלֵּא יַחַל דְּבָרוֹ" — כַּל שְׁיִשְׁנוּ בְּהַפְלָאָה יִשְׁנוּ בְּכַל יַחַל, וְכַל שְׁאִינוּ בְּהַפְלָאָה אִינוּ בְּכַל יַחַל. מִתִּיב רַב הוֹנָא בַּר יְהוּדָה (לְרַבָּא) לְסִיוְעִי לְרַב הוֹנָא:

לְפִי

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מו.

 עין משפט נר מצוה

א סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קסז סעי' ג:

ב מו"י פב' מהל' אישות הל' יח:

ג מו"י פב' מהל' אישות הל' יח:

ד סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קסז סעי' ג:

ה מו"י פב' מהל' אישות הל' יח:

ו מו"י פב' מהל' אישות הל' יט:

ז סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:

ח מו"י פב' מהל' אישות הל' א:

ט מו"י פו"א מהל' גירושין הל' א:

י' סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יט:

יא מו"י פו"א מהל' גירושין הל' ד:

יב סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יט:

עין משפט נר מצוה

	א מו"י פו"א מהל' נדרים הל' ה:
	ב מו"י פו"א מהל' נדרים הל' ה:
	ג טוש"ע יו"ד סי' רלג סעי' א:
	ד מו"י פו"א מהל' נדרים הל' ד:
	ה סמג לאוין קמא, טוש"ע יו"ד סי' שעג סעי' א:
	ו מו"י פו"י מהל' מאכלות אסורות הל' כז:
	ז סמג לאוין רמא, טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ב לה:
	ח מו"י פו"א מהל' נדרים הל' כ:
	ט מו"י פו"א מהל' תרומות הל' ה:
	י מו"י פד' מהל' תרומות הל' ה:
	יא מו"י פא' מהל' תרומות הל' כו:

אי מַפְלָא הסמוך לאיש דאורייתא מלקח בפשיטות גללקי הא איבא אמונראי דאמרי דגדרו גדר לעגנו שאם אכלנו אחרים שלוקין חבל הא לא לבי דקטון הא לעגנאין וי"ל דהכי פריך אי מפלא הסמוך לאיש דאורייתא ואית לה אסורא לקטון מילקא נמי ללקי: לאותן המזהרין עליו. תמא א"כ היכי ס"ד דלחיבו קרען לפי שמניחין לו לעבר על גדרו וי"ל דהנה מצי למימר ולטעמיהן אלא דבלאו הכי פריך שפיר: בגון שהקדיש הוא ואכלנו אחרים. וא"ת ואמאי לא מוקי בגון שאכל הוא בעצמו לכשיגדיל והנה ניחא טפי דזון שבושה לא מתקמא אלא דשאכל בעצמו דאפי' נשבע שלא יאכלנו אחרים אין בכך כלום כל זמן שלא אסר עליהם בקונס דהוי כהקדש וי"ל דניחא ליה לאוקומי כשאכלנו אחרים מיד סמוך לגדרו: רבי יוחנן ור"ל דאמרי תרניהו לוקין. וא"ת והא סבר ר"ל התראת ספק לא שמה התראה בהתעורבות (וצחים עח.) גפי נותר ופגול שבללן זה בזה והכא התראת ספק הוא גשמא לא יביא ב' שערות עד ב' שנים או ג' ונמצא דאפתי לא הוי מפלא סמוך לאיש ואי מורי שאכלנו אחרים לאחר שהגדיל א"כ הל"ל כשאכלנו הוא בעצמו ובהביא שתי שערות נמי לא אורי דא"כ הוא עצמו אם יאכלנו ולקה דרבי יוחנן אית לה ליעיל דיתך זמן בלאחר זמן וי"ל דאזלינן בתר רב שמביאין שתי שערות בזמן דהינו בני י"ג ויום א': אין ב"ד מצוין להפרישו. וא"ת לרב הונא דאמר שהוא עצמו לוקה מה מועיל הפקדו ותו מה משגי הא בעי רבי יוחנן למימר בפרכה חרש (ובמות דף קיד.) דב"ד מצוין להפרישו וי"ל דלמסקנה דקאמר דעל דעת בעלה נזכרת אתי שפיר ונראה מצי למימר דהתא גליטעמך הא סבר ר' יוחנן דב"ד מצוין להפרישו אלא דבלא"ה פריך שפיר: כדרך פנחס דאמר על דעת בעלה היא נזכרת. והוי כמו אלא אע"ג דלא פתוב בפסרים אלא וקעין זה יש בפי' אע"פ (כתבות דף נט.) אמר רב הונא ברה דרב והאשע באומר וקדשו וזרק לעושהים דאין בפסרים אלא ובגדרים (דף יג) יש בפסרים אלא וא"ת א"כ אמאי נכתב בפרשת נזרים דבעל מפר לאשתו אפי' אינה אשתו בגון הכא דבעל מפר דעל דעתו נזכרת וי"ל דאגמריה לעגנו שאם אמר קנס ליכי שאינו יכול להפר א"נ משום דאמר רחמנא בעל מפר קאמר דלעולם על דעתו היא נזכרת ואע"ג דהכא לא הוי אלא נשואין דרענן ולא אמרה תורה שגפר מ"מ היא סבורה שגילו להפר במו בפאר נשים ונזכרת על דעתו: אי אמרת בשלמא מפלא הסמוך לאיש דאורייתא. וא"ת אדפרכה מרבי יוסי לסויעי מדרבי יהודה דאמר אין תרומתו תרומה חלמא סבר דמפלא הסמוך לאיש דרענן ולכן לא מתקון טבל דאורייתא וי"ל דר' יהודה נמי אית לה דמפלא סמוך לאיש דאורייתא ולהקל לתקן טבל לא אתרבי להיות בגדלו:

תתמה כי היכי דסתם מתניתין ר"מ: תגי ולא סבר לה להא דרשא דתתני עלישית אין להן אלא נחאי בטולה תגשת הארז ותירומתה דהשתא דרענן: עסת חלין שגלמעה פגון שגפל סאה של תרומה לתוך פחות ממאה של חלין:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

לפי שמצינו שהשונה בכתוב הקטן בגדול לזדון שבוועה ולאיסור ולבל יחל, יכול יהא חייב על הקדשו קרפן? תלמוד לומר: "זה הדבר". קתני מיהת לאיסור ול"בל יחל" חייב. אימא: לאיסור "בל יחל". איסור "בל יחל" — מה נפשה: אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא — מילקא נמי לילקי, ואי מופלא סמוך לאיש לאו דאורייתא — איסור נמי ליבא, לאותן המזהרים עליו. "שמע מיפה: קטן אוכל גבלות — בית דין מצווין עליו להפרישו. הכא במאי עסקינן? בגון שהקדיש הוא, ואכלו אחרים. הניחא למאן דאמר: "הקדיש הוא ואכלו אחרים — לוקין", אלא למאן דאמר: "אין לוקין" — מאי איבא למימר? דאיתמר: הקדיש הוא ואכלו אחרים, רב פהנא אמר: אין לוקין, רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוניהו: לוקין! מדרענן, וקרא אסמכתא בעלמא. "גופא: הקדיש ואכלו אחרים — רב פהנא אמר: אין לוקין, רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו: לוקין. במאי קמיפלגי? מר סבר: מופלא סמוך לאיש דאורייתא, ומר סבר: מופלא סמוך לאיש מדרענן. מתיב רב ירמיה: יתומה שנזדרה — בעלה מפר לה. אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דרענן, אתו נשואין דרענן ומבטלי נדרא דרענן; אלא אי אמרת דאורייתא, אתו נשואין דרענן ומבטלי נדרא דאורייתא? "אמר רב יהודה, אמר שמואל: בעלה מפר לה ממה נפשך, אי דרענן — דרענן הוא, אי דאורייתא — קטן אוכל גבלות הוא, ואין בית דין מצווין עליו להפרישו. והא כי גדלה אכלה בהפרה קמייתא! אמר רבה בר ליואי: בעלה מפר לה כל שעה ושעה, והוא שבעל.^(נז)והא אין בעל מפר בקודמין, כדרך פנינחס משמיה דרבא, דאמר רב פנחס משמיה דרבא: כל הנזדרת — על דעת בעלה היא נזדרת.^(נז)אמר אביי: תא שמע, קטן שלא הביא שתי שערות, רבי יהודה אומר: אין תרומתו תרומה. רבי יוסי אומר: עד שלא בא לעונת נדרים — אין תרומתו תרומה, משבא לעונת נדרים — תרומתו תרומה. סבריה, קסבר רבי יוסי: תרומה בזמן הזה דאורייתא. אי אמרת בשלמא מופלא סמוך לאיש דאורייתא — אתי גברא דאורייתא ומתקן טבלא דאורייתא, אלא אי אמרת דרענן — אתי גברא דרענן ומתקן טבלא דאורייתא? לא, קסבר רבי יוסי: תרומה בזמן הזה דרענן.^(נזא)וסבר רבי יוסי תרומה בזמן הזה דרענן? והתניא בסדר עולם: "אשר ירשו אבותיה וירשתה", ירושה ראשונה ושניה — יש להן. שלישית — אין להן. ואמר רבי יוחנן: מאן תנא סדר עולם? רבי יוסי.^(נז) רבי יוסי תני לה, ולא סבר לה. הכי נמי מסתברא, דתנאי: עיסה שנדמעה, או שנתחמצה בשאור של תרומה —

חייבת

קטן הוא כל שנה זו: זה הדבר אשר צונו' כלומר לאסר ולא יחל אמרתו שיהא אסרו אסר ונדרו בכל יחל ולא לקרעו מעילה וכל יחל הינו מלקות ומפגע ליה לרב הונא: אימא לאסור כל יחל כלומר אסורא בעלמא ולא מלקות: אי מפלא סמוך לאיש דאורייתא מפי יפלא לנדר גדר: מילקא נמי ללקי דהא כל זמן דגדרו גדר קאי עליה בכל יחל: אסורא נמי ליבא עליו אם אכלו דהא אי אתו רענן לתקוני הכי תתקן שלא יאכלנו אחרים את הקדשו או הוא לכשיגדיל אכל בנקטותו לא בלא לאסר עליו דקטן לאו בר קבולי עליה תתקנא דרענן הוא: ומשגי לעולם דרענן ואסורא אמאן קאי על אותן המזהרים עליו להפריש מאסורא: ש"מ כו' פלוגתא היא בפרכה חרש שנשא פקחת ביבמות (דף קיד.): אלא הכא במאי עסקינן כו' ולעולם כדקתני ולאסר ולכל יחל דהוי מלקות גמור ואפ"ה לא תסויישיה לרב הונא מהא דהא דתתני מלקות להקדש קטן לאו לזיהא קאמר אלא לאחרים שאכלנו את הקדשו: מדרענן כלומר מ"ד אין לוקין מוקס להא דתתני לאסר ולכל יחל כדאוקמינן לאסור כל יחל אסורא בעלמא ומדרענן ומקרא דכי יפליא דתתני שהשנה הפתוב אסמכתא בעלמא: ויתומה שהשייתה אמה דבת מאן היא דנשואין דהא מדרענן: בעלה מפר גדרה ולא קרי לה יתומה אלא כקטנותה כל זמן שראויה למאן: אי אמרת בשלמא מפלא סמוך לאיש לא הוי גדרו גדר אלא מדרענן מש"ה בעלה מפר לה דאתו נשואין דרענן כו': והא לבי גדלה אכלה כההיא הפרכה דלאו הפרכה היא ונמצא גדול אוכל גבלות: כל שעה ואף משגדלה: והוא שבעל לאחר שגדלה דהויא הך בעילה קדושתין גמורין דאורייתא דמעשה גדולה מעשה הלכך אתו נשואין דאורייתא ומבטלינן גדרא דאורייתא: אין דבעל מפר גדרים הקודמין לגשואין במסכת נדרים והאי גדר קדמ להך בעילה דאורייתא: כדרך פנחס כלומר לא יתקי לה לגביתא כשהבעל מפר לה כל שעה ושעה לעולם גדרה דאורייתא ודקשיא לך אתו נשואין דרענן ומבטלינן גדרא דאורייתא להכי מבטלת דכל הנזכרת כו': על דעת בעלה והך קטנה על דעתו של זה גדרה וכי אמרינן אין דבעל מפר בקודמין היבא דלית לה בעל בשעת גדר כלל: לעונת גדרים הינו מפלא הסמוך לאיש שנזכרו גזדיקין: סבריה רענן בני יהשיבה דבעו לאותובי לרב פהנא מהכא: תרומה דאורייתא וקאמר משבא לעונת גדרים תרומתו תרומה ותרומה והקדש ונדר תנא היא דמקדשה בדבורו שקורא עליה סם: אכל עלישית לעתיד לבא: והנה ראשונה של יהאשע: ושניה בימי עזרא: יש להן כלומר בגלות ובגדנצור בטלה תגשת הארז ונצטרכו ליוקשה ולקדשה בשניה: אין להם כלומר אינה יוקשה דלא יצטרכו לרשתה ולקדשה דלא בטלה תגשתה מגזירת הבתוב: ואמר רבי יוחנן בעלמא: מאן תנא סדר עולם רבי יוסי דהוא

מסורת הש"ס

	א שבת מו"י יבמות כט"י גיטין כ"ב:
	ב משנה תרומות
	ג יבמות פב:
	ד תוספתא טבול יום; משנה טבול יום

גליון הש"ס

גמ' שהקדיש הוא ואכלו אחרים. ע' נדרים טו ע"א בר"ן שם:

תורה אור השלם

ונדבר משה אל־נאשי הפטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה יהוה [במדבר ל, ב] והביאד יהוה אלהיך אל־הארץ אשר־ירשיו אבתיך וירשתה (ויטבדז והרבדז מאבתיך [דברים ל, ה])

מסורת הש"ס
א תוספתא נדה
ב תוספתא טבול יום; משנה טבול יום

תורה אור השלם

דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם בבאכם אל־הארץ אשר אני מביא אתכם שמה וזהה תרומה ליהוה ראשית ערשיתכם חלה תרימו תרומה כתרומות גרן פן תרימו אתה [במדבר טו, יח-כ]

דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם בבאכם אל־הארץ אשר אני מביא אתכם שמה [במדבר טו, יח]

התאנה חנטה פגיה והגפנים סודר נתנו ריח קומי [וכו'] [לך] רעיתי יסתי ולכי־לך [שיר השירים ב, יג]

[ואחד את־שלישת הרעים בנח אחד ותקצר נפשי בהם וגם־נפשם בחלה בי [זכריה יא, ח]

והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת ארצה לעלם בהם תעבדו ובאחיהם בגו־ישראל איש באחיו לא־תרדה [ויקרא כה, מ]

חִיבַת בַּחֲלָה וְלֹא אֲמִירֵינוּ תַרְוִומָה פּוֹטְרֶת לָהּ וְאֵע"ג תַרְוִומָה אֵינָה חִיבַת בַּחֲלָה וְאֵינָה נִפְסָלֶת בְּטָבּוּל יוֹם. וּח"ת בַּחֲלוּ מְדַמֵּע חִיב בַּחֲלָה מ"ט דְּמוּנֵע דְרַבְּנָן הוּא דְמַדְאֹרְיִתָא חַד בַּתְרֵי בְטֹל דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת כ"ג:כ'): אַחֲרֵי רֵשִׁים לְהַטּוֹת וּרְבָנָן הוּא דְאֶצְרִיף אֶחָד וּמֵאֵה אֶלְפֹן לֹא אֲחֵי דְמוּנֵע דְרַבְּנָן וּמִפְקָע חֲלָה אֲפִלּוּ בְזִמְנָן הָיָה דְקַסְבְּרֵי ר"מ וְרַבִּי יְהוֹזֵה חֲלָה בְזִמְנָן הָיָה דְאֹרְיִיתָא: פּוֹטְרִין מִן הַחֲלָה כְּדַמְפָּרֵשׁ לְחִמָּן דְּהַקְבְּרֵי חֲלָה בְזִמְנָן הָיָה דְרַבְּנָן וְאֲחֵי דְמוּנֵע דְרַבְּנָן וּמִפְקָע חֲלָה דְרַבְּנָן וְהֵינּוּ דְאֲמַרְוּ לְעִיל תַּנִּי וְלֹא כִסֵּר לָהּ דֵּהָא חֲזִינוּ דְלָרַבִּי יוֹסִי חֲלָה בְזִמְנָן הָיָה דְרַבְּנָן וּסְבָרֵיהּ הֵינָן רַבָּנָן דְּמִיתֵי רַחֲמֵי מַהְבֵּל דְּכִי יִהְיִי דְקֹאֲמַר ר' יוֹסִי חֲלָה בְזִמְנָן הָיָה דְרַבְּנָן הוּא הַדִּין לַתְּרִימָה: וְלִמְלֵא אֵע"ג דְּקֹא חֲזִית מַהְבֵּל לִר' יוֹסִי חֲלָה דְרַבְּנָן אִפ"ה סְבִירָא לָהּ תַרְוִומָה דְאֹרְיִיתָא וְלִפְסֵל הִכִּי נִמְי מִסַּתְפָּרָא דְקֹא בְּשִׁית לְחַתִּינִי: נִתְחַיְבוּ בַּחֲלָה דְּכַתִּיב בַּחֲלָה (בַּמִּדְבָּר טו"ו:ח"ח) בְּבוֹאֲכֶם אֶל הָאָרֶץ וְהִי צֹאֵל: וְלֹא נִתְחַיְבוּ בַּמַּעֲשֵׂר דְּכַמַּעֲשֵׂר (דְּבָרִים י"ד:כ"ב) תְּבוֹאֹת זֶרַעַךְ עַד שְׂבִיבָא כֹל אֶחָד וְאֶחָד אֶת שֵׁלוֹ: מַתְנִי' פָּגַה סְמַדְר כֶּךָ בְּאִשָּׁה עוֹזֶה תִּינוּקַת קְרוּ לָהּ פָּגַה כֹּל זִמָּן שְׂאִין לָהּ סִימָן לֹא בְּדָדִים וְלֹא בַּשְּׁעָרוֹת: בַּחַל כֶּסֶּה־פִּירי גָּדַל חֲצַת כִּדְמֵי בְּגִמְרָא הַסְּאִיִּים מִשְׁתַּבְּחָלוּ כֶּךָ כִּשְׁמֵשׁ לָהּ סִימָן דְּדִין חֲצַת בְּזִימֵע שֶׁהִבִּיחָה שְׁפִי שְׁעָרוֹת וְנִשְׁקָהּ הִיא: צָמַל בְּגַמ' מַפְרֵשׁ לָהּ לֶשֶׁן נִיטְרִיקוֹן יִצְחָה מְלֵאָה שֵׁשׁ לָהּ סִימָן מַכֶּהָ כְּדִדְיָה וְלַחֲמָן מַפְרֵשׁ סִימָנִין בְּמַתְנִי'. וְהִיא בּוֹנֶרֶת: בְּזוּ וּבְזוּ אִפִּי' כֶּסֶּה־יֵאֵר נִשְׁקָה אֲבִיָּה זְכֹאִי כּוֹי דְּכַתִּיב (בַּמִּדְבָּר ל"ו:י"ז) בְּנִשְׁקָרָה בֵּית אֲבִיָּה כֹל שֶׁבַח נְעוּרֶיהָ לְאֲבִיָּה: אֲחִיו הִיא סִימָנִין אֲצֻמַּל קֹאִי: קִימַט פְּרוּינֵצ"ש. שְׁגָדְלוּ דְדִיָּה עַד שֶׁכָּפּוּל מַעֲטָ עַל הַסִּחָה וְיִרְכָּא כְּהִמָּט: מַשְׁיִטוּ גְּלוּלִים וְיִתְר: הַפְּטוּמַת רֹאשׁ הַדָּד כְּמוֹ (סָפָה דף לז:) נִטְלָה פְּטוּמָתוֹ: עֵקֶזן כְּמוֹ שְׁקֵצִי הַלְּגָסִים (עֵקֶצֶן פ"א מ"ו). פּוֹכִינֵצ"ש בְּלַע"ו. חֲדוּ שֶׁל דַּד שֶׁהִתְיַוּק יוֹנֵק וּפְטוּמַת הֵינּוּ סְבִיבוֹת עֵקֶז: גַּמ' מַשְׁתַּבְּחָלוּ חִיבִין בַּמַּעֲשֵׂר: מַשְׁלִבִין רֹאשֵׁיהֶן שְׁמֵשְׁתִּינוּ כֶּסֶּמְגָדְלִין. הֵבֵל גַּמִּי מַשְׁתַּפְּנֶה הַדָּד וְיִרְכָּא פוּ סִימָן שְׁמַגְדִּיל: בַּחֲלָה פִי גָדְלָה עָלִי. אֶדָם הֵקֶן בְּדָבָר נִרְכָּא לוּ בְּגָדוֹל. אֲנוּקִישֵׁן נִיץ בְּלַע"ו: מַעֲחַד לָהּ שְׁפּוֹחֲתוֹ מַעֲחַד לְאֲנָשִׁים עֲבָדִיו וְאֵינוּ מַפְחִירִין מִשּׁוּם בִּשְׁת: מַחְלִיף לָהּ אֶת שֶׁל זֶה בִּזְה וְאֵינוּ מַקְפִּיד עַל בִּשְׁתוֹ: לְעָרְבִי מַפְחִיר שְׁפּוֹחֲתוֹ לְעָרְבִיִּים וְנוֹהַג בָּהֶן מִנְהַג הַפָּקֵר: מַשְׁתַּקְשָׁקוּ כְּמוֹ (סוּטָה דף ט:) מְהַקְשָׁת לִפְנֵי בִזְזֵן בַּטִּי"ט בְּלַע"ו. כְּלוּמַר גְּלוּלִים הִרְבֶּה: חָקֹם סָפָק: מַשְׁתַּצִּיל סָפָק: מַשְׁתַּפְּקוּ עֲטוּרָה שְׁגָדוֹל הֵעֵקֶז וְעַב מַהֲקָ עֲטוּרָה וְהֵינוּ שְׁעוּרָא דֹא"ר יוֹסִי גַמִּי בְּמַתְנִי' שִׁיחָא נִתְּנָן וְלוֹ עַל הֵעֵקֶז וְשׁוֹקֵע וְשֵׁחָא לְחִזָּר:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

חִיבַת בַּחֲלָה וְאֵינָה נִפְסָלֶת בְּטָבּוּל יוֹם, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוֹדָה; רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטְרִין מִן הַחֲלָה. סְבָרוּהּ, מֵאֵן דְּאָמַר תַרְוִומָה דְאֹרְיִיתָא — חֲלָה דְאֹרְיִיתָא, מֵאֵן דְּאָמַר תַרְוִומָה דְרַבְּנָן — חֲלָה דְרַבְּנָן. אִי אָמַרְתָּ בְשִׁלְמָא קָסֵבַר רַבִּי יוֹסִי חֲלָה בְזִמָּן הָיָה דְרַבְּנָן, אֲתִי דְמוּנֵע דְרַבְּנָן וּמִפְקָע חֲלָה דְרַבְּנָן. אֲלֹא אִי אָמַרְתָּ חֲלָה דְאֹרְיִיתָא, אֲתִי דְמוּנֵע דְרַבְּנָן וּמִפְקָע חֲלָה דְאֹרְיִיתָא? וְדִלְמָא קָסֵבַר רַבִּי יוֹסִי: תַרְוִומָה בְזִמָּן הָיָה דְאֹרְיִיתָא, וְחֲלָה דְרַבְּנָן? וּכְדֹאֲהֲדָר רַב הוּנָא בְּרִיה דְרַב יְהוֹשָׁע, דְּאָמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְרַב יְהוֹשָׁע: אֲשַׁכְּחִיתִנְהוּ לְרַבָּנָן דְּכִי רַב דִּיתְבִּי וְקֹאמְרִי: אֲפִילוּ לְמֵאן דְּאָמַר תַרְוִומָה בְזִמָּן הָיָה דְרַבְּנָן, חֲלָה דְאֹרְיִיתָא. שְׁהָרִי שְׁבַע שְׁכַפְּשׁוּ, וְשְׁבַע שְׁחִלְקוּ — נִתְחַיְיְבוּ בַּחֲלָה, וְלֹא נִתְחַיְיְבוּ בַּמַּעֲשֵׂר. ^גוְאֲמִינָא לְהוּ אֲנָא: אֲפִילוּ לְמֵאן דְּאָמַר תַרְוִומָה בְזִמָּן הָיָה דְאֹרְיִיתָא, חֲלָה דְרַבְּנָן. דִּתְנִינָא: אִי "בְּבוֹאֲכֶם" יָכוֹל מַשְׁנַכְנְסוּ לָהּ שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה מְרָגְלִים? תִּלְמוּד לומר "בְּבוֹאֲכֶם" — בְּבִיאַת פּוֹלְכֶם אֶמְרָתִי, וְלֹא בְּבִיאַת מְקַצְתְּכֶם. וְכִי אִסְקִינְהוּ עֶזְרָא — לֹא פוֹלְהוּ סְלוּק. מַתְנִי' מְשַׁל מְשַׁלּוּ חֲכָמִים בְּאִשָּׁה — "פָּגַה", "בּוֹחַל", וְ"צָמַל". "פָּגַה" — עוֹדָה תִּינוּקַת, "בּוֹחַל" — אֵלּוּ יָמֵי נְעוּרֶיהָ. "בְּזוּ וּבְזוּ אֲמַרוּ: אֲבִיָּה זְכֹאִי בַּמְצִיאָתָהּ, וּבַמַּעֲשָׂה יְדִיָּהּ, וּבַהֲפֹרֶת נְדָרֶיהָ. צָמַל — כִּין שְׁבַגְרָה, שׁוּב אִין לְאֲבִיָּה רְשׁוּת בָּהּ. 'אִיזְהוּ סִימָנִין? רַבִּי יוֹסִי הֶגְלִילִי אוּמַר: מַשְׁיַעֲלָה הֶקְמַט תַּחַת הַדָּד. רַבִּי עֲקִיבָא אוּמַר: מַשְׁיִטוּ הַדָּדִים. כֶּן עֲזָאי אוּמַר: מַשְׁתַּשְׁחִיר הַפִּיטוּמַת. רַבִּי יוֹסִי אוּמַר: כְּדִי שִׁיחָא נוֹתֵן יָדוֹ עַל הָעוֹקֵץ, וְהוּא שׁוֹקֵעַ וְשׁוֹחָא לְחִזּוֹר. "גָּמַ' פָּגַה — עוֹדָה תִּינוּקַת, כְּדַכְתִּיב: "וְהִתְאַנְּה חֲנֻטָה פִּגְיָה", בּוֹחַל — אֵלּוּ יָמֵי הַנְּעוּרִים, כְּדִתְנִין: הַתְּאֵנִים מַשְׁיַבְּחָלוּ, וְאָמַר רַבָּה בַר בַּר חֲנָה אָמַר רַב: מַשְׁיַלְבִּין רֹאשֵׁיהֶן. וְאִיבַעֲיַת אֵימָא מַהְבֵּא, "וְתִקְצַר נַפְשִׁי בָּהֶם וְגַם נַפְשָׁם בַּחֲלָה כִּי". צָמַל, כְּמֵאן דְּאָמַר "יִצְתָה מִלְּאָה". "וְאִיזְהוּ סִימָנִים? רַבִּי יוֹסִי הֶגְלִילִי אוּמַר: מַשְׁיַעֲלָה הֶקְמַט. אָמַר שְׁמוּאֵל: לֹא מַשְׁיַעֲלָה הֶקְמַט מִמַּשְׁ, אֲלֹא כְּדִי שְׁתַּחֲזִיר יְדִיָּה לְאַחֲוֶרְיָהּ, וְנִרְאִית כְּמִי שְׁיַעֲלָה הֶקְמַט תַּחַת הַדָּד. "שְׁמוּאֵל בְּדַק בְּאַמְתִּיחָה, וְיַהֲב לָהּ אַרְבַּעַה זׁזִי דְמִי בּוֹשְׁתָהּ. שְׁמוּאֵל לְטַעֲמִיחָה, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל: "לְעוֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ" — לְעַבּוּדָה גִּתְתִּים, וְלֹא לְבוֹשָׁה. שְׁמוּאֵל מַיִיחַד לָהּ, רַב נַחֲמָן מַחְלִיף לָהּ, רַב שִׁשְׁת מָסַר לָהּ (לַעֲרַבִי) [לְעָרְבִיין] וְאָמַר לָהּ: אַזְדַּהֲרוּ מִיִּשְׂרָאֵל. ^טרַבִּי יוֹסִי אוּמַר כּוֹי. מֵאִי "עוֹקֵץ"? אָמַר שְׁמוּאֵל: עוֹקֵצוּ שֶׁל דָּד. ^{טו}תְּנוּ רַבְּנָן: אֵלּוּ הֵן סִימָנֵי בְּגָרוֹת? רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק אוּמַר: מַשְׁיַתְקַשְׁקֵשׁוּ הַדָּדִין. רַבִּי יוֹחָנָן כֶּן בְּרוּקָה אוּמַר: מַשְׁיַכְסִיף רֹאשׁ הַחוּטָם. מַשְׁיַכְסִיף? אַזְקוּנָהּ לָהּ! אֲלֹא אָמַר רַב אֲשִׁי: מַשְׁיַפְצִיל רֹאשׁ הַחוּטָם. רַבִּי יוֹסִי אוּמַר: מַשְׁתַּקִּיר הָעֲטָרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוּמַר: מַשְׁנַתְמַעַד הַכַּף.

עוֹבְדִין (פְּסָחִים דף מד.) גַּבִּי מַקְפָּה שֶׁל חֲלִין וְשׁוּם וְשָׁמֶן שֶׁל תַרְוִומָה קֹאמַר דְּאִסּוּ נָגַע בְּטוֹבֹל יוֹם בְּמַקְצָתוֹ דְּפִסַּל כְּלוּ בַּמַּעֲנֵע וְי"ל דֵּהֶסֶם מַיְירִי בַּשְּׁעֵשְׂאֵו גּוֹשׁ בַּקַּעֲשָׁה: אֲחֵי דְמוּנֵע דְרַבְּנָן וּמִפְקָע חֲלָה דְרַבְּנָן. מַפְאֵן מַבִּיא רִיב"א רַחֲמֵי תַרְוִומָה בְּטָלָה בְּרוּב דְאֹרְיִתָא וְהֵא דְגִרְשִׁין בְּסַפְרָא מֵאֶת מַקְדָּשׁוּ מִמְּנוּ דְעוּלָה בַּח"א אִסְמַתְפֵּא בְשִׁלְמָא הוּא וְכֹן הֵא דְקֹאמַר הֶסֶם דְּעָרְלָה וְכִלְאִי הֶסֶם דְּכַפֵּל אִסּוּרִי לְאִסְרֵי בְּהִנָּחָה כַּכֵּל בְּעִלְיֵנו שְׁצַרִּיף אֶחָד וּמֵאֲתִים וּמֵיחֵו רַחֲמֵי דֵּהֲבֵל יֵשׁ לְדַחוּת גְּלַעוּלָם מְדְאֹרְיִיתָא כִּפֵּל נֶאֱסַר לְזָרִים מַטַּעַם תַּשְׁרֵבֶת הַתַרְוִומָה שְׁאֵינָה נִפְרֵי אֲכָל מַה שְּׁגַם הַחֲלִין נִחְשָׁבוּ כַתְּרִימָה לְפַטֵּר מִן הַחֲלָה כִּאֲלוּ הַכֵּל תַרְוִומָה זֶה אֵינוּ אֲלֹא מְדַבְּנָן וּמֵיחֵו יֵשׁ לְהִבִּיא רַחֲמֵי גַבִּי נְפִלוּ אֲנָחִים וְנִתְפַצְעוּ בְּהַחֲקוּין (גָּטִין דף נד:) יֵשׁ סָפָרִים דְּגָרְסוּ וְהֵא הֲבֵא דְמַדְאֹרְיִית' בְּרַבּוּ בְּטָלָה וּבִשְׁלָהִי הָעַרַל (יְבֻמוֹת דף כב.) גַּבִּי שְׁפִי קָפוּת אַחַת שֶׁל חֲלִין וְאַחַת שֶׁל תַרְוִומָה וְלִפְנֵיהֶן שְׁפִי אַחַת כּוֹי דִּקֹא"ר יוֹחָנָן וְהוּא שָׁרְבּוּ חֲלִין עַל הַתַרְוִומָה פִי' דְשָׁרִי מְדְאֹרְיִיתָא וְלִהְיִי אָמַר שְׂאֵנִי אוּמַר וּבְרִישׁ הַהוּא בַּקָּקָא (דף עג:) גַּמִּי קֹאמַר תַרְוִומָה חֲמוּמָה מַמַּעֲשֵׂר שְׁכֹן מַחֲפ"ו וְלֹא חֲשִׁיב ח"א: ל"ג אֵילוּ נֶאֱמַר כִּי תְבוֹאוּ יֵיטִיב אוּמַר מַשְׁנַכְנְסוּ ב' אוּ ג' מְרָגְלִים דֵּהָא רִישָׁא דְבְּרִיתָא הִכִּי אִיתָא בְּסַפְרִי (פָּרָשַׁת שְׁלַח) (וּכַס־פ"ק דְּקִדּוּשִׁין מִימֵי לָהּ) מִשְׁנֵה פִיחָה זוּ שֶׁל חֲלָה דְבַשְׁלִמָא כְּתוּב כִּי תְבוֹאוּ כִּי יִבְיֹאֲךָ וְכֹאֵן דְּכַתִּיב בְּבוֹאֲכֶם לומר מַעַד כֶּשֶׁנְכְּנְסוּ קִדָּם כְּפֹשֶׁם וְחִלּוּק אֲלֵמָא מַשְׁמַע דְּכִי תְבוֹאוּ מַשְׁמַע פִּיחָה חֲסוּבָה דְּהֵינּוּ לְאַחַר כְּפֹשֶׁם וְחִלּוּק וְהִכִּי מַצִּי לְמִימַר אִפִּי' ב' אוּ ג' מְרָגְלִים אֲלֵא הִכִּי גָרְסִין אִי בְּבוֹאֲכֶם יָכוֹל אִפִּי' ב' אוּ ג' מְרָגְלִים וְקֹאִי אֲדַלְעִיל מִנָּה: לֹא כּוּלָּהּ כְּלוּק. וְאִם תֵּאמַר וְהֵלֵא כֹל יוֹשְׁבֵיָה עֲלֶיהָ חֲרִינוּ לַעֲנֹן יוֹבֵל לְפִי שְׁמַחַצַת כֹּל הַשְּׂבָטִים עָלוּ לְכַר"ת דְּאָמַר דְּיוּבֵל נִהַג בְּבִית שְׁנֵי מַהֲאִי טַעֲמָא וי"ל דְּבְבוֹאֲכֶם מַשְׁמַע טָפִי בְּבִיאַת כְּלָכֶם וְאִם תֵּאמַר הִכִּי ס"ד מַעֲקָרָא תַרְוִומָה בְזִמָּן הָיָה דְאֹרְיִתָא לְרַבִּי יוֹסִי וְהֵו סִיעֲתָא לר"ל דְלַעֲלֵל הֵא ר"ל גּוּפָה סָבַר דְלַר' יוֹסִי תַרְוִומָה בְזִמָּן הָיָה דְרַבְּנָן בַּפָּקֵק הָעַרַל (יְבֻמוֹת ד' פא.) וי"ל דְּהֵוּ מַצִּי לְמִימַר וְלִיטַשְׁמִי: אֲחִיחֵו סִימְנֵיהּ. פ"ה סִימְנֵי בְּגָרוֹת וְרַבִּי יוֹסִי דְאָמַר בְּגִמְרָא מַשְׁתַּקִּיף הָעֲטוּרָה הֵינּוּ גַמִּי דְקֹאמַר הֵבֵל מַשְׁיַתִּין וְלוֹ עַל הָעֵקֶז וְקַשָּׁה דֹאִי חַד שְׁעוּרָא הוּא לְמַה שְׁנֵה רַבִּי יוֹסִי לָשׁוֹנוּ וְהוּ דְכֵּל תַנְחִי דְגִמְרָא שׁוּם אֶחָד מִהֶם אֵינוּ מַקְפִּיר מַשְׁעוּרָא דְמַתְנִיתִין וְעוֹד דָּאִם כֶּן בַּבַּחַל לֹא נִתָּן שׁוּם סִימָן וּבְגִמְרָא קֹאמַר בַּחַל מְלַמַּעְלָה בְּזִימֵע שֶׁהִבִּיחָה ב' שְׁעָרוֹת הֵא לֹא שְׁמַעִין סִימְנֵי בַּחַל לְכֶךָ פַר"ת דְאֲחִיחֵו סִימְנֵיהּ דְקֹאמַר הֵבֵל אֲבַחַל קֹאִי

וְלִפְרֹשֶׁ זֶה אֲחֵי שְׁפִיר הֵא דְקֹאמַר בְּגִמְרָא הֵלָכָה כְּדַבְרֵי כְּלָן לְהַקְמִיר לַעֲנֹן מֵאוּן: בַּדָּק בְּאַתְמָהּ וְהִיב ד' זְמוּי דְמִי בִשְׁתָּהּ. לְהַנְצֵל מַעֲנֵשׁ הִיָּה נוֹתֵן לָהּ דֵּהָא ר' יְהוֹזֵה אָמַר בַּהּחוּבֵל (פ"ב דף פז.) אִין לְעַבְדִּים בִּשְׁת וְאֲפִילוּ לִמ"ד יֵשׁ לְעַבְדִּים בִּשְׁת אִין לְרַבּוֹ: מִסַר לָהּ לְעָרְבִי. מַשְׁמַע מַפְאֵן דְשֶׁפְּחָה כְּנַעֲנִית מַתְקַת בַּעֲבוּד פּוֹכְבִּים וּה"ה דְעָבַד כְּנַעֲנִי שְׁתָּר בַּעֲבוּדָת פּוֹכְבִּים וְלֹא גָזְרוּ עָלָיו מִשּׁוּם נִשָּׂא יו"א ע"ג דְאִסּוּר נִדָּה וְאַשְׁת אִישׁ דְאֹרְיִיתָא שִׁין שְׁפִיר בַּעֲבָד וּח"ב בַּשְׁלָהִי מַסְכֶּת ע"ו (דף עו:) דֹא"ל שְׁבוּר מְלָכָא לְכַטִּי אֲדַכַּר לָךְ מַה דַּעֲבַדְתָּ בְּאִרְתָּא שְׁהַכֵּל עוֹבְדָת פּוֹכְבִּים זׁנָּה שְׁמָסַר לוּ אֲשַׁפְּיוּ (וְרַב) יְהוֹזֵה לֹא כִּפֵּל עוֹבְדָת פּוֹכְבִּים זׁנָּה לֹא עָשָׂה כְּטִי אִסּוּרָא דְמַתָּר הָיָה בָּהּ דֵּהָא עָבַד הָיָה כְּהֶקְרָאמַר בַּפָּקֵר גְּשָׁרָה יוֹסָסִין (קִדּוּשִׁין דף עז:) דְבָטִי בַר טַבִּי בְּרַחֲמֵי רַחֲמָה לֹא קִפֵּל גָּטָא דְחִירוּתָא: רֹאשׁ הַחוּטָם. פ"ה סָפָק דֹּלָא אִתְפָּרֵשׁ וּבַפָּקֵר לִלְבֵּל הַגְּזוּל (סָפָה דף לה:) גַּבִּי אֲתֵרְגוּן מַקְפִּיר פְּטוּמָא וְעֵקֶז וְחָקֹם וּמִתְעַךְ כֶּךָ מַשְׁמַע דְשִׁלְשָׁתָן בְּאֲתֵרְגוּן לָצַד רֹאשׁוֹ וְאִין אֶחָד מִהֶם לָצַד וְנָבּוּ דוּמִיחָא דַדָּד דְגַבִּי דַד לִיכָא לְפָרוּשִׁי הִכִּי כְּמוֹ שְׁפָרֵשׁ בְּאֲתֵרְגוּן:

מז.

 עין משפט נר מצוה
--

א מיי' פח' מהל' טומאת אוכלים הל' טו:

ב מיי' פו' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' ד:

ג סמג עשין קמא, טוש"ע יו"ד סי' שכב סעי' ב:

ד מיי' פח' מהל' ביכורים ושאר מתנות כהונה שבגבולין הל' ה:

ה מיי' פכ' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ו סמג עשין מח, סמג עשין עד, סמג לאוין רמב, טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' א:

ז מיי' פו"ז מהל' גזילה ואבידה הל' ו:

ח מיי' פג' מהל' אישות הל' יא:

ט מיי' פו"א מהל' נדרים הל' ו:

י מיי' פב' מהל' אישות הל' ז:

יא מיי' פב' מהל' מעשרות הל' ה:

י

מז:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א מויו' פב' מהל' אישות הל' ז':

ב מויו' פב' מהל' אישות הל' ח:

ג מויו' פד' מהל' מעשרות הל' ח:

ד מויו' פד' מהל' מעשרות הל' י':

ה סמג עשין צא, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:

ו מויו' פב' מהל' אישות הל' ה:

ז סמג עשין צא, טוש"ע אה"ע סי' קעב סעי' ו:

ח מויו' פב' מהל' אישות הל' יא:

ט סמג עשין צא, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יג:

י מויו' פב' מהל' אישות הל' יא:

יא טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:

יב מויו' פב' מהל' אישות הל' ד:

יג מויו' פב' מהל' אישות הל' יא:

יד מויו' פב' מהל' אישות הל' כא:

הלכה דבדברי כלל להחמיר. מספק פוסק דפסקר בנות כותים (לעי' גדה דף לו.):

אין'הו חצר (עורית) כו'. קשה לר"ת דדפסקר השוכר את הפועלים (פ"מ דף פח.) א"ר ינאי אין הטבכל חוב דמעשער עד שיקראה פני הבית ומכרן דמזכרנן חצר קובעת למעשער ומדאורייתא פשינן לאית פני הבית: בת עשרים כו' וביאו רלא"ה. פרוש קרוכי האשה ואי גרסינן תביא הינו היא בעצמה ואי גרסינן יביא קאי אפעל שבייא רלא"ה שזו היא אילוניית והוו קדושי טעות אס רוצה לשא אחותה: דברי כ"ה. תמה דקפ' הערל (יבמות דף פ.) אהמך אכל חלב מכן י"ב שנה עד י"ח שנה ונולדו בו סימני סרים אמאי שבך דברי כ"ה האמר כ' שנה ונקט דברי כ"ס ואפי' לר' אליעזר הזכר דבדרי כ"ה והתם אינזי פזכר וי"ל דהתם נקט דברי שהוכה דסמוך עד י"ח: עד רוב שנותיו. ומכאן ויוליך גדול הוא והני נחאי סרים: זמנין דאתי מחמת כו'. יש ספרים דגרסי זמנין דמתן [ע' תוס' ב"ב קנה: ד"ה הכי גרס ר"ת]: כלל מעת לעת. דפסקר פני דזבחים (דף כה:) אמר דשעות פוסלות בנקדשים וכן דבמי ערי חומה דדמשמע (פ"ב דזבחים) ולא דמי לאחרני דהאמרינן דלא פשינן דאן מעת לעת לשעות דדפרשית לעיל (גדה דף מה:) גפי לי יום אכא ביניה: [ועי' תוספות ערכין לא. ד"ה מייס]:

יוצא דופן פרק חמישי נדה

במר לחומרא וכמר לחומרא דדפרשי'

הכף. "וכן היה רבי שמעון (בן יוחי) אומר: שלשה סימנין נתנו חכמים באשה מלמטה, וכנגדן מלמעלה. פגה מלמעלה — בידוע שלא הביאה שתי שערות, בוחל מלמעלה — בידוע שהביאה שתי שערות, צמל מלמעלה — בידוע שנתמעה הכף. מאי כף? אמר רב הונא: מקום תפוח יש למעלה מאותו מקום, כיון שמגדלת מתמעה וחולה. שאלו את רבי: הלכה בדברי מי? (שלח להו) [אמר להו]: בדברי פולן להחמיר. רב פפא ורב חיננא בריה דרב איקא, חד מתני אהא, וחד מתני אחצר צורית, דתנן: איזוהי חצר צורית שחייבת במעשר? רבי שמעון אומר: חצר הצורית נשפלים נשפרים בתוכה. ^(ט) מאי "חצר הצורית"? אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: שכן בצור מושיבין שומר על פתח החצר. רבי עקיבא אומר: כל שאחד פותח ואחד נועל — פטורה. רבי נחמיה אומר: כל שאין אדם בוש לאכול בתוכה — חייבת. רבי יוסי אומר: כל שנכנסים לה ואין אומרים לו "מה אתה מבקש" — פטורה. רבי יהודה אומר: שתי חצרות זו לפנים מזו — הפנימית חייבת, והחיצונה פטורה. "שאלו את רבי: הלכה בדברי מי? אמר (להו) [להו]: הלכה בדברי פולן להחמיר. ^(יב) מתני' בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות — תביא ראיה שהיא בת עשרים שנה, והיא איילונית — לא חולצת ולא מתירפמת. ^(י) בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות — יביאו ראיה שהוא בן עשרים שנה, והוא סרים, לא חולץ ולא מייבם. אלו דברי בית הלל. בית שמאי אומרים: זה וזה בן שמונה עשרה. רבי אליעזר אומר: הזכר — בדברי בית הלל, והנקבה — בדברי בית שמאי, שהאשה ממחרת לבא לפני האיש. ^(יג) גמ' ורמינהי: אחד לי בן תשע שנים ויום אחד, ואחד לי בן עשרים שלא הביא שתי שערות! "אמר רב שמואל בר רב יצחק, אמר רב: והוא שנולדו בו סימני סרים. אמר רבא: דיקא נמי, דקתני "והוא סרים", שמע מינה. "וכי לא נולדו לו סימני סרים, עד כמה? תני רבי חייא: עד רוב שנותיו. כי אתו לקמיה דרבי חייא, אי כחיש — אמר להו: "אבריוה". אי בריא — אמר להו: "אכחשוה", דהני סימנים זימנין דאתו מחמת כחישיותא, זימנין דאתו מחמת בריאותא. אמר רב: הלכתא בכולי פרקא — מעת לעת. ועולא אמר: דתנו תנו, ודלא תנו לא תנו. בשלמא לעולא, היינו דקתני הכא "יום אחד", והכא לא קתני. אלא לרב ליתני! ^(יד) "ועוד תני: רבי יוסי בן ביפא אומר משום רבי אליעזר, שנת עשרים שיצאו ממנה שלשים יום — הרי היא כשנת עשרים לכל דבריה, וכן הורה רבי בלוד: שנת שמנה עשרה שיצאו ממנה שלשים יום — הרי היא כשנת שמנה עשרה לכל דבריה. בשלמא דרבי ודרבי יוסי בן ביפא לא קשיא, הא כבית שמאי, הא כבית הלל, אלא לרב קשיא! ^(טו) תנאי היא, דתנא: שנה האמורה בקדשים, שנה האמורה בבתי ערי חומה, שתי שנים שבשדה אחוזה. שש שנים שבבעבד עברי, וכן שבבן ושבבת — כולן מעת לעת. ^(טז) שנה האמורה בקדשים מנא לן? אמר רב אחא בר יעקב, אמר קרא: "כפֿש בן שנתו", שנתו שלו, ולא שנה של מנזן עולם. שנה האמורה בבתי ערי חומה מנלן? אמר קרא: "עד תם שנת ממפרו" — ממפרו שלו, ולא שנה של מנזן עולם. שתי שנים שבשדה אחוזה מנלן? אמר קרא: "במספר

שני

הכף תפוח גבוה דמפרש לקמן: מלמעלה דעין: להחמיר אין'ה מללו שתביא שוב אין אביה

מפר גזריה דמחזקין לה בבגורת נתקדשו ואע"ג דלא הכסוף הכסוף אע"ג דלא התקדשו וכן כלס. אית דאמרי להחמיר אינה ממאנת משעה שנקראה בה אחד מן הסימנין הללו ואינה חולצת עד שיהי כלס ואלו מלתא היא דאפילו לא הביאה אחד מן גדולה היא ואינה ממאנת וחולצת שהרי כל הסימנים הללו בבגרות נאמרו ומימי נערות היא גדולה למאן ולחלוצה שהרי הביאה שתי שערות. ל"א הלכה דבדרי בלל להחמיר הביאה אחד מן הסימנים הללו ונאכלו הקודם שדכלן ולא הביאה את בלל בגורת ואינה בגורת ואס קבל אביה בה קדושין ונקדשה היא את עצמה לאחר גריבה גמ משניהם דכיון שהביאה אחד מן הסימנין הללו וצתה לה דמקצת מרשות אביה דאיבא למימר בגורת הויא ואין כח דקדושי אביה להפקיע קדושין שלה וגם בה אין כח להפקיע קדושי אביה עד שתביא את כלס: שחבת דמעשער שקובעת תבואה למעשער דה"ל חצר קובעת דמסקת פציה (דף נד:): שאחד פותח ואחד נועל שאין השומר חבוש לפתח ולנעל אלא זה פותח וזה נועל לאו בת שומר היא ופטורה דלא שמה חצר: כל שנכנסין לה כו' פטורה ואע"ג דאין אדם בוש לאכל בתוכה: דבדרי בלל להחמיר דאס יש בה אחד מכל אלו חובת אס יש סס שומר חובת כר' ישמעאל אע"ג דאחד פותח ואחד נועל ואי ליבא פותח ונועל חובת כר"ע ואע"ג דליבא שומר ואי אין אדם בוש לאכל בתוכה חובת ואע"ג דליבא שומר ואיבא פותח ונועל ואס אמר לו מה אתה מבקש חובת ואפי' לית בה חד מכל הני. ל"א הלכה דבדרי בלל להחמיר כיון דאין אדם בוש לאכל בתוכה קובעת למעשער שאין אוכלין מפרות הנכנסים לה עד שיתקשרו ולהפריש מהן על טבול אחר חסור עד שיהיה לה שומר חבוש: מתני לא חולצת ולא מקדמת. ונשאת לכל שתציה דרחמנא פטרה דחוב (דברים כ"ה:ו') והיה הבכור אשר תלד פרטו לאילוניית שאינה יולדת: סרים לאו בר חליצה הוא דחוב (דברים כ"ה:ז') להקים לאחיו סס בישראל ואי לאו בר הכי הוא: ה"ג וביאו ראיה שהוא בן עשרים קרוכי האשה וביאו ראיה: גמ' ורמינהי אחד לי בן תשע שנים וכו' שניהם דין אחד להם וביאתו דמאמר בגדול דהאמרינן לעיל אלמא קאן הוא ובניא אמהני: אמר רב שמואל מתני' כגון שנוולו בו סימני סרים המפרשים דהערל כל שאין פשרו מוציא הבל פשהוא רוחן ושערו לקוי ופשרו מחליק: כי אתו לקמיה דר' תיא בן עשרים שנה שלא הביא פבלה פרקא מעת לעת חשבינן לה שנה ולא דמר מנזן עולם שיהא יום אחד של שנת עשרים חשוב שנה דאף על גב דלא תנן דמתניתין בן עשרים שנה ויום אחד אחד במאן דתנן יום אחד דמי וצריך להשלים את פליה: דתנן תנן היבא דתנן יום אחד כגון בת שלשה שנים ויום אחד וכולהי דמתני' בר מפיבא דקתני בת עשרים שלא הביאה שתי שערות דהתם לא בעינן

במספר שנים אחר היובל תקנה מאת צמיתך במספר שני-תבואות יוקר"לד [ויקרא כה, טו] ואיש כירומכר בית-מושב עיר חומה וקויתה נאקלתו עד-תם שנת מוכרו ימים תהיה נאלתו [ויקרא כה, כט] כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ויבשבעת יצא לחפשי חנם [שמות כא, ב] ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא פֿגש בן-שעתו לעלה וכן יונה אורתר לחשאת אל-פתח אהל-מועד אל-הכהן [ויקרא יב, יז]

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	-----------------------

א משנה מעשרות	
ב יבמות פ; יבמות צז; בבא בתרא קנה:	
ג יבמות צז.	
ד יבמות צו:	
ה תוספתא פרה; ערכין יח:	
ו בכורות כז:	

	תורה אור השלם
---------------------------------------	--------------------------

ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא פגש בן-שעתו לעלה וכן יונה אורתר לחשאת אל-פתח אהל-מועד אל-הכהן [ויקרא יב, יז]

במספר שנים אחר היובל תקנה מאת צמיתך במספר שני-תבואות יוקר"לד [ויקרא כה, טו]

ואיש כירומכר בית-מושב עיר חומה וקויתה נאקלתו עד-תם שנת מוכרו ימים תהיה נאלתו [ויקרא כה, כט]

כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ויבשבעת יצא לחפשי חנם [שמות כא, ב]

יוצא דופן פרק חמישי נדה

מסורת הש"ס
א ערכין ל.
ב ביצה מז.
תורה אור השלם
[ויקרא כה, טו]
[שמות כא, ב]
[מפרושי רד"ע הופמן על שמות
כא:ב, ה]
[ויקרא כז]
[יחזקאל טז, ז]
[יחזקאל כג, כא]

שני תבואות מעוט שני שנים ומתב תבואה
תבואה שלישית ושלש תבואות לא משפחת
לה בשמי שנים אלא משת לשנת בגון
מכרה לו חללו מלאה פרות ומצא אוכלן
ואוכל תבואה עד שסחור וינקר קדם חללו
הבא הכי שמו תבואות בשנה אחת ועוד
יאכל תבואה השנית שהיא שנה השלישית
לפי מנין העולם: בשביעית נמי יעבד
בגון ומקר בניסן ובשמיניע תשרי של
שביעית עבדו של למנין עולם והוא יעבד
עד ניסן: לשבריו דהיבא דתתיב (ויקרא)
כ"ו: "מון ששים שנה ומעלה פשיטא
ין השנת ששים בלמטה דהא ומעלה
תתיב אבל בן חמש שנים קלא תתיב אלא
(סס) מון חמש שנים ועד בן עשרים
שנה ולא תתיב מון חמש שנים ומעלה אי
לא חשמושינן הבא משת לשנת הדי
חמינא שנת חמש בלמעלה להדי
חשמושינן הבא דבשינן ה' שנים מלאים
בכלל עקר הראשון שהוא מועט: לפרקיו
דיוצא דפן להיבא קלא תנן ויום אחד
בגון בן עשרים ובת עשרים: מ"ט לא
אמר ליוצא דפן האילן וס"ל נמי בהדין
משת לשנת: דומיא דהדין בלומר חף על
גב דבהדין דיוצא דפן הו' נמי משת לשנת
מיחא האי שצבן ושצבת דמתנינן לא
אורי בהן כלל דהא דומיא דקדשים ושרי
חומה ושבד עברי קתני דתתיב הדין
עדיין נמי דתתיב אבל שנת עשרים לענין
שערות לא תתיב באוריתא אלא הדיקתא
היא: שצבר ושצבה מבעי לה לשנא
דקרא דתתיב (סס) ולקבה שערות
שקלים אלא בן ובת לשנא דמתנינן היא
בן עשרים ובת עשרים: ארבה ואסא
לארעא דישאל לארבה דרבי אלעזר בן
פרתי: ואומר שמעתי דרבי יצחק בר
נחמני: משה דמר בר אבא: מתי
בא סימן התחלתו שמי שערות סימן
נערות: העליון בחל: או חולצת גולה
היא שהשערות סימן מדיקא ועליון
סמיכין ולקמן מפרש טעמא: אע"פ
שאי אפשר פריבין בגמרא והלא בא:
אבל אי אפשר כו' דהא ודאי מדיקתא
עליון תחתון נמי אתא אלא ששכרו: גמ'
בא לר"מ דבין דאמר ר"מ לא חולצת
דקטנה היא מפלג דס"ל אפשר לעליון
גבא דקם לתחתון: ולתני בא העליון עד
שלא יבא התחתון ולא לתני אע"פ שאי
אפשר: רב גסיס תחתון אתי ברישא
ומעוט עליון והאי דקאמר ר"מ קטנה
היא משום דקניש למעוטא שהעליון בא
בקטנותה ורצון חלוו דתר רבא הדין
מפי אתא עליון לא בשני דדיקא
דמסתמא תחתון אתא: ובין דטעמייה
דרבנן משום רבא הוא ה"מ בסתמא
היבא קלא דקדק: אבל היבא דקדקו ולא
אשכחו תחתון: אימא מודו דקטנה היא
וממעוטא היא חמ"ל כו': שדים כבנו
והדר ושער צמח חלמא עליון זמנין
דקדק: בששיות ממריים דידן שהיו
מצרים משתקים בון וממשיבין דקדק:
למשן שדי נעורין שדי להתאנף ולזנות
בון בשתיה רחיה לאשה ומבואי לימי
נערות: שדי לשון השלכה בלומר שדין היו
שערות נעורין עומדים להשתפח ולצאת.
אלמא שדים קדמו: ומאי שדי דמשמע
שדין היו לצאת: בזה שדי תתיב והאי
שדי לשון שדים:

מִמֶּנּוּ מֵעַל כָּל תְּבוּאוֹת שֶׁל שְׁנֵי שָׁנִים נִהְיָא וּבִשְׁבִיעִית נִמְי וְגַבְלָה. וְאִ"ת הָא תַּנְיָנָה

^(N) שְׁנֵי תְבוּאוֹת יִמְכֹּר לָהּ — פְּעָמִים שְׁאַתָּה מוֹכֵר שְׁלֹשָׁה תְבוּאוֹת בְּשְׁנֵי שָׁנִים. שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁבְּעֶבֶד עֲבָרִי מְנָלָן? אָמַר קָרָא: "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבִיעִית", וּבִשְׁבִיעִית נִמְי יַעֲבֹד. שֶׁבֶבֶן וְשֶׁבֶבֶת, לְמֵאֵי הִלְכָתָא? אָמַר רַב גִּידֵל אָמַר רַב: לַעֲנֹן עֲרֻכִּין, וְרַב יוֹסֵף אָמַר: לְפָרְקִין דִּ"יּוֹצֵא דוֹפּוֹן". אָמַר לִיָּה אֲבִי: מִי פְּלִיגָתָּ? אָמַר לִיָּה: לֹא, הוּא אָמַר חֲדָא, וְאַנָּא אֲמִינָא חֲדָא, וְלֹא פְּלִיגִינוּ. וְחֲכִי נִמְי מִסְתַּבְּרָא, דָּאִי סִלְקָא דַּעְתָּה פְּלִיגִי, מֵאֵן דְּאָמַר לַעֲרֻכִּין לֹא אָמַר לִיּוֹצֵא דוֹפּוֹ, וְהָאֵמַר רַב: הִלְכָתָא בְּכוּלָּהּ פָּרְקִין מֵעַתָּה לַעֲתָ! אֵלָּא, לְמֵאֵן דְּאָמַר לַעֲרֻכִּין, מֵאִי טַעְמָא לֹא אָמַר לִיּוֹצֵא דוֹפּוֹ? דוּמְיָא דְהִנָּה: מַה הִנָּה דְכִתְיָבֹן, אִף הִנֵּי נִמְי דְכִתְיָבֹן. וְאִידָּהּ, הֵאִי "שֶׁבֶבֶן וְשֶׁבֶבֶת" — "שֶׁבֶזְכֹּר וְשֶׁבֶנְקֻכָּה" מִבְּעֵי לִיָּה! ⁽²⁾ אָמַר רַב יִצְחָק בַּר נַחֲמָנִי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי בֶן כִּיפּוֹר, שֶׁאָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר רַבִּי זִירָא: אֲזַכָּה וְאִיסְק וְאֶגְמַר לְשִׁמְעָתָא מִפּוּמִיָּה דְמֶרְה. כִּי סִלִּיק, אֲשַׁכְחִיָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיָּה: אֲמַרְתָּ הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי בֶן כִּיפּוֹר? אָמַר לִיָּה: מִסְתַּבְּרָא אֲמַרִי, מִדְּכוּלִּיָּה פִּירְקִין תִּנְי יוֹם אֶחָד", וְהָכָא לֹא קִתְּנִי — שְׁמַע מִינָּה מִסְתַּבְּרָא בּוֹתִיָּה.

הַדְרֵן עָלָהּ יוֹצֵא דוֹפָן.

מִתְנִי' **בֵּא** סִימָן הַתַּחְתּוֹן עַד שְׁלֹא בָּא הָעֲלִיּוֹן — או חולצת או מתיבמת. בֵּא הָעֲלִיּוֹן עַד שְׁלֹא בָּא הַתַּחְתּוֹן, אֵף עַל פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר, רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת. "וְחֻכָּמִים אֹמְרִים: או חולצת או מתיבמת, מִפְּנֵי שְׂאֵמְרוּ: אֶפְשָׁר לַתַּחְתּוֹן לִבֹּא עַד שְׁלֹא בָּא הָעֲלִיּוֹן, אֲבָל אֵי אֶפְשָׁר לָעֲלִיּוֹן לִבֹּא עַד שְׁלֹא בָּא הַתַּחְתּוֹן. גַּמ' אֵף עַל פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר. וְחֹלֵא בָּא! "בֵּא" לְרַבִּי מֵאִיר, "אֵף עַל פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר" לְרַבִּנּוּ. וְלִתְנִי: "בֵּא הָעֲלִיּוֹן — רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: לֹא חוֹלֶצֶת וְלֹא מִתִּיבֶמֶת, וְחֻכָּמִים אֹמְרִים: או חולצת או מתיבמת", וְאֵנָּה יִדְעָנָא מִשּׁוּם דְּאֵי אֶפְשָׁר הוּא! אֵי לֹא תֵּנָּה "אֵף עַל פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר", הֵנָּה אֲמִינָּה: רוֹב נָשִׁים תַּחְתּוֹן אֲתִי בְּרִישָׁא, וּמֵיעוּט עֲלִיּוֹן אֲתִי בְּרִישָׁא; וְרַבִּי מֵאִיר לְטַעְמִיָּה דְּחִיִּישׁ לְמֵיעוּטָא, וְרַבִּנּוּ לְטַעְמִיָּהוּ דְּלֹא חִיִּישׁ לְמֵיעוּטָא. וְהֵי מִיָּלִי בְּסִתְמָא, אֲבָל הֵיכָא דְּבִדְקוֹן וְלֹא אֲשַׁכַּח — אֵימַר מוֹדוּ לִיהַּ רַבִּנּוּ לְרַבִּי מֵאִיר דְּעֲלִיּוֹן קָדִים. קָא מִשְׁמַע לוֹ, דְּאֵי אֶפְשָׁר. וְדֹאֵי אֲתִי, וּמִנְתֵּר הוּא דִּנְתֵּר. בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי מֵאִיר, הֵינּוּ דְּכֹתִיב "שְׂדִים נִכּוֹנוּ וּשְׁעָרָה צִמְחָה", אֵלֹא לְרַבִּנּוּ, אֵיפְכָא מִבְּעֵי לִיהַּ! הֵכִי קֹאמַר: כִּיּוֹן שְׂדִים נִכּוֹנוּ" — בְּיָדוּעַ שְׂשְׁעָרָה צִמְחָה". בְּשִׁלְמָא לְרַבִּי מֵאִיר, הֵינּוּ דְּכֹתִיב "בַּעֲשׂוֹת מַמְצְרִים דְּדִידָהּ לְמַעַן שְׂדֵי נַעוּרָהּ", אֵלֹא לְרַבִּנּוּ, אֵיפְכָא מִבְּעֵי לִיהַּ! הֵכִי קֹאמַר: כִּיּוֹן שְׂבָאוּ דְּדִידָהּ — בְּיָדוּעַ שְׂבָאוּ נַעוּרָהּ, וְאֵיפְעִית אֵימָא: מֵאֵי "שְׂדִי"? כּוֹלָה בְּדִידִי כְּתִיב, וְהֵכִי קֹאמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל:

אֵיכָרְפוּ

מה.

**עין משפט
נר מצוה**

א סמג עשין נ, טוש"ע אה"ע סי'
קנה סעי' יב:
ב מ"י פב' מהל' אישות הל' א:
ג מ"י פב' מהל' אישות הל' ז:
ד מ"י פב' מהל' אישות הל' ח:

ת ששית אלף בפתחנה ח'מא נ' יום לפני
ראש השנה יהיו חשודים שנה ומשם ואילך
ה' שנים שלמים ויש לומר שיהיו חשודים
לששית יהיה שנה שלמה הוא הדיו
הדראשונה בשנים שלמה: רב גדל חמר רב
לערכיו. וא"ת שיהיו דבשכריו מוחיו לה
א"כ הדרא חשוד לזכתיין דלרב גדל לא
משבח רב תנא בותה וי"ל דהסכר רב
תנא הוא ופליגי: חמר ר"א הלכה כה' יוסי
בן כפר. וא"ת והא רבי אלעזר
גופה פסוק בפ"ק (לעיל גה ח.) דרבי
אלעזר בר' ויה לא וב"ת דהך דהכא לא
חשיב משום דר' יוסי בן כפר חאי בותה
הא חשיב גמי התם הדיא דר' גמי
אע"ג דרבי יהושע חאי בותה אלף
משום דרבי יהושע מרבי אלעזר קבלה
הכא גמי רבי יוסי משמה דרבי אלעזר
קחמר לה וי"ל משום דהכא חאי רבי
ביתא דקחמר וכן הורה רבי גלד ולא
מבחי רבי אלעזר פסוק א"נ חזקא
במשניות חמר בפ"ק דהלכותא בותה
בארבע: בא סימן. ר"מ אומר לא
חולצת ולא מתקבצת. וא"ת ולר' מאיר
למה דהר סימן העליון שיהיו חלצת
סמינין עליה ולעיל גמי חתנא אחיה
סימינין ומפרש ר"ת דאחיה חאי וי"ל
דאגטריין לענין ענשים וחושני ומלי
טובא דרב פנמיס תחתיו חמר דרישא
דקחמר במוכר וי"ל אי חזינו עליו
מסתמא דבר בא התחתיו וגדולה היא
וגריבה גט לקדושיין וגם אסור בחלומה:
וחכ"א אז חולצת או מתקבצת. חפלו
היא חטנה מתקבצת לרבין דר"מ ללא
חשי למעטא גמי הדיא דקחן וקטנה
לא חולצין בו' אכל לחליצה בשנים שמה
גדולה דחמר גמי דהם ופה חמר
שחין חולצין איש כתיב בפדשה ומקשינין
לשה לאיש ולתי להו דרבי יוסי דחמר
בפסוק מצות חליצה (יבמות דף קה):
לשה בין גדולה בין חטנה:

מח:

עין משפט גור מצורה

א מו"י פב' מהל' אישות הל' ח:

ב סמג עשין ג, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' טו:

ג מו"י פב' מהל' אישות הל' כ:

ד סמג עשין ג, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' טו:

ה מו"י פב' מהל' אישות הל' כ:

רפן שָׁמַעוּן בּוֹן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בְּנוֹת פְּרִיס כו'. פֿליג אַרערגען דאָמרי בעלזאָן אַכרעפּוּ בעהתחילתו לנגל וְלַעֲקוֹן: אישְתּוֹמו גְּלוּלוֹת כּל צֶרֶכּוֹן פֿשָׁעִים גַּמּוּרִים. לָשׁוֹן אַחֵר מְמַהֵר לְבָא הַתַּחֲתוֹן וּאִדַּר"מ נָמִי פֿליג דֵּהא ר' מַאֲזִיר לֹא מַפְלֵג פֿין פֿרעיס לַפְּרִיס: בַּשְּׁלֵמָא לִפְנֵי הַפָּֿרֶק כּו'. דאִי מִשְׁתַּבַּחִי וְלֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק שׁוּמָא נִינְהוּ. פֿרשׁ פֿהננטי' וְלֹא תַחֲלוֹן וְהָיִין עֲמוּ דַלִּיפֹא לַפֿרֹנְשִׁי שׁוּמָא נִינְהוּ וְתַמְאֵן דֵּהא קִתְנִי פֿסִיפֹא דְאִינֶה גַלְמַנַת לומֵר קִטְנֶהּ יֵיא וְתַמְאֵן וּא"ת אִמְאִי בּוֹדְקוֹן אוֹתָהּ לֹא תִבְדֹּק וְתַחֲלוֹן לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק דֵּהא הַשְׂתַּא כּסֵּר הַמַּקְשׁוֹן חֲזוּקָה דִּהִיבִיָּהּ סִימְיִן דִּקְאָמֵר רָבֵא דִּהִיא לְחַלִּיצָה וְלִמְאִי דִמְשָׁנִי נָמִי דִּבְחַלִּיצָה בְּעִי בְּדִיקָה גְּבֻלוֹן אַחֵר הַפָּֿרֶק וְעוּ לֹא דַלִּיפֹא לְמַחֲשׁ שׁמֹא מִלִּפְנֵי הַפָּֿרֶק בָּאוּ וְהוּוּ שׁוּמָא דֵּהא זְנוּקָא פֿי רָאוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַפָּֿרֶק קִאָמֵר הֵבֵא דְשׁוּמָא נִינְהוּ אַבֵּל אִם לֹא רָאוּ אוֹתָם מִהָדָם מִשְׁמַע דְּאִין לָנוּ לְחוּשׁ וּבִשְׁלִי מַצַּת חַלִּיצָה (יבמות דף קה:ׁ) נָמִי דִאָמֵר לִיֹּה רַבִּי לֹאֲבָדִין זִיל בְּדַקָּה מִסְתַּמָּא לֹא בְּדַקוּהּ לִפְנֵי הַפָּֿרֶק וְכוּן מִשְׁמַע בַּפָּֿרֶק מִי שְׁמַת (כ"ב דף קנה.) גַּבִּי בְּעִי בְּרַק דִּקְאָמֵר מַהוּ לְבָדְקוּ אֶלְמָא אִי מִשְׁתַּבַּחִי בְּהוּ סִימְיָס לֹא אִמְרִינוּ דִּלְפְּנֵי הַפָּֿרֶק בָּאוּ וּי"ל דֵּהא דִקְאָמֵר בְּבוֹדְקוֹן אוֹתוֹן הָיוּ לְכַתְּמָתָא ח"נ בּוֹדְקוֹן לֹאֹ זְנוּקָא אֶלֶא פֿלומֵר דֹּאָם בְּדָקוּ דִּמְהִי בְּדִיקָתוֹן קִאָמֵר וּא"ת אִמְאִי פֿרִיךְ אֶלֶא לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק לְמַה לִּי בְּדִיקָה הֵא נִפְקָא מִנֶּה שְׂאִם בְּדָקוּ וְלֹא מַצִּאוּ שׁוּם שְׁעָרוֹת אוֹן שְׁמַצִּאוּ אוֹתוֹן שְׁעָרוֹת עַצְמוֹן דְּאִינֶה חוֹלְצַת בְּמוֹ שְׂאִנוּ מִפֿרשִׁים בְּדִיקָה דִּלְפְּנֵי הַפָּֿרֶק וְנֵשׁ לומֵר דֵּהן בְּדִיקָה דִלְאֹחֵר הַפָּֿרֶק מִשְׁמַע לִיֹּה דֵּהֵנוּ לְהַחְזִיקָה בְּגִדּוּלָהּ דאִי לְהַחְזִיקָה פֿקטנֶה ח"כ תוֹךְ הַפָּֿרֶק אִמְאִי אִינִין גַּלְמַנוֹת הַשְׂתַּא אַחֵר הַפָּֿרֶק גַּלְמַנוֹת כ"ס תוֹךְ הַפָּֿרֶק וְלִכּוֹן פֿרִיךְ דִּבְלֹא בְּדִיקָה נָמִי מִחְזִיקִין לֶהּ בְּגִדּוּלָהּ: איפֿעִיַת אִימָא רַבִּי יִהוּדָה וְאִתּוֹךְ הַפָּֿרֶק וְאִי בְּשִׁית אִימָא ר' שְׁמַעוֹן כו'. וּא"ת וּמֹאִי קִאָמֵר דִּנְגַלְמַנַת לומֵר גְּדוּלָּהּ יֵיא שְׁלֹא תַמְאֵן מַה צִּיךְ לְנַגְמַנוֹת הֵא בְּלֹאוּ הֵבִי לֹא מִמַּאֲנַת וְאִפֿילוּ אִמְרָה קִטְנֶהּ יֵיא אַבֵּל אִינֶה גַלְמַנַת לומֵר קִטְנֶהּ יֵיא וְתַמְאֵן וּי"ל דִּנְפֿקָא מִנֶּה שְׂאִם בְּדָקוּ אֲנָשִׁים אַחֵר בְּדִיקָתָהּ וְלֹא מַצִּאוּ שְׁעָרוֹת אַפ"ה לֹא תַמְאֵן וְאִי לֹא נָשִׁים הָיוּ מִמַּאֲנַת שְׂפִיר דִּאִפֿילוּ לְמִ"ד חוּשָׁשִׁים שְׁמֹא נִשְׁרוּ הֵנוּ זְנוּקָא לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק לר' יִהוּדָה מִשׁוּם דְּרָבֵא חֲזוּקָה שְׁהִיבִיאָה סִימְיִן אַבֵּל תוֹךְ הַזְּמַן לַרַבִּי יִהוּדָה דַּלִּיפֹא חֲזוּקָה אוֹ אַחֵר זְמַן לר"ס דְּלִית לִיֹּה חֲזוּקָה דְּרָבֵא אִין חוּשָׁשִׁין שְׁמֹא נִשְׁרוּ וְהַשְׂתַּא שְׁאָמְרוּ הָנָשִׁים שְׁהִי שְׁעָרוֹת גַּלְמַנוֹת וְלֹא תַמְאֵן וּאֵע"ג דִּאִפֿילוּ תוֹךְ הַזְּמַן לר' יִהוּדָה דַּלִּיפֹא חֲזוּקָה אוֹ אַחֵר זְמַן לר"ס אִינֶה מִמַּאֲנַת אִהִי תַחֲזִיקָה דְּרָבֵא וְלֹא מַצִּאוּ שְׁעָרוֹת דִּמְשׁוּם חֲזוּקָה אִמְרִינוּ דִּנְשָׁרוּ דַּפְּסִיק לַעֲוִי וְהִלָּבְתַּא חוּשָׁשִׁין שְׁמֹא נִשְׁרוּ וְהוּא שְׁבַע לֹאֹחֵר זְמַן וּא"ת וְגַלְמַנַת לומֵר קִטְנֶהּ יֵיא שְׁלֹא תַחֲלוֹן מֹאִי אִהִי אִהִי גַלְמַנַת הֵבֵא חֲפִילוּ אִמְרָה נֵשׁ שְׁעָרוֹת אִינֶה גַלְמַנַת בְּדַקְתִּנִּי סִיפֹא אִינֶה גַלְמַנַת לומֵר גְּדוּלָּהּ יֵיא כו' וּי"ל דִּנְגַלְמַנַת לומֵר שְׂאוֹתוֹן שְׁעָרוֹת הִיוּ קִדָּם הַפָּֿרֶק דאִי לֹאֹ הֵאִשֶׁה הָיוּ אִמְיִנֹא אַחֵר הַפָּֿרֶק בָּאוּ וְחַלְצָה בַּפֿֿרִיךְ לַעֲוִי:

בא סימן פרק שישי נדה

אִיכָרְפּוּ דִּדְיָהּ — **לֹא הִדְרַת בָּהּ, אִישְׁתָּדוּ דִּדְיָהּ** — **נָמִי לֹא הִדְרַת בָּהּ.** ⁽ⁿ⁾ **דְּכוּלִּי עֲלֵמָא מִיָּהּא אַתַּחַתוֹן סְמַכִּינוּ, מַנְלִין?** **אָמֵר רַב יְהוּדָה אָמֵר רַב, וְכוּן תַּנָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: אָמֵר קָרָא "אִישׁ אוֹ אִשָּׁה פִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל חֲטָאת הָאָדָם", הַשְׁוֶה הַכָּתוּב אִשָּׁה לְאִישׁ לְכָל עֲוֹנָשִׁין שְׁבַתוֹרָה. מָה אִישׁ בְּסִימָן אַחַד, אַף אִשָּׁה בְּסִימָן אַחַד. וְאִימָא: אוֹ הָאִי אוֹ הָאִי! פְּאִישׁ — מָה אִישׁ תַּחַתוֹן וְלֹא עֲלִיוֹן, אַף אִשָּׁה תַּחַתוֹן וְלֹא עֲלִיוֹן.**
"תַּנְיָא נָמִי הָכִי: אָמֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק, פֿךְ הָיוּ מִפְּרָשִׁין בְּיַבְבָּהּ, וְאָמְרוּ: פִּינִין שְׂבָא תַּחַתוֹן — שׁוּב אִין מִשְׁגִּיחִין עַל עֲלִיוֹן. ^(a) **תַּנְיָא, רַבּוֹן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּנוֹת פְּרִיס — תַּחַתוֹן מִמַּהֵר לְבֹא, מִפְּנֵי שְׂרָגִילוֹת בְּמֶרְחֻצָּאוֹת; בְּנוֹת פְּפִרִּים — עֲלִיוֹן מִמַּהֵר לְבֹא, מִפְּנֵי שְׁטוּחַנוֹת בְּרַחֲסִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּנוֹת עֲשִׁירִים — צַד יָמִין מִמַּהֵר לְבֹא, שְׁנִישׁוּף בְּאַפְקָרִיסוּתוֹ. בְּנוֹת עֲנִיִּים — צַד שְׂמָאל מִמַּהֵר לְבֹא, מִפְּנֵי שְׁשׂוּאָבוֹת פִּדֵּי מַיִם עֲלִיהֶן. וְאִיבָעִית אִימָא: מִפְּנֵי שְׁנוּשְׂאִין אַחִיהֶן עַל גִּסְסִיהֶן. תַּנּוּ רַבִּנּוּ: צַד שְׂמָאל קוֹדֵם לְצַד יָמִין. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַחִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מַעוּלָם לֹא קוֹדֵם צַד שְׂמָאל לְצַד יָמִין, חוּץ מֵאַחַת שְׁהִיתָהּ בְּשִׁכּוּבָתָּהּ, שְׁקוֹדֵם צַד שְׂמָאל לְצַד יָמִין, וְחִזַּר לְאִיתְנֹו. ^(a) תַּנּוּ רַבִּנּוּ: כָּל הַנִּבְדָּקוֹת נִבְדָּקוֹת עַל פִּי נָשִׁים, וְכוּן הָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹסֵר לְאַשְׁתּוֹ, וְרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל מוֹסֵר לְאִמּוֹ. "רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לִפְנֵי הַפָּֿרֶק וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק — נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן, תוֹף הַפָּֿרֶק — אִין נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן, שְׂאִין מִשְׂאִין סִפְקוֹת עַל פִּי נָשִׁים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אַף תוֹף הַפָּֿרֶק נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן, וְנֶאֱמַנַת אִשָּׁה לְהַחְמִיר אַבֵּל לֹא לְהַקֵּל. פִּיצִיד? "גְּדוּלָּהּ הִיא" — שְׂלֹא תַמְאֵן, "קִטְנָהּ הִיא" — שְׂלֹא תַחֲלוּץ. אַבֵּל אִין גַּלְמַנַת לומֵר "קִטְנָהּ הִיא" שְׁתַּמְאֵן, וּ"גְדוּלָּהּ הִיא" שְׁתַּחֲלוּץ. אָמֵר מָר: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לִפְנֵי הַפָּֿרֶק וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן. בְּשְׁלֵמָא לִפְנֵי הַפָּֿרֶק בְּעִי בְּדִיקָה, דאִי מִשְׁתַּבַּחִי לְאַחֵר הַפָּֿרֶק — שׁוּמָא נִינְהוּ. ⁽ⁿ⁾ אֶלֶא לְאַחֵר הַפָּֿרֶק, לְמָה לִּי בְּדִיקָה? וְהָאֵמֵר רַבֵּא: קִטְנָהּ שְׁהִגִּיעָה לְכָלִּל שְׁנוּתֶיהָ אִינֶה צָרִיכָה בְּדִיקָה, חֲזוּקָה הִבִּיאָה סִימְנִין! פִּי אָמֵר רַבֵּא חֲזוּקָה לְמִיאוּן, אַבֵּל לְחִלְצָה בְּעִיא בְּדִיקָה. תוֹף הַפָּֿרֶק — אִין נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן, קִסְבֵּר: תוֹף הַפָּֿרֶק פֿלְאֹחֵר הַפָּֿרֶק (דְּמִי). וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק, דאִיפֹא חֲזוּקָה דְּרָבֵא — סְמַכִּינוּ אֲנָשִׁים וּבְדָקִי. תוֹף הַפָּֿרֶק, דַּלִּיפֹא חֲזוּקָה דְּרָבֵא — לֹא סְמַכִּינוּ אֲנָשִׁים וְלֹא בְדָקִי נָשִׁים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אַף תוֹף הַפָּֿרֶק, נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן. קִסְבֵּר: תוֹף הַפָּֿרֶק פֿלִפְנֵי הַפָּֿרֶק, וּבַעֲיֹא בְּדִיקָה, דאִי מִשְׁתַּבַּחִי לְאַחֵר הַפָּֿרֶק — שׁוּמָא נִינְהוּ. וְנֶאֱמַנַת אִשָּׁה לְהַחְמִיר, אַבֵּל לֹא לְהַקֵּל. הָאִי מֵאֵן קַתְּנִי לָהּ? אִיבָעִית אִימָא: רַבִּי יְהוּדָה, וְאַתוֹף הַפָּֿרֶק.**

וְאִיבָעִית

אִיכָרְפּוּ נִפְחוּ מִמַּעוֹךְ מַצְרִים פֿלומֵר לְקִית עַל יָדָם אִישְׁתַּמוּ וְבָשׂוּ זֹאת מַצְרַתִּי: אִישׁ אִין בּוֹ סִימָן עֲלִיוֹן שְׂאִין בּוֹ סִימָן דָּדִים מִשְׁתַּנִּים: תַּנְיָא נָמִי הֵבִי דַּתַּחַתוֹן סְמַכִּינוּ: שְׁטוּחַנוֹת בְּרַחֲסִים וּמַתְוֶן שְׁמַנְלוֹת זְרוּעוֹתֶיהֶן תְּדִיר מִתְפַּשְׁטִים דְּצִיָּהִן: שְׁנַשְׁף פֿריו"ר בְּלַע"ז בְּמוֹ (וּיְמָא דף ג.) מַצֶּה לַשִּׁפְשָׁף: אִפְקָרִיסוּתוֹן מַעֲפֶרֶת וְהוּא סוֹדֵר וְתוֹלֵא עַל דֵּד הַיָּמִין אַבֵּל בְּנוֹת עֲנִיִּים אִין לָהּ מַעֲפֶרֶת: עַל גִּסְסִיִּין עַל צִיָּהֶן. עַל צֵד תַּנְשְׂאוּ מִתַּרְגְּמִינוּ עַל גִּסְסִיִּין תַּתְּנַטְלוּן (יִשְׁעִיָּהוּ ס"ו:י"ב): לִפְנֵי הַפָּֿרֶק קוֹדֵם עוֹנַת נָדָרִים שְׂאִפְלוּ הִבִּיָּיָה שׁוּמָא נִינְהוּ וְקִטְנֶה יֵיא: נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן דְּבִין אִמְרוּ אִיתְגַּהּוּ פֿין אִמְרוּ לִיתְגַּהּוּ בְּקִטְנֶה מִחְזִיקִין לֶהּ וְלֹא עֲלִיהִי סְמַכִּינוּ וּבְדִיקָתוֹן לְהִבִּי מַהֲעִיא דאִי מִשְׁתַּבַּחִי בַּהּ הֵנוּ גּוֹפִיָּהוּ לְאַחֵר הַפָּֿרֶק אִמְרִינוּ שׁוּמָא נִינְהוּ בְּדַמְפֿרֶשׁ לְקוּמוּ וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק נָמִי אִי אִמְרוּ אִיתְגַּהּוּ מְהִימְנִי וְחַלְצָה דֵּהא אוֹרְחָא הוּא לְמַהֲנִי לֶהּ וְאִי אִמְרוּ לִיתְגַּהּוּ לֹא מִמַּאֲנַת דְּחִישִׁין שְׁמֹא נִשְׁרוּ הֵלָכָה אֲנָשִׁים לֹא סְמַכִּינוּ: תוֹךְ הַפָּֿרֶק דִּמְסַתַּמָּא לֹאוּ גְדוּלָּהּ יֵיא וְאִי מִשְׁתַּבַּחִי מִחְזִיקִין לֶהּ בְּגִדּוּלָּהּ: אִין נָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן שְׂאִין נָשִׁים בְּדאִי לְסַמֵּךְ עֲלִיהִי לְהַתִּיר סִפְקוֹת עַל פִּיָּהִן וְלומֵר גְּדוּלָּהּ יֵיא שְׁתַּחֲלוֹן וּס"ל לַרַבִּי יְהוּדָה הִבִּיָּיָה שְׁפִי שְׁעָרוֹת תוֹךְ הַפָּֿרֶק סִימָן הוּא פֿלְאֹחֵר הַפָּֿרֶק הֵלָכָה לֹא מְהִימָן וְהִבִּי מִפֿרשׁ לֶהּ לְקוּמוּ: ר"ש אוֹמֵר כו' מִפֿרשׁ לְקוּמוּ: דאִי מִשְׁתַּבַּחִי הַשְׂתַּא אִמְרִינוּ נָמִי לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק שׁוּמָא נִינְהוּ וְלֹא חַלְצָה אִי לֹא אִתּוּ בַּהּ אַחֲרָנוּ וְלִהִי הוּא דִּמְהִימְנִי לְמֵאֵן לְהַחְמִיר שְׁלֹא תַמְאֵן: אַבֵּל לְחַלְצָה בַּעֲיֹא בְּדִיקָה וְאִשֶׁה גַלְמַנַת עֲלִיהִי הוּאִיל וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק הָיוּ וְאוֹרְחָא לְמַהֲנִי לֶהּ בְּדַפְּרָשִׁינוּ לְקוּמוּ לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק דֹּאִבֹא חֲזוּקָה דְּרָבֵא סְמַכִּינוּ אֲנָשִׁים: ה"ג קִסְבֵּר תוֹךְ הַפָּֿרֶק פֿלְאֹחֵר הַפָּֿרֶק (דְּמִי) וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק דֹּאִבֹא חֲזוּקָה כו' וְהִבִּי פֿרונְשֹׁא תוֹךְ הַפָּֿרֶק לְהִבִּי לֹא מְהִימָנֹא דִּקְסַבֵּר רַבִּי יְהוּדָה תוֹךְ הַפָּֿרֶק אִם הִבִּיָּיָה אִמְרִינוּ סִימָן הֵם וְגִדּוּלָּהּ יֵיא הֵלָכָה אִתּוּ לְמַשְׁכִּי מִיָּדִי דְּלֹאוּ אוֹרְחָא ע"פ נָשִׁים דְּלֹאוּ בַּהֲלַבְתַּא דֹּאֵע"ג שְׁגַלְמַנוֹת הֵן לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק הֵתָם הוּא דאִיפֹא חֲזוּקָה דְּרָבֵא אַבֵּל תוֹךְ הַפָּֿרֶק כו': ר"ש אוֹמֵר פֿלִפְנֵי הַפָּֿרֶק דְּמִי וְשׁוּמָא נִינְהוּ הֵלָכָה לֹאוּ עֲלִיהִי סְמַכִּינוּ לְמִימֵר גְּדוּלָּהּ יֵיא אוֹ קִטְנֶהּ יֵיא וְלִהִי הוּא דִּמְהִי דאִי מִשְׁתַּבַּחִי לֹאֹחֵר הַפָּֿרֶק שׁוּמָא נִינְהוּ: הֵא מֵאֵן קִתְנִי לֶהּ דֵּהא אִדַּר"ס לֹא מַתְּקוּמָא דְּבִינוּ דִאָמֵר תוֹךְ הַפָּֿרֶק פֿלִפְנֵי הַפָּֿרֶק אִי בְּדָקוּ לֶהּ תוֹךְ הַפָּֿרֶק מֹאִי גְדוּלָּהּ יֵיא שְׁלֹא תַמְאֵן אִיפֹא וְהֵא אִמְרַת רַבִּי מִשְׁתַּבַּחִי שׁוּמָא נִינְהוּ: אִי בְּשִׁית אִימָא רַבִּי יְהוּדָה וְאִתּוֹךְ הַפָּֿרֶק דִּקְאָמֵר אִין הָנָשִׁים בּוֹדְקוֹת אוֹתוֹן דִּתּוֹךְ הַפָּֿרֶק פֿלְאֹחֵר הַפָּֿרֶק דְּמִי וְאִי לֹא בְּדָקוּ שְׂפִיר אִתּוּ לְמִימֵר אִקְטְנֶה דְּגִדּוּלָּהּ יֵיא וּקוּמ"ל דְּלִהַחְמוּר מְהִימָנֹא אַבֵּל לִפְנֵי הַפָּֿרֶק לִיפֹא לְמִימֵר גְּדוּלָּהּ שְׁלֹא תַמְאֵן דֵּהא אִפֿילוּ הִבִּיָּיָה דְּבִרִּי הִכֵּל שׁוּמָא נִינְהוּ וּלְאַחֵר הַפָּֿרֶק אַפְלוּ לְהַקֵּל קִאָמֵר רַבִּי יְהוּדָה מְהִימָנֹא:

מסורת הש"ס

א סוכה כח; פסחים מג; יבמות

פד; בבא קמא טו.

ב תוספתא נדה

ג תוספתא נדה

ד לעיל מו.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה איבעית וכו' וי"ל דנאמנת לומר שאותן שערות. תמוה לי הא בזה מתרצא גם קושייתם הראשונה וכפשוטו דבאמת בלאו חזקה דרבא נאמנת והכל מיירי בחד ענין דכמו דלענין חליצה במה דאמרי' נאמנת לומר קטנה שלא תחלוץ היינו בבדקו ומצאו ב' שערות שתחלוץ וה"נ מפרשא ההיא דמיואון והכל בחד גוונא. דהיינו בבדקו ומצאו ב' שערות והן אומרים שהם שומא שלא תחלוץ ווא"נ לומר שתמאן והיבא דלא בדקו אותה והן אומרות שהביאו ב' שערות נאמנות לחומרא שלא תמאן אבל לא להקל שתחלוץ ומרווח שמעתא טובא:

תורה אור השלם

דבר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹר אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִקְל־חֲטָאת הָאָדָם לַמַּעַל מַעַל בַּיהוָה וְאִשְׁמָה הִנָּפֵשׁ הַהוּא (במדבר ה, ו)

בא סימן פרק שישי נדה

עין משפט
נר מצוה

א מיי פכ"ג מהל' כלים הל' א:
ב מיי פכ"ז מהל' כלים הל' טז:
ג מיי פו' מהל' פרה אדומה הל'
ד מיי פנ"ט מהל' כלים הל' א:
ה מיי פנ"ט מהל' כלים הל' ב:
ו מיי פו' מהל' פרה אדומה הל'
ז מיי פנ"ט מהל' כלים הל' א:
ח מיי פנ"ט מהל' כלים הל' ב:
ט מיי פנ"ט מהל' כלים הל' א:

שְׁמֵעוּן דִּתְוֹךְ הַפֶּרֶק בְּלִפְנֵי הַפֶּרֶק בְּדִמְסָקִינוּ
שְׁלֵה יִצְא דְפִן (לְשׁוֹל נִמָּה דָּף מִנִּי). וְהָיָה אֲדִית
לֵה דִתְוֹךְ הָאֲמֵן בְּלֵאחֶר זְמַן אֲחֻתְבָּ לְשׁוֹל וּמִתְוֹךְ
כֶּךְ פֶּסֶק נָמִי דְאִין הֶלְכָּה דְרָבָא דְאֲמַר מִתְוֹךְ
הִבְיָה סִימָנִין דְּהָא ר' שְׁמֵעוֹן דְּפִסְקִינוּ בְּמִתָּה
לִית לֵה דְרָבָא וְעוֹד בְּפֶרֶק מִי שְׁמֵת (כ"ב דָּף
הֲנוּ). אֲמַר רַב נַחֲמָן בִּזְדִּיקוֹן לְחִלְצָה וְלִמְאֻסִּים
וְאִין נִרְאָה דְּלִפְנֵי וְיִהְיֶה הֶלְכָּה כִּר' שְׁמֵעוֹן בְּהָא
דִּתְוֹךְ הַפֶּרֶק בְּלִפְנֵי הַפֶּרֶק אִין הֶלְכָּה בְּמִתָּה בְּהָא
דְּלִית לִיה מִתְוֹךְ דְּרָבָא דְּלֵאלוּ הָא בְּהָא מְלֵי
וְרָבָא גּוֹפֶה פִּסְקִין לְשׁוֹל דִּתְוֹךְ הָאֲמֵן בְּלִפְנֵי זְמַן
וְהָא דִּמְמָרִי הֵש"ס בְּרִיתָא כִּרְשִׁי שְׁמֵעוֹן וְלִית לִיה
דְּרָבָא אַע"ג דְּאֲמַר שְׁפִיר כִּרְשִׁי וְהוֹדָה וּבְרָבָא
אִין זִו רָאִיה מִן הֵש"ס דְּמַעֲשֵׁב הִבְרִיתָא בְּכָל
עֵינִן וְדָרַב נַחֲמָן נָמִי לִיתָא מִתְוֹךְ דְּרָבָא דְּהָיִי
בְּתִרְאָה וְעוֹד דְּרָבָא נָמִי אִיבָא לְאֻדְוִמִי מִתְוֹךְ
דְּרַב נַחֲמָן דְּאֲמַר בִּזְדִּיקוֹן לְמִאֻסִּין הֵינֵן תְּוֹךְ
הַפֶּרֶק דְּלִיבָא מִתְוֹךְ אִי נָמִי אַחֶר הַפֶּרֶק וּבִזְדִּיקוֹן
אִם לֹא וְיִמְצָאוּ שְׁעָרִית תְּמָלֵן דְּאִין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא
נִשְׁרִי לֵאלֹא בְּשִׁבְעָל אַחֶר זְמַן וְרָבָא אִיבִי בְּשִׁבְעָל
וּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם בְּקִמְכִּינֵן אֲבָדִיקָת גִּיס לְאַחֶר
הַפֶּרֶק וְהֵינֵן דְּלֵאלֹא כִּר"ס וְאִפִּי דִּתְוֹךְ הַפֶּרֶק
בְּלִפְנֵי הַפֶּרֶק אֲמַר רַבִּי דְּאִין הֶלְכָּה כִּרְשִׁי
שְׁמֵעוֹן דְּעָל בְּרִחָךְ תְּוֹךְ הָאֲמֵן וְתְוֹךְ הַפֶּרֶק לֵאלֹא
חֲדָא מִתְוֹךְ הָא דְּאִי חֲדָא מִתְוֹךְ הָא א"כ
אֲמַאי אֲחֻתְבָּ לְשׁוֹל רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי יוֹהֲשֵׁעַ בֶּן
לֵוִי דְּאֲמַרִּי תְוֹךְ הָאֲמֵן בְּלֵאחֶר הָאֲמֵן בִּין דְּפִלְגִי
הִבָּא תַנְחֵי וְעוֹד דְּלְשׁוֹל קְרִי לֵה זְמַן וְהָבָא קְרִי לֵה
פֶּרֶק וְעוֹד פֶּרֶק מִשְׁמַע גְּדֻלַּת בְּמִי (וְכַמּוֹת דָּף
כ"ב:) הַמְשָׁאִין בְּמִי לְפִרְקוֹ וּבְפִרְקוֹ הַמְשָׁאִין יוֹן
(שְׁבַת דָּף כ"ב:) בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשְׁגִּיעוּ לְפִרְקוֹ וְלֹא
הִגִּיעוּ פְּרוּשׁ הִבְיָאוּ ב' שְׁעָרִית וְלֹא הִגִּיעוּ לְכָל
שְׁנִים וּמִפְּרָשׁ רַבִּינֵי תָם דְּפִלְגִי הִבָּא בְּיוֹם
אֲחֵרִין שֶׁל שְׁנַת י"ב וְיוֹם אֶחָד לְנֻקְבָה אוֹ בְּיוֹם
שְׁנַת י"ג וְיוֹם אֶחָד לְזָכָר וְאוֹתוֹ יוֹם אֲחֵרִי תְוֹךְ
הַפֶּרֶק דְּלֵר' וְהוֹדָה הֵי זְמַן הִבְחַת שְׁעָרִית
מִתְחַלֵּת הַיּוֹם וְלִרְשִׁי שְׁמֵעוֹן בְּסוּפֵי וְי"ל כִּרְשִׁי
וְהוֹדָה לְגַבִּי רַבִּי שְׁמֵעוֹן בְּפֶרֶק מִי שְׁהוֹצִיאוּהוּ
(עִירוּבִין דָּף מ:.) וְהַשְׁפָּא יָבֵם הֵטוּ אִין יְבִמָּה

[illegible][illegible]

גמטרא גמטרא שנקבא אפילו במוציא משה בטהל לה: שזינו הלכה למשה מסיני: שעורו בכונם משה פחות של שעורים המבטלים אותו מהיות כלי. כונם משה הוא שעור הראשון שהוא מבטלו מהיות כלי למי חטאת בדאמר במסכת שבת (דף צה:) חמש מדות בכלי חרס לן [נקב במוציא משה טהור מלמא גמטרא ועדין כלי הוא לקדש בו מי חטאת] נקב בכונם משה פסול לקדש בו מי חטאת ועדין כלי הוא לכל שאר דברים נקב בשלש חזון טהור להבשיר ורעים ועדין כלי הוא לטמאה שהרי ראי לקבל בו זמנים נקב במוציא זית טהור מטמאה שנקב עד שייחדנו לרמונים נקב במוציא רמון טהור מכלום נמצא כונם משה הוא שעור הראשון לכל במוציא משה לא בטוי: ולא אמרו מוציא משה בטוי אלא לענין גמטרא בלבד אע"פ שאינו מכנים לפי שאין אומרים הבא גמטרא לגמטרא בשנקבה במוציא משה שוב אין חס עליה ואינו משתמש בה שאין אומר הבא גמטרא אחרת ונתיח תחת גמטרא זו לקבל משה היוצא אבל בכלי שלם שנקב במוציא משה לא בטוי מכלום לפי שהוא חס עליו ואינו שוברו ומשתמש בו ומביא גמטרא ומניח תחתיו לקבל משה היוצא: אם בנסה אם נכנס משה לתוכה:

חלזיות פחות מד' טפחים טהור מרחו בטיט מקבל טמאה משפסוקהו ולא פורו
טמאה לעולם היינו בשבירים הפחותים משעור המפרש בחלזין (דף נה.) ומר
פדוש שהוא פכונם משקה. והא דאמר בפרק כל הבשר (חלזין דף קז.) אי
משקה דהבא דהתם אורי כשהנקב כל כך גדול עד שהמים מתלחחין והיו חבין
בדאמר בסמוך מיהו אפסר דהוא פונם משקה היו בדקבא דהתם גמי מיהו
דשורין ואע"ג דלא היו נצוץ בדבדב מושט היו חבור לענין טבילת ידיו וגם
אלא בכלי חרס ובסוף המצניע (שבת דף צה:) גמי האמר ה' מדות בכלי חר
הבשר כלי שנקב פכונם משקה אין נטלין הימנו לידים יש להחמיר בכל הכלים

מסורת הש"ס

א סוכה כ.
ב לעיל ל:
ג תוספתא כלים קמא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואיבעית וכו' ומתוך
כך פסק נמי. וכעין זה כתבו תוס'
בשם ר"ת כתובות פח ע"ב ד"ה
לאפוקי:

תורה אור השלם

וּלְקַחוּ לְטֶמֶא מִעֵפֶר שְׂרֵפֶת
הַחַטָּאת וְנָתַן עָלָיו מִיּוֹם חַיִּים אֶל-
פְּלִי [בַּמִּדְבָּר יט, יז]

מזכר:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א מו"י פב' מהל' טומאת מת הל' ז':

ב מו"י פב' מהל' טומאת מת הל' ז':

ג מו"י פכ"ז מהל' כלים הל' טז':

ד מו"י פכ"ז מהל' כלים הל' טז':

ה מו"י פו"א מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' יא':

ו מו"י פב' מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ט':

ז סמג עשין צו, טוש"ע חו"מ סי' טע"ב א':

ח מו"י פב' מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' ט':

ט מו"י פו"א מהל' סנהדרין והעונשין המסורין להם הל' יא':

יש בו עצם ואין בו צפרן מטמא במגע ובמשא חבל לא באהל. בפ' אלנו מומין (פכורות ר' יהודה אומר לא כך בודקין אותה דהא מה). אית דמפרש טעמא גזרה שאינה נספרת על גב היד אטו נספרת חבל באהל המת לא גזרו דעבדי היפכא דלא גשרף עליה תרומה וקלשים ואית דאמר משום דעצם בפעורה נגע בה ותמה להאי טעמא אמאי מטמא במגע כשנוגע בפשר ואינו נוגע בעצם דאי משום דבשר הוי יד ושומר לעצם האמר רב פסקה העור והרטב (חלין דף קיח:): דאין יד לפחות מקצות ואין שומר לפחות מכלול ורבינו הגדול דהבא הינו רב וגש לומר דגזרו דקמים אטו לפעמים דגש בעצם פסול אי גמי נגיעת בשר אטו נגיעת עצם או גזרו מגע אטו משא: כל המטמא מדרס. הינו מק"ו דפסין קמיים וקב"י בינר דהכל (פ"ק דף כה:): פרשנו: תניא חזא זמנא. תמה מאי קושיא הא במה כללות תנא דמתני' אע"ג דתנא להו בדקתא דחריתי דקתני כל שהוא חיב בפאה חיב במעשר כו' ושמעינן לה מתתני' במפכת פאה (פ"א מ"ל) דקתני לקיטיו בחדר ומקיטיו לקיום ובמעשר לא תני ליה וכן כל שחיב בראשית הגז חיב במתנות ושמעינן לה מתמתיתין דראשית הגז וכל שיש לו בעור יש לו שביעית שמעינן גמי מתתני' דשביעית וי"ל דלא פריך אלא אדרב ויהוה דמאי הדרך למימר לאתניי ממזר הבא והתם והשתא אתי שפיר דלא קאמר דהיא דסנהדרין (דף לז:) לאתניי חלל דבשר לדיני ממונות ופסול לדיני נפשות דבתנן התם אין בשר לדיני נפשות אלא מן המשחיין לכהנה אלא לא פריך אמתני' כי אם על רב יהודה וארכי יהודה לא מצי לשנויי דחזא לאתניי חלל דמלשא דמיבא דחד דיני ממונות דקתני דאין בשר לדיני נפשות אלא מן המשחיין לכהנה משמע חבל בשר לדיני ממונות ולכל הפחות מוקמינן חלל דבשר וי"ל דרב יהודה אהא לאשמעינן דגר וממזר פשרים לדיני ממונות דפסולין לדיני נפשות שמעינן מתתני' דהתם וגרסינן הבא כמו שיש ספרים דגרסי דסנהדרין (דף לז:) אי אשמעינן גר משום דראוי לבא בקהל כו' ואי אשמעינן ממזר דבא מטפה פשרה להבי בשר לדיני ממונות חבל גר אימא לא וי"ג איבבא כמו שהיה בספרים אי אשמעינן גר משום דבא מטפה פסולה ולכך פסול לדיני נפשות דרב יהודה לא אהא לאשמעינ' הא דפסול לדיני נפשות כדפרשנא: לאתניי ממזר. ואי"ת ואמאי לא קאמר לאתניי בשל מוס דפסול בדיני נפשות ומפיק לה בפסקה אחר דיני ממונות (סנהדרין דף לז:) ובריבש מצות חליצה (יבמות דף קא.) בשם שצית דין מנהון בצרק כך מנהון מפל מוס וי"ל

דלא יארכי אלא בפסול ויחסין וה"ג אימא בפ' זה בורר (סנהדרין דף כז:) דפריך והא עד זומם דיניי ממונות דבשר לדיני נפשות ופסול לדיני ממונות ומשני בפסול ויחסין קמרינ: חזא לאתניי גר. משמע דבשר אע"ג דאין אטו מיעבדל ותמה דבפ' החולין (יבמות דף מה:) אמרי' דרבא אבשר לרב מרי בר רחל וימניה פבורי דבבב דבינן דאטו מיעבדל מקרב אחיו קרינא בה וי"ל דהבא מיידי לדון גר דבדו בדאמר בפסקי מצות חליצה (יבמות דף קב.) גר דן דבדו דבר יתורה ואם היתה אטו מיעבדל דן דפסלו וישראל ולא כמו שפרש שם בקונט' דלעגון דיני נפשות יארכי הא דדן את דבדו חבל בדיני ממונות דן אפי' וישראל וא"ת דבפסקי גאשקה ויחסין (קדושין דף עז:) על גמרא דמי דהקזיו דבדויו כו' דפריך למימרא דלא אוקמינן פסולין וקמינגי הכל בשרין כו' ואמר רב יהודה לאתניי ממזר ומאי הניא לישיי דהינו דוקא לדון ממזר ביוצא בו דומיא דגר ואם נאמר דהבא מריי דגר שאטו מיעבדל הנה אתי שפיר וי"ל דשאני ממזר דבינן דאביו ואטו מיעבדל מקרב אחיו קרינן בה פדע דהא דדקשינן עליה הוא דביעין מקרב אחיו וממזר מקרי שפיר עליה דבא דמזרע וישראל ואם ממזר פסול לדון את וישראל מפסיל גמי לדון את ממזר דבדו והא דתניא ביהוספתא אין מעמידין מלך אלא מן המשחיין לכהנה הינו מדקדגין דמדאורייתא אפי' ממזר חשיב מקרב אחיו והא דשביד צריכותא בין גר לממזר אע"ג דחולקין זה מזה בדפי' נקטו צריכותא לפי שהמנהג שנויה בתם ואין חילוק זה מפרש בה וא"ת בפ' מצות חליצה (יבמות דף קא:) דא"ל רב שמואל בר יהודה לרב יהודה תנינן בב"ד של וישראל ולא בב"ד של גרים וקניל ר"ת לומר דאותו רב שמואל הינו בנו של רב יהודה הגדולה דאמר בפ"ק דקדושין (דף כב:) דגר שאין לו יורשין הנה ונתגזר הוא ובינו וכן משמע הלשון דקאמר ואלא גר אלא משמע דהוא עצמו נתגזר ובינו דלא היתה אטו מיעבדל לשאר דינין גמי מפסיל ואמאי הדרך להביא קרא דחליצה וגם רב יהודה היאך דבריו גמין וי"ל דקבילו עליהם החולין והחולצת דבדיני ממונות הוי בשאר ולחליצה מפסיל דקאמר התם אי גמי התם לחליצת גרים מירי ואין להאריך פאן יומיר: כל הבשר לדון פשר להעיד. ואי"ת והרי אשה דבשרה לדון בדכותיה דבדורה ויהא שפטה את וישראל בעת ההיא ובשלהי פ"ק רב"ק (דף טו.) דרשינן דאשר תשים לפניך השנה הבתוב אשה לאיש לכל עגשני שבעורה ובי יחיב דהאי קרא מירי בגדולין מירי גמי דבינן בדקדשינן דהמנהג (גטין פח:) לפניהם ולא לפני עובדי כוכבים ואשה פסולה להעיד דקאמר בפסקי שבעות העדות (שבעות דף ל.) וי"ל דה"ק כל איש הבשר לדון פשר להעיד אי גמי גדי דבדינין הוי אשה בכלל מ"מ דבינים אין אשה בכלל ודבורה היתה דנה ע"פ הדבור אי גמי לא היתה דנה אלא מלמדת להם הדינים ובידושלמי פוסל אשה לדון אית דילפי משמיו שני אנשים שני מעל פי שנים גדים ואית דילפי מיושאריו שני אנשים במתנה:

בא סימן פרק שישי נדה

רבי יהודה אומר: בופף אזני קדרה לתוכה ומציף עליה מים, ואם פונים — בידוע שפונים משקה, ואם לאו — בידוע שמוציא משקה. או שופתה על גבי האור, אם האור מעמידה — בידוע שמוציא משקה, ואם לאו — בידוע שמכניס משקה. רבי יוסי אומר: אף לא שופתה על גבי האור, מפני שהאור מעמידה, אלא שופתה על גבי הרמץ. אם רמץ מעמידה — בידוע שמוציא משקה, ואם לאו — בידוע שפונים משקה. הנה טורד טיפה אחר טיפה — בידוע שפונים משקה. מאי איפא בין תנא קמא לרבי יהודה? אמר עולא: פינוס על ידי הדחק איפא בינייהו.^(א) כל אבר שיש בו צפורן וכו'. יש בו צפורן — מטמא במגע ובמשא ובאהל; יש בו עצם ואין בו צפורן — מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא באהל.^(ב) אמר רב חסדא: דבר זה רבינו הגדול אמרו, המקום יהיה בעזרו. אצבע יתרה שיש בו עצם ואין בו צפורן — מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: ובשאינה נספרת על גב היד.^(ג) כל המטמא מדרס וכו'. כל דחזי למדרס — מטמא טמא מת. ויש שמטמא טמא מת ואין מטמא מדרס. לאתויי מאי? לאתויי סאה ותרקב.^(ד) דתנאי: ״והיושב על הפלי״, יכול כפה סאה וישב עליה, או תרקב וישב עליו, יהא טמא? תלמוד לומר ״אשר ישב עליו הזב״ — מי שמיוחד ליישיבה, יצא זה שאומרים לו: עמוד ונעשה מלאכתנו.

^(ה)מתני' כל הראוי לדון דיני נפשות — ראוי לדון דיני ממונות, ויש שראוי לדון דיני ממונות ואינו ראוי לדון דיני נפשות. גמ' אמר רב יהודה: לאתויי ממזר. ו^(ו)תנינא חדא זימנא: הפל פשרין לדון דיני ממונות, ואין הפל פשרין לדון דיני נפשות. והיונן בה, לאתויי מאי? ואמר רב יהודה: לאתויי ממזר. חדא לאתויי גר, וחדא לאתויי ממזר. וצריכי, דאי אשמעינן גר — משום דראוי לבא בקהל, אכל ממזר דאין ראוי לבא בקהל, אימא לא. ואי אשמעינן ממזר — משום דקאתי מטפה פשרה, אכל גר דקאתי מטפה פסולה — אימא לא, צריכא.^(ז)מתני' כל הפשר לדון — פשר להעיד, ויש שפשר להעיד ואינו סומא באחת מעיניו. ומאי?

רבי

הלל הוא דאויי דדחיק להו לשלום אימא עילי מיה לגוה אפילו בנקב קטן אלא הכי דקיינן לה כופה פי הדקרה לתוך הערכה דקם שיתן המים ואח"כ נותן מים בערכה עד שאינו מים צפין על שליה אם פנסה בידוע כו': אם האור מעמידה שלא יצא המנהג בידוע שנקב קטן הוא ואינו ראוי להכניס מנהגה: שהאור מעמיד אפילו נקב גדול: קמן גמלים ואפר פוערים: הנה טורד טפה אחר טפה בלומר חזו גמי דבדיקה אם נמן לתוכו מים והן יוצאין טיף אחר טיף בידוע שפונים משקה: ה"ג מאי אבא בין תנא קמא לר' יהודה פנוס ע"י הדחק אבא ביניהו לת"ק הוי פנוס פנוס כדפרשית: יש בו צפרן ואפי' היא ותרה בגון אצבע ששית: מטמא במגע ובמשא ובאהל דהוי אבר דחזב ואפי' ליבא בזית בשר מטמא באהל דקיי"ל האברים אין להן שעור בפ' יוצא דפן (עיל נדה דף מג:). אין בו צפרן לא הוי אבר ומיהו מטמא במגע ובמשא דבין עצם בפעורה שהרי יש בו עצם: ואינו מטמא באהל עד דאיבא בזית בשר דקומא לן עגם בפעורה מטמא במגע ובמשא ולא באהל ואי איבא בזית בשר וזאי מטמא דהא איבא בזית מן המת ואי לאו ותרה היא וזאי מטמא משום אבר באהל ואע"ג דליבא בזית בשר דאפילו ותרה אמרי' לקמן דאי נספרת על גב היד הויא אבר: רבינו הגדול רב: על גב היד שאינה עומדת בשורת האצבעות: לאתניי סאה ותרקב שאין מדרס הזב לטמא אדם וגלים חבל טמאין הם טמאת מצע הזב להיות ראשונים ובמת נעשין אב הטמאה: מי שמנחד לישיבה הוא דהו אב הטמאה דכתוב וכבש בגדיו וגו': מתני' כל הראוי לדון דיני נפשות כ"ש שהוא בשר לדיני ממונות: גמ' לאתניי ממזר דבשר לדיני ממונות ופסול לדיני נפשות כדכתי' (סנהדרין דף לז:) בלך ופה דשתי: גר גמי בשר לדיני ממונות: לאתניי סומא באחת מעיניו דבשר להעיד ואינו בשר לדון חבל בשתי עיניו אפילו לעדות פסול דכתיב (ויקרא ה) אזי כהא:

מסורת הש"ס

א בכורות מה.

ב בכורות מה.

ג משנה נדה

ד שבת נט; ספרא מצורע פרשת יבום פרק ב ה; חגיגה כג:

ה סנהדרין כז:

ו סנהדרין לב; תוספתא סנהדרין; משנה סנהדרין;

זידושין עו:

ז סנהדרין לד:

תורה אור השלם

הישוב עליהפלי אשרישב עליו הזב וכבש בגדיו ורחץ במים וטמא עד־השערב [ויקרא טו, ו] לאיבא ממזר בקהל ויהוה גם דור צשירי לאיבא לו בקהל ויהוה [דברים כג, ג]

מסורת הש"ס
א ספרא תזרוע פרשת נגעים פרק א טו-י
ב משנה נדה
ג שבת סח; פסחים נו; ספרא קדושים פרק א ז; משנה פאה
ד משנה פאה; חולין קלז.

גליון הש"ס

גמ' דתנן מלבנות בצלים. הא דלא מייתי ממתני' שלפני זה כמחליק בצלים עיין בר"ש שם:

תורה אור השלם
ונגשו בכהנים בני לוי כי הם בחרו והנה אליהם לשרתו ולקבד בשם יהוה ועל־פיהם יהיה קל־ריב וקל־נגע [דברים כא, ה]
וביום הראות בו פשר חי יוסטא [ויקרא יג, יד]

ואס־פרוח תפרח הצרעת בעור הנגע ובסתה הצרעת את קל־עור הנגע מראשו ועד־רגליו לקל־ט־ראה עיני הפתח [ויקרא יג, יב]

אדם כי־יהיה בעור־בשרו שאת או־ספחת או בחרת ופתה בעור־בשרו לנגע צרעת והנבא אל־אחרו הפתח או אל־אחד מבניו בפהו [ויקרא יג, ב]

ובקצ־רָקם את־קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה לקציר ולקט קצירָה לא תלקט [ויקרא יט, ט]

ובקצ־רָקם את־קציר ארצכם לא־תכלה פאת שדה בקצ־רָה ולקט קצירָה לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אֱלֹהֵיכם [ויקרא כג, כב]

בסוגיא פאחת מעיניו: דכתיב לכל מראה עיני הכהן עד דאיבא פלו מראה: ומה ריבים שלא בקרובים דנפקא לן מנא וימתו אבות על בנים (דברים כ"ד:ט"ז) אף נגעים אין פהו רוקה נגע קרובו: וגומרין פלילה אלמא לא מקשינן ריבים לנגעים דכתיב וביום הראות בו פשר וכי היכי דלענין לילה לא מקיש לענין סומא נמי לא מקיש: סתמא דרבים עדיף היא דלעיל אוקמינן כר"מ דרחיד הוא: דקתני לה גבי הלכתא דמיני פסגהדרין דקא מרי פלי מסכתא פדינן הלכה עקר היא אלב הד לא תנן לה הכא גבי נזה אלף אלב דרכא דנקט פויצא בו: מתני' כל שחויב במעשרות מטמא טמאת חבלין דאין לה חויב במעשר אלף אלב: גמ' בפאה כתיב (ויקרא י"ט:ט) ובקצרכם את קציר וגו' דומיא דקציר דמכניסו לקיום ואיבא כל הני: מכניסו לקיום שאדם יכול לאוצרו: למעוטי ספיחי סטים וקוצה דאין אלב אלף מין צבע: סטים קרו"ג: קוצה גויטר"א. ולא דעגא אמאי נקט ספיחים ובמקמה לי שהראשונים ראוים להכילה: תאנה חניה מבשלה פאחד: ואלו לקיטתו פאחד דממעט תאנה ומכניסו לקיום דממעט ורק: לא קתני אלמא תאנה וירק חייבין במעשר מדרבנן דמאורייתא לא מחויב אלף דגן ותרוש ויצהר: שומים ובצלים מכניסין לקיום לפיכך חייבים בפאה: מלבנות שורות: מפל אחר ואחד דירק הוציע בין שורה לשורה מפסוק להו: עלשין עגב עגב ושמנו קריספל"א:

רבי מאיר היא דפסיב סומא פאחת מעיניו לדון: שלא בסומין חפיו

בא סימן פרק שישי נדה

רַבִּי מֵאִיר הִיא, דִּתְנִינָא: הִיָּה רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר, מָה תִּלְמוּד לֹמֵר "עַל פִּיהֶם יִהְיֶה כָּל רִיב וְכָל נִגְעִי"? וְכִי מָה עֲנִין רִיבִים אֶצֶל נִגְעִים? מְקִישׁ רִיבִים לְנִגְעִים: מָה נִגְעִים בַּיּוֹם, דְּכִתִּיב "וּבְיוֹם הָרְאוֹת בּוֹ", אִף רִיבִים בַּיּוֹם. וּמָה נִגְעִים שְׁלֹא בְּסוּמָא, דְּכִתִּיב: "לְכָל מְרֹאֶה עֵינֵי הַכֹּהֵן", אִף רִיבִים שְׁלֹא בְּסוּמָא. וּמְקִישׁ נִגְעִים לְרִיבִים, מָה רִיבִים שְׁלֹא בְּקֻרְבָּיִם, אִף נִגְעִים שְׁלֹא בְּקֻרְבָּיִם. "אִי מָה רִיבִים בְּשִׁלְשָׁה, אִף נִגְעִים בְּשִׁלְשָׁה? וְדִין הוּא: מָמוֹנוּ בְּשִׁלְשָׁה, גּוּפוֹ לֹא כָּל שְׁפָן? תִּלְמוּד לֹמֵר "וְהוּבֹא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אֶחָד מִבְּנָיו הַכֹּהֲנִים", הֵא לְמַדְתָּ שְׁאַפִּילוּ כֹהֵן אֶחָד רוֹאֶה אֶת הַנִּגְעִים. "הֲהוּא סִמְיָא דִּהּוּה בְּשִׁכְבוּתִיה דְּרַבִּי יוֹחָנָן, דִּהּוּה קְדִיין דִּינָא, וְלֹא קְאָמַר לִיה וְלֹא מִידֵי. הִיכִי עֲבִיד הַכִּי? וְהָאֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן: הִלְכָּה כִּסְתָם מִשְׁנָה! ^(א) וְתַנּוּ: כָּל הַפֶּשֶׁר לְדוֹן — פֶּשֶׁר לְהַעֲיד, וַיֵּשׁ פֶּשֶׁר לְהַעֲיד וְאִין פֶּשֶׁר לְדוֹן, וְאֹמְרִינוּ: לְאֵתוּיֵי מַאי? וְאֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן: לְאֵתוּיֵי סוּמָא פֹאחַת מַעֲיָנוּ. "רַבִּי יוֹחָנָן סֵתְמָא אַחֲרִינָא אֲשַׁפַּח, דִּתַּנּוּ: דִּינֵי מְמוֹנוֹת דְּנִין בַּיּוֹם, וְגוֹמְרִין בְּלִילָה. וּמַאי אוּלְמִיָּה דִּהָא סֵתְמָא מֵהָא סֵתְמָא? אִיבַעֲיַת אֵימָא: סֵתְמָא דְרַבִּים עֲדִיר, וְאִיבַעֲיַת אֵימָא: מִשּׁוּם דְּקִתְנֵי לֵה גַבִּי הִלְכְתָא דִּדְיָנִי. מִתְנִי' כָּל שְׁחֵיב בַּמַּעֲשֻׂרוֹת — מְטַמֵּא טוּמְאַת אֻכְלִין, וַיֵּשׁ שְׁמִטְמֵא טוּמְאַת אֻכְלִין וְאִינוּ חֲיִיב בַּמַּעֲשֻׂרוֹת. "גַּמְ' לְאֵתוּיֵי מַאי? לְאֵתוּיֵי פֶשֶׁר וְדָגִים וּבִיצִים. מִתְנִי' כָּל שְׁחֵיב בַּפֶּאֶה — חֲיִיב בַּמַּעֲשֻׂרוֹת, וַיֵּשׁ שְׁחֵיב בַּמַּעֲשֻׂרוֹת וְאִינוּ חֲיִיב בַּפֶּאֶה. "גַּמְ' לְאֵתוּיֵי מַאי? לְאֵתוּיֵי תֵאֲנָה וִירָק, שְׂאִינוּ חֲיִיב בַּפֶּאֶה. דִּתַּנּוּ: כָּלֵל אָמְרוּ בַּפֶּאֶה — כָּל שְׂהוּא אוּכְל, וְנִשְׁמַר, וְגִידוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ, וּלְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם — חֲיִיב בַּפֶּאֶה. אוּכְל — לְמַעוּטֵי סְפִיחֵי סִטִּים וְקוֹצָה, וְנִשְׁמַר — לְמַעוּטֵי הַפֶּקָר, וְגִידוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ — לְמַעוּטֵי כְּמִחִים וּפְטָרִיּוֹת, וּלְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד — לְמַעוּטֵי תֵאֲנָה, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם — לְמַעוּטֵי יֵרֶק. "וְאִילוּ גַבִּי מַעֲשֵׁר תַּנּוּ: כָּל שְׂהוּא אוּכְל, וְנִשְׁמַר, וְגִידוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ — חֲיִיב בַּמַּעֲשֻׂרוֹת, וְאִילוּ לְקִיטָתוֹ כְּאֶחָד, וּמַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם — לֹא קִתְנִי. "סוּמָא ^(ה) אִם הָיוּ בָּהֶם שׁוּמִיִּים וּבְצִלִין — חֲיִיבִין, דִּתַּנּוּ: מַלְבָּנוֹת בְּצִלִּים שְׂפִין הֵירָק, רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: פֶּאֶה מִכָּל אַחַת וְאַחַת, וַחֲכָמִים אֹמְרִים: מֵאחַת עַל הַכֹּל. אֹמֵר רַבָּה בַר בַּר חַנָּה אֹמֵר רַבִּי יוֹחָנָן: עוֹלָשִׁין שְׂאֲרָעוֹ מִתְחִילָה לְבַהֲמָה, וְנִמְלָה עֲלִיהֶן לְאָדָם

לֹא יִנְהִי מִאֲרֻעָא וְהֵא כָּל דָּבָר שְׂאִין גִּדּוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ קִתְנֵי תַנִּי וְכָל דָּבָר שְׂאִין יוֹנֵחַ מִן הָאֶרֶץ א"כ גַּמִּי בשמעתין צריך למתני וינה מן הארץ: תמה מאי שנא דתאנה וירק חייבין במעשר ובטורים מן הפאה דמן העורה אין נוהג פאה ומעשר אלף דגדגן תרוש ויצהר בלבד ומאי שנא דחייבו חכמים טפי במעשר מבפאה ואומר ר"ת משום דתאנה אין לקיטתה כאחד הלכה לא גזרו חכמים פאה דה שאל יצפו עניים מתי וגמר בעל הבית לקיטתו ויפסידו ויתר במקום אחר ממנה שיקריחו בפאה זאת וירק נמי אין הפאה חשובה ואינה שנה כ"א מעט ואם ימתנו אחריה עד הערב יפסידו ויתר: שורען מתחלה לבהמה. משמע דסתמא לאדם קיימי או לתרניהו ואפ"ה בי זרעון לבהמה פקע שם אלב מניהו אף על גב' דאמר (בריתות דף) כל המנחד לאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכל לבדב דבין שורען לבהמה אין עליה שם אלב ולא היה שני גידולים מעולם לאדם והא דאמר בהעור והרטוב (חלון כחה.) עלשין שנקטון והדיחם לבהמה וגמלה עליהן לאדם גריכות דבשר שני קשה בין דסתמן לאדם משום דהדיחון לבהמה לא פקיה מניהו שם אלב שיפסל מלאכל לבדב ואמאי לא הבשרו וי"ל דמייירי שהיו מתחלה מחכים לבהמה אי גמי שמה אין דבשר מועיל אף פאכל אדם אי הוי דבשר לצדך דבהמה:

לְבַהֲמָה, וְנִמְלָה עֲלִיהֶן לְאָדָם ^(ג) צָרִיכוֹת לֹא יִנְהִי מִאֲרֻעָא וְהֵא כָּל דָּבָר שְׂאִין גִּדּוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ קִתְנֵי תַנִּי וְכָל דָּבָר שְׂאִין יוֹנֵחַ מִן הָאֶרֶץ א"כ גַּמִּי בשמעתין צריך למתני וינה מן הארץ: תמה מאי שנא דתאנה וירק חייבין במעשר ובטורים מן הפאה דמן העורה אין נוהג פאה ומעשר אלף דגדגן תרוש ויצהר בלבד ומאי שנא דחייבו חכמים טפי במעשר מבפאה ואומר ר"ת משום דתאנה אין לקיטתה כאחד הלכה לא גזרו חכמים פאה דה שאל יצפו עניים מתי וגמר בעל הבית לקיטתו ויפסידו ויתר במקום אחר ממנה שיקריחו בפאה זאת וירק נמי אין הפאה חשובה ואינה שנה כ"א מעט ואם ימתנו אחריה עד הערב יפסידו ויתר: שורען מתחלה לבהמה. משמע דסתמא לאדם קיימי או לתרניהו ואפ"ה בי זרעון לבהמה פקע שם אלב מניהו אף על גב' דאמר (בריתות דף) כל המנחד לאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכל לבדב דבין שורען לבהמה אין עליה שם אלב ולא היה שני גידולים מעולם לאדם והא דאמר בהעור והרטוב (חלון כחה.) עלשין שנקטון והדיחם לבהמה וגמלה עליהן לאדם גריכות דבשר שני קשה בין דסתמן לאדם משום דהדיחון לבהמה לא פקיה מניהו שם אלב שיפסל מלאכל לבדב ואמאי לא הבשרו מועיל אף פאכל אדם אי הוי דבשר לצדך דבהמה:

צָרִיכוֹת

לְבַהֲמָה, וְנִמְלָה עֲלִיהֶן לְאָדָם ^(ג) צָרִיכוֹת לֹא יִנְהִי מִאֲרֻעָא וְהֵא כָּל דָּבָר שְׂאִין גִּדּוּלוֹ מִן הָאֶרֶץ קִתְנֵי תַנִּי וְכָל דָּבָר שְׂאִין יוֹנֵחַ מִן הָאֶרֶץ א"כ גַּמִּי בשמעתין צריך למתני וינה מן הארץ: תמה מאי שנא דתאנה וירק חייבין במעשר ובטורים מן הפאה דמן העורה אין נוהג פאה ומעשר אלף דגדגן תרוש ויצהר בלבד ומאי שנא דחייבו חכמים טפי במעשר מבפאה ואומר ר"ת משום דתאנה אין לקיטתה כאחד הלכה לא גזרו חכמים פאה דה שאל יצפו עניים מתי וגמר בעל הבית לקיטתו ויפסידו ויתר במקום אחר ממנה שיקריחו בפאה זאת וירק נמי אין הפאה חשובה ואינה שנה כ"א מעט ואם ימתנו אחריה עד הערב יפסידו ויתר: שורען מתחלה לבהמה. משמע דסתמא לאדם קיימי או לתרניהו ואפ"ה בי זרעון לבהמה פקע שם אלב מניהו אף על גב' דאמר (בריתות דף) כל המנחד לאכל אדם טמא עד שיפסל מלאכל לבדב דבין שורען לבהמה אין עליה שם אלב ולא היה שני גידולים מעולם לאדם והא דאמר בהעור והרטוב (חלון כחה.) עלשין שנקטון והדיחם לבהמה וגמלה עליהן לאדם גריכות דבשר שני קשה בין דסתמן לאדם משום דהדיחון לבהמה לא פקיה מניהו שם אלב שיפסל מלאכל לבדב ואמאי לא הבשרו מועיל אף פאכל אדם אי הוי דבשר לצדך דבהמה:

ג.

 עין משפט נר מצוה	
א סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ב סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ג סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ד סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ה סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ו סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ז סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ח סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
ט סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
י סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
יא סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
יב סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
יג סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
יד סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	
טו סמג עשין צז, טוש"ע חו"מ סי' ה סעי' ב:	

 עין משפט גור מצורה
--

א מו"י פג' מהל' טומאת אוכלים הל' ג:

ב מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:

ג מו"י פג' מהל' טומאת אוכלים הל' ג:

ד מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ב:

ה מו"י פג' מהל' טומאת אוכלים הל' י:

ו מו"י פג' מהל' טומאת אוכלים הל' ג:

ז מו"י פג' מהל' טומאת אוכלים הל' ג:

ח מו"י פג' מהל' שאר אבות הטומאות הל' א:

מחשבת חיים לא שמה מחשבה. דמחיים מתה רכל אי שמה מחשבה לא פקע שם אכל מנה פמה שנתבטלה עד שתפסד מאכלית כלב: תרגולתא דאגמא.
הכר חסור לפי שאין לו סימני טהרה ולא שרי מטעם כל היצא מן הטאור טאור שהרי האם לא ילדה האפרוח אלא ביצים הטוילה והאפרוח מעפכא קא גזל ונאסר ממילא ע"י סימני טמאה ונקבה נמי אין לאסרה למאן דאסר זה חה גורם דהא אפרוח לא יצא אלא מן הביצה ומעפכא קנגזל בקדושית ומיהו נראה עקר ששני מינים הן והמין שקורין תרגולתא דאגמא שרי הדר והנקבה דיש להן סימני טהרה והמין שקורין תרגולא דאגמא חסור הדר והנקבה דאין נראה שמין אחד חלוק הדר מהנקבה ועוד פיון דלא הוי מעופות טמאין הסתבין דהנהו בכל מין יש זכר ונקבה משום סימני טמאה אין לנאסר עד שהא בז כל ד' סימנים דמונשך ולפינון: אלא בפפדים. תמה דע"כ רבי יוחנן פן נורי לא פשי מחשבה רפילו בפפדים מדעביד ק"ו וא"כ מאי פריך ויש לומר דה"פ [אלא] בפפדים ומי איבא כו' וא"כ בלא נפל לגת נמי לרבעון צריך מחשבה ואע"ג דמקשה אפיק לדעתה הא דנקט נפל לגת מקל מקום פריך מעפכא אלמא בפפדים כו' דסבר דמחמת נפילה לגת לא ממאס פלי האי עד שיעשה בכפר עד דמשני רבי זכרא: ל"ג גפי בפדים והחלב דחלב דמאי אי דבהמה טאורה וצריכה מחשבה בפפדים דאין דקר לאכל חלב אם פן אמאי אין צריך דגשר דחלב נבלת בהמה טאורה אין סופה לטמא טמאה חמורה בקדאמרינן בכל שעה (פסחים כג.) מחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואי בחלב שחוטטה הא דם שחוטטה לא מכשר פיון דקאמר צריך מחשבה וליבא אפתי שם אכל עליו עד שחשב דהכשר חיינו מועיל עד שהא אכל בדאמר בהעור והרטב (חלין רכח.) גפי עלשין שהדיחון לבהמה ובחלב בהמה טמאה פשיטא דחלב צריך מחשבה דמ"ש מפשה וגפי פפדים גרסינן ליה ומורי בחלב שחוטטה דכיון דאין צריך מחשבה הוי אכל ומתפשך פדים שחוטטה:

בא סימן פרק שישי נדה

לא חשב לאכלה עד אחר שחוטטה והרי צריכות מחשבה לאכלה ושוב תטמא טמאת אוכלין שיחשב עליהן לאחר תלישתן לאכלן ואע"ג דבכר חשב פחפורן שהרי נמלך עליהן לאדם: צריכות מחשבה לאכלה ושוב תטמא מאיליה ותחזור ותטמא אוכלין פמגע דהא מאיליה קדם מחשבה אין לה טמאה אלא בבית הבליעה: ואינה צריכה דגשר פגולין לקמן בפשטתין כל פסופו לטמא טמאה חמורה אין צריך דגשר לא שום דגשר וירידת טמאה לא דגשר מים ולא דגשר שכן אלא מאיליה בלא שום נגיעה: אלמא מחשבת חיים דהא מחיים סתמא לאכלה ואפ"ה לא מהיטא היאר מחשבה לטמאה דבשינו מחשבה בפשה שראוי לקבל טמאה ומחיים לאו בר קבולי טמאה הוא: דכא נמי מחשבת חסור האיל ומחפר לאו בר קבולי טמאה לא שמה מחשבה: מן הרום עוף דקר פורח פאור דלא הוי חמון מחיים דלחשבה: תרגולתא שפובה דאמרינן לקמן פותים הוי שם וחשבו עליה והא תרגולתא עוף חמון הוי והויא חמון מחיים ואפלו הכי פשי מחשבה לטמאת מקנע: עוף טמא מי מטמא בבית הבליעה והא קומא לן (חלין דף ק:) מי שאסורו משום כל תאכל נבלה וצא זה שאסורו משום כל תאכל טמא לא ותרגולתא שפובה מטמא בבית הבליעה ואוי מדקא מתי ליה רבי יוחנן פן נורי לקמן פיעשתא למלתא דפליג בגחל שפפלה בגת אלמא דומיא דגחל הוא: שמרדה שפרחה ונעשית מדברית לאדניה ושם נבלה אפרוחיו ומיהו נפל אחד פאן דלא היתה בו מחשבה מעולם: ומאי פכרא דקאמר לכי: דאכראי ממרה הנעשה מדברית לאדניה: תרגולתא נקבה דאגמא הואי דההוא עוף טאור הוא אליבא דרב פפא: חזיוה רבעון דדרסה מקובלת פרגליה מה שאובלת. ואני אומר שדוקסת על מאכלה פרגליה לאחזי שלא יבא פלו לפיה ואין עוף טאור עושה פן: והינו גירמתא דקומא לן גירמתא עוף טמא הוא דאמר בפריך כל הדגש (חלין דף קט:) כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן להכלה אסר לן דמא שרא לן בפדא אסר לן גירמתא שרא לן לשנא דגורא: גחל טאור: שנפל לגת ומת: וחשב עליו להעלותו לבתי להאכילו: טמא טמאת אוכלין ומטמא אכלין לחרים פמגע דמשצמו באה עליו טמאה משחשב עליו פגולין לקמן האיל וסופו מטמא אדם פגון האוכלו מטמא פגדים בבית הבליעה לענין טמאה חלה נמי לא פשי דגשר מים ולא דגשר נגיעת שכן. דגשר הינו דבר שמתסירו לטמאה פגון שכן ומים: אף לגב טמא טמאת אוכלין ולא משום דאכלית כלב מחשבה היא אלא לר' יוחנן פן נורי לא פשי מחשבה: טמאה חמורה פגון האוכלה מטמא פגדים בבית הבליעה ואפלו לא חשב עליו פגון שלא ידע שזה הוא: טמאה

בטומאה

חלה אוכלין ומשקין: אינה יורדת לכך אינה יורדת לדין מחשבה. ולקמן מפרש מה היא: תרגולתא שפובה תוכיח שמתה תרגולתא ביבנה ודא מעשה לפני פדים ומאמיה שלא במחשבה ואף על פי שיוקדת לכך פלומר דלטמאה חלה בטמאה ובטמאה חלה אמרת יורדת לכך: בכל מקום ואפילו בפפדים דליבא אוכלין מרעין סתמא לאכליה: ונבלת עוף טאור בפפדים דאיבא עם רב ואוכלין הפל וכן חלב בהמה דברדים אין צריכין מחשבה אכל בפפדים חלב בהמה פהמה טמאה בכל מקום סתמא לאו לאכליה הלפך פשיא מחשבה. ונהי דאי איבא פזית בלא מחשבה מטמא רפילו אדם ובגלים וכל שכן אוכלין ומשקין אלא להבי מהיטא מחשבתה דאי איבא פחות מפביצה שאר אכלין ופחות מפזית נבלה משלים לכביצה אי חשיב ליה מצטרפא פהזיהו ומתקבלת טמאה פמגע שכן ואי לא לא: ואינה צריכה דגשר דסופה לטמא טמאה חמורה: לעולם פכרך והינו טעמא דלרבעון פשיא מחשבה דגת שנפל לתוכה מאפתי ואינו הגון לאכליה כל כך:

 מסורת הש"ס

א זבחים קהן; בכורות יג; משנה טהרות ב חולין טב: ג משנה טהרות ד בכורות יג; כריתות כא; משנה עוקצים ה כריתות כא.

 תורה אור השלם
--

ובי יתו"מים על-זרע ונפל מנגלתם עליו טמא הוא לזם [ויקרא יא, לח] לא-יבא עמוני ומואבי בקהל ויהנה גם דור עשירי לא-יבא להם בקהל ויהנה עד-עולם [דברים כג, ד]

בא:

עין משפט גור מצורה

א מווי' פא' מהל' טומאת אוכלים הל' ו':

ב מווי' פז' מהל' מעשר שני ונטע רבעי הל' ט:

ג מווי' פז' מהל' מעשר שני ונטע רבעי הל' ט:

ד מווי' פא' מהל' טומאת אוכלים הל' ז':

ה טוש"ע יו"ד ס"י שלג סעי' יד:

ו מווי' פי' מהל' ביכורים ושאר מנהגות כהונה שבגבולין הל' יז':

ז מווי' פז' מהל' שמיטה ויובל הל' יג':

ח מווי' פז' מהל' שמיטה ויובל הל' ז':

ט סמג עשין סב, טוש"ע יו"ד ס"י פג סעי' ג:

י מווי' פא' מהל' מאכלות אסורות הל' כד:

יא מווי' פח' מהל' ברכות הל' ח:

יב סמג עשין כז, טוש"ע או"ח ס"י רו סעי' א:

יג מווי' פח' מהל' ברכות הל' ח:

והא שבת מחדתיב בפאה תיב נמי במעשר.

(פ"ל) ומיתרי לה בפ"ח דמסכת ע"ז (דף

ז): השבת מתעשר זרע וירק ובהדיא תנן ומיתרי עסמון דשבת משנתנה טעם בקדירה אינה מטמאה טמאת חבלין הא עד שלא נתנה מטמאה אלא דניחא ליה למסכן דרבי עקיבא חזרבי עקיבא: התיאה. פרש"י דהינו סיאה וקשה דלעיל אמר דסתמה לאדם ותיב במעשר וא"כ מטמא טמאת אוכלין והכא קאמר תיאה אין מטמא טמאת חבלין וי"ל דזוקח דחצר סתמיהו לאדם אי נמי ב' מיניס הן: אס נקח בקסוף מעשר מפני מה אין מטמא טמאת חבליס כו'. וא"ת והא חמרין בקרק ככל משרבין (עירובין כח:) קור נקח בקסוף מעשר ואין מטמא טמאת חבלין וי"ל דקור נמי אס שלחו וטונגו מטמא טמאת חבלין ולכך אף קדס שליטה נקח בקסוף מעשר מידי דהוי אבהמה ומה דנקחנות בקסוף מעשר לפי שראויין לשחט חבל טמאת חבליס אין להס מחיים והכא פריך שפיר אי נקחת בקסוף מעשר לפי שראוייה אחר תקון לאכילה אס פן ישמא טמאת אוכליס מיד שהרי דהל יכול לתקנה ומעשה יש עליה שס אכל ולא דמי לקור שמסחר שליטה וטעון ואי אין מטמא טמאת חבלין לפי שאחר התקון אינה ראוייה בפני עצמה לאכילה אס פן גס לא יהו נקחות בקסוף מעשר: ולכתב דחמנא קשקשת כו'. וא"ת והיכי הוי ידעי

מה קשקשת קדס שנכתב קרא דגלית וגש לומר דמקבלה הנה ידעינן דהכי נמי גניחה לא ידעינן דהניא דקרו אלא מקרא דיעשש לו דקחיה פן פנשנה קרני דתול וגו' (פ"ק דף ב:) וא"ת ומנען דעשינן תרנוניה אימא דטהור דקרא מניה או דהא או דהא עד שיפרט לה דתמיב וקמו וי"ל דומיא דסימני דהמה פשינן מעלת גרה ומפקדת פרהה מדאסר דחמנא חזיר וגמל: כל הטעון דרכה לאסריו טעון דרכה לפניו. וברכת טבילה דאמרין בפ"ק דפסחים (דף ז): דמסכן אחר טבילה התם נמי דינה להיות לפניה אלא משום דנכרח דלא חזי הוא: ולכני מערבא דמברכי פי מסלקון תפליהו לשמור חקיו. אומר ר"ת דעל תפלין לבד הוי מברכי לשמור חקיו דקרא (שמות יג) דנשמרת את החקקה הזאת למועדה ס"ל לכני מערבא דבתפלין פתיב דאדמר צירושלמי אכל צניית פי קמסלה מעליו ליפא מאן דמסכן ותפלין נמי דוקא דשמסלקון סימון לשקיעת הסמה שמתיב לסלקון דאדמר דהקומן דבה (מנחות דף לו:) הציח תפלין לאחר שקיעת הסמה עובר בפשה דמתיב ושמרת את החקקה והשמר דששה עשה אכל צניית אע"ג דשמור בלילה ליפא אסור ואין תיב לסלקון ובשמשתו הוי מצני למימר לאתניי צניית אלא דניחא למינקט ריחני משום דפסוקא דאכל ריחני אין מסכן אסריון ולדידן לא קי"ל בפני מערבא ולא מדברין אחר תפלין לשמור חקיו דדפקד הקומן דבה (מנחות דף לו:) מוכח דלילה זמן תפלין הוא דהכי קבר רב אחי התם ומדברין הוא דאסור שלא גסן דהו וקרא דנשמרת מוקמינן לה דבחקת הפסח הפתיב מדבר ואף על גב דשבת לאו זמן תפלין הוא מכל מקום אין מסכן עליהס דשמסלקון ע"ש עס השכה דאין תיב לסלקון דנפקא לן (שס) מלאות על דהך ונציא שבתות ויוי"ט דהן גופא אורי:

הוי מצני לאתניי הא דתנא דמס' (שבועית)

והא שבת וכי' לאו קושיא היא אלא מלתא

וְהָא שַׁבַּת דְּמִיחֵיב בַּפָּאָה וּמִיחֵיב בַּמַּעַשֶׁר, דְּתַנּוּ: כֹּל שְׁחֵיִיב בַּפָּאָה חֵיִיב בַּמַּעַשֶׁר. וּמִדְּחֵיִיב בַּמַּעַשֶׁר — מִטְמֵא טוּמְאָת אֹוכְלִין, אֵלמָא: כֹּל מִיֵּלִי דְעַבִּיד לְטַעְמָא — מִטְמֵא טוּמְאָת אֹוכְלִין, דְּהָאִי שַׁבַּת לְטַעְמָא עַבִּידָא.

⁽ⁿ⁾וּרְמִינַהּ: הַקּוֹשָׁט, וְהַחִימוּם, וְרָאשֵׁי בִשְׁמִים, וְהַתִּינָא, וְהַחֲלִיתִּת, וְהַפִּלְפָּלִים, וְחֵלֶת חֲרִיעַ — נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעַשֶׁר, וְאִין מִטְמְאִין טוּמְאָת אֹוכְלִין, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא.

⁽ⁿ⁾אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: אַם נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעַשֶׁר, מִפְּנֵי מָה אֵין מִטְמְאִין טוּמְאָת אֹוכְלִין? וְאַם אֵינֶן מִטְמְאִין, אַף הֵם לֹא יִלְקָחוּ בְּכֶסֶף מַעַשֶׁר! וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: נִמְנוּ וּגְמָרוּ שְׂאִין נִקְחִין בְּכֶסֶף מַעַשֶׁר, וְאִין מִטְמְאִין טוּמְאָת אֹוכְלִין. 'אָמַר רַב הִסְדָּא: פִּי תַנָּא הֵיִיא —

בְּשַׁבַּת הַעֲשׂוּיָה לְכַמָּה.⁽ⁿ⁾**אָמַר רַב אֲשִׁי: אַמְרִיתָה לְשַׁמְעֹתִיָּה קַמִּיָּה דְרַב פִּהְנָא, (אָמַר): לֹא תִימָא בְּשַׁבַּת הַעֲשׂוּיָה לְכַמָּה, הָא סְתָמָא לְקַדְרָה, אֵלֶּא סְתָם שַׁבַּת לְכַמָּה עֲשׂוּיָה, דְּתַנּוּ: הַשַּׁבַּת מִשְׁנַתְנָה טַעַם בְּקַדְרָה — אֵין בָּהּ מִשׁוּם תְּרוּמָה, וְאִינָה מִטְמְאָה טוּמְאָת אֹוכְלִין. הָא, עַד שְׁלֹא נִתְנָה טַעַם בְּקַדְרָה — יֵשׁ בָּהּ מִשׁוּם תְּרוּמָה, וּמִטְמְאָה טוּמְאָת אֹוכְלִין. וְאִי סָלָא דַּעְתָּה סְתָמָא לְקַדְרָה — פִּי לֹא נִתְנָה נְמִי סְתָמָא לְקַדְרָה! אֵלֶּא לֹא שְׁמַע מִיָּה סְתָמָא לְכַמָּה עֲשׂוּיָה. שְׁמַע מִיָּה. "מִתְנִי' כֹּל שְׁחֵיִיב בְּרֵאשִׁית הָגִז — חֵיִיב בַּמִּתְנּוֹת, וְיֵשׁ שְׁחֵיִיב בַּמִּתְנּוֹת וְאִינוּ חֵיִיב בְּרֵאשִׁית הָגִז.**⁽ⁿ⁾**כֹּל שְׂיֵשׁ לוֹ בִיעוּר — יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְיֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית — וְאִין לוֹ בִיעוּר.**⁽ⁿ⁾**גַּמְ' פְּגוּז עֲלָה הַלּוּף שׁוּטָה וְהַדְּנָדְנָה, יֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית וְאִין לוֹ בִיעוּר, עֵימָר הַלּוּף שׁוּטָה וְעֵימָר הַדְּנָדְנָה.**⁽ⁿ⁾**דְּכַתִּיב "וּלְבַהֲמָתָהּ וּלְחִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצָהּ תַּחֲיָה כָּל תְּבוּאַתָּה לֵאכֹל", כָּל זֶמֶן שְׁחִיָּה אוֹכֵלֶת מִן הַשָּׂדֶה — אֵתָה מֵאֲכִיל לְבַהֲמָתָהּ בַּבַּיִת, כָּלָה לְחִיָּה מִן הַשָּׂדֶה — כָּלָה לְבַהֲמָתָהּ שְׁבַבַּיִת, וְהִנִּי לֹא כָּלוּ לָהּ.**⁽ⁿ⁾**מִתְנִי' כֹּל שְׂיֵשׁ לוֹ קִשְׁקָשָׁת — יֵשׁ לוֹ סַנְפִּיר, וְיֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ סַנְפִּיר וְאִין לוֹ קִשְׁקָשָׁת. כֹּל שְׂיֵשׁ לוֹ קַרְנָנִם — יֵשׁ לוֹ טְלָפִים, וְיֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ טְלָפִים וְאִין לוֹ קַרְנָנִם. גַּמְ' כֹּל שְׂיֵשׁ לוֹ קִשְׁקָשָׁת — דָּג טָהוֹר, יֵשׁ שְׂיֵשׁ לוֹ סַנְפִּיר וְאִין לוֹ קִשְׁקָשָׁת — דָּג טָמֵא. מִכְּדִי אֲנִן אִקְשָׁקֶשֶׁת סְמִכִּינוּ, "סַנְפִּיר" דְּכַתַּב רַחֲמָנָא לָמָּה לִּי? אִי לֹא כַּתַּב רַחֲמָנָא סַנְפִּיר, הִוָּה אֲמִינָא: מֵאִי "קִשְׁקָשָׁת" דְּכַתִּיב? סַנְפִּיר, וְאַפִּילוּ דָּג טָמֵא — כַּתַּב רַחֲמָנָא "סַנְפִּיר וְקִשְׁקָשָׁת". וְהַשְׁתָּא דְּכַתַּב רַחֲמָנָא סַנְפִּיר וְקִשְׁקָשָׁת, מְגַלֵּן דְּקִשְׁקָשָׁת לְבוּשָׁא הוּא? דְּכַתִּיב: "וְשָׂרִיזִן קִשְׁקָשִׁים הוּא לְבוּשׁ". וְלְכַתּוּב רַחֲמָנָא "קִשְׁקָשָׁת" וְלֹא פְּעִי סַנְפִּיר! אָמַר**

רַבִּי אֲבָהוּ, וְכֵן תְּנָא דְבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "יִגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדִיר".⁽ⁿ⁾**מִתְנִי' כֹּל הַטַּעוֹן בְּרָכָה לְאַחֲרֵיו — טַעוֹן בְּרָכָה לְפָנָיו, וְיֵשׁ שְׁטַעוֹן בְּרָכָה לְפָנָיו וְאִין טַעוֹן בְּרָכָה לְאַחֲרֵיו.**⁽ⁿ⁾**גַּמְ' לְאַתּוּנִי מֵאִי? לְאַתּוּנִי יָרַק. וְלְרַבִּי יִצְחָק דְּמִבְרַה אֵיָרַק, לְאַתּוּנִי מֵאִי? לְאַתּוּנִי מֵיָא. וְלְרַב פִּפְּא דְּמִבְרַה אַמִּיָּא, לְאַתּוּנִי מֵאִי? לְאַתּוּנִי מִצּוֹת. וְלְכַנִּי מַעֲרִבָא דְּמִבְרַכִּי בְּתַר דְּסָלִיקוּ תְּפִילָּיִיהוּ "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוְּנוּ לְשִׁמּוֹר חוּקָיו", לְאַתּוּנִי מֵאִי? לְאַתּוּנִי רִיחָנִי.**

בא סימן פרק שישי נדה

מסורת הש"ס

א משנה עוקצים
ב ברכות לט; משנה עוקצים
ג בבא מציעא יד:
ד משנה שביעית
ה ספרא בהר פרק א ח; ספרא בהר פרק ד ד; פסחים נב; תענית יו; מכילתא דרבי שמעון בן יוחאי
ו תוספתא נדה; חולין סו:
ז ברכות מא; ברכות מד:

גליון הש"ס

גמ' הוה אמינא מאי קשקשת סנפיר. ע' חולין כב ע"ב תוס' ד"ה איצטרין בסה"ד:

תורה אור השלם

ואכלת לפני יתהו אלקיך במקום אשר יבחר לשכון שמו שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרת בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את יתהוה אלקיך כל־הנמים [דברים יד, כג]

ראשית דגנך תירשך ויצהרך ונאשית זו צאנך תתורלו [דברים יח, ד]

וזה יתהו משפט הפהנים מאת העם מאת זבחיו תזבח אם־שור אם־שה ונמך לכהן הזרע והלחם!! וסעדה [דברים יח, ג]

ולבהמתך ולתיה אשר בארצך תקיה כל־תבואתה לאכל [ויקרא כה, ז]

כל מפרשת פרשה ושטעת שטע פרשת טעלת גרה בבהמה אתה תאכלו [ויקרא יא, ג]

את־זה תאכלו מכל אשר בפנים כל אשר־לו סנפיר וקשקשת בפנים בפנים ובחלים אתם תאכלו [ויקרא יא, ט]

ובובע נחשת על־ראשו ושריון קשקשים הוא לבוש ומשקל השריון חמשת־אלפים שקלים נחשת [שמואל א יז, ה]

יתנה חפץ למען צדקו יגדיל תורה ונאדיר [שעשוע מנ, כא]

פיטוטטר"א: והתיאה הינו פאה: חלת

חריע קרו"ג והוא פרבס: אף הם לא ילקחו בקסוף מעשר דרחמנא אמר ונתת הקסוף וגו' ואכלת לפני וגו' והני לדידן לאו אכל טינהו: נמנו וגמרו כו' אלמא כל ממי דלא עביד לאכלו אלא להטעיס הקדרה לא מטמא דהא פלפלין וברבס לטעמא עבידי: לכמן דכותשין אותו ונותנין אותו בכוחו ונקרו דשתיכו מטטלין כל אכל דהאי לאו לטעמא עביד דהנה עקר: אמריהם לשמעתא כו' הך דמעטא דפרשית לקמה לא מימא כו': העשויה שהניישה לכך הא סתמא לקדרה ולא מטמא: אלא סתם שבת לכמן ומטמא: דתנן השבת סתם שבת משמע: אין בה משום תרומה שאס תזר הקלח ונפל לתוך קדרה של חלין אינו מזמנע: פי לא נתנה נמי סתמא לקדרה ונאמאי מטמאה הא חמרין לעיל דמידי דעביד לטעמא לא מטמא: מתני' כל שיש לו בעור שהוא מצוה לבשרו מן הבית בשביעית בשפלה למיה מן השדה: יש לו שביעית לענין שתיב להפחיר ואסור לעשותו בחורה ומלוגמא ואפיקומוזין: ויש שנוהגת בו הקדשת שביעית ואין לו בעור דבמפרש בגמרא עקר הלוף והדגנה שאין בליס מן השדה בימות הגשמים: גמ' לוף שוטה שם לני הוא וגשמים הס: עגלה הלוף שוטה והדגנה וה"ה לכל הכלים בימות הגשמים מהשדה אלא הא דנקט הני משום דמפא דמתניתין מתוקמא דעקרון ואשמועינן חלוף פין עקרו לעליהן: מתני' קשקשת מלבשין של דג: סנפיר אלו בנפים ששט דקן על פני הפנים: יש לו טלפים פרוסותיו דמוקות שאין קרנים אלא לבהמה ולמיה טהורה: וגש שיש לו טלפים בגוף חזיר ואין לו קרנים: גמ' דג טמא איפא דיש לו סנפיר: אקשקשת סמכינו דהאמרת כל שיש לו קשקשת ה"א מאי קשקשת דכתב דחמנא הונו סנפיר בנפים שפויחם דהן מפי אית בה בנפים שרי ונתי למשרי דג טמא ולדכי כתב תרנויה דעל פדקח חד מניוה לבושא הוא. אייקררי"ן בלע"ז: ופרכינו והשתא דכתיבי תרנויה מנלן דקשקשת לבושא הוא דקתני כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר אלמא פשיטא לן מאי קשקשת ומאי מהאי קרא נפקא ושריון קשקשים הוא לבוש אלמא לבושא מקרי וכוין דמהאי קרא נפקא לן השתא לא לכתב סנפיר ולכתב קשקשת דהא ליפא למימר הנה אמיןא מאי קשקשת סנפיר: דמדברך אירקא לאסריו בורא נפשות רבות פי היכי דמדברינו אכל מימי מאכל ועל כל פרי השן חוץ משבעת המינים דבשינן ברכה אחת משני ג': מצות צניית ולולב ושאר מצות שמדברין עליה עובר לגשתות:

מסורת הש"ס
א סנהדרין סחן; תוספתא חגיגה; משנה סנהדרין
ב בבא בתרא קנו.
ג יבמות קן; כתובות נא::; כתובות עד.
ד בבא קמא פח:
ה ביצה כח; עבודה זרה כט::; כתובות סא::; מכות כא.
ו בבא בתרא טז.

תורה אור השלם
ואס"ל יחפץ האיש ללכת את יבמתו ויעלתה יבמתו השערה אל־הזקנים ואמרה מאן יבמי להקים לאחי שם בישראל לא אבה יבמי (דברים כה, ז)
ושלב איש אתה שכבת־זרע ונעלם מעיני אישה (נסתרה והיא נטמאה ועד אין פה והוא לא נתפשה [במדבר ה, יג])
אשר־בשערה ישופני והרפה פצעי חנם (איוב ט, יז)
ועזר־יהנה את־איוב (מנהסערה) [מן הסערה] ויאמר [איוב לה, א]

ריחני מברכין עליהן בורא עצי בָּשָׂמִים ואין טעון ערכה לַאֲחֵרֵי זֶהנָּחָה מוֹעֲמֶת היא: מתגי' וְכֹאֵי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה מַשְׁבִּיב שְׂמִי שְׁעֵרִית עד שְׁחִיף זָקן אֶבֶל קֹדֶם ב' שְׁעֵרִית לֹא כִּר שְׂגִשִׁין הוּא וּמַשְׁחִיף זָקן כֹּאֵי לְהוֹלִיד וְכִמְעָא אִמֵּר בֶּן וְלֹא יִרְאִי לְהִיּוֹת אֵב: הַתַּחֲתוֹן וְלֹא הָעֲלִיּוֹן שְׂאִיזוּ הַקֶּפֶת זָקן אִמְרוּ בַּתַּחֲתוֹן שְׂלֵמָטָה וְלֹא הָעֲלִיּוֹן: ה"ג רבי יהודה אומר עד שִׁירְכָּה הַשְּׁחֹר וּל"ג על הַלֶּבֶן כְּלוּמַר שְׂגִשְׁחִיר אִתּוֹ מְקוֹם מַשְׁעָרֹת הָרָבָה: גַּמ' אִישׁ כְּתִיב בַּפֶּרֶשֶׁה (דְּבָרִים כ"ה:ז') וְאִם לֹא יִחַפֵּן אִישׁ הַלֶּבֶן קָטָן לֹא חָלַן אֶבֶל אִשָּׁה בִּין גְּדוּלָּה בִּין חֲטָטָה: הֵלֶכֶה כְּרָבִי יְהוּדָה שָׂאִם לֹא בָּא עָלֶיָּה מַשְׁהַבִּיָּא הַשְּׁחֹר וּל"ג על הַלֶּבֶן לְשָׂרָה וְשֹׁאֵי קַטְנוּמָה עד שִׁירְכָּה הַשְּׁחֹר: שׁוֹב אִינָה וְכוּלָּה לְמֹאֵן הָדָן בִּיָּאָה הוּא לְהוּ קְדוּשׁוֹן גְּמוּרִין גְּדוּלָּהּ הִיא וְכוּנָּה לְקֹדֶשׁ עֲצֻמָּה וְכִי פְּלִיג כְּשֵׁלֹא בַעַל לֹא חִסַּר שְׂגָדָלָה פְּלִיג וְאִפ"ה לר"מ לֹא מַמְלֻגַּת דְּבִינן שְׁהַגְדִּילָה שַׁעָה אֶחָת וְלֹא מַחֲתָה שׁוֹב אִינָה וְכוּלָּה לְמַחֲוֹת וְחִלּוֹ לְהוּ קְדוּשׁוֹן מַמְלֻי: בַּתָּנִי שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעֲלִי שְׁהַשְׂאֵל שְׁהַשְׂאֵלָה אִמָּה כְּשֶׁהִיא קְטָנָה יְתוּמָה וְלֹאחֵר שְׂגָדָלָה בָּאת לְמֹאֵן: וְהִיא מַעֲמֻבָּא הוּא וְכִי דְרָבִי הִיא אִשָּׁה כְּתוּמָא שְׁקִדוּשָׁיָה גְּמוּרִין הִיא דְרָבִי לֹא יִאָּנְסָה לְסוּרָה לְבַעֲלָהּ וְיֵשׁ לָהּ אַחֶרֶת שְׂאִפְּלִי וְגַמָּה שֵׁלֹא בָּאֵנָם מַתְּרָה לְבַעַל וְלַבְּעַל וְאִיזוּ זוּ שְׁקִדוּשִׁיָּה קְדוּשִׁי טַעוּת בְּגוּן ע"מ שְׁאִי בֶּהֱן וְכִי הוּא יִשְׂרָאֵל וּבְגוּן קְטָנָה דְּאִין מַשְׁשָׁיָה כְּלוֹם וְאִמָּה גַּמ' אִין בְּנָה לְבַדָּשָׁה: וְשִׁינִי בְּהַ מְרַבֵּב כּו' גָּלוּ וְשִׁאִין הוּא לְעוּנן זְמוּת גַּמ' לֹא מַתְּכָרָה עָלֶיהָ יַעֲבֹדָה שְׂעֵלְמָל הִיא וְלֹא אִמְרִין עֲבִילוֹת שַׁבְּעַל מַשְׂגָּלָה הוּא קְדוּשׁוֹן דְּקַסְבֵּר כֹּל בְּעוֹעַל עַל זַעַת קְדוּשׁוֹן הִיאשְׁוִיָּים הוּא בּוֹעַל וְלֹא יִתְּשֵׁן וְלֹא יִחַזֵּר וְלִקְדָּשָׁה: כְּלָשָׁא חוּל: וְאִפְקוּיָה מַשְׁעָלָה הֶאֱחָרִין שְׁשָׂאָה כְּמֹאֵן זֶה: שְׂמִי שְׁעֵרִית שׁוֹכְבוֹת שְׂוִיה וְרַבּוּת: שְׂפַחוֹת מַתְּנִיתוֹן הִיא בַּתְּבֻבּוֹת וְאִמֵּר רַב מִלְּבִיָּא עָלָה הֵלֶכֶה כִּר"א: כְּלוּרִית מַתְּנִיתוֹן הִיא עוֹבֵד כּוֹכָבִים הַמַּקְטֵּפֵר מִיִּשְׂרָאֵל בִּינן שְׁהִיב לְכְלוּרִית שׁוּמַט אֵת יָדוֹ וְאִמְרִין וְכַמָּה וְאִמֵּר רַב מִלְּבִיָּא עָלָה ג' אֶצְבָּעוֹת לְכָל רוּחַ: גְּבִינָה גַּמ' מַשְׁנָה הִיא אֲבִין מַעֲמִידוֹן מַטְנִי מַה אִסְרוּ גְּבִינּוֹת הַעוֹבְדִי כּוֹכָבִים כּו': וְאִמֵּר רַב מִלְּבִיָּא עָלָה מַטְנִי שְׁמַחֲלִין פְּגִיחָן שְׁשֵׁמן חֲזִיר. כֹּל הָדָן תִּלְתָּא לֹא אֲחָא רַב מִלְּבִיָּא אֵלָּא לְפָרוּשִׁי טַעֲמָא דְּמַתְּנִיתוֹן [אז] שְׁעוּרָא אִזוּ לְאֻחַמִּי הֵלְכָתָא אֶבֶל גְּמוּת שְׁעוֹר וְאִפֵּר מַקְלָה שְׁמַתָּא דְּנִפְשָׁה הִיא וְכַר פֶּסָא מַחֲלִיף שְׂפַחוֹת לֵרַב מִלְּבִיָּא וְאִפֵּר מַקְלָה לֵרַב מִלְּבִיו: קֹשָׁה כַּה רַבִּי חֲנִינָא אִי כְּלָקָא זַעֲתָן, גְּמוּת אָף עַל פִּי שְׁאִין שְׁעֵרִית לֹא לְשַׁתְּמוּטִי כְּכוּלָּיָה הַש"ס חַד תַּנָּא וְלֹאשְׁמוּעִי: תֵּינִיקַת שְׁהַבִּיָּא שְׂתִים גְּמוּת:

ריחני מברכין עליהן בורא עצי בָּשָׂמִים ואין טעון ערכה לַאֲחֵרֵי זֶהנָּחָה מוֹעֲמֶת היא: מתגי' וְכֹאֵי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה מַשְׁבִּיב שְׂמִי שְׁעֵרִית לֹא כִּר שְׂגִשִׁין הוּא וּמַשְׁחִיף זָקן אֶבֶל קֹדֶם ב' שְׁעֵרִית לֹא כִּר

אִרִּיחָנִי ב"מַתְנִי' תֵּינִיקַת שְׁהַבִּיָּאָה שְׂתִי שְׁעֵרוֹת — או חוֹלְצָת או מַתִּיבְמָת, וְחִיִּיבַת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתוֹרָה. ^(הא) וְכֵן תֵּינִיבָק שְׁהַבִּיא שְׂתִי שְׁעֵרוֹת — חִיִּיב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתוֹרָה, וְרֹאִי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה מַשְׁיבִּיא שְׂתִי שְׁעֵרוֹת עד שְׁיַחֲיָף זָקן. הַתַּחֲתוֹן, וְלֹא הָעֲלִיּוֹן, אֵלָּא שְׁדַבְּרוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן נִקְיָה. "תֵּינִיבָקַת שְׁהַבִּיָּאָה שְׂתִי שְׁעֵרוֹת, אִינָה יְכוּלָּה לְמֹאֵן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עד שְׁיִרְכָּה הַשְּׁחֹר. גַּמ' וְכִיּוֹן דִּתְנִן "חִיִּיבַת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתוֹרָה", "או חוֹלְצָת או מַתִּיבְמָת" לְמָה לִּי? ^(ב) לְאַפּוּקִי מִדְּרַבִּי יוֹסִי, דְּאָמַר: "אִישׁ" כְּתוּב בַּפֶּרֶשֶׁה, אֶבֶל אִשָּׁה, בִּין גְּדוּלָּה וּבִין קִטְנָה. קָא מִשְׁמַע לָן, דְּאִי אִיְתִי שְׂתִי שְׁעֵרוֹת — אִין, אִי לֹא — לֹא. מֵאִי טַעֲמָא? אִשָּׁה כְּאִישׁ. וְכִיּוֹן דִּתְנָא "וְכֵן תֵּינִיבָק שְׁהַבִּיא שְׂתִי שְׁעֵרוֹת", "חִיִּיב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתוֹרָה" לְמָה לִּי? וְכִי תִימָא, מִשׁוּם דְּקִבְעָי לְמַתְנִי "וְרֹאִי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה", תְּנִינָא חֲדָא זִימְנָא: אִימְתִי הוּא בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה — מַשְׁיבִּיא שְׂתִי שְׁעֵרוֹת ועד שְׁיַחֲיָף זָקן, הַתַּחֲתוֹן וְלֹא הָעֲלִיּוֹן, אֵלָּא שְׁדַבְּרוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן נִקְיָה! אִין חֲכִי גַּמִּי, אֵלָּא אִיִּידִי דְּפָרִישׁ מִיִּלִּי דְּתִינִיבָקַת — קַמְפָּרֵשׁ גַּמִּי מִיִּלִּי דְּתִינִיבָק. תִּינִיבָקַת שְׁהַבִּיָּאָה כּו'. אִמֵּר רַבִּי אֶבְהוּ אִמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר: הֵלֶכֶה כְּרָבִי יְהוּדָה. ^(ו)וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה, שְׂאִם נִבְעָלָה לְאֵחֵר שְׁהַבִּיָּאָה שְׂתִי שְׁעֵרוֹת — שׁוֹב אִינָה יְכוּלָּה לְמֹאֵן. כְּבֹרוּחִי דְרַב כְּהֵנָּא סְבוּר לְמַעֲבַד עוֹבְדָא כְּרָבִי יְהוּדָה, וְאָף עַל גַּב דְּנִבְעָלָה. אִמֵּר לְהוּ רַב כְּהֵנָּא: לֹא כָּה הִיָּה מַעֲשֶׂה בְּבִתּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, שְׂבָאת לְבֵית הַמְּדֻרָּשׁ לְמֹאֵן, וּבְנָה מוֹרַכָּב לָהּ עַל כְּתַפָּה, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם הוּזְכְּרוּ דְּבָרֵי שֶׁל רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּבֵית הַמְּדֻרָּשׁ, (וּכְבָּתָּה) [וְרַבְתָּה] כְּכִיָּה גְדוּלָּה בְּבֵית הַמְּדֻרָּשׁ. אָמְרוּ: דְּכֵר שְׂאֵמַר אוֹתוֹ צְדִיקָה, יִכְשַׁל בּוּ זִרְעוּ? ^(ז)דְּאָמַר רַב יְהוּדָה, אִמֵּר שְׂמוּאֵל מִשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: "וְהִיא לֹא נִתְפָּשָׁה" — אֶסוּרָה, הָא נִתְפָּשָׁה — מוֹתֶרֶת, וְיֵשׁ לָהּ אַחֶרֶת שְׂאָף עַל פִּי שְׁלֹא נִתְפָּשָׁה — מוֹתֶרֶת, וְאִיזוּ זֶה — שְׁקִדוּשִׁיָּה קְדוּשִׁי טַעוּת, שְׂאָף עַל פִּי שְׂבָנָה מוֹרַכָּב

עַל כְּתַפָּה — מַמְאָנַת וְהוֹלָכַת לָהּ. ^(ח)וְנִמְנוּ וְגַמְרוּ: עד מָתִי הַבַּת מַמְאָנַת? עד שֶׁתְּבִיא שְׂתִי שְׁעֵרוֹת. פְּרוּשׁ, וְלֹא עָבוּד עוֹבְדָא. ^(ט)רַבִּי יִצְחָק וְתַלְמוּדֵי דְרַבִּי חֲנִינָא עָבוּד עוֹבְדָא כְּרָבִי יְהוּדָה, וְאָף עַל גַּב דְּנִבְעָלָה. אֲזַל רַב שְׁמֹן כִּר אַפָּא אַמְרָה קַמִּיה דְרַבִּי יוֹחָנָן, אֲזַל רַבִּי יוֹחָנָן אַמְרָה קַמִּיה דְרַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה, שְׂדֵר בְּלִשָּׂא וְאַפְקוּהּ. אִמֵּר רַב חֲסִידָא אִמֵּר מֶר עוֹקְבָא: לֹא שְׁיִרְכָּה הַשְּׁחֹר מַמְשׁ, אֵלָּא כְּדִי שְׁיִהִי שְׂתִי שְׁעֵרוֹת שׁוֹכְבוֹת, וְנִרְאוֹת כְּמִי שְׁיִרְכָּה הַשְּׁחֹר עַל הַלֶּבֶן. רַבָּא אָמַר: שְׂתִי שְׁעֵרוֹת הַמַּקְיפּוֹת מַשְׁפָּה לְשַׁפָּה. ^(י)אִמֵּר רַבִּי חֲלָבוּ אִמֵּר רַב הוּנָּא: שְׂתִי שְׁעֵרוֹת שְׂאֵמְרוּ — צְרִיָּה שְׁיָהָא בְּעִיקְרָן גּוּמּוֹת. רַב מִלְּכִיּוֹ אִמֵּר רַב אֲדָא כִּר אֶהָבָה: גּוּמּוֹת, אָף עַל פִּי שְׂאִין שְׁעֵרוֹת. ^(יב)אִמֵּר רַב חֲנִינָא כְּרִיָּה דְרַב אִיקָא: שְׁפּוּד, שְׂפַחוֹת, וְגּוּמּוֹת — רַב מִלְּכִיּוֹ, כְּלוּרִית, אִפֵּר מַקְלָה, וְגְבִינָה — רַב מִלְּכִיָּא. רַב פֶּסָא אָמַר: מַתְּנִיתִין וּמַתְּנִיתָא — רַב מִלְּכִיָּא, שְׁמַעֲתָתָא — רַב מִלְּכִיּוֹ, וְסִימָנָא: מַתְּנִיתָא מִלְּכַתָּא. מֵאִי בִינִיָּהוּ? אִיכָא בִינִיָּהוּ שְׂפַחוֹת. ^(יג)אִמֵּר רַב אֲשִׁי, אִמֵּר לִי מֶר זוּטְרָא, קִשָּׁה כַּה רַבִּי חֲנִינָא מְסוּרָא: לֹא לִישְׁתְּמוּט תִּנָּא לְאַשְׁמוּעִינן גּוּמּוֹת! אִי אֲשְׁמוּעִינן גּוּמּוֹת, הֵןָּה אִמִּינָא עד שְׁיָהוּ שְׂתִי שְׁעֵרוֹת בְּשְׂתִי גּוּמּוֹת, קָא מִשְׁמַע לָן דְּאַפִּילוּ שְׂתִי שְׁעֵרוֹת בְּגוּמָא אַחַת. ^(יד)וּמִי אִיכָא כְּהִאי גְּיוּנָא? וְהִקְתִּיב "אֲשֶׁר בַּשְּׁעָרָה יִשׁוּפְנִי וְהִרְכָּה פְּצָעִי חֲנָם", וְאִמֵּר רַבָּא: אִיב בַּסְּעָרָה חִירָף, בַּסְּעָרָה הִשְׁבִּיחוּהוּ. בַּסְּעָרָה חִירָף — אִמֵּר לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׂמָא רוּחַ סְעָרָה עָבְרָה לְפָנָיָה וְנִתְחַלְפָּה לָּהּ בִּין "אִיב" לִ"אִיב". בַּסְּעָרָה הִשְׁבִּיחוּהוּ — "וַיַּעַז ה' אֶת

בא סימן פרק שישי נדה

נב.

עין משפט נר מצוה

א טוש"ע או"ח סי' רטז סעי' א:

ב סמג עשין נא, טוש"ע אה"ע סי' קסז סעי' ד:

ג מו"י פב' מהל' אישות הל' א:

ד מו"י פא' מהל' יבום וחליצה הל' יז:

ה מו"י פז' מהל' ממרים הל' ה:

ו סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:

ז מו"י פיא' מהל' גירושין הל' ד:

ח טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יד:

ט מו"י פד' מהל' אישות הל' ח:

י סמג לאוין קה, טוש"ע אה"ע סי' ו סעי' יא:

יא מו"י פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' יז:

יב מו"י פכ"ד מהל' אישות הל' יט:

יג מו"י פג' מהל' אישות הל' ב:

יד סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יב:

טז מו"י פ"א מהל' גירושין הל' ד:

טז סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' טז:

יז מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

יח סמג עשין כ, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' טז:

יט מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

קדושי טעוּת. הַקָּשָׁה רִיב"ן וְכִי לֵית לָהּ מַתְּנִיתוֹן דִּיבְמוֹת (דף ב:) וְאִי אִתָּהּ יְכוּל לִוּמַר בַּחֲמוּתוֹ וְאִם חֲמוּתוֹ שְׂמַאָנוּ וְלִיפָא לְמִימַר דְּמַתְּנִי' דְּהָתָם בַּקְדוּשִׁי קְטוּנָת וְהָבֵא אִרְבִּי בַּקְדוּשִׁי טַעוּת בַּתְּקַנְעִי כְּהִדְיָא דְּכַרְבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בַּקְדוּשִׁי קְטָנָה גַּמִּי אִרְבִּי שְׂהָרִי בַּתּוּ שְׂפָאת לְמֹאֵן הוּוּ קְדוּשִׁי קְטוּנֹת דְּמַנְשָׁה מִיְתִי רַב כְּהֵנָּא רָאִיָּה דְּאִינָה מַמְלֻגַּת אַחֵר הַבָּאת שְׁעֵרִית וְהָאִמֵּר דְּכֵר שְׂאֵמֵר אִוְתוֹ צְדִיק וְכֶשֶׁל בּוּ זָרַעוּ אֵלְמָא ר' יִשְׁמַעֲלֵא בַּקְדוּשִׁי קְטוּנֹת גַּמִּי אִרְבִּי וְאִע"ג דְּיֵשׁ לְפָרֶשׁ לְמָה שְׂאֵמֵר אִוְתוֹ צְדִיק הֵינּוּ כְּעִין דְּכֵר שְׂאֵמֵר אִוְתוֹ צְדִיק שְׁהוּ אִוְמֵר בַּקְדוּשִׁי טַעוּת וּבַתּוּ בָּאת לְמֹאֵן מַחֲמַת קְדוּשִׁי קְטוּנֹת מ"מ מַתְקַלְמֵר גָּמֵנוּ וְגַמְרוּ עד מָתִי הַבַּת מַמְלֻגַּת עד שֶׁתְּבִיא ב' שְׁעֵרִית מַשְׁמַע דְּנִמְנוּ וְגַמְרוּ לֹאפְקוּי מַדְרָב' מַדְרָ' יִשְׁמַעֲלֵא חֲלִיפָא לְמִימֵר לְאַפְקוּי מַדְרָבִי יְהוּדָה דְּקָא רַבִּי יְהוּדָה מוֹדָה כְּנִבְעָלָה וְאוֹת נִבְעָלָה שְׂהָרִי בְּנָה מְרַבֵּב עַל כְּתַפָּה הִיָּה וְשִׁמוּאֵל דְּסָבֵר כְּרָבִי יִשְׁמַעֲלֵא וְאִמֵּר בַּפֶּרֶק הַמְדִּיר (כְּתוּבוֹת דף עב:) קִדָּשָׁה עַל תַּנְיָא וְכַנְסָה כְּתָם אֶפְּלִי בַעַל אִינָה צְרִיכָה הִימְנוּ גַּט וְכִי לֵית לָהּ לְשִׁמוּאֵל מַתְּנִי' דִּיבְמוֹת (דף ב:) וְכַפ' הַמְדִּיר (כְּתוּבוֹת דף עג.) פְּרִיָּה לְשִׁמוּאֵל מַתְּנִיָּת טוֹבָא וּמַטְנִי' לָהּ וְלֹא בְּעִי לְמִימֵר דְּכַלִּינ אֶסְתֵּם מַטְנִי' וי"ל דְּר' יִשְׁמַעֲלֵא לֵית לָהּ מַתְּנִי' דִּיבְמוֹת וְשִׁמוּאֵל לֹא כְּבֵר כֵּר' יִשְׁמַעֲלֵא אֵלָּא בַּקְדוּשִׁי טַעוּת אֶבֶל בַּקְדוּשִׁי קְטוּנֹת לֹא כְּבֵר כְּנִתָּה אֵלָּא מַתְּנִי' דִּיבְמוֹת (דף ב:) וְדַמְכִּילִיתִין דְּתַנּוּ עד מָתִי הַבַּת מַמְלֻגַּת עד שֶׁתְּבִיא ב' שְׁעֵרִית וּבַפֶּרֶק מִי שְׂמַת (כ"ב דף קנו:) הָאִמֵּר שְׂמוּאֵל בַּהֲדִיא בּוֹדִיקוֹן לְמֹאִינוֹן לֹאפְקוּי מַדְרָבִי יְהוּדָה וְכֵן מוֹכַח גַּמִּי בַּפֶּרֶק נוֹשְׂאִין (דְּבִמוֹת דף קז:) דְּשִׁרְיָה מַמְלֻגַּת מִי קָא יִלְדָה וּמַטְנִי בַּקְדוּשִׁי טַעוּת וּכְרָבִי יִשְׁמַעֲלֵא מַשְׁמַע זֻקָא בַּקְדוּשִׁי טַעוּת כְּבֵר כְּנִתָּה וְלֹא בַּקְדוּשִׁי קְטוּנֹת דְּחֵלְפָא דְּשִׁמוּאֵל אִרְבִּי הָתָם וְיָא דְּאִמֵּר שְׂמוּאֵל כַּפ' ב"ש (דְּבִמוֹת דף קט:) וּבַהֲמַדִּיר (כְּתוּבוֹת דף עג.) קְטָנָה שֵׁלֹא מַטְנִי וְהַגְדִּילָה וְעַמְדָה וְנִשְׂאת צְרִיכָה גַּט מַטְנִי מַשְׁמַע דְּאִינָה מַקְדָּשַׁת לְרֹאשׁוֹן מַדְרִיכָה גַּט מַטְנִי הֵינּוּ מִן הַסוּרָה אֶבֶל מַדְרָכָנוּ צְרִיכָה גַּט מִרְאשׁוֹן דְּמַשְׁהַגְדִּילָה אִינָה יוֹצֵאָה כְּמֹאֵן כְּפַרְשָׁיִת: אִכָּא בִּיעוּיָו שְׂפַחוֹת. וּח"ת לִימָא גַּמִּי אִכָּא בִּיעוּיָו אִפֵּר מַקְלָה דְּהָיו שְׁמַתָּמָא וְהָיו לָהּ בְּדָרַב מִלְּבִיָּא דְּכַר פֶּסָא אִמֵּר שְׁמַתָּא דְּכַר מִלְּכִיו וְיֵשׁ לוֹמַר דַּח"ק בָּלָהוּ מַתְּנִיתָא רַב מִלְּבִיָּא וְשְׁמַתָּתָא יֵשׁ מִזָּהן רַב מִלְּבִיָּא וְיֵשׁ מִזָּהן רַב מִלְּכִיו:

נב:

	עין משפט
	גזר מצווה

א סמג עשין ג, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יז:

ב מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

ג סמג עשין ג, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יז:

ד מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

ה סמג עשין ג, סמג עשין רלד, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יח:
ו מו"י פא' מהל' פרה אדומה הל' ד:

ז מו"י פב' מהל' טומאת צרעת הל' א:

ח מו"י פח' מהל' טומאת צרעת הל' ה:

ט מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

י סמג עשין ג, סמג עשין רלד, טוש"ע אה"ע סי' קנה סעי' יח:

יא מו"י פא' מהל' פרה אדומה הל' ד:

יב מו"י פב' מהל' טומאת צרעת הל' א:

יג מו"י פח' מהל' טומאת צרעת הל' ה:

יד מו"י פב' מהל' אישות הל' יז:

טו סמג לאוין קיא:

טז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

יז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

יח מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

יט מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' יב:

כ מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' יד:

עד שְׁתִּכְלָכַל לָשׁוֹן גָּדוֹל שֶׁעַר הוּא כְּדֹמֶר בְּרִישׁ גָּזִיר (צפ ב.) דְּהֵנִי מִכְּלָכַל דְּרִי זֶה גָּזִיר וְכֵּן שֶׁעַר הוּא דְּתֵנִיָּא אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סִיד כְּדִי וְכֵּןאֲמַר בְּמִרְא מֵאִי מִשְׁמַע דְּכְלָכוֹל לִשְׁנָא דְּגָדוֹל שֶׁעַר הוּא דְּתֵנִיָּא אֲמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ סִיד כְּדִי לְסוּד כְּלָכוֹל קָטָן וְאֲמַר צְדָשָׁה וּבֵת צְדָשָׁה: הִלְכָה כְּדָכְרִי בְּלֹן לְהַחֲמִיר. בָּב׳ מִי שָׁמַת (כ"ב צפ קנו.) אֲמַר ר"נ אֲמַר שְׁמוּאֵל בּוֹדֵקִין לְחִלְצִיה וְלִמְאֻמִּין לְאַפְיֻקִי מִדְּרָכֵי יְהוּזָה אֲמַר עַד שְׂיִרְכָּה הַשְּׁחֹר עַל הַלָּבָן וְהֵתֶם פֶּסֶק כְּכוֹלֶיהּ דְּאֲמַר הֵתֶם ר"נ אֲמַר שְׁמוּאֵל וְה"נ קֹאמַר הִלְכָה כְּדָכְרִי בְּלֹן לְהַחֲמִיר הִלְכָה אִינִיָּה חוֹלְצֵת עַד שֶׁתִּבְיֹא שֶׁעַר גָּדוֹל שֶׁכְּבָלָן וְעַד שֶׁיֵּהוּ ב' שְׁעֵרוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד כִּרְבַּ אִשִּׁי וְאִם יֵשׁ לָהּ זָדִים גְּדוּלִים בְּשֹׁאֵר גְּשִׁים אִינִיָּה צְרִיכָה לְבָדֵק הַתְּחִמָּו וְלֹא תִמְאֹן מִשְׁהִבִּיָּה עָפְתִי שְׁעֵרוֹת קָטָנוֹת וְאַפ"י אַחַת בְּגִשָּׁה וְאַחַת בִּין קִשְׁרִי אֶצְעֻתֶיהּ וּר"ת פֶּתַח בְּסָפֶר הַשָּׂר דְּמִשְׁהִיבִישָׁה לְכָלֵל שְׁנוּתֶיהּ לֹא תִמְאֹן בְּזִמְנֵה הָדֵךְ דִּלְע"ג דְּהִיבָא לָא בְּעַל פְּסָקִין בָּב׳ יוֹצֵא דָבָן (לְעִיל גָּדָה צפ מו.) לָא תִישִׁין שְׂמָא שְׂמָרִי אִין אִנּוּ בְּקוּיִין לְבָדֵק כְּכַל גּוֹפֵס שְׁלֹא יֵהוּ לָהּ שְׁעֵרוֹת אַפְ"י אַחַת בְּגִשָּׁה וְאַחַת בְּכִרְסָה וְקִשְׁרִי אֶצְעֻתֶיהּ מִצְטָרְפִים אִין גְּמוּת גְּרִידָא: שְׁלֹש גְּרִיסִין גְּמִי בְּתָרֵי יוֹמִי תִרְכְּתִי וּפְלָגָא חֲזִיתָה וְאִידָךְ זִס מֵאֲכֹלֶת הוּא. פְּתַח אֲמַרִי לֹא כְרִיךְ דִּלְמָא בַל ג' גְּרִיסִין בְּתָרֵי יוֹמִי חֲזִיתָה בְּתִקְלָמַר בְּשָׁחוּת מַג' גְּרִיסִין וְקֹרָא לְמַהר"ם וְכֵן מִצְאֵתִי דְאִי לֹא תִתְּלִין בְּזִס מֵאֲכֹלֶת וְיִמָּא דְכַל הַכֶּתֶם מְגוּפָה חֲזִיתָה אִין לָנוּ לְהַקֵּל וְלִוּמַר דְּבִתְרֵי יוֹמִי חֲזִיתָה בִּין דִּישׁ בּוֹ שְׁעוֹר דְּאֶפְשָׁר לְחַלְקוֹ לָג' רִאשִׁית לְבָד כְּרִיךְ דִּילְמָא תָרִי וּפְלָגָא בְּתָרֵי יוֹמִי חֲזִיתָה בִּין דְּכֹרֶתָה מְעַט בָּחוּת מַג' גְּרִיסִין אַע"ג דְּאִית בָּהּ טָפִי מִשְׁעוֹר שְׁפִי רִאשִׁית אֶתָּה מִקַּל לְתַלִּית הַמוֹתֵר בְּאוֹתָן ב' רִאשִׁית וְלֹא בְּרִאשִׁי ג' ה"נ בַּג' גְּרִיסִין וְג' עוֹלוֹת גִּימָא תָרִי וּפְלָגָא אַע"ג שְׁהָה טָפִי מַב' רִאשִׁית גִּימָא דְּבִתְרֵי יוֹמִי חֲזִיתָה וְהַמוֹתֵר נִתְּלָה בְּזִס מֵאֲכֹלֶת וּא"ת מַנָּא לָהּ לְכַבֵּא דַּבַּג' גְּרִיסִין בְּמָקוֹם א' חֲזָשִׁי רַבָּן דִּלְמָא זֻנְקָא בַּג' מְקוֹמוֹת וּמִצְאֵתָן בָּיִים אֶחָד וְלָר' חֲנִינְא זֻנְקָא בַּג' חֲלוּקִית אוֹ בְּחִלּוֹק א' וּמִצְאֵתָן בַּג' יָמִים וי"ל דְּלֹא מִפְּלָגִי רַבָּן:

בא סימן פרק שישי נדה

מִן הַסֵּעֶרָה כְּלוּמַר מִשְׁעַר הָרֹאשׁ אִינִי מִשְׁיַבֵּךְ תְּשׁוּבָה הִרְכָּה נִימִין בְּרִאשִׁית בְּאַרְבַּס וְכוּ': עַל הַכֹּף גִּבְשָׁה שְׁעַל הָאֶבֶר לְמַטָּה מִן הַכְּרָם: אֲפִלוּ אַחַת גִּבְשָׁה שְׁעַל הָאֶבֶר לְמַטָּה מִן הַכְּרָם: אֲפִלוּ אַחַת גִּבְשָׁה תַּחַת אוֹתוֹ מְקוֹם: בִּין קִשְׁרִי אֶצְעֻתֶיהּ וְאִינִיָּה מְבִיָּאָה שֶׁעַר עַד שֶׁתִּכְלָכַל לֹא שְׁמַעְתִּי מֵהוּ וְקֹרָא בְּעִנִי שְׁחַבְרוּ בְּמַס' שִׁבֵּת (עח:). כְּדִי לְסוּךְ כְּלָכוֹל וְאֲמַרִין (שֵׁס כ:.) מֵאִי כְּלָכוֹל צְדָשָׁה וּבֵת צְדָשָׁה ה"נ עַד שֶׁיֵּהוּ שֵׁס שְׁעֵרוֹת הִרְכָּה שְׁיָהָא רְצוּף וּמִלְבָּשׁ בְּשִׁשָּׁר. וְאִנִי מִצְאֵתִי עַד שֶׁתִּכְלָכַל בְּבִי"ת שֶׁעַר גָּדוֹל כִּסְיוֹ וּמִכְלָכַל וְלֹא יָשָׁר בְּעִנִי: אִינִי יוֹדַע מֵהוּ כְּלוּמַר לֹא כְּבִירָא לִי: מִקֵּצִי ב' שְׁעֵרוֹת הַאֲמוּרוֹת בְּכִרְסָה דְּקוּמָא לָן ב' שְׁעֵרוֹת שְׁחוּרוֹת פּוֹסְלוֹת בַּהּ בְּגִמְכָּא דְּאִין מִשְׁמִידִין (ע"ו צפ כד.) וּבְמִשְׁכַּת בְּרָה (פ"ב מ"ה:.) וּבְנִנְעִים שֶׁעַר בְּלָן דְּקִי"ל בַּת"כ מְעוּט שְׁעֵרוֹת שְׁתֵּים: וְהַאֲמוּרוֹת כְּכַל מְקוֹם בְּתוּיִן וּבְתוּיָתָה: לְהֵרֵן לְאִחָז מְעַט: שֶׁיֵּהוּ נְטוּלוֹת בְּזוּג שְׁעוֹרָא רַבָּה (כְּכוֹלֶיהּ:.) גִּמ' הֶחֱמִיר מִשְׁחַקְרָנוֹת בְּצַבְרָן לֹא מִמָּאֵת שְׂמָא גְדוּלָּה הִיא וְלַעֲנֹן חֲלִיצָה עַד דְּאִיבֹא שְׁעוֹרָא רַבָּה דְּכוֹלֶיהּ: מִקֵּצִי דְּרִי זוּ מִקְלָקֶלֶת אִינִי יוֹדַעַת פֶּתַח נְדוּקָה לְזַע מַנִּי וְתַמְיוּל וי"א יוֹם שְׁבִין גָּדָה לְגָדָה דְּהָא לֹא רָדָשָׁה אִימַת חֲזִאי: וְחֻשְׁשָׁת מִשּׁוּם זֹכֵר אִם עָבְרוּ עָלֶיהָ ג' יָמִי זִיבָה מִשְׁלָבָשָׁה חֲלוּק וְזֶה וּמִצְאָה עָלֶיָּה בְּתֶם גָּדוֹל שְׁעוֹר ג' גְּרִיסִין וְעוֹד מְסַפְקִין לָהּ דִּלְמָא בַל חֲדָא וְחֲדָא בְּחֵד יוּמָא חֲזִאי אַע"ג דְּבְּמָקוֹם אֶחָד וּמִצְאִין: גִּמ' ג' חֲלוּקוֹת הַבְּדוּקוֹת לָהּ וּלְבָשָׁתָן בְּשִׁלָּשָׁת יָמִי זִיבָה אֶחָד לְיוֹם: אוֹ שְׂרָאָתָה ב' יָמִים רִאשִׁי מִמֶּשׁ מְגוּפָה בְּתוּךְ יי"א יוֹם וּבְשִׁלְשִׁי לְבָשָׁה חֲלוּק הַבְּדוּק לָהּ וּמִצְאָתָה עָלֶיָּה בְּתֶם: מֵהוּ דְּמִימָא בַל כִּי הִיא גְּזֹאָרָא וְכוּ' לְהִכִּי נִקְטַ ב' יָמִים וְחֲלוּק אֶחָד לְאַשְׁמוּעִין דְּהַשְׁתָּא גְּמִי תִשְׁשָׁא בְּעָלְמָא הִיא וּמְבִיָּאָה חֲרָבָן וְאִינוּ נִאֲכָל דְּשִׂמָּא לֹאֹ מְגוּפָה הַנְּזִאי הֵךְ בְּתֶם שְׁלִישִׁי וּמְלִיקַת חֲלוּן וְגִבְלָה דְּאִי לֹא אֲשְׁמוּעִין הֵנֶה אֲמִינָא דְּרִי כְּגָלִים לְאֶבֶר דְּנֻזְאִי זָכָה הִיא: זְכָנָהוּ תְּשׁוּבָה נִצְחַת הַשִּׁיבּוּ: אַבָּב זְהֵמָא דְּנֻזִית אַחֲרִי מֵאֲכֹלֶת וְנִתְּמַעֲכָה עָס: וְכִדִּי חֲנִינָא כוּ' לְכַבֵּא בְּרַבָּן דְּאֲמַר לְרַבִּי חֲנִינָא שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד: תָּרִי וּפְלָגָא כוּ' אֲלֵמָא לֹא בְּלִיג רַבִּי חֲנִינָא אֲלֵא בְּמָקוֹם אֶחָד חֲבַל בְּשִׁלָּשָׁה מְקוֹמוֹת מוֹזָה וְהֵא חֲנַעִי רַבִּי חֲנַנְיָא לְעִיל לְבָשָׁה ג' חֲלוּקוֹת כוּ' אֲבַל בְּחֲלוּק אֶחָד בַּג' מְקוֹמוֹת לֹא: שְׁחַן כְּגָרִים וְעוֹד כְּלוּמַר שְׁלֹשָׁה גְּרִיסִין גָּסוֹן דְּאִיבֹא בְּכַל חַד וְחַד כְּגָרִים וְעוֹד דְּהִכִּי הוּי שְׁעוֹר בְּתֶם לְקַמָּן בְּכִרְכָּה הָרֹאשׁ בְּתֶם (נִדְהָ צפ נט:.) אַחַת זוּ וְאַחַת זוּ אֲפִלוּ בְּשִׁמִּי גְרִיסִין חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא כְּאֶתָּה אוֹתָן בְּשִׁנִּי בִין הַשְּׂמָאוֹת אוֹ אַחַת הַיּוֹם וְאַחַת בִּין הַשְּׂמָאוֹת שֶׁל מִחַר וּקְרָאִית בִּין הַשְּׂמָאוֹת עוֹלָה לְשָׁנִי יָמִים שְׁמַחֲמַתָּה מִן הַיּוֹם וּמִקְרָתָהּ מִן הַלֵּילָה וְיֵשׁ בָּאן שְׁלֹשָׁה רְעִיבִין:

אִיּוֹב מִן הַסֵּעֶרָה וַיֹּאמְרִי אֵלָי: שׁוּטָה שְׁבַע עוֹלָם, הִרְבָּה נִימִין בְּרִאשִׁית בְּרֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם, וְלִכְל כִּי נִימָא וְנִימָא בְּרִאשִׁית לוֹ גּוּמָא בְּפָנֵי עֲצָמָה שְׁלֹא יְהִי שְׁתֵּים יוֹנְקוֹת מְגוּמָא אַחַת, שְׁאֲלִמְלֵא שְׁתֵּים יוֹנְקוֹת מְגוּמָא אַחַת מְכַחִישׁ מְאוּר עֵינָיו שֶׁל אָדָם. גּוּמָא בְּגוּמָא לֹא נִתְחַלֵּף לִי, ״אִיּוֹב״ בִּ״אִיּוֹב״ נִתְחַלֵּף לִי? לֹא קִשְׁיָא: הָא בְּגוּפָא, הָא בְּרִישָׁא. ^{אב}אֲמַר רַב יְהוּדָה, אֲמַר שְׁמוּאֵל: שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת שְׁאֲמְרוּ, אֲפִילוּ אַחַת עַל הַכֹּף וְאַחַת עַל הַפִּיצִים. ״תִּנְיָא נְמִי הִכִּי: שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת שְׁאֲמְרוּ, אֲפִילוּ אַחַת בְּגִבְשָׁה וְאַחַת בְּכִרְסָה, אַחַת עַל גְּבִי קִשְׁרִי אֶצְבָּעוּתֶיהּ שֶׁל יָד וְאַחַת עַל גְּבִי קִשְׁרִי אֶצְבָּעוּתֶיהּ שֶׁל רֶגֶל — דְּכָרִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר עָפּוֹ שְׁאֲמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבָּנָן? אֲמַר רַב חֲסִידָא: עַד שְׁיְהוּ שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד. ^{בא}תְּנּוּ רַבָּנָן: עַד מָתִי הִפַּת מְמָאנָת? עַד שֶׁתִּבְיֹא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת, דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: עַד שְׂיִרְבָּה הַשְּׁחוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: עַד שֶׁתִּקְרִי הַעֲטָרָה. בֶּן שְׁלֹקוֹת אוֹמַר: עַד שֶׁתִּכְלָכַל. וְאֲמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מְצֹאנִי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינָא בְּצִידוֹ, וְאֲמַר: כְּשֶׁאַתָּה מַגִּיעַ אֲצֵל רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמוֹר לוֹ: עַד מָתִי הִפַּת מְמָאנָת? אִם יֹאמַר לָהּ: עַד שֶׁתִּבְיֹא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת, אֲמוֹר לוֹ: וְחֵלֹא בֶּן שְׁלֹקוֹת הָעִיד בְּמַעֲמַד פּוֹלְכֶם בִּיבִנְיָה עַד שֶׁתִּכְלָכַל, וְלֹא אֲמַרְתֶּם לוֹ דְּכָר! כְּשֶׁבֹאֲתִי אֲצֵל רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמַר לִי: כְּלָכוֹל זֶה — אִינִי יוֹדַע מַהוּ, בֶּן שְׁלֹקוֹת — אִינִי מַכִּיר, עַד מָתִי הִפַּת מְמָאנָת — עַד שֶׁתִּבְיֹא שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת. ^ה״מִתְנִי״ שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּפָרָה, וּבְנִנְעִים, וְהָאֲמוּרוֹת בְּכָל מְקוֹם — כְּדִי לְכוּף רֹאשָׁן לְעִיקְרוֹ, דְּכָרִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: כְּדִי לְקוּרִץ בְּצִיפּוֹרָן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר: כְּדִי שְׁיְהוּ נִיטְלוֹת בְּזוּג. ^ו״גֻּמ״ אֲמַר רַב חֲסִידָא, אֲמַר מָר עוֹקְבָא: הִלְכָּה כְּדְכָרִי פוֹלָן לְהַחֲמִיר. ^{טו}״מִתְנִי״ הָרֹאָה בְּתֶם — הָרִי זוּ מְקוּלְקֻלָּת וְחוֹשְׁשֶׁת מִשּׁוּם זֹכֵב, דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אִין בְּכֶתֶמִים מִשּׁוּם זֹכֵב. גֻּמ״ מֵאֵן חֻכְמִים? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְשִׁיגְנוּס אוֹמַר: בְּתֶמִים אִין בְּהֵן מִשּׁוּם זֹכֵב. וּפְעָמִים שְׁהַבְתָּמִים מְבִיֵּאִין לִידֵי זִיבָה. ^י״פִּיצָד? לְבָשָׁה שְׁלִשָּׁה חֲלוּקוֹת הַבְּדוּקוֹת לָהּ, וּמִצְאָה עֲלֵיהֶם בְּתֶם, אוֹ שְׂרָאָתָה שְׁנֵי יָמִים וְחֲלוּק אֶחָד — הֵן הַבְּתָמִים הַמְבִיֵּאִין לִידֵי זִיבָה. הַשְּׁתָא שְׁלִשָּׁה חֲלוּקוֹת, דְּלֹאוּ מְגוּפָה קְחוּזָא — חִיִּישִׁינוּ, שְׁנֵי יָמִים וְחֲלוּק אֶחָד מִיבְּעִיא? מַהוּ דְּתִימָא, כֹּל כִּי הֵאִי גְּזוּבָא מְבִיָּאָה קְרָבָן וְנִאֲכָל? קֹא מִשְׁמַע לוֹ. אֲמַר רַבָּא: בְּהָא זְכָנָהוּ רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְשִׁיגְנוּס לְרַבָּן, מֵאִי שְׁנָא פָּחוּת מִשְׁלָשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד דְּלֹא חִיִּישִׁינוּ, דְּאֲמַרִין בְּתָרִי יוֹמִי חֲזִיתָה, שְׁלָשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד נְמִי גִימָא: תִּרְתִּי וּפְלָגָא מְגוּפָה חֲזִיתָה, וְאִידָךְ אַגָּב וְזוּקְמָא דֶּם מֵאֲכוּלָת הוּא. וְרַבָּנָן, בִּין דְּאִיבֹא לְפִלּוּגִי בְּגָרִיס וְעוֹד לְכַל יוּמָא — לֹא תְלִינּוּ. וְרַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְשִׁיגְנוּס, שְׁלָשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד הוּא דְּלֹא חִיִּישִׁינוּ, הָא בְּשִׁלָּשָׁה מְקוֹמוֹת — חִיִּישִׁינוּ. הָא אֲמַרְתּ: בְּשִׁלָּשָׁה חֲלוּקוֹת — אִין, בְּשִׁלָּשָׁה מְקוֹמוֹת — לֹא! לְדְכַרְיֵיהֶם דְּרַבָּן קֹאמַר לָהּ, לְדִידִי — בְּשִׁלָּשָׁה חֲלוּקוֹת — אִין, בְּשִׁלָּשָׁה מְקוֹמוֹת — לֹא, אֲלֵא לְדִידְכוּ אוּדוּ לִי מִיַּהֵת דְּהִיבָא דְּחֻזְאִי שְׁלָשָׁה גְּרִיסִין בְּמָקוֹם אֶחָד, דְּאֲמַרִין: תָּרִי וּפְלָגָא מְגוּפָה חֲזִיתָה, וְאִידָךְ — אַגָּב וְזוּקְמָא דֶּם מֵאֲכוּלָת הוּא! וְרַבָּנָן, בִּין דְּאִיבֹא לְפִלּוּגִי בְּגָרִיס וְעוֹד לְכַל יוּמָא — לֹא תְלִינּוּ. ^י״תְּנּוּ רַבָּנָן: הָרֹאָה בְּתֶם, אִם יֵשׁ בּוֹ כְּדִי לְחַלֵּק שְׁלָשָׁה גְּרִיסִין, שְׁחַן כְּגָרִיס וְעוֹד — חוֹשְׁשֶׁת, וְאִם לֹא — אִינִיָּה חוֹשְׁשֶׁת. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן אֲגָרָא אוֹמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי: אַחַת זוּ וְאַחַת זוּ חוֹשְׁשֶׁת.

אֲמַר

	מסורת הש"ס
---------------------------------------	------------------------------

א בבא בתרא טו.

ב תוספתא נדה; כתובות לו;

חולין כו:

ג תוספתא נדה

	תורה אור השלם
---------------------------------------	---------------------------------

וַיַּעַרְוֶהָה אֶת־אִיּוֹב (מנהטערה) [מִן הַסֵּעֶרָה] וַיֹּאמֶר מִי זֶה

מִחֲשִׁיד עֲצָה בְּמַלְּיָן בְּלוֹי־דַעַת אֲזַר־נָא כְּגַבְרַת חֲלָצִיד וְאַשְׁאֲלֶךְ (הודיעני [איוב לה, א-ג])

וְרֹאה אַתָּה הַכְּחוּ וְהִנֵּה נִהפֵּד שְׁעָר לָכּוּ בַּהֲרַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ מוֹרְהָעוֹר צְרַעַת הוּא בְּסִכּוּהַ פְּרִסָּה וְטִשְׂמָא אַתּוּ הַכְּחוּ גָּעַ צְרַעַת הוּא [וַיִּקְרָא יג, כה]

מסורת הש"ס
א לקמן סח:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה בין השמשות דר"י וכו' ושיעורו חצי מיל. וכן נקוט רש"י ברבות דף ב ע"ב ד"ה והלא כהנים. וקשה לי הא בשבת איתא דלר"י בה"ש תרי תלמי או ג' רביע מיל וצ"ע:

א"ר נר׳אין כו׳ בלֵא מפרש לֵה: הֵבא במאי עסקינן פלגתא דרשבנן ורבי יהודה בן אבֿרָהָא: אֲבָל בַּדָּקָה בִּדְרָבִי וְהוּדָה כּו׳. וא"ת דְּלִמָּא אֲבָל בַּדָּקָה בִּדְרָבִי יוֹסִי וְלֹא בַּדָּקָה בְּדַרְי' כִּשְׁבָּדָקָה עֲצֻמָּה כָּל שָׁנִי בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת: וְלֹא בַּדָּקָה תַּלְתָּה בִּשְׁנֵי יָמִים אֲלֹא בְּג' יַמִּצָּה ב' יְהוּדָה לֹא חוֹשֵׁינן בִּדְבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּר' יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא בְּשִׁלָּא בְּדָקָה, וְדַבְּרִי חֲכָמִים בְּשִׁבְּדָקָה. "מאי" בְּדָקָה", וּמאי "לֹא בְּדָקָה"? אֲמַר רַבָּא: אֲשַׁכַּחְתִּינָהּ לְרַבְּנָן דְּבִי רַב דִּיתְבִּי וְקֹאמְרִי — הֵכָא בְּמאי עֲסָקִינוּ? כְּגוֹן שְׁבִדָּקָה עֲצֻמָּה, וְלֹא בְּדָקָה תַּלּוּקָה, וְאִף עֲצֻמָּה לֹא בְּדָקָה אֲלֵא בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה, וּבִבְיִן הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי לֹא בְּדָקָה. דְּרַבְּנָן סָבְרִי בְּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי לִילְיָא הוּא, וְהָא בְּדָקָה בְּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה, וְרַבִּי יוֹסִי לְטַעְמִיָּה, דְּאֲמַר בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת סָפִיקָא הוּי. ^(א)וְאִמְינָא לְהוּ אֲנָא: אֵילְמְלִי יְדִיָּה בְּעִינִיָּה כָּל בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפָה אַתָּם אוֹמְרִים, עֲכָשְׁיוּ שְׂמָא עִם סְלוּק דְּיָדָה רְאֲתָהּ? וְאֲמַרו לִי: כִּי קֹאמְרִינוּ כְּשִׁנְתָּנָה יְדִיָּה בְּעִינִיָּה כָּל בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת. אֲמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא בְּשִׁלָּא בְּדָקָה. מאי "לֹא בְּדָקָה"? אֵילִימָא דְּבָדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בְּדָרְבִי יוֹסִי, מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבַר: אִף עַל גַּב דְּבָדָקָה בְּתַרְוִיָּיהוּ חִיִּישָׂא? הָא בְּדָקָה! אֲלֵא פְּשִׁיטָא דְּלֹא בְּדָקָה, לֹא בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדַרְבִּי יוֹסִי, אֲבָל בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי — לֹא חִיִּישָׂא. אֲלֵמָא, בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי לִילְיָא הוּא. אֵימָא סִיפָא: "וְדַבְּרִי חֲכָמִים בְּשִׁבְּדָקָה". מאי "בְּדָקָה"? אֵילִימָא דְּבָדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי, מִכְּלָל דְּרַבְּנָן סָבְרִי אִף עַל גַּב דְּלֹא בְּדָקָה בְּתַרְוִיָּיהוּ — לֹא חִיִּישִׁינוּ, הָא לֹא בְּדָקָה! אֲלֵא פְּשִׁיטָא דְּבָדָקָה בִּין בְּדַרְבִּי יְהוּדָה, וּבִין בְּדַרְבִּי יוֹסִי, אֲבָל בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי — חִיִּישִׁינוּ. אֲלֵמָא, בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי סָפִקָא הוּי, קִשְׁיָא דְּרַבִּי אֲדַרְבִּי! הֲכִי קֹאמַר: נִרְאִין דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא לְרַבְּנָן, דְּלֹא בְּדָקָה כְּלָל — לֹא בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדַרְבִּי יוֹסִי, שְׂאִף חֲכָמִים לֹא נִחְלְקוּ עָלָיו אֲלֵא דְּבָדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי. אֲבָל הִיכָא דְּלֹא בְּדָקָה כְּלָל — מוֹדּוּ לִיה. וְרַמִּינָהּ: הַרּוּאָה כְּתָם, לְרֹאיָה מְרוּבָּה — חוֹשֶׁשֶׁת, לְרֹאיָה מוּעָצֶט — אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת. זוּ דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא שְׂאֲמַר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסִי. אֲמַר רַבִּי: אֲנִי שְׂמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שְׂאֲחַת זוּ וְאַחַת זוּ חוֹשֶׁשֶׁת, וּמִן הַטַּעַם הַזֶּה אֲמַר לִי: וּמָה אֵילּוּ נָדָה שְׁלֹא הִפְרִישָׁה בְּטַהֲרָה מִן הַמַּנְחָה וּלְמַעְלָה — לֹא תִּהְא בְּחִזְקַת טַמְאָה? וְנִרְאִין דְּבַרְיוּ בְּשִׁבְּדָקָה. מאי בְּדָקָה? אֵילִימָא דְּבָדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה, וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי, מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא סָבַר אִף עַל גַּב דְּלֹא בְּדָקָה לֹא בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדַרְבִּי יוֹסִי — לֹא חִיִּישָׂא? וְהָא לֹא בְּדָקָה! אֲלֵא פְּשִׁיטָא דְּבָדָקָה בִּין בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וּבִין בְּדַרְבִּי יוֹסִי, מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא סָבַר: בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי — לֹא חִיִּישָׂא. אֲלֵמָא, בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא — לִילְיָא הוּא. קִשְׁיָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא אֲדַרְבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא! בְּשִׁלְמָא בְּלֹא רַבִּי — לֹא קִשְׁיָא: הָתָם דְּבָדָקָה בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וְלֹא בְּדָקָה בְּדַרְבִּי יוֹסִי, הֵכָא דְּבָדָקָה נָמִי בְּדַרְבִּי יְהוּדָה וּבְדַרְבִּי יוֹסִי, אֲלֵא בְּדַרְבִּי קִשְׁיָא! תְּרִי תַנָּאי וְאֵלִיבָא דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲגָרָא: הָאִי תַנָּא סָבַר, שְׁלִים בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה,

וְהָדָר

בא סימן פרק שישי נדה

מוֹדָה דְּלֹא חוֹשֵׁינן בִּין דְּבָדָקָה דְּדַר' יוֹסִי וְלֹא בַּדָּקָה בְּדַר' יוֹסִי: שְׂאִף חֲכָמִים לֹא נִחְלְקוּ כּו׳ בְּכַמָּה דְּכַתְּיוֹ מִשְׁנֵי כִּי הֵבֵא אֲבָל בַּדָּקָה הָזָב (פ"מ דף נד.). גְּבִי חֲמֵשׁ וּמַעֲשֶׂר וּבִבְרַק כָּל הַבָּשָׂר (חֲלִין דף קט.). גְּבִי אֶפְשָׁר לְסוּחַטוּ לֹא מִשְׁנֵי הֲכִי מִשּׁוּם שְׂיֻכּוֹל לְיֹשֵׁב בַּעֲגוֹן אֲחֵר בַּהֲגָהָה מוּעָטָה: וּמָה אֵלּוּ נָדָה שְׁלֹא הִפְרִישָׁה כּו׳. וא"ת דכפ"ב (דף סח:): לְקַמְּן א"ר יוֹסִי גּוֹפֵה דְּהִיא בְּחִזְקָתָה וַי"ל דְּהִתָּם מְיִירִי כִּשְׁבָּדָקָה יוֹס ב' אִזּו יוֹס ג' וּמִצְאֲתָה טְהוּכָה שְׁפָסָקָה וְהֵבֵא בְּדִלָא בַּדָּקָה א"י הֵבֵא מְרִי שְׁבָדָקָה שְׁחֲרִית שֶׁל שְׂבִיעִי וּמִצְאֲתָה טְמֵא: מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲבָרָא סָבַר בַּדָּקָה בְּדַר' יְהוּדָה וְלֹא בַּדָּקָה בִּדְרַבִּי יוֹסִי אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת. הִשְׁתָּא הֵנָּה מְצִי לְמַשְׁכֵּן הֵא מִשְׁמַה דְּרַבִּי יוֹסִי קֹאמַר וא"ת וְאִימָא מִכְּלָל דְּרַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲבָרָא סָבַר בַּבָּדָקָה בְּדַר' יוֹסִי גְרִידָא אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת וְרַבִּי סָבַר חוֹשֶׁשֶׁת בִּין דְּלֹא בַּדָּקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה בִּדְבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי מִשְׁן שְׁנַךְ בְּדַר' יְהוּדָה בְּדִלְמָא מְרִי תַפְּאִי וְאֵלִיבָא דַר' יְהוּדָה בֵּין אֲבָרָא וַי"ל דּוּמְרָא דְּבַרְיָתָא דְּלַעֲיֹל דְּמְרִירִי רַבִּי יְהוּדָה בֵּין אֲבָרָא כִּשְׁבָּדָקָה בִּדְרַבִּי יְהוּדָה וְלֹא בַּדָּקָה בִּדְרַבִּי יוֹסִי:

נג.

 עיין משפּט נר מצוה
א מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' יג:
ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' יג:

בין השמשות שלם איבא לְמִיחַש דְּלִמָּא בְּסוּף: בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת רְאֲתָהּ וְהִיא עוֹלָה לְשַׁנִּי רְאִיוֹת: וְנִרְאִין לִי דְּבַרְיוּ מוֹדָה אִנִּי לוֹ: כִּשְׁבָּדָקָה בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת שְׁלֵם תּוֹ אִזּו חוֹשָׁא וּבְשִׁלָּא בַּדָּקָה אִנִּי חוֹלֵק עָלָיו: קִשְׁיָא דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאֲר' יְהוּדָה דְּלַעֲיֹל ס"ל בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי סְפִיקָא הוּא: בְּשִׁלְמָא בְּלֹא רַבִּי אִי לֹא פִרַשׁ רַבִּי לְפִלְגְּתֵיהּ בִּין לַעֲיֹל בִּין הֵבֵא לֹא הֵנָּה קִשְׁיָא דְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאֲר' יְהוּדָה הָתָם דְּבָדָקָה כּו׳: אֲלֵא בִּדְרַבִּי מִכִּי גָּתָא רַבִּי לְפִירוּשֵׁי פִלְגְּתֵיהּ וְלֹא מִתְּקַמָּא לָן אֲלֵא בִּדְפִרְשָׁה דְּלַרְבִּי יְהוּדָה דְּלַעֲיֹל סְפִיקָא הוּא וְהֵבֵא מִתְקַזֵּי דְּלִילְיָא הוּא קִשְׁיָא:

 עין משפט גור מצורה
--

א סמג לאוין קיא:

ב מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

ג סמג לאוין קיא:

ד מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

ה סמג לאוין קיא:

ו מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' א:

ח מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

ט מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' יז:

י מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' יח:

יא מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הל' יט:

יב מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הל' יט:

יג מיי' פי' מהל' איסורי ביאה הל' כ:

יד מיי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' טו:

טו מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הל' יט:

עצמה וקדשים. פֿרש פֿהויגטרם עצמה לטֿהרות וְתמה אַמאי אַקטריך לַמַּתְנִי קדשים וְהדר מתחיל דרבי יוסי וספֿקא רב"ש הוא וי"ל דַּמשום רשֿב"א נִקְטָה דַּמְסִיק דִּאֲפִילוּ קדשים אִינֶה מְטַמְאָה א"נ תֵּנָה קדשים לַגְלוּי דַּעצְמָה אֶף לַטְהָרוֹת וּמִיָּהוּ לִשְׁנֵי דַּעצְמָה לֹא מִשְׁמַע לַטְהָרוֹת וְעוֹד קָשָׁה לְרִשְׁב"א אֲפִתּוּ הֵינּוּ בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִיתָה דִּהָא אִיזְהוּ גּוֹפֵה אֲמַר בְּסֻמוּךְ דְּתוֹלָה בְּרִאִית יוֹמוּ אֲבָל בְּתָם שְׁמִצָּה פֿיוֹם שְׁלִפְנֵי הָרִאִיה טַמְאָה לַמַּפְרַע וּמַהְלָקֶלֶת לַמִּנְיָנָה מִשְׁעַת כַּפּוֹם וְנִרְאָה לְפָרֶשׁ דַּעצְמָה הֵינּוּ שְׁמַהְלָקֶלֶת לַמִּנְיָנָה מִשְׁעַת כַּפּוֹם וּרְשָׁב"א פֿליג אַתְרֵיהוּ דִּאִינֶה מַהְלָקֶלֶת לַמִּנְיָנָה וְלֹא מְטַמְאָה קדשים אֲלֵא מִעַת לָשֶׁת וְהָא דִּקְאָמַר רִשְׁב"א בְּסֻמוּךְ דְּתוֹלָה בַּתְּמָה בְּרִאִית יוֹמוּ הָא בְּתָם דִּאֲתַמוּל לֹא תֵּלִיז בְּרִאִיה לֹאז מַשּׁוּם שְׁתֵּהָא מַהְלָקֶלֶת בַּתְּמָה דִּאֲתַמוּל מִשְׁעַת כַּפּוֹם אֲלֵא ע"י רִאִיה דִּהַשְׁתֵּא וְכַתָּם דִּאֲתַמוּל הִיא מַהְלָקֶלֶת קָלָא וְקָשָׁה אִי מַנְיָא מִהִיּוֹם אִז מַכְתָּם וּא"ת אֲפִתּוּ בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִיתָה דַּבְּתַמָּה הִיא מַהְלָקֶלֶת לַמִּנְיָנָה מַעַל"ע אֲבָל בְּרִאִיתָה אַע"ג דְּלִקְדָּשִׁים וְלַטְהָרוֹת מְטַמְאָה מַעַל"ע מ"מ אִינֶה מַהְלָקֶלֶת דְּמוּנָה מִיּוֹם שְׁרִאֲתָה וי"ל דְּלֹא חִישׁ רִשְׁב"א אֲלֵא שְׁלֹא וְהִיא בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִיתָה בְּזִמּוֹן לְטַמְאוֹת יוֹתֵר מַעַל"ע: אַפּוּךְ.

פ"ה גְּרָאִין דְּבָרֵי מַדְבָּרֵי א"נ אַפּוּךְ שְׁהוּא מַעֲשָׂה וְאִז מַתְקַנָּה וְהַמְחִמֵּר עֲדִיף: שְׁהוּא מַתְקַן הַלְכוּתִיה לִיְדֵי זִיבָה. פ"ה דְּלַר"ש אִם רִאֲתָה בַּח' וְט' וי' לַבַּתְּמָה לֹא הֵוִיא זָבָה וְלִרְבִּי דְּתוֹלָה בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה הֵוִיא זָבָה וְאִין גְּרָאִה דְּלַר"ש גְּמִי הֵוִיא מַהְלָקֶלֶת לַמִּנְיָנָה בַּדְּפִרְשִׁית לַעֲיֹל וְאִדְרָבָה ר"ש מַחֲמִיר טָפִי שְׁמַטְמֵא מַמְצִיחַת הַבְּתָם מַעַל"ע וּמַה שְׁפָרֶשׁ גְּמִי דְּלִרְבִּי טוֹבֶלֶת בְּשִׁבְעֵי לַבַּתְּמָה וּמַשְׁמֶשֶׁת אִין גְּרָאִה לְהַקֵּל פֿלי הִיא וְלֹא תֵּלִיזֵן בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה וְנִרְאָה כַּפַּר"ח בְּשִׁמְצָאָה הַבְּתָם פֿיוֹם הָרִאִיה לִרְבִּי דְּתֵלִי בַּתְּמָה כָּל מִעַת לָשֶׁת בְּרִאִיה הִיא מַהְלָקֶלֶת כָּל מִעַת לָשֶׁת וְהֵוִיא בְּאֵלוּ רִאֲתָה שְׁנֵי יָמִים וְיֹם הָרִאִיה וְיֹם שְׁלִפְנֵי וְאִם רִאֲתָה גַם לַמַּחֲר הֵוִיא זָבָה אִם עוֹמֶדֶת בְּיָמֵי זִיבָה וְלַר"ש דְּלֹא תֵּלִי אֲלֵא יוֹמוּ א"כ לֹא חֲשִׁבִּין בְּאֵלוּ רִאֲתָה אֲתַמוּל וְלֹא תִהְיֶה זָבָה עַד שְׁתֵּרֵאָה עוֹד שְׁנֵי יָמִים וְהֵינּוּ ר"ש מַתְקַנָּה וְרַבִּי מַעֲמִיתָה דַּר"ש מַקֵּל טָפִי וּמִיָּהוּ אִם רִאֲתָה הַיּוֹם וְאֲתַמוּל וּמִצָּהָה בְּתָם רַבִּי שְׁמַעוֹן מַחֲמִיר בַּדְּפִרְשָׁנוּ: צְרִיכָה הַפֶּסֶק טִהְרָה. פ"ה צְרִיכָה בְּדִיקָה לְהַפְסִיק בְּשִׁבְעֵי לַבַּתְּמָה בְּדִי לְטַפֵּל בְּשַׁרְב וּפִרֶשׁ דְּלַר"ל אִם בְּדָקָה בְּשִׁבְעֵי לַבַּתְּמָה דִּגְלִיזֹא דַּשְׁתָּה דַּבַּתְּמָה מִרְאִיתָה הוּא אֲבָל לֹא בְּדָקָה וּמוּנָה מִן הָרִאִיה פֿרֶשׁ לְפִי שְׁטִיטֵו וְאִין גְּרָאִה דִּאִין לֹה לְטַפֵּל בְּגִיל שְׁמִינִי לַבַּתְּמָה דְּרַבִּי לֹא אֲמַר שְׁתֵּלִין בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה בְּנִזְדִּי אֲלֵא בְּסַפֵּק בְּדַפִּי' וְתוּ הִכִּי מוֹכַח מִהֶבֶא דַּבְּתָם צְרִיכָה בְּדִיקָה בְּשִׁבְעֵי דְשִׁאֲנִי הֶבֶא שְׁרִאֲתָה רִאִיה וְזִדְּאִית וְתוּ אִדְרָבָה מִדְּקֵאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אַע"פ שְׁלֹא בְּדָקָה בְּשִׁבְעֵי לַבַּתְּמָה טוֹבֶלֶת לְעַרְב א"כ אִינֶה צְרִיכָה בְּדִיקָה וְנִרְאָה לְפָרֶשׁ צְרִיכָה הַפְּסָקֵת טִהְרָה בִּין הַכַּפּוֹם לַמְצִיחַת הַבְּתָם דְּלִמָּא הָא דְּתֵלִי רַבִּי בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה וְלֹא מְטַמֵּא מִשְׁעַת כַּפּוֹם הֵינּוּ בְּשִׁבְּדָקָה בִּין אִינֶה בְּכּוּלָן לְמַצִּיחַת הַבְּתָם וְקֵאָמַר רִישׁ לְקִיס וְהוּא שְׁבָדָקָה פְּרוּשׁ סֻמוּךְ לַמְצִיחַת הַבְּתָם תוֹךְ מִעַת לָשֶׁת אֲבָל אִם יֵשׁ מִעַת לָשֶׁת מַבְּדִיקָה לַמְצִיחַת הַבְּתָם מְטַמְאִין לֹה לַמַּפְרַע עַד שְׁעַת הַבְּדִיקָה וְרַבִּי יוֹחָנָן אֲמַר אֶף עַל פִּי שְׁלֹא בְּדָקָה פְּרוּשׁ סֻמוּךְ אֲלֵא יֵשׁ מִעַת לָשֶׁת בִּין בְּדִיקָה לַמְצִיחַ

אֲפִלוּ הִכִּי תֵּלִיזֵן הַבְּתָם בְּרִאִיתָה בִּין דַּמִּשְׁעַת כַּפּוֹם לִיבֵא מִעַת לָשֶׁת גְּמִי לִיבֵא אֲלֵמָא לְבִלִּי שְׁלֵמָא צְרִיכָה הַפֶּסֶק דִּאִין גְּרָאִה לִמַּר דְּלִרְבִּי יוֹחָנָן אַע"פ שְׁלֹא בְּדָקָה כָּלָל קֵאָמַר דְּבִלִּי הִיא לֹא הִיא פֿליג אֲרִישׁ לְקִיס:

בא סימן פרק שישי נדה

וְהַדֵּר חֲזִיל בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי, וְהָאִי תֵּנָה סָבַר, בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסִי מִישָׁף שְׂיִיךְ בְּדַרְבִּי יְהוּדָה. ^אתֵּנּוּ רַבֵּנּוּ: הָרוּאָה בְּתָם — מְטַמְאָה עַצְמָה וְקִדְשִׁים לַמַּפְרַע, דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: קִדְשִׁים — מְטַמְאָה, עַצְמָה — אִינֶה מְטַמְאָה, שְׁלֵא יְהָא בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִייתָה. וְהָא מְצִינּוּ, בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִייתָה לְעִנְיֵן קִדְשִׁים! אֲלֵא תִנִּי הִכִּי: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: אֶף קִדְשִׁים אִינֶה מְטַמְאָה, שְׁלֵא יְהָא בַּתְּמָה חֲמוּר מִרְאִייתָה לְכָל דְּבָר. ^יתֵּנּוּ רַבֵּנּוּ: רֵאֲתָה בְּתָם, וְאַחֲר כֹּה רֵאֲתָה דָם — תוֹלָה בַּתְּמָה בְּרִאִייתָה מִעַת לָשֶׁת, דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמַר: יוֹמוּ. אָמַר רַבִּי: גְּרָאִין דְּבָרֵי מַדְבָּרֵי, שְׁהוּא — מַתְקַנָּה, וְאַנִּי — מַעֲוּוֹתָה. מַתְקַנָּה? עוֹוֹתִי מַעֲוִית לֵה! אָמַר רַבִּינָא: אִיפּוּה. רַב נַחֲמָן אָמַר: לְעוֹלָם לֹא תִיפּוּה, שְׁהוּא מַתְקַן הַלְכוּתִיה לִיְדֵי זִיבָה, וְאַנִּי מַעֲוּוֹת הַלְכוּתִיה לִיְדֵי זִיבָה. בְּעִי מִינִיה רַבִּי זִירָא מְרַבִּי אַסִּי: בְּתָמִים צְרִיכִין הַפֶּסֶק טִהְרָה אוּ לֹא? אֲשַׁתִּיק, וְלֹא אָמַר לִיה וְלֹא מִידֵּי. זִימְנִין אֲשַׁכְּחִיה דִּיתֵיב וְקֵאָמַר: תוֹלָה בַּתְּמָה בְּרִאִייתָה מִעַת לָשֶׁת, דְּבָרֵי רַבִּי. ^יאָמַר רִישׁ לְקִישׁ: וְהוּא שְׁבָדָקָה, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֶף עַל פִּי שְׁלֵא בְּדָקָה. ^יאָמַר לִיה: מַפְּלִל דְּבַתְּמִים צְרִיכִין (הַפְּסָקֵת) [הַפֶּסֶק] טִהְרָה? אָמַר לִיה: אִין. וְהָא זִימְנִין סִגִּיאִין (בַּעֲא) [בַּעֲאִין] מִינָּה, וְלֹא אַמְרִית וְלֹא מִידֵּי, דְּלִמָּא אַגַּב שְׁיטְפָּה אֲתִיָּא לָהּ? אָמַר לִיה: אִין, אַגַּב שְׁיטְפָּאִי אֲתִיָּא לִי. ^ימַתְנִי' הָרוּאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת — תַּחֲלֵת גִּדָּה וְסוּף גִּדָּה, תַּחֲלֵת זִיבָה וְסוּף זִיבָה. ^ייּוֹם אַרְבָּעִים לְזָכַר, וְיוֹם שְׁמוֹנִים לַנִּזְקָבָה, בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְכוּלָן — הָרִי אֵלּוּ טוּעוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עַד שְׂאֲתָם מַתְקַנִּים אֶת הַשּׁוֹטוֹת, בֹּאוּ וְתַקְנוּ אֶת הַפְּקָחוֹת. גְּמִ' תַּחֲלֵת גִּדָּה וְסוּף גִּדָּה? תַּחֲלֵת גִּדָּה וְסוּף זִיבָה הִיא! ^טאָמַר רַב חֲסִדָּא: הִכִּי קֵאָמַר — הָרוּאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת, תַּחֲלִילֵת גִּדָּה וְסוּף זִיבָה. וּבְשִׁבְעֵי לְגִידָתָה — סוּף גִּדָּה וְתַחֲלֵת זִיבָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: עַד שְׂאֲתָם מַתְקַנִּין אֶת הַשּׁוֹטוֹת בּוּי. הִנֵּי

שׁוֹטוֹת

הוּא: מִשָּׁךְ שְׂיִךְ בְּדַרְבִּי יְהוּדָה מְבָלֵעַ הוּא בַּתוֹךְ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה וְכִינּוּן דְּלִדְרָה בְּשִׁינּוּ כָּל בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה הִכִּי בְּדָקָה בְּשִׁנִּיהֶם: מְטַמְאָה עַצְמָה הָרוּאָה בְּתָם מְטַמְאָה עַצְמָה לַטְהָרוֹת וְקדְשִׁים: לַמַּפְרַע עַד שְׁעַת הַכַּפּוֹם: חֲמוּר מִרְאִיתָה לַמַּפְרַע דְּלִרְאִיתָה לֹא הֵי אֲלֵא מִעַת לָשֶׁת וְכַתְּמָה עַד שְׁעַת הַכַּפּוֹם: וְהָא מְצִינּוּ כו' דִּהָא מוּדָה ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר בְּקִדְשִׁים דְּמַטְמָאֵת לַמַּפְרַע עַד שְׁעַת הַכַּפּוֹם: רִאֲתָה בְּתָם וְאִח"כ רִאֲתָה דָם תוֹךְ מִעַת לָשֶׁת: תוֹלָה בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה וְאִתְרִינּוּ הִיא בְּתָם מִדָּם נְדוּת זֶה הוּא וְטִהְרָה מְלַטְמֵא עַד שְׁעַת הַכַּפּוֹם אֲלֵא מִשְׁמַצְחֵו וְלַהֲבֵא: יוֹמוּ אִם רִאֲתָה בּוּ פֿיוֹם תוֹלָה וְאִם שְׁקוּעָה חֲמָה אֶף עַל פִּי שְׁרִאֲתָה בַּתוֹךְ מִעַת לָשֶׁת אִינֶה תוֹלָה: שְׁהוּא מַתְקַנָּה מַקֵּל עֲלִיה וְכִינּוּ דַּבְּתַמִּים דְּרַבֵּנּוּ גְּרָאִין דְּבָרֵי הַמִּיקָל. וְלַחֲמֵן פֿרִיךְ עוֹוֹתִי מִעַת לֹה דִּהָא ר"ש בֶּן אֶלְעָזָר מַחֲמִיר: אַפּוּךְ וְאִימָא גְּרָאִין דְּבָרֵי מַדְבָּרֵי: הוּא מַתְקַן הַלְכוּתִיה הִכִּי דְּלֹא זִיבָה לַעֲיֹן זִיבָה הוּא מַקֵּל דְּלִיזָה הִכִּי דְּלֹא חִזָּא בּוּ פֿיוֹם לֹא תֵּלִיזֵן בַּתְּמָה בְּרִאִיתָה וּמוּנָה מִן מִיּוֹם רִאֲתָה וְאִין יְמִי זִיבָה מַתְחִילִין עַד יוֹם ח' לְרִאִיתָה לִרְבִּי מוּנָה מִיּוֹם מְצִיחַת בַּתְּמָה וְאֶף לְהַקֵּל וְלְטַפֵּל לְגִיל שְׁבִיעֵי לַבַּתְּמָה אִם בְּסָקָה וּמִיּוֹם ח' לַבַּתְּמָה הוּוּ יְמִי זוֹב וְנִצְמָא רַבִּי מַחֲמִיר לַעֲיֹן זִיבָה דְּכִי חִזָּא בַּח' לַבַּתְּמָה אֲמַרִּין יוֹם זִיבָה הוּא וְצְרִיכָה לְשִׁמּוּר תְּשִׁיעֵי יוֹם כְּנָגֵד יוֹם וְאִם תִּרְאָה שְׁנִים עֲמוּוֹ תִּהְיֵא זָבָה וְלַר"ש סוּף גִּדָּה הוּא וְלֹא מַצְרִיךְ שְׁמוּר וְאִם תִּרְאָה שְׁנִים עֲמוּוֹ לֹא תִהְיֶה זָבָה וְנִצְמָא אִנִּי מְבִיאָה ע"י בַּתְּמָה לִזִּיבָה אֲבָל אִיזְהוּ לֹא: צְרִיכִין הַפֶּסֶק טִהְרָה בְּשִׁבְעֵי לְטַפֵּל בְּשַׁרְב צְרִיכָה לְבָדִק בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְהַפְסִיק בְּטִהְרָה אוּ לֹא: זְמַנִּין פֿעַם אַחֲרֵת: אֲשַׁכְּחֵה רַבִּי זִירָא לִרְבִּי אַסִּי: דְּיַתִּיב וְקֵאָמַר הֵךְ מִלְּתֵא דְּרַבִּי וּמִפֿרֶשׁ שְׁלֹה אֲמַר ר"ל וְהוּא שְׁבָדָקָה בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל שְׁבִיעֵי לַבַּתְּמָה לְהַפְסִיק בְּטִהְרָה אֲבָל לֹא הַפְּרִישָׁה בְּטִהְרָה גְּלִיזֹא דַּשְׁתָּה דְּמִיּוֹם רִאִיתָה וְחֻטָּא מִנְיָנָא דִּיזָבָה וְהִיא גְּרָמָה לַעצְמָה לְהַבְּדִיל בַּתְּמָה מִרְאִיתָה וְכַתְּמָה מְטַמֵּא לַמַּפְרַע מִיּוֹם לְבִישָׁה וְרַבִּי יוֹחָנָן אֲמַר אֶף עַל פִּי שְׁלֹא בְּדָקָה דְּכִינּוּ דִּיכּוּלָּה לַתְּלוּת לֹאז בְּגִלּוּי דַּשְׁתָּה תֵּלִיז מִלְּתֵא וְלֹא מִפֿסָדָא בַּהֲכִי: א"ל רַבִּי זִירָא לִרְבִּי אַסִּי מַדְּפִלְגִי רַבִּי יוֹחָנָן וְר"ל לַעֲיֹן תֵּלִיז בְּבָדָקָה וְלֹא בְּדָקָה מַפְלִל דְּאוֹרְחָא הוּא לְבָדִק פֿיוֹם שְׁבִיעֵי לַבַּתְּמָה וְלַהֲפְסִיק בְּטִהְרָה: שְׁטַפֵּךְ דְּהִטָּה: מַתְנִי' הָרוּאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּסַפֵּק יוֹם הוּא וְהֵי דָם זִיבָה אוּ סַפֵּק לִילָה וְתַחֲלֵתוּ גִדָּה: תַּחֲלֵת גִּדָּה וְסוּף גִּדָּה כו' וּבְגִמְרָא פֿרִיךְ תַּחֲלֵת גִּדָּה וְסוּף זִיבָה הִיא וְהֵוִיא טוּעָה וּבַע"כ תִּשָּׁב שְׁבָעָה וְאִם רִאֲתָה לְסוּף שְׁבָעָה יוֹם אֶחָד נַחֲמִיר עֲלִיה לִמַּר רִאִיה רִאשׁוֹנָה סוּף זִיבָה הִנֵּא וְהַשְׁתֵּא הֵוִיא תַּחֲלֵת גִּדָּה וְתִשָּׁב שְׁבָעָה וְאִם שְׁלֹשָׁה תִּרְאָה נַחֲמִיר עֲלִיה לִמַּר רִאִיה רִאשׁוֹנָה תַּחֲלֵת גִּדָּה הִנֵּא וְהַשְׁתֵּא זָבָה וְצְרִיכָה שְׁבָעָה גָּזִיִּים וְלֹא תִשָּׁב אֲרַבְּעָה וְהוּ וְכוּ לַעוֹלָם הִיא מַהְלָקֶלֶת וְתַקְנָתָה בַּדְּמַפְרָשׁ בְּשַׁרְבִין (דף ח.). יוֹם אַרְבָּעִים לְזָכַר וְיּוֹם שְׁמוֹנִים לְגִדָּת נִקְבָּה בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְכָל כַּלּוּמֵר בְּרִאִיתָה מִאֵלוּ שְׁתֵּרֵאָה בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת הֵי הִיא בִּין הַשְּׁמָשׁוֹת סַפֵּק טַמְא סַפֵּק טָהוֹר וְאִם תִּרְאָה לְיוֹם שְׁמִינִי סַפֵּק גִּדָּה סַפֵּק שׁוֹמְרֵת יוֹם כְּנָגֵד יוֹם וְכוּ לַעוֹלָם עַד שְׁתַּפְּסוּךְ בְּדִי שְׁעוֹר הַמַּפְרָשׁ לֹה בְּשַׁרְבִין: אֶת הַשּׁוֹטוֹת אֶת הַטוּעוֹת כְּגוֹן אֵלוּ

אֶת הַפְּקָחוֹת הָרוּאוֹת בְּשָׁעָה וְזִדְּאִית וְצְרִיכִין אִנּוּ

לַתַּקֵּן בַּתְּחִיָּהוּ וְלִפְרֶשׁ יְמִי שְׁמוּרָו וְתַשְׁמִישָׁן בַּדְּמַפְרָשׁ בְּגִמְרָא:

מסורת הש"ס
א משנה נדה
גליון הש"ס
גמ' משמשת שמיני ולילו עמו. ע' בהרא"ש במ' בנות כותים ט"א:

עין משפט נר מצוה
א מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יד:
ב מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' טו:
ג מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יז:
ד מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יח:
ה מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' טז:
ו מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יז:
ז מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יח:
ח מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' יט:
ט מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כ:
י מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כא:
יא מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כב:
יב מיי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כג:

שׁוֹטוֹת נִינְהוּ בְּתַמְיָה: דְּתַנִּיז לְפָרוֹשׁי בְּהָחוֹת דְּמַתְּנִיתִין קֹאֲתִי: יוֹם אֶחָד טָמֵא וְאֶרְבָּעָה לַיְלוֹת מֵהַיּוֹךְ י"ח. מִשְׁמַע בְּאֵר צִהְדִּיא דְּאִין נַעֲשֶׂה זְבַח גְּדוּלָה וְלֹא צְרִיכָה ז' נְקִיִּים עַד שֶׁתִּרְאֶה ג' יָמִים רַעֲפִין בִּי"א יוֹם וְלֵאל בְּאוֹתָם שְׂבָתָבוּ בְּשֵׁם רַבִּינוּ סַעֲדִיָּה שְׁצַרְיָכָה שְׂבָעָה נְקִיִּים חָפִילוּ רִאֲתָה בִּי"א ג' יָמִים מְפֻזָּרִים: תַּשְׁמַשׁ בְּתַשְׁסַר. וּא"ת בִּין דְּקַס"ד זַעֲשִׁירִי לֹא בְּעֵי שְׁמוֹר תִּקְשָׁה לִּיה רִישָׁא חֲמָאִי לֹא מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא ד' מֵהַיּוֹךְ י"ח דְּכִי רִאֲתָה בִּי"ז תַּשְׁמַשׁ בִּי"ח וְהוּ דְּפִלְגֻנְתָּא הִיא בְּפֻקֵּר בְּתֵרָא (לְקַמֵּן נִדָּה עַב:) לְרַבִּי יוֹחָנָן עֲשִׁירִי בְּעֵי שְׁמוֹר וּלְר"ל לֹא בְּעֵי שְׁמוֹר וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָא דְּקֹאֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן עֲשִׁירִי בְּעֵי שְׁמוֹר הֵינּוּ בִּימֵי זִיבָה שְׂאֻסְכוּרָה לַשְׁמַשׁ בָּיוֹם י"א חָפִילוּ בְּסָקָה וּלְר"ל מִתְּרַת זַעֲשִׁירִי בִּין דְּאִינָה וְכֹלָה לְהוֹיֹת זְבַח גְּדוּלָה לֹא בְּעֵי שְׁמוֹר וְלִדְכִי בְּרִישָׁא נִיחָא דְּאֻסְכוּרָה בִּי"ח דְּהָא בִּימֵי זִיבָה זַעֲפִילוּ ר"ל מִנְדָּה דְּמַדְרַבְּנָן חֲסוּר אֲבָל בִּימֵי נִדָּה סָבַר הַמְקַשָּׁה זַעֲפִילוּ רַבִּי יוֹחָנָן מִנְדָּה דְּלֹא בְּעֵי שְׁמוֹר וְלִכְךָ פְּרִיזָן תַּשְׁמַשׁ בְּתַשְׁסַר וּמַשְׁנֵי רַב שֶׁשֶׁת גְּרַבְּרָן חֲסוּר זַעֲפִילוּ בְּרִאֲתָה י"א צְרִיכָה שְׁמוֹר מַדְרַבְּנָן בָּיוֹם י"ב לִכ"ע וְרַב אֲשֵׁי אֲמַר דְּאִינוּ חֲסוּר אֵלָּא מִשּׁוּם שֶׁרִאֲתָה בְּעֲשִׁירִי וְצְרִיכָה שְׁמוֹר לְרַבִּי יוֹחָנָן אֵלֶּף בִּימֵי נִדָּה מִן הַיּוֹרֶה כְּמוֹ בִּימֵי זִיבָה וּלְר"ל מַדְרַבְּנָן: הֵנִי אֶרְבִּיסַר הֲוֹ. פ"ה דְּפֻרִיךְ חֲמָאִי מִשְׁמַשְׁתָּ יוֹם מ"ח דְּשִׁמוּנָה חֲמִישִׁיִּים שְׁהֵן טָמְאִין הֵן ד' יָמִי זִיבָה וְד' יָמִי נִדָּה וְשִׁמוּנָה טְהוֹרִין שְׂאֻסְכְּרִיָּהֶם ג' בִּימֵי נִדָּה וְחֲמַשׁ בִּימֵי זִיבָה וְג' יָמִים הָרִאשׁוֹנִים דִּימִי נִדָּה לֹא יַעֲלוּ לָהּ לְסַפִּירַת זִיבָה דְּאִין יָמִי נִדָּה עוֹלִין לְסַפִּירַתָּה דֹּאע"ג דְּאִינָה נִדָּה שְׂהַרִי אִינָה חוֹזְקַת לְפִתַּח גְּדִתָּה עַד שֶׁתִּסְפֹּר ז' נְקִיִּים מ"מ בִּין דְּבִנְיָמִים הָרִאשִׁים לִימֵי נִדָּה הֵן אִין עוֹלִין לְסַפִּירַת זִיבָתָה וְקַשָּׁה לְפָרוֹשׁ זֶה דֹּא"כ תִּקְשָׁה לִּיה רִישָׁא דְּתַנְיָ מִשְׁמַשְׁתָּ רַבִּיעַ יָמִיה מֵהַיּוֹךְ כ"ח הֵלֵל ז' שְׁלִישִׁיִּים שְׁהֵן טָמְאִין הֵו ד' בִּימֵי זִיבָה וְג' בִּימֵי נִדָּה וּא"כ ז' יָמִים טְהוֹרִין שְׂאֻסְכְּרִיָּהֶם לֹא יַעֲלוּ לְסַפִּירַת זִיבָתָה וְהִיאִךְ תִּסְזֹר חֲלִילָה מִכ"ח לִכ"ח דְּאֻסְכוּרָה לַשְׁמַשׁ בְּז' יָמִים טְהוֹרִין שֶׁל כ"ח שְׁנָיִים וְעוֹד קַשָּׁה דְּמַשְׁמַע דְּאִי הֵנָּה תְּנִי וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ד הֵנָּה נִיחָא לִיה וְהָא עַד ס"ג יוֹם לֹא יַעֲלוּ לָהּ ז' לְסַפִּירַתָּה כַּדְפִירֵשׁ"י וּא"כ הִיאִךְ חוֹזְקַת חֲלִילָה מִמ"ח לִמ"ח לְבָן נִקְרָא דֶּה"פ הֵנִי י"ד הֲוֹ דְּבַח' רַבִּיעִיּוֹת אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ רַח ו' דְּהָא ח' שְׁלִישִׁיִּים שְׁהֵו טָמְאִים הֵו ב' בִּימֵי זִיבָה וְשָׂשָׁה אֲחֻרְיָהוּ יָמִי נִדָּה וְיוֹם רִאשׁוֹן מְרַבִּיעִיּוֹת שְׁהֵן טְהוֹרִין לֹא תַשְׁמַשׁ דְּהֵו מִז' יָמִי נִדָּה וְיוֹם שְׁנִי נָמִי לֹא תַשְׁמַשׁ לְרַב אֲשֵׁי דְּאֲמַר לְעִיל עֲשִׁירִי בְּעֵי שְׁמוֹר וְהַרְבִּי יוֹם שְׁנִי הֵנָּה שְׁמוֹר לְיוֹם י"ז שְׂהוּא עֲשִׁירִי וְיוֹם רִאשׁוֹן אַע"ג דְּטְהוֹר אִין סָבַר הַמְקַשָּׁה דְּלֹא הֵו שְׁמוֹר בִּין דְּהֵו מִימֵי נִדָּה וְיָמִים שְׂהִיא נִדָּה גְּמוּרָה אִינוּ עוֹלִין לְסַפִּירַת זִיבָה קִטְנָה אֲבָל מִיּוֹם מ"ח לֹא פְּרִיז דְּבִין דְּאִינָה נִדָּה גְּמוּרָה עַד שֶׁתִּסְפֹּר ז' נְקִיִּים עוֹלִין לָהּ שְׂפִיר לִכ"ע אַע"פ שְׁהֵן רִאשִׁיִּין לִימֵי נִדָּה וְלִכְךָ נִיחָא לִיה רִישָׁא דְּמִשְׁמַשְׁתָּ רַבִּיעַ יָמִיה מֵהַיּוֹךְ כ"ח וּמָה שְׂפִירֵשׁ"י דְּעַד ס"ג לֹא יַשְׁלֹמוּ יָמִי זִיבָה נִקְרָא דְּלֹא דִק אִינָה טוֹבֵלַת עַד לֵיל פ' שְׂהַרִי ח' יָמִים שְׂבִיעִיִּים הֵם שֶׁשָּׁה יָמִי זִיבָה וְשְׁנִי יָמִי נִדָּה וְשִׁמוּנָה הֵטְהוֹרִים הֵן ה' בִּימֵי נִדָּה וְג' בִּימֵי זִיבָה וְתַשְׁבִּיעִיִּים הֵטְמְאוֹת כֹּל ח' יָמִי זִיבָה וְהַשְׁבִּיעִיִּים ז' לְסַפִּירַת נְקִיִּים: וְלְפָאִא דְּמַשְׁנָה הַש"ס יָמִי לְגַה וְיָמִי נִדָּה א"כ לר"ת דְּפֻסָּק דִּימִי לְגִתָּה שְׂאִינָה רוּחָה בְּהֵן אִין עוֹלִין לְסַפִּירַת זִיבָתָה (וה"ה) וּלְפִירֵשׁ"י דְּיָמִים הָרִאשִׁיִּים לִימֵי נִדָּה אִין עוֹלִין אִין תִּקְנָה לְנִשִּׁים בְּזִמְנָה הֵנָּה דְּהֵו סָפֵק זְבוֹת וְצְרִיכוֹת ז' נְקִיִּים וּפְעָמִים דְּקוֹמִי בִּימֵים הָרִאשִׁיִּים לְנִדָּה וְלֹא עָלוּ לָהּ לְסַפִּירַתָּה וּמִיָּהוּ לְפָרוֹשׁ רַש"י אֲתִי שְׂפִיר דְּהוּא פֻסָּק דִּימִי לְגַה עוֹלִין לִימִי סַפִּירַתָּה וּלְר"ת נָמִי יָמִי נִדָּה חוֹקֵא אִין עוֹלִין אֲבָל יָמִים הָרִאשִׁיִּין עוֹלִין שְׂפִיר:

הַחֲמִישִׁיִּים הַרְבִּי הִיא זְבַח מִשְׁלָשָׁה רִאשׁוֹנִים וְח' שְׁאֻסְכְּרִיָּהוּ שְׂבָעָה לְסַפִּירָה וְשִׁמְנִי לַתַּשְׁמִישׁ הַרְבִּי ט"ו יוֹם מֵהַיּוֹךְ מ"ח וְכָיוֹם מ"ט פֶּשֶׁתִּירָאָה תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן שְׂאֻסְכְּרִיָּהוּ: אֶרְבִּיסַר הֵו חֲסָבַר הֵו דְּמִנְתֵּב שְׂהִאֲשָׁה הִזְאֵת לֹא תַשְׁמַשׁ יוֹם מ"ח לְפִי שְׂהִשְׁמוּנָה הַחֲמִישִׁיִּים שְׂנַעֲשִׁית בְּהֵן זְבַח אִין מִהֵן אֵלָּא ד' מִימֵי זִיבָה וְד' הָאֲחֻרְיָנִים מִימֵי נִדָּה הֵן וּמִיָּהוּ תַחֲלֵת נִדָּה לֹא הֵו כֹּל זִמְנָן שֶׁל סָפֵקָה וְלֹא טְהוֹרָה מִזְבָּחָה אֲבָל לְהַרְבֵּי מַהֲגִיל הֵךְ רִאֲיָה ד' הָאֲחֻרְיָנִים הָרִאשִׁיִּין לְנִדָּה שְׂבָעִיבָאֻו שְׁמוּנָה טְהוֹרִין שְׂאֻסְכְּרִיָּהֶם לֹא יַעֲלוּ שְׁלָשָׁה הָרִאשׁוֹנִים לִימֵי הַסַּפִּירָה לְפִי שְׁהֵן הַשְׁלֵמַת יָמִי נִדָּה וְיָמִי נִדָּה שְׂאִינָה רוּחָה בְּהֵן אִין עוֹלִין לְסַפִּירַת זִיבָתָה הֵלְכָךְ אִין בָּאֵן אֵלָּא חֲמַשָּׁה לְסַפִּירָה וּכְפֶשֶׁתִּירָאָה יוֹם מ"ט כּוֹתֶרֶת וְכֹן כֹּל ח' הַשְּׂבִיעִיִּים (יוֹם) וְשֶׁל שְׁנִיעִי עַד ס"ג לֹא יַשְׁלִימוּ יָמִי סַפִּירַתָּה:

שׁוֹטוֹת נִינְהוּ בְּתַמְיָה: דְּתַנִּיז לְפָרוֹשׁי בְּהָחוֹת דְּמַתְּנִיתִין קֹאֲתִי: יוֹם אֶחָד טָמֵא וְאֶרְבָּעָה לַיְלוֹת מֵהַיּוֹךְ יוֹם אֶחָד טָמֵא, וְיוֹם אֶחָד טְהוֹר — מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי וְלִילּוֹ עָמוּ. וְאֶרְבָּעָה לַיְלוֹת מֵהַיּוֹךְ שְׁמוּנָה עֶשְׂרִי יוֹם. וְאִם הָיְתָה רוּחָה מְפַעֵרָב — אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי בְּלִבָּד. יְשֻׁנִי יָמִים טָמְאִין, וְשֻׁנִי יָמִים טְהוֹרִין — מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי, וְשֻׁנִי עֶשְׂרִי, וְשֻׁשָּׁה עֶשְׂרִי, וְעֶשְׂרִים. וְתַשְׁמִשׁ נָמִי בְּתַשְׁסַר! אָמַר רַב שִׁשְׁתָּ: זֹאת אוֹמְרָת, "גְּרַגְרִין" דְּתַנֵּן — אָסוּר. רַב אֲשֵׁי אֲמַר: נָהִי דְּחַד עֶשְׂרִי לֹא בְּעֵי שְׁימוֹר, עֲשִׁירִי מִיָּהוּא בְּעֵי שְׁימוֹר. "שְׁלִשָּׁה יָמִים טָמְאִין וְשְׁלִשָּׁה יָמִים טְהוֹרִין, מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁנִי יָמִים, וְשׁוֹב אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ לְעוֹלָם. 'אֶרְבָּעָה יָמִים טָמְאִים, וְאֶרְבָּעָה יָמִים טְהוֹרִין — מִשְׁמַשְׁתָּ יוֹם אֶחָד, וְשׁוֹב אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ לְעוֹלָם. "חֲמַשָּׁה יָמִים טָמְאִים, וְחֲמַשָּׁה יָמִים טְהוֹרִין — מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁלִשָּׁה יָמִים, וְשׁוֹב אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ לְעוֹלָם. שִׁשָּׁה יָמִים טָמְאִין, וְשִׁשָּׁה יָמִים טְהוֹרִין — מִשְׁמַשְׁתָּ חֲמַשָּׁה יָמִים, וְשׁוֹב אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ לְעוֹלָם. "שְׂבָעָה יָמִים טָמְאִין, וְשְׂבָעָה יָמִים טְהוֹרִין — מִשְׁמַשְׁתָּ יוֹם מֵהַיּוֹךְ י"ח וְי"ד וְהָא שׁוּמְרַת ט"ו וְי"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת וְכִי"ט תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן וְתַשְׁמִשׁ בְּשִׁמְנִי וְכֹן לְעוֹלָם: ב' יָמִים טָמְאִים כּו' בְּלֵאל דְּמַלְתָּא כֹּל יָמִים דְּלִקְמֵן עַד סוּף בְּרִקוּן בְּשִׁרְיָא מְפַעֵרָב: מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׂהוּא מַשְׁנִי יָמִים הַטְּהוֹרִים שְׂשָׁבִיעִי וְשְׁמִינִי טְהוֹרִין הֵן אֵלָּא שְׂהַשְׂבִּיעִי מִהַנְּדוּת וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׁלֹם וְלְעַבֵּד תִּרְאָה שְׂהוּא תַשְׁבִּיעִי וְכֹן עֲשִׁירִי וְתַשְׁמִר י"א יוֹם לֹאֵל שְׁנִי יָמִים וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת וְכִי"ט תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן וְתַשְׁמִשׁ בְּשִׁמְנִי וְכֹן לְעוֹלָם: ב' יָמִים טָמְאִים כּו' בְּלֵאל דְּמַלְתָּא כֹּל יָמִים דְּלִקְמֵן עַד סוּף בְּרִקוּן בְּשִׁרְיָא מְפַעֵרָב: מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׂהוּא מַשְׁנִי יָמִים הַטְּהוֹרִים שְׂשָׁבִיעִי וְשְׁמִינִי טְהוֹרִין הֵן אֵלָּא שְׂהַשְׂבִּיעִי מִהַנְּדוּת וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׁלֹם וְלְעַבֵּד תִּרְאָה שְׂהוּא תַשְׁבִּיעִי וְכֹן עֲשִׁירִי וְתַשְׁמִר י"א יוֹם לֹאֵל שְׁנִי יָמִים וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת וְכִי"ט תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן וְתַשְׁמִשׁ בְּשִׁמְנִי וְכֹן לְעוֹלָם: ב' יָמִים טָמְאִים כּו' בְּלֵאל דְּמַלְתָּא כֹּל יָמִים דְּלִקְמֵן עַד סוּף בְּרִקוּן בְּשִׁרְיָא מְפַעֵרָב: מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׂהוּא מַשְׁנִי יָמִים הַטְּהוֹרִים שְׂשָׁבִיעִי וְשְׁמִינִי טְהוֹרִין הֵן אֵלָּא שְׂהַשְׂבִּיעִי מִהַנְּדוּת וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׁלֹם וְלְעַבֵּד תִּרְאָה שְׂהוּא תַשְׁבִּיעִי וְכֹן עֲשִׁירִי וְתַשְׁמִר י"א יוֹם לֹאֵל שְׁנִי יָמִים וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת וְכִי"ט תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן וְתַשְׁמִשׁ בְּשִׁמְנִי וְכֹן לְעוֹלָם: ב' יָמִים טָמְאִים כּו' בְּלֵאל דְּמַלְתָּא כֹּל יָמִים דְּלִקְמֵן עַד סוּף בְּרִקוּן בְּשִׁרְיָא מְפַעֵרָב: מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׂהוּא מַשְׁנִי יָמִים הַטְּהוֹרִים שְׂשָׁבִיעִי וְשְׁמִינִי טְהוֹרִין הֵן אֵלָּא שְׂהַשְׂבִּיעִי מִהַנְּדוּת וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׁלֹם וְלְעַבֵּד תִּרְאָה שְׂהוּא תַשְׁבִּיעִי וְכֹן עֲשִׁירִי וְתַשְׁמִר י"א יוֹם לֹאֵל שְׁנִי יָמִים וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת וְכִי"ט תִּהְיֶה תַחֲלֵת נִדָּה וְתַחֲזֹר לְמַגֵּן וְתַשְׁמִשׁ בְּשִׁמְנִי וְכֹן לְעוֹלָם: ב' יָמִים טָמְאִים כּו' בְּלֵאל דְּמַלְתָּא כֹּל יָמִים דְּלִקְמֵן עַד סוּף בְּרִקוּן בְּשִׁרְיָא מְפַעֵרָב: מִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׂהוּא מַשְׁנִי יָמִים הַטְּהוֹרִים שְׂשָׁבִיעִי וְשְׁמִינִי טְהוֹרִין הֵן אֵלָּא שְׂהַשְׂבִּיעִי מִהַנְּדוּת וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ שְׁמִינִי שְׁלֹם וְלְעַבֵּד תִּרְאָה שְׂהוּא תַשְׁבִּיעִי וְכֹן עֲשִׁירִי וְתַשְׁמִר י"א יוֹם לֹאֵל שְׁנִי יָמִים וְטוֹבֵלַת לְעַבֵּד וּמִשְׁמַשְׁתָּ י"ב שְׁלֹם וְתִרְאָה ז' וְי"ג וְי"ד וְי"ה וְי"ו וְי"ז וְי"ח וְי"ט וְכָל הַיָּמִים הַטְּמֵאִים מְפַעֵרָב: אִינָה מִשְׁמַשְׁתָּ אֵלָּא שְׁמִינִי שְׁלֹם לַיְלָה וְיוֹם אֲבָל לֹא לַיִל שֶׁל אֲחֻרְיָי שְׂהַרִי תִרְאָה בּוֹ וְתִהְיֶה טְמֵאָה וְצְרִיכָה לְשְׁמוֹר עֲשִׁירִי וּבְלִילָה לֹא תִסְבֹּל שְׂהַרִי רוּחָה וְכֹן עַד סוּף י"ח שְׁהֵן י"ח עַם יָמִי הַנִּדְּוִת

גדה:

עין משפט גד מצורה
א מיוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' ד': ב מיוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כג: ג מיוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כג: ד מיוי' פז' מהל' איסורי ביאה הל' כד': ה סג עשין רמא: ו מיוי' פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א': ז מיוי' פב' מהל' טומאת מת הל' א': ח מיוי' פד' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יב': ט מיוי' פא' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יג': י מיוי' פה' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יד': יא מיוי' פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א': יב מיוי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח': יג מיוי' פט"ז מהל' טומאת צרעת הל' א': יד מיוי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ח':

אַלף ש"מ עולין ש"מ. וטעמא דרב האנא מ"מ אי בעלמא אין עולין דכא נמי הנה לן למגזר אטו בעלמא: וכן למאה וכן לאלף. ומי שמושה בימי זיבתה דמאחר ז' ומי גדה כל הימים שתראה אפלו מאה או אלף מקרו ומי זיבתה עד שתקצר ז' נקיים: דם הנדה. מנא הני מלי. לרבא דאמר בפ' פנות כותים (לעיל גדה לה.) ללרחים גורם טמאה לעצמו לא כ"ש ולית לה דשעיר המשפלת יוכיח דכא לא צריך קרא ומיהו לדם נדה של מצרעת אצטריך שפיר קרא דהדם אינו גורם טמאה ולקמן דמצריך קרא לטמאת זוכו במגע ובמשא ולא גליף מדם הנדה דהכא משום דאפא למפקד מה לדם הנדה שכן מטמא בלנים ואם תאמר ובינו דלא ולפינן מהבא אמאי אצטריך לקמן קרא למענוי זוכ ובש מהיבא תימני לטמא וגש לומר בינו דהשנה הכתוב דם נדה חזוב לטמאה ממילא ולפינן מהדגיי דגלוי מלקנא בעלמא הוא: ותו הא דתנן המפלות כו'. תמא דהינו דהיא השניא גופה וי"ל דה"ק וכ"ת דאין הכי נמי דבש מעקרא טהור והתנן המפלות כו' אי נמי י"ל ותו ובש משנה במין יבחושין או במין הלפסה מנלן: יכול תהא אבן מנגעת כו'. אבן מנגעת שטמאה בביאה כו' וא"ת מת ויכיח שטמא בביאה ואינו עושה משכב ומושב ועוד מצרע גופה מפרש ר"ת דכ"ס אלו דברים (פסחים דף סז:) דלא גביד משכב ומושב אלא לטמא אכלין ומשקין וגש לומר דמקרא דהכא ממשטינן להו הוצא ולא המצרע ולא המת:

ברה דרב יהושע אע"ג דהוי ספק ספקא

בא סימן פרק שישי נדה

ומי לגתה כגון ילדה בזוב ופסקה מני: הכי

יְמִי לִידָה שְׁאִינָה רוּאָה בָּהֶן מָהוּ שְׂיַעֲלוּ לְסְפִירַת זִיבָתָהּ?

^(א)**אָמַר רַב כְּהֵנָא: תָּא שְׂמַע, רָאֵתָה שְׁנִים, וְלִשְׁלִישִׁי**

הַפִּילָה, וְאִינָה יוֹדַעַת מָה הַפִּילָה — הָרִי זֶה סָפַק זִיבָה,

סָפַק לִידָה. ״מְבִיָּאָה קֶרְפֶּן, וְאִינוּ נֹאכְל, וַיְמִי לִידָתָה שְׂאִין

רוּאָה בָּהֶן — עוֹלִין לָהּ לְסְפִירַת זִיבָתָה. אָמַר רַב פֶּפְא:

שְׂאֲנֵי הָתֵם, בִּינוּ דְּאִיפָּא לְמִימַר יוֹלָדַת זָכָר הִיא, וְכָל הַגִּי

שְׂבָעָה יַתִּירִי דְקִנְיָהֶינּוּ לַהּ סְלָקִי לַהּ לְסְפִירַת זִיבָתָה. אָמַר

לִיה רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרַב פֶּפְא: בְּיוֹלָדַת זָכָר

אִיפָּא לְסְפוּקִי, בְּיוֹלָדַת נָקֵבָה לִיפָּא לְסְפוּקִי? אָלָא לָאו

שְׂמַע מִינָה עוֹלִין, שְׂמַע מִינָה. ״תִּשְׁעָה יָמִים טְמֵאִין,

וְתִשְׁעָה יָמִים טְהוֹרִין — מְשַׁמְשֶׁת שְׂמוֹנָה יָמִים מִתּוֹךְ

שְׂמוֹנָה עָשָׂר. ״עֲשָׂרָה יָמִים טְמֵאִין וְעֲשָׂרָה יָמִים טְהוֹרִים

— יְמִי שְׂמוּשָׁה בִּימֵי זִיבָתָה, וְכֵן לְמֵאָה וְכֵן לְאֶלֶף.

הַדְּרוּ עֲלֶיהָ בָּא סִימָן.

״מִתְנִי״ דִּם הַנִּדָּה, וּבִשְׂר הַמֵּת — מְטַמְּאִין

לַחֲיוֹ, וּמְטַמְּאִין יְבִשִּׁין. אֲבָל הַזּוֹב, וְהַנִּיעַ, וְהָרוֹק,

וְהַשְּׂרָץ, וְהַנִּבְלָה, (וְהַשְׁכַּבַּת) [וְשִׁכְבַּת] זָרַע —

מְטַמְּאִין לַחֲיוֹ, וְאִין מְטַמְּאִין יְבִשִּׁין. וְאִם יְכוֹלִין

לְהַשְׁרוֹת וּלְחַזּוֹר לְכַמוֹת שָׁהֶן — מְטַמְּאִין לַחֲיוֹ

וּמְטַמְּאִין יְבִשִּׁין.^(א) **וְכַמָּה הִיא שְׂרִיטָתָּהּ? בַּפּוֹשְׁרִין**

מַעַת לַעַת. רַבִּי יוֹסִי אֹמְרַ: בְּשֵׂר הַמֵּת יְבִשׁ, וְאִינוּ

יְכוֹל לְהַשְׁרוֹת וּלְחַזּוֹר לְכַמוֹת שָׁהֶה — טָהוֹר. ״גִּמְ׳

מָנָא הִנֵּי מִיָּלִי? אָמַר חִזְקִיָּה: דְּאָמַר קָרָא ״וְהִדּוּה

בְּנִדְתָּה״ — מִדּוּה פְּמוּתָהּ, מָה הִיא מְטַמְּאָה, אִף

מִדּוּה מְטַמְּאָה. אֲשַׁפְּחוּ לַח, יְבִשׁ מְנָלִן? אָמַר רַבִּי

יִצְחָק: אָמַר קָרָא ״יְהִיָּה״ — בַּהוּיָתוּ יְהֵא.^(א) **וְאִימָא:**

הִנֵּי מִיָּלִי בָּלַח וְנַעֲשָׂה יְבִשׁ, יְבִשׁ מַעֲיָקְרוּ מְנָלִן? וְתוּ,

הָא דִּתְנִנוּ: הַמַּפְלָת כְּמִין קָלִיפָה, כְּמִין עֶפֶר, כְּמִין

שְׁעָרָה, כְּמִין יַבְחוּשִׁין אֲדוּמִים — תִּטְטִיל לַמִּים, אִם

נִמּוּחוּ טָמֵא, מְנָלִן? ״יְהִיָּה״ — רַבּוּיָא הוּא.^(א) **אִי מָה**

הִיא עוֹשָׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב לְטָמֵא אָדָם וּלְטָמֵא

בְּגָדִים, אִף דְּמָה נָמִי עוֹשָׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב לְטָמֵא

אָדָם וּלְטָמֵא בְּגָדִים? אִטּוּ דְּמָה בַּר מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב

הוּא!? וּלְטַעְמִיהּ, אֲבָן מְנוּגַעַת בַּת מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב

הִיא, דְּאִיצְטְרִיהּ קָרָא לְמַעוּטִי? דִּתְנָנָא: יְכוֹל תְּהֵא

אֲבָן מְנוּגַעַת עוֹשָׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב, לְטָמֵא אָדָם

לְטָמֵא בְּגָדִים.^(א) **וְדִין הוּא: וּמָה זֵב, שְׂאִינוּ מְטַמֵּא**

בְּבִיָּאָה, עוֹשָׂה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב לְטָמֵא אָדָם לְטָמֵא

בְּגָדִים. אֲבָן מְנוּגַעַת, שְׂמִטְמָאָה בְּבִיָּאָה, אִינוּ דִּין

שְׂמִטְמָאָה מְשָׁכָב וּמוֹשָׁב לְטָמֵא אָדָם לְטָמֵא בְּגָדִים!

״תִּלְמוּד לּוֹמַר ״הִזָּב״ — ״הִזָּב״ וְלֹא אֲבָן מְנוּגַעַת.

טַעְמָא דְּמַעֲטִיָּה קָרָא, הָא לָאו הִכִּי מְטַמְּאָה.**״וּמִינָה:**

לָאו מִי אֲמַרְת ״הִזָּב״ — וְלֹא אֲבָן מְנוּגַעַת, הִכִּי נָמִי

אָמַר קָרָא ״אֲשֶׁר הִיא יוֹשֶׁבֶת עָלָיו״ — הִיא, וְלֹא

דְּמָה.

אִי

גְּרַחֲמִין קִרְתָּהּ שְׁנִים קִרְתָּהּ שְׁנִי יָמִים כְּשׁוּפִי

כְּתוּן י"א שְׁשִׁין נָדָה לְנִדָּה: סָפַק לָדָה סָפַק

זִיבָה שְׂמָא לָדָה שְׂמָא זִיבָה שְׂמָא לֹא זֶה וְלֹא

זֶה אִם וְלֹד הוּא וְלֹא קִרְתָּה בְּפִתּוּחַת הַקֶּבֶר

הָרִי הִיא לָדָה וְלֹא זִיבָה וְאִם אִינוּ וְלֹד

וְקִרְתָּה דָם בְּפִתּוּחַת הַקֶּבֶר הָרִי הִיא זִיבָה

וְאִין פֶּאֶל לָדָה וְאִם וְלֹד הוּא וְקִרְתָּה דָם

כְּלָדָה הָרִי זֶה יוֹלָדַת בְּזוֹב וְאִם נִפְתַּח קֶבֶר

כֵּלֹא דָם וְאִינוּ וְלֹד אִין פֶּאֶל לֹא זֶה וְלֹא זֶה

הַלְבָּן סָפַק הוּא וְנִטְל עֲלֶיהָ חֲמֶר לָדָה

לְטָמֵא שְׂבוּשִׁים אֲפִלוּ לֹא תִרְחָא וְחֲמֶר זִיבָה

שָׁכַל זְמַן שָׁלֹא תַפְסוּן ז' נְקִיִּים לֹא תִטְהַר

וּמְבִיָּאָה קֶרְפֶּן וְאִינוּ נֹאכְל שְׂמָא אִין פֶּאֶל

לֹא לָדָה וְלֹא זִיבָה: וַיְמִי לָדָתָה שְׁאִין רוּחָה

כְּהֵן עוֹלִין כו' וּאע"ג דְּאִיפָּא לְסְפוּקִי

כְּיוֹלָדַת בְּזוֹב וְגַש פֶּאֶל לָדָה וְזִיבָה: מְשׁוּם

דְּאִיפָּא לְמִימַר כו' אָבַל אִי הִנֵּה פְּשִׁיטָא לָן

כְּיוֹלָדַת נָקֵבָה הִיא לֹא סְלָקִי לָהּ: ט' יָמִים

טַמְאִין תְּרִי מַנְיָהוּ זִיבָה וְכִי חֲזִין טְהוֹרִין

חַד מַנְיָה הֵּוּ שְׁמוּרָה וּשְׂמוֹנָה לְתַשְׁמִישׁ

וּכְיוּם י"ט הֵּוּא תַחֲלַת נָדָה וְכֵן לַעוֹלָם לֹא

תֵּהֵא זָבָה: וַיְמִי שְׂמוּשָׁה בִּימֵי זִיבָתָה

דְּמַעֲשָׂרָה טַמְאִין הֵּוּ ז' נָדָה וְג' זִיבָה

וּמַעֲשָׂרָה טְהוֹרִין ז' לְסְפִירָה וְג' לְתַשְׁמִישׁ

הָרִי וַיְמִי שְׂמוּשׁ בִּימֵי זִיבָה: וְכֵן לְמֵאָה

טַמְאִין ז' וַיְמִי נָדָה וְכֵלָהוּ וַיְמִי זִיבָה וּמֵאָה

טְהוֹרִין ז' לְסְפִירָה וְכֵלָהוּ לְתַשְׁמִישׁ וְכֵן

לְאֶלֶף: מִתְנִי' דָם הַנִּדָּה: וְהַנִּיעַ קר"ק

כְּלַע"ז. וּמִמַּעֲנוּת הַצָּב הֵן וְהֵן אֵב

הַטְּמָאָה: וְכַמָּה הִיא שְׂרִיטָתָּהּ דְּעִימָא אִי

הַדְּרָא כְּכִי הִיא שְׁעוּרָא לַחֲיוֹ נִינְיָה:

כְּפוּשָׁרִים מַעַת לַעַת אָבַל אִי כְּשִׁי טָפִי מִים

חַמִּים אוּ יוֹתַר מִמַּעַת לַעַת וְשִׁין הֵן: אָמ'

מָנָא הֵנִי מַלֵּי דָדָם נָדָה מְטַמֵּא מַנְעוּ

וּמַשְׂאוֹ: אֲשַׁפְּחוּ לַח דְּדוּה לַח מְשַׁמַּע כְּשִׁין

שְׁהוּא זָב: וְהִנֵּה דָם וְהִנֵּה זָבָה: יְבִשׁ מַעֲקָרוּ

כְּגוֹן הֵנִי דְּתַנְיָנוּ: מִין שְׁעָרָה חֲלָמָה: עוֹשָׂה

מְשָׁכָב שְׁוִיָּא מְשָׁכְבוּ מְטַמֵּא אָדָם וְלֹא יְהֵא

רִאשׁוֹן כְּמַנְעוּ אָלֹא אֵב הַטְּמָאָה כְּמַשְׁכָּב

נָדָה עַצְמָה: שְׁאִינוּ מְטַמֵּא בְּבִיָּאָה אָדָם

הַנּוֹכְנָם עַם הַצָּב כְּפִיתָּ אִינוּ טָמֵא: אָבָן

הַמַּנְעַת מְטַמֵּאָה בְּבִיָּאָה אָדָם הַנּוֹכְנָם

עַמָּה לְבִית דְּכַתִּיב וְהַפָּא אֵל הַבִּית וְגו':

הַצָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו הַצָּב (וַיִּקְרָא

ט"ו:ו'ד'): הִיא עוֹשָׂה מְשָׁכְבָה אֵב הַטְּמָאָה

וְלֹא דְמָה עוֹשָׂה מְשָׁכְבָה אֵב הַטְּמָאָה אָבַל

מְטַמֵּא הוּא אֵת שְׁתַּחֲתָיו מְשׁוּם מַשָּׂא לְהִיּוֹת

רִאשׁוֹן וְאִף עַל פִּי שְׁאִין נּוֹגַע בּוּ דְּהֵא אֲתַקַּשׁ

לְנָדָה וְהִכִּי נָמִי תַנּוּ בְּאִבּוֹת הַטְּמָאָה (כָּלִים

פ"א מ"ג) דָּדָם נָדָה מְטַמֵּא כְּמַשָּׂא:

מסורת הש"ס

א לעיל כא.

ב לקמן ו.

ג לעיל כא; משנה נדה; להיל כב.

ד לעיל ו; ספרא מצורע פרשת זבים פרק ז ג; לעיל לג.

ה ספרא מצורע פרשת זבים פרק ב ט; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה ב א

גליון הש"ס

מתני' בפושדיו מעל"ע. עיין וזבחים עט ע"ב תד"ה אף הרוטבו:

רש"י ד"ה היא עושה כו' את שתחתיו משום משא. ע"י שבת פג ע"ב ברש"י ד"ה כרעו הן:

תורה אור השלם

[ויקרא טו, לג]

[ויקרא טו]

[ויקרא טו, יט]

[ויקרא יד, מו]

[ויקרא טו, ד]

[ויקרא טו, כג]

מסורת הש"ס
א משנה אהלות
ב משנה חולין
ג חולין כקב.
ד פסחים מו.; משנה חולין; חולין כקב.
ה ספרא מצורע פרשת זבים
פרשה א ח
ו לעיל לה.

תורה אור השלם
וּלְכִּי־נִפְגַּע בְּכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲתָיו וְיִטְמֵא עַד־הָעֶרֶב וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם יִכָּסֶּם בְּגָדָיו וְרֹחַץ בָּשִׂים וְטִמֵּא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, י]
אוראיש אָשֶׁר יָנַע בְּכִל־שָׂרָץ אֲשֶׁר יִטְמֵא־לוֹ אוֹ בְּאֶדָם אֲשֶׁר יִטְמֵא־לוֹ כָּל טִמְאָתוֹ [ויקרא כב, ח]
וכל אֲשֶׁר־יָנַע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה בַּחֲלִל־חֶרֶב אוֹ בְּמַת אוֹר־בָּעָצִים אֶדָם אוֹ בַּקֶּבֶר יִטְמֵא שְׂבַעַת יָמִים [במדבר יט, טז]
דברו אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זָבֹב טִמֵּא הוּא [ויקרא טו, ב]

וואת תקינה טמאטו בזבוב רר בשרו את־זבוב אוֹר־הַחַיִּים בְּשָׂרוֹ מִזָּבֹב טִמְאָתוֹ הוּא [ויקרא טו, ג]
והטשלה את־פְּשִׁיעֵר לַעֲזָזֹל יִכָּסֶּם בְּגָדָיו וְרֹחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בָּשִׂים וְאֶחָרֵיכֶן יָבֹא אֶל־הַמִּטְחָנָה [ויקרא טו, כו]

אי מה משא נזה חמור לטמא אָבֹן מִסְמָא אָבֹן גְּדוּלָה הַמוֹנֶשֶׁמָה עַל הַכֵּלִים וְנִזְהָ נִשְׁאֵת אָשִׁי מְטַמְאָה בְּגָדִים שְׂתַחַת הָאָבֹן בְּדֹאמֶר בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים אִף מִשָּׂא דְמַה חִמּוֹר לְטַמֵּא בְּאָבֹן מִסְמָא דְיֵשׁ מְטַמֵּא בְּמִשָּׂא וְאִינוּ מְטַמֵּא בְּאָבֹן מִסְמָא בְּמַסְכַּת שְׂפַת בְּפָרָק רַבִּי עֲקוּבָא (שָׂפַת דָּף פב:): דְּאִמְרִינוּ בְּמִשָּׂא בְּנִי עֲלֵמָא לֹא פְּלִיגִי דְּמְטַמֵּא פִי פְּלִיגִי בְּאָבֹן מִסְמָא דְאִין מִשָּׂאוֹ אֵלֶּא דְּבִדְבֵר הֶרְאִיו לְנִשָּׂא אָבֵל גְּדוּלָה אִינֵה מְטַלְטֵלַת לְהוֹיֵת הַטְּמֵאָה נִשְׁאֵת עֲלֵיהּ וְגַבִּי זָב הוּא דְרִבְיָה קָרָא: וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם בְּמִשָּׂבֵב הַזֶּב בְּתִיב וּמִשָּׂבֵב הַזֶּב הִנָּשֵׂא עַל אָבֹן מִסְמָא מְטַמֵּא בְּלִים שְׂתַחֲמִיתֵי בְּדִמְרָשׁ בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וּבְתִיב אוֹתָם לְמַעֲשֵׂיו דְמַה: לֹא־חֲרִים לְזָב: לְכָל טִמְאֹת הַפּוֹרְשׁוֹת לֹא שָׁא לֹח וְלֹא שָׂא יָבֵשׁ: דְּמַפְרָךְ אֶרְבּוּכִי שִׁיבֵשׁ יוֹתֵר מִזֹּחִי לִר' יוֹחָנָן טַהוֹר דְּזוּמֵיא דְעָצֶם בְּעִינוּ וְעָצֶם לֹא מַפְרָךְ: דְּאִקְמַח לָשׁוֹן טַחֲוִינָה כְּהִמְח: חוץ מִן הַשָּׂעִים וְהָא שָׂעִים זְוִקֵיא דְעָצֶם הֵן וְטַהוֹרִין וְהָאִי לְתַרְוּיָהוּ: שָׂעִים לֹא נִבְרָאוּ עִמּוֹ שְׂגָלָיו לְאַחֵר זְמַן: אִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף אִם נָטַל אִינוּ חוֹחַ: הַגְּלוּמָה בְּהִמָּה שְׂגָלָף עוֹרָה מַפְנִי טַרְח מִלֵּאכָה אוֹ מַחְמַת שְׁחִין: דְּתַנּוּ ר"מ מִכְשִׁיר וְאִינֵה טַרְכָּה דְּהִדְרָא בְּרִיא אֵלֶּמָא גִּזְעוּ מַחֲלִיף: אֲדַבְכִּי וְהָבִי עַד שְׂהוּא חוֹחַ וְנָגַל: שְׁלַט בַּה אֹרָא וּמִתָּה הִלָּךְ טַרְכָּה: שְׁטִיחִין מַרְדַּעַת לְחִמּוֹר: וְחֻכְמִים פּוֹגְלִין לֵאלֹא הִדְרָא בְּרִיא אֵלֶּמָא אִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף: קָרִיר עֲלֵה בְּפָרָא מִתַּקְשָׁה בְּפָרָה וְנִנְשָׂה כְּעוֹר: אִסְיִפֵּא סוּפֵא חוֹאֵלו שְׁעוֹרִימֵיהֶן בְּבִשְׂרוֹ: וְכֵלָן הַעוֹרוֹת שְׁמֵנו חֻכְמִים לְהוֹיֵת מְטַמְאִין כְּבִשָּׂר בִּפ' הַעוֹר וְהַרְטֹב: שְׂעָבָן אוֹ הֶאֱךְ בַּהּ בְּנִי עֲבֹדָה בְּדָרָךְ שְׂרַגְלִין לְמַת עוֹר לְפָנֵי חוֹרָן וְשַׁעוֹר עֲבֹדָה מְפָרֵשׁ בְּבִרְכוֹת (דָּף טו) וּבַפְּסָחִים (דָּף מו.). בְּנִי מִיֵּל: טַהוֹרִין שְׂבָטָלוֹן מִתּוֹרַת בִּשָּׂר: כִּי עֲבָדוּ גַמִּי טַהוֹר דְּהָא בְּטֵלָה: נִנְשָׂה מְקוּמוֹ צִלְקַת כְּלוּמֶר רָשָׁם נִרְאָה בַּה חֲרִין אוֹ גִּמָּא וְאִין כְּלוֹ חוֹחַ אָבֵל שְׁעִר וְצַבְרָן אִין גִּטְוִלָתוֹ נָכֵר: שְׁעִיר הַמִּשְׁלַח גּוֹרֵם טַמְאָה לְמַשְׁלַחוּ דְּבָתִּיב (וְיִקְרָא ט"ו: כ"ו) וְהַמִּשְׁלַח אֶת הַשְּׁעִיר וְגו': שָׂרָן מְטַמֵּא בְּמַגֵּעַ וְלֹא בְּמִשָּׂא:

דם הנדה פרק שביעי נדה

אָבֹן מִסְמָא. פ"ה אָבֹן הַמְנַחֶתַת עַל גַּבִּי יִתְדוֹת וְחַב יוֹשֵׁב עֲלֵיהּ וְכֵלִי תַּחַת הָאָבֹן וְטַמֵּא

"אִי מָה הִיא מְטַמְאָה בְּאָבֹן מִסְמָא, אִף מִדּוּדָה נָמִי מְטַמְאָה בְּאָבֹן מִסְמָא? אָמַר רַב אֲשִׁי: אָמַר קָרָא "וְהַנּוֹשֵׂא אוֹתָם" — "אוֹתָם" מִיעוּטָא הוּא. וּבִשְׂר הַמַּת, מְנַלָּן? אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: אָמַר קָרָא "לְכָל טִמְאָתוֹ" — לְכָל טִמְאֹת הַפּוֹרְשׁוֹת מִמֶּנּוּ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: "אוֹ בָּעָצִים אֶדָם אוֹ בַּקֶּבֶר" — אֶדָם דּוּמְיָא דְעָצֶם: מָה עָצֶם יָבֵשׁ, אִף כָּאן יָבֵשׁ. מֵאי בִּינְיִיחָהוּ? אִיכָּא בִּינְיִיחָהוּ דְאִפְרִיָה אֶפְרוּכִי. מִיתִיבִי: בִּשְׂר הַמַּת שְׁהוּפְרָה טַהוֹר! הָתָם דְּאִקְמַח וְהוּי עִפְרָא.^[א] מִיתִיבִי: כָּל שְׂבַמַּת מְטַמֵּא, חוּץ מִן הַשִּׁינִים, וְהַשְּׁעָר, וְהַצְּפוּרָן, וּבִשְׂעַת חִבּוּרָן — הַכֹּל טָמֵא! אָמַר רַב אֲדָא בַר אֲהֻבָּה: דּוּמְיָא דְעָצֶם, מָה עָצֶם שְׁנַבְרָא עִמּוּ, אִף כָּל שְׁנַבְרָא עִמּוּ. וְהָאִיכָּא שְׁעָר וְצַפּוּרָן, שְׁנַבְרָאוּ עִמּוּ וְטַהוֹרִין! אָלֵא אָמַר רַב אֲדָא בַר אֲהֻבָּה: דּוּמְיָא דְעָצֶם, מָה עָצֶם שְׁנַבְרָא עִמּוּ וְאִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף, אִף כָּל שְׁנַבְרָא עִמּוּ וְאִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף. יֵצֵאוּ הַשִּׁינִים — שְׂלֵא נִבְרָאוּ עִמּוּ, יֵצֵאוּ שְׁעָר וְצַפּוּרָן — שְׂאֵף עַל פִּי שְׁנַבְרָאוּ עִמּוּ, גִּזְעוּ מַחֲלִיף.^[א] וְהָרִי עוֹר, דְּגִזְעוּ מַחֲלִיף, וּתְנַן: הַגְּלוּדָה — רַבִּי מֵאִיר מְכַשִּׁיר וְחֻכְמִים פּוֹסְלִין. וְאִפִּילוּ רַבְּנָן לֹא קִפְסִילִי אֵלֵא דְאִדְהָבִי וְהָבִי שְׁלִיט בַּה אוּיָרָא וּמִתָּה, וְלַעוּלָם גִּזְעוּ מַחֲלִיף. וּתְנִינָן: אֵלּוּ שְׁעוֹרוֹתֵיהֶם כְּבִשְׂרָן — עוֹר הָאֶדָם!^[א] הָא אִיתִמֵּר עֲלֵה, אָמַר עוּלָא: דְּבַר תּוֹרָה — עוֹר אֶדָם טַהוֹר, וּמֵאי טַעְמָא אָמְרוּ טָמֵא? גִּזְרָה שְׂמָא יַעֲשֶׂה אֶדָם עוֹרוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ שְׁטִיחִין לְחִמּוֹר. וְאִיכָּא דְאָמְרִי: הָרִי עוֹר, דְּאִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף, וּתְנַן: וְחֻכְמִים פּוֹסְלִין, וְאִפִּילוּ רַבִּי מֵאִיר לֹא קָא מְכַשֵּׁר אֵלֵא דְקָרִיר בְּשָׂרָא וְחִיָּיא, וְלַעוּלָם אִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף. וְאָמַר עוּלָא: דְּבַר תּוֹרָה עוֹר אֶדָם טַהוֹר! חֲט"פ כִּי אִיתִמֵּר דְּעוּלָא אֶסִּיפֵא אִיתִמֵּר, "וְכוּלָּן שְׂעָפְדָן אוֹ שְׁהִילָה בְּהֵן כְּדִי עֲבֹדָה טַהוֹרִין, חוּץ מֵעוֹר אֶדָם", וְאָמַר עוּלָא: דְּבַר תּוֹרָה עוֹר אֶדָם כִּי עֲבָדוּ טַהוֹר, וּמָה טַעַם אָמְרוּ טָמֵא? גִּזְרָה שְׂמָא יַעֲשֶׂה אֶדָם עוֹר אָבִיו וְאִמּוֹ שְׁטִיחִין. וְהָרִי בִשָּׂר, דְּגִזְעוּ מַחֲלִיף, וְטָמֵא! אָמַר מֶר בַּר רַב אֲשִׁי: בִּשָּׂר נַעֲשֶׂה מְקוּמוֹ צִלְקַת.^[א] אָבֵל הַזֹּב. זֹב מְנַלָּן? דְּתַנָּיָא: "זָבֹב טָמֵא" — לִימַד עַל הַזֹּב שְׂהוּא טָמֵא.^[א] וְהֵלֵא דִין הוּא: לֹא־חֲרִים גּוֹרֵם טוּמְאָה, לַעֲצָמוֹ לֹא כָּל שְׂפָן? שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח יוֹכִיחַ, שְׂגוֹרֵם טוּמְאָה לֹא־חֲרִים, וְהוּא עֲצָמוֹ טַהוֹר. אִף אֶתָּה אַל תִּתְמַה עַל זֶה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂגוֹרֵם טוּמְאָה לֹא־חֲרִים — הוּא עֲצָמוֹ טַהוֹר. תִּלְמוּד לוֹמֵר "זָבֹב טָמֵא" — לִימַד עַל הַזֹּב שְׂהוּא טָמֵא. וְאִימָא: הֲנִי מִיֵּלִי בְּמַגֵּעַ, אָבֵל בְּמִשָּׂא לֹא, מִיַּדִּי דְהוּה אֲשִׁרָץ! אָמַר רַב בִּיבִי בַר אֲבִיִּי: בְּמַגֵּעַ לֹא אִיצְטְרִיף קָרָא, דְּלֹא גֵרַע מִשְׁכַּבַּת זָרַע,

פִּי

מוּכַל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲתָיו וְהָשָׂה דַּבַּת"כ מִשִּׁין אָבֹן מִסְמָא מוּכַל הַמִּשָּׂבֵב וְקָרָא דּוּכַל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲתָיו מוּקִי בְּפָרָק בְּנוֹת פּוֹתִים (לַעִיל נִזְהָ לַג). לַעֲלוּנוּ שֶׁל זָב וּבַת"כ מוּקִי לֵה בְּפָרָקֵב וְעוֹד חֵלִי מוּכַל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחֲתָיו נִפְקָא אִם כֵּן אִפִּילוּ בְּלִים שְׂאִין רִאיוֹים שְׁמוּכָב וּמוֹשָׁב גַּמִּי וּבְתוֹרַת כֹּהֲנִים מוּכַח בְּהָדִיא דְּכֵלִים שְׂאִינֵם רִאיוֹין לְמִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב אִין לָהֶם אִפִּילוּ טַמְאָה קֵלָה וְעוֹד אִמְרִיא נִקַּט אָבֹן אִפִּילוּ דָּף עַל גַּבִּי יִתְדוֹת גַּמִּי וְעוֹד מְקַרְרִי לִיֵּה מִסְמָא מְשַׁמַּע לָשׁוֹן שְׁימָה וּמִפְרָשׁ רַבִּינוּ תַּס וְרַבִּינוּ שְׁמוּאֵל דְּאָבֹן מִסְמָא הִינוּ אָבֹן גְּדוּלָה שְׂהִיא בְּבִדָּה בְּגָדִים תַּחֲמִיתָה וּבְבִדָּה כָּל כָּךְ עַד שְׂאִין נָכֵר כְּבֵד הַזֶּב הַיוֹשֵׁב עֲלֵיהּ וְעַל הַבְּגָדִים וְאִין בַּה אֵלֶּא טַמְאָה קֵלָה כְּדִפִּי' לַעִיל וְהַשְׁתַּח אִחִי שְׂפִיר דְּמִיתִי בִּפ' בְּתַרָא (לְהַמְן נִזְהָ כַּט:): וְהִיתִיאֲתֵי אָבֹן חֲדָא וְשַׁמַּת עַל פִּם גִּבָּא שְׂעָרִיכָה שְׁימָה וְאִתְוִי לְפִי שְׂאִינֵה קֵלָה לְטַלְטַל אִךְ קִשָּׁה דַּבַּת"כ מְרַבָּה אָבֹן מִסְמָא מוּכַל הַמִּשָּׂבֵב מַטַּעַם מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב וּבְכָל הַש"ס מְשַׁמַּע דְּהוּה מַטַּעַם מִשָּׂא וּבְשַׁמְעִיתוֹן מַמַּעַט לֵה מוֹהֲנוּשָׂא אוֹתָם וְכֵן לְהַמְן בְּפָרָק בְּתַרָא (נִזְהָ דָּף כַּט:): תְּנַן הַזֶּב וְהַזֵּבֶה מְטַמְאִין בְּמִשָּׂא עַד שְׁימוּקֹה הַבִּשָּׂר וּמִפְרָשׁ בְּגִמְרָא מֵאי מִשָּׂא אָבֹן מִסְמָא וּבִשְׂפַת בְּרָךְ רַבִּי עֲקוּבָא (שָׂפַת דָּף פב:): קָאמֵר פִּי פְּלִיגִי בְּאָבֹן מִסְמָא וּבְמִתְוִימִין קַמְנִי הַסַּט וּבְתַקְסָפְתָא דְּכֵלִים תְּנִיָא אִין טַמְאָה לְכֵלִי חֻרָם אֵלֵא מִאִוּוֹר וּבַהֲסִיטוֹ עַל גַּבִּי אָבֹן מִסְמָא וְהַסַּט הִינוּ מִשָּׂא בְּדֹאמְרִינוּ בְּהַעוֹר וְהַרְטֹב (חֲלִין כּוּכַד): אִטּוּ נִשָּׂא לֹאוּ מִסִּיט הוּא וְעוֹד אִי הַסַּט מַטַּעַם מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב הָא אָמַר בְּפָרָק ר"ע (שָׂפַת פל.) דְּמַדְרַם כִּלִּי חֻרָם טַהוֹר וּי"ל דְּמַה שְׂקָרָא בְּכָל הַש"ס מִשָּׂא הִינוּ כְּגוֹן שְׂמִי הַטַּהוֹר אוֹ רַגְלוֹ תַּחַת הָאָבֹן וְהַזֶּב אוֹ דַּם הַנִּזְהָ עַל הָאָבֹן דְּנִרְאָה דְּהַטַּהוֹר נִשָּׂא אֶת הַזֶּב אוֹ אֶת הָדָם אָבֵל בְּלִים תַּחַת הָאָבֹן וְהַזֶּב יוֹשֵׁב עֲלֵיהּ הִיוּ מַטַּעַם מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב וְהָא דְּהַמְן בְּמַסְכַּת זָבִים (פ"ה מ"ב) בִּיצֵר אֲרַבְעִנוּ שֶׁל זָב תַּחַת הַגִּדְרָךְ וְהַטַּהוֹר מְלַמְעֵלָה כּוּי נִרְאָה דְּהִינוּ הַסַּטוֹ עַל גַּבִּי אָבֹן מִסְמָא דִּיתַקְסָפְתָא וּבְגוֹן שְׁהִנְדָּךְ דּוּחַח אֲרַבְעִנוּ שֶׁל זָב דְּחִי לֹאוּ הָבִי הִיוּ כְּאֵלוּ הִיֵּה חֲוִיר בִּין אֲרַבְעִנוּ לְגִדְרָךְ דְּאִין כָּאן טַמְאָה כְּלָל: אִף מַדְנָה גַמִּי מְטַמֵּא בְּאָבֹן מִסְמָא. וְאִם תֵּאמֹר כִּינֹן דְּמַמַּשְׁטַינִן מַדְנָה מֵהִיא לְטַמֵּא מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב מַמַּשְׁטַינִן גַּמִּי מֵאָבֹן מִסְמָא דְּהָא מַכַּח מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב הִיוּ מְטַמֵּא לְאָבֹן מִסְמָא בְּדַתְנָן בַּת"כ מַצִּין לְרַבּוֹת עֲשֵׂר מַצְעוֹת זוּ עַל גַּב זוּ וְעַל גִּבִּיהֶן אָבֹן מִסְמָא תִלְמוּד לוֹמֵר כָּל הַמִּשָּׂבֵב וְאוֹר"י דְּאָבֹן מִסְמָא נִפְקָא לָן מִשּׁוֹם דְּרָשָׁא דְּלֹא מְטַמֵּא אֵלֶּא חֲכָלִין וּמַשְׁקוּן וְלִהָבִי אֲרַבְטְרִין לְמַעֲשֵׂי מַדְנָה אִף מֵאָבֹן מִסְמָא שְׂהִיא טַמְאָה קֵלָה: מַתְנִי בִשָּׂר הַמַּת שְׁהַפְרָךְ טַהוֹר. וּא"ת וְלִימָא ר' יוֹסִי הִיא דְאִמֵּר בְּמַתְנִי' בִּשָּׂר שִׁיבֵשׁ טַהוֹר וּי"ל דְּלֹא אִתְּרִי כְּרַבִּי

יוֹסִי מַתְקַנְנִי הַפְרָךְ וְלֹא תַתְנִי שִׁיבֵשׁ: חוּץ מִן הַשָּׂעִים. פ"ה וְקִשָּׁה לְתַרְוּיָהּ וְקִשָּׁה דֹא"כ תַּקְשָׁה לִיֵּה קָרָא דְאִוּ בָּעָצֶם אֵלֶּא נִרְאָה דַּלר"ל לְחוֹד פְּרִין וּפְסִיפִיא דְּשִׁעִים אִינֵם בְּכָלָל עָצֶם: אֵלֶּא אָמַר רַב אֲלֵא. אִינוּ חוֹחַ כּוּ מִמֶּה שְׂאִמֵּר אֵלֶּא מְפָרֵשׁ וְהִלָּךְ מַשְׁטַמַּע: שְׂמָא יַנְשָׂה שְׁטִיחִין. וּא"ת וְהֵלֵא מֵת אִסּוּר בְּהִנָּחָה דְּגַמְרִינוּ (ע"י דָּף כַּט:): שֶׁם שֶׁם מִשְׁגָּלָה עֲרוּפָה וּי"ל טַמְאָה חֲמִירָא לֵהוּ טַיִי בְּדֹאמֶר בְּפָרָק ב' דִּיוּמָא (דָּף כג.). לְלַמְדָךְ שְׂקִשָּׁה עֲלֵיהֶם טַמְאָתִי כִּלִּי יוֹתֵר מִשְׁפִּיכוֹת דְּמִים וְעוֹד נִרְאָה דְּעוֹר אִינוּ בְּכָלָל בִּשָּׂר לֹא־סַר בְּהִנָּחָה דְּהָא עֲרֻפָה גַמִּי לֹא נִפְקָא אֵלֶּא מַדְבְּתִיב בַּה בְּפָרָה בְּקַדְשִׁים וְעוֹד קַדְשִׁים מַתְרִין בְּהִנָּחָה לְאַחֵר זְרִיקָה שְׂהוּא זְמַן בְּפָרָה וְיִסְחָא הַשְׁתַּח דְּאֲרַבְטְרִין: בִּשְׁוֹר הַנִּסְקַל לֹא אָבֵל לְהִנָּחַת עוֹרֵי דְלֹא אִחִי מַבְשָׂרִי: בִּשָּׂר נַנְשָׂה מְקוּמוֹ צִלְקַת וְאִין גִּזְעוּ מַחֲלִיף. הַקִּשָּׁה דִּשָּׁב"ס דְאִמֵּר בְּסוּף הַעוֹר וְהַרְטֹב (חֲלִין כּוּכַח): דְּבִשָּׂר מִן הַחִי אִינוּ מְטַמֵּא בְּאֵיכָל מַה מֵת אִינוּ עוֹשֶׂה חֲלוּפִין אִף כָּל כּוּי וּבִשָּׂר עוֹשֶׂה חֲלוּפִין וְתַנּוּ דְאִין הַכֹּל אֲחֵד דְּגִזְעוּ מַחֲלִיף מַשְׁמַע חוֹחַ לְגַמִּי וְהָא אִינוּ עוֹשֶׂה בְּבִשָּׂר אָבֵל עוֹשֶׂה חֲלוּפִין מַשְׁמַע שְׂגָלָה חֲצַת וְלֹא לְגַמְרִי וְהוּא אִף בְּבִשָּׂר וּא"ת כִּינֹן דְּמַעֲצָם וְלִפִּינוּ גִּימָא בְּהִיא לְשָׂנֵא מַה עָצֶם שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה חֲלוּפִין וּנְמַעַט אִפִּילוּ בִּשָּׂר וּי"ל דְּשִׁמָּא גַם עָצֶם מִתְחַזַּק אוֹ נָגַל מַעַט אֲחֵר שְׂחָסַר: שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח יוֹכִיחַ. וְאִם תֵּאמֹר וְלִימָא דַּם הַנִּזְהָ יוֹכִיחַ שְׂגוֹרֵם מִשָּׂבֵב וּמוֹשָׁב לְנִזְהָ וְזִמָּה אֲמַעֲשִׂיט לַעִיל מַנְיָה וּי"ל דְּאִין זֶה יוֹכִיחַ כִּינֹן שִׁישׁ לוֹ לָדַם טַמְאָת מִשָּׂא כְּמוֹ נִזְהָ וּה"י לְהוּי זֹב כְּמוֹ דַּם הַנִּזְהָ אָבֵל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח אִין לוֹ שׁוּם טַמְאָה כְּלָל:

נה.

עין משפט נר מצוה

א מיי' פא' מהל' טומאת מת הל' וי:

ב מיי' פג' מהל' טומאת מת הל' י:

ג מיי' פג' מהל' טומאת מת הל' יג:

ד מיי' פג' מהל' טומאת מת הל' יב:

ה סמג עשין כג, טוש"ע יו"ד סי' יג:

ו מיי' פט' מהל' שחיטה הל' ז:

ז מיי' פג' מהל' טומאת מת הל' יא:

ח מיי' פא' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ט:

ט מיי

נה:

 עין משפט גור מצוה

א מויו' פא' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' יב:

ב מויו' פא' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' טז:

ג מויו' פא' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' טז:

ד מויו' פא' מהל' מטמאי משכב

ומושב הל' טז:

פי אַנטוויך קראָ למשא. וא"ת למשא נמי לא אַנטוויך מההיא טעמא דלא גרע משכבת זרע דהא עוב קומין ואיפא למ"ד סוף פ"ב כ"ק (דף כה.) שכבת זרע מְטמאה עמשא אַפלו פלא צחצוחי זיבה מח"ו ומה טהור בטהור פרוש רוק טמא בְטמא טמא בטהור שכבת זרע אינו דין שיהא טמא בְטמא וַיֵּש לומר דלא קשה מידי דאין לנו לשנות זאת היבזה שהיא גורמית טמאה דהינו ראיה שניה משאם היתה שכבת זרע וקרי שאחר ראיה ראשונה טהור ממשא שאינו זב וה"ק דלא גרע מאלו היתה ראיה זו שכבת זרע דמְטמא עמגע ולא עמשא ומח"ו לא חמי דאין זה טמא בְטמא דלפניו אינו טמא אלא עג וזי ראיה זו הוא נגעה טמא וא"ת פיון עמגע נפקא לן פלא קרא יוכיח שוך לומר שגיר המשתלח יוכיח הא לא דמי דבזוב איפא טמאת מגע וכי האי גונא אמר בפרכה כל הבשר (חלוני קטני) גשי בשר פחלב גילויף אסור חכילה מלגשי הדש תהיון ואסור האהא מעקלה מח"ו וסריף וַיֵּילף בלה מלתא מעקלה ומשני משום דאיפא למימר חובס פי פרה וגש פה וחורש בשור וחסור יוכיח שעגדה פון עברה וימתיון אף פחכילה רכל עכשו דנקא לן אסור חכילה מקרא ליפא למימר תו יוכיח דלא דמי דאניהו שרי פחכילה וַיֵּש לומר דשגיר המשתלח נמי פיון דמטמא אחרים העוסקין בו אינו טהור גמור ושוך לטמאת עצמו והיו פאלו טמא עמגע ודמניא לזוב: פיוחו וַיֵּיעו. פיוחו הוא הפא מבח רב מן הקזה יעו ע"י נענוע מעט כך מפרש ר"ת וַיֵּש לפרש נמי איפכא יעו עמגעגע כל גופו פיוחו בכח מעט ובמתי' דלא תא פיוחו לא חש להאריך רכל תמה דתען יעו מקמי רוק דעקר דכתיב בַּהֲקִיף וי"ל דהך דאתיא מדקדא חביבה לה: גילף רק רק מיבמה. תמה דהשתא גילף רק זיבמה מהבא עגע וַיֵּש לומר דבספרי דרשין ליה מקרא דלא בעין נגע וירקה בפניו וכול בפניו ממש ת"ל לַעֲיֵי הַזִּקְנִים רוק הארסה לזקנים:

פי אַנטוויך מההיא טעמא דלא גרע משכבת זרע שכבת זרע מְטמאה עמשא

פּי איצטױרײַה קרא למשא. ואימא: במשא מטמא אדם ובגדים, ובמגע אדם מטמא בגדים לא לטמא, מידי דהוה אמגע נבלה!
"לא סלקא דעתה, דתנא: אחרים אומרים: "הזב את זובו לזכר ולנקבה" — מקיש זובו לו, מה הוא לא חלקת בין מגעו למשאו לטמא אדם ולטמא בגדים, אף זובו פו. והשתא דנפקא לן מ"הזב את זובו", "זובו טמא" למה לי? אמר רב יהודה מדסקריתא: איצטוריה, סלקא דעתה אמינא שעיר המשתלח יוכיח, שגורם טומאה לאחרים והוא עצמו טהור. ואי משום "הזב את זובו", למנינא הוא דאתא. "זוב" — חד, "זובו" — תרתי, ובשלישי אקשיה רחמנא לנקבה! כתב רחמנא "זובו טמא". והשתא דאמר רחמנא "זובו טמא הוא", דרוש ביה נמי האי.⁽sn) והרוק. רוק מנלן? דתנא: "וכי ירוק" — יכול אף על פי שלא נגע? תלמוד לומר: "בטהור" — עד שיעע בטהור. יאין לי אלא רוקו, פיוחו וַיֵּיעו ומי האף שלו מנין? תלמוד לומר "וכי ירוק". אמר מר: יכול אף על פי שלא נגע? מהיכא תיתי? סלקא דעתה אמינא, גילף "רוק" "רוק" מיבמה — מה התם, אף על פי דלא נגע, אף הכא נמי דלא נגע, קא משמע לן. ואימר: הני מילי במגע, אבל במשא — לא, מידי דהוה אשרין! אמר ריש לקיש: תנא דבי רבי ישמעאל, אמר קרא: "בטהור" — מה שפייד טהור טמאתי לה. ואימא: במשא מטמא אדם ובגדים, במגע אדם לטמא בגדים לא לטמא, מידי דהוה אמגע נבלה! אמר ריש לקיש, וכן תנא דבי רבי ישמעאל: אמר קרא "בטהור" — טהרה שטהרתי לה במקום אחר, טמאתי לה פאן, ואיזה זה? מגע נבלה. ואימא במשא דשרין! אם פו נכתוב קרא "באדם", מאי "בטהור"? שמע מינה תרתי. וַיְמִי האף. מאי מִי האף? אמר רב: בנגררין דרה הפה, לפי שאי אפשר למי האף בלא צחצוחי הרוק. ורבי יוחנן אמר: אפילו בנגררין דרה החוטם. אלמא קסבר: מעין הוא, ורחמנא רבניה.⁽sn) ורב, נחשוב נמי דמעת עינו! דאמר רב: האי מאן דבעי דלסתמיה (לעיניה) — ליכחול מגוי. ולוי אמר: האי מאן דבעי דלימות — ליכחול מגוי. ואמר רב חייא בר גוריא: מאי טעמא דרב דלא אמר הא "מאן דבעי דלימות", הואיל ויכול לגוררן ולהוציאן דרה הפה? ורב: נהי דזיתרא נפיק, דמצתא גופא לא נפיק.⁽sn) תא שמע: תשעה משקה הזב הן — הזיעה, והליחה סרוחה, והריעי — טהורין מכלום; דמעת עינו, ודם מגפתו, וחלב האשה — מטמאין טומאת משקין בריעית; אבל זובו, רוקו, ומימי רגליו — מטמאין טומאה חמורה; ואילו "מי האף" לא קתני בשלמא לרב, לא קתני דלא פסיקא ליה למתני, זימנין דאתי דרה הפה, וזימנין דאתי דרה החוטם, אלא לרבי יוחנן ליתני. ולטעמיה, "פיוחו וַיֵּיעו" מי קתני? אלא תנא רוק, וכל דאתי מרבויא. הכא נמי תנא רוקו, וכל דאתי מרבויא. דמעת עינו — דכתיב "ותשקמו בדמעות שליש". ודם מגפתו — דכתיב "ודם חלללים ישתה". מה לי קטליה פוליה, מה לי קטליה פלגיה. חלב האשה — דכתיב "ותפתח את נאוד החלב ותשקהו". מימי רגליו — מנלן? דתנא: "זובו טמא... וזאת" — לרבות מימי רגליו לטומאה. והלא דין הוא: ומה רוק הפא במקום טהרה טמא, מימי רגליו הפאין

ממקום

דם הנדה פרק שביעי נדה

נבלה עמגע מטמאה אדם ולא בגדים שעליו ובמשא מטמאה אדם ובגדים שעליו כדכתיב (ויקרא י"א:כ"ז-כ"ח) והאנוע בגבלתה וטמא עד הערב והנשא את נבלתה וכבשם בגדיו רכל עמגע לא כתיב כבשום: זב אפילו מגעו מטמא בגדים דכתיב והאנוע בבשר הזב וכבשם בגדיו וכן משאו דכתיב עמשפב ומנשא והנושא אותם וכבשם בגדיו וקל וחמר לנושא זב עצמו: והשתא דנקא לן טמאת הזב מוהזב את זובו דלפתקש זובו לו זובו טמא למה לי: זב תדא זובו תרתו וקתיב לזכר דבשתי ראיות ראשונות דין זכר עליו שאינו מטמא פאנם ומכאן וליןך אפתקש לנקבה דלפיונו קאה שלישו פאנם חוב קרבן: והשתא דכתיב זובו טמא דנקא לן משה שקר טמאת זוב מהשתא דרוש מוהזב את זובו הך דקשא דלא תחלן בין מגעו למשאו ואע"פ שאתה לורשו לקדשא אחרני: פיוחו וַיֵּיעו מין רוק הן: תלמוד לומר וכי ירוק וי"י דריש: במה שפייד טהור אס רק במה שפייד טהור דהנה ליה טהור נושא את הרה: זה מגע נבלה שטהרתי לן בגדים שעליו וטמאתים לן פאן עמגע הרה: ואימא משא דשרן שטהרתי לן את הנושא טמאתי לן בבאן ענושא הרה רכל מגעו פוגלה: לימא פאנם דדרשין במה שפייד אדם והינו משאו ופלאו דקשא דטהרה שטהרתי לן וכו' נקא לן משא: מאי בטהור דמשמע טהרה שטהרתי במקום אחר טמאתי בבאן: ש"מ תרתו משא מרבויא דבי"ת שפטהור ומגע לטמא בגדים מטהור: פנגררין דרה הפה פגרכן והוציאן דרה הפה: ורחמנא רביה מכי ירוק כל דדמי לרה: ורב פיון דלאו מעין הוא אלא מפני פגרכן דרה פיו קתני לה ומשום צחצוחי הרה: לחשוב נמי דמקיתא דמעת עינו ויחמס פשגכרה דרה הפה דהאמר רב אבשר לגכרה דרה הפה: דאמר רב האי מאן דבעי דלסתמי שיתעור: לכוול עיניה מעובד כוכבים ולוי אמר כוי' מאי טעמא דרב דלא אמר לימות. דסבר אס נתן העובד כוכבים לתוכו סס המנות יכול לגכרו ולהוציאן דרה פיו פגכרן הרוקקון שמונשין מי האף פפיהס ע"י רוח גשימתס לגופן: ויהכא אדם של סס המנות לקה קרוחה קויטור"א: מעפנתו מפתו: טמאת משקין לטמא אוכלין ומשקין פשאר משקין טמאים: פרכישתי זהו שער משקין לטמאה: טמאה חמורה אדם ובגדים דמשניות הן: פשלמא לרב דאמר האי דקתני להו תאא דלעיל פנגררין דרה הפה איפא לתרוצי דהאי תאא להכי לא תני להו דביון דטמאתן לאו מסמת עצמן היא אלא משום צחצוחי רוק לא פסיקא לה דהא זמנין דנקחי דרה חטם וטהורין ובמלתא דלא פסיקא לא חמיי'ר: אלא לרבי יוחנן דאמר לעולם טמאין לקעי: ותשקמו עקמעות שליש אלמא משקה איקרו: דס חלליס ושתה אלמא דס חלל אקרי משקה ודס מגפתו נמי דס חלליס הוא דהא קטגלה פלגה: זובו טמא וזאת דסמין לה וזאת תהיה טמאתו וגו' ודרשי האי וזאת אקרא דלעיל זובו טמא וזאת פלומר דבר אחר נמי בזוב:

 מסורת הש"ס
א ספרא מצורע פרשת זבים פרק ג ח
ב תלמוד ירושלמי עבודה זרה
ג ספרא מצורע פרשת זבים פרשה א יג, כריתות יג.
תורה אור השלם

[ויקרא טו, לג]

[ויקרא טו, ב]

[ויקרא טו]

[ויקרא טו, ח]

[דברים כה, ט]

[תהילים פ, ו]

[במדבר כג, כד]

[שופטים ד, יט]

[ויקרא טו, ב-ג]

מסורת הש"ס
א יבמות קה; ספרא מצורע פרשת זבים פרשה א י-יא ב לעיל יט; ג לעיל ד; משנה טהרות ד לעיל כד; משנה נדה ה לעיל ג.
גליון הש"ס
רש"י ד"ה טומאת רקב כ"י מטמא במגע. ע"י פ"ב מ"ב דאהלות ובהרע"ב שם. ועי' בהרע"ב פ"ד מ"ה דטהרות וצ"ע;
תורה אור השלם

דברו אֶל־בני יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשׂוֹר וְזָב טָמֵא הוּא וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזָוָבוּ כִּי בִשְׂרוֹ אֶת־זָוָבוֹ אוֹ־הַחֲתִים בִּשְׂרוֹ מִזָּוָבוֹ טֻמְאָתוֹ הוּא [ויקרא טו, ב-ג]

דברו אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשׂוֹר וְזָב טָמֵא הוּא [ויקרא טו, ב]

לְכֹל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִשֹׁת פִּרְשָׁה וְשִׁשֶׁע אֵינָנָה שְׂשַׁעַת וְנָהָה אֵינָנָה מַעֲלָה טִמְאִים הֵם לָכֶם כָּל־הַנֶּגַע בָּהֶם יִטְמָא [ויקרא יא, כו]

וְכָל אֲשֶׁר־יַעֲלֶיז מֵהֶם בְּמִתָּם יִטְמָא מְקַל־בְּלִיַּעַץ אוֹ בְּגָד אוֹ־עוֹר אוֹ שֶׁק־כִּלְיֵי אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה מִלֶּבָבָה בָּהֶם בְּמִים יוֹבֵא וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב וְסָהָר [ויקרא יא, לב]

אֵלֶּה הַטִּמְאִים לָכֶם בְּכָל־הַשָּׂרָץ כָּל־הַנֶּגַע בָּהֶם בְּמִתָּם יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא יא, לב]

וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזָוָבוּ כִּי בִשְׂרוֹ אֶת־זָוָבוֹ אוֹ־הַחֲתִים בִּשְׂרוֹ מִזָּוָבוֹ טֻמְאָתוֹ הוּא [ויקרא טו, ג]

וְכִי־יִרְקַע הַזָּב בַּשָּׂהוֹר וּבָכֶס בְּגָדָיו וְכִרְצוּ בָּמִים וְטָמֵא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, ח]

וְכִי יָמוּת מוֹר־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־הָיָה לָכֶם לֶאֱכֹלָה הִנֵּנִי בְּגִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא יא, לט]

ממקום טמאה ממקום שזוכו יוצא שהוא טמא כשכילתו:
דס היוצא מפי חמתו של זב גמור גליף יתא גליון פרקו ודס היוצא מפי חמתו יתא גליון כזוכו:
ואפוקי תאז וזאת לרבות דס והוא להוציא מי רגלים:
שמתעגל מתאסף הקשה בחדד ואתח"כ יוצא בגון רוח ומי רגלים ושכבת זרע:
דס אין מתעגל ויוצא דכי תאז תמא תמא נפק:
וחוזר ונבלע בשאינו מוציאנו:
אף כל כ"י בגון סילון של מי רגלים חוזר ונבלע וצא דס שאינו מתעגל ויוצא חלב אע"ג שמתעגל אינו חוזר ונבלע:
ושלדו דפוס ערקתו:
תזמת שלא נאשר ותפזור:
בכלו בשכלו שלס טמא חסילו ופש:
בהס בשרתים בתיב (ויתקרא י"א:ב"ו) כל הגנע בהס:
מהס וכל אשר ופל גליו מהס במתס ותמא (הס):
זכוגי פרוי"ט הגמצאים ופשים במחנות והוא צב ונש שקורין אותו בלע"ז כו"ט:
המהוא בלויס ונקרבת:
כר פשין ריר שהוא לח כמו (שמאל א כ"א:י"ד) ויורד רירי על וקנו:
תחלתו אע"פ שאין סופו אין צריך שיהו המיס פושרין בסוף בשיכלה משת לעת:
יהנה בן נקוא אומר אין צריך שיהו המיס פושרין בסוף לבן יהו על השרץ במשת לעת אע"פ שאין סופן ותלא היא דאי לא הדר דהכי טהור ואע"ג דאי הוו פושרין כל משת לעת היה הדר:
טמאת רקב תלא תרוד ממנו מטמא כמנע ושאול וזהל:
תהי' ומטמא בין לח ובין יבש הסתם או השרץ בין שנמצאו לחין בין שנמצאו ויבשין מטמא כל טהרות שנמצאו במבוי מיוס סיבדו ונאעשתה האשה מיוס כבוס:
היבש מטמא למפרע עד שעת סבוד או כבוס דאויא למימר לאחר כבוס מיד נפל.
חבל הלח אינו מטמא למפרע אלא עד שעה שנוכל לומר אס נפל סאותו יוס עדין הוא יכול להיות עקשו לח חבל עד שעת הסבוד לזמן מרבה לא דתא לח הוא ואי מההיא שעתא נפל הוה מתעבד ובש:
גמ' חזקתו בדוק מי מחזקתו דכדיק ליה בשעת הסבוד ומשוס דכי טהרות דקדס סבוד טהורות:
או משוס דחזקתו מתפסד דאי הוה התס בשעת סבוד הוי נפק דאי שרץ מחמת סבוד:
דאמר כסד ולא בזה סבדתי ולא בזה סבדתי.
אי חמת דתא דמטהרין תא דמקמי סבוד משוס דחזקתו שדקדו בשעת סבוד תא לא בדיק וטהרות דמקמי סבוד גמי טמא' ואי חמת כ"י:

דם הנדה פרק שביעי נדה

דס היוצא מפי חמתו של זב גמור גליף יתא גליון פרקו ודס היוצא מפי חמתו יתא גליון

מַמְקוֹם טָמֵא — אינו דין שִׁיהו טָמֵאִין? דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאִמָּה יוֹכִיחַ, שֶׁבֶּא מַמְקוֹם טָמֵא וְטָהוֹר. אִף אֵתָּה אַל תִּתְּמָה עַל זֶה, שֶׁאֵף עַל פִּי שֶׁבֶּא מַמְקוֹם טוֹמְאָה יִהְיֶה טָהוֹר. תִּלְמוּד לּוֹמַר: "זוֹבוּ טָמֵא... וְזֹאת" — לְרִבּוֹת מִימֵי רִגְלָיו לְטוֹמְאָה. ^(א)**דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּי הָאִמָּה, מִנָּלָן דְּטָהוֹר? דִּתְנִינָא: יְכוּל יִהְיֶה דָם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי הָאִמָּה טָמֵאִין? תִּלְמוּד לּוֹמַר "זוֹבוּ טָמֵא הוּא" — הוּא טָמֵא, וְאִין דָּם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי הָאִמָּה טָמֵא, אֲלֹא טָהוֹר.** ^(ב)**וְאִיפּוּה אָנָּא! אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: דּוּמְיָא דְרוּקָה, מָה רוּק שְׁמַתְעַגַל וְיוֹצֵא, אִף כָּל שְׁמַתְעַגַל וְיוֹצֵא. יֵצֵא דָם שְׂאִין מִתְעַגַל וְיוֹצֵא. וְהָרִי חֲלָב שֶׁבֹּאֶשָׁה, שְׁמַתְעַגַל וְיוֹצֵא, וְאָמַר מַר: חֲלָב שֶׁבֹּאֶשָׁה מִטָּמֵא טוֹמְאָת מִשְׁקִין. טוֹמְאָת מִשְׁקִין — אִין, אֲבָל לֹא טוֹמְאָה חֲמוּדָה! אֲלֹא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: דּוּמְיָא דְרוּק, מָה רוּק מִתְעַגַל וְיוֹצֵא, וְחוֹזֵר וְנִבְלָע — אִף כָּל מִתְעַגַל וְיוֹצֵא, וְחוֹזֵר וְנִבְלָע. יֵצֵא דָם, שְׂאִינוּ מִתְעַגַל וְיוֹצֵא. יֵצֵא חֲלָב שֶׁבֹּאֶשָׁה, שֶׁאֵף עַל פִּי שְׁמַתְעַגַל וְיוֹצֵא — אִינוּ חוֹזֵר וְנִבְלָע. וְגִילָף מִ"זוֹבוּ", מָה "זוֹבוּ" שְׂאִין מִתְעַגַל וְיוֹצֵא מִטָּמֵא, אִף כָּל! אָמַר רַבָּא: מִ"זוֹבוּ" לִיכָּא לְמִילָף, שֶׁכֵּן גּוֹרֵם טוֹמְאָה לְאַחֲרִים. 'וְהַשָּׂרָץ. אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: "שָׂרָץ שִׁיבֵשׁ וְשִׁלְדוּ חַיִּימַת" — טָמֵא. וְהָאֵנָּה תֵּנּוּ: מִטָּמֵאִין לַחֲיין וְאִין מִטָּמֵאִין יְבִשִּׁין! אָמַר רַבִּי יִירָא: לֹא כּוֹשֵׂא, הָא — בְּכוּלָן, הָא — בְּמִקְצָתוֹ. דִּתְנִינָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי בִּיסְנָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: "בָּהֶם" — יְכוּל בְּכוּלָן, תִּלְמוּד לּוֹמַר "מֵהֶם". אִי מֵהֶם — יְכוּל בְּמִקְצָתוֹ, תִּלְמוּד לּוֹמַר "בָּהֶם". הָא פִּיצֵד? כָּאן — בָּלַח, כָּאן — בִּיבֵשׁ. 'אָמַר רַבָּא: הִנֵּי זְבוּגֵי דְמַחֲוָא, פִּי שִׁלְדוֹ חַיִּימַת — טָמֵאִין. וְאָמַר רִישׁ לְקִישׁ: שָׂרָץ שֶׁנִּשְׂרַף וְשִׁלְדוֹ חַיִּימַת — טָמֵא. ^(א)**מִיתִיבִי: נִמְצָא שָׂרָץ שָׂרוּף עַל גְּבִי הַזֵּיתִים, וְכֵן מִטְּלִית הַמְּהוּהָא — טָהוֹרִין, שֶׁכָּל הַטָּמְאוֹת כְּשַׁעַת מְצִיאָתָן! אָמַר רַבִּי יִירָא: לֹא כּוֹשֵׂא — הָא בְּכוּלָן, הָא בְּמִקְצָתוֹ. דִּתְנִינָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּרַבִּי בִּיסְנָא מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: "בָּהֶם" — יְכוּל בְּכוּלָן? תִּלְמוּד לּוֹמַר "מֵהֶם". אִי "מֵהֶם" — יְכוּל בְּמִקְצָתוֹ? תִּלְמוּד לּוֹמַר "בָּהֶם". הָא פִּיצֵד? כָּאן — בְּשָׂרוּף, כָּאן — בְּשִׂאינו שָׂרוּף. מִטָּמֵאִין לַחֲיין. זָב — דְּכֶתִיב "כִּר בִּשְׂרוּ", פִּיחוּ וְנִיעוּ וְרוּקוּ — דְּכֶתִיב "כִּי יְרוּק הַזָּב", כְּעִין רוּק. שָׂרָץ — "בְּמוֹתָם" אָמַר רַחֲמָנָא, כְּעִין מִיתָה. שְׁכַבַת זָרַע הָרְאוּיָה לְהִזְרִיעַ, נִבְלָה — דְּכֶתִיב "כִּי יָמוּת" — כְּעִין מִיתָה. אִם יְכוּלִין לְהַשְׁרוֹת. בְּעִי רַבִּי יִרְמְיָה: תַּחֲחִילָתוֹ וְסוּפוֹ בְּפוֹשְׂרִין, אוֹ דִּלְמָא תַּחֲחִילָתוֹ אִף עַל פִּי שְׂאִין סוּפוֹ? "תָּא שְׁמַע, דִּתְנִינָא: כַּמָּה הִיא שְׂרִייתָן בְּפוֹשְׂרִין? יְהוּדָה בֶּן נִקּוּסָא אוֹמַר: מַעַת לָעַת, תַּחֲחִילָתוֹ אִף עַל פִּי שְׂאִין סוּפוֹ. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: צָרִיכִין שִׁיהוּ פּוֹשְׂרִין מַעַת לָעַת. ^(א)רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: בִּשְׂר הַמַּת כּוּי. אָמַר שְׁמוּאֵל: טָהוֹר מִלְּטָמֵא בְּכוֹזִית, אֲבָל מִטָּמֵא טוֹמְאָת רַקָּב. תְּנִינָא גַּמִּי הַכִּי: רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: בִּשְׂר הַמַּת שִׁיבֵשׁ וְאִין יְכוּל לְשָׁרוֹת וּלְחַזּוֹר כְּמוֹת שִׁהְיָה — טָהוֹר מִלְּטָמֵא בְּכוֹזִית, אֲבָל טָמֵא טוֹמְאָת רַקָּב. ^(א)מִתְּנִי' הַשָּׂרָץ שֶׁנִּמְצָא בְּמִבּוּי — מִטָּמֵא לְמִפְרַע. עַד שִׂיאֲמַר: "בְּדִקְתִּי אֵת הַמְּבּוּי הִזָּה וְלֹא הִיָּה בּוֹ שָׂרָץ", אוֹ עַד שַׁעַת כְּבוֹד. 'וְכֵן כֶּתֵם שֶׁנִּמְצָא בְּחִלּוֹק — מִטָּמֵא לְמִפְרַע, עַד שִׂיאֲמַר "בְּדִקְתִּי אֵת הַחִלּוֹק הִזָּה וְלֹא הִיָּה בּוֹ כֶּתֵם", אוֹ עַד שַׁעַת הַכְּבוֹס. ו'מִטָּמֵא בִין לַח, בִּין יָבֵשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: הִיבֵשׁ מִטָּמֵא לְמִפְרַע, וְהִלַּח אִינוּ מִטָּמֵא אֲלֹא עַד שַׁעַת שִׁיָּהָה יְכוּל לְחַזּוֹר וּלְהִיּוֹת לַח. גַּמִּי אִיבְעִיא לְהוּ: "עַד שַׁעַת כְּבוֹד" — חִזְקָתוֹ בְּדוּק, אוֹ דִּלְמָא חִזְקָתוֹ מִתְּכַפֵּד? וּמֵאִי נִפְקָא מִינָּה? דָּאֲמַר: "כַּכִּיד וְלֹא בְּדִיק". אִי אֲמַרְתְּ חִזְקָתוֹ בְּדוּק — הָא לֹא בְּדִק, אִי אֲמַרְתְּ חִזְקָתוֹ מִתְּכַפֵּד — הָא מִתְּכַפֵּד.****

אי

דס היוצא מפי חמתו של זב גמור גליף יתא גליון פרקו ודס היוצא מפי חמתו יתא גליון
ואס תאמר תא כפר ממשטינן פריש פנות פותים (לעיל גזה דף לב:) איש מאדם ונש לומר דהינו דאין נעשה זב ע"י ראות אדם חבל אס כפר נעשה זב להני דס היוצא מפי האמה טמא כמו רתיו ולבד צריך תרא תרא דכא למעטוי:
וזאת לרבות מימי רגליו לטמאה. מני"ו דוזאת קדרש פי הוכי דקדשינן לעיז פיוחו וניענו מני"ו דוכי ירוק חבל זאת ככל דוכתי תאז למעטוי ודאי זאת גמי תאז למעטוי דבת"כ מצריך תרי מעטוי זאת ותמא הוא חד למעטוי זעה ולקה כרומה וחד למעטוי דס היוצא מפי ומפי האמה:
מה רח שמתעגל ויוצא כ"י. מכח ריבויא דוכי ירוק תזכ בטהור ולוזאת דריש דכי חבל אי לא הוי תראי הוה ממשטינן פולתו פיוחו וניענו ומי רגלים מטמא הוא כמו דס היוצא מפי האמה וא"ת ולמה לי תרי תראי וכי ירוק לביוחו וניענו וזאת למי רגלים וי"ל דמכוי ירוק לא הוה דקשינן אלא פיוחו וניענו שיוצא דכר.
הפה או מי האף גמי לרבי יוחנן דדמי כמו רוח ומנוחת לא הוה מרבינן אלא מי רגלים שיוצאין מפי האמה כמו זכ תרא דוזאת צבי זכ כתיב או משוס דדאין ממקום טמא מיהו קשה דמשמע דהוה מרבינן חלב האשה מוזאת אס הוה חוזר ונבלע ולאמי ודא לפינו פיוחו וניענו לא הוה מתרבי מוזאת אי לא ריבויא דוכי ירוק וצריך לומר דאי לא ריבויא דוכי ירוק הוה מוקמינן וזאת לביוחו וניענו דוקא דהוי פשין רוח חבל השתא דכתיב וכי ירוק חתגר וזאת לכל דבר המתעגל ויוצא וחוזר ונבלע:
וגילף מוזכו. אי זיבה לא משנן הוה דשציא היא כפרק פנות פותים (לעיל גזה לד:).
אי בהס אי מהס כ"י. ואע"ג דמהאי בהס ומהס דרשינן כפ"ק דחגיגה (דף יא.) ששעורו כשעזשה התס חסמכתא הוא דשעורים הלכה למשה מסיני:
שרץ שנאכרף. ק"ח חלא עריב יבש ושרוף שדיי דרזי דממד תרא קדריש להו:
שכבת זרע בראויה להזריע. ואס תאמר ויהלא שכבת זרע שאינו יורה כחן אינו ראוי להזריע ומטמא ונש לומר דמין ראוי להזריע צעינן ואפי' שאינו יורה כחן פיון שהוא לח חשיב מין שכבת זרע תראוי להזריע:

נו.

 עין משפט נר מצוה
--

א מיי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' טז:

ב מיי' פד' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יב:

ג מיי' פד' מהל' שאר אבות הטומאות הל' יב:

ד מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאות הל' י:

ה מיי' פב' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:

ו מיי' פ"ח מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד:

ז מיי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

ח מיי' פ"ח מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד:

 עין משפט גור מצורה
--

א טוש"ע וי"ד סי' קצ סעי' מו מו:

ב מו"י פו"ח מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד':

ג מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י':

ד מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י':

ה מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י':

ו מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י':

ז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' י':

בגמא נמי בדקי. והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף ז.) דגמא אינה נבדקת גבי תבה שגשמתמשי בה מעות מעשר שני ה"ם דחרין המכסה בקרשי הפכה דהאיא גמא אינה נבדקת. וכן הפתם עד שעת כפוס חזקתו בדוק כו'. ל"ג אשעינא להו דקאי לאיפעינא להו דלעיל גבי שרין: בודקות חלוקהין בשעת כפוסהין. לאחר הפסוס בודקות ואם לא נמצאה הפתם טהור החלוק אע"פ שהיה בו פגמי פתם הקם כפוס וכגון שהטעילתו והא דאמר לקמן בפרק האשה (נדה דף סא.) בגד שאבד בו פתם מעבירים עליו ז' סממנים לבטלו ה"ה דאלו ליה לפתם ע"י כפוס פתם והא דמסין דאין חזקתו מתפסם הינו כשהפתם בסטרא או בזוית אי נמי ע"י כפוס פתם לא אלו בודקות חלוקהין הינו לפני כפוס ואי נמצאה הפתם משברה עליו ז' סממנים או תשעה כפוס גמור וטוב דהא חזין דע"י כפוס טוב הולך הפתם בלא סממנים: שמע משה חזקתו בדוק. והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף ז.) וכלאנו מציאות (פ"מ דף כו.) מעות שנמצאו בירושלים בשאר ימות השנה חלין לפי ששוקי ירושלים עשויין להתפסד בכל יום לא שחזקתן מתפסדים אלא בשעת כבוד רגילים לעין ולחפש אם יש אם מעות אי נמי כשבודקין השוקים שלא והא שם עצם כשעורה או כשגשה מן השרץ אם היו אם מעות היו ומציאות: שהאים מרקם.

ר"ת גרים רקם דאלו פרקם היו ושראל בדיאמר בריש מסכת גטין (דף ב.) אף המביא מן הרקם ומן העור ולא קשה מידי דטובי רקם הוו בדפרסית אם ועוד אע"ג דפרקם ושראל הוו קאלמר הבא דבתמן טהורין ושראל מצניעים פתמיהן אלא של עובדי פוכבים הן וטהורין ורבי יהודה מטמא משום שיש אם גרים וטועים להסתמש אי נמי הבא אורי בידוע שהן של עובדי פוכבים הדרים אם: משון העובדי פוכבים טהורים. אע"ג דבפרק גנות כותים (לעיל נדה לג.) אמר דדם עובדת פוכבים מטמא פרקה וכמימי רגליה כדתמיס דרשבן לא גזרו עליהם: אמוראי ניהו כו'. ואם תאמר א"כ מ"מ תקשה לרבי יוחנן דאמר אין מקבלין גרים מן התרמוד אע"ג דסתם מתעיתין לעשרה יוחסין (קדושין דף עה:) ופרק אלמנה (ובמות סח:) ובמה תנאי סברי דעובד פוכבים ועבד הבא על פת ושראל הולך ממזר מ"מ תקשה ליה ממתינתין דסברה דלא באלו עובדי פוכבים על גנות ושראל דאי באלו הוי פתמן טמא דבין אם הולך ממזר או פשר ושראל הוי וגם לומר דרבי יוחנן וסבנא סברי דתנאי רמי בר יוחנאל בפ"ק דיתמות (דף טז.) דאין מקבלין גרים מן התרמינין ומן התרמודין דבליג אמתעיתין דהבא דמטהר פתמי כל העובדי פוכבים ולא פשי לשנויי לא לבר מתרמוד דתמשני בפ"ק דגטין (דף ו.) לא לבר משבול מדמחלוק פרקם ולא בשאר עובדי פוכבים משמע דכולהו טהורים: לא נקשדו על פתמיסם. ואע"ג דכתמיס דרשבן הן טמאה אית להו דסברה דמגופה ארתא: קוברין אם האפלים. ואם תאמר והיאך משתמשים אם בימי טמאתן והלא נזהרים הם מטמאת מת האפלים דתנאי גלמנים לומר לא הקברו אם האפלים ומוקי לה בגמרא סבתי סהן עומד אם ובפרק גנות כותים (לעיל נדה דף לג.) אמר דנשוי מטמא משום פועל נדה אבל פנוי לא וי"ל דלפי שעה קוברין אם גפלין ולאחר זמן מסלקין אותם להכרז כבית הקברות ואין אלו יודעין מתי מסירין אותן:

דם הנדה פרק שביעי נדה

אי נמי כסתמא דלא אמר לא בדקתו ולאשתכח שרין בגמא: כסתמא דצני העבד שיש אם קמטיס ותפירות שקורין וירמ"ש: מפני מה אמרו כו' כלומר מפני מה תלו כפבוד וטהרו

אי נמי דאשתכח בגומא, אי אמרת חזקתו בדוק — מאן דבדק בגומא נמי בדיק, אי אמרת חזקתו מתפבד — גומא לא מתפבדא. וכן הפתם וכו'. איבעיא להו: עד שעת כפוס — חזקתו בדוק, או דלמא חזקתו מתפבס? למאי נפקא מינה? דאמר: פבס ולא בדק. אי אמרת חזקתו בדוק — הא לא בדק, אי אמרת חזקתו מתפבס — הא מתפבס. אי נמי, דאשתכח בסטרא. אי אמרת: "חזקתו בדוק" — מאן דבדק, בסטרא נמי בדיק. אי אמרת: "חזקתו מתפבס" — בסטרא לא מתפבס.^(א) מאי? תא שמע, דתנאי: אמר רבי מאיר: מפני מה אמרו השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע, עד שיאמר "בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ", או עד שעת כיבוד, מפני שחזקת בני ישראל בודקין מבואותיהן בשעת כפודיהם, ואם לא בדקו הפסידוהו למפרע, ומפני מה אמרו, פתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע, עד שיאמר "בדקתי את החלוק ולא היה בו פתם", או עד שעת הכפוס — מפני שחזקת בנות ישראל בודקות חלוקיהן בשעת כפוסיהן, ואם לא בדקו הפסידו למפרע. רבי אחא אמר: תחזור ותכבסנו, אם (נדחה מראיתו) [נדחו מראיו] — בידוע שלאחר כפוס, ואם לאו — בידוע שלפני הכפוס. א"רבי אומר: אינו דומה פתם שלאחר הכפוס לפתם שלפני הכפוס, שזה מקדיר וזה מגלד. שמע מינה: חזקתו בדוק, שמע מינה. וימטמא בין לח וכו'. אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שרץ, אבל פתם לח נמי מטמא למפרע, אימר יבש היה ומיא נפיל עליה. שרץ נמי, אימר יבש היה ומיא נפיל עליה! אם איתא דהכי הוא — אמרשוטי אימררט.^(ב) מתני' כל הפתמין הבאין מרקם — טהורין, רבי יהודה מטמא מפני שהם גרים וטועין. הבאין מבין הגוים — טהורין, מבין ישראל ומבין הפותים — רבי מאיר מטמא, וחכמים מטהרים מפני שלא נחשדו על פתמיהן. גמ' קפסיק ותני: אפילו מתרמוד! אמר רבי יוחנן: זאת אומרת, מקבלין גרים מתרמוד.^(א) איני? והא רבי יוחנן וסבנא, דאמרי תרוייהו: אין מקבלין גרים מתרמוד! וכי תימא, "זאת" ולא סבירא ליה, והאמר רבי יוחנן: הלכה כסתם משנה! אמוראי נינהו, ואליבא דרבי יוחנן. מבין ישראל וכו'. ורבנן, אי דישראל מטהרי, דמאן מטמו? חסורי מחסרא, והכי קתני: מבין ישראל — טמא, מבין הפותים — רבי מאיר מטמא, דכותים גרי אמת הן, וחכמים מטהרין, דכותים גרי אריות הן. אי הכי, שלא נחשדו על פתמיהן? גרי אריות מבעי ליה! אלא הכי קאמר: מבין ישראל ומבין הפותים — טמאין, דכותים גרי אמת הן. הנמצאין בערי ישראל — טהורין, שלא נחשדו על פתמיהם, ואצנזעי מצנעי לחו. הנמצאין בערי פותים — רבי מאיר מטמא, דנחשדו על פתמיהם, וחכמים מטהרין, שלא נחשדו על פתמיהן. 'מתני' כל הפתמים הנמצאים בכל מקום — טהורין, חוץ מן הנמצאים בחדרים, ובסביבות בית הסמאות.^(ד) בית הסמאות של פותים מטמאין באהל, מפני שהם קוברין שם את הנפלים. רבי יהודה אומר: לא היו קוברין, אלא משליכין, וחייה גוררתו. נאמנים לומר "קברנו שם את הנפלים", או "לא קברנו", נאמנים לומר על הפהמה אם בפרה אם לא בפרה, נאמנים על ציון קברות. ואין נאמנין לא על הסככות, ולא על הפרעות, ולא על בית הפרס. זה הפלל: דבר שחשודים בו — אין נאמנין עליו.

גמ'

אי נמי כסתמא דלא אמר לא בדקתו ולאשתכח שרין בגמא: כסתמא דצני העבד שיש אם קמטיס ותפירות שקורין וירמ"ש: מפני מה אמרו כו' כלומר מפני מה תלו כפבוד וטהרו טהרות דקדם כפוד: למפרע אפלו דקדם כבוד טמאות: ומפני מה אמרו ומפני מה תלו טהרה ככפוס: תחזור ותכבסנו אם לא בדקתו בשעת כפוסו ולאחר זמן ומצא בו פתם ואין ידוע אם קדם כפוס היה בו לטמא טהרות של קדם לבן: אם נדחו מראיו מחמת כפוס זה: בידוע שלאחר כפוס ראשון נפל בו וטהרות של קדם כפוס ראשון טהורות דאי קדם כפוס קמא היה פה פבר נדחו מראיו מחמת כפוס ראשון: מקצר נכנס עבד טרשטריי"ש. פתם שלפני כפוס מגלד וגלדו עבה: לא שנו דער' שמעון קאי: למפרע עד שעת הכפוס: מתני' שאין מרקם טהורים שהן עובדי פוכבים וזמן טהור: שהן גרים וזמן טמא: וטועין שאין מצניעין את פתמיסם: וחכמים מטהרין בגמרא כרין ואי דישראל טהור דמאן טמא: שלא נקשדו ומכסין אותם: גמ' קא פסין וקני הבאין מפיו העובדי פוכבים טהורין ואפילו מתרמוד אלמא בני תרמוד עובדי פוכבים גמורים הן: זאת אומרת מקבלין גרים מן התרמוד וקשרין לבא ברהל ולא אמרינן ממזרים הן שנתערבו בגנות עשרת השבטים ועובד פוכבים ועבד הבא על פת ושראל הולך ממזר: גרי ראוית הן מפרש בספר מלכים (כ יז) וישלח ה' בהם את האריות וגו': גרי אמת הן וזמן טמא: בערי ושראל דמקום גלוי: נקשדו על פתמיהן דלא מצנעי להו: מתני' בכל מקום דמקום ושראל: כחדרים מסתמא מצנעני דם נדה הוא: בית הטמאות קצר שהששים משתמשות בו בימי נדיותן: סככות ופרעות בגמ' מפרש להו וספק ניהו ומקרבנן וכותמים לית להו:

מסורת הש"ס

א תוספתא נדה; משנה נדה; לעיל ג.

ב בבא קמא לח:

ג יבמות טז:

ד תוספתא נדה

דם הנדה פרק שביעי נדה

מאי דרוש פותיים שאין הוקרים את הנפלים:

בספרי במדבר קדרי אבותיו: נאמנין לומר הקבנו דמנידי דאורייתא הוא טמאת המת: והא לית להו ולפני ענר לא תנן מבשל לא דקשי ליה במחטיא את חברו ולא אכפת להם אם אנו חוטאים על פיהם: בכהן כותי עומד שם: דקאכיל מנה ומרומה טמאה באזהרה לטהור וכ"ש לטמא: לא בקיאי פיערה ובי קדרי נפל לא ידעי דהא בן מ' יום וסדרי מנא בעלמא הוא ואינו מטמא: בטנוף בבהמה דקה ופוטרי את הבהמה מן העבודה (ובעבודות (דף כא:)) מפרש מאי טנוף שמבצצת ומוציאה דם דרך רחם וזהו הולך שנימות ויוצא הלךך הבא אחריו אינו כבור והני פותיים לא בקיאי בטנוף וזמנין קלא טניף ואמרו טנוף הוא ופוטריין את הבא אחריו חמ"ל: על ציון לצון וסומכין עליהן ושביינין טהרות הבא דלא צינו: אינן המסך על הארץ והוא סמוך לדרך בית הקברות וזמנין דמתבמי בין השמשות וקדרי התם ואם הענפים מקבלים שאין האהל שלם וידוע ודאי שיש קבר תחת האהלות ואין ידוע אחת הוא והכותי מעיד על אחד זה טהור אינו נאמן לפי שאינו חש על הספק ותולה הטמאה באהל שני מספק: פירעות גדולות ובלטות מן הגדר וקדרי תחת אחת מהן ואין אנו יודעין תחת אחת מהן ודא כותי והעיד על מקצתו שהן טהורות אינו נאמן משום דלמסקא לא חוש ותולה הספק באחריות: בית הפרם שדה שנחרש בה קבר ואוקמי רבנן על סביבות הקבר מאה אמה בספק טמאה שדקדקה המחרישה את העצמות ומגלגלתן: מנפח דבשר ליבא ועצם בפעורה לא מטמא אלא במגע ובמשא הלךך מנפח דבי שלא יגעו רגליו בו והלךך: שנידש ברגלי אדם שהרגלים נוטאים את העצמות וסחקוס: פרם לשון דבר שבור ופרם על שם שנפרסו העצמות: בית ארבעת סאין אינו ח' על ח' שהרי חצר המשכן מאה על חמשים והוא בית סאתים: שדה שאבד בה קבר מקרי נמי בית הפרם ורבנן גזרו בבליה דתניא במדעך קטן (דף ה:)) ג' בית הפרם הן שדה שאבד בה קבר ושנחרש בה קבר ומזה דוכין: שאין מעיד אלא על גופו של קבר דכיון דאמרי אין שם קבר פרוח זה על גופו של קבר הוא מעיד וגופו של קבר דאורייתא ובדאורייתא מהימני. אלמא נאמנין על בית הפרם ועל (בית) הסככות: מהלך על פני כל השדה דכיון דעל פני כלה מהלך ודאי פשיטא ליה דנטלה הטמאה משם ומתני' דקתני דאין נאמן כגון שאינו מהלך על פני כלה שמשיר רוח אחת הלךך אפילו במקום שעבר אינו נאמן משום דחיהו לספקא לא חוש: מאי למימרא נהי דלמסקא לא חוש לגדאי חוש וביון דפשיטא לן דקבר הנה בה והוא מהלך על פני כלה הכי עובר על מקום הקבר ואי לאו דקום ליה שנטלה הטמאה לא עבר: רעיעה נפקא מן השדה ונקראת על שם שדה זו ושם הוא תולה את מקום הטמאה והבא עבר מספקא דלמסקא לא חוש: חמ"ל כיון דעל פני ד' רוחותיה עובר בתוכה לרעיעה לא חישינן: לכתני תחומין אין נאמנין לומר עד כאן תחום שבת תחומין דרבנן וכותיים לא מקפיד על מגע עובד פוכבים:

מסורת הש"ס
א שבת צג; נזיר סא; עבודה זרה יד.
ב משנה אהלות; מועד קטן ה; נזיר נד:
ג בכורות כט; ברכות יט; כתובות כח; חגיגה כה:
ד משנה אהלות
ה בבא מציעא קז.
גליון הש"ס

רש"י ד"ה דקאכיל מינה ותרומה טמאה באזהרה וכו'. תמיהני הא אכילת תרומה טמאה אסור רק בעשה ע"י יבמות עד ע"ב וצ"ע:

תורה אור השלם
לא תסיג גבול רצף אשר גבולו ראשנים בנחלתך אשר תחיל בארץ אשר יתנה אלקיך נתן לך לרשתה ^[דברים יט, יד] לא־תקלל חרש ולפני ענר לא תתן מִכֶּשֶׁל וּנְרָאתָ מִפְּלִקֶיךָ אֲנִי יְהוָה ^[ויקרא יט, יד] ועברי העברים בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון עד קברו אותו המקברים אל־גיא המון גוג ^[יחזקאל לט, טו]

לא תסיג גבול רצף ומוקמינן לה ודלמא כהן טמא הוא. ואע"ג

"גַּמְ' מאי דרוש? "לא תסיג גבול רצף אֲשֶׁר גָּבְלוּ רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתָךְ". כל שִׁישׁ לוֹ נַחֲלָה — יש לו גבול, כל שֶׁאֵין לוֹ נַחֲלָה — אֵין לוֹ גבול. נְאֻמָּנִים לומר קברנו. והא לית להו "ולפני ענר לא תתן מכשלי"! אמר רבי אבהו: בכהן עומד שם. ודילמא כהן טמא הוא? דנקיט תרומה בידיה, ודילמא תרומה טמאה היא? דקאכיל מינה. אי הכי, מאי למימרא? מהו דתימא: לא בקיאי ביצירה, קא משמע לן. נאמנין על הבהמה וכו'. והא לית להו "ולפני ענר לא תתן מכשלי"! אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: בגוויז ועובד. אי הכי, מאי למימרא? מהו דתימא: לא בקיאי בטינוף, קא משמע לן. נאמנין על ציון וכו'. ואף על גב דמדרבנן הוא, פיון דכתיבא — מזַהר זְהִירֵי בִיה, דכתיב: "וְרָאָה עֵצִים אֲדָם וּבְנָה אֶצְלוֹ צִיּוֹן". ^(א)אָבֵל אֵין נְאֻמָּנִין לֹא עַל הַסִּכְכוֹת וכו'. סככות — דתנן: "אלו הן סככות — אילן המיסה על הארץ". פירעות — דתנן: "אבנים פירעות היוצאות מן הגדר". ^(ב)בֵּית הַפֶּרֶס. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב שְׁמוּאֵל: מִנְפַּח אֲדָם בֵּית הַפֶּרֶס, וְהוֹלָה. ^(ג)רַב יְהוּדָה בַּר אֲמִי מְשַׁמֶּיהָ דַּרְב יְהוּדָה אָמַר: בֵּית הַפֶּרֶס שְׁנִידֵשׁ טָהוֹר. וְתַנָּא: הַחוּרֶשׁ בֵּית הַקְּבֵרוֹת — הָרִי זֶה עוֹשֶׂה בֵּית הַפֶּרֶס, וְעַד כַּמָּה הוּא עוֹשֶׂה? מִלֹּא מַעֲנָה, מֵאָה אֲמָה, בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: חֲמִשָּׁ. וְלֹא מִהֵימְנִי? וְהִתְנִיף: שָׂדֶה שְׂאֵבֵד בֶּה קֶבֶר, נְאֻמָּן כּוֹתֵי לומר "אין שם קבר". לפי שאינו מעיד אלא על גופו של קבר. אילן שהוא מיסה על הארץ — נאמן לומר "אין תחתיו קבר", לפי שאינו מעיד אלא על גופו של קבר. ^(ד)אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בְּמַהֲלֶךְ וּבֹא עַל פָּנֵי כּוֹלָה. אִי הָכִי, מֵאִי לְמִימָרָא? מַהוּ דְּתִימָא: רְצוּעָה נִפְקָא, קֹא מִשְׁמַע לָן. זֶה הַכָּלָל כּוּי. זֶה הַכָּלָל לְאִתּוּי מֵאִי? לְאִתּוּי תַּחוּמִּין וְיֵין נֶסֶה.

הדרן עלה דם הנדה.

מתני'

ומוליבין אותו לקברו ואותו שדה טמא דשמא נתהלצל ונתענע מעט מעט ממנו ונפל ושכחוהו ורבינו שמואל פי' פשמים שפני העיר מניחין אותו שם לפי שפוכדין שאנשי בית הקברות יבואו ויטלו אותו ויבני בית הקברות וסבדו שאנשי העיר ויליכוהו ואם פגועים הם ליהויב לבית הקברות לקברו ופשמים שגשפח שם ולא יוסר זהו יאוש בעלים: בית הפרם שנגש טהור. אשדה שנחרש בה קבר ואי דמעסחין לעצם בפעורה ח' אמה סביבות הקבר דכיון שנידש ונרמס ברגלים י"ל שהוליכו בפעורה משם אבל אשדה שאבד בה קבר לא שוכא הך קלא: מלא מענה ח' אמה. במוספתא דאהלות [רפי"ז] מפרש דהנך ח' אמה הינו לכל רוח: אמר ר' יוחנן במהלך ובא על פני כלה. אבל בשדה שנחרש בה קבר אפילו מהלך ובא על פני כלה לא מהימן דאין כאן אלא ספקא דרבנן שמא הסיט עצם בפעורה ואין הפותי חושש עליה וא"ת בי הכי דציון קברות דמהימן דאדאורייתא דאוקמנא בכהן עומד שם ה"נ לתני במקמי' דמהימן אסככות ופירעות ובמהלך על פני כלה וי"ל קלא חשיבא ליה למתני' רבותא לאשמועינן קלא חשינן לרעיעה נפקא ועוד ראית הפרם נחרש בה קבר לא מהני מהלך ובא על פני כלה בדפרשית אלא חזקא דאבד בה קבר וא"ת ובאבד נמי הכי מהני דלמא טמאה היא וי"ל דמיידי דנקט תרומה ואכיל מנה דקחאמר לשני וה"ה דנקט ולא אכיל ובגין שידע לנו שהיא טהורה קלא הנה כותי מטמא לה:

דטמא נמי אסור לשהות בבית הקברות דכתיב בפסוק מי שאמר (נזיר דף יו.) פשי נזיר והוא בבית הקברות מי פשי שהיה למלקות או לא ובפסוק ג' מינין (נזיר דף מזב:) אמר רב הונא נזיר שעומד בבית הקברות והשיטו לו מתו או מת אחר חייב וטעמא לפי שמוסוף טמאה עליו דבכפורים עושין את האחר אב הטמאה בדלמא התם פותיים לית להו הנך מיערות: ובהנה אצלו ציון. במדעך קטן (דף ה.) מפיק מהבא ציון של בית הקברות וא"ת ולר"ש דאמר אין קדרי עובדי פוכבים מטמאין באהל הכי מפיק מהבא הא אמר רבנו"ח דאין מצטין אלא על טמאת אהל וי"ל מדמצטין לפי שעה ציון משום טמאת מגע ומשא אם בן לכל הפחות יש לצון בטמאת אהל ולמאי דבעי למימר בהבא על ובמתו (יבמות דף סא.) ולר"ש מתו עובדי פוכבים לא מטמאין אפילו במגע ובמשא נפק ליה לר"ש ציון מדרשא אחריתי דהתם וציון דגבי גוג לאו משום טמאה אלא לנקות הארץ מן הפמים וא"ת ולר"ש דדרש (שם) דאין עובדי פוכבים קרויין אדם הא כתיב וראה עצם אדם וי"ל דנקט אדם לאפוקי דס"ד דקברו שם עצמות בהמה: אינן המסך. מורי גידוע שיש מת קבור שם אך שאין ידוע תחת איזו ענף ואין פותי נאמן לומר שאינו קבור תחת ענף זה אפלו הולך תחתיו דאין מקפיד על ספק טמאה ודוקא במאהיל על פני כלה אמר בסמוך דנאמן ומה שפ"ה אינן בסמוך לבית הקברות ופשמים הוקרין שם בחנם פרש בן פיון שצריך לפרש גידוע שמת קבור שם דבספק לא היה נאמן אפילו היה מהלך על פני כלה ואע"ג דבספק טמאה ברה"ר טהור הבא גזור רבנן והא דקאמר לקמן בפ"ב (נדה דף סח:) דסככות ופירעות לאו אהל הוא ורבנן גזרו עליהו לאו חזקא קאמר דלאו אהל הוא דבדאי קבור שם אידי כדפי' אלא כלומר הך טמאת אהל אינה אלא מדרבנן דברה"ר ספקו טהור א"נ הענפים המצטלין זה מזה רואים אותם כאלו הן סמוכות לחשב אהל בדלמא באהלות (דף סט) המסך על הארץ רפי יהודה אומר רואין התפוחנות כאלו עולות למעלה והעלויות כאלו יורדות למטה ואם היו נוגעות זו בזו בפותח טפח מביאות וחוצצות כו': בית הפרם. על שם פריסה שהעצמות נפרסים במדרס רגלים או ע"י מחרישה ובשדה שאבד בה קבר לא שייך האי טעמא וקרי ליה בפ"ק דמועד קטן (דף ה:) בית הפרם ושמא חבב דקרי בית הפרם לשדה שנחרש בה קבר חרי גם לאבד בית הפרם א"נ לשון בית הפרם על שם שפרכות רגלי אדם נמנעות מלילך שם מפני הטמאה ובפ"ק דמו"ק (דף ה:) תניא גבי בית הפרם הוא שדה שנחרש בה קבר ושאבד בה קבר ושדה פוכים ומפרש טעמא דשדה פוכים משום יאוש בעלים ומפרש בעריון שדה מיוחד שקרובי המת מביאין אותו על אותו שדה ואנשי בית הקברות באין לקראתו ויכוסים יחד וכו' והראשונים חזירים לביתם ואלו נוטלין אותו

עין משפט נר מצוה

א מיי' פ"ג מהל' טומאת מת הל' ב:	
ב מיי' פו' מהל' קרבן פסח הל' ח:	
ג מיי' פו' מהל' טומאת מת הל' א:	

מסורת הש"ס

א משנה נדה

ב בבא בתרא יט:

ג תוספתא נדה

מדרבנן דלמא ארגשה וְלֹאֹ ארעשה: רב פְּדָקָה קִרְקַע עוֹלָם כּוֹי' לֹאֹ מִשּׁוּם הֶרְגָּשָׁה אֶלֶּא כִּרְפִי נְחֻמְיָה ס"י דְּאָמַר לֹא הִפְיִירו חֲכָמִים גְּזֻרַת כְּתָם אֶלֶּא עַל דְּבַר הַמַּקְבֵּל טַמְאָה הֵלָכָּה כֹּל הֶנָּה תֵּינוּבְתָא לֹאֹ חוּשִׁיא נִינְהוּ דְשִׁמוּאֵל לֹא אִירִי בַּהֲרָגָשָׁה כֵּלְלִי: אֶלֶּא רַב יִרְמְיָה מִדְּפַתִּי דְקֻבְּלָה לְתֵינוּבְתָא דְלַעֲיֹל וְשָׂנִי מוֹדָה שְׁמוּאֵל כּוֹי' וּמִדְּקֻבְּלָה לְתֵינוּבְתָא מִכֵּלְל דְטַעֲמָא דְשִׁמוּאֵל מִשּׁוּם הֶרְגָּשָׁה וְאִי מִשּׁוּם הֶרְגָּשָׁה מֵאִי אֲרִיֵּא קִרְקַע וְשָׂנִי גְלִימָא נָמִי בְּדָקָה בְּטוֹלִית וְיִשְׁבָּה עָלֶיהָ וְאַחֲרַ כֶּן מַצָּאָה דָּם טְהוֹרָה שְׁלֹא הִרְגִישָׁה: בְּצוּרָהָ אִם נִמְצָא דָּם כִּנְגַד תַּרְפָּה וְכוּלָּה לַתְּלוֹת בַּמַּפָּה שֶׁל צוּרָהָ שֶׁפְּעֻמִּים שְׁמִטָּה חָת צוּרָהָ לְפָנֶיהָ וְנוֹפֵל דָּם הַמַּפָּה עַל תַּחֲמוֹת חִלּוּקָהּ: עַל כֵּתֶפֶה שְׂאִינָה וְכוּלָּה לַתְּלוֹת שְׂאִין דָּם בָּא מִכֶּתֶפֶה וְנוֹפֵל לְפָנֶיהָ אִין תוֹלָה: וְאִין אֲוִמְרִים בִּידָה נְטֻלָּתוּ מִמַּפָּה שֶׁבְּכַתְּפָה וְהִבִּיאֲתוּ לְפָנֶיהָ: עֲבִיד דְמִתְרַמִּי תַחַת אֲוִתוּ מְקוּם וְדָם נוֹטֵף עָלָיו: עַל הַשָּׂרִי אֲרַבְעוּתִיהָ הִינּוּ גַב הִיד. וְהֵא גַב הִיד אֲפִילוּ בַּשָּׂעַת בְּדִיקָה לֹא נִגְשָׁה מ"ט טַמְאָה: לֹאֹ מִשּׁוּם דְּאִמְרִינוּ בְּדָקָה בְּאִידָךְ וְדֹא וְנִגְשָׁה וְד שֶׁבְּדָקָה עַל גַּב חֲבֵרְתָּהּ: עַד הִיבֵא קְרוּי פְּנִים מַעֲבִי הַשּׁוֹן וְלֹא אִמְרִינוּ צְדִידִין נִינְהוּ: עַד מְקוּם חֲבָךְ סָפֵחַ. וְכַמְדָּמָה לִי שְׁהוּא חֲפֹן הַיֶּכֶךְ וְהַשּׁוֹן שְׁקוּרִין יִירִי"ט וְהָאֵמַר עַד מְקוּם שְׁהוּא מִתְחַל קְרוּי פְּנִים וְחֲבָךְ הִיא מִתְחַת הַגִּידִין שְׁחוּבְקִין הַיֶּכֶךְ וְהַשּׁוֹן יַחַד כְּמוֹךְ לְאֻתֵּי חֲפֹן כְּמוֹ (שְׁפַת דָּף סד.) אֵת הַחֲבָךְ וְאֵת הַחֲבָךְ: בַּשָּׂרִי רַעֲוִשָׁה בַּעֲגוּל בְּצַמִּיד: מַהוּ מִי מַסְפִּיקִין בְּדָם הַנָּגַה אִו לֹאֹ: בְּרַעֲוִשָׁה לֵאכֶךְ הַיֶּכֶךְ דְּהִינּוּ אֲוִרְחָה בַּשְּׁנוּפֵל וְשׁוֹמֵת נִשְׁשָׁה בְּרַעֲוִשָׁה: בְּמַשְׁתִּיתָא עִם הַמַּסְכֶּת דְּשִׁמְשׁוֹן (שׁוֹפְטִים טז) מִתְרַגְּמִין עִם מַשְׁתִּיתָא. שְׁהִיתָה מַסְכֶּת טוּוֹי לְאִרְיִי וְנִמְצָא דָּם עַל הַשָּׂרִי: תַּחֲוִיל וְתַמִּי בְּדָךְ שֶׁשְׁמָתָה עַד עַכְשָׁי שְׁהֵלְכָה וְשָׂבָה אִי מִתְרַמִּי שְׁהֻטוּוּ הַמִּיּוֹךְ שְׁקוּרִין אֲוִרִירִי"ב בָּא בִין רַגְלֵיהָ כִּנְגַד אֲוִתוּ מְקוּם טַמְאָה: וְהַתִּגִּיא אִין שׁוֹנִין בְּטָהֲרוֹת גְּבִי מִתַּעֲטוּף בְּטוֹלִיתוּ וְטָהֲרוֹת וְטַמְאוּת בְּצוּו כפ"ח (לַעֲיֹל נָגַה דָּף ה:י) סָפֵחַ נִנַּע סָפֵחַ לֹא נִנַּע טְהוֹר וְאִם אִי אֶפְסָר אֲא"כ נִנַּע טַמָּא רַבָּן שֶׁמַּעוֹן בֶּן מַתִּיאֵל אֲוִמַר אַע"פ דְלֹא אֶפְסָר לֹא מִטְּמִינָן לִיה אֶלֶּא אֲוִמְרִים לוֹ שָׁנָה וְאִי לֹא נִנַּע מִטְּהַרִּין לִיה אִמְרוּ לוֹ אִין שׁוֹנִין בְּטָהֲרוֹת דְּאֵף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לֹא מִתְרַמִּי דְלִמָּא מַעֲקֹרָא לֹא הָיָה הַכִּי: כִּי אִמְרִינוּ אִין שׁוֹנִין לְהֶלֶא בְּגוּן בַּהֲיִיא דֹא"א לוֹ אֲא"כ נִנַּע וְטַמָּא וְאֵלָן נָהוּ וְיִמָּא לִיה שָׁנָה לְהֶלֶל אֶבֶל הֵבֵא חוּמְרָא הוּא דְמַסְתַּמָּא טְהוֹרָה דְּהֵא לֹא עַל בַּשָּׂרָה וְלֹא עַל חִלּוּקָהּ אֲשַׁכַּח וְהִאי דְאֵמַר תַּחֲוִיל וְתַמִּי וְאִי מִתְרַמִּי מִטְּמִינָן לָה חוּמְרָא הִיא: דְּבַר זֶה הִיתָה פּוֹשְׁטִטוּ וּמִמַּפָּסָה כּוֹי' חֲלָקָה שֶׁל חֲצֵרָה וְלֹא בְּדִקְתּוּ חָדָם לְבִישָׁה וְאַחֲרַ כֶּן נִמְצָא עָלָיו דָּם: אִם מִנִּיעַ כְּתָם: כִּנְגַד בֵּית הַתַּרְפָּה שֶׁל חֲרָפָה טַמְאָה אֵף חֲרָפָה וּכ"ש חֲצֵרָה: וְאִם לֹאֹ טְהוֹרָה הֲרָרָפָה אֶבֶל חֲצֵרָה טַמְאָה שְׂהִרִי כִּנְגַד בֵּית הַתַּרְפָּה שְׁלָה הוּא מַנִּיעַ: הִיא טְהוֹרָה הֲרִאשׁוּנָה: וְלַעֲגוֹן דִּינָא דְכַבּוּם הַכְּתָם מִן הַחֲלוּן תַּנּוּ דְחֲבֵרְתָּהּ תוֹלָה בַּה דְאִמְרָה אַחֲרוּנָה לֹא מַהִימַנַת לִי דֹאֵת בְּדַקְתָּהּ:

אֲשִׁי אָמַר טַעֲמָא דְשִׁמוּאֵל דְאָמַר לַעֲיֹל

מְדַרְבְּנָן. ^(אב)**רַב אֲשִׁי אָמַר: שְׁמוּאֵל הוּא דְאָמַר כְּרַבִּי נְחֻמְיָה, דִּתְנֹן: רַבִּי נְחֻמְיָה אֲוִמַר: כֹּל דְּבַר שְׂאִינּוּ מְקַבֵּל טוּמְאָה — אִינּוּ מְקַבֵּל כְּתָמִים.** ^(ב)**בְּשִׁלְמָא לְרַב אֲשִׁי — הִיִּינוּ דְקָאֵמַר "קִרְקַע", אֶלֶּא לְרַב יִרְמְיָה — מֵאִי אִירִיֵּא קִרְקַע? אֲפִילוּ גְלִימָא נָמִי! לֹא מִיבַעְיָא קָאֵמַר. לֹא מִיבַעְיָא גְלִימָא, דְלֹא מִבְּדַק שְׂפִיר, וְאִיכָּא לְמִימַר מַעֲלָמָא אֲתָא, אֶלֶּא אֲפִילוּ קִרְקַע דְּמִבְּדַק שְׂפִיר, דְאִיכָּא לְמִימַר מַגּוּפָה אֲתָיָא — טְהוֹר. עַל עֲקֻבָּה וְעַל רֹאשׁ גּוּדְלָה טַמְאָה וְכוּי'. בְּשִׁלְמָא עֲקֻבָּה, עֲבִיד דְנִנַּע בְּאוֹתוֹ מְקוּם, אֶלֶּא רֹאשׁ גּוּדְלָה מֵאִי טַעֲמָא? וְכִי תִימָא זִמְנִין דְנִנַּע בַּעֲקֻבָּה, וּמִי מְחַזְקִין טוּמְאָה מִמְּקוּם לְמְקוּם? "וְהִתְנַנְיָא: הִיתָה לָּהּ מַכָּה בְּצוּרָהָ, שְׁתּוּכַל לְתָלוֹת — תוֹלָה, עַל כֶּתֶפֶה, שְׂאִינָה יְכוּלָּה לְתָלוֹת — אִינָה תוֹלָה. "וְאִין אֲוִמְרִים "שְׂמָא בִּידָה נְטֻלָּתוּ וְהִבִּיאֲתוּ לְשָׁם!" אֶלֶּא שְׂאִנִּי רֹאשׁ גּוּדְלָה, דְּבַחֲדִי דְפִסְעָה עֲבִיד דְמִתְרַמִּי. וְלֹא מְחַזְקִין טוּמְאָה מִמְּקוּם לְמְקוּם? וְהִתְנַנְיָא: נִמְצָאת עַל קִשְׂרִי אֲצַבְעוּתֶיהָ — טַמְאָה, מִפְּנֵי שְׂיָדִים עֶסְקַנְיּוֹת הֵן. "מֵאִי טַעֲמָא? לֹאֹ מִשּׁוּם דְאִמְרִינוּ: בְּדָקָה בְּחַד יָדָא, וְנִנַּגְשָׁה בְּאִידָךְ יָדָא? לֹא, שְׂאִנִּי יָדָה, דְכוּלָּה עֲבִידָא דְנִנַּגְשָׁה. עַל שׁוֹקָה וְעַל פְּרָסוּתֶיהָ, מִבְּפָנִים וְכוּי'. מִבְּפָנִים — עַד הִיכָּא? אֲמַרִי דְבִי רַבִּי יַצְאִי: עַד מְקוּם חֲבָךְ. "אִיבַעְיָא לָהּ: מְקוּם חֲבָךְ כְּלָפְנִים אִו כְּלַחוּץ? תָּא שְׁמַע, דְתַנִּי רַב קִטִּינָא: עַד מְקוּם חֲבָךְ, וְחֲבָךְ עֲצָמוּ כְּלָפְנִים. רַב חֲזִיא בְּרִיה דְרַב אֲוִיָּא מִתְנִי לָהּ בְּהִדְיָא, אֲמַרִי דְבִי רַבִּי יַצְאִי: עַד מְקוּם חֲבָךְ, וְחֲבָךְ עֲצָמוּ כְּלָפְנִים. בַּעֲי רַבִּי יִרְמְיָה: "כְּשִׂיר" מַהוּ? "כְּשׁוּרָה" מַהוּ? "טִיפִין טִיפִין" מַהוּ? "לְרוּחַב יִרְכָּה" מַהוּ? "תָּא שְׁמַע: עַל בְּשָׂרָה, סָפֵק טַמָּא סָפֵק טְהוֹר — טַמָּא. עַל בְּשָׂרָה — מֵאִי לֹאֹ כִי הִאי גּוּוֹנָא? לֹא, דְלִמָּא דְעֲבִיד כְּרַצוּעָה. "הִהִיא אִיתְתָּא דְאֲשָׁתְכַח לָהּ דְמָא בְּמַשְׁתִּיתָא, אֲתָאִי לְקַמִּיָּה דְרַבִּי יַצְאִי, אָמַר לָהּ: תִּיזִיל וְתִיתִי. וְהִתְנַנְיָא: אִין שׁוֹנִין בְּטָהֲרוֹת! כִּי אֲמַרִינוּ אִין שׁוֹנִין — לְקוּלָּא, אֶבֶל לְחוּמְרָא — שׁוֹנִין. הִיתָה פּוֹשְׁטִטוּ וְכוּי'. תַּנְיָא, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כְּרַבִּי יוֹסִי: דְּבַר זֶה הוֹרִיתִי בְּעִיר רוּמִי לְאַיְסוּרָה, וּכְשִׁבְּאֲתִי אֲצֹל חֲכָמִים שְׁבַדְרוּם אָמְרוּ לִי: יָפָה הוֹרִיתָה. ^(דסו)תַּנּוּ רַבָּנִן: אַרּוּכָה שְׁלִבְשָׁה חֲלוּקָה שְׁל קִצְרָה, וּקִצְרָה שְׁלִבְשָׁה חֲלוּקָה שְׁל אַרּוּכָה — אִם מַגִּיעַ כִּנְגַד בֵּית הַתּוֹרָפָה שְׁל אַרּוּכָה, שְׁתִּיהֵן טַמְאוּת. וְאִם לֹאֹ, אַרּוּכָה טְהוֹרָה וּקִצְרָה טַמְאָה. ^{טו}תַּנְיָא אִידָּהּ: בְּדָקָה חֲלוּקָה וְהַשְׂאִילָתוּ לַחֲבִירְתָּהּ, הִיא טְהוֹרָה וְחֲבִירְתָּהּ תוֹלָה בָּהּ. אָמַר רַב שִׁשְׁתַּ: וְלַעֲגוֹן דִּינָא תַנּוּ, אֶבֶל לַעֲגוֹן טוּמְאָה — הִיא טְהוֹרָה וְחֲבִירְתָּהּ טַמְאָה.**

מֵאִי

הרואה כתם פרק שמיני נדה

דְּדָבַר שְׁהֶפְתָּם כּוֹ טְהוֹר גַּם עַל הָאִשָּׁה לֹא גָזְרוּ טַמְאָה וְהִיא מַשְׁתִּיתָא דְבַקְמוּןָּן נְהִי דְלֹא מַקְבֵּלָה טַמְאָה מ"מ מַקְבֵּל טַמְאָה בַּנִּנְעִים: וּמִי מַחֲזִיקִין טַמְאָה מִמְּקוּם לְמְקוּם. וְהָשָׂה דְמֵאִי כְּרִיךְ דְנוֹדְאִי לְהֶלֶל לֹא מַחֲזִיקִין אֶבֶל לְהַחֲמִיר כִּי הֵבֵא מִחֲמִירִין דְּהָבִי אָמַר לְקַמֹּן אִין שׁוֹנִין בְּטָהֲרוֹת לְהֶלֶל אֶבֶל לְחוּמְרָא שׁוֹנִין וְנִשׁ לֹמַר כִּינוּ דְכַתְּמִים דְרַבָּנן אִי אִיתָא דְתַלְיָנוּ לְהַחֲמִיר לְהֶלֶל נָמִי הָיָה לָנוּ לַתְּלוֹת בְּדָבַר דְרַגִּיל חֲצַת אֶבֶל לַעֲגוֹן מִמְּקוּם לְמְקוּם שְׂאִין רַגִּילוֹת כֹּל כֶּן אִמְרִינוּ לְקַמֹּן בַּסַּמּוּךְ דְאֲפִילוּ בְּכַתְּמִים שׁוֹנִין לְחוּמְרָא וְלֹא לְהֶלֶל תַּמָּה דְלַפְדָךְ מִמַּתְנִיתוּן שְׁלֹא כִּנְגַד הַתַּרְפָּה טְהוֹרָה וְלֹא אָמַר בְּדָקָה בַּהִי יָדָא וְנִנַּגְשָׁה בַּבְּשָׂרָה לְמַעֲלָה מִן הַתַּרְפָּה וי"ל דְאִם אִיתָא בְּדָקָה וּמַצָּאָה טַמְאָה הִיתָה זְכוּרָה וְהִנָּהוּ קַמְעָא אַרְעִתָּה שְׁהִיא טַמְאָה אֶבֶל כִּי נִנַּגְשָׁה בְּדָם שְׁעַל כֶּתֶפָה לֹא קַמְעָא אֲנַפְשָׁה כִּינוּ דְאִין זֶה דָּם טַמָּא וּבַקְמוּןָּן גְּבִי דָּם טַמָּא דְכְּרִיךְ וְאִימָא דְבְּדָקָה בַּהִי יָדָא וְנִנַּגְשָׁה בְּאִידָךְ כְּרִיךְ מַכ"ס וּמִמַּתְנִיתוּן נָמִי הָיָה מַצִּי לְמַסְדָּךְ וְנִשׁ לַחֲלֹל בִּין מִמְּקוּם לְמְקוּם דְּהֵבֵא לְהַוּא דפ"ח (לַעֲיֹל נָגַה דָּף ד.) דְהֶתָּם טַמְאָה עֲצָמָה בָּאָה מִמְּקוּם לְמְקוּם וְהֵבֵא טַמְאָה עֲצָמָה בְּמְקוּם אֶחָד עוֹמְדָת: מְקוּם חֲבָךְ. פֶּרֶשׁ"י שְׁהוּא קֲפֹן הַיֶּכֶךְ וְהַשּׁוֹן וְחֲבָךְ הוּא מְקוּם מִתְחַת הַגִּידִים שְׁחוּבְקִים הַיֶּכֶךְ וְהַשּׁוֹן וּבַעֲדִידוּ פֶּרֶשׁ שְׁנוּעֲלִין אֲנָפְלִאוֹת שְׂנִישׁ בַּה לְגוּלָּאוֹת וּמְקוּם חֲבִיר הַלּוּלָאוֹת קְרִי חֲבָךְ וְעוֹד פֶּרֶשׁ פֶּרוֹשׁ אַחֲרַ כְּשׁוּבָף הַשּׁוֹן עַל הַיֶּכֶךְ מַה שְׁמַתְפָּסָה הַבָּשָׂר ע"י כְּפִיפַת הַשּׁוֹן עַל יָרֵךְ שְׁחוּבְקִין זֶה אֵת זֶה קְרִי מְקוּם חֲבָךְ: בַּשּׁוֹרָה מַהוּ. אֲוִמַר ר"י דְּהִינּוּ טַפִּין טַפִּין דְאִי מְחַבֶּרֶת הַשּׁוֹרָה יַחַד הִינוּ רַעֲוִשָׁה דְבַקְמוּןָּן וְטַפִּין טַפִּין הִינוּ מַשְׁרַבְּבִין שְׂאִינוּ לֹא כְּשִׂיר וְלֹא בַּשּׁוֹרָה וְהֵא דְאֵמַר לְקַמֹּן טַפִּין טַפִּין אִין מַצְטַרְפִין הִינוּ עַל הַכְּנַד וְהֵבֵא מִרְי עַל בַּשָּׂרָה דִּישׁ יוֹתֵר לַתְּלוֹת בְּדָם מֵאֲכַלֶּת עַל הַכְּנַד מִשְׁעַל בַּשָּׂרָה: וְלַעֲגוֹן דִּינָא תַנּוּ. וּא"ת מַדִּינָא נָמִי תַתְּחוּב הַשְּׁעִיָה לְכַבְּסוּ כְּדֹאֲמַר בַּהמְדִיר (בְּתַבּוֹת עו:י) כֹּל שְׁנוּלַד סָפֵחַ בְּרַשׁוּתוּ עָלָיו לְהַכִּיא רִאִיה וי"ל כִּינוּ דְאִינָה לְשַׁנְיָה אֶלֶּא בַּתּוֹרַת שְׁאֵלָה אִינָה מִמֶּשׁ בְּרַשׁוּתָהּ וְעוֹד יֵשׁ לֹמַר דְהֶתָּם קָאֵמַר שְׂאִם יִרְצָה לְהוֹצִיא וְיִבִּיא רִאִיה אֶבֶל הֵבֵא לֹא תַתְּחוּב הַחֲרוּנָה לְכַבְּסוּ:

נח.

עין משפט
נר מצווה

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד
סי' קצ סעי' ו':

ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ז':

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד
סי' קצ סעי' יא יח:

ד מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' בה':

ה טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יא:

ו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ח':

ז טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יא:

ח מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ח':

ט טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יא:

י מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ח':

יא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ט:

יב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ט:

יג טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לב:

יד טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' מח:

טו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' לא:

טז טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' מ:

יז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה
הל' ל':

נח:

	עין משפט
	נר מצוה

א סמג לאוין קיה, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כה:

ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כז:

ג טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יח:

ד מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כז:

ה טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יח:

ו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כז:

ז טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ה יט יח:

ח מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כז:

ט מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כד:

י מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כב:

יא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יח:

יב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כב:

יג סמג לאוין קיה, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לד:

יד מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' יח:

טו סמג לאוין קיה, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' יח כב:

טז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כז:

יז טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ז:

יח מו"י פי' מהל' תרומות הל' יג:

יט סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כב:

כ מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כח:

כא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ה:

כב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כג:

מאי שנא מנא דתניא ב' נשים כו'. תמיה מה דומה להך דלעיל דהבא אין לתלות בזו יותר מבזו לימא דכריתא אורי שנתעסקה בצפור זו אחר זאב לעיל אין לתלות בראשונה האילי ובדקה ואומר ר"ת דכריתא אורי שנתעסקה בצפור זו אחר

בַּימַאי שְׁנָא מַהֵא דְתַנִּינָא: שְׁתֵּי נָשִׁים שְׁנַתְעַסְקוּ בַּצְפּוֹר אַחַד, וְאִין בּוּ אֶלָּא כְּסָלַע דָּם, וּנְמַצָּא כְּסָלַע עַל זוּ וּכְסָלַע עַל זוּ — שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת? שְׂאנֵי הָתָם דְּאִיכָא סָלַע יַתִּירָא.
”תְּנוּ רַבְּנָן: לְבִשְׁשָׁה שְׁלִשָּׁה חֳלוּקוֹת הַבְּדוּקִין לָהּ, אִם יְכוּלָּה לְתַלוֹת — תּוֹלָה, וְאִפִּילוּ בַּתַּחְתּוֹן. אִין יְכוּלָּה לְתַלוֹת — אֵינָה תּוֹלָה, וְאִפִּילוּ בַּעֲלִיּוֹן. פִּיעֵד? עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — תּוֹלָה אִפִּילוּ בַּתַּחְתּוֹן; לֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — אֶף בַּעֲלִיּוֹן אֵינָה תּוֹלָה.
”מִתְנִי וְתוֹלָה בְּכָל דְּבָר שֶׁהִיא יְכוּלָּה לְתַלוֹת. שְׁחִטָּה בַּהֶמְחָה, חִיָּה וְעוֹף, נִתְעַסְקָה בְּכַתְּמִים, אוּ שִׁישְׁבָּה בְּצַד הַעֲסוּקִין בְּהוֹן. הֲרֵגָה מֵאֲכֹלֶת — הָרִי זוּ תּוֹלָה בָּהּ.
”^(ט)**עַד כַּמָּה תּוֹלָה? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָשִׁיגְנוּס אוֹמֵר: עַד כַּגָּרִיס שֶׁל פּוֹל, וְאֶף עַל פִּי שְׂלֵא הֲרֵגָה. וְתוֹלָה בְּכֵנָה אוּ בַּבְּעֵלָה אִם יֵשׁ בָּהּ מַכָּה, וְהִיא יְכוּלָּה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָם — הָרִי זוּ תּוֹלָה.**
”^א**מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שִׁבָּאת לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמָרָה לוֹ: רֵאִיתִי כֶּתֶם. אָמַר לָהּ: שְׂמָא מַכָּה הִיְתָה בֵּיהּ? אֲמָרָה לוֹ: הֵן. וְחִיתָה, אָמַר לָהּ: שְׂמָא יְכוּלָּה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָם? אֲמָרָה לוֹ: הֵן. וְטִהְרָה רַבִּי עֲקִיבָא. רָאָה תַלְמִידֵיו מִסְתַּפְּלִין זֶה בָּזֶה, אָמַר לָהֶם: מַה הַדְּבָר קָשָׁה בַּעֲיָיֶכֶם? שְׂלֵא אֲמָרוּ חֻכְמִים הַדְּבָר לְהַחֲמִיר אֶלָּא לְהַקֵּל. שְׁנֵאמַר: ”וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָכָה דָּם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָה” — ”דָּם” וְלֹא כֶּתֶם. ”עַד שֶׁהוּא נִתּוֹן תַּחַת הַכּוֹר, וּנְמַצָּא עָלָיו דָּם — עֲגוּל טְהוֹר, מְשׁוּה טְמֵא; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק. גַּמְ' תְּנִינָא לָהּא דְתֵנוּ רַבְּנָן: מַעֲשֶׂה וְתָלָה רַבִּי מֵאִיר בְּקִילוֹר, וּרְבִי תָלָה בִּשְׂרָף שְׁקֵמָה. אוּ שִׁישְׁבָּה. יִשְׁבָּה — אִין, לֹא יִשְׁבָּה — לֹא.**
”^{טו}**תְּנִינָא לָהּא דְתֵנוּ רַבְּנָן: עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים, סָפַק נִיתִי עָלֶיהָ סָפַק לֹא נִיתִי עָלֶיהָ — תּוֹלָה, סָפַק עֲבָרָה סָפַק לֹא עֲבָרָה — טְמֵאָה. הֲרֵגָה מֵאֲכֹלֶת. הֲרֵגָה — אִין, לֹא הֲרֵגָה — לֹא. מִתְנִיתִין מַנִּי? רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, דְתַנִּינָא: הֲרֵגָה — תּוֹלָה, לֹא הֲרֵגָה — אֵינָה תּוֹלָה, דְּבָרֵי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בִּין כּוֹה וּבִין כּוֹה תּוֹלָה. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לְדְבָרִי — אִין חַץ, וּלְדְבָרֵי חֲבֵרִי — אִין סוּף. לְדְבָרֵי אִין חַץ — שְׂאִין לָהּ אִשָּׁה שְׁטְהוּרָה לְבַעֲלָהּ, שְׂאִין לָהּ כָּל מִטָּה וּמִטָּה שְׂאִין בָּהּ כַּמָּה טִיפֵי דָם מֵאֲכֹלֶת. לְדְבָרֵי חֲבֵרִי אִין סוּף — שְׂאִין לָהּ אִשָּׁה שְׂאִינָה טְהוּרָה לְבַעֲלָהּ, שְׂאִין לָהּ כָּל סֻדִּין וְסֻדִּין שְׂאִין בּוּ כַּמָּה טִיפֵי דָם.**
”^(כ)**אֲבָל נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָשִׁיגְנוּס מִדְּבָרֵי וּמִדְּבָרֵיהֶם, שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה? עַד כַּגָּרִיס שֶׁל פּוֹל. וּלְדְבָרֵיו אֲנוּ מוֹדִים. וּלְרַבְּנָן דְּאֲמַרִי תּוֹלָה, עַד כַּמָּה? אָמַר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק: תּוֹלָה בִּפְשָׁפֶשׁ, וְעַד כְּתוּרְמוֹס. תְּנוּ רַבְּנָן: פֶּשֶׁפֶשׁ זֶה, אֶרְכּוּ כֶּרְחֻבּוֹ, וְטַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ. כִּרְיַת כְּרוּתָהּ לוֹ, שֶׁכָּל הַמוּלָּלוֹ מֵרִיחַ בּוּ. אֶרְכּוּ כֶּרְחֻבוֹ — לַעֲנִין כְּתָמִים; ”טַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ — לַעֲנִין תְּרוּמָה. דְּתַנּוּ: אוּ שְׁטַעַם טַעַם פֶּשֶׁפֶשׁ כִּפּיו, הָרִי זֶה יִפְלוּט. מָנָא יַדַּע? טַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ. וְאַפְתִּי מָנָא יַדַּע? כִּרְיַת כְּרוּתָהּ לוֹ, שֶׁכָּל הַמוּלָּלוֹ מֵרִיחַ בּוּ.**
”^כ**אָמַר רַב אֲשִׁי: עִיר שִׁישׁ בָּהּ חֲזִירִים, אִין חוֹשְׁשִׁין לְכַתְּמִים. אָמַר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק: וְהָא דְרוּקְרַת כְּעִיר שִׁישׁ בָּהּ חֲזִירִים דְּמָנָא.**
”^{כאכב(ז)}**עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה וְכוּ'. אָמַר רַב הוּנָא: כַּגָּרִיס — אֵינָה תּוֹלָה, כְּפָחוֹת מִכַּגָּרִיס — תּוֹלָה, וְרַב חֲסֵדָא אָמַר: כַּגָּרִיס — תּוֹלָה, יִתֵּר מִכַּגָּרִיס — אֵינָה תּוֹלָה.**
”^(ח)**לִימָא, בְּעַד וְעַד בְּכָלֵל קָא מִיפְלָגִי, דְּרַב הוּנָא סָבַר: עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְרַב חֲסֵדָא סָבַר: עַד וְעַד בְּכָלֵל? אָמַר לָהּ רַב הוּנָא: אִיכָא עַד וְעַד בְּכָלֵל, וְאִיכָא עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְהִכָּא לְחוּמָרָא, וְהִכָּא לְחוּמָרָא. וְרַב חֲסֵדָא אָמַר לָהּ: בַּעֲלָמָא אִימָא לָהּ לְחוּמָרָא אֲמַרִּינוּ, לְקוּלָּא לֹא אֲמַרִּינוּ. וְהִכָּא כְּדִרְבִּי אֲבָהוּ, דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: כָּל שְׁעוּרֵי חֻכְמִים לְהַחֲמִיר, חוּץ מִכַּגָּרִיס שֶׁל כְּתָמִים לְהַקֵּל. אִיכָא דְאֲמַרִי לָהּ לָהּ שְׁמַעְתָּא בְּאַפִּי נִפְשָׁה: רַב הוּנָא אָמַר — כַּגָּרִיס כְּיִתֵּר מִכַּגָּרִיס, וְרַב חֲסֵדָא אָמַר — כַּגָּרִיס כְּפָחוֹת מִכַּגָּרִיס, וְקַמִּיפְלָגִי בִּ”עַד וְעַד” דְּהִכָּא, כְּדִאֲמַרִּינוּ. מִיִּתִּיבִי:**

הרואה כתם פרק שמיני נדה

שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת וְלֹא תַלְיִין אֶחָד מִן הַכְּתָמִים בַּצְפּוֹר וְאֵע"ג דְּאִיכָא לְמַתְלִי. וְה"נ אֵע"ג דְּבִדְקָה לִימָא שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת דְּלוימור לֹא יָפָה בִּדְקָה:

בַּימַאי שְׁנָא מַהֵא דְתַנִּינָא: שְׁתֵּי נָשִׁים שְׁנַתְעַסְקוּ בַּצְפּוֹר אַחַד, וְאִין בּוּ אֶלָּא כְּסָלַע דָּם, וּנְמַצָּא כְּסָלַע עַל זוּ וּכְסָלַע עַל זוּ — שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת? שְׂאנֵי הָתָם דְּאִיכָא סָלַע יַתִּירָא.
”תְּנוּ רַבְּנָן: לְבִשְׁשָׁה שְׁלִשָּׁה חֳלוּקוֹת הַבְּדוּקִין לָהּ, אִם יְכוּלָּה לְתַלוֹת — תּוֹלָה, וְאִפִּילוּ בַּתַּחְתּוֹן. אִין יְכוּלָּה לְתַלוֹת — אֵינָה תּוֹלָה, וְאִפִּילוּ בַּעֲלִיּוֹן. פִּיעֵד? עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — תּוֹלָה אִפִּילוּ בַּתַּחְתּוֹן; לֹא עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים — אֶף בַּעֲלִיּוֹן אֵינָה תּוֹלָה.
”מִתְנִי וְתוֹלָה בְּכָל דְּבָר שֶׁהִיא יְכוּלָּה לְתַלוֹת. שְׁחִטָּה בַּהֶמְחָה, חִיָּה וְעוֹף, נִתְעַסְקָה בְּכַתְּמִים, אוּ שִׁישְׁבָּה בְּצַד הַעֲסוּקִין בְּהוֹן. הֲרֵגָה מֵאֲכֹלֶת — הָרִי זוּ תּוֹלָה בָּהּ.
”^(ט)**עַד כַּמָּה תּוֹלָה? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָשִׁיגְנוּס אוֹמֵר: עַד כַּגָּרִיס שֶׁל פּוֹל, וְאֶף עַל פִּי שְׂלֵא הֲרֵגָה. וְתוֹלָה בְּכֵנָה אוּ בַּבְּעֵלָה אִם יֵשׁ בָּהּ מַכָּה, וְהִיא יְכוּלָּה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָם — הָרִי זוּ תּוֹלָה.**
”^א**מַעֲשֶׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שִׁבָּאת לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא, אֲמָרָה לוֹ: רֵאִיתִי כֶּתֶם. אָמַר לָהּ: שְׂמָא מַכָּה הִיְתָה בֵּיהּ? אֲמָרָה לוֹ: הֵן. וְחִיתָה, אָמַר לָהּ: שְׂמָא יְכוּלָּה לְהִגָּלַע וּלְהוֹצִיא דָם? אֲמָרָה לוֹ: הֵן. וְטִהְרָה רַבִּי עֲקִיבָא. רָאָה תַלְמִידֵיו מִסְתַּפְּלִין זֶה בָּזֶה, אָמַר לָהֶם: מַה הַדְּבָר קָשָׁה בַּעֲיָיֶכֶם? שְׂלֵא אֲמָרוּ חֻכְמִים הַדְּבָר לְהַחֲמִיר אֶלָּא לְהַקֵּל. שְׁנֵאמַר: ”וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָכָה דָּם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָה” — ”דָּם” וְלֹא כֶּתֶם. ”עַד שֶׁהוּא נִתּוֹן תַּחַת הַכּוֹר, וּנְמַצָּא עָלָיו דָּם — עֲגוּל טְהוֹר, מְשׁוּה טְמֵא; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק. גַּמְ' תְּנִינָא לָהּא דְתֵנוּ רַבְּנָן: מַעֲשֶׂה וְתָלָה רַבִּי מֵאִיר בְּקִילוֹר, וּרְבִי תָלָה בִּשְׂרָף שְׁקֵמָה. אוּ שִׁישְׁבָּה. יִשְׁבָּה — אִין, לֹא יִשְׁבָּה — לֹא.**
”^{טו}**תְּנִינָא לָהּא דְתֵנוּ רַבְּנָן: עֲבָרָה בְּשׁוּק שֶׁל טַבָּחִים, סָפַק נִיתִי עָלֶיהָ סָפַק לֹא נִיתִי עָלֶיהָ — תּוֹלָה, סָפַק עֲבָרָה סָפַק לֹא עֲבָרָה — טְמֵאָה. הֲרֵגָה מֵאֲכֹלֶת. הֲרֵגָה — אִין, לֹא הֲרֵגָה — לֹא. מִתְנִיתִין מַנִּי? רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, דְתַנִּינָא: הֲרֵגָה — תּוֹלָה, לֹא הֲרֵגָה — אֵינָה תּוֹלָה, דְּבָרֵי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בִּין כּוֹה וּבִין כּוֹה תּוֹלָה. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: לְדְבָרִי — אִין חַץ, וּלְדְבָרֵי חֲבֵרִי — אִין סוּף. לְדְבָרֵי אִין חַץ — שְׂאִין לָהּ אִשָּׁה שְׁטְהוּרָה לְבַעֲלָהּ, שְׂאִין לָהּ כָּל מִטָּה וּמִטָּה שְׂאִין בָּהּ כַּמָּה טִיפֵי דָם מֵאֲכֹלֶת. לְדְבָרֵי חֲבֵרִי אִין סוּף — שְׂאִין לָהּ אִשָּׁה שְׂאִינָה טְהוּרָה לְבַעֲלָהּ, שְׂאִין לָהּ כָּל סֻדִּין וְסֻדִּין שְׂאִין בּוּ כַּמָּה טִיפֵי דָם.**
”^(כ)**אֲבָל נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָשִׁיגְנוּס מִדְּבָרֵי וּמִדְּבָרֵיהֶם, שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה? עַד כַּגָּרִיס שֶׁל פּוֹל. וּלְדְבָרֵיו אֲנוּ מוֹדִים. וּלְרַבְּנָן דְּאֲמַרִי תּוֹלָה, עַד כַּמָּה? אָמַר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק: תּוֹלָה בִּפְשָׁפֶשׁ, וְעַד כְּתוּרְמוֹס. תְּנוּ רַבְּנָן: פֶּשֶׁפֶשׁ זֶה, אֶרְכּוּ כֶּרְחֻבּוֹ, וְטַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ. כִּרְיַת כְּרוּתָהּ לוֹ, שֶׁכָּל הַמוּלָּלוֹ מֵרִיחַ בּוּ. אֶרְכּוּ כֶּרְחֻבוֹ — לַעֲנִין כְּתָמִים; ”טַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ — לַעֲנִין תְּרוּמָה. דְּתַנּוּ: אוּ שְׁטַעַם טַעַם פֶּשֶׁפֶשׁ כִּפּיו, הָרִי זֶה יִפְלוּט. מָנָא יַדַּע? טַעְמוֹ כִּרְיַחוֹ. וְאַפְתִּי מָנָא יַדַּע? כִּרְיַת כְּרוּתָהּ לוֹ, שֶׁכָּל הַמוּלָּלוֹ מֵרִיחַ בּוּ.**
”^כ**אָמַר רַב אֲשִׁי: עִיר שִׁישׁ בָּהּ חֲזִירִים, אִין חוֹשְׁשִׁין לְכַתְּמִים. אָמַר רַב נַחֲמָן בֶּר יִצְחָק: וְהָא דְרוּקְרַת כְּעִיר שִׁישׁ בָּהּ חֲזִירִים דְּמָנָא.**
”^{כאכב(ז)}**עַד כַּמָּה הִיא תּוֹלָה וְכוּ'. אָמַר רַב הוּנָא: כַּגָּרִיס — אֵינָה תּוֹלָה, כְּפָחוֹת מִכַּגָּרִיס — תּוֹלָה, וְרַב חֲסֵדָא אָמַר: כַּגָּרִיס — תּוֹלָה, יִתֵּר מִכַּגָּרִיס — אֵינָה תּוֹלָה.**
”^(ח)**לִימָא, בְּעַד וְעַד בְּכָלֵל קָא מִיפְלָגִי, דְּרַב הוּנָא סָבַר: עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְרַב חֲסֵדָא סָבַר: עַד וְעַד בְּכָלֵל? אָמַר לָהּ רַב הוּנָא: אִיכָא עַד וְעַד בְּכָלֵל, וְאִיכָא עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל, וְהִכָּא לְחוּמָרָא, וְהִכָּא לְחוּמָרָא. וְרַב חֲסֵדָא אָמַר לָהּ: בַּעֲלָמָא אִימָא לָהּ לְחוּמָרָא אֲמַרִּינוּ, לְקוּלָּא לֹא אֲמַרִּינוּ. וְהִכָּא כְּדִרְבִּי אֲבָהוּ, דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: כָּל שְׁעוּרֵי חֻכְמִים לְהַחֲמִיר, חוּץ מִכַּגָּרִיס שֶׁל כְּתָמִים לְהַקֵּל. אִיכָא דְאֲמַרִי לָהּ לָהּ שְׁמַעְתָּא בְּאַפִּי נִפְשָׁה: רַב הוּנָא אָמַר — כַּגָּרִיס כְּיִתֵּר מִכַּגָּרִיס, וְרַב חֲסֵדָא אָמַר — כַּגָּרִיס כְּפָחוֹת מִכַּגָּרִיס, וְקַמִּיפְלָגִי בִּ”עַד וְעַד” דְּהִכָּא, כְּדִאֲמַרִּינוּ. מִיִּתִּיבִי:**

שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת וְלֹא תַלְיִין אֶחָד מִן הַכְּתָמִים בַּצְפּוֹר וְאֵע"ג דְּאִיכָא לְמַתְלִי. וְה"נ אֵע"ג דְּבִדְקָה לִימָא שְׁתִּיחֵן טְמָאוֹת דְּלוימור לֹא יָפָה בִּדְקָה:

מסורת הש"ס

א תוספתא נדה

ב תוספתא נדה

ג חולין מו.

ד נזיר ו:

תורה אור השלם

ואשה כִּי־תִהְיֶה זָכָה דָם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָה שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּדִתָּהּ וְכָל־חֲנֻכֶּה בָּהּ יִטָּקָא עַד־הַעֲרֵב [ויקרא טו, יט]

אשה כִּי־תִהְיֶה זָכָה דָם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָה שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּדִתָּהּ וְכָל־חֲנֻכֶּה בָּהּ יִטָּקָא עַד־הַעֲרֵב [ויקרא טו, יט]

^[1] הִיוּ

מסורת הש"ס
א בבא בתרא קלג:

טפּי דמיס לַמְטָה פֿלומר קוטנים: לַמְעָלָה גִּדּוּלִים: פֿגֶרִים מלְמַטָּה פֿפֿחות היי פֿה טפּי דמיס לַמְטָה וטפּי דמיס אַהיו עֲלִיָּה טיפּי דְמִים לְמַטָּה וטיפּי דְמִים לַמְעָלָה — תּוֹלָה בְּעֲלִיּוֹן עַד פֿגֶרִים. מאי לָאו פֿגֶרִים מלְמַטָּה? לֹא, פֿגֶרִים מלְמַעְלָה. ^באַיִתְמַר: נִמְצָא עֲלֶיהָ פֿגֶרִים וְעוֹד, וְאוֹתוֹ עוֹד רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכֻלָּת. רַבִּי חֲנִינָא אוֹמַר: טְמֵאָה, רַבִּי יַנָּאי אוֹמַר: טְהוֹרָה. רַבִּי חֲנִינָא אוֹמַר טְמֵאָה — כִּי תִלְיָא בִּפְגָרִים, בִּפְגָרִים וְעוֹד לֹא תִלְיָא. רַבִּי יַנָּאי אוֹמַר: טְהוֹרָה, הֲנִי מִיָּלִי — הֵיכָא דְלֹא רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכֻלָּת, אָבֵל הֵיכָא דְרְצוּפָה בּוֹ מַאֲכֻלָּת — מוֹכְחָא מִיָּלְתָּא דִּהָא וְעוֹד דָּם מַאֲכֻלָּת הוּא, פֶּשֶׁשׁ לִיה פֿגֶרִים, פִּינּוֹן דִּבְעֵלְמָא תִּלְיָא — הָכָא נָמִי תִּלְיָא. פֿעִי רַבִּי יִרְמְיָה: נִתְעַסְקָה בִּפְגָרִים, וְנִמְצָא עֲלֶיהָ בִּפְגָרִים וְעוֹד, מַהוּ? תַּבְּעִי לְרַבִּי חֲנִינָא, תַּבְּעִי לְרַבִּי יַנָּאי. ^גתַּבְּעִי לְרַבִּי חֲנִינָא: עַד כַּאן לֹא קאָמַר רַבִּי חֲנִינָא הָתָם "טְמֵאָה" אֶלָּא דְלֹא נִתְעַסְקָה, אָבֵל הָכָא דִּנְתַּעַסְקָה — תִּלְיָא? אוּ דְלֵמָּא, אֲפִילוּ לְרַבִּי יַנָּאי דאָמַר "טְהוֹרָה" — הֲנִי מִיָּלִי הֵיכָא דְרְצוּפָה בּוֹ מַאֲכֻלָּת, אָבֵל הֵיכָא דאֵין רְצוּפָה בּוֹ מַאֲכֻלָּת — לֹא תִלְיָא? "תָּא שְׁמַע: נִתְעַסְקָה בְּאַדּוּם — אֵין תּוֹלָה בָּהּ שְׁחוּר, בְּמוּעָט — אֵין תּוֹלָה בּוֹ מְרוּבָּה. הֵיכִי דְמִי? לָאו כִּי הָא גּוֹנוֹא?! "לֹא, פֿגוֹן דִּנְתַּעַסְקָה בִּפְגָרִים, וְנִמְצָא עֲלֶיהָ שְׁנֵי גִירִיסִין וְעוֹד. אֵי הָכִי, מאי לְמִימְרָא? מַהוּ דְתִימָא: שְׁקוּל פֿגֶרִים (צַפּוֹר), שְׂדֵי בֵי מַצְעִי; זִיל הָכָא — לֵיכָא שִׁיעוּרָא, זִיל הָכָא — לֵיכָא שִׁיעוּרָא, קָא מְשַׁמַּע לָן. אָמַר רַבָּא: נִמְצָא עֲלֶיהָ מִין אֶחָד — תּוֹלָה בּוֹ פֶּמָּה מִינֵין. מִיתִיבִי: נִתְעַסְקָה בְּאַדּוּם — אֵין תּוֹלָה בּוֹ שְׁחוּר! רַבָּא! נִתְעַסְקָה שְׂאנִי. ^דאַיִכָּא דאָמְרִי, אָמַר רַבָּא: נִתְעַסְקָה בְּמִין אֶחָד — תּוֹלָה בּוֹ פֶּמָּה מִינֵין. מִיתִיבִי: נִתְעַסְקָה בְּאַדּוּם — אֵין תּוֹלָה בּוֹ שְׁחוּר! כִּי קאָמַר רַבָּא, דאֲתַעַסְקָה בְּתַרְנַגּוּלָּת דאֵית בָּהּ פֶּמָּה מִינִי דְמָא. מַעֲשָׂה בְּאַשָּׁה [וְכו'] . וְהִתְנַנָּא: לֹא אָמְרוּ חֲכָמִים אֶת הַדָּבָר לְהַקְל אֶלָּא לְהַחְמִיר! ^הבִּיאַמַר רַבִּינָא: לֹא לְהַקְל עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, אֶלָּא לְהַחְמִיר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, וּכְתָמִים עֲצָמָן דִּרְבָּנָן.^(א) עַד שְׁהוּא נִתּוֹן, אִיפְעִיָּא לָהּ: מִי פְּלִיגִי רַבָּנָן עֲלֶיהָ דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק, אוּ לֹא? ^ו"תָּא שְׁמַע: פְּתָם אַרוּךְ — מַצְטָרַת, טפּין טפּין — אֵין מַצְטָרְפִין. מַנִּי? אִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק — לָמָּה לִי צִירוּף? הָאמַר "מְשׁוּהַּ כּל שְׁהוּא טְמֵא!" אֶלָּא לָאו רַבָּנָן, שְׁמַע מִינָּהּ פְּלִיגִי? לֹא, לְעוֹלָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק, וְכִי אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק — בָּעַד, אָבֵל בְּכַתָּם — לֹא. תָּא שְׁמַע, דאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: הִלָּכָה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק. הִלָּכָה — מִכָּלֵל דְּפִלִּיגִי, שְׁמַע מִינָּהּ.

הַדְרֵן עֲלָה הַרְוָאָה פְּתָם.

הַרְוָאָה כַּתָּם פֿרַק שְׁמִינִי נִדָּה

לַמְעָלָה תְּלִינָן בְּעֲלִיּוֹן עַד פֿגֶרִים. פ"ה לַמְטָה קוטנים לַמְעָלָה גִּדּוּלִים תְּלִינָן בְּעֲלִיּוֹן הַגִּדּוּל בְּדָם מַאֲכֻלָּת עַד פֿגֶרִים מאי לָאו עַד פֿגֶרִים בַּלְמַטָּה פֿפֿחות מִפְּגָרִים לֹא בַלְמַעְלָה פּוֹתֵר מִפְּגָרִים וְהָא תַּמָּה אִמְרִי נִקְטָ לַמְעָלָה וּלְמַטָּה הִנֵּה לִיה לְמַנְקָט גִּדּוּלִים וּקטנים וְעוֹד הֵיכִי מְשַׁמַּע לִיה בַּלְמַטָּה מאי חֲלֵמָה מִמַּתְנִיתִין וְעוֹד גִּלָּא הִנֵּה לִיה לְמַנְקָט בַּלְמַעְלָה וְכַלְמַטָּה דִּהִנֵּה לִיה לְמִימַר פֿפֿחות מִפְּגָרִים וְיוֹתֵר מִפְּגָרִים לִשְׁנָא דְנִקְטָ עַד הָכָא וְנִרְאָה לִי דה"פ לַמְטָה לַמְטָה מִן הַחֲנוּר לַמְעָלָה לַמְעָלָה מִן הַחֲנוּר תּוֹלָה בְּעֲלִיּוֹן אוֹתוֹ שְׁלַמְטָה נִתְּלָה בְּעֲלִיּוֹן דְשַׁמָּא כַּמּוֹ שְׁעֲלִיּוֹן מַעֲלָמָא אִתִּי תַּחֲתוֹן נָמִי מַעֲלָמָא אִתִּי וְעוֹד פֿגֶרִים נִתְּלָה בּוֹ וְקאָמַר מאי לָאו פֿגֶרִים לַמְטָה דַּעַד פֿגֶרִים דְקִרְנֵי מְזִרֵי שְׁתַּתְּחִינּוּ עַד פֿגֶרִים תּוֹלָה בְּעֲלִיּוֹן שְׁמַתָּקוּס שְׂבָא הַעֲלִיּוֹן בַּא הַתַּחֲתוֹן מַכְלֵל דאֵי לָאו עֲלִיּוֹן מְטַמֵּינָן לִיה וְלֹא תְּלִינָן בְּדָם מַאֲכֻלָּת אֶלְמָא פֿגֶרִים פּוֹתֵר מִפְּגָרִים וּמַשְׁנִי לֹא פֿגֶרִים וּלְמַעְלָה פֿלומר תּוֹלָה תַּחֲתוֹן בְּעֲלִיּוֹן כֶּשֶׁהַעֲלִיּוֹן עַד פֿגֶרִים וּמלְמַעְלָה לַמְטָה חֲסָשִׁיב כֶּשֶׁהַעֲלִיּוֹן ג' גִּירִיסִין אוּ שְׁנֵי גִירִיסִין עַד פֿגֶרִים שְׂאֵז אֵין אִנוּ תְּלִינָן עֲלִיּוֹן בְּדָם מַאֲכֻלָּת אֶלָּא מַעֲלָמָא אִתִּי אִזְ נִתְּלָה בּוֹ תַּתְּחִינּוּ וּמְזִרֵי כֶּשֶׁתַּתְּחִינּוּ יוֹתֵר מִפְּגָרִים אָבֵל אִם הִנֵּה הַעֲלִיּוֹן פֿגֶרִים אִז לֹא יִהְיֶה הַתַּתְּחִינּוּ טְהוֹר שְׂאִין רַגְלִים לְדַבֵּר דאֲתָא דָם בָּהּ מַעֲלָמָא שְׁהִרֵי הַעֲלִיּוֹן יֵשׁ לַתְּלִיתוֹ בְּדָם מַאֲכֻלָּת: נִתְעַסְקָה בִּפְגָרִים וּמַצָּאָה עֲלֶיהָ פֿגֶרִים וְעוֹד. אור"י הוּא הַדִּין נִתְעַסְקָה בִּפֿפֿחות מִפְּגָרִים וְנִמְצָא עֲלֶיהָ פֿגֶרִים וְעוֹד דְּבַכְלָל בְּעִיָּא זוּ דאֵין לומַר דְּבִהָא פְּשִׁיטָא לִיה דאִינִיָּה תּוֹלָה אֲפִי' לְרַבִּי יַנָּאי דא"כ כִּי פְּשִׁיט לְחַמֵּן מאי לָאו בַּכּה"ג לוקמַה כֶּשֶׁנִּתְעַסְקָה בִּפֿפֿחות מִפְּגָרִים דְּפְשִׁיטָא לִיה דאִינִיָּה תּוֹלָה אֶלָּא נִדאִי בְּכָל עַנְוֹן פֿעִי: נִמְצָא עֲלֶיהָ מִין אֶחָד. פ"ה מְדַבֵּר הַלּוּמָה לְכַתָּם כִּגוֹן שְׂרָף אוּ קִילּוּר דִּהָא נִדאִי מַעֲלָמָא אֲתָא תּוֹלָה בּוֹ כַּמָּה מִינִי כַּתָּמִים וְאִינִיָּה מַפְרָת אִם דָם הִיא ור"י מַפְרָשׁ נִמְצָא שְׁמַצָּאָה מִין אֶחָד לַמְעָלָה מִן הַחֲנוּר תּוֹלָה בּוֹ כַּמָּה מִינִים שְׁלַמְטָה מִן הַחֲנוּר מַשּׁוּם שְׂכַמּוֹ שְׁהַעֲלִיּוֹן נִדאִי מַעֲלָמָא אֲתָא כִּן נִאָמַר בַּתַּתְּחִינּוּ דַּמַּעֲלָמָא אֲתָא:

נַט.

עין משפט בר מצוה

א סמג לאוין קיאי, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ז:

ב סמג לאוין קיאי, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כח:

ג מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כג:

ד טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כו:

ה מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כו:

ו טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כג:

ז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כו:

ח טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כו:

ט מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כו:

י טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' כד:

יא מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כו:

יב טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' א:

יג מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כו:

יד טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ה ח:

טו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ו:

טז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

נַט:

	עין משפט גזר מצוה
---------------------------------------	--

א סמך לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצא סעי' א:

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה הל' ז':

ג טוש"ע יו"ד סי' קצא סעי' א:

ד טוש"ע יו"ד סי' קצא סעי' א:

ה סמך לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' מא:

ו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' כט:

ז טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' מט:

ח מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לב:

ט טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' י:

י מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' יז:

הָאִשָּׁה. מאי שנא עומדת דאמר הדור מי רגלים דאוריזי דדחיק לה עלמא דמעמד השמינה ולא יושבת גמי לימא הדור מי רגלים למקור דם"ד השתא בשותפת דהשתא גמי דחק לה עלמא ומשני במזונות מקלחת פיון דנשך פי אורחה לא דחק לה ולא הדור מי רגלים למקור דאין דרך לדם מקור לצאת עם מי רגלים דאבל שותפת אייזי דמוקמה אנפשה אבא למימר הדור פאלו עומדת דאבל עומדת אי אפשר לה לזנק ופרין מונקת גמי נהי דלא הדור למקור מיהו מלא לימא לן דבהדי מי רגלים אלא דנימא ונחי לאו ממקור הוא דאבא פיון דאתו בהדי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים באו ומשה יש בה דלמא בטר דתמו מלא אלא דם ממקור ולא ממי רגלים ע"כ לשון רש"י וקשה על מה שפי' דעומדת אי אפשר לה לזנק א"כ אמאי נקט דבל עומדת לא להני אלא יושבת ולפלג בין מונקת לשותפת ויש לישב פ"ה דנקט עומדת משום דפסיקא לה דלעולם שותפת היא אי גמי משום ר' יוסי נקט לה דאפי' בעומדת שאין רחמה נשתח מטהר ועוד יש לומר דעומדת שפיר אפשר לה לזנק ושמעיה היה סבור דמיתנין אורי בכל עגון פין בשותפה בין בזנות ולדאי פריך, מאי שנא עומדת דמומחה משום דלא ריעותא דאין רחמה נפתח אע"ג דמונקת יושבת גמי תבא טמאה היבא שותפת ומשני דכלא אורי דוקא במזונות ואל דלא משגל ביושבת גופה ונתיב דטמאה בשותפת משום דבעי ללשמועין עומדת טמאה היא אפי' מונקת ועוד י"ל דהמקשה סבר דאורי מתני' בשותפת דבמונקת אפי' עומדת טהורה דליבא למימר הדור האילי ומזונות ולדאי פריך יושבת פיון דשותפת ואיבא דלא לריעותא ומשני דאורי במזונות ואפלו דבי עומדת טמאה דאיבא למימר הדור כו' ובעינן תרתי לטרינותא: דלמא בטר דתמו מלא. פרוש אפילו במזונות דלמא בטר שהייתה מלונק ושותפת הדור למקור ואתו דם דאבל על פי' הוונקורם דפי' דלאחר שפלו מי רגלים אלא דם כי אורחא קשה דאם פה בשעה שמונקת גמי נפרך, דלמא בל דם כדרכו פשאר אשה שהיא רואה אלא ונחי פשיטא ליה מעגל חזאי קדש גשית צרכיה או אחר כך אם פה הדם לאו ממיגלא אלא אלא על גזי מי רגלים שחזרו למקור ואתא דם ושמא בשעת זנות אי אפשר לדם לבא כדרכו שמתמת הזנות נסתם שמעון על דם: וכן אורי לה רבי אבא לקלא. נראה דקלא שם חכם דאבל ל"ג לקלא דמה לו להפסידו: מעגל האמר ר' מאיר ור' יוסי מטהרין. וא"ת אדכרנה מדגא האמר רבי מאיר ורבי שמעון מטמאין שמע מהנה דרבי מאיר מטהר וי"ל דלא הוה מצי למתני דבי דהא מסיח דחזקת דמים מן האשה ומאה מסוין לתמן דר' שמעון מטמא אפילו פאים ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת: (לעיל) יושבת מה לי אחר ר"ש. מעגל האמר ר"מ ור' שמעון מטמאים ליבא למפשט דלרבי יוחנן מטהר ר"מ בספק ספקא ומיהו מרישא ה"מ למפשט מעגל האמר ר' מאיר ור"ש אומרים עומדת טמאה יושבת טהורה אלא דעדיבא מנחי מבדילתא:

האשה. מאי שנא עומדת דאמר הדור מי רגלים דאוריזי דדחיק לה עלמא דמעמד השמינה ולא יושבת גמי לימא הדור מי רגלים למקור דם"ד

האִשָּׁה

^(א)מתני'

שְׁהִיא עוֹשָׂה צְרָכֶיהָ וְרָאתָה

דָּם, רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: אִם עוֹמֶדֶת — טְמֵאָה, וְאִם יוֹשֶׁבֶת — טְהוֹרָה. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה טְהוֹרָה. אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁעָשׂוּ צְרָכֶיהָ לְתוֹךְ הַסֶּפֶל, וְנִמְצָא דָם עַל הַמַּיִם — רַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַמֵּא, שְׁאִין דֶּרֶךְ הָאִישׁ לְהוֹצִיא דָם, אֶלָּא שְׁחֻזַּת דָּמִים מִן הָאִשָּׁה. גָּמַ' מַאי שָׁנָא עוֹמֶדֶת, דְּאֶמְרִינוּ: מִי רִגְלִים הִדּוּר לְמִקּוֹר וְאִיִּיתִי דָם? יוֹשֶׁבֶת נִמִּי נִימָא: מִי רִגְלִים הִדּוּר לְמִקּוֹר וְאִיִּיתִי דָם? אֶמֶר שְׁמוּאֵל: בְּמוֹנְקַת. מוֹנְקַת נָמִי, דְּלִמָּא בִּתְר דְּתִמּו מִיָּא אֲתָא דָם? אֶמר רַבִּי אַבָּא: בְּיוֹשֶׁבֶת עַל שְׂפַת הַסֶּפֶל, וּמוֹנְקַת בְּתוֹךְ הַסֶּפֶל, וְנִמְצָא דָם בְּתוֹךְ הַסֶּפֶל, דָּאִם אִיתָא דְּבִתְר דְּתִמּו מִיָּא אֲתָא — עַל שְׂפַת הַסֶּפֶל אִיבְעִי לִיה לְאַשְׁתְּכוּחִי. אֶמר שְׁמוּאֵל, וְאֶמְרִי לַה אֶמר רַב יְהוּדָה אֶמר שְׁמוּאֵל: הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי, וְכֵן אוֹרִי לִיה רַבִּי אַבָּא לְקָלָא הִלְכָּה כְּרַבִּי יוֹסִי. אִישׁ וְאִשָּׁה [וְכוּין]. אִיבְעִיָא לְהו: אִישׁ וְאִשָּׁה עוֹמְדִין, מָה לִּי אֶמר רַבִּי מֵאִיר? כִּי אֶמר רַבִּי מֵאִיר בְּחֹד סִפְקָא, אֲבָל בְּסִפְק סִפְקָא לֹא מְטַמֵּא, אוּ דְלִמָּא לֹא שָׁנָא? אֶמר רִישׁ לְקִישׁ: הִיא הִיא. מִמַּאי? מִדְּלָא קִתְנִי "רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהְרִין". אִי הֵכִי, הַשְׁתָּא רַבִּי מֵאִיר בְּסִפְק סִפְקָא מְטַמֵּא. בְּחֹד סִפְקָא מִיבְעִיָא? לְהוּדִיעָה בְּחוּ דְרַבִּי יוֹסִי, דְּאִפִּילוּ בְּחֹד סִפְקָא מְטַהֵר.‏^(א) וְאִדְמִיפְלְגִי בְּחֹד סִפְק, לְהוּדִיעָה בְּחוּ דְרַבִּי יוֹסִי, לִיפְלִגּוּ בְּסִפְק סִפְקָא, לְהוּדִיעָה בְּחוּ דְרַבִּי יוֹסִי. וְרַבִּי יוֹחֲנָן אֹמֵר: כִּי קֹאֶמר רַבִּי מֵאִיר בְּחֹד סִפְקָא, אֲבָל בְּסִפְק סִפְקָא לֹא אֶמר. אִם כּוֹ, לִיתְנִי "רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהְרִין"! אִין הֵכִי נָמִי, וְאִיִּדִּי דְסָלִיק מִרַבִּי יוֹסִי — פְּתַח בְּדַרְבֵּי יוֹסִי.‏^(ב) וְרַבִּי יוֹסִי בְּחֹד סִפְקָא מְטַהֵר, בְּסִפְק סִפְקָא מִיבְעִיָא? מַהוּ דְתִימָא: הֲנִי מִיָּלִי דִיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה לֹא, קֹא מִשְׁמַע לָן.‏^(ג) תִּנְיָא כְּוֹנִתִּיה דְרַבִּי יוֹחֲנָן: אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁעָשׂוּ צְרָכֶיהָ לְתוֹךְ הַסֶּפֶל, וְנִמְצָא דָם עַל הַמַּיִם — רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהְרִין, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַמֵּא. אִיבְעִיָא לְהו: אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת, מָה לִּי אֶמר רַבִּי שְׁמַעוֹן? כִּי אֶמר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעוֹמְדֶת, דְּדַחִיק לַה עֲלָמָא, אֲבָל יוֹשֶׁבֶת — לֹא, אוּ דְלִמָּא לֹא שָׁנָא? תָּא שְׁמַע, דְּתִנְיָא: יוֹשֶׁבֶת — תּוֹלָה, עוֹמֶדֶת — אֵינָה תּוֹלָה, דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה — תּוֹלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה — אֵינָה תּוֹלָה. אִיבְעִיָא לְהו: אִישׁ וְאִשָּׁה יוֹשְׁבִין, מָה לִּי אֶמר רַבִּי שְׁמַעוֹן? כִּי אֶמר רַבִּי שְׁמַעוֹן — עוֹמְדֶת דְּדַחִיק לַה עֲלָמָא, וְיוֹשֶׁבֶת דְּחֹד סִפְק, אֲבָל בְּסִפְק סִפְקָא — לֹא אֶמר, אוּ דְלִמָּא לֹא שָׁנָא? תָּא שְׁמַע: פִּיּוֹן דְּאֶמר רַבִּי שְׁמַעוֹן "חֻזַּקת דָּמִים מִן הָאִשָּׁה" — לֹא שָׁנָא עוֹמְדִין וְלֹא שָׁנָא יוֹשְׁבִין. "מִתְנִי' הַשְּׂאִילָה חִלּוּקָה לְנִכְרִית אוּ לְגִדָּה — הָרִי זֹו תּוֹלָה בָּהּ. "שְׁלַשׁ נְשִׁים שֶׁלְּבָשׁוּ חִלּוּק אֶחָד, אוּ שִׁישְׁבוּ עַל סִפְסָל אֶחָד, וְנִמְצָא עָלֵי דָם — כּוּלָן טְמֵאוֹת. "יִישְׁבוּ עַל סִפְסָל שֶׁל אֶבֶן אוּ עַל הָאִיצְטְבָא שֶׁל מֶרְחֵץ — רַבִּי נַחֲמִיָּה מְטַהֵר. שְׁהִיָּה רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: כָּל דְּבַר שְׁאִינוּ מְקַבֵּל טוּמָאָה — אִינוּ מְקַבֵּל כְּתָמִים. גָּמַ' אֶמר רַב: בְּנִכְרִית

הִרְוָאָה.

האשה פרק תשיעי נדה

מתני' האשה: אם עומדת מפרש בגמרא: צרכיהן מי רגלים: ר' יוסי מטהר דהא אפי' באשה גרידנא מטהר דליבא אלא חד ספק ספק בל מן המקור ספק בל ממקום מי רגלים וכ"ש דבא דלמא מאיש אתו. ובגמרא פרכינן השתא בחד

ספק מטהר בברי ספקי משעיל: גמי' במזונות מקלחת דביון דנשך בקלוחם פי אורחא לא דחיקא ולא הדור מי רגלים למקור ואין דרך דם מקור לצאת עם מי רגלים דאבל שותפת אייזי דמוקמה אנפשה הוא ואיבא למימר הדור פאלו עומדת דאבל עומדת אי אפשר לה לזנק: מונקת נהי גמי דלא הדור למקור מיהו מלא לימא לן דבהדי מי רגלים אלא אלא דנימא ונחי לאו ממקור הוא מדאבא בהדי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים ומשה יש בה: דלמא בטר דתמו מלא אלא דם ממקור ולא מחמת מי רגלים: וכן אורי ליה לקלא שם ארס דהנרך לדבר: איש ואשה עומדין מאי אמר בה ר' מאיר דמטמא באשה עומדת הבא איבא ספק ספקא להאכל דלמא מאיש אתו ואפלו אם תמצי לומר דמניח אלא דלמא לא הדור מי רגלים למקור וממקום משה בא: הוא היא פי היכי דמטמא ר' מאיר באשה לחונה דבי גמי מטמא באיש ואשה עומדין: בחד ספקא משעיל ולמה ליה לפלוגי ר"מ ברישא ללשמועין בסויבא ר"מ מטמא דלשתמעו פרוניו: דיעבד כגון שנתעסקה בטורית דאבל לבתולה אומרים לה אל תתעסקין: קמ"ל ממשה יתירא: דלא אנטרין דאפי' לבתולה האמר: אשה לחונה יושבת ועושה צרכיה ונמצא דם בספל: מה לי א"ר שמעון מי אמרי' פי א"ר שמעון בעומדת דביון דעומדת אפי' איבא איש בהדה מטמא דביון דאמר ר"ש חזקת דמים מן האשה אין בלן ספק ספקא דאבל יושבת ונחי ממקום מי רגלים אלא ונתנה במשה: איש ואשה יושבין מה לי אמר ר"ש מי אמרי' פי אמר מתני' בעומדין ואלימא ליה עומדת דאפי' בברי ספקי מטמא ובידנא גמי דמטמא ר"ש ביושבת משום דליבא איש בהדה דאבל הבא דתרתי לקלא יושבת ואיש בהדה לא: ת"ש מדתנע"י חזקה אלמא לא מספקא דם באיש כלל: מתני' השאילה חלוקה לנכרית או לגדה ואחר כך לבשתה היא ומצאה גזיה בתם: דרי זו תולה בה וטהורה דביון דגדה היא לא מקללה לה מידי ונכרית גמי טמאה ותליא בה. דאבל ישראלית טהורה ששאלה חלון מחבירתה טהורה ואחר כך לבשתה חברתה שתינה טמאות כדקנעני שלש גשים כו' דביון דאי תליא בה מקללה לה מאי חזית דמקללה לה להך טפי מהך: על רבן שאינו מקבל טמאה. וספסל דרישא בשל עץ דראוי לטמא במושב הוב והצדה: אין מקבל כתמים כלומר לא גזרו על כתמים. טעמא דרבי נחמיה מפרש בגמרא:

מסורת הש"ס

א תוספתא נדה; לעיל יד;: לעיל נז:

ב גיטין מא:

ג סוכה ט;: פסחים לט;: מידושין טו.

ד משנה נדה

מסורת הש"ס
א משנה נדה
גליון הש"ס
גמ' למיכד דרשב"ג. כעין זה לעיל ט ע"א ובב"מ כט ע"א: שם באנו למחלוקת רבי ורשב"ג. עיי' פ"ז מ"ה דתרומוות בר"ש: שם אין תולין מה טעם לפי שאין תולין. כעין זה שבת כא ע"א גיטין ס ע"א:

הרואה שגדולה היא וְדַעֲשִׁינוּ כֹּה דִּבְרַר רַחֲמֶה: ראויה לראות שהגיעו ימי הגעורים: ונתקברא רבי מאיר לזמורא הוא דתניא מלתנא קמא רפילו אינה ראויה ונתמע מנה דלתנויהו לא בשנינו שקלתה דבר והא תניא דרבי מאיר לקלא מפגל דלת"ח לא כני בראייה לראות עד שקהא רואה ממנש: ופרקינן קלא קשיא הך המיתא דמשמע דר' מאיר לחומקא: תרינ דבי כו' ובריתא דקתני אינה תולה בנכרית לת"ח דבי קאמר אינה תולה בנכרית הראייה לראות קלא חס כן רואה ר' מאיר אומר תולה ונתנויהו מתניתא קדא מלתא קמרי ורב דאמר כתנא קמא דמתנויהו: בשני שלה חס השאלתה לשומרת יום בשני שלה תולה כה ואף על גב דלא החזקה רואה היום פיון דמעניא פתח תולה כה ואע"ג דמסקלתה לה פרתא דצריכה לשמור יום המחרת פיון דממאה השתא: ובוספרת ז' נהיים אחר זיבה ואף ע"פ שמסקלתה הדכה שסתרה כל ימי ספירתה וצריכה לספר ז' נהיים האולי ועבשו ממאה תולה כה: וחדרתה מקלקלת שומרת יום צריכה עוד לשמור שלשי בשביל פתס זה ואס סופרת היא סותרת כל שלפניה: רבי אומר אינה תולה האולי ומקלקלה לה מאי חזית דמקלקלת להך טפי מהד: ושיון שתולה בשומרת יום פנגד יום בראשון שלה קלא מקלקלה מידי: וביושבת על דם טוהר ובבתולה דממיה טהורין קלא מקלקלה לה מידי שאין לה פתס בראמרי' ב'פ' קמא (נדה דף י:) זו שריפה מצוי ותלינן בתמה דגס בתולים: לפיכך דרבן שמעון למא לי פיון דתנא תולה כה פשיטא דהיא מתקנת חו מתקללת: שהלכו בשני שבילין ולא דעניא הי להאי על וחי להאי על: באנו למחלקת לרבן שמעון דאמר תולין פתס בשומרת יום דכא נמי תולין שביל טמא בלדס טמא וטהור בטהור ולרבי שניהם טמאים: עד כאן לא אמר רבי דשניה טמאה: קלא משום דכי הדדי ניניהו שפיהן היו בחזקת טהרה השומרת יום בשני שלה ראויה לטפל כל שעה שמתרצה פיון שספרה שעה אחת הלך אין כאן טמאה שתוכל לתלות כה יותר מחדת לפיכך שפיהן טמאות חבל דכא דטמא הוא מאי נפקא לה מנה אי תלית כה הלך רפילו לרבי תלינן: ורב חסדא אמר סוף סוף הך שומרת יום טבילה היא בעיא הלך ממאה הנאי נאפלו דבי קאמר רבי לא תלינן כה: אתמר נמי פרב דאדא דאמר רפילו לרבי תלינן שביל טמא בטמא. ובדממה לי קלא גרס נמי: טמא וטהור או רפלו טהור ותלוי שהלכו כו' תולה טהור את שביל טמא פתלוי: לדברי הכל ואפילו לרבי ובדאמריון דהתם הוא דכי הדדי ניניהו חבל דכא דתלוי טמא מספק וטהור טהור גמור תולין ממאה פתלוי: פתס בפתס השאילה חלקה לבעלת הפתס ואח"כ לבעתה היא מהו שתתלה בראשונה להיות היא טהורה: שומרת יום חזאי אתמוזל מנופיה: לא תליא ושתיהו טמאות: לפי שאין תולין דמשלמא אתי לה טמאת פתס קמא ולא בחזקת רואה היא: בשני שלה אינה תולה דמסקלתה לה שמארכת ימי טמאת פתמה יום אחד רבל ביום ראשון שלפניה חלוק זה ביום ראשון (לכתמה דראשון) תולה קלא מקלקלה לה מזי:

האשה פרק תשיעי נדה

הנלה בשומרת יום פנגד יום: מספקא לה להר"י אס טמא קל כגון סופרת מקצת

א"הרואה. מפאי? דומיא דנדה: מה נדה דקחזיא, אף נכרית דקא חזיא. אמר רב ששת: פי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתא. דתנא: תולה בנכרית. רבי מאיר אומר: בנכרית הראייה לראות. ואפילו רבי מאיר לא קאמר אלא בראייה לראות, אבל רואה — לא איצטריה. אמר רבא: ותסברא רבי מאיר לחומרא? רבי מאיר לקולא! דתנא: אינה תולה בנכרית, רבי מאיר אומר: תולה. ואלא קשיא הך! תריץ הכי: והיא שרואה. רבי מאיר אומר: בראייה לראות, ואף על פי שאינה רואה. תנו רבנן: תולה בשומרת יום פנגד יום, בשני שלה. ויבסופרת שבעה שלא טבלה, לפיכך היא מתוקנת וחדרתה מקולקלת, דברי רבן שמעון כן גמליאל. רבי אומר: אינה תולה, לפיכך שתייהו מקולקלות. וישוין, שתולה בשומרת יום פנגד יום, בראשון שלה.

וביושבת על דם טוהר, ובבתולה שדמיה טהורין. "לפיכך" דרבן שמעון כן גמליאל — למה לי? משום דרבי. "לפיכך" דרבי — למה לי? מהו דתימא: הדיא דאשתכח פתס גבה — תתקלקל, אידך — לא תתקלקל; קמשמע לן. אמר רב חסדא: טמא וטהור שהלכו בשני שבילין, אחד טהור ואחד טמא — באנו למחלוקת רבי ורבן שמעון כן גמליאל. מתקיה לה רב אדא: עד כאן לא קאמר רבי התם, אלא דתרוייהו פי הדדי נינהו, הכא מאי נפקא לן מיניה? ורב חסדא, סוף סוף איחי טבילה בעיא. איתמר, אמר רבי יוסי ברבי חנינא: טמא וטהור, ואפילו טהור ותלוי, שהלכו בשני שבילין, אחד טמא ואחד טהור — תולה טמא בתלוי וטהור בטהור, לדברי הכל. בעא מיניה רבי יוחנן מרבי יהודה בר ליואי: מהו לתלות פתם בפתם? אליבא דרבי — לא תבעי לה. השתא, ומה התם דקא חזיא מגופה, אמרת אינה תולה, הכא דמעלמא קא אתי — לא כל שפן? פי תבעי לה אליבא דרבן שמעון כן גמליאל, התם הוא דקא חזיא מגופה — תליא, הכא דמעלמא קאתי — לא תליא, או דלמא לא שנא. "אמר ליה: אין תולין.

מה טעם? לפי שאין תולין.^(א)**איתבייה: אין תולין פתם בפתם, השאילה חלוקה לנכרית או ליושבת על הפתם — הרי זו תולה בה. הא גופה קשיא: רישא אמרת אין תולין, סיפא אמרת תולין! הא לא קשיא — הא רבי, והא רבן שמעון כן גמליאל. איבא דאמרי: הא והא רבי — הא בראשון שלה, הא בשני שלה. רב אשי אמר: הא והא רבן שמעון כן גמליאל — ולא קשיא,**

כאן

ואוקמנא בעיא שלו רפילו בראשון שלה וקאמר פיון דהיבא דמנופיה חזיא לא תלינן

בשני שלה לרבי בפתס לא תלינן רפילו בראשון שלה:

ס.

עין משפט בר מצוה	
א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ טע" מא:	
ב מיי' פט' מהל' איסורי ביאה ה'ל' כט:	
ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ טע" מא:	
ד מיי' פט' מהל' איסורי ביאה ה'ל' כט:	
ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ טע" מב:	
ו מיי' פ"ט מהל' שאר אבות הטומאות ה'ל' ד:	
ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ טע" מב מג:	
ח מיי' פט' מהל' איסורי ביאה ה'ל' כט:	

בין פגעה בין בטמא מת ושבילי דשמעתין לא איורי קלא בטהור וטמא: טמא וטהור שהלכו בשני שבילין. הך טמא לא מורי בטמא שספר והיה קלא קלא טבל מדקאמר רב דאדא התם פי הדדי ניניהו דכא מאי נפקא ליה מנה משמע קלא דומיא דפגונתא לעיל הוא ובטמא שלא ספר כלל נמי לא איורי דאפילו רבי מודה דתולה בדאמר ושיון כו' ואמאי קאמר רב חסדא בלאנו למחלקת קלא מורי בטמא שספר קצת וס"ל לרב חסדא דלרבי רפי' בסקרה קצת אינה תולה ורב דאדא דקאמר מאי נפקא לה מנה לא חרי הפסד כיון דלא סמר הכל והא דנקט סופרת ז' שלא טבלה לרביתא דרש"ב"ג נקטה דרש"ה תולה: בלאנו למחלקת דרבי ורש"ב"ג. וא"ת ורב חסדא אמאי לא נקט מלתה בזבה גופה ולימא זבה שספרה מקצתה בלאנו למחלקת כו' וי"ל דניחא ליה לאשמעושינן דרפי' דרש"ב' שבילין מוטמא דאע"ג דהוי ספה טמאה ברה"ר וא"ת אס כן מה ענין פתמים לשבילין דאע"ג דבתנויהו אחרע חזקת טהרה זידיהו קצת מ"מ יש לטהר יותר בשבילין משום ספה טמאה ברה"ר וי"ל דגמי פתס נמי אכא למימר קלא אחרע חזקתה כלל דאיבא למתלי בדחברתה כמו בשוק של טבחים ואפ"ה לרבי אינה תולה משום דמ"ש זו מזו פיון ששניהם טהורין שספרה בבר ז' נמים דבי נמי מאי חזית דתלינן בטמא שספר מקצת טפי מטהור גמור ואע"ג דאית ליה חזקה דטהרה מחזי פי חובא ונאטולא דמחאי טעמא ממנינן ב' טהורין שהלכו בשני שבילין וכלו לשלול בבת אחת דטהורין מדינא וממנינא להו פי היכי קלא להוי פי חובא ואע"ג דלא דמי דהתם אי מטהרין לנתיניהו הוי חובא דאי אפשר להיות ששניהם טהורין חבל דכא אפשר דטהור הלך בטהור מ"מ הוי חובא דאמאי תלינן טפי בטמא מטהור בראמר לעיל גמי נסים וא"ת מ"ש משני רשות דאמריון חלין לתוך חלין נפלו וי"ל דהתם אינו מפקידי לחברתה פתליות כלום והכא נמי רפילו רבי מודה שתולה פגעה גמורה קלא טבלה כלל: מהו לתלות פתס בפתס. אומר הר"י דליבא למימר דבעי לתלות בסופרת שבעה שלא טבלה חבל בראשון פשיטא ליה דתולה דאס כן מאי קאמר לחזן מ"מ קשיא הא איבא לשנויי בין לרבי בין לרש"ב"ג בראשון שלה איורי ברייתא ועוד דאלבא דרבי נמי ה"ל למדעי בראשון שלה פיון קלא חזיא מנופיה קלא רפי' בראשון שלה מצעי לה ופשיט ליה דאין תולין רפי' לרש"ב"ג קלא לחזיא מנופיה והשתא לבלאו שנויי קשה לר' יהודה בר ליואי והא דקמשיני הא והא רבי הא בראשון שלה והא בשני שלה הש"ס הוא דקמהדר לשנויי בכל ענין שייכול למדן ולא בשיטתה דר"י דהא קאמר אלבא דרבי לא תבעי לך

ואוקמנא בעיא שלו רפילו בראשון שלה וקאמר פיון דהיבא דמנופיה חזיא לא תלינן

כאן למפרע כאן להפא. פרש"י למפרע למפרע להפא אינזי תולזי בעעלט פתם פשני שלז דמקלקלה לז ומאי חזית דמקלקלה לז להז טפי מנז וזיו תמז שנקלה זז דפתם פדקרתס לחצאין ומפרש הר"י למפרע אס בעעלט הפתם הכירה בכתמה ואח"כ לבשה היא וחדרתה חלוק ונמצא פה פתם תולז פה פיון שפבר הכירה בטמאה קדם שפא הספק בשמיען כאן להפא שלבשו שפיען חלוק ונמצא פו פתם ולא נודע ממז הוא ואח"כ לבשה חלוק ונמצא פו פתם אע"ג שאזת נציא טמאה ע"י פתם שלז הואיל ולא נודע פה עד אחר שארע פה וחדרתה הספק אינזי תולז ויש לפרש לשון הש"ס איפכא למפרע אין תולין ולהפא תולין וקאי למפרע ולהפא אשאלת החלוק אס שאלת החלוק הוז למפרע קדם שפעלת החלוק הכירה פתמה ולהפא ששאלת החלוק שממנו ארע הספק בשמיען הינה אחר מציאת הפתם של בעלת הפתם תולין והיא היא: בטמלניות שאין פהן שלש על שלש. והכא לא פריך פשיטא פמו לעיל דבזבחים פרק דס פטארת (זבחים דף צד.) משמע דאי חשיב עליה ויחדם מקבליס טמאה: והוא שפדקה עצמה פשעור וסת. לאו זוקא פדקה אלף קנחה פדאמר בפ"ק (לעיל דף דף יב.) דלא משפחת פדיקה פשעור וסת: פעלה פטור טהרותיה טהורות. פ"ה ולית ליה טמאה מעת לעת פשמאי אי נמי פד' גשים פדון שעתן ועוד י"ל פאשה פוש לז וסת אי נמי פחלין שאין פהן טמאה מעת לעת: אימא שמש עכבה לזס רכל הכא כו'. וא"ת פיון דיוכל להיות דאע"ג דנמצא פשעור וסת שלא היה דס פשעת ביאה אס פן אמאי פעלה פחטואת הא ספק הוא וי"ל פיון דרב פעמים פא מקדם ובמשמש דאיפא למתלי פעכוב שמש טמא מן העורכה: שפדה ופאינזי עכבה כו'. אור"י דזוקא פהן, עצינזא דקאמר הש"ס תולין רכל יש לז וסת דמפלאת פדמים דהא ארמינן פה זיה פעתה אינזי תולז פאין לז וסת וכן יש לז וסת ולא הניע פעת וסתה אין תולז פהניע פעת וסתה:

עין משפט גד מצודה

א מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ז': ב מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' ז': ג טוש"ע וי"ד סי' קצ טע"י גב: ד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצ טע"י ג נא: ה מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' לב: ו טוש"ע וי"ד סי' קצ טע"י נא: ז טוש"ע וי"ד סי' קצ טע"י גב: ח מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' לג:

האשה פרק תשיעי נדה

תולז דלא מקלקלה לז פהכי ולא תטמא כאן למפרע לענין טמאת מפרע תולין דלא

פֿאן לַמִּפְרַע, פֿאן לַחֲפֹא. מִפֿל מְקוֹם קִשְׁיָא! אָמר רַבִּינָא: לֹא קִשְׁיָא, הָכִי קֹאָמר: הַשְׁאִילָה חִלּוּקָה לְנִכְרִית — פֿעֲלַת פֿתָם הָרִי זֶז תּוֹלָה בָּהּ. וְהָא יִיא לְיִושְׁבֵּת עַל חִפְתָּם" קַתְנִי! הָכִי קֹאָמר: או לְיִושְׁבֵּת עַל דָּם טוֹהַר — פֿעֲלַת פֿתָם תּוֹלָה בָּהּ. שְׁלֹשׁ שְׁלֻבָּשׁוּ פּוּי. שְׁחִיזָה רַבִּי נַחֲמִיָּה פּוּי. אָמר רַב מַתְנָה: מַאי טַעְמָא דְרַבִּי נַחֲמִיָּה? דְּכַתִּיב "וַנִּקְחָהּ לְאַרְץ תַּשְׁבִּי" — פֿינּוּ שְׁיִשְׁבָּה לְאַרְץ — נִקְחָהּ. "אָמר רַב הוּנָא, אָמר רַבִּי חֲנִינָא: מִטְּהַר הָיָה רַבִּי נַחֲמִיָּה אָפִילוּ בְּאַחוּרֵי כָּלִי חָרָס. פֿשִׁיטָא! מַהוּ דִּתִּימָא: לִיגְזוֹר גִּבּוֹ אִטּוּ תּוֹכוֹ, קָא מַשְׁמַע לָן.^[כ1] אָמר אַפְּי: מִטְּהַר הָיָה רַבִּי נַחֲמִיָּה בְּמִטְלָנִיּוֹת שְׁאִין בָּהֶן שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ, דְּלֹא חֲזִין לֹא לַעֲנִיִּים וְלֹא לַעֲשִׁירִים. דָּרִשׁ רַב חִיָּיא פּר רַב מַתְנָה מַשְׁמִיָּה דְרַב: הִלְכָּה פֿרַבִּי נַחֲמִיָּה. אָמר לִיָּה רַב נַחֲמָן: אַבָּא תְנִי מַעֲשֶׂה פֹא לְפָנֵי חֲכָמִים וְטִמְאֻם, וְאַתָּה אִמְרַתְּ הִלְכָּה פֿרַבִּי נַחֲמִיָּה? 'מַאי הִיא? דִּתְנִיָּא: שְׁתִּי נָשִׁים שְׁהִיו טוֹחֲנוֹת בְּרַחֲיִים שֶׁל יָד, וְנִמְצָא דָם תַּחַת הַפְּנִימִית — שְׁתִּיחֶן טִמְאוֹת, תַּחַת הַחִיצוֹנָה — הַחִיצוֹנָה טִמְאָה וְהַפְּנִימִית טְהוֹרָה, בִּינְתָּיִם — שְׁתִּיחֶן טִמְאוֹת.^[כ2] הָיָה מַעֲשֶׂה וְנִמְצָא דָם עַל שְׁפָתָה שֶׁל אִמְבָּטִי, וְעַל עֲלָה שֶׁל זֵית בִּשְׁעָה שְׁמִסִּיקוֹת אֶת הַתַּנּוּר, וּבָא מַעֲשֶׂה לְפָנֵי חֲכָמִים וְטִמְאֻם. תְּנָאִי הִיא, דִּתְנִיָּא: רַבִּי יַעֲקֹב מִטְמֵא, וְרַבִּי נַחֲמִיָּה מִטְהַר, וְהוּרּוּ חֲכָמִים פֿרַבִּי נַחֲמִיָּה.^[כ3] מַתְנִי' שְׁלֹשׁ נָשִׁים שְׁהִיו יִשְׁנוֹת בְּמִטָּה אַחַת, וְנִמְצָא דָם תַּחַת אַחַת מֵהֶן — פּוֹלֵן טִמְאוֹת. פְּדָקָה אַחַת מֵהֶן וְנִמְצָאת טִמְאָה — הִיא טִמְאָה, וּשְׁתִּיחֶן טְהוֹרוֹת. וְתוֹלוֹת זֶז פּוּזוּ, וְאִם לֹא הָיו רְאוּיוֹת לָרְאוֹת — רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילוּ הֵן רְאוּיוֹת. 'גַּמ' אָמר רַב יְהוּדָה, אָמר רַב: וְהוּא שְׁפִדְקָה עֲצָמָה בִּ"שִׁיעוֹר וָסֵת". סָבַר לָהּ פֿכּר פְּדָא, דְּאָמר: כּל שְׁפַעֲלָה בַּחֲטָאת — טְהוֹרוֹתֶיהָ טִמְאוֹת. פַּעֲלָה בְּאִשָּׁם תְּלוּי — טְהוֹרוֹתֶיהָ תְּלוּיוֹת, פַּעֲלָה פֿטוֹר — טְהוֹרוֹתֶיהָ טְהוֹרוֹת. וְרַבִּי אוֹשְׁעִיא אָמר: אָפִילוּ בַּעֲלָה בַּחֲטָאת — טְהוֹרוֹתֶיהָ תְּלוּיוֹת. בְּשִׁלְמָא הָתָם, אִימַר שְׁמִשׁ עַפְבִּיָּה לָדָם, [אַבְל] הָכָא, אִם אִיתָה (דְּהוּי) [דְּהוּה] דָּם, מַאן עַפְבִּיָּה? אָמר רַבִּי יִרְמְיָה: מִשֶּׁל דְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא, לָמָּה הִדְבַּר דּוּמָה? לִילֵד וְזָמַן שְׁהִיו מַהֲלִכִין בְּדַרְהּ, כּל זָמַן שְׁהִיו בְּדַרְהּ — יִלֵּד שׁוּהָא לְבֹא, נִכְנָסוּ לַעִיר — יִלֵּד מִמֶּהַר לְבֹא. וְאָמר אַפְּי: מִשֶּׁל דְּרַבִּי אוֹשְׁעִיא, לָמָּה הִדְבַּר דּוּמָה? לְאָדָם שְׁנוֹתָן אֲצַפֵּעַ פָּעִין, כּל זָמַן שְׁאֲצַפֵּעַ פָּעִין — דְּמַעָּה שׁוּהָא לְבֹא, נִטַּל הָאֲצַפֵּעַ — דְּמַעָּה מִמֶּהֱרַת לְבֹא. "וְתוֹלוֹת זֶז פּוּזוּ. תְּנוּ רַבְּנָן: פִּיצַד תּוֹלוֹת זֶז פּוּזוּ? עוּבְרָה וְשְׂאִינָה עוּבְרָה — תּוֹלָה עוּבְרָה בְּשְׂאִינָה עוּבְרָה. מְנִיקָה וְשְׂאִינָה מְנִיקָה — תּוֹלָה מְנִיקָה בְּשְׂאִינָה מְנִיקָה. זִקְנָה וְשְׂאִינָה זִקְנָה — תּוֹלָה זִקְנָה בְּשְׂאִינָה זִקְנָה. בַּתּוֹלָה וְשְׂאִינָה בַּתּוֹלָה — תּוֹלָה בַּתּוֹלָה בְּשְׂאִינָה בַּתּוֹלָה. הָיו שְׁתִּיחֶן עוּבְרוֹת, שְׁתִּיחֶן מְנִיקוֹת, שְׁתִּיחֶן זִקְנוֹת, שְׁתִּיחֶן בַּתּוֹלוֹת — זֶז הִיא שְׁשָׁנִינוּ: לֹא הָיו רְאוּיוֹת לָרְאוֹת — רוֹאִין כְּאִילוּ

אושעיא דאמר שמש מעפב את הדם: ילד שוהא לכא הולך בנחת וממתין לזמן: נכנסו לעיר ונפדו זה לזד פיעו וזה לזד פיעו אז הולך ממחר לבא: שפדה דמיה מסלחין וכן מניקה וזקנה. פתולה האי פתולה פתולת דמים שלא ראתה מימיה ופסלו היא נשואה קרי לז פתולה להכי פדאמרין פפרק קמא (לעיל דף דף ח):

מקלקלה לז פהכי ולא תטמא למפרע חכל מפאן ולהפא אין תולז דמקלקלה לז ומאי חזית דמקלקלה לז טפי מנז: מכל מקום קשאי דלרפן שמעון תולין וקשאי לבר יניאי: אמר רבינא תרין רישא ובישא הכי ולא תקשי לבר יניאי: לנכרית פעלת הפתם הכי זו תולז פה פלומר לנכרית הרואה הכי פועלת הפתם זו תולז פנכרית: והא או ליושבת קתני והך לאו יושבת היא דהא השתא היא דאשתבח עלה ויושבת משמע שהתחילה למנות פשעת ומים: הכי קאמר השאינזי חלוקה לנכרית או לישראלית יושבת על דם טהר דדמיה טהורין ואין כאן קלקול הכי פעלת פתם תולז פה: אטו תוכו דדבר המקביל טמאה הוא ומקביל גזרת פתמים לטמא אשה מדרכון: פנימית שאנל הכחוס: שפיען טמאות שפיעניזי לוחקת עצמה להתקרב אל הכחוס ועודכרת ונכנסה למשמחה הפנימית הלכך שפיען עבדו שס ולא ידעיון מהי נפל: הפנימית טהורה שהפנימית אינזי מתרחקת מן הכחוס לכנס בפשמע החיעון: ארמטוי מרחון שהיו פאות לרחון: וטמאוס והא עלה של זית דלא מקביל טמאה ומקביל פתמים ומדקתני והביאוס לפני חכמים מקביל דרעים פליגי עליה: תנאי היא דאיפא תנא דתנא דחידושאה פליגי עליה ורפנן מוזיו ליה: מתני' ותולות זו פזו פגמרא מפרש לז שאס הינה האחת מעשרת תולז הדס פשאינזי מעשרת והיא טהורה: ואס לא היו ראויות וכו' בגמ' מפרש שאס היו פלן מעשרות או פלן מניקות פלן טמאות פאלו ראויות לראות דאמרן דס משנינו פפר: גמ' והוא שפדקה עצמה פשעור וסת של מציאתה הלכך מחזקין האי דס פדידה ואינך טהורות: פבר פדא דאמר כל שפעלה פחטואת כו' אשה שנקטעסקה בטהרות ופכשה וקרתה דס פשעור וסת דלגבי פעלה פכי האי פטורא הוי פעלה פחטואת דמחזקין האי דס פשעת פעילה וציא הכא נמי מחזקין ליה פוציא פשעת עסיקתה פהנן טהרות וטהרות טמאות וציא ופזרפין ואינו פשאר מעת לעת לתלות: פעלה פאשס פלוי אס לאחר שפרשה מן הטהרות שהתה פדי פתחד מן המטה וקדיתח פניה דאי לגבי פעלה פכי האי פטורא הוי פעלה פאשס פלוי דספק דס הנה פשעת ביאה פפח פתר הכי ה"נ פפח הוא אי הנה דס פשעת טהרות או לאו טהרותיה תלוינזי: פעלה פטור פנון שהתה יותר מפן דלגבי פעלה פטור דאפי' אשס פלוי ליפא דמחזקי' להאי דס לאחר ביאה הכא נמי טהרותיה טהורות ולית ליה לבר פדא טמאה מעת לעת פשמאי דאמר פון שעתן או פארפע גשים שאמרו פון שעתן ומתני' נמי דקתני היא טמאה ופלן טהורות אלמא וציא פדידה מחזקין דמטהרינן להנך אלמא פבר פדא הוא דמשני לטהרות טמאה וציאת היפא דפדקה פטור וסת ולא פר' אושעיא דאמר אפי' פעלה פחטואת טהרותיה תלוינזי ואפי' פשעור וסת לית לז טמאה וציאת: פשלמא דתס גפי פעילה פי ראתה פשעור וסת ארמינן פשעת ביאה הנה דס והאי דלא ראתא עד השתא שמש עכבה רכל גפי טהרות אס אימא דהנה דס פשעת טהרות מלן עכבה הלכך וציא טמאה ליפא אלף גזרת מעת לעת מדרכון: משל דר'

אושעיא דאמר שמש מעפב את הדם: ילד שוהא לכא הולך בנחת וממתין לזמן: נכנסו לעיר ונפדו זה לזד פיעו וזה לזד פיעו אז הולך ממחר לבא: שפדה דמיה מסלחין וכן מניקה וזקנה. פתולה האי פתולה פתולת דמים שלא ראתה מימיה ופסלו היא נשואה קרי לז פתולה להכי פדאמרין פפרק קמא (לעיל דף דף ח):

מסורת הש"ס
א סוכה טז, שבת ככה.
ב תוספתא נדה
ג קידושין עג; בראשית רבה
גליון הש"ס
תוס' ד"ה במסלניות וכו' משמע דאי חשיב כו'. ע"י סוכה טז ע"א תד"ה דלא חזי:
תורה אור השלם
ואנו ואבלו פתחים ונקמה לארץ תשב [שעניו ג, כו]

מסורת הש"ס
א בכורות כה: ב יבמות לח; כתובות עח; גיטין סה. ג תוספתא נדה
תורה אור השלם

והבור אשר השליך שם וישמעאל את כל־פגרי האנשים אשר וגו' [ירמיהו מא, ט]

ונקם וישמעאל בור־נתניו ועשרת האנשים אשר־היו אתו ונכו את־גְדֹלְהוּ וגו' [ירמיהו מא, ב]

ויוסנו בור־שרם וכל־שרי הנחלים אשר בשדה באו אל־גְדֹלְהוּ המצפתה וגו' [ירמיהו מ, יג-טז]

ויאמר יְהוָה אל־מִשָּׁה אֶל־תִּירָא אתו כי בְּיָדִי נַמְתִּי אתו וגו' [במדבר מא, לד]

ונבא הפליט וגד לאברהם העברי והוא שכן באלני פמרא וגו' [בראשית יז, יג]

כאלו הן ראוייות לראות ושהיהן טמאות דמשל מקום דם מפניהו נפק: מתני' חיצונה קרי להך דלצד דרך עגית המטה. פנימית אומה שלצד הקיר.

נמצא תחת הפנימית נמצא תחת המצעת וכרישא תנתי תחת אחת מהן פלו טמאות ואפילו נמצא תחת פנימית או חיצוניה: אימתי אמרו נמצא תחת חיצוניה פנימית טהורה בזמן שעלו דרך מרגלות המטה ולא עברה פנימית על מקום מציאת הדם: אבל עברו שלשתי דרך. עגיה שהן דורסות ועוברות על החיצוניה פלו טמאות ואפי' פנימית דשמיא כשעברה פנימית דרך שם נפל ממנה: גל טמא שהיה שם בזית מן המתי: לכתולה קרקע עמונה ואם לא מצא הנג טהור: גמי' מאי שגא רישא דקתני לעיל נמצא דם תחת אחת מהן פלו טמאות ולא מפלג בין נמצא תחת המצעת לנמצא תחת פנימית או חיצוניה: א"ר אמי רישא במשלכות תכופות ודכויות וחד הלפך אפילו נמצא תחת הפנימית איבא לספוקי גמי בחיצוניה: מאי שגא בדם שלא פליגיני דמוזים אתם לי דאיבא דנמצא שלשתי טהורות פלו טמאות: ונגל אתם חלקים עלי דאם בקה ולא מצא טהור ואע"ג דמתקין לו דהואי במאה בחד מניה: לקרקע חלקה כפסון לקרקע חלקה שלא נזרעה מעולם: מקום הטמאה לח שנגעו שם מים של סדין מתוך שהיה העפר כך: ביד גדליה משמע שע"י גדליה נהרגו: ויחנן בן קרח אמר לו לגדליה שמעתי שגא ישמשאל בן נתניה להרוג. (ירמיהו מ"א:ד'): מנחש ליה מפניו (שמיא דהגתם ואסור להניל לתבס: פני אחיה שגא משמחזאי ונשאל שני מללכים שנידו בדור חנוש: מתשובתו של אחיו צדיק הצדק הקב"ה להשיב שלא יירא ממנו: עונ פלט מן המפול שסרח לא"י בלחמיתין בחלוק: שאבד בו פתם בגוון שנכנס במים או נגלל בדם כהמה ואין נודע מקום האדית וקו"ל במתני' אין דם האדית טהור בלא שכעה סממניו: מעביר [עליו] ז' סממניו על הדגל: ומבטלו לדם והאי דנקט הך ברישא דבא משום דאורי לעיל בגלים שאברהם בזה שטמאה ואין ידוע מקומה:

האשה פרק תשיעי נדה

אמר רבי אמי [רישא] במשלכות. פ"ה רישא דגא מפלג אורי רישא לספוקי עבולהו ובהרעה ספרים לא נקרינן רישא ואומר הר"י דגש לפרש דרישא אורי במשלכות פלומר מכונות כל אחת שמקומה ולא היו תכופות ומערכות זו בזו ופרוש ר"ח פתוב דמשלכתי שלחופי שמתקדלות זו מזה: מקום טהרה לח. אסרניס חאי דמתוך שהיה הקרקע קשה לא בלע מים שבהרניין ומקום הטמאה נפש ואית ספרים דנקרינן איפבא מקום טמאה לח ואלקרקע חאי שהיה לח מחמת הקניין שבלע לפי שהיה כך ותחום וכה"ג דקח רבי יוחנן בן זשאי בשקצו תירמוכין תרומה בעבדא דרבי שמעון בן יוחי במשבת שבת (דף לז): אטמרינכו דא אמור רבנן דאי לשגא בישא כו'. פי' בקונטרס ושמא דהגתם ואסור להנילכם ובשלליות דרב אחאי מפרש שמיא דהגתם ואם אטמין לתבס חיתתם ראשי למלך והינו מנחש מפניו ליה למחש שגש לחוס לגשון דרע להאמינו לגבי זה שגהר שלא יבא לו הפסד ולא ללחריס: זה עונ שפלט מדור המבול. הכי גמי שפלט סיוחן מדור המבול פיון דלחמי הוו אלא דהך האלטי קים ליה דהוא עונ ולא סיוחן מהאי טעמא גופה פיון דדחיל ליה משה ועוד אמר (בפרק רבי אליעזר) (דף לז) שעונ מצוי להאברהם אבינו שהיה עומד בגרנות לתפון עונות לפסח ועל שם זה נקרא עונ ומתי ליה משום דמתין בלשגא בישא דלמר במדרש עונ אמר בלבו אלך ואומר להאברהם וילחס וימות ואשא שרה אשתו אפלו הכי הוה ודא משה שמיא תעמד לו זכות אברהם: מעביר עליו שכעה סממניו. וא"ת ומה צריך להעביר עליו הלא פיון שאבד ואינו נגר אינו מקפיד עליו ובטל ממילא בקתני ר' חניא לקמן (גזה דף סב): דם האדה נדאי מעביר עליו ז' סממניו ומבטלו שפיון שהעביר עליו חזל ליה חזומא ואינו מקפיד עליו וימר אע"פ שנפר אלא בקשיאא תלמי מלתא וגש לומר דהבא קרי שפיר מקפיד עליו דאם אינו מוצאו עבשו שמיא ומצאו שעם אחרת:

כאילו הן ראויות. א"בתנני' שלש נשים שהיו ישנות במטה אחת. ונמצא דם תחת האמצעית — כולן טמאות. תחת הפנימית — שתיים הפנימיות טמאות, והחיצונה טהורה. תחת החיצונה — שתיים החיצונות טמאות, והפנימית טהורה. "אימתי? בזמן שעברו דרך מרגלות המטה, אבל אם עברו דרך עליה — כולן טמאות. בדיקה אחת מהן ונמצאת טהורה — היא טהורה, ושתיים טמאות. בדיקו שתיים ומצאו טהורות — הן טהורות, ושלישית טמאה. שלשתי ומצאו טהורות — כולן טמאות. "למה הדבר דומה? לגל טמא שנתערב בין שני גלים טהורים, ובדיקו אחד מהן ומצאו טהור — הוא טהור, ושנים טמאים. שנים ומצאו טהורין — הם טהורין, ושלישי טמא.^(א)**שלשתי, ומצאו טהורין — כולן טמאים, דברי רבי מאיר. שרבי מאיר אומר: כל דבר שהוא בחזקת טומאה — לעולם הוא בטומאתו, עד שיודע לו טומאה היכן היא. וְחֻכְמִים אומרים: בודק עד שמיגיע לסלע או לבתולה.**^(ב)**גמ' מאי שגא רישא דלא מפליג, ומאי שגא סיפא דקמפליג? אמר רבי אמי: במשולכות. בדיקה אחת [וכו']. למה ליה למתני "למה זה דומה"? הכי קאמר להו רבי מאיר לרבנן: מאי שגא בדם דלא פליגינתו, ומאי שגא בגל דפליגינתו? ורבנן, בשלמא התם — אימא עורב נטלה, אלא הכא — האי דם מהיכא אתא?^(א) תנאי, אמר רבי מאיר: מעשה בשקמה של כפר סבא, שהיו מחזיקין בה טומאה, ובדיקו ולא מצאו. לְיָמִים נִשְׁכָּה בו הרוח וצקרתו, ונמצא גולגולת של מת תחובה לו בעיקרו. אמרו לו: משם ראיה? אימר לא בדיקו כל צרכו. תנאי, אמר רבי יוסי: מעשה במערה של שיחי, שהיו מחזיקין בה טומאה, ובדיקו עד שהגיעו לקרקע שהיתה חלקה כצפורן, ולא מצאו. לְיָמִים נִכְנסו בה הוֹעֲלִים מפני הגשמים, ונתזו בקרדומותיהן, ומצאו מכתשת מלאה עצמות. אמרו לו: משם ראיה? אימר לא בדיקו כל צרכו. תנאי, אבא שאול אומר: מעשה בסלע בית חורון, שהיו מחזיקין בה טומאה, ולא יכלו חכמים לבדוק מפני שהיתה מרובה. והיה שם זמן אחד, ורבי יהושע בן חנניא שמו. אמר להן: הביאו לי סדינים! הביאו לו סדינים, ושראן במים, ופרסו עליהם. מקום טהרה — יבש, מקום טומאה — לח, ובדיקו ומצאו בור גדול מלא עצמות. תנא: הוא הבור שמילא ישמעאל בן נתניה חללים, דכתיב: "והבור אשר השליה שם ישמעאל את כל פגרי אנשים אשר הפה ביד גדליה". וכי גדליה הרגו? והלא ישמעאל הרגו! אלא מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח, ולא חש — מעלה עליו הפתוב כאילו הרגו. אמר רבא: האי לישנא בישא, אף על פי דלקבולי לא מבעי — מיחש ליה מבעי. הנהו בגי גלילא דנפק עלייהו קלא דקטול נפשא, אתו לקמיה דרבי טרפון, אמרו ליה: לטמרינן מר! אמר להו: היכי נעבידי? אי לא אטמרינכו — חזו תתיכוכ, אטמרינכו — הא אמור רבנן: האי לישנא בישא, אף על גב דלקבולי לא מבעי — מיחש ליה מבעי. זילו אתון, טמרו נפשתיכו. "ויאמר ה' אל משה אל תירא" — מכדי סיחון ועוג אחי הוו, דאמר מר: סיחון ועוג בגי אחיה בר שמחזאי הוו, מאי שגא מעוג דקמסתפי, ומאי שגא מסיחון דלא קמסתפי? אמר רבי יוחנן, אמר רבי שמעון בן יוחי: מתשובתו של אותו צדיק אתה יודע מה היה בלבו, אמר: שמיא תעמוד לו זכות של אברהם אבינו. שנאמר: "ויבא הפליט וגד לאברהם העברי", ואמר רבי יוחנן: זה עוג, שפלט מדור המבול. "תנו רבנן: בגד שאבד בו פתם, מעביר עליו שכעה סממניו ומבטלו. רבי שמעון בן אלעזר אומר:**

בודקו

סא

עין משפט בר מצוה
--

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד

סי' קצ טע"ו:

ב מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

הל' לד:

ג סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד

סי' קצ טע"ו:

ד מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

ה מיי' פט' מהל' סומאת מת הל'

ו מיי' פט' מהל' סומאת מת הל'

ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד

ח' קצ טע"ו:

ח מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

הל' לב:

ט מיי' פט' מהל' איסורי ביאה

י סמג לאוין קיא:

יא מיי' פד' מהל' מטמאי משכב

ונושב הל' יב:

סא:

עין משפט גור מצורה

א סמג לאוין קיזא:

ב מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

ג סמג לאוין פג, טוש"ע יו"ד סי' שא סעי' ח ז:

ד מו"י פ"י מהל' כלאים הל' כז:

ה מו"י פ"י מהל' כלאים הל' כה:

ו טוש"ע יו"ד סי' שא סעי' ז:

ז מו"י פ"י מהל' כלאים הל' כה:

ח טוש"ע יו"ד סי' שב סעי' א:

ט מו"י פ"י מהל' כלאים הל' כז:

י סמג לאוין קיזא, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' י:

יא מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

יב סמג עשין דרבנן,, טוש"ע אור"ח סי' תקס סעי' ד:

יג מו"י פה' מהל' תעניות הל' טו:

יד סמג עשין דרבנן,, טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' לא:

טו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לו:

טז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לו:

יז מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יג:

בוֹדְקוֹ שְׂכוּנוֹת שְׂכוּנוֹת. תמא דמשמע דאס לא נמצא טהור ותמא דאמר לעיל לר"מ כל

דבר שבהזקת טמאה לעולם הוא בטומאתו עד שיושע לו. טמאה היכן היא ואפלו רבנו לא פליגי לגבי דם בדחמכון לעיל האי דם מהיבא אחי וי"ל דהבא נמי דמי לגל דשמא משמנו הלך או נתפסם על ידי שום דבר ולאו אלעמיה ואפשר דאפילו ר"מ מודה הבא דשביח טפי מלמומר עורב פא ונטלה: בגד שאבד בו בלאים לא ימכרנו לעובר כוכבים. וא"ת ולבטיל ברבא בדקרינון בסוף תמורה (דף לד.) גבי שער גזיר שנארכג בבגד וזלקר ולבטיל ברבא ומשני בצפתתא אפרכא בו עזרת צפור דחשיב ולא בטיל וי"ל דלא שייך בעול ברוב אלא בשהאסור מערב בפתר אבל בלאים ששניהם הפתר ונאכרין על ידי תשורבות כך אסור המרבה במו המועט: לא ימכרנו לעובר כוכבים. פירש"י דנקט אבד שאס היה מכירו ונתנו מן הבגד ומתר וכן וי"ל שהיה מתר למכרו לעובר כוכבים אס היה גבר אף בלא נתיקה וכן לעשות מרדעת לחמור וכל שכן תכריכים למת כיון שהבלאים גברין לא קני ליה ושראל מעובר כוכבים וכן המרדעת לא חושנין דלמא ממליך לעשות בגד דתתן במסקת בלאים (פ"ט מ"ד) מרדעת החמור ותכריכי המת אין בהם משום בלאים אי נמי לא חושנין בעושה מרדעת שיעלגנה על פתחו דתנן בהך סיפא לא יעלה את המרדעת על פתחו ואפי' להוציא בה את הזבל אבד בהעשה לא גזרינן הואיל ואין דרבה בהעלגה דמן הסורה לא אסור אלא העלגה אבד להציעו תחתיו כרי ורבנן גזרו אפלו עשר מצעות זו ע"ג זו בשאר בלאים אטו העלגה ובאין דרכו בהעלגה כרי להציעו תחתיו ואפילו מדרבנן ובגבד שלא יהא בשרו נוגע בהן אבד אבד בו בלאים אסור למרדעת אע"ג דאין דרכו בהעלגה והינו טעמא דתנן במסקת בלאים (שם מ"ב) הברים והקטנות אין בהם משום בלאים ובגבד שלא יהא בשרו נוגע בהן לפי שאין דרכו בהעלגה לא גזרו חכמים בהצעתו ובמרדעת נמי בשנין שלא יהא בשרו נוגע בהם דתו ליכא מיחש לכריכת נימא: אבד עושה אותם תכריכין למת. וכל שכן אס לא אבד ואבד דנקט לרביתא דאע"ג דאסורא בדפרשות דתכריכי המת שרו בדאמר במסקת בלאים (פ"ט מ"ד) תכריכי המת אין בהן משום בלאים דכיון דאסורי בהעלגה לא משתמשו בהו ולא אחי

לזבוגי לעובר כוכבים וא"ת והאיבא לושג לרש שמלבישו בדבר האסור ומקאה לו שאין לו עוד חלק במצות בדאמר בהתבבלת (מנחות דף מא.) גבי צניית והיהא שעתא וזאי רמינן לה משום לושג לרש ופירשכ"ס דאין בו אסור ואפילו לחי כי האי גונא שאין המת נהנה בו וקשה דהא צניית נמי אין החי חייב בו אס אין בו הנאת לבישה ומוכרי כסות דשטירי מפלאים בטורים נמי מצניית ומפרש רבינו תם דזוקא שייך לושג לרש בצניית משום דשקולה בבגד כל המצות בדנפקא לן במנחות (דף מג:) מןפרתם את כל מצות ה' והא דאמר בפסוק מי שמתו (ברכות דף יח.) אמר ליה (רבי לרבי חיז) דלה לבגנך. דלא לימרו למחר באין אצלנו ושבשו מלעגים אותנו אע"ג דיש למתים צניית מפל מקום מה שאנו מרחים עצמנו בפניהם מקומי מצות והם אינם מקניין כרי לושג לרש ואס תאמר ושבשו שאנו רגילין להסיר צניית משלימות המתים היאך הוא זה והא אמרינן במנחות (דף מא.) שבתכחלה צריך לטו צניית בבגדי המתים משום לושג לרש ובמתו מקדבר מצונו בהמוכר הספינה (ב"ב דף עד.) שהיה להם צניית מיהו מהא לא קשה שבכל ט' באב היו נכנסים בתכריכים חיים ולמחר הברו וצא הבדלו חיים מתוך המתים בדאייתא באיובה רבתי אבד על מנהגנו יש לתמה מכח היהא דהתבבלת (מנחות דף מא.) ואור"י דבימי חכמים שכלן היו לובשים צניית אס לא היה להם גם במוותם לושג גדול היה שדומה במו שהיו אומרים הואיל ומת אין צריך עוד צניית אבד עבשו שאין הפל לובשים צניית בחייהם אס ושימו צניית לבגל הוא יותר לושג לרש שבתיו לא תום ובמותו יקום ואם ישים למי שהיה לו בשתיו ולא למי שלא היה לו יתבשו החיים בדמניא בפי' בתרא (לקמן גדה דף עא.) גראשונה היו מטבילין על גב גדות מתות והיו החיות מתבאשות התבוינו שהיו מטבילין על הכל ועוד יש חצת סמך למנהגנו שםסירין הצניית ממסקת גמחות (פי"ב) שאבא שאול צנה את בניו קבריהו תחת מקולתיוו של אביו והתירו תבלת מאנפלויוו מיהו טעמא של אבא שאול לא נתברר: אמר רב יוסף זאת אומרת מצות בטלות לעתיד לבא. תמא אמאי לא קאמר רב יוסף מלתא דמתניתין דבלאים דתנן במ"ד אין בהם משום בלאים ויש לומר דמהך מתניתין לא משמע אלא שכל זמן שהוא מת אין עליו משום אסור בלאים אבד הך דקתני דלתכחלה עושה לו תכריכין מפלאים אע"פ ששביעמד לעתיד ישמוד במלבישויו שנקבר בהן שמע מנה שמצות בטלות לעתיד לבא: שוע טווי ונוח. פירש"י תרגום של חלק שביע שחולקין אותו יחד במדבק וטווי יחד ונו ארוב הוא מאי פריך ואימא אז שוע אז טוי אז נח היאך והיה שוע אז טווי בלא נח שהאריגה היא החפור ועוד דלמה לי קרא דנח לאריגה מניחלו נפקא דדרשינן מנה שפי תכיפות וכל שכן ארוב ומפרש רבינו תם דמאכוריתא שטמנו בתיב עד שהיה שוע טוי ונוח שוע כל אחד לבדו וכן נמי טווי וכן נח לבדו ואחר כך יחזרו לחברם ופירוש נח הינו שזור בדאייתא במשניות (בלאים פ"ט מ"ח) נח גלח ומלח הוא לאביו שבשמים אצטווי"ש הוא בלע"ז לשון עקש ופתלתל (דברים לב) ומשום הכי אצטריך קרא למשרי בלאים בצניית שחוטיו הצניית שזורין בדאייתא בספרי פתיל תבכלת טווי ושזור אין לי אלא תבכלת לבן מנין אמרה תורה פה תבכלת ופה לבן מה תבכלת שזור אף לבן שזור וארוב נפקא לן מניחלו בדפרשית וחוטיו דבתנא מירי בשלא נשור ופריך ואימא אז שוע כל אחד לבדו ואחר כך חברים אז שוע כל אחד לבדו וחברים אז נח כל אחד לבדו וחברים אחר כך ומשני דהלכה במר זוטרא מדאפקיניהו קרא בחד בשנא [וע"ע תוה' יבמות ה: ד"ה עד שהיהא]:

האשה פרק תשיעי נדה

בוֹדְקוֹ שְׂכוּנוֹת שְׂכוּנוֹת. כל שלש ושלש ארבעות לבד: דמחט מקום הזרע קשה והמחט

מתעבב לבגם פוי: חדש אין נבדק בחמה לפי שהוא עב ומהדק אבל שחוק נבדק בחמה שחוקו בנגד שיעיו מקום הזרע הני סתום ואין החמה נראית בבגדו כל כך: שאבד בו בלאים שאס היה מכיר חוט הצמר בבגד הפשטן נתקו וכשר: לא ימכרנו לעובר כוכבים דאיתא העובר כוכבים ומכין ליה לישראל: צובעו ומתר שעל ידי הצבע הוא גבר בדמפרש עמרא ובתנא לא שליט בהו צבעא פי הדדי שהפשטן קשה לקבל הצבע יותר מן הצמר ואי לא מוכר בצבעא וזאי נפל: מנלה לבבא הא דקמכיןן אהבי: שוע לשון חלק תרגום של חלק שביע. בלומר שיהו חלוקין יחד במדבק: וטווי יחד: ונו ארוב. ורבנן הוא דגזור בארוב בלא שוע וטווי: להקל על פתמיהן שאין בהם גבר בו במראה דם גמור: בפולמוס חיל: אירוס מפרש בגמרא בסוטה (דף מט:) טבא דחד פמא והינו זוג המהשקש: מתני' מעבירין על הבתם שאין הדם בטל עד שיעבירו כלן עליו: רוק תפל לקמן מפרש שלא טעם כלום כל אותו היום קדם לבן והינו תפל בלא טעם: מי גריסין מפרש לקמן:

קמוצינא.

בוֹדְקוֹ שְׂכוּנוֹת שְׂכוּנוֹת.‏^[דר"ח] **אָבֳדָה בּוֹ שְׂכָבֶת זָרַע, חֲדָשׁ — בּוֹדְקוֹ בְּמַחַט, שְׁחֹק — בּוֹדְקוֹ בַּחֲמָה. תָּנָא: אֵין "שְׂכוּנָה" פְּחוּתָה מְשֻׁלָּשׁ אַצְבָּעוֹת.**^[דר"ח] **תָּנוּ רַבָּנִי: בְּגָד שֶׁאָבֵד בּוֹ כְּלָאִים — הָרִי זֶה לֹא יִמְכְּרֵנוּ לַגִּוי, וְלֹא יַעֲשֶׂנוּ מִרְדַּעַת לַחֲמור, אֲבָל עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ תַכְרִיכִין לְמֵת. אָמַר רַב יוֹסֵף: זֹאת אוֹמֶרֶת — מִצּוֹת בְּטִלּוֹת לְעֵתִיד לְבֹא.** "אָמַר לִיה אַבְי, וְאִי תִימָא רַב דִּימִי: וְהָא אָמַר רַבִּי מְנִי אָמַר רַבִּי יִצְחָי, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְסַפְדּוֹ, אֲבָל לְקוֹבְרוֹ אָסוּר. אָמַר לִיה: לֹא אֵיתִמַּר עֲלֶה, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֲפִילוּ לְקוֹבְרוֹ.‏^[א] וְרַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמִיּה, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מֵאִי דְכֵתִיב "בְּמַתִּים חִפְשִׁי"? כִּיּוֹן שְׁמֵת אָדָם נַעֲשֶׂה חִפְשִׁי מִן הַמִּצּוֹת. "**אָמַר רַבָּרם בַּר פִּפְא, אָמַר רַב הִסְדָּא: בְּגָד שֶׁאָבֵד בּוֹ כְּלָאִים — צוֹבְעוֹ, וּמוֹתֵר. אָמַר לִיה רַבָּא לְרַבָּרם בַּר פִּפְא: מָנָא לִיה לְסַבָּא הָא? אָמַר לִיה: מִתְּנִיתִין הִיא, דְּתַנָּן: בּוֹדֵק עַד שְׂמַגִּיעַ לְסִלַּע, וְאִי לֵיפָא — אֵימַר עוֹרֵב נִטְלָה. הֲכִי נָמִי: עֲמָרָא וּכְיִתְנָא בַּהֲדָדִי לֹא סָלִיק לְהוּ צָבָעָא, וְכִיּוֹן דְּלֹא יָדִיעַ — אֵימַר מִנְתֵּר נִתֵּר. אָמַר רַב אַחָא בְּרִיה דְּרַב יִיבָא מְשִׁמִּיָּה דְמָר זוטְרָא: הֵאִי מֵאֵן דְרָמִי חוּטָא דְכִיתְנָא בַּגְּלִימָיָה דְעֲמָרָא וְנִתְקִיָּה. וְלֹא יָדַע אִי נִתִּיק אִי לֹא נִתִּיק — שְׁפִיר דְמִי. מֵאִי טַעְמָא? מְדֹאוּרִייתָא "שְׁעִטְנִז" כְּתִיב — עַד שְׁיִהְיֶה שׁוּע, טוּי, וְנוּז. וְרַבָּנִן הוּא דְגָזְרוּ בִּיה, וְכִיּוֹן דְּלֹא יָדַע אִי נִתְקִיָּה — שָׁרִי. מִתְקִיף לָהּ רַב אֲשִׁי: אֵימַר אוּ שׁוּע אוּ טוּי אוּ נוּז! וְהִלְכְתָּא כְּמָר זוטְרָא, מְדֹאפְקִינְהוּ רַחֲמָנָא בַּחֲדָא לִישְׁנָא.‏^[רא"ת] **תָּנוּ רַבָּנִי: בְּגָד צָבוּעַ מִטְמֵא מְשׁוּם כְּתָם. רַבִּי נָתַן בַּר יוֹסֵף אוֹמַר: אֵינּוּ מִטְמֵא מְשׁוּם כְּתָם, שְׁלֹא תִקְנוּ בְּגָדִי צָבָעוֹנִין לְאִשָּׁה אֶלָּא לְהִקֵּל עַל כְּתָמִיָּהּ. תִּקְנוּ? מֵאִי תִקְנִינְהוּ? אֶלָּא, שְׁלֹא הוֹתֵרוּ בְּגָדִי צָבָעוֹנִין לְאִשָּׁה אֶלָּא לְהִקֵּל עַל כְּתָמִיָּהּ. "הוֹתֵרוּ" — מִפְּקֵל דְאַסִּירִי!‏^[ביב"ח] אֵין, דְּתַנָּן: בְּפוּלְמוּס שֶׁל אֶסְפִּסְיָנוּס גָּזְרוּ עַל עֲטָרוֹת חֲתָנִים וְעַל הָאִירוּס, בַּקָּשׁוּ לְגָזוֹר עַל בְּגָדִי צָבָעוֹנִין. אָמְרִי: הָא עָדִיפָא, כִּדִּי לְהִקֵּל עַל כְּתָמִיָּהּ.‏^[ד"י] **מִתְנִי' שֶׁבַע סַמָּיִן מַעֲבִירִין עַל הַכֶּתֶם: רוֹק תֵּפֵל, וּמִי גְרִיסִין, וּמִי רִגְלִים, וְנִתֵּר, וּבוֹרִית,******

קמוצינא.
בוֹדְקוֹ שְׂכוּנוֹת שְׂכוּנוֹת. תמא דמשמע דאס לא נמצא טהור ותמא דאמר לעיל לר"מ כל דבר שבהזקת טמאה לעולם הוא בטומאתו עד שיושע לו. טמאה היכן היא ואפלו רבנו לא פליגי לגבי דם בדחמכון לעיל האי דם מהיבא אחי וי"ל דהבא נמי דמי לגל דשמא משמנו הלך או נתפסם על ידי שום דבר ולאו אלעמיה ואפשר דאפילו ר"מ מודה הבא דשביח טפי מלמומר עורב פא ונטלה: בגד שאבד בו בלאים לא ימכרנו לעובר כוכבים. וא"ת ולבטיל ברבא בדקרינון בסוף תמורה (דף לד.) גבי שער גזיר שנארכג בבגד וזלקר ולבטיל ברבא ומשני בצפתתא אפרכא בו עזרת צפור דחשיב ולא בטיל וי"ל דלא שייך בעול ברוב אלא בשהאסור מערב בפתר אבל בלאים ששניהם הפתר ונאכרין על ידי תשורבות כך אסור המרבה במו המועט: לא ימכרנו לעובר כוכבים. פירש"י דנקט אבד שאס היה מכירו ונתנו מן הבגד ומתר וכן וי"ל שהיה מתר למכרו לעובר כוכבים אס היה גבר אף בלא נתיקה וכן לעשות מרדעת לחמור וכל שכן תכריכים למת כיון שהבלאים גברין לא קני ליה ושראל מעובר כוכבים וכן המרדעת לא חושנין דלמא ממליך לעשות בגד דתתן במסקת בלאים (פ"ט מ"ד) מרדעת החמור ותכריכי המת אין בהם משום בלאים אי נמי לא חושנין בעושה מרדעת שיעלגנה על פתחו דתנן בהך סיפא לא יעלה את המרדעת על פתחו ואפי' להוציא בה את הזבל אבד בהעשה לא גזרינן הואיל ואין דרבה בהעלגה דמן הסורה לא אסור אלא העלגה אבד להציעו תחתיו כרי ורבנן גזרו אפלו עשר מצעות זו ע"ג זו בשאר בלאים אטו העלגה ובאין דרכו בהעלגה כרי להציעו תחתיו ואפילו מדרבנן ובגבד שלא יהא בשרו נוגע בהן אבד אבד בו בלאים אסור למרדעת אע"ג דאין דרכו בהעלגה והינו טעמא דתנן במסקת בלאים (שם מ"ב) הברים והקטנות אין בהם משום בלאים ובגבד שלא יהא בשרו נוגע בהן לפי שאין דרכו בהעלגה לא גזרו חכמים בהצעתו ובמרדעת נמי בשנין שלא יהא בשרו נוגע בהם דתו ליכא מיחש לכריכת נימא: אבד עושה אותם תכריכין למת. וכל שכן אס לא אבד ואבד דנקט לרביתא דאע"ג דאסורא בדפרשות דתכריכי המת שרו בדאמר במסקת בלאים (פ"ט מ"ד) תכריכי המת אין בהן משום בלאים דכיון דאסורי בהעלגה לא משתמשו בהו ולא אחי

לזבוגי לעובר כוכבים וא"ת והאיבא לושג לרש שמלבישו בדבר האסור ומקאה לו שאין לו עוד חלק במצות בדאמר בהתבבלת (מנחות דף מא.) גבי צניית והיהא שעתא וזאי רמינן לה משום לושג לרש ופירשכ"ס דאין בו אסור ואפילו לחי כי האי גונא שאין המת נהנה בו וקשה דהא צניית נמי אין החי חייב בו אס אין בו הנאת לבישה ומוכרי כסות דשטירי מפלאים בטורים נמי מצניית ומפרש רבינו תם דזוקא שייך לושג לרש בצניית משום דשקולה בבגד כל המצות בדנפקא לן במנחות (דף מג:) מןפרתם את כל מצות ה' והא דאמר בפסוק מי שמתו (ברכות דף יח.) אמר ליה (רבי לרבי חיז) דלה לבגנך. דלא לימרו למחר באין אצלנו ושבשו מלעגים אותנו אע"ג דיש למתים צניית מפל מקום מה שאנו מרחים עצמנו בפניהם מקומי מצות והם אינם מקניין כרי לושג לרש ואס תאמר ושבשו שאנו רגילין להסיר צניית משלימות המתים היאך הוא זה והא אמרינן במנחות (דף מא.) שבתכחלה צריך לטו צניית בבגדי המתים משום לושג לרש ובמתו מקדבר מצונו בהמוכר הספינה (ב"ב דף עד.) שהיה להם צניית מיהו מהא לא קשה שבכל ט' באב היו נכנסים בתכריכים חיים ולמחר הברו וצא הבדלו חיים מתוך המתים בדאייתא באיובה רבתי אבד על מנהגנו יש לתמה מכח היהא דהתבבלת (מנחות דף מא.) ואור"י דבימי חכמים שכלן היו לובשים צניית אס לא היה להם גם במוותם לושג גדול היה שדומה במו שהיו אומרים הואיל ומת אין צריך עוד צניית אבד עבשו שאין הפל לובשים צניית בחייהם אס ושימו צניית לבגל הוא יותר לושג לרש שבתיו לא תום ובמותו יקום ואם ישים למי שהיה לו בשתיו ולא למי שלא היה לו יתבשו החיים בדמניא בפי' בתרא (לקמן גדה דף עא.) גראשונה היו מטבילין על גב גדות מתות והיו החיות מתבאשות התבוינו שהיו מטבילין על הכל ועוד יש חצת סמך למנהגנו שםסירין הצניית ממסקת גמחות (פי"ב) שאבא שאול צנה את בניו קבריהו תחת מקולתיוו של אביו והתירו תבלת מאנפלויוו מיהו טעמא של אבא שאול לא נתברר: אמר רב יוסף זאת אומרת מצות בטלות לעתיד לבא. תמא אמאי לא קאמר רב יוסף מלתא דמתניתין דבלאים דתנן במ"ד אין בהם משום בלאים ויש לומר דמהך מתניתין לא משמע אלא שכל זמן שהוא מת אין עליו משום אסור בלאים אבד הך דקתני דלתכחלה עושה לו תכריכין מפלאים אע"פ ששביעמד לעתיד ישמוד במלבישויו שנקבר בהן שמע מנה שמצות בטלות לעתיד לבא: שוע טווי ונוח. פירש"י תרגום של חלק שביע שחולקין אותו יחד במדבק וטווי יחד ונו ארוב הוא מאי פריך ואימא אז שוע אז טוי אז נח היאך והיה שוע אז טווי בלא נח שהאריגה היא החפור ועוד דלמה לי קרא דנח לאריגה מניחלו נפקא דדרשינן מנה שפי תכיפות וכל שכן ארוב ומפרש רבינו תם דמאכוריתא שטמנו בתיב עד שהיה שוע טוי ונוח שוע כל אחד לבדו וכן נמי טווי וכן נח לבדו ואחר כך יחזרו לחברם ופירוש נח הינו שזור בדאייתא במשניות (בלאים פ"ט מ"ח) נח גלח ומלח הוא לאביו שבשמים אצטווי"ש הוא בלע"ז לשון עקש ופתלתל (דברים לב) ומשום הכי אצטריך קרא למשרי בלאים בצניית שחוטיו הצניית שזורין בדאייתא בספרי פתיל תבכלת טווי ושזור אין לי אלא תבכלת לבן מנין אמרה תורה פה תבכלת ופה לבן מה תבכלת שזור אף לבן שזור וארוב נפקא לן מניחלו בדפרשית וחוטיו דבתנא מירי בשלא נשור ופריך ואימא אז שוע כל אחד לבדו ואחר כך חברים אז שוע כל אחד לבדו וחברים אז נח כל אחד לבדו וחברים אחר כך ומשני דהלכה במר זוטרא מדאפקיניהו קרא בחד בשנא [וע"ע תוה' יבמות ה: ד"ה עד שהיהא]:

מסורת הש"ס

א תוספתא נדה

ב פסחים מג; עבודה זרה סה:

ג שבת ל.

ד תוספתא נדה

ה סוטה מט.

ו סנהדרין מט:

תורה אור השלם

את-חקתי תשמרו בהמתד לא-תרביע בלאים שדך לא-תזרע בלאים ובגד בלאים שצטנו לא יעלה עליו [ויקרא יט, יט]

בטותים חפשי כמו חללים שכבי קבר אשר לא זכרתם עוד וחסה מנדף נגזרו [תהילים פח, ו]

לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו [דברים כב, יא]

מסורת הש"ס
א זבחים צה: ב שבת צ. ג עבודה זרה יד; נזיר סא:
תורה אור השלם

והשביעת תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל סוג השדה פורמטשה לפרמף לזימףד [שמות כג, יא]

הַמוֹנִיָא ו**אֲשֶׁלֶג** מִפֶּרֶשׁ בָּנִים: הַטְּבִילוֹ הָדָם צָבַע דְּאִי הָיָה דָם הָיָה עֵבֶר: שְׂדֵהָה נִשְׁתַּנָּה מֵאֲדָמִימוּתוֹ: לְעִסַּת גְּרִיסִין שֶׁל פּוֹל חִלּוּקַת נֶפֶשׁ שְׁנַחֲלַן הָאֶכָּל מִן הַקִּלְפָּה לוֹעָסָה לְגְרִיסַת הַפּוֹל וּמַעֲבִירוֹ עַל הַקָּתֶס: לְכַסְפֶּס לְשַׁפְּשָׁף: שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בֵּין שְׁמִי וְדִיו בְּדֶרֶךְ כְּבוֹם בְּנָדִים שְׂכּוּפֵל צָדוּ עִם צָדוּ וּמִשְׁפָּשֶׁף וּמִוֹלֶךְ וּמִבִּיא: כְּסָדְרוֹן בְּדֶרֶךְ שְׁשַׁנְיִין כֹּאן: לֹא עָשָׂה וְלֹא כְלוּם לֹא לְבָדֵק וְלֹא לְבָטֹל: גַּמ' בְּבְרִיתָא בְּכִרִית: הוֹסִיפוּ עֲלֵיהּ לַעֲנֹן שְׂבִיעִית הַלְבִיצִין: עָקֵר שֶׁרֶשׁ שְׁמַמְנוּ חַי. וּנְפִרִית חֲקַקַע בְּעֵלְמָא הוּא: רַמְצָא דְּפִרְזָלָא: צָפוֹן שְׂבוּ"ן בְּלַע"ז: שְׁנָאן וְעֵבֶר טְהוֹרִיתִי טְהוֹרִית אֲסֵא אִיתָא דָּדֵם הוּא בְּהַעֲבֵרָה קַמְוִיתָא הָיָה עֵבֶר: תַּכְבֻּסַּת הַעֲבֵרַת סְמָמִין: שְׁהָרִי הַקָּפִיד עָלָיו כְּשֶׁחֲזַר וְהַעֲבִירָן גִּלְהָ דַעֲמֹ שְׁמַקְפִיד עָלָיו בְּסַפֵּק דָּם: וְעֵבֶר עַל יָדִי הַעֲבֵרָה זֹו וְנִעָשָׂה בּוֹ מַעֲשֵׂה דָם שְׁכֹן דֶּרֶךְ דָּם לַעֲבֹר עַל יָדִי שְׂבָעָה הַסְמָמִים:

האשה פרק תשיעי נדה

הַטְּבִילוֹ וְעָשָׂה עַל גִּבּוֹי טְהוֹרִית כּו' הָרִי זֶה צָבַע. אִין לְפֶרֶשׁ הָרִי זֶה וְדֹאִי צָבַע בְּקוֹנְטְרוֹם בְּפִרְק אֶרְבַּע מֵיטוֹת (סְנֵהדְרִין דָּף מו:): דָּאֵס כּוֹן לְקַמֵּן אֲמִאי קֹאמֵר אֶכָּל טְהוֹרִית שְׁאֲחַר תַּכְבֻּסַּת שְׁנֵיה טְמֵאוֹת הֵלֵא בִּין שְׁלֹא עֵבֶר מִתְחַלָּה בּוֹ' סְמָמִים וְדֹאִי צָבַע הוּא וְעוֹד כִּי פִרְיָן לְקַמֵּן לר"ל דְּאֹמֵר בְּלוּעַ שְׂיִכּוּל לְצֹאת ע"י הַדְּחָק לֹא שָׁמָּה בְּלוּעַ מִמִּתְנִיתִין דְּהָרִי זֶה צָבַע מֵאי פִּרְכָּא הוּא הָרִי הוּא וְדֹאִי צָבַע וְאִין כֹּאן טְמָאָה בְּלוּעָה כִּלְל וְאֲמִאי נִקְט גַּמִּי וְהַטְּבִילוֹ אֲפִי' לֹא הַטְּבִילוֹ נָמִי עַל כּוֹן צִירָךְ לְפֶרֶשׁ הָרִי זֶה סַפֵּק צָבַע כְּלוּמֵר יֵשׁ לָנוּ לַחֲלוּת בְּצָבַע וּאֵע"פ דְּפַעְמִים דָּדֵם נָגַהּ [אִינוּ] עוֹבֵר ע"י ז' סְמָנִין הֶבֶא אִירָבֹא סַפֵּק סַפְקָא מְלַבֵּד טַעְמָא דְּבִטּוּל דְּשִׁמָּא צָבַע הוּא בִּין דָּלֹא עֵבֶר וְאֵס תַּמְצִי לּוּמֵר דָּדֵם הוּא אִימָא מַעֲלָמָא אֲתָא הַלְכָךְ מְטַהֲרִין אֲפִילוּ לְמַפְרַע אֶכָּל טַעְמָא דְּבִטּוּל לַחוּד לֹא מַהֲצִי דְּנַגְזִי דָם נָגַהּ דְּקֹאמֵר מַעֲבִיר עָלָיו ז' סְמָנִין וּמַבְטְלוּ אִינוּ אֶלֶּא לְטַהֵר מִכָּאן וְלַהֲבֹא אֶכָּל לְמַפְרַע טַמָא מְדַרְבְּנָן הוֹאִיל וְהַקְפִיד שְׁסַבּוֹר שְׂיִכּוּל לְצֹאת ע"י ז' סְמָמִין וְאֲפִתִי לֹא בְּטוּל וּאֵע"ג דְּמִן הַתּוֹרָה טַהוֹר דְּהוֹאִיל וְאִין סוּפוּ לְצֹאת ע"י ז' סְמָמִין נִתְבַּטֵּל אֶכָּל כֹּאן בִּין דְּאִירָבֹא סַפֵּק סַפְקָא וּבִטּוּל טַהוֹר אִף מְדַרְבְּנָן לְמַפְרַע וּמִיָּהוּ מַטְעַם סַפֵּק סַפְקָא לַחוּד לֹא הָיָה מְטַהֲרִין לִיה אִי לֹאז טַעְמָא דְּבִטּוּל מַשּׁוּם דְּרַנְיָלוּת לְבֹא דָם מְנוּפָּה בְּדִאֲמַרִינָן בְּפִרְק קַמָּא (לַעֲיֹל נָגַהּ דָּף ג.) בְּצַפּוֹר לֹא נִתְעַסְקָה בְּשׂוּק שֶׁל מַבְּחִים לֹא עֲבָרָה הִאי דָּם מַהִיבֹא אֲתָא דַּעַל בְּרַחֲךְ בְּלֹא טַעְמָא דְּבִטּוּל לֹא מְטַהֲרִין לִיה מַטְעַם סַפֵּק סַפְקָא מְדַנְקֵט הַטְּבִילוֹ אֵע"ג דְּמַקְוִילִין בְּשִׁאֲר סַפֵּק סַפְקָא וּמַשּׁוּם הִכי פִּרְיָן מִנָּה לר"ל דְּבַטֵּל אֵע"ג דִּיכּוּל לְצֹאת ע"י הַדְּחָק בְּצַפּוֹן וְאֵס תֵּאֲמֹר אֲפִתִי לָמָּה יֵלִי הַטְּבִילוֹ בִּין דְּטַהוֹר מַטְעַם בְּטוּל וּסַפֵּק סַפְקָא וְי"ל דְּנָהִי

אָמֵר

דְּכַשְׁתַּנְצֵשׁ הַבֵּגד נִתְבַּטֵּל מִיָּהוּ בְּעוּדוֹ לֹח לֹא נִתְבַּטֵּל וּבְעוּדוֹ לֹח נַעַב בּוֹ הַבֵּגד וּמַשּׁוּם הִכי צִירָךְ לַהֲטְבִיל וְעוֹד יֵשׁ לוּמֵר הָרִי זֶה צָבַע צְבִיעִית דָּם בְּעֵלְמָא וְנִתְבַּטֵּל וְלֹא נִצְטַרְךְ לַטְעַם דְּסַפֵּק סַפְקָא וְהַשְׁתָּא נִתְפַּרֵשׁ טַעַם בְּטוּל בְּמַשְׁנֵה דְּמִנָּה פִּרְיָן לְרִישׁ לְקוּשׁ וּמִיָּהוּ פֶּרוּשׁ רֵאשׁוֹן נִרְאָה עָקֵר דְּלִשׁוֹן צָבַע לֹא מַשְׁמַע צְבִיעִית דָּם אֶלֶּא צָבַע מִמַּשׁ: אִמֵּר רַב יְהוֹדָה זֶה אֲהֵל. בְּשִׁבְתָּ בְּרַךְ רַבִּי עֲקִיבָא (שָׁבַת דף ג.) אִירָבֹא סְפָרִים דְּגָרָם זֶה הַחוּל וּפִרְיָן וְהַתְנִיָא הַבּוֹרִית וְהַחַל וְתַמָּה דְּהִתְנָן חוּל בְּפִרְק הַמוּצִיא (סָס פ:) וי"ל דְּתַגְרִי גּוֹנִי חוּל חַד כְּנֻנָן וְחַד לַחֲפִיסָה וְכַבּוּם וְאִתִּי שְׁפִיר לַהֲיֹא גָרָסֹא בְּמַסְקָנָא דְּקֹאמֵר אֶלֶּא מֵאי בְּרִית אֲהֵל וְלֹא קֹאמֵר אֶלֶּא לַעוֹלָם כּו': וְהַתְנִיָא הַבּוֹרִית וְהֹאֲהֵל. פִּי' לַעֲנֹן שְׂבִיעִית נִשְׁנִית אֶכָּל לְפִי גָרַסַת הַסְפָּרִים דְּשִׁבְתָּ דְּגָרַם הַבּוֹרִית וְהַחַל תַּמָּה הִיא לַעֲנֹן מַה נִּשְׁנִית וְאִי לַעֲנֹן הוֹצִיַת שְׁבַת הֵא קֹאמֵר רַבִּי יְהוֹדָה שְׁעוֹר בְּנִתָּר וּבּוֹרִית כְּדִי לַהֲעֲבִיר בּוֹ אֵת הַקָּתֶס וְהֵן שְׁעוֹרָא לֹא שִׁיךְ רַק מַהֲצִי ז' מִינִי סְמָמִים וּמִיָּהוּ אֲפִשֵׁר דְּרַבְּנָן אִית לָהּ דְּבוֹרִית וְחוּל דְּרֵאשִׁיין לַחֲפִיסָה וְכַבּוּם אִית לָהּ חַד שְׁעוֹרָא לַעֲנֹן שְׁבַת וְרַבִּי יְהוֹדָה פְּלִגַּי אַבּוֹרִית לַחוּד וְקֹאמֵר כְּדִי לַהֲעֲבִיר בּוֹ אֵת הַקָּתֶס: בְּבְרִיתָא. פִּירַשׁ"י נְפִרִית וְכוּן בְּעֶרְוֹךְ אֵשׁ וְנְפִרִית תַּרְנוּם אֲשַׁתָּא וּבְבְרִיתָא (תְּהֵלִים י"א:ו.) וְהַקָּשָׁה הִר"ר יַעֲקֹב מאורלייני"ש בְּשִׁבְתָּ כִּי פִרְיָן בְּבְרִיתָא מִי אִית לָהּ שְׂבִיעִית לְפִרְךְ מִמִּתְנִי' דְּשִׁבְתָּ דִּתְנָן בִּפ' הַמוּצִיא (דף עח:) שְׁעוֹר אַחֲרֵינָא בְּנְפִרִית וְחַפַּת כְּדִי לְסַתֵּם נִקָּב וּמִיָּהוּ לֹא קָשָׁה דְּכַבְמָה קְוִוּמוֹת מַצִּי לְמַפְרָךְ מִמַּשְׁנֵה וּבְהַשְׁפָּרָכָא יוֹתֵר פְּשׁוּטָא מִן הַבְּרִיתָא פִּרְיָן מִנָּה וְעוֹד בִּין שְׁסַדֵּר הַש"ס הֶבֶא הוֹבָאָה עִם וְהַקָּשָׁה: כּל שְׁאִין לוֹ עָקֵר. פֶּרֶשׁ בְּקוֹנְטְרוֹם בְּמַסְכַּת עֲבוּדָה זָרָה (דף יד.) עָקֵר הַמִּתְקַוִּים בְּאֶרֶץ בִּימוֹת הַחַמָּה וּבִימוֹת הַגָּשָׁמִים וְהָ קָשָׁה דֹא"כ תְּבוּאָה לֹא וְהֵא נּוּהַ בָּהּ שְׂבִיעִית שְׁאִינָה מִתְקַוִּמַּת בִּימוֹת הַגָּשָׁמִים וּנְרָאָה כִּמוֹ שְׁפָרֶשׁ הֶבֶא שְׁאִין לוֹ שֶׁרֶשׁ בְּאֶרֶץ כִּמוֹ נְפִרִית וְגַם מַה שְׁפָרֶשׁ עִם תּוֹרִיתָא מִין אֶרֶז בְּדִאִיתָא בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (דף כב.) שִׁטָּה תּוֹרִיתָא זֶה אִינוּ נִרְאָה דְּבַמַּסְכַּת ע"ז (דף יד.) פִּרְיָן כִּי הֶבֶא וּמִי אִית לָהּ שְׂבִיעִית וְהַתְנִיָא כּו' וְהָרִי וְדֹאִי לֶאֱרֹא יֵשׁ לוֹ שֶׁרֶשׁ עַל כּוֹן נִרְאָה כִּמוֹ שְׁפִי' רַשׁ"י בְּשִׁבְתָּ (דף ג.) שְׁהוֹא כְּעִין מַחֲפָכַת צִרִיף שְׁקוֹרִין אֲלַנ"ס וּמִין קַרְקַע הוּא וְכִמוֹ נְפִרִית הוּא שְׁאִינוּ נִשְׂרֵשׁ בְּאֶרֶץ: תַּגְרִי גּוֹנִי אֲהֵלָא. תַּמָּה לְסַפָּרִים דְּגָרָסִי בְּשִׁבְתָּ (סָס) וְהַתְנִיָא הַבּוֹרִית וְהַחַל אֲמִאי לֹא מַשְׁפִּי מַעֲקֹרָא תַּגְרִי גּוֹנִי חוּל בְּדַמְשְׁפִי בְּמַסְקָנָא גִבִּי אֲהֵל וְי"ל דְּקִים לִיה לַהֲש"ס דְּלֹא הוּוּ תַּגְרִי גּוֹנִי חוּל לְכַבּוּם: צָפוֹן צָבַע גַּמִּי מַעֲבֵר. וּא"ת וּמַה בְּכָךְ וְהֵא הַקְפִיד עָלָיו בִּין שְׁהַעֲבִיר צָפוֹן אַחַר שְׂבָעָה סְמָנִין וּנִימָא דְּטְהוֹרִיתוֹ טְמֵאוֹת דְּקֹאמֵר קָאִי אַתְכְּבֻסַּת שְׁנֵיה וּמַהִי טַעְמָא גַּמִּי קֹאמְרִין לְקַמֵּן שְׁנָאן וְעֵבֶר דְּטְהוֹרִית שְׁנַעֲשׂו אַחַר תַּכְבֻּסַּת שְׁנֵיה טְמֵאוֹת וְהֶבֶא גַּמִּי לְטַמָּא וְלִירָבֹא לְמִימֵר דְּקִפִּידָא לֹא מַהֲצִי אֶלֶּא בְּשַׁעוֹבֵר בּוֹ' סְמָמִין שְׁמַעֲבִירִין בְּקָל אֶכָּל צָפוֹן שְׁמַעֲבִיר עַל יָדִי הַדְּחָק אֲפִילוּ הַקְפִיד טַהוֹרִית דְּלִקַּמֵּן מַסִּין רַב כְּפֹא יְכוּל לְצֹאת וְהַקְפִיד עָלָיו דְּכִרִי הַכּל טַמָּא אֵע"פ שְׁאִין יְכוּל לְצֹאת אֶלֶּא ע"י הַדְּחָק וְהִינוּ שְׂיִכּוּל לְצֹאת עַל יָדִי צָפוֹן דְּהֵא מִתְנַגִּי' פִּרְיָן. רַבִּי יוֹחָנָן לְרִישׁ לְקוּשׁ אֲמִאי טַהוֹרָה כִּי לֹא עֵבֶר ע"י ז' סְמָנִין הֵא יְכוּל לְצֹאת ע"י צָפוֹן וְי"ל בְּבְרִיתָא לֹא מִנְרִי בְּטַהֲרִית דְּאֲחַר תַּכְבֻּסַּת שְׁנֵיה דְּיוּתֵר הֵיָּה רֵאזִי לֹאשְׁמוּעִינָן טְהוֹרִיתוֹ טַהוֹרִית אֲטַהֲרִית דְּאֲחַר תַּכְבֻּסַּת רֵאשׁוֹנָה בְּבְרִיתָא דְּלִקַּמֵּן אֶלֶּא אַתְכְּבֻסַּת רֵאשׁוֹנָה גַּמִּי קָאִי וְהוּה מַצִּי לְמַפְרָךְ מְבְרִיתָא דְּבַסְמוֹךְ דְּקַתְנִי שְׁנָאן וְעֵבֶר טְהוֹרִיתוֹ טַהוֹרִית אֶלֶּא דְּנִיחָא לִיה לְמַפְרָךְ מְנוּפָּה: הַעֲבִיר עָלָיו שָׂשָׁה סְמָנִין וְלֹא עֵבֶר הַעֲבִיר עָלָיו צָפוֹן וְעֵבֶר כּו'. תַּמָּה פְּשִׁטָא וְהֵלֵא אִינוּ מוֹפִיר בְּמַשְׁנַתוֹ צָפוֹן בְּמָנִין ז' סְמָמִין וּמִאי קֹא מַשְׁמַע לָן וְהֵא פְּשִׁטָא דְּבַשְׂשָׁה לֹא סְנִי וְיֵשׁ לוּמֵר דְּאֲשְׁמוּעִינָן דֹּאֵע"ג דְּלֹא עֵבֶר כִּלְל וְלֹא נִשְׁתַּנָּה ע"י ו' סְמָנִין אֲבֹא לְמִימֵר מַשּׁוּם הַשְׂבִיעִי לֹא יַעֲבֹר קֹא מַשְׁמַע לָן דִּישׁ לַהֲחִמִיר דְּשִׁמָּא בְּשְׂבִיעִי אֵס הַעֲבִיר קֶדֶם הַצָּפוֹן הִיָּה עוֹבֵר: שְׁנָאן וְעֵבֶר. נִרְאָה לר"י ע"י דְּשִׁנָּן צָבַע גַּמִּי עוֹבֵר דֹּאִי לֹאז הִכי אֲמִאי טַהוֹרִית אֲפִילוּ לְמַפְרַע הֵא לִירָבֹא הֶבֶא סַפֵּק סַפְקָא וְיָהּוּ טְמֵאוֹת לְמַפְרַע בִּין דְּלִירָבֹא אֶלֶּא חֲדָא סַפְקָא כְּדַפְרָשִׁית בְּמִתְנִיתִין: שְׁהָרִי הַקְפִיד עָלָיו. וּא"ת אִמִּתְנִי' דְּקַתְנִי הָרִי זֶה צָבַע מ"מ כְּשִׁיכְבֻּסְנוּ הָרִי מַקְפִיד עָלָיו וְלִיטַמָּא טְהוֹרִית דְּאֲחַר תַּכְבֻּסַּת וי"ל דְּכַבּוּם אִינוּ הִפִּידָא דְּאִינוּ אֶלֶּא לְלַבֵּט וּא"ת מ"מ כְּשִׁיכְבֻּסְנוּ יְטַמָּא הַבֵּגד שְׁיָצֵא הָדָם וְאִינוּ בְּלוּעַ וי"ל דְּבִינִיאֲתוּ יִבְטֵל גַּמִּי בְּתַכְבֻּסַּת: שְׁהָרִי הַקְפִיד עָלָיו וְעֵבֶר. וּא"ת מַה צִּירָךְ לוּמֵר וְעֵבֶר וְכִי תִימָא מַשּׁוּם דְּנִפְלִט וְטַמָּא הַבֵּגד א"כ אֲמִאי נִקְט וְהַקְפִיד וי"ל דְּנָקֵט וְעֵבֶר דֹּאִז קִפִּידָתוֹ קִפִּידָא הוֹאִיל וְהוּעִילָה מִחֻשְׁבָּתוֹ שְׁעֵבֶר וּמַשּׁוּם הִכי גַּמִּי תַּקְנִי בְּמִתְנִיתִין דְּכִי לֹא עֵבֶר טַהוֹר וְאִף עַל גַּב דְּהַקְפִיד:

סב.

 עין משפט נר מצוה
--

א מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יג:

ב סמג לאוין קיא, סמג עשין רמג:

ג מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ד מיי' פט' מהל' איסורי ביאה הל' לי:

ה מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יד:

ו מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יד:

ז מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יד:

 עין משפט גור מצורה
--

א מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יא:

ב מו"י פי"ד מהל' כלים הל' ו:

ג מו"י פי"ד מהל' כלים הל' ו:

ד מו"י פד' מהל' טומאת מת הל' יא:

ה מו"י פד' מהל' טומאת מת הל' יג:

ו מו"י פד' מהל' טומאת מת הל' יג:

ז מו"י פי"ד מהל' כלים הל' ו:

אמר רבי אבא מידי בקפידא תליא מלתא. דכיון

וכי עבר גמי בשניה לא טמא הבגד ביציאתו לחוץ לפי שנתבטל במי תכבשת וא"ת וגר' אבא תקשה אמאי נקט במתניתין הרי זה צבע אפילו דם (גדה) ודאי טהור אף למפרע דכיון דלא עבר אגלאי מלתא למפרע שנתבטל בבגד אלא ודאי בקפידא תליא מלתא וי"ל דלא אגלאי מלתא למפרע שלא היה ראוי לעבר מתחלה ע"י שלא עבר עתה שהרי כל שעה הוא מתפשט יותר ויותר ומעקרא שמה היה ראוי לעבר אי גמי היה סבור בריש לקיש דמטמא טמאה בלועה לכו. אצטריך לומר ה"ו צבע: אלמא בקפדא תליא מלתא. וא"ת אם בן מה צרך בהעברת סמיים כיון דמבטל בלבו סגי וי"ל דבטלה דעתו אצל כל אדם אם יבטלנו בלא שבעה סממנים: הנח לכתמים דרבען. מיהו כיון דרגילותא לבא פתם מגופה לא מקילינן אי לאו משום דאירכא למתלי בצבע דפרש במתניתין ונא דמי לדם תבוסה דלקמן דמקילינן משום דהוי מדרבנן אי גמי כדי לטהר אפילו למפרע נקט הרי זה צבע או שמה מתחלה שלא נתפש כל כך היה יכול לצאת: רבי חיא חנא לם. וא"ת אם בן לעולם לא ניתיב תויבתא מבריתא דמתני פי ר' חנא ובי רבי אושעיא וי"ל דבכולהו אבא למימר בדאמר אלבא בתענית (דף כא.) ובכתפות (דף סט:): כל דאמר מלתא דבי ר' חיא ור' אושעיא ונא פשטנא לה ממתני' כו' והך הנה פשיטא ליה לר"ל דלא קמחא במתניתין ועוד דסבירא הוא מדנקט מתניתין פתם ולא דם גדה שמע מנה דדם גדה ודאי לא מצי לבטל ולית לה חלוק בין להבא בין למפרע: אם מתבבסת ויוצא ממנה רביעית דם. פרש"י בהגותל (כ"ק קא:): שתינו מים במדה ואם פשוטסטנו לחוץ ויצאו רביעית יותר א"כ ודאי היה בו רביעית דם והקה דאפילו לא ויצאו רביעית יותר מ"מ יכול להיות שהיה בו רביעית שהרי הכסות בלועה גם מן המים וגם מן הדם שאין הכל יכול לצאת ונראה דתנינא בתוספתא דאהלות (פ"ד) רביעית דם שבלוע בכסות

ביצר משערין אותו מביא מים במדה ומבבס רביעית דם ואם היה שנה מחליהן טמאה שאם בן גם מן הבגד יצא רביעית דם שהרי גם מן המים ומן הדם נשארו בבגד ולא יהיה מראהו שנה אם לא היה בו רביעית דם מתחלה ואם תאמר ומה צריך מדה למים הראשונים לא היה צריך אלא שיתן מים במדה שצא מן הבגד פחות רביעית ויתן רביעית דם לתוכו ואם ישנה מחליהן טמא וכ"ת שלא הצביר מדה ראשונה אלא לתת מן השניה במדתה הלא על פרוח לינו צריך. מן השניים פשעור שבלעה כסות מן הראשונים וגם לומר דמשום הכי נקט מדה הראשונה שאם ויצא רביעית יותר א"צ לחזור ולטרוח ולהביא מים שניים כדפרש"י: ואם לאו טהורה. אע"ג דכל הרביעית נבלע בבגד וא"ת משעה שנפל עליה יחד נטמא הכסות וי"ל דמיירי דקדם שנפל רביעית נבלע בכסות מה שאינו יכול לצאת ע"י סתם בבום ונתבטל בבגד ולא היה רביעית שלם מעולם: מקלי רביעיות שנו כאן. תמה דבהגותל קמא (פ"ק דף קא.) פריך תנא בגד שצבעו

בקלפי ערלה ודלא אלמא חזיתא מלתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד כו' ומשני מקלי רביעיות שנו כאן והא הך שנויא לא הוי אלא לר"ל א"כ תקשה לר' יוחנן וי"ל דגר' יוחנן לא קשה מידי טמאה לערלה גבוי טמאה משום קפידא וכיון דאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק בטל טמאה בלועה לא מטמא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזיתא ונא מבטל ליה והתם משני שנויא דמהני לר"ל וה"ק אפלו לפי דבריה שאתה מדמה טמאה לאסור לא קשה דדם תבוסה דרבנן: הא יכול לצאת טמא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי פרושו כל הבלוע שאינו יכול לצאת על ידי סתם תבבסת טהור אע"ג דיוכול לצאת על ידי הדחק בצפון הא יכול לצאת ע"י סתם תבבסת טמא דהא הך דכל הבלוע סיפא דהך דלעיל שנבלע בכסות והאי בסתם תבבסת אוקמיונן ופרשנא ואם לאו טהורה אע"ג דיוכול לצאת ע"י הדחק בצפון ואדדרבה קשאי לריש לקיש וגם לומר דהך דכל הבלוע משמע שאינו יכול לצאת בלל דסתמא תקני ונאפלו הכי קומא שפיר ארישא דה"פ לריש לקיש שכל הבלוע שאינו יכול לצאת אפלו על ידי הדחק בצפון טהורה ואם לאו דיוכול לצאת ע"י הדחק טמאה אפילו בטמאה דאוריתא ואם בן בדם תבוסה דרבנן אפלו יוצא על ידי הדחק טהור והשתא מפרש בסיפא ויהיב טעמא לרישא בטמאה דאוריתא דכי אינו יכול לצאת טהורה אבל יכול לצאת ע"י הדחק טמאה ולר' יוחנן דמפרש דקמשני רב פפא פרוש דרישא אם מתבבסת ויוצא מקמו בתבבסת סתם טמא שכן דרך להקפיד עליו הואיל ויוצא בקל ואם לאו טהורה ונאפלו יוצא ע"י צפון דאין דרך להקפיד עליו כיון שאינו יוצא בתבבסת סתם ומייתי כל הבלוע לפן טעם לרישא דכיון דאינו יכול לצאת בלל אפלו הקפיד בפרוש אין קפידתו קפידא דבטלה דעתו אצל כל אדם שאין דרךן להקפיד ברישא גמי יכול לצאת על ידי הדחק ועל ידי בבום סתם אינו יכול לצאת טהור הואיל ואין דרך להקפיד בסתם ואינו דקמשני רב פפא כל היכא דאינו יכול לצאת כו' והשתא רב פפא אינו סותר מה שאמר למעלה אלא בא לתרן דה"פ הא יכול לצאת על ידי הדחק והקפיד עליו להוציאו טמא וכו' קאמר לשני טהור בשלא הקפיד עליו להוציאו ולא היה צריך רב פפא לומר אלא הסתם דקפיד אלא בא להשמיענו פלגתא דרבי יוחנן ור"ל דפליגי בדלא קפיד ויכול לצאת על ידי הדחק דר"ל מטמא ור"י מטהר:

האשה פרק תשיעי נדה

מידי בקפידא תליא מלתא בתמיה.

אמר ליה רבי אבא לרב אשי: מידי בקפידא תליא מילתא?
"אמר ליה: איז, דתניא: רבי חייא אומר: דם הנדה ודאי — מעביר עליו שבועה סמנין, ומבטלו. ואמאי? הא דם נדה הוא! אלמא בקפידא תליא מילתא,
הכי גמי בקפידא תליא מילתא.
"^(א)תנו התם: חרסין שנשתמש בהן זב, שבלעו משקין, ונפלו לאויר התנור, והוסק התנור — התנור טמא, שסוף משקה לצאת. 'אמר ריש לקיש: לא שנו אלא משקין קלים, אכל משקין חמורין — טמא, אף על פי שלא הוסק התנור. רבי יוחנן אמר: אחד משקין קלין ואחד משקין חמורין, אם הוסק התנור — אין, אי לא — לא.
"^(ב)איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש: הטבילו ועשה על גביו טהרות, והעביר עליו שבועה סמנין ולא עבר — הרי זה צבע, וטהרותיו טהורות, ואין צריך להטבילו! אמר ליה: הנח לכתמים דרבנן. והתני רבי חייא: דם הנדה ודאי — מעביר עליו שבועה סמנין ומבטלו! אמר ליה: רבי לא שנה, רבי חייא מנא ליה? "^(ג)איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש: רביעית דם שנבלע בבית — הבית טמא, ואמר' ליה: הבית טהור. ולא פליגי — הא בכלים דמעיקרא, הא בכלים דבסוף.
"^(ד)נבלעה בכסות, אם מתבבסת ויוצא ממנה רביעית דם — טמאה, ואם לאו — טהורה! אמר רב כהנא: מקולי רביעיות שנו כאן, שאני דם תבוסה דרבנן. 'איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן: כל הבלוע שאינו יכול לצאת — טהור. הא יכול לצאת — טמא, ואף על גב דלא נפיק! 'אמר רב פפא: כל היכא דאין יכול לצאת, ולא הקפיד עליו — דברי הכל טהור; יכול לצאת והקפיד עליו — דברי הכל טמא. פי פליגי דיכול לצאת ולא הקפיד עליו, מר סבר: כיון דיכול לצאת, אף על גב דלא הקפיד עליו, ומר סבר: אף על גב דיכול לצאת

אם

הוא אחרונות משום קפידא אמאי טמאות: דם

הגדה ודאי כגון גדה שנקחה בסדין דם אף על גב דנדחי דם הוא: מעביר עליו ז' סממנין ומבטלו ונאפלו לא עבר הרי הוא בטל וטהור הוא הואיל ואין אדם מקפיד עליו אחר העברת הסמנין מדאזיל לה חזיתא: חרסין כגון עביט של מי רגלים של זב ושל זבה: שסוף משקה לצאת פלומר דרך משקה לצאת ע"י לבון הדקס וכיון שהיו חרסין אלו בתנור בשעת הסקו יצאו המשקין ונטמא תנור מאוירו: לא שנו הא דקתני הסק אין לא הסק לא דכל זמן שהן נבלעין בחרסין אין מטמאין את אויר התנור אלא משקין קלין שאינן אב הטמאה כגון דמשת עינו וגם מגפתו או מי רגלים דטמא מת או טמא שרך דאפילו בשדקס ויצאו והיו הן ממש דאויר התנור לא טמאהו אלא מדרבנן דאין משקה מטמא כלי חוץ ממשקה אב הטמאה: אבל משקין חמורין כגון מי רגלים של זב ושל זבה שרבה בהן הדמיו מעונות לטמא אדם וכלים: טמא התנור אפלו לא הסק כיון דיכולין לצאת ע"י הסק לאו טמאה בלועה היא ומטמאה: אי לא לא דהנה ליה טמאה בלועה בחרסין וטמאה בלועה לא מטמא בדאמר בדהמה המקשה (חלוץ עא:): טהרותיו טהורות אי אקמרת בשלמא בלוע שאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק טהור משום הכי תלינן לקלא ואמרין צבע הוא וטהור משום דאי גמי דם הוא כיון דנבלע כל כך דאין הסממנין ויכולין להעבירו ואף על פי שיכול לצאת על ידי צפון טהור אלא לדידך דאקמרת הואיל ויכולין לצאת על ידי הסק פי לא יצאו גמי טמאין הכא היכי תלינן לקלא לאכל תרומה תלוייה דדלמא דם הוא: אמר ליה הניח לכתמים דעקר תחלת הוצתן אינה אלא מדרבנן הלכך מקילינן דמדאוריתא עד דתראה בבשרה: מעביר עליו כו' והא הכא דנדחי דם הוא מטהרינן ליה משום דנבלע כל כך ואע"פ שיכול לצאת ע"י צפון: אמר לו זו אינה משנה ומשפשת היא הואיל ורבי לא שניא במשנתנו

שסדר את המענה: ר' חיא תלמידו מנין לו: רביעית דם של מת מטמא באהל:

הבית טמא כלי הבית טמאין באהל: בבליים דמעקרא שהיו עם קדם שנבלעה

טמאים שנטמאו באהל: והא בבליים דלבסוף שצאו לבית לאחר שנבלע הדם

בחרקע טהורים דתו לא מטמא: ואם לאו טהורה ואע"ג דרביעית שלמה נבלעת בו. אלמא בלוע שאינו יכול לצאת להדיא אלא ע"י הדחק כי הכא דע"י צפון נפקא

בלה ונקתי טהורה: דם תבוסה האי רביעית דמקלין בה לא בבאה ממע מן המת

אלא דרביעית דם תבוסה שהוא ספק ואפי' לא נבלעה אין לה טמאה ודאית דתנגיח

בפ' בתרא (לקמן גדה דף עא.) איזהו דם תבוסה הרוג שצא ממנו רביעית דם

בחייו ובמותו ספק יצא רבו מחיים ספק יצא רבו לאחר מיתתו וטמא: כיון דיכול

לצאת כו' והך חרסין אע"ג דלא קפיד בהו להוציא כל מה שבחוכן טמאין כל זמן

שלא יצא הואיל ויכול לצאת על ידי הסק:

למה ערלה ודלא אלמא חזיתא מלתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלע בבגד כו' ומשני מקלי רביעיות שנו כאן והא הך שנויא לא הוי אלא לר"ל א"כ תקשה לר' יוחנן וי"ל דגר' יוחנן לא קשה מידי טמאה לערלה גבוי טמאה משום קפידא וכיון דאינו יכול לצאת אלא ע"י הדחק בטל טמאה בלועה לא מטמא אבל גבי ערלה ניחא ליה בחזיתא ונא מבטל ליה והתם משני שנויא דמהני לר"ל וה"ק אפלו לפי דבריה שאתה מדמה טמאה לאסור לא קשה דדם תבוסה דרבנן: הא יכול לצאת טמא. ואם תאמר ומאי קושיא דלמא הכי פרושו כל הבלוע שאינו יכול לצאת על ידי סתם תבבסת טהור אע"ג דיוכול לצאת על ידי הדחק בצפון הא יכול לצאת ע"י סתם תבבסת טמא דהא הך דכל הבלוע סיפא דהך דלעיל שנבלע בכסות והאי בסתם תבבסת אוקמיונן ופרשנא ואם לאו טהורה אע"ג דיוכול לצאת ע"י הדחק בצפון ואדדרבה קשאי לריש לקיש וגם לומר דהך דכל הבלוע משמע שאינו יכול לצאת בלל דסתמא תקני ונאפלו הכי קומא שפיר ארישא דה"פ לריש לקיש שכל הבלוע שאינו יכול לצאת אפלו על ידי הדחק בצפון טהורה ואם לאו דיוכול לצאת ע"י הדחק טמאה אפילו בטמאה דאוריתא ואם בן בדם תבוסה דרבנן אפלו יוצא על ידי הדחק טהור והשתא מפרש בסיפא ויהיב טעמא לרישא בטמאה דאוריתא דכי אינו יכול לצאת טהורה אבל יכול לצאת ע"י הדחק טמאה ולר' יוחנן דמפרש דקמשני רב פפא פרוש דרישא אם מתבבסת ויוצא מקמו בתבבסת סתם טמא שכן דרך להקפיד עליו הואיל ויוצא בקל ואם לאו טהורה ונאפלו יוצא ע"י צפון דאין דרך להקפיד עליו כיון שאינו יוצא בתבבסת סתם ומייתי כל הבלוע לפן טעם לרישא דכיון דאינו יכול לצאת בלל אפלו הקפיד בפרוש אין קפידתו קפידא דבטלה דעתו אצל כל אדם שאין דרךן להקפיד ברישא גמי יכול לצאת על ידי הדחק ועל ידי בבום סתם אינו יכול לצאת טהור הואיל ואין דרך להקפיד בסתם ואינו דקמשני רב פפא כל היכא דאינו יכול לצאת כו' והשתא רב פפא אינו סותר מה שאמר למעלה אלא בא לתרן דה"פ הא יכול לצאת על ידי הדחק והקפיד עליו להוציאו טמא וכו' קאמר לשני טהור בשלא הקפיד עליו להוציאו ולא היה צריך רב פפא לומר אלא הסתם דקפיד אלא בא להשמיענו פלגתא דרבי יוחנן ור"ל דפליגי בדלא קפיד ויכול לצאת על ידי הדחק דר"ל מטמא ור"י מטהר:

מסורת הש"ס

א משנה כלים

ב משנה נדה

ג בבא קמא קא:

ד משנה אהלות

מסורת הש"ס
א תוספתא נדה; תענית יב.
ב פסחים קכ; מגילה יח:
ג זבחים צה:
ד פסחים קיט;; סוכה לט.;
פסחים ז:; מגילה כא:
ה מנחות עו.; בבא קמא קיט:

תורה אור השלם

והוא עבר לפניכם וישתחו ארצה שבע פעמים עד־גשתו עד־אחיו [בראשית לג, ג]

ויהי־מה ארוץ ויאמר לו רוצ ונרץ

אחימעץ דרד הפקר וגו' (שמואל ב יח, כג)

ואמר שמעוניא ראשי יעקב וקציוי בית ישראל הלוא לכם וגו' [מכה ג]

עלה הפרץ לפניכם פרצו ונעברו שער ונצאו בו ונעבר וגו' [מכה ב, יג]

אם הקפיד עליו אין והא דקתני אם יכול לצאת טמא בשהקפיד: בִּארְתָּא שְׁאִפְלוּ נִיס וְלֹא נִיס תִּיר וְלֹא תִיר. פִּי

אם הקפיד עליו — אין, אי לא — לא. "איזהו רוק תפל. תנא: כל שלא טעם כלום מפערב. סבר רב פפא קמיה דרבא למימר, כמאן דאמר לא טעם מידי באורתא. אמר ליה רבא: מי קתני "בִּעְרַב"? "מפערב" קתני, לאפוקי היכא דקדים ואכיל.[[]^{נ]} אמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: איזהו רוק תפל? כל שעבר עליו חצות לילה ובשינה. למימרא דבשינה תליא מילתא? והתנו: ישן כל היום — אין זה רוק תפל. גיעור כל הלילה — הרי זה רוק תפל! התם במתנמנם. היכי דמי מתנמנם? אמר רב אשי: נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה — ועגי, ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה — מדכר. תנא: השכים ושנה פרקו — אין זה רוק תפל. ועד כמה? אמר רב יהודה בר שילא, אמר רב אשי, אמר רבי אלעזר: כל שיצא רוב דבורו של שלש שעות.[[]^{ד]} מי גריסין — לעיסת גריסין של פול וכו'. לימא מסייע ליה לריש לקיש, דאמר ריש לקיש: רוק תפל צריה שיהא עם כל אחד ואחד? דלמא הבלא דפומא מעלי. מתניתין דלא כרבי יהודה, דתנא: רבי יהודה אומר: מי גריסין רותח, ועובר שיתן לתוכו מלח.[[]^{ה]} מאי משמע דהאי "עובר" לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק: דאמר קרא "וירץ אחימעץ דרו הכפר ויעבור את הפושי". אבוי אמר: מהכא "והוא עבר לפניהם", ואיבעית אימא מהכא: "ויעבור מלכם לפניהם והי בראשם". מי רגלים שהחמיצו. תנא: כמה חימוצין? — שלשה ימים. אמר רבי יוחנן: כל שיעורי חכמים בכתמים — צריה שיעור לשיעורן. דילד או דזקן, דאיש או דאשה, מכוסים או מגולים, בימות החמה או בימות הגשמים.[[]^{ו]} וצריה לכספס שלש פעמים. בעי רבי ירמיה: אמטויי ואתויי חד, או דלמא אמטויי ואתויי תרתיי? מאי? תיקו. העבירו שלא כסדרן. תנו רבנן: הקדים שניים לראשונים, תני חדא: שניים עלו לו, ראשונים לא עלו לו. ותניא אידה: ראשונים עלו לו, שניים לא עלו לו. 'אמר אבוי: אידי ואידי שניים עלו לו, ולא ראשונים, ומאי "ראשונים"? ראשונים לכסדרן, ושניים להעברתן. "מתני' כל אשה שיש לה וסת — דיה שעתה. ואלו הן הוסתות: מפקקת, ומעטשת, וחוששת בפי כריסה, ובשפולי מעיה, ושופעת, ובכמין צמרמורות אוחזין אותה, וכן פיוצא בהן. וכל שקבעה לה שלש פעמים — הרי זה וסת. גמ' תנינא חדא זימנא: כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה! התם — בוסתות דיומי, הכא — בוסתות דגופא. בדתתני: אלו הן וסתות — היתה מפקקת, מעטשת, וחוששת בפי כריסה, ובשפולי מעיה, ושופעת. שופעת? הא שפעה ואזלא! אמר עולא בריה דרב עלאי:

אם הקפיד עליו אין והא דקתני אם יכול לצאת טמא בשהקפיד: בִּארְתָּא שְׁאִפְלוּ נִיס וְלֹא נִיס תִּיר וְלֹא תִיר. פִּי
אם הקפיד עליו — אין, אי לא — לא. "איזהו רוק תפל. תנא: כל שלא טעם כלום מפערב. סבר רב פפא קמיה דרבא למימר, כמאן דאמר לא טעם מידי באורתא. אמר ליה רבא: מי קתני "בִּעְרַב"? "מפערב" קתני, לאפוקי היכא דקדים ואכיל.[[]^{נ]} אמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: איזהו רוק תפל? כל שעבר עליו חצות לילה ובשינה. למימרא דבשינה תליא מילתא? והתנו: ישן כל היום — אין זה רוק תפל. גיעור כל הלילה — הרי זה רוק תפל! התם במתנמנם. היכי דמי מתנמנם? אמר רב אשי: נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה — ועגי, ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה — מדכר. תנא: השכים ושנה פרקו — אין זה רוק תפל. ועד כמה? אמר רב יהודה בר שילא, אמר רב אשי, אמר רבי אלעזר: כל שיצא רוב דבורו של שלש שעות.[[]^{ד]} מי גריסין — לעיסת גריסין של פול וכו'. לימא מסייע ליה לריש לקיש, דאמר ריש לקיש: רוק תפל צריה שיהא עם כל אחד ואחד? דלמא הבלא דפומא מעלי. מתניתין דלא כרבי יהודה, דתנא: רבי יהודה אומר: מי גריסין רותח, ועובר שיתן לתוכו מלח.[[]^{ה]} מאי משמע דהאי "עובר" לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק: דאמר קרא "וירץ אחימעץ דרו הכפר ויעבור את הפושי". אבוי אמר: מהכא "והוא עבר לפניהם", ואיבעית אימא מהכא: "ויעבור מלכם לפניהם והי בראשם". מי רגלים שהחמיצו. תנא: כמה חימוצין? — שלשה ימים. אמר רבי יוחנן: כל שיעורי חכמים בכתמים — צריה שיעור לשיעורן. דילד או דזקן, דאיש או דאשה, מכוסים או מגולים, בימות החמה או בימות הגשמים.[[]^{ו]} וצריה לכספס שלש פעמים. בעי רבי ירמיה: אמטויי ואתויי חד, או דלמא אמטויי ואתויי תרתיי? מאי? תיקו. העבירו שלא כסדרן. תנו רבנן: הקדים שניים לראשונים, תני חדא: שניים עלו לו, ראשונים לא עלו לו. ותניא אידה: ראשונים עלו לו, שניים לא עלו לו. 'אמר אבוי: אידי ואידי שניים עלו לו, ולא ראשונים, ומאי "ראשונים"? ראשונים לכסדרן, ושניים להעברתן. "מתני' כל אשה שיש לה וסת — דיה שעתה. ואלו הן הוסתות: מפקקת, ומעטשת, וחוששת בפי כריסה, ובשפולי מעיה, ושופעת, ובכמין צמרמורות אוחזין אותה, וכן פיוצא בהן. וכל שקבעה לה שלש פעמים — הרי זה וסת. גמ' תנינא חדא זימנא: כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה! התם — בוסתות דיומי, הכא — בוסתות דגופא. בדתתני: אלו הן וסתות — היתה מפקקת, מעטשת, וחוששת בפי כריסה, ובשפולי מעיה, ושופעת. שופעת? הא שפעה ואזלא! אמר עולא בריה דרב עלאי:

בשופעת

לסוף וסת ויחד פהוק וחד עטוש לא שניך תחלה וסוף:

האשה פרק תשיעי נדה

ניס ולא ניס בתחלת שנה תיר ולא תיר
בסוף שנה כשהוא געור משנתו
ובערבי פסחים (פסחים קכ:) גמי גבי נתנמנמו יאכלו ונקט פי האי לשנא ניס ולא ניס תיר ולא תיר איכא לפרושי ככי האי גונא ניס ולא ניס שעתה בחצות הלילה מתחיל להתנמנם תיר ולא תיר שישן בחצי הראשון ועתה כשמגיע בחצות הלילה היה מתחיל לעור והוא תיר ולא תיר: תנא כמה חמוצן שלשה ימים. קשה דבפרק רבי עקיבא (שבת דף ט.) קאמר גבי מי רגלים שהחמיצו גבי מ' יום משמע ולא קדם לבן ואיכא ספרים דגרסי עד ארבעים יום ולפי זה נחא דאיכא למימר משלשה ועד ארבעים מעלו ואיכא ספרים דגרסי בן ארבעים וקאי אחינוק שהוא בן מ' יום וקשה דהא לקמן אבעיא להו דילד או דזקן וי"ל דה"פ דילד דנקא או אכלו דזקן גמי ולא כפ"ה דפרש דזקן מעלו טפי וכן משמע מדקאמר דאיש או דאשה גליכא למימר או דאשה דנקא דהא דילד או דזקן נקט לשון זכר וכן בשבת בן מ' לשון איש מיהו תמה אמאי לא מיימי הכא הך דריתא דשבת דבן מ' יום ועוד מלי טובא שמתירין באותה דריתא יותר מהכא והכא מאריך דבין מי רגלים יותר מהתם ונראה לומר דדריתא דהתם קאי אמלתא דת"ק דאמר כזי לכבס בו בגד קטן והתם לא מעלו אלא בני מ' יום והכא לגבי כתם אורי ומעלו בני שלשה ימים ולא שכי כולהו מלי דהתם הכא ומשום הכי לא מיימי הדיא דריתא הכא: מפהקת פי בקוניטרס אשטרייליי"ר בלע"ז ואין נראה אלא כמו שפרש בשבת (דף קלו.) גבי פהק ומת באליי"ר בדאמר בדרכות (דף כד:) גבי רבי שדיה מפהק ומיח ידו תחת סנטרו: מעטשת אישטרינויי"ר וגוסה פרש רש"י בגמרא באליי"ר ואין נראה אלא פרוש רוטי"ר וכן גהק בתפלה רוטי"ר ובערוך פרש קול היוצא מן הגרון מתוך מאכל כבד וזה רוטי"ר ואין נראה לפרש שגגלוטי"ר. וכלהו הני וסתות אורי שמפהקת או מעטשת שעה או שתים בעת שרגילה לראות אצל משום פהוק או עטוש תדא זמנא לא קבעה מדמפלג בין תחלת וסת

סג.

 עין משפט נר מצוה
--

א מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ב מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ג מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ד מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ה מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לח:

ו מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לו:

ז מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' לו:

ח סמג לאוין קיא, טוש"ע וו"ד סי' קפט סעי' יט:

ט מו"י פט' מהל' איסורי ביאה הל' ד:

י מו"י פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

יא מו"י פח' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב:

יב מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו:

סג:

עין משפט נר מצוה
א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יט: ב מיוי' פא' מהל' איסורי ביאה הל' ב': ג מיוי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו': ד טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כג: ה סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כד: ו מיוי' פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו': ז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ב: ח מיוי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' ג': ט סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפד סעי' ב: י מיוי' פח' מהל' איסורי ביאה הל' ג': יא סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יד: יב מיוי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' ד': יג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב: יד מיוי' פד' מהל' איסורי ביאה הל' ד':

לַיִמִּים שָׁנִים. הֵינּוּ כָּרְבִי דְאִמֵּר בְּתַר זְמַנִּי וְאִינוּ נֶסֶת גְּמוּר מוֹדֶה רַבִּי דְּבַעֲי נ' זְמַנִּי וְהָכִי קוּם לִיה: אֲכֹלָה שׁוֹם וְרָאֵתָה. הוֹאִיל וְעַל יָדִי מַעֲשֶׂה הֵם חֵינוּ נֶסֶת גְּמוּר וְלֹא הָיָה בְּכָלֵל דְּמַתְנִי' וּא"ת וְאִמְלִי לֹא קִאִמֵּר נָמִי חֲפָצָה וְרָאֵתָה דְּהוּוּ נָמִי עַל יָדִי מַעֲשֶׂה וַיֵּשׁ לוֹמֵר דְּלִינָה קוֹבַעַת נֶסֶת לַקִּפְיוּצַת לְחַזְקִיהוּ בְּדִאִמֵּר בְּפֶרֶק קִמָּא (לְעִיל נִדָּה יא.). כָּל שְׁתַּקְבָּעָנָה מִחֲמַת אֲנָם אִפִּי פָּמָה פְּעָמִים לֹא קָבַעַה אֲבָל אֲכֹלָה שׁוֹם לֹא חָשִׁיב אֲנָם בְּמֹו טֹרַח שֶׁל קִפְיוֹצָה שְׁאֵין דְּרֹאֲסָה בָּהּ עַל יָדִי טֹרַח אֲלֵא מִמִּילָא: זֹו דְּבַרִּי רָשָׁב"ג אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים כו'. לְכַאוּרָה מִשְׁמַע זֹו וְלֹא סְבִירָא לֶה מְדַלָּא קִאִמֵּר אֲבָל רַבִּי אוֹמֵר וַאֲפֹלוּ אַת"ל הָכִי לֹא תִקְשִׁי לִקְמָן גַּבִּי דְּלוֹג דְּמוֹקְמוּיָן שְׁמוּאֵל פֶּרֶשָׁב"ג דֹּאלָבָא דְּמַתְּנִיתוּן פְּלִינִי רַב וְשְׁמוּאֵל וְלִמְלִי דְאִמֵּר מַעֲקָרָא הֵש"ס דְּפִלְגִי בְּפִלְגְתָּא דְּרַבִּי וְרָשָׁב"ג צִירִי, לוֹמֵר זֹו וּסְבִירָא לֶה בְּדַמְשִׁי בְּפֶרֶק שׁוֹר שְׁעֵחַ (פ"ק דף לז:): אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ כָּל שֶׁשׁ שְׁעוֹת דְּבַרִּי רַבִּי יְהוֹדָה. לִר' יְהוֹדָה הָיָה שָׁךְ לִמְתְּנִי כָּל הַיּוֹם בְּלוּ בְּדַמּוּכַח בְּסִיפָא שְׁהוּא אוֹסֵר כָּל הַיּוֹם אֲלֵא מִשּׁוֹם רַבִּי יוֹסִי תְּנִי לֶה בְּתַרְתִּי בְּבִי: וְחוֹשָׁשֶׁת בְּשֶׁשֶׁה שְׁעוֹת. הֵינּוּ כָּל שְׁעָה שְׁשִׁית: מִן הַמִּנְחָה וְלַמַּעֲלָה. פִּירַשׁ"י סוּף שֶׁשׁ שְׁמָאָז נוֹטִי' צִלְגִי עֶרֶב וּפִי' רָשָׁב"ס דֹּאָף עַל גֵּב דְאִמֵּר בְּתַמִּיד גִּשְׁחַט (פֶּסְחִים נח.). דְּזַמֵּן הַמִּנְחָה לְכָל הַמַּקְדָּם הֵינִי מַשְׁשֶׁה שְׁעוֹת וּמַחֲצֶה וְאִלֵּךְ, הֵינּוּ מִשּׁוֹם דְּלֹא קוּם לָן שְׁפִיר בְּשַׁעוֹר שְׁעוֹת הַיּוֹם אֲבָל מִן הַדִּין הוּא מַתְחַלֵּת ז' וּמֵייוּהוּ לְגַבִּי נֶסֶת נָמִי אֲסוּרָה עַד חֲצִי שְׁעָה בְּבִיעִית דְּהֵינּוּ מִן הַמִּנְחָה וְלַמַּעֲלָה:

הוֹיָא חֲזַקָה וְשֹׁלָא מִנּוּ חֲכָמִים נ' הוֹאִיל בְּשׁוֹפְעַת דָּם טָמֵא מִתּוֹךְ דָּם טָהוֹר רַנִּיָּלֶה לְרֹאזוֹת דָּם טָהוֹר תַּחֲלָה וְאַח"כּ דָּם טָמֵא

בְּשׁוֹפְעַת דָּם טָמֵא מִתּוֹךְ דָּם טָהוֹר. א"וּכְמִין צִמְרָמזוּרוֹת וְכוּ'. **"וְכֵן פִּיוּצָא בְּהוּ" — לְאַתּוּזִי מָאִי? אֲמַר רַבִּהּ בַּר עוֹלָא: לְאַתּוּזִי אִשָּׁה שְׂרָאשָׁה כְּבֵד עָלֶיהָ, וְאַכְרִיָּה כְּבָדִים עָלֶיהָ, וְרוֹתַתָּה, וְגוֹסָה. אֲמַר רַב הוּנָא בַר חִזְיָא, אֲמַר שְׁמוּאֵל: הֲרִי אֲמַרו לַיִמִּים — שָׁנִים, לוֹסְתוֹת — אַחַת, לָמָּה שָׁלֹא מִנּוּ חֲכָמִים — שְׁלִשָּׁה. 'לָמָּה שָׁלֹא מִנּוּ חֲכָמִים. לְאַתּוּזִי מָאִי? אֲמַר רַב יוֹסֵף: לְאַתּוּזִי רֹאשָׁה כְּבֵד עָלֶיהָ, וְאַכְרִיָּה כְּבֵדִיו עָלֶיהָ, וְרוֹתַתָּה, וְגוֹסָה. אֲמַר לִיה אַבְיִי: מָאִי קָא מִשְׁמַע לָן? מַתְּנִיתִין הִיא! דְּהָא פֶּרֶשָׁה רַבָּה בַר עוֹלָא. אָלָא אֲמַר אַבְיִי: לְאַתּוּזִי אֲכֹלָה שׁוֹם וְרֹאֲתָה, וְאַכְלָה בְּצָלִים וְרֹאֲתָה, כֶּסֶסָה פּוֹלְפָלִים וְרֹאֲתָה.⁽ⁿ⁾ אֲמַר רַב יוֹסֵף: לֹא שְׁמִיעַ לִי הָא שְׁמַעְתָּא.⁽ⁿ⁾ אֲמַר לִיה אַבְיִי: אַתְּ אֲמַרִיתָה נִיחָלָן, וְאַהֲא אֲמַרִיתָה נִיחָלָן — הֵיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר, וְשִׁינָתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים לְיוֹם עֶשְׂרִים — הוֹתֵר יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר, וְקִבְעָה לָּהּ יוֹם עֶשְׂרִים, שְׂאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָּהּ וְסֵת עַד שְׁתַּקְבָּעָנָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְאַמְרַתְּ לָן עֲלָה, אֲמַר רַב יְהוּדָה אֲמַר שְׁמוּאֵל: זֹו דְּבַרִּי רַבִּין גְּמַלְיָאֵל בַּר רַבִּי, שְׂאֲמַר מִשּׁוֹם רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל, אֲבָל חֲכָמִים אוֹמְרִים: רָאֲתָה — אֵינָה צְרִיכָה לֹא לְשָׁנוֹת וְלֹא לְשִׁלְשׁ. וְאַמְרִינוּ לָּהּ: לְשָׁנוֹת אֲמַרְתְּ לָן, לְשִׁלְשׁ מִיַּבְעִיא? וְאַמְרַתְּ לָן: לְשָׁנוֹת — בּוֹסְתוֹת, לְשִׁלְשׁ — בְּיָמַים. וְנִימָא: זֹו דְּבַרִּי רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל! הָא קָא מִשְׁמַע לָן שְׁמוּאֵל, דְּרַבִּין גְּמַלְיָאֵל בְּרַבִּי פֶּרֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל סְבִירָא לִיה.⁽ⁿ⁾ מַתְּנִי' הֵיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה בַּתְּחִלַּת הַוִּסְתוֹת — כָּל הַטְּהָרוֹת שְׁעִשְׁתָּה בַּתּוֹךְ הַוִּסְתוֹת טָמְאוֹת. בְּסוּף הַוִּסְתוֹת — כָּל הַטְּהָרוֹת שְׁעִשְׁתָּה בַּתּוֹךְ הַוִּסְתוֹת טְהוּרוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִף יָמִים וְשְׁעוֹת וְסִתּוֹת. הֵיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה עִם הַנֶּץ הַחֲמָה — אֵינָה אֲסוּרָה אֲלָא עִם הַנֶּץ הַחֲמָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַיּוֹם שְׁלָה.⁽ⁿ⁾ גַּמְ' תַּנָּא: פִּיצֵד אֲמַר רַבִּי יוֹסִי יָמִים וְשְׁעוֹת וְסִתּוֹת? הֵיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים לְיוֹם עֶשְׂרִים, וּמִשָּׁשׁ שְׁעוֹת לְשֹׁשׁ שְׁעוֹת. הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רָאֲתָה — אֲסוּרָה לְשִׁמֵּשׁ כָּל שֹׁשׁ שְׁעוֹת רֹאשׁוֹנוֹת, דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר עַד שֹׁשׁ שְׁעוֹת, וְחוֹשָׁשֶׁת בְּשֹׁשׁ שְׁעוֹת. "עֲבָרוּ שֹׁשׁ שְׁעוֹת, וְלֹא רָאֲתָה — אֲסוּרָה לְשִׁמֵּשׁ כָּל הַיּוֹם כּוּלּוֹ, דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מַתִּיר מִן הַמִּנְחָה וְלַמַּעֲלָה. הֵיתָה לְמוֹדָה. וְהַתְּנָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל הַלֵּילָה שְׁלָה! לֹא קִשְׂיָא — הָא דְּרָגִילָה לְרֹאוֹת בַּתְּחִלַּת יָמָמָא, וְהָא דְּרָגִילָה לְרֹאוֹת בְּסוּף לַיְלִיא. תְּנִי חֲדָא: רַבִּי יְהוּדָה אוֹסְרָה לְפָנִי וְסִתָּה, וּמַתִּירָה לְאַחַר וְסִתָּה. וַתְּנָא אֵידֶּה: אוֹסְרָה לְאַחַר וְסִתָּה, וּמַתִּירָה לְפָנִי וְסִתָּה. וְלֹא קִשְׂיָא — הָא דְּרָגִילָה לְמַחֲזִי בְּסוּף לַיְלִיא, הָא דְּרָגִילָה לְמַחֲזִי בְּשֹׁשׁ שְׁעוֹת. וּמִי אֲמַר רַבָּא הָכִי? וְהַתְּנָא: "וְהַזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוֹמְאָתָם" — מִכָּאֵן אֲמַר רַבִּי יִרְמְיָה: אֲזַהַרָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁיַּפְּרֹשׁוּ מִנְּשׁוֹתֵיהֶן סְמוּךְ לוֹסְתָן.⁽ⁿ⁾ וְכַמָּה? אֲמַר רַבָּא: עוֹנָה. מָאִי לָאו עוֹנָה אַחֲרִיתִי? לֹא, אוֹתָה עוֹנָה. וְתַרְתִּי לָמָּה לִּי? צְרִיכָא, דְּאִי אֲשַׁמּוּעִינוּ הָא — הָוָה אֲמִינָא הֲנִי מִילִי לְטְהָרוֹת, אֲבָל לְכַבְעָה — לֹא. קָא מִשְׁמַע לָן. וְאִי מַתְחִיא — הָוָה אֲמִינָא "סְמוּךְ לוֹסְתָה" עוֹנָה אַחֲרִיתִי. קָא מִשְׁמַע לָן אוֹתָה עוֹנָה.⁽ⁿ⁾ מַתְּנִי' הֵיתָה לְמוֹדָה לְהִיּוֹת רוֹאָה יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר, וְשִׁינָתָה לְהִיּוֹת רוֹאָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שִׁינָתָה פְּעָמִים לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין.⁽ⁿ⁾ שִׁינָתָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים לְיוֹם עֶשְׂרִים — הוֹתֵר חַמְשָׁה עָשָׂר, וְקִבְעָה לָּהּ יוֹם עֶשְׂרִים, שְׂאִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָּהּ וְסֵת עַד שְׁתַּקְבָּעָנָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאֵינָה מַטְהַרֶת מִן הַוִּסְתָּה עַד שְׁתַּעֲקֹר מִמָּנָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.**

גַּמְ'

האשה פרק תשיעי נדה

הֵינִי נֶסֶת וְכָל שְׁעָה שְׁתַּרְאָה דָּם טָמֵא אַחַר דָּם טָהוֹר אֲמַרְיָן דְּדִיָּה שְׁעָתָה: **גּוֹסָה** בְּלֹאזִי"ר: **הָרִי** אֲמַרו לִקְמָן בְּשַׁמְעָתוּן חִינָּה צְרִיכָה לֹא לְשָׁנוֹת וְלֹא לְשֹׁלֵשׁ וּמִפְּרַשׁ לֶה לְשָׁנוֹת בּוֹסְתוֹת כו': **לַיִמִּים שָׁנִים** וְסִתּוֹת דְּיוּמִי מִשְׁקַבָּעָתוּן שְׁפִי פְּעָמִים הֵינִי נֶסֶת: **לוֹסְתוֹת** דְּגוֹפָה כְּנוֹן הֵינִי דְּמַתְּנִיתוּן מִשְׁקַבָּעָתוּן פְּעַם אַחַת הֵינִי נֶסֶת: לָמָּה שָׁלֹא מִנּוּ חֲכָמִים נֶסֶת שְׁלֹשׁ. וְקִמְבַּעֲיָא לִיה לְשְׁמוּאֵל לָמָּה שָׁלֹא מִנּוּ חֲכָמִים מָאִי הִיא וְהָכִי קִאִמֵּר שְׁמוּאֵל חֲנִי שְׁמַעְתִּי בֶן לָמָּה שָׁלֹא מִנּוּ חֲכָמִים שְׁלֹשׁ אֲבָל חֲנִי יוֹדַע מַהִו: מַתְּנִיתִין הִיא דְּקִתְּנִי וְבֶן פִּיוּצָא בְּדָן וּפְרַשָׁה רַבָּה בַר עֲלָא לֹאֲתוּזִי הֵינִי: הָא שְׁמַעְתָּתָא דְּשְׁמוּאֵל דְאִמֵּר לַיִמִּים שָׁנִים לוֹסְתוֹת אַחַד: זֶה חָה כְּשִׁנְיַע עוֹד חַמְשָׁה עָשָׂר אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ שְׁמָא תַּחֲזוֹר לוֹסְתָהּ וּכְשִׁנְיַע יוֹם עֶשְׂרִים נָמִי תַּאֲסֵר שְׁמָא מַעֲכָשׁוּ תַּקְבַּע נֶסֶת לַיִם עֶשְׂרִים: שְׂאִמֵּר מִשּׁוֹם רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל דְּלֹא הֵינִי חֲזַקָה בְּצִיר מַתְלַת זְמַנִּי בְּדַשְׁמַעֲיָן לֶה לְרַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל בְּכָל דּוּכְתִי לְשִׁלְשִׁי תַּנְשָׂא לְרַבִּיעִי לֹא תַנְשָׂא (נִבְמוֹת דף סד:): וְנִימָא זֹו דְּבַרִּי רָשָׁב"ג דְּהָא חֲיִמָא לָן בְּכָל דּוּכְתִי דְּבַעֲי שְׁלֹשָׁה זְמַנִּי לְחֲזַקָה: מַתְּנִי' בְּתוֹךְ וְסִתּוֹת בּוֹסְתוֹת דְּגוֹפָה קִאִמֵּר: אִף יָמִים וְשְׁעוֹת בְּגַמ' מִפְּרַשׁ: חִינָּה אֲסוּרָה אֲלָא עִם הַנֶּץ הַחֲמָה וְכָל הַלַּיְלָה מִשְׁמַשֶּׁת וְאִם עֶבֶר הַנֶּץ הַחֲמָה לֹא רָאֵתָה מִשְׁמַשֶּׁת כָּל הַיּוֹם וְרַבִּי יוֹסִי קִתְּנִי לֶה דְּזִקֵּן שְׁעַת הַוִּסְתוֹת וְתוּ לֹא: רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר **כָּל הַיּוֹם שְׁלָה** מִתְּרַת לְשֹׁמֵשׁ מִשְׁעַבֵּר הַנֶּץ הַחֲמָה וְלֹא רָאֵתָה אֲבָל כָּל הַלַּיְלָה שְׁלִפְנִי הַנֶּץ הַחֲמָה שֶׁל וּסְתָה אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ. וּמִפְּרַשׁ בְּגַמְרָא דְּהָאִי לְמוֹדָה עִם הַנֶּץ הַחֲמָה דְּקִתְּנִי דְּרַנִּיָּלֶה לְמַחֲזִי בְּסוּף לַיְלִיא מִקְמִי דְּלִמְטִי תַּחלַּת יָמָמָא וְאָנֹן אֲסַרְיָן לֶה כָּל עוֹנֵת וּסְתָה נִמְצָאת אֲסוּרָה כָּל הַלַּיְלָה שְׁהִיא עוֹנֵת וּסְתָה וְרַבִּי יְהוֹדָה מַחֲמִיר: גַּמ' אֲסוּרָה לְשֹׁמֵשׁ **כָּל הַיּוֹם כְּלוּ דְּבַרִּי רַבִּי יְהוֹדָה** וְרַבִּי יְהוֹדָה לְטַעֲמָה דְאִמֵּר כָּל עוֹנֵת וּסְתָה אֲסוּרָה וְעוֹנָה הֵינִי אוֹי אוֹי אוֹ לַיְלָה וּמִי שְׁסִתָּה בְּלַיְלָה וְאִפִּילוּ בְּסוּפָה אֲסוּרָה כָּל הַלַּיְלָה וְאִם וּסְתָה בַּיּוֹם וְאִפִּי' בְּסוּפוֹ כָּל הַיּוֹם אֲסוּרָה: עַד שֶׁשׁ שְׁעוֹת דְּשְׁעוֹת דְּזִיקוּן הוֹאִיל וּסְתָה בְּשַׁעָה שְׁשִׁית חִינָּה אֲסוּרָה לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ: וְחוֹשָׁשֶׁת לְשֶׁשׁ שְׁעוֹת שְׁעָה שְׁשִׁית הִיא אֲסוּרָה שְׁהִיא וּסְתָה: מִן הַמִּנְחָה הֵינִי מִשָּׁשׁ שְׁעוֹת וְלַמַּעֲלָה מִפִּי יָגִטוּ צִלְגִי עֶרֶב וּבְשַׁבַּע כְּבֵר נָטוּ הַצִּלְלִים שְׁהַחֲמָה בְּמַעֲרָב: עִם הַנֶּץ דְּמַתְּנִיתוּן בְּסוּף לַיְלָה לְפִיכֹךְ כָּל הַיּוֹם שְׁלָה וְהַלַּיְלָה אֲסוּרָה. עִם הַנֶּץ דְּבַרְזִתָּא בַּתְּחִלַּת יָמָמָא וּלְפִיכֹךְ לַיְלָה מִתְּרַת יוֹם אֲסוּרָה: וְהַזְרַתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּסְמִיךְ לֶה וְהַדְּוָה בְּגִדְתָּה: עוֹנָה אַחֲרִיתִי דֹאֵס וּסְתָה בַּיּוֹם אֲסוּרָה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה שְׁלִפְנִי וְרַבִּי יְהוֹדָה לֹא אֲסַר אֲלָא עוֹנֵת וּסְתָה: וְתַרְתִּי לָמָּה לִיה לְרַבָּא לְאִשְׁמוּעֲיָן: מַתְּנִי' וְאִינָּה מַטְהַרֶת מִן הַוִּסְתָּה דְאֲסוּרָה כָּל יָמִי וּסְתָה שְׁמָא תַּרְאָה:

 מסורת הש"ס

א עירובין י.; עירובין סו.; עירובין עג.; עירובין מא.;; עירובין פט:
ב תוספתא נדה; לעיל לט.; ג תוספתא נדה
ד תוספתא נדה
ה לעיל לט.
ו יבמות סה.

 תורה אור השלם
והזרתם את־בני־ישראל מטמאתם ולא ימתו בטמאתם בטמאים את־משכני אשר בתוכם [ויקרא טו, לא]

מסורת הש"ס
א בבא קמא לו: ב תוספתא שבת ג תוספתא נדה ד בבא קמא לו: ה תוספתא נדה; משנה נדה; לעיול לט.
גליון הש"ס

גמ' ודקארי לה מאי קארי לה. ע' ב"ב ב ע"ב תד"ה ודקארי:

קִבְעָה לֶה וְסֵת לְדִלּוּג וְאִסּוּרָה לְיוֹם י"ח לַחֹדֶשׁ רְבִיעִי וְלְיוֹם י"ט בַּחֹדֶשׁ חֲמִישִׁי אֶתְמַר רֵאשֶׁת ט"ו בַּחֹדֶשׁ זֶה וּט"ו **גַּמְ' אֵיתְמַר, רֵאשֶׁת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה, וְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה, וְיוֹם שְ�בַעַה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ זֶה** — רב אָמַר: **קִבְעָה לָהּ וְסֵת לְדִילּוּג, וּשְׂמוּאֵל אָמַר: עַד שֶׁתִּשְׁלַשׁ בְּדִילּוּג.**‏^(ב) בַּיּוֹמָא רַב וּשְׂמוּאֵל בּוֹפְלוּגְתָא דְרַבִּי וּרְבִן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קָמִיפְלְגִי, דְּתַנְיָא: נִיסֵת לְרֵאשׁוֹן וּמַת, לְשֵׁנִי וּמַת — לְשָׁלִישִׁי לֹא תִנְשָׂא, דְּכָרִי רַבִּי. רַבִּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: לְשָׁלִישִׁי תִנְשָׂא, לְרַבִּיעִי לֹא תִנְשָׂא. לֹא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא כְּרַבִּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְהָכָא בָּהּא קָמִיפְלְגִי: רַב סֵבַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר מַמְנִנָא, וּשְׂמוּאֵל סֵבַר כִּיּוֹן דִּלְאוּ בְּדִילּוּג חֲזִייתִיה — לָאו מַמְנִנָא הוּא.‏^(ג) אֵיתִיבִיהּ: הֵיתָה לְמוּדָה לְהֵיוֹת רוּאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְתָה לְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. שִׁינְתָה לְיוֹם שְׂבַעַה עָשָׂר — הוּתַר שִׁשָּׁה עָשָׂר, וְנֶאֱסַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר וּשְׂבַעַה עָשָׂר. שִׁינְתָה לְיוֹם שְׂמוּנָה עָשָׂר — הוּתַרּוּ בּוּלָן, וְאִין אֲסוּר אֱלֹא מִשְׂמוּנָה עָשָׂר וְאִילָּהּ. קִשְׁיָא לְרַב! אָמַר לֶּהּ רַב: לְמוּדָה שְׂאֵנִי. וּדְקָאֲרִי לֶהּ, מַאי קָאֲרִי לֶהּ? לְמוּדָה אֲצַטְרִיקָא לִיָּהּ, מַהוּ דְּתִימָא: כִּיּוֹן דְּלְמוּדָה וְעַקְרָתִיהּ — בְּתַרִּי זִימְנִי עַקְרָה לִיָּהּ, קָא מִשְׁמַע לָן.‏^(ד) מִיתִיבִי: רֵאשֶׁת יוֹם עֶשְׂרִים וְאַחַד בַּחֹדֶשׁ זֶה, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בַּחֹדֶשׁ זֶה, יוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בַּחֹדֶשׁ זֶה — קִבְעָה לָהּ וְסֵת. סִירְגָּה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבַּעַה — לֹא קִבְעָה לָהּ וְסֵת. תִּיּוּבְתָא דְשְׂמוּאֵל! אָמַר לֶּהּ שְׂמוּאֵל: הָכָא בְּמַאי עָסְקִינוּ? כְּגוֹן דְּרַגִּילָה לְמַחְזִי כְּיוֹם עֶשְׂרִים, וְשִׁינְתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַחַד — דִּשְׁכַּקִּיהּ לְיוֹם עֶשְׂרִים וְנִקְטִיָּה לְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַחַד — שְׂמַע מִינָּה. "שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסֵת עַד שֶׁתִּקְבַּעָנָה וְכוּ'. אָמַר רַב פֶּפְא: לֹא אָמַרְן אֱלָא לְמַקְבָּעָה, אֲבָל לְמִיחָשׁ לָהּ בַּחֲדָא זִימְנָא חֲזִישָׂא.‏^(ה) מַאי קָא מִשְׁמַע לָן? תַּנְיָנָא: הֵיתָה לְמוּדָה לְהֵיוֹת רוּאָה יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר, וְשִׁינְתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין! אִי מִתְתֵּם, הִנּוּה אָמִינָא: הֵנִי מִיַּלִּי — הֵיכָא דְקִיַּימָא בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּהּ, אֲבָל הֵיכָא דְלֹא קִיַּימָא בְּתוּף יְמֵי נִדְתָּהּ — אֵימָא לֹא. קָא מִשְׁמַע לָן.‏^(ו) "וְאִינָּה מִשְׁתַּרְתּ מִן הַיּוֹסֵת וְכוּ'. אָמַר רַב פֶּפְא: לֹא אָמַרְן אֱלָא דְקִבְעָתִיהּ תִּלְתָּא זִימְנִי, דְּצָרִיכִי תִלְתָּא זִימְנִי לְמַעַקְרִיָּה, אֲבָל תַּרִּי זִימְנִי — בַּחֲדָא זִימְנָא מִיעַקְרָה. מַאי קָא מִשְׁמַע לָן? תַּנְיָנָא: אִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וְסֵת עַד שֶׁתִּקְבַּעָנָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים! מַהוּ דְּתִימָא: חֲדָא — לְחַד, תַּרִּי — לְתַרְתִּי, וּתְלַתָּא — לְתִלְתָּא, קָא מִשְׁמַע לָן. "תַּנְיָא כְּוִתִּיָּה דְרַב פֶּפְא: הֵיתָה לְמוּדָה לְהֵיוֹת רוּאָה יוֹם עֶשְׂרִים, וְשִׁינְתָה לְיוֹם שְׁלֹשִׁים — זֶה וְזֶה אֲסוּרִין. הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רֵאשֶׁתָּה — מוּתַרְתָּ לְשִׁמּוּשׁ עַד יוֹם שְׁלֹשִׁים, וְחוּשְׁשַׁת לְיוֹם שְׁלֹשִׁים. הִגִּיעַ יוֹם שְׁלֹשִׁים וְרֵאשֶׁתָּה, הִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְלֹא רֵאשֶׁתָּה, וְהִגִּיעַ יוֹם עֶשְׂרִים וְרֵאשֶׁתָּה — הוּתַר יוֹם שְׁלֹשִׁים,

וְכֵן לַעוֹלָם: עַד שֶׁתִּשְׁלַשׁ בְּדִלּוּג וְיוֹם ט"ו אִינוּ מִן הַמֵּינִן שֶׁהוּא תַחֲלַת רֵאשִׁתָּה וְאִין עַם דִּלּוּג: הֵיתָה לְמוּדָה וְסֵת קִבּוּעַ לט"ו וְשִׁנְתָה לִי"ו זֶה וְזֶה אֲסוּרִין כְּלוּמַר כְּשֶׁנִּינֵעַ ט"ו וְי"ו עוֹד תֵּאָסֵר חֲזָרָה וְשִׁנְתָה בְּשָׁנִיָּה [לְשַׁבְּעָה עֶשֶׂר] הֵתַר ט"ו מִכָּאן וְאִילָךְ שְׁלֹא קִבְעָתוּ אֱלֹא פַעַם אַחַת הַלִּכְךָ בְּפַעַם אַחַת הוּא נֶעְקַר: הִתְרוּ בְּלֹן ט"ו שְׁהִי עַקְרָתוּ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים וּט"ו וי"ז בַּחֲדָא זִמְנָא מַעַקַר וְאִפִּילוּ י"ח הִבָּא לֹא וְאִסַּר אֱלֹא י"ט בַּדְּקִתָּי מִשְׂמוּנָה עָשָׂר וְאִילָךְ שְׁהִי שְׁלֹשָׁה בְּדִלּוּג וְקִבְעָה לֶהּ וְסֵת לְדִלּוּג: תִּיּוּבְתָא דְרַב דֶּהָא קִתְּנִי שְׁנִתָּה לְשַׁבְּעָה עָשָׂר נֶאֱסַר ט"ו וְי"ו וְלֹא קִתְּנִי מִי"ו וְאִילָךְ וְאֵע"ג דְּלֻגְנָה ב' זְמַנִּי אֱלָמָא רֵאשִׁי קִמְיִיתָל לֹאוּ מַמְנִנָא: לְמוּדָה שְׂאֵנִי כִּיּוֹן דּוּסְתָּה קִבּוּעַ לט"ו שְׁזִינִן רֵאשִׁי שֶׁל ט"ו עַם רֵאיוֹת שֶׁעָבְרוּ עָלֶיהָ שְׁהִי בּוֹמְנָה רֵאשֶׁת וְהִכִּי הִנֵּה מַצִּינִן לְמַמְנִיָּה עַם הֵנִי דְדִלּוּג וְכִי אִמְיָנָא אֱנָא הֵיכָא דְרֵאשִׁית ט"ו שְׁהִיתָה תַחֲלַת רֵאשִׁתָּה אוֹ שְׁלֹא הִיָּה לֶהּ וְסֵת קָדָם לָכֵן אוֹ שְׁהִיָּה לֶהּ וְסֵת לְיוֹם עֶשְׂרִים: וְדְקָאֲרִי לֶהּ מַאי קָאֲרִי לֶהּ הָא וְזֹאִי הִכִּי מַצִּי לֹאֲקִשּׁוּי מִלְּמוּדָה: קס"ד ה"ה לְשִׁאֲנִיָּה לְמוּדָה כְּשִׁינִן תִּלְתָּא זְמַנִּי דִּלּוּג וְהֹאִי דְנִקְטַ לְמוּדָה לֹאוּ מִשּׁוּם עַקִּירַת וְסֵת דִּלּוּג לְמַדָּק דְּלְמוּדָה הוּא דְבַעֵי שֶׁתִּשְׁלַשׁ בְּדִלּוּג אֱלֹא מִשּׁוּם עַקִּירַת וְסֵת רֵאשׁוֹן דְּקִתְּנִי חֲזָרָה וְשִׁנְתָה לִי"ז הֵתַר ט"ו וְנֶאֱסַר ט"ו וְי"ז וְאֵע"ג דְּעַקְרָתָּה לט"ו תַּרִּי זְמַנִּי דַסד"ל כִּיּוֹן דְּלְמוּדָה הִנּוּחִי בט"ו וְעַקְרָתָּה ב' זְמַנִּי תּוֹ לֹא הִזְרָה וְתַשְׁתַּרִּי לט"ו הִבָּא: קמ"ל דִּאִין וְסֵת קִבּוּעַ נֶעְקַר בְּפָחוֹת מִשְׁלֹשׁ פְּעָמִים: כַּרְגָּה מִיוֹם כ"ב לְיוֹם כ"ד: לֹא קִבְּעָה לֶהּ וְסֵת שְׁאִין דִּלּוּג זֶה דּוּמָה לְרֵאשׁוֹן דְּרֵאשׁוֹן יוֹם אֶחָד וְזֶה שְׁנֵי יְמִים כְּאֶחָד. קִתְּנִי מִיָּהָ קִבְּעָה לֶהּ וְסֵת בְּג' רֵאיוֹת וְרֵאשׁוֹנָה כְּבָלָן: וְשִׁנְתָה לְיוֹם כ"א דִּאיכָא דִּלּוּג תִּלַּת זְמַנִּי: דְּיוֹקָא נְמִי מַדְשֶׁכְּתִינִן לְיוֹם עֶשְׂרִים דֶּהֱנָה לִיָּה לְמִתְנִי רֵאשֶׁתָּה כְּיוֹם עֶשְׂרִים בַּחֹדֶשׁ זֶה וְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַחַד בַּחֹדֶשׁ זֶה וְיוֹם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם בַּחֹדֶשׁ זֶה שְׁכֹן דְּרָךְ לִשְׁוֹן תַּנְיָאִים לְשִׁנוֹת כְּלָל וְלִשְׁוֹן קִצְרָה: לֹא אָמַרְן דִּאִין קוֹבַעַת עַד שֶׁתִּקְבַּעְנוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱלֹא לְמַקְבָּעָה דְתַהֲוִי דְּיָה שְׁעִתָּה וְלֹא יַעַקַר בְּפָחוֹת מִג': אֲבָל לְמַחֲשֵׁ בַּחֲדָא זִמְנָא חֲזִישָׂא לִיָּה שְׂאֵס רֵאשֶׁתָּה כְּיוֹם ט"ו פַּעַם אַחַת חוֹשְׁשַׁת לט"ו הִבָּא וְלֹא תַשְׁמַשׁ: הֵנִי מַלִּי הֵיכָא דְקֵאֵס לִיָּה אוֹתוֹן יוֹם שֶׁשְׁנְתָּה כּוּ בְּתוֹךְ יְמִים שְׁקֵרֵאִיָּה לְהֵיוֹת בְּהֵן נִגְהַ כִּי מִקְנִי שְׁהִיא לְמוּדָה לְהֵיוֹת רוּאָה כְּיוֹם ט"ו לְטוֹבִילָתָה שֶׁהוּא כ"ב לְרֵאשִׁתָּה וְכַדְאוּקִמְנָא בְּכַנוֹת כּוֹתִים (לַעֲוִל נִגְהַ לט.). וְשִׁנְתָה לְיוֹם עֶשְׂרִים לְטוֹבִילָה שֶׁהֵן עֶשְׂרִים נִשְׂבַּע לְרֵאשִׁי דְכִי הִזַּר מְטִי יוֹם ט"ו לְטוֹבִילָתָה קוּימָא לֶהּ כְּיָמִים הֶרֶאֱוִיִים לְנִגְהַ שְׁהִי שְׁלֵמוּ לְאַחַר טוֹבִילָה י"א שְׁכִין נִגְהַ לְנִגְהַ וְנִכְנָסָה אֶרְבַּעַה יְמִים כְּיָמִים הֶרֶאֱוִיִים לְנִדּוּת אֲבָל הֵיכָא דְקֵאִי בְּתוֹךְ יְמֵי זִבְתָּה כְּגוֹן שְׁהִיתָה לְמוּדָה לְרֵאשִׁית לְיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְטוֹבִילָתָה וְהַקְדִּימָה וְרֵאשֶׁתָּה בְּתוֹךְ יְמֵי הַזֹּב כְּגוֹן לְיוֹם עֶשִׂירִי לְטוֹבִילָה: אֵימָא לֹא תַחוּשׁ לֶהּ דְכִי מְטִיא טוֹבִילָתָה אַחֲרֵיתִי וְתַטְבֵּל וְיִנְיַע יוֹם עֶשְׂרִים לֹא תֵאָסֵר לְשִׁמּוּשׁ דֶּהָא קוּימָא לָן בְּפֶרֶק דְּלַעֲוִל (נִגְהַ דָּף לט.) כָּל אַחַד עָשָׂר בַּחֲזֻקַת טוֹהֲרָה שְׂאִינָה מִחֻזְקַת רוּאָה הַלִּכְךָ מִשּׁוּם חֲדָא זִמְנָא לֹא תַחוּשׁ לֶהּ דְאֶקְרִיאִי בְּעֻלְמָא הִנֵּה קמ"ל: תַּנְיָא אִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת וְאִינָּה מַטְהַרַת וּמַדְתָּנָא לָּהּ גְּבִי דְהַדְרִי מִשְׁמַע דְּלֹא כְּשִׁי עַקְרִירָה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֱלֹא לְמִי שְׁנַקְבַּע שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: חַד לַחַד חֲדָא עַקְרִירָה לַחַד קִבְּעוֹת וְקָא מִשְׁמַע לָן דְאִפִּילוּ קִבְּעָתָה תַּרִּי זְמַנִּי מַעַקְרָא בַּחַד זִמְנָא: כְּוִתָּה דְאִפִּילוּ קִבְּעָתָה תַּרִּי זְמַנִּי מַעַקַר מִנָּה וְאֵף עַל גַּב דְּקִבְּעָתָה תַּרִּי זְמַנִּי מַעַקַר בַּחַד זִמְנָא: יוֹם שְׁלֹשִׁים וְלֹא רֵאשֶׁתָּה הִנְיַע יוֹם עֶשְׂרִים וְרֵאשֶׁתָּה הֵתַר שְׁלֹשִׁים הֵעֲתִיר לָבֹא דֶּהָא אַעַקַר מִנָּה וְאֵף עַל גַּב דְּקִבְּעָתָה תַּרִּי זְמַנִּי מַעַקַר בַּחַד זִמְנָא:

וְנֶאֱסַר

האשה פרק תשיעי נדה

בַּחֹדֶשׁ זֶה. פִּי דְיוֹקָא כְּכִי הֹאִי גּוֹנָא אֲבָל רֵאשֶׁתָּה בְּג' חֲלָשִׁים אוֹ כְּכ' לַחֹדֶשׁ אוֹ בַּחֲסָד לכ"ע אִין צָרִיךְ יוֹתֵר בַּדְּאֲמַר לַעֲוִל כְּסוּף כְּנוֹת כּוֹתִים (נִגְהַ דָּף לט.): דְּחֹזִאי רִישׁ יִרְחָא וְרִישׁ יִרְחָא כּוּי וְאִפִּילוּ שְׁאֶחָד מִלֹּא וְאֶחָד חֲסַר וְאִין הֵימִים שְׁכִין רֵאשִׁי לְרֵאשִׁי שְׁוִין מ"מ קִבְּעוֹת הַחֹדֶשׁ גּוֹרָם וְהֵיכָא דְּכִרְאשׁוֹנָה אִין לֶהּ שְׁעוֹר בַּחֹדֶשׁ שְׁתַּהֲבֵה הַשְּׁנִיָּה נִרְחַת דִּלּוּג מִן הֶרֶאשׁוֹנָה דכ"ע דִּאִין הֶרֶאשׁוֹנָה מִן הַמֵּינִן וְכְּשִׁינִן שֶׁתִּשְׁלַשׁ בְּדִלּוּג כְּגוֹן רֵאשֶׁתָּה עַכְשָׁנוּ וְשָׁנִיָּה בְּעֶשְׂרִים לֶהּ וְשְׁלִישִׁית ככ"א לְשָׁנִיָּה וּמִשּׁוּם הִכִּי נִקְטַ ט"ו בַּחֹדֶשׁ זֶה וְלִפְרוֹשׁ זֶה הִקְשָׁה דְּכַפְרָק שׁוֹר שְׁנַנַּח ד' וָה' (כ"ק לו:): מַדְמָה נִנַּח יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ זֶה נִשְׁשָׁה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ זֶה נִשְׂבַּעַה עָשָׂר בַּחֹדֶשׁ זֶה לְפִלְגּוּתָא דְהִכָּא וְאֵס כֵּן הִכִּי קֵאֲמַר הָתָם לַעֲוִל גְּבִי רֵחָה שׁוֹר וְנַנַּח שׁוֹר וְלֹא נִנַּח דְּהִנּוּחֹא רֵאשׁוֹנָה מִן הַמֵּינִן הָא כְּכִי הֹאִי גּוֹנָא אֲפִי רַב מוּדָה דְּלֹא הִנֵּי רֵאשׁוֹנָה מִן הַמֵּינִן שְׁהִי לֹא הֵיתָה לְשׁוּם זְמַן לֹא לַחֹדֶשׁ וְלֹא לַשָּׁבָת וְיֵשׁ לְחַלֵּק כִּיּוֹן סְרוּגִין דְּיָמִים לְסְרוּגִין דְּשָׁנִים וּר"ח פִּי קִבְּעָה לֶהּ וְסֵת לְדִלּוּג כְּשֶׁעֲשִׂתָּה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים כְּסָדַר הֵיָה כְּגוֹן שְׁרֵאשֶׁתָּה ט"ו כְּנִיסָן וְי"ו בְּאִייר וְי"ז כְּסִינִן וְכֵן רֵאשֶׁתָּה ט"ו בְּתַמְחַ וְי"ו בַּבֹּא בְּאֵב וְי"ז בַּחֲלוּל וְעוֹד רֵאשֶׁתָּה ט"ו בְּתַשְׁרִי וְי"ו בְּמַרְחֶשֶׁן וְי"ז בְּכִסְלוּ חוֹשְׁשַׁת מִכָּאן וְאִילָךְ ט"ו לַחֹדֶשׁ זֶה וְי"ו לְשָׁנִי וְי"ז לְשָׁלִישִׁי וְלִשְׂמוּאֵל צְרִיכָה שֶׁתִּשְׁלַשׁ בְּדִלּוּג שְׁתַּרְחֵא בַּחֹדֶשׁ רְבִיעִי יוֹם י"ח וְכג' חֲלָשִׁים שְׂאֶחְרֵיהֶם יוֹם י"ו וְי"ז וְי"ח וְכֵן בְּשָׁלִישִׁי עוֹד שְׂאֶחְרִי כֵּן דְרֵאשִׁי שֶׁל ט"ו יוֹם בַּחֹדֶשׁ הֶרֶאשׁוֹן לֹא הִיָּה מַמְנִנָא וְתַמָּה לְמַה פִּי כֵּן דא"כ כְּשֶׁשְׂאֵל הַש"ס לִימָא בְּדַרְכִּי וּרְכָבָ"ג קִמְפִּלְגִּי לֹא פִלְגִּי בְּרֵאשִׁי רֵאשׁוֹנָה לַחוּד אֱלֹא בְּשֹׁלֶשׁ רֵאשִׁוֹת שֶׁל דִּלּוּג רֵאשׁוֹן וּבְמִסְקָנָא וְהִיָּה הַפְּרוֹשׁ בע"א וְאִמָּאי לֹא סְגִי בְּג' חֲלָשִׁים כְּדָפִי' בְּהוֹנְטָרָם: וְאִינָּה אֲסוּרָה אֱלֹא מִי"ח וְאִילָךְ. וא"ת וְנֶאֱסַר נְמִי יוֹם י"ח כִּי שְׁנִתָּה לִי"ז שְׁהִי דִלְגָּה וְיָהֵא כְּבָלָל וְסֵת דִּלּוּג כְּמוֹ ט"ו וְי"ו דְּחֻשִּׁינִן בַּחֲדָא זִמְנָא וְאוּמַר הִר"י דִּאִין לַחוּשׁ בְּדִלּוּג מִשּׁוּם חֲדָא זִמְנָא: מַעֲשֵׂ בַּחֲדָא זִמְנָא חֲזִישִׁינִן. פִּירַשׁ"י דְּחֻשִּׁינִן לְמַשְׁמִישׁ וְכֵן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ מִדְּלֹא פִּרִי' הַש"ס בְּהָדִיא לְטַהֲרוֹת וְאִין לְהַזְכִּיר בְּשׁוּם קִבְּעוֹת וְסֵת ג' פְּעָמִים לְגַבִּי תַשְׁמִישׁ דֶּהָא בַּחֲדָא זִמְנָא חֲזִישִׁינִן אֱלֹא לְגַבִּי שְׂאֵס נִקְבָּעוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים חוֹשְׁשִׁין לוֹ עַד שֶׁנֶּעְקַר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים:

סד.

 עֵין מִשְׁפָּט נֵר מִצְוָה

א סמג לאוין קיאי, טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ה ז:

ב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ו:

ג סמג לאוין קכו, טוש"ע אה"ע סי' ט סעי' א:

ד מו"י פכ"א מהל' איסורי ביאה הל' לא:

ה סמג לאוין קכו:

ו מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

ז טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' י:

ח טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב:

ט מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

י מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

יא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ב:

יב מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

יג מו"י פח' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

יד טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יד:

 עין משפט גור מצוה

א סמג לאוין קיז, טוש"ע אה"ע
סי' סג סעי' א:

ב מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יח:

ג מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' כא:

ד מו"י פו"א מהל' איסורי ביאה
הל' ח:

ה טוש"ע אה"ע סי' סג סעי' א:

ו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יט:

ז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יט:

ח מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יח:

ט מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' כד:

י מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' כג:

יא מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יט:

יב טוש"ע אה"ע סי' סג סעי' א:
יג מו"י פא' מהל' שבת הל' ה:

יד מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' כה:

טו מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' יט:

טז מו"י פה' מהל' איסורי ביאה
הל' כ:

מתני' תינתק: ד' לילות. ב"ה לא בעו רעופין כדאמר בגמרא מעשה ונתן לה רבי ד' ונאסר יום עשרים הבא שהרי למודה בעשרים ולא עקרתו אלא שני פעמים שהרי לילות מתוך שנים עשר חדש וכן נראה דר' לילות לב"ש אפלו מפרות כמו לב"ה: כל זמן שהרק מצוי בתוך הפה. שרואה מחמת תשמיש תלינן כל היים המחרת וכל הלילה שאחריו אפלו לא שמשה בהם בדם בתולים ואפי' אינה נזקרת אבל תו לא תלינן האיל ולא שמשה כדאמר לעיל בספ"ק (נדה דף יא:) עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש טמאה ורב מחמיר טפי דזקא כשנזקרת ביים שלאחר תשמיש תלינן פו ובלילה שלאחריו אבל בלא נזכירה לא: על גבי בלם (והוא על גבי בלם וזאנה רואה בידוע שחיתה המכה. לספרים דנקסינן הכי על גבי בלים ורואה ליכא לפרושי בידוע דאיכא הכחשה דהא לא מוכח ולא מידי האיל ורואה אלא ה"פ בידוע שגם לתלות שחיתה המכה וכן גריך לומר בפ' דם הנדה לעיל (נדה דף נו:) בידוע שלפני הכבוס כלומר שגם לקלותו לפני הכבוס: רב אמר לא הכסידה לילות עד מוצאי שבת תנן. וא"ת כפ"ק דקטבות (דף ו:) דפרין למאן דאסר לבעל בשבת מדקאמר הבא עד מוצאי שבת וקאמר מאי לאו דאי לא בעיל מצו בעיל ומשני לא כשבעל ופרין אי כשבעל מאי למימרא ומשני הא קמ"ל כדשמואל דאמר פרעה דחוקה כו' והשתא מאי פריך מאי למימרא הא אשמעינן טובא גלא הכסידה לילות כדקאמר הבא וי"ל דהתם איכא לשנא דשמואל אוסר למבעל לכתחלה וכן לרב ואצטריך ליה לשנויי הכי לשמואל דאפילו אי בלוי סבירא לה דהכסידה לילות: דשרי למבעל לכתחלה כדשמואל כו'. אף על גב דכפ"ק דקטבות (דף ו:) מיייתי הך דשמואל אבעילה שניה מ"מ לפי האמת דשרי למבעל בתחלה נקט הבא דהוי רבותא טפי: רבי אסי אמר טהורה. ואף על גב דלית ליה הך סברא דאם איתא דהנה דם מעקרא הנה אתי מיהו ס"ל שפיר הא דרב גדל דלעיל ספ"ק (דף יא:) דאם פסקה מחמת תשמיש וראתה אפילו מחמת תשמיש טמאה דאם איתא דדם בתולין הוא מעקרא כששמשה הנה אתי ולא הנה לה למסקמ מחמת תשמיש ביון דבתחלה בעל ומצא דם אם איתא דגשאר עוד דם בתולין לא היה לה לפסק כששמשה אבל הבא אזרי דבעל ולא מצא דם ולהכי אכא למימר דבעל כדשמואל: שאני שמואל דרב גזירה. משמע הבא דשמואל לא שכיחא וכן דפרק קמא דחגיגה (דף יד:) גבי בתולה שעברה פרוש שהוכיבה על פי הדכית ואין ריחה נזדף וכו'ה נודע שהיא בתולה ומפיק דקשרה לכהן גדול דאיכא למימר באמבטוי עברה דשכיח טפי מדשמואל וקשה דבפרק קמא דקטבות (דף ו:) קאמר רב דקואין בהטיה ויש לומר דהטויה דקטבות אינה בעילה גמורה שתעבר בה כבשאר ביאות:

האשה פרק תשיעי נדה

ונאסר יום עשרים הבא שהרי למודה בעשרים

ונאסר יום עשרים, מפני שאורח בזמנו בא.
מתני' נשים בבתוליהם כגפנים, יש גפן שיינה אדום, ויש גפן שיינה שחור, ויש גפן שיינה מרובה, ויש גפן שיינה מועט.
רבי יהודה אומר: כל גפן יש בה זין, ושאין בה זין — הרי זה דורקטי.
גמ' תנא: דור קטוע.
תני רבי חיאי: כשם שהשאור יפה לעיסה, כך דמים יפין לאשה.
תנא משום רבי מאיר: כל אשה שדמיה מרובין — בניה מרובין.

הדרן עלה האשה.

מתני'^(א)
תינוקת
שלא הגיע זמנה לראות וניסת — בית שמאי אומרים: נותנין לה ארבע לילות, ובית הלל אומרים: עד שתחיה המכה.
"הגיע זמנה לראות וניסת, בית שמאי אומרים: נותנין לה לילה הראשון, ובית הלל אומרים: עד מוצאי שבת (ארבע) [ארבעה] לילות.
'ראתה ועודה בבית אביה, בית שמאי אומרים: נותנין לה בעילת מצוה, ובית הלל אומרים: כל הלילה (פולח) [שלה].
גמ' אמר רב נחמן בר יצחק: ואפילו ראתה.
ממאי? מדקא מפליג בסיפא בין ראתה בין בשלא ראתה, מכלל דרישא — לא שנא הכי ולא שנא הכי.
"תניא נמי הכי: בית הלל אומרים: עד שתחיה המכה, בין ראתה בין לא ראתה.
"עד שתחיה המכה. עד כמה? אמר רב יהודה אמר רב: כל זמן שנוחרת.
פי אמרייתה קמיה דשמואל, אמר לי: נחירה זו איני יודע מה היא, אלא כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה מחמת תשמיש.
נחירה דקאמר רב, היכי דמי? אמר רב שמואל בר רב יצחק: לדידי מפרשא לי מיניה דרב — עומדת ורואה, יושבת ואינה רואה — בידוע שלא חיתה המכה.
על גבי קרקע ורואה, על גבי פרים וכסותות ואינה רואה — בידוע שלא חיתה המכה.
על גבי פולם ורואה, על גבי פולם ואינה רואה — בידוע שחיתה המכה.
הגיע זמנה וכו'.
איתמר: שימשא בימים — רב אמר: לא הפסידה לילות, ולוי אמר: הפסידה לילות.
"רב אמר: לא הפסידה לילות, עד "מוצאי שבת" תנן.
ולוי אמר: הפסידה לילות.
מאי "ארבע לילות" דקתני? ארבעה עונות.^(ב)
ולרב, למה לי למיתנא "ארבעה לילות"? אורח ארעא קא משמע לן, דדרבה דביאה בלילות.
וללוי, ליתני "ארבעה לילות", "עד מוצאי שבת" למה לי? הא קא משמע לן דשרי למבעל לכתחלה בשבת.
"בדשמואל, דאמר שמואל: פרצה דחוקה מותר ליכנס בה בשבת, ואף על פי שמשיר צורות.
איתמר: בעל ולא מצא דם, וחזר ובעל ומצא דם, רבי חנינא אמר: טמאה, ורבי אסי אמר: טהורה.
"רבי חנינא אמר: טמאה, דאם איתא דהוה דם בתולים — מעיקרא הוה אתי.
ורבי אסי אמר: טהורה, דילקא אתרמי ליה כדשמואל, דאמר שמואל: "יכולני לבעול כמה בעילות בלא דם".
ואידה — שאני שמואל דרב גזריה.
"אמר רב: בוגרת נותנין לה לילה הראשון, והני מילי שלא ראתה, אבל ראתה — אין לה אלא בעילת מצוה ותו לא.
"מיתיבי: מעשה ונתן לה רבי (ארבע) [ארבעה] לילות מתוך שנים עשר חדש.
היכי דמי? אילימא דיהיב לה פולחו בימי קטנות,
עד"

עקירה האחרונה של עשרים האחרונה שלא ראתה שאחר השלשים שניים לאו עקירה היא שהרי לא שנתה ליום שלשים השלישיים ולא ראתה עד יום עשרים לחדש פוסתה: מפני שארח זה שחזר לשוב יום עשרים בזמנו הראשון בל: מתני' כל גפן יש בה זין כל אשה יש לה בתולים ודמים: ואין לה הכי זה דור קטוע וכוון שאין להן דמים מרבים אין בזיהן מרבין: מתני' תינתק נותנין לה ארבע לילות לשמש ואפי' רואה אחריו דם בתולים הוא: עד שתחיה המכה מפרש בגמרא: הגיע זמנה לראות ולא ראתה: עד מוצאי שבת והיא נוסת דרביעי: גמ' אפילו ראתה בבית אביה אמרו ב"ה האיל ולא הגיע זמנה לראות נותנין לה עד שתחיה המכה: מדפליג בסיפא בהגיע זמנה קתני חלוק בין ראתה ללא ראתה: שנוחקת לקמן מפרש: שהרוק מצוי שרואה מחמת תשמיש: עד מוצאי שבת תנו ביים ובלילה: דשרי למבעל בשבת אף ע"פ שלא בעל עדן כי אם שתי בעילות ופתח דחוק: וחזר ובעל בתוך ארבע לילות: טמאה דדם נדה הוא: בוגרת נותנין לה לילה הראשון ואפי' לב"ה דאמרי בהגיע זמנה לראות ארבעה הני מלי גזרה דמשגיגו ימי הגעורים הני זמנה אבל בנזקת לילה הראשון ותו לא: מתוך שנים עשר חדש שבעל לילה הראשון והלך בדדה מיד נסהה שלשה חדשים וחזר ובעל ומצא דם וכן פעם שניה ושלישית וכא לפני רבי ואמר דם בתולים הוא:

מסורת חש"ס

א לעיל ח:

ב כתובות ו; לעיל ה.

ג כתובות ו:

עד"

מסורת הש"ס
א סוטה לבן; מועד קטן ה.; חולין עח.
ב פרקי דרבי אליעזר; ברכות לא.
ג יומא יח:

גליון הש"ס

תורה אור השלם

והציוע אשר-בו הניגע בגדיו וקיו פרמיום וראשו יתיה פרוע ועל־שפם יעסח וסמא טמא יקרא [ויקרא יג, מה]

ואשה כוֹזֵב זֹבֵב דָּמָה נָמִים פִּרְמִים וְרָאשׁוֹ יִתְיָה פְרוּעַ וְעַל־רִבּוּם בָּטָא עַת־נִדְתָּהּ אוֹ כִּי־תִזְוֵב כִּי־יִנְדַּתְּהָ תִּתֵּינָהּ כִּלְיָמֶי זֹבֵב טָמְאָתָהּ כִּי־מִי נִדְתָּהּ תִּתֵּינָה טָמְאָה הוּא [ויקרא טו, כה]

וּתְנַשֵּׂא לְאַחַר קְדֻמְפֶּרֶשׁ לְקַמֵּה שְׁאִין כָּל הָאֲצָצְעוֹת שְׁווֹת; וּתְנַשֵּׂא לְאַחַר דְּתֵלְתָא זְמַנִּי צַעֲיֹן לְחֻזְקָה בְּרָשָׁב"ג. כְּכֵלָה גְרָסִינָן וּשְׁלִישִׁית: מִכְּחֹל חִיסָא אֶרֶךְ יוֹנָן עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל מִכְּחֹל: מִן הַצִּדִּין וְטוֹהוֹר: וְאִם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת לְהַלְקוֹל הַזֶּה שְׁאִינָה רוֹאָה כָּל שְׂעָה מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ אֶלָּא לְפָקִידִים תּוֹלָה בּוֹסָתָהּ וּמַשְׁמַשֶּׁת בְּלֹא בְדִיקָה בִּין נֶסֶת לְנֶסֶת: דְּכָרִי רַבִּי הֵךְ מִלְתָּא לַחוּדָה גְּזֻלְמַנְתָּא אֲשֶׁה קְאָמַר רַבִּי אֶבְל רִישָׁא בְּלֵא רַבָּן שְׁמַעְוִן הִיא: אֲפִגְוִי מִפְּגָרָא שְׁהָעָן אִינוּ חֵלֶק וּמִסְרָטֻט וּמוֹצִיא דָּם: רַעוּף בְּפוּל: וְתִבְדֵּק בְּבִיחָה שְׁלִישִׁית שֶׁל פֻּעַל רֹאשׁוֹן כְּלוּמַר מִבִּיחָה שְׁלִישִׁית שֶׁל רֹאשׁוֹן וְאִלֵּךְ תַּשְׁמַשׁ ע"י בְּדִיקָה וְלָמָּה תִּתְקַרֵּשׁ: לְפִי שְׁאִין כָּל הָאֲצָצְעוֹת שְׁווֹת וְשִׁמְא בְּבַעַל אַחַר לֹא תִצְטָכֵךְ בְּדִיקָה וּמוּטָב שֶׁתִּתְקַרֵּשׁ וְתִתְחַנֵּן וְלֹא תִבָּא לִיזִי בְּכַת הַלְכָךְ מִתְקַרְשֶׁת עַד שֶׁתִּתְחַזֵּק בְּשֵׁשׁ אֲצָצְעוֹת: וְתִבְדֵּק בְּבִיחָה רֹאשׁוֹנָה שֶׁל פֻּעַל שְׁלִישִׁי מִשְׁפָּא עֲלִיָּה פֻּעַס אַחַת לֹא תַשְׁמַשׁ שְׁנִיָּה בְּלֹא בְדִיקָה שְׁכָרִי הַחֻזְקָה בְּג' אֲצָצְעוֹת וּמַשְׁעִינָן אִין חֻזְקַת בִּיחָה אַחַת חֻזְקָה זֶאִין כָּל הַכַּחוֹת שְׁוִין וְשִׁמְא בְּעִלָּה זֶה הֵתָּה בְּכַח מִרְכָּה הַלְכָךְ עַד שֶׁתִּתְחַזֵּק בְּג' בִּיחוֹת לְבָל אַחַד וְאֶחָד וְהִזַּר תְּבַשְׂי בְּדִיקָה לְבִיחָה רַב־עִשִׂית שֶׁל פֻּעַל שְׁלִישִׁי: הֵהִיא דְאֵתְאִי שְׁהֵתָּה רוֹאָה דָּם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ: בַּעֲתָהּ הִבְהִילָה פְתָחוֹס: מִמְלָאָה וְנוֹפַצַת מִתְמַלְאָה דָּם וּמַנְפַצְתִּי בַּשַּׁעַת תַּשְׁמִישׁ: דִּימַת גְּעִירָךְ. בְּנוֹת גְּעִירָךְ שֶׁהִיוּ מִתְקַנְאוֹת בְּךָ, חֲבֵסָה שְׂפִיחָךְ, לִבְעָלֶךָ. דִּמַּת לָשׁוֹן לַעֲמֵ פֶרְלִיר"ץ כְּמוֹ (וְכַמוֹת דָּף נב.) מַנְדָּס זִימָא וְכְמוֹ (כּוּטֵרָה דָּף כז.) לֹא יֵשׁ אֲרָם לְמוּמָא: כִּי הִיכִי דִתְהֵווּ עֲלִיךְ עַד הַשְׁתָּא לֵהֲלִי גִיסָא עַל חֲפֵה וְתֵרָה שְׂפִיחָס: נִתְהֵווּ עֲלִיךְ, לִאֲדִיר, גִּיסָא וּיֵאמְרוּ בְּמָה שְׁנוּאָה זֶה וְתִשְׁוֹב חֲזָאָה מִמֶּךָ: הֵנָּה עוֹבְדָא וְגִלְתָּה צַעֲרָה לְרַבִּים וּבִקְשׁוּ עֲלִיָּה רַחֲמִים וְתִתְרַפְּאָה: בַּשְּׁלוֹת מַחוּס שְׁאִין בְּגִי תוֹכָה וְאִינוּ יוֹדְעוֹת לְמַנּוּת בַּתַּח נִדּוּת מַתִּי הֵן זְמַי גָּדָה מַתִּי הֵן זְמַי זֹבֵב: שָׂשָׁה וְהוּא בְּדִין תוֹכָה וְשִׁמְא בִימֵי גָדָה הוּא: שְׁנִים תַּשָּׁב שָׂשָׁה וְהָן לְחוּמְרָא שְׁמַא רֹאשׁוֹן סוּף זֹבֵב וְשִׁנִּי תַחֲסֹלַת גָּדָה וְצִרִיכָה עוֹד שָׂשָׁה אֶבְל שְׁלֵשָׁה זֵאִינוּ הֵנָּה זְמַי זִיכָה צִרִיכָה ז' נְקִיִּים הַשְׁתָּא זְמַי תַּשָּׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים שְׁמַא בִימֵי זִיכָה עוֹמְקַת: קִשְׁתָּה שְׁנִים וְקִלְתָּה בִימֵי זֹבֵב: אֲסוּכָא דְאִשְׁי' הִכָּא זֵלָא אַחֲמוּר תַּשָּׁב עַל בְּרַחֲסָה מִן הַתוֹכָה: צִרִיכָה לָשֵׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים שְׁמַא מִחֲמַת תַּלּוֹת חֲמוּר רִלְתָּה דָּם: אַעֲבֹב ז' יוֹמֵי בַתֵּר יוֹמָא שְׁתַּפְּסוּסָה לְנִשְׂאָ:

תינוקת פרק עשירי נדה

וּתְנַשֵּׂא לְאַחַר דְּתֵלְתָא זְמַנִּי צַעֲיֹן רִישָׁא בְּרָשָׁב"ג. יִסְבִּירָא לָהּ בְּג' זְמַנִּי הִוִּי חֻזְקָה וּר"י מְפַרֵּשׁ זֻאֲפִילוֹ רַבִּי מוֹדָה בְּרוּחָה מְחַמַּת תַּשְׁמִישׁ דְּבַעֲי ג' זְמַנִּין לְאֲחֻזְקָה

וּתְנַשֵּׂא לְאַחַר. נִיֶּסֶת לְאַחַר, וְרֹאֲתָה דָּם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ — מְשַׁמֶּשֶׁת פַּעַם רֹאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאֵן וְאִילָךְ לֹא תַשְׁמַשׁ עַד שֶׁתִּתְגַּרֵּשׁ וְתִנְשֵׂא לְאַחַר. נִיֶּסֶת לְאַחַר, וְרֹאֲתָה דָּם מִחֲמַת תַּשְׁמִישׁ — מְשַׁמֶּשֶׁת פַּעַם רֹאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית, מִכָּאֵן וְאִילָךְ לֹא תַשְׁמַשׁ עַד שֶׁתִּבְדּוֹק עֲצָמָה. ^{[כִּי־צִד בּוֹדְקַת אֶת עֲצָמָה? מְבִיחָה שְׁפוּפָרַת, וּבִתּוּכָה מִכְּחֹל, וּמוֹד מוֹנַח עַל רֹאשׁוֹ. אִם נִמְצָא דָּם עַל רֹאשׁ הַמוֹד — בְּדִדּוּעַ שְׁמֹן הַמְּקוֹר הוּא בָּא. לֹא נִמְצָא דָּם עַל רֹאשׁוֹ — בְּדִדּוּעַ שְׁמֹן הַצִּדִּין הוּא בָּא. "וְאִם יֵשׁ לָהּ מִכָּה בְּאוֹתוֹ מְקוֹם — תוֹלָה בְּמִפְתָּהּ, וְאִם יֵשׁ לָהּ נֶסֶת — תוֹלָה בְּוִסְתָּהּ. "וְאִם הָיָה דָּם מִפְתָּה מְשׁוּנָּה מִדָּם רְאִיִּיתָה — אִינָּה תוֹלָה, וְנִאֲמַנְתָּ אֲשֶׁה לוֹמַר "מִכָּה יֵשׁ לִי בַּמְּקוֹר שְׁמִמָּנָה דָּם יוֹצֵא", דְּכָרִי רַבִּי. רַבָּן שְׁמַעְזֵן בֵּן גְּמַלְיָאל אוֹמַר: דָּם מִכָּה הֵבֵא מִן הַמְּקוֹר — טָמֵא, וְרַבּוֹתֵינוּ הַעִידוּ עַל דָּם הַמִּכָּה הֵבֵא מִן הַמְּקוֹר שֶׁהוּא טְהוֹר. מֵאִי בִינְיָיִהוּ? אָמַר עוֹלָא: מְקוֹר מְקוּמוֹ טָמֵא אִיכָּא בִינְיָיִהוּ. "שְׁפוּפָרַת — (אֲפִגְוִי מִפְּגָרָא) [אֲפִסְוִדִי מִפִּסְדָּא] לֵה! אָמַר שְׁמוּאֵל: בְּשְׁפוּפָרַת שָׁל אֶבְר, וּפִיָּה רְצוּף לְתוּכָה. "אָמַר לִיָּה רִישׁ לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן: וְתִבְדּוֹק עֲצָמָה בְּבִיחָה שְׁלִישִׁית שֶׁל פֻּעַל הָרֹאשׁוֹן? אָמַר לִיָּה: לְפִי שְׁאִין כָּל הָאֲצָצְעוֹת שְׁווֹת. אָמַר לִיָּה: וְתִבְדּוֹק עֲצָמָה בְּבִיחָה רֹאשׁוֹנָה שֶׁל פֻּעַל שְׁלִישִׁי? לְפִי שְׁאִין כָּל הַכַּחוֹת שְׁווֹת. "הֵהִיא דְאֵתְאִי לְקַמִּיָּה דְרַבִּי, אָמַר לִיָּה לְאֶבְדָּן: זֵיל בַּעֲתָה. אֲזַל בַּעֲתָה, וְנִפְל מִמָּנָה חֲרַרַת דָּם. אָמַר רַבִּי: נִתְרַפְּאָה זֹאת. הֵהִיא אֶתְתָא דְאֵתְאִי לְקַמִּיָּה דְמָר שְׁמוּאֵל, אָמַר לִיָּה לְרַב דִּימִי בַר יוֹסֵף: זֵיל בַּעֲתָה! אֲזַל בַּעֲתָה, וְלֹא נִפְל (מִמָּנָה) [מִינָּה] וְלֹא מִיַּדִּי. אָמַר שְׁמוּאֵל: זֶה מְמַלְאָה וְנוֹפַצַת הִיא, וְכָל הַמְּמַלְאָה וְנוֹפַצַת — אִין לָהּ תִקְנָה. הֵהִיא דְאֵתְאִי לְקַמִּיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן, דְּכָל אִימַת דְּהוֹת סָלְקָא מִטְבִּילַת מַצּוּה, הוֹת קַחְזִיא דְמָא. אָמַר לָהּ: שְׁמָא דִּימַת עִירִיָּה עֲלָתָה בִּיה, לְכִי וְהִבְעָלִי לוֹ עַל גְּבִי הַנָּהָר. ^{[כִּי־אִיכָּא דְאָמַר, אָמַר לָהּ: תִּגְלִי לְחִבְרוּתֶיךָ. כִּי הִיכִי (דִתְהוּו) [דְתוּוהוּן] עֲלִיָּה לְהָה גִּיסָא, נִתְוּוּהוּ עֲלָה לְהָה גִּיסָא. וְאִיכָּא דְאָמַר, אָמַר לָהּ: גְּלִי לְחִבְרוּתֶיךָ, כִּי הִיכִי דְלִבְעוּ עֲלִיָּה רַחֲמִים, דְתִנְיָא: "וְטָמֵא טָמֵא יִקְרָא" — צִרִיָּה לְהוֹדִיעַ צַעְרוֹ לְרַבִּים, וְרַבִּים מְבַקְשִׁים עֲלָיו רַחֲמִים. אָמַר רַב יוֹסֵף: הוּוּ עוֹבְדָא בְּפִימְבֻדִיתָא, וְאֶתְסִי. אָמַר רַב יוֹסֵף, אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: הִתְקִין רַבִּי בְשָׁדוֹת, רִאֲתָה יוֹם אֶחָד — תַּשָּׁב שְׂשָׁה וְהוּא, שְׁנַיִם — תַּשָּׁב שְׂשָׁה, וְהָן שְׁלִשָּׁה — תַּשָּׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים. ^{[דִּסִּי^(ב)]אָמַר רַבִּי זִירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הִתְחַמִּירוּ עַל עֲצָמָן, שְׁאֲפִילוֹ רּוּאוֹת טַפַּת דָּם כְּחֶרֶדֶל — יוֹשְׁבוֹת עֲלֶיָּה שְׂבָעָה נְקִיִּים. "אֲדַבְרִיָּה רְבָא לְרַב שְׁמוּאֵל, וְדָרַשׁ: קִשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים, וְלִשְׁלִישִׁי הִפִּילָה — תַּשָּׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים. קִסְבֵּר: אִין קוֹשְׁוֵי לְנִפְלִים, וְאִי אֲפָשָׁר לְפַתִּיחַת הַקָּבֵר בְּלֹא דָּם. אָמַר לִיָּה רַב פִּפְּא לְרְבָא: מֵאִי אַרְיָא קִשְׁתָּה שְׁנֵי יָמִים? אֲפִילוֹ מִשְׁהוּ בְּעֻלְמָא! דְּהָא אָמַר רַבִּי זִירָא: בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הִתְחַמִּירוּ עַל עֲצָמָן, שְׁאֲפִילוֹ רּוּאוֹת טַפַּת דָּם כְּחֶרֶדֶל — יוֹשְׁבוֹת עֲלֶיָּה שְׂבָעָה נְקִיִּים! אָמַר לִיָּה רַבֵּא: אֲמִינָא לָּהּ אִיסוּרָא, וְאֵת אֲמַרְתָּ מִנְהֻגָא?! הִיכָא דְאֲחֲמוּר — אֲחֲמוּר, הִיכָא דְלָא אֲחֲמוּר — לָא אֲחֲמוּר. ^{[כִּי(תְבַעוּהָ, נִתֵּר, בְּחַמִּין, לְטְבוֹל, קְמִטִים, עַל גְּבִי, נָמַל — סִימָן). אָמַר רְבָא: תְּבַעוּהָ לִינְשָׂא וְנִתְפַּיִיסָה — צִרִיכָה שֶׁתַּשָּׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים. רַבִּינָא אִיעֶסַק לִיָּה לְבִרְיָה בִּי רַב חֲנִינָא, אָמַר לִיָּה: סָבֵר לִיָּה מָר לְמַכְתָּב כְּתוּבָה לְאַרְבָּעָה יוֹם? אָמַר לִיָּה: אִין. כִּי מָטָא לְאַרְבָּעָה, נִטֵּר עַד אַרְבָּעָה אַחְרִינָא, אִיעַכַּב שְׂבָעָה יוֹמֵי בַתֵּר הָהוּא יוֹמָא. ^{[כִּי(אָמַר לִיָּה: מֵאִי הָאִי? אָמַר לִיָּה: לָא סָבֵר לָהּ מָר לְהָא דְרַבָּא, דְאָמַר רְבָא: תְּבַעוּהָ לִינְשָׂא וְנִתְפַּיִיסָה צִרִיכָה לִישָׁב שְׂבָעָה נְקִיִּים? אָמַר לִיָּה: אִימַר דְאָמַר רְבָא בְּגִדוּלָה דְקַחְזִיא דְמָא, אֶבְל בְּקִטְנָה דְלָא חֲזִיא דְמָא — מִי אָמַר? ^{[כִּי(אָמַר לִיָּה: בְּפִירוּשׁ אָמַר רְבָא: לֹא שְׁנָא גְדוּלָּה, לָא שְׁנָא קִטְנָה. גְּדוּלָּה טַעֲמָא מֵאִי? מִשׁוּם דְמַחְמָדָא, קִטְנָה נְמִי מִחְמָדָא. אָמַר רְבָא: אֲשֶׁה}}}}}}

לָא

סו.

 עין משפט נר מצוה
--

א סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ב:

ב מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' כב:

ג טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ה ד:

ד מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' כ:

ה טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ה ו:

ו מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' כ:

ז טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ב:

ח מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' כב:

ט טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ג:

י מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' כ:

יא טוש"ע יו"ד סי' קפז סעי' ט:

יב מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ו:

יג מו"י פו' מהל' טומאת צרעת הל' ח:

יד סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' א:

טו מו"י פו"א מהל' איסורי ביאה הל' ד:

טז טוש"ע יו"ד סי' קגד סעי' ב:

יז סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצב סעי' א:

יח מו"י פו"א מהל' איסורי ביאה הל' ט:

יט סמג לאוין קיא, טוש"ע יו"ד סי' קצב סעי' א:

כ מו"י פו"א מהל' איסורי ביאה הל' ט:

עין משפט גור מצורה

א סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' ב:

ב מו"י פב' מהל' מקואות הל' יח:

ג סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' ב:

ד מו"י פב' מהל' מקואות הל' יח:

ה סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' א:

ו מו"י פא' מהל' מקואות הל' י:

ז סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' א:

ח מו"י פא' מהל' מקואות הל' י:

ט מו"י פי"ז מהל' מעשה הקרבנות הל' ו:

י סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' כד:

יא מו"י פב' מהל' מקואות הל' יג:

יב סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' י:

יג מו"י פב' מהל' מקואות הל' יז:

יד סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' י:

טו מו"י פב' מהל' מקואות הל' יז:

טז טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' ג ח:

יז מו"י פב' מהל' מקואות הל' טז:

יח סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' י:

יט מו"י פא' מהל' מקואות הל' יא:

כ סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' לא:

כא מו"י פא' מהל' מקואות הל' יא:

כב טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' לג לד:

כג מו"י פא' מהל' מקואות הל' יא:

כל הֶרְאוּי לְבִלָּה אִין בִּלָּה מַעֲבָבָת פּוּ. וּא"ת הֵא בְּכֵמָה מְקוּמוֹת בְּתִיב בְּלוּלָה וְיִמְאָ לֹא תַחוּף שְׁעָרֶיהָ: מַקְטָף נוֹתֵן שַׁעַר וּמִתְפַּלְּבֵל וְחוּצָא: סְרִיחַ מְדַבֵּיק הַשַּׁעַר וְחוּצָא: שָׁנָה עָלָיו הַתְּתִיב לַעֲבֹב וּי"ל דְּבִלָּהָ צְרִיכִי לְגוֹפִיָּהּ וְהָשָׂה דְּיִמְאָל מִדַּתְנָא בְּהוּ קִרְכָּא בְּפִרְשֵׁת נְשִׂאִים תְּרִיסָר זְמַנִּי בְּלוּלָה בְּשָׁמֶן מַעֲבָבָא דְּהָכִי אִמְרִינוּ בְּהִלּוּמֶנּוּ רַבָּה (מִנְחוֹת יט:). דְּפִרִיךְ לְשִׁמּוּאֵל גַּבִּי מִנְחָה דָּלָא וְלִיף דּוֹרוֹת מִשְׁעָה דְּכִתּוּב וַיִּמְלֹא פִּפוּ מִמֶּנָּה לוֹמַר דְּשָׁנָה עָלָיו הַתְּתִיב לַעֲבֹב עַל מִלָּא קִמְצָו וּפְרִיחַ וְהָא אִמַּר שִׁמּוּאֵל מְזַרְקוֹת מְחַדָּשִׁים אֶת הַיָּבֵשׁ דְּכִתּוּב שְׁנִיָּהם מְלָאִים סֵלֶת וּמִשְׁנֵי שְׁאֵלִי הָתָם דַּתְנָא בְּהוּ קִרְכָּא תְרִיסָר זְמַנִּי לַעֲבֹב וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּשִׁמּוּא יֵשׁ שׁוּם דְּרָשָׁא בְּשׁוּם מְקוּם דְּבִלָּה לֹא מַעֲבָבָא וּא"ת פִּינוּ דָּלָא מַעֲבָבָא הִיכָא דְּאִין כְּאוּי לְבִלָּה נְמִי לִתְבַּשָּׁר וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּמִכְרָא הוּא דְּפִינוּ דְּקַפֵּד קִרְכָּא לְבִתְחִלָּה לַעֲשׂוֹת הַמַּעֲוָה פְּשִׁינוּ שְׁיָהָא כְּאוּי לְכָךְ אַע"פ שְׁאִינוּ מַעֲבָב דָּאס לֹא בִן נִתְבַּטְּלָה הַמַּעֲוָה לְגִמְרִי שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹתָהּ וְכֵן בְּכֵמָה מְקוּמוֹת בְּגוּן פִּיֶּאֶת מִיּוֹם דְּכִתּוּב כָּל בְּשָׁרֹו וּמַמְעֻטִּים בֵּית הַסֵּתְרִים וּמ"מ פְּשִׁינוּ כְּאוּי לְבִיֶּאֶת מִיּוֹם בְּכָל בְּשָׂרָה וְכֵן בְּכֵמָה זִכְרֵנוּ וְגַבִּי שְׂרָל וְטִמָּא דְּמִשְׁלַחִין קִרְדָּנוּ אִף עַל פִּי שְׁאִינוּ רְאוּיִים לְסַמֵּיכָה וְלֹא מַעֲבָבִין דְּהָא רַבִּינָהוּ קִרְכָּא דְּמִחוּבֹו וְלֹא מִנְגַּעֲנוּ וְקִרְכָּא בְּהִבְאָת קִרְדָּנוּ מִכִּיר וְאִמְאִי הָא לֹא מִצִּי סְמִיחַ וּבְפִרְקָא כָּל פְּסוּלֵי הַמִּקְלָשִׁין (נִבְחִים לג.). דַּתְכָּף לְסַמֵּיכָה שְׁחִיטָה דְּאוֹרְקִיתָא וְאֵע"ג דָּלָא טָהַר מִנְגַּעֲנוּ מִשְׁלַח קִרְדָּנוּ זִיבָה וּא"ת אִמְאִי לֹא פְּשִׁינוּ פִּיֶּאֶת מִיּוֹם לְבִתְחִלָּה בְּבֵית הַסֵּתְרִים כִּמוֹ בִּלָּה וְקִרְיָאָה בְּחִלְצָה וּבְכַפּוּרִים וּי"ל דְּאִין סִבְרָא גַבִּי טְבִילָה שְׁלֹא הַקְפִּידָה

וּא"ת הֵא בְּכֵמָה מְקוּמוֹת בְּתִיב בְּלוּלָה וְיִמְאָ לֹא תַחוּף שְׁעָרֶיהָ: מַקְטָף נוֹתֵן שַׁעַר וּמִתְפַּלְּבֵל וְחוּצָא: סְרִיחַ מְדַבֵּיק הַשַּׁעַר וְחוּצָא: וְאִפִּילוּ בְּחִמִּי חֲמָה זִי לֹה בְּחִמִּין שְׁהוּחִמוּ בְּשִׁמְשׁ: דְּמַשְׁרוּ מִיָּא מְקַשִּׁין אֶת הַשְּׁעָרוֹת וְאִין לְכַלּוֹךְ עוֹבֵר: קִמְטִיָּה בֵּית הַשְּׁחִי וּבֵית הַסֵּתְרִים שְׁלֹה: כָּל הֶרְאוּי לְבִלָּה בְּמַסְכַּת מִנְחוֹת שְׁשִׁים עֶשְׂרוֹנִים הַבָּאִים בְּכָלִי אֶחָד רְאוּיִן לְכַלֵּל וְאִין בִּלָּה מַעֲבָבָת פּוּ שְׂאֵס לֹא כַּלֵּל כְּשֶׁר וְשְׁאִין כְּאוּי לְבִלָּה כְּגוּן שְׁשִׁים וְאֶחָד עֶשְׂרוֹנִים בְּכָלִי אֶחָד בִּלָּה מַעֲבָבָת פּוּ וּפְסוּלָה הוּאִיל וְאִי בְּעִי לְכַלֵּל לֹא מִצִּי לְמַכְלֵל: אִינְה צְרִיכָה לַחוּף וְלַעֲבֹל דְּנוֹדָאִי לְאַחַר שְׁטַבְּלָה בָּא עָלֶיהָ: אִכָּא בִּיעִיָּהוּ כו"י לְלִשְׁנָא קִמָּא פְּשִׁינוּ סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה: גִּזְרָת מְרַחְצוֹת שְׁדָּרְךְ מְרַחְצוֹת לִשָּׁב ע"ג אֲצַטְבָּאוֹת שֶׁל אֲדָמָה דְּדָמִי לְכָלִי חֶרֶם וְאִתִּי לְמִימַר טְבִילָה עוֹלָה בָּהֶן: סֵלֶתָא בְּקַעֲתָ עֲבָה כִּמוֹ בְּחִבְרָתָהּ וְלֹא בְּסֵלֶתָא [פִּידְמוּת] (דף סג:). דְּבַעֲיָתָא שְׁלֹא תַפּוּל וְלֹא טְבִילָה שְׁפִיר:

תינוקת פרק עשירי נדה

א"לֹא תַחוּף לֹא בְּנִתָּר וְלֹא בַּחוּל; בְּנִתָּר מִשּׁוּם דְּמִקְטָף, וּבַחוּל מִשּׁוּם דְּמַסְרִיָּה. "וְאָמַר אַמִּימָר מִשְׁמִיָּה דְּרָבָא: אִשָּׁה לֹא תַחוּף אֶלָּא בְּחִמִּין, אֲבָל לֹא בְּצוּנָו, וְאִפִּילוּ בְּחִמִּי חֲמָה. צוּנָו מֵאִי טַעְמָא לָא? מִשּׁוּם דְּקִרְרִירִי וּמִשְׁרוּ מִזִּידִּיא. "וְאָמַר רָבָא: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם בְּתוּף בֵּיתוֹ שְׂתֵּהָא אִשָּׁה מְדִיָּקָה בֵּית קַמְטִיָּה בְּמִים. מִיתִיבִי: בֵּית הַקְּמֻטִּים וּבֵית הַסֵּתְרִים אִינֵן צְרִיכִין לְבִיֶּאֶת מִיּוֹם! דַּס"ס⁽ⁿ⁾ נְהִי דְּבִיֶּאֶת מִיּוֹם לֹא בְּעִינָו, מְקוּם הָרְאוּי לְבִיֶּאֶת מִיּוֹם בְּעִינָו, כְּדָרְבִּי זִירָא, דְּאָמַר רַבִּי זִירָא: כָּל הָרְאוּי לְבִיָּלָה — אִין בִּיָּלָה מַעֲבָבָת פּוּ, וְשְׁאִין רְאוּי לְבִיָּלָה — בִּיָּלָה מַעֲבָבָת פּוּ. "א"א⁽ⁿ⁾ אָמַר רַבִּין בַּר רַב אֲדָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק: מַעֲשָׂה בְּשִׁפְחָתוֹ שָׁל רַבִּי שְׁטַבְּלָה, וְעָלְתָהּ, וְנִמְצָא לָהּ עֶצֶם חוּצָץ בִּין שִׁינָּיָהּ, וְהַצְרִיכָה רַבִּי טְבִילָה אַחֲרָת. "י"י⁽ⁿ⁾ וְאָמַר רָבָא: טְבִילָה וְעָלְתָהּ, וְנִמְצָא עָלֶיהָ דְּבַר חוּצָץ — אִם סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה, אִינְה צְרִיכָה לַחוּף וְלַטְבּוּל, וְאִם לֹאוּ — צְרִיכָה לַחוּף וְלַטְבּוּל. "ט"א⁽ⁿ⁾ אִיכָא דְּאָמְרִי, אִם בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁחַפְּפָה טְבִילָה — אִינְה צְרִיכָה לַחוּף וְלַטְבּוּל, וְאִם לֹאוּ — צְרִיכָה לַחוּף וְלַטְבּוּל. "ס"א⁽ⁿ⁾ מֵאִי בִּינִיָּהוּ? אִיכָא בִּינִיָּהוּ לְמַסְמָךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה, לְמִיחָךְ בִּימָמָא וּלְמַטְבֵּל בְּלִילִיָּא. "י"י⁽ⁿ⁾ אָמַר רָבָא: אִשָּׁה לֹא תַעֲמוּד עַל גַּבִּי כְּלִי חֶרֶם וְתַטְבּוּל. סִבַּר רַב כְּהֵנָא לְמִימַר: טַעְמָא מֵאִי? מִשּׁוּם גִּזְרִית מְרַחְצוֹת, הָא עַל גַּבִּי סִילְתָּא — שְׁפִיר דְּמִי. "כ"א⁽ⁿ⁾ אָמַר לִיָּה רַב חֲנַן מִנְהַרְדְּעָא: הָתָם טַעְמָא מֵאִי — מִשּׁוּם דְּבַעֲיָת, סִילְתָּא נְמִי בְּעִיתָא. "כ"ב⁽ⁿ⁾ אָמַר רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: אִשָּׁה לֹא תַטְבּוּל

בַּנְּמִל.

תּוֹרָה אֵלֶּא שְׁמִיטָהר הָאֲדָם וְאִין לוֹמַר דְּלִבְתַּחֲלָה לִבְעִי דְּפִינוּ דְּבִיעֵבַד טָהוֹר לְבִתְחִלָּה נְמִי לֹא בְּעִי וְתַעֲלָה לוּ טְבִילָה אֲבָל בִּלָּה וּמַקְרָא בְּכּוּרִים וְחִלְצָה מִצֵּת נִינְהוּ הֶלְכָךְ לְבִתְחִלָּה לַעֲבֹב וּא"ת פִּינוּ דְּלִבְתַּחֲלָה בְּעִי? בִּלָּה בְּמִנְחוֹת (ד' יח:). גַּבִּי עֲבַר מִלְּתָה דְּרַבִּי זִירָא דְּקִרְאָמַר מִתְּנַבֵּד אֲדָם מִנְחָה שֶׁל ס' עֶשְׂרִין וּמִבִּיאָה בְּכָלִי אֶחָד מִנְחָה שֶׁל ס"א מִבִּיא ס' בְּכָלִי אֶחָד וְאֶחָד בְּכָלִי אֶחָד דְּקִיּוֹם לָהּ דָּס' נִבְלָלִין וּס' "א אִין נִבְלָלִין וְכִי אִין נִבְלָלִין מֵאִי הִיוּ וְהָא תַנּוּן אִם לֹא כַּלֵּל כְּשֶׁר וּמִשְׁנֵי א"ר זִירָא כָּל הֶרְאוּי וְכו"י וּמֵאִי פִרְכָּא פִּינוּ דְּלִבְתַּחֲלָה מִצֵּה לְכַלֵּל מִשּׁוּם הָכִי מִצֵּה לְהִבִּיא בְּב' כָּלִים לְהִיּוֹם בַּה מַּעֲוֵת בְּלוּלָה וְאוֹמַר ר"י פִּינוּ שְׂנֵדָר מִנְחָה שֶׁל ס"א אִינוּ יוֹצֵא וְזִי נִדְּרוּ אִם לֹא יוֹבִיא מִנְחָה גְּדוּלָה הֶלְכָךְ פִּינוּ דְּבִיעֵבַד כְּשֶׁר בִּלָּא בִּלָּה יֵשׁ לוֹ לְהִבִּיא בְּכָלִי אֶחָד לְקִיּוּם נִדְּרוּ וְאֵע"ג דְּגַבִּי ב' עֶשְׂרוֹנִים קִרְאָמַר אִם רוּצָה מִבִּיא בְּב' כָּלִים מ"מ גַּבִּי ס"א מִכּוֹחַ מִלְּתָא דְּתַפְסוּן לְקִרְדָּנוּ גְּדוּל אִי נְמִי מִתְּנַבֵּד אֲדָם מִנְחָה קָחִי אִמְנַחָה אַחַת דְּאִמְרִינוּ הָתָם לְעִיל וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא בְּעִי לְפַלְגִינְהוּ בְּשִׁנֵּי כָּלִים מִשּׁוּם בִּלָּה פִּינוּ דְּאִינְה מַעֲבָבָת מִיְהוּ קָשָׁה דַּהּ, סְגִיָּא דְּהָתָם לר"ש דְּאִית לִיָּה דס"א אִינוּ נִבְלָלִים וּר"ש פֻּלְגִי אֲדָרְדָּנוּ דְּקִרְאָמְרִי הָכִי עָלִי מִנְחָה לְהִבִּיא בְּכָלִי אֶחָד וְהִבִּיא בְּב' כָּלִים דְּאִף וְזִי נִדְּרוּ יוֹצֵא וְפִינוּ דְּבִיעֵבַד יוֹצֵא בְּשִׁנֵּי כָּלִים שְׁפִיר אִית לָהּ לְפַלְגִינְהוּ כְּדִי לְהִיּוֹם מִצֵּת בְּלוּלָה וְאִפְתִּי קָשָׁה מֵאִי פִרְכָּא וּי"ל דְּמִנְחָה שֶׁל ס"א מִשְׁמַע יוֹתֵר מִנְחָה אַחַת מִמִּנְחָה קְבוּעָה כִּתָּם אַע"ג דְּפִרִּישׁ בְּהִקְוִיא בְּכָלִי אֶחָד אִי נְמִי הֵךְ פִּרְכָּא דּוֹכִי אִין נִבְלָלִין מֵאִי הִיוּ לְרַבָּנוּ סְרִיחַ וְנִאֲמַר דְּאִית לִיָּה לְהִהוּא תַנָּא טַעְמָא דַּר"ש דס"א אִין נִבְלָלִים וְפִיָּה: אִם סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה אִינְה צְרִיכָה לַחוּף וְלַטְבֹּל. וְהָא דְּאָמַר כַּפ"ח דְּחֵלִין (דף י.) טְבֹל וְעָלָה וְיִמְצָא עָלָיו דְּבַר חוּצָא לְפָנוּ נִתְעַבַּח בְּאוֹתוֹ הֵמִין כָּל הַיּוֹם כִּלּוּ לֹא עָלְתָה לוּ טְבִילָה עַד שְׁיִאֲמַר כְּרִי לִי שְׁלֹא הָיָה עָלִי הָדָם לְכָן הָתָם בְּשָׁלֹא טְבֹל סְמוּךְ לַחֲפִיפָה אַע"ג דְּהָתָם לֹא מַפְלָג וְעוֹד אִוְמַר ר"ת דְּהִהִיא דְּחֵלִין לְטָהֲרוֹת וּמַחֲמִירִין טָפִי דְּרַפְּיִנוּ טְבֹל סְמוּךְ לַחֲפִיפָה לֹא מוֹעֲלָת לוּ טְבִילָה וְהָא אִזְכִּיר לַעֲשֹׂלָה וְהָא דְּאִמְרִינוּ בְּסוּף שְׁמַעְתִּין וְלִית הֶלְכָתָא כַּכֵּל הִנֵּי שְׁמַעְתָּא פִי אֲתַמַּר הִנֵּי לְטָהֲרוֹת לֹא קָחִי אַהֲךְ מִימְכָא אֵלֶּא קָחִי אַפּוּלָהוּ מִימְרוֹת דְּמַכְלִי חֶרֶם וְאִזְכִּיר וְעוֹד אִוְמַר ר"י דְּאִי הֵךְ דְּחֵלִין מִכִּיר לְטָהֲרוֹת אִיכָא לְאוּקְמוּהָ בְּשָׁלֹא חֲפַפָּה כַּכֵּל כַּדְאִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי דְּמַסְכַּת פְּסָחִים סוּף פִּרְקָא כָּל שְׂעָה נִגְדָה חוֹפְפָת וְסוּרְקָת וְטוֹבָלָת בְּהִתָּת אִינְה חוֹפְפָת וְסוּרְקָת נִגְדָה בְּהִתָּת חוֹפְפָת וְסוּרְקָת שְׁלֹא תַחֲלוּן בִּין נִגְדָה לְנִגְדָה וּטַעְמָא מִפְּרָשׁ הָתָם לְפִי שְׁבִהָנָת תְּדִירָה בְּטְבִילָה לֹא הִסְמִירוּ עָלֶיהָ וּבְעִינוּ סְגִי לֹה וְשׁוֹב פִּרָּשׁ ר"ת דְּחֲפִיפָה לֹא שׁוֹכָא אֵלֶּא בְּרָאשׁ וְהֵךְ דְּחֵלִין אִזְכִּיר בְּשָׂאֵר הַגּוֹף דְּלִיכָא חֲפִיפָה וְכֵן מִשְׁמַע לְעִיל דְּקִרְאָמַר אִשָּׁה לֹא תַחוּף אֵלֶּא בְּחִמִּין כּו"י וְקִרְאָמַר טַעְמָא דְּמַשְׁרוּ מִיָּא וּמִלְּאָל קִרְאָמַר לֹא תַחוּף רִאשָׁה ש"מ דַּכּכ"מ חֲפִיפָה שְׁרִיחַ טַעְמָא דְּמַשְׁרוּ מִיָּא דְּבְּמָקוֹם שְׁעַר הוּא וְעוֹד מִבִּיא ר"י רִאִיָּה דְּאִמְרִינוּ בְּפִרְקָא מְרַבָּה (כ"ק דף פב.). גַּבִּי שְׁעַר תַּקְנוֹת דְּעוֹרָא שְׁתָּהָא אִשָּׁה חוֹפְפָת וְטוֹבָלָת וּפְרִיחַ מְדִאוּרִיתָא הוּא וְכו"י מֵאִי נִינְהוּ שְׁעָרוֹת וּמִשְׁנֵי לְעִינוּ מְדִאוּרִיתָא דְּלִמָּא מַקְטָר וְאִתָּא אִיהוּ וְתַנּוּן חֲפִיפָה וּמִדְּקִרְאָמַר דְּלִמָּא מַקְטָר שְׁמַע מִנָּה דְּאוֹיכָא חֲפִיפָה בְּרָאשׁ וּבְכֵמָה מְקוּמוֹת הַפְּרָה חֲפִיפָה אֲצַל הָרִאשׁ אֲבָל בְּמַחְזוֹר ה"ר שְׁמַרְחִי מִפְּרָשׁ בְּשֵׁם רַש"י דְּכַכֵּל הַגּוֹף שְׁרִיחַ חֲפִיפָה כַּדְאִמְרִינוּ בְּפ' כָּל כְּתִבִּי (שְׁעַת דף כח:). הָרִי שְׁהִיָּה שֵׁם כְּתִיב עַל בְּשָׂרוֹ ה"ז לֹא יְחוּף וּמִיְהוּ בְּכָל הַסְּפָרִים לִיכָא אֵלֶּא לֹא יִרְחוּן וְלֹא יְסוּךְ וְעוֹד מִכִּיר רִאִיָּה מְדַמְיָנוּ לְחֵמֶן (נִגְדָה דף סז:). אִהִהִיא דְּאִשָּׁה חוֹפְפָת בְּלוּלָה וְטוֹבָלָת בְּלוּלָה מַעֲבָדָא דְּהִנֵּה בִי כִישׁ גְּלוּתָא וְאִמַּר לֹה עֲבָדִי חֲסִרָת דּוּזִי חֲסִרָת טַשְׁטָחִי חֲסִרָת פִּי' עֲבָדִי חֲסִרָת לְהִבִּיא מִיּוֹם לְהַחֵם לְרַחוּן כָּל הַגּוֹף דְּאִלּוּ חֲפִיפָת הָרִאשׁ לֹא בְּעִי פִּלִי הִאי וּמִיְהוּ לְפִירוּשׁ ר"ת אִין רִאִיָּה שְׁפִרָשׁ עֲבָדִי חֲסִרָת לְהַחֵם מִיּוֹם לְהַטִּיל לְתוֹךְ מִי הַטְבִּילָה הַעֲנִנְיוּן לְהַחֵם וּטַשְׁטָחִי הוּא טַשְׁטָחִי דְּפִיָּא וְהוּא כְּפָא לִשָּׁב עָלָיו בְּבֵית הַמְּרַחוּן וּרְבִינוּ כְּעִזִּיָּה פִּרָשׁ טַשְׁטָחִי מַסְכָּרוֹת אִינוּ לַחוּף הָרִאשׁ הֶלְכָךְ אִין לָנוּ רִאִיָּה שְׁיִצְטַרְךְ חֲפִיפָה בְּגוּף אֵלֶּא לְעִינוּי בְּעָלְמָא כִּמוֹ בְּרָאשׁ מְדִאוּרִיתָא וְאֵע"פ שְׁאִנוּ מְדַמְיִן אִין לַעֲשׂוֹת מַעֲשָׂה אֵלֶּא צְרִיךְ לַחֲפֹף כָּל הַגּוֹף וְכֵן מִנְהַג כָּל הַנָּשִׁים לְרַחוּן כָּל הַגּוֹף עֲבָדוּ. [וְעִי' תוֹס' ב"ח פ"ב. ד"ה וְשִׁתָּא]: אִכָּא בִּיעִיָּהוּ סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה. לֹא מִכִּיר הָכָא מִיָּדִי בְּהַצְרַכַּת סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה אֵלֶּא לְעִנְיוּ לְתוֹלָת אַחַר הַטְבִּילָה אִם נִמְצָא עָלֶיהָ דְּבַר חוּצָא קִרְאָמַר דְּפִלְגִי אִם צְרִיךְ לְעִנְיוּ זֶה סְמוּךְ לַחֲפִיפָה טְבִילָה: עַל גַּבִּי כְלִי חֶרֶם. גְּרָסִי' דְּשִׁנַּךְ בַּה גִּזְרוֹת מְרַחְצוֹת שְׂרַבִּיל לְהִוִּית וּמִצִּי שֵׁם כְּלִי חֶרֶם לְצַדֵּךְ חִמִּין: אִשָּׁה לֹא תַטְבֹּל בְּנִמְל. כְּתוּב בְּסְפָרִים אַע"ג דְּהִשְׁתָּא לִיכָא אִימוֹר בְּרִדְיוּנִי נִפְל וּפִירִישׁ "י בְּנִמְל מַפְּנֵי סְהַסְפִּינוֹת רִגִּילוֹת לְהִוִּית שֵׁם כָּל שְׂעָה מִצִּי שֵׁם טִיט וְאֵע"ג דְּהִשְׁתָּא לִיכָא טִיט אִימוֹר בְּרִדְיוּנִי בְּצִרְתָּהּ מִן הַמִּים שְׁכַפְכָּה רִגְלֶיהָ בְּמִים וְנִפְל וּפִי' נְמִ

מסורת הש"ס

א נדרים מ:

ב סוכה ו; בבורות נה:

ג משנה נגעים

ד סוכה ו; עירובין ד:

בַּנְמַל פּוֹרֵט"ו מְקוֹם שֶׁהַסְּפִינּוֹת נִקְבָּעוֹת שְׁמַעְלֹת טַיִט וְחוּצוֹ: בְּרִדְיוֹנֵי נָפֶל הַטַּיִט מַעֲלִיָּה. בְּרִדְיוֹנֵי אֵינִי יוֹדֵעַ לְשׁוֹנוֹ וְנִרְאָה שֶׁהוּא לְשׁוֹן שֶׁכֶּשֶׁן שֶׁשֶּׁשֶׁכֶּשֶׁכָּה רִנְלִיָּה בַּמִּים בְּצִלָּתָהּ נָפֶל: מִקְּנוֹאוֹת בִּימֵי יִיסוֹן מִקְּנוֹה מִים מְכַסִּין וְאֵינּוּ טוֹבִלּוֹת בְּהָרָה לְפִי שֶׁרָבוּ הַמִּים בִּימֹת הַגָּשָׁמִים מִגָּשָׁמִים שֶׁנָּפְלוּ וְחִישׁ שֶׁמֶא יִרְבּוּ נוֹטְפִין עַל הַזֹּחֲלִין. וְתֵנִיאוּ בְּתוֹרַת כִּהָּנִים מִה מַעֲנֶן מַטָּהר בְּזוֹחֲלִין אֵף מִקְּנוֹה מַטָּהר בְּזוֹחֲלִין כְּלוּמַר שֶׁמַּטְבִּילִין בְּמַכְסִין דָּרָךְ זַחִילָתוֹ הָדָם שֶׁנִּקְוֹו וְנָחוּ בְּמִקְּנוֹה ת"ל אֵךְ מַעֲנֶן מַעֲנֶן מַטָּהר בְּזוֹחֲלִין וְהַמִּקְּנוֹה מַטָּהר בְּאֲשַׁכְּרֹן וּמִהוּ אֲשַׁכְּרֹן דָּקוּו וְקוּמִי דְאִין מַטְבִּילִין בְּמַכְסִים אֲלֵא מַשְׁנִקּוּו לִמְקוּוֹהֶם וְנָחוּ מִזַּחִילָתוֹ וְתֵנּוּ בְּמַסְכַּת מִקְּנוֹאוֹת (פ"ה מ"ה) הַזֹּחֲלִין כִּמַּעֲנֶן כְּלוּמַר זֹחֲלִין שֶׁבְּהֶרֶוֹת כִּמַּעֲנֶן וְהַנוֹטְפִין כִּמִּקְּנוֹה וּמִים הַנוֹטְפִין מִהֶהָרִים הָרִי הֵן כִּמִּקְּנוֹה וְאִין מַטָּהֳרִים בְּזַחֲלִיָּה. הַלָּכֶךְ בִּימֵי יִיסוֹן שֶׁנִּתְרַבָּה הָהָרָה עַל וְדִי גָּשָׁמִים חִישׁ שֶׁמֶא רָבוּ נוֹטְפִין שָׂבוּ עַל חַיִּים שָׂבוּ וּבָטְלוּ זֹחֲלִין וְאִין מַטָּהֳרִין אֶת הַטָּמֵא הַטּוֹבֵל בָּהֵן דָּרָךְ זַחִילָה וְכָל הַהֶהָרֹת לַעֲנֹלָם הֵן הוֹלְכִים וְזוֹחֲלִין לְפִידֶךְ עֶבֶד לֵהוּ מִקְּנוֹה בְּאֲשַׁכְּרֹן לְטוֹבֵל בְּתוֹכוֹ. יֵשׁ מַפְרָשִׁים דְּבָעֵינּוּ מִים חַיִּים לְזָבָה וְלֹא מִלְּתֵא הִיא דְּתֵנִיאוּ בְּתוֹסַפְתָּא חֲמֵר בְּזָב מַבְזָבָה שֶׁהִזָּב טַעוּן מִים חַיִּים כּוּי: וּמַפְצִי בִּיּוּמֵי תִּשְׁרִי שְׁטוּבָלִין בְּהָרָה שֶׁהַזֹּחֲלִין מַרְבִּין אֲבָל מַפְצִי חֲצִיצַת הַטַּיִט נוֹתֵן מַחְצִלּוֹת בְּהָרָה

שֶׁעוֹבְרוֹת עָלֶיהֶן: רִבְדִּי פּוֹינטוֹר"ט: פּוֹסִילְתֵא כְּלוּמ"א. וְדַרְכָּן שֶׁל מַפּוֹת

שֶׁל הַקִּזָּת דָּם לְהַעֲלוֹת גָּלִי: תֵּלְתֵא יוּמֵי גִלְדָן דָּךְ וּמַחְבָּר וְהוּי כְּגוֹף הַבִּשָּׂר וְלֹא חֲצִי: לְפָלוֹף חֲצִי"א: פּוֹרְחוֹת פּוֹתַחַת וְעוֹצְמַת תְּדִיר בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינּוּ חוּצוֹן לְפִי שֶׁפִּרְיָחְתָּה מַעֲבִירָתוֹ וְאֵינּוּ עָב עַל גַּב הָעֵין וְאִין בּוּ מַמַּשׁ. ל"א דּוּמַעוֹת שֶׁהַדַּמְעָה מְלַחֶלַחַת אֶת הַכַּחוּל וְאֵינּוּ חוּצוֹ: פְּתַחַה עֵינִיָּה בִּיּוֹתֵר הֵוִיִא חֲצִיצַה לְמַעֲלָה: עֲצָמָה עֵינִיָּה בִּיּוֹתֵר הֵוִיִא חֲצִיצַה לְמַטָּה: לֹא תַטְבֹּל אֲלֵא בְּדָרָךְ גְּדִילָתָה כְּלוּמַר לֹא תַדְחַק זְרוּעוֹתֶיהָ עַל בִּשָּׂרָה וְלֹא רִנְלִיָּה וּשְׁנִיקָה זֶה בָּזָה אֲלֵא בְּדָרָךְ הַלִּיכְתָּה וְשִׁמוּשָׁה תַמִּיד וּמִה שֶׁנִּכְסְהָ וְקוּמוֹת וְאִין מִים בְּאִין בּוּ לֹא אֲכַפֶּת לָן וְאֵינָה צְרִיכָה לְפַשֵּׁט בֵּית קַמְטִיָּה וְסַתְרִיָּה אֲלֵא בְּדַרְכָּן תַּמִּיד: בְּדַתָּנּוּ גַבִּי רֵאוּת נִגְעִים שְׁטָהַר בָּהֵן הַפְּתוּב בֵּית הַסַּתְרִים דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא יג) לְכָל מַרְאֵה עֵינִי הַפָּהֶן וְתָנּוּ הָאִישׁ מַרְאֵה נִגְעוֹ לַפָּהֶן כְּעוֹזֵר וּכְמוֹסֶךְ זִיתִים: כְּעוֹזֵר בְּבֵית הַשָּׁחִי וּכְמוֹסֶךְ זִיתִים בְּבֵית הָעֶרְוָה דָּאִם יֵשׁ לוֹ נִגְעַ בְּבֵית הַשָּׁחִי אִין צְרִיךְ לְהַגְבִּיָּה זְרוּעוֹתָיו וְיוֹתֵר מַזְאִי לְהַרְאוֹתוֹ אֲלֵא כְּעוֹזֵר שֶׁמַּגְבִּיָּה וְאֵינּוּ מֵאֲנָם עֲצָמוֹ וּמִה שְׁיוּכַל בָּהֵן לְרֵאוֹת יִרְאָה וְאִם לֹא יוּכַל לְרֵאוֹת טָהוֹר וּבְבֵית הָעֶרְוָה א"צ לָכֶךְ וּלְשׁוֹם יוֹתֵר מַזְאִי אֲלֵא כְּמוֹסֶךְ זִיתִים אַחֵר שֶׁנִּשְׁרָו מִן הָאֵילָן וּמִלַּחְטָן עַל הָאֶרֶץ: וְהֵאֱשָׁה נִרְאִית לַפָּהֶן בְּגוּגָה: בְּאוֹרֻגַּת בְּבֵית הַשָּׁחִי וְאִם בְּבֵית הָעֶרְוָה הִיא כּוּפָפֶת עֲצָמָה כְּמִנִּיקָה אֶת בָּנָה: נִימָא אַחַת מֵהֶדְקֵא שְׁפִיר וְחוּצָצַת:

תינוקת פרק עשירי נדה

נִתְּנָה תַבְשִׁיל לְבָנָה. בְּפִרוּשׁ ר"ח כְּתוּב עוֹד מִימְרָא אַחֲרַת שְׁאִינָה כְּתוּבָה

בְּסַפְרִים שֶׁלְנוּ וְזוֹ הִיא מַפְשָׁלַת אֶת בָּנָה וְכוּבָלַת לֹא עָלְתָה לָּהּ טְבִילָה וְיֵשׁ לְפִרְשׁ מַפְשָׁלַת אֶת בָּנָה לְאֲחוּרִיָּה וְהִיא עֲרוּמָה וְלֹא הָיוּ בְּגָדֶיהָ עָלֶיהָ וְטְבָלָה לֹא עָלְתָה לָּהּ טְבִילָה דְּחוּשִׁינּוּ שֶׁמֶא הָנָה עָלֶיהָ דִּינוּקֵא טַיִט וְכִינוּצֵא בּוּ וְנִדְבָק בְּאִמּוֹ וְחוּצוֹ בְּטְבִילָתָהּ וְלֹא יִדְעָה לָּהּ אֵף עַל גַּב דְּחוּשִׁינּוּ לָּהּ הַשְׂתֵּא דְלִיכָא מַזִּי עָלֶיהָ חוּשִׁינּוּ דְלִמָּא בַּעֲלִיתָהּ מִן הַטְבִּילָה נָפֶל בְּרִדְיוֹנֵי הַחֶלֶק וְנָפֶל דָּרָךְ וְרִידָה כְּפִי' ר"ח וצ"ל שֶׁהִיתָה מַפְשָׁלַת בָּנָה אֲפִי' לְפָנֵי טְבִילָתָה בְּסִמּוּךְ וְלֹא דוּקֵא בְּטְבִילָתָה: לְפָלוֹף שֶׁבָּעֵין לֹחַ אֵינּוּ חוּצוֹ יִבֵּשׁ חוּצוֹ. דְּדוּקֵא שְׁתִּתּוּךְ הָעֵין מַפְצִי שֶׁהַדַּמְעָה שֶׁבָּעֵין מְלַחֶלַחַתוֹ וְאֵינּוּ מַנִּיחַתוֹ לְהָיוֹת יִבֵּשׁ אֲבָל לְפָלוֹף חוּין לָעֵין אֲפִי' לֹחַ חוּצוֹ וְהָכִי מַשְׁמַע בְּמַסְכַּת מִקְּנוֹאוֹת פ"ט (מ"ב) דְּנַגְבִּי אֲלֵנוּ חוּצָצִין קַתְּנִי לְפָלוֹף שָׁחוּין לָעֵין וְגַבִּי שְׁאִין חוּצָצִין קַתְּנִי לְפָלוֹף שֶׁבָּעֵין וְלֹא מַפְלַג בֵּין לֹחַ לִיבֵשׁ אֲלֵא בֵּין חוּין לָעֵין לְתוּךְ הָעֵין וְהָיוּ בְּלַח גְּיבֵשׁ בָּעֵין נָמִי חוּצוֹ וְנִצְוָה שֶׁתַּחַת הַצַּפְרָן יִבֵּשָׁה חוּצוֹ וְהֵא דְתָנּוּ הַתָּם בְּמַם' מִקְּנוֹאוֹת גַּבִּי וְאֲלֵנוּ שְׁאִין חוּצָצִין בְּטְבִילָה לְכַלּוּכִי צִוָּה שֶׁעַל הַבִּשָּׂר וְנִצְוָה שֶׁתַּחַת הַצַּפְרָן (וְצַפְרָן הַמְּגִלְגֶּלֶת) מוֹרִי בְּלַח דּוּמִיֵּא דְלַכְלּוּכִי צִוָּה שֶׁעַל הַבִּשָּׂר דְּאִי בְּיִבֵּשׁ אֲמִאי לֹא חֲצִי וְעוֹד דְּלַעֲיֹל גַּבִּי וְאֲלֵנוּ חוּצָצִין קַתְּנִי גִלְדִי צִוָּה שֶׁעַל בִּשָּׂרָה וְצַק שֶׁתַּחַת הַצַּפְרָן: פְּתַחַה עֵינִיָּה בִּיּוֹתֵר אוֹ עֲצָמָה עֵינִיָּה

שְׁלֵשׁ

בִּיּוֹתֵר. לָכֶךְ יֵשׁ לְלַמַּד לְכָל אִשָּׁה הַטּוֹבָלַת שֶׁלֹּא תַטְבֹּל וְתַפְתַּח עֵינֶיהָ וְלֹא תַעֲצֵם עֵינֶיהָ בִּיּוֹתֵר לְפִירֵשׁ"י דְּלֹא גְּקָסִינוּ בְּסִמּוּךְ דְּהָנִי שֶׁמַּעֲתֵא לְטָהֳרוֹת וְלַכָּל הַפִּירוּשִׁים צְרִיךְ לְלַמַּדָּה לְפַתַּח פִּיָּה שְׁיֵהֵא רֵאוּי לְבִיאת מִים בְּדִאֲמַרְיִין לַעֲיֹל דְּכָל בֵּית הַסַּתְרִים בָּעֵינּוּ שְׁיֵהֵא רֵאוּי לְבִיאת מִים וּמִינִיתִי נָמִי מַשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל רָבִי שְׁטְבָלָה וְנִמְצֵא עָצֵם בֵּין שְׁנֵיָה וְהַצְרִיכָה רָבִי טְבִילָה אַחֲרַת וְתָנּוּ נָמִי בַּהֲדִיא בְּמַם' מִקְּנוֹאוֹת בַּפ"ח (מ"ה) נִדָּה שֶׁנִּתְּנָה מַעוֹת בְּפִיָּה יִרְדָּה וְטְבָלָה טָהֳרָה מַטְמֵאֲתָה אֲבָל טָמֵאָה אֲבָב רָקָה נִתְּנָה שְׁעַר בְּפִיָּה קַפְצָה וְיֵדִיָּה קַמְצָה שֶׁתּוֹתִיָּה כְּאֵלֵנוּ לֹא טְבָלָה וְגַם צְרִיךְ לְלַמַּדָּה לְהַרְחִיק וּרְכוּתִיָּה קֶצֶת כְּדִאֲמַרְיִין בְּסִמּוּךְ בְּאוֹרֻגַּת וּכְמִנִּיקָה אֶת בָּנָה לָעֵינּוּ הַבָּהֶת הַדָּד קֶצֶת מַעַל הַחֲזָה: פְּתַחַה עֵינִיָּה כּוּי'. אַחֵר זֶה כְּתוּב בְּפִרוּשׁ רָבֵנוּ חֲנִנְיָאֵל וּבְמַקְצַת הַסַּפְרִים וְלִית הַלְכָּתֵא כִּכָּל הָנִי שֶׁמַּעֲתֵאֵא דְבִי אֲתַמַּר הָנִי לְטָהֳרוֹת אֲבָל לְבַעֲלָה טָהוֹרָה כִּי הֵא דְאֲמַר רִישׁ לְקִישׁ אִשָּׁה לֹא תַטְבֹּל אֲלֵא דָרָךְ גְּדִילָתָה וּבִתְשׁוּבָה אַחַת כְּתַב רֵשׁ"י דל"ג חֲזָא דְקֵאֲמַר אֲבָל לְבַעֲלָה טָהוֹרָה כִּי הֵא דְאֲמַר ר"ל מִה עֲנִין ר"ל לְהִנָּךְ דְּלַעֲיֹל וְעוֹד דְּכָל הָנִי שֶׁמַּעֲתֵאֵא דָרָב וְדָרָב גִּזַּל וְקִמֵּי כִּר חֲמֵא וְכֵלָן הָיוּ בְּבָבֵל וּלְצַרְךְ מִחוּמָן הָיוּ צְרִיבִין וְזֵהוּ דַּחַק דְּלַבְנִי א"י הָיוּ מַצְרִיִין וְעוֹד דְּאִבּוֹה דְּשִׁמּוּאֵל שֶׁבָּד לְבָנָתָהּ מִקְּנוֹאוֹת בְּבָבֵל וְעוֹד דְּכוּלָּהּ בְּלָשׁוֹן נִכְבָּה נִקְטִינְהוּ אִשָּׁה לֹא תַעֲמֹד עַל כְּלִי חָרָם אִשָּׁה לֹא תַטְבֹּל בַּנְמַל נִתְּנָה תַבְשִׁיל לְבָנָה פְּתַחַה עֵינִיָּה וְאִי לְטָהֳרוֹת הָיָה לֹא הָיָה צְרִיךְ לְהַזְכִּיר כִּכָּל פִּעֵם אִשָּׁה וְעוֹד דְּתֵנִיאוּ בְּסַרְקָה הַחוּלָן (וְכַמוֹת דָּף מו: וְשֵׁס) כָּל

דְּכָר שָׁחוּצוֹ בְּטְבִילָה חוּצוֹן בְּגַד וּבַעֲבָד מִשְׁחָרָר וּבְגָזָה וְהָיוּ נִדָּה לְבַעֲלָה דְאִי לְטָהֳרוֹת מֵאִי שָׁנָא דְנִקְטָב נָדָה וְעוֹד דּוּמִיֵּא דְגַר וְשָׂבָד מִשְׁחָרָר דְּאִינְרִי בְּטְבִילַת אִסּוּר וְהָתֵר וְהָכִי פִרֵשׁ"י בְּתַשׁוּבָתוֹ דְּכָל חֲמִירוֹת דְּהָךְ שֶׁמַּעֲתֵאֵא נוֹהֲגוֹת עָבְשׁוּ בְּטְבִילַת נָדָה לְבַעֲלָה אֲבָל רָבִינוּ תָּם פִּרֵשׁ שֶׁנִּרְאָה כְּנִרְסַת הַסַּפְרִים וְאִיתָא נָמִי בְּפִי' ר"ח וְהַלְכוּת גְּדוּלוֹת וּבַהֲלָכוֹת נָדָה שְׁפִירֵשׁ רַב כְּעָדִיָּה וְכֵן צְרִיךְ לְחַלֵּק דְּלַעֲיֹל אֲמַרְיִין בְּבֵית הַסַּתְרִים לֹא בָּעִיא בִּיאַת מִים וּבַפ"ט דְּמַם' מִקְּנוֹאוֹת (מ"ב) גַּבִּי וְאֲלֵנוּ חוּצָצִין בְּאֵלָם וּמַחֲשָׁב בֵּית הַסַּתְרִים שֶׁבֹאֲשָׁה אֲלֵמָא בָּעִיא בִּיאַת מִים אֲלֵא וְדִאי הִיא לְטָהֳרוֹת וּבַשְׁמַעְתִּין לְבַעֲלָה וְהֵךְ דֶּהַחוּלָן (וְכַמוֹת דָּף מו:): דְּכָל שְׁחוּצוֹ בְּטְבִילָה חוּצוֹן בְּגַר כּוּי' וּבְגָזָה קוּמֵא אֲהֵנִי חֲצִיצוֹת דְּפִרְקָה ט' דְּמִקְּנוֹאוֹת דְּחֲצִי לָעֵינּוּ פַעֲלָה שֶׁכּוּ דָרָךְ הַבְּרִיתָא לַעֲמֹד עַל הַמַּגֵּנָה אֲבָל הֵנָךְ חוּמְרִי דְּכָלִי חָרָם וּסְלִתָא וְנִמַּל וּמַפְצִי וּמַפְשָׁלַת וְרַבְדָּא וּלְפָלוֹף שֶׁמַּחְמִירוֹת יוֹתֵר מִן הַמַּגֵּנָה דְּקַתְּנִי בַפ"ט לְפָלוֹף שֶׁתּוּךְ הָעֵין אֵינּוּ חוּצוֹן וּמַשְׁמַע בֵּין לֹחַ בֵּין יִבֵּשׁ אֵינּוּ חוּצוֹן מַזְלָא מַפְלַג וּבַסְלִתָא וּפְתַחַה עֵינִיָּה וְעֲצָמָה וּבְכָל הֵנָךְ חוּמְרִי לִית הֵילְכָתֵא כְּתוּבָהוּ אֲלֵא בְּהָךְ חוּמְרָא דְרִישׁ לְקִישׁ דְאִיתָא אֲפִי' לְבַעֲלָה וּמִיָּהוּ הָשָׂה לְפִירוּשׁ ר"ת דְּהָךְ מַגֵּנָה דַּפ"ט בְּבֵית הַסַּתְרִים שֶׁבֹאֲשָׁה חוּצוֹן דְּמוּקִי לְטָהֳרוֹת קַתְּנִי נָמִי דִּין לְפָלוֹף שֶׁבָּעֵין שָׁחוּין לָעֵין חוּצוֹן שְׁתִּתּוּךְ הָעֵין אֵינּוּ חוּצוֹן דְּהֵא מוּסָם לָּהּ לְבַעֲלָה וְכֵן פִּי' דְּהָךְ דֶּהַחוּלָן וְכָל דְּכָר שְׁחוּצוֹן בְּטְבִילָה קוּמֵא אֲמַגֵּנָה דְּטָהֳרוֹת דְּאִינְרִי לְבַעֲלָה וּמִה שֶׁהַקָּשָׁה מִבֵּית הַסַּתְרִים דְּשִׁמַּעְתִּין לְמַתְנִי' דְּמִקְּנוֹאוֹת לֹא הָשָׂה מִיָּדִי דְּבַסִּיפֵא גַבִּי וְאֲלֵנוּ שְׁאִין חוּצָצִין קֵא חֲשִׁיב בֵּית הַסַּתְרִים שֶׁבֹאִישׁ וְהָיוּ כַּשְׁמַעְתִּין וְצְרִיךְ לִשּׁוֹן טַעַם בְּהָךְ בְּבֵא גּוּפָה מִה חִלוּךְ יֵשׁ בֵּין בֵּית הַסַּתְרִים דְּאִישׁ וּדְאִשָּׁה וְנִרְאָה שֶׁיֵּשׁ בֵּית הַסַּתְרִים שֶׁהֵאֱשָׁה מַקְפָּדַת וְלֹא הָאִישׁ וּבָזָה קֵא מַפְלַג בֵּין אִישׁ וּבִין אִשָּׁה וּלְפָלוֹף שֶׁבָּעֵין אִינְרִי דוּקֵא בְּלַח בְּדַפְרָשְׁתִּי: וּכְמִנִּיקָה אֶת בָּנָה. פִּרֵשׁ"י לָעֵינּוּ בֵּית הָעֶרְוָה וְאִין נִרְאָה דַּב"כ תְּנִי לָּהּ גַבִּי הַדָּד בְּדַפְרָשִׁית לַעֲיֹל וְהָכִי תֵנִיאוּ לְכָל מַרְאֵה עֵינִי הַפָּהֶן כְּרַט לְבֵית הַסַּתְרִים מַכָּאן אֲמַרוּ הָאִישׁ נִרְאָה כְּעוֹזֵר וּכְמוֹסֶךְ כּוּי' כְּעוֹזֵר בְּבֵית הַסַּתְרִים וּכְמוֹסֶךְ בֵּין הַשִּׁיחִין וְהֵאֱשָׁה בְּאוֹרֻגַּת וּכְמִנִּיקָה אֶת בָּנָה מִנִּיקָה אֶת בָּנָה תַּחַת הַדָּד בְּאוֹרֻגַּת בְּיַד הַיְמָנִית רָבִי אֱלוּמַר כְּטוּנָה פִּשְׁתָּן בְּיַד הַשְּׂמֵאלִית וּבַפ"ב דְּנִגְעִים (מ"ד) תָּנּוּ נָמִי כְּעוֹרְכַת פִּי' כְּעוֹרְכַת פֶּת לָעֵינּוּ בֵּית הַסַּתְרִים:

סז.

עֵין מִשְׁפָּט

נֵר מִצְוָה

א סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד
סי' רא סעי' ב:

ג מו"י פא' מהל' מקואות הל' יא:

ג מו"י פט' מהל' מקואות הל' ג:

ד סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד
סי' קצט סעי' ו:

ה מו"י פב' מהל' מקואות הל' יט:

ו סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד
סי' קצח סעי' ט:

ז מו"י פב' מהל' מקואות הל' כ:

ח טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' ז:

ט מו"י פב' מהל' מקואות הל' א:

י טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' ח:

יא מו"י פב' מהל' מקואות הל' כא:

יב טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' לט:

יג מו"י פב' מהל' מקואות הל' כב:

יד סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד
סי' קצח סעי' לה:

טו מו"י פא' מהל' מקואות הל' י:

טז מו"י פט' מהל' טומאת צרעת הל' יב:

יז סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד
סי' קצח סעי' ה:

יח מו"י פב' מהל' מקואות הל' טו:

 עין משפט גור מצורה
--

א סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' ה:

ב מו"י פב' מהל' מקואות הל' טו: ג סמג עשין רמח, טוש"ע יו"ד סי' קצח סעי' א:

ד מו"י פא' מהל' מקואות הל' יב: ה סמג עשין רמא, טור יו"ד סי' קצז:

ו מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ז:

ז טוש"ע יו"ד סי' קצז סעי' ד:

ח מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

ט טוש"ע יו"ד סי' קצז סעי' ד:

י מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ח:

יא מו"י פנ"א מהל' איסורי ביאה הל' יז:

יב מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ט:

יג סמג עשין רמא, טוש"ע יו"ד סי' קצט סעי' ו:

יד מו"י פב' מהל' מקואות הל' טז:

משום סרך בַּתָּהּ. לִיכָא לְפָרוּשֵׁי דְדוּקָא כְּבוּרָה שְׂהוּא שְׂבִיעִי וְתַטְבַּל בְּשַׁבְּעִי וְתַשְׁמַשׁ וְחִיבָא בְּרַת אֲבָל זָכָה אֲפִלּוּ אִם בַּתָּה כְּבוּרָה שְׂהוּא שְׂבִיעִי לִיכָא אֶסוּרָא דְּאוֹרִיתָא אֲלֵא תַשְׁשֵׂא בְּעֵלְמָא שְׁמָא תַרְחָה אַחַר שְׁתַּטְבַּל בְּיוֹם שְׂבִיעִי כְּדַר"שׁ הָא לִיכָא לְמִימַר דְּהָא אֶתְנַן רַבָּא לְמַטְבַּל בִּימָמָא דְּתַמִּינָאָה בְּמַחוּזָא מִשּׁוּם אֲבוּלָאִי מִשְׁמַע הָא לָאו אֲבוּלָאִי אֶסוּר אַע"ג דְּחִמְרָא דְרַבִּי זִיכְרָא הִיתָה נִוְהַגְתָּ בְּיָמָיו וְנוֹכַלְתָּ בְּשַׁמְיָי כְּדַא"ל רַב פָּפָא לֹאֲפִי וְלִרְבָּא מִגְדִּי הֲאִדְנָא בְּלוֹהוּ סַפֵּק זְבוּת שְׁוִינְהוּ רַבְּנָן וְאֲפִי וְרַבָּא בְּדוּר אַחַד הָיוּ הֵלֶכֶךְ אֲפִי בְּזִמְנָה הָדָא אֶסוּר לְטַבַּל בִּין בְּחִי בִין בְּט' בְּיוֹם וּמִיָּהוּ אוֹמַר ר"ת שְׁאִין קִפִּידָא רַק בְּשַׁתְּשׁוּב לְבִיתָה שְׁיִהְיֶה לְיָלָה וּא"צ שְׁתַּצָּא בְּלוּלָה מִבֵּיתָה דְּשׁוּב לֹא יִבּוּא לְיָדֵי סַפֵּק לִיכָא לְמִיחַשׁ אִם תַּטְבַּל הִיא בְּיוֹם סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה תַּטְבַּל בַּתָּה בְּעוֹד הַיּוֹם גְּדוּל דְּמַקְנָשֶׁת הַפֶּת דְּכָךְ שְׁתַּטְבַּל סְמוּךְ לַחֲשֻׁכָה בְּחִמָּה אֲבָל בְּמַקּוֹם שֶׁיֵּשׁ לִירָא מִפְּרִיעֵי הָעִיר אוּ מַגְבִּים שְׂרִי בְּדֹאִיתָא בְּשַׁמְעִתִּין וּרְבִיעִי מִשְׁלֵם הַתִּיר לֹאֲשֶׁה בְּעִיר שְׁהִיָּה לַחוּשׁ לְגַגִּבִּים לַחוּף בַּע"שׁ בְּז' שְׁלָה וְלַטְבַּל בְּיוֹם שַׁבַּת שְׂהוּא שְׁמִינִי מִבְּעוֹד יוֹם מִשּׁוּם גַּגִּבִּים וּר"ת אוֹסֵר דְּתַרִּי הָלֵי לֹא אֲשַׁכַּחַן דְּשַׂרִּי הַש"ס הִרְקַחַת חֲפִיצָה מְטַבֵּלָה וְסָרָךְ בַּתָּה: אֲבָל אֲמַרו חֲכָמִים אֶסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ שְׁלֹא תִבּוּא לְיָדֵי סַפֵּק. צ"ל אֶסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ לְטַבַּל דְּחֵי אֶתְשַׁמֵּשׁ מִהוּ שְׁלֹא תִבּוּא לְיָדֵי סַפֵּק הָא כְּכַר בָּאָה בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ שְׁמָא תַרְחָה וְהִנֵּה לִיָּה לְמִימַר שְׁלֹא תִבָּא לְיָדֵי וְדֹאֵי עוֹד הֵיכִי שְׂרו רַבְּנָן לְשַׁמַּשׁ הָא וְדֹאֵי אֲמַרְי' לְהִזְמִן בְּתַנְי' (נִגְזָה דָף עב.) הָדֵי זֶה תַּרְבּוּת רַעֲה גִבִּי שׁוֹמֵרֶת יוֹם כִּנְיָג יוֹם שְׁטַבְלָה בְּשַׁנִּי לְרֹאִיתָה וְהָאִמַּר מַנְעָה וּבְעִילִיתָה תַלְוִיָּה וְכוּ מִשְׁמַע בְּשַׁמְעִתִּין מִדְּפָרִיךְ וְנִטְבְּלִינְהוּ בִּימָמָא דְּז' וּמַשְׁנִי מִשּׁוּם דַּר"שׁ אֲלֵמָא אֲטַבֵּלָה הָאִמַּר ר"ש דְּאֶסוּר וּמִיָּהוּ זֶה יֵשׁ לְזַחוּת דְּלַעוּלָם הָאֵי אֶתְשַׁמֵּשׁ אֲבָל טַבִּילָה שְׂרִיא לַר"שׁ אֲלֵא אַח"כּ הִקְמִירוּ לְאַסֵּר בַּהּ הַטַּבִּילָה גִּזְרָה שְׁמָא תַשְׁמַשׁ אֲבָל הָשֶׁה דְּלַעִיל פ' הַמְפִּלֶת (נִגְזָה דָף כט:) בְּשַׁמְעִתִּין דְּנוֹשָׁה פְּרִיךְ כִּכ"א תַשְׁמַשׁ וּמַשְׁנִי ר"ש הִיא דְּאִמַּר אֲבָל אֶסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ אִם בּוֹ אֶתְשַׁמֵּשׁ הָאֵי דְּהָא וְדֹאֵי בִימָמָא מְטַבֵּלִין לָהּ מִשּׁוּם טַבִּילָה בְּזַמְנָה מַצְנָה וּי"ל דַּה"פ ר"ש הִיא דְּאִמַּר גִּבִּי וְדֹאֵי זָכָה דְּאֶסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ לְטַבַּל בְּיוֹם שְׁמָא תִבָּא לְיָדֵי סַפֵּק לְשַׁמַּשׁ שְׁבַעֲעִילִיתָה תַּהֵא תַלְוִיָּה הֵילֶכֶךְ בְּהַךְ טוֹשָׁה אַע"ג

דְּאִיכָא בַּהּ בְּמָה סַפִּיקוֹת דְּשַׁמָּא לֹא הִיתָה זָכָה כֵּלָל וְאִם הִיתָה זָכָה חֵימַר הִרְחִיקָה לְזַתָּה וְשַׁמָּא לֹא תַרְחָה אֶסוּרָה לְשַׁמַּשׁ לַר' שְׁמַעוֹן אֲבָל טַבִּילָה תַּהֵא מִתַּרְתָּ אֲפִילוּ לַר"שׁ דְּשַׂרִּי לָהּ לְטַבַּל מִשּׁוּם טַבִּילָה בְּזַמְנָה מַצְנָה:

תינוקת פרק עשירי נדה

אשְׁלֹשׁ אֵינָן חוּצָצוֹת, שְׁתֵּימִם אֵינִי יוֹדַע. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אָנוּ אֵין לָנוּ אֶלָּא אַחַת. ^(טז)אָמַר רַבִּי יִצְחָק: דְּבַר תּוֹרָה, רוּבּוֹ הַמִּקְפִּיד עָלָיו — חוּצִץ, רוּבּוֹ וְאֵינּוּ מִקְפִּיד עָלָיו — אֵינּוּ חוּצִץ, וְגִזְרוּ עַל רוּבּוֹ שְׂאֵינּוּ מִקְפִּיד מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמִּקְפִּיד, וְגִזְרוּ עַל מִיעוּטוֹ מִשּׁוּם רוּבּוֹ הַמִּקְפִּיד. וְלִגְזוֹר נָמִי עַל מִיעוּטוֹ שְׂאֵינּוּ מִקְפִּיד, מִשּׁוּם מִיעוּטוֹ הַמִּקְפִּיד! הִיא גּוֹפֶה גִזְרָה, וְאֵנָּן גִּיקוּם וְנִגְזוֹר גִּזְרָה לְגִזְרָה? **!**"אָמַר רַב: נִדָּה בְּזַמְנָה אֵינָה טוֹבֵלֶת אֶלָּא בַּלִּילָה, וְשְׁלֹא בְּזַמְנָה טוֹבֵלֶת בִּין בְּיוֹם בִּין בַּלִּילָה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: בִּין בְּזַמְנָה בִּין שְׁלֹא בְּזַמְנָה אֵינָה טוֹבֵלֶת אֶלָּא בַּלִּילָה, מִשּׁוּם סָרָךְ בַּתָּה. וְאַף רַב הָדַר בִּיָּה, דְּאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר אֲשִׁי אָמַר רַב: נִדָּה, בִּין בְּזַמְנָה בִּין שְׁלֹא בְּזַמְנָה, אֵינָה טוֹבֵלֶת אֶלָּא בַּלִּילָה, מִשּׁוּם סָרָךְ בַּתָּה. **"**אֶתְקִין רַב אִידִי בְּנִרְשׁ לְמַטְבַּל בְּיוֹמָא דְּתַמִּינָא, מִשּׁוּם אַרְיֹותָא; רַב אַחָא בַר יַעֲקֹב בְּפַפּוֹנִיָּא, מִשּׁוּם גַּגִּבִּי; **"**רַב יְהוּדָה בְּפּוּמְבִּידִתָא, מִשּׁוּם צָנָה; רַבָּא בְּמַחוּזָא, מִשּׁוּם אֲבוּלָאִי. אָמַר לִיָּה רַב פָּפָא לְרַבָּא וּלְאֲבִי: מִכְּדִי הֲאִידְנָא פּוֹלְהוּ סַפֵּק זְבוּת שְׁוִינְהוּ רַבְּנָן, לִיִּטְבְּלִינְהוּ בִּימָמָא דְּשַׁבְּעִיעָאָה? ^(א)מִשּׁוּם דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, דְּתַנִּיא: **"**אַחַר תַּטְהַר" — אַחַר, אַחַר לְכוּלָן, שְׁלֹא תַּהֵא טוּמְאָה מִפְּסָקַת בִּינִיָּהוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: **"**אַחַר תַּטְהַר" — אַחַר מַעֲשָׂה תַטְהַר. **"**אֲבָל אֲמַרו חֲכָמִים: אֶסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ, שְׁמָא תִבָּא לְיָדֵי סַפֵּק. אָמַר רַב הוּנָא: אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בַּשְּׁלִישִׁי בַשַּׁבָּת, שְׁפֹן אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּעָרֵב שַׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בְּמוּצָאֵי שַׁבָּת. אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בְּרַבִּיעִי בַשַּׁבָּת — שְׁפֹן אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּעָרֵב שַׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בְּמוּצָאֵי יוֹם טוֹב שְׁחָל לְהִיּוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת. אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בַּחֲמִישִׁי בַשַּׁבָּת — שְׁפֹן אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּעָרֵב שַׁבָּת, וְטוֹבֵלֶת בְּמוּצָאֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁחָל לְהִיּוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת. וְרַב חֲסֵדָא אָמַר: פּוֹלְהוּ אֲמַרְיָנָן, **"**שְׁפֹן" לֹא אֲמַרְיָנָן. הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר — אֶפְשָׁר, הֵיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר — לֹא אֶפְשָׁר. וְרַב יִימַר אָמַר: אֲפִילוּ **"**שְׁפֹן" נָמִי אֲמַרְיָנָן, לְבַר מֵאֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת וְטוֹבֵלֶת בַּחֲמִישִׁי בַשַּׁבָּת, דְּלְמוּצָאֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלֹאֲחַר הַשַּׁבָּת לִיתָהּ, דְּאֶפְשָׁר דְּחוֹפֶפֶת בַּלִּילָה וְטוֹבֵלֶת בַּלִּילָה. **"**דְּרִשׁ מְרִימָר: הִלְכְּתָא כְּרַב חֲסֵדָא, וּכְדַמְתַּרְץ רַב יִימַר. אֵיבַעְיָא לָהּ: אֲשֶׁה מַהוּ שְׁתַּחוּף בַּלִּילָה וְתַטְבּוּל בַּלִּילָה? מָר זוטְרָא אוֹסֵר, וְרַב חִינְנָא מְסוּרָא שְׂרִי. אָמַר לִיָּה רַב אֲדָא לְרַב חִינְנָא מְסוּרָא: לָאו הָכִי הָוָה עוֹבְדָא בְּדְבִיתָהּ דְּאֶבָּא מְרִי רִישׁ גְּלוּתָא, דְּאִיקוּט, אֲזַל רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק לְפִיוסָהּ, וְאִמְרָהּ לִיָּה: מֵאֵי אִיתִיָּה הַשְׁתָּא?

תסג'י

מְסוּרָת הַש"ס (סַפָּה דָף ה'): שְׁעוּרִין חֲצִיעִין וּמַחֲצִיעִין הִלְכָה לַמִּשְׁה מַסְוִי: רַבּוּ רַב שְׁעוּרִי קָשׁוּר אַחַת אַחַת: בְּזַמְנָה בְּשַׁבְּעִי. וְנִגְזָה דְּאוֹרִיתָא קַמְרִי שְׁלֹא סַפָּרָה ז' נְקִוּוּס: בְּלוּלָה דְּכַתִּיב בַּהּ (וְיִקְרָא ט"ו:י"ט) תַּהִיָּה בְּנִדָּתָה תַּהֵא בְּנִדָּתָה כָּל ז': שְׁלֹא בְּזַמְנָה בְּשַׁמְיָנִי: מִשּׁוּם סָרָךְ בַּתָּה שְׁנוּהַגְתָּ אַחֲרִיקָה לְטַבַּל בְּיוֹם וְאֲפִילוּ בְּזַמְנָה וְאֶתִּיא לְיָדֵי כְּרַת וְלֹא יִדְעָה דְּחִמָּה בְּשַׁמְיָנִי הוּא דְּטַבֵּלָה בְּיוֹם: אֲבוּלָאִי שְׁוַעֲרִי הָעִיר וְעוֹבְדֵי פּוֹכְבִּים הֵן. לִי"א בְּנִינִים שֶׁל מַעֲרוֹת הָיוּ בְּדָרָךְ בֵּית הַטַּבִּילָה וְאִם תַּפּוּל שֶׁם תַּתְּכַנּוּ: סַפֵּק זְבוּת שְׁוִינְהוּ שְׁאֲפִילוּ נִדָּה סוֹפֶרֶת ז' נְקִוּוּס דְּהַחֲמִירוּ עַל עֲצֻמָן כְּדַר' זִירָא: לְטַבֵּלָה בִּימָמָא דְּשַׁבְּעָה מִמָּה נִפְשָׁךְ אִם נִדָּה הִיא הָדִי יוֹם טַבִּילִיתָה יוֹתֵר מִז' לְרֹאִיתָה וְאִם זָכָה הִיא טוֹבֵלֶת זָכָה בְּיוֹם: אַחַר מַעֲשָׂה כִּיּוֹן שְׁסַפָּרָה מַקְצֵת הַיּוֹם שֶׁל ז' תַּטְהַר ע"י טַבִּילָה: לְיָדֵי סַפֵּק שְׁמָא תַשְׁמַשׁ בּוֹ בְּיוֹם וְתַרְחָה מִיָּד לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ וְנִמְצָא סוֹתֶרֶת כָּל שְׁלֶפְנִיָּה וּטַבִּילִיתָה פְּסוּלָה: שְׁכֹן אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בַּע"שׁ וְטוֹבֵלֶת לְמוּצ' שׁ דְּהָא חֵינָה יִכּוּלָה לַחוּף בַּשַּׁבָּת וְגִזִּין אֲפָשָׁר מִשְׁאֵי וְאֲפָשָׁר: פּוֹלְהוּ אֲמַרְי' הֵיכָא דְּהִגִּיעַ טַבִּילִיתָה בְּמוּצ' שׁ חוֹפֶפֶת בַּע"שׁ וְאִם הִגִּיעַ טַבִּילִיתָה בְּמוּצָאֵי י"ט אַחַר הַשַּׁבָּת אוּ לְמוּצָאֵי ב' יָמִים טוֹבִים שֶׁל ר"ה אַחַר הַשַּׁבָּת חוֹפֶפֶת נָמִי מִבַּע"שׁ דְּהָא לֹא אֲפָשָׁר לַחוּף כִּיּו"ט: שְׁכֹן לֹא אֲמַרְי' הֵיכָא דְּטוֹבֵלֶת בְּלֵיל יוֹם חוּל שְׁוִכּוּלָה לַחוּף הַיּוֹם אֶסוּרָה לַחוּף מֵאַתְמוּל כְּדַקְאֲמַרְן מִשּׁוּם טַעֲמָא דְּשַׁכְּן אֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בַּע"שׁ וְטוֹבֵלֶת לְמוּצָאֵי שַׁבַּת דְּהֶתֶם לֹא אֲפָשָׁר אֲבָל מוּצָאֵי יוֹם חוּל אֲפָשָׁר לַחוּף הַיּוֹם: אֲפִילוּ שְׁכֹן אֲמַרְיָנָן דְּאֲפִילוּ טַבֵּלָה מוּצָאֵי יוֹם חוּל יִכּוּלָה לַחוּף מֵאַתְמוּל: לְבַד מֵאֲשֶׁה חוֹפֶפֶת בְּאַחַד בַּשַּׁבָּת וְטוֹבֵלֶת בַּחֲמִישִׁי בַשַּׁבָּת דְּרַחוּף יוֹתֵר מִדֹּאֵי וְאֲפִילוּ טַעֲמָא דְּשַׁכְּן לִיכָא לְמִימַר דְּאֲפִילוּ בְּמוּצָאֵי שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל ר"ה שְׁאַחַר הַשַּׁבָּת אֶסוּרָה לַחוּף בַּע"שׁ וּמוּטָב שְׁתַּחוּף בְּלֵיל טַבִּילִיתָה: וְהִלְכְּתָא כְּכַר חֲסֵדָא לְחוּמְרָא דְּאִמַּר שְׁכֹן לֹא אֲמַרְיָנָן דְּהֵיכָא דְּטַבֵּלָה מוּצָאֵי יוֹם חוּל לֹא תַחוּף מֵאַתְמוּל וּבְמֵאֵי דְּאִמַּר רַב חֲסֵדָא פּוֹלְהוּ אֲמַרְיָנָן דְּהֵיכָא דְּטַבֵּלָה בְּמוּצָאֵי ב' יָמִים טוֹבִים [שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה] אַחַר הַשַּׁבָּת חוֹפֶפֶת בַּע"שׁ לִית הִלְכְּתָא כְּנִתָּה אֲלֵא כְּדַמְתַּרְן רַב יִמַר חֵיפָא בַּלִּילָא וְטַבֵּלָה בְּלִילָא. מְרִימַר חוּמְרִי חוּמְרִי נָקוּט מְדַרַב חֲסֵדָא וּמְדַרַב יִמַר: מַהוּ שְׁתַּחוּף בְּלוּלָה בְּלֵיל טַבִּילִיתָה מִי אֲמַרְיָנָן מִתּוֹךְ שְׁמַמְהַרְתָּ לְטַבִּילִיתָה לֹא חֵיפָא שְׁפִיר: דְּאִקוּט לְשׁוֹן קַטְוָה וְלֹא רַצְתָּה לְטַבַּל: מֵאֵי אִיתָה הַשְׁתָּא מַה לָךְ לְמַהֵר הֵלִילָה:

 מסורת הש"ס

א יבמות עח.

ב סוכה ו; עירובין ד; לעיל לג:

 תורה אור השלם
--

ואם יצטרך מזוזה וספרה לה שבעת ימים ואחר תטהר (ויקרא

טו, כח)

סח:

	עין משפט גור מצורה
---------------------------------------	-----------------------------------

א טור וי"ד ט' קפט:

ב מויו' פח' מהל' איסורי ביאה
הל' ט:

ג מויו' פו' מהל' איסורי ביאה
הל' כ:

ד מויו' פו' מהל' איסורי ביאה
הל' כ:

ה טוש"ע וי"ד ט' קצו טעי' ד':
ו מויו' פו' מהל' איסורי ביאה
הל' כא:

ז מויו' פג' מהל' מחוסרי כפרה
הל' ג:

אָמרו לִיה הָרִי זֶה בְּחֻזַּקַּת טְהָרָה. וא"ת תִּקְשֶׁה דְּרַבִּי יוֹסִי דִּהְכָּא דְקָאָמַר דְּכַגִּי לֹא וְכֵן תֵּנָּה לְוִי בְּמַתְּנִיתָא אֲפִסְפָּא דְּמַתְּנִי' תַּנִּי הָכִי בְּדָקָה ז' שְׁחִרִית וּמִצְאָה טְמֵאָה וְכִין הִשְׁמַשְׁתּוּ לֹא הִפְרִישָׁה וְאַחַר הַיָּמִים בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְהוֹרָה בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — הָרִי זֶה סִפֵּק זָבָה. וּמִטְמֵאָה מַעַת לָעַת. לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא! דְּאָמַר רַבָּא: לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת בְּתוֹךְ יָמֵי זִיבָתָה! ^(א)וְלֹאֹו אוֹתִיבִינָּה לְרַבָּא חֲדָא זִימָנָא! הָכִי קְאָמְרִינֵן: לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא נָמִי מִהָּא! אָמַר לָהּ רַבָּא: כִּי קוֹתְנִי "מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת" — אַרְיִישׁ פִּרְקִין קֹאֲלִי, אַרְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבִית אֲבִיהָ. סָלְקָא דַּעְתָּהּ אֲמִינָא, פִּינֹן דְּמַפְסָקִי לָהּוּ יָמִים טְהוֹרִין, בְּתַחֲלַת גִּדּוּתָהּ דְּמִיָּא, וְלֹא תִטְמֵא מַעַת לָעַת, קֹא מִשְׁמַע לָן. ^(ב)אִם יֵשׁ לָהּ וָסֶת. גִּימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, דְּאָמַר רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה. ^(א)אָמַר לָהּ רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא: כִּי אָמְרִינֵן אִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה, דְּלֹא פַעֲיָא תִלְתָּא זִימָנִי לְמִיעֵקַר, דְּאָמְרִינֵן דְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין, וְכִין וְדְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין — דִּיָּה שְׁעֻתָּה. ^(ג)רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר. תִּנָּנָא, אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵלְמָלִי דִּידִּיהָ מוּנַחֹת בְּעִינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפָה אֶתָּה אוֹמַר. עֲכָשְׁיִי אֵימַר: עִם סְלוּק דִּידִּיהָ רָאֵתָהּ? מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּשִׁבְעִי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּהּ, מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּרֵאשׁוֹן. 'בְּרֵאשׁוֹן — מִי אֵיפָא לְמֹאן דְּאָמַר?' ^(ד)אִין, וְהַתִּנָּנָא: אָמַר רַבִּי: שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשִׁהְיוּ מְהֻלָּכִים בַּדֶּרֶךְ: גִּדָּה שְׂבָדָקָה עֲצָמָה יוֹם שְׁבִיעִי שְׁחִרִית וּמִצְאָה טְהוֹרָה, וּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הַפְּרִישָׁה, וְלֹאֲחַר הַיָּמִים בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — מָהוּ? אָמְרוּ לוֹ: הָרִי זֶה בְּחֻזַּקַּת טְהָרָה. שְׂשִׁי, חֲמִישִׁי, רַבִּיעִי, שְׁלִישִׁי, שְׁנִי — מֵאִי? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁנָא. בְּרֵאשׁוֹן לֹא שְׂאֵלְתִי, וְטַעֲיַתִּי שְׁלֹא שְׂאֵלְתִי, אֹטוּ בּוּלְהוּ לָאוּ בְּחֻזַּקַּת טוּמָאָה קִיַּימִי? וְכִין דְּפָסַק — פָּסַק, רֵאשׁוֹן גַּמִּי פִינֹן דְּפָסַק — פָּסַק. 'וּמַעֲיַקְרָא, מֵאִי סָבַר? הוּאִיל וְהוּחֻזַּק מַעֲזֵן פְּתוּח. ^(ה)מִתְּנִי' הָזָב וְהַזָּבָה, שְׂבָדְקוּ עֲצָמָן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּשְׂאָר יָמִים שְׂבִינְתִּיִּים לֹא בְּדָקוּ — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: הָרִי הוּ בְּחֻזַּקַּת טְהָרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: אִין לָהֶם אָלֹא יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר: אִין לָהֶם אָלֹא יוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. ^(ו)גַּמְ' תִּנָּנָא: אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לְדַבְרֶיהָ, אֶתָּה מוֹנֶה בְּסִירוּגִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה "אַחַר תִּטְהָרִי", אַחַר אַחַר לְכוּלָן, שְׁלֹא תַּהֲא טוּמָאָה מַפְסָקַת בֵּינֵיהוּ! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאַתָּה אִי אֶתָּה מוֹדָה בְּזָב שְׂרָאָה קָרִי, וּבַגְזִיר שְׁהִילָה סְכָכוֹת וּפִרְעוֹת, שְׂמוּנָה בְּסִירוּגִין? וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: "וְהַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים יִפְּלוּ". וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּשִׁלְמָא הָתָם, "לְטְמָאָה כֹּה" אָמַר רַחֲמֵנָא — שְׂאִינָּה סוֹתֶרֶת אָלֹא יוֹמָה, וְאִי מִשׁוּם אִיחֻלּוּפִי זָב בְּבַעַל קָרִי — לֹא מִיחֻלָּף. נָזִיר שְׁהִילָה עַל גַּבִּי סְכָכוֹת וּפִרְעוֹת גַּמִּי, מִדְּאוּרִייתָא אַהֵל מַעַלְיָא בְּעִינֵן, וְרַבֵּנּוּ הוּא דְגָזוּר, וְרַבֵּנּוּ בְּדאוּרִייתָא לֹא מִיחֻלָּף. אָבֵל הִכָּא — אִי חִיִּישִׁינֵן דְּלִמָּא חֲזָאִי, בְּסַפֵּק אֶתִּי לְאִיחֻלּוּפִי בּוּדָאִי. תַּנִּי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִי: נִרְאִין דְּבָרִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדְּבָרִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדְבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא מִדְּבָרִי בּוּלָן, אָבֵל הִלָּכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אִיבַעֲיָא לָהּ: הָזָב וְהַזָּבָה שְׂבָדְקוּ עֲצָמָן יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁמִינִי וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּשְׂאָר הַיָּמִים לֹא בְּדָקוּ, לְרַבִּי

וְלֹא תִמְנָה יוֹם שְׁבִינְתָּנִס מִשׁוּם דְּלִמָּא חֲזָאִי בְּסַפֵּק אֶתִּי לְמַחֲלָף בְּחֲזָאִי דְאֲמְרִינֵן מַעַלָּא מַעֲנִין הֵי יָמִים וְשָׂאִי בִּינְתָנִס וְקֹא מַנְיָא לְרֵאשׁוֹן וְאַתָּא לְמִנּוּת וְשָׂאִי רוּחָה בְּסִירוּגִין: נִקְרָאֵן דְּבָרֵי ר"א מִדְּבָרִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּכִינֹן חֲסוּשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁמָּא רָחַא בִּינְתָנִס הָּיָה לוֹ לְסַתוֹר אֶף הִרְאִשׁוּן: וְדָבָרֵי ר"ע מִדְּבָרֵי כֵּלָן דְּבָשִׁי סְפוּרִין וְכִדְּקוּן: יוֹם שְׁמִינִי כְּבֶר עֲבָרוּ יָמֵי הַסְפִּירָה וְלֹא הָיָה סוּפָן בְּטַהָרָה דְּלֹא בְּדָקָה יוֹם ז':

תינוקת פרק עשירי נדה

הָכִי בְּדָקָה ז' שְׁחִרִית וּמִצְאָה טְמֵאָה וְכִין הִשְׁמַשְׁתּוּ לֹא הִפְרִישָׁה וְאַחַר הַיָּמִים בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְהוֹרָה בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — הָרִי זֶה סִפֵּק זָבָה. וּמִטְמֵאָה מַעַת לָעַת. לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא! דְּאָמַר רַבָּא: לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת בְּתוֹךְ יָמֵי זִיבָתָה! ^(א)וְלֹאֹו אוֹתִיבִינָּה לְרַבָּא חֲדָא זִימָנָא! הָכִי קְאָמְרִינֵן: לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא נָמִי מִהָּא! אָמַר לָהּ רַבָּא: כִּי קוֹתְנִי "מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת" — אַרְיִישׁ פִּרְקִין קֹאֲלִי, אַרְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבִית אֲבִיהָ. סָלְקָא דַּעְתָּהּ אֲמִינָא, פִּינֹן דְּמַפְסָקִי לָהּוּ יָמִים טְהוֹרִין, בְּתַחֲלַת גִּדּוּתָהּ דְּמִיָּא, וְלֹא תִטְמֵא מַעַת לָעַת, קֹא מִשְׁמַע לָן. ^(א)אִם יֵשׁ לָהּ וָסֶת. גִּימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, דְּאָמַר רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה. ^(א)אָמַר לָהּ רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא: כִּי אָמְרִינֵן אִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה, דְּלֹא פַעֲיָא תִלְתָּא זִימָנִי לְמִיעֵקַר, דְּאָמְרִינֵן דְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין, וְכִין וְדְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין — דִּיָּה שְׁעֻתָּה. ^(ג)רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר. תִּנָּנָא, אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵלְמָלִי דִּידִּיהָ מוּנַחֹת בְּעִינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפָה אֶתָּה אוֹמַר. עֲכָשְׁיִי אֵימַר: עִם סְלוּק דִּידִּיהָ רָאֵתָהּ? מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּשִׁבְעִי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּהּ, מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּרֵאשׁוֹן. 'בְּרֵאשׁוֹן — מִי אֵיפָא לְמֹאן דְּאָמַר?' ^(ד)אִין, וְהַתִּנָּנָא: אָמַר רַבִּי: שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשִׁהְיוּ מְהֻלָּכִים בַּדֶּרֶךְ: גִּדָּה שְׂבָדָקָה עֲצָמָה יוֹם שְׁבִיעִי שְׁחִרִית וּמִצְאָה טְהוֹרָה, וּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הַפְּרִישָׁה, וְלֹאֲחַר הַיָּמִים בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — מָהוּ? אָמְרוּ לוֹ: הָרִי זֶה בְּחֻזַּקַּת טְהָרָה. שְׂשִׁי, חֲמִישִׁי, רַבִּיעִי, שְׁלִישִׁי, שְׁנִי — מֵאִי? אָמְרוּ לוֹ: לֹא שְׁנָא. בְּרֵאשׁוֹן לֹא שְׂאֵלְתִי, וְטַעֲיַתִּי שְׁלֹא שְׂאֵלְתִי, אֹטוּ בּוּלְהוּ לָאוּ בְּחֻזַּקַּת טוּמָאָה קִיַּימִי? וְכִין דְּפָסַק — פָּסַק, רֵאשׁוֹן גַּמִּי פִינֹן דְּפָסַק — פָּסַק. 'וּמַעֲיַקְרָא, מֵאִי סָבַר? הוּאִיל וְהוּחֻזַּק מַעֲזֵן פְּתוּח. ^(ה)מִתְּנִי' הָזָב וְהַזָּבָה, שְׂבָדְקוּ עֲצָמָן בְּיוֹם רֵאשׁוֹן וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּשְׂאָר יָמִים שְׂבִינְתִּיִּים לֹא בְּדָקוּ — רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: הָרִי הוּ בְּחֻזַּקַּת טְהָרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: אִין לָהֶם אָלֹא יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר: אִין לָהֶם אָלֹא יוֹם שְׁבִיעִי בִּלְבָד. ^(ו)גַּמְ' תִּנָּנָא: אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לְדַבְרֶיהָ, אֶתָּה מוֹנֶה בְּסִירוּגִין, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה "אַחַר תִּטְהָרִי", אַחַר אַחַר לְכוּלָן, שְׁלֹא תַּהֲא טוּמָאָה מַפְסָקַת בֵּינֵיהוּ! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְאַתָּה אִי אֶתָּה מוֹדָה בְּזָב שְׂרָאָה קָרִי, וּבַגְזִיר שְׁהִילָה סְכָכוֹת וּפִרְעוֹת, שְׂמוּנָה בְּסִירוּגִין? וְהַתּוֹרָה אָמְרָה: "וְהַיָּמִים הָרֵאשׁוֹנִים יִפְּלוּ". וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, בְּשִׁלְמָא הָתָם, "לְטְמָאָה כֹּה" אָמַר רַחֲמֵנָא — שְׂאִינָּה סוֹתֶרֶת אָלֹא יוֹמָה, וְאִי מִשׁוּם אִיחֻלּוּפִי זָב בְּבַעַל קָרִי — לֹא מִיחֻלָּף. נָזִיר שְׁהִילָה עַל גַּבִּי סְכָכוֹת וּפִרְעוֹת גַּמִּי, מִדְּאוּרִייתָא אַהֵל מַעַלְיָא בְּעִינֵן, וְרַבֵּנּוּ הוּא דְגָזוּר, וְרַבֵּנּוּ בְּדאוּרִייתָא לֹא מִיחֻלָּף. אָבֵל הִכָּא — אִי חִיִּישִׁינֵן דְּלִמָּא חֲזָאִי, בְּסַפֵּק אֶתִּי לְאִיחֻלּוּפִי בּוּדָאִי. תַּנִּי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמְרִי: נִרְאִין דְּבָרִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִדְּבָרִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְדְבָרִי רַבִּי עֲקִיבָא מִדְּבָרִי בּוּלָן, אָבֵל הִלָּכָה כְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אִיבַעֲיָא לָהּ: הָזָב וְהַזָּבָה שְׂבָדְקוּ עֲצָמָן יוֹם רֵאשׁוֹן וְיוֹם שְׁמִינִי וּמִצְאוּ טְהוֹר, וּשְׂאָר הַיָּמִים לֹא בְּדָקוּ, לְרַבִּי

וְלֹא תִמְנָה יוֹם שְׁבִינְתָּנִס מִשׁוּם דְּלִמָּא חֲזָאִי בְּסַפֵּק אֶתִּי לְמַחֲלָף בְּחֲזָאִי דְאֲמְרִינֵן מַעַלָּא מַעֲנִין הֵי יָמִים וְשָׂאִי בִּינְתָנִס וְקֹא מַנְיָא לְרֵאשׁוֹן וְאַתָּא לְמִנּוּת וְשָׂאִי רוּחָה בְּסִירוּגִין: נִקְרָאֵן דְּבָרֵי ר"א מִדְּבָרִי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּכִינֹן חֲסוּשׁ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְשִׁמָּא רָחַא בִּינְתָנִס הָּיָה לוֹ לְסַתוֹר אֶף הִרְאִשׁוּן: וְדָבָרֵי ר"ע מִדְּבָרֵי כֵּלָן דְּבָשִׁי סְפוּרִין וְכִדְּקוּן: יוֹם שְׁמִינִי כְּבֶר עֲבָרוּ יָמֵי הַסְפִּירָה וְלֹא הָיָה סוּפָן בְּטַהָרָה דְּלֹא בְּדָקָה יוֹם ז': הִשְׁמַשְׁתּוּ לֹא הִפְרִישָׁה וְאַחַר הַיָּמִים בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְהוֹרָה בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — הָרִי זֶה סִפֵּק זָבָה. וּמִטְמֵאָה מַעַת לָעַת. לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא! דְּאָמַר רַבָּא: לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת בְּתוֹךְ יָמֵי זִיבָתָה! ^(א)וְלֹאֹו אוֹתִיבִינָּה לְרַבָּא חֲדָא זִימָנָא! הָכִי קְאָמְרִינֵן: לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא נָמִי מִהָּא! אָמַר לָהּ רַבָּא: כִּי קוֹתְנִי "מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת" — אַרְיִישׁ פִּרְקִין קֹאֲלִי, אַרְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבִית אֲבִיהָ. סָלְקָא דַּעְתָּהּ אֲמִינָא, פִּינֹן דְּמַפְסָקִי לָהּוּ יָמִים טְהוֹרִין, בְּתַחֲלַת גִּדּוּתָהּ דְּמִיָּא, וְלֹא תִטְמֵא מַעַת לָעַת, קֹא מִשְׁמַע לָן. ^(א)אִם יֵשׁ לָהּ וָסֶת. גִּימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, דְּאָמַר רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה. ^(א)אָמַר לָהּ רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא: כִּי אָמְרִינֵן אִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה, דְּלֹא פַעֲיָא תִלְתָּא זִימָנִי לְמִיעֵקַר, דְּאָמְרִינֵן דְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין, וְכִין וְדְּמִיָּהּ מְסוּלָּקִין — דִּיָּה שְׁעֻתָּה. ^(ג)רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר. תִּנָּנָא, אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: אֵלְמָלִי דִּידִּיהָ מוּנַחֹת בְּעִינֶיהָ כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת — יָפָה אֶתָּה אוֹמַר. עֲכָשְׁיִי אֵימַר: עִם סְלוּק דִּידִּיהָ רָאֵתָהּ? מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּשִׁבְעִי מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעַלָּהּ, מָה לִּי הַפְּרִישָׁה בְּטַהָרָה בְּרֵאשׁוֹן. 'בְּרֵאשׁוֹן — מִי אֵיפָא לְמֹאן דְּאָמַר?' ^(ד)אִין, וְהַתִּנָּנָא: אָמַר רַבִּי: שְׂאֵלְתִי אֶת רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן כְּשִׁהְיוּ מְהֻלָּכִים בַּדֶּרֶךְ: גִּדָּה שְׂבָדָקָה עֲצָמָה יוֹם שְׁבִיעִי שְׁחִרִית וּמִצְאָה טְמֵאָה וְכִין הִשְׁמַשְׁתּוּ לֹא הִפְרִישָׁה וְאַחַר הַיָּמִים בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה וְכִין הִשְׁמַשְׁתּוּ לֹא הִפְרִישָׁה וְאַחַר הַיָּמִים בִּין בְּדָקָה וּמִצְאָה טְמֵאָה — הָרִי זֶה סִפֵּק זָבָה. וּמִטְמֵאָה מַעַת לָעַת. לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא! דְּאָמַר רַבָּא: לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת בְּתוֹךְ יָמֵי זִיבָתָה! ^(א)וְלֹאֹו אוֹתִיבִינָּה לְרַבָּא חֲדָא זִימָנָא! הָכִי קְאָמְרִינֵן: לִימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרָבָא נָמִי מִהָּא! אָמַר לָהּ רַבָּא: כִּי קוֹתְנִי "מִטְמֵאָה מַעַת לָעַת" — אַרְיִישׁ פִּרְקִין קֹאֲלִי, אַרְאֵתָהּ וְעוֹדָה בְּבִית אֲבִיהָ. סָלְקָא דַּעְתָּהּ אֲמִינָא, פִּינֹן דְּמַפְסָקִי לָהּוּ יָמִים טְהוֹרִין, בְּתַחֲלַת גִּדּוּתָהּ דְּמִיָּא, וְלֹא תִטְמֵא מַעַת לָעַת, קֹא מִשְׁמַע לָן. ^(א)אִם יֵשׁ לָהּ וָסֶת. גִּימָא תַּהֲוִי תִּיּוֹבְתָא דְרַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, דְּאָמַר רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא אָמַר שְׂמוּאֵל, לֹוּמַר שְׂאִין הָאִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה. ^(א)אָמַר לָהּ רַב הוֹנָא פֶּר חֲיִיא: כִּי אָמְרִינֵן אִין אִשָּׁה קוֹבַעַת לָהּ וָסֶת בֵּימֵי זִיבָתָה, דְּלֹא פַעֲיָא תִל

מסורת הש"ס
א לעיל יח; לעיל כט.
תורה אור השלם

ואס'ט'הרה מוזהר וספרה לה שבעת ימים ואחר תטקור [ויקרא טו, כח]

דבר אל'בני יש'אל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא [ויקרא יב, ב]

לרבי אליעזר דמכשׁר בבדיקת שביעי עם הראשון: מהו דלרבי יהושע ונחאי חיון להם אלא שמיני בלבד דאף ע"ג דתנא' מלתא בבדיקה ומוננה יומים הבדוקין אפילו בסרוגין הני מלי בראשון ושביעי דחזו לאצטרושי למד מנינא אכל שמיני לאו מפני ספירת הראשון הוא ולא מצטרף ולר' עקיבא נמי אין לו אלא שמיני בלבד שמה רחא בינאם ומכאן נחילך גרין לספר ששה אלא לרבי אליעזר מי מחזקין כל ז' בטירה משום בדיקת ראשון דהו תחלתו בטירה או לא: היא היא טהורין: לאו רבי אליעזר ורבי יהושע דאע"ג דפליגי עלה דרבי עקיבא בראשון ושביעי הכא מודו: לא רבי יהושע ורבי עקיבא בפרכסית אכל לרבי אליעזר הואיל ותחלתו בטירה מחזקין לכולהו בטירה: כמותאי חמיה לשמעתא בפרק בנות כותים (לעיל גדה דף נג.). דלא דקה עד שביעי דלא הוי תחלת ומי ספירה בטירה דלא דקה בראשון משׁהפרישה בבין השמשות של פלישי לזיבה שרחתה פו פיוס עד ז' לספירה ותרי חלי אשמועי' רב בספירה: התם דאמר רב לעיל דמטהר רבי אליעזר בבזק ראשון ושמיני אשמועינן תחלתו אע"פ שאין סופן: והבא אשמועינן סופן אע"פ שאין תחלתו משום בדיקת ז' מחזקין כל ששה לפניו בטירה הואיל ופסקה בפלישי. ומיהו הפרישה בטירה פשינן דמשׁהחזק מעין פתוח ליבא לאחזוקי בטירה עד שתדקק ותמצא שפסק בלחמרינן במתני' דהפרישה בטירה פשינן: איני לרב פריך דלא פשי כסורין ובדוקין ונחאי וקומא לן דהמשפלת (לעיל גדה דף כט.) דשביע קמא בגילתא מטפלינן לה כל לילא דלמא השתא שלמו שבעה של טמאת זכר ביממא לא מטפלין לה לספוקה ביולקת בזוב ולמימר בכל יומא היום פלין ז' נקיים שפטר טמאת גזה ומשום הכי לא מטפלין לה דאי נמי מתרמי האצנא ז' של נקיים משום דטבילה בזמנה מצוה וגדה ויולקת טבילתו פליגה חבה טבילתה פיוס לא הויא ספירה הואיל ולא ספירה בפנינו עד שתשכ בפנינו שביע טהור: יום אחד טמא ראיתי ואיני יודע אימתי נאכלו היום י"ג זה ואינה יודעת אם יום ראיתה בימי גדה אם בימי גבה מטפלין אותה משום טבילה בזמנה מצוה: תשע טבילות ז' לגדה ומרבי לזיבה ובגון דלחמי לקמן ביממא ומטפלין אותה הלילה שמה גדה היא והלילה פלו ז' ומי גדה וכן לגיל יום ז' וכן כל ליל שביע זה וטפי לא איבא לספוקי ומרבי לזיבה ביממא ביומא דלחמי לקמן מטפלין לה דלמא אקמונל חזאי וימי זיבה הוו נחאי שומרת יום כנגד יום ולמחר נמי טבילה דלמא ביומא דלחמי לקמן הוא דחזאי וטפי ליבא לספוקי. אכל אחי לקמן פליגיא איבא י' טבילות ח' לגדה וב' לזיבה דהוא לילא גופה איבא לספוקי השתא זמן טבילתה וכן כל לילות שביע זה ולמוצאי שביעי נמי טבלה משום דילמא פליגיא דלחמי קמן חזאי והשתא נחאי זמן

טבילה. והאי דלא קא תני י' טבילות משום אם באתה פיוס או פליגה ואומרת בין השמשות טמא ראיתי חיון באן טבילה יתירקא דהא בי אקריה נמי יום טמא ראיתי ואיני יודע מתי אם בימי גדה ואם בימי זיבה מספקי ליה דלמא האצנא פיוס שפאת לפנינו חזאי: תמני לגדה בגון פאת לפנינו בין השמשות של ערב שבת טובלת מיד פליגי שבת שמה השתא זמן טבילתה וכן כל שביע זה וליגי שבת הבאה שמה בין השמשות שפאת לפנינו ראתה ולילה היא ומשכה ז' ומי גדה עד עכשיו ולפי פיוס שבת הוה תחלת נדתה הכי ח' טבילות לגדה ותלת לזבה דמטפלין לה בין השמשות דלחמי לקמן דלמא בין השמשות דלחמנונל חזאי ומיום ה' בשבת הוה ראתה ומיום שש' הוה והיום טובלת ליום כנגד יום ה' וטובלת בין השמשות עד שלא תחשך דשמה עדין יום הוא ורחאי לטבילת זוב ולמחר בשבת נמי טבילה שמה בין השמשות דלחמנונל בשפאת לפנינו ראתה ומיום שש' הוה והיום טובלת ליום כנגד יום ובאחד בשבת נמי טבילה משום ספק ההוא בין השמשות גופה שמה לילה הוא פשראתה ובאת לפנינו ובכל יום השבת הוי ראשון וא' בשבת הוי שמור וטבילה: האי דינא דלג דינא דוני בגלחי דין זה שאינו דין היו דנין באותו מקום: לרעי חד יומא כל בהמות העיר: חזו יתמא שלא היה לו שור וכפאויא לרעות בהמותיהן ב' ימים: נכסינאו שחטון: פמה ראיתי אם א' אם ג': שם לגדה באתה בשבת טובלת למוצאי שבת שמה באחד בשבת ראתה תחלה וכן עד לילי שבת הבאה וליגי שבת בכלל שמה בשבת שפאת לפנינו ראתה ואותו היום לבד ראתה:

תינוקת פרק עשירי נדה

לרבי אליעזר מהו? תחלתו וסופן פשינו, והבא תחלתו איבא סופן ליבא, או דילמא תחלתו אף על גב שאין סופן? אבאמר רב: היא היא תחלתו, אף על פי שאין סופן, ורבי חנינא אמר: תחלתו וסופן פשינו, הכא תחלתו איבא, סופן ליבא. מיתיבי: ושוין בזב ובזבה שפדקו עצמן יום ראשון ויום שמיני ומצאו טהור, שאין להם אלא שמיני בלבד. מאן שוין? לאו רבי אליעזר ורבי יהושע? לא, רבי יהושע ורבי עקיבא. אמר רב ששית, אמר רב ירמיה בר אבא, אמר רב: נדה שהפרישה בטירה בפלישי שלח — סופרתו למנן שבעה נקיים. "נדה, ספירה למה לה? אלא אימא: זבה שהפרישה בטירה בפלישי שלח — סופרתו למנן שבעה נקיים. אמר ליה רב ששית לרב ירמיה בר אבא: רב ככותאי אמרה לשמעתיה? דאמרי: יום שפוסקת בו סופרתו למנן שבעה! "פי קאמר רב, לבר משלישי. בר משלישי? פשיטא! לא צריכא, בגין דלא בדקה עד שביעי. ואשמעינן התם — תחלתו, אף על פי שאין סופן, והבא קא משמע לן — סופן, אף על פי שאין תחלתו. דמהו דתימא: תחלתו אף על פי שאין סופן הוא דאמרינו, דאוקמינהו אחזקיהו, אכל סופן אף על פי שאין תחלתו — לא, קא משמע לן. "איני? והא פי אתא רבין אמר: מתיב רבי יוסי ברבי חנינא "טועה". ולא ידענא מאי תיובתיה, דקיימא לן: שביע קמא דאתיא לקמן — בגילותא מטפלינן לה, ביממא לא מטפלינן לה. ואי סלקא דעתך לא פשינן ספורין לפנינו, ביממא נמי נטפלינה, דילמא יולדת זכר בזוב היא, ועבדה לה ספורין! אלא לאו שמע מינה פשינן ספורין בפנינו! ולאו מי אוקימנא פרבי עקיבא, דאמר: פשינן ספורין לפנינו?! ומנא תימרא דלרבנן לא פשינן ספורין לפנינו? דתנן: טועה שאמרה "יום אחד טמא ראיתי", מטפילין אותה תשע טבילות. שבע לנדה, ותרי לזיבה. "בין השמשות טמא ראיתי" — מטפילין אותה אחת עשרה טבילות. אחת עשרה מאי עבדתיהו? אמר רב ירמיה מדפתי: בגין שפאת לפנינו בין השמשות, והויין תמני לנדה ותלת לזיבה. "לא ראיתי כל עיקר" — מטפילין אותה חמש עשרה טבילות. אמר רבא: האי דינא דלא דינא, דייני בגלחי, דאית ליה תורא — לירעי חד יומא, דלית ליה תורא — לירעי תרי יומי. אתרמי להו יתמא בר ארמלתא, יתבי ליה תורי, אזל נכסיגהו. אמר להו: דאית ליה תורא — לשקול חד משפא, דלית ליה תורא — לשקול תרי משכי. אמרי ליה: מאי האי דקאמרת? אמר להו: סוף דינא בתחלת דינא, תחלת דינא — לאו מאן דלית ליה עדיף? סוף דינא נמי — מאן דלית ליה עדיף. הכא נמי, ומה היבא דאמרה "ראיתי" — סגי לה אי בתשע טבילות אי באחת עשרה טבילות, היבא דקאמרה איהי "לא ראיתי" — פשיא חמש עשרה טבילות? אלא אימא הכי: "ראיתי ואיני יודע פמה ראיתי, אי בימי גדה ראיתי או בימי זיבה ראיתי" — מטפילין אותה חמש עשרה טבילות. אתאי קמן ביממא — יתבינן לה שב לנדה

ותמני

הריכה הפרישה פיוס שפוסקת בו פמו נדה ואמאי תני במתני' שדקה עצמה יום ראשון הא כבר דקה עצמה מאתמונל והפרישה בטירה ואי הנה אומר ד' לא פשינן הפרישה פיוס ג' הנה ניקח וי"ל עליבא למדק הכי דאפי' אי סגי בהפרכת שדקה פיוס ראשון משום פלגתא דרבי יהושע ורבי עקיבא פמו ראשון ושמיני דקאמר רב לרבי אליעזר היא היא ולא תני במתני' אע"ג דלר' אליעזר הוי רבותא טפי משום דלא מתני לה תו פלגתא דר' יהושע ור' עקיבא: שבעה לגדה ושנים לזיבה. מכאן חיון יכול לדקדק דלא פשינן כסורים בפנינו מקטובלת אע"פ שלא הפסיקה בטירה ולא דקה נמי בתחלת כסורים דאע"ג דלא פשינן כסורים בפנינו בזבה קטנה בזבה גדולה פשינן ועוד דסוף סוף סגי לה פמה שדקה פיוס הספירה ומצאה טהורה דאי חיון בדיקת סוף היום עולה לספירה לא היה תכנה לבנות ושראל אלא אם כן ידקדק בפלגית עמוד השחר דספירת לילה אינה ספירה:

סט.

 עין משפט נר מצוה
--

א טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ד':

ב מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הלי' בב':

ג טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ד':

ד מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הלי' בב':

ה טוש"ע יו"ד סי' קצו סעי' ד':

ו מיי' פו' מהל' איסורי ביאה הלי' בב':

תינוקת פרק עשירי נדה

היא תועבה במחזור גרושתי כתיב (דברים כד) כי תועבה היא: השני מה תהא עליו

היאך יטהר לנדשים שאלו היה מצרע חברו חי אע"פ שנתעברו קרבתוניהם זה וקרב לשם מי הוא תה וקרב לשם מי שהוא או אם מת האחד והיו שני הקרבתות בפנינו היו הקרבתות מתים תה מקריב קרבן אחר אבל עבשו אינו יכול להקריב את זה שמא של מת הוא והיו חטאת שמתו בעליה וקרבן אחר נמי אינו יכול להביא שמא אותו שקרב היה שלו ונפטר ונמצא מביא חלין לצורה ואינו יכול להתנות בנדבה שאין חטאת בזה נדבה ואפי' לרפי שמעון דאמר לקמן אלס קרב מספק על תנאי אם הוא חוב אלס הכי זה לאלס ואם לאו הכי זה שלמי נדבה הני מלי אלס שמתו דמנ דומה לשלמים אבל חטאת שאין מתו דמה דומה לשלמים אינו יכול להתנות ולומר אם קרבה חטאתי הכי חטאת זו שלמי נדבה דמתו דמה היכי לטבד לטבד קרבעה מתנות ולמעלה מחוט הסקרקא שמא שלמי נדבה ניניה ואם שמי מתנות ולמטה מחוט הסקרקא שמא חטאת הוא: והיו ליה עני ורואי להביא גדלות וחטאת העוף בזה בספק ואין שם משום מביא חלין בעזרה: והא איבא אלס ששנה בששיר ובעני והיאך הוא מביא אלס מספק דלמא מינני חלין בעזרה: אמר שמואל הן תפוקתא דרפי והאשע בשהביא את אלסמו קדם מימת חברו אבל אם לא קרב אין לו תקנה: אי כרפי והזהר דאמר אין אלס באלע על תנאי ומשום הכי ליבא תפוקתא באלס: הא אמר אלס קבע ואם קרב את אלסמו לית לה תפוקתא בחטאת דאלס שהביא בפעירות קבע את שאר

קרבתותיו בפעירות ואין יכול להביא את חטאתו עני: מצרע שהביא אחד מהקרבתותיו: והששיר עד שלא הספיק להביא את כלו או עשיר והשני: הכל הולך אחר חטאת אם הביא חטאת גדלות מקריב נמי עולתו גדלות ואם בפעירות מקריב נמי עולה בפעירות: אחר אלס אם בשהקריב אלסמו היה עשיר יקריב את האחרים בפעירות: אחר צפורים שמי צפרים חיות טהרות שהיה בהן מטהר בהם את המצרע שבעה ימים קדם תגלחתו ולא קרבן הן ושיות בששיר ובעני ואם באותה שעה היה עשיר מביא כל קרבתותיו בפעירות. וטעמא דכלהו מפרש בכריתות אשר לא תשיג ידו בטחרתו רפי שמעון סבר טחרתו דבר המכפרו ורפי והזהר סבר דבר המכשירו והינו אלס שממנו נותן על ההאונות ורפי חליעור סבר דבר הגורם לו טהרה ומאי ניניהו צפרין: ואי כרפי שמעון דאמר אלס לא קבע והלכך רפינו הקריב את אלסמו בשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני למה ליה לשמואל לאוקמי בסקרב אלסמו בשהוא עשיר יכול להביא חטאת עני חפלו לא קרב נמי איבא תפוקתא באלס לחלוני אלס מביטו ולומר אם קרבן שקרב של חברי הכי זה שלי ואם שלי היה הכי זה לשלמים: למחרת בספק מצרע קאי וקאמר למחר של טבילתו שהוא יום הבאת קרבתותיו מביא את אלסמו כו':

הוא שיום ס"א במקום שמיני לצרעתו אלא שהצרך להתאחר ס' יום משום דשמא נזיר טמא הוא ואז תגלחת שניה שלו והכי מתניא בנפוספתא נזיר ספק נזיר טמא ספק נזיר טהור אבל נדאי מצרע היה פרוש הוא יודע שהיה נזיר אבל אינו יודע אם נטמא למת או לאו וכן יודע הוא שמצרע היה אבל אינו יודע אם נטמא בצרעתו אי לאו אבל בקדשים לאחר ס"א יום ושותה ויון ומטמא למתים לאחר מאה וכו' יום פיצד אומרים לו נזיר טמא אתה וצריך אתה לעשות כל דיון נזיר טמא ואחר תתחיל נזירות טהרה היה נשנה ונגלח והביא קרבן מנה ז' והזה נשנה ומכפש לגלח אומר לו טהור אתה ואין טהור מנגלח פחות מל' יום פרוש שמא נזיר טהור אתה צא ומנה כ"ג פרוש כזי להשלים ל' מנה ל' ובהש לגלח אומרים לו נזיר טהור אתה ואי אתה מנגלח אלא על הדמים פרוש עד שחזק הדם עליו מאחד מהקרבתותיו שהוא מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעבב אותו ומנגלח אלא אחד מהן פיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשחזק דמה יכול לגלח פרוש לכה יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת בהמה בזה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי נזיר טעונים תנופה תהו ספק מצרע ואינו יכול להניף ועוד שהן טעונין לחם חרוב בשלה ואין שלמים באלו בלין נדבה הלכך אין יכול להתנות שהיה מכשר לגלח אלא בזריקת דמי העולה פיצד יששה להחמיר עליו מביא פילי חכם חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא צפור דורר פרוש בדרך כל המצרעים בתגלחת הראשונה וחטאת העוף כדיון טמא פרוש דשמא נזיר טמא הוא ותגלחת זו של טמאה היא ואין מתחיל נזירות טהרה עד שביא חטאת טמאה שחטאתו משפכתו אבל אלסמו אינו משפכו ויששה אותו עד תגלחת שניה ישעשה בפיוטהר בנדאי מן הצרעת או שמא לא ביא אלסמו כלל פיון שאינו אלא ספק טמא וא"ל לו להביא להכשירו שום דבר ומה שמביא חטאתו ביום תגלחתו הינו כו"ע דאמר במסכת נזיר שאם גלח בשמיני מביא קרבתותיו בו ביום והבא זה כמו גלוח בשמיני ששהא אותו מפני נזירות טהרה ומתנה על חטאתו אם טמא חני חטאתו זו חובתו לנזירות טמאה ועולה נדבה פרוש עולת בהמה שהיא ספק משום נזירות טמאה ואם טהור חני עולה זו חובתו וחטאת מספק ומנגלח ראשו וקנהו וגבות שנייו בדרך שהמצרעים מנגלחים ואחר גלוח זה כתיב בנפוספתא (פ"ו) מביא עולת בהמה פו' וקראה שחפר כאן וכופר שלשים יום פרוש לימי נזירות טהרה וספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח לצרעתו תגלחת שניה הראויה להיות בסוף ח' ימים של ראשונה עד שחזק עליו מן הדמים ושמא נזיר טהור הוא וטוב לו להביא עולה מספק מחטאת ושלמים כדפרשמי לעיל לפיכך יששה החטאת והשלמים עד סוף נזירות טהרה שהיא אחר טהרת צרעתו בנדאי ומתנה על העולה שהוא מביא עבשו ואומר אם טמא חני פרוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה היא נדבה וחטאת העוף חובה הו תהא חובה ואם טהור חני עולה ראשונה היא חובה הו נדבה פי תגלחת זו של עבשו אינה כלום שאינה צריכה לא לנזירות ולא לצרעת פי אם הראשונה היתה של נזירות טהרה א"כ לא היה מצרע שימי צרעתו אינן עולין לימי נזירות כדאמרין בפרק מי שאלמר הכינו נזיר מנגלח (נזיר ח:) וכן בפ' ב' נזירים (נזיר דף ס:) וחטאת העוף שהבאתי אז ספק ומנגלח ראשו וקנהו וגבות שנייו בדרך שהמצרעים מנגלחים הו היא תגלחת שניה של מצרע הראויה להיות בסוף ז' ימי פסירות מתגלחת ראשונה אלא שאינו יכול לעשות עד עבשו מפני ספק נזירות שגלוח ספק מצרע אינו דוחה אסור גלוח נזיר כדפרשנו רפי שמעון אומר למחר מביא אלסמו כו' פדיון מצרע בשמיני שלו והוא יום ס"א ומתנה עליו כו' ואוכל בקדשים מיד הינו אוכל בקדשים אחר ששים יום דתתני לעיל ומוכח בהגיא שיום ס"א הוא למחרת זה למחרת של ס"א והוא במקום יום שמיני לתגלחתו כדפרשתי:

מסורת הש"ס
א משנה נגעים
ב כריתות ט; ערכין יז; משנה נגעים
ג מנחות קה.
ד זבחים עו; תוספתא נזיר
תורה אור השלם
לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר השטתה כ"י תועבה הוא לפני יתנה ולא תחטא את הארץ אשר יהנה אלהיו נתן לד נחלה [דברים כד, ד]
וצוה הכהן ולקח למשהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז וישני תולעת ואזב [ויקרא יד, ד]

וא"ת מה צריך והא פרכינו אכל נחמר דאלמנה לכהן גדול מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת וליבא למימר דלאו פרקא גמורה היא דהא על ידי הך פרקא דער בה בפ' החולין (יבמות דף מד.) מהא דקאמר הכל מודים במחזור גרושתי שהולד פגום מקל נחמר דאלמנה לכהן גדול ואומר אלא אי אתמר הכי אתמר ועוד קשה דכפ"ק יבימות (דף יד:) קאמר רפי יוחנן בן נורי פיצד נשעה כדברי ב"ה שמתירין את הצרות לשוק בלא חליצה ויבום הולד פגום לדברי ב"ש ומנלן דהוי פגום אי מקל נחמר דאלמנה לכהן גדול אבא למפרך פי הכא וי"ל אהרן הקניא בתרבותא דנפקא לן הולד פגום בצרות לשוק מהיא תועבה ואין בניה תועבין מפלג דבעלמא רפינו בניה תועבין מיהו בפשטתא ליבא למימר דמשום הכי נקט האי קרא אע"ג דלא צריך משום דאשמועינן דאצטריך ליה ר' יהושע למדרש בעלמא כגון ביבמה לשוק דבניה תועבין דבשמעתין יבימות אית לה לר' יהושע דהולד של צרות כשר לשוק דקאמר בני צרות חני מעיד לכם וי"ל אי לאו מעוט דהיא הוה מפקינן הולד פגום משום דטמאה כתיב בה בפערוית ואפי' למ"ד דלא קאי טמאה אלא אסוטה דכיון דאשקא אשקא מ"מ לשון תועבה הוה חמינא דקאי נמי אבנים אי לאו היא א"י הא דמיייתי הכא קרא דהיא תועבה. הינו משום דלא יניף מאלמנה לכהן גדול ומשכד ונקרי דתתחלל כר' יהודה דכפ' בתרא דקדושין (דף פח.): ומת אחד מהן. תמה למאי דס"ד דלא קרב אלסמו וכדכעי רב

שעת לאוקמי בלא מת נמי היינו יכולין לשאול היאך וקרב השני הלא אינם יודעין מי נפטר כבר מקרבן ולמי ישעו מתן בהונות מדם האלס שלא קרב וי"ל יכולין לעשות לשניהם ואי משום סמיכה יקריבו בלא סמיכה משום תקוני גברא: ומביא חטאת העוף הפא על הספק. והנה דגבטין פרק כל הבט (גטין דף כח:) גבי השולח חטאתו ממדינת הים לאוקמה רב פפא בחטאת העוף היכי קאמר בפר הכי וצריכי כו' אבל חטאת העוף מספקא לא ליתו חלין לעזרה והא אמרינן בשמעתין דבא על הספק וי"ל דהכא בפשהמצרע לפנינו משום תקוני גברא מקריבין אותו אספקא האילי ואינו יכול לתקן בענין אחר אבל התם שהבעלים במדינת הים אם היה מת אין לו דין חטאת להיות קרב ואז לא יקריבוהו מספק: דתמן מצרע שהביא קרבן עני וכו'. דתמן גרסי' ואע"ג דדברי ר' חליעור אינן שנויים במשנה לא חש להאריך ולומר תניא על דבריו הואיל ולא היה צריך לדבריו כ"כ אלא לדברי ר"ש ור"י אבל בערבין פרק השג יד (ערכין דף י:.) קאמר תניא ר' חליעור בן יעקב אומר כו' ושלשתן מקרא אחד דרשו: למחרת מביא אלסמו ולגו עמו. פירש"י בספק מצרע אורי למחרת טבילתו שהוא יום הבאת קרבתותיו והך ברויתא מינני לה בזבחים פ' התעשרות (זבחים דף עו.) ושם פי' רש"י למחרת ביום שמיני לצרעתו וה"נ מינני לה בזמנחות פרק בתרא (דף קה.) ופי' רש"י שם למחרת ביום ס"א והכל אחד נזיר טהור אבל נדאי מצרע היה פרוש הוא יודע שהיה נזיר אבל אינו יודע אם נטמא למת או לאו וכן יודע הוא שמצרע היה אבל אינו יודע אם נטמא בצרעתו אי לאו אבל בקדשים לאחר ס"א יום ושותה ויון ומטמא למתים לאחר מאה וכו' יום פיצד אומרים לו נזיר טמא אתה וצריך אתה לעשות כל דיון נזיר טמא ואחר תתחיל נזירות טהרה היה נשנה ונגלח והביא קרבן מנה ז' והזה נשנה ומכפש לגלח אומר לו טהור אתה ואין טהור מנגלח פחות מל' יום פרוש שמא נזיר טהור אתה צא ומנה כ"ג פרוש כזי להשלים ל' מנה ל' ובהש לגלח אומרים לו נזיר טהור אתה ואי אתה מנגלח אלא על הדמים פרוש עד שחזק הדם עליו מאחד מהקרבתותיו שהוא מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ואין מעבב אותו ומנגלח אלא אחד מהן פיצד הוא עושה מביא עולת בהמה ומתנה אם טהור הוא זו חובה ואם לאו נדבה וכשחזק דמה יכול לגלח פרוש לכה יתנה מן העולה ולא מן החטאת שאין חטאת בהמה בזה על הספק וכן לא על השלמים ששלמי נזיר טעונים תנופה תהו ספק מצרע ואינו יכול להניף ועוד שהן טעונין לחם חרוב בשלה ואין שלמים באלו בלין נדבה הלכך אין יכול להתנות שהיה מכשר לגלח אלא בזריקת דמי העולה פיצד יששה להחמיר עליו מביא פילי חכם חדשה ונותן לתוכה רביעית מים חיים ומביא צפור דורר פרוש בדרך כל המצרעים בתגלחת הראשונה וחטאת העוף כדיון טמא פרוש דשמא נזיר טמא הוא ותגלחת זו של טמאה היא ואין מתחיל נזירות טהרה עד שביא חטאת טמאה שחטאתו משפכתו אבל אלסמו אינו משפכו ויששה אותו עד תגלחת שניה ישעשה בפיוטהר בנדאי מן הצרעת או שמא לא ביא אלסמו כלל פיון שאינו אלא ספק טמא וא"ל לו להביא להכשירו שום דבר ומה שמביא חטאתו ביום תגלחתו הינו כו"ע דאמר במסכת נזיר שאם גלח בשמיני מביא קרבתותיו בו ביום והבא זה כמו גלוח בשמיני ששהא אותו מפני נזירות טהרה ומתנה על חטאתו אם טמא חני חטאתו זו חובתו לנזירות טמאה ועולה נדבה פרוש עולת בהמה שהיא ספק משום נזירות טמאה ואם טהור חני עולה זו חובתו וחטאת מספק ומנגלח ראשו וקנהו וגבות שנייו בדרך שהמצרעים מנגלחים ואחר גלוח זה כתיב בנפוספתא (פ"ו) מביא עולת בהמה פו' וקראה שחפר כאן וכופר שלשים יום פרוש לימי נזירות טהרה וספק נזירות טהרה הוא מונה ואינו יכול לגלח לצרעתו תגלחת שניה הראויה להיות בסוף ח' ימים של ראשונה עד שחזק עליו מן הדמים ושמא נזיר טהור הוא וטוב לו להביא עולה מספק מחטאת ושלמים כדפרשמי לעיל לפיכך יששה החטאת והשלמים עד סוף נזירות טהרה שהיא אחר טהרת צרעתו בנדאי ומתנה על העולה שהוא מביא עבשו ואומר אם טמא חני פרוש אם טמא הייתי בתגלחת ראשונה העולה ראשונה היא חובה הו תהא חובה ואם טהור חני עולה ראשונה היא חובה הו נדבה פי תגלחת זו של עבשו אינה כלום שאינה צריכה לא לנזירות ולא לצרעת פי אם הראשונה היתה של נזירות טהרה א"כ לא היה מצרע שימי צרעתו אינן עולין לימי נזירות כדאמרין בפרק מי שאלמר הכינו נזיר מנגלח (נזיר ח:) וכן בפ' ב' נזירים (נזיר דף ס:) וחטאת העוף שהבאתי אז ספק ומנגלח ראשו וקנהו וגבות שנייו בדרך שהמצרעים מנגלחים הו היא תגלחת שניה של מצרע הראויה להיות בסוף ז' ימי פסירות מתגלחת ראשונה אלא שאינו יכול לעשות עד עבשו מפני ספק נזירות שגלוח ספק מצרע אינו דוחה אסור גלוח נזיר כדפרשנו רפי שמעון אומר למחר מביא אלסמו כו' פדיון מצרע בשמיני שלו והוא יום ס"א ומתנה עליו כו' ואוכל בקדשים מיד הינו אוכל בקדשים אחר ששים יום דתתני לעיל ומוכח בהגיא שיום ס"א הוא למחרת זה למחרת של ס"א והוא במקום יום שמיני לתגלחתו כדפרשתי:

עין משפט ונר מצוה
א מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה הל' ב:
ב מיי' פה' מהל' מחוסרי כפרה הל' י:
ג מיי' פה' מהל' מחוסרי כפרה הל' ט:

תינוקת פרק עשירי נדה

וּסְמִיכָה וְנָסְכִין. פִּי' בַּקּוּנְטָרָם דְּבִאֲשָׁם לִיכָא סְמִיכָה בְּדִאֲמַרְיָנָן בְּמַנְחוּת שְׁחִיטָתוֹ בְּצַפּוֹן וּמַתָּן בְּהוֹנוֹת וְלִיּוֹם פֶּקֶדָה שְׁתֵּי מַדּוּת (מַנְחוּת דָּף צב.) וְלֹא עֵינָן בַּהּ דַּחְנוֹן כֵּל קַרְבָּנוֹת הַיָּחִיד טַעֲוִיָּין סְמִיכָה חוּזַן מַזְכּוֹר וּמַעֲשֶׂה וּפְסָח וְאֵלּוּ אֲשָׁם לֹא מַפִּיק וּבִפְּרָק כֵּל הַפְּסוּלִין (זְבָחִים דָּף נג.) פְּלִיגִי אִי סְמִיכַת אֲשָׁם מַצְרַע דְּאוֹרִיתָא אִו לֹא וּמִיּוּהִי לִכ"ע סְמִיכָה בְּעִי וּבפ"ב דְּנֻנְעִים (מ"ח) תָּנוּ בַּהּ לֹו [אֲצַל] אֲשָׁם סוּמָרָב' וְדִיּוּ עֲלִיּוּ וְהָא דִּקְאָמַר הֵבֵא וְאוֹתוֹ אֲשָׁם טַעֲוִין סְמִיכָה הֵינּוּ בְּאֻחוּפֵי יָדָא לִמ"ד סְמִיכַת אֲשָׁם מַצְרַע לֹאוּ דְּאוֹרִיתָא וּמַשּׁוּם דְּסְמִיכָתוֹ חֲלָקָה מִשְׁאָר אֲשַׁמּוֹת קִאָמַר הֵבֵי וְכֹן נִסְכִּים נִמִּי לֹא קִרְבֵּי מַשּׁוּם סְפָקָא דְשִׁלְמִים דִּהֵא תָנוּ (מַנְחוּת דָּף צז) דְּכָל חֲטָאת וְאֲשָׁם אִין טַעֲוִיָּין נִסְכִּים אֲלֵא שְׁחַטָּאִתּוּ וְאֲשַׁמוּ שֶׁל מַצְרַע טַעֲוִיָּים נִסְכִּים אֲלֵא מַשּׁוּם דְּחִלּוּקָה מִשְׁאָר אֲשַׁמּוֹת קֹא חֲשִׁיב לְכָל הֵהוּא מַלְי דְּחִלּוּק מַנְיָהּ: כֹּאן בְּעוּשָׁה תְּשׁוּבָה וְכוּ'. בַּסְפָּרִי מַעֲשֵׂי אַהֲרָהִי הֲשִׁיב כֹּאן קֳדָם גִּזְרֵי דִין כּו' וְתַמָּה דְּבַר"ה פ"ק (דָּף יז:) אָמַר גְּדוּלָּה תְּשׁוּבָה שְׁמַקְרַעַת גִּזְרֵי דִינּוּ שֶׁל אֲדָם שְׁנֵאֲמַר וְשֹׁב וְרַפָּא לֹו מִיַּתִּיבֵי הֶשֶׁב בִּינְתוּם מוֹחֲלִין לֹו לֹא שֶׁב בִּינְתוּם פְּרוּשׁ קֳדָם גִּזְרֵי דִין אֲפִלּוּ הִבִּיא כֵּל חֵילֵי נְבוֹיוֹת אִין מוֹחֲלִין לֹו וּמַעֲשֵׂי לֹא קִשְׁיֹא הֵא בִּיחִיד הֵא בְּצַבּוֹר אֲלֵמָא בִּיחִיד אִין תְּשׁוּבָה מַקְרַעַת גִּזְרֵי דִין שֶׁל אֲדָם וּבַמַּעֲשִׂיתִין מַעֲשֶׂה דְמוּעֵלַת תְּשׁוּבָה אֲפִי' בִּיחִיד דּוּמִיא דְּבִנֵּי עָלִי וְאֲפִי' לְאַחַר גִּזְרֵי דִין דְּאֵלּוּ קֳדָם גִּזְרֵי דִין פְּשִׁיטֹא דִּהַקב"ה מִקְבֵּל תְּשׁוּבָה וְעוֹד דְּלִנְהִימִתָּם מַעֲשֶׂה לְאַחַר גִּזְרֵי דִין וי"ל דְּסַבְּיֹא דְשַׁמְעִיתִין כְּרַבִּי יִצְחָק דִּאָמַר וְשֶׁה צִקָּה בִּין קֳדָם גִּזְרֵי דִין בִּין לְאַחַר גִּזְרֵי דִין: כְּתוּב אֲחֵד אֹמַר וְשֹׁא ה' פְּנִיּוֹ אֲלֵיךְ. לְפִי הַפֶּשֶׁט לֹא מַעֲשֶׂה שֶׁהַקב"ה נוֹשֵׂא אֶת פְּגִיעָה דְּלֹא כְּתוּב וְשֹׁא ה' פְּנִיךְ וּמַעֲשֶׂה שְׁיִסְבֵּנָה אֲלֵיךְ לְהַשְׁלִים לָךְ שְׁלוֹם וּבַסְפָּרִי נִמִּי דְרִישׁ שְׁנִסִּיר הַקב"ה פְּנִים שֶׁל זַעַם מִיּוּהִי הַש"ם חֲשִׁיב לִיָּה כְּאֵלּוּ כְּתוּב פְּנִיךְ וּטְפִי

וְלִילָה כְּחֹמֶר אֲשָׁם וּתְנוּפָה וּסְמִיכָה וְחֻזָּה וְשׁוֹךְ כְּחֹמֶר שְׁלָמִים דְּבִאֲשָׁם לִיכָא סְמִיכָה בְּדִאֲמַרְיָנָן בְּמַנְחוּת בִּפְ' שְׁתֵּי מַדּוּת: לְבֵית הַפְּסוּל דְּלֵמָא לֹא מַצְרַע הוּא וְהֵינּוּ שְׁלָמִים וּמַמַּעַט זְמַן אֲכִילָתָן שְׁשׁוּרְפֹא אֶת הַנוֹתֵר לִיּוֹם וְלִילָה וְהִיָּה לֹו לְאוּכְלוּ בְּשַׁנִּי יָמִים: כְּנֻתָה בְּחֻזָּא דְּאֲשָׁם לֹא קָבַע: וּפְלִיג עָלֶה בְּחֻזָּא שְׁאִין אֲשָׁם בַּהּ עַל תְּנָאִי: בֶּן הַשְּׁנֹנְמִית שְׁהַחֲוִיה אֲלִישָׁע מַהוּ שְׁיִטְמָא לְאַחַר שְׁהַחֲוִיהוּ מִי חֲשׁוּב כְּמַת: נִחְבָּם לָהֶן וְתִישָׁב בְּדַבָּר: לְאוּהֲבִיו מַשְׁגֵּר מַמָּה שְׁלִפְנִיּוּ כֶךְ חֲכַמָּה שְׁהִיא לְאוּהֲבִיו שֶׁל מְקוּם נִתְּנָה לָהֶם מַפִּיּוּ וְלֹא מֵאוּצֵר אַחֵר: מֵאִי קַמ"ל לָמָּה לִּה לְמִימַר לָהוּ יִרְבָּה בִּישִׁיבָה הוֹאִיל וּבְרַחֲמִים הַדָּבָר תִּלְנִי:

שְׁחִיטָתוֹ בְּצַפּוֹן, וְטַעֲוִין מִתְּנַת בְּהוֹנוֹת, וּסְמִיכָה, וְנָסְכִים, וּתְנוּפָה, וְחֻזָּה וְשׁוֹק, וְנִאָּכָל לְזֻכְרֵי כְּהוּנָה לַיּוֹם וְלַיְלָה. וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, מַפְנִי שְׁמַבִּיא קִדָּשִׁים לְבֵית הַפְּסוּל! שְׁמוּאֵל סָבַר לַהּ כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּחֻזָּא, וּפְלִיג עָלֶיהָ בְּחֻזָּא.^(א)שְׁלֹשָׁה דְּבָרֵי אֲגָדָה: כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר "כִּי לֹא אֲחַפּוּץ בְּמוֹת הַמֶּת", וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר "כִּי חִפֵּץ ה' לְהַמִּיתָם"! כָּאן בְּעוֹשִׁין תְּשׁוּבָה, כָּאן בְּשֹׂאִין עוֹשִׁין תְּשׁוּבָה. ^(ב)כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר: "כִּי לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שׁוֹחַד", וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר: "יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלַיָּה"! כָּאן קוֹדֵם גִּזְרֵי דִין, כָּאן לְאַחַר גִּזְרֵי דִין.^(ג) כְּתוּב אֶחָד אֹמֵר "כִּי בַחֵר ה' בְּצִיּוֹן", וְכְתוּב אֶחָד אֹמֵר "כִּי עַל אֲפִי וְעַל חֲמָתִי הִתֵּיתָ הָעִיר הַזֹּאת לְמָן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּנוּ אוֹתָהּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה"! כָּאן קוֹדֵם שְׁנֹשָׂא שְׁלֹמָה אֶת בַּת פֶּרְעָה, כָּאן לְאַחַר שְׁנֹשָׂא שְׁלֹמָה אֶת בַּת פֶּרְעָה. שְׁלֹשָׁה דְּבָרֵי בּוֹרוֹת: אֲשַׁתּוּ שֶׁל לוֹט, מַהוּ שְׁתַּטְמָא? אָמַר לָהֶם: מַת מְטַמָּא, וְאִין נִצְיִב מְלַח מְטַמָּא. בֶּן שׁוֹנְמִית, מַהוּ שְׁיִטְמָא? אָמַר לָהֶן: מַת מְטַמָּא, וְאִין חֵי מְטַמָּא.^(ד) מִתִּים לְעַתִּיד לְבֹא, צָרִיכִין הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי אוֹ אִין צָרִיכִין? אָמַר לָהֶן: לְכַשְׁיַחְיוּ נִחְפָּם לָהֶן. אֵיכָא דְאָמַרִי: לְכַשְׁיַבֹּא מַעֲשֶׂה רַבִּינּוּ עִמָּהֶם. שְׁלֹשָׁה דְּבָרֵי דֶּרֶךְ אֶרֶץ, מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וַיִּחְפָּם? אָמַר לָהֶן: יִרְבָּה בִּישִׁיבָה, וַיַּמְעַט בְּסַחֲוָרָה. אָמַרוּ: הִרְבָּה עָשׂוּ כֹן, וְלֹא הוֹעִיל לָהֶם! אָלֹא יִבְקָשׁוּ רַחֲמִים מִמִּי שְׁהַחֲכָמָה שָׁלוּ, שְׁנֵאֲמַר: "כִּי ה' יִתֵּן חֲכָמָה מַפִּיּוּ דַעַת וּתְבוּנָה". תַּנִּי רַבִּי חֲזִיָּא: מְשָׁל לְמַלְךְ בְּשׁוֹר וָדָם שְׁעָשָׂה סְעוּדָה לַעֲבָדָיו, וּמַשְׁגֵּר לְאוּהֲבִיו מִמָּה שְׁלִפְנִיּוּ. מֵאִי קָא מַשְׁמַע לִן? דִּהֵא בָּלֹא הָא לֹא סָבִיא.^(ה) מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וַיִּתְעַשֹּׂר? אָמַר לָהֶן: יִרְבָּה בְּסַחֲוָרָה, וַיִּשָּׂא וַיִּתֵּן בְּאֻמוּנָה. אָמַרוּ לוֹ: הִרְבָּה עָשׂוּ כֹן, וְלֹא הוֹעִילוּ! אָלֹא יִבְקָשׁ רַחֲמִים מִמִּי שְׁהָעוֹשֶׁר שָׁלוּ, שְׁנֵאֲמַר: "לִי הַפֶּסֶף וְלִי הַזֶּהָב". מֵאִי קָא מַשְׁמַע לִן, דִּהֵא בָּלֹא הָא לֹא סָבִי. מָה יַעֲשֶׂה אָדָם וַיְהִיּוּ לוֹ בָּנִים זְכָרִים? אָמַר לָהֶם: יִשָּׂא אִשָּׁה הַהוֹגֶנֶת לוֹ,

וַיִּקְדָּשׁ

ה"ל לְהַש"ם לְאֻחַשוּנֵי מַהֲנֶה נִשְׁאִיתָ פְּנִיךְ גַּם לְדָבָר הַזֶּה דְּלוּט (בְּרַאשִׁית י"ט:כ"א) וּמִן וַיִּשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלָיוֹב (איוב מ"ב:ט'): כָּאן קֳדָם גִּזְרֵי דִין וְכוּ'. תַּמָּה דְּבַפְּרָק מִי שַׁמְתּוּ (בְּרַכּוֹת דָּף כ:.) קִאָמַר אֲמַרוּ מִלֵּאכִי הֲשֵׁרַת לִפְנֵי הַקב"ה רַבִּש"ע כְּתוּב בְּתוֹרַתךָ אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים מִפְּנֵי מַה אֶתָּה נוֹשֵׂא פָנִים לְיִשְׂרָאֵל אָמַר לָהֶם לֹא אֲשָׁא פָנִים לְיִשְׂרָאֵל אֲנִי אֲמַרְתִּי וְאֲכַלֶּת וְשִׁבְעָתָה וְהִם מַדְקִדִּים עַד כַּבִּיעָה מַעֲשֶׂה שְׁמַחֲלֹק בִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְיִשְׂרָאֵל וְאִמָּאי לֹא מַעֲשֵׂי כִי הֵבֵא אִו הֵבֵא בְּהֶתֶם וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּלַעוּלָם שְׁנוּיֹא דְהֵבֵא עֵקֶר וּקְרָא דִאָמַר לֹא יִשָּׂא פָנִים מִיַּרְבִּי בִין בְּיִשְׂרָאֵל בִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים אֲפִלּוּ קֳדָם גִּזְרֵי דִין שְׁזַהוּ קוּ הַמַּעֲשֵׂט וְלְיִשְׂרָאֵל לְאַחַר גִּזְרֵי דִין אֲבָל הוּא נִכְנָם לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל לִפְנִים מַשׁוֹרַת הַדִּין וְנוֹשֵׂא לָהֶם פָּנִים קֳדָם גִּזְרֵי דִין כְּדַמַּעֲמַע הֵבֵא מִקְרָא דִּישָׂא ה' פְּנִיּוֹ אֲלֵיךְ וּמִלֵּאכִי הֲשֵׁרַת אֲמַרוּ לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָמָּה נִכְנָסַת לְיִשְׂרָאֵל לִפְנִים מַשׁוֹרַת הַדִּין יוֹתֵר מִלְּעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לִשָּׂא לָהֶם פָּנִים קֳדָם גִּזְרֵי דִין וְהַשִּׁיב לֹא אֲשָׁא לָהֶם פָּנִים וְכוּ': וְאִין נִצִּיב מִלַּח מְטַמָּא. מַעֲשֶׂה אֲבָל אִי לֹא הֵיָה נִצִּיב מִלַּח מְטַמָּא אֲפִילוּ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן נִמִּי אֲבֵא לְמִימַר דְּמַטַּמָּא אֲפִילוּ בְּאֵהֶל וְכֹן נִמִּי צִיּוֹן מַשְׁרַתָּא דְרַבִּי בְּנֵאִהַ בְּפֶרֶק חֲזַקַת הַבָּתִּים (כ"ב דָּף נח.) אֲתִי נִמִּי כַר"ש דְּאֲחַר מַתָּן תּוֹרָה דְאִקְרוּ יִשְׂרָאֵל אֲדָם אֵיכָא לִפְלִיגִי אֲבָל קֳדָם מַתָּן תּוֹרָה אִין חֲלוּק וְהַרְבֵּי מַעֲשֶׂה מַפּוֹטִיז"א פֶּרֶשׁ דְּבַגְזִיר פֶּרֶק כַּהֵן גְּדוּל (נִזִּיר דָּף נז.) מַרְבִּי מֵאִו בְּהַבֵּר הַבְּרִי מִתִּים שְׁלִפְנֵי הַדְּבּוֹר אֲלֵמָא קֳדָם מַתָּן תּוֹרָה מְטַמָּא אַע"ג דְּלֹא אִזְקָרוּ אֲדָם וְאִי אֲפִשֶׁר לוֹמַר כֶּךְ דִּהֵךְ רַבְיֹא דְכַהֵן גְּדוּל לֹא אֲתִיֹא אֲלֵא כְרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּמַמַּעַט לָהוּ מֵאָדָם וְעוֹד אִו בְּהַבֵּר גַּבִּי מַגֵּעַ כְּתוּב וְאַחַר מַתָּן תּוֹרָה מְטַמָּאִין הַבְּרִי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים בְּמַנְעַע וְלֹא אֲמַעוּט לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲלֵא מֵאֵהֶל וְהֵבִי מַפִּיק בְּפֶרֶק הַבָּא עַל יְבֻמָּתוֹ (יְבָמוֹת דָּף סא.) וְנִרְאָה לְפָרֶשׁ דְּלִפְנֵי הַדְּבּוֹר הֵינּוּ קֳדָם שְׁנֵאֲמַר פֶּרַשַׁת אֵהֶל דִּהֵינּוּ קֳדָם שְׁהוּקַם הַמַּשְׁכֵּן בְּדִאֲיִתָא בְּגִטִּין פ' הַנִּזְקִין (גִּטִּין דָּף ס.) שְׁמַנְה פְּרָשִׁיּוֹת נִאָמַרוּ בַּיּוֹם הַקָּמַת הַמַּשְׁכֵּן וְחֲשִׁיב פֶּרַשַׁת פָּרָה וּפְרַשַׁת טַמְאִין דַּס"ד כִּי מוֹת בְּאֵהֶל מִכָּאן וְלִהַבֵּא כְּתוּב וְלִהֲכִי אֲצַטְרִיךְ אִו בְּהַבֵּר וְקִאִי רִיבּוּיֹא אֲכִי יָמוּת וְלֹא אֲחָדָם וְכוּ' הֵאִי גְּנוּיֹא אֵיכָא בִּפְ' בְּתַרְא דִּהוּרִיוֹת (דָּף י.) כִּי וְהִיָּה פֶרַט שְׁלִפְנֵי הַדְּבּוֹר דְּגַבִּי זִיבָה: מִתִּים לְעַתִּיד לְבֹא צָרִיכִים הֲזָאָה. וְאִם תֵּאמַר אִמָּאי לֹא בְּעִי הֵךְ בְּעִיָּא עַל כֵּן הַשְּׁנֹנְמִית דְּאִזְרִי בַּהּ וי"ל שֶׁמָּא מַשּׁוּם דְּכְּתוּב קִרָא לְעַתִּיד לְבֹא (יִחְזַקְאֵל ל"ו:כ"ה) וְזַרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיֵּם טְהוּרִים וּמַסְפָּקָא לִיָּה אִי הֵךְ זְרִיקָה הֵינּוּא שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי אִי לֹא אֲבָל כֵּן הַשְּׁנֹנְמִית פְּשִׁיטֹא לִיָּה דְּלֹא בְּעִי הֲזָאָה:

מסורת הש"ס
א אוצר מדרשים מדרש קהל הנקרא ספר המעשים; במדבר רבה
ב אוצר מדרשים פסיקתא
ג סנהדרין כא:
ד זבחים עו.
ה תנא דבי אליהו זוטא נספחים לסדר אליהו זוטא מבוא ח
תורה אור השלם

[ויקרא יד, יד]

[יחזקאל יח, לב]

[שמואל א ב, כח]

[במדבר ו, כו]

[דברים י]

[דברים י, יז]

[תהילים קלב, יג]

[ירמיהו לב, לא]

[מלכים א ג, א]

[בראשית יט, כו]

[מלכים ב ד, כג-כו]

[משלי ב, ו]

[חגי ב, ח]

מסורת הש"ס
א סוטה כז; משנה נדה ב מועד קטן כז: ג תוספתא נדה ד תוספתא אהלות
 תורה אור השלם

הנה נחלת יהנה בגים שְׂכָר פּוּרִי הַבָּטוֹן [תהילים קכז, ג]

(ותבואינה) [ותבואנה] נערות אסתר וּרְיִסְיָה נַגִּידוּ לָהּ וּתְתַחַלֵּל הַמַּלְכָּה מֵאֵד וּתְשַׁלַּח בָּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מֶרְדֳּכָי וּלְהַסִּיר שָׂקוֹ מֵעַלָיו וְלֹא קָבַל [אסתר ד, ד]

דברו אל־בני ישׂראל וְאָמַרְתֶּם אֵלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשׁוֹ זָבֹוּ קָמָא הוּא [ויקרא טו, ב]

וּיִקְדָּשׁ עַצְמוֹ לְשֹׁמֵשׁ בְּצִנְיָעוּת: שְׁמֵשֶׁהִין וּרְחָה בִּי הֶכָא מִפְּנֵי פִּחַד בְּרַכֵּס וְהַנִּיעַ שְׁעַת וּסְתָה וְלֹא בָּדָקָה מְטָרָה שֶׁהִסְרָהּ מִסְּלֶקֶת הַדְּמִיּוֹס: בִּיעֲתוּתָא הִבְהִילֹת פְּתָאוּס שְׁאָדָס רֹחָה אִו שׁוּמַע נִבְהֵל מִרְפָּיָא: אֵלָּא הָא דִּתְנֹן כָּל הָאֲנָשִׁים הַמֵּתִים מַחֲזִיקִין לָהּ כַּזְבִּין קַמּוֹךְ לְמִיתָתָן וְאִי טַעֲמִיָּהּ דב"ס מְשׁוּם בִּיעֲתוּתָא דְמַלְאךְ הַמַּעַת זְכָרִים הִיכִי מְטַמְּאֵה הָא זָכָר אֵינוֹ מְטַמְּא בְּאִנָּם דְּקָרְבִּין בַּהּ מַבְשְׁרוֹ וְלֹא מַחֲמַת אִנָּסוֹ: אֵלָּא טַעֲמִיָּהּ דב"ס מִדְּרַבְּנָן מְשׁוּם כְּבוֹד זָבִין הַתְּקִינּוּ שְׂהִיֹּו מַטְבִּילִין בְּלִים שֶׁל קַמּוֹךְ לְמִיתָה אֲף עַל פִּי שְׁלֹא נִגְעוּ בָּהֶם לְאַחַר מִיתָתָּ: [בְּלִים] אֲף הַבְּלִים שֶׁל קֹדֶם לְמִיתָה: מַהֲבִיָּשִׁין שְׁאֲפֵלוּ בְּמִיתָתָן הֵם מַשְׁנִין מִכָּל אָדָם: מִתְּנִי' מְטַמְּא מְשׁוּם בְּתָם דְּדָם נִגְהָ בְּמַשְׁהוֹ דְּאִי מְשׁוּם טַמְּאָת מַת לֹא מְטַמְּא אֵלָּא בְּרַבִּיעִית: וּמְטַמְּא בְּאֵהֶל אִם כָּל הַרְבִּיעִית יוֹחַד: שְׁמַטְמַמָּה מְשׁוּם בְּתָם שְׁנַעֲקָר מַחֲסִיּוֹס: גַּמ' לַת"ק מְקוּר מְקוּמוֹ טַמְּא הַלֶּכֶךְ אֲף עַל גַּב שְׁנַעֲקָר לְאַחַר מִיתָה מְטַמְּא בְּנִמּוּת מִפְּנֵי שְׂהִיָּה בְּמְקוּר מַחֲסִיּוֹס וְאֵע"ג דְּלְאַחַר מִיתָה לֹאֹ רֹחָה הִיא: בְּאֵהֶל גַּמִּי מְטַמְּא בְּתַמִּיָּה. רַבִּי יוֹצֵא מַחֲסִיּוֹס: דָּם תְּבוּסָה אִיכָּא בִּנְיָהוּ לְר' יְהוּדָה הַאֵילִיל וְסַפֵּךְ הוּא סַפֵּךְ אִם נַעֲקָר כָּלוּ מַחֲסִיּוֹס סַפֵּךְ אִם נַעֲקָר מִקְרַעַל לְאַחַר מִיתָה הִנֵּה דָם תְּבוּסָה וּמִדְּרַבְּנָן מְטַמְּא בְּאֵהֶל דְּמַדְאֹרִינְתָא עַד שֶׁתֵּהֱא רַבִּיעִית לְאַחַר מִיתָה וּר' יוֹסִי סָבַר הִיא לֹאֹ דָם תְּבוּסָה הוּא דְּבִין דְּכוּרֶשֶׁת לָגַל הוּא כָּלוּ נַעֲקָר מַחֲסִיּוֹס: אֲחִיתָּ דָם תְּבוּסָה דְּאִמְרִינוּ בְּפִרְקִין דְּלַעִיל (נְגַה דָּף סב:) דְּטַמְּאִתּוּ דְּרַבְּנָן: בְּחִיּוֹ וּבְמוּתוֹ שֶׁהִתְחַלָּה הַרְבִּיעִית לְצֹאת מַחֲסִיּוֹס סַפֵּךְ כָּלוּ מַחֲסִיּוֹס סַפֵּךְ כָּלוּ בְּמוּתוֹ זְהוּ דָם תְּבוּסָה וְטַמְּא מִדְּרַבְּנָן בְּאֵהֶל כְּדִאֲמַרִּי' בְּפִרְקִין דְּלַעִיל דָּם תְּבוּסָה דְּרַבְּנָן: וַחכ"א זֶה אֵינוֹ הַאֵילִיל וְאִיכָּא לְסַפְּרִי שְׁמַא כָּלוּ בְּמוּתוֹ הִנֵּה לָהּ סַפֵּךְ טַמְּאָה דְּאוֹרִינְתָא בְּרַה"י וּסַפֵּקוּ טַמְּא: אֵלָּא אֲחִיתָּ דָּם תְּבוּסָה דְּטַמְּאִתּוּ מִדְּכָרִי כּוּפְרִיס: הָרוּג שְׂנִיצָא כּוֹי דְּשִׁטְיָטָא לֹן דְּלֹא נִפֵּךְ מֵנָה רַבִּיעִית שְׁלֵמָה לְאַחַר מִיתָה. וְסַפֵּךְ רַבּוּ מַחֲסִיּוֹס כּוֹי כְּבוֹתָא אֲשַׁמְעִינוּ דְּאֵע"ג דְּמַסְפָּקָא לֹן אִי רַבּוּ מַחֲסִיּוֹס גָּזַר עָלֶיהָ טַמְּאָה וּמִיָּה אִי הָיָה נָמִי רַבָּא לְאַחַר מִיתָה אֵין טַמְּאִתּוּ מִן הַתּוֹרָה דְּרַבִּיעִית שְׁלֵמָה דְּמַת בְּעִינוּ וּמִיָּה אִי הָיָה שְׁטִיטָא לֹן דְּרַבָּא מַחֲסִיּוֹס לֹא גָזַרוּ עָלֶיהָ:

תינוקת פרק עשירי נדה

לְהוֹצִיא אֶת הַזָּרַע: פִּתְּחָא צַמַת דְּחָגַת וְהָאֵנוּ תַנּוּ שְׁסַרְדָּה מִסְּלֶקֶת הַדְּמִיּוֹס. וְיִקְדָּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תַּשְׁמִישׁ. אָמְרוּ: הִרְבָּה עָשׂוּ בּוֹ, וְלֹא הוֹעִילוּ! אֵלָּא יִבְקֹשׁ רַחֲמִים מִמִּי שְׁהַבָּנִים שָׁלוּ, שְׁנַאֲמַר: "יִהְיֶה נִחְלֵת ה' בָּנִים שְׂכָר פְּרִי הַבָּטוֹן". מֵאִי קָא מִשְׁמַע לָז? דִּהָא בָּלָא הָא לֹא סָגִי. מֵאִי "שְׂכָר פְּרִי הַבָּטוֹן"? אָמַר רַבִּי חֲמָא בְּרַבִּי חֲנִינָא: בְּשָׂכָר שְׁמִשְׁהִין עַצְמָן בְּבָטוֹן, בְּדִי (שְׁתַּזְרִיעַ אֲשֶׁתוֹ) [שִׁיזְרִיעוּ נְשׁוֹתֵיהֶן] תַּחֲלִילָה — נוֹתֵן לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂכָר פְּרִי הַבָּטוֹן.^(א) בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים [כו']. מֵאִי טַעֲמִיָּהּוּ דְּבֵית שְׁמַאי? אִי נִימָא מְשׁוּם דְּכֹתִיב "וּתְתַחַלֵּחַל הַמַּלְכָּה", וְאָמַר רַב: מִלְּמַד שְׁפָרְסָה נִדְּהָ. הֶכָא נָמִי, אַגַּב בִּיעֲתוּתָא דְּמִלְּאַכָּא דְּמוּתָא — חֲזִינָא, וְהָאֵנוּ תַנּוּ שְׁתַּרְדָּה מִסְּלֶקֶת אֶת הַדְּמִיּוֹס! הָא לֹא קִשְׂיָא: פִּתְחָדָא — צִמִּית, בִּיעֲתוּתָא — מְרַפָּיא. אֵלָּא, הָא דִּתְנֹן: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כָּל הָאֲנָשִׁים מֵתִים זָבִין, וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים: אֵין זָב אֵלָּא מִי שְׁמַת זָב. אֲקָרִי כָּאֵן "מִבְּשָׁרוֹ", וְלֹא מַחֲמַת אוֹנָסוֹ!^(ב) אֵלָּא טַעֲמָא דְּבֵית שְׁמַאי, כְּדַתְנָנָא: בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מַטְבִּילִין בְּלִים עַל גַּבִּי נְדוּת מַתּוֹת, וְהָיוּ נְדוּת חַיּוֹת מַתְבִּיִּישׁוֹת — הַתְּקִינּוּ שְׂהִיָּהוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבִּי כָּל הַנָּשִׁים, מַפְנִי כְּבוֹדוֹן שֶׁל נְדוּת חַיּוֹת. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבִּי זָבִין מַתִּין, וְהָיוּ זָבִין חִיִּין מַתְבִּיִּישִׁין — הַתְּקִינּוּ שְׂהִיָּהוּ מַטְבִּילִין עַל גַּבִּי כָּל הָאֲנָשִׁים, מַפְנִי כְּבוֹדוֹן שֶׁל זָבִין חַיִּים. ^(א)מִתְּנִי' הָאֲשָׁה שְׁמַתָּה, וְיִצְאָה מִמָּנָה רַבִּיעִית דָּם — מְטַמְּאָה מְשׁוּם בְּתָם, וּמְטַמְּאָה בְּאֵהֶל. ^(ב)רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אֵינָה מְטַמְּאָה מְשׁוּם בְּתָם, מַפְנִי שְׁנַעֲקָר מִשְׁמַתָּה. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בִּיּוֹשְׁבַת עַל מִשְׁבַּר וּמַתָּה, וְיִצְאָה מִמָּנָה רַבִּיעִית דָּם שְׁהִיא מְטַמְּאָה מְשׁוּם בְּתָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לְפִיכָּה אֵינָה מְטַמְּאָה בְּאֵהֶל. גַּמ' מִכָּלֵל דִּתְנָא קַמָּא סָבַר, אֲף עַל גַּב דְּנַעֲקָר דָּם מִשְׁמַתָּה, מְטַמְּאָה מְשׁוּם בְּתָם? "אָמַר רַבִּי זְעִירִי: מְקוּר מְקוּמוֹ טַמְּא אִיכָּא בִּינְיָיָהוּ. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה. מִכָּלֵל דִּתְנָא קַמָּא סָבַר בְּאֵהֶל גַּמִּי מְטַמְּא? אָמַר רַב יְהוּדָה: דָּם תְּבוּסָה אִיכָּא בִּינְיָיָהוּ. "דִּתְנָנָא: אֵיזְהוּ דָּם תְּבוּסָה? פִּירֵשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה: הָרוּג שְׂנִיצָא מִמָּנָה דָּם בִּין בְּחִיּוֹ בִין בְּמוּתוֹ, סַפֵּךְ בְּחִיּוֹ יִצָּא, סַפֵּךְ בְּמוּתוֹ יִצָּא, סַפֵּךְ בְּחִיּוֹ וּבְמוּתוֹ — זְהוּ דָם תְּבוּסָה. "וְיַחֲכַמִּים אוֹמְרִים: בְּרִשׁוֹת הִזְחִיד — סַפֵּקוּ טַמְּא, בְּרִשׁוֹת הֶרְבִּים — סַפֵּקוּ טְהוֹר. אֵלָּא אֵיזְהוּ דָּם תְּבוּסָה? הָרוּג שְׂנִיצָא הֵימָנָה רַבִּיעִית דָּם בְּחִיּוֹ וּבְמוּתוֹ, וְעַדִּין לֹא פָּסַק, סַפֵּךְ רוּבּוֹ בְּחִיּוֹ וּמִיעּוּטוֹ בְּמוּתוֹ, סַפֵּךְ מִיעּוּטוֹ בְּחִיּוֹ וְרוּבּוֹ בְּמוּתוֹ — זְהוּ דָם תְּבוּסָה. "רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הָרוּג שְׂנִיצָא מִמָּנָה רַבִּיעִית דָּם, וְהִיָּה מוּטָל בְּמַטָּה וְדָמוֹ מְטַפֵּטֵף לְגוּמָא — טַמְּא, מַפְנִי שְׁהַטְפָּה שֶׁל מִיתָה מְעוֹרְבַת בּוֹ. וְיַחֲכַמִּים מְטַהְרִין, מַפְנִי שְׂרָאשׁוֹן

בְּלָאוּ מִתְּנִיתִין דְּהֶכָּא הִנֵּה מְצִי לְמַדְרַךְ אֲדַרְבַּ אֵלָּא אַגַּב דְּקָחִי לְפִרְוָשִׁי מִתְּנִי' פְּרִין אֲמַתְנִיתִין: אֵלָּא טַעֲמָא דְּבֵית שְׁמַאי בְּדַתְנָן בְּרֵאשׁוֹנָה. מְשַׁמַּע דְּהָךְ לֹא אֲתִי כב"ה וְתַמָּה דְּבִסְלוֹף מוּעֵד קָטָן (דָּף כז:): תְּנִי לָהּ גַבִּי שְׂאָר בְּרֵאשׁוֹנָה דְּקַתְנִי הֵתָם דְּהָיוּ הַלְכְּתָא בְּסִיקָתָא מְשַׁמַּע דְּכּוּלָּהּ הַלְכְּתָא כְּמוֹ שֶׁהִתְקִינוּ לְבִסְלוֹף וּבִתְּוִסְפַת' דְּמִכְּוִלְתִּין (פ"ט) קַתְנִי לְכוּלָּהּ וְאוֹמַר ר"ת דְּבִרְיִתָּא דְּהֶכָּא אֵיןִי בְּכָלִים שְׂהִיו עָלֶיהָ קַמּוֹךְ לְמִיתָה וּמוֹלוּ ב"ה בְּכָלִים שְׂגִישׁ עָלֶיהֶם טַמְּאָת זָבָה אֲכָל כְּלוּנְתָא דְּמַתְנִיתִין אֲרִישָׁא דְּזָב וְזָבָה מְטַמְּאִין בְּאִבָּן מְסַמָּא עַד שְׁיַמּוּךְ הַבָּשָׂר כּוֹי שְׁמַאי יִתְעַלְפָּה וְהָךְ חוּמְרָא מוּקִי בֵּית שְׁמַאי בְּכָל הַנָּשִׁים שְׁמַטְמַמְאִין בְּאִבָּן מְסַמָּא עַד שְׁיַמּוּךְ הַבָּשָׂר וְרָחָא זְוָקָא פְּלִגִּי ב"ה וְעוּי"ל דְּבְרֵאשׁוֹנָה דְּהֶכָּא הֵינוּ דְּמַתְחַלָּה הָיוּ נוֹהֲגִין כב"ה וּלְבִסְלוֹף הַתְּקִינּוּ לכ"ע שְׂהִיוּ נוֹהֲגִין בְּבֵית שְׁמַאי: מְטַמְּא מְשׁוּם בְּתָם. פִּי' בְּדָם נִגְהָ בְּמַשְׁהוֹ דְּאִי מְשׁוּם מַת בְּעִי רַבִּיעִית: מְקוּר מְקוּמוֹ טַמְּא אִיכָּא בִּינְיָיָה. לַת"ק מְקוּמוֹ טַמְּא וְלֹא לְעִנּוּ שְׂהִיָּה דְּהֵם הַנוֹגַע בּוֹ טַמְּא טַמְּאָת מִנְּעָה דְּאֲפִילוּ כָּלֹא מְקוּר לְטַמְּא אֲפִי' פַּחוֹת מִרַבִּיעִית מְשׁוּם דְּנִגְעָ בְּמַת אֵלָּא בְּתָם רָחִיָּה גְּמוּרָה קֹאמַר שְׁטִיטְמָא דְּהֵם בְּמִנְּעָה וּבְמַשָּׂא אֵע"ג דְּלֹא רֹחָה הִיא לְאַחַר מִיתָה הַאֵילִיל וְהִיָּה בְּמְקוּר מַחֲסִיּוֹס וּמַשְׁעַת כְּבוֹס לִיכָּא לְטַמְּוִי כְּמוֹ בְּתָם דְּהָא וְדֹאִי הַשְׁתָּא הוּא דְּאֲתָא דָּם וְלֹא מַהֲנִי טַמְּאָת בְּתָם אֵלָּא לְהִיּוֹת טַמְּאָה בְּפַחוֹת מִרַבִּיעִית [בְּמַשְׁהוֹ]: בִּין בְּחִיּוֹ בִין בְּמוּתוֹ. מִפְּרַשׁ וְאִזַּל סַפֵּךְ בְּחִיּוֹ כָּלוּ סַפֵּךְ בְּמוּתוֹ כָּלוּ סַפֵּךְ בְּחִיּוֹ וּבְמוּתוֹ קֶצֶת בְּחִיּוֹ קֶצֶת בְּמוּתוֹ: ה"ג בְּפִי' ר"ח וּבִתְּוִסְפַתָּא דְּאֵהֲלֹת (פ"ה) הָרוּג שְׂנִיצָא מִמָּנָה רַבִּיעִית דָּם בְּחִיּוֹ וּבְמוּתוֹ וְנַעֲזִין לֹא פָּסַךְ סַפֵּךְ רַבּוּ מַחֲסִיּוֹס כּוֹי. וְרַבִּינוּ שְׁמוּאֵל כְּתֵב דְּלֹא אֲתַפְּרַשׁ וּמַפְרַשׁ ר"י וְנַעֲזִין לֹא פָּסַךְ הַדָּם מַשְׁמַת וְשְׁמַא הַלֶּךְ וְרַבָּה עַד שְׂהִיָּה רַבִּיעִית שְׁלֵמָה וְאֲף ע"ג דְּהַשְׁתָּא לִיכָּא אֵלָּא רַבּוּ לְאַחַר מִיתָה דְּגִזְרוּ אֲטוּ כָּלוּ מִזִּין דָּם תְּבוּסָה אֲכָל כְּשֶׁרִיאִינוּ בְּשִׁפְסַף מַשְׁמַת לֹא גָזְרוּ עָלֶיוּ דִּין דָּם תְּבוּסָה כִּי בְּנִדְחִי לֹא יִצָּא רַבִּיעִית לְאַחַר מִיתָה בְּמָה שְׂנִיצָא אַחֲרִי כּוֹ וְדָמוֹ מְטַפֵּטֵף לְגִמָּא (שְׁמַא) מַסְפָּקָא לָהּ לר"י אִי בְּעִי רַבִּי יְהוּדָה וְנַעֲזִין לֹא פָּסַךְ בְּרַבְּנָן וְטַפָּה שֶׁל מִיתָה לֹאֹ זְוָקָא אֵלָּא הִכִּי קֹאמַר וּמַה שְׁטִיטְפֵטֵף לְאַחַר מִיתָה אֵינוֹ מַתְבַּטֵּל רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן אֵלָּא מְצַטְרִפִּין בְּלֹן עַד שְׂהִיָּא בּוֹ שְׁעוֹר לְטַמְּא וְרַבְּנָן מְטַהְרִים

דְּרֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן בְּטַל אִו דְּלִמָּא לֹא בְּעִי עֲזִין לֹא פָּסַךְ וְטַפָּה דִּנְקַט זְוָקָא מִדְּקֹאמַר לְקַמּוֹ שְׁאִנִּי אוֹמַר טַפָּה שֶׁל מִיתָה עוֹמְדַת לָהּ עַל הַעַן הָא אִם יִרְדָּה לְמַטָּה הִנֵּה מְטַמְּא רַבִּי יְהוּדָה אֵע"ג דְּאִין דְּךָךְ לְעַמֵּד עַל הַעַן אֵלָּא מַעֲט וְרַבְּנָן דְּקֹאמְרִי רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן נִפְסַךְ רְכוּתָא קֹאמַר חֲפֵלוּ לֹא פָּסַךְ בִּין דְּאִינוּ אֵלָּא מְטַפֵּטֵף רֹאשׁוֹן בְּטַל וְהֶרֶב ר' יְהוּדָה כֵּן ה"ר י"ט מַפְרַשׁ וְנַעֲזִין לֹא פָּסַךְ בְּרוּשׁ מְלָהִיּוֹת שׁוֹתֵת אֵלוּ הִיָּה מְטַפֵּטֵף הִיָּה מְטוֹר דְּרֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן בְּטַל וְיַחֲכַמִּים דְּבִתְרַה הִכִּי הֵינוּ תַנָּא קַמָּא דְּמַפְרָשׁ: טַעֲמִיָּהּ אֲמַאי פְּלִגִּי אֲדַרְבֵּי יְהוּדָה מַפְנִי שְׂרֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן נִפְסַךְ וְכֵן גַּמִּי ר' יְהוּדָה בְּתַר הִכִּי מַפְרַשׁ טַעֲמָא אֲמַאי פְּלִגִּי אֲדַר"ס שְׁאִנִּי אוֹמַר טַפָּה שֶׁל מִיתָה שְׁמַתָּה עַל הַעַן וּר"ת מַפְרַשׁ וְנַעֲזִין לֹא פָּסַךְ שְׁאֲחַר שְׁנוּדַע לְנוּ שְׁמַת רִיאִינוּ שְׁלֹא פָּסַךְ וּבְנִדְחִי אִיכָּא מַעֲט לְאַחַר מִיתָה בְּדַמְּפַרַשׁ וְאִזַּל סַפֵּךְ רַבָּא מַחֲסִיּוֹס סַפֵּךְ מַעֲט כּוֹי וְאֲתָא לֹאפְקוּי מִתַּנָּא קַמָּא דְּאִמַר אֲפִי' הִיכָּא דְּאִיכָּא לְסַפְּקוּי שְׁמַא יִצָּא כָּלוּ מַחֲסִיּוֹס טַמְּא: רַבִּי יְהוּדָה נִקַּט גִּמָּא מְשׁוּם שְׁהַזְכִּיר טַפֵּטוּף שְׂהִיָּה יוֹחַד וּמְצַטְרַף דְּבָלָאוּ גִמָּא אֵינוֹ מַתְעַרַב וְיָפָה אֵלָּא נִטּוּף כָּאֵן וְכָאֵן אֲכָל רַבִּי שְׁמַעוֹן דִּנְקַט שׁוֹתֵת אֲפֵלוּ בְּאִרְזִין מַתְעַרַב יָפָה:

עא.

עין משפט נר מצוה
--

א סמג עשין רלא:

ב מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' טו:

ג סמג עשין רלא:

ד מיי' פד' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' טו:

ה סמג עשין רלא:

ו מיי' פב' מהל' טומאת מות הל' יד:

ז מיי' פב' מהל' טומאת מות הל' יג:

ח מיי' פב' מהל' טומאת מות הל' יד:

עא:

עין משפט
גור מצורה

א מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ב מו"י פו"א מהל' שאר אבות הטומאות הל' ט:

ג מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ד מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ד:

ה מו"י פה' מהל' מעשר שני ונטע רבעי הל' ד:

ו מו"י פו"ב מהל' תרומות הל' א:

ז מו"י פג' מהל' תרומות הל' יז:

ח מו"י פו' מהל' שאר אבות הטומאות הל' ד:

ט מו"י פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ז:

י מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' יז:

רבי יהודה לטעמה דאמר אין דם מבטל דם. וא"ת לרבא דמשני אליבא דרבי יהודה

בזבחים פפרק הפעשרת (זבחים דף עט:):
דבכ"מ אית לה לר' יהודה מין במינו לא בטול וכן נמי בפ' הערל (זבמות דף פא:): גפי תמיכה של חטאת וגפי פרוסה של לחם הפנים הקאמר התם ר' יהודה לא תעלה ומוקי לה התם רבה בר רב הונא פשמונה ופרין אי הכי מ"ט דר' יהודה ומשני ר' יהודה לטעמה דאמר מין במינו לא בטול והאי דקאמר התם בטול הינו בטמאה דרפגן דמזאורינא דכל שהוא כפי א"כ הי"נ דם תבוסה דרפגן ולבטל דרבא ויש לומר פיון דשון פה טמאה רביעית דם דמטמא באהל ראוי להקמיר פו יותר ולא בטל דרבנן במינו וא"ת ולפרך מהבא לרב חסדא דאמר בפ' הונומן רבה (מנחות דף כג.) נבלה בטלה בשחוטה דבתר מבטל חוליון ואי אפשר לשחוטה שתעשה נבלה והוי לה מין בשאינו מינו והבא נמי אי אפשר לדם המבטל להיות טמא ולבטל פה דם של אחר מיתה ויש לומר דהתם אלבא דתנא דבי ר' תיא פליגי רב חסדא ורבי חנינא דסבר התם כרבי יהודה חבל לרבי יהודה גופה אין חלוק ולעולם לא בטול: מערה אין נוגעת לא. וא"ת ולתני אינה נוגעת דלגופה לא חצטריון דפשיטא דמערה דהא אינה מטמאה בהסמך ויש לומר דחצטריון לאשמועינן דלא חושנין שמה נגעה והכי נמי איבא לפרושי הא דתניא במסכת זרים כל שאינו מטמא את המים במשא פשר לנגילות וזים ויש שרונים לזקוק הא מטמא במשא אינו פשר לנגילות וזים ומתוך כך איסרין לבלב מים מן עובד פוכבים ושפוס הוא דהא גזה ויולדת נוטלות וזיהן אף על פי שטמאותו במשא וכ"ש עבשו שאנו נוטלין בלנו ממי טמאים ונראה דהתם חרי לתרומה או לחלוץ שנעשו על טהרת תרומה ולא חתא לגיוקא אלא לגופה דפשר לערות לגזים ואף ע"ג דמטמא במגע לא חושנין שמה יגע ולעיל מנה תניא הבכ דשרין לטול זרים ואפלו טמא מת ואפילו בושל גזה שאינו מטמא (בהסמך) ושמה פי היכי דקול מנזה שאינו מטמא משכב תחתון [אלא] דעליון ושטבילתו פזים הי"ג קול מנזה שאינו מטמא בהסמך ומיהו קשרא הא דתנן במסכת פלים (פ"א מ"ב) למעלה מהן נבלה דמטמא במשא למעלה מהן בושל גזה שטממא משכב תחתון דעליון אלמא מטמא נמי במשא מיהו מציען למימר דאע"ג דאינו מטמא במשא קאמר שפיר למעלה מנבלה פיון דאיבא חמרא חדא דלית בנבלה דה"נ תנן לעיל ומטמא באבן מסמא ותנן דתת הכי למעלה מהן מת שטממא באהל אע"ג דאינו מטמא באבן מסמא ואומר ר"י דלא קשה מידי אפילו אי מטמא במשא בנבלה הינו דמטמא את

הטוור הנושא חבל כשהוא נושא את הטוור בגון שאלם הנושא נושא את המים לא מטמא דקאמר בפ' ר"ע בפשט (דף פג:): זה הסטון של זב שלא מציעו לו חסר בכל הטוור פלה שאלם תכריע טמאה את הטורה דבך מואזנים שיהא טמא: ואם נפל מרקה ומדם טורה על פפר של תרומה שהוא טוור. והכי תנן פריש פ"ב דמבול יום משקין היוצאין ממנו במשקה הנוגע בן אלו ואלו אין מטמאין מפ' ר"ת במשקה תרומה הנוגע בן אלו ואלו אין מטמאין את הקדשים חבל מפבול פסלי ליה חבל תרומה אפילו אינה פוסקת דתני הבא שאלם נפל רקה ודם טורה על פפר של תרומה שטוורה ואין לפרש במשקה חליון הנוגע בן דהא טבול יום אינו מטמא משקה חליון ומאי קאמר אלו ואלו אין מטמאין (קדשים) אפילו מפסל נמי לא פסלי ואין לפרש במשקה חליון שנעשו על טהרת הקדש דהא חזרו לומר בשמעתין דלאו קדוש דמו: חליון הטבולין לחלה לאו בחלה דמו. דוקא לענין טבול יום דקאמרין לעיל בפרך קמא (נזה דף יז.) כל שנחאי מטמא חליון כו': הרואה יום אחר עשר וטבילה לערב כו'. דקפירת ערב לאו ספירה היא דקאמר בגמרא ושוין בטבילת לילה שאינה טבילה מבאן קשה לפרוש רש"י שפרש בפ' ב' דזבחים (דף כג.) ובפסחים פרך פיצר צליון (פסחים דף פא.) דקאמר לר' יוסי דקאמר מקצת היים ככלו וזה שרחתה בשביעי קלה אינה כותרת לאחר טבילה ופרין התם אלא זבה גמורה היכי משפחת לה ומשני בשופעת אי נמי ברואה פשני בין השמשות ופי' רש"י הא דלא משני ברואה פלילות משום דלמ"ד מקצת היים ככלו לילה חשיבא ספירה ולא צריך עמוד השחר לטבול והשתא קשה דא"כ מתני' דלא בר' יוסי וכן מתני' דמגלה פ' הקורא (מגלה דף כ.) דתנן פלו עששו משענה עמוד השחר פשר משמע דבלילה לא היו ספירה ומפ' ר"ת דהכי פריך זבה פומא היכי משפחת לה מדבתיב כל ימי זוב טמאתה אמרי' לקמן אימר ביממא נהווי זבה משמע דבדליות ימים היא נעשית זבה מיהא תמה מאי קא משני ברואה פשני בין השמשות מ"מ ליבא אלא ב' ראיית פזים וי"ל דלא חס להסביר השלישית פיון דהסביר השנייה ממילא דגעי' השלישית וכן צ"ל לפירש"י דבסוף פרך ב' דגזיר (דף טז.) דאיבא נמי הך סגיא דביצר צליון (פסחים דף פא.) ומשני דחזאי תלתא יומי סמוך לשחיית החמה דלא היו שהות דלכל לה למגניא ותלתא יומי לאו זקא דבחדא כפי דשרחתה פשני עד הלילה ור"י מפרכש זבה גמורה לר' יוסי היכי משפחת לה פיון דלית ליה לרבי יוסי מקצת היים ככלו בתחלת היים קאמר זב הרואה בשביעי שלו אינו כותר התחלת היים ושלום ז' הי"ה נמי דסוף היים ככלו ואפי' ראתה בלילה מה דבך מ"מ מקצת היים ככלו וסוף היים להוי שמור וכן משמע בגזיר (דף טז.) דקאמר ולרבי יוסי כו' פיון דחזאי פלגא דיומא אידיך פלגא סליק לה שמור משמע פסוף היים מקצת ואילך היו שמור דאידיך פלגא ומשני דחזאי תלתא יומי סמוך לשחיית חמה דלא היו שהות פי' סוף היים סליק לה למגניא דרראיתה וא"ת ולרבי יוסי נימא ובי כותנאי אמרה לשמעיה דלית ליה מקצת היים דשמעיה דרב אוקמינן לעיל (נזה דף סט.) דלא ככותנאי ודגזיר אוקמינן רב ברבי יוסי וי"ל דכי אית לה מקצת היים ככלו הינו בשביעי לזבה שהוא יום אחרון של חשבונה וכן בשומרת יום בגגד יום מקצת יום ספירה עולה ואינה כותרת שאין לה לגמתי יותר והוא סוף חשבונה חבל בתחלת הספירה לא אמרינן פסוף היים שהיא פוסקת בו שהיא ככלו מיהו קשה דאמרי' בפ"ק דר"ה (דף י.) אמר רבא ק"ו ומה גזה שאין תחלת היים עולה לה בפסופה סוף היים עולה לה בתחלתה שנה שתחלת היים עולה לה בפסופה אינו דין פסוף היים עולה לה בתחלתה ומאי קשרא זבה תוכיח לרבי יוסי שתחלת היים עולה לה בפסופה ואין סוף היים עולה לה בתחלתה ואור"י דאלבא דרבנן קאמר רבא ולא אליבא דר' יוסי ועוד נ"ל דאפילו לרבי יוסי אין שיעך לומר יוכיח מזה לנדה דגפי גזה דין הוא שיהיה יום ראשון מן החשבון פי למה לא יהיה בכל השמאות שאין צריבין נקיים חבל זבה דצריכה נקיים גהי דבסוף החשבון יעלה שמיר שנכנס השביעי נכנס בטורה מ"מ יום שפוסקת בו שאינו טוור אינו דין שנעלה לה לחשבון הנקיים:

תינוקת פרק עשירי נדה

שראשון ראשון נפסק שאין זב בקלוח אלא נוטף והלכך אפי' היה רב לאחר מיתה

טוור שהרי מתחלה דם נפל מחיים בתוך הגמא ואח"כ נפל דם מיתה עליו טפין טפין כל טפה וטפה שנפלה בטלה פקם הראשון שהיה בגמא מחיים והיבא אמרי' דם תבוסה פשוט על הארץ ודמו זב ואינו נפסק שהוא פי הוי לאחר מיתה

רבא חליונן פתרה מדרבנן ואי נמי מספקא לן גזיר פה טמאה: דליון דם מבטל דם פפרק פסוי דקם: שותת לארץ שנאינו נוטף אלא שותת ואינו נפסק הלכך לא מבטל שהוא דללחר מיתה שהוא הרבה חבל נוטף ראשון בטל ואפלו טפה שלאחר מיתה מרבה מרבה בטלה שלא נפל צידה: מתני' משנה מים לפסח מכלי אל בלי לרחץ פו את פשר הפסח חבל פמים אינה נוגעת שהיא טבולת יום שטבילה לבוף פבושים ואין לה הערב פמש עד יום שמונים שהוא תכף להבאת פפרתה והפגוש פשאה טבולת יום דבתיב (ויקרא י"בד') דכל קדש לא תגע וקו"ל דכל קדש לרבות את התרומה וטבול יום שני הוא וכשהיא מערה אינה נוגעת פמים אלא בבלים ושני אינו מטמא בלי: חזרו לומר דרי היא כמגע טמא מת שהוא ראשון לתקשים חבל לחלוץ לא הלך חפלו נוגעת פמים אם תרצה שהמים חלון הם וטבול יום שני הוא ואין שני עושה שלישי בחלון ואף ע"פ שהמים הללו נעשים על טהרת הקדש שהרי לרחינת פסח פשויות לא מהני פהו שני דחלון הנעשה על טהרת הקדש לאו בקדש דמו: גמ' נוגעת פמים לא: בקדש דמו ומהני פהו שני: מתני' ומזדים שאוכלת במעשר גדין טבול יום: וקוצה לה חלה עד שלא תסרא עליה שם ומנחתה דכלי: ומקפת ומקרבת הפלי חצל העסה פמו אקפיניהו ולא חזמו בפחיטת חליון (דף ג.) וכמו אין מקיפין פמו חביות פמים פיצה (דף לב:). ובגמרא מפרש דמעה לתרם מן המקור מן הקרוב לדבר שהוא תורם עליו: ואם נפל מרקה דהוו להו משקים היוצאין מן הטבול יום וטהורים דתניא בגמרא: צריכה טבילה לול שמונים לתרומה מפני שטבולת יום ארץ היא והסיוסה דשמה מן התרומה ואם ושקלית היא טובלת לביאת מקדש: אינה צריכה חבל לקדשים מודו ב"ה דקנומא לן (חגיגה דף כא.) האונן ומחסר פפורים צריבין טבילה לקדש הלכך לאחר שהביאה בפרתה טובלת לקדשים: גמ' לאו בחלה דמו ולא מהני פהו שני: מתני' הרואה יום י"א שהיא סוף ימי זוב ואין יום שללחריו מצטרף עמו לזיבה: משכב ומנושב חפלו פעלה מטמא משכב ומנושב לטמא אוכלין ומשקין שהוא כבושל שומרת יום בגגד יום דקסבר יום י"א פשי שמור:

שְׂרָאשׁוֹן **רִאשׁוֹן** **נִפְסָק**. **שְׂפִיר** **קְאָמְרִי** **לִיה** **רַבְנָן לְרַבִּי יְהוּדָה!** **רַבִּי יְהוּדָה** **לְטַעְמִייה** **דְּאָמַר:** **אֵין דָּם מְבַטֵּל דָּם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר:** **צָלוּב עַל הָעֵץ. שְׁדָמו שׁוֹתֵת לְאֶרֶץ, וְנִמְצָא תַּחְתָּיו רַבִּיעִית דָּם — טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר, שְׁאֵנִי אוֹמַר:** **טָפָה שֶׁל מִיתָה עוֹמֶדֶת לוֹ עַל גַּב הָעֵץ. וְרַבִּי יְהוּדָה, נִימָא אִיהו לְנִפְשִׁייה: שְׁאֵנִי אוֹמַר "טָפָה שֶׁל מִיתָה עוֹמֶדֶת עַל גַּב הַמָּטָה!" שְׁאֵנִי מְטָה, דְּמַחְלִחְלָה. מִתְּנִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיו אוֹמְרִים: הַיּוֹשְׁבֵת עַל דָּם טוֹהֵר הִיתָה מְעַרָה מִיָּם לְפָסַח. "חֲזָרוּ לוֹמַר: הָרִי הִיא כְּמַגַּע טָמֵא מֵת לְקַדְשִׁים, כְּדִבְרֵי בֵּית הָלֵל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵף כְּטָמֵא מֵת. גָּמ' מְעַרָה — אֵין, נוֹגַעַת — לֹא. אֶלְמָא: חוֹלִין שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהַרֵת הַקֹּדֶשׁ — כְּקֹדֶשׁ דָּמו. "אֵימָא סִיפָא: חֲזָרוּ לוֹמַר הָרִי הִיא כְּמַגַּע טָמֵא מֵת לְקַדְשִׁים — לְקַדְשִׁים אֵין, לְחוֹלִין לֹא, אֶלְמָא: חוֹלִין שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהַרֵת הַקֹּדֶשׁ לֹא כְּקֹדֶשׁ דָּמו! ^(א) מִתְּנִיתִין מִנִּי? אָבָא שְׁאוּל הִיא, דִּתְנִיָּא: אָבָא שְׁאוּל אוֹמַר: טָבול יוֹם תַּחֲכִּילָה לְקֹדֶשׁ, לְטָמֵא שְׂנִים וְלְפָסוּל אַחַד. 'מִתְּנִי' וּמוֹדִים שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת בְּמַעֲשֶׂר, וְקוֹצֶה לָה טְהָרָה עַל כִּפּוֹר שֶׁל תְּרוּמָה — שֶׁהוּא טוֹהֵר. "בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: צָרִיכָה טְבִילָה בְּאַחֲרוֹנָה, וּבֵית הָלֵל אוֹמְרִים: אֵינָה צָרִיכָה טְבִילָה בְּאַחֲרוֹנָה. ^(ב) גָּמ' דְּאָמַר מָר: טָבַל וְעָלָה — אוֹכֵל בְּמַעֲשֶׂר. 'וְקוֹצֶה לָה חֶלָה. חוֹלִין הַטָּבוּלִין לְחֶלָה — לֹא כְּחֶלָה דָּמו. 'וּמִקְפָּת. דְּאָמַר מָר: מִצּוּה לְתָרוּם מִן הַמּוֹקֶף. וְקוֹרָא לָה שֵׁם. סֶלְקָא דַּעְתָּה אֲמִינָא: נִגְזוֹר, דִּלְמָא אַתִּי לְמַגַּע בַּה מְאִבְרָא? קָא מְשַׁמַּע לוֹ. ^(ג) וְאִם נִפְּל מְרוּקָה. דִּתְנִין: מִשְׁקָה טָבול יוֹם מְשַׁקִּין הַיּוֹצֵאִין מִמֶּנּוּ (כְּמִשְׁקִין) [כְּמִשְׁקָה] הַנוֹגַע בָּהֶם, וְאֵלּוּ וְאֵלּוּ אֵינֶן מְטַמְּאִין, חוּץ מִמִּשְׁקָה הַזֶּב שֶׁהוּא אֵב הַטּוֹמְאָה. בֵּית שְׁמַאי. מַאי בִּינְיָיָהוּ? אָמַר רַב קִטִּינָא: טָבול יוֹם אֲרוּרָה אֵיפָא בִּינְיָיָהוּ. ^(ד) מִתְּנִי' הַרְוָאָה יוֹם אֶחָד עֶשֶׂר, וְטָבִילָה לְעָרֵב, וְשִׁמְשָׁה — "בֵּית שְׁמַאי אוֹמַר: מְטַמְּאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וְחִיּיבִין בְּקָרְבָן. וּבֵית**

טוהור שהרי מתחלה דם נפל מחיים בתוך הגמא ואח"כ נפל דם מיתה עליו טפין טפין כל טפה וטפה שנפלה בטלה פקם הראשון שהיה בגמא מחיים והיבא אמרי' דם תבוסה פשוט על הארץ ודמו זב ואינו נפסק שהוא פי הוי לאחר מיתה רבא חליונן פתרה מדרבנן ואי נמי מספקא לן גזיר פה טמאה: דליון דם מבטל דם פפרק פסוי דקם: שותת לארץ שנאינו נוטף אלא שותת ואינו נפסק הלכך לא מבטל הוא דללחר מיתה שהוא הרבה חבל נוטף ראשון בטל ואפלו טפה שלאחר מיתה מרבה מרבה בטלה שלא נפל צידה: מתני' משנה מים לפסח מכלי אל בלי לרחץ פו את פשר הפסח חבל פמים אינה נוגעת שהיא טבולת יום שטבילה לבוף פבושים ואין לה הערב פמש עד יום שמונים שהוא תכף להבאת פפרתה והפגוש פשאה טבולת יום דבתיב (ויקרא י"בד') דכל קדש לא תגע וקו"ל דכל קדש לרבות את התרומה וטבול יום שני הוא וכשהיא מערה אינה נוגעת פמים אלא בבלים ושני אינו מטמא בלי: חזרו לומר דרי היא כמגע טמא מת שהוא ראשון לתקשים חבל לחלוץ לא הלך חפלו נוגעת פמים אם תרצה שהמים חלון הם וטבול יום שני הוא ואין שני עושה שלישי בחלון ואף ע"פ שהמים הללו נעשים על טהרת הקדש שהרי לרחינת פסח פשויות לא מהני פהו שני דחלון הנעשה על טהרת הקדש לאו בקדש דמו: גמ' נוגעת פמים לא: בקדש דמו ומהני פהו שני: מתני' ומזדים שאוכלת במעשר גדין טבול יום: וקוצה לה חלה עד שלא תסרא עליה שם ומנחתה דכלי: ומקפת ומקרבת הפלי חצל העסה פמו אקפיניהו ולא חזמו בפחיטת חליון (דף ג.) וכמו אין מקיפין פמו חביות פמים פיצה (דף לב:). ובגמרא מפרש דמעה לתרם מן המקור מן הקרוב לדבר שהוא תורם עליו: ואם נפל מרקה דהוו להו משקים היוצאין מן הטבול יום וטהורים דתניא בגמרא: צריכה טבילה לול שמונים לתרומה מפני שטבולת יום ארץ היא והסיוסה דשמה מן התרומה ואם ושקלית היא טובלת לביאת מקדש: אינה צריכה חבל לקדשים מודו ב"ה דקנומא לן (חגיגה דף כא.) האונן ומחסר פפורים צריבין טבילה לקדש הלכך לאחר שהביאה בפרתה טובלת לקדשים: גמ' לאו בחלה דמו ולא מהני פהו שני: מתני' הרואה יום י"א שהיא סוף ימי זוב ואין יום שללחריו מצטרף עמו לזיבה: משכב ומנושב חפלו פעלה מטמא משכב ומנושב לטמא אוכלין ומשקין שהוא כבושל שומרת יום בגגד יום דקסבר יום י"א פשי שמור:

זה הסטון של זב שלא מציעו לו חסר בכל הטוור פלה שאלם תכריע טמאה את הטורה דבך מואזנים שיהא טמא: ואם נפל מרקה ומדם טורה על פפר של תרומה שהוא טוור. והכי תנן פריש פ"ב דמבול יום משקין היוצאין ממנו במשקה הנוגע בן אלו ואלו אין מטמאין מפ' ר"ת במשקה תרומה הנוגע בן אלו ואלו אין מטמאין את הקדשים חבל מפבול פסלי ליה חבל תרומה אפילו אינה פוסקת דתני הבא שאלם נפל רקה ודם טורה על פפר של תרומה שטוורה ואין לפרש במשקה חליון הנוגע בן דהא טבול יום אינו מטמא משקה חליון ומאי קאמר אלו ואלו אין מטמאין (קדשים) אפילו מפסל נמי לא פסלי ואין לפרש במשקה חליון שנעשו על טהרת הקדש דהא חזרו לומר בשמעתין דלאו קדוש דמו: חליון הטבולין לחלה לאו בחלה דמו. דוקא לענין טבול יום דקאמרין לעיל בפרך קמא (נזה דף יז.) כל שנחאי מטמא חליון כו': הרואה יום אחר עשר וטבילה לערב כו'. דקפירת ערב לאו ספירה היא דקאמר בגמרא ושוין בטבילת לילה שאינה טבילה מבאן קשה לפרוש רש"י שפרש בפ' ב' דזבחים (דף כג.) ובפסחים פרך פיצר צליון (פסחים דף פא.) דקאמר לר' יוסי דקאמר מקצת היים ככלו וזה שרחתה בשביעי קלה אינה כותרת לאחר טבילה ופרין התם אלא זבה גמורה היכי משפחת לה ומשני בשופעת אי נמי ברואה פשני בין השמשות ופי' רש"י הא דלא משני ברואה פלילות משום דלמ"ד מקצת היים ככלו לילה חשיבא ספירה ולא צריך עמוד השחר לטבול והשתא קשה דא"כ מתני' דלא בר' יוסי וכן מתני' דמגלה פ' הקורא (מגלה דף כ.) דתנן פלו עששו משענה עמוד השחר פשר משמע דבלילה לא היו ספירה ומפ' ר"ת דהכי פריך זבה פומא היכי משפחת לה מדבתיב כל ימי זוב טמאתה אמרי' לקמן אימר ביממא נהווי זבה משמע דבדליות ימים היא נעשית זבה מיהא תמה מאי קא משני ברואה פשני בין השמשות מ"מ ליבא אלא ב' ראיית פזים וי"ל דלא חס להסביר השלישית פיון דהסביר השנייה ממילא דגעי' השלישית וכן צ"ל לפירש"י דבסוף פרך ב' דגזיר (דף טז.) דאיבא נמי הך סגיא דביצר צליון (פסחים דף פא.) ומשני דחזאי תלתא יומי סמוך לשחיית החמה דלא היו שהות דלכל לה למגניא ותלתא יומי לאו זקא דבחדא כפי דשרחתה פשני עד הלילה ור"י מפרכש זבה גמורה לר' יוסי היכי משפחת לה פיון דלית ליה לרבי יוסי מקצת היים ככלו בתחלת היים קאמר זב הרואה בשביעי שלו אינו כותר התחלת היים ושלום ז' הי"ה נמי דסוף היים ככלו ואפי' ראתה בלילה מה דבך מ"מ מקצת היים ככלו וסוף היים להוי שמור וכן משמע בגזיר (דף טז.) דקאמר ולרבי יוסי כו' פיון דחזאי פלגא דיומא אידיך פלגא סליק לה שמור משמע פסוף היים מקצת ואילך היו שמור דאידיך פלגא ומשני דחזאי תלתא יומי סמוך לשחיית חמה דלא היו שהות פי' סוף היים סליק לה למגניא דרראיתה וא"ת ולרבי יוסי נימא ובי כותנאי אמרה לשמעיה דלית ליה מקצת היים דשמעיה דרב אוקמינן לעיל (נזה דף סט.) דלא ככותנאי ודגזיר אוקמינן רב ברבי יוסי וי"ל דכי אית לה מקצת היים ככלו הינו בשביעי לזבה שהוא יום אחרון של חשבונה וכן בשומרת יום בגגד יום מקצת יום ספירה עולה ואינה כותרת שאין לה לגמתי יותר והוא סוף חשבונה חבל בתחלת הספירה לא אמרינן פסוף היים שהיא פוסקת בו שהיא ככלו מיהו קשה דאמרי' בפ"ק דר"ה (דף י.) אמר רבא ק"ו ומה גזה שאין תחלת היים עולה לה בפסופה סוף היים עולה לה בתחלתה שנה שתחלת היים עולה לה בפסופה אינו דין פסוף היים עולה לה בתחלתה ומאי קשרא זבה תוכיח לרבי יוסי שתחלת היים עולה לה בפסופה ואין סוף היים עולה לה בתחלתה ואור"י דאלבא דרבנן קאמר רבא ולא אליבא דר' יוסי ועוד נ"ל דאפילו לרבי יוסי אין שיעך לומר יוכיח מזה לנדה דגפי גזה דין הוא שיהיה יום ראשון מן החשבון מן השפוח פי למה לא יהיה בכל השמאות שאין צריבין נקיים חבל זבה דצריכה נקיים גהי דבסוף החשבון יעלה שמיר שנכנס השביעי נכנס בטורה מ"מ יום שפוסקת בו שאינו טוור אינו דין שנעלה לה לחשבון הנקיים:

מסורת הש"ס

א משנה חולין

ב סוטה כט:

ג משנה נגעים

ד חולין פז:

ה תוספתא נדה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מערה וכו' דתניא במס' ידים וכו'. בתוספתא הובא בר"ש ספ"א דיודים:

בא"ד קול מנדה שאינה מטמא בהיסת כו'. ע' יומא ו ע"ב תד"ה שמשמא:

עב:

עין משפט גור מצורה

א מווי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

ב מווי' פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' יב:

ג מווי' פה' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ת:

ד מווי' פט' מהל' מעשה הקרבנות הל' ב:

ה מווי' פה' מהל' נזירות הל' ב:
ו מווי' פו' מהל' איסורי ביאה הל' ג:

אַלף אימא כּבוּעַל שׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם. וְהָשָׂה דא"כ מִסְקִינֵן דְּשׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם וְתִנְיָא זָבָב בְּרָאִיָּה ראשׁוֹנָה: הַמְּסִיט אֶת הָרְאִיָּה טְהוֹר שְׁהִסִּיט אֶת הַטָּפָּה בְּשָׁנִי שְׁלָה אִין בּוּעֵלָה מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְהָא תִּנְיָא טְבִילָה בַּיּוֹם שְׁלֹא־חֲרִיז וְשִׁמְשָׁה אֶת בֵּיתָהּ וְאִח"כּ רָחַתָּה מְטֹמֵאִין מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וּמְטֹמֵאִין מִשְׁמַע גְּשׁוּן רַבִּים דְּחָאִי אִתְרַנְוִיָּהּ הִיא וּבּוּעֵלָה וְלִיכָא לְמִימַר רָחַתָּה שְׁאִנִּי דְּהָא מִתְרַצָּא מִלֵּתָא דְרַב יוֹסֵף וְאַדְחִי רַב כְּהֵנָּא ווי"ל דְּהָךְ מִסְקֵנָה דְּהִכָּא לְיִשׁוּבֵי מִלֵּתָא דְרַב הוּנָא אֶתָּא דָּלָא תַקְשִׁי לִיָּה מִפְּרִיתָא וּמִיָּהּ מִלֵּתָא דְרַב יוֹסֵף אֲדָחִי וְנִיחָא נִמְי טַפִּי לְרַב הוּנָא דָּלָא תַקְשִׁי מֵאִי חמ"ל גְּנוּאִי רָחַתָּה שְׁאִנִּי בְּדַמְתָּדֵן אַבְיֵי מִלֵּתָה דְרַב כְּהֵנָּא וְסַבֵּר רַב הוּנָא דְלַעֲנִינֵן בּוּעֵלָה דָּלָא שְׂכִיחַ אִית לֵן לְמִימַר רָחַתָּה שְׁאִנִּי אֲבָל אִיְהִי דְשְׂכִיחִי כֵּה דְמִים אֲפִי לֹא רָחַתָּה גְזָרִינֵן אִטּוּ רָחַתָּה בִּי הִיכִי גְזָרִינֵן רָחַתָּה בַּיּוֹם י"ב אִטּוּ רָחַתָּה תוֹךְ י"א וְאע"ג דְּרֹאגִית י"ב אִינְיָה סוּתְרַת וְעוּד אור"י דְּאֲפִילוּ קוּמָא מִלֵּתָא דְרַב יוֹסֵף נִיחָא דָּלָא תְּשֵׁה מַמְתַּנִּי גְנוּאִי בַּיּוֹם שְׁלֹא־חֲרִיז דְּהִינוּ בַּיּוֹם י"ב דְשְׂכִיחַ בּוּעַל גְּבֵה דְלִיכָא אִסּוּר דְּאוֹרִיתָא מְטֹמֵא בּוּעַל מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב אע"ג דָּלָא רָחַתָּה אֲבָל תוֹךְ י"א יוֹם בְּשָׁנִי שְׁלָה אע"ג דְּגַבִּי דְּהָא לֹא מְפַלְגִינֵן בִּין רָחַתָּה לְלֹא רָחַתָּה מ"מ בּוּעַל אִינוּ מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב אֲלֵא בְּרָחַתָּה: מֵאִי שְׁנָא אִיְהוּ. פִּי כְּהוּנְטָרָם מֵאִי שְׁנָא בּוּעַל דָּלָא מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְתַמָּה דְּהִינוּ הֵאִי דְּפִרְיָךְ כְּתֵר רַבִּי מֵאִי שְׁנָא בּוּעַל דָּלָא מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב ווי"ל דְּמַעֲקָרָא פִּרְיָךְ מֵשׁוֹם לְתַאי דִּידָה וְכִי מִשְׁנִי דָּלָא שְׂכִיחַ כֵּה דְמִים פִּרְיָךְ וְלִטְמֹא מֵשׁוֹם לְתַאי דִּידָה ור"י מְפַרֵּשׁ מ"ס דְּאִיְהוּ ר׳הָא רֹאִיָּה אַחַת שָׁל זֹבַד תּוֹלִין מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת שְׁבִין ראשׁוֹנָה לְשָׁנִיָּה וְאִין מְטֹמֵא אֲלֵא ע"י תְּלִיָּה אִם יִרְאֶה וְאִם לֹא יִרְאֶה טְהוֹרִין וּמֵאִי שְׁנָא אִיְהִי דְּכִי ר׳הָא תוֹךְ י"א יוֹם דְּמִטְמָאָה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב וְאע"ג דָּלָא רָחַתָּה לְרַב הוּנָא מִיָּהּ לֹא דְמִי דְּהֵתָם מֵשׁוֹם דְּכִי רָחַתָּה כְּתֵרָה וְלִכְךָ הִסְמִירוּ בָּלֹא רָחַתָּה אֲבָל זָב אֲפִילוּ יִרְאֶה לֹא יִסְתַּר לִכְךָ נִרְאֶה מֵאִי שְׁנָא אִיְהִי דְּכִי טְבִילָה יוֹם שְׁלֹא־חֲרִי י"א יוֹם וְשִׁמְשָׁה וְרָחַתָּה דְּמִטְמֹא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב בָּלֹא תְלִיָּה אע"ג דְּהֵתָם נִמְי אִין חֲתִירָה וְלֵהֲאִי פִּרוּשׁ דְּפִרְשֵׁנִי דְּרָחַתָּה לֹא־זוּקָא פִּרְיָךְ אֲבָל לֹא־יִדָּךְ פִּרוּשָׁא דְּאִמְרִינֵן רָחַתָּה שְׁאִנִּי אֲבָל לֹא רָחַתָּה תּוֹלִין שְׁוִין אִיְהוּ וְאִיְהִי: אֲלֵא חֲצִי לֵג שָׁמֶן לְתוֹדָה וּרְבִיעִית יוּז לְגִזְרִי. נִרְאֶה דְּהִכִּי שְׁמַע מַרְבֵּה וְגִרְסִינָה א"נ ר"ע חִלֵּק עָלָיו מִכָּל שְׁלֵשָׁה אֲלֵהּ כְּדֹאמַר לְקַמֵּן גְּבִי אַחַד עֶשֶׂר יוֹם הַלְכְּתָא לר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה קֳרָאִי לְרַבִּי עֲקִיבָא וְהוּא הִדִּין נְמִי דְּבַשְׁלִישִׁי כְּלִיג אע"ג דָּלָא אֲשַׁכְּחוּ: רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר הֲלֹכָה אַחַד עֶשֶׂר. תַּמָּה בְּמֵאִי כְּלִיגִי ר' יוֹחָנָן ור"ל הֵא רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לֹא אִזְרִי אֲלֵא בְּחֻשְׁבוֹן הַיּוֹמִים שְׁכַתוֹךְ אַחַד עֶשֶׂר דְּשׁוּכָא בְּהוּ זִכָּה אֲבָל בְּשִׁמּוֹר אַחַד עֶשֶׂר לֹא אִזְרִי כְּלָל וְכַן מִשְׁמַע מִפְּסָרִיךְ לְקַמֵּן הִנֵּי קֳרָאִי נִינְהוּ וְאִי אִיְהוּ אִזְרִי בְּהִלְכְּתָא אַחַד עֶשֶׂר לִישְׁנֵי קֳרָא לְמַנְיֵן הַיּוֹמִים שְׁהִיא זָכָה וְהִלְכְּתָא לְשִׁמּוֹר אַחַד עֶשֶׂר וְיֵשׁ לוֹמַר גְּנוּאִי הֲלֹכָה דְּקֹאמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לֹא אִזְרִי אֲלֵא בְּמַנְיֵן הַיּוֹמִים דְּשְׁוִבִי בְּהוּ זִכָּה וְרַבִּי יוֹחָנָן ור"ל בְּכַדְרָא

בְּעֻלְמָא כְּלִיגִי דְרַבִּי יוֹחָנָן קֹאמַר בִּין דְּיוֹם שְׁאִחֲרִי י"א הוּא נִזְוִת אִין י"א צִרְיָן

כְּפִירָה ור"ל סַבֵּר דְּאֲפִילוּ שְׁמׁוֹר אִינוּ נַעֲשֶׂה לְנַעֲשִׁירִי בִּין דְּאִינוּ רֹאזִי וְהַצְטַרַּף לְזִכָּה גְּדוּלָּה דְּלִיכָא אֲלֵא ב' יָמִים וְהַשְׁתָּא נִיחָא דְּהַש"ם פִּרְיָךְ שְׁפִיר קֳרָאִי נִינְהוּ:

תינוקת פרק עשירי נדה

א"תִּנְיָא: הַמְּסִיט אֶת הָרְאִיָּה — בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: תּוֹלִין, וּבֵית הֶלֶל מְטַהְרִין. מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת שְׁבִין רֹאִיָּה רֹאשׁוֹנָה לְרֹאִיָּה שְׁנִיָּיָה, בֵּית שְׁמַאי תּוֹלִין, וּבֵית הֶלֶל מְטַהְרִין.⁽ⁿ⁾ וְקִתְנִי רִישָׁא: הָרוּאָה רֹאִיָּה אַחַת שָׁל זֹבַב, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּשׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם. אֲלֵמָא שׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם לְבֵית שְׁמַאי תּוֹלִין.⁽ⁿ⁾ לֹא תִימָא "שׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם", אֲלֵא אִימָא "כְּבוּעַל שׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם". מֵאִי שְׁנָא אִיְהוּ דְּלֹא מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, וּמֵאִי שְׁנָא אִיְהִי דְּמִטְמָא לִיָּה? אִיְהוּ דְּלֹא שְׂכִיחִי בִּיה דְּמִים — לֹא גְזוּר בִּיה רַבְּנָן, אִיְהִי דְשְׂכִיחִי בַּה דְּמִים — גְזוּר בַּה רַבְּנָן. וּמֵאִי שְׁנָא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב — דְּמִטְמָא לִיָּה, וּמֵאִי שְׁנָא בּוּעַל — דְּלֹא מְטִמָּא לִיָּה? מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב דְשְׂכִיחַ — מְטִמָּא לִיָּה, בּוּעַל דְּלֹא שְׂכִיחַ — לֹא מְטִמָּא. ⁽ⁿ⁾תַּנּוּ: טְבִילָה יוֹם שְׁלֹא־חֲרִיז, וְשִׁמְשָׁה — הָרִי זֹו תַרְבּוֹת רָעָה. מַגְעֹז וּבַעֲיֻלְתָּן תְּלוּיִין. מֵאִי לֹא־וְדָבְרִי הַכֹּל הִיא? לֹא, בֵּית הֶלֶל הִיא, דְּתִנְיָא: אָמַר לְהֵם רַבִּי יְהוּדָה לְבֵית הֶלֶל: וְכִי לָזוּ אַתֶּם קוֹרִין תַרְבּוֹת רָעָה? וְהֵלֹא לֹא נִתְכַּוּוֹן זֶה אֲלֵא לְבַעוּל אֶת הַנָּדָה! נָדָה סָלְקָא דַּעְתָּךְ? אֲלֵא אִימָא: "לְבַעוּל אֶת הַזָּכָה". זָכָה סָלְקָא דַּעְתָּךְ? אֲלֵא אִימָא: "לְבַעוּל שׁוּמְרַת יוֹם כּנָגַד יוֹם". ⁽ⁿ⁾אִיתְמַר: עֲשִׂירִי, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: עֲשִׂירִי כַּתְשִׁיעִי, מָה תְּשִׁיעִי בְּעִי שִׁימּוֹר — אַף עֲשִׂירִי בְּעִי שִׁימּוֹר. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: עֲשִׂירִי כְּאֶחָד עֶשֶׂר, מָה אַחַד עֶשֶׂר לֹא בְּעִי שִׁימּוֹר — אַף עֲשִׂירִי לֹא בְּעִי שִׁימּוֹר. ⁽ⁿ⁾אִיכָּא דְּמַתְנִי לַה אַהֲא, אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה לְרַבִּי עֲקִיבָא: אֲפִילוּ אַתָּה מְרַבָּה "כְּשִׁמּוֹן" ["כְּשִׁמּוֹן"] כָּל הַיּוֹם כּוּלּוּ, אִינִי שׁוּמַע לָהּ! אֲלֵא חֲצִי לוּג שְׁמֹן לְתוֹדָה, וּרְבִיעִית יוּז לְגִזְרִי, וְאַחַד עֶשֶׂר יוֹם שְׁבִין נָדָה לְגִדָּה — הֲלֹכָה לְמַשָּׁה מְסִינִי. מֵאִי הֲלֹכָה? רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הֲלֹכַת אַחַד עֶשֶׂר, רִישׁ לְקִישׁ אוֹמַר: הֲלֹכוֹת אַחַד עֶשֶׂר. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: הֲלֹכַת אַחַד עֶשֶׂר — אַחַד עֶשֶׂר הוּא דְלֹא בְּעִי שִׁימּוֹר, הֵא לְאַחֲרֵינִי עֲבִיד שִׁימּוֹר. וְרִישׁ לְקִישׁ אָמַר: הֲלֹכוֹת אַחַד עֶשֶׂר — לֹא אַחַד עֶשֶׂר בְּעִי שִׁימּוֹר, וְלֹא שִׁימּוֹר לְעֲשִׂירִי הָיִי. ⁽ⁿ⁾הִנֵּי הֲלֹכוֹת נִינְהוּ? הִנֵּי קֳרָאִי נִינְהוּ! דְּתִנְיָא: כָּכוּל הָרוּאָה שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּתַחֲיִילַת נָדָה רְצוּפִים תְּהֵא זָכָה. וּמָה אֲנִי מְקַיִּים "אֲשֶׁה בִּי תַהֲיָה זָכָה דָּם יַהֲיָה זֹזָכָה"? בְּרוּאָה יוֹם אַחָד, (אֲבָל הָרוּאָה שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּתַחֲיִילָה תַהֲיָה זָכָה), תִּלְמוּד לוֹמַר:

"כָּלֹא

רֹאשׁוֹנָה: ב"ש אוֹמְרִים תּוֹלִין אִם יַחֲזֹר הַזָּב וְיִרְאֶה הַיּוֹם שְׁנִים נִמְצָא זָב גְּמוּר לְמַפְרַע וְזוֹב מְטֹמֵא בְּמִשָּׁא: וב"ה מְטַהְרִין כְּמִסִּיט אֶת הַקָּרִי דָּלָא מְטֹמֵא בְּמִשָּׁא: מִשְׁכָּבוֹת וּמוֹשָׁבוֹת כּוֹי אֲלֵמָא מְדַמְקְשִׁי ב"ש רֹאִיָּה ראשׁוֹנָה לְשׁוּמְרַת יוֹם וְקִתְנִי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שָׁל בִּין רֹאִיָּה ראשׁוֹנָה לְשָׁנִיָּה תּוֹלִין אֲלֵמָא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב דְּשׁוּמְרַת יוֹם בְּשָׁנִי שְׁלָה תּוֹלִין וְאִם לֹא תַרְאֶה טְהוֹרָה וְזוּקָא בְּשָׁנִי אֲבָל בְּרַשְׁחוֹן לֹא סָלְחָא לָה טְבִילָה עַד שֶׁתִּשְׁמַר חֲצֵת שְׁנִי וְכָל זְמַן שָׁלֹא טְבִילָה זָכָה הִיא: אֲלֵא אִימָא כְּבוּעַל שׁוּמְרַת יוֹם דְּמוּדָה רַב הוּנָא בְּבַעֲיָלָה בְּשָׁנִי לְאַחַר טְבִילָתָה שְׁהִיא תּוֹלָה כָּל זְמַן שָׁלֹא רָחַתָּה וְאִין טְמֵאָתָה עָלָיו אֲפִילוּ מְדַרְבְּנָן: מֵאִי שְׁנָא אִיְהוּ בּוּעַל: דָּלָא מְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב דִּילָהּ וּמֵאִי שְׁנָא אִיְהִי דְּמִטְמָאָה: אִיְהוּ דָּלָא שְׂכִיחַ כֵּה דְמִים לֹא גְזַרְו כֵּה רַבְּנָן לְטֹמֵא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב כָּל זְמַן שָׁלֹא רָחַתָּה לְאַחַר תַּשְׁמִישׁ: וּמֵאִי שְׁנָא מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב בִּין דְּאִמְרַת אִיְהִי דְשְׂכִיחִי כֵּה דְמִים גְזַרְו כֵּה רַבְּנָן מֵאִי שְׁנָא בּוּעַל דָּלָא גְזַרְו כֵּה רַבְּנָן שֶׁתִּטְמָאנוּ: דְּבָרִי הַכֹּל וְאֲפִלוּ ב"ש וְקִתְנִי בְּשָׁנִי שְׁכַתוֹךְ י"א מְנַשָּׂה תַלּוּי וְקִנְיָא לְרַב הוּנָא: עֲשִׂירִי אִין לִי צִרְיָן לְזִכָּה שְׁאִין מַצְטַרַּף עִמּוּ אֲלֵא י"א דְּהִי לְהוּ תְּכִי: כְּתַשְׁעִי דְּפַשְׁיטָא לֵן כֵּה דְבַעֲי שְׁמׁוֹר אִם רָחַתָּה כּוֹ דְּהָא רֹאזִי לְהַבִּיאָה לִיזִי זִכָּה גְמוּרָה: אַף עֲשִׂירִי אִם הִתְחִילָה לְרֹאוֹת כּוֹ: בְּעִי שְׁמׁוֹר י"א כּנָגַדּוּ אע"ג דְּאִינְיָה רֹאזִיָּה לְכָא לִיזִי זִכָּה גְמוּרָה: כּוֹי"א לִב"ה דְּאִמְרִי לֹא בְּעִי שְׁמׁוֹר: בְּשָׁמֶן בְּשָׁמֶן גְּבִי כְּבוּכָה שָׁל תּוֹדָה בְּמַנְחוֹת בְּכ' ב' מְוִת (מַנְחוֹת דָּף פט.) דְּכַתִּיב וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה וּכְתִיב תִּלְתָּא בְּשָׁמֶן וְתִנְיָא אִילוּ נִלְמַד בְּשָׁמֶן הִיִּיתִי אֹמַר כָּל הַמְּנַחוֹת לְלוּג ת"ל בְּשָׁמֶן בְּשָׁמֶן דְּחִלוֹת וּרְקִיקוּן הָיִי רַבּוּי אַחַר רַבּוּי לְמַעַט לַחֲצִי לֵג: אִינִי שׁוּמַע לָךְ לְלַמַּד דְּבַר זֶה מִן הַמְּקָרָא שֶׁהִלְכָה לְמַשָּׁה מְסִינִי עַל כֵּה הוּא: שְׁבִין נָדָה לְגִדָּה בִּין סוּף נָדָה לְתַחֲלֵת נָדָה מִשְׁכָּלוּ וְנִי נָדָה אִינְיָה חוּזְרַת לְהִוִּית נָדָה לְשַׁב לְרֹאִיָּה אַחַת שָׁשָׁה וְהוּא עַד שְׁיִכְלוּ י"א יוֹם: מֵאִי הֲלֹכָה דְּמַשְׁמַע אִיוּם י"א קֹאמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה דְּהִנֵּי הֲלֹכָה לְמַשָּׁה מְסִינִי וְכַעֲי הַש"ס מֵאִי הֲלֹכוֹתָיו מִשָּׂאֵר הַיּוֹמִים שְׁלֻכְנוּ: הֲלֹכָה י"א בְּדַבָּר אַחַד הוּא חִלּוּק מִשְׁלֻכְנוּ: הֲלֹכוֹת י"א בְּשָׁנִי דְּבָרִים הוּא חִלּוּק: שְׁמׁוֹר לְאַחֲרָי לְנַעֲשִׁירִי: לֹא אִיְהוּ בְּעִי שְׁמׁוֹר מְדֹאוּרִיתָא לְשְׁמׁוֹר י"א כּנָגַדּוּ וְלֹא לְאַחֲרָנִי הָיִי שְׁמׁוֹר דְּעֲשִׂירִי לֹא בְּעִי שְׁמׁוֹר מְדֹאוּרִיתָא הֵאִיל וְלֹא תְבָא בְּהֵן לִיזִי זִכָּה וּמְדַרְבְּנָן מִיְהֵא אֲפִילוּ ר׳הָא יוֹם י"א אֲסֹכְרָה לְשִׁמַּשׁ בַּיּוֹם שְׁלֹא־חֲרִיז בְּדַקְתָּנִי מִתְנִי' ה"ז גְּרָגְדֵן וְאִמְרִינוּ בְּכַרְק בֹּא סִימָן (לְשִׁיל נָדָה דָּף נד.) גְּרָגְדֵן דְּתַנּוּ אִסּוּר: יְכוּל הָרוּאָה ג' יָמִים בְּתַחֲלֵת נָדָה רְצוּפִים תְּהֵא זָכָה לְכַפִּירַת ז' נְקִיִּים וְלִחְרָדָן דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא ט"ו:יכ"ה) יָמִים רַבִּים וְקִמְצָרָךְ לֹה כְּפִירָה וְקִרְדָּן: מַה אֲנִי מְקַיִּים וְאֲשֶׁה בִּי תַהֲיָה זָכָה הַאֲמַר בְּכַרְשָׁה ראשׁוֹנָה שָׁלֹא הַצְרִיכָה כְּפִירַת נְקִיִּים וְקִרְדָּן: בְּרוּאָה יוֹם אַחַד אֲבָל רָחַתָּה ג' תְּהֵא זָכָה: תִּלְמוּד לוֹמַר בְּכַרְשָׁה שְׁנִיָּה:

 מסורת הש"ס

א פסחים פג; תוספתא פסחים;
נזיר טו;
ב ספרא צו פרשה ח א; הוריות ד.
ג משנה נדה
ד טנהדרין פז.
ה ספרא צו פרק יא ו; מנחות פט.
ו ספרא מצורע פרשת זבים פרק ח א

 תורה אור השלם
--

אם על־תוֹדָה נִקְרִיבוּ וְהַקְרִיב על־זֶבֶח הַתּוֹדָה חֲלוֹת מְצוֹת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן וִירִיקוֹי מְצוֹת מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן וְשִׁלֹּת מוֹרֶכֶת חֲלוֹת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן [ויקרא ז, יב]

ואם־טְהַנָּה מִזֹּבָה וְסִפְרָה לָהּ שְׂבַעַת יָמִים וְאַחֵר תִּטְהַר וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּקְחֶ־לָּהּ שְׁתֵּי תְרִים או שְׁנֵי בָנִי וְיָנָה (וְהִבִּיאָה אוֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֵחָד חֲטָאת וְאֶת־הָאֲחֵד עֹלָה וְכָפַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לַפָּנִי יִהְיֶה מִזֹּבַב טְמֵאָתָה [ויקרא טו, כח-ל]

ואשה כִּי־תִהְיֶה זָכָה דָּם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׁנָה שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה וְכָל־חֲנֻעַ כֵּה יִטְמָא עַד־הַצֶּבֶר [ויקרא טו, יט]

מסורת הש"ס
א ספרא מצורע פרשת זבים פרק ח ב
ב ספרא מצורע פרשת זבים פרק ח ט
ג ספרא תרוע פרשת נענים פרק ט ט; ספרא מצורע פרשת זבים פרק ח ה
ד מגילה כח:

תורה אור השלם
ואשה כוֹי־זוּב זֹב דָּמָה וְיָמִים רַבִּים בָּלֹא עַת־נִדְתָּה או כוֹי־תִזוּב עַל־נִדְתָּה כְּלִי־יָמִי זֹב טִמְאַתָּה כִּימִי נִדְתָּה תִּהְיֶה טִמְאָה הוּא [ויקרא טו, כה]
כְּלִי־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו כְּלִי־יָמִי זֹכֵה כַּמִּשְׁכָּב נִדְתָּה יִהְיֶה־לָּהּ וְכְלִי־הַגִּלִּי אֲשֶׁר תִּשָּׁב עָלָיו טִמְאָ יִהְיֶה כְּטִמְאֹת נִדְתָּה [ויקרא טו, כו]
ואשה כוֹי־תִּהְיֶה זָכָה דָּם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָה שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה וְכְלִי־הַנֶּגַע בָּהּ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב [ויקרא טו, יט]
עַמִּד וְיִמְדֵּד אֶרֶץ רָאָה וַיַּתֵּר גוֹיִם וַיִּתְפָּצְצוּ הָרָרִי־עַד שַׁחוּ גְבֻעוֹת עוֹלָם הַלִּיכוֹת עוֹלָם לוֹ [חבקוק ג, ו]

בָּלֹא עַת נִדְתָּה חֵינּו אֹמֶר לָךְ אֵלֶּא לְנִדְתָּה שְׂרָאֲתָה יוֹם רֹאשׁוֹן אַחֵר ז' יָמִי נִדְתָּה וְרָאֲתָה שְׁמִינִי וּתְשִׁיעִי וַעֲשִׂירִי: אוּ כִי תִזוּב לַרְבּוֹת רוּאָה ט' וי' וְאֶחָד עָשָׂר: מַעַן לַרְבּוֹת שָׁנִים שְׁלֹשָׁה כּוֹי שֶׁכָּלָן יֵשׁ לָהֶן דִּין אֶחָד: אֲמַרְתָּ מָה מַעַיְנו בְּרַבִּיעִי לְיָמִים שְׁאֲחֵר הַנָּדָה: סְהוּא רֹאוי לְסְפִירַת נָקִיִּים אִם רָאֲתָה אב"ג וּפְסָקָה: וְרֹאוי לְזִיכָּה לְצַרֵּף עִם בּג"ד אִם לֹא רָאֲתָה בֹא' דֶּהֱא אֲתַרְבִּי מִפְּלֵג יוֹם אֶחָד מִקְרָא דִּאֵין כִּי תִזוּב דֶּהֵינּוּ בּג"ד אֵף חֵנִי מְרַבָּה כָּל אֵלּוֹ עַד י' וי"ד בְּכָלָל שֶׁהֵן רֹאויִין לְסְפִירָה אִם רָאֲתָה שְׁלֹשָׁה רֹאשׁוֹנִים מִשְׁכִּי ז' נָקִיִּים עַד שֶׁיְהִי נָמִי וְרֹאִין לְזִיכָּה בְּאִינָה מָה־סְתַרְחָה שְׁלֹשָׁה רַעֲפִין: מַעַן לַרְבּוֹת י"א שְׁנִיצְטֹרֵף עִם הָרֹאשׁוֹנִים לְזִיכָּה לִג' רַעֲפִין וּאֲע"ג שְׁאִינּו רֹאוי לְסְפִירַת נָקִיִּים שֶׁל זִיכַּת ג' רֹאשׁוֹנִים: ת"ל בָּלֹא עַת נִדְתָּה וְאֲפִילוֹ מִפְּלֵג לְיָמִים הַרְבֵּה: וְכוּל פִּינוֹן דְּכַתִּיב בָּלֹא עַת נִדְתָּה שְׁאִנִּי מְרַבָּה אֵף י"ב שָׁאִם רָאֲתָה י' י"א י"ב תֵּהֱא זָכָה גְּמוּרָה וְלֹא תֵּהֱא תַחֲלַת נָדָה בְּרֹאֲיַת י"ב אֵלֶּא מַצְטַרֵּף לְזִיכָּה: יוֹם י"א סְהוּא רֹאוי לְסְפִירַת זִיכָּה אוּ כִי תִזוּב דְּזִיכָּה רַבִּיעִי מִתְרַבִּי מֵאֵין כִּי תִזוּב וְלֹאֲתָה זִיכָּה מִשְׁכִּי יָמִי סְפִירָה עַד י"א: וְאִין לִי סְתַחֲרָא זָכָה לְטַמְאָה אֵלֶּא רוּאָה שְׁלֹשָׁה רַעֲפִין: ת"ל וְיָמִי כָּל יָמִי זֹב טִמְאָתָה כִּימִי נִדְתָּה תִּהְיֶה: טִמְאָה מְלַמֵּד שְׁמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ כִּנְדָּה שְׁמַפְרָשׁ בָּהּ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב חֵישׁ וְגו': הִיא שְׁאִינָה מְטַמְאָה בְּשֹׁלֵשׁ רֹאיוֹת פְּיוֹם אֶחָד טִמְאֹת זֹב גְּמוּר לְתַרְבָּן כְּאֵלּוֹ רָאֲתָה שְׁלֹשָׁה יָמִים אֶבְל זָב מְטַמָּא פִין בּג' רֹאיוֹת פְּיוֹם אֶחָד פִּין בּג' יָמִים רַעֲפִין בּב"ק בָּפ' פִּיעַד הַקָּנָל (דף כד:). וְאִין לִי עוֹשָׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב בְּיָמִים שְׁאֲחֵר הַנָּדָה אֵלֶּא הָרוּאָה שְׁלֹשָׁה יָמִים שְׁנִי וְיָמִים מַעַן: ת"ל כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו כָּל יָמִי זֹכָה כַּמִּשְׁכָּב נִדְתָּה: וְהִנֵּה לָהּ הַטְוִיָּה שֶׁל שְׁמוּר: הוּא שְׁאִינּו סוֹפֵר אֶחָד לְאֶחָד זָב בַּעַל רֹאִיָּה אַחַת כַּבַּעַל תְּרִי וְטוֹבֵל פּוּ פְּיוֹם סוֹפֵר שְׁבַעַה לְשָׁנִים: אֵלֶּמָא קִרְאִי נִינְהוּ כָּל דִּין י"א שְׁבִין נָדָה לְנָדָה מִפְּאֵן לְמַדְנּוּ שֶׁהֵן י"א יוֹם

תינוקת פרק עשירי נדה

בְּרֹאִיָּה שְׁלֹשָׁה אַחֵר וְיָמִי נִדְתָּה סְמוּךְ חֵינּו לִי אֵלֶּא יוֹם אֶחָד מַעַן לַרְבּוֹת מִפְּלֵג שָׁנִים וּשְׁלֹשָׁה. אֲבָב רֶהֱטָא נִקְטוּ שָׁנִים דְּשָׁנִים הָיִינוּ יוֹם שְׁנִי לְיָמִי זִיכָּה דֶּהֵינּוּ מִפְּלֵג יוֹם אֶחָד שְׂרַבָּה בְּכָר דֶּהֱא מַעַי וְאִזְל עַד י' וי"א וּא"כ שָׁנִים הָיִינוּ שְׁנִי: הוּא שְׁמִטְמָא בְּרֹאיוֹת בְּכַיָּמִים חֵינּו דִּין כּוֹי. תַּמָּה דְּאִיבָא לְמַפְרָךְ מָה לְהִיא שֶׁכָּן מְטַמְאָה בְּאִנָּם וְהָכִי אֲמַרְיֵן בְּרִישׁ פְּרָק בְּנוֹת כּוֹתִים (לְעִיל נָדָה לִב:). דָּלֹא וְלַפִּינוּ מִהֲדַרִּי וְכֵן לְתַנָּן דֶּקְאָמֵר מָה הוּא שְׁאִינּו סוֹפֵר אֶחָד לְאֶחָד כּוֹי אֲבָא לְמַפְרָךְ מָה לְהוּא שֶׁכָּן מְטַמָּא בְּרֹאיוֹת בְּכַיָּמִים מִיהוּ בָּזָה מַעַיֵן שְׁפִיר לְמִילָף לְנִגְפִי סְפִירָה אֲחֻמִּיר רַחֲמֵנָא בְּאִשָּׁה מִבְּאִישׁ וְלַעֲגוֹן סְפִירָה עֲבִיד שְׁפִיר ח"י הוֹאִיל וְלַעֲגוֹן סְפִירָה מַעַיְנו שְׁהִחְמִיר בְּאִשָּׁה מִבְּאִישׁ וּנ"ל שְׁאִינּו חָל וְחֹמֶר גְּמוּר אֵלֶּא כַּמוֹ גִּלּוּי מִלְּתָא בְּעֲלֻמָּא לְגַלּוֹת זָה עַל זָה וּנ"ע דְּאִיבָא מְקוּמוֹת דְּאִיבָא תְּרִי קִרְאִי לְגַם נְדוּת וּלְזִיכּוֹת וַיֵּשׁ מְקוּמוֹת דְּנִפְתָּא מִחַד קִרְא: ת"ל כָּל יָמִי נִדְתָּה. תַּמָּה דֶּהֵךְ מוֹקְמֵינּוּ כּוֹר"ע אֵלֶּמָא ר"ע קֹא דְרִישׁ כָּל וְכֵן בְּשִׁלְהִי פ' הַסְּפָרָכַת (זָכָחִים פב.) דְּרִישׁ ר"ע כָּל וּא"כ כִּי קִרְאֵר בְּפַסְחִים פְּרָק אֵלּוֹ עוֹבְדִין (פְּסָחִים דף מג:) מֵאֵן שְׁמַעְתָּ לָהּ דְּדְרִישׁ כָּל ר' חֲלִישְׁזֹר הוּא דִּלְמָא ר"ע הוּא דְּדִרָשׁ נָמִי כָּל וַיֵּשׁ לומֵר דִּאִין לְדַמוֹת דְּרִשׁוֹת דְּכָל לְהֲדַרִּי דִּישׁ כָּל דְּשִׁיךְ לְמַדְרָשׁ לִכ"ע וְהִיא דִּשְׁמַעְתִּין דִּלְמַנְיָא מִדְרָשׁ שְׁפִיר דְּמַדִּימִי לְמַנְיָא כָּל נָמִי לְמַנְיָא: תַּנָּא דְּבִי אֵלִיהוּ כָּל הַשּׁוּנָה הִלְכוֹת. אִית כּפִרִּים דָּלֹא גְרַסִּין לִיה מִיהוּ בְּפִרוּשׁ רַש"י אִיתָא ור"ת הִגִּיהוּ בְּסַפְרוֹ וְכֵן נִרְאֶה דְּאִינְיִי דְּאִזְכּוּרִי לַעֲיַל בְּהִלְכְּתָא מִינִיהּ לָהּ לְסִים בְּדָבָר טוֹב וְאִיתָא נָמִי פִן בְּמַנְלָה פְּרָק בְּתָרָא (דף כח:) וְהָכִי נָמִי אֲמַרְיֵן בְּאִין עוֹמְדִין (בְּרַכוֹת לא.) שֶׁכָּן מַעַיְנו בְּנִבְיָאִים הָרֹאשׁוֹנִים שְׁסָיָמוּ דְּבַרְיֵהֶן בְּדַבְרֵי שַׁבָּח וְתַנְחוּמִין:

הַדְרִין עֲלָהּ תִּינוּקָתָא, וּסְלִיקָא לָהּ מִסְכַּת נָדָה.

וְהָרוּאָה בָּהֶם ג' הָרִי ז' זָכָה וְהָרוּאָה בֹא' בָּב' סוֹפְרַת יוֹם כִּנְגַד יוֹם וְלִסּוּף י"א מִתְחִילִין וְיָמִי נָדָה אִם תִּרְחָא אֶחָד תַּשַּׁב שִׁשָּׁה וְהוּא שְׁהָרִי לֹא רַבִּינוּ לְדִין יוֹם זֹכָה אֵלֶּא י"א וּמִבְּאֵן וְאִילָךְ הָרִי הִיא בְּדִין פִּרְשָׁה רֹאשׁוֹנָה דְּכַתִּיב בָּהּ שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה: לְרַבִּי עֲקִיבָא קִרְאִי דָּלֹא גְמַר הֵךְ הִלְכָּהּ הִלְכָּה לְמִשָּׁה מִסִּיעִי דֶּקְאָמֵר ר' אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה וְכִי הִכִּי דִילִיף חֲצִי לֵג שֶׁמֶן לְתוּמָה מִקְרָאִי הָכִי נָמִי וְלִיף אֶחָד עָשָׂר יוֹם שְׁבִין נָדָה לְנָדָה מִקְרָאִי: בִּימַמִּי רָאֲתָה פְּיוֹם תִּהְיֶה זָכָה בְּדַבְרִיתִב (וַיִּקְרָא טו) יָמִים רַבִּים אֶבְל רָאֲתָה בְּלִילוֹת לֹא תֵּהֱא זָכָה: סְמוּךְ לְנִדְתָּה לִיל שְׁמִינִי שְׁהָרִי וְיָמִי נְדוּת כָּל שְׁבַעַה עַד הַלְוִלָה בְּדַבְרִיתִב שְׁבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה: הִלְכוֹת מִשְׁנָה וּבְרִיתָא הִלְכָּה לְמִשָּׁה מִסִּיעִי:

עג.

 עין משפט נר מצוה
--

א מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ב:	
ב מו"י פג' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' א:	
ג מו"י פד' מהל' איסורי ביאה הל' ב:	
ד מו"י פז' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ג:	
ה מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ז:	
ו מו"י פא' מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ב:	
ז מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ח:	
ח מו"י פו' מהל' איסורי ביאה הל' ט:	

חדושי הַלְכוֹת – מַהְרֵשֵׁ"א

דף ב.

תוס' בד"ה מעת לעת מפרש בגמ' תנולין כו' ודוקא לקדשים כו' מדפריך בגמ' לר"ש כו' וי"ל דלא ילפינן מסוטה לטומאה למפרע כו' מוקמינן לה אחזקתה עכ"ל פי' לדבריהם הא ודאי הא דאמר לקמן ושיניהם לא למדוהי אלא מסוטה כו' לא קאמר הכי אלא כדי שלא תקשה מסוטה כמ"ש התוס' לקמן אלא מדפרכינן לר"ש אמקוה דהוי ספק לר"ש אי מה סוטה כו' ומשני לה דאיכא רגלים לדבר משמע דלרבנן ניחא בלאו הכי משום דקושטא הוא דמקוה הוא ודאי נמי מה"ט ולא הוצרך תרתי לריעותא אלא לטמא ברה"ר אבל לטמא ברה"י מסוטה נמי איכא למויגמר ואחא קשיא להו דהא לרבנן נמי לא ניחא בטומאת מע"ל דאינו מטמא אלא ספק לקדשים ולא לחולין כלל ותקשי ליה נמי הכי אם מה סוטה כו' ואחא תירצו דלא ילפינן מסוטה לטמא מספק למפרע מן התורה אלא דעשאוה כשאר טומאות ולהכי בטומאת מע"ל איכא דאיכא חזקת טהרה מוקמינן לה אחזקה לחולין ולקדשים נמי דלא לטמא ודאי אלא מספק משום סייג מטעמא דמפרש דאיכא ריעותא מגופה אבל טומאת מקוה לר"ש דליכא חזקה כלל כמ"ש התוס' לקמן שפיר פריך כיון דעשאו טומאה למפרע כשאר טומאות נימא אי מה סוטה כו' ברה"י טמאה ודאי לקדשים ולחולין ומשני דאיכא רגלים לדבר בסוטה ובכל שאר טומאות נמי אינו אלא ספק כמ"ש התוס' לקמן ובגמ' נמי דקאמר מ"ט דשמאי קסבר העמד אשה על חזקתה אע"ג דבכל שאר טומאות ברה"י לא מוקמינן אחזקה כמ"ש התוס' לקמן הכא בטומאה למפרע היכא דאיכא לאוקמא אחזקה לא טמאה כלל משא"כ במקוה לר"ש דליכא חזקה כלל והוי כשאר טומאות והאברים ברורים למבין:

בא"ד וא"ת מ"ש בנגע בא' כו' ואשה נמי אמרינן לקמן כו' כאינה בדוקה דמיא ואמאי מטהרינן לחולין כו' וי"ל דלקמן בנגע בא' בלילה מיירי בקדשים וכן קופה כו' עכ"ל נראה דדוקא להאי טעמא דקיימינן ביה השתא משום דמוקמינן לה אחזקה קשיא להו מההיא דנגע בא' ומקופה דאיכא נמי חזקת טהרה :הוצרכו למומר דע"כ איירי דוקא לקדשים אבל לאינדך טעמי דקאמרינן עכ"כ משום דמרגשה ואי היה דם מעיקרא היה אחי לא קשיא להו מידי דאיכא למוימר דאף להלל הני טעמי מהני מיהת לטוהר חולין דה"נ מהני שלא לטמא ודאי לקדשים כמ"ש התוס' לקמן בהדיא ואפשר לומר דמשמע להו כיון דלית ליה להלל הני טעמי לא מהני נמי לטוהר בחולין אע"ג דמהני שלא לטמא ודאי בקדשים וכן יש לדקדק גם מדבריהם לקמן ע"ש ומיהו מ"ש התוס' עוד וא"ת מ"ט אמרי' בנגע בא' לשרוף ובמע"ל תנולין כו' הך קושיא אינה אלא לטעמא דמוקמינן לה אחזקה אבל לאינדך טעמי לא קשיא מידי (דתהני) [דמהני] אף להלל מיהת שלא לטמא ודאי בקדשים גם מ"ש התוס' עוד וא"ת אמאי מטהר שמאי טפי באשה ונגע בא' כו' היינו נמי לטעמא דמוקמינן לה אחזקה דקיימינן השתא אבל לאינדך טעמי ל"ק מידי ומהרש"ל כתב דלטעמא דמרגשת נמי קשיא להו דשייך בקופה ונגע בא' הרגשה עכ"ל והוא דחוק דמה הרגשה שייך בקופה ונגע בא' תדע דאי שייך הרגשה בנגע בא' א"כ לטעמא דמרגשת דמהני להלל שלא לטמא ודאי בקדשים כמ"ש התוס' לקמן אמאי לא מהני נמי בנגע בא' הרגשה שלא לטמא ודאי גם תירוץ שכתבו דטעמא דשמאי משום דאשה בדוקה אינו עולה אלא לפי טעם דמוקמינן לה אחזקה וק"ל:

בא"ד דאשה נמי מקרי מקום מציאותה דכ"מ שיהא כו' עכ"ל ובקושיא דלעיל מינה לא הוצרכו להוכיח דאשה מקרי במקום מציאותה דלא מצינו לטוהר בחולין שלא במקום מציאותה טפי מבקדשים אבל לתלות שלא במקום מציאותה מצינו לקמן בהדיא לר"י ומש"ה הוצרכו להוכיח דאשה מקרי במקום מציאותה דאל"כ תקשה לחזקיה ויש לדקדק דהא לר' יוחנן נמי ה"מ לאוכיח דאשה מקרי במקום מציאתה דאל"כ מאי מקשה הלל לשמאי מקופה דהא קופה דשמאי והלל איירי במקום מציאותה כדאמרינן בזוית קופה יו"ל לר"י דלית ליה תנולין שלא במקום מציאותה מקשה הלל לשמאי שפיר דמשום דאשה היא שלא במקום מציאותה לא היה לו לטוהר לגמרי וכה"ג כתבו התוס' לקמן ודו"ק:

בא"ד וא"ת אמאי מטהר שמאי טפי באשה מבקופה ונגע בא' כו' עכ"ל ובקושיא דלעיל מינה לא תקשי להו מקופה אלא מנגע בא' משום דלא מפורש בה בהדיא דמטמא ודאי אבל בההיא דנגע בא' מפורש בה דקתני וחכמים מטמאין דהיינו ודאי כדמוכח לקמן וק"ל:

דף ב:

גמ' אדרבה העמד מקוה על חזקתו כו' הכא ניחא דפריך אע"ג דלא הוי דומיא למעת לעת שבגדה מ"מ פריך דלא ליהוי אלא ספיחא דכנגד העמד טמא על חזקתו איכא העמד מקוה על חזקת שלם אבל לקמן דפריך אדרבה העמד יין על חזקתו צ"ע מאי קשיא ליה דנימא מ"ה ספק הוא כדקתני מכאן וחיילך ספק יו"ל דתלמודא אסיק ליה למאי קאמר ר"ח מסורא דלרבנן בההיא דחבית נמי ודאי הוא וכן מוכחת הסוגיא דפרק י' יוחסין ע"ש:

פרש"י בד"ה טומאה ודאית כו' מקתני ברה"ר טמא אלמא כדאי משוי לה עכ"ל לפי פירוושם צ"ל דבמע"ל שבגדה טוהר ברה"ר אף להלל דאל"כ הא איכא מע"ג שבגדה דטמא ברה"ר ולא משוי ליה ודאי יכל זה לגירסתנו דל"ג לעיל בשמעתין ספק נגע ספק לא אבל התוס' דגרסי כי העמד דבר על חזקתו כגון ספק נגע כו' והוכיחו מזה לעיל דבמע"ל מטמא ברה"ר וא"כ אין להוכיח נמי הכא מדמטמא ברה"ר דמשוי ליה כדאי ומ"ה הוכרחו לפרש דמקאמר ר"ש בסויפא ברה"י תנולין כו' ולשיטת רש"י הא דפריך לקמן ממבוי לשמאי דוקא היינו משום דמבוי רה"י וספיקו טמא וכ"פ הרע"ב וק"ל:

דף ג.

פרש"י בד"ה והאיכא כתמים כו' דמטמא למפרע עד שתאמר כו' עכ"ל מפירושו נראה דהך קושיא :האיכא כתמים אטומאת למפרע דוקא קאי ולא אטומאת להבא כמ"ש התוס' דאל"כ לא ה"ל לאתויי הך מתני' דטומאת למפרע בכתמים דדין כתמים מפורש בכמה דוכתי במבילתין אלא שרש"י מפרש לה דאטומאת למפרע דוקא פריך דבטומאת להבא דאית ליה עיקר מדאורייתא לא טייהר שמאי משום דאשה מרגשת אלא אטומאת מע"ל דמטהר שמאי משום מרגשת פריך דה"נ דבעלת כתמים לגבי לטמא למפרע נימא לאו מגופה הוא הואיל ואשה מרגשת ומשני אבוי מודה שמאי בכתמים מ"ט בצפור כו' האי דם מסיכא אחי באיזה זמן היה אחי וא"כ אין לטוהרה למפרע מדלא ארגשה כבר השתא נמי לא הרגישה כך נ"ל לפרש הסוגיא לפרש"י:

תד"ה גמר סוף טומאה כו' ואינו רוב גמור והוי פלגא כנגד החזקה ואילו היה בה כו' עכ"ל בגמרא התם יתא מפורש הכי אבל מדברי התוס' שם תבא על ביאור דבריהם דהכא וק"ל:

בד"ה ואיב"א כו' נראה דלהאי לישני נמי צריך טעמא דהעמד אשה כו' אף להלל אלא הני טעמי כו' עכ"ל וכצ"ל גם מכאן יש להוכיח דמשמע להו אע"ג דמהני טעמא דמרגשת שלא לטמא ודאי להלל כמ"ש לקמן מ"מ לטוהר חולין לגמרי לא מהני וכמ"ש לעיל:

בד"ה מרגשת כו' וא"ת וכי בדקה עצמה כו' ולא הרגישה כו' עכ"ל ולפי זה להאי טעמא דמרגשת א"ש דמודה שמאי דבעלת כתם דמטמאה למפרע הואיל דהשתא נמי לא הרגישה ואין אנו צריכין למי"ש התוס' לעיל דהואיל ואם הכתם יבש כו' אלא לטעמא דמוקמינן לה אחזקתה ואין שיהיה צ"ל דבעלת כתם חלוקה משאר נשים כמו שטוהר ובמוך דמודה בהן שמאי וק"ל:

דף ג:

פרש"י בד"ה סייג וכו' וה"ה דמצי למפרך כו' הלל קטעי כו' וקא"ל שמאי טעמא דידי משום העמד אשה על חזקתה כו' עכ"ל לטעמא דמרגשת ודאי ניחא דלא קשה מקופה דלא שייך בה מרגשת כמו שכתבתי לעיל ולטעמא דהעמד אשה על חזקתה צריך לומר דמיירי בקופה שאינה בדוקה אבל אשה בדוקה היא לשמאי כמ"ש התוס' לעיל וליכא לאקשויי אמאי קאמר שמאי להלל טעית כיון דהלל סבר אשה אינה בדוקה שפיר פריך ליה מקופה והכי הוה ליה לשמאי להשיב אשה בדוקה היא די"ל דשמאי הוה סבר דהלל נמי אית ליה הכי דאשה בדוקה כדסבר איהו וק"ל:

בתוס' ד"ה איכא בינייהו למרמי כו' אלא במאי דמטהר שמאי אף ברה"י עכ"ל וסוגיא זו לר"י אבל לחזקיה בהך דרואוהו חי מבערב טוהר נמי אפילו ברה"י כמ"ש התוס' לקמן ודו"ק:

בד"ה לאביי איכא מוך כו' ואין לומר דללישנא דאי הוה דם כו' מודה נמי שמאי בשוטה כו' עכ"ל לפ"ז נמי המ"ל לעיל דא"ב דלהך לינשא מטהר שמאי בשוטה ולהני לישני מודה שמאי וק"ל:

בד"ה כי פליגי חזקיה כו' ולר"י קופה דשמאי ה"ה דמצי למנקט כו' יש לה אוננים עכ"ל ולחזקיה קופה דשמאי לא מצי למנקט נמי באין לה שולים ויש לה אוננים ובמיא דקופה שאין לה שולים א"א להשתמש בה במים במושכבת וק"ל:

בד"ה והתניא המדלה כו' א"נ לא קתני מים כו' עכ"ל להאי פירושא נמי איירי שלא הדלה בדלי א' אלא בעשרה דליים וכל הטומאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן מש"ה תנלין דבדלי זה האחרון היה בעודו ריקס ונטמא גם שבבור ממנו כשללאו ולפידוש ראשון שכתבו דלא ידעינן כשהיה השרץ על המים אם בשאר דליים נגע כו' צ"ל דראינו זה הדלי בעודו ריקס שלא היה בו שרץ וא"כ מן הבור בא דל"כ בלאו האי טעמא דספק טומאה צפה כו' נמי טוהר דכל הטומאות כשעת מציאתן אף לקולא וא"כ בדלי זה היה בעודו ריקס והיאך נגעו בו שאר הדללים:

דף ד.

תד"ה והא אשה מכוסה כו' וא"כ מאי פריך והא אשה מכוסה כו' כיון דלאו כבדוקה דמיא כו' עכ"ל יש לדקדק מהיכא משמע להו בפשיטות דאשה כאינה בדוקה להאי אוקמתא דהא אדרבה כיון דקופה דשמאי והלל כבדוקה היא להאי אוקמתא אלא שאינה מכוסה כפרש"י ה"ג דומיא דהכי אשה כבדוקה היא ואפ"ל דמשמע להו לכל האוקמתות דאשה אינה כבדוקה אלא דהלל מדמה להך אוקמתא אשה דאינה כבדוקה לקופה אע"ג דבדוקה היא כיון שאינה מכוסה ודו"ק:

בד"ה שכל הטומאות כו' וא"ת ומאי פריך מככר כו' דלמא כככר של חולין כו' עכ"ל אחא דפריך ממחט ושרץ שרוף נמי איכא לאקשויי כן דלמא בחולין איירי וי"ל כמו שכתבו התוס' לקמן דס"ד כיון דמחמיר כ"כ בטומאה לתלות אפי' במקום למקום א"כ במחט ובשרוף לא היה לנו לטוהר לגמרי אפי' בחולין:

דף ד:

בד"ה כל אשה כו' וי"ל דקמ"ל אע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים כדאמר בגמ' אע"ג כו' הכא תנא ליה לאשמועינן כו' ודלקמן היינו בד' כו' עכ"ל הוצרכו לכל זה דמשום דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים בלחוד ודאי דלא היה אצטרריך ליה למתני הכא דהא ביט לה וסת נמי שמעינן שפיר מהך דקתני לקמן אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה בדיקה וא"כ הך דהכא הוה משנה שאינה צריכה כלל אלא כיון דאצטרריך לה למתני הכא לאשמועינן דאותה בדיקה חשובה למעט מעת באין לה וסת אגב זה הפסוק כאן לאשמועינן נמי האי דינא הכא דאפי' ביט לה וסת דצריכה בדיקה:

דף ה.

תד"ה ר"מ דמחמיר כו' אלמא שאר תנאים נמי אחמירו טפי בכתמים מבראייה כו' עכ"ל מה שלא הביאו ראיה לדבריהם משמעתין לרבי דוסא דלית ליה בכתם דמטמא למפרע בין בשעת וסת ובין שלא בשעת וסת ובראייה לא מטמא אלא שלא בשעת וסת די"ל דאין זה מקרי חומר בכתם מבראיה כיון דבראיה נמי אשכחן מיהת טומאת מפרע כשלא בשעת וסתה כן נראה מפרש"י:

דף ה:

בד"ה כשחברותיה נושאות כו' והשתא נמי א"ש דפריך בסמוך לר"י כו' שגם הן טמאות כו' עכ"ל ר"ל דלפי ב' התיורוצים א"ש הא דפריך לר"י כו' ושכתבו שגם הם טמאות כו' אינו אלא לתירוק שני:

בד"ה היה מתעטף בטוליתו כו' וקמ"ל דלא הוה ס"ם כו' עכ"ל לינשא דקמ"ל לא ידענא להולמו דמהיכא שמעינן לה דברה"ר בין ספק אחד בין ב' ספקות טוהר וברה"י כל ספקות שאתה יכול להרבות טמא כמ"ש התוס' בפרק כל היד בד"ה ספק גררוהו כו' ע"ש ובההיא דא"א אא"כ נגע אימא נמי דליכא לטוהרי משום ס"ם דקרוב לודאי נינהו דה"נ צ"ל למאי דמסיק דברה"ר איירי וספק אחד נמי טוהר בעלמא אלא לטמא הכא משום דקרוב לודאי וע"ק דהא אכתי איכא ס"ם דשמא לא נגע כלל ואת"ל נגע בשניהם דאם נגע בשרץ כמו כן נגע בטוהרות אימא דנגע מתחלה לטוהרות ואח"כ לטומאה כמ"ש הר"ש במס' טוהרות ונראה להגיה וכצ"ל וקמ"ל דאפ"ה טמא ולא הוה ס"ם שמא כו' ור"ל דנקט בכה"ג ששתיקן לפניו ואינו יודע אם נגע לטומאה ואחר כך לטוהרות משום דהוי ס"ם ולרבותא נקט לה דקמ"ל דאפ"ה טמא בא"א אא"כ נגע משום דקרוב לודאי הוא אבל לא הוי ס"ם משום שמא לא נגע כו' דאם נגע כו' ודו"ק:

בד"ה ומה כלי חרס כו' ומיהו רש"י פירש כו' מעת לעת שבגדה כמו בגדה עצמה כו' עכ"ל דהשתא פכין קטנים נמי לא יוכיחו כיון דלא הוו בגדה עצמה דלא אתי לכלל מנע וכלי חרס אשר יגע בו הזב וגו' כתי' דללקמן בפרש"י:

דף ו.

פרש"י בד"ה ואינה מונה ז' ימים וכו' וכן בכתם לסוף ז' טובלת כו' אבל פתח גדותה לידע כו' עד שתשכ שבעה נקיים כדתניא בערבין עכ"ל כן הוא בנוסחת רש"י שלפנינו ואי אפשר לומר כן דבז' נקיים א"א למצוא פתח לגדותה ברוחה פעם אחת בטוועה כי הכא אלא ביי"ז נקיים כדאיתא שם בערבין ודבריו בעצמם סותרים שכתב דלסוף ז' עס יום המציאה טובלת כדון גדה כיון שלא ראתה אלא פ"א ושוב כתב עד שתשכ ז' נקיים כדון זבה גדולה ע"כ נראה להגיה גם הכא בפרש"י עד שתשכ שבעה עשר נקיים דבזה תמצא פתח גדותה ברוחה פ"א כי הכא כמפורש התם ודו"ק:

תוס' בד"ה אבל היכא דלרבא דררא כו' וא"ת ליתני ליה במעלות אחרונות כו' וא"ת והא מע"ל אפי' בחולין טומא שנגשו עט"ק כו' עכ"ל בזה נראה לתרץ קושייתם הראשונה דמ"ה לא תני מע"ל במעלות אחרונות דהכא אף בחולין שנגשו עט"ק משא"כ בבתרייתא דליתנהו בחולין עט"ק וכ"כ התוס' שם בשם. ריב"א ולא יתכן להר"י דאכתיו לא קים ליה בהא כי פריך ליה עד למסקנא כו' ע"ש פי' חומר בקודש:

בד"ה כשבדקה כו' ולקמן פ' האשה כו' וא"ד כל שבעלה בחטאת טהרותיו תלויות כו' עכ"ל הא ודאי מאן דאית ליה הכא כל שבעלה בחטאת דהיינו כשיעור וסת טהרותיו תלויות לית ליה הא דאמר'י' הכא לשרוף שירים שבידיה אלא לתלות שירים שבידיה אבל התוס' הביאו כל זה כאן לראיה דבלאחר זמן לכ"ע אין שורפין אלא תולין דבפ' האשה אומרין כל שבעלה באשם תלוי דהיינו בלאחר זמן טהרותיו תלויות וא"ר אפי' בעלה בחטאת טהרותיו תלויות כו' ומכ"ש היכא דבעלה באשם תלוי וק"ל:

דף ו:

גמ' אא"א אידי ואידי קודש ל"ל למהדר כו' ויש לדקדק דלמא קמא הוה בקודש גופיה כדאמר בתרומת לחמי תודה ובתרא הוה בחולין שנגשו עט"ק דלא חמיר כקודש דליתיה בה' אחרונות ומ"ה הדרא ושיילה יהיה נראה דללשינא קמא אין מע"ל נוהג נמי בחולין שנגשו עט"ק והך דמדכן בגלילא לא משום לאוכלן עט"ק אלא שיהיה קודש מצוי להם באם יבנה ב"ה אבל מדברי התוס' לעיל לא משמע כן וק"ל:

פרש"י בד"ה כולן טומאות משום מע"ל שבגדה היא טמאה כו' עכ"ל לאו דוקא משום מע"ל דמצינו למימר שבדקה עצמה שחרית כתקנת חכמים והיאי נמי מפקדיה לפקידה אלא דבכ"מ נקט תלמודא מע"ל שבגדה אבל בהיא טומאה הוצרך לפרש מפקדיה לפקידה דהיינו מפקדיה קטנה דהא בדקה עצמה בין כל אחד ואחד:

תוס' בד"ה דאפרשניהו בלישייהו כו' והיתה מפורשת בלישייהו ולא לאחר כו' עכ"ל משמע להו בהאי עובדא דר"ג דלא אפאן בד' חלות כדאיירי ההיא דרב טובי כו' וא"כ לא היה להם לפרוש בלישה כיון דלא קרא להם שם אז עד אחר האפיה ושחיטת הזבח אי לאו כדי לעשותם נאות וק"ל:

דף ז.

תד"ה נולד לה ספק כו' ולרבא דשרי לגרום טומאה כו' צריך לתרץ אההיא דפ' ר"י כתירון הראשון כו' עכ"ל מזה נראה שמה שמקשה לפ"ה מן התוספתא אינו מדברי התוס' דהכא והוא גליון ומדברי התוס' דפרק ר"י הוא ע"ש וכמו שכתב מהרש"ל דאל"כ תקשי להו נמי הכא לרבא כך מן התוספתא וק"ל:

בא"ד א"נ כמו שתירץ ר"ת שם דהתם בגיטין ליכא כ"א חשדא כו' עכ"ל גם לתירון זה אהך דשמעתין לרבא נמי איכא למימר דשרי משום דליכא הפסד כהן ומדברי התוס' דפ' ר"י נראה דעיקר קושייתם לתרץ דהכא כיון דכבר נולד לכן ספק טומאה וא"א להיות טהור לגמרי לא אסרו לגרום טומאה לחולין שבא"י משא"כ בההיא דפ' ר"י דליכא ספק טומאה ואסור לגרום להם טומאה כיון שאפשר שיהיו טהורים לגמרי ואהא קאי תירון ר"ת אההיא דגיטין בפשיטות טפי וע"ש:

בד"ה שלא תאמר בהוכחות שנינו פרש"י כגון ב' שבילין ספק הלך בטהור כו' עכ"ל משמע להו לפרש"י דלא מיירי באיש א' שהלך בשביל א' כנראה מלשונו ספק הלך בטמא כו' דא"כ לא הוה ספק מוכחות 'בכה"ג פשיטא דהוה טהור דהא אפי' בשנים בבאו זא"ז טהור כמו ששנינו במס' טהרות אבל לפרש"י איירי בב' אנשים שהלך כ"א בשביל אחד ובכל אחד קאמר דספק הלך בטהור ספק כו' ואהא קאמר'י' ולדבריו צריך לומר שבאו לשאלו בבת אחת כו' ונראה לפרש כי ההיא דתניא בתוספתא כו' ומיירי באיש א' שהלך בב' השבילין בטהרות דהוו אלו כו' ואין להקשות כיון דהוא הלך בב' השבילין ונטמא בודאי הרי גם טהרות שניים נטמאו ודאי ממנו דו"ל כגון שהזה ושנה ועבד אחר שהלך בשביל הראשון דכה"ג איתא בסדר המשנה במס' טהרות מיהו בתוספתא שלפנינו איתא הגירסא והלך חבירו ועשה טהרות אלו ואלו מוכחות וכ"ה בפ' הר"ש בסדר טהרות דהיינו בפרש"י:

בד"ה ומקפתו קורא כו' ונכון בפסח כו' אחת על כולן דאז הסל מצרפן ואע"פ דאמרין בפ"ק דביצה כו' הקילו בתרומת חו"ל עכ"ל ר"ל דנכון בפסח לעשות כן משום דכל אחת ואחת נילוושה בפני עצמה דבנילושה יחד א"צ היקף בסל ועיין בתוס' פ"ק דביצה וההיא דהכא דמקפת וקורא לה שם אף בנילושה יחד מיירי בחלת א"י ואין לתרץ נמי בקושייתם דלעיל בההיא דפ' כשם דשפיר חשיב מוקף כיון דלפני קריאת שם היתה מחוברת משום דאיירי נמי בח"ל דלא צריך הקפה בחלת חו"ל בשעת קריאת שם דדחוק לאוקמא ההיא דהתם דתני בכבוצה דאיירי דוקא בחלת חו"ל כיון דסתמא קתני ובההיא דפ"ק דביצה ופ' עד כמה קאמר בהדיא תרומת חו"ל אוכל והולך כו' ודו"ק:

דף ז:

גמ' אלא הא קמ"ל שאין למדין הלכה כו' דבר זה ברייתא הוא בפ' י"ג דאין למדין הלכה מפי תלמוד איכא למימר דשמואל ודאי לא בא לאשמועינן כלל הך מלתא אלא משום דאין למדין הלכה מפי תלמוד כדאיתא שם אצטריך ליה הכא לאשמועינן הכא הלכתא בהנך כולוהו ותלמודא דקאמר דקמ"ל שמואל דאין למדין כו' היינו לפי סברת המקשה דע"כ לא הוה קים ליה הך דפ' י"ג מדפריך מאי קמ"ל שמואל ככולוהו ואהא קמתרץ דמשמואל קמשמע ליה הך דאין למדין כו' וק"ל:

תוס' בד"ה שמותי הוא כו' מי הודה למי וקאמר ב"ש לב"ה א"ר אסי כו' ור"א לאו שמותי כו' עכ"ל נראה משום דאפשר לפרש הא דאר"א יתרום ותשרף דהיינו כב"ה לתרום א' מהן כשיעור תרומה טמאה שבו והשאר מותר ואפשר לפרש נמי יתרום ותשרף כב"ש דהיינו לתרום אחד מהן כשיעור תרומה טמאה שבו דמוותרת לישרף והשאר תלוי ולא תאכל משום טמאה שנתערב בה ולא תישרף

דתרומה אסור לשרוף וקא"ר אסי כיון דר"א שמותי קאמר עליה דלאחר שהוזה קאמר הכי דתירוס ותישרף ע"כ דמודו ב"ש לב"ה ותירוס א' ותישרף והשאר מותר קאמר:

בד"ה משום דקילי אבל תוך כו' משום דהוי מי"ח דברים כו' עכ"ל צ"ע דמאי אולמא הך דו"ח דברים האמורים בפ"ק דשבת מההיא דכלים שנטמאו במשקין דגזרו נמי לטמא משום משקין דזב וזבה ואימא נמי דלא גזרו אלא במשקין דעלולין לקבל טומאה כדאמר'י' בשמעתין גבי אחורי כלים:

דף ח.

גמ' ואם איתא לימא ליה כי אמר אבא הלכה כר"א בד' בסדר כו' ויש לדקדק כיון דדברי שמואל ע"כ הכי מתפרש בד' בסדר טהרות א"כ מנלן לרבי זירא ולר' פדת לדברי ר"א אביו נמי לא מתפרש הכי ואפשר דשמעי מר"א בפירוש דדוקא קאמר בכל שיתא סדרי משנה:

דף ח:

שם ומי קאי והתניא אור יוה"כ כו' אבל למאי דקאמרין מעיקרא דר"א משום דרבי חנינא בן גמליאל קאמר לא קשיא ליה דאיכא למימר דר"א משום ר' חנינא בן גמליאל קאמר הכי ותנא דברייתא פליג אדר"א וקאמר דר' חנינא בן גמליאל לית ליה הכי ותרי תנאי אליבא דר' חנינא בן גמליאל הוו:

שם אי ר"א מאי איריא אינן שאינו עושה כו' דלישנא דקאמרי חכמים מפני שקטפו זהו פרייו הכי משמע אף שאין לקטוף פרי כלל חייב בשביעית מפני שקטפו הוא במקום פרייו דמשמע ליה לר"א דבעושה פרי נמי איירי משום דסתמא קתני המעמיד בשרף ערלה ועוד דר"י באית ליה פנין קאמר דמותר בשרף האילן ועיקרן ומינ' נשמע דר"א אוסר אפי' בכה"ג:

בפרש"י בד"ה דילדה לו' שמא ניכר עוברת לשליש ימיה דהיינו ב' חדשים ושליש עכ"ל יראה מפירושו דסומכוס בכל גונא בין ביולדת לט' בין ביולדת לו' קאמר שלשה חדשים שלמים אלא דליכא רחיה ליוולדת לו' דשמא אזלוין לשליש חדשי עיבור דסתם נשים דיוולדין לט' דה"ל שליט עיבורה ג' חדשים שלמים או נימא דניחל בתר שליט עיבור דיהה דהיינו ב' חדשים ושליש ורש"י שפירש בחומש כמשלש רובו של ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם הוא ע"פ ב"ר שיט שם מי שחולק על סומכוס וסובר הכי ובפרק החולין איכא נמי מאן דפלגי על סומכוס לגבי הבחנה אבל מדברי הרא"ם פ' וישב נראה שאין חולקין וסומכוס נמי מודה ביולדת לו' דהוכר עוברת לשליש ימיה ואין נראה כן מסוגיא דהכא ומפרק החולין אלא דבכל גונא בעי ג' חדשים לסומכוס ועיין בפ'י הראב"ע:

דף ט.

תוס' בד"ה הא ליכא חרדה כו' וי"ל דסמיך ארישא כו' ומיהו קשה דבפרק כל היד מוכיח כו' ואיכא מאן דלא מפרש התם רישא כר"מ כו' וי"ל כו' עכ"ל אין דבריהם מובנים לן דמאי אולמא להו הך רישא אמאי לא נימא נמי בכה"ג קמיירי הך רישא דבדקה השתא ומצאה טמאה דטמאה משעת וסתה דבליכא חרדה קאיירי גם מה שהקשו אההיא דפרק כל היד מהא דאיכא בפרק בנות כותים מאן דלא מפרש רישא כר"מ כו' אמאי לא תקשי להו כן אהך דהכא דקיימין בה למאי שתירצו דסמיך ארישא ומלשון התוס' שכתבו בתירוצם בתרא וי"ל כו' ולא כתבו וע"כ נראה לפרש דייקן כו' נראה שכל זה שכתבו וי"ל דסמיך ארישא כו' ומיהו קשה דבפרק כל היד כו' אינו מלשון התוס' אלא גליון דהשתא וי"ל דייקן מדקתני מסלקת כו' הוא תירון לקושייתם דלעיל ואף אם הוא גליון נראה ליישב דבריו בדוחק דרישא משמע להו דלא בדקה השתא דהכי מפרשינן הך מתני' בפ' בנות כותים אבל יש לה וסת מותרת וצריכה בדיקה כו' הזידה ולא בדקה טהורה הגיעה שעת וסתה ולא בדקה טמאה דע"כ הזידה ולא בדקה טהורה דקתני היינו דלא בדקה השתא ומצאה טמאה וטכורה מכאן ולהבא קאמר דאי בדקה השתא ומצאה טמאה טמאה מהשתא קאמר טהורה מקודם לכן לא הוה אצטריך ליה לאשמועינן דטהורה כיון דלא בדקה עצמה שלא בשעת וסת קמיירי מהיכי קא באת לטמאה ודומיא דהכי אית לן למימר בהגיע שעת וסתה ולא בדקה דלא מצאה טמאה השתא ואפ"ה טמאה כמאן דאמר וסתת לאורייתא הוא והא דקשיא להו אההיא דפרק דכל היד מההיא דבנות כותים דאיכא מאן דלא מפרש לה כר"מ ולא קשיא להו דהכא אפשר לומר דמאי הכא לא נחית להכי ומוכח שפיר מסיפא ואם תקשה דלא מוכח דוסתת לאורייתא ומיירי דהשתא בדקה ומצאה טמאה כו' וכדאמר'י' בפ' כל היד למאן דאמר וסתת דרבנן דריני אומר לך דארישא סמיך ואית ליה לרבי יוחנן בפשיטות דכולה ר"מ היא וכדמסיק בפרק בנות כותים אבל בפרק כל היד דנחית להך מלתא ומצי איירי דהשתא בדקה ומצאה טמאה כו' וע"כ דלא מוכח לה כלל אביי אלא דארישא סמיך קשיא להו שפיר דלא ה"ל למסתם הוכחתו מלהשמיט לאתניי הרישא דמי יימר לן דארישא סמיך בהוכחתו ואית ליה בפשיטות דכולה ר"מ היא כיון דאיכא מאן דלא מפרש התם הרישא כר"מ ודו"ק:

בד"ה ונוגע טמא וא"ת כו' שזה בא לו טומאה על ידי נגיעה וזה כו' עכ"ל מתוס' דפ"ק דיומא והקשו שם אמאי הדר ביה ממאי דאוקמוה מאי מזה נוגע ולימא הכי הא דלא בעי נוגע כיבוס כי לא נגע שיעור הזאה ודבעי כיבוס דנגעו שיעור הזאה וע"ש באורוך:

דף י.

תד"ה קחויא בעונות מאי פרש"י כו' מודה דדיה שעתה בשניות עד שתחזיק או כרבי או כר"ש בן גמליאל ואע"ג דרישא רבי היא סיפא רשב"ג דלרבי כיון דחזאי לסוף עונה כו' עכ"ל וכצ"ל ור"ל דהיכא דלא איתחזקה בדמים קודם הפסקת עונות ראשונות לרבי נמי דיה שעתה בשניות ללית כאן חזקה דבהפסקה קמייתא ודאי חזרה לקדמותה אבל בהך סיפא כיון דהוחזקה בדמים מדמינן לה להגיע זמנה דהשתא בהפסקה תרי זימני איכא חזקה לרבי דשינוי וסת הוא ולא סילוק דמים ובשניות מטמאה מע"ל ולא איתא סיפא כרבי וק"ל:

בא"ד ולפי' זה הא דתניא זקנה שעברו עליה ג' עונות שניות דיה שעתה אתיא דלא כרבי כו' עכ"ל אע"ג דלגבי תנוקת לא קיימא הך סברא כדאמר רב גידל דשניה נמי דיה שעתה משום דחזרה לקדמותה והכא נמי בעברו עליה עונות שניות ליכא חזקה דבהפסקה ראשונה חזרה לקדמותה וצריכה להתחזק בדמים אבל בזקנה דלא שייך חזרה לקדמותה ודאי דקיימת אף למסקנא הך סברא ובעונות שניות מטמאה מע"ל לפרש"י ודו"ק:

בפרש"י בד"ה א"ר גידל פעם ראשונה היא הראיה הסמוכה להפסקה כו' עכ"ל ופי' דחוק הוא שפי' דהראשונה היא הסמוכה להפסקת ראשונה וכן באורך דרב גידל הראשונה היא הסמוכה להפסקה שניה דל"ל לרב גידל למנקט כלל ההיא רחיה הסמוכה להפסקה דדיה שעתה כיון דלא מיבעיא לן הדר חזיא בעונות מאי אלא על רחיה ראשונה שאחר רחיה הסמוכה להפסקה ולא הל"ל אלא קחויא בעונות מאי

א"ר גידל דיה שעתה גס מלת בעונות אינו מדוקדק דהל"ל הדר קחויז בעונה דבראיה עונה אחת שאחר ראיה הסמוכה להפסקה קמבעיא ליה ולולי פרש"י נראה לפרש דלגיבא דרשב"ג קמבעיא ליה דבוסתות סתם לן תנא כותיה וכלקמן נמי לגבי קפיניות דנקט ג' כמו שכתבו התוס' שם והך סיפא כרשב"ג מצי אתיא כיון דג' זימני חויז בהפסקה הויא חזקה דאף בהפסקה ראשונה לא מחזקינן לה בחזרה לקדמותה :הכי קמבעיא ליה דקתני אס אחר הפסקה ראשונה עברו עליה עוד ג' עונות שלא ראתה עד אחר עונה שלישית ומבעיא לן אס אותן עונות לא עברו עליה בלא ראיה אלא דקחויז נמי אחר עונה ראשונה ושניה שאחר ראיה הסמוכה להפסקה ראשונה ובתרווייהו קמבעיא ליה כפרש"י דאס דיינינן ליה בהגיע זמנה משום דהוחזקה רואה בין בראשונה בין בשניה מטמאה מע"ל ואס דיינינן לה בהפסקה ראשונה בחזרה לקדמותה בין בראשונה בין בשניה דיה שעתה עד ראיה עונה שלישית שהיא ראיה רביעית עם הראיה שאחר הפסקה ראשונה דצריכה להתחזק ג' זימני בדמים ובראיה זו הרביעית טמא מע"ל וקאמר רב יגל דפעם ראשונה ושניה שאחר ראית הפסקה ראשונה דיה שעתה משום דבהפסקה חזרה לקדמותה יצריכה בהן להתחזק שבשלישית טמא מע"ל וכן תפרש באידך דרב גידל דלרשב"ג קמבעיא ליה שפיר בין בראיה ראשונה בין בשניה שאחרי ראיה הסמוכה להפסקה שניה וקאמר רב גידל דלגבי ראיה ראשונה דיינינן לה בחזרה לקדמותה אף בהפסקה שניה ודיה שעתה ולגבי ראיה שניה דיינינן לה בהגיע זמנה בהפסקה שניה דכולי האי לא אמרינן חזרה לקדמותה והדברים ברורים ודו"ק:

תוס' בד"ה ר"י אמר טהורה משמע הא כתם שאחר שלישית טמא דהיינו כרבי כו' עכ"ל משמע להו דכתם שאחר שלישית טמא מללא פליג ר"י נמי בכתם שבין שלישית לרביעית והיינו ע"כ משום דסבר כרבי דהא ר"י סבר דכל זמן שלא טימאה כבר מע"ל לא גזרו על כתמה דקאמר כיון דלא אתחזקה כו' וא"כ לרשב"ג לא גזרו על כתמה אלא עד אחר ראיה רביעית אבל מפלגי ר"י בכתם שבין שניה לשלישית ולא פליג בראיה שלישית גופה דדיה שעתה לאו ראיה דסבר ר"י כרבי דאיכא למימר דנקט כתם שהוא טהור לנמרי וק"ל:

דף י'

גמ' שתיס בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה כו' למאי דקאמרינן לעיל דהנך ג' עונות בעונות בינונים מל' יום א"א לאשכוחי אחד בימי מניקותה דה"ל דמי טוהר ואפשר דלא קאמרינן עונות בינונים אלא באשה שאין לה וסת אבל ביש לה וסת הוי עונה עונה דידה דהשתא אפשר לאשכוחי א' בימי מניקותה באשה שיש לה וסת ועונה דידה הוא יותר ממ' יום ודו"ק:

דף י"א

בפרש"י בד"ה ממעין סתום כו' בתוך ימי נדתה כי מתניתין דלא מיירי בתחלת נדה כו' עכ"ל מהרש"ל מחק מפרש"י מן דלא מיירי כו' עד חוץ מנדה ונראה שיש לקיים נוסחות ישנות שבפרש"י ופירוש לפירושו דהוצרך לתמוא לאוקמא מתניתין בתוך ימי נדות ומדה ר"י במעין פתוח ולא סגי ליה בתחלת נדות דהיינו ביום ראשון לנדתה דלא צריכה בדיקה כיון דכבר הוקבע אותו יום משום דמשמע ליה לתלמודא דלא מיירי דוקא בתחלת נדה דהא לא מפליג בה וסתמא קתני כו' דמשמע נמי בתוך ימי נדתה דלא צריכה בדיקה ולכך הוצרך למימר דמדה ר"י במעין פתוח ואע"ג דבלאו הכי א"א לומר דאיירי בתחלת נדה דא"כ תקשה מאי למימרא כדאקשינן לקמן גבי יושבת מכל מקום נראה לו מדלא אסיק תלמודא נמי הכי אז בתחלת נדה מאי למימרא משמע דבלאו הכי ליכא לאוקמא בתחלת נדה כפרש"י משום דסתמא קתני וחדשים מקרוב באו בדפוס שהגיהו ואיירי בתחלת נדה כו' ואולי הבנת המגיה תחלת נדה הוא תחלת וסת ובכל זאת א"א להולמו דאי משום דסתמא קתני מיירי נמי בתחלת וסת מה"ט נמי ע"כ דמיירי נמי בסוף וסת דהיינו מעין סתום כיון דלא מפליג ביה מידי ואס כן אמאי אינה צריכה בדיקה אבל נוסחות הישנות נכונות כמ"ש:

תוס' בד"ה ממעין סתום פירש רש"י כו' ומעין פתוח כגון שהראיות כו' היו בתוך ימי נדה או כ"ה בירחא וריש ירחא או ריש ירחא וה' בירחא כו' עכ"ל כצ"ל ורצה לומר שכתבו ב' דרכים בציור מעין פתוח הראשון הולך בדרך שציר רש"י מעין סתום ציירו התוס' ההפך ממנו מעין פתוח שהוא בראשונה כ"ה בירחא וריש ירחא וכן בשניה ובשלישית לא חזאי אלא ריש ירחא והציוור הב' הוא שכתב ג"כ רש"י במעין פתוח ריש ירחא וה' בירחא וכן בשניה כו' וק"ל:

בא"ד כפי' אחר דרש"י דפי' שראתה אבג"ד רצופין בג' חדשים ראשונים עכ"ל בראתה בא' מג' חדשים אבג"ד נמי סגי וכפרש"י דבג' חדשים כו' נמי ר"ל בא' מג' חדשים וק"ל:

דף י"א

גמ' אמאי תשמש בעדים דלמא נשתנו כו' אבל אהא דפסקה מחמת תשמיש וראתה דטמאה לא תקשה ליה תשמש בעדים דשמא תפסוק מחמת תשמיש ותראה אחר כך דמ"מ יהוא עד דלפני תשמיש לא בעי דבין תראה דס ודין לא תראה טהורה היא מה שאין כן אהא דנשתנו כו' דעד דלפני תשמיש נמי בעי דאס תראה ונשתנה דטמאה ודו"ק:

בפרש"י בד"ה כאן שלא שמשה הא כו' מגו דבעיא בדיקה לאחר תשמיש לטהרות בעי' נמי בדיקה לפני תשמיש לבעלה כו' עכ"ל דלטהרות עד שלפני תשמיש אינו ממעט כפקידה מתוך שמהומה לביתה כדאמרינן לעיל אבל לבעלה בעיא בדיקה דשמא תמצא טמאה ותאסר לשמש ומיהו אי לאו מגו דבעיא בדיקה לאחר תשמיש לטהרות לא בעיא נמי הך בדיקה דלפני תשמיש לבעלה דכל לבעלה לא בעיא בדיקה יק"ל:

תוס' בד"ה אפי' הכי מימי טהרה לימי כו' ואין להקשות לר"א דאמר כל אשה שעברו עליה ג' כו' עכ"ל דבריהם אינם מובנים דהא בימי טוהר מניקה היא ולר"א בד' נשים דיון שעתן בלא עברו עליה שלש עונות דפליג את"ק דקאמר בזונה שצריכה ג' עונות וקאמר איהו דבזונה לא תלי' בעברו ג' אלא בכל אשה שעברו עליה ג' עונות דיון שעתן וכן נראה מדברי התוס' לעיל וכ"כ התוס' פ"ד ע"ש תדע דאלת"ה לר"א מה לי ד' נשים ומ"ל כל שאר נשים דהא כולן שוין אבל הכי הוה לכו למימר ואין להקשות לר' יוסי דסבר בהדיא במניקה דבעי ג' עונות כו' תבדוק בימי טוהר שמא תפסוק כו' גס מה שכתוב בתירוץ דמימי טהרה לימי טומאה לא מקרי הפסקה עכ"ל תמוה דבהדיא אמרינן בפ' בנות כותים דימי טוהר משלימין ג' עונות בלא ראתה בהם לרב ולולי אפי' ראתה בהם ויש ליישב בזה בדוחק דהשלמה כגון בעברו עליה ב' עונות בימי עיבורא ואחד בימי טוהר אמרינן כי התם אבל הכא דימי טהרה לימי טומאה לא מקרי הפסקה היינו בשכל הג' עונות בימי טוהר דנקבה דומיא דקביעות וסת דקאמר היינו בשכל הג' ראיות בתוך פ' דנקבה כפרש"י וצ"ע:

בד"ה תניא נמי הכי כו' אפילו ערה טמאה כו' עכ"ל אע"ג דלקמן גבי אשה שיש לה וסת ערה בעיא בדיקה וישנה לא בעיא בדיקה היינו דהניחה בחזקת טהורה דלא בעיא בדיקה בערה אלא מצד חומרא כיון שראוייה לעסוק בטהרות אבל הכא בהניחה בחזקת טמאה אדרבה יש טפי לטמא בישנה שלא תוכל להודיע לו שהיא טמאה אבל בערה כיון שלא אמרה לו שהיא טמאה שריא ולכך אשמועינן הכא דאפי' בערה טמאה עד שתאמר טהורה אני וק"ל:

דף יב

תד"ה מהו למיעבד כי הא מתניתא פרש"י כי הא מתניתא דבעיא בדיקה או תביעה כו' עכ"ל פירוש לפירושו דמיבעיא דבעיא בדיקה או התביעה במקום הבדיקה כדאסיק כיון דתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו או לאין צריך לא בדיקה ולא תביעה וקא"ל דלא בעיא בדיקה ולא תביעה במקומה משום דמגניא באפיה ומהא קשיא להו דתביעה לא מגניא באפיה ולא ניחא להו גס כן לפרש כלשון שני שפרש"י דמיבעיא ליה אי לא בעיא בדיקה וסגי בתביעה כמתניתא אי דבעיא בדיקה דוקא דאפשר דמשמע להו דבבדיקה נמי בערה לא מגניא באפיה וק"ל:

בא"ד דאפי' באין לה וסת לא בעיא בדיקה אפי' בישנה מ"מ כו' עכ"ל ביש לה וסת ודאי קאמרינן לעיל דלא בעיא בדיקה בישנה כיון דשלא בשעת וסתה הוא אבל בערה בעיא בדיקה שראוייה לעסוק בטהרות אבל באין לה וסת באינה עסוקה בטהרות דהויא כל שעה בחזקת טמאה אדרבה טפי הוה צריך בישנה בדיקה לבעלה כמ"ש ג"כ לעיל ולהכי קאמרי לא בעיא בדיקה אפילו ישנה כו' ועוד אפשר שהוא נמשך למטה אפי' בישנה מ"מ דלמא תביעה בעיא א"ג כו' וק"ל:

בא"ד אי נמי בערות דוקא כו' עכ"ל אבל בישנה בעיא תביעה טפי לבעלה מצערה דכיון דאינה עסוקה בטהרות לית לן להחמיר כלל בערה וכמ"ש סברא זו גס כן לעיל:

בא"ד אי נמי ביש לה וסת עכ"ל רצה לומר דבישנה ביש לה וסת היכא דאינה עסוקה בטהרות כההיא מתני' דלקמן נמי לא קא מבעיא לן דלא בעי תביעה אבל ביש לה וסת בעסוקה בטהרות ודאי דקמבעיא ליה דקאמר מהו למעבד כי הא מתניתא והך מתניתא ביש לה וסת ועסוקה בטהרות מיירי דמש"ה משמע להו דהך מתניתא לא מצרכה מידי בישנה כיון דאוקמה ביש לה וסת דוקא דבאין לה וסת ודאי דצריך בדיקה בישנה בעסוקה בטהרות כדאמרינן לעיל ודו"ק:

דף יב

גמ' הא אמרה שמואל חדא זימנא כו' הא ודאי דהנך דרבי אבא בר ירמיה אצטריכא לאשמועינן באין לה וסת דאפי' ישנה צריכא בדיקה דהך מלתא לא שמעינן ליה ממתני' כמו שכתבו התוספות לעיל דלא מיירי בישנה וא"כ הכי נמי דלא שמעינן ליה מהך פיסקא דהלכה כר"ח בן אנטיגנוס וצ"ל דהכי קאמר הא אמרה שמואל כו' והך פיסקא דהלכה כר"ח בן אנטיגנוס לא אצטריכא:

בפרש"י בד"ה מאן דמתני כו' והאמר שמואל חדא זימנא לעיל דאוקימנא למתני' דקתני משמשת בעדים בעסוקה בטהרות כו' עכ"ל להאי פירושא ר"ל דקושטא הוא דמדרב יהודה גופיה קפריך אהא דאי עסוקה בטהרות כו' ולא מיייתי מדרבי אבא ב"י כו' אלא אהא דכלל לבעלה כו' וק"ל:

תוס' בד"ה אילו הייתי יודע ש כך הוא ואם תאמר והא כיון דאינה תובעת כתובתה לא מצי כו' עכ"ל נחתו הכא לתלות קושייתם בכיון דאינה תובעת כתובתה לא מצי להוציא לעז כו' ור"ל דבלאו טעמא דהשתא היא דאברית נמי בעלה לא יוכל להוציא דקאמרינן דמשום דאמרינן ליה יפה לך שתיקותך מדבורך שלא יוציא לעז כו' ולא אצטריך ליה למימר התם השתא הוא דאברית אלא משום קושיא דאנן מי שתיקנן אבל בתוספות דפרק העב"י ובפרק השולח הקשו בפשיטות דאמאי לא נימא הכי השתא הוא דאברית וע"ש:

בא"ד ואי לאו טעמא השתא הוא דאברית אפי' רבנן לא חיישי לקלקול גבי איילוניות כו' עכ"ל וצריך עיון אכתי רבנן דלא חיישי לקלקול גבי איילוניות משמע התם דהיינו ר"מ בר פלגמיה דר"י ואמאי חייש רבי מאיר הכא לקלקול גבי אשה שאין לה וסת טפי מהתם ודו"ק:

סליק פרק שמאי אומר

דף יג

גמ' שיגנא אחוז באמתך כו' והתניא כו' ר"א אומר כל האוחז כו' דליכא לאוקמא הכא אחוז באמתך ע"י מטלית עבה קאמר כיון דרב יהודה שאל ממנו הך מלתא היאך ישתן שלא יבא לידי הרהור ה"ל לפירושו אחוז באמתך במטלית עבה משא"כ מתניתין דתרומה דלא נחית להך מלתא ושפיר מצינן לאוקמא דאיירי במטלית עבה וק"ל:

תוס' בד"ה אוחז והתניא ר"א אומר כו' ואם תאמר לימא כו' היינו למטה מעטרה דשרי כו' עכ"ל אע"ג דלכדוק עצמו לא שרי למטה מעטרה כמ"ש לעיל בסמוך משמע להו הכא משום תרומה שרי כמו משום נצנוצת ומשום בית הכנסת וק"ל:

דף יד

תד"ה אפרקיד פ"ה פנוי כו' אפוריא קל קדקלא כו' עכ"ל נראה מדברי מהרש"ל שמחק מלת קדקלא והנראה לקיים כל הנוסחות ולהגיה מלת או וכצ"ל קל או קדקלא וכן מפורש (בפרש"י) [בפי' תר"וי] בפ' היה קורא דמלת (קדל) [קדן] מפורש שהוא שוכב על הקדל או שהוא שוכב על קדקדו והכל עולה על ד"א ע"ש גס לפירוש אחד בערוך אפוריא קדי והוא מלשון קדקדו וק"ל:

בד"ה לייט אמתך כו' שפעמים מתקשה ומתגלה כו' עכ"ל וכצ"ל בפרש"י והוא מפורש בפרש"י בר"פ היה קורא דשמא יתקשה אברו בתוך שינתו ונראה לרבים והוא דרך גנאי עכ"ל:

גמ' ק"ש כי מצלי אסור כו' ולא משום קישוי אלא שמקבל עול מ"ש דרך גאווה כפרש"י סס:

תוס' בד"ה ולמחר מצאה כו' וכגון שיש גרים ועוד דליכא חשש מאכלות כו' עכ"ל יש לדקדק לפי מה שפירשו התוס' לקמן דרבי חייא מודה הכא דטמאה נדה תקשי ליה לנפשיה בהך דהכא כיון דעשיתו כתם דצריך כגרים ועוד טומאתו נמי ספק ליהוי ויש ליישב בדוחק דודאי הכא בעד דבדוק וטוחתו ביריכה ידע רבי חייא נמי הך סברא כיון דאיכא כגרים ועוד נפק לה מדם מאכלות ובודאי מגופה אתי דליכא למחלי במקמי הכי אבל לקמן דאיירי בעד שאין בדוק ואיכא למחלי במקמי הכי שפיר קאמר רבי חייא כיון דעשיתו כתם ובעי כגרים ועוד נהי דנפיק מדם מאכלות טומאתו נמי ליהוי ספק כיון דאיכא למחלי במקמי הכי:

בד"ה אמר שמואל טמאה נדה אפילו רב חייא כו' עכ"ל לכאורה דרבי חייא אית ליה בהך דהכא נמי טמאה משום כתם וכדסבר רב שימי ב"ח חוששת אמרת לן אלא דמשמע להו דרבי חייא מודה בהך מללא פליג נמי הכא למימר דלא טמאה אלא משום כתם ואהך סברא הביאו ראיה מדברי שמואל גופיה

דאיכא לפלוני בין הך דהכא להך דרבי חיאי ונקטו דברי רבי חיאי ולא כתבו כך בפשיטות טפי אמלתא דרבי יוסי גופיה משום דאפשר דר"י טמאה משום כתם אית ליה הכא ובההיא דלקמן מטהר לגמרי אית ליה כמו שכתבו התוספות לקמן:

דף יד:

בד"ה ור"י מטהר כו' לפירוש זה לא קאי אף לכתחלה ארישא כו' עכ"ל ק"ק לפי זה אכתי לא הל"ל אי מרישא ה"א דיעבד כו' אלא דהכי הל"ל אי מרישא ה"א דמטמא משום כתם קמשמע לן סיפא דמטהר לגמרי ואפשר דקאמר האי לישנא או מרישא ה"א דיעבד כו' לשנויי נמי למאי דקס"ד דלא טימא ר"מ אלא משום כתם דהשתא ר"י ע"כ מטהר לגמרי גס ברישא:

דף טו.

תד"ה לא היתה כדי כו' וצריך לומר דיש חילוק כו' כמו שמצינו גבי יותן דומיא דיתן כו' והתם יש טעמא אחרینא כו' עכ"ל בפרק קמא דסנהדרין וסוכה האריכו התוס' בזה וקצרו כאן ולא ידענו לכיין דבריהם דהכא לפי דבריהם דהתם אבל כונתם דהכא נ"ל דרצה לומר דאיכא לפלוני בין מקרא ומסורת דהכא לדעלמא ור' עקיבא ורבי דדרשי בעלמא המקרא שפיר מצנ סברי הכא יש אם למסורת דכמו כן מצינו דהנך דמיייתי ללכ"ע המסורת עיקר דרשינן כי יותן שהוא המקרא דומיא דכי יתן שהוא המסורת וכן עובד ועבד בפרק כל שעה וכן עוני דומיא דעני דפרק כל שעה דלא דריש ר"ע המקרא עוני מה שנאכל באינינות פרט למעשר שני משום דעני כתיב ודריש ליה פרט לעיסה שנילושה ביין כו' ולא דריש המקרא דעני אלא דומיא דעני דהיינו למלתא שאינו סותר המסורת דעוני דהיינו שעונין עליו דברים דמזה נראה שהמסורת עיקר וכן כפות דומיא דכפת דהמסורת עיקר לר"ע בפרק לולב הגזול דאית ליה לולב אחד מדכתיב כפת חסר ולא אזלינן בתר המקרא דכפות להצטרך שני ללובין ולא דרש' המקרא אלא למלתא שחינו סותר המסורת דהיינו לרבי יוחנן בפרק לולב וערבה כפות שנים אחד ללולב ואחד למזבח דמזה נראה שהמסורת עיקר והוסיפו התוספות לומר דבההיא דכפת לא דרשינן כלל המקרא דהתם יש טעמא אחרینא לרבי יוחנן ב"ב כרבי לוי מה דקל דהשתא לא דרשינן לכולי עלמא התם כלל המקרא דכפות ידו"ק:

בד"ה אמר רב כו' אמאי לא משני כו' עכ"ל אע"ג דאכתי לא אתי מתניתין כרבנן דפלוגי עליה דרבי מאיר מכל מקום אהא דפריך כמאן כרבי עקיבא כולה ה"מ לשנויי דאתיא נמי כחכמים דפלוגי עליה:

בא"ד קודם פרישתו כו' עכ"ל ר"ל דחז יומא ודאי צריך להיות הפרישה משום דהוי נוגע במעת לעת ימשום קרי וקודם פרישה זו הוא מצו לשמש על ידי בדיקת חלוקה קודם תשמיש:

בפרש"י בד"ה הכא הרי שור שחוט כו' ומיום שלבשתו היא בספק זה עכ"ל בכדי נקט הך מלתא הכא למאי דקיימינן לרבנן אלא לרבי מאיר דמחמיר בכתמים טפי מבראיה דלא מטמאה בעולה במע"ל צריך לומר האי טעמא דבכתמים הרי שור שחוט כו' ומיום שלבשתו כו' ודו"ק:

תוס' בד"ה הכי אתמר לא שנו כו' והיה יכול להוסיף ויש לה וסת כו' עכ"ל ובלא תוספות ליכא למימר שלא לחזור ממה שאמר ל"ש אלא שאין לה וסת אבל יש לה וסת אסור והיינו בהגיע שעת וסתה דכיון דהא דאין לה וסת איירי דוקא בתוך ימי עונתה דומיא דהכי צריך לומר דאיירי איסורא דיש לה וסת אפילו בלא הגיע שעת וסתה דאם לא כן לפלוג כולה באין לה וסת וק"ל:

דף טז:

בפרש"י בד"ה אם זכר כו' וגם לשון ראשון אינו נראה דאי חכם כו' אלא כהן עם הארץ היה או קטן יסגרתא אשה כו' עכ"ל נראה מדבריו לקיים פירושו שפירש שגרה אצלו בבית כו' ואפשר להתקיים פירוש זה דכיון דלא ידע כהן עם הארץ זה מלהזהר לעבור על לאו דטומאת מת לא ידע גם כן להזהר ממנה כל ימי טומאתה אבל אשת חבר שגרתו מטעם זה שהיתה השפחה שגורה בביתה ורצתה להזהר ממנה ימי טומאתה ואשת חבר זאת אינו ידעה שעם הארץ או הקטן כהן הוא ודאי גם כן שלא היתה שגרתו אלא דאפשר שלא ידעה שהוא כהן וק"ל:

תוס' בד"ה ספק גררוהו כו' אי ברה"ר אפילו בספיקא אחת טהור כו' עכ"ל ודאי בהך ספיקא דגררוהו לחוד מי יימר לן גרטהור ברה"ר כיון דודאי הפילה ואין ספק מוציא מידו ודאי אלא למאי דמשני אימא כמין נפל תקשי להו שפיר דבספיקא דאם נפל הוא אם לאו לחוד טהור ברה"ר:

דף טז.

בפרש"י בד"ה חוששת לוסתה כו' וקס"ד דה"ה נמי אם בדיקה כו' והא דנקט ראתה משום כו' עכ"ל יראה לפי דרכו דהוא ס"ד השתא דבראתה נמי לא מטמא משעת וסתה אלא אי היה וסתות לאורייתא ימלתא דרב דלקמן ומצאתה טמאה דטמאה משעת וסתה אפשר דהוא מפרש ליה כרבי זירא דכולי עלמא וסתות לאורייתא ובדיקה עצמה בשיעור וסת קמפלגי והשתא שפיר הוא קסלקא דעתך הכא דה"ה בלא ראתה דמטמאה משעת וסתה אפילו הוא וסת דרבנן ודאי דלא ה"מ למפשט מידי מראתה דהוא יסת לאורייתא ובלא ראתה נמי מטמאה משעת וסת כמו שכתבו התוס' אלא דלפי דרכם שפיר הוא ידע כדמסיק דבראתה מטמא משעת וסתה אפילו הוא דרבנן אלא דפשיטא ליה מדהוא מקולקלת למנינה:

בד"ה וכאן שלא בדיקה עצמה כו' וא"ד דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי עכ"ל האי לישנא איכא דאמרי אינו מלשון רש"י אבל הוא נשמט מנוסחת תלמוד וכ"ה בגמרא ישנה:

תוס' בד"ה בש"א צריכה ב' עדים כו' אם כן אינה בודקת סמוך לתשמיש לידע אם בועל בנדות כו' עכ"ל לא ידענא מהיכא פסיקא להו דבעד שלאחר תשמיש צריכה לידע אם בועל בנדות כו' דלקמן בשמעתין נראה מפרש"י דלאחר תשמיש אינה צריכה אלא משום טהריות:

דף טז:

בגמרא אמר רב המנונא כו' בגמרות ישנות אינו אלא דמהאי קרא הכל מדברי ר"י הוא וכן נראה מפריך לקמן ור"י כו' וק"ל:

שם שר הנרגז בגמרות ישנות אינו:

תוס' בד"ה הכל בידי שמים כו' וכן הא דאמרינן כלדאי כו' בריך גנבא ליהוי ועוד כו' עכ"ל מלת ועוד נמשך אלעיל ורצה לומר דהרבה דברים תלוים במזל כדאיתא שלהי שבת כו' וקיימיתו קצת מהם הכא יעוד יש שם אחרים ע"ש וכל דבריהם תירון אחד הוא אבל מהרש"ל הבין דלשון ועוד נמשך למטה עוד תירון אחר וכתב לפרש כוונת התוס' בדחוקים ואין להאריך:

דף יז.

גמרא היו משמשין מטותיהן ביום כו' ולא בעי למימר דאיירי בבית אפל ואנב דאיכא אונס שינה בלילה הזכירן לשבח כדמסיק דאם כן הוה ליה לפרושי דהיו משמשין ביום בבית אפל ועי"ל דלר"י דאית ליה טעמא דיום לא ניתן להריץ דליכא למשרי בבית אפל פריך שפיר:

דף יז:

תוס' בד"ה מן הלול ולפנים כו' ולתלות בדמי החדר המרובים והקרוצים יותר כו' ונראה לפרש דכל אמוראי דשמעתין איירי בגג כו' עכ"ל יראה דהא פשיטא דבמן הלול ולפנים ליכא למתלי בדמי חדר אלא על ידי שינוי לרמי בר שמואל ורבי יצחק ב"י כדלקמן אלא דמשמע ליה לאבבי דקרוב יותר למתלי בדמי חדר מלמתלי בדמי העליה כדקאמר ואי בתר חזקה אזלת מן הלול ולפנים ודאי טמא ובלאו תירוצם לקושייתם נמי צריכין לומר לסוגיא דשמעתין לאבבי דאיירי בגג פרוחזור דכיון דאמוראי דלעיל בגג פרוחזור קאיירו ע"כ דאבבי נמי בהכי קאיירי דאם לא כן ללישנא דבתר חזקה אזלת במאי פליגי דהא בקרקע פרוחזור מווד ועוד דבקרקע פרוחזור פשיטא דטמא דלא גרע מנמצא על שלו או על שלה כמו שהקשו לקמן לפרש"י וצריכין גס אנו לחלק דגג מן הלול ולפנים משתפע ועולה מן הלול ולחון משתפע ויורד דמש"ה במן הלול ולפנים טמא טפי ממן הלול ולחון אלא שהוצרכו להוסיף בתירון קושייתם לאבבי דשמי החדר וינאים לפרוחזור לצד קרקע דהוא שינוי גדול לבא משם לגג פרוחזור יותר מע"י דיקור של עליה וק"ל:

דף יח.

בפרש"י בד"ה ופלוגא דרב קטיןא כו' דכיון דתלי טעמא בחזקה ל"ש גג כו' עכ"ל אין זה מוכרח דהא רמי בר שמואל ורבי יצחק ב"י אזלי בתר חזקה ומווד בקרקע דטמא ודאי ובגג בלול ולפנים ספיקא הוא דאיכא למיתלי בתרי ספיקי בשנינו כדלקמן אלא דאבבי ודאי לא מצו סבר דהכי דא"כ לא הוה פליג עלייהו אלא דסבר דבגג פרוחזור בלול ולפנים נמי טמא ודאי משום חזקה דרוב דמים מן המקור כמו שפירשו התוס' בההיא דפרק לא יחפור:

תוס' בד"ה ספקו אסור כו' דדריש מכה אדם ומכה בהמה דשאינו מתכוין פטור כו' עכ"ל לאו מהאי קרא דדריש פטור מיתה דאם כן אליביה נמי אייתר וארבר לו לקבוע אלא דהכי קאמר דשמעינן מתנא דבי חזקיה דממוקי מכה אדם כו' לפטור מממן דאית ליה נמי פטור ממיתה מוארבר על ע"ש הסוגיא:

דף יח:

בד"ה למעוטו כו' ושלילא נמי קרי לה טומאת אשה משום כו' עכ"ל ר"ל כיון דהך דשלילא אף על גב דאיירי בטומאת אהל קרי טומאת אשה שע"י אשה כו' הכא נמי איכא למימר דמקרי ריעותא מגופה:

בא"ד ולפי זה אפילו אשכחנא גבי אשה כו' דהתם שמא הוא רוב חשוב כו' עכ"ל רצונו לומר הך דפרק האשה באיש ואשה שעשו צרכיהם כו' וההיא דפרק הרואה שלשה ספיקות כו' שהקשו התוס' לעיל איכא לתרוצי דלא חשיב להו ר"י משום דהוו רוב חשוב אבל קשה דמאי פריך מההיא לחנויות ודצפרדעים כיון דהוו רוב חשוב וכן ההיא דריב"ל היה רוב חשוב כיון דמביאה קרבן ונאכל:

בא"ד ע"כ הוי רוב חשוב מדללא קתני נמי ולגדה כדדייק בהמפלת כו' הא דקתני (רישא) [לעיל] מביאה קרבן ונאכל כו' עכ"ל רצונו לומר דאמתניתין דהמפלת ואינו ידוע מה הפילה כו' דייקין התם הכי בגמרא והכא נמי איכא למידק אהך רישא דהמפלת שלילא כמו שכתבו התוס' שם לחד תירוצא דמדללא קתני ולגדה דאימא הרחיקה לימתי ש"מ דמביאה קרבן ונאכל ואם כן רוב דאינן נמוקים רוב חשוב הוא אי היה מיייתי מרישא ואם רוב דאינן נמוקים אינו רוב גמור ומיייתי ר"י לעיל מסופא דשליא בבית ע"כ רישא דקתני מביאה קרבן ונאכל מדלל קתני ולגדה אינו משום דרוב אינן נמוקים אלא דאפי' נימוק הויא טמאה ליה ודאי דכעין דשזריעה אמו כמ"ש לעיל ומהרש"ל הגיה בתוס' הא דקתני לעיל מביאה קרבן ונאכל כו' והיינו מימרא דריב"ל ואין להאריך בדחוקיו אולי עלם ממנו סוגיא דפרק המפלת ודברי התוס' שם כי הדברים ברורים כמ"ש:

בד"ה סמוך מיעוטא לחזקה כו' ויש לומר דלהכי איתרע הכא רובא משום דתינוק הוי דבר שאין בו דעת לישראל כו' עכ"ל היינו לפי דרכם דהכא שכתבו לקמן דביבור שאחר זה בראיות דהא דקאמר התם עשאוהו כיש בו דעת לישראל אינו ממש אלא דעשאוהו כרוב גמור אבל התוס' פרק עשרה יוחסין ופרק כסוי הדם אית להו דעשאוהו כדעת לישראל ממש ולכך הוצרכו לתרן התם לר"מ דמש"ה איתרע רובא דאינו רוב גמור כמו שתירצו לקמן גם לרבנן דמש"ה אין שורפין התרומה עליו משום דאינו רוב גמור והכא לר"מ לא בעי לתרן גם כן הכי דמש"ה איתרע רובא כיון דאינו רוב גמור דומיא לרבנן ניחא כיון דאינו רוב גמור אע"י דעשאוהו כרוב גמור לחומרא כדלקמן אין להקל לעשותו רוב גמור ולשרוף עליו תרומה אבל לר"מ אע"ג דאינו רוב גמור כיון דעשאוהו כרוב גמור ה"ל להחמיר וליהוי פלגא ופלגא ולכך הוצרכו לתרן לר"מ בע"א וק"ל:

דף יט.

תד"ה רבי יהושע אומר כיהה הקשה ר"ת דמ"ט דרבנן דמטמאי מספק נוקמי גברא אחזקתיה כו' עכ"ל יש לדקדק מאי קשיא ליה הא כל ספק טומאה מסוטה ילפינן לטמא ברה"י אפי' בדאיכא חזקת טהרה כמ"ש לעיל בשמעתין ובכמה דוכתין במכילתין ואף לתירון אחר של התוס' בריש מכילתין דלא גמרינן מסוטה אלא טומאת מצע ולא טומאת ראייה והכא נמי ננעים טומאת ראייה היא מיהו הך ספיקא דמשארסתני נאנסתי איכא לדמויי לסוטה וצ"ע:

בא"ד היינו אפילו דאיכא ריעותא כו' אספק בהרת קדמה דשכיח הרבה ואיכא ריעותא טפי כו' אי נמי מהתם יליף כו' עכ"ל לפי תירוצם הראשון ה"פ דבההיא דפרק המדיר איכא ריעותא קצת וקאמר דע"כ בכה"ג אית ליה לרבי יהושע מסבבא דאזלינן בתר חזקה דאם לא כן לא הוה מוקי קרא דלטהרו דאזיל בתר חזקה בריעותא גדולה כ"כ דאיכא בבהרת דשכיח דקדמה בהרת אלא דהוא מוקי לה דלרשא אחריתי ולתירון השני הך ריעותא דפרק המדיר ודבהרת שוים ואי לאו קרא גבי בהרת בההיא דפרק המדיר נמי לא הוה אזלינן בתר חזקה והשתא אין להקשות דנימא לגבי ננעים גלי קרא דומיא לא נזיל בתר חזקה בעלמא לית לן למילף מננעים דלמא כננעים גלי קרא וגזירת הכתיב ולא משום דניזיל בתר חזקה וכדאמרינן בעלמא שאני טומאה דחמירא ואין ללמוד מינה אבל השתא דבכל מקום אזלינן בתר חזקה שפיר ילפינן מננעים דאינו אלא גילוי מלתא דאפי' בדאיכא ריעותא אזלינן בתר חזקה:

דף יט:

בד"ה כתיב הכא שלחך פרדם ואם תאמר כו' ויש לתמוה להכא משמע דלכולי עלמא דם הנדה לא הוה בכלל דם חללים כו' עכ"ל אע"ג דלעיל כתבו דמשמע משמעתין דלא פליגי אלא בדם ירוק אבל בדם גדה מודו כולי עלמא דמכשיר משמע להו מיהת דאף דם נדה לא הוה בכלל דם חללים דמה"ט דקפרכינן אדם ירוק משום דאינו דם שהנפש יוצאה בו דאינו דומה לדם מנפתה דאמרינן ביה מה לי קטלה כולה מ"ל קטלה פלגא הכא נמי מה"ט דם נדה לא הוה בכלל דם חללים דלא הוי דם שהנפש יוצאה בו:

דף כ.

נמרא כדיו וכענב טמאה חו ששינו עמוק מכן טמאה כו' יראה דבלחה קאיירי אבל יבשתא הא תני לעיל שחור כחרת שאמרו הוא דיו ואפשר דמיייתי מלתיה דשמואל הכא למפשט נמי אבעיייתו דדיו דמתניתון ע"כ ביבשתא דבלח קאמר דעמוק מכן הוא:

נמ' לזכיה כשמעתיה בגמרות ישנות דעבדי כשמעתיה:

בפרש"י בד"ה גלימי אוליריין הוו סומקי אבל פתורי כו' הוי שחורין עכ"ל ולא בהיפך כדמוכחת הסוגיא דפרק ואלו קשרים ע"ש בתום:

בפרש"י בד"ה לא לרמיה בידיה כו' אבל אם העפר בכלי כי עבר להו בידיה באצבע ש"ד א"ד לא לעכרינהו בידים כו' עכ"ל לכאורה נראה מפירושו דלא מצעיא ליה אלא להתיר לעכור באצבע בתוך כלי אבל בבזך בתוך יד לא קמצעיא ליה דפשיטא דאסור אבל קשה לפ"ו למאי דנפרש אלא בכלי היינו לאפוקי באצבע אמאי לא נימא נמי דמותר בבזך בתוך היד וע"כ הנראה דהא נמי קמצעיא ליה להתיר ורש"י חדא מנייהו נקט וניחא השתא במה שפרש"י לא לרמיה בידיה לא יתן העפר לתוך ידו ויעכור המים בעפר בידו כו' דמשמע דהכי קמצעיא דתרתיו לא יעשה היינו שניח העפר לתוך ידו ויעכרם ג"כ באצבעו אבל חדא מנייהו היינו בבזך בתוך ידו או באצבעו בתוך כלי שרי א"ד חדא מנייהו נמי אסור ימהרש"ל הגיה בפרש"י ויעבור המים בעפר שבידו כו' ולפי דברינו אין צורך:

בא"ד אע"פ שחזור ונותנו בכלי לאחר עכירה עכ"ל היינו הבדיקה דלא קמצעיא ליה דבעו כלי אלא על העכירה אם תוך כלי או תוך יד אם בבזך או באצבע כמ"ש וק"ל:

דף כ:

בפרש"י בד"ה כזה טיהר כו' שתסמוך עליה חברתה כו' עכ"ל ולא בעי לפרושי מהו שתסמוך עליה עצמה ברואה דם אחר דאפשר דאין אדם רואה דם עצמו מיהו הוה מצי לפרש מהו שיסמוך הרב הנשאל עליה היכא דלא אגמריה סמוך וכפי' רש"י למסקנא דהא נמי קמצעיא ליה:

בפרש"י בד"ה חזר וטימא קסלקא דעתך לא קחזר וראהו אלא מאליו קחזר כו' עכ"ל הכי ודאי משמע דהשתא הוה סלקא דעתך מאליו חזר עד דמשני ליה כיון דחזא דהדר ואשתני אמר האי טמא כו' אך יש לדקקא אמאי לא סגי ליה למימר דהשתא הוה ס"ד דבליגה לא אחזיקה בטמא אלא מספק טימא ומש"ה פריך דכבי האי גוונא אית לן למימר אין לו לדיין אלא מה שענינו רואות ומשני דבליגה אחזיקה בטמא דהשתא לא דמי להא דאין לו לדיין כו' דההוא מייירי דלא אחזי כשהוא לח ולא אדמי ליה בטמא כפירוש רש"י לקמן ונראה לפרש דהא בהא תליא דהוה סלקא דעתך דמספק טימא ולא אחזיקה בטומאה בליגה משום דאין בודקין לאור הנר ולמחר ביום אפשר שהיה מטהרו שפיר אע"ג דלא אשתני ליה מבליגה והשתא אפשר גם כן דמאליו שוב חזר וטימא משום דאמר דבליגה לח היה והיה ודאי טמא והשתא ביום אשתני ביבש ואחא קפריך דאין לו לדיין אלא מה שענינו רואות והמתרץ השיב לו דסבר רבי בודקין לאור הנר ובליגה אחזיק' בטומאה ואם כן ע"כ דביום לא טיהרו אלא מדאשתני ליה מבליגה והוה סבר דאין דרך דם להשתנות וכיון דהשתא אשתני מבליגה ע"כ דבליגה נמי כך היה אלא דלא אתחזי בליגה שפיר ואם כן ודאי לא הוה חזר לטמא מאליו אלא משום דחזא דהדר אשתני פעם שני וראה דדרכו להשתנות הלכך דהר למלתיה שטימא בליגה:

דף כא.

נמ' השרוני נידון ככרמלי חי כו' והרמב"ם וסמ"ג כתבו חלק א' מן יין השרוני של אי"י חי חדש וב' חלקי מים כו' עכ"ל וצריך לומר דבשעה שבא לדמות בו הדם צריך ליקח חלק אחד מן היין חי ולמוזגו בשני חלקים מים ולא שיהיה מוזג כן כבר קודם שבא לדמות בו וכעין זה פירש רש"י חי האמור בכוס של ברכה בס"פ ששטה שאכלו ע"ש:

סליק פרק כל היר

תוס' בד"ה לרבי יוחנן אדומה כו' וה"פ המפלת אדומה ושחורה דינו כדמפרש ר"י בסיפא כו' עכ"ל יש לדקקא לפי זה מאי קא קשיא ליה אדומה ושחורה מאן קתני לה דנימא דרבנן קתני ליה דבאדומה ושחורה מודו דדיינו כדפירש ר"י בסיפא וטמא ויש לומר דרבנן כיון דלא הזכירו כלל טומאה בדבריהם אלא טהורה לא שייך למימר דתנא אדומה ושחורה לאשמועינן דמודו לטמא באדומה ושחורה דאלדברה משמע דבאדומה ושחורה נמי מטהרי ועי"ל כיון דתנא לרבנן לטהר בירוקה ולבנה דוקא לא אצטריך לאשמועינן לטמא באדומה ושחורה:

נמ' באפשר לפתיחת הקבר בלא דם קמפלגי ובפלוגתא כו' אע"ג דהתם אפילו למאן דסבר אפשר לפתיחת קבר בלא דם מכל מקום ספק הוי דאפשר דראתה דם היינו משום דאינה יודעת מה הפילה ואפשר דראתה דם אבל הכא דיוודעת בהפילה חתיכה ולא ראתה דם עמו טהורה לגמרי לרבנן כיון דאפשר בלא דם והיא לא ראתה דם עם החתיכה:

דף כא:

תוס' בד"ה זוזא פירש בערוך שם חכם עכ"ל וכן צריך להיות בגמ' זוזא ורש"י פי' זוגא מלשון זוג כמו כל כי האי זוגא חלופי [ר"י] כו' ובמ' מפנין דקאי מאדום בזוזי ועיין בערוך בערך זוזא:

בד"ה הא דם נדה טמאה כו' ויש לומר דנראה לו למקשה דרבנן פליגי אמאי דקאמר ר"א בהדיא כו' עכ"ל והא דהוצרך תלמודא למימר דפלגינן נמי בפלי פלויי ולא סגי ליה למימר דפלגינן בשפופרת לחוד דאין זה נדה משמע ללאקולי את"ק אתו וא"כ ע"כ דפלגינן נמי בפלי פלויי ודו"ק:

דף כב.

תד"ה כי פליגי בחתיכה כו' ויש לומר דפלגינן בחתיכה העשויה כו' עכ"ל לכאורה לפירוש זה דלא פליגי חכמים אדרשא דבבשרה דקאמר ר"א בהדיא ולא חש המתרץ להא דנראה לו למקשה דחכמים פליגי אמאי דקאמר ר"א בהדיא אבל קשה לאם כן אמאי לא שבך המתרץ סברת המקשה דפלגינן בפלי פלויי

ולא פליגי חכמים אדרשא דבבשרה דקאמר רבי אליעזר בהדיא כדסבר המקשה דהשתא בשפופרת לא פליגי חכמים ונראה לומר דלפי פירושם אע"ג דחכמים אית להו דרשא דבבשרה מכל מקום שפיר פליגי חכמים אדרשא דבבשרה דקאמר ר"א בהדיא והיינו דלר"א לא אימנעט מבבשרה אלא שפיר וחתיכה אבל חתיכה כמין שפופרת לא אימנעט ופליגי חכמים עליה דכמין שפיפרת נמי אימנעט מבבשרה ועיין בהרא"ש בזה בשם ר"ש מקוצי ולפירושו יתיישב טפי דפלגינן חכמים אמאי דקאמר רבי אליעזר בהדיא ע"ש:

בד"ה למימרא דנוגע הוי כו' ונ"מ הא דאמר הכא דאפי' רואה אינו טמא כו' עכ"ל ר"ל דהשתא דלענין שלוח מחנות אין רואה קרי כדין נוגע ולענין משהו נמי בין רואה ובין נוגע במשהו ולענין דסותר זיבה נמי אינו כנוגע כדמסיק בשמעתין לא מצינן לאשכוחי בשום מלתא דרואה כנוגע אלא לענין דאינו טמא אלא כנוגיעה מבחוק:

בא"ד ועוד דבההיא קרא גופיה איתקש נמי לשרץ עכ"ל ר"ל ועוד דבההוא קרא גופיה דמרבינן מאו איש נוגע דהיינו מאו איש דשרץ כדרכ פפא בפרק יוצא דופן הא איתקש רואה גופיה נמי לנוגע דשרץ מסמיכות קראי כדאיתא בפרק כוצה הרגל:

בא"ד אבל דבעל קרי משמע דרואה הוי דלא אשכחן דפליג עכ"ל לכאורה קשה דקארי להו מאי קארי להו דמה"ט דנימא לר' שמעון דפולטת לא הוי רואה משום דלא מטמאה בפנים כבחון ה"נ ניחא דבעל קרי כדקאמר ר"ש התם היה כבועלה שאינו מטמא בפנים כמבחון והנראה דהא ודאי לרבנן דמטמאה בפנים כמבחון ע"כ דרואה גלית כאן נגיעה כלל דבית הסתרים לאו נגיעה היא מיהו דבעל קרי אע"ג דלכ"ע אין מטמא בפנים כבחון אינו מוכרח לומר דנוגע הוי אלא דגזירת הכתוב עד שתצא טומאה לחוץ ואפי' בקיום מטמא דלאו נוגע הוא בבשר מבחון דמש"ה לא פריך למימרא דנוגע הוי אלא לרב הונא דמטהר בקיום ולא פריך הכי לסברת האבעיין דפסיקא ליה מיהת עד שתצא טומאתו לחוץ והשתא משמע להו כיון דאפילו פולטת הוי רואה לרבנן מכ"ש בעל קרי גופיה דהוי רואה לכל מילי לבר מהא דלא מטמא מבפנים כבחון מגזירת הכתוב ולר"ש נמי משום דפליג בפולטת דלא מטמא בפנים כבחון מש"ה מספקא לן אליביה לשאר מינא אי פולטת רואה הוי אבל בעל קרי גופיה לא אשכחן דפליג ר"ש דארבנן דרואה הוי לכל מינא אע"ג דלא מטמא בפנים כבחון ודו"ק:

בא"ד ומיהו ההיא דראב"ש פליגא כו' מדמפלגי משמע דסבר דרואה הוי כו' עכ"ל ולעיל שכתבו וא"ת ואם נוגע הוי א"כ כו' לרואה ולנוגע בכל שהוא ג"ל דכתב רואה דמשמע דלראב"ש ניחא דאף אם נוגע הוא ע"כ ברואה בכל שהוא ולנוגע כבעדשה דאל"כ ל"ל דכתב רואה היינו למאי דאכתי לא אסקי אדעתיהייה למימר דרואה משתלח חוץ לב' מחנות ולא נוגע אבל למאי דתירצו דלהכי איצטריך משום דמשתלח חוץ לב' מחנות ולכל שאר מינא הוי רואה כנוגע קאמרי שפיר דראב"ש מדמפלגי ברואה במשהו ולנוגע כבעדשה כו':

בא"ד א"נ שאני התם דגמר טעמא מקרא עכ"ל והכא דפריך אל יסתור בזיבה ליכא למימר נמי הכי דגמר טעמא מקרא כיון דאינו אלא היקשא אית לן למימר כיון דנוגע הוא אל יסתור בזיבה והיקשא איכא לאוקמא למלתא אחריתא דפסיקא ליה לתלמודא דאיכא לאוקמא נמי האי היקשא למלתא אחריתא וק"ל:

דף כב:

בד"ה אבל דם דרכיך לא וא"ת והא דם נדה נמי קתני לקמן בהדי איך כו' עכ"ל בדם נדה קתני התם דמטמאין אפי' יבשין דהיינו אפי' לא יוכל להשרות ולחזור לכמות שהיה במע"ל דומיא דאינך דאין מטמאין יבשין דהיינו בלא יוכל להשרות ולחזור לכמות שהיה במע"ל והשתא קשיא להו הא מצינו בדם נדה התם דלא נמוח במע"ל והאיך בעי למימר אבל הכא דם דרכיך שאם לא נמוח רק ביום או בלילה דלא מחזקינן ליה בדם כלל והוא טהור משום דאי הוה דם הוה נמוח בתוך זמן זה אבל ק"ל בלאו הא דאמרינן אבל דם דרכיך נמי ה"מ להקשות הכי דהא במע"ל ודאי פסיקא ליה הכא דסגי ואם לא נמוח במע"ל הוא טהור ולא מחזקינן ליה בדם כלל והתם קאמר דמצינן בדם נדה דלא נמוח במע"ל ואפשר דסמכו קושייתם זאת האא דאם דדם דרכיך משום איך קושיא שהקשו נמי מהתם וע"ק דהתם קתני רוק חוצ כו' דלא קשיא אלא אהא דדם דרכיך ועיין ברא"ש בהא דקתני לקמן אפי' יבשין אי איירי אפי' ביבש מעיקרא או דוקא בלח ונעשה יבש שהוא מחלוקת הראב"ד והר"ז:

בד"ה זו היא שיבה זו כו' דע"כ לא נתקבלה ג"ש כו' מדקאמר לקמן שבקינן כו' עכ"ל אבל לרבנן דאין למדין המופנה מצד אחד משום דמשיבין עליה לא ה"מ לאוכחי מידי דלא נתקבלו תרוייהו דאיכא למימר דנתקבלו תרוייהו והמופנה מצד אחד למדין נמי אותה למלתא אחריתא דלית ליה פירכא אלא דלהך מלתא אין למדין אותה משום דאיכא פירכא אבל לר' ישמעאל דאין משיבין על המופנה מצד אחד ואפ"ה אין למדין אותה היכא דאיכא מופנה מב' צדדין וא"כ ע"כ דלא נתקבלה המופנה מצד אחד כלל:

דף כג.

גמ' והכא מאי פירכא איכא וכו' יש לדקדק מי הכריח תלמודא למימר לרבנן דמש"ה אין למדין הכא המופנה מצד אחד משום דאיכא פירכא אמאי לא נימא דרבנן נמי סברי בהא כר"י היכא דאיכא מופנה מצד אחד ומופנה מב' צדדין שבקינן המופנה מצד אחד וילפינן המופנה משני צדדין ולכאורה היה נראה לפרש דלר' ישמעאל נמי לא שבקינן המופנה מצד אחד אלא היכא דאיכא פירכא דודאי היכא דליכא אלא מופנה מצד אחד אפילו איכא פירכא למדין ואין משיבין אבל היכא דאיכא ג"כ מופנה מב' צדדין נימא דלהכי אפנייה מב' צדדין כי היכא דלא נגמור מצד אחד משום שיש להשיב עליה ותלמודא מסיק ליה לעיל הכי נמי לר"י ורש"י שפי' לעיל ולהכי אפנייה רחמנא כרבנן כו' ר"ל דהכא ר"י נמי כרבנן ס"ל אבל דברי התוספות שכתבנו לעיל אין מוכיחין כן אלא לר"י דהיכא דאיכא ב' צדדין שבקינן המופנה מצד אחד אפילו אי ליכא פירכא וע"כ הנראה דמשמע לתלמודא דלית להו לרבנן האי סברא דר"י דכיון דאית להו דמשיבין על המופנה מצד אחד אמאי נימא דלהכי אפנייה מב' צדדין כי היכי דלא נגמר מצד אחד אפילו היכא דליכא פירכא אלדברה נימא דלהכי אפנייה מב' צדדין משום דלהך מלתא דיליף מהמופנה ב' צדדין איכא שום פירכא דהשתא לא יוכל לשתוק מיניה משום דאי הוה מופנה מצד אחד יש להשיב עליו והשתא לא תשמע מיניה דלא נגמור מהמופנה מצד אחד היכא דליכא פירכא ותן לא מידי וק"ל:

שם מיתבי רבי חנינא בן גמליאל כו' והכי קתני רבי חנינא בן גמליאל כו' כע"ל בגמרות ישנות וכן הוכיח מהרש"ל מדברי התוספות דפ"ק:

שם בהמה במעי אשה כו' למנ"מ לאתסורי באחותה כו' יראה אע"ג דאפילו לקולא אית ליה לר"מ דהוי ולד מעליא דהא יהבינן לה ימי טוהר מצעיא ליה הכא לגבי איסורא דאחות אשה משום דאפשר כיון דהך ג"ש אית ליה פירכא לא מוקמינן המופנה אלא במסתבר טפי ודוקא לגבי טומאת לידה ולד מעליא הוא

חדושי הלכות – מהרשי"א • נדה

משום דמג"ש דיצירה קאתיא וטומאת לידה מלתא דתגליא ביצירה הוא וכה"ג צ"ל לקמן בתום' בד"ה דמות לילית כו' ע"ש:

דף כג:

בפרש"י בד"ה אפילו פרצף אחד אבר אחד כו' ובד"ה חוץ מן האזנים כו' אלמא למ"ד מצורת בחד סני יקשיא לרבא כו' עכ"ל צריך עיון לפירושו כיון דרבא לרבנן דברייתא קאמר מצורת חצי צורה מאי מקשי ליה למימר צורת אפילו אבר אחד קאמר ואם כן מאי פליגי דהא ר"מ נמי אית ליה הכי כל צורה צורת כל שהוא אפילו אבר אחד ואם נאמר לדעת המקשה דבעי למימר דמצורת דאמרי רבנן אפילו אבר אחד יע"כ כל צורה דר"מ דבעי ב' עינים ולסתות כו' וגריע ליה מכולה בהמה דהתם יצירה כתיב כמ"ש התוספות דאם כן מי הכריחו לפרש כלל כל צורה דר"מ דהיינו כ"ש ולא ככל צורה דקאמר רב לרבנן דהיינו הצורה כולה לכיון דדעת המקשה למימר דכל צורה דר"מ היינו נמי הצורה כולה נימא דהמתרן נמי לא פליג עליה בהא אלא דע"כ רש"י סבר דכל צורה דר"מ לית לן לפרש הכי משום דלא גריע מכולה בהמה דמתניתין ומו"ק:

תוס' בד"ה אמר רבא ושטו נקוב כו' רגל של זו עולה כולה עולה כו' מקנה לעובד כוכבים מקצת כו' כצ"ל:

דף כד.

תד"ה ליתני שמה מנגף אטום כו' פניו תיש ושטו אטום ואפקותא כו' עכ"ל כצ"ל:

דף כד:

נמרא תניא אבא שאול אומר ואיתימא ר"י כו' פעם אחת נפחתה מערה כו' כצ"ל מנמרות ישנות:

בפרש"י בד"ה כוותיה דשמואל כו' וקאמר טמאה אפילו בלידה יבשתא עכ"ל לעיל גבי פניו טווחות דאינו ניכר אם זכר אם נקבה פרש"י דעל ידי שטוימאתא שבועיים משום ספק נקבה אתי לדי קולא דולד הוא ייחבי לה ימי טוהר אבל הכא גבי בריה שיש לה שני גבין ושני שדראות דקדק לפרש משום דעל ידי שטוימאתא אפילו בלידה יבשתא אתי לדי קולא דכיון דניכר הוא אם זכר אם נקבה לא ניחא ליה למימר דהאי דעבד כוותיה דשמואל דוקא בנקבה:

תוס' בד"ה המפלת דמות כו' וי"ל שמואל דהכא יפרש לעיל תיבדק לר"מ עכ"ל אע"ג דשמואל גופיה מפרש לעיל טעמא דרבי מאיר משום גזירה דיצירה איכא למימר הכא כיון דהך גזירה שוה אית לה פרכא לא אוקמינן המופנה אלא על המסתבר דהיינו בהמה וקריא וקיפוף דדומות קצת דעיניהם הולכות לפניהם וכהאי גוונא מצביא לן לעיל מהו לאסור באחותה דאיכא לאוקמא הגזירה שוה בטומאת לידה כמ"ש סס:

דף כה.

תד"ה שמה כר' יהושע אע"ג דבעי למימר כו' ר' נמי מסופק היה כו' עכ"ל דליכא למימר דהך דמלא בשר טמא לידה בצלול איירי ומש"ה מוקי לה כר' יהושע דמאי דוחקיה לאוקמיה כר"י דוקא ובצלול נוקמיה בעכבור וככ"ע מיהו מצינו למימר דלהכי קאמר שמה דהוה מסופק כיון דקמייתא כיחידאה הך נמי כיחידאה ובצלול או ככ"ע ובעבור:

בד"ה לעיל כסומכום וא"ת ואם שפיר מלא דם הוי כחתיכה כו' דאמר בפרקין דאינה טמאה לידה כו' עכ"ל אע"ג דמצינן למימר דהך כשאין בה עצם אינה טמאה לידה אתי כרבנן ולר"י קושטא הוא דשפיר יחתיכה שוין וטמאין לידה ניחא להו לאוקמא אפי' כר"י:

בד"ה מחלוקת בצלול פ"ה מלא מים כו' וכי עדיף ממלאה דם כו' אפילו לר"י כו' עכ"ל ולא בעי למימר דר"י אפילו במלאה דם מטמא לידה אלא דר' יוסי לא סבר כוותיה בצלול אלא בעכור דאם כן לא הוה קאמר רבי שמה כר"י אמרה דהא במלאה דם סבר נמי כרבנן וק"ל:

גמ' מיתבי את זו דרש ר"י כו' ש"מ בצלול מחלוקת ש"מ כו' יראה דלא קאמר תיובתא למ"ד בצלול ד"ה אינו ולד משום למאי דמסיק דכן א"ר נחמן דבצלול ד"ה אינו ולד ומותביה רבא עד דמסיק ומי מספקא ליה והא קרא קאמר ומשני אסמכתא בעלמא הוא דהשתא איכא למימר נמי דבעבור דוקא מחלוקת מסברא וקרא אסמכתא בעלמא וק"ל:

תוס' בד"ה גבי בהמה לחומרא ואע"ג דקולא הוא שמוציאין כו' עכ"ל דהא קאמרינן בשמעתין ספק ממון לקולא היינו למחזיק שהוא חומרא למוציא והכא גבי בהמה הרי קולא הוא למוציא שמוציאין כו' אך קשה לדבריהם דאמאי נימא דהא דקאמר גבי בהמה לחומרא דיהיב ליה לכהן דאימא יאכל במומו לבעלים דקתני בהך מתני' דפרק הלוקח ואם ספק יאכל במומו לבעלים דהשתא ספק ממונא שפיר לקולא ולגבי גזזה ועבודה ספק איסורא לחומרא וכה"ג איתא לקמן בפרקין גבי בהמה שיצאת מלאה יבאה ריקנית כפרש"י סס:

בד"ה עור ובשר תלבישי כו' במדרש מלבוש שאדם פושט ראשון לובש אחרון עכ"ל וכצ"ל ממדרש ילקוט י:פרש"י שם בנוסח אחר ע"ש והכל על דרך אחד הוא עולה:

דף כה:

גמ' למה הזכירו סנדל והלא אין סנדל כו' יש לדקדק למאי דס"ד השתא דאיירי באתילד נקבה בהדיה וימי זכר מובלעים בתוכו א"נ דס"ד דאתילוד זכר ומדאא זכר הא נמי זכר עדיפא ה"ל למפרך אמאי תשב לזכר ולנקבה ואפשר דהוה ס"ד דולד שעמו נאבד או דהוה שפיר מרוקס ולא ניכר בין זכר לנקבה דהשתא שפיר דלא תקשה ליה אלא למה הזכירו ספק סנדל דמשום ולד גופיה נמי תשב לזכר ולנקבה יק"ל:

בפרש"י בד"ה שאם תפיל שנים כו' אם תראה ביום פ"א כו' וכשתחזור ותראה בח' לראייתה כו' עכ"ל לא בעי לפרושי משתחזור ותראה ביום פ"ב או פ"ג שלא תדע תחלת נדתה אם ביום פ"א או ביום פ"ב יפ"ג שממנו תתחיל למנות ז' ימי נדוטה דמ"מ אין נ"מ דבין כך ובין כך טמאה נדה גם ביום שלאחריו מיהו ה"מ לפרושי כשתחזור ותראה יום ז' לראייתה דהיינו ביום פ"ז דהשתא היא מקולקלת שאם תחלת נדוטה מיום פ"א תטבול ביום ז' לערב ואם תחלת נדוטה מיום פ"ז צריכה לספור עוד ו' ימים לימי נדוטה ובס"פ מפרש לה תלמודא כפרש"י:

תוס' בד"ה קמ"ל אימא שניה כו' וי"ל דהיינו דקמשני בלשון שני ומיהו תימה גם לפר"ת כו' עכ"ל ר"ל דבלשון שני שאם תלד נקבה לפני שקיעה כו' איכא לפרושי נמי בב' ביאות ואע"ג דה"מ לאוקמי בפשיטות טפי באתילוד זכר ובב' ביאות כקושייתם ניחא ליה לאוקמא דאפי' ביולדת נקבה אצטריך

להזכיר ספק סנדל והשתא מ"ש ומיהו תימה גם לפר"ת כו' אין רצונם דזאת התמיהה לפרש"י וגם לפר"ת דהא לפרש"י ניחא למסקנא בלשון שני דאיירי הכא בב' ביאות ושפיר אצטריך לאשמעינן התם בטומטום שהזריעו שניהם בב"א אלא דר"ל דלפרש"י הקשו לעיל שאינו קשה לפר"ת מיהו לפירושו גם יש תמיהא שאינה תמיהא לפרש"י כמ"ש:

דף כו.

תד"ה סנדל דלית ליה חיותא כו' ועוד דמשמע בירושלמי דולד שעם הסנדל אינו מתקיים כו' עכ"ל דבריהם אינם מבוררים לן דאע"ג דגבי כריתות מצינן למימר הכי כדברי הירושלמי דולד שעם הסנדל אינו מתקיים ע"כ גבי בכורות ליכא למימר הכי לסוגיא דשמעתין דמוקמינן ליה בולד שיצא עם הסנדל אחריו דהוי בכור לנחלה ואינו בכור לכהן דאם הוא אינו מתקיים לא שייך ביה בכור לנחלה ואי"צ לפוטרו מכהן דאפילו היה חי ונתן לכהן פדיונו ומת בתוך ל' יחזור כדאיתא בפ' יש בכור מיהו הא ליכא לאקשווי לפי סברת הירושלמי דאין הולד שעמו מתקיים תקשה גבי בכורות כדאקשינן למאי הלכתא קתני הבא אחריו בכור לנחלה ואין בכור לכהן דל"ל סנדל. דבלא סנדל ולד דבהדיה פטר ולד הבא לסוף שנה או לסוף שנתיים די"ל דאיכא לאוקמא ביצא סנדל דרך רחם והולד דבהדיה נולד דרך דופן דהשתא הנוול לסוף שנה הוי בכור לרחם אי לאו משום סנדל דיצא דרך רחם כדאיתא בפ' יש בכור יוצא דופן והבא אחריו כו' רש"א הראשון לנחלה ושני לה' סלעים דהכא כיון דהולד שעם הסנדל שיצא דרך דופן אינו מתקיים הוי הב' בכור לנחלה ולכהן אי לא משום דסנדל יצא לפניו דרך רחם דפטור השני מה' סלעים ותלמודא דיקן לא בעי לאוקמא הכי כר"ש ולא כרבנן דאפילו כרבנן ולא כר"ש לא בעי לאוקמא ההיא דכריתות ומו"ק:

דף כו:

בד"ה תחלתו כל שהוא כו' משום דבפרק העור והרוטב בעי רובו טפח למאי חזי תני ליה בסוף ומשני כו' עכ"ל כוונתם למדנו מדבריהם בפרק העור והרוטב משום דבעי התם לפרש הא דשיריו ברובו ומש"ה מיייתי ליה לבסוף לאורויי לן דמשתגמר מלאכתו לא קאי אשיריו ברובו אלא אשני תנורים גדול וקטן השניים בה קאי ומ"ש הכא עוד ומשני אנדול ופרדן כו' מלתא באנפי נפשיה הוא שהביאו סוגיא דהתם בב' הפירושים של רש"י להכריע ביניהם ומהרש"ל הגיה והיפך דבריהם ומשני אנדול תניא ליה בסוף כו' עכ"ל ופי' מה שפי' לפי הגהתו ואין צורך כי כוונת התוס' הוא כמו שפירשנו מדברי התוס' דשם:

בד"ה המפלת חיה כו' וי"ל דברייתא דקתני שמה כו' והתם מיייתי ראייה דבאינה קשורה חוששין לולד אחר לאפוקי מדר"י כו' עכ"ל יש לדקדק לאכתי כיון דבברייתא לא מצינו בהדיא כדר"א דמפליג בין שליח שאחר הולד ובין שליח שיצתה קודם הולד א"כ נימא דהברייתא לא הוי לאפוקי מדר"י אלא דבכל גוונא חוששין ושפיר שרי ר' יוחנן משום ס"ם וי"ל דאלישנא דקאר"י דשרי משום דאין חוששין כו' דודאי תולין בולד שעמו קאמר לאפוקי דהא בברייתא קתני דחוששין:

דף כז.

תד"ה חומר ב' ולדות וכו' ומשום שליח נותנין לה חומרא דזכר ונקבה ואם תאמר לרבנן נימא שלא תשב רק ז' כו' עכ"ל ולא בעי לפרושי דקושטא הכי הוא דלא תשב אלא ז' לזכר וחומר ב' ולדות היינו חומר ולד זה דלא היה בה ולד אחר ואין לה שום ימי טוהר וכמו שפירש רש"י ז"ל בשמעתין ובסוף פרק בהמה המקשה וגם נותנים לה חומר ולד אחר שמה היה זכר בשליח זו ותטמא ז' אבל שבועיים לא תיטמא משום שמה נקבה היה דס"ם הוא דחומר ב' ולדות לא משמע להו לפרש לרבנן אלא חומר דזכר ונקבה דחיה ועוף לא מקרי ולד לדידהו כיון דאין אמו טמאה למה ועיין בתוספות ס"פ בהמה המקשה בזה:

בא"ד דסתרי אהדי כו' עכ"ל כתב מהרש"ל תימה ומה בכך סוף סוף כל חד נשרי מכח ספק ספיקא ומה שסותר אהדי לחומרא נמי סתרי אהדי כו' עכ"ל ועוד האריך וע"ש ואנן לא ידעינן מהיכא קא פשיטא ליה דלא עבדינן בכה"ג כתרי חומרי דסתרי אהדי דהא לאמרינן בפ"ק דעירובין ובפ"ק דר"ה דמאן דעבד כתרי חומרי עליו הכתוב אומר הכסיל בחושך הולך היינו כגון ההיא דשדרה וגלגולת דאית ליה למיעבד כחד תנא אי כבית שמאי כקוליהן וכחומריהן אי כב"ה כחומריהן וכקוליהן מיהו היכא דאיסתפיק לן עבדינן ב' חומרי דסתרי אהדי כדאמרי' התם ר' עקיבא גמריה אסתפק כו' וכן אי אסתפק לן הלכתא כמאן עבדינן כתרי חומרי כמ"ש התוס' לק' בפ' בנות כותים ע"ש וכן כתבו בפ"ק דר"ה אבל כתרי קולי דסתרי אהדי ודאי דלא עבדינן בשום מקום וא"כ ה"נ הכא כיון דמכח ספיקא חדא דאין ולד בשליח הוי ספיקא דאורייתא ואסור בכל גוונא אלא משום ספיקא דשמא זכר שמה נקבה הוה בכל צד ס"ם דסתרן אהדי עבדינן כתרי חומרי אע"ג דסתרן אהדי ולא כתרי קולי כיון דסתרן אהדי וזה ברור בלי ספק וס"ם:

בד"ה מ"ט דר"ש כו' הלא גם לר"ש לא נתבטל כולו בבית הפנימי כמו בבית החיצון כו' עכ"ל מדא"ל בפשיטות לר"מ אי אתה מודה כו' לבית החיצון שהוא טהור ע"כ דסבר ר"ש בפשיטות דבבית החיצון בטל כולו אבל מדברי ר"מ ודאי דאין להוכיח לדברי ר"ש כמו שכתב מהרש"ל דאימא בהא פליגי דר"ש משוה אותן דתרווייהו בטולי במשהו ור"מ סבר אינן שוין כדקאמר דאינו דומה נימוק כו' גם מה שמדקדק מהרש"ל דע"כ לר"מ נימוק כו' דאמאי פריך מאי טעמא דר"ש טפי מר' מאיר אין זה הוכחה דמשום דבתנני' לא הוזכר אלא ר"ש קאמר נמי מ"ט דר"ש דמה"ט נמי לא קאמר מ"ט דר' יהודה ור"י כמ"ש התוס' וכצ"ל לפרש"י שפירש דפריך מ"ט דר"ש נהי דנימוק כו' ה"ל כרבא וכנצל עכ"ל ולא פריך הכי לר"מ נהי דנימוק בבית החיצון לא יתא אלא רקב משום דלא הוזכר במתני' א"ק לרש"י דאי מטעם רקב נעגו בה [הכא] בשליח א"כ למאי דמסיק נמי בההיא דתרוד משום דסופו כתחלתו ובכל ענין דבר אחר מבטלו אמאי לא נימא הכי בשליח כיון דרקב הוא ד"א מבטלו ויש ליישב בדוחק ומו"ק:

בא"ד אמאי לא משני בשליח שאינה מטמאה אלא שלם כו' עכ"ל פי' לר"מ קאמרי התם הכי ועיין שם ואליביה קאמרינן הכא מטמאה שלם כמו בבית הפנימי ולאז דוקא שלם ממש דלר"מ נמי אית ביה ביטול משהו בבית הפנימי כדקאמר אינו דומה נימוק פ"א כו' אלא שלם לאפוקי בבית החיצון דבטל כולו ומו"ק:

דף כז:

גמ' ותני רבי חיילא עלה אינה מטמאה כו' מתוס' דבכורות פ' הלוקח תני ר' חייא דקאמר היינו שהיה שונה בו במלתיה דר"א ב"י דאינו מטמא כו' והכי איתא בהדיא בתוספתא עכ"ל ע"ש:

תוס' בד"ה מלא תרוד ועוד כו' ומדך לא עביד צריכותא דקמ"ל כו' עכ"ל פי' תלמודא דקאמר טעמא דרבנן ומדך לא עביד צריכותא משום דא"א כו' צ"ל השתא דהיינו קודם שנתערב בו עפר ומו"ק:

בד"ה מת שנתבלבל בו' אי נמי קסבר ר"י דרבנן לא מטהרי אלא ברובע דחסר אבל אם העפר שלם בו' עכ"ל ויראה דלפי תירוק זה ג"כ יש לפרש הא דקאמר רבי יוחנן דאמר כמאן כר"א ה"פ ר"י דאמר דרבי יצחק מגדילאה נמי מטמא באין שליו קיימת ע"כ ההיא דר"י מגדילאה כר"א דוקא דמטמא אפילו ברובע לדרבנן לא הוו הפתחים קטנים טמאים משום דחזו לאפוקי חד חד אבר כיון דהוי העפר חסר ממת שלם ועוד יש לומר דהכי קאמר ר"י דבא לומר דאף באין שליו קיימת טמא כמאן כלומר מהיכן יצא לו סברא זו כיון דרבי יצחק מגדילאה לא קאמר טמא אלא בשליו קיימת לית לן לטמא אף בשליו אינה קיימת אם לא מצא שום תנא דסבר הכי וקאמר כר"א דאית ליה הכי והשתא קאמר רבי יוחנן דרבנן לא פליגי עליה אלא ברובע אבל בעפר ממת שלם מודו וק"ל:

דף כח.

תד"ה שנאמר מזכר ועד נקבה בו' אבל אנדרונינום למה צריך למעוטי בו' ואמאי ממעט ליה והכי בו' עכ"ל פי' לבריהם כיון דקמי שמיא גליא אם זכר הוא מנקבה ללא מטמא באודם מה צריך למעוטי ימזכר ללא מטמא בלובן אמאי ממעט ליה וכן איפכא ודו"ק:

דף כח:

בד"ה על כל דבר בו' וא"ת כל טמא נפש אי"ב למאי אתא בו' עכ"ל דליכא למימר אי לא היה כתיב כל טמא נפש לא היה ידעינן למעט טומטום ואנדרונינום דאצטריך מזכר ועד נקבה משום כלי מתכות דאי לא היה כתיב אלא אדם ה"א כלי מתכות לא דהא כיון דמאדם שפיר אימעט כלי חרם משום כלי מתכות לא היה אצטריך למכתב מזכר ועד נקבה דמשמע מיעוטא לכלי חרם אלא דה"ל למכתב שום רבוי לכלי מתכות כמו לכל טמא נפש אלא ע"כ דכתב זכר ונקבה למעט נמי טומטום ואנדרונינום ועוד דמשום כלי מתכות לא ה"ל למכתב אלא מזכר ונקבה דמיניה נמי משמע מדמשני בדבוריה למדרש כל שיש לו דין הנוגה בזכר ונקבה דהיינו טהרה במקוה כפרש"י ומדכתיב יתורא דעד להך דרשא ע"כ דמזכר ונקבה גופיה אתא למעט טומטום ואנדרונינום אבל לפי זה ק"ק דמעיקרא דפריך האז נמי מצעי ליה פרט לכלי חרם ה"ל לשנויי דא"כ לא לכתוב עד ומדמשני בדבוריה נמי שמעינן דין הנוגה בזכר ונקבה פרט לכלי חרם ומיניה שמעינן נמי לכלי מתכות דהשתא לא תיקשי ליה וכ"ת ה"א כלי מתכות לא בו' ידו"ק:

גמ' אמר קרא מזכר מטומאה הפורשת בו' ולעיל דבעי לאוקמא מזכר ועד נקבה פרט לכלי חרם דהיינו ע"כ בשאר טומאות דשייכי בכלים כמו שפי' התוס' ולא משני ליה דע"כ אתא נמי למעט טומטום ואנדרונינום ממשמעות מזכר מטומאה הפורשת מזכר דו"ל דלעיל דלא בא לאוקמא קרא כלל למעט טומטום ואנדרונינום אלא פרט לכלי חרם יתפרש ליה מזכר כלומר כל מי שיש לו דין שהוא מזכר ועד נקבה בו' כפרש"י אבל השתא דמסיק דע"כ אתא לגופיה דקרא למעט טומטום ואנדרונינום ומלת עד אתא פרט לכלי חרם טפי אית לן למדרש נמי מזכר לההוא מיעוטא דטומטום ואנדרנונום מטומאה הפורשת בו' וק"ל:

תוס' בד"ה הא מזכר לחודיה בו' וי"ל דלגבי ערך אע"ג דהוא זכר אז בו' לפי שהוא משונה ואי היה מיעוטא מזכר לחודיה ה"א דאפקיה בו' עכ"ל לכאורה לפי תירוק שכתבו לעיל לרב גבי מזכר ועד נקבה ה"ג מצינן למימר הכא גבי ערכין לר"י דתרי מיעוטי נינהו חד לטומטום וחד לאנדרונינום אלא דלא ידעינן אי מזכר ממעט אנדרונינום משום שהוא משונה והוי זכר אי מנקבה ממעט ליה משום שהוא משונה והוי נקבה ואפשר דלישנא דברייתא יכול לא יהא בערך איש אבל יהא בערך אשה בו' משמע דבין בטומטום ובין באנדרונונם ככ"א מוקמינן תרתי מיעוטי תדע דכפ' אלו מומין קאמרינן אהך ברייתא סמי מכאן טומטום ואם כן ע"כ תתרי מיעוטי לאנדרונינום קאחיין ודו"ק:

דף כט.

בפרש"י בד"ה ואפי' הראש עמהם בו' כגון יולדת תאומים לז' בו' עכ"ל דביולדת תאומים לט' חדשים אפי' מת כיון דכלו לו חדשוי הראש פוטר בנפלים לכ"ע כדאיתא ר"פ יש בכור:

גמ' לישנא אחרינא טעמא בו' עד איכא דמתני לה בו' אינו בגמרות ישנות וק"ל:

שם מכלל דמחותך כתקנו בו' קשיא לר"י בו' לתרווייהו לישני פריך דללישנא בתרא נמי רבי יוחנן בין בשלם בין במחותך קאמר דהראש כרוב אברים דסתמא קאמר וק"ל:

בפרש"י בד"ה מאי קאמר ר"י משיצא כתקנו ס"ד דמסורם ברובא לאו ילוד הוא עכ"ל כתב מהרש"ל וה"ה מחותך כתקנו כמו שפי' התוספות עכ"ל וקשה לפי זה כיון דעיקר קושיא א מחותך אמאי שבק רש"י העיקר וננקט מסורם דממסורם לא משני רב פפא מידי כדאתקיף ליה רב זביד וע"כ הנראה לשיטת רש"י דודאי ה"ג א"ר פפא כתנאי יצא מחותך או מסורם בו' כגירסת התוספות וכ"ה בגמרות ישנות אלא דלשיטתו מעיקרא נמי ר"י הכי מתפרש משיצא כתקנו מהני במחותך ברובא אבל במסורם אפי' שלם לא מהני רוב ופליג אתי"ק דאית ליה דבמסורם ושלם דמהני ברובו והא קאמר מאי קאמר דאין סברא דברוב שלם מסורם דלא הוי כילוד לר"י וקאמר רב פפא דגרסינן בברייתא מחותך ומסורם דהשתא ר"י אדקתני בגויה יצא מחותך ומסורם קאי דבכה"ג לא מהני רוב אלא משיצא מחותך כתקונו וה"ה מסורם ושלם ורב זביד אתקיף ליה מכלל דבמסורם בו' ר"ל מכלל דקאמר רוב במחותך כתקונו שמעינן דבמסורם לא הוי רוב כילוד במחותך והא קיימא לן רובו ככולו בכל דוכתי ובהכי ניחא דברוב שלם קאמר מאי קאמר מכח סברא והכא במסורם ומחותך האריך בקושייתו משום דרובו ככולו ותו לא מיד:

תוס' בד"ה מכלל דבמסורם בו' לכך משני רב זביד מדקאמר משיצא כתקנו בו' עד שיצא רובו הא כתקנו בו' ור"י מייקל וקאמר משיצא כתקנו לחיים בו' עכ"ל וכצ"ל:

דף כט:

בפרש"י בד"ה אימא יולדת זכר בזוב בו' שמא שבעת ימים קודם שבאת לפנינו ילדה ושבוע ראשון היה ספירה לנקיים ולמחר ביום תחלת שבוע שני בו' עכ"ל לכאורה אין זה מהוקדק דאם ילדה שבעת ימים קודם שבאת לפנינו וכל שבוע ראשון היה ספירה לנקיים לא היה תחלת זיבתה למחר ביום תחלת שבוע שני אלא בסוף שבוע קמא כדפריך לקמן אבל הכי ה"ל לפרושי כמו שפי' לקמן גבי אימור יולדת נקבה בזוב דלמא ששה ימים קודם שבאתה בו' ונראה שדקדק לפרש כן למאי דמסיק דבאתה בין השמשות דהשתא גם יום ראשון טהור וכל שבוע ראשון היה ספירת נקיים ושפירש למחר ביום בו' תהא טובלת ויבתה היינו כדמסיק דהך טבילה דסוף שבוע לא קחשיב ודו"ק:

בד"ה בית שמאי לטעמיהי בו' ושבוע קמא נמי איכא לספוקי בו' עכ"ל כצ"ל:

תוס' בד"ה בשבוע קמא בו' והאי שבוע קמא דלילותא אינו כמו שבועים דיממא בו' עכ"ל היינו למאי דס"ד השתא דבאתה לפנינו ביום אבל למאי דמסיק דבאתה בין השמשות כמו שכתבו התוספות לקמן דנראה כפרש"י בתשובתו דלא חשיב טבילה דליל תחלת שבוע שלישי לב"ה אלא דחשיב טבילת ליל בין השמשות שבאתה בו דהשתא כל י"ד הלילות דקא חשיב הוו שפיר מאותן השבועים כעין שבועים דיממי ודו"ק:

דף ל.

בפרש"י בד"ה טבילה יתורתא בו' דלהכי נקט בין השמשות דדק בלישניה בו' עכ"ל כתב מהרש"ל מש"ה נמי מיושב אמאי משני שבאתה בין השמשות וכו' דלמא הך טבילה דסוף שבוע קמא קחשיב אלא משום דדק בלישניה וק"ל אחר כך מצינתי בגליון בו' עכ"ל גם אם הוא גליון לא ידענא מאי תיובתא דטבילת סוף שבוע קמא לא שייכא אלא שבאתה בין השמשות דאז גם יום ראשון שבאתה לפנינו טהור הוא והוו ז' ספורים לפנינו עד סוף שבוע קמא אבל אם לא באתה בין השמשות לא היה יום ראשון טהור ולא הוו אלא ו' ספורים לפנינו עד סוף שבוע קמא וכפרש"י בדיהיא לקמן בשמעתין:

תוס' בד"ה והאיכא טבילת זבה עדיפא ה"מ בו' דהשתא לא פריך אלא חדא בשבוע עכ"ל ומיהו המתוך לא בעי לשנויי הכא חדא בשבוע לא קחשיב כדמשני לקמן משום הך קושיא דכל שבועים נטבל בלילות משום נדה ועוד נראה דחדא בשבוע כי הך ודאי נמי קחשיב כיון דבכל שבוע טהור איכא הך טבילה ביום שביעי אלא דמיהת מטבילת נדה כיון שהיא בכל יום ויום משבועים טהורים עדיפא ה"ל למפרך דהשתא לא פריך מכל שבוע טהור אלא ביום ז' ודו"ק:

בד"ה יומא קמא דאתי בו' ועוד דמשום חששא דשומרת יום טובלת גם ביום שני דשמא עכשוי בו' עכ"ל יש לדקדק היכי קמיירי אם נאמר כבר כלו ימי לידה שלה אלא דעכשוי ראתה בימי זיבה כשבאתה לפנינו הא קאמרינן דזיבה גרידא לא קחשיב ואם נאמר דגם עכשוי כשבאת לפנינו בבין השמשות ילדה אחר שראתה זיבה דה"ל יולדת בזוב אמאי מטבילין לה גם ביום ב' משום שומרת יום שראתה עכשוי הא טמאה היא משום לידה שילדה גם כן עכשוי והיאך דטבול בימי לידה ונראה דאית ליה לתלמודא דלב"ה קחשיב זיבה גרידא דהא קחשיב נמי נדה גרידא דבשבוע חמישית מטבילין כל לילה והשתא לב"ה פריך הכא ויומא קמא דאתא לקמן ליטבלה משום שומרת יום דאימא כבר כלו ימי לידה ועכשוי ראתה בימי זיבה דה"ל זיבה גרידא דלפני תשמיש ומה"ט לא משני תלמודא לב"ה נמי זיבה גרידא לא קחשיב כדמשני לב"ש כיון דחשיב נדה גרידא ה"ג זיבה גרידא:

דף לא.

גמ' והיינו דתנא חבלי של נקבה בו' כצ"ל:

סליק פרק המפלת

דף לא:

תוס' בד"ה בנות כותים והן יושבות בו' וא"ת ותיפוק ליה שהן נדות מעריסות וי"ל בו' עכ"ל ומשום דמתני' לית ליה טעמא דטיומוע אלא משום חשש ראייה מדקתני לפי שיושבות על כל דם כמ"ש התוס' לקמן לא היה הוצרך למיתני שהן יושבות אף על דם טהור אלא דה"ל למיתני דמעריסות הן נדות משום חששא דראייה ומשמע להו לכאורה מלישנא דמעריסות הן נדות לעולם כההיא דגזרו על בנות כותים מעריסות דהיינו לעולם גזרו עליהן שיהו נדות לטעמא דטיומוע ואהא קשיא להו שפיר למה לי טעמא והן יושבות על כל דם תיפוק ליה בו' ותרצו דלמתני' דהכא דאתיא כר"מ וטעמא משום חשש ראייה היינו דוקא דקטנותן דלא דרשי ואשה בו' וק"ל

דף לב.

תד"ה ר"מ היא תימה בו' וא"ת ור"מ דחייש למיעוטא וקסבר בו' ולמה מני להו מי"ח דבר בו' עכ"ל בלאו ההיא דמני להו מי"ח דבר ה"מ להקשות מתוך שמעתין דלא הוו נדות מעריסות מן התורה כדקאמר לקמן אינהו דלא דרשי אשה ואשה בו' גזרו בהו רבנן:

בא"ד וי"ל דמסתמא לא ראתה מיד בו' והוו הנך דחזו מיעוטא דמיעוטא ולא מטמו מדאורייתא בו' עכ"ל וליכא לאקשויי דלכתי תקשי לן אימור דשמעת ליה לר"מ בחד מיעוטא אבל במיעוטא דמיעוטא מי שמעת ליה דמשמע ליה לתלמודא כיון דבחד מיעוטא דשכיח חייש מדאורייתא אית לן למימר נמי במיעוטא דמיעוטא כיון דשכיח הוא לחוש מיהת מדרבנן אבל במיעוטא דלא שכיח אפי' מדרבנן אינו חושש ר"מ טפי מרבנן דפליגי עליה וק"ל:

בד"ה והטבילה קודם באמה ומשום שראתה דאי משום בו' ובפרק עד כמה בו' עכ"ל בהנהו תרי עובדי דהוו בא"י הוצרכו להוכחה זו אבל בהך עובדא דהוה בפומבדיתא בלאו הכי ע"כ משום שראתה היה דאי משום שנעשה באמה לא היתה צריכה טבילה דאין תרומות ח"ל אסורה לה אפי' באכילה כיון דלא היה הטומאה יוצאה מגופה וההיא דפ' עד כמה ודאי בתרומות ח"ל איירי וסמכו אותה כאן דמוכח מיניה דגם בא"י היו טובלים לתרומתם וע"ש בתוספות:

דף לב:

בד"ה למעוטי אשה מלובן בו' ותירן דמ"מ ה"א דאתי בק"ו בו' איכא למימר גילוי מלתא בעלמא הוא עכ"ל פי' דהאי ק"ו מאיש אינו אלא גילוי מלתא בעלמא ללובן נמי הוה בכל דם טמא דכתיב גבי אשה ולהכי לא פרכינן ליה הך פירכא שכן מטמא בראיות כבימים וניחא השתא דליכא לאקשויי היכי ס"ד למילף בק"ו אשה מאיש אם כן לא לכתוב וי"ו דואשם לרבות בת יום א' ונילף נמי בההוא ק"ו מאיש דודאי להך מלתא לא היה האי ק"ו גילוי מלתא בעלמא אלא דאצטריך לן ק"ו גמור ופרכינן פירכא שכן כו':

בד"ה עליונו של זב בו' ומשני דיטמא טומאה קלה משמע דהנושא סמוך לנוגע במרכב בו' עכ"ל להך גירסא דמונשא בלחור קיימי ליה לא הוצרכו לפרש דודאי יטמא עד הערב אמרכב קאי ולא אנישא דכתיב בתריה והמקשה פריך כיון דוהינשא ע"כ ארישא דקרא קאי שיהיה דינו שוה למאי דכתיב ברישא דקרא אימא כמו מרכב דביה אשתעי רישא דקרא והמתוך השיב דיטמא טומאה קלה משמע בנוגע במרכב והשתא טפי אית לן למימר דוהינשא איטמא דסמיך ליה קאי דמיירי בנוגע במרכב שיהיה דינו שוה לו דלא לטמא אלא אוכלין ומשקין אבל לקמן להך גירסא שכתבו התוס' דשפיר דריש לה מתחתיו דהשתא ודאי מלת יטמא דטומאה קלה משמע אעליונו של זב נמי קאי אלא דלפי זה הוצרכו למימר שם דטומאת ערב דכתיב בקרא משום מרכב הוא:

חדושי הלכות – מהרש"א • נדה

בא"ד ואי לאו נמי תחתיו מנושא בו' קמ"ל תחתיו בו' וכתיב ביה יטמא דמשמע טומאה קלה בו' עכ"ל
:המקשה דלא אסיק אכתי אלעתיא האי דיטמא טומאה קלה ודאי דהא נמי קשיא דל"ל למידרש מתחתיו כלל דהא לא משתמע מדרשא תחתיו טפי משגדרוש מוהנישא גרידא וזימא דנתקו טטומאה חמורה בו' יק"ל:

דף לג.

תד"ה מה היא מטמאה אדם וכלי חרס משום דבהשותפין גבי נושא נבלה ומדרם בו' עכ"ל בההיא דהשותפין לא מיייתי הא דנושא מדרם אינו מטמא אדם וכלי חרם אלא נושא נבלה מיייתי התם ואדרבה לפי מ"ש התוֹם' לקמן דאמר בת"כ דנושא מדרם מטמא שנים ופוסל א' דהוי נושא מדרם אב הטומאה :מטמא אדם וכלים ויש לקיים דבריהם הכא דאיירי שפירש הנושא מן המדרם דלא הוה אלא ראשון ואינו מטמא אדם וכלים כמ"ש לקמן:

בד"ה תניא אר"מ בו' ולעיל פי' בע"א עכ"ל ובד"ה סופרתו למנין בו' נפרש בסוף מכילתין בע"א בעה"י עכ"ל כנ"ל:

בד"ה רואה בו' אחר ראיית ג' ימים רצופין בו' עכ"ל ולפי זה פליטה שאחר ג' הוא יום א' מנקיים ורבא דפריך ותסתור בו' שלא תהא טומאה ראשון מפסקת ביניהם אלע"ג דלא משכח לסתור בכה"ג טפי מיום א' ראשון של ספירת ז' נקיים מ"מ פריך ליה כיון דבאמצע הספירה כגון בששמה באיסור לא משכחת דהפליטה סתרה בשמשה בהיתר נמי לא סתרה דאין סברא שפעם תסתור הפליטה ופעם לא תסתור אי"נ לסברת רמי בר חמא פריך ליה דסבר מקצת היום ככולו בתחלת ספירת ז' נקיים להשתא שפיר משכחת לה שפליטה שאחר ג' ימי זיבה הוה באמצע הספירה ביום ב' לספירתה ודו"ק:

דף לז:

בד"ה ורמיניהו על ו' ספקות בו' או שמא נראה להחמיר בזה כמו בספק בגדי ע"ה בו' עכ"ל ולפי זה בלאו הא דכותי דמתני' ע"ה הוא נמי פריך שפיר מעיקרא מספק בועל נדה דנראה להחמיר בו כמו בספק ע"ה ומיהו נראה דרב פפא דמשני בכותי חבר עסקינן ע"כ אין נ"ל להחמיר משום האי ספיקא דבועל נדה כמו בספק ע"ה דא"כ לא הוה משני מידי וק"ל:

בד"ה בכותי ערום בו' לכך מוקי בערום דכשפירש מן המדרם לא היה אלא ראשון בו' עכ"ל ומה"ט משום טומאת מדרם לא הוה אצטרריך לאוקמא כלל בטבל אלא מטעם טומאת מנע אוקמה בטבל כמ"ש התוֹם' לקמן ומהרש"ל כתב מדלא אמר תלמודא שטבל ולא לבש משמע שלבש בו' כמ"ש התוֹם' עכ"ל יאין צריך וכי לא סגי בלאו הכי ותלמודא סתמא קאמר בין לא לבש ובין לבש וחזר בו':

דף לד.

בפרש"י בד"ה בש"א כרוקה בו' ואע"ג דגבי דם נכרית בו' ואיבא הרחקה טובא הלכך טהרו את דמה לגמרי להיכרא בו' אבל הכא אין כאן מדרבנן אלא דם בו' דהכל יודעין בו' עכ"ל אם כוונתו כדברי התוֹם' לא ה"ל לפלוני אלא דבדם נכרית אתי לחלק בשל תורה משא"כ בדם יולדת דהכל יודעין בו' כמ"ש התוֹם' ולא אצטרריך ליה לפלוני דבדם נכרית איבא הרחקה טובא בו' אבל הכא אין כאן מדרבנן אלא דם בו' גס מ"ש הלכך טהרו את דמה לגמרי להיכרא דנעזר לטומאת רוקה בו' אף שהאמת כן דמהך היכרא ידעין לטומאת רוקה מדרבנן מ"מ טפי ניחא לפרושי דמשום דם נכרית גופה טהרו לגמרי דלא נשרוף על דם נכרית תרומה כדקאמרינן היכי ליעבד ליטמא לח ויבש עשיתו כשל תורה וע"כ הנראה לפרש"י דלא ניחא ליה לפרש בפשיטות כדברי התוֹם' משום דודאי בדם נכרית נמי שייך למימר הא דהכל יודעים דדם נכרית טהור הוא מיהו דהכל יודעין בין בדם נכרית בין בדם יולדת אינה סברא פשוטה דאל"כ בנטמא לח ויבש היאך עשיתו כשל תורה לשרוף עליה תרומה כמ"ש ג"כ מהרש"ל והשתא ה"ק בדם נכרית לטמאו מנען ורוקין ומימי רגליהן ואיבא הרחקות טובא לא אצטרריך לן לדקדק עוד בהרחקה יתירא ואדרבה טמאו דמה לגמרי משום הנך הרחקות גופייהו דלא נשרף תרומה עלייהו ולא חלקו בדמה משום דהכל יודעין בו' דאדרבה כיון דאין זה סברא פשוטה נימא דלמא אתו לחלק גס בשל תורה ונאמר גס באלו הרחקות דמן התורה הן ויהיו שורפין עליהן תרומה אבל בדם יולדת דאין כאן גזירה מדרבנן אחרת אלא הך גזירה דדם לחוד לא רצו לבטל גזירתן ולטהר לגמרי אלא דגזרו ושיירו בה להיכרא ולא חשו דלמא אתו לחלק גס בשל תורה כיון דאיבא למימר נמי דהכל יודעין בו' וזה ברור:

גמ' אמרי לך ב"ש בו' היכי ליעבד ליטמא לח ויבש בו' כ"ה בגמרות ישנות וליתא שם הא דאיבא בגמרות שלפנינו ההוא בזכרים אתמר דאי בנקבות היכי בו' וכן נראה דהך מלתא לפלוני בין זכרים לנקבות גבי זיבה אכתי לא שמעינן ליה עד דקמ"ל רבא זובו טמא אפי' לב"ש ובריייתא שפיר איירי גס בנקבות דלגבי דוקה ומימי רגליה גזרו שיהו כזבין אלא דלגבי דמה היכי ליעבד בו':

דף לה.

תוס' בד"ה לאחרים גורם טומאה בו' ועוד דבזב כה"ג לא אשכחן אלא כשהטיפה בכף מאזנים בו' עכ"ל פי' אף אם באנו לומר דעליונו של זב זד דהיינו הבגד שמקצתו על הזב כמ"ש התוֹם' בר"פ קרוי משא כיון שהוא נישא על הזב קשה ועוד דבזב כה"ג לא אשכחן עליונו אלא כפרשכ"ס בר"פ וכשהטיפה בכף מאזנים בו' וזה פשוט דאינו נקרא משא דבפ' רע"ק קרי ליה היסט כמ"ש בר"פ ואין להקשות דאה"נ דבטומאת היסט איירי בבריייתא ולא במשא דהא למצורע נמי גורם טומאה דמצורע גרידא אינו מטמא בהיסט דמה"ט נמי כתבו התוֹם' דאין לפרש דבטומאת משכב ומושב קיימרי:

בד"ה לעולם אימא לך בזב בו' דאי מעיין הוא ל"ל קרא לטמא בזב בו' עכ"ל לחדא תירוצא שכתבו התוֹם' לעיל דמבעיא לן אי זוב מקרי מעיין אי לא ניחא אבל לתירוצ שני שכתבו לעיל מודאי זוב לאו מעיין הוא כיון דאינו מתענג אלא דמבעיא לן אי כמעיין הוא ורבינן ליה במצורע כיון דבזב אית ליה לזב טומאה חמורה בו' אין מקום לתמיהתם דודאי אי לאו האי קרא דזב דהזוב מטמא טומאה חמורה לא הוה קמבעיא ליה דפשיטא דלא הוה מרבינן ליה נמי דלהוי כמעיין לגבי מצורע:

בד"ה אף ראיא ראשונה בו' תימה אם כן לעיל מנליה לאוקמא קרא בדם טהרה בו' עכ"ל ולקמן דרשינן אקשיה רחמנא לנקבה למר בג' ולמר בד' אין לתמוה א"כ מנליה לאוקמא קרא דלנקבה למעיינות דמצורע דאיבא למימר דתרווייהו שמעת מינה אבל הכא גבי לזכר ליבא למימר הכי מקאמר אבוי וכיון דנפקא לן מהתם אייתר ליה לזכר בו' כמ"ש התוֹם' לעיל בר"פ ע"ש ולקמן דאיבא בגמרות שלפנינו זובו תרתו לזכר בגמרות ישנות מלת לזכר אינו וכן נראה דהא במלתיה דר"א לא נקט ליה ועוד דלא מוקמינן לזכר אלא לחד דרשא ומפרש"י לקמן נראה דגרסו' ליה ודו"ק:

בפרש"י בד"ה זב חד זובו בו' יש לו דין זכר שאינו מטמא באונם עכ"ל אין זה מדוקדק דהא למאי דקיימי' השתא לרב הוגא הראשונה מטמאה באונם טומאת ערב והכי הל"ל אינו מטמא באונם לחייב קרבן וק"ל:

דף לה:

תוס' בד"ה איבא בינייהו בו' אלא דפשוט יותר נקט עכ"ל אין זה מצורר לן דהא פשוט ליה טפי בפסקא דהכי ס"ד דמקשה לאוקמא מתני' בפסקא ובהכי מוקים לה רב ובפסקא שפיר א"ב דלרב דאמר מעיין א' הוא מטמא לח ויבש וללוי דב' מעינות הן אינו מטמא ואפשר דניחא ליה למימר בשופעת דא"ב ברישא ובסיפא אבל בפסקא ליבא בינייהו אלא ברישא בתחלת לידה:

בד"ה בשופעת והשתא אפי' בו' ויש לומר דכי אתשיל בתחלת לידה אתשיל עכ"ל וליבא לאקשווי דאכתי מצנין לאשכוחי בתחלת לידה דב"ה לקולא בפסקא וביולדת בזב ולא ספרה דיש לומר נמי דכי אתשיל בשופעת אתשיל ולא בפסקא א"נ ביולדת גרידא ולא ביולדת בזב וק"ל:

בפרש"י בד"ה מש"ה מטמא לח ויבש בו' אלא בזימי וטבילה עכ"ל יראה שפי' הכא כן לפי המסקנא אבל הכא ודאי המקשה לא אסיק אכתי אלעתיא דטעמא דב"ה משום דבזימי וטבילה תליא מלתא דהא בתר הכי פריך אלא לרב מאי בינייהו ופרש"י ומ"ט דב"ה דמטמאי ומיהו ניחא ליה השתא טפי לרבי משום דלרב ודאי סרך טומאות מיהת איבא כיון דמעיין א' הוא אלא שהתורה טהרתו אי בזימי גרידא אי בזימי וטבילה אבל ללוי פריך לליבא סרך טומאה כלל דהוה כדם מנפתו דב' מעיינות הן:

דף לו.

תוס' בד"ה ושוין ברואה אחר בו' ולר"י נמי דאמר בפ"ק אפילו גמלתו בו' עכ"ל יראה דלר"י גופיה ודאי דבלאו הכי שפיר הוצרך לאחר דם טוהר כגון מניקה שלא עברו עליה שלש עונות דדיה שעתה מטעם לאחר דם טוהר הוא אבל לר' יהודה ור"ש בפ"ק דאית להו בהא כרבי יוסי דאפילו גמלתו דיה שעתה ומסתמא לית להו האי דרבי יוסי דמניקה צריכה ג' עונות אלא דס"ל כאינך תנאי דכל ימי מניקותה דיה שעתה והשתא לדידהו הוצרכו התוֹם' למימר דליבא נ"מ לאחר דם טוהר אלא בלא ראתה עד לאחר כ"ד חודש ומ"ש התוספות עוד וטעמא דמניקה אצטרריך לראייתה הראשונה באונם בו' כדפרישית עכ"ל ר"ל דלרבי יהודה ור"ש איבא למימר האי תירוצא דפירש לעיל לרבי יוסי וה"ה לדיהו מצנין למימר כתירוצס שכתבו לעיל לר"מ דמטעם מניקה דיה שעתה כל ימי מניקותה וכן לרבי יוסי איבא למימר כהאי תירוצא דמטעם מניקה דיה שעתה כל ימי מניקותה בהפסקה ג' עונות אף אם ראתה כבר כמה פעמים בימי מניקותה לאחר דם טוהר ובסמוך נמי שכתבו התוספות באיבא שהות דמטמא מע"ל לרב בו' ואע"ג דדיה שעתה כל ימי בו' עכ"ל לרבי יוסי ניחא דאיירי בלא הפסקה ג' עונות אלא דניחא להו לאוקמא מלתיה דרב כאינך תנאי דכל ימי מניקותה דיה שעתה:

בפרש"י בד"ה והא ספרה קתני ואי לא פסק בו' ותורה לא טהרתו אלא בזימי וטבילה ולב"ש בו' עכ"ל דבריו תמוהים דהא ללוי קיימינן הכא ואלזיבה כיון דב' מעיינות הם בשופעת אית להו לב"ה דלאו בטבילה תליא כלל כדקאמרינן דא"כ בשופעת דהיינו לרב לב"ה התורה טהרתו בזימי וטבילה וללוי טמאה אפי' טבלה לב"ה וכן מוכחת כל הסוגיא כמ"ש התוֹם' בכולה סוגיין ואפשר לפרש לדעתו דודאי מעיקרא בעי למימר הכי דא"ב שופעת אבל לפי המסקנא דמפרש פלוגתייהו ור"א טובא פסקא וכל הני דפריך מינייהו בשמעתין אית לן למימר דלוי לא פליג עליה דרב בהא וכמו לרב דממעין אחד הוא והכל מעיין טמא ואפי' בשופעת בזימי וטבילה תליא מילתא ה"נ אית לן למימר ללוי אפי' בשופעת ממעיין טמא דבזימי וטבילה תליא מילתא והכריח לפרש כן לפי האמת דלא ניחא ליה למימר ללוי דנקט ולא טבלה במתני' משום ב"ש כמ"ש התוֹם' דב"ש במקום ב"ה אינה משנה וה"ל למתני וטבלה משום רבותא דב"ה גס הך ברייתא דיולדת בזב תוכיח שאם טבלה וראתה מוכח כן דבטבלה תליא מלתא לב"ה ודחוק הוא לפרש כמ"ש התוֹם' דלדברי ב"ש קאמר הכי:

דף לו:

תוס' בד"ה נדה ליומא בו' נראה דאף לבעלה לא חיישינן בו' דהא עובדא דשילא בו' עכ"ל בכל דוכתא מחמרינן טפי לטהרות מלבעלה אבל שיעור דבריהם משום דאפשר לפרושי לטהרות הוא דהוה נדה ליומי אם לא תשפה ואם תשפה יהיו הטהרות שנגעה בערב טמאים והא קאמרי דאף לבעלה מותרת ולא חיישינן שמא תשפה בו' דהא עובדא בו' כיון דבבבל היה מסתמא לבעלה הוי כמו שכתבו התוֹם' בפ"ק:

בד"ה או ששפתה וקשתה בו' א"נ אתא לאשמועינן אלע"ג בו' וכן ברישא בכה"ג עכ"ל ליבא לפרושי ברישא נמי כה"ג דבקצתו בשופי דהויא יולדת בזב דהא בכל דוכתא בעינן שופי מע"ל לב"ע אלא דר"ל כיון דבבות דסיפא אצטרריך ליה למתני הך דקשתה ושפתה וקשתה תני נמי כה"ג בבבות דרישא שפתה וקשתה ושפתה וק"ל:

דף לז.

תד"ה אבוי אומר אינה סותרת בו' ותו היאך יחלוק אבוי אבריייתא דהתם עכ"ל ואם הוא סובר כבריייתא דהמפלת ולקמן דלית להו אין עולין הו"ל למפסק הכי דהלכתא כהך ברייתא:

בא"ד קשה דהא ע"כ ר"א פליג וי"ל בו' עכ"ל ר"ל על מנא אמינא בתרא דקאמר רבא פליג ר"א וק"ל:

בד"ה רבא אמר אינה סותרת בו' וי"ל דרבא אליביה דרבי מרינוס קאמר בו' עכ"ל ומיהו לרבא אלע"ג דסותר ס"ל דעולין דיום הראייה אינו סותר אלא עד יומו אבל שאר ימי לידה שאינה רואה עולין לה כמו שכתבו הפוסקים אבל לר"א דסותר בלאו ראייה משום דאינו גורם סותר אין חלוק בהן וכל הימים אין עולין כדקאמר מסתר נמי סותר וכ"ש דלא סלקא ודו"ק:

דף לז:

בד"ה מה ימי גדותה דאין ראויין בו' וי"ל דמייירי התם בזבה קטנה שרואה יום י"א דיום י"ב בו' עכ"ל דבריהם תמוהים דבהא ודאי לא קמבעיא לן התם דיום י"ב עולה ליום י' וליום י"א כיון דלא ראתה בימי נדה כדמסיק התם אהא דפריך ותשמע בשתסר אלא דקאמר התם זאת אומרת דימי נדתה שאינה רואה בהן עולין לה היינו אפילו ראתה כבר בימי נדה בין לפרש"י בין לפירושם שם ודו"ק:

בפרש"י בד"ה הא קמ"ל בו' אלא לילה וב' חצאי יום טמאה עכ"ל אין זה מדוקדק לפי ענינו הכא והכי ה"ל למימר אלא יום וב' חצאי לילה טמאה וק"ל:

דף לח.

תוס' בד"ה מאי דעתך כו' וא"ת והלא בלא קישוי משכחת לה כו' עכ"ל דליכא למימר דנקט קישוי משום דס"ל לר"מ דא"ל לפתיחת הקבר בלא דם דהשתא בלא קישוי ה"ל יום הלידה יום ג' עס השנים שאחר הנדה דה"מ למנקט הלידה אחר ז' ימי הנדות בלא שנים שאחר הנדה ועוד דמשמע ברישא דת"ק דר' יהודה דהוא ר"מ דכל סתמא דמתני' כוותיה ס"ל דאפשר לפתיחת קבר בלא דם ודו"ק:

בד"ה שיפורא גרים כו' א"נ מסיפא דבריייתא כו' ואם קשתה ברמ"א ורמ"ב ורמ"ג אם נקלט הזרע כו' עכ"ל כצ"ל אבל מרישא לא הוי מצו למידק מידי דשפיר קתני שנים בסוף שמיני ואחד בתחלת ט' כו' לפי ספירתה מסתמא מיום שימושה ואף אם נימא דלא נקלט עד יום המחרת וה"ל כל הג' ימים מחודש ח' מכ"ש שהוא יולדת בזוב אבל בסיפא כיון דע"כ לא קשתה עד רמ"א ורמ"ב ורמ"ג מיום שימושה לא ה"ל למתני א' בסוף שמיני דלפי ספירתה מסתמא מיום שימושה ה"ל כל הג' ימים בחודש ט' ודו"ק:

דף לח.

בד"ה דיו לבא מן כו' ור"א סבר דכיון דאיכא לאוקמא קרא בימי נדה אפילו אי נימא ק"ו כו' עכ"ל לרווחא דמלתא קאמרי הכי לפרש"י מיהו ע"כ לר"א משום הק"ו לא מוקמינן דמיה לדרשא אחריתא דאל"כ לא הוצרכו לפרש לקמן לפרש"י דקאמר ר"א דיו לדבריהם דרבנן אלא דהוצרך לומר דיו דאל"ה הוה מוקמינן דמיה לדרשא אחריתא ועוד דהשתא משום ק"ו דזיבה נימא דמיה אתא לדרשא אחריתא יתשב אתא לטהר אפי' בימי נדה אלא ע"כ אית לן למימר לר"א דלא עדיף הק"ו למימר למידחי דמיה לדרשא אחריתא וק"ל:

בד"ה אימא בימי כו' וא"ת כיון דאי לאו קרא כו' בלשון אחר וי"ל דפרכינן ליה כיון דמק"ו כו' עכ"ל תירוצים אינו מובן דהיינו ממש קושייתם היאך פרכינן ליה בלשון אחר מכח ק"ו לטהר אף בימי נדה כיון דאי לא תשב לא הוי מטהרי בנדה מק"ו כדלקשינן לרבנן ואימא בימי נדה כו' לפי' ה"ר מנחם ונ"ל להגיה וכו' במקום וי"ל וכצ"ל בלשון אחר וכו' דפרכינן ליה כיון דמק"ו מוכח כו' וכל זה סיוס מלתא דקושייתם ותמיהתם קיימתם לפי' ה"ר מנחם דרבנן נקטו תשב ברישא דבריייתא משום דליכא קל וחומר לבימי נדה כדלקשינן ואימא בימי נדה כו' אבל לפרש"י ודאי י"ל דרבנן אית להו ק"ו אף לבימי נדה והא דנקטו לטהר מדכתיב תשב מלתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא ודו"ק:

בפרש"י בד"ה ור"א מטמא נדה כו' ומזיבה הוא דטהור כו' עכ"ל השתא למאי דהשיב ר"א דיו אפשר לפרושי הכי אבל למאי דפריך לקמן אימא בימי נדה כו' דלר"א פריך כמו שפי' רש"י ע"כ אית לן למימר דר"א בימי זיבה נמי מטמא וק"ל:

דף לט.

בפרש"י ד"ה אלא שהיתה כו' דבחדא זימנא הוא דעקר לה כו' עכ"ל משמע מפירושו דחדא זימנא מיהא בעי עקירה והיינו לפירושו דבכה"ג חיישינן לה לרב פפא אבל לרב הונא בריה דר' יהושע דלא חיישינן לה עקירה חדא זימנא ודאי נמי דלא בעי ודו"ק:

דף לט.

גמ' נדה ופתחה מכ"ז מנינן כו' מכאן נראה הכרע לשיטת רש"י ורמב"ן דאין זיבה אלא בי"א שסמוכין לשבעה שראתה בהן נדות ואין מונין ליום הראוי שהרי כאן מיום כ"ו ואילך הוא יום הראוי לזיבה ואפי' לרב פפא קאמרינן נדה ופתחה מיום כ"ז מנינן אע"פ שהוא יום הראוי לזיבה מראיית הוסת ולעיל דקאמר דג"פ מט"ו לט"ו הוה וסת קבוע בתוך ימי זיבה היינו משום ראיית ט"ו ראשון ושלשי דהו תוך ימי זיבה אבל ט"ו השני הוה פתח נדות ומה שיש לדקדק אההיא דס"פ האשה ע"ש:

תוס' בד"ה אלמא מריש ירחא כו' ומיהו תימה לומר כאן כדמעיקרא כו' עכ"ל כצ"ל:

סליק פרק בנות כותים

דף מ.

יוצא דופן פרק חמישי

גמ' דחד הוי נפל אינו בגמרות ישנות גם מהרש"ל מחקו:

תוס' בד"ה הנך נפיסין כו' שכן בכור זכר מתנות כו' ואין קדשים כו' עכ"ל ולא ידענא מאי מתנות שייכא בבכור לנחלה ובתוס' ר"פ יש בכור מלת מתנות אינו ע"ש:

דף מ.

בד"ה פרט לשנשחטה בלילה כו' בהנך דחזו לעבודת צבור כו' עכ"ל ולאפוקי זר שקבלו וצ"ל נמי דמהני :! מיעוטי אימעוטי נמי הא דשקולים הם וק"ל:

בא"ד או מבשר שלמים שיצא כו' עכ"ל ויוצא דבשר גופה נמי איכא למילף מבשר שלמים וק"ל:

בא"ד ואפילו דם יליף מהבשרו מבמה ומבשר כו' עכ"ל פירוש או מבשר ולדברי המקשה בעי למילף נמי עבודת דם מבמה אבל לדברי המתקן אפי' לר"ש לא יליף עבודת דם אלא מבשר כמו שנתפרש בסמוך:

בד"ה והניתנים למעלה כו' דלא גרע מנשפך כו' ומבמה לא ילפינן עבודת דם כו' עכ"ל יראה דהמקשה התם זר נמי ינולף מבמה כו' הוה קס"ד לר"ש דילפינן עבודת דם נמי מבמה והמתקן השיב לו דאריבויא דזאת תורת עולה קסמין ואפילו לר"ש לא מוקמינן האי ריבויא אלא אמסתבר דהיינו בשר היוצא כיון דהבשרו נמי בבמה אבל עבודת דם לא יליף כלל אפילו לר"ש מבמה אלא מבשר ולהכי זר שמלק מטמא ישתא בשקבלו פסולין בהנך דלא חזו לעבודת צבור כגון זר נמי ליכא לאכשורי אפילו לר"ש למילף מבמה דהא עבודת דם הוא אלא דר' שמעון מכשר ליה משום דלא גרע מנשפך דכיון דהשחיטה נעשית בהכשר מקרי פסולו בקודש וכתבו שוב דבנשפך גופיה לא מכשר ר"ש אלא בשנתקבלה בהכשר דהשתא בור שקבל מודה ר"ש דליכא לאכשורי למילף מבמה:

דף מא.

תד"ה שהיה פסולן בקודש כו' ונראה לפרש דהיכא דכיוצא בו כשר במקום אחר כו' עכ"ל וליכא לאקשווי למאי דבעי למימר לא יוצא דופן דבכור הוא איכא פסולו בקודש דכשר בשאר קדשים דיש לומר כיון דיוצא דופן דבכור חולין הוא ליכא למכשריה משום דאיכא פסולו בקודש אלא דבכר שחל עליו שם הקודש:

פרש"י בד"ה הני"מ דכל הני כו' כשנתן לה עובר בהמת קדשים כו' עכ"ל לא ידענא אמאי נקט קדשים קלים כיון דס"ל דבהוייתן הם קדושים ומה לי נתן לה קדשים קלים ומה לי נתן לה קדשי קדשים גם בפרק

שני דזבחים ליתא אלא בולדות קדשים וכן בתוספות בשמעתין:

בא"ד וכלאים וטרפה ויוצא דופן נמי בולדות קדשים עכ"ל גם בכאן בכדי נקט טרפה בולדות קדשים דמצינן שפיר לאשכנחי בדאקדשן והדר נטרפה והכי איתא בספ"ב דתמורה וכן בשמעתין בתוס' וק"ל:

תוס' בד"ה קסבר ולדות כו' וי"ל דמייירי כגון שהקדישו בפה כו' עכ"ל ולפי זה הא דקאמר תלמודא אחד לבהמת קדשים דאוליד דרך דופן למאן דאמר דבהוייתן הם קדושים האי לבהמת קדשים דקאמר אולד קאי דאין צריך שיהיה האם קדוש כיון דאקדיש הולד בפה והכי משמע בפ"ק ובפ"ב דתמורה דבכלאים וטומטום ואנדרונינום קאמר אי אתה מוצא אלא בולדות קדשים וביוצא דופן אמר במקדיש ולד ויוצא דופן דהיינו ולד של בהמת חולין ומה שכתבו התוספות הכא דמשמע בפרק כיצד מערימים דאפילו קדושת פה אין חלה עליהם היינו בכלאים וטומטום ואנדרונינום אבל ביוצא דופן ודאי חלה קדושת פה וצריך לחלק דיוצא דופן מקרי טפי ראוי לקרבן מכל הני דהלקול נראה בהן מתחלת בריאתן משא"כ ביוצא דופן דאין הקלול ניכר בולד:

דף מא.

בד"ה ואזדא ר"י לטעמיה וי"ל דה"פ מלתיה דר"ל כו' אבל אי לאו ולד הוא אף לר"ש כו' עכ"ל יראה דמשמע ליה לתלמודא דלא פליגי לר"ל אלא בקושי כדפליגי ברישא ולא נימא דפליגי תנאי לר"ל אי בעינן שיצא דרך ערותה ובלאו קושי דולד נמי מטטר ר"ש דעל כרחך בהכי פליגי רבי יוחנן ור"ל דאם כן הוה ליה לריש לקיס לפרושי דבהכי פליגי כדמפרש לה רב יוסף דפליגי במקור מקומו טמא:

בד"ה וסבר רבי שמעון דיו כו' סבר המקשה דמטועם משמשת לא היתה טמאה כו' עכ"ל דליכא למימר דהמקשה ידע לפרש משמשת ממש אלא דסמן אקושיא דפולטת תופק ליה דשמשה דהא ידע ללישני ליה כשטבילה מדכתיב וטמאה עד הערב כמ"ש התוס' לקמן ואי סמך אההיא דרבא דכל שלשה לא מהני לה טבילה בלאו הך דבריייתא דמשמשת הוה מצו לאקשוי ממילתא דרבא אהך דפולטת אלא ע"כ דהוה ס"ד דמשמשת נמי היינו שהזרע נפלט להשתא פריך בפשיטות מהך דבריייתא דמשמשת אהך דפולטת בלאו מלתא דרבא כלל:

דף מב.

בפרש"י בד"ה ואלויבא דרבנן כו' וכ"ש דמטמאה במשהו ולענין סתירה כו' עכ"ל כ"ש הוא דאי נמי דיה כבועלה מטמאה במשהו ומהאי טעמא סתירה נמי הוה כ"ש אלא לרווחא דמלתא קאמר ולענין כו':

תוס' בד"ה אמאי טומאה בלועה כו' וי"ל דמייירי כשעקר הדם מן המקור כו' עכ"ל דהכי משמע ליה לרבי ירמיה דעקר מנמה משמע אפילו קצת מן המקור שלא יצא עדיין לבית החיצון דהשתא אף לרבא טומאה בלועה היא ומיהו הך קושיא דלקמן שמעתין איפריק אלא יוללת כו' לא אולא אלא לאביי דמטמא בפנים כבחון דבריייתא היינו בבית החיצון ולרבא שפיר מטמאה ממשא דבבית הסתרים הוא ואפשר דאפילו לרבא פריך משום דמטמא בפנים דיוללת דומיא דנדה וזיבה דמטמא אף במגע ומה"ט לא בעי נמי למימר דמטמא בפנים כבחון דבריייתא היינו נמי דלא מהני טבילה לדם הנעקר קודם טבילה ולשיצא לחוץ מטמא דיוללת דומיא דאינך קתני:

דף מב.

בד"ה וכרב אושעיא כו' תימה כו' אפילו הוציא ידו נמי טמאה החיה שננעה בו כו' עכ"ל וכלשון הזה כתבו התוספות ג"כ בפרק בהמה המקשה וז"ל אפילו הוציא ידו חוץ לפרוזדור נמי נטמאה החיה שננעה בו כו' עכ"ל ולפי מה שפרש"י בשמעתין דהוציא ראשו חוץ לפרוזדור בבית החיצון דאכתי ראשו בפנים אין מקום לקושייתם דמש"ה נקט ראשו דהוה כילוד אבל בהוציא ידו חוץ לפרוזדור דאכתי ידו בפנים בבית החיצון לא נטמאה החיה במגע אפי' לרבא דטומאת בית הסתרים הוא ולאביי בהיסט נמי לא מטמא דטומאה בלועה היא וע"כ הנראה דכל דבריהם אלו הם בעצמם דבריהם בפרק המקשה ולפי שיטתם שם בר"פ המקשה ובר"פ יש בכור דפרוזדור דשמעתין הוא בית החיצון דהשתא יצא ראשו חוץ לפרוזדור היינו יצא ראשו חוץ לבית החיצון דתו לא הויא טומאה בלועה וה"ק בשמעתין כגון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור דבהכי מייירי דמטמא בפנים כבחון דהולד מטמא בפנים דהיינו בבית החיצון אף אם לא יצא אלא ראשו וכולו מצפנים בבית החיצון מיהו מ"ש התוספות בסמוך בד"ה שהוציא ולד כו' וי"ל דהתם ספקו טמא אשיצא לחוץ א"א להולמו אלא לפי שיטת רש"י ותו לא מידי ודו"ק:

בד"ה יצתה זו שטומאה כו' וא"ת ומאי יתורץ רבא מן הבריייתא וי"ל כו' עכ"ל ועיין עוד על דבריהם אלו בפרק בהמה המקשה בתוספות שם אבל הרא"ם כתב בזה לרבא אע"ג דבית הסתרים הוא ומטמא במשא גזירת הכתוב הוא בגבלת בהמה דלא תטמא באכילתה כו' אע"פ שהוא אותה בתוך בליעתו עכ"ל נגלים ממנו דברי התוספות גם שמעתין מוכחת דלרבא מטמאה במשא דקאמר למאי נפקא מינה כגון שתחב לו חבירו כזית נבלה כו' והאז פליגי אביי אמר בלוע הוא ולא מטמא אפילו במשא ורבא אמר בית הסתרים הוא ומטמא במשא וק"ל:

דף מג.

תד"ה למימרא דהיסט כו' א"נ מנגיעה דהכא דכתיב גבי ידיו מינה ילפינן כו' עכ"ל ויש לדקדק לפי שיטתם דלא ילפינן אפילו בגניעה גילוי דזב וגילוי דטהור מהדדי אם כן השתא מנלן למילף מהאי קרא היסט דהא אצטריך כל אשר יגע בו הזב למגע הזב בגילוי דמנוגע בבשר הזב דמייירי במגע הטהור בגילוי ליכא למילף מגע הזב בגילוי וידיי אצטריך לכל הנגיעות דהוו מאבראי וצ"ל מרבוויא דכל אשר יגע דריש ליה היסט ודו"ק:

גמ' עובד כוכבים שהרהר וירד כו' אבל הכא דלקולא לא כו' דלא ניזיל בתר עקירה שהיה בגיותו אלא בתר היציאה אזלינן לחומרא אע"כ שהיציאה היה שלא בהרגשה שרינן העקירה בתרה שהיה בהרגשה והוי כאילו היה גם העקירה ביהדות ועוד מצינו לפרושי דמייירי הכא שהיה גם היציאה בהרגשה ודו"ק:

דף מג.

תוס' בד"ה עד שיצא מבשרו כו' ילפינן מנדה חזה ופולטת במה הצד כו' עכ"ל דאם תפרוך כדפרכינן בריש פרק בנות כותים מה לגדה חזה שכן מטמאין באונם פולטת תוכיח דלא שייך בה פליטה באונם מה לפולטת דמשום פולטת הזהיר רחמנא בסיני אל תגשו אל אשה שלשת ימים זבה ונדה יוכיחו מה להצד השוה שכן מטמאין ומיטמאין בפנים כבחון אף אני אבי הזב כו' וק"ל:

תמונתהאשההנאשמתביתהבביתאחיהבביתאחיהבביתאחיה

דף מד.

תד"ה ואי בעי מיניה לירות כו' דאמר שמואל אשה כו' הוה מצי לשנויי אבל עובר לא לומר שממעט כו' עכ"ל ולא בעי למימר דה"מ לשנויי כדרב ששת נווחל את האם כו' אלא דקסבר איחי מייית ברישא ועובר לא משום דלית ליה זכייה דהכי אית ליה לשמואל בפרק אלמנה לרבנן דלובלין בשביל כל המשפחה משום דלית ליה זכייה לעובר דהא שמואל גופיה אית ליה דיש זכייה לעובר בפרק מי שמת ע"ש בתום':

דף מד:

בד"ה שלשים יום איכא כו' ורבא דפריך בפ"ק דכתובות כו' דמתניתין סברה דקטנה יש לה קנס כו' עכ"ל אבל התנא' שם פירשו פירכא דרבא דקסבר דמתניתין סברה גמי דקטנה אין לה קנס ע"ש:

דף מה.

תד"ה האי דם גדה הוא כו' דליכא אלא ספיקא אח' כו' ואם דם גדה היה הרי היא זונה כו' עכ"ל וליכא למימר דהוה ספק ספיקא דא"נ דם גדה הוא איכא לספוקי דבא עליה אחר תוך שלש והיו ניטלין אז ע"י ביאתו דהשתא לא הויא זונה כיון דבתוך שלשה הויא די"ל דהיינו ההוא ספיקא גופא דילמא ניטלין היו ע"י הבעל בתוך שלשה אבל לפום סברה דהשתא דנימא דדם גדה היה משום דלא שכיח הוא דאתצוד בתוך ג' לא נצודו נמי ע"י אחר שבא עליה אז ודו"ק:

דף מה:

בד"ה קודם הזמן הזה ל"ל כו' ויש לומר דזו אף זו קתני כו' עכ"ל ונראה דאסיפא לא קשיא להו כיון דתנא' לאחר זמן ל"ל למתני בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין דההיא דלאחר זמן כו' איירי בשערות כדמסיק לקמן אבל הך די"ב שנים כו' מצי איירי בלא שערות ונדריה קיימין משום מופלא דמסתמא בת י"ב שנה ויום אחד יודעת לשם מי נודרת ודו"ק:

גמ' אלא לאו דאייתי סתי שערות וטעמא דלאחר זמן כו' הא תוך זמן כלפני זמן כו' ליכא לאקשווי דאימא דאיירי בלא בדקו וכיון שהגיעה לכלל שנותיה אוקמה אחזקה שהביאה שערות אבל היכא דאיכא שערות אפילו בתוך הזמן הויא כלאחר זמן וכמ"ש התוספות ללשון שני דרבא לקמן די"ל כיון דבלאחר זמן נמי אינו אלא משום שהביאה שערות הוה ליה למתני רבותא טפי אפילו בתוך זמנו דבשערות הוי סימן ואי לאשמועינן דבלאחר זמן אוקמה אחזקה אף בלא בדקיה הך רבותא לא שמעינן לה ממתניתין דאינה מפורשת במתניתין מה שאין כן לרבא דהך רבותא מפורשת בדבריו ודו"ק:

דף מז.

גמ' י"ג גופא סימן והדר תני בן י"ג ויום אחד כו' דליכא למימר דהא די"ג גופא סימן היינו בעוקן בו יאה דקתני דאינו סימן באין עוקן בו דהא בסיפא דקתני בן י"ג ויום אחד הוי סימן ליכא לאשכוחי אלא בעוקן בו וה"ל למתני רבותא בכה"ג אפילו ביי"ג גופא ודו"ק:

שם אלא למ"ד אין חוששין מאי איכא למימר כו' יש לדקדק מאי קושיא ואימא הא דאמר רבא לא תמאן דחוששין שמא נשרו היינו בבעל דהוי ספיקא דאורייתא כדקאמר רב דימי וההיא דאין חוששין בלא בעל לאחר זמן דליכא ספיקא דאורייתא וליכא למימר דא"כ מ"ט דמ"ד חוששין בלא בעל כיון דלא הוי אלא ספיקא דרבנן דהא ע"כ בלא בעל פליגי דלקמן בר"פ בא סימן מוכח דהא אהני לן חזקה דרבא אלא בדקו ולא אשכחו ומשום חזקה אמרינן שמא נשרו כיון שבעל והוי ספיקא דאורייתא כמ"ש התוספות שם ונראה דקושטא הכי הוא למאי דמסיק רב דימי והלכתא חוששין שמא נשרו בבעל מצינן לאוקמא נמי הא דרבא בדקו ולא אשכחו ומשום דחוששין שמא נשרו בבעל:

שם והא חוששין כו' פרש"י והא חוששין קאמר ולא ודאי נשרו וחישינן לחומרא משמע כו' עכ"ל י:פירושו ה"מ למידק הכי אהא דאין חוששין לחומרא משמע אבל לפי מה שפירשו התוספות בההיא דחישינן שמא חוץ לחומה לנו דמצינו לשון חוששין לקולא נראה דה"נ הכא לא מלשון חוששין קדייק [ליה] אלא מסברא קאמר הכי והא חוששין בעלמא קאמר דהא ליכא ודאי שנשרו אלא ספק והשתא א"ש דלא הוה מצי למידק הכי אההיא דאין חוששין וק"ל:

שם מתיב רב הונא בר יהודה לרבא לסיועי לרב הונא כו' ובגמרות ישנות מלת לרבא אינו וכן נראה י:פירוש מתיב רב הונא ב"י להני אמוראי דלקמן דס"ל דאחרים שאכלו לוקין אבל הקטן אינו לוקה ולסיוע לרב הונא דס"ל דאף הקטן לוקה ומלת לרבא הגיהו לפי מה שהבינו המתיב קאי לרבא דלעיל דקאמר הלכתא דתוך הזמן כלפני זמן והכא קתני הקטן לוקה בתוך הזמן ולאו מלתא היא דרבא דקאמר בתוך הזמן כלפני הזמן היינו לשאר עונשין אבל אלאו דלא יחול מצי סבר נמי כרב הונא דלוקה אע"ג דבמלתא אחריתא לאו בר עונשין הוא כפרש"י ודו"ק:

דף מז:

בפרש"י בד"ה אלא כו' מדרבנן כלומר כו' איסורא בעלמא ומדרבנן ומקרא כו' עכ"ל פירוש איסורא לאחרים בעלמא שאכלו מדרבנן אבל לקטן אפילו איסורא ליכא כדאקשינן איסורא נמי ליכא דקטן לאו בר קבולי עליה תקנתא דרבנן דקתני בבבוייתא יכול יאה חייב קרבן כו' דדרך אסמכתא קאמר ליה דאי הוי דאורייתא יכול יאה חייב כו' וק"ל:

גמ' רבי יהודה אומר אין תרומתו תרומה ובסדר המשנה שלפנינו ר"י אומר תרומתו תרומה וע"ש בפירוש הר"ש:

דף מז.

תוס' בד"ה ואינה נפסלת בטבול כו' במקצתן דפסל מקום מעגו וי"ל כו' עכ"ל כצ"ל:

בד"ה אתי דימוע דרבנן כו' דקאמר ריש לקיש והוא שרבו כו' פירוש דשרי מדאורייתא כו' עכ"ל וכצ"ל י:בתרומה בזמן הוה דהוי דרבנן מייירי התם לר"ל אלא דמשמע להו דמשום דאפילו בתרומה דאורייתא מועיל ביטול ברוב מדאורייתא להכי אמרינן התם שאני אומר דאין סברא לפלוגי הכי בתרומה דאורייתא לתרומה דרבנן וכ"ה לשון התנא' בפרק הערל דאין זה מוכרח אלא דהכי משמע וכן הראיה שהביאו מפנאל אגוזים כו' איירי נמי בתרומה דרבנן:

בד"ה מסר להו לערבי כו' ולא נזרו עליו משום נשג"א אע"ג דאיסור גדה וא"א כו' עכ"ל כצ"ל:

דף מז:

גמ' כדברי כולן להחמיר כו' רבי יוחנן וסבי אמרי הלכה כדברי כולן להחמיר רב פפא כו' כצ"ל וכ"ה בגמרות ישנות ובריי"ף וברא"ש וכצ"ל לקמן גבי חצר צורית:

שם לא קשיא הא כב"ש הא כב"ה כו' וה"ה דהמ"ל כולה לר"א והא בזכר והא בנקבה וק"ל:

בפרש"י בד"ה דתנן תנן היכא כו' אלא משנכנס יום אחד בשנת כ' עכ"ל היינו דאיכא תנאי בפ"ק דר"ה דאיכא תנא דקאמר יום אחד בשנה חשוב שנה ואיכא תנא דקאמר שלשים יום וכו' ר"י בן כיפר:

דף מח.

תוס' בד"ה ובשביעית נמי כו' אימא שלשים יום לפני ר"ה כו' חמש שנים שלמים כו' עכ"ל יראה דמשמע להו פשטיה דקרא ובשביעית אינו שב איעבוד דלקמיה אלא אינא דכתיב בתריה והשתא ילפינן שפיר מובשביעית ינא ללא נימא דשש שנים יעבוד וכשנכנס שלשים יום בשנה הששית למנין עולם ינא דשלשים יום בשנה חשוב שנה אלא שיעבוד כל שנה הששית ולא ינא עד תחלת השביעי של מנין עולם אבל מנלן למילף דמובשביעית ינא דשנה ראשונה יהיה ג"כ שלימה שיהיו ששה שנים מעת לעת מניסן ונמצא דיעבוד בשביעי של עולם ואהא תירצו כיון דגלי כו' דהשתא כיון דהראשונה בעי נמי שלימה ע"כ דיעבוד נמי בשביעית של מנין עולם מתשרי עד ניסן והאי ליכא למימר דקאמר ובשביעית ינא דחמש שנים הראשונים יהיו שלמים שלא כמנין עולם מניסן ועד ניסן ושנה הששית יהיה מניסן עד תשרי כמנין עולם דא"כ שנה הששית לא יהיה דומה לשאר שנים שהם שלמים שלא כמנין עולם ועוד לשנות עולם תסגי ליה בשלשים יום מניסן ודו"ק:

סליק פרק יוצא דופן

בא סימן פרק ששי

גמ' ואנא ידענא משום דאי אפשר כו' דליכא למימר דה"א או חולצת או מתיבמת משום דקטנה חולצת כו' יוכי דא"כ בלא סימן העלין נמי דמשום רבותא דר"מ לא הוה ליה למתני הכי לרבנן וליכא למימר נמי דהא דעלין נמי הוי סימן כדפרכינן לקמן ואימא או הא או הא דמ"מ מנ"מ אי משום דעלין נמי הוי סימן אי משום דאי אפשר וק"ל:

תוס' בד"ה ר"מ אימר לא חולצת כו' ומילי טובא דרוב פעמים תחתון אתי ברישא כו' עכ"ל דהך סברא קיימא דברוב נשים תחתון אתי ברישא ודקאמר בשלמא לר"מ היינו דכתיב שדים גו' דמצינן לאוקמא קראי מיהת במיעוט הנשים וק"ל:

דף מח:

פרש"י בד"ה לפני הפרק כו' ובד"ה נשים כו' ואי אמרו ליתנהו לא ממאנת דחישינן שמא נשרו הלכך כו' עכ"ל בלאו טעמא דשמא נשרו נמי לא סמיכין בהא בנשים שתמאן דבהא ליכא חזקה ואפילו בתוך הפרק אינה נאמנת לומר קטנה היא שתמאן אבל שיעור דבריו כך הוא אהא דקאמר סתם בודקין אותן לאחר הפרק ונאמנת אפי' לקולא ליכא למיחש דבליתנהו נמי נאמין להן למאן וקאמר דלהא ליכא למיחש דא"נ נאמין להן דליתנהו לא ממאנה דבאנשים כה"ג נמי לא ממאנה דחישינן שמא נשרו הלכך לא ניווש למימר דנסמוך אנשים ודו"ק:

תוס' בד"ה בשלמא לפני הפרק כו' משמע דאין לנו לחוש כו' עכ"ל ובמרדכי פ' ב"ש הוכיח זה מכח קושיא זו שכתבו התנא' ואם תאמר ונאמנת לומר קטנה היא שלא תחלוץ מאי אהני כו' וק"ל:

דף מט.

תד"ה ואיבעית אימא ר"ש ולאחר כו' ועוד דרבא נמי איכא לאוקמא מלתיה דרב נחמן דאמר בודקין למיזאנין כו' עכ"ל והריי"ף פ' ב"ש דחה תירוק זה דאי איירי דרב נחמן תוך הפרק הא קי"ל כרבא דתוך הזמן כלפני הזמן ושומא ינינהו אבל התוספות הכא אף שנראה להם דחוק דמלתיה דרב נחמן לית ליה חזקה דרבא כיון דלא אשכחן שום אמורא דפליג בהא עליה דרבא אלא דר"י ורבי שמעון פליגי בהא ואזנין בתר כללא דעלמא דר"י ור"ש הלכה כר"י אבל בהא דאמר רבא דתוך הזמן כלפני הזמן אינו דחוק לומר דרב נחמן פליג עליה דפלוגתא דאמוראי נמי הוא בפרק יוצא דופן ור"י וריב"ל נמי אית להו התם דתוך הזמן כלאחר זמן וק"ל:

בד"ה אלא לענין גיטסטרא פר"ח כו' אפילו שלם כשניקב בכונם משקה טהור עד שיחדנו לאוכלין כו' עכ"ל לכאורה דבריהם תמוהים הם דניקב בכונם משקה פסול למי חטאת אבל לכל שאר דברים כלי הוא ולא בעי יחוד לטומאה כלל אלא כמוציא זית שהוא טהור מטומאה עד שיחדנו לרמונים כפרש"י וכן הו"ל אפי' שלם כמוציא זית טהור מטומאה עד שיחדנו לרמונים וכ"ש נשבר לגמרי וכן הוא העצת לשון התוספות בפרק אלו טרפות ויש ליישב דבריהם דהכא בכלי המיוחד למשקין דההוא טהרתו בכונם משקה עד שיחדנו לאוכלין כמ"ש התנא' בס"פ המצניע ע"ש:

פרש"י בד"ה שיעורן כו' ה' ממות בכלי חרס ניקב כו' עכ"ל ורש"י לא נקט הכא אלא ארבע לפי מה שהיה שונה רב אסי דלא אמרו מוציא כו' עיין הסוגיא ס"פ המצניע:

דף מט:

בד"ה ר' יהודה הוא אומר לא כן בודקין אותה דהא קולא הוא כו' עכ"ל לפסול למי חטאת ודאי דחומרא הוא אבל קולא הוא לגבי טומאה מיהו בכלי המיוחד למשקין לטומאה נמי טהרתו בכונם משקה כמ"ש התנא' בס"פ המצניע:

תוס' בד"ה תנינא חדא זימנא כו' והשתא א"ש דלא קאמר כו' לאתויי חלל כו' ואדרב יהודה לא מצי לשנויי כו' עכ"ל ר"ל דהך סיפא דהתם ואין כשר לגיני נפשות אלא מן המשיאין כו' אינו אלא פירושא דהכל כשרין לדון ד"מ ואין הכל כו' דקתני ברישא הוא יהוה מצי למימר דכולה אתא לאתויי חלל ואצטריך תרתי מתני' דאי לא תני אלא חדא לא הוה מוקמינן לה דכשר בד"מ אלא בחלל אי נמי דאצטריך ההיא דסנהדרין לפסול אפילו חלל בד"ו וההיא דהכא אצטריך דאפילו ממזר או גר כשרים לד"מ וכן מ"ש דאדרב יהודה לא מצי לשנויי דחדא לאתויי חלל כו' צ"ל דהיינו נמי בכה"ג דחדא לפסול אפי' חלל בד"ג וחדא דאפי' ממזר או גר כשרים לד"מ כך ג"ל תוכן דבריהם אבל מ"ש בסוף דבריהם דלהכי לא מוקמינן לה אחלל משום דלישנא דסיפא כו' משתמע אבל כשר לד"מ ולכל הפחות מוקמינן אחלל כו' אין זה מוצד דמאי איכפת לי' דממתני' משתמע כשרות לחלל בד"מ דלהא ודאי לא אצטריך לאשמועינן חלל דמק"ו ממזמר או מגר נמי שמעינן [ליה] אבל מ"מ אצטריך ליה לאשמועינן פסלות אף לחלל בד"ג ואי משום דפסלות לחלל בד"ג נמי שמעינן ממתניתין דהתם דקתני ואין כשר לד"ג אלא מן המשיאין כו' עיקר דבר זה חסר מדבריהם ומי הכריח אותם לאין צורך שכתבו דכשרות לחלל בד"מ משתמע נמי מדיוקא דמתני':

דף ג.

תד"ה כל הכשר לדון כו' ובירושלמי פוסל אשה לדון אית דילפי מועמדי כו' עכ"ל ואין זה מובן וראיתי בירושלמי דלענין פסול עדות לאשה אית דילפי ע"פ שנים עדים שני שני מועמדו שני אנשים ואית דילפי ע"פ שנים שני שני מוישארו שני אנשים וקאמר התם הרי למדנו שאין האשה מעידה מעתה אין אשה דנה 'היינו משום דכל הכשר לדון כשר להעיד וכן נראה מדברי התוס' בפרק המגרש וצריך לפ"ז להניח הכא בתוס' אית דילפי על פי שנים עדים מועמדו שני האנשים ואית כו' וכל זה איננו שזה לי דמה להם לאתויי הכא פסול עדות לאשה מדברי הירושלמי דהא בגמרא דיון נמי איתא הא בר"פ שזועת העדות ואיתא נמי התם הך דרשא על פי שנים עדים שני שני מועמדו שני אנשים וק"ל:

בד"ה ור"מ היא כו' וא"ת בפי' חזקת כו' וכי תימא לדון כשר טפי והתנן כל כו' עכ"ל לפי מ"ש בסמוך חד תירוצא דלרבנן ליתא האי כללא דכל הכשר לדון דסומא בב' עיניו כשר לדון ופסול להעיד אין כאן קושי' דשפיר פריך התם וליסלקין פי תרי כו' לרבנן דהלכתא במותם:

דף ג:

בד"ה מחשבת חיים כו' אבל אי שמה מחשבה לא פקע כו' עכ"ל משום דמדמה תלמודא הך דחשב לכשימלכו להך דמחשבת חיים דלא חשב כלל לכשימות וקאמרי דה"ק דמחיים לא חשיב לאכלה עד אחר שחיטה ובלא מחשבה הוה אוכל בשחיטה דסתמא לאכילה והרי מתה ובכפרים איירי כדלקמן דלא הוי סתמא לאכילה אבל אי הוה שמה מחשבה מחיים והוי אוכל מחיים אע"ג דלא חשיב כלל לכשימות לא פקע שם אוכל מנייהו כו' וק"ל:

גמ' ק"ו אם מטמא טומאה חמורה שלא במחשבה כו' יראה דהכי קאמר דבכל מקום טומאת אוכלין מטמא טפי מטומאה חמורה דהיינו אדם וכלים דלא מיטמאו אלא מאב הטומאה וא"כ ק"ו הוא אם זאת הנבלה מטמא אדם וכלים שלא במחשבה ק"ו שזאת הנבלה מטמא אוכלין שלא במחשבה אבל טומאה קלה בעלמא ודאי צריכה מחשבה אפי' לר"י בן גורי דהא ליכא ק"ו וק"ל:

תוס' בד"ה ל"ג נבי כפרים והחלב כו' ובחלב בהמה טמאה פשיטא דחלב צריך מחשבה כו' עכ"ל וקצת נראה ליישב דאצטריך החלב בהמה טמאה לאשמעינן דאינה צריכה הכשר ואין חלבה חלוק מבשרה כמו חלב בהמת נבלה טהורה דחלוק מבשרה וכן נראה מפירוש הרמב"ם במסכת עוקצין:

דף נא.

תד"ה שום טמאה כו' דהא אמרינן נבלת בהמה ועוף טהור צריכין כו' שתהא ראוייה לגר לבשר פדא כו' עכ"ל שגירת לישנא דמתני' נקטו דנבלת עוף טהור אינו מטמא אדם וכלים אלא בגדים בבית הבליעה 'מלתיה דבר פדא בבכורות פ"ג ע"ש:

דף נא:

פרש"י בד"ה יש לו טלפים פרסותיו כו' אלא לבהמה וחיה טהורה כו' עכ"ל מפירושו נראה דלענין הבדלת בהמה וחיה טהורה מהטמאה קמתניא אבל הרמב"ם פירש דלדיעת בהמה מן החיה קמתניא 'היינו לענין היתר חלב וכן מוכחת סוגיא דפי' אלו טרפות וכן בתוספות שם:

תוס' בד"ה ולכתוב רחמנא שקשקת כו' אימא דטהור בחד מנייהו או בהא כו' עכ"ל והא דלא כתב סנפיר לחוד דלא שייך בהא 'נימיל תורה ויאדיר כנראה מתוספות דפרק אלו טריפות אלא דאיכא למימר דאי לאו שקשקת ה"א סנפיר היינו שקשקת השתא דכתיב שקשקת ע"כ סנפיר היינו סנפיר ומללא כתיב 'חדיו על כרחיך בחדא סגי אי נמי דאצטריך שקשקת למצא חתיכת דג שאין בו סנפיר ויש בו שקשקת דטהור וק"ל:

דף נב.

תד"ה קידושי טעות הקשה הריב"ן כו' שהרי בתו שבאת למאן כו' דמינה מיייתי רב כהנא כו' עכ"ל משום דעובדא דרב כהנא איירי בקידושי קטנות ודאי דאין ראיה מוכרחת לומר דבתו של ר"י נמי בקדושי קטנות איירי דאיכא למימר לרב כהנא אייתי ראיה במכ"ש אם נימא כך בקדושי טעות דאינה ממאנת כ"ש בקדושי קטנות אבל ר"ל דמינה מיייתי רב כהנא ראיה מדנמנו וגמרו עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב' שערות מזה מוכח דעובדא דבתו של ר"י קטנות היה וק"ל:

דף נב:

גמ' ר"י אומר עד שתקיף העטרה כו' היינו נמי שיעורא דבגרות לר"י בפרק יוצא דופן ובשלא נבעלה קאמר ר"י דממאנת עד בגרות דומיא דעד שירבה השחור לר' יהודה דבנבעלה מודו כ"ע דלא ממאנת משהביאה ב' שערות וק"ל:

תוס' בד"ה שלש גריסין נמי כו' אחת מייקל לתלות המותר באחת ב' ראיות כו' עכ"ל דהכא כיון דלא דאחא ג' גריסין אין חילוק אם תולין המותר במאכלות אם במגופה כיון דא"א לחלקה לשלשה ראיות:

דף נג.

גמ' דרבנן סברי בבין השמשות דר' יוסי לילה כו' וה"ה דהמ"ל דהנך רבנן פליגי עם ר"י בן אנרא וסברי נמי כר' יוסי אלא דאית להו דב"ה דר' יוסי מישך שייך בדר' יהודה והא בדקה בדר' יהודה אלא דניחא ליה למימר דהנך רבנן מסתמא היינו ר' יהודה גופיה בר פלוגתיה דר' יוסי בבין ב"ה ולטעמייהו אזלי 'מה"ט נמי לא בעי למימר דהב"ע שבדקה בדר' יוסי ולא בדקה בדר' יהודה דרבנן נמי סברי כר' יוסי ואפי"ה לא חיישינן כיון דבדקה בדר' יוסי ור' יהודה בן אנרא סבר דר' יוסי מיושך שייך בדר' יהודה והא לא בדקה בדר' יהודה ומ"ק:

תוס' בד"ה מככל דר' יהודה בן אנרא כו' ור' סבר חוששת כיון דלא בדקה בדר' יהודה דב"ה דר' יוסי מיושך שייך כו' עכ"ל מיהו יש ליישב דא"נ סבר מיושך שייך ולא בדקה בכל בין השמשות דר' יהודה ולר' יהודה חוששת כיון דלא בדקה בכולו מ"מ אם בדקה בסופו של ר"י שהוא בין השמשות דר' יוסי אינה חוששת לר' יוסי ולא דמיה להא דאמרין לקמן כיון דבדקה בדר' יהודה בכולהו ולרבי יהודה אינה חוששת ע"כ לר' יוסי נמי אינה חוששת דמיושך שייך ביה וק"ל:

פרש"י בד"ה בשלמא בלא רבי אי לא פירש רבי לפלוגתייהו בין לעיל כו' עכ"ל היינו למאי דמסיק דר' לפרושי פלוגתייהו אתא לאשמעינן ואי לאו רבי לא הוה ידעינן דמודים לו כו' כפרש"י לעיל:

דף נג:

תוס' בד"ה עצמה וקדשים כו' וא"ת אכתי בתמה חמור מראייתה דבכתמה היא מקולקלת כו' עכ"ל יראה דפסיקא ליה לרשב"א דבכתם נמי מקולקלת למנינה מיהת מע"ל משום דלמאי דמסיק שהיא מעוטה ואינה מתקנה ע"כ דהיינו לענין קלקול למנינה למפרע מע"ל דמחמיר רשב"א דאינו תולה הכתם בראייה ומקלקלה למנינה למפרע מע"ל דלענין טומאת מע"ל גבי קדשים למאי דקאמר ר"ל דדוקא בדקה סמוך למציאת הכתם כמו שפירשו התוס' לקמן הא אדרבה רבי מחמיר אם לא בדקה במע"ל מטמא עד עת הבדיקה ולרשב"א אינו מטמא אלא מע"ל למפרע ולר' יוחנן נמי בלא בדקה כלל הא ר' מחמיר דמטמא עד שעת הכיבוס ועוד נראה דסתמא דברייתא קתני בפי"ק דמקולקלת למנינה ולא פליג רשב"א וק"ל:

בד"ה צריכה הפסק טהרה כו' דאין נראה לומר דלר"י אע"פ שלא בדקה כלל קאמר דכולי האי לא הוה פליג אר"ל עכ"ל אין לפרש דכולי האי לא הוה פלג אר"ל משום דהוה פלוגתא רחוקה הא איכא למימר דר"ל קאמר והוא שבדקה אפי' ביש מע"ל בין הבדיקה למציאת הכתם ומטעם שכתבו כיון דמשעת כיבוס ליכא מע"ל נמי ליכא ור"י פליג וקאמר אע"פ שלא בדקה כלל דהשתא לא הוה פלוגתא רחוקה אלא רצונו לומר דמסתבר לתלמודא דכולי האי אפי' בלא בדקה כלל לא הוה פליג ר' יוחנן אר"ל וק"ל:

דף נד.

תד"ה תשמש בשיתסר וא"ת כו' ראתה ביו"ד תשמש ביו"ח ותו כו' רב אשי אמר דאינו אוסר אלא משום כו' אף בימי נדה מן התורה כו' עכ"ל הוצרכו למימר דלר"י צריכה שימור אף בימי נדה מן התורה דאל"כ לפי פירושם דלקמן לא ה"מ לאוכחי מדי דהכא דזאת אומרת ימי נדה שאינה רואה בהן דעולה לספירת זיבתה דאימא דוקא שימור כי האי דאינה אלא מדרבנן עולה בימי נדה אבל ספירת זיבה דבעי מדאורייתא אינו עולה בהן דדומיא דימי לידה שאינה רואה בהן דעולה אפילו לספירת זיבה דאורייתא קאמר נמי דימי נדה שאינה רואה בהן דעולה אפי' לזיבה דאורייתא ומ"ק:

בד"ה הני ארביסר כו' והיאך תחזור חלילה מכ"ח לכ"ח לאסור לשמש בז' ימים טהורים של כ"ח שניים כו' עכ"ל בז' טהורים הראשונים מכ"ח שניים אסורה לשמש אבל בז' טהורים שניים וכ"ח שניים מותרת לשמש אלא דאין זה חוזר חלילה ככל הנך דקתני ועוד כיון דבכ"ח שנים אין חוזר חלילה בכ"ח שלשים אסורה לשמש בכל יו"ד ימים הטהורים וק"ל:

סליק פרק בא סימן

דף נד:

דם הגדע פרק שביעי

תד"ה אף מדוע נמי כו' דהא מכח משכב ומושב הוי טומאה לאבן מסמא כו' עכ"ל יראה אף לפי מה שפירשו התוספות לקמן דאיכא אבן מסמא דאינו מכח משכב ומושב אלא מטעם היסט משא ובהכי איירי אבן מסמא דבשמעתין מדמעטיה מהנושא אותם מ"מ כיון דאף לטומאת משא אבן מסמא לא אתי אלא מוכל המשכב דלא אשכחן מדי דמטמא משכב ומושב ולא מטמא במשא שפיר תקשי להו כיון דאימעיטו דמה מטומאת משכב ומושב באבן מסמא מילול דאימעיטו נמי אבן מסמא במשא ומ"ק:

דף נה.

תד"ה אבן מסמא פ"ה אבן המונחת ע"ג יחידות כו' עכ"ל כך פרש"י בפי' ר"ע וכן דברי התוס' שם:

בא"ד ובמתני' קתני משא ובתוספתא כו' עכ"ל כצ"ל:

גמ' אבל במשא לא מדי דהוה אשרץ כו' והא דלא קאמר מ"ד אשכבת זרע משום דאיכא ש"ז דמטמא אף במשא דהיינו ש"ז דזב וק"ל:

דף נה:

תוס' בד"ה כי אצטריך קרא למשא כו' ומק"ו לא אתי דאין זה טמא בטמא דאכתי כו' עכ"ל מיהו זב דראייה שלישית א"ש מק"ו דהוי טמא בטמא ולעיל דקאמר זב מנלן המ"ל דאיירי בסוף דראייה ג' דאתי מק"ו אלא דהאמת קאמר דאף זב דראייה שניה מטמא מריבויא דזבזב טמא וק"ל:

גמ' ואימא במשא מטמא אדם ובגדים כו' והא דלא אקשינן כדלעיל דאימא במשא לא מ"ד אשרץ וקרא אצטריך למנע דמטמא נמי בגדים משום דלא אשכחן מדי דמטמא במנע אפילו בגדים ובמשא לא יטמא כלל וק"ל:

שם בטהור במה שביד טהור כו' דאי לאשמעינן בטהור עד שיגע בטהור לחוד ה"ל למכתב והנוגע ברוק הזב וגו' מאי וכי ירוק הזב בטהור במה שביד טהור וכן כתב הרא"ם אך מ"ש הרא"ם בהאי ענינא אהא דקאמר ואימא ה"מ במנע אבל במשא לא פי' ה"מ במנע סמ"א נילוף רוק רוק מיבמה קמ"ל אלא במשא מהי תיתי ומשני מדי דהוי אשרץ פי' ה"א כמו שהשרץ מטמא במנע אבל לא במשא אף זהו כן במנע ולא במשא קמ"ל כו' עכ"ל דבר תמוה הבין ולפום חורפיה לא דק דשמעתין לא מתפרשא הכי אלא דאלעיל קאי דאכתי רוק מנלן למשא דאימא דוקא למנע נפקא לן מבטהור אבל למשא לא מדי דהוה אשרץ דלא מטמא במשא אלא במנע ומשני אר"ל כו' וכה"ג מתפרשה סוגיא דלעיל בסמוך וזה ברור:

דף נו.

תוס' בד"ה דם היוצא מפיו טהור כו' דאל"ה טמא משום צחצוחי רוק עכ"ל ולרב בההיא דתני מי האף ומשום צחצוחי רוק הא דלא תני נמי דם היוצא מפיו באינו שותת ומשום צחצוחי רוק ומשום דלא פסיקא ליה למתני לאפילו בנגררין דרך הפה זימנן דאינו מטמא דהיינו בשותת וכן בההיא דט' משקין כו' בין בכלל הטהורין בין בכלל הטמאין דלא פסיקא ליה למתני דם היוצא מפיו אך קשה אמאי לא תנא בכלל הטהורין דם היוצא מפיו האמה ואפשר דהוי בכלל דם מנפתו דאין דם יוצא מפיו אמה אלא ע"י חולי הגוף ובמתני' דיון דלא תנא מי האף ורגלים משום דלא חש להאריך כמ"ש התוספות גבי כיחו דתני ניעו דאתי מריבויא וה"ה כל אינך:

בפרש"י בד"ה שמתענג כו' רוק ומי רגלים וש"ו עכ"ל וצ"ל בש"ז אף אם הוא מתענג ויוצא אינו חוזר ונבעל דאל"כ לפי האמת לטמא ש"ז במשא לכ"ע כמו מי רגלים דהוי דומיא דרוק ובפרק כיצד הרגל אמרינן אפילו למאן דמטמא ש"ז במשא אינו אלא מק"ו דטהור בטהור כו':

בד"ה מתניתין ומטמא בין לח בין יבש הכתם כו' עכ"ל כצ"ל:

במשנה והלח אינו מטמא אלא עד שעת שיהא יכול להיות לח כצ"ל:

דף נו:

תוס' בד"ה בודקות חלוקיהן כו' טהור החלוק ואע"פ שהיה בו בודאי כתם וכי' עכ"ל פירוש נשים דעלמא בודקות חלוקיהם אחר הכיבוס אפילו בודאי כתם דאי אזל ליה ע"י כבוס סתם טובלתו ומ"ה הכא בזמנא בו כתם ולא ידעינן אם היה בו קודם כיבוס אית לן למימר דזה הכתם לא היה בו קודם כיבוס ונתכבס דא"כ היה מוצאת אותו לאחר הכיבוס ולכתם אחר שזא היה בו קודם כיבוס ונתכבס ידאי לית לן למיחש והוצרכו לזה ולא ניחא להו בפשיטות למימר שבזקת אותו ומעבירה עליו ז' סמינים אם נמצא בו כתם דא"כ לא ה"ל למתלי הבדיקה בכיבוס כלל לכך הוצרכו למימר אי לאחר כיבוס בזקת אי אזיל ע"י כיבוס סתם או קודם כיבוס בזקת ותעשה כיבוס גמור וטוב אך צ"ע שכתבו דהא למסיק דאין חזקתו מתכבס היינו כשהכתם בסיטרא כו' הא בסיטרא לא קמבעיא לן דודאי אין חזקתו מתכבס וא"כ כדפשט ש"מ חזקתו בדוק ה"נ היה מצני למפשט ש"מ חזקתו מתכבס אי אמר כיבס ולא בדוק באינו משתכח בסיטרא וק"ל:

בד"ה אמוראי נינהו כו' מ"מ תקשה ממתני' בסברא כו' עכ"ל דאי נמי דסבר חד אמורא אליבא דר"י אין הלכה בכתם משנה היינו היכא דאיכא תנאי דפליגי אמתני' וק"ל:

בד"ה קיבורין כו' וא"ת והיאך משתמשין כו' ע"כ פי' דאף מי שאינו כהן נזהר הוא מלגממאות עצמו וכלי שימושו בטומאת מת וק"ל:

דף נז:

תד"ה ודלמא כהן טמא כו' וטעמא לפי שמוסיף טומאה עליו דבחבורין כו' עכ"ל הכא שהכהן כבר טמא אם הוא הולך אח"כ לבה"ק מוסיף טומאה עליו בחיבורין לטמא את האחר שיהיה אב הטומאה משום דכשהוא עומד על הקבר הרי הוא כנוגע במת ובההיא דנזיר נמי צ"ל בעומד בבה"ק והושיטו לו מתו כו' דאיירי שאינו עומד עתה בבה"ק כשהושיטו לו מתו כו' אלא שכבר עמד בבה"ק ונטמא יכשהושיטו לו מתו אינו עומד שם דהוא שפיר מוסיף טומאה בחיבורין דבעמד בבה"ק והושיטו לו מת ליכא מוסיף טומאה ולישנא דתלמודא דהתם נזיר שהיה עומד בבה"ק כו' ובנוסחת הרא"ש בהג"ט נזיר שהיה עובר בבה"ק כו' משמע כן שכבר עומד וק"ל:

בד"ה א"ר יוחנן במהלך כו' וא"ת כי היכי דציון קברות כו' דאוקימנא בכהן עומד כו' עכ"ל אין הלשון מכיוון דציון קברות אינו מדאורייתא אלא מדרבנן ולא מוקמינא בכהן עומד שם אלא ההיא דלא קברנו כו' וק"ל:

בא"ד וה"ה דנקט ולא אכיל וכגון שזידע לנו שהיא טהורה כו' עכ"ל ולפ"ז ה"ה נמי בלאו כהן דכותי אחר לא היה מטמא לה:

סליק פרק דם הנדה

דף נח:

הרואה כתם פרק שמיני

תוס' בד"ה הרואה כתם ת"ש האשה כו' ולא שייך לשנויי עלייהו ולא הרגשת עד כו' עכ"ל אבל הרגשת מי רגלים ודאי שייכא כפי מה שפירשו התוספות לקמן דביש זמן ארוך יש הרגשת מי רגלים אלא דהמקשה לא אסיק אכתי אדעתיה הרגשת מי רגלים בההיא לאשה שעושה צרכיה גס התוספות לא אסקי אכתי מ"ש לקמן דבכתמים יש זמן מרובה להרגשת מי רגלים משא"כ בהנך פירכות ודו"ק:

בד"ה אימר הרגשת שמש הואי וא"ת אמאי לא נקט הרגשת מי רגלים כו' וי"ל דהכא זמן מועט כו' עכ"ל יכ"ל בההיא דעד שנתן תחת הכר ובההיא על בשרה ספק טמא כו' דאיכא זמן מועט ולית בהו הרגשת מי רגלים אך ק"ק לחד תירווצא דכתבו התוס' לעיל בההיא דשגשה ספיקות דפריך מחלוקת ומשני דמזמן רחוק היה ואימר ארגשה ולאו אדעתא אמאי לא קאמר כיון דמזמן רחוק היה אימר הרגשת מי רגלים הוה וכן בפ"ק בההיא דהלל אמאי לא נקט כדנקט הכא ודו"ק:

בד"ה ובמגעות ובהסיטות הלך כו' ולא מפיקויה לפקידה ואפילו ברוואה וכל שכן הכא דאין כאן אלא כתם כו' עכ"ל כצ"ל ופי' לדבריהם דבאין כאן כתם קאיירי הכא כפרש"י בהדיא אשה שלא מצאה כתם כו' דבמצאה כתם אפי' בלא רוב יומיה טמאין מטמאה מפקידה לפקידה כדתנן בפ' דלעיל דבכתם מטמא למפרע עד שעת בדיקה או עד שעת כיבוס משום דחזקתו בדוק והשתא קאמרי כיון דאפילו ברוואה לא מטמא אלא מעל"ע כ"ש הכא דאינה רואה כיון דאין כתם דאין סברא לחלוק בין כו' וק"ל:

דף נח:

תד"ה מודה שמואל כו' ורב אשי נמי מודה דלשמואל היכא דלא הרגישה כו' עכ"ל דהא שמואל קרא קאמר בבשרה עד שתרגיש וה"ק שמואל כיון דלא הרגישה אין לה אלא טומאת כתם מדרבנן והכא בקרקע טהור אף מדרבנן:

בד"ה ומי מחזקינן טומאה כו' אבל נגענין ממקום למקום שאין רגילות כ"כ אמרי' לקמן בסמוך אפי' בכתמים כו' עכ"ל דההיא דאין שונין בטהרות איירי במקום למקום כפי מה שפירשו התוס' בפ"ק דטומאות וטהרות לפניו ואינו יודע אם נגע לטומאה ואח"כ לטהרות ומדמיית לה לקמן אמשתית' מוכח דאפי' בכתמים נמי אמרינן הכי ודו"ק:

דף נח:

בד"ה אין לך כל מטה ומטה הכא לא נקט סדין כו' עכ"ל והא דשינה נמי הלשון דקאמר לדברי אין קן ילדברי חברי אין סוף לדברי המפרש דיש קן מלשון תחלה ניחא דקאמר לדברי אין קן שאין שיעור בתחלת הכתם דאפי' כחרדל אינו תולה ולדברי חברי אין סוף שאין שיעור בסוף ואע"ז דלרבנן אינו תולה אלא עד כתורמוס כדמסיק מ"מ קרי ליה אין סוף כיון דאפי' דביותר מבכגרים תולה אפילו בלא הרגה ודו"ק:

דף נט:

תד"ה היו בה טיפי דמים כו' דעד כגרים דקתני מיירי שהתחתון עד כגרים כו' מכלל דאי לאו עליון כו' אלמא כגרים כיותר מגרים עכ"ל והיינו כרב הונא אע"ג דעד כגרים דקתני הכא עד ועד בכלל ולקולא רב הונא קאמר הכא לחומרא והכא לחומרא ע"כ הכא מתפרש לקולא כיון דקאמר תולה בעליון עד כגרים מלמטה למעלה קחשיב כשהתחתון כחצי גרים או בפחות מגרים עד כגרים תולה בעליון ע"כ משום כגרים גופה נקט הכי דתולה בעליון דכל פחות מגרים בלאו עליון תולה בדם מאכלות לכ"ע אבל ליכא למימר דהשתא נמי מלמעלה למטה קחשיב כשהתחתון ג' גריסין או ב' גריסין עד כגרים תולה

בעליון דא"כ מאי עד כגרים דקאמר דכ"ש דתולין בפחות מכגרים גס לשון עד כגרים משמע שהגרים הוא החידוש ואלרבה הגרים כ"ש הוא לגבי יותר מכגרים מיהו ק"ק לפי המקשה דכגרים יותר מכגרים ולא תלינן בדם מאכלות ואפ"ה תלינן ליה הגרים בעליון אמאי לא תלינן נמי היותר מגרים בעליון ויש ליישב ודו"ק:

בא"ד אבל אם היה העליון כגרים אי לא יהיה התחתון טהור כו' שהרי העליון יש לתלותו בדם מאכלות עכ"ל והיינו כרב חסדא ואע"ג דהשתא נמי עד כגרים דקתני עד ולא עד בכלל ולחומרא ולרב חסדא קאמר דבכתמים להקל אמרי' ע"כ הכא מתמרש לחומרא כיון דבכתם גופיה בהך דמתני' אזלינן לקולא דעד ועד בכלל משום דתלינן כגרים בדם מאכלות הכא אין לתלות התחתון בעליון דאין בעליון אלא כגרים ויש לתלותו בדם מאכלות:

סליק פרק הרואה כתם

דף נט:

האשה פרק תשיעי

תוס' בד"ה מ"ש עומדת כו' ועי"ל דהמקשה סבר דאיירי מתני' בשותתת כו' עכ"ל להאי פירושא היה סבר המקשה דאיירי מתני' בשותתת דוקא משום דבזמנתא אפי' בעומדת לא הוי חדא לריעותא דלא הדור מי רגלים כלל למקור בזמנתא אבל יושבת בשותתת הוי חדא לריעותא והמתרץ השיב לו דעומדת אפי' מזנקת הוי חדא לריעותא משום דאיכא למימר הדור כו':

בפרש"י בד"ה בחד ספיקא מיבעיא כו' לאשמועינן כו' בספיא ר"מ כו' עכ"ל ר"ל לאשמועינן רבותא דר"מ מטמא אפי' בגונגל דסויפא באיש ואשה עומדין אבל בסויפא גופא ודאי דלא ה"מ למתני ר"מ ור"ש מטמאין דר"ש מטמא אפי' באיש ואשה יושבין ור"מ מטהר אפי' באשה יושבת כמו שכתבו התוספות:

דף ס:

תוס' בד"ה טמא וטהור שהלכו כו' יבטמא שלא סיפר כלל נמי לא איירי דאפי' רבי מודה דתולה כדאמר ושזין כו' עכ"ל אבל מפרש"י נראה לפרש דרב חסדא בטמא שלא סיפר כלל נמי איירי והא דקתני דמודה רבי בשומרת יום בראשון היינו טעמא לרב חסדא משום דהוחזקה רואה דמים היום ומעיינה פתוח בראשון שלה דמאיא טעמא תולה עוברה בשאינה עוברה לפי שבשעה שאינה עוברה הוחזקה ויתר בדמים וטעמא דרבי לאו משום קלקול והשתא שפיר מדמה רב חסדא טמא שלא סיפר כלל בד' שבלין לשומרת יום בשני שלה דאינו תולה לרבי כיון דלא הוחזקה רואה היום ורב אלא שפיר קאמר הכא מאי נ"מ דבקלקול תליא מלתא ובשומרת יום בשני שלה איכא קלקול משא"כ בטמא שלא סיפר כלל והסוגיא מתפרשת כפשוטה לפ"ז אבל התוס' מאנו בזה שסמכו עצמן אהא שהקשו לקמן מהך דב' קופות דאמר חולין לתוך חולין נפלו דע"כ טעמא דרבי משום קלקול ובהכי יתיישב אהך דב' קופות דנקטו בתירוצם מלתא אחריתא שכתבו וה"נ אפי' רבי מודה שתולה בגדה גמורה שלא טבלה כלל עכ"ל ולמה שבך מלתא דקתני בברייתא ושזין שתולה כו' אלא דר"ל דלאו בהך מלתא דושזין שתולה כו' דמתניא בברייתא לחוד מודה רבי ומשום חזקת דמים אלא אף בגדה גמורה שאין מעיינה פתוח אלא שלא טבלה נמי מודה רבי וע"כ משום דלא מקלקלה מידי ודו"ק:

בד"ה באנו למחלוקת כו' דאע"ג דבתרווייהו איתרע חזקה כו' עכ"ל דספק טומאה ברה"ר לא מטהרינן נמי אלא בדאיכא חזקת טהרה כמ"ש התוס' בריש מכילתין גבי והלל כי אמרינן אוקי כו':

בד"ה מהו לתלות כתם כו' אבל בראשון פשיטא ליה דתולה כו' ועוד אליביה דרבי נמי ה"ל כו' עכ"ל פי' דאם נימא בראשון פשיטא ליה דתולין לכ"ע אהא קשיא להו דאליבא דר' נמי ה"ל למבעי כו' דנהי דלרבן שמעון בן גמליאל פשיטא ליה דתולין משום דכיון דהיכא דחזיא מנופה תולין אף בשני שלה מסתבר לכל הפחות בכתם בראשון שלה תולין אבל לר' דבמנופה לא תולין נמי אלא בראשון אמאי פשיטא ליה דבכתם נמי בראשון תולין דהוה ליה למבעי ביה נמי אם לנחותי חדא דרגא כדמבעי ליה לרשב"ג בשני שלה אם נחתיתן בכתם חדא דרגא משום דלא חזיא מנופה ולא ניחא להו למימר דלרבן שמעון בן גמליאל פשיטא ליה בראשון דתולין בכתם ולרבי פשיטא ליה דאין תולין בראשון דודאי למאי דמסקי התוס' לרשב"ג אף בראשון מבעי ליה נשמע שפיר מבעייתו ש ל' יוחנן דלרבי אין תולין בראשון דהא אף בראשון קמבעיא ליה ועלה קאמר לרבי לא תבעי לך כמ"ש התוס' והיינו משום כיון דרבי מחמיר אף במנופה דאין תולין אלא בראשון פשיטא ליה בכתם לנחותי דך חדא דרגא אבל לרשב"ג דמיקל בגופה קמבעיא ליה שפיר בכתם אפי' לנחותי ביה חדא דרגא אם לאו אבל הא ודאי לא משתמע מבעייתו של ר' יוחנן למימר דלרשב"ג פשיטא ליה דתולין בכתם בראשון שלה ולרבי פשיטא ליה דאין תולין דלא אשכחן בשום דוכתא מפורש דפליגי בראשון ומיהיכא פשיטא לן דך פלוגתא בכתם ודו"ק:

בא"ד מ"מ קשיא הא איכא לשנויי בין לרבי בין לר"ש בן גמליאל בראשון כו' עכ"ל אבל אי בראשון שלה קמבעיא ליה נמי לר"ש בן גמליאל כיון דמ"מ תקשה לרבי יהודה בר ליואי ניחא ליה לשנויי רישא וסיפא לרבי הא בראשון והא בשני ולא בעי למימר הכי לרשב"ג דא"כ תפשוט מיהא חדא לרשב"ג דמשני שלה אין תולין כדקאמר רבי יהודה בר ליואי וק"ל:

דף ס:

פרש"י בד"ה כאן למפרע כו' ולהבא אינו תולה דמקלקלה ליה ומאי חזית כו' עכ"ל והיינו בשני שלה כמ"ש התוס' לפרש"י דמראשון שלה לא מקלקלה מידי ומראשון שלה תקשי לר' יהודה בר ליואי וק"ק לפירוש זה אמאי שבך רב אשי שנויא דלעיל דהוה ליה למימר הא והא ר' שמעון בן גמליאל ולא קשיא כאן בראשון שלה כאן בשני שלה ודו"ק:

תוס' בד"ה כאן למפרע כו' קודם שבעלת החלוק הכירה כתמה כו' עכ"ל פי' בעלת החלוק שמצאה כתם בחלוק שלה והכא קרי לה בעלת החלוק לפי שעדיין לא הכירה כתמה כשבא הספק בשאלת החלוק ולעיל קרי לה בעלת כתם לפי שכבר הכירה כתמה בחלוקה קודם שגולל הספק וק"ל:

גמ' ורבי אושעיא אמר אפי' בעלה בחטאת טהומתיה תלויות ולא תקשה ליה מתני' דמשוי לה ודאי טמאה לטהר האחרות דבכתמים הקילו וכ"כ הרא"ש ע"ש וק"ל:

דף סא:

תוס' בד"ה א"ר אחי רישא במשולבות פ"ה כו' עכ"ל כצ"ל:

דף סא, פסוקים 1-12, מכתב יד ספרד, סביבות 1700, בריטנישע ליברריי

דף סא:

בד"ה לא ימכרנו לנכרי פרש"י כו' במרדעת נמי בעינן שלא יהא בשרו נוגע כו' עכ"ל דאע"ג דסתמא קתני במתני' מרדעת אין בהן משום כלאים נראה להם לדמוי לכרים וכסתות דאסר נגיעת בשר אבל הרא"ש כתב דבמרדעת שרי טפי נגיעת בשר משום דקשין הן:

דף סב:

תד"ה אמר רב יהודה וכו' ופריך והתניא הבורית והחול ותימה להתנן חול בפרק המוציא כו' עכ"ל הא ללא פריך התם מההיא דפרק המוציא ודאי דאיכא למימר כמ"ש התוס' גבי כבריתא דהפירכא יותר פשוטה מן הבריייתא אבל עיקר תמיהתם לפי האמת דהבורית והחול מיתני' לגבי שבת דהוו שוין בשיעור כמ"ש לקמן ובפרק המוציא תנא ליה שלא כשיעור' דבורית וק"ל:

בד"ה הטבילו ועשה על כו' ומ"ה פריך מוينة לר"ל לבטל אע"ג כו' עכ"ל ולא בעי לשנויי לר"ל דהכא בטל משום דאיכא נמי ס"ם דמשמע ללא הוצרך למתני ה"ז צצע אלא לטוהר למפרע משום דאיכא קפידא אבל להבא דליכא שום קפידא דהא לא עבר בלאו ס"ם טוהר משום ביטול דו"ק:

בד"ה העביר עליו ז' סמנין כו' תימה פשיטא והלא אינו מזכיר במשנתנו צפון במנין כו' עכ"ל פי' אמאי קתני אם עבר בצפון דטמא שהרי אף אם לא עבר גם ע"י צפון נמי טמא כיון דאינו במנין ז' סמנין דבהנהו דוקא אם לא עבר טוהר דו"ק:

בא"ד ולא נשתנה ע"י ו' סמנין א"ל משום השביעי לא יעבור כו' עכ"ל ובלאו העברת צפון אחריהן לא היה יכול לאשמועינן הך מלתא כיון דאיכא למיקם אמתלא ולהעביר גם השביעי אחריהן ודאי דלית לן למימר דמשום השביעי לא יעבור אף אם לא נשתנה כלל בשעה וק"ל:

בד"ה שנאן ועבר נראה לר"י דע"י שנאן צצע נמי עובר דאל"ה כו' הא ליכא הכא ס"ם כו' עכ"ל אבל להבא ליכא לטוהר נמי מה"ט דכיון דהקפיד והשתא לפנינו הועילה מחשבתו ועבר אינו בטל ועוד כיון דהשתא לפנינו עבר ליכא למתלי טפי בצצע ולית כאן ס"ם משא"כ למפרע וק"ל:

דף סב:

בד"ה א"ר אבא כו' ולר' אבא תקשי אמאי נקט במתני' ה"ז צצע אפי' דם גדה ודאי טוהר כו' עכ"ל דבריהם תמוהים כיון דלרבי אבא לאו בקפידא תליא מלתא היאך יהיה דם גדה ודאי טוהר אליביה דדפרכינן ליה מדתני רבי חייא ואמאי הא דם גדה הוא כו' ונראה דטעות נפל בדבריהם וכצ"ל אמאי נקט במתני' ה"ז צצע אפי' דם ודאי טוהרה כו' ור"ל דבלאו ה"ז צצע דהוי ס"ם נמי דאפי' ודאי דם הוא כשאר כתמים ללא ידעינן מהיכא קאתי נתבטל בבגד למפרע אע"ג דקפיד כמו הכא בשנאן ועבר דליכא ס"ם בתכבוסת שניה ומטוהר רבי אבא אע"ג דקפיד והדברים ברורים למצין:

בא"ד א"נ היה סבר כר"ל דמטמא טומאה בלועה כו' עכ"ל ואצטריך למתני ה"ז צצע כתירוצם קמא שכתבו בסמוך לר"ל כיון דרגילות לבא כתם מגופה לא מקלינן כו' ולא דמי לדם תבוסה אבל לתירוצם בתרא שכתבו בסמוך לר"ל א"נ כדי לטוהר אפי' למפרע נקט ה"ז צצע היינו ע"כ משום קפידא ואע"ג דר"ל לא מפליג בין קפיד ללא קפיד היינו בדאורייתא אבל בכתמים דרבנן מפליג בין קפיד ללא קפיד ידו"ק:

בד"ה אם מתכבסת כו' מביא מים במדה כו' ואם היה מראיהן שזה טמא שא"כ גם מן הבגד יצא כו' וא"ת ומה צריך מדה למים הראשונים כו' עכ"ל דבריהם סתומים כאן כיון דלפי התוספתא כמו שפירשזה הכא יטמא אף בלא יצא ממנו רביעית אלא שהיה בו רביעית מתחלה וסייע הדם שמשתייר בבגד לרביעית א"כ אין מקום לקושייתם דלפי דרכם לא יטמא אלא ביצא ממנו רביעית וע"ז הקשו וא"ת ימה צריך מדה כו' והתוס' הכא קצרו במה שהיה להאריך:

גמ' אמר רב פפא כל היכא דאין יכול לצאת ד"ה טוהר יכול כו' כ"ה בגמרות ישנות וכצ"ל דבאין יכול לצאת אפילו בהקפיד בפירוש ד"ה טוהר כנראה מתוך שמעתין וכמ"ש התוס' לרבי יוחנן ור"ל נמי לא אשכחן דפליג עליה דר"י בהא וק"ל:

תוס' בד"ה הא יכול לצאת כו' אפי' בטומאה דאורייתא א"כ בדם תבוסה כו' עכ"ל האי אפי' מוסב אדלעיל כיון דבאינו יכול לצאת כלל טוהרה אפי' בטומאה דאורייתא אית לן למימר דאפי' ביכול לצאת ע"י הדחק טוהר בטומאה דרבנן וק"ל:

דף סג:

תד"ה תנא כמה חימוצן כו' וכן בשבת דבן מ' יום לשון איש עכ"ל צ"ע דאין ראייתם זו מכרעת דלפוס סבירא דהשתא כפ"ה דבתראה דוקא נקט אשה דוקא וזקן דוקא וא"כ ע"כ דליתא להך גירסא בשבת בן מ' יום ואיך שהיה לפ"ה שפי' דזקן מעלו טפי ושוב פי' במבוסין דדוקא נקט צ"ל שלא חייש לפרש למה שדקדקו התוס' דהני בבי בחדא גוונא קתני להו דו"ק:

בא"ד ועוד מילי טובא שהאריך באותה ברייתא יותר מהכא כו' עכ"ל אולי שבגמרות שלהם היה מאריך באותה ברייתא במילי טובא אבל בכל גמרות שלפנינו ליכא התם אלא הך מלתא דבן מ' יום וע"ש:

דף סג:

בד"ה מן המנחה ולמעלה כו' לכל המוקדם הוה מששה שעות ומחצה כו' עכ"ל וכצ"ל:

דף סד:

תד"ה ואינה אסורה אלא מי"ח ואילנך וא"ת ויאסר נמי יום י"ח כי שינתה כו' עכ"ל וה"ה דה"מ להקשות הכי בשינתה ליום ט"ו שיאסר נמי יום י"א לחוש לוסת הדילוג כיון שדלגה חדא זימנא אלא דאולמא להו לאקשויי בשינתה ל"ז שכבר דילגה פעמים וק"ל:

בפרש"י בד"ה אימא לא תיחוש לה דכי מטיא טבילה אחרייתא ותטבול ויגיע יום עשרים לא כו' עכ"ל כ"ה בכל נוסחת רש"י שלפנינו ולפי שאינו מוכן לכאורה לפי ענינו הגיוה רבים ויגיע יום עשירי לא כו' וא"א לומר כן דכיון דשינתה מתחלה ליום עשירי לטבילה דהיינו ביום י"ז לראייה הראשונה הויא טבילה אחרייתא ביום י"ח שהרי אינה אלא שומרת יום ואם תראה שוב ליום עשירי לטבילה זו לא הוה מופלג מראייה שלפניה אלא י"ב יום ולא הוו הפלגות ראיותיה שוות ולמה תחוש לו ואם נדחוק לפרש דכי מטיא טבילה אחרייתא ותטבול כו' דהיינו שתראה אח"כ בימי נדותיה ביום כ"ב שהיתה למודה לראות ותטבול ליום י"ז עיקר חסר מן הספר גם מי הכריחו לכל זה דלא ה"ל לפרושי אלא דכי מטא שוב יום י"ז לראייה זו אימא לא תאסר ועוד כיון דראתה אח"כ בלא הפלגת י"ז ימים הרי עקרה ראיית יום י"ז דבחדא זימנא מיעקרה וע"כ הנראה לקיים כל ספרי רש"י הישנים אחר שנדקדק במה שפרש"י בסמוך

בתוך ימים שראייה כו' דכי הדר מטי יום ט"ו לטבילתה קיימא בימים הראוים כו' דלכאורה אין לכל זה מקום כאן דטפי ה"ל לפרש בפשיטות אהא דשינתה ליום כ"ז דכי הדר מטי יום כ"ז הויא ראייה לגדה ועוד דהא רב פפא גופיה סבר בפ' בנות כותים דיום ט"ו שהוא יום כ"ב מיום כ"ב מנינן ליה וה"ל בימי זיבה מיום כ"ז ומיהו הך דהכא ודאי ללא תפשוט מדהתם ללא דמיא דהתם מוכיח רב פפא מהך מתני' אשה שכבר ראתה ג"פ בימי זיבה ולא קבעה וסת לשמואל דלמיחש מיהת בעיא דניחוש לה והכא הוסיף רב פפא למימר דאפי' בחדא זימנא ובימי זיבה בעי דניחוש ועוד נדקדק במה שפי' אבל היכא דקאי בימי זיבתה כגון שהיתה למודה לראות ליום ט"ו לטבילתה והקדימה וראתה בתוך ימי הזוב כגון ליום עשירי כו' דלכאורה אין צורך במה שפי' שהיתה למודה כו' אלא דה"ל לפרש בפשיטות טפי אבל היכא דקאי בימי זיבתה שראתה מתחלה ושוב ראתה ביום עשירי לטבילתה דהוה בימי זוב אבל הנראה בכל זה פרש"י דלרב פפא אע"ג דסבר בפ' בנות כותים דכ"ב מכ"ב מנינן לה לחוש לוסת הראייה הראשונה קאמר הכא דניחוש נמי לשינוי ראיותה שהיתה חדא זימנא בכ"ז ובתרתיו אשמועינן דניחוש לשינוי ראיותה חדא שמא תראה עוד בכ"ז וחוששת לאותו דילוג וגם ניחוש לה שמא תקבע וסתה הראשון שהיה מכ"ב לכ"ב מראייה זו שהיה בכ"ז ואהך חששא שמא תקבע וסתה הראשונה שהיה מכ"ב לכ"ב מראייה זו קאמר אי מהתם ה"א בימי נדוטה לשינוי ראיותה היה בימי נדוטה בכ"ז מראייה ראשונה וכי הדר מטי נמי ההוא יום כ"ב מראיית כ"ז ה"ל בימים הראוים לגדה ושתי הראיות בין ראית כ"ז שבתחלה ובין ראיה כ"ב שאחר ראית כ"ז הם בימי גדה ולהכי חוששת לו שתקבע וסת הראשונה מיום ראית השינוי אבל היתה למודה לראות ליום כ"ב ושינתה ליום י"ז דה"ל שינוי ראיותה בימי זיבה אימא דכי תטבול ביום י"ח ששומרת יום כנגד יום י"ז ויגיע אח"כ עשרים יום מטבילה זו דה"ל כ"ב יום מראיית השינוי שהיה ביום י"ז ואימא לא תחוש לו שתקבע ממנו וסת הראשונה שהיה מכ"ב לכ"ב קמ"ל וה"ה דה"מ לפרש הכי אחששת ראית הדילוג דגם בימי זיבה חוששת לו אלא חדא מתרתיו לחוששת דקאמר רב פפא נקט ותן לא מיד:

סליק פרק האשה

דף סד:

תינוקת פרק עשירי

תוס' בד"ה על גבי כולם ורואה כו' לספרים דגרסי הכי על גבי כלים ורואה כו' עכ"ל הא ודאי דאין חילוק אי גרסי ע"ג כולם או ע"ג כלים דבין הכי ובין הכי משמע אף על גבי כלים דרכין הן רואה כפי' הערוך בערך גוחר אבל משום שיש ספרים דל"ג הך בבא דרואה כלל אלא הך בבא דאינו רואה וכ"ה בגמרות ישנות לכך כתבו דאי גרסי הך בבא דרואה ליכא לפרושי בזמנה כו' וק"ל:

בד"ה שאני שמואל כו' אינה ביאה גמורה שתתעבר כו' עכ"ל והך דהכא בבעל ביאה ראשונה ודאי ללא תתעבר בו מ"מ איירי בביאה גמורה שהיתה ראויה להתעבר ממנה:

דף סה:

תד"ה אלא דיהיב לה כו' כדמסיק לקמן מי סברת כו' וע"כ אי הראשונה שבקטנות רחוקה מן השניה ו' חדשים כו' עכ"ל ה"מ להוכיח כן בפשיטות ממאי דמסיק א' בימי קטנות ונ' בימי גערות וכל תרי ירחי חדא עונה דע"כ הראשונה מן השני' ו' חדשים אלא דניחא להו לאוכחי הכי מהך מלתא גופא דכל תלתא ירחי עונה א' ודו"ק:

בא"ד וכן כדס"ד דמעיקרא כו' שזה בזה הענין ג' חדשים בקטנות כו' עכ"ל ור"ל דשזה בזה הענין אבל אינו שזה ממש אלא דבזה הוא שזה דהעונות אינן סמוכות מיהו הפסקות העונות אינן שוות דלפי דרך שני שכתבו התוספות או ראשונה בסוף קטנות כו' ורביעית ו' חדשים בבגרות ה"ל הפסקות אינן שוות הרביעית רחוקה ו' חדשים מהשלישית וכל השאר ג' ג' ומהרש"ל הגיה בסוף הדבור ורביעית ג' חדשים בבגרות ואין לכוון דבריו דא"כ לא יהיו מתוך י"ב חודש אלא מתוך ט' חדשים שהראשונה היה בסוף קטנות דהיינו בתחילת גערות לפי דרך הב' שכתבו התוספות ואולי לפי הגהתו הגיה אז במקום או אז ראשונה בסוף קטנות כו' ג"ז דחוק ודו"ק:

בד"ה הדפין כו' לא הוצרך לשנות בד כי פשיטא שמכר את הבד כו' עכ"ל כצ"ל וע"ש בתוס':

דף סה:

בד"ה היינו ת"ק ואם תאמר טובא כו' ומשני א"ב חרפי ואפלי כלומר אשתקד הוו אפלי ועכשוי חרפי עכ"ל ולפי זה חרפי ואפלי חדא א"ב הוא שלא כפרש"י דתרי א"ב הוו דחרפי ואפלי אשנה דהשתא קאי אלא דאפלי אשנה דאשתקד וחרפי אדהשתא ורשב"ג מיקל וה"ה דהוה מצו לפרושי בהיפך חרפי אשנה דאשתקד ואפלי אדהשתא ורשב"ג מחמיר אבל יש לדקדק למה דקדקו לפרש כן לתירוצם קמא דוקא ולתירוצם בתרא הניחו פרש"י דתתרי א"ב הוו וי"ל דלתירוצם קמא ניחא להו לפרש דחרפי ואפלי א"ב חד הוא דהשתא פליגי בזמן מופלג טפי אבל לתירוצם בתרא ניחא [להו] אדרבה ללא פליגי בזמן מופלג כ"כ דא"כ אפשר דכלו ימי בציר כיון דאפלי דאשתקד וחרפי דהשתא סמוכים ביותר ואף זמן הבציר לא סגי להשלים י"ב חודש דמה"ט קאמרינן לת"ק דעם זמן שהיו בו הוא אבל באפלי לחוד או בחרפי לחוד ללא היה זמן מופלג ניחא טפי דבזמן מועט כזה לא כלה עדיין הבציר ודו"ק:

בד"ה וכולן ששופעות ובאות כו' ואפילו לרב דאמר לא הפסידה לילות מ"מ כו' הלכך צריכה לבדוק אולי נשתנה כו' עכ"ל מ"ש הלכך צריכה לבדוק כו' לא קאי אסמוך לו אדרב אלא אולי דאמר ד' עונות והוי היום אחר זמן תלייתה כמו מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות אבל לרב אין חילוק בין יום ובין לילה דכולה בתוך זמן תלייתה הוו דעד מוצ"ש תנן דאל"כ מאי פריך ולרב ל"ל למתני ארבע לילות הא לרב נמי אצטריך למתני ארבע לילות לאשמועינן דא"צ בדיקה בתוכן משא"כ ביום אלא ע"כ דלרב אין חילוק בין ימים ובין לילות ולא הביאו כאן דברי רב אלא לראייה דע"כ מודי דאם נשתנו שהיא טמאה כדאמרינן בסוף פרק קמא לאפקוי מפרש"י:

פרש"י בד"ה מתוך ד' לילות ללא ראתה כו' אלא דבדוקת אם נשתנו כו' עכ"ל לפרש"י נמי הך רישא אתיא אפי' כרבנן דבלאחר זמן תלייתה כי הכא מודו דבשופעת צריכה לבדוק אם נשתנו דלר"מ מאי איירא בלאחר זמן תלייתה דצריכה בדיקה הא בתוך זמן תלייתה נמי דקתני ר"מ מחמיר כדברי בית שמאי והתוס' שכתבו ודלא כפרש"י שפירש אפילו נשתנו מכמות שהיו מראה דמים טוהרה לרבנן עכ"ל היינו בתוך זמן תלייתה כמ"ש לקמן גבי ושאר ראיות כו' דלזית הלל טהורים ואפילו נשתנו:

דף סו.
גמ' סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום כו' מפירוש מהרש"ל דהיינו ליום ד' שהכתולה נשאת ליום ד' וכפירושו איכא במדרכי ע"ש אבל מפרש"י שכתב איעקוב שבעה יומי בתר יומא שנתפייסה לינשא עכ"ל אין נראה לפרש כן כיון דנטר דיום ד' בשבוע אחרונה הוה ליה יום ז' מיום רביעי זה ולא מיום שנתפייסה ונראה לפירושו דנטר עד ארבע לאו היינו ליום רביעי בשבוע שהכתולה נשאת:

דף סו:

תוס' בד"ה כל הראוי לבילה כו' וגבי ערל וטמא כו' ולא מעכבין ואמאי הא לא מצי סמיך ובפרק כו' שחיטה לאורייתא דהא רבינהו קרא כו' בהבאת קרבן מיירי ואע"ג דלא טהרה כו' עכ"ל כצ"ל ובתוס' שלפנינו יש בהם ערבוב בדברים ועיין בתוס' ר"פ כסוי דם ופ' מצות חליצה:

בד"ה אם סמוך לחפיפה כו' ומדלא קאמר לא תחוף ראשה כו' עכ"ל כתב מהרש"ל ותימה לי מה צריך למידק כן למה אינו דייק כפשוטו מקאמר משרו מוּזיא אלמא דבמקום שער הראש איירי כו' עכ"ל ועוד האריך ע"ש ותימיהתו תמוה דאף אם קאמר משרו מוּזיא ובמקום שער הראש איירי דבעי שם חמין מי יימר לן דלא בעי נמי חפיפה מיהת בעינן בכל הגוף שלא במקום שער ולהכי הוצרכו לדיוק דאי הוה שייך חפיפה בכל הגוף לא ה"ל למימר הכא סתמא לא תחוף דמשמע בכל הגוף אלא דה"ל לפרש לא תחוף ראשה ומדלא קאמר הכי ש"מ דחפיפה לא שייכא אלא בראש ולכן נקט סתמא לא תחוף והתוס' דפרק קמא דחולין ואשר"י שקצרו דבריהם סמכו אהך הוכחה כי הוא פשוטא:

דף סז.

תד"ה פתחה עיניה כו' שמעתתא דרב ודרב גידל כו' ומה שהקשה מבית הסתרים כו' ונראה שיש בית הסתרים שהאשה מקפדת כו' עכ"ל כצ"ל ופי' יש בית הסתרים שהאשה מקפדת יותר מהאיש והיינו בית הערועה כמ"ש המפרשים במתני' המקואות אבל שאר קמטים ובית הסתרים איש ואשה שזין ולהכי פריך שפיר מהך דבית הקמטים וב"ה אינן צריכין לבזאת מים אהך שתהא אשה מדוחה קמטיה במים דבקמטים ואזי דאין חילוק בין איש ואשה וק"ל:

בד"ה ומניקה את כו' כעודר בית הסתרים וכמוסק כו' עכ"ל גם בזה סותר פרש"י שפירש היפך זה אבל ניחא להו לדחות פירושו בסיפא כמניקה כו' דתני לה גבי הדד ולפרש"י לא הוזכר הך חצינה כלל:

דף סז:

בד"ה משום סרך כו' ואביי ורבא בדור אחד היו כו' עכ"ל לספרים שלנו לא הוו צריכי להך הוכחה דמרבא גופיה מוכח שפיר אבל בגמרות ישנות גרסי רבה בעובדא דאתקון במחוזא למטבל בח' וכצ"ל בתוס' והשתא הוצרכו להוכחה דרבה ואביי בדור כו':

בד"ה אבל אמרו חכמים כו' ועוד היכי שרי רבנן לשמש כו' עכ"ל ולא בעי למימר דאתשמיש קאי ורבנן פליגי ולית להו דרשא לאחר תטהר לאחר מעשה תטהר אלא דאף מדאורייתא אסור לשמש דא"כ מאי קא משני משום דר"ש כו' דהא לרבנן ניחא טפי וסמכו התוס' עצמם בזה הכא שכבר הקשו כן בתוס' פ' המפלת גם קושייתם התם סמכו עצמם אמה שהוכיחו כאן דליכא למימר דרבנן שרו לשמש כו' ולתירוצם דהכא ניחא גם קושייתם דהתם כיון דבטבילה פליגי ורבנן לא אסרי טבילה אפי בודאי זבה לא הוו אסרי בהך דטועה אף לשמש דאית בה כמה ספקיי:

גמ' מר זוטרא שרי ורב חנינא מסורא אסר א"ל רב אלא לרב חנינא מסורא כו' מגמרות ישנות:

דף סח.

תוס' בד"ה כך אמרו משמיה כו' וי"ל דאיכא לאוקומא פסק דלעיל שליל טבילתה במ"ש כו' עכ"ל ולא ממש קאמר הלכתא כרב חסדא כו' דהא רב חסדא אפי' אם ליל טבילתה חל בחול נמי קאמר אלא דהא הלכתא כר"ח בכה"ג אם חל ליל טבילתה ביו"ט או בשבת דהשתא ע"כ כדמתרץ רב יימר דנ' ימים הרחקה לא מצינן לאשכוחי בשחל ליל טבילתה ביו"ט או בשבת ודו"ק:

במשנה ומטמאה מע"ל ומפקידה כו' פי' דמטמאה מע"ל כגון אם לא בדקה עצמה כלל בין הפרשת יום ו' בטהרה ובין הבדיקה שמצאתה טמאה אבל אם בדקה עצמה בשחרית ומצאתה טהורה ואח"כ באותו יום מצאתה טמאה הרי הפקידה ממעט מע"ל:

דף סח:

פרש"י בד"ה ואם יש לה וסת קס"ד אסיפא דמתני' כו' עכ"ל משום דלעיל לרבא לא קאי הכי קאמר דס"ד הכא כדסבר המקשה לעיל דאסיפא דמתני' קאי ולא אריש פרקין כדמוקי לה רבא לעיל דדוחק למימר הכי לשמואל דרבא ואזי לא מצי לשנויי בע"א וכבר סליק בתיובתא:

תוס' בד"ה א"ל ה"ו בחזקת טהרה כו' דהוחזקה רואה שחרית דין הוא להצריכה הפרשה מן המנחה כו' עכ"ל ולפי זה ביום ראשון כיון שהוחזקה רואה בעיא לכ"ע הפרשה מן המנחה ולמעלה ור' דקאמר בראשון לא שאלתי וטעיתי כו' ה"ק בראשון לא שאלתי כלל משום דמעיינה פתוח וטעיתי שהיה לי לשאל מיהא בראשון אם הפרישה מן המנחה כו' דכיון דפסק דספק ודו"ק:

דף סט.

פרש"י בד"ה והכא אשמועינן סופן כו' כדאמר'י במתני' דהפרשה בטהרה בעינן עכ"ל לגבי נדה תני ליה לעיל במתני' ומשמע דה"ה בזבה דבעיא הפרשה בטהרה דמאי שנא וכן מ"ש התוס' וא"ת לרב כל זבה צריכה הפרשה כו' עכ"ל מדברי רב ואזי דליכא הוכחה דכל זבה צריכה הפרשה דרב לא קאמר אלא שאם הפרישה בטהרה דלא בעי' ספירה בתחלתן אלא דאמתני' סמכו ושועיר דבריהם כ"ה וא"ת לרב תקשי כיון דכל זבה צריכה הפרשה כדמשמע במתני' לגבי נדה אמאי קתני במתני' הכא בזבה שדקה עצמה יום ראשון כו' וק"ל:

גמ' ואי ס"ד דלא בעי ספורין לפנינו ביממא נמי נטבלינהו כו' ואע"ג דרב נמי לא קאמר דלא בעי ספורין לפנינו מתחלתן אלא היכא שהפרישה בטהרה והך טועה איכא לאוקומא דלא הפרישה בטהרה בודאי וי"ל דרב נמי לא קאמר דבעי הפרשה בטהרה בודאי אלא להחמיר שלא לטהרה לבעלה בסופן אע"פ שאין תחלתן אלא בהפרישה בטהרה בודאי אבל לגבי טבילת מצוה בזמנה אף בלא הפרישה בטהרה בודאי ע"י בדיקה משום ספיקא דשמא הפרישה בטהרה צריכה טבילה בזמנה וכן נראה מדברי התוס' שכתבו אהא דז' לנדה וב' לזיבה מכאן אין יכול לדקדק דלא בעינן ספורין לפנינו מדטובלת אע"פ

שלא הפסיקה כו' עכ"ל הרי לך בהדיא לרב דבלא הפסיקה בטהרה כלל נמי לא בעינן ספורין לפנינו וטובלת משום טבילה בזמנה דשמא הפרישה בטהרה באותו יום:

פרש"י בד"ה תמני' לנדה כגון באת לפנינו כו' דלמא בין השמשות דאתמול חזאי ומיום חמישי כו' עכ"ל לא הוה צריך לפרש ספיקא דראיית יום חמישי ויום ששי שהיה בין השמשות אלא משום ראיית יום שבת דליכא לספוקי אלא בראתה ב"ה נקט נמי הכא כן:

דף סט:

בד"ה אימא איני יודע כו' דלמא כל ז' שלא לפנינו ספרה כו' עכ"ל כך מצאתי מונה:

תוס' בד"ה מה לאלמנה לכ"ג כו' דחייבי כריתות בנה פגום כו' לימא היא עצמה תתחלל מק"ו כו' עכ"ל ומכי תהיה לאיש זר ליכא למילף דאיכא חייבי כריתות הלאו זר מעיקרא הוא אצלה וק"ל:

בא"ד וי"ל כיון דבגברי ועבד הולד ממזר ליכא למילף תו מנייהו פסול ביאה כו' עכ"ל ומגר עמוני ומואבי נמי כיון דבנו פסול לבא בקהל והוי כמו ממזר ליכא למילף מנייהו נמי פסול ביאה ולר"י דיליף בכה"ג לא חשו לתרץ הכא הך קושיא אליבז' דל"ל כי תהיה לאיש זר לגר עמוני ומואבי הא איכא למילף במה הצד מחלל ונכרי ועבד ואיכא למימר דההיא סוגיא אתיא כרבנן אבל בתוס' פ"ק דיבמות תירצו זה דלר"י נמי יליף גר עמוני ומואבי מנכרי ומעבד וחלל כיון דולד נכרי ועבד הוא ממזר גרע טפי מולד גר עמוני ומואבי והיינו משום דיש הכשר לבתו וק"ל:

בא"ד בפרק הערל דקאמר גר עמוני בתו כשרה לכהונה ופריך כו' אלא כיון דבתו פסולה לקהל לא ילפינן מיניה פסול כהונה אלא דוקא לר"י וא"ת כו' עכ"ל כצ"ל מתוך סוגיא שם וכ"מ מונה וע"ש:

דף ע.

תד"ה היא תנועבה כו' הדר ביה בפ' החולץ מהא דקאמר הכל מודים כו' עכ"ל וכצ"ל:

בד"ה למחרת מביא אשמו כו' והכי מיתניא בתוספתא כו' ומטמא למתים לאחר ק"כ יום כו' עכ"ל תבא בביאור כ"י אלו בפ' ב' נזירים במשנה וגמ' ופי' הרע"ב ע"ש ובפ' כ"ג בפרש"י ולא נחתו התוס' הכא לפרש התוספתא אלא עד אחר ס' יום דעלה קאי אר"ש למחרת כו' דמיייתין הכא:

בא"ד אבל אשמו אינו מעבבתו וישהה כו' עכ"ל ר"ל דאשם ספק מצורע הזכיר ר"ש הכא דמביא ביום ס"א על תנאי אבל אשמו דספק נזיר טמא לא הזכיר דמביא בתגלחת ראשונה על תנאי משום דהך אשם אינו מעבבתו אז וישהה אותו כו' או שמא אינו דומה האי אשם לאשם דמצורע שבא להכשיר שממנו נוטן דם על הבהונות אבל אשם דספק נזיר טמא א"צ האשם להכשירו ולא יביא אותו כלל מספק וכן לא חשיב בהך תוס' דמביא עולת עוף דנזיר טמא מספק ועולת בהמה דמצורע מספק מה"ט כיון דעולה אינו מעבבתו ולא בא לא לכפר ולא להכשיר לא מביא לה מספק וכ"כ התוס' בפ' ב' נזירים וחטאת הבהמה דמצורע מספק קחשיב בתוספתא דמביא לה ע"י שיכתוב נכסיו לאחרים והוה עני ומביא חטאת העוף הבאה על הספק ודו"ק:

דף ע:

בד"ה וסמיכה ונסכים כו' היינו באקופי ידא למ"ד כו' עכ"ל פירוש למ"ד דלא בעי סמיכה במצורע ה"ל סמיכה עבודה בקדשים אי לאו באקופי ידא וק"ל כדאיתא פ"ק דחגיגה ע"ש:

בד"ה כתוב א' אומר כו' שיפנה אליך להשים לך שלום כו' עכ"ל כצ"ל ודו"ק:

בד"ה ואין נציב מלח כו' וא"א לומר כך דהך סוגיא דכ"ג לא אתיא אלא כר"ש כו' עכ"ל פי' דהך סוגיא דכ"ג הוא מימרא דר"ל ודוחק הוא שנאמר דלא קאמר מלתיה אלא אליבא דר"ש דאצטרריך או בקבר משום דלא למעט ליה מדכתיב אדם כפירוש הר"ם וק"ל:

בא"ד ולהכי אצטרריך או בקבר וקאי ריבוי אכי ימות ולא אלאדם כו' עכ"ל והיינו כתיורצם דקודם מתן תורה אין חילוק משום דריבוי דאז בקבר לא קאי אלאדם וליכא לאקשוני אכתני לפי דרכם נמי כיון דאז בקבר גבי מנע כתיב לענין טומאת אהל דליכא ריבוי אימא דמכאן ולהבא הוא דכתיב די"ל כיון דגלי לן קרא לענין מנע דכתיב בהך פרשתא דלאז דוקא מכאן ולהבא הוא דכתיב אית לן למימר ה"נ הכי בטומאת אהל דכתיב נמי בהך פרשתא וק"ל:

דף עא.

תד"ה ה"ג בפ'י ר"ח כו' ואתא לאפוקי מת"ק דאמר אפי' היכא דאיכא לספוקי שמא יצא כולו מחיים טמא עכ"ל הא ודאי דלאיכא לספוקי כולו מחיים ואיכא לספוקי נמי כונו לאחר מיתה דחכמים מחמיירי טפי וברה"י הוה ספיקא לאורייתא ולא הוה דם תבוסה אלא דמשמע להו לת"ק דאפי' דליכא לספוקי בכולו לאחר מיתה כגון שראינו קצת מחיים ואיכא לספוקי בכולו מחיים מטמא והאז פליגי חכמים ואמרו דאם ראינו קצת מחיים וליכא לספוקי בכולו לאחר מיתה אינו מטמא אח"כ לא פסק דאיכא מיתה מיעוט לאחר מיתה וליכא לספוקי נמי בכולו מחיים וק"ל:

גמ' ומודה ר' יהודה כו' מכלל דת"ק סבר בזהל כו' היינו ר' יהודה שהוא ת"ק דר"י כפרש"י ובגמרות ישנות מכלל דר' יהודה סבר כו' וק"ל:

דף עא:

שם מערה אין נוגעת כו' חזרו לומר הרי כו' מתני' מני אבא כו' מילי מילי קאמר תלמודא דבראשונה דקאמרי מערה אין נוגעת לא משום דהוו סברי חולין עט"ק כקודש דמו וכשחזרו לומר כו' לקדשים אין לחולין לא משום דלאז כקודש דמי ודקתני לב"ה דהוה כמנע טמא מת דהיינו ראשון מני כאבא שאל דסבר טבול יום הוה ראשון לקודש לטמא ב' ולפסול אחד דהיינו רביעי בקודש פסול ולאפוקי ממ"ד ט"י שני לקודש דהשתא לא מטמא אלא א' ופוסל א' ופלוגתייהו בריש פרק ב' דמסכת מעילה ובסוטה פ' כשם ע"ש מדברי מהרש"ל בכל זה אינו מבורר וק"ל:

תוס' בד"ה מערה אין כו' דקיל מנדה שאינו מטמא משכב התחתון אלא כעליון כו' דתנן במסכת כלים למעלה מהן נבילה דמטמא במשא למעלה מהן בועל כו' עכ"ל כצ"ל ודקתני בתר הכי למעלה מהן זובו של זב ורוק כו' שהן מטמאין במנע ובמשא היינו שהן חמורים מנבילה ומבועל נדה לפי שזובו של זב וכל הנך מטמאין בכל שהוא בין במנע בין במשא א"ק לתירוק ר"י שכתב דנבילה ובעול נדה כשהוא נושא את הטהור כגון הכא כו' אינן מטמאין דהיינו היסטו של זב הא אמרי' בפרק בנות כותים דבועל נדה מטמא אדם וכלי חרס דהיינו היסטו של טמא את הטהור וצריך עיון:

גמ' וקורא לה שם מאבראי סמ"א נגזור דלמא אתי למננע בה קמ"ל כצ"ל מגמרות ישנות:

תוס' בד"ה הרואה יום א' כו' ומפר"ת כו' משמע דבראיית ימים היא געשית זבה כו' ויש לדקדק אכתי היאך תולה הכתיב זבה בראיית ימים לחוד שהיה בין השמשות בסוף היום ולא היה כלל בתחלת יום שאחריו וא"כ למה לא היה יום שאחריו ספירה יום שלפניו כיון דלא ראתה בו עד סוף היום ונראה לפירושו דצ"ל דאפי' זבה קטנה צריכה הפסק טהרה ביום שראתה ואח"כ סופרת יום שאחריו לשימור ;הכא כיון דראתה בבין השמשות בסוף היום לא היה לה הפסק טהרה ביום הראייה ולא יעלה לה יום שאחריו לשימור וגם צ"ל לפירושו דה"ה דה"מ תלמודא למומר התם ה"נ ברואה בעמוד השחר דליכא שימור בתחלת היום אבל לפרש"י ולפר"י כל זה ניחא טפי ודו"ק:

דף עב.

בא"ד וכן צ"ל לפרש"י כו' לאו דוקא דבתרתי סגי כשראתה בב' עד הלילה עכ"ל וכן לפר"י צ"ל דתלתא יומי ב"ה לאו דוקא מאחר שכבר ראתה ב' ב"ה ובשלישי תראה באיזה שעה שיהיה בלילה כו' כמ"ש התוס' פרק כיצד צולין ע"ש ודע לפר"י ראיית בין השמשות עולה לב' ימים דמקצתו בסוף היום ומקצתו בתחלת יום שאחריו וכה"ג איכא לעיל בס"פ בא סימן גבי רואה ב' גריסין והשתא אין כאן לא סוף היום ולא תחלת היום שיעלה לה שימור ואמצע היום ודאי דלא הוה לה שימור כמ"ש התוס' שם וכן נראה מתוס' דנזיר ע"ש וכתבנו בזה לפי שמהרש"ל דחק עצמו בזה פרק כיצד צולין בע"א ע"ש:

דף עב:

בד"ה אלא אימא כבועל כו' דהיינו ביום י"ב דשכיח בועל גבה כו' מטמא בועל משכב ומושב אע"ג דלא ראתה כו' עכ"ל לדבריהם אלו נראה לפרש בשמעתין לרב הונא דמטמא משכב ומושב בלא ראתה היינו אפי' ביום י"ב ומטעם דקאמר רב יוסף וכי ראתה מאי הוי וכיון דמטמאה בראתה מטמאה נמי בלא

ראתה והוצרכו לזה לפר"י לקמן שפי' מ"ש איהו רואה ראייה של זוב דתולה ומ"ש איהי בלאחר י"א דמטמאה ובשלמא אם נימא דאף בלא ראתה לאחר י"א דמטמאה ניחא דשפיר מדמי לה דכמו דבראיית הזוב לא גזרינן לא ראה משום ראה דאף אם יראה לא יסתור ה"נ בלא ראתה לאחר י"א לא נגזור משום ראתה דהא אף אם תראה לאחר י"א לא תסתור אבל אם לא מטמאה לאחר י"א אלא בראתה אכתי תקשי הא לא דמי דבראתה לאחר י"א שפיר גזרינן משום ראתה תוך י"א דסתרה אבל בראית הזוב למה נגזור לא רואה כיון דאפי' אם יראה לא יסתור כך נראה שיטת ר"י למאי דקיימא מלתא דרב יוסף אבל בפרש"י אין נראה כן אלא דלא מטמא רב הונא לב"ש אלא בלא ראתה תוך י"א גם מפירושו נראה דבראייה שניה של זוב הוה זב גמור למפרע ודו"ק:

בד"ה רבי יוחנן אמר כו' דקאמר ראב"ע לא איירי אלא במנין הימים כו' עכ"ל כצ"ל:

דף עג.

גמ' בלא עת נדתה סמוך לנדתה אין לי כו' כך הגירסא בגמרות שלפנינו וכך היה גירסת רש"י בפי' החומש שפירש בלא עת נדתה אחר שיצאו ז' ימי נדה דהיינו סמוך לנדתה ועל נדתה מופלג מנדתה יום א' כו' עכ"ל והרא"ם תמה שם לפרש"י אנה מצא רש"י כו' דבת"כ מפיק סמוך לנדתה מעל נדתה ועוד האריך ע"ש ובאמת גם הרא"ש והרי"ף הביאו הך ברייתא דת"כ דמעל נדתה מפיק סמוך לנדתה אבל רש"י שבחומש ודאי מצא גירסא זו כמו שהיא בגמרות שלפנינו והכי מסתבר דמתחלת קרא בלא עת נדתה לא הוה גמרינן אלא בסמוך לנדתה טפי ומריבויא דאו כי תזוב מרבינן עוד מופלג יום א' ומעל נדתה מרבינן עוד י"א וכצ"ל הגירסא לקמן מנין לרבות י"א ת"ל על נדתה וכצ"ל לקמן עליך אמר קרא בלא עת נדתה סמוך לנדתה כו' כנ"ל ליישב פרש"י בחומש לגירסת גמרות שלפנינו ברישא דברייתא דיניף סמוך מבלא עת נדתה וק"ל:

חֲדוּשֵׁי אֲגָדוֹת — מֵהַרְשֵׁי"א

קשין גרים כו'. מבואר פרק עשרה יוחסין:

אין בן דוד בא כו' בתוספות בד"ה עד שיכלו כל הנשמות שבגוף והא כו'. וי"ל דהרבה היו יולדות בכרם אחד עכ"ל וכן יש ליישב ההיא דזכו אחישנה אבל האי לישנא דקאמר מיד נגאלין אכתי דחוק דאיך יהיו יולדות כ"כ הרבה ככל הנשמות שבגוף שהיו ראוין להוליד לעתיד ואולי שהוא כענין שאמרו שהיתה אשה אחת יולדת במצרים ששים ריבוא בכרם אחד והוא משה שהיה שקול ככל ישראל כן אם יזכו ישראל תלד אשה בענין זה ס' ריבוא בכרם אחד שהנולד יהיה כששים ריבוא נשמות שבגוף ולפי זה יתפרש האי קרא דמייתי טפי שאמר כי רוח אחד מלפני יעטוף כנשמות הרבה שאני עשיתי בגוף כי אותו רוח יהיה שקול ככל אותו נשמות ורוח נאמר על מי שיש לו מעלה יתירה כמ"ש ונחה עליו רוח ה' וגו' ולזה אמר רוח בלשון יחיד ונשמות בלשון רבים וק"ל:

כל המכנים ידו למטה מטיבדור תקצן א"ל כו'. למטה מטיבדור לאו דוקא אלא במילתו כנראה מדברי התוספות ורבנן פליגי עליה ומתני' ע"כ כר' טרפון אתיא אבל אין לפרש דמתני' אפילו כרבנן אלא דרבי טרפון הוסיף לאסור גם למטה מטיבדור ובהא פליגי רבנן עליה אבל באמה גופא מודו רבנן דתקצן דא"כ תקשי לנפשייהו ישב לו קוין במילתו לא יטלנו והלא מילתו נבקעת וק"ל:

דף יד.

הספנים כולן צדיקים כו'. ובמתניתין ספ"י יוחסין הספנים רובן חסידים כו' והיינו דהתם לענין גזילה קאמר שגם עושין מדות חסידות עם אותו שעמהן בספינה ולהך מלתא נקט התם בגמלין דרובן כשירים וחמרים רובן ליסטים כמ"ש התוספות אבל הכא לענין הרהור עבירה דחסידים לא הוו דאין אדם ניצל מהרהור עבירה בכל יום כדאמרינן בב"ב אבל צדיקים הוו דאין מתקשין לדעתן משום ביעתותא דמיא וכן אמרינן לעיל גבי רבי יהודה:

דף טז:

אסור לאדם כו' שנאמר יאבד יום כו' יום לא ניתן כו'. מלת יום כולל יום ולילה בכ"מ והיינו שיום ולילה נתנו להוולד אבל בהריון שינה לומר ולהילה שאין היום בכללו ללמדך לילה ניתנה להריון ולא היום ור"ל דקאמר מהכא בזה דרכיו וגו' דתחלת המקרא שומר מצוה שומר נפשו דהיינו שומר מצות פריה ורביה שומר נפשו דהמינח בן ליורשו כאילו הוא קיים וע"כ קאמר בזה דרכיו יומת במצות פריה ורביה שהיא תתנהג עליו ומבטל מצות פריה ורביה והרי זה מת ואינו כאילו הוא קיים וק"ל:

מלאך הממונה על ההריון לילה שמו ונוטל כו' טפה זו מה תהא עליה גבור כו'. ובאגדות חלק אמרו ויחלק עליהם לילה אר"י אותו מלאך שגדמן לאברהם אבינו לילה שמו שנאמר הלילה אמר הורה גבר ונראה לכון שני המאמרים האלו לפי שמלאך הממונה על הגזירה לילה שמו ועל ידו נגזר להיות נמרוד שהוא ראש מלחמה זו גבור ציד כמ"ש ונמרוד היה גבור ציד לפני ה' ירצה מאז כשהיה מלאך הגזירה מעמיד הטפה שנוצר ממנה נמרוד לפני ה' היה נגזר עליו להיות גבור ציד ועכשיו ע"י זכותו של אברהם נשתלח מלאך הגזירה אשר שמו לילה לשנות אותה הגזירה ושיהיה אברהם מחליש גבורתו ומנצחו:

טפה זו מה כו' גבור או חלש חכם כו' ואלו צדיק או כו'. והוא פירוש הכתוב אל יתהלל חכם וגו'. ר"ל כי ההכרח לא ישובח ולא יגונה וע"כ אלו השלשה חכם גבור ועשיר שהם בהכרח הגזרה מעת יצירתו לא ישובח ויהולל בהם כ"א בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע וגו' שהוא דבר התלוי בבחירתו וק"ל:

שר הגרנל כו'. ע"פ מ"ש פרק הדר בשלשה דברים האדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו והיינו שר הגרנל בבית המשתאות הוא ניכר בכוסו ושר הגרנן כפירוש התוספות שמרננים עליו בבית המשתאות שאין משאו ומתנו באמונה כההיא דפרק י"ה אומרים עליו אוי לו לפלוני שלמד תורה כו' ראו כמה מקולקלים מעשיו כו' ושר הגרנז היינו כבעסו:

ואמר והמושיב שבת כו'. כדאמרינן במ"ח חמוקי יריכיך מה ירך בסתר אף ד"ת בסתר ולפי שכן סירא לא חשיב להו בזה דרכיו אלא לגבי הבריות כמ"ש שלשה שנאתי כו' הוסיף רשב"י לומר דגם הקב"ה שונאן כמ"ש כל שאין רוח הבריות נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו וקאמר דהקב"ה שונאן שהם כולם מילי דפריצותא אבל לגבי עצמו א"ר שמעון ואני איני אוהבן דאפשר שאין אלו מילי דפריצותא כדאי לעבור על לאו דלא תשנא אחיך וגו' וק"ל:

דף יז.

ומשחין מים ערום לפני מטתו כו'. בפרק במה אשה מפורש משום עניות ופרש"י שם דאמרינן פרק כל הבשר שרא דעניותא ניבול שמה ואיהב מקום המאוס כו' וערום דנקט אורחא דמלתא מתוך שהוא ערום אינו יוצא לחוץ להשתין כו' עכ"ל ובתוספות כתבו וי"ם דגרסי הכא משמש מטתו כו' כדאמרינן בגדלים עכ"ל ר"ל דגרסינן הכא המשמש מטתו ערום דהיינו פריצות שיש להיות צנוע בשעת תשמיש כדאמרינן בגדלים דמגלה טפח ומכסה טפח כו' וק"ל:

ואיגהו מאי דריש כו' עם הדומה לחמור כו'. שמואל ודאי דס"ל הך דרשא לענין שאין יחוס לעבד ואין קידושין תופסים בו כדאמרינן במסכת קידושין אלא דהכא לענין צניעות כיון דיש בהם דעת אין סברא לחלק וגם לפני העבד מילי דפריצותא הוא ואיגהו דאסרי בפני כל חי החמירו טפי כמ"ש הטור א"ח וק"ל:

העושה אותם מתחייב בנפשו ודמו בראשו כו'. הלשון כפול ויש לפרש מתחייב בנפשו על נפש עצמו שמזיקו בדברים אלו ודמו של איש אחר שזינך בראשו של העושה כגון נוטל צפרניו וזורקו לליכא לפרש אלא שמזיק אשה עוברה ע"י זריקתו ואפשר שזה שדקדק רש"י לפרש ודמו בראשו כמו ודמו בראשניו דמרגלים ולא הביא קרא דלעיל מיניה ודמו בראשו דההוא מתפרש דמו של עצמו בראשו של העושה משא"כ ודמו בראשניו דמתפרש חובת דם של אחר בראשניו כי הכא דמו"ק:

רוח טומאה. פרש"י כמדת הלצים כו' האוחזים את העינים עכ"ל אבל בפ' ד' מיתות קאמרינן מעונן זה האוחז את העינים ודורש אל המתים הוא הלא בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח הטומאה ולכאורה ק"ק דקאמר זימנין דמסכנין ליה והא איסורא נמי איכא ולפי מ"ס הב"י בטור י"ד סימן קע"ט ע"ש דהיינו דוקא במרעיב עצמו ולן בבית הקברות כו' כדקאמר התם אבל בלא מרעיב עצמו לא הוה כלל דורש אל המתים וכההיא עובדא דחסיד בברכות דשמע ב' רוחות שמספרות זו לזו כו' ניחא קצת דה"ג הכא איירי בלן בבית הקברות כו' ולא הרעיב עצמו מקורם דמו"ק:

דף ו:

קבלה מיניה רב שמואל ב"י בחולין שנעשו עט"ק ולא בחולין שנעשו על טהרת תרומה. מכאן יתיישב מה שנתקשו התוס' בפ"ק דר"ה גס הרא"ס ברהיאי דפרק הפועלים כתיב לנשי ועשי עונות וכתיב ויקח חמאה וגו' ואילו לחם לא אייתי אברהם אבינו אוכל חולין בטהרה היה ושרה אמנו פרסה גדה אותו יום ילפי סדר הכתובים אם נטמא הלחם קודם הבשורה ע"י שפירסה גדה איך צחקה אחר כך חדל להיות לשרה אורח כנשים ואחרי בלותי וגו' דאיכא למימר דודאי אחר הבשורה פירסה גדה אלא שהמלאכים ידעו שבאותו יום תפרום גדה והגידו כן לאברהם ולכך לא אכלו מן הלחם שנטמא למפרע במעת לעת שבגדה ואע"ג דזקנה דיה שעתה כיון שחזרה לגערותה אין לה דין זקנה והוא שדקדק רש"י לפרש שם כמ"ש הרא"ס דאכל חולין בטהרה שנעשו על טהרת קודש דבעשו על טהרת תרומה אינו מטמא במע"ל שבגדה כדמסיק הכא קבלה מיניה רב שמואל כו' דמו"ק:

דף ח:

שלשה חדשים כו'. שנאמר ויהי כמשלש חדשים כו'. מתוך הסוגיא משמע דג' חדשים שלמים וכ"כ הפוסקים וה"כ זכר לדבר כמשלש חדשים ג"כ שלמים משמע ביולדת לטו' ואינו מסתפק אלא בילדה לו' שםא ניכר עובר לשליש ימיה כו' כפרש"י הכא ובחומש שפרש"י כמשלש גם חדשים רובו של ראשון ושל אחרון כו' הוא על פי ב"ר גם מה שפרש"י בחומש דתמר לו' הולידה ע"פ ב"ר הוא דמתוך שמעתין מפרש"י משמע דאינו מסתפק אלא ביולדת לו' וזכר הוה האי קרא מיהא ליולדת והרא"ס נדחק לקיים כל זה ע"פ ב"ר ואין להאריך דמו"ק:

דף ט.

דם געבר ונעשה חלב כו' מ"ט דר"מ דכתיב מי יתן טהור מטמא וגו'. עיין פרש"י משום דהוה לבעל דין לחלוק שב' רשויות הם ח"ו שבראו אלו ב' הפכיים ממש טהור וטמא וכדעת המין ההוא מי שברא אור לא ברא חשך וכו' קאמר אם כדעת המין מי הוא שיתן הטהור מן הטמא גופיה דהיינו חלב טהור מדם טמא אי לא אחד הוא שברא שניהם וכן יש לפרש באדם הנוצר מש"ז ובימי הגדה ומסיים והיינו דאמר שלמה אחכמה וגו' לכאורה אבל הני דנקט קאמר שיתן טהור מטמא אבל רש"י פירשו אמזה ואנוגע ואפשר דמשמע ליה דדריש ליה אפרה אדומה מדכתיב אחכמה בה"א נקבה דה"מ למכתב אחכס ירחוקים ממני אבל לשון נקבה רומז על הפרה שאחכס בה והיא רחוקה ממני וק"ל:

דף יג.

כל האוחז כו' כאלו מביא מבול כו'. כפרש"י דהיינו ממש כמעשיהם שהוציאו זרעם לבטלה שהשחיתו דרכם לשאינו מינם כדאמרינן פרק חלק מלמד שהרביעו בהמה על חיה כו' והכל על האדם שאין מולידין זה מזה ואמרינן שם מימי מבול קשים כש"ז כו' ע"ש:

המוציא כו' שנאמר וירע בעיני ה' אשר עשה וגו' ומפורש ביה וסחת ארצה וגו'. שהיה דש מבפנים וחזרה מבחוץ כדאמרינן פ"ג דיבמות וחייב מיתה הוא מדה כנגד מדה שבהשחתת זרעו מחסר נפשות יכלקמן כאילו ש"ד שדינו במיתה ומייתי ליה שנאמר הנחמים באלים וגו' פרש"י כלומר בעלי הנאות עכ"ל ובספר ישעיה פירש לפי הדרש דהכא הנחמים באלים המתחממים בש"ז תחת האלים כו' ע"ש ידריש ליה אל תקרי שוחטי אלא סוחטני היינו שסוחטין מגופן הש"ז שהיה ראוי להיות ולד והיינו כאילו ש"ד ואפשר משום דכתיב שוחטי בש"ן דריש נמי כאילו שוחטין הילדים בסחיטה זו הש"ז מגופן ומאן דדריש ליה כאילו עע"ז כלקמן דמגרי ביה יצה"ר היום אומר לו כך כו' ולמחר א"ל לך ועבד ע"ז והולך יעובד וק"ל:

בי כנישתא דשף וייתיב בנהרדעא כו'. בערוך בערך שף פירש בגלות יכניה וסיעתו כל אותו לנהרדעא בנו כנישתא ויסדוה באבנים ועפר דאייתיתאו בהדיהו מבית המקדש כו' וקראוה שף וייתיב כלומר שנסע מקדש וישב שם והיתה שכינה עמהו כדאמרינן במגילה בכל היכא שריא שכינתא בכנישתא דשף וייתיב בנהרדעא כו' ע"ש והיינו דאמרינן הכא משום ביעתותא דשכינה דבההוא כנישתא שריא שכינה כמו במקדש מיהו בשאר בית הכנסת נמי איכא למימר דכל בי עשרה שכינתא שריא:

ביעתותא דלילא ואיגרא כו'. לא הוזכר בהך עובדא שהיה בלילה אלא באיגרא אלא דאי לאו לילה לא היה ירא שםא יפול גם אפשר שביום היה יורד מבהכ"נ וק"ל:

אימתא דמריה כו' קרי עליה אין זה יולד אשה כו'. עש"ה הן בעון חוללתו ובחטא יחמתני אמי ע"ש חמימות ש"ז וק"ל:

דף יג:

והימא אסור דקא מגרי יצה"ר כו'. בכל שאר איסורין לא נימא הכי משום דהכא לענין הרהור אמרינן במסכת ב"ב דאין אדם ניצל בכל יום מהרהור עבירה וק"ל:

שבך אומנותו של יצה"ר כו'. ע"פ מ"ש פרק החליל בתחלה יצה"ר דומה לחוט כו' ולבסוף דומה כעבות שנאמר הוי מושכי עון בחבלי שוא וכעבותות העגלה חטאה דהיינו מושכי עון שמושכין וגוררין יצה"ר על עצמן לדעת כפרש"י שם וק"ל:

כל המביא עצמו לידי הרהור עבירה אין מכניסין אותו במחציתו כו'. ענינו שהש"ז הוא דבר טמא באדם ביצירה כדאמרינן פ"ק ומתוך ההרהור הוא מתדבק בטומאה זו ונדחה ממחציתו של הקב"ה שהוא מקום טהרה וק"ל:

מ"ד ידיכם דמים מלאו אלו המנאפים כו'. יש לפרש דלפי פשוטו שהוא ש"ד ממש למה תלה בו גם כי תרבו תפלה אינוי שומע יותר מבשאר עבירות אבל הרהור עבירה היא ודאי ביטול תפלה וביותר במוציא ש"ז לבטלה שאסור להתפלל עד שיטבול וק"ל:

מ"ד ידיכם וכו'. נראה דהוקשה לו דה"ל מידיכם מלאה הארץ דמים להגדיל עון אבל ידיכם בדבר נקל נתמלא בדמים לזה דרש שמנאפים ביד שדם זרעותיו תלויים בו:

לא תנאף לא תהא בך ניאוף כו'. משום דלגבי עונש מפורש ואיש אשר ינאף את אשת איש וגו' והכא גבי אזהרה לא כתיב לא תנאף א"א דרשו שבא להזהיר גם אניאוף יד ורגל בלא א"א וק"ל:

שנאמר ואהבת לרעך כמוך וגו' שמא יראה בה דבר מגונה כו'. וע"פ מ"ש בהאי קרא מאי דסני לך לחברך לא תעביד ולזה אמרו המשמש מטתו לאור הנר הרי זה מגונה מדה כנגד מדה שהוא עושה שאפשר שתתגנה עליו וק"ל:

ישראל קדושים הם ואין משמשין מטותיהן ביום. דמידי דנצינעות הוא גדר ערוה וכמאמרם כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה כו' כפרש"י פ"ק דקדושין ע"ש:

דף ב.

אל תקברוני לא בכלים כו' אלא בכלים אוליירין כו'. מפורש פרק אלו קשרים:

דף ב:

ואמאי קרי ליה מרא דארעא דישראל כו' ארחיה אמר ליה דם חימוד כו'. וע"ש דאזירא דא"י מחכים יקרי עליה סוד ה' ליראיו שהבין זה בריחא בעלמא כמו שמצינו במלך המשיח והריחו בירתא ה' וגו' דמורח ודאין כדאמרינן פרק חלק וק"ל:

שם איפרא הורמיז כו' ההוא בתרא דם כנים הוה כו' אמרה יהודאי בתווי דלבא יתבי. יראה שהיתה נקראת הורמיז ע"ש שהיתה יודעת במעשה שדים ולכולהו דמים היה אפשר לה לעמוד על טבעם על ידי מעשה שדים חוץ מההוא דם בתרא דם כנים כדאמרינן בסוף פרק ד' מיתות אצבע אלהים הוא לפי שאין השד יכול לבראות בריה פחותה מכשעורה ואי אפשר לעמוד עליו רק בחכמת אלוהית וכדאמר לעיל דלאו בטבעה תליא והנה אנה הש"י ליד רבא דשדר לה מסרוקיותא עד שאמרה והודית שיש ליהודאי מעלה יתירה על שאר אומות שהם יודעים בחכמת אלוהית ובתווי דלבא יתבי ע"ד השם יראה ללבב יכדאמרינן בזה סוד ה' ליראיו ודו"ק:

דף כד:

קובר מתים כו' רצתי אחר צדי ונכנסתי כו'. הכונה כי צד הטוהרה לא תבא לאלם אלא בהתרחק יפה מן צד השמאלית הטומאה כמ"ש בהיפך כטובל ושרץ בידו ומדמה צד הטומאה לקובר מתים שנעשה אבי אבות הטומאה ואמר פ"א הייתי רץ אחר צדי ר"ל לבא לידי טהרה ומדמה לה לצדי חיה טהורה ע"ש הרציה בכ"מ כמו הוי רץ כצדי דהיינו שהצבי שהוא דמיון הטוהרה היה רץ מפני ולא העצתי לפי שהייתי רץ אחריה בקולית שהיא עצמות הטומאה שעדיין לא נתרחקתי מטומאה עד שחזרתי לאחורי להתרחק מהטומאה של עצמית הקולית אז באתי לידי צד הטוהרה וא"ל בדמיון קולית ועצמית הטומאה של עונג מלך הבשן שהיה בה מצד הטומאה מן הנפילים בני שמחזאל ועאלל כדאיתא במדרש ונקט בשיעור טומאת קולית ג' פרסאות דכן אמרו פ"ח דברכות בעונג שעקר טורא בר שלשה פרסי לזרוק על ישראל דזה לעומת זה עשה אלהים דשיעור מחנה ישראל שהיא מקום טהרה להוציא הטומאה והטמאים מחוץ למחנה היה ג"כ ג' פרסאות ובכחו הטומאה בשיעור הזה היה רצונו לבטל כח הטוהרה מהם כמפורש בפרק הרוחא ע"ש בחימושינו ובדמיון זה קאמר באבשלום שבא מצד הטומאה מצד אמו שהוא בן אשת יפת תואר כמ"ש בחלק שא"ל חושי הארכי לדוד מ"ט נסבת יפת תואר כו' והיינו שנפתחה מערת הטומאה תחתיו ועמדתי במקום הטומאה בגלגל עינו וכו' כמ"ש פ"ק דסוטה שאבשלום תן עיניו במה שאינו שלו ונטה בעיניו לצד הטומאה לשכוב עם נשי אביו ואמר שעמדתי במקום טומאה זו עד חוטמי שהוא מקום שהנשמה הטוהרה תלויה בו עד שחזרתי לאחורי להתרחק מטומאה זו לאחוז בצד הטוהרה יעליתי ממקום טומאה זו וק"ל:

דף כה.

ועליו מפורש בקבלה הלא כחלב כו'. נראה דלכונן שמעתי קאי וסדר בריאה קחשיב עד שנעשה ולד ימור הלא כחלב תתיכני הוא שפיר מלא דם כמ"ש בפ"ק שהחלב של אשה נעשה מדם אשה ואח"כ כנבינה תקפיאני הוא שפיר מלא גוונים כאן כיון שאין עוד ובשר מדמה לה לנבינה הקפוי מחלב ואינה חוששת לנולד ואח"כ עוד ובשר תלבישני דהיינו שפיר מרוקם כדאמרינן לעיל דאיכא למ"ד מלא בשר טמאה לידה ואיכא למ"ד בעור תליא מילתא ואמר אח"כ ועצמות וניצין תסוכבני הוא יצירת הגוף של ולד ימור ואח"כ חיים וחסד וגו' היא הנשמה שנתנה בו ואח"כ ופקדתך שמרה רוחי כדאמר'י לקמן מדת ב"ו כו' ואלו הקב"ה צר העובר במעי אשה פתוחה ופיה למטה ומשתמר כו' ע"ש ועיין בתוים' בפרק בתרא דברכות בשם מדרש תנחומא וק"ל:

דף ל:

ואובל מה שאמו אוכלת כו'. ואינו מוציא רעי כו' גם זה מנפלאות הבריאה מעיילנא אית ליה ומפקנא לית ליה כמ"ש באובלי המן וק"ל:

שאלמלא כן אינו יכול לחיות אפי' שעה אחת כו'. וכתב הבי"א ח"ח סימן ו' בשם הר"ם מרטנוגבור"ק שאין לגרום אפי' שעה אחת שהרי ראינו סתומם את פיו הרבה שעות ויכול לחיות כו' ע"ש ליישב זה ועוד נ"ל לקיים הגירסא בשמעתין ולא קאי אצא לאויר העולם אלא אעיקר מלתא דנחית הכא לשאמועינן הפלא דבתחלת הבריאה הוא בהיפוך דהיינו פיו סתום וטבורו פתוח ואז קאמר שאלמלא כן אינו יכול לחיות אפי' שעה אחת והרמ"מ ז"ל נמי לא כתב דאין לגרום אלא בברכות אשר יצר דוקא דהתם קאי אצא לאויר העולם ודו"ק:

בחלו נרו עלי ראשי וגו'. הוא כח הנשמה שנקראת נר שנאמר נר אלהים נשמת אדם ואמר שאין לך יותר בטובה כו' דהא איוב מקורם שבאו עליו ימי הרעה היה לו טובות הרבה כמה שנים כמפורש בקרא ולא בקש על אותן שנים אלא על ירחי קדם כו' ועל הימים שאלוה ישמרני שהם ג"כ ימי עיבורו כדלקמן שמשתמר הולד במעי אמו ואמר ומלמדיו אותו כו' שנאמר ויורני ויאמר לי יתמוך וגו' משמע ליה קצת דהאי קרא נמי איורי בימי עיבורו של הולד מדכתיב בסוד אלוה וגו' מוכרע טפי דאיירי בימי עיבורו כדמסיק וכפרש"י מדכתיב גבי ירחי לידה וק"ל:

וביון שיצא כו' בא מלאך וסטרנו כו' שנאמר לפתח חטאת רובץ וגו'. בפרק חלק אמרינן אימתי יצה"ר שולט באדם משעת יצירה דכתיב לפתח חטאת וגו' והיינו יצה"ר והיינו מלאך המות כדאמרינן בפ"ק דב"ב ע"ש:

בי לי תכרע כל ברך זה כו' שנאמר לפניו יכרעו כל יורדי עפר. דאיתא במדרש שהאדם בשעת מיתתו רואה פני שכונה כפרש"י בספר תהלים תשבע כל לשון זה יום הלידה והקדים בקרא יום המיתה ליום הלידה דה"פ שע"כ יכרעו כל יורדי עפר ביום המיתה על שכבר נשבע ביום הלידה ומייתי מקרא שנאמר נקי כפים ובר לבב ולא נשבע וגו' משמע ליה דאשבעה דיום הלידה קאמר נקי כפים וגו' כולל כל מעשי אדם ומחשבותיו שהיו טובים:

ואמר אשר לא נשא וגו'. כי בזה שהיה נקי כפים ובר לבב בעוה"ז הוא שקיים שבועתו ולא נשבע למרמה ביום לידה ומה היא השבועה כו' שע"כ א"ל או צדיק תהיה בעולם שתבא לשם כמו שהיית צדיק במעי האם שהיית מוכן ופנוי שם ללמוד תורה כן תהיה גם מכאן ואילך ואל תהיה נפתה ליצר הרע ולצר הטומאה השמאלית שיבא לך בעת לידתך אך ראה שתהא נשמךך נשארה טהורה כמו שנתנה לך מהקב"ה שהוא טהור ומשרתיו טהורים ושבועה זו ודאי דלא חיילא על הקטן עד י"ג שנים שאז יבא יצר טוב ואליו תשמע אז בשבועה זו ומסיים ואם לאו שתשמע ליצר הרע ותטמא נשמךך הריני שורפה לפניך כמו תרומה טמאה ועוד נראה שהקדים בכאן יום המיתה ואחר כך יום הלידה כענין ששמעתי בסוד גלגול נשמות בפסוק שאמר וכן ראיתי רשעים קבורים שכבר מתו ושבו ובאו ממקום קדוש בגוף שני והוא משתבח בעיר שהוא הגוף אשר כן עשה כבר ולא שב ממעשיו ראשונים הרעים שעשה בהיותו בגוף ראשון ובו ידבר גם כאן שהקדים יום המיתה בגוף ראשון קודם לידתו שנית וע"כ בהולדו בגוף שני משביעים אותו אף שכל הנשמות מושבעים מהר סיני משביעים אותו בהולדו שנית תהי צדיק ואל תהי רשע כבראשונה ואפי' כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה היה רשע בעיניך כי מי יודע במה תכופר עוונותיך הראשונים שעשית בגוף ראשון וק"ל:

דף לא.

מאי קרא ממעי אמי אתה גווי כו'. פירוש ממעי אמי אתה משביעי וגווי הוא במספר שם בן ארבע ומייתי שהוא לשון שבועה מדכתיב גזי נזרך וגו' ולפי פשוטו מה הוכיח אותם בזה שישליכו גיזת נזירותם אבל הוכיחם גזי נזרך וגו' ר"ל קיים שבועתך שנשבעת בעת הלידה ובמתן תורה והשליכי מעשים הרעים שעברת בזה על שבועתך וק"ל:

מאי קרא כו' רקמתי בתחתיות ארץ. מדמה יצירתו בטבון אמו לזרע שנזרע בארץ תתחלת רקומו בתחתיות ומתגדל ועולה למעלה עד גמרו כן הוא יצירת הולד עולה במדור התחתון לאמצעי ובאמצעי לעליון עד יום הלידה וק"ל:

ליום תשעים כאילו כו'. פרש"י לשליש ימים היו חיותו עכ"ל ולא דק במועט דיצירת הולד לרע"א ימים או לרע"ב או לרע"ג ימים כדאמרינן לקמן וק"ל:

אביו מזריע לובן ממנו עצמות כו' ואמו מזרעת אודם שממנו עור ובשר כו'. יש לכוון בזה שאמר לבן ליעקב אך עצמי ובשרי אתה דהיינו שהיה קרובו מצד אביו יצחק שממנו עצם ומצד אמו רבקה שממנה בשר וק"ל:

מ"ד עושה גדולות וגו' שלא כמדת בשר ודם וכו'. לפי שהחוקרים באו לתת טבע לכל הברואים אמר שזה הוא מהנמנע מב' צדדים האחד עושה גדולות וכו' דהיינו מפני עומק המושג וגדלו א"א לחקור עליו והב' נפלאות עד אין מספר שהם נפלאים מהחוקר מחמת ריבויים שילאה שכל אדם לעמוד על טבעם ומייתי מדת ב"ו נותן חפץ כו' ד"א אדם נותן חפציו לכף כו' שכל זה הפך הטבע וק"ל:

מ"ד אורך על כי נוראות נפלאתי נפלאים וגו'. פירוש שאני ירא לחקור בפלאי פלאות שבמעשיך שא"א לחקור עליהם לפי הטבע ונפשי יודעת מאד שהם נפלאים ממני והידיעה בהם נמנע ממני כמ"ש החכם תדע אשר לא תדע ועל זאת אורך שלולא זאת נתתי לבי לדרוש ולחקור בהם וכמאמרם במכוסה ממך כל תדרוש כו' ומייתי במעשה הקב"ה שיש בו פלאי פלאות מדת ב"ו נותן זרעונים כו' ד"א צבע נותן כו' הרי זה פלא הא' שמעשיו הם הפך מעשה ב"ו ופלא השני שב' ענינים שהביא הם בעצמם הפכיים וק"ל:

מ"ד אורך כי אנפת בי וגו' ישב לו קוץ כו'. פי' כי אנפת בי הוא הקוץ שישב לו כי בזאת ישוב אכך ממני שלא טבעה ספינתי כמו שטבעה לחבירו וע"ז אמר שהתחיל אז להודות ומשבח כמ"ש אורך ה' ר"ל כאילו הייתי מיורדי הים והייתי ניצול שהוא אחד מד' שצריכים להודות גם עתה נצלתי ביבשה שלא ירדתי בסחורה שלי לים ומייתי כדר"א לעושה נפלאות גדולות לבדו וברוך וגו' לפי שמתחלה היה זה מכוסה מן האדם רק לה' לבדו והתחיל האדם מקלל ומחרף אמר שאחר שיתברר לו ניסו אומר בהפך וברוך שם כבודו וגו' וק"ל:

מ"ד ארחי ורבעי זרית כו' אלא מן הברור שבה כו'. הוא מהחסד אלהים ביצירת אדם כי דבר הנעשה מהפסולת אינו טוב כמו הנעשה מן הברור וז"ש זריתי וזרזתי ע"י שזיריתי מן הברור מהטיפה זרזתי שאני מזורז ומולבד והאי קרא נמי הכי מפורש ע"י שארחי ורבעי זרית את דרכי הסכנת כרגיל שעושה מהר בזרזות וק"ל:

ועד"ו נסמית עינו של בלעם כו'. אין דבר זה מפורש בהאי קרא גם יש לעיין במה שאמר מיד נסמית עינו של בלעם והרי כמה נבואות של בלעם מפסיקין בזה ונראה שסמכו בזה על הדרש מקרא דלעיל מינייה מהאי קרא דסתום העין כתיב וישא בלעם את עיניו וירא ישראל שוכן לשבטיו שבקם לתת בהם עין הרע למעטם אחר שראה כבר שהקב"ה מספר רביעותיהם וכמ"ש מי שהוא קדוש כו' יצין בזה וע"ז אמר עד"ו שרצה לתת בהם עיניו לרעה מיד נסמית עינו אחת דכתיב בתר הכי שתום העין ושתום מלשון פתוח כמ"ש התוספות ומדכתיב עין ולא כתיב עינים דכתיב לעיל מינייה וישא עיניו למדנו שאחת מהן נסמית ועיין פירוש רש"י בחומש ודו"ק:

וישכב בלילה הוא הקב"ה כו'. דאם מלת הוא קאי על יעקב לא אצטריך כיון דכתיב וישכב עמה דהכינוי על יעקב קאי ואם קאי מלת הוא אלילה ה"ל למכתב שהוא כמו בלילה שהוא גדדה וגו' וע"כ דרשו בו דמלת הוא קאי אהקב"ה שהוא סייע כו' ועיין ברא"ם מיהו כתיב כיוצא בזה בפרשת וישלח ויקם בלילה הוא ואפשר דהתם נמי איכא למידרש כה"ג וכל היכא דאיכא למדרש דרשינן וק"ל:

יששבר חמור גרם כו'. מפורש ספ"ב דנזרים ע"ש:

אשה מזרעת תחלה כו' שנאמר אשה כי תזריע וגו'. לאסמכתא נקט לה מהאי קרא דהאי קרא אצטריך להא דר"פ יוצא דופן אשה כי תזריע וגו' עד שתגל ממקום שמזרעת ועיקר הך דרשא דהכא יליף לה כדלקמן מתלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים ועוד י"ל דצריכי תרוייהו דאי לאו אשה כי תזריע וגו' לא הוה ידעינן מהאי קרא דלאה בני לאה וגו' ואת דינה בתו אלא דהזכרים תלויים בנקבות ונקבות בזכרים אבל לא הוה ידעינן אם הוא תלוי בזריעה תחלה או בסוף ולא הוה ידעינן הא דמשתיין על הבטן כדי שתגל זכר להכי כתיב אשה כי תזריע וגו' דמשמע שתזריע תחלה ואי לאו קרא דלאה בני לאה וגו' ואת דינה בתו לא הוה ידעינן מקרא דאשה כי תזריע אלא כשהאשה מזרעת תחלה יולדת זכר אבל כשהאיש מזריע תחלה לא יתחייב שתגל נקבה אלא שתגל זכר או נקבה כמו אם הזריעו שניהם בבת אחת דיולדת זכר או נקבה דבהכי מתקומא הך דפ' הרוחא הא דקתני מג' ועד מ' יבקש רחמים שיהיה זכר להכי אצטריך קרא דלאה בני לאה וגו' ואת דינה בתו דמשמע מהאי קרא דדומיין הם ומטעם שתלה הזכרים בלאה תלה נמי הנקבות בזכר והשתא ה"ק דברייתא בראשונה היו אומרים אשה כו' איש מזריע כו' ולא פירשו הדבר היכא מפקא מהאי קרא דאיש מזריע תחלה כו' עד שבא רבי יצחק כו' שגם לידת

הנקבה תלוי בזריעת הזכר תחלה כדכתיב ואת דינה בתו וגו' דומיא דאלה בני לאה וגו' שתלה הזכרים בזריעת נקבה תחלה והרא"ם כתב בזה בדחוקים עיין שם ואין להאריך ודו"ק:

ואת דינה בתו תלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים כו'. יש להקשות דהא דינה זכר היה ונהפכה לנקבה כדאיתא פרק הרואה וא"כ עיקר יצירתה זכר היה ולאה הזריעה תחלה ונהפכה לנקבה ע"י תפלת האמהות והרא"ם תירצו בדחוקים ובשם ספר פענ"ח רז"י שמעתי לתרן הא דנהפכה דינה לבת היינו שהזכר שבבטן לאה ניתן בבטן רחל והנקבה שבבטן רחל ניתן בבטן לאה דהשתא אתי שפיר עיקר יצירתה של דינה נקבה עכ"ד וכן מוכיחין דברי הפייטן ביוצר של ר"ה עובר להמיר בבטן אחות כו' סלף דינה ביהוסף כו' ותו לא מיד:

מרבים בנים כו' וכי יש בידו של אדם להרבות כו'. דלפי פשוטו ה"ל למכתב רבו בנים ובני וגו' כמו ובני חצי שבת מנשה וגו' המה רבו וגו' ובני רחביה רבו וגו' אבל לשון מרבים משמע דביים להרבות וזה דבר שאי אפשר דבני חיי ומוזני במזל תליא אלא שביים להרבות וזכרים יותר מנקבות דהיינו בנים ובני בנים וזכרים גם כי מצינו מלת בנים כולל וזכרים ונקבות הכא דכתיב גבורי חיל מלומדי מלחמה וגו' לא משמע אלא בנים וזכרים ממש וענין אשה מורשת תחלה כו' מפורש ברמב"ן ובשאר מפרשים ע"ש וק"ל:

מעשה

- משל

דף לא:

סמוך לנסתה שנאמר הן בעון וגו'. פרש"י ע"י דם נדה שהוא סימן להריון כו' ע"ש ויותר נראה לפרש כי אדם של אשה שממנו נוצר הוולד כדאמרין לעיל הוא מדם נדה וע"כ מעוברת מסולקת מדמים וק"ל:

סמוך לטבילה שנאמר ובחטא וגו'. נראה לכאורה דר"י נמי סבר הא דלעיל סמוך לנסתה אלא שבא להוסיף דגם סמוך לטבילה מתעברת מדכתיב ובחטא יחמתני וגו' אבל א"כ הוא לא היה צריך רש"י לפרש גבי ובחטא לשון טבילה כו' וה"ק ע"י דם נדות שהוא מביא לידי עון כו' ע"ש שהרי זה יתפרש כפשטיה דלעיל ויש ליישב וק"ל:

ביון שבא זכר בעולם בא שלום כו'. כדלקמן דרך האיש מקבל פיוס ולא האשה ומייתי שנאמר שלחו כר מושל וגו' פרש"י סימן שלום והרמז מוש"ל ואותיות שלו"ם וק"ל:

בא זכר בעולם בא ככרו בידו כו'. יראה כל זה ע"פ הדין כי הזכר מיום בואו לעולם ככרו בידו בכל מה שירויח הן במעשה ידיו הן במציאה זכה בו אבל הנקבה נקיה באה לעולם מיום בואה לעולם מעשה ידיה ימצאיותה וכל שבח נעוריה לאביה ומשהשיאה אח"כ לבעלה הכל רק עד דאמרה מזוני יהבי לה כי אין האב והבעל יכולין לומר לה עשה עמי ואינו נזך והיא תוכל להוציא מעשה ידיה עד כדי מזונותיה והיינו נקבה ע"ד נקבה שכרך שצריכה לפרוש ולנקוב מה שיתנו לה ממעשה ידיה דהיינו כדי מזונותיה ולפרש"י נראה לפרש לענין מזל דבא ככרו בידו בין לרע בין לטוב ונקבה נקיה באה בלא מזל דמזלה תלוי במזל הזכר כמ"ש התוספות בפ"ק דטוטה ועד דאמרה מזוני דהיינו בתפלה אפשר לה לבטלה וק"ל:

קופצת ונשבעת שלא תזחק כו' והא מזידה היא כו'. ויש לדקדק אמאי לא תקשי ליה נמי והא דברים שבינו לבינה הוא ויכול להפר לה ביום שמעו ונראה דלא היו טעו רשב"י בהכי כ"כ ואיכא למימר דמסתמא הבעל אינו מופר לה ביום שמעו והשתא נמי ניחא קצת מאי דפריך רב יוסף והא מזידה כו' דכיון דהדבר תלוי בבעלה מקרי שפיר ועלם ממנו עד יום שמעו ולא הפר לה ודפריך נמי קרבן שבועה בעי אתתוי ופרש"י כשבה או שעירה והאי עוף הוא עכ"ל יש ליישב קצת דקרבן שבועה נמי אם לא תגיע ידו מביא עוף לחטאת כמפורש בקרא ואשה נמי כל מה שקנתה קנה בעלה ה"ל כאילו לא הגיע ידה לגבי חטאת וק"ל:

זכר שהכל שמחים בו לז' כו'. עיין פרש"י ועי"ל כיון שמקללת אשה הוא צער לידה כמ"ש בעצב תלדי בנים כנוול זכר הכל שמחים שלא יהיה לו זה הצער ומתחרטת לז' נקבה שהכל עצבים שיהיה גם לה צער לידה מתחרטת ליי"ד ודו"ק:

ו**מפני** מה אמרה תורה מילה לח' כו'. פרש"י ולא לז' עכ"ל והוא דחוק ויש לפרש דה"ק מפני מה אמרה תורה מילה לח' של לידתה דלא ה"ל למתלי בטומאת ז' של לידת האשה שהפסוק בענין מילה שאחר שכתב יטומאה שבעת ימים כתב וביום השמיני ימול ואח"כ חזר לענינו ושלשים יום גו' אלא ללמדך שלא יהו הכל שמחים כו' וק"ל:

מפני מה אמרה תורה נדה לז' כו'. דהוה סגי לה ביום א' בימי נדותה כמו בימי זיבה ברואה יום א' שאינה אלא שומרת יום כנגד יום וקאמר כדי שתהא חביבה כו' ולכך בנדה שהוא תחלת טומאה בעי ז' ימים משא"כ בזיבה דכבר נטמאה וק"ל:

מי מחזר על מי בעל אבידה כו'. מפורש ברפ"ק דקידושין:

שנאמר כי קולך ערב גו'. כתבו התוספות אבל היא אינה מקלסתו בקול ערב אלא בצח ואדום עכ"ל והמפורסמות אין צריכין ראייה דלמ"כ השואל ה"ל להביא האי קרא ולא המשיב אבל תלמודא מייתי ליה בסוף הפרק לסיים היצירה בדבר טוב מענינו וק"ל:

דף לג:

והוריקו פניו של כ"ג וקדם אצל אשתו כו'. נקט האי לישראל דהוריקו ע"ש הך חששא דהשלימו לדם ורוק יפרש"י אצל אשתו של צדוקי לשאלה כו' ע"ש ולשון אע"פ שגסי צדוקים ש מתייראות מן כו' לא משמע כן אלא אשתו אאשת כ"ג קאי והיתה אשת כ"ג בקיאה בהם כמו ר"י וק"ל:

דף לו:

ויל צעיה ואי לא ציית גדייה כו'. עיין פרש"י ותוספות אבל בערוך בערך צע פ"י זיל צעיה מונעוה מזה ואי לא ציית גדייה כלומר אם אינו מקשיב וחוזר בו מנעוה בהכאות ופצעים מלשון לא תתגודדו עכ"ל ולא ידענא לפירושו מאי קאמר הוא קסבר גדייה קא"ל כו'. ונראה לפרש מה שפירש גדייה מלשון גדייה היינו למאי דסבר רב אסי דגדייה קא"ל והוא לא א"ל אלא גדייה מלשון משיכה והוא קרוב לפירוש התוס' דטעה בדגש שא"ל גדייה בדגש שהדגש מביא עוד ד' אחרת ועי"ל בהיפך דהוא קא"ל גדייה בדגש כמו גדייהו בד' דלתי"ן דהיינו שימנעוה ע"י גדייה והכאה בעלמא והוא סבר גדייה בד' א' מלשון גודו אילנא דהיינו הכריתוהו בשמתא וק"ל:

שם אגא איסי בן יהודה כו'. כל השמות הללו היו לאביו למעלתו וע"כ זכר לו זה שזכות אביו יעמוד לו שיהיה ע"ש שמו אסיא אסיא דנחשא כו' ור"ל קשה כנחושא ולא מסתפיגא מדליקתא דקאמרת וא"ל אגא כו' בוכנא דפרזלא דמתבר כו' הוא עלי שכונשין בו ובר"פ המוציא יין מאי בוכנא בא ואכנה. ואמר

שחלש רב אסי עיילוה בחמומיו כו'. אפשר שעגש משום דשלא כדין גדייה ושמתיה לפי טעותו בדברי רב והיינו דעיילוהו בחמומיו כו' כמ"ש לא מסתפית מר מדליקתא. ושארר צבית לי זזדתא כו'. אפשר שהיה חש בגופו שימות גם הוא ע"י השמתא שעגשה בו ואמר דחזו דפרחי אסא מהאי פוריא כו'. ע"ש שהצדיקים שנקראו אדסים עשו שלום כמ"ש והוא עומד בין ההדסים וק"ל:

דף לח:

חסידיים הראשונים לא היו משמשין כו' שלא יבואו נשותיהן לידי חילול שבת כו'. יש לכון בזה מ"ש פרק כל כתבי אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד וגאלין שנאמר כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו שבתותי כו' אם דקדקו לדרוש כן מלשון שבתותי לשון רבים ואין מיועט אלא שנים הא כתיב בתורה כה"ג שכולל כל השבתות כמו אך את שבתותי תשמרו וגו' ונראה דבההוא קרא נקט לסריסים ומה שייכי הסריסים במצות שבת יותר מבשאר מציה ולזה אמרו אם ישמרו שתי שבתות לסרם עצמם ולמנוע מפריה ורביה כחסדים אלו שהיו פורסים מנשותיהם שלא ילדו נשותיהם זכר בשבת שאז יתחללו שתי שבתות א' ביום הלידה וא' ביום המילה וק"ל:

דף לח:

יולדת לז' יולדת למקוטעים שנאמר ויהי לתקופת גו'. לפי פשוטו לתקופת לא משמע לשון רבים אלא שהוא דבוק ולשון יחיד אלא דא"כ תקשי דהיאך ילדה לתקופה א' ולימים דזה ומאי אי אפשר וע"כ דרשו לתקופת כמו לתקופות ולא משמע לה דקאי לתקופת הימים אותהר שאחר תקופת הימים הרה ולא קאי אותגל דא"כ מאי אשמעינן קרא וק"ל:

דף מה:

דכתיב ויבן ה' את הצלע כו' מלמד שנתן כו'. בפרק עושין פסין מוכח דלא הוצרך למדרש כן אלא למ"ד פרעוף דלגדייה מאי ויבן שהרי בנויה היא ועומדת היתה וע"כ דרשוה מלשון בינה ולמאן דדריש מלשון קליעה אינו נופל מלשון בנין ממש כדאמרין במסכת שבת פ"י גודלת ופוקסת משום מאי חייבת משום בונה וכי דרך בנין בכך איך כו' ומטעם זה הקב"ה קלעה לעשותה יפה כבנין כי היא עצמה לא תוכל לקלעות עצמה יפה כבנין כדאמרין התם פוקסת לעצמה בשבת פטורה וק"ל:

דף נב:

איוב בסערה חירף ובסערה כו' כל הסוגיא מפורש בב"ב פ"ק:

דף סא:

אשר הכה ביד גדליה כו' וכי גדליה הרגן כו' מלתא באנפי נפשיה הוא ואנב דמייתי רישא דהאי קרא מפרש ליה כולו וקאמר שהיה לו לחוש לעצת יוחנן כו' גם כי יפה עשה שלא קיבל דבריו של יוחנן להרוג את ישמעאל מ"מ לא היה לו לומר ליוחנן שקר אתה דובר אלא היה לו לחוש לעצמו להשמר ממנו שלא יהרגנו וק"ל:

בני אחיה בר שמחזאי כו'. כפרש"י והוא מפורש בקרא ויראו בני אלהים את בנות האדם גו' בני אלהים ממש וע"כ נקראו נפילים שנפלו מן השמים כדאיתא במדרשות [ובת"י] וק"ל:

עוג שפלט מדור המבול כו'. שברח לא"י כדאמרין בחלק עכ"ל רש"י ולא מציאתיה באגדת חלק אבל בזבחים פ"ב איתא דעוג על צדי התיבה היה עומד ואפשר דהיינו דוקא למ"ד המבול היה בא"י אבל למ"ד דלא היה המבול בא"י איכא למימר כך שברח לא"י ואע"ג דלגדייה נמי מתו בא"י משום הבלא כדאיתא שם אפשר עוג שהיה גבור וגדול לא הזיק לו ההבל כמ"ש התוספות שם גבי ראם וק"ל:

בתום ד"ה זה עוג שפלט כו' ה"נ נפלט סיחון מדור המבול כו'. ע"ש והוא דחוק דלא לישתמיט תלמודא במסכת זבחים למימר דסיחון נמי נפלט מדור המבול בצדי התיבה כדאמרין שם בעוג וראם ושמעתי דאיתא במדרש שזה אחיה בר שמחזאי אביו של עוג בא בזנות על אשת חם בן נח קודם המבול והיתה הרה ממנו בבואה אל התיבה וילדה בתיבה את סיחון ומזה הטעם כשראה חם שאשתו כבר הרה שימש עמה בתיבה ודע דבב"ר איתא למה האריך עוג שנים כל כך אחר המבול עד דורו של משה וז"ל ויבא הפליט גו' אמר הקב"ה חייד שכר פסיעותיך אתה נוטל כו' ע"ש אבל לפי סוגית תלמודינו שגם סיחון האריך שנים כ"כ הוא קשה דליכא ביה האי טעמא ולפי הסוגיא לא תקשי הא דכתיב וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה ד"ל כיון דניצולו על צדי התיבה כדאמרין בזבחים בעוג וראם ה"ל כאילו יצולו בתוך התיבה אלא שא"ל היה להם ליכנס בתיבה כדאיתא שם והרא"ם תירן בדחוקים ע"ש ודו"ק:

דף סד:

דור קטוע כו'. מפורש פ"ק דכתובות:

דף סה:

ביון שנתקו שיני וכו' נתמעטו מזונותיו קשים לבא והיינו משום דבערותו יכול להרויח כדאמרין לקמן בפרק התינוקת מה יעשה אדם ויתעשר ירבה בסחורה וזה א"א לאדם בזקנותו ואשמועינן דיראה אדם להשאיר לו ממון להסתפק ממנו בזקנותו ואל יתן כל נכסיו לבניו בחייו כדאמרין בפרק איזהו נשך קונה לו אדון לעצמו זה הנוטל כל נכסיו לבניו בחייו וק"ל:

דף סט:

י"ב דברים שאלו כו' שלשה דברי חכמה כו'. יראה בזה דנקט בבאן ד' חלוקות בתורתנו הקדושה חלק הא' הוא הגנלה ממצות התורה והוא הנקרא כאן דברי חכמה ועוד ב' חלקים שהם נסתרים הא' הוא בדרכי הש"י ובמדותיו שקראו כאן דברי אנגה לפי שענין זה מסתירים בדברי אנדותיהם והב' הוא בחכמת היצירה והטבעיים ולפי שבזו רבים מן הפלוסופים טעו כמו שאפרש שגם אנשי אלכסנדריא טעו בחלק הזה ע"כ אמר דברי בורות לפי טעותם ועוד חלק אחד והוא דרך ארץ איך יתנהג האדם עצמו במדותיו שיש ללמדו ג"ב מתוך התורה ועל ענין זה רמזו בפרק עושין פסין דזכריה ראה ד' חלקי התורה כ"א לפי ענינה שאמר אני רואה מגילה עפה ארוכה עשרים אמה ורחבה י' אמה וכי פשטת לה ה"ל עשרין בעשרין וכתב והיא כתובה פנים ואחור וכי קלפת ליה כמה היא הויא ליה מ' בב' כו' ע"ש המאמר באורך והוא מבואר שראה אותה בענין זה כי הפנים הוא הגנלה ממצות התורה והוא שקראו דברי חכמה ושוב שהיתה המגילה עפה ובקל אם יתפשט יתגלה עוד חלק אחד כראשון והוא חלק דרך ארץ שבקל יש ללמדו מהתורה ושוב שהיתה כתובה גם באחור שאחר הקולוף יתגלו עוד שני חלקים אחרים כראשונים והם חלק דברי אנגה וחלק חכמת היצירה שהם קשים להגלות עד אחר רב העיין כמו

שלא נתגלה האחור הזה עד אחר הקילוף והנה שאלו ג' מדברי חכמה שהן גופי הלכות ועיקר החכמה בדמפרש להו בגמרא ומה שיש לדקדק בהם כבר פירשנום בחדושי הלכות ע"ש:

וששאלו ג' דברי אגדה. הם דברים נסתרים בדרכי ה' ומדותיו הא' כתוב אחד אומר כי לא אחפון במות המת וכתוב אחד אומר כו'. כאן בעושין תשובה כו' יראה דלא משני הכא תלמודא כאן קודם גזר דין כאן לאחר גזר דין כדמשני אקראי דלקמן כמו שהקשו התוספות משום דקשיא להו לישנא דקרא מאי במות המת דהל"ל במות הרשע וכה"ג דרשו ביומת המת וזה הביאם לומר דהאי קרא בסוד הנלגול איירי יפירושו כי לא אחפון במות עכשיו בגוף שני אותו המת כבר בגוף ראשון אף שכבר עבר עליו גזר דין של מיתה ומוקי ליה בעשה תשובה דכל עצמו לא נברא שנית אלא לעשות תשובה ולתקן מה שעוות בגוף ראשון הב' כתוב אחד אומר כי לא ישא פנים וכתוב אחד אומר ישא ה' פניו וגו' וכתבו התוס' לפי הפשט לא משמע שהקב"ה נושא את פניהם כו' מיהו תלמודא חשיב ליה כאילו כתיב פניך וטפי ה"ל לאקשויי כו' עכ"ל ואני לא אבין מי הנוד להם דלא ישא פנים הוא פנים של אדם ועוד כיון דבאומות עולם אפי' קודם גזר דין אינו נושא כמ"ש לקמן התוספות היאך מיתרצ' כלל הני קראי דלוט ודאיוב למ"ד דאיוב נמי כותי הוה וע"כ הנראה דודאי הקב"ה נושא פנים של אדם אפילו באומות העולם כדמוכחין קראי דלוט ודאיוב ולא ישא פנים ע"כ בפנים של מעלה קמיירי ובלאחר גזר דין כדמוקמין ליה וכן ישא ה' פניו כפשטיה בפנים של מעלה ובקודם גזר דין בישראל כדאיתא בברכות וענין נשיאות פנים של מעלה מבואר בספרי ישא ה' פניו והפוך ה' פניו אליך אינו דומה שואל מחבירו תוך פניו כשואל מהצדדים הג' כתוב אחד אומר כי בחר ה' בציון וכתוב אחד אומר כי על אפי גו' למן היום אשר בנו אותה כאן לאחר שנשא כו' הענין מבואר קודם שנשא בת פרעה היה הקדושה בציון כמ"ש וישב שלמה על כסא ה' כי אז היה השם שלם והכבא שלם כנרמז בהאי קרא כי בחר ה' בציון איזה גו' אבל משנשא בת פרעה נתן יד וכח לצד כיסוף וטומאה להתגבר אמר כי על אפי גו' למן היום אשר בנו אותה כינוי דאותה קאי על בנין רומי שע"י שנשא בת פרעה נבנית רומי כדאמרינן פ' כ"ג בשעה שנשא שלמה בת פרעה ירד גבריאל וענן קנה בים ועלה שירטון ועליו נבנית כרך גדול של רומי:

דברי בורות בחכמת היצירה וטבעית וקראום דברי בורות לפי שהם נגזו לטעות בהם כדעת הפילוסופים הא' אשתו של לוט מהו שתטמא שהם חשבו שאף שנשתנית להיות נציב מלח בצורתה החומר הראשון שהוא בשר עדיין קיים ותיטמא והשיב להם דאין נציב מלח מטמא שמה שמשנה הש"י במעשה בראשית בשינוי הטבעיים הוא שינוי גמור כאילו הוא בריאה חדשה ואין כאן חומר ראשון כלל שיטמא:

הב' בן שונמית מהו שיטמא שהם טעו לומר כי הגוף חשוב כמת ואלו החיים אשר באו לו ע"י תפלת אלישע אינם אלא מקריים והגוף הוא עדיין מת ויטמא טומאת מת והשיב להם דאין חי מטמא דאין כאן חיים מקריים כי ע"י הנביא ג"כ אפשר שישנה מעשה בראשית וכאילו לא מת כלל ואין כאן טומאת מת כלל:

הג' מתים לעתיד לבא צריכין הזאה ג' וז' כו' לא שאלו מעיקרא במתים לעתיד לבא מהו שיטמאו טומאת מת כמו ששאלו בבן השונמית כיון דאין במתים לעתיד לבא גוף הראשון שהבשר כבר נתעכל אין כאן טומאת מת שזה הגוף היא בריה חדשה אבל שאלו אם צריכין הזאה ג' וז' כדין מי שנטמא במת דכמה

מתים שיחיו לעתיד לבא שנטמאו בהיותם בחיים במת ועשו טמאי מתים ומתו אחר כך בלא הזאה ג' וז' ואותה הטומאה שהיתה מחיים להיכן אזלה ובבן שונמית דאיירי בה לא שאלו זה כמ"ש התוספות דהא כיון דגוף הראשון היה קיים ואי אם כבר נטמא בחיים במת ולא היה לו הזאה קודם מותו שצריך עכשיו הזאה דאותה טומאה להיכן אזלה דלא עדיף מאלו לא מת כלל וא"ל לבשיחיו כו' דחה אותם דודאי כיון דבמתים לעתיד לבא אין כאן גוף ראשון אין כאן טומאת טמא מת לגוף שני אבל הם חשבו כי הנשמה מחיים כשעשו טמאי מתים ג"כ נטמאה היא וזה טעותם שהנשמה טהורה והיא רוחנית ואין כאן טומאה כלל:

ג' דרך ארץ איך יתנהג אדם במדותיו ואלו הג' דברים דנקט הכא אמרינן בפ' כל היד שהם תחת הנזירה שמלאך הממונה על ההריין אומר טפה זו מה תהא עליה חכם או טפש עשיר או עני ואמרינן נמי בעלמא חיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא אבל אמרו הכא מה יעשה אדם ויחכם לשנות הנזירה שגזורה עליו להיות טפש ואמר שירבה בישיבה כו' כי בהשתדלות ועסק גדול ע"י סיוע דשמיא בתפלה ובזכויות אפשר לשנות הנזירה כדמסיק דהא בלא הא לא סגיא וכן הוא הענין בעושר ובבנים שאפשר לשנות הנזירה בהשתדלות עם סייעתא דשמיא כדמסיק:

דף עג.

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות מובטח לו שהוא בן העוה"ב כו'. התוספות כתבו דאידי דאיירי לעיל בהלכתא מיייתי לה לסיים בדבר טוב ואיתא נמי בן במגילה פ"ב כו' עכ"ל אבל לא הובא זה המאמר בפרק בתרא דמגילה בסיום המסכת גם דרך התלמוד לסיים במאמרי אגדה השייך קצת להלכה דמסיים בה יראה לפי מה שהובא זה המאמר פ"ב דמגילה בתר דאייתי התם חומרא דרבי זירא שאפילו רואות טפת דם כחדלל יושבת עליו ז' נקיים שכוונו בו כלפי מה שאמרו באבות קינין ופתחי נדה הן הן גופי הלכות כו' דכל הני מיילי תליין בחשבונות ובמספר וקרוצים לטעות ובחשבון התקופות וגמטריאות קאמר שאינן אלא פרפראות לחכמה שהוא מצות שבתורה כדלעיל אבל אינן עיקר החכמה דאף אם יטעה בהם אין בכך כלום כדאמרינן בחשבון תקופות ומולדות אתם אפילו מוטעים אבל קיינים ופתחי נדה חשבון ומספר דפתחי נדה כההוא שמעתא דטועה דפ' המפלת ושמעתא דפ"ב דערכין לתקן הטועה בפתחי נדה גם הקינין הבאין על הספק בפתחי נדה כההיא דס"פ בא סימן ראתה ב' ושלישי הפילה כו' ה"ז ספק זיבה ספק לידה מביאה קרבן ואינו נאכל כל אלו הן גופי הלכות שצטרך ליזהר הרבה בהן כי אם יטעה בחשבונם וספירתם קרוב הוא לבא לידי ספק כרת דמשום הכי נתקנה חומרא דרבי זירא כדאיתא בפירקין והשתא אם יאמר האומר א"כ אין לי ללמוד מסכת נדה וכל דיני פתחי נדה לתקן טעותא דהא בחומרא דר' זירא נתקן כל טעותא וע"כ מיייתי עלה בפרק בתרא דמגילה הך דתנא דבי אליהו כל השונה הלכות כו' שהוא הלכות נדה שהן גופי הלכות מובטח לו כו' ומה"ט נמי מיייתי לה בסיום מסכת זו כל השונה הלכות שבמסכת זו ולא יסמוך עצמו לומר דבחומרא דרבי זירא נתקן כל טעותא אלא שהשונה אותן גופי הלכות שבמסכת נדה יזכה לחיי עולם הבא א"ס:

הדדן עלך פרק תינוקות וסליקא לה מסכת נדה בסיעתא דשמיא

מהר"ם

מהר"ם

דף ב.

בגמ' קסבר העמד אשת על חזקתה וכו'. נ"ל הא ללא קאמר דטעמא רשמאי דקסבר העמד טהרות על חזקתן דעדיפי טפי מחזקת אשה דחזקה גרוע היא כדאמר הלל דכיון דחזיא מגופה לא אמרינן אוקמא אחזקתה משא"כ בחזקת טהרות וגם להלל תקשה אמאי לא אמרינן העמד טהרות אחזקתן ונטהרה למפרע משום דלא חשיבא חזקה כל שלא היה לה שעה מבוררת כמו שכתבו התוספות בע"כ ד"ה דאיכא ריעותא וכו' ובטהרות ליכא שעה מבוררת כ"כ בטהרתן אבל גבי אשה איכא שעה מבוררת דהא עכ"פ בדקה עצמה לפני זה בשעה אחת ונמצאת טהורה וק"ל:

ברש"י [ד"ה שמאי וכו'] ולא אמרי' כי היכי דהשתא אשתכח וכו'. מלשון רש"י משמע דהשתא נמי לא ראתה מעצמה אלא ע"י בדיקה מצאה דם בבית ההיצון וכן פרש"י ג"כ לקמן (נדה דף ג') ד"ה מרגשת יכו' והא מדלא ארנשה מאתמוול ודאי השתא בבדיקת עד נפקא עכ"ל וכ"ת א"כ לפ"ז מאי קאמר ולא אמרינן כי היכי וכו' הא השתא נמי צריך אתה לומר דכותלי בית הרחם העמידוהו דהא לא ראתה מעצמה עד שבדקה ומצאתו ע"י בדיקה נוכל לומר שאם לא בדקה נמי היה יוצא מעצמו אלא שכן נודמן שבשעה שזא לצאת בדקה היא את עצמה ומצאתו בבית החיצון קודם שיצא ולא נטטרך לטעמא דכותלי בית הרחם העמידוהו אבל אי אמרינן שמאתמול היה בבית ההיצון ע"כ צריך לטעמא דכותלי בית הרחם העמידוהו אבל מ"מ צריך ליישב מה דוחקי' דרש"י שפירש דהא דקאמר שמאי דיון שעתן איירי שמצאתו השתא ע"י בדיקה ולא פי' שאיירי שראתה הדם מעצמו ונ"ל שהקשה לרש"י דלישנא דדיון שעתן משמע די לנו אם נחמיר עליה שתטמא טהרות משעת הראייה ואולך ואם איירי שראתה עתה ממש מאי חומרא י' בדבר שתטמא את הטהרות מכאן ואילך לכך פי' שאיירי שלא ראתה ממש כ"א ע"י בדיקה ומטמאה כל הטהרות משעת התחלת הבדיקה ואילך לכך קאמר די לנו להחמיר אם תטמא משעת התחלת הבדיקה יא:ע"ג דלא ראתה ראייה ממש א"נ רש"י רבותא קמ"ל אע"ג דהשתא נמי לא ראתה ממש וגם לא אתא מעצמו וגם לא הרגישה בו אלא שמצאתו ע"י בדיקה בבית החיצון ואיכא למימר כי היכי דהשתא לא אתא מעצמו אלא אשתכח בבית החיצון ע"י בדיקה ה"נ אי היה בדקה מקמי הכי הוה אשתכח דהא חזינן בדם זה דמשתהה בבית החיצון ואינו ממחר לצאת מעצמו אפ"ה אמרינן דיון שעתן וכ"ש כשראתה ראייה ממש וכן נ"ל עיקר וכן צ"ל ע"כ לטעמא דאשה מרגשת דלקמן דיותר סברא הוא לומר דדיון שעתן בראתה מעצמה ראייה ממש מרואה ע"י בדיקה וע"ל בתנא' דף ג' ד"ה מרגשת:

ד"ה מפקידה וכו' כגון בדקה עצמה שחרית וכו' דאמרינן לקמן במתני' פעמים צריכה להיות בזקת יכו'. צריך להתיישב מה צריך רש"י להביא מתני' דלקמן לכאן היה לו לפרש לפי דרכו שאם היה זמן מפקידה לפקידה (שהוא) קצר מזמן מעת לעת כגון שבדקה עצמה בתוך מעת לעת ומצאה עצמה טהורה ממעט על יד מעת לעת ונראה דס"ל לרש"י דאם נודמן שבדקה עצמה תוך מע"ל בהזדמן אותה בדיקה אינה ממעט' על יד מעת לעת כ"א דוקא אותה בדיקה שבזקת עצמה שחרית וערבית שאז מהדקקת בבדיקה יפה כיון שתקנת הכמים היא משא"כ בבדיקה אחרת וק"ל לכך הביא מתניתין דלקמן לומר שתקנת הכמים היא:

ד"ה והמשמשת בעדים וכו' קודם תשמיש ולאחר תשמיש. פירוש בין שבדקה עצמה קודם תשמיש ומצאה טהורה או בדקה אחר תשמיש שניהם ממעטים ובבדיקה דקודם תשמיש אשמעינן רבותא דלא אמרינן דמתוך ?שמהומה לביתה אימא לא בדקה שפיר ובבדיקה דלאחר תשמיש אשמעינן דלא אמרינן אימר ראתה טיפת דם כחרדל וחפזה שכבת זרע וע"ל דף ה':

ד"ה אף על פי שאמרו וכו' אשאין לה וסת קאי. נ"ל דרש"י כתב זה כדי שלא יטעו לומר שאע"פ שאמרו יכו' נמשך אשלפננו אמה דקתני ופרשה וראתה היא טמאה והן טהורות אע"פ וכו' לכך כתב שהיא ענין בפני עצמו ואאשה שאין לה וסת קאי:

ד"ה כגון ספק נגע ספק לא נגע וכו'. נ"ל דרש"י ס"ל דהא דקאמר בגמרא כי אמרינן העמד דבר על חזקתו היכי דלית ליה ריעותא דגופא וכו' לא קאי כלל אטוומאה דבטוומאה לא נפקא מינה בחזקה כלל דאי הוי ברה"י טמא מספק אפי' היכא דאיכא חזקה דילפינן מסוטה ואי ברה"ר טהור בלא חזקה דג"כ הלכתא גמירי לה מסוטה אלא אמיני אחרינו קאי לנגיץ שאר איסורין כדאיתא בחולין דף י':

בתוס' דבור הראשון מדפריך בגמרא לר"ש אי מה סוטה טמא ודאי וכו'. ר"ל דליכא למימר דלעולם גם לרבנן בכל ספק טומאת אינו טמא ודאי אלא ספק טומאה משום דלא ילפינן מסוטה לטומאה ודאי דשאני סוטה דאיכא רגלים לדבר ואע"ג דקאמר לקמן רבנן סברי כי סוטה מה סוטה ספק הויא יעשאוהו כודאי הכא נמי ספק ועשאוה כודאי היינו דוקא במקום דאיכא תרתו לריעותא כדאמר בתר הכי ועיקר מלתא אטעמא דתרתו ריעותא סמיך דהוצרך ג"כ לטמא ברה"י טומאת ודאי אבל בעלמא אימא לך דגם לרבנן אינו טמא ודאי אפילו ברה"י זה אינו דמדפריך בגמרא לר"ש וכו' והוצרך לומר שאני סוטה דאיכא רגלים לדבר משמע דלרבנן אתי שפיר ולא הוצרך לטעמא דרגלים לדבר והשתא אי ס"ד דגם לרבנן בעלמא לא הוי טמא ודאי אף ברה"י תקשה ליה למקשה בעלמא לרבנן דקו"ל דכל ספק טומאה ברה"ר טהור דילפינן לה מסוטה א"כ נימא אי מה סוטה ברה"י טמאה ודאי ה"נ כל ספק טומאה ברה"י טמא ודאי אלא ע"כ צ"ל גם לרבנן דשאני סוטה דאיכא רגלים לדבר א"כ מאי פריך לר"ש אלא ע"כ לרבנן בכל ספק טומאה ברה"י טמא ודאי ולא סבירא להו טעמא דשאני סוטה דאיכא רגלים לדבר ולכך פריך בגמרא לרבי שמעון דוקא אבל לרבנן הוה אתי ליה שפיר וכ"ת כיון דככל ספק טומאה ברה"י טמא ודאי למה הוצרך במקוה לטעמא דתרתו ריעותא אה"נ דלא מצעי ליה לטמא ודאי ברה"י אלא לטמא אפילו ברה"ר כך הם המשך דברי התנא':

בא"ד דלא ילפינן מסוטה לטמא למפרע כו'. והא דמטמינן לרבנן למפרע גבי מקוה שנמדד ונמצא חסר כדלקמן ע"כ צ"ל דהוי מטעם דתרתו דיעותא ואע"ג דלעיל מזה בקושיא כתבו התוספות דטעם דתרתו דיעותא לא הוצרך אלא לטמא אפי' ברה"ר מ"מ כתיורנאם לא ס"ל הכי דכיון דפירשו דלטמא למפרע לא ילפינן מסוטה ע"כ גם לטמא למפרע הוצרך לטעם דתרתו ריעותא אבל עדיין יש לדקדק בגמרא דפריך לר"ש אי מה סוטה טמאה ודאי כרשות היחיד אף הכא טמא ודאי והוצרך לשנויי שאני סוטה דאיכא רגלים לדבר ומאי פריך לר"ש דלמא ס"ל דמסוטה לא ילפינן לטמא למפרע וטעמא דתרתו ריעותא לא ס"ל לר"ש כמו שכתבו התוספות לקמן דלית ליה דהרי חסר לפניך ולכך ס"ל דברה"י תולין במקוה ינראה דסבירא לה לגמרא מדגמר ר"ש הבית ממקוה ומדמה להו להדדי כדלקמן שמע מינה דלרבי

מהר"ם • נדה

שמעון ספק טומאה ושאר ספיקות כגון ספק תרומה דחבית דין אחד להן לרבי שמעון וכמו שאין חילוק בשאר ספקות בין להבא בין למפרע ה"ג בספק טומאה אין לחלק לר"ש ובכל ספק טומאה אית ליה לר"ש דתולין ולא ילפינן מסוטה אלא לטהר ברה"ר ולכך פריך דלידיה אי מה סוטה טמאה ודאי כו' והוצרך לשנויי התם איכא רגלים לדבר וכן כתב רש"י לקמן ש"מ דקסבר ר"ש בשאר ספק טומאה דעלמא נמי ברה"י תולין כו' וק"ל:

[בא"ד] וא"ת במעת לעת דקיל טפי משאר טומאות כדפי' אמאי החמירו בו כו' כדמוכח בשמעתין. פי' דבמעת לעת שבגדה טמא אף ברה"ר דקאמר והלל כי אמרינן כו' כגון ספק נגע כו' וע"כ לא אמרינן אוקי מלתא אהזקתיה לענין טומאה אלא ברה"ר דברה"י ספקו טמא ואם כן ה"ה נמי סוימא דמלתיה דקאמר אבל איתנא כיון דמגופה חזיא לא אמרינן אוקי אחזקתה וטמאה היינו נמי אפילו ברה"ר:

בא"ד וי"ל דאף ברה"ר לא נטהר כו' משום דאשה שראתה השתא ודאי טמאה היא כו'. משמע מדברי התוספות דמתרתי טעמי קאמר דלא ילפינן מסוטה לטהר באשה ברה"ר חדא משום דכיון דאיכא ריעותא מגופה אתרע חזקתה וחדא משום דכיון שראתה השתא ודאי טמאה אבל אי לאו טעמא דאיכא ריעותא מגופה הוה ילפינן מסוטה לטהר ברה"ר אע"ג דהשתא ודאי טמאה ובזה יתורץ ג"כ דבגמרא פריך לרבנן אי מה סוטה ברה"ר טהור כו' ומאי פריך נימא דשאני מקוה דהשתא ודאי חסר ולכך לא ילפינן מסוטה לטהר ברה"ר אבל למאי דכתבינן דתרתו טעמי בעי דלא ילפינן מסוטה לטהר ברה"ר א"ש. אלא שעדיין יש לדקדק בענין זה דדברי התנא' נראין כסותרין דבחלא מלתא דהיינו לענין טומאה ודאי עשו טומאת אשה קיל משאר טומאות ולענין טומאה ברה"ר היא חמורה משאר טומאות אימא איפכא והוי כמלתא בלא טעמא אבל נראה לי דמעיקרא טעמא דמלתא הוא דטומאת אשה במעת לעת דהוי למפרע קיל משאר טומאות ולכך לא ילפינן מסוטה לרבנן לענין חולין רק מוקמינן לה אחזקתה אלא שבקדשים החמירו במעת לעת לומר תולין משום לעשות סייג לדבריהם כדלקמן (נדה דף ד' ע"ב) והואיל ואינו אלא משום חומרא דקרשים השוו מדותיהם ולא חלקו בין רשות לרשות אלא כדי שלא יהא רחוק מן השכל לומר שמעת לעת שבאשה דקיל יהא טמא ברה"ר ולא ילפינן מסוטה ובשאר טומאות דחמירי יהא טהור ברה"ר [דלא] ילפינן מסוטה ולכך כתבו התנא' דאינו רחוק כ"כ דיש להשיב דלא גמרינן מסוטה לטהר ברה"ר אלא דבר שדומה לסוטה שגם עתה היא בספק משא"כ במעת לעת שבגדה וק"ל:

בא"ד אלא גמרינן לטהר מדרב גידל כו'. הא דרב גידל בסוטה פ' כשם דף כ"ט ע"ש:

בא"ד ובטומאות בשר קדש שייך למפרע כמו להבא. נראה דרצונם בזה כדי לתרץ שלא תאמר כמו דליכא למילף אשה מסוטה לטהר ברה"ר או באין בו דעת לישראל משום דסוטה גם עתה בספק מטעם זה נמי לא ניחא למילף מבשר קדש דלמא בשר קדש נמי איירי שגם עתה הוא בספק לכך כתבו דבטומאת בשר קדש שייך למפרע כמו להבא ולמפרע היינו שנמצא עתה בטומאה בודאי אלא שמספקין אי הוה התם למפרע והיינו ממש דומיא דמעת לעת שבאשה אבל סוטה לא שייך כי אם בספק דלהבא דגם עתה הוא בספק דלמפרע לא שייך גבה וק"ל אבל עדיין יש לדקדק הואיל וכן הוא דבטומאת בשר קדש שייך למפרע כמו להבא אם כן נילף נמי מינייה דבבשר שיש בו דעת לישראל הוי טמא ודאי כמו בטומאת בשר קדש אפילו למפרע אבל אין זה קושיא כלל דיש בו דעת לישראל אתי מכל טהור יאכל בשר הא ספק טמא ר"ל טמא לענין שלא יאכל בשר מכאן ולהבא אבל לא שייך לומר למפרע ולכך ליכא למילף מינייה טומאה למפרע ביש בו דעת לישראל וק"ל:

בא"ד וא"ת מ"ש דבנגע בא' כו' ואשה נמי אמרינן לקמן כיון דשכיחי בה דמים כו'. ר"ל וליכא למימר דשאני התם דלא ראוהו הי מבערב וליכא למימר אוקי אחזקתיה אבל אשה דבדקה עצמה בשום פעם לפני זה הוי כמו ראוהו הי מבערב דטהור אף לרבנן זה אינו דאשה נמי כיון דשכיחי בה דמים כאינה בדוקה דמיא:

בא"ד וא"ת ומ"ט אמרינן בנגע בא' לשרוף כו' דאשה נמי מקרי' במקום מציאתה. ר"ל וכ"ת דשאני התם דטעמא הוי דכל הטומאות הן כשעת מציאתן כשנמצא מת במקום שהיה מאתמול אבל כשנמצא מת במקום אחר לא אמרינן לשרוף כדלקמן (נדה דף ד') ואשה נמי כמקום למקום דמיא וכשנגעה בטהרות בתוך מעת לעת לא היתה במקום זה שהיא עומדת בו עכשיו בשעה שמצאה עצמה טמאה זה אינו דאשה נמי מקריית במקום מציאתה כו':

בא"ד וי"ל משום דלבו נוקפו וכו'. והא דלא תירץ כן לעיל בתחלת דבור שהקשו מ"ש מכל ספק טומאה וכו' משום דאי הוה אפשר למילף אשה מסוטה היתה מדינא טמאה בודאי טומאה א"כ לא שייך לומר דמשום דלבו נוקפו לטהרה שלא כדון וק"ל:

בא"ד אך קשה לפי זה מאי פריך להלל ממקוה וכו'. ר"ל הא דאיתא בגמ' גבי מאי שגא ממקוה דקאמר להלל קשיא ודאי דאילו במעת לעת תולין וכו' ומאי פריך נימא דמשום הכי תולין ואין שורפין משום שלא יהא לבו נוקפו דהא מטעם דלבו נוקפו לא אמרינן לשרוף וכללל דמלתא דאף לטעמא דחזקה מועיל טעמא דלבו נוקפו שלא לשרוף אע"ג דאינו מועיל לטהר לגמרי אבל לרבא דאמר לקמן משום ביטול פריה ורביה שלא יהא לבו נוקפו מטהר שמאי לגמרי דאמר רבא טעמא דשמאי משום ביטול פריה ורביה:

בא"ד וא"ת אמאי מטהר שמאי טפי באשה מבקופה וכו'. היינו להאי לישנא דאי הוה דם וכו'. פי' להאי לישנא משני שמאי שפיר דמשום הכי טיהר באשה דאין לה שוליים ואי הוה דם מעיקרא הוה אתי אבל לאידך לישנא דס"ל דטעמא דשמאי משום דהעמד אשה אחזקתה או מטעם דאשה מרגשת וכו' רבא דאמר טעמא דשמאי משום ביטול פריה ורביה ל"ל האו טעמא דאי איתא דהוה דם מעיקרא הוה אתי וכו' א"כ תקשה ליה לשמאי מקופה ומנגע בא' וכו' ונהי דלטעמא דהרגשה לא קשה מידי וכן לטעמא דביטול פריה ורביה הא דמטהר באשה משום דאשה מרגשת או משום פריה ורביה אבל מ"מ לטעמא דהעמד אשה אחזקתה דקשה דהא בקופה ובנגע בא' לא אמרינן מוקמי ליה אחזקתיה וק"ל ודברי ספר ח"ש שכתב במקום זה אינם מובנים לי ותמוהים בעיני:

ד"ה והלל כי אמר דמוקי מילתא אחזקתיה וכו' היינו ברה"ד כדפרישית כו' אבל טמא שנגע באחד מן החביות וכו'. רצונו בזה משום דהתנא' גורסים כגמרא כגון ספק נגע ספק לא נגע דלא כרש"י ומה שהקשה רש"י דהתם לא משום חזקה הוי דהא ספק טומאה ברה"ר טהור הלכתא גמירי לה מתרצין התוספות דשפיר גרסינן ליה והא דהוי הלכתא גמירא דילפינן מסוטה היינו במדי דליכא חזקת טהרה אבל היכא דאיכא חזקת טהרה טהור מטעם דמוקמינן לה אחזקתיה וכ"ת למה לי טעמא דחזקה תיפוק

לִי דְנוּלָף מִסּוּטָה נִפְקָא מִינֵה אֶפִּילוּ הִיכָא דְלִיכָא לְמוּלָף מִסּוּטָה כְּגוֹן בְּדָבָר שְׂאִינוּ יָכוֹל לִהְיוֹת כְּגוֹן שִׁנְעָ טוּמָאָה בְּאַחַד מִשְׁנִים וְאִינוּ יוֹדַע בְּאִזְיָה שְׂאֵחַד מִזֵּן וְדֹא טִמָּא אַלָּא שֶׁסֶפֶק הוּא שְׂאִין יוֹדַע אִזְיָה הוּא הַטּוּמָא דְלִיכָא לְמוּלָף מִסּוּטָה וְסִפֵּק נִגַּע וְסִפֵּק לֹא נִגַּע בּוֹה אֲמֵרִינן הִכָּא בְּשִׁמְעִתִּין דְּאֲמֵרִינן בְּהוּ הַעֲמִד טַהוֹר עַל חֻזְקָתוֹ וְעַל יָסוּד זֶה נִמְשָׁכו כָּל דְּבָרֵי הַתְּסוּפּוֹת בְּד"ה וְהִיָּינוּ דְּמִסְיִימִי וְכֵן ב' שְׂבָלִין וְכו' לֹא מִסּוּטָה גִּמְרִינן אַלָּא דְּמוּקְמִינן כָּל אֶחָד בַּחֲזָקַת טַהֲרָה כְּדֹאמֵר הִכָּא ר"ל דְּקֹאֲמֵר בְּשִׁמְעִתִּין וְהַלֵּל כִּי אֲמֵרִינן הַעֲמִד טִמָּא עַל חֻזְקָתוֹ כְּגוֹן סִפֵּק נִגַּע סִפֵּק לֹא נִגַּע וְכו' וְהִיכִי דְלִיכָא חֻזְקָה גִּמְרִינן מִסּוּטָה וְדוּקָא בְּדָבָר שִׂיכּוֹל לִהְיוֹת דּוּמִיָּא דְּסוּטָה וְק"ל:

דף ב:

בגמ' הָתָם מְשׁוּם דְּאִיכָא לְמִימַר הַעֲמִד טִמָּא עַל חֻזְקָתוֹ אֲדַרְבֵּה וכו'. הַמֶּשֶׁךְ הַסּוּגִיָּא כִּךְ הִיא דַּעִיקָר הַפִּירֻכָא הִיא לְשִׁמְאִי דְּמַטְהַר בְּאַשָּׁה לְגִמְרִי וּבִמְקוּהָ הִיוּ וְדֹא טִמָּא וּלְכָךְ בְּשִׁמְשֵׁנִי הָתָם מְשׁוּם דְּאִיכָא לְמִימַר הַעֲמִד טִמָּא עַל חֻזְקָתוֹ פֶּרִיךְ אֲדַרְבֵּה הַעֲמִד מְקוּהָ עַל חֻזְקָתוֹ ר"ל וְהִיוּ חֻזְקַת טַהֲרָה כְּנֶגֶד חֻזְקַת טוּמָאָה וְלֹא הִיוּ לָן לְמִימַר וְדֹא טִמָּא אַלָּא סִפֵּק וּמִשְׁנֵי הָרִי חֹסֵר לִפְנִיךְ וְאַתְרַע חֻזְקַת הַטַּהֲרָה וּפְרִיךְ א"כ ה"נ גְּבִי אִשָּׁה נִימָא הָרִי דָם לִפְנִיךְ וְלִיכָא חֻזְקַת טַהֲרָה וְאִמְאִי מַטְהַר שְׂמֵאִי בְּאַשָּׁה לְגִמְרִי לִמְפַרַע מִטַּעַם דְּהַעֲמִד אִשָּׁה עַל חֻזְקָתָהּ וּמִסִּיק הָתָם אִיכָא תַּרְתִּי לְרִיעֻתָּא וּלְכָךְ הִיוּ טִמָּא וְדֹאִי וְהִכָּא חֲדָא לְרִיעֻתָּא הַלֵּכךְ אַע"ג דְּאִיתְרַע חֻזְקַת הַטַּהֲרָה קֶצֶת דִּהְרִי דָם לִפְנִיךְ אַפ"ה מַטְהַר שְׂמֵאִי לְגִמְרִי דְּחֲדָא רִיעֻתָּא לֹא חֲשִׁיבָא כֻלָּל כִּךְ נ"ל שְׂטֵט סוּגִיָּא זֶו אַלָּא הַסּוּגִיָּא שְׂאֵחַר זֶה טוֹרַח לִישַׁב דְּפִרִיךְ מ"ש מֵהֵבִית וְכו' וּמִשְׁנֵי הָתָם מְשׁוּם דְּאִיכָא לְמִימַר הַעֲמִד טַבֵּל עַל חֻזְקָתוֹ וּפְרִיךְ אֲדַרְבֵּה הַעֲמִד יִין עַל חֻזְקָתוֹ וּמֹאִי פֶּרִיךְ אִין ה"נ כִּיּוֹן דְּאִיכָא לְמִימַר הַעֲמִד טַבֵּל עַל חֻזְקָתוֹ וְאִיכָא נִמִי לְמִימַר אִפְכָּא הַעֲמִד יִין עַל חֻזְקָתוֹ וּלְכָךְ הִיוּ סִפֵּק וְלֹא וְדֹאִי דִּהָתָם לֹא פֶּרִיךְ אַלָּא מִסִּפֵּק לְשִׁמְאִי דְּמַטְהַר בְּאַשָּׁה לְגִמְרִי וְנ"ל דִּלֹּא ה"נ דְּלִפִּי בְּרִייתָא זֶו דְּקִתְּנִי בִּי חֲבִית סִפֵּק דֹּאֲתִיָּא כְּר"ש כְּדִמְסִיק בְּמִסְקָנָא לֹא הִיָּה צְרִיךְ לִפְלַפּוֹל זֶה אַלָּא מְשׁוּם דְּבִמְסָקָנָא מִסִּיק דְּרַבְּנָן דֹּאִית לֵהוּ גְבִי מְקוּהָ וְדֹאִי ה"נ גְּבִי חֲבִית וְדֹאִי מְשׁוּו לִיָּה לְדִידֵהוּ יִקְשָׁה לָן נִמִי אִמְאִי הִיָּה וְדֹאִי מִטַּעַם דְּהַעֲמִד טַבֵּל עַל חֻזְקָתוֹ אֲדַרְבֵּה הַעֲמִד יִין עַל חֻזְקָתוֹ וּלְכָךְ מִסִּיק נִמִי גִמְרָא הִיא סוּגִיָּא דְּפִלְפּוּלָא בִּי חֲבִית כְּמוֹ בַּמִּתְּנִיתִין דְּמָקוּהָ וְק"ל וְעוֹד הָאֲרַכְתִּי בְּדִרְכִּים אַחֲרִים בְּשִׁטָּה זֶו בְּקִיּוּבָן בְּנִי הִישִׁיבָה ת"ל אֲבֹל זֶה נִרְאֶה בְּדֶרֶךְ הַפְּשׁוּט:

בתוס' ד"ה דְּאִיכָא רִיעֻתָּא מְגוּפָה וְכו' כְּמוֹ בִּנְנַע בֹּא' וכו'. ר"ל וְאֵע"ג דְּאִיכָא חֲדָא רִיעֻתָּא דִּהְרִי מַת לִפְנִיךְ אַפ"ה מוּקְמִינן לִיָּה אַחֲזָקַת חִי וְהַשְׁתָּא הוּא דְּמַת וְכֵן בְּכָל כִּיּוּצָא בּוֹה בַּעֲנִין טוּמָאָה וְטַהֲרָה וְאֵע"ג דְּכָל סִפֵּק טוּמָאָה בְּרַה"י מִסּוּטָה גִּמְרִינן לֵה דְּטִמָּא אֶפִּילוּ הִיכִי דְּאִיכָא חֻזְקָה כְּמ"ש הַתּוֹס' לַעֲלוֹ בְּד"ה יְהַלֵּל כִּי אֲמֵרִינן וְכו' הֵא כְּתָבִי הַתּוֹס' לַעֲלוֹ דִּלָּא יִלְפִינן מִסּוּטָה לְטִמָּא לִמְפַרַע וּמ"מ אִיכָא לְמִדְּקָא מֹאִי מִיִּיתִי הַתּוֹס' הִכָּא רָאִיָּה מִנְּנַע בְּאַחַד דְּמַטְהָרִי אָף רַבְּנָן בְּרֹאיוֹהוּ חִי מַבְעַרְב דְּמוּקְמִינן לִיָּה אַחֲזָקָה לַהֲתִיר הַגְּבִינּוֹת מַבְהִמָּה שְׁנִמְצֵאֲת טַרְפָּה מִטַּעַם חֻזְקָה אִי לֹאִי דִּהְיוּ חֻזְקָה שְׂאִינָה מַבּוֹרֶרֶת הֵא מְשַׁמַּע בַּתּוֹס' לְקַמֵּן (נִדֵּה דף ג' ע"ב) בְּד"ה אִיכָא בִּינְיִיָּה וְכו' דִּלָּא מַטְהָרִי רַבְּנָן אַלָּא בְּרַה"ר וְלֹא בְּרַה"י א"כ ש"מ דְּסִפֵּק טוּמָאָה הוּא וְלֹא מוּקְמִינן לִיָּה בַּחֲזָקַת וְדֹאִי חִי וְנ"ל דֵּהָא דְּטִמָּא בְּרַה"י הִיָּינוּ דּוּקָא לְקַדְשִׁים מִטַּעַם דְּכָל הַטּוּמָאוֹת כְּשַׁעֲת מִצִּיאוּתִין כְּמ"ש הַתּוֹס' לַעֲלוֹ וכו"כ לְקַמֵּן (נִדֵּה דף ד') בְּד"ה שְׁכַל הַטּוּמָאוֹת יְכו' דְּכָל הַטּוּמָאָה כְּשַׁעֲת מִצִּיאוּתִין אִינוּ אַלָּא לְקַדְשִׁים וּלְכָךְ כְּשָׁלָא רֹאיוֹהוּ חִי מַבְעַרְב דְּל"ל הַעֲמִידֵהוּ עַל חֻזְקַת חִי עֲשֹׂאיוֹהוּ כּוּדִאִי וְטִמָּא אָף בְּרַה"ר אֲבֹל כְּשִׁרְאוּהוּ חִי דְּאִיכָא כֹּאן חֻזְקַת חִי נִגַּד הֵא דְּכָל הַטּוּמָאוֹת כְּשַׁעֲת מִצִּיאוּתִין הִיוּ כְּפִלְגָא וּפִלְגָא וְהִיוּ סִפֵּק וּלְכָךְ בְּרַה"ר טַהוֹר כְּכָל ס"ט בְּרַה"ר וּבְרַה"י טִמָּא וְכָל זֶה דּוּקָא מִטַּעַם דְּאִיכָא כֹּאן חֻזְקַת חִי דֹּאִי לֹאִי חֻזְקַת חִי הִיָּה אִפִּי' בְּרַה"ר טִמָּא א"כ מִיִּיתִי שְׁפִיר הַתּוֹס' רָאִיָּה דְּמוּקְמִינן לִיָּה אַחֲזָקַת חִי אַע"ג דְּהַשְׁתָּא מַת וְהִיוּ חֻזְקָה יִפָּה לַעֲנִין חוּלִין דִּלָּא אֲמֵרִינן בְּהוּ כְּשַׁעֲת מִצִּיאוּתִין אַע"ג דְּהַשְׁתָּא אִיכָא רִיעֻתָּא לִפְנִינּוּ וְכֵן בְּנִדָּה הוּא מוּקְמִינן לֵה אַחֲזָקַת טַהֲרָה אִי לֹאִי טַעֲמָא דְּאִיכָא רִיעֻתָּא דְּמִגּוּפָה קָא חֲזִיָּא:

ד"ה לַהֵלֵל קְשִׁיָּא וְדֹאִי וכו'. לֹא רַצֵּי הַתּוֹסְפוֹת לִפְרַשׁ כְּפִרְש"י דִּיִּיק לִיָּה דְּטִמָּא וְדֹאִי מִדְּקִתְּנִי בִין בְּרַה"ר בִּין בְּרַה"י טוּמָאוֹת מְשׁוּם דְּאַשְׁכַּחֵן אָף בְּטוּמָאוֹת סִפֵּק דְּטִמָּא בְּרַה"ר כְּמוֹ בְּמַעֲת לַעֲת שְׁבַגְיָה שְׁטִמָּא אָף בְּרַה"ר וְאַפ"ה תּוֹלִין וְלֹא שׁוֹרְפִין כְּמוֹ שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹסְפוֹת לַעֲלוֹ בְּדָבּוֹר הַרְּאָשׁוֹן:

ד"ה הָתָם תַּרְתִּי לְרִיעֻתָּא וכו' אָךְ קָשָׁה דֹּאֲמֵר הָתָם וְכו' יִקְשָׁה הָתָם וְכו' וְקָשָׁה אֲדַרְבֵּא הִכָּל סְיוּמָא דְּקוּשִׁיא רִאשׁוֹנָה דְּתוֹסְפוֹת הוּא וְק"ל:

בא"ד וי"ל דגבי מקוה רגילות להתחסר וכו' וכשטימא הכהן את הבית אפילו נתחסר הנגע וכו'. דברי התוספות האלו דברי מותר הן דל"ל ככל זה ונראה למשום קדשיא להו אפי' את"ל דחזוקת הבית הוי חזקה ול: אמרינן השתא הוא דחסר מ"מ איכא נמי חזקה דגברא כנגדה דנימא אוקי גברא בחזוקת טהרה :נימא דמעיקרא נחסר הנגע והוי כפלגא ופלגא והוי ספק ואמאי מחזקינן הנכנס בבית באותו שבוע כודאי טמא ומייתי מספק חולין לעזרה דאין לומר דהוי מטעם דכל ספק טומאת ברה"י עשאוהו כודאי א"כ היכי יליף משום דאזלינן בתר חזקה מדכתיב ויצא הכהן מן הבית וגו' דלמא הוי מטעם דספק טומאה ברה"י וספקו כודאי טמא אלא ע"כ צ"ל דקרא בכל ענין איירי אפילו הוה ברה"ר כגון שיש בו הרבה בני אדם כמו שכתבו התוספות במסכת חולין דף י' ע"ב ד"ה ודלמא אדנפיק וכו' א"כ הדרא קושין דלכותא דאפילו אמת העמד הבית על חזקתו איכא נמי כנגדה העמד גברא על חזקתיה ולכך כתבו התוס' וכשיטמא הכהן את הבית וכו' ר"ל דאזיל דאפילו נאמר דיועיל חזקת גברא דנימא דבשעה שנכנס שם כבר היה הנגע חסר מ"מ אכתי הוא טמא דכיון דכשיצא הכהן מן הבית היה שיעור הנגע בחזקת שלם וטימא הכהן את הבית גזרת הכתוב הוא שהבית טמא והנכנס לתוכו אח"כ אפילו נתחסר הנגע קודם שנכנס הוא טמא לכך מחזקינן להנכנס לשם כודאי טמא אבל אי הוה נוכל לומר דמטעם דהרי חסר לפניך איתעד חזקת הנגע לא היה לנו להחזיק הבית בחזקת טמא כלל ולכך הוכרחו התוס' לפרש ג"כ דדוקא גבי מקוה אמרינן הרי חסר לפניך משום דרגילות להתחסר מעט מעט משא"כ גבי נגע וגם חזקת גברא לא עדיפא כ"כ כמו שכתבנו ולכך מחזקינן הנכנס לשם כודאי טמא וק"ל:

דף ג.

ברש"י ד"ה מאי רגלים לדבר איכא וכו' וש"מ דקסבר ר"ש בשאר ספק טומאה דעלמא נמי ברה"י תולין וכו'. עי' לעיל במה שכתבתי בביאור דברי התוספות גבי הא דכתבו דלא ילפינן מסוטה לטמא למפרע:

ברש"י ד"ה ואב"א אי מסוטה גמרי רבנן וכו'. יש לדקדק מנא ליה לרש"י לפרש דהדר ליה גמרא השתא משנוייא קמא מטעמא דלרבנן דלמא לא הדר אלא מטעמא דר"ש דהכי משמע דקאמר ואיבעית אימא היינו טעמא דר"ש וכו' ונראה דטעמו של רש"י דא"כ לא נפקא לן מיירי בהאי שנויא בתרא משום דגם לשנוייא בתרא ע"כ צ"ל לר"ש דס"ל דשאני סוטה דאיכא רגלים לדבר דאל"כ כי יליף לענין לטהר

ברה"ר סוף טומאה מתחלת טומאה נימא נמי מה תחלת טומאה ברה"י טמא ודאי אף סוף טומאה כן אלא ודאי ע"כ בכל ספק טומאה בין בסופו בין בתחלתו ס"ל לר"ש דתולין ולא יליף לה מסוטה דשאני סוטה דיש רגלים לדבר א"כ מאי נפקא מיניה לן בהאי שנויא לר"ש ולכך פרש"י דהנפקותא הוא לרבנן דהשתא בהאי שנוייא לא מסוטה גמרי לה רבנן דא"כ הוה ליה למומר ברה"ר טהור אלא ס"ל דטמא ודאי בין ברה"י בין ברה"ר מטעם דאיכא תרתי לריעותא כודאי טומאה דמי:

בתוס' ד"ה ושניהם לא למדוה וכו' ר"ש נמי דגמר חבית מטומאה וכו'. לאו דוקא אלא ר"ל דמדמי הבית לטומאה דכמו שס"ל לר"ש גבי מקוה תולין דהוי ספק טמא הכי נמי ס"ל גבי חבית דהוי ספק חומץ דהוי תרומה מספק וצריך לחזור ולתרום:

ד"ה ושרצים דמעלמא וא"ת סיפא דקתני התם כתם שנמצא בחלוקה וכו'. עיין לקמן פרק דם הנדה (נדה דף כ"ו:)

ד"ה והא איכא כתמים וכו' עד היה לנו לטהר כתמים אפילו מבאין ולהבא וכו'. נראה דהתוספות מפרשים כן משום דס"ל דלמפרע לא קשה לשמאי דאה"נ דמטמא למפרע אף לשמאי כמ"ש התוספות לעיל מזה בד"ה ושרצים דעלמא וכו' דמסיפא דקתני התם כתם שנמצא בחלוקה וכו' לא פריך ולכך פירשו הכא דהא דפריך והא איכא כתמים וכו' דאלהבא פריך שלא יטמאו לשמאי אפילו להבא דלימא דמעלמא אתו אבל לישנא דגמרא דקאמר והאיכא כתמים משמע בהפך דבא לסתור טעמא דהרנשה משום דא"כ למה אינו מטמא בכתמים כדפריך והאיכא שוטה ולכך נ"ל לפרש בענין אחר דגמרא ס"ל דכמו ששמאי ס"ל גבי ראיהי ממש דיון שעתן ואינו מטמא למפרע מסתמא ה"נ ס"ל בכתמים דאינו מחמיר טפי בכתמים מבראיה ממש ולכך אתי נמי שפיר לעיל כשפריך לשמאי ומאי שנא ממבוי דלא פריך מסיפא דקתני כתם שנמצא בחלוקה וכו' דודאי לא שייך דין זה לשמאי דמסתמא גבי כתם נמי ס"ל דיון שעתן ולכך פריך הכא אהאי שנוייא דמשני דטעמא דשמאי הוא הואיל ואשה מרגשת והאיכא כתמים ר"ל דמסתמא גבי כתמים נמי ס"ל לשמאי דאין מטמאים למפרע והתם לא שייך לומר אם איתא דהיה הכתם קודם שעת המציאה בחלוקה היתה מרגשת דהא השתא נמי לא הרגישה אם כן מ"ט מטהר התם שמאי למפרע אלא נצטרך לומר דאין הכי נמי דלשמאי שלא ס"ל דין כתמים כלל ואפילו להבא אם כן לימא תנן כתמים דלא כשמאי וזה דוחק גדול דכל דיני כתמים לא אתו אליבא דשמאי ומשני מודה שמאי בכתמים וכו' והשתא הוי פירכא דוהא איכא כתמים דומיא מאי דפריך והא איכא שוטה וכו' ודו"ק נ"ל אף שהוא שלא כדברי התוספות:

בא"ד דרגלים לדבר הוא דלמפרע אתו נ"ל להגיה דרגלים לדבר דמגופה אתו אפילו למפרע ודו"ק:

דף ג.

ד"ה איכא בינייהו וכו' א"נ י"ל דידע טעמא דתרתי לריעותא וכו' ועיקר פירכא דלעיל לשמאי וכו'. ר"ל דהתוספות הקשו דהא מ"מ אף להנך שנויים אינצטרין ע"כ לשנויא דתרתי ריעותא משום דלא תקשה להלל ממקוה דהתם שורפינן והבא תולין וא"כ בזה יתורץ ג"כ שמאי לשנויא דהעמד אשה על חזקתה דומיא דחבית ומקוה ומאי נפקא מינה דלהאי שנויא איכא למרמי הבית ומקוה לב"ש ולהנך לישני ליכא למירמי כיון דלתרוייהו הוכרחו לשנויא דב' ריעותא ותירצו התוספות בתירצן דראשון דלהנך לישני לא נצטרך כלל לטעמא דתרתי ריעותא ובתירוצא בתרא תירצו דאע"ג דלהנך לישני נצטרך ג"כ לטעמא דתרתי ריעותא אליבא דהלל שלא תקשה לן הכא תולין והתם שורפים בזה אין כאן דוחק כלל דהא גם המקשה דלעיל עיקר קושייתו היה לשמאי דמטהר לגמרי והיה דוחק בעיני המקשה לומר דבחדא ריעותא נטהר לגמרי ונצטרך המתיר לדחוק לעיל ולתרוץ דאפ"ה ס"ל לשמאי דבחדא ריעותא טהורה לגמרי אף שהוא דוחק אבל להנך לישני ליכא למרמי לשמאי מחבית ומקוה דהאי דמטהר שמאי לגמרי באשה היינו מטעם דאשה מרגשת או מטעם דלאם איתא דהוה דם מעיקרא הוה אתי ולא נצטרך לדחוק לשמאי לומר דמשום דליכא באשה תרתי ריעותא מטהר לגמרי וק"ל:

ד"ה והתניא המדלה עשרה דליים וכו' הקשה הר"ר מנחם אמאי לא מייתי מתני' דטהרות וכו'. נראה דלשון מייתי לאו דוקא דאר"ל משום דבי ינאי נמי מקשה דאמאי אמר האי לא שגו אלא שאין לה אוננים וכו' אברייתא ולא אמתני':

בא"ד א"נ לא קתני מים במתניתין וכו' עד אלא אמרינן דבדלי זה האחרון נפל תחלה כשהיה ריקן וכו'. נ"ל דלהאי שנויא דתוספות נמי נצטרך לומר דע"כ לא מיירי בחד דלי שדלה בו עשרה פעמים זה אחר זה דא"כ השתא נמי שייך לחלק ולומר דביש לו אוננים כולם טמאים ואפילו כל מה שהוא בבור וכ"ש הוא דיון ושמן מקבלין טומאה אפילו במחוברים בבור משא"כ במים אלא ע"כ איירי שדולה בעשרה דליים זא"ז ולכך האחרון שנמצא בו השרץ טמא וגם כל מה שנשאר בבור דשמא השרץ היה בדלי קודם הדליים וכשדלה בו טימא כל מה שצבור אבל הדליים הראשונים טהורים בין אין להם אוננים בין יש להם אוננים ואשמועינן תנא דלא חיישינן שמא היה השרץ בבור מתחלה וטימא הכל אבל אי הוה איירי במים ליכא לשנויי דאיירי בעשרה דליים שדלה בהן בזה אחר זה ולכך כולן טהורין חוץ מן האחרון אפילו ביש להן אוננים דא"כ מאי אשמועינן פשיטא דכולן טהורין אפילו היה השרץ מתחלה בבור אין המים מקבלים טומאה אלא א"כ נימא דניחוש דשמא בכל פעם כשדלה בכל דלי ודלי נגע בשרץ ונטמא ולמה ניוחש כולי האי ולכך פירשו בשנויא קמא כשמיירי במים דלא איירי שדלה בזה חהר זה אלא שהעשרה דליים כולן יחד בבור בשעה אחת דהשתא אשמועינן דאפ"ה כולן טהורים ולא חיישינן שמא נגע השרץ בכולן משום ספק טומאה שצפה על פני המים חוץ מן האחרון:

דף ד.

ד"ה והא אשה מכוסה היא וכו' לכך י"ל מכוסה היא וכו'. ר"ל לפירוש התוספות ה"פ והא דומיא דאשה קתני ואשה מכוסה היא באופן שהיה לה להרגיש וא"כ ה"ה קופה איירי נמי באופן שהיה לו להרגיש בנפילת השרץ והיינו בקיפה מכוסה:

ד"ה שאני אומר וכו' ויתירך ר"ת דגבי כלים וכו' משום דאית להו טהרה במקוה וכו'. ואע"ג דהתם בחולין איירי בצלוחית שאין לה טהרה במקוה כמו כלי חרס מ"מ רוב כלים יש להם טהרה במקוה ולא פלוג רבנן בכלים אבל אוכלין כבולן אין להן טהרה במקוה ולכך לא החמירו לגזור עליהם טומאה:

דף ד.

ד"ה ואיבעית אימא וכו' לא בא לתרוך וכו'. כלל הענין שלפירוש התוספות האי ואב"א קאי אלעיל אפירכא קמייתא דפריך והתנן בכד ע"ג דף אלמא לא מחזקינן טומאה ממקום למקום ומשני התם כדקתני טעמא שאני אומר וכו' ר"ל שיותר יש תלגות באדם שנטלו מבגפילה והשתא אתא לומר דאפילו את"ל דאין לתלות באדם יותר מבגפילה אפ"ה לא קשה מידי דהתם בטומאת דרבנן ולכך מקילינן בה ולא

מחזקינן טומאה ממקום למקום אפילו לתלות אלא מטהרים לגמרי אבל לעיל גבי קופה לעולם אימא לך דלתלות תלינן ולפירש"י קאי האי ואב"א אפירכא בתרייתא דפריך מכדי האי ככר ספק טומאה ברשות היחיד הוא וכו':

ד"ה כל אשה שיש לה וסת וכו'
אע"ג דתנן לקמן וכו' צריכה להיות בודקת וכו' כצ"ל. ור"ל דקתני סיפא יכשהיא עוברת לשמש את ביתה ולפום ריהטא נראה דכוונת התוספות בזה אע"ג דתנן לקמן וכו' דמשם שמעינן דאע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים וא"כ הדרא קושיא לדוכתא דלא ה"ל להפסוק במתני' בבבא זו דהמשמשת בעדים הרי היא כפקידה בין בבא דכל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ובין בבא כיצד דיה שעתה וכו' אבל לפי זה לא יתיישב דמה מתרצנן התוספות הכא תנא ליה לאשמועינן דאותה בדיקה חשובה למעט במעת לעת וכו' דמה השיבו בזה דמ"מ קשה דבשביל זה לא היה צריך להפסוק אלא ה"ל למיתני אחר בבא דכיצד דיה שעתה וכו' המשמשת בעדים הרי היא כפקידה וממעטת על יד מעת לעת וכו' ואי לאשמועינן דאע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים זה שמעינן מסיפא דלקמן דקתני אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת וכו' וא"כ הדרא קושיא לדוכתא ועוד דלפי זה סוברים התוספות דהא דקתני לקמן אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת וכו' קאי אאשה שיש לה וסת ואח"כ אמרו ודלקמן היינו בארבעה נשים דדיין שעתן ואף אמנם שיש ליישב כל זה בדוחק מ"מ ברוב דברים לא יחלל ונ"ל דכוונת התוספות הוא זה אע"ג דתנן לקמן אע"פ שאמרו דיה שעתה וכו' ר"ל ושם לישנו הדינן דהנשים שאמרו דיין שעתן צריכין לשמש בעדים א"כ הא דהפסוק הכא בבא דהמשמשת בעדים לאשמועינן דאע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים אין כאן מקומה אלא ה"ל למיתני נמי האי דינא לקמן גבי הא דקתני אע"ג שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת וכו' ומתרצנן דהכא תנא לה לאשמועינן דאותה בדיקה חשובה למעט מעת לעת וכו' ומשום הכי היה מוכרח למיתני בבא זו הכא ולכך הפסוק נמי בבבא דהמשמשת לאשמועינן הכא דאע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים והדר קאמרו וכו' כ"ת כיון לאשמועינן הכא בהפסקת בבא זו דאע"ג דיש לה ווסת צריכה לשמש בעדים א"כ הסיפא דקתני אע"פ שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת וכו' למה לי הא כבר אשמועינן הכא ומתרץ דהכא אשמועינן באשה שיש לה וסת ולקמן אשמועינן בשאר הנשים שאמרו דיין שעתן דהיינו הארבע נשים דלקמן במתניתין:

דף ה.

בגמ' האי מאי אא"ב בשלמא חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש אצטרריך וכו'. ר"ל ואע"ג דהאי ללאחר תשמיש לית בה רבותא אנב האי דלפני תשמיש נקטיה אלא אי אמרת תרוייהו לאחר תשמיש תרוייהו פשיטא:

ברש"י ד"ה ואב"א לעולם חד לפני תשמיש וחד לאחר תשמיש ואפ"ה הרי זו כפקידה אלאחר תשמיש קאי וא"ת עד לפני תשמיש למה הזכר כצ"ל והכל ד"אי הוא ומה שכתב וא"ת עד שלפני תשמיש למה הזכר וכן מה שכתבו בסוף הדבור שאחר זה דאי אבתרא לחומא ראשון למה הזכר ר"ל למה הזכר שלא כדין שהרי עד הראשון אינו כפקידה ולא שייך לומר דנקטינן אנב עד דלאחר תשמיש כלעיל דזה לא שייך לומר כששניהם כפקידה אלא שהאחד הוא פשוט ולא אצטרך לאשמועינן וק"ל:

בתוס' ד"ה וברייתא ד"ה וכו' אבל לגמרי לא אתא כרבנן כו' אבל לעיל שאמר ומתני' בשעת וסתה ודברי הכל לגמרי אתי כד"ה אפילו כרבי דוסא משום דמתני' סתמא קתני אשה שיש לה וסת דיה שעתה ולכך לרבנן איכא לפרש דאיירי בשעת וסתה ולרבי דוסא איכא לפרש אפילו שלא בשעת וסתה אבל בברייתא דקתני בהדיא שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת דמשמע בהדיא הא בשעת וסתה אינה מטמאה מעת לעת ולהאי לינשא לרבנן אפי' בשעת וסתה מטמאה מעת לעת ולכך לא לגמרי אתי כרבנן:

ד"ה רבי מאיר דמחמיר בכתמים וכו'
לא"כ מה היה לו להאריך וכו' עד ונראה לפרש ר"מ היא דמחמיר שהוא רגיל להחמיר בכתמים וכו'. יש ללקק מה מתרצנן התוספות דהא לפירושם נמי יקשה מה היה לו להאריך להגמרא ולומר שהוא רגיל להחמיר בכתמים וי"ל קצת דאם היה משני גמרא בקצרה אין ר"מ היא דתניא וכו' היה נראה קצת דוחק בשיטת המקשה והמתרץ משום שהמשקן הקשה מכלל דת"ק סבר אפילו למפרע כלומר וזהו אין סברא שיסבור הת"ק שיטמא הכתם אפילו למפרע בגשים שהן דיין שעתן דהשתא כתמן יהיה חמור מראייתן א"כ מה השיב התרצן אין ר"מ היא דתניא וכו' והכל טעמא מאי הואיל ואין סברא להחמיר כ"כ בכתמים לכך הוסיף ואמר אין ר"מ היא שרגיל תמיד להחמיר בכתמים ולכך מחמיר גם הכא וק"ל:

ד"ה השתא מעת לעת ממעטת וכו'
פירש מע"ל דפשעה וכו'. וכתבו פירוש זה משום דהוקשה להו מאי קאמר גמרא השתא מע"ל ממעטת וכו' מאי ק"ו הוא זה אימא לך דהא דווקא מעת לעת ממעטת כדי שלא תטמא זמן ארוך למפרע אבל זמן קצר דהיינו מפקידה לפקידה ה"א דמטמא למפרע לכך פירשו דהק"ו הוא מטעם פשיעה וק"ל:

דף ה.

ד"ה מסייע ליה לזעירי וכו'
תימה דמתניתין לא שמעינן לטמא אדם ובגדים. י"ל דעת התוס' דר"ל לטמא אדם לטמא בגדים לא שמעינן ממתני' אבל לטמא אדם לחוד או בגדים שפיר שמעינן ממתני' דאי לא מטמא אפילו אדם לחוד כ"א אוכלין ומשקין כשאר כלי ראשון לטומאה א"כ למה נקט במתני' מטה הל"ל כלי סתם וי"ל ג"כ דר"ל דאפילו אדם לחוד או בגדים לא שמעינן ממתני' כי אם אוכלין ומשקין ואשמועינן מתני' דלא נימא דספקו טהור לגמרי כדין דבר שאין בו דעת ליטאל הואיל וסתם מטה עומדת על הארץ ואין הגדה אווחה בידיה כשאר טהרות לכך תנא מטה לאשמועינן דכשחברותיה נושאות אותה במטה חשוב יש בו דעת ליטאל וכו' ש"ס לר"י דאפי' כשאין חברותיה נושאות אותה הוי טמאה דהוי רבותא טפי:

ד"ה כשחברותיה נושאות וכו'
ופריך והא אין בו דעת ליטאל הוא דאמר כרבי יוחנן וכו'. ואע"ג דלא דימיא לררבי יוחנן דר"י איירי שהאדם תופס הטומאה בידו והדבר המקבל טומאה מונה על גבי קרקע יבההיא דמחט שנמצא וכו' הוא איפכא שהאדם תופס הסבין שהוא הדבר המקבל טומאה בידו והמטמא שהוא המחט מונחת בבשר ואין זה דומה לרבי יוחנן אלא לדזעירי כשחברותיה נושאות המטה שהוא הדבר המקבל טומאה צ"ל דגמרא ס"ל דיוותר סברא הוא לטמא כשהאדם אווח הדבר המקבל טומאה בידו ונוגע בו בטמא דזה מקרי יותר טומאה הבאה בידי אדם מהיכא כשאדם אווח הטומאה בידו והדבר המקבל טומאה מונח על הקרקע ולכך ס"ל דר"י דמטמא כשהאדם אווח הטומאה בידו כ"ש דס"ל דטמא כשאוחז הדבר המקבל טומאה בידו ולכך מוקי שפיר ההיא דמחט שנמצא בבשר כר"י שהכל מקרי ספק טומאה הבאה בידי אדם וכן משמע בדבור שאחר זה שכתבו התוס' וקמ"ל רבי יוחנן אפילו מונחים ע"ג קרקע או טהרות ביד טהור וטומאה מונחת ע"ג קרקע:

ד"ה ספק טומאה הבאה בידי אדם וכו'
עוד תנן בספיא דטמא שפשט רגלו היה מקל בידו מלאה משקין וכו' כצ"ל:

ד"ה היה מתעטף בטליתו וכו'
או טומאות וטהרות לפניו וכו' וקמ"ל דלא הוי ספק ספקא וכו'. וי"ל א"כ מאי פריך המקשה מיתבי וכו' דמנא ליה דהא דתנא טהור מטעם דהוי דבר שאין בו דעת ליטאל דלמא אימא לך דהא דטהור היינו מטעם דהוי ספק ספיא וי"ל דמשמע ליה להמקשה דהא דתני טהור ר"ל הכל טהור בין הטלית ובין הטהרות ובכל ענין הכל טהור ואי איירי מתני' דוקא כשהטומאה וטהרות לפניו וטליתו טהור הוי מטעם ספק ספיא היה לנו לטמא לכל הפחות הטלית דהא לגבי טלית אין כאן כי אם ספק אחד אם נגע בטומאות או לא נגע אלא ודאי הטעם הוי משום דבר שאין בו דעת ליטאל ולכך הוי הכל טהור:

דף ו.

בגמ' תניא כותיה דרבא הרוואה דם מטמאה מע"ל וכו' הרוואה כתם מטמאה למפרע וכו'. בפרש"י משמע שהיה גורם בברייתא בתחלת בבא דהרוואה כתם מטמאה למפרע וכו' ואחר כך הרוואה דם מטמאה מעת לעת וכו':

בתוס' ד"ה אבל היכא דליכא דררא דטומאה וכו'
ופירש דלית להו דררא דטומאה דאורייתא כלומר שייכי בטומאות הנוהגים בחולין וכו'. בלאו האי פירושא הוי התוספות יכולין להקשות קושיותן ולא תלה קושת דתוספות בפירוש זה כלל אלא שכתבו אנב גררא פירושא דשמעתין דהתם וע"ש בתוספות ותמצא שכתבו פירוש זה בדבור בפני עצמו:

בא"ד וי"ל דמעת לעת לית ליה אפילו דררא דטומאה דרבנן וכו'. משמע מדברי התוספות שבקושיא היה עולה על דעתו שמה שמשני בגמרא כי קתני היכא דלית ליה דררא דטומאה אבל היכא דלית ליה דררא דטומאה לא קתני ר"ל דררא דטומאה דאורייתא קתני אבל היכא דלית ליה דררא דטומאה דאורייתא כגון מעת לעת שבגדה דלא הוי כ"א דרבנן לא קתני גבי מעלות ולכך הקשו ליתניה במעלות אחרונות דלית להם ג"כ דררא דטומאה דאורייתא ויתרצו דמאי דקאמר בגמרא אבל היכא דלית ליה דררא דטומאה לא קתני ר"ל דבמעת לעת ליכא דררא דטומאה כלל אפילו דררא דטומאה דרבנן כמו שפירשו בסוף דבריהם דבשעה שעוסקת בטהרות אין שם ספק טומאה כלל:

ד"ה מאי לאו בין דקדש בין דתרומה כו'
עד משום דרשב"א פליג התם אף בקדשים. פירוש דס"ל דאף בקדשים אינו מטמא כתם למפרע עד שעת הכיבום כי אם מעת לעת שלא יהא כתמה חמור מראייתה כדאיתא התם אבל מ"מ תמיהה לי מאי הקשו התוספות מהתם דהא התם אכתם קאי דמיטמא למפרע עד שעת הכיבום ולכך אינו מטמא עד שעת הכיבום אלא בקדשים והכא בשמעתינן קאי אראיה דמטמא מעת לעת אימא לך דמטמא אפילו בתרומה וצ"ע:

ד"ה כשבדקה עצמה בשיעור וסת וכו'
עד אלא דניחא ליה למינקט שיעור וסת ולשרוף אבל לאחר זמן אע"ג דהוי ספיא דאורייתא אין שורפין כדאמר בשמעתינן דפרוזדור ולקמן בפרק האשה נמי אמרינן כל שבעלה באשם תלוי וכו' כך הם שיעור והמשך דברי התוספות וכן נ"ל ומה שכתבו בספרים אף ברה"ר דבשמעתין דפרוזדור מוכיח וכו' אין זה מדברי התוספות רק גליון הוא וטעה הסופר וכתבו בפנים וכן מצאתי בתוספות ישינים:

דף ו.

ד"ה בשעת הדחק וכו'
וי"ל דהאי בשעת הדחק היינו אדם שנגע במעת לעת שבגדה ועשה מעט טהרות לפני ראייתה וכו'. הא דפירשו התוספות שעשה מעט טהרות קודם הוראתו ולא פירשו שלא עשה שום טהרות כלל קודם הוראתו רק על פי הוראתו של רבי שהורה שהנוגע הוא טהור הלך הנוגע ועשה הרבה טהרות ועל זה אמר רבי כדאי הוא ר"א וכו' נראה דס"ל דאם לא עשה מקודם זה שום טהרות כלל לא היה רבי מורה להקל לכתחלה כיון דלא אתמר הלכתא לא כמר ולא כמר אע"ג דעדיין לא נזכר שרבים פליגי עליה לכך כתבו שאיירי שגם לפני הוראתו עשה מעט טהרות ומפני הפסד טהרות היה מורה להקל מפני שעדיין לא נזכר שרבים חולקים עליו אבל לאחר שנזכר שרבים חולקים עליו לא היה חושש להפסד מעט טהרות אם לא שעסק אחר כך בטהרות הרבה ע"פ הודאתו ולכך אמר כדאי הוא רבי אליעזר וכו' דאילו לרבנן אפילו בשביל הפסד טהרות הרבה לא היה לו לטהר דלא דמי לשנת בצורת כיון שלא נעשה ההפסד קודם ההודאה כ"א לאחר הודאתו:

בא"ד ועי"ל שעת הדחק שהשואל הלך לו וכו' כצ"ל:

ד"ה נולד לה ספק טומאה כו'
פי' נולד לה ספק הנוהגת אף בחולין וכו'. המשך דברי התוס' כך הם שהם מפרשים דהספק שקודם גלגול איירי בספק הנוהג אף בחולין דהשתא אין לאסור לא משום משמרת תרומותי ולא משום הפסד כהן משום דכיון דנולד בה כבר ספק שנוהג אף בחולין היתה בלאו הכי החלה אסורה לכהן אבל אם קודם גלגול נולד בה ספק הנוהג בחלה ולא בחולין סבירא ליה לתנא דמתניתין אע"ג דלא היה אסור לעשותם בטומאה משום משמרת תרומותי מכל מקום היה אסור משום הפסד כהן דאי לא עשאה בטומאה לא היתה החלה אסורה לכהן כיון שעדיין חולין גמורין הן קודם גלגול והספק שנוול בה אינו נוהג בחולין והדר קאמר אבל א"ל מתניתין שעלום אימא לך שהספק שנוול בה קודם גלגול איירי נמי שנוהג בחלה ולא בחולין ואפ"ה ס"ל למתני' דליכא משום הפסד כהן שמתני' איירי שמפריש עליה ממקום אחר דאין נראה דקרי ספק טומאה וכו' אלא ודאי מתני' איירי שקודם גלגול נולד בה ספק שנוהג גם בחולין אבל אם נולד בו ספק שאינו נוהג בחולין ס"ל לתנא דמתניתין שהיה אסור לעשותה בטומאה משום הפסד כהן דלא איירי כלל מתניתין במפריש עליה ממקום אחר:

בא"ד ועל פירוש הקונטרס קשה דבתוספתא מסיים בה וכו'. פירוש אמתניתין דהכא נולד בה ספק טומאה עד שלא גלגלה וכו' מסיים בה בתוספתא וכן פירות עד שלא נגמרה מלאכתן וכו' ובפירות אם הקדים תרומתן קודם גמר מלאכתן תרומתן תרומה דהיינו הקדימו בשבלין ופכ"ה קתני בתוספתא דעד שלא נגמרה מלאכתן יעשו בטומאה ואין כאן איסור משום משמרת תרומותי וזה סותר פרש"י:

בא"ד ונראה דהתם נמי לא אסור משום משמרת תרומותי כפרש"י. ר"ל אלא דלא כפרש"י:

בא"ד בסופו ולרבא דשרי לגרום טומאה וכו' צריך לתרץ וכו' כתירון הראשון וכו'. ויש להקשות לפי זה א"כ תקשה לרבא דתוספתא דלעיל שהקשה מינה לפרש"י דמסיים בה וכן פירות עד שלא נגמרה מלאכתן וכו' אלמא דאף בפירות לא שייך איסור משמרת תרומותי קודם שנגמרה מלאכתן ונראה לתרץ דרבא ס"ל דבעד שלא גלגלה או נגמרה מלאכתה לתרומה ותרתי בעי דשיאה בה הפסד כהן וגם שיהא ראוי קצת לחול עליו שם תרומה כגון ביין ובפירות עד שלא נגמרה מלאכתן ואז אסור לגרום לה טומאה בימים ולכך בזהויל דאין בוצרין דאיכא תרתי דהא ראוי לחול עליו שם תרומה שהרי אם הפריש אפילו

קודם שיקפה או שישלה היו תרומה ושייך ביה קצת איסור דמשמרת תרומותיו וגם איכא הפסד כהן משום דהא לא נוגל בה שום ספק מקודם לכך אסור לגרום לה טומאה בידיים אבל בההיא דתנוספתא אע"ג דראוי לחול על הפירות שם תרומה כיון דאין כאן הפסד כהן שהרי נוגל בהם ספק טומאה כבר מקודם וכן בההיא דהניזקין דשרי רבא לגרום טומאה קודם נגנול אע"ג דאיכא הפסד כהן כיון דאין ראוי לחול עליו שם חלה שהרי אם הפריש חלה קמח לא עשה ולא כלום ולכך מותר לגרום טומאה בידיים:

דף ז.

ע"א תד"ה שלא תאמר בהכחות שנינו פרש"י כגון ב' שבילין וכו'. התוס' סוברים שרש"י ר"ל שני שבילין ושני בני אדם וכל אחד הלך באחד מהן ועשה טהרות ואין ידוע איזה מהן הלך בטמא ואיזה מהן הלך בטוהר והתוספות מפרשים שני שבילין ואדם אחד שהלך בשתיהן ואחר כל אחד עשה טהרות כל שני הטהרות טמאים דאיזה מהן נטוהר:

ו"ה וכולן טהורין לבני הכנסת פרש"י דקאי אמשאן כבד וכו'. פירוש הא דקאמר וכולן משום דקאי אפילו אמשאן כבד:

ו"ה ומקפת וקורא לה שם הכא משמע דאפילו בשעת קריאת שם צריך הקפה כצ"ל:

בא"ד נוטל שיעור חלה מעיסה שלא הורמה. ר"ל שנוטל שיעור חלה על העיסה הטמאה מאותה עיסה הטהורה קודם שהורמה חלתה ממנה דאם הורמה ממנה כבר חלתה א"כ לא היה אפשר להפריש ממנה על הטמא משום דהוה ליה מן הפטור על החיוב:

בא"ד וי"ל דהתם מיירי כשיש הרבה מעיסה טהורה וכו'. ר"ל דהתם לא מיירי שאין בכל העיסה הטהורה אלא כשיעור חלה מעיסה הטמאה ומקיפה ומפריש כל העיסה הטהורה לחלה על הטמאה ע"י קריאת השם אלא מיירי שהעיסה הטהורה גדולה יותר ויותר ומקיפה ע"י כביצה באמצע וקוצה ומפריש חלה מן הטהורה עצמה ועל עיסה הטמאה ביחד ועשה חלה כשעת הפרשה וקציצה וק"ל:

בא"ד והא דפסקין לקמן כר"א וכו' היינו להתחייב בחלה וכו'. פירוש ונוטל ומפריש על ידי קציצה קצת מהאחת על כולן אבל בשים בעיסה שיעור חלה אלא שרוצה להפריש כל העיסה האחרת על זו ע"י קריאת השם ועי"י הקפה אז גם לר"א בעי נגיעה:

בא"ד ונכון בפסח להניע כל המצות כשמפרישין אחת על כולן וכו'. פירוש צריך שיגעו כל המצות זו את זו כשמפריש אחת על כולן בהקפה ע"י קריאת השם שאין הסל מצרפן לענין הקפה אפילו לרבי אליעזר כללעיל:

דף ז:

בגמ' רבנן מדאורייתא לא עבדינן ק"ו דמדאורייתא אין אוכל מטמא כלי ואין משקה מטמא אוכל ורבנן הוא דגזרו גזירה משום משקין דזב וזבה משקין דעלולין לקבל טומאה וכו' כצ"ל והספרים שלפנינו מוטעים וק"ל:

דף ח.

בתוס' ד"ה ואבדן אמר וכו' דבהנזל קמא אית להו וכו' כצ"ל:

בא"ד טעמא דרבי יוסי וכו' תירוצא הוא לא קיימא לן כותיה כצ"ל:

דף ח:

ו"ה והא קשיש מיניה טובא וכו' וכן נראה בדפרק המפלת א"ר חנינא וכו' נראין דברי ר"מ וכו'. ר"ל ימדקאמר רבי חנינא שנראין דברי ר' מאיר ורבי מאיר לא היה בימי רבן גמליאל הזקן ומדקאמר רבי חנינא נראין וכו' א"כ משמע דהוה קשיש מיניה א"כ ע"כ רבי חנינא בנו של ר"ג דיבנה היה:

ו"ה מאן חכמים וכו' ולא נימא שלם מחלוקות בדבר. פירוש ר"ש ס"ל אפילו באילן שאינו עושה פירות אין לקטף שביעית ור"א ס"ל אפילו באילן שעושה פירות יש לו שביעית וחכמים מכריעין דבאילן שעושה פירות ס"ל דיש לו שביעית ובאילן שאינו עושה פירות אין לו שביעית אבל השתא דאמרינן שחכמים היינו ר"א אין כאן כ"א מחלוקת רבי שמעון ורבי אליעזר וצ"ל שהתוס' ס"ל דרבי יהושע כוותיה דרבי שמעון ס"ל ושניהם דעת אחת הם:

דף ט.

ו"ה קושי סמוך ללידה וכו' ומשני מטהרי' אנו בוגל וכו'. התוספות קצרו השיטה דהתם במקום שהיה להם להאריך והכי איתא התם דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד אתא אומר וכו' או אינו אלא מחמת אונם כשהוא אומר אשה כי יזוב זוב דמה הרי אונם אמור פי' דזב משמע מ"מ טמא מה אני מקיים דמה דמה מחמת עצמה ומה ראית לטהר את הולד ולטמא באונם מטהר אני בוגל שיש טהרה אחריו יכו' ואב"א מאי דעתך לטהר באונם ולטמוויי בוגל אין לך אונם גדול מזה והשתא לפי האביעית אימא אין נפקא מינה באין לטהר אחריו אלא הטעם תלוי בלידה דע"כ צריך לאוקמי קרא דמטהר אולד וא"כ ה"ה בלית רוח כיון דאקרי לידה רחמנא טהירה וק"ל:

ו"ה הא ליכא חרדה ולא בדקה טמאה אלמא וסתות דאורייתא וא"ת דלמא וסתות דרבנן וכו'. המשך דברי התוספות כך הם וא"ת דלמא לעולם אימא לך דר"מ ס"ל וסתות דרבנן ולכך ס"ל דמועיל סילוק דמים אבל מ"ד וסתות דאורייתא אינו מועיל שום סילוק וכ"ת אי ס"ל לר"מ וסתות דרבנן בלא חרדה נמי טהורה ול"ל טעמא דחרדה מסלקת הדמים אצטריך דהכא איירי דהשתא לאחר הוסת זמן מה בדקה ומצאה טמאה וכ"ת אם כן מה מועיל חרדה הא טמאה היא לענין זה מועיל דלא מטמאין לה למפרע משעת הוסת והאיל ואיכא חרדה אבל אי ליכא חרדה כיון דמצאה עצמה השתא טמאה הוי טמאה למפרע משעת הוסת אפילו למ"ד וסתות דרבנן וא"כ הא דקתני ר"מ אם היתה במחבא וכו' ולא בדקה טהורה ר"ל טהורה מלטמא למפרע משעת הוסת וק"ל:

בא"ד ומיהו קשה בפרק כל היד מוכיח מהבא וכו'. י"ל למה מקשו התוספות מפרק כל היד משמעתין ה"ל לאקשויי דהא הכא בשמעתין מוכיח נמי דסבר ר"מ וסתות דאורייתא וע"כ צ"ל דסמיך ארישא כדבסמוך ואיכא לאקשויי דלמא ר"מ פליג ארישא ויש ליישב דהכא עיקר כונתו של ר"י אינו כ"א לפשוט הבעא אי מועיל סילוק דמים אי לא ור"י ס"ל דמתני' דפרק בנות כותים רישא וסיפא כולה ר"מ היא כדאיכא מאן דמפרש לה התם כן בפרק בנות כותים ופשיט מינה אפילו למ"ד וסתות דאורייתא כיון דדמיה מסולקים לא בעיא בדיקה ולא אתי השתא להוכיח דר"מ סבר וסתות דאורייתא דזה ס"ל לרבי יוחנן בפשיטות דרישא וסיפא כולה רבי מאיר היא ואמר טעמא דאיכא חרדה וכו' וסמיך ארישא

דמתניתין דהתם אבל התם בפרק כל היד לא אתי אביי התם אלא להוכיח ממתני' זו דר"מ סבירא ליה וסתות דאורייתא ואי אמרת דאין לו שום הוכחה אחרת אלא דסמוך ארישא א"כ תקשה ליה הא נמי אין הוכחה מוכרחת דאיכא למימר ולפרש מתניתין דהתם דר"מ פליג ארישא ולכך מקשו התוספות מפרק כל היד וק"ל:

ד"ה לפיכך דרבי מאיר וכו' השתא לא בעי לשנויי מהו דתימא דתרתיו בעי ר"מ וכו' כצ"ל:

דף ט:

בגמ' ולא מבעיא שכוונה אלא אפילו פיחתה ואפילו הותירה וכו'. לפי סוגיא דשמעתין נראה דלא גרסינן ולא מבעיא וגם לא גרסינן ולא הותירה אלא ה"ג ולא שכוונה אלא אפילו פיחתה והותירה וכן משמע ברש"י:

ברש"י ד"ה ועוד עברו וכו' כדבעינן לפרש בסיפא. ר"ל לקמן:

דף י.

ברש"י ד"ה הדר קחזיא וכו'. כיון דהנחזקה רואה קודם הפסקות שלשה עונות ראשונות וכו' כצ"ל:

בתוס' ד"ה קחזיא בעונות וכו' מיהו מודה דדיה שעתה בשינוי וסת עד שתתחזק או כרבי או כרשב"ג ואע"ג דרישא רבי היא סיפא רשב"ג היא דלרבי כיון דאי חזיא לסוף עונות וכו' כצ"ל:

בא"ד וכי חזרו ועברו עליה שלשה עונות שניות נמי מטמאה וכו' כצ"ל:

בא"ד דהוי רבוצא טפו וכו' אין להוכיח דאפילו ראתה סוף ג' עונות שניות מטמאות מעת לעת וכו' כצ"ל ור"ל מדקתני דברייתא דלעיל ושהניע זמנה לראות וכו' עברו עליה שלשה עונות וראתה דיה שעתה ולא קתני נמי ועוד עברו עליה כללעיל וכ"ת דסמוך דלעיל לאשמועינן גבי לא הניע זמנה לראות הוה ליה למיתני ועוד עברו עליה וכו' גבי הניע זמנה והוה ילפינן מיניה ג"כ כמכ"ש לא הניע זמנה ומתוך דמצינו למימר וכו':

דף י:

ברש"י ד"ה מתקוף לה וכו' ושון שתולה בשומרת יום וכו' ובבתולה שדמיה טהורים שמעינן מינה דאין לה כתם וכו'. פירש אשה שהשאלה להן חלוקה ואח"כ לבשה אותה ומצאה בו כתם תולה שהוא בא מהן משום דאינו מזיק להן כלום דכתמיהם טהורים דאי היו כתמיהם טמאים לא היתה תולה בהן דמאי חזית לתלות בהם מבדיה ועי"ל ריש פרק האשה:

בא"ד והא הכא דלילו חזתה מטמאה מע"ל וכו'. פירוש אם נשתנה דם ראיתיה מדם בעולה ראשונה ועיין לקמן (נדה דף י"א ע"ב):

דף יא.

בגמ' לישנא אחרינא וכו' ובשבת קפצה ולא חזאי ולחד בשבת אחרינא חזאי וכו'. נראה דלא גרסינן אחרינא:

בתוס' ד"ה אלא לקפיצות וכו' וקשה דא"כ לישני וכו'. ר"ל ולמה משני לא קבעה וסת לימים לחודייהו ולקפיצות לחודייהו אבל קבעה וסת לימים ולקפיצות ה"ל לשנויי דקבעה וסת לקפיצות לחודייהו ולא באה הברייתא למעוטי אלא לימים לחודייהו וכ"ת לימים לחודייהו פשיטא הא איכא לשנויי כגון דקפיץ בחד בשבת וכו' כדמשני בתר הכי ולמה חזר מסברת המקשן דהוה ס"ד כדברי רב הונא דקבעה וסת לקפיצות לחודייהו אע"ג דלא קבעה וסת לימים לחודייהו והשתא דמשני דברייתא אתי למעוטי דלא קבעה וסת לא לימים לחודייהו ולא לקפיצות לחודייהו כשפרין לימים פשיטא לא אצטריך לשנויי אמר רב אשי כגון דקפיץ בחד בשבת וכו' אלא ה"ל לשנויי דאתא לאשמועינן הברייתא דלאך לקפיצות לחודייהו לא קבעה וסת כיון דלפרש"י לקפיצות לחודייהו לא הוה פשיטא וק"ל:

ד"ה ממעין סתום וכו' ומעין פתוח כגון שהראיות הראשונות של וסת היו בתוך ימי נדה כגון ריש ירחא וה' בירחא וכן בשניה ובשלישית ראתה בחמש בירחא וכו' והא דכתוב בספרים אי כ"ה בירחא וריש ירחא וכו' דברי מותר הם הגם שיש ליישבו והכל אחד הוא דכשראתה בתחלה בכ"ה לחדש ואח"כ בראש חדש שאחריו וכן בשניה ובשלישית ראתה בר"ח ולא בכ"ה שלפניו א"כ הוי ג"כ ראיות הראשונות בימי נדה וק"ל:

בא"ד וי"ל דאיהו מפרש מעין פתוה דחזאי ג' זימני וכו'. ר"ל ובזה איירי מתני' דלא מצרכה בדיקה אבל אי חזאי תרי זימני ריש ירחא וה' בירחא ובשלישי ראתה בה' בירחא ולא ראתה בריש ירחא זה מקרי מעין סתום וקבעה לה וסת ולמאי דפרישית וכו' עי"ל בתוס':

ברש"י ד"ה ובתולה שדמיה טהורים וכו' ואפי' נשתנו מראה דמיה וכו'. לכאורה משמע דרש"י מפרש הכא כלישנא אחרינא שכתב רש"י לקמן בשמעתין ע"ש:

דף יא:

ברש"י ד"ה כאן ששמשה וכו' משום ששמשה עכשיו וכו'. ר"ל כששמשה עכשיו אינה צריכה לבדוק לאחר התשמיש והאיל ואינה צריכה לבדוק לאחר התשמיש לפני תשמיש נמי לא אצרכוה רבנן כמו שכתב רש"י לקמן בסמוך ולכך קתני מתני' דאינה צריכה לשמש בעדים ומאי דקאמר בגמרא כאן ששמשה הוי כאילו אמר כאן דאיירי לתשמיש אין צריכה בדיקה:

ד"ה כאן שלא שמשה וכו' שלא שמשה היום אלא בטהרות עסקה וכו'. ר"ל שאין הבדיקה לאחר התשמיש ולא בשביל צורך תשמיש אלא לטהרות ולכך שחרית וערבית דאין הבדיקה לאחר תשמיש ולא שייך לומר שמש עברן ואינה לצורך תשמיש כ"א בשביל הכשר טהרות אם עסקה בהן בלילה לאחר התשמיש שצריכה בדיקה שחרית כדי להכשירן וכן בערבית כרי להכשיר טהרות של יום צריכה בדיקה ומשמע דלאחר תשמיש מיד אין צריכה בדיקה אפי' אם רוצה לעסוק בטהרות דהא אי נמי חזיא דנשתנה מראה דמיה טהורה דאמרינן שמש עברן:

בא"ד לישנא אחרינא כאן דשמשה לאחר תשמיש ראשון וכו' כצ"ל:

בתוס' ד"ה חדא מכלל חברתה אתמר וכו' אלא רבא דייק מדלא מפליג רבי אבא לרבי זירא וכו'. ר"ל מדלא השיב לו חילוק זה בין יש לה וסת לאין לה וסת כשהקשה לו רבי זירא ממתניתין דקתני דאפי' שיש לה וסת צריכה בדיקה ועיין לקמן בשמעתין:

רבי חנינא ורבי יוחנן, שני מגדולי תלמידי רבי חייא בר אבא, שהיו רבנים חשובים בארץ ישראל

דף כא:

בגמ' והאמר רבי יוחנן וכו' אם יש בה דם אגור וכו'. הא דפריך מרבי יוחנן ולא פריך מברייתא דסומכוס ור' אחא משום דהתם איכא למימר דטעמייהו דס"ל דכיון דיש בתוכה דם מוכיחים הדברים דכל החתיכה היא דם אלא שנקרש ולכך לא שייך התם הפסקה בבשרה קרינן ביה אבל רבי יוחנן דתלי טעמא בדם אגור משמע דמשום דם לחודיה מטמא לה וק"ל:

דף כב.

בתוס' ד"ה כי פליגי בחתיכה וכו' וי"ל דפליגי בחתיכה העשויה כמין שפופרת וכו' דת"ק מטמא וכו'. צריך ליישב היאך משתמע מדברי רבנן דמטמאו בחתיכה העשויה כמין שפופרת דמדבריהם משמע טפי דמטהרי דהא משני לעיל אימא שר"א אומר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה וצ"ל דמדברי חכמים נשמע לת"ק דמדקאמרי חכמים אין זה דם גדה דפירוש אין זה דם גדה שטימא הכתוב משום שאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה העשויה בשפופרת מכלל דשמעינן ליה לת"ק דאמר דוקא ולא בשפיר ולא בחתיכה של בשר שמלאה דם הוא דמטהר אבל אם עשויה בשפופרת מטמא:

ד"ה למימרא דנוגע הוי נ"ל דדבור זה הוא נמשך אלעיל מיניה ויש למחוק למימרא דנוגע הוי אלא מתחלתו וא"ת ומגליה למקשה וכו' והד"א עס שלמעלה ממנו:

ד"ה לפי שא"ל בצנחניו יזבה וכו' בסופו ואפ"ה לא מטמא במשא כיון דפתיכא ביה שכבת זרע כצ"ל:

דף כב:

ד"ה אבל דם דרכיך לא וא"ת והא דם הנדה נמי קתני לקמן וכו'. ר"ל דתני התם דם הנדה ובשר המת מטמאין להין ויבשים אבל הוצב והרוק והשרץ וכו' מטמאין לחין ואין מטמאים יבשין ואם יכולים להשרות וכו' מטמאין לחין ויבשין מכלל שדם הנדה דקתני ברישא שטמא בביש הוא יבש כל כך שדומה לשרץ שאין יכולין להשרותו והכא קאמר אבל דם דרכיך וכו':

ד"ה או דלמא כו' דהא אפילו אם תמצין לומר דרבנן בעו מעת לעת במיעוץ על ידי הדחק לא חשיב דם לרבנן כצ"ל:

דף כג.

ברש"י ד"ה להכי אפניה רחמנא וכו' כרבנן. נ"ל דרש"י ר"ל בזה משום שקשיא ליה קושית התוס' לשתוק קרא מהפגאה דאדם דהשתא תנין לא מופנה כלל ובהמה מופנה מצד א' ואין משיבין לרבי ישמעאל לכך כתב רש"י דהא דקאמר ר"י אמר שמואל דטעמא דר"מ הואיל ונאמרה בו יצירה כאדם וכו' לא אתיא כרבי ישמעאל אלא כרבנן דלדידהו ליכא לאקשווי לשתוק קרא מהפגאה דאדם וכו' דאינהו ס"ל דמופנה מצד א' למדין ומשיבין והכא איכא פירכא כדבסמוך בגמרא והתוס' שהקשו לא הקשו אלא לרבי ישמעאל ולא לרבנן:

בתוס' ד"ה יוצר הרים ומופנה א' וכו' נ"ל דנו"ס הוא וכן צ"ל ומופנה כדקאמר בסמוך ור"ל ומופנה משני צדדים דיצירה דגבי אדם מופנה כדקאמר לעיל ויצירה דגבי הרים נמי מופנה כדאמר בסמוך לקמן דכתיב יוצר הרים ובורא רוח וס"ל השתא דבורא לגופיה ויוצר להפגאה:

ד"ה ולתני נחש וכו' לאחר שנקצצו רגליו לא מקרי חיה סתם וכו'. וצ"ל ג"כ דלאחר שנקצצו רגליו לא הוי נחש בכלל יצירה דחיה דאל"כ כי יליף לעיל יצירה ויצירה מהאדם לפרוץ נמי אלא מעתה המפלת דמות נחש אמו טמאה לידה כדפריך השתא:

ד"ה קריא וקיפופא וכו' זה באות שבעופות וכו'. פי' המאוסה שבעופות:

ד"ה לאתסורי באחותה לענין גופה לא בעי אם הבא עליה חייב משום אשת איש וכו' כצ"ל:

ד"ה הואיל ובמינו מתקיים אע"ג דדריש ג"ש דיצירה בעי טעמא דהואיל וכו'. ר"ל אע"ג דדריש ג"ש דיצירה א"כ מאי נפקא מינה במינו וקאמר דאפ"ה בעינן שיהא במינו מתקיים משום דהא אפילו בולד מור בעינן מתקיים כו':

דף כג:

ד"ה ומצא בה דמות יונה וכו' וא"ת ודלמא לרבנן וכו'. ר"ל לפרש"י דמשמע דלרבנן פשיטא ליה דאסור ולא מוביעיא ליה אלא לר"מ דאזיל בתר אמיה א"כ קשה מאי פריך ותפשוט ליה מהא וכו' ודלמא ההיא דר"י אחי כרבנן ולא כר"מ ותירץ וי"ל דא"כ הל"ל לרבנן וכו' ומדלא קאמר הכי ש"מ דאתי ככולי עלמא אפי' לר"מ:

[בא"ד] א"ג י"ל וכו'. ר"ל דאין הפי' כפרש"י אלא בהפך דגמ' ס"ל דלרבנן פשיטא ליה דשרי דלא מוביעיא ליה אלא לר"מ דבקל עושהו ולד והשתא פשיט שפיר מההיא דיונה דאפילו לרבנן אסור וכ"ש לר"א דמסתמא לרבנן קאמר ר"י למלתיה ואת"ל דלר"מ קאמר מ"מ תפשוט מינה בעיין:

ד"ה שר"מ וכו' לר"מ קאמר לדידי וכו'. ואע"ג דהשתא ס"ל דר"מ אומר מצורת היינו דכי דמי לאדם בעי מצורת אבל המפלת מין בהמה ממש ס"ל לר"מ אמו טמאה לידה ועלה קאמרי רבנן אזוי גן וכו' ומפלת מין בהמה ממש נמי לא ליטמיה אלא שיי"ל א"כ מנגן דבתרתי פליגי רבנן ור"מ דלמא לא פליגי כ"א בהמפלת מין בהמה ממש והא דתנן וחכ"א כל שאין בו מצורת אדם ולא קתני וחכ"א אינו ולד משום דרבנן לר"מ קאמרי אזוי גן וכו' ויש לתרץ דס"ל לגמרא דאי לאו דבתרתי פליגי ושמעו רבנן לר"מ דס"ל דכי דמי לאדם בעיא שיהא דומה לו במקצת כל העירה לא הוי אמרי ליה במפלת מין בהמה ממש אזוי גן וכו':

ד"ה והתניא וכו' ור"ח וכו'. נראה דגרים כן משום דק"ל דהשתא ר' יוחנן דאמר עד שיהו כולה כאחת אחי כרבנן דבריייתא:

ד"ה אמר רבא וכו' עד ובפרק קמא דבכורות פלונתא אפכא גבי מקנה לעובד כוכבים וכו' עד ואומר ר"ת דהוי כאיכא דאמרי. נ"ל דר"ל דיש מהפכין דרב חסדא לרבא ורבא לרבך חסדא וכן כתבו התוספות שם בתמורה שזה מן הסוגיות ההפוכות שבגמרא ע"ש:

דף כד.

בגמ' רבי חנינא כן אנוניגנום אומר וכו' פסול לעבודה. ע"ש בבכורות דלא גרסינן פסול לעבודה:

בתוס' ד"ה עד הארכובה ואין שייך להביא וכו'. פי' משום דהכא הוי חומרא לענין ימי טומאה וקולא לענין ימי טהרה:

ד"ה ליתני שמא מגוף אטום וכו' כגון פניו תייש ושטו אטום כצ"ל:

ד"ה רבי חנינא וכו' עד והתם נמי פריך מרב וכו'. ר"ל דהתם סתמא דגמרא פריך מרב ולא מייתי לטמואל כלל ולא שייך לפרש התם כמו שפרש"י הכא הא דאקשי לרב ולא לשמואל וכו':

דף כה.

בגמ' אמר להם לא שמעתו וכו'. י"ל מפני מה אמר רבי לא שמעתי הלא שמע דבסמוך קאמר הא נמי שמא כרבי יהושע אמרה וכו' וא"כ ידע ושמע שמחלוקת רבי יהושע ורבנן היא וי"ל ע"ד התוס' שר"ל שהיה מסופק אם פליגי רבנן דוקא בצלול אבל במלא בשר דהיינו עבור מודים אז או פליגי אפי' בעבור ובשביל כך אמר לא שמעתי אבל מ"מ צריך לישב לפי זה הא דפליגי בסמוך ר"ל ורבי יהושע בן לוי ר"ל אמר מחלוקת בעבור וכו' וריב"ל אומר בצלול מחלוקת וכו' והלא רבי היה מסופק בזה והיאך ידעי אינהו טפי מיניה וק"ל:

בתוס' ד"ה שאין הקב"ה עושה עוד וכו' כדמתרגמינן על משך בשריהון כצ"ל ואע"ג שתרנוס לבושין דיקר על משך בשריהון מ"מ משמע דהתרגום מפרש כתנות ר"ל לבושין וייקר ועל תיבות עור מפרש הוא דר"ל על עור בשרם:

ד"ה עור ובשר וכו' מפרש במדרש מלבוש שאדם פושט ראשון לובש אחרון כצ"ל ור"ל דלעולם בשעת יצירה העור ובשר נבראים תחלה וגבי מתי דיחזקאל הוא ענין אחר דלאחר מיתה הבשר והעור הוא פשוט וכלה תחלה ולכך בשעת התחייה הוא לובשם באחרונה כי כן הוא דרך המלבושים וק"ל ועיין בילקוט יחזקאל ותמצא שהגירסא כן:

דף כה:

בגמ' למה הזכירו סנדל וכו'. נ"ל דתרתיו קא מקשה חדא למה הזכירו סנדל הא בלא סנדל נמי טמאה משום ולד דליתילד בהדיה ועוד מאי קמ"ל מתני' פשיטא דכיון דהסנדל אינו ניכר אם הוא זכר או נקבה פשיטא דתשב לזכר ולנקבה ומשני אי דליתיליד וכו' הב"ע דליתיליד זכר בהדיה מהו דתימא כו':

בתוס' ד"ה קמ"ל וכו' ומיהו קשה מנגן דלא אמרינן בביאה אחת וכו' ואשמועינן מתני' דסנדל הוי ולד וכו'. י"ל הא לפירוש ר"ת נמי קשיא קושיא זו דנהי שצ"ל אימא כשהזריעו שניהם בבת אחת משום דאין אשה חומרת ומתעברת אבל מ"מ קשה למה ליה האי שנוייא כלל לימא מהי דתימא דסנדל אינו ולד לענין לידה קמ"ל דהוי ולד ויש לישב דבשלמא לפר"ת דעל כרחק צ"ל דמתניתין איירי בביאה אחת ושמעין נמי מינה דאפילו בביאה אחת לא אמרינן מדהאי זכר האי נמי זכר לכך משני דלא תקשי אמתני' פשיטא דאשמועינן מינה חידוש גדול דאפילו בביאה אחת לא אמרינן מדהאי זכר האי נמי זכר דכיון דבאמת שמעינן מיניה האי רבותא קאמר לה אבל לפרש"י קשה מנגן דמתני' איירי בהכי כלל דכיון דאיכא לאוקמי מתני' בשתי ביאות ואי משום דקשיא לך פשיטא איכא למימר דאשמעין דאקרי ולד ומצי למימר דאפילו בביאה אחת איירי מתני' וס"ל דלא אמרינן מדהאי זכר האי נמי זכר דלמא בביאה אחת אה"ג דס"ל למתני' דאמרינן מדהאי זכר האי נמי זכר:

בא"ד יו"ל דהיינו דקמשני בלשון שני. דברי התוס' סתומים מאד ונ"ל דר"ל דאה"ג דבשנויא אחרינא ס"ל הכי דהתוספות נמי ס"ל כמו דפרישנא לעיל שהיה קשה לה לגמרא תרתיו כדלעיל ובשנויא אחרינא לא שני אלא אקושיא האחת דל"ל סנדל וכו' אבל עדיין קשה פשיטא דתשב בשביל הסנדל לזכר ולנקבה וע"כ צ"ל דלשנויי אחרינא לא אשמועינן מתני' אלא דסנדל הוי ולד לענין לידה וק"ל:

תד"ה אי הכי בשאר טומאות נמי פירוש כיון דדריש וכו'. ר"ל דבשלמא בלא זה סברא היא כיון דתלי קרא הטומאה בזכר ולא ובנקבה ודאית סברא הוא דלא איירי אלא בטומאה התלויה בזכר ונקבה דהיינו לובן ואדם ולא איירי כלל קרא בשאר טומאות אבל השתא דדריש נמי מינה למי שיש לו טהרה במקוה א"כ איירי נמי בשאר טומאות דשייכי בכלים לכך פריך אי הכי בשאר טומאות נמי וכו':

דף כו.

בגמ' סנדל דתנן גבי בכורות למאי הלכתא פרש"י קס"ד לבא אחריו בסוף שנה או לסוף שנתיים קמיירי וכו'. ויש להקשות כיון דידע המקשה דאין סנדל בלא ולד א"כ מפני מה ס"ד לפי' דהא דקתני הבא אחריו וכו' ר"ל לבא אחריו לסוף שנה או שנתיים ולא נתן לבו לפרש דהכא אחריו היינו הולד שעם הסנדל ועוד יש להקשות דלפי הס"ד דהבא אחריו היינו לסוף שנה או שנתיים א"כ בכור לנחלה לא להוי ונ"ל דהמקשה היה ס"ל דהולד הנוול עם הסנדל אינו מתקיים ולא שייך למיתני עליה שהוא בכור לנחלה אלא ע"כ על הבא אחריו לסוף שנה קאי ומשום הכי הוה נמי אותו שנוול לסוף שנה בכור לנחלה דכיון שאותו הנוול עם הסנדל אינו מתקיים ולכך אין לבו של אביו דוה עליו ולא נקרא בכור לענין נחלה כדאמרינן לעיל בדף כ"ג:

בגמ' כתי שיאחזנו בידו ויראה לבאן ולבאן טפח. פירוש שיוצא ממנו מתוך ידו לבאן ולבאן הוא משלים הטפח דסתם טפח הוא ארבע אצבעות גדולים והאחיזה היא בד' אצבעות פשוטים וק"ל:

בתוס' ד"ה סנדל דלית ליה חיותא וכו' ועוד משמע בירושלמי דולד שעם הסנדל אינו מתקיים. מקשין העולם א"כ לפי' הירושלמי סנדל דתנן גבי בכורות למאי הלכתא אי משום הבא אחריו לסוף שנה או שנתיים תיפוק ליה משום הולד שנוול עם הסנדל דהשתא ליכא לשנויי דהבא אחריו היינו הולד שנוול עמו וכדמשני בשמעתין לעיל דהא כיון דאינו מתקיים לא שייך למתני שהוא בכור לנחלה ונ"ל דהירושלמי מפרש דהבא אחריו היינו שנוול לסוף שנה או שנתיים ומתני' דקתני סנדל היא גופא אשמועינן דהולד הנוול עם הסנדל אינו בר קיימא ולכך הנוול אחריו לסוף שנה או שנתיים הוי בכור לנחלה דאי לא אשמועינן ה"א כשנוול סנדל ולד שעמו אפילו אם ימות אח"כ אותו ולד היינו סבורים שמת מיתה מקרית לא מצד שלא היה בר קיימא וא"כ הנוול אחריו לא הוי בכור לנחלה ככל ולד בכור גמור שנוול בתקונו ומת אח"כ שנוול אחריו לא היה בכור לנחלה קמ"ל דהוי בכור לנחלה ואפשר שגם גמרא דיקן הא דמשני לבא אחריו בכור לנחלה וכו' לא הוי פי' כפרש"י דר"ל הולד שנוול עמו אלא ר"ל הולד שנוול לסוף שנה ואשמועינן מתני' דאותו ולד הוי מיהא בכור לנחלה משום שאותו ולד הנוול עם הסנדל אינו מתקיים ולא מקרי ראשית אותו שאין לבו דוה עליו דלפרש"י עיקר שנויא חסר מן הספר וק"ל כנ"ל:

בא"ד בסופו אבל כל הגוף פשיטא דלא צריך וכו'. נ"ל דכתב כן כיון דקי"ל דראשו או רובו של ולד הוי כנוול א"כ הכא גבי נפל דמצרכינן בראשו כוליה דלא תימא ה"ה כגופו בלא ראשו מצריכין לכולה גופא לכך כתב אבל כל גופו פשיטא דלא צריך וכו' וראיתי לפרש כן דאל"כ הוי דברי התוס' דברי מותר דפשיטא דלפי גירסא זו כוליה ר"ל כל הראש ולא כל הגוף דהא אראש קאי וליכא למטעי ולמימר דר"ל לכל הגוף עם כל הראש דהא השתא רוצה לפרש דהראש לחודיה פוטר אפילו בנפלים וק"ל:

ד"ה שדרה טפח וכו' וא"ת תקשה הך ברייתא לרב יהודה וכו'. ר"ל הך ברייתא דקתני חמשה שיעורין טפח וקחשיב נמי שדרתו דהיינו שדרה של לולב כדמפרש ואזיל:

בא"ד אי נמי **בברייתא** לא תני שדרה. ר"ל אלא הוי תני לונב טפח אבל ליכא לפרש דלא תני ליה כלל דהא מ"מ המשה קתני ואי תימא דלא תני אלא ארבעה זה אין סברא שהוסיף גמרא במניינא מאי דלא תני הברייתא כלל:

דף כו:

בגמ' ומי אמר רב הכי והאמר רב אין הולד מתעבב אחר חברו כלום. ר"ל אם כן אפי' לאחר ג' ימים תולין את השליא בולד משום דאם איתא דולג אחר הוא לא היה מתעבב אחר הולד הראשון כלום:

בתוס' ד"ה אבל בקטן וכו' וי"ל דגדול וקטן היינו ברוחב והרוחב צריך גובה ד' וכו'. ר"ל דגדול וקטן קאי ארוחב וד' טפחים קאי אגובה וחא"ש דרוחב הרבה דהיינו גדול צריך גובה ארבע טפחים וכו':

ו"ה תחלתו כל שהוא וכו' עד ודרך הגמרא שמהפך פעמים וכו' תני ליה לבסוף וכו'. לשון התוס' מנומנם דכך היה ראוי להיות דבפרק העור והרוטב בעי וכו' ומשני אנדול ולכך תני ליה לבסוף ור"ל משום דלפי גירסת המשנה דתני ושיריו ברובו אחר בבא דאבל בקטן תחלתו כל שהוא משמע דשיריו ברובו קאי אקטן שתחלתו כל שהוא פירוש טפח ולכך בעי שם רובו של טפח למאי חזי ומשני דהאי שיריו ברובו לא קאי אקטן כמשמעות סדר המשנה אלא אנדול קאי ולכך נקטה הגמרא הכי לפי מאי דמסיק התם דשיריו ברובו קאי אגרול ולכך תני ליה לבסוף כדי שלא תטעה לומר דקאי אקטן ודו"ק נ"ל:

בא"ד כמו גרדומי צניית כבשרים וכן משמע וכו' כנ"ל וכן מצאתי בספרים ישנים:

דף כז:

תוס' ד"ה חומר שני ולדות פירש הקונטרס לר"מ דבחיה ועוף וכו' כנ"ל:

בא"ד היינו לענין שליא בשני וכו'. והיינו חומר שני ולדות דמנינן תחלת ימי טומאה מן האחרון דהיינו מן השליא וסוף טומאה דהיינו ימי טוהר מן הראשון:

[בא"ד] ולרבנן וכו' נותנין לה חומרא דזכר ונקבה. פירוש חומר שני ולדות לרבנן דנותנים לה חומרא דזכר וחומרא דנקבה:

שם ברש"י ובתוס' כרקב וכנצל פירש נצל הוא מוהל המת הנקרש ועי' בערוך:

בגמ' היינו נמי טעמייהו דר"י ורבי יוסי כו' כנ"ל:

דף כז:

בתוס' ד"ה מת שנתבלבל צורתו וכו' הכי נמי דמטהרי אפילו בשלם שאין שלדו קיימת וכו' כנ"ל:

דף כט:

ד"ה מכלל וכו' עד וה"ק יצא מחותך מסורס עד שיצא רובו הא כתיקונו הראש פוטר וכו' כדמפרש בברייתא בסמוך רבי יוסי אומר משיצא רוב ראשו כנ"ל:

דף כט:

ברש"י ד"ה אימא יולדת זכר בזוב היא ויום ראשון לשבוע שניה אמרינן שמה שבעת ימים קודם שבאת לפנינו ילדה וכו'. נ"ל שצריך לגרום שמה ששה ימים קודם שבאת לפנינו וכו' ודו"ק:

דף ל:

ברש"י ד"ה טבילת זבה לכל שבוע טמאו וכו' לבד משבוע רביעית וכו' כנ"ל:

בתוס' ד"ה עשרים ותמניא וכו' אלא ודאי לא חשיב טבילה יתירה וכו' כיון שלא היתה בפנינו וכו'. ר"ל דכשהיו בפנינו כל השבוע ולא מטבילין אותה כ"א חדא טבילה אותה טבילה חשיב חדא בשבוע אבל הטבילה יתירתא הא דלא הטבילהו עד עכשיו היינו משום דלא היתה בפנינו ולכך לא חשיבא חדא בשבוע יתרייהו ב"ש וב"ה חשבי לה. והא דקאמר עשרים ותמניא נראה כמו שפרש"י בתשובה וכו' ויש מקשין כי פריך לעיל תשעים וארבע היוין ולמה לא שני ליה המקשה לעצמו דטבילה דסוף שבוע קמא קחשיב כדפריך לקמן ולא נצטרך תו לתרץ חדא בשבוע לא קחשיב אבל אין זה קושיא כלל דידע המקשה ע"כ דיש שום טעם דלא חשיב התנא האי טבילה דסוף שבוע קמא דאל"כ הוה להו לב"ה חדא יתירתא דהוי להו שלשים ושש וק"ל:

דף ל:

בתוס' ד"ה וכי תימא למסתמא כרבנן וכו'. נ"ל דהתוס' לא מפרשי כפרש"י וגם גרסי בגמ' גירסא אחרת מגירסת רש"י וה"ה התוס' וכ"ת למסתמא כרבנן פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים וה"פ וכ"ת דלהכי תנא הך סיפא כדי למסתם כרבנן ר"ל שהסיפא היא במקום קתם משנה למסתם הלכה כת"ק דרישא ופריך פשיטא בלא סיפא ידעינן שפיר דהלכה כת"ק דכיון דלא קתני לה בלשון יחיד ולא אשכחן יחידאי דאמר הכי מכלל דרבים הם ויחיד ורבים הלכה כרבים ולכך כתבו התוספות ואע"ג דרישא נמי סתמא קתני וכו' וק"ל נ"ל:

דף לא:

ברש"י ד"ה אין כו' והא דאמר דמסתמא טמאות גזירה דרבנן היא. מלישנא דרש"י דנקט והא דאמר דמסתמא טמאות וכו' משמע דארישא דבנות כותים נדות מעריסותן וכו' קא מהדר וא"כ צ"ל דרש"י ס"ל דסיפא דמתניתין דקתני ואין חייבין וכו' ואין שורפין וכו' קאי נמי ארישא דמתני' ולכך מסיים רש"י והא דאמרה דמסתמא טמאות וכו' ויש ליישב ג"כ דקאי רש"י אמשכב תחתון דסיפא לחוד והא דנקט והא דאמרינן דמסתמא טמאות ר"ל אע"ג דלא ידעינן אי חזו דם ירוק אי לא וא"כ הוי ספק ספקא ספק בעל בקרוב ספק בעל ברחוק ואח"ל בקרוב ספק חזאי דם ירוק ספק לא חזאי כדאמרינן לקמן בגמרא יא"כ אינה כ"א גזירה דרבנן:

בתוס' ד"ה והן יושבות על כל דם וכו' וי"ל דהיינו דוקא בקטנות דלא דרשי ואשה וכו'. תירוצן זה לא יתיישב אלא לפי המסקנא דמשני אנן דרשינן אשה ואשה כי חזיין מפרשי להו וכו' אבל המקשה לפי מה דעדיין לא אסיק אדעתיה חילוק זה אם כן במה היה מתרן לו קושיית התוס' מה צריך תנא דמתניתין לגתיות הטעם מפני שהן יושבות על כל דם ודם תיפוק ליה שהן נדות מעריסותן ולפי מה דכתבתי לקמן בפ' הגמ' שהקשה המקשה אי הכי דיקן נמי וכו' שהמקשה היה סבר שהטעם דבנות כותים נדות מעריסותן משום דחיישינן למיעוטא וכותיות אינן גזירות להפריש אותן ולחקק אחר הקטנות אי הן רואות דם או לא כיון דרוב הקטנות אינן רואות כמבואר למעלה א"כ אותי הטעם לא שייך אלא בקטנות ולכך נמי נתיישב שפיר דצריך התנא לתת הטעם בגדולות מפני שהן יושבות על כל דם וכו' וק"ל:

ד"ה תחתון כעליון וכו' מפרש רשב"ם שהכריע הזב בכף מאזנים את האוכלין ומשקין וכו'. דברי הרשב"ם תמוהים הם שהרי לפי דבריו אותו בגד שבכף השניה שהזב מכריע אותו הוא נקרא עליונו של זב והוא חוזר ומטמא אוכלין ומשקין אבל לא אדם וכלים דומיא דמתניתין דאיירי במשכב תחתון של בועל נדה שמתמא אוכלין ומשקין ואינו מטמא אדם וכלים והוא מפרש שהכריע הזב בכף מאזנים את האוכלין ומשקין שבכף שניה וק"ל:

בא"ד ונראה דעליונו של זב היינו בגד שמקצתו על הזב וכו'. פירוש ואותו מקצת שעל הזב הוא ניסמט מהזב אבל אותו מקצת שהוא נגדר על הארץ ר"ל שמונח ותלוי על הארץ אינו ניסמט לא הוי היסמט אלא כשמסיטו כולו:

דף לב:

בגמ' אי הכי דיקן נמי וכו'. י"ל מאי פריך דיקן נמי וכי לא ידע דיקן כי חזו דם מפרשי וטבלי עצמן וי"ל דהמקשה היה סובר דטעם דבנות כותים נדות מעריסותן מטעם דחיישינן למיעוטא ועל כל אחת מהקטנות אמרינן שמה היא מן המיעוט ושמה חזאי דם אע"ג דגם אינהו מזדהרו בדם נדה וכי חזאי דם פרשי משום דכיון דרוב קטנות לא חזיין אינן גזירות בדבר להשגיח על הקטנות שלהם אם רואות דם אי לא וזהו הטעם שאנו מחזיקין אותן בנדות מעריסותן ולכך פריך אי הכי כיון דמטעם זה מחזיקין אותן בנדות א"כ דיקן נמי ליחוש שמה יסמכו על שרוב הקטנות אינן רואות דם ולא יקפידו על הקטנות להזהר אם רואות או לאו וא"כ כל הקטנות שלנו נחזיק ג"כ בחזקת נדות ומשני הא דמחזיקים בנות כותים בנדות מעריסותן אינו מטעם זה כדקא ס"ד אלא משום דכיון דלא דרשי אשה ואשה אפילו כי חזיין לא מפרשי וכו' אבל דיקן כיון דדרשינן אשה ואשה כי חזיין מפרשי וכו':

אנן דדרשינן אשה ואשה וכו'. מקשין העולם א"כ מאי אצטרין לגמרא לאוקמא מתניתין בסתמא וכרבי מאיר לוקמה בדחזיין מאי אמרת אפילו דיקן נמי לישני אנן דדרשינן אשה ואשה כי חזיין מפרשי וכו' אינהו דלא דרשי אשה ואשה כי חזיין לא מפרשי גזרו בהו רבנן ולפירוש התוס' שפירשו דאף לר"מ דחייש למיעוטא דאיתא מתני' כוותיה הוי הך דבנות כותים טמאים מעריסותן מי"ח דבר דלא הוי אלא גזירה דרבנן דמאוריינתא לא הוה לן למיחש מידי דלא הוי הנך דחזיין מיעוטא דמעוטא דכ"ע הא דבנות כותים נדות מעריסותן הוי אחד מהי"ח דבר א"כ אתי שפיר דלא מוקי מתני' כדקא חזיין כיון דלינהו לא דרשי אשה ואשה לא מפרשי להו א"כ הן נדות מדאורייתא למאן דאמר כותים גירי אמת הן וא"כ למה מונה אותן מי"ח דבר ועי"ל דברישא דמתני' משמע דאתי לאשמועינן דבנות כותים יש בהן דין נדות בקטנותן ולכך פריך שפיר אי דקא חזיין דיקן נמי יש להן דין נדות ועל עצם דין הטומאה אתא לאשמועינן דאי לא איתא מתני' אלא לאשמועינן דלינהו לא דרשי אשה ואשה ולכך כי קא חזיין לא מפרשי להו הוי ליה למיתני האי טעמא במתני' בהדיא כדתני בסיפא שהן בועלי נדות מפני שהן יושבות על כל דם ודם אלא ודאי הא דלינהו לא דרשי אשה ואשה לא אצטרין התנא לאשמועינן ואי דקא חזיין פשיטא שהן טמאות ולא איירי בהו מתני' אלא מתני' אתא לאשמועינן דאפילו בסתמא יש בהן דין נדות ואתא לאשמועינן דאע"ג דרובא לא חזיין חיישינן למיעוטא דחזיין ולכך מוקי מתני' בסתמא וק"ל:

בתוס' ד"ה רבי מאיר וכו' וי"ל משום דעל כרחק מתני' לית לה טעמא דטוימוע וכו' כדקתני לפי שיושבות על כל דם ודם וכו'. נ"ל דראיה זו של התוס' אינה מוכרחת משום דאפילו הוה ס"ל לתנא דמתניתין הטעם משום טוימוע אעפ"כ הוצרך לטעמא דהן יושבות על כל דם ודם משום דאם היו הכותיות גזירות במנין ספירות ימי נדותן כשאר בנות ישראל לא הוי שייך מטעם דטוימוע לגזור עליהן דין נדות ועל בעליהן בועלי נדות והיה נראה כחוכא ואטלולא למגזר עלייהו נדות לכך הוצרך התנא עכ"פ לטעם דהן יושבות על כל דם ודם דאע"ג דטומאה מספק ספקא היא כדאמרינן לקמן מ"מ גזרו עליהם טומאה משום טוימוע אלא עיקר הראיה דטעמא דמתני' משום חשש ראייה מדקתני סיפא אין חייבין עליהן על ביאת מקדש וכו' מפני שטומאתן ספק וכן משמע בהדיא בתוספות פ"ק דשבת וס"ל דהא דקתני סיפא ואין חייבין וכו' מפני שטומאתן ספק קאי נמי ארישא דבנות כותים נדות מעריסותן וע"ש:

בא"ד והא דאמר רבי יוסי מעשה בעין בול וכו'. ר"ל והאזיל וטעמו של רבי יוסי הוא משום טוימוע ולא משום חשש ראייה למה הוצרך להגיד מעשה זה לחכמים ויש מקשין מה תלוי קושיא זו של התוספות במה שפירשו לעיל מזה בדבור זה והלא הוי יכולים להקשות קושיא זו בלא זאת על פשיטת סוגיא דשמעתתא דכיון דס"ל לרבי יוסי כותים גירי אריות הן א"כ א"א לומר לפי סברתו דהא דבנות כותים הוו נדות מעריסותן הוי משום חשש ראייה וא"כ קשה למאי נפקא מינה הביא רבי יוסי מעשה זה של עין בול ונראה דשיטת התוספות והמשך דבריהם כן הוא מתחלת דבור זה משמע דמתני' דבנות כותים וכו' לא איתא כרבנן וכו' ותימה והא הוי מי"ח דבר כו' והוי כאילו אמרו דבשלמא בלא שיטת הלכה זו לא קשה מידי דאיכא למימר דהוי מטעם שלא יטעמו בהם ואחי ככ"ע אבל הכא סוגיא דשמעתא דהוי מטעם חשש ראייה דהא מוקי לה כרבי מאיר ומטעם דחיישינן למיעוטא ועוד דר' יוסי הביא לראיה ההיא מעשה דעין בול משמע דטעמו הוי משום חשש ראייה וזה א"א לומר דהא איהו ס"ל דכותים גירי אריות הן וא"כ קשיא על סוגיא דשמעתין בדתרי ויתרצו דלעולם טעמא הא דבנות כותים אתי ככ"ע ומטעמא דשלא יטעמו בהן והא דמוקי מתני' כר"מ ולא מוקי לה ככ"ע משום דע"כ מתני' לית לה טעמא דטוימוע וכו' וגם הקושיא השניה הא דאמר רבי יוסי מעשה בעין בול וכו' ולא קשה מידי דאע"ג דטעמא דרבי יוסי משום טוימוע הוצרך להביא ראיה וכו' כנ"ל המשך דברי התוס':

בא"ד ווא"ת לר"מ וכו' א"כ הוו נדות מעריסותן מן התורה וכו' וי"ל דמסתמא לא ראתה וכו' והוו הנך דחזו מיעוטא דמיעוטא וכו' אלא מדרבנן הוא לגזור עליהם מי"ח דבר. וי"ל הא עכ"פ צריכין אנו ליתן טעם לדברי חכמים מפני מה גזרו עליהם טומאה האזיל ומן התורה טהורים הן ואי משום גזירה דטוימוע הא כבר כתבו התוספות דלר"מ דאיתא מתני' כוותיה ע"כ לא הוי הטעם משום טוימוע אלא משום חשש ראייה וצ"ל דלר"מ תתרי בעי גזירה דטוימוע וחשש ראייה דאי לאו דהוי בהו חשש ראייה ודררא דחששא דאורייתא במקצת משום גזירה דטוימוע לחוד לא היו גזורים עליהם טומאה ועי"ל דלר"מ כיון דיש בהן חשש ראיה במקצת גזרו עליהם טומאה כדי שלא יבואו גם בנות ישראל להקל בנדות הקטנות כשיראו דם בזמאי ולא יפרשו להו כי יאמרו שדם תינוקות הקטנות אינו טמא האזיל ואין חכמים חוששין להזהר מטומאת בנות כותים הקטנות וק"ל:

ד"ה והטבילה קודם לאמה וכו' דאי משום שנגעה באמה א"כ מאי אשמועינן כל ולדות נמי טמאות. תימה לי עדיפא מזה הוי התוס' יכולין להקשות דאי משום שנגעה באמה למאי נפקא מינה הביא רבי יוסי מעשה זה דבשלמא אי קאמר רבי יוסי שהטבילה משום ראיה אע"ג דטעמו משום גזירת טוימוע הוצרך להביא מעשה זה כדי שלא יהא נראה כחוכא ואטלולא אבל אי ר"ל שהטבילה משום שנגעה באמה אין נפקותא במעשה זה לרבי יוסי וק"ל ועוד יש לדקדק דאע"ג דמוכרח הוא דע"כ האי טבילה דהטבילה קודם לאמה היינו משום ראייה עדיין יש לדקדק כיון דבלאו הכי כל הלולות טמאות משום שנוגעות באמן

אם כן בארץ ישראל דמטמא תרומה בנגיעה מאי נפקא מינה לאותן שטבלו אותם משום ראייה תיפוק ליה הא בלאו הכי היו צריכין לטבול כל הולדות משום נגיעת אמן ויש מתרצין דאח"ג שכל הולדות היו טובלין אותן מיד ביום אחד ללידתו משום נגיעת אמן אלא שזה המעשה של עין בול היה שאחר שטבלו התינוקות ביום א' משום נגיעה ראתה והיו צריכין לטבול אותה פעם שנית כל יום ז' לראייתה משום נדה יבסבה זו הטבילה קודם לאמה ול"ג ללאחר שהכריחו התוספות שע"כ צ"ל שבטבילת ראה איירי ס"ל לאף בא"י לא היו צריכים להטביל ולדות משום נגיעת אמן דמשום חשש שמא יבואו הולדות לנגוע בתרומה לא חיישינן שאינן מציין אצל תרומה ואי משום אחרים שיגעו בתינוקות הלא הולד שנגע באמו אינו אלא ראשון ואינו מטמא אדם וכלים וכ"ש בח"ל שלא שייכא טומאת מגע תרומה כלל וגם אכילה יסיכה אינה אסורה אלא במי שטומאה יוצאת מגופו אלא שזה המעשה של עין בול היה שהתינוקת ראתה יגענית נדה גמורה שהוא אב הגומאה ומטמא אדם והטבילה משום שאחרים שיגעו בה יטמאו ממנה במגע כנוגע בנדה שהוא ראשון ואח"כ יטמאו תרומה בנגיעתן ובפומבדיתא הטבילה כדי לסוכה שמן של תרומה:

בא"ד ובפרק עד כמה דקאמר גבי חלה דמאכילתו לכהן קטן וכו'. נ"ל דענין בפני עצמו הוא ושייד להיות דבור בפני עצמו וקאי אמה דקאמר בגמרא אמר רבי יוסף מעשה בפומבדיתא והטבילה קודם לאמה אי"כ ש"מ שאף בח"ל היו נוהגים להטביל כדי לסוך ולאכול תרומה אי"כ הא דקאמר בפרק עד כמה גבי חלה דמאכילתו לכהן קטן לאו דוקא קטן דה"ה לגדול שטבל לדיכא למימר משום הכי נקט שם קטן שלא ראה קרי משום דלגדול שראה קרי א"א להאכילה משום שאין נוהגים ורגילין להטביל עצמן לתרומה דהא מוכח הכא בהדיא שאף בח"ל היו נוהגים להטביל עצמן לתרומה כן הוא כוונת התוס' בדבור זה אלא שקצרו לשונם במקום שהיה ראוי להאריך ועיין בתוס' פרק עד כמה (בכורות דף כ"ו) ד"ה הלכך נדה קוצה חלה וכו' ומה שכתבתי שראוי להיות דבור בפני עצמו משום דהא שמה כתבו דתוס' בראש הדבור דאי משום שנגעה באמה וכו' ע"כ לא שייך אלא להא דאמר רבי יוסי מעשה בעין בול ומעשה דבית שערים דאיירי בא"י דעלייהו שייך למידק דשמא הטבילה קודם לאמה משום שנגעו באמן אבל על מעשה דפומבדיתא דהוא ח"ל לא שייך כלל לספקוי דלמא משום נגיעת אמה הטבילה דהא דמסיק דהטבילה לסוכה שמן של תרומה ובח"ל אין איסור אכילה וסיכה אלא למי שטומאה יוצאה מגופו הלכך על כרחך צריך לומר דתחלת דברי התוספות שייכים למעשים דארץ ישראל ומה שכתבו בסוף הדבור ובפרק עד כמה וכו' העיקר שייך למעשה בפומבדיתא דמיניה מוכח שאף בח"ל היו רגילין לטבול לתרומה ולכך הדעת נוטה דכל אחר שייך להיות דבור בפני עצמו:

ד"ה וכשמן בעצמותיו וכו' תדע דאין חייבים כרת וכו'. יש לדקדק ומה צריכים התוס' לזה הא בהדיא אמר בפרק ר"ע דסיכה ביום הכפורים אסור אם אין ראיה לדבר זכר לדבר אם כן לא היו אלא אסמכתא ומימלא ידעינן דאינו אסור כי אם מדרבנן ואין בו כרת ונראה דכל כונת התוס' אינו אלא להוכיח דגם קרא דלא תחללו לא היו כ"א אסמכתא ומימלא לא היו סך כשותה לענין י"ה דלא תימא דהאי קרא דלא תחללו היו לימוד גמור גבי תרומה וילפינן י"ה מתרומה דמה מצינו בתרומה בטומאה לאכילה ושתייה אסורה ביוה"כ רבי לן רחמנא דסיכה גמי אסורה ה"ג ביום הכפורים דהואיל ואכילה ישתיה אסורה ביה אסורה ג"כ סיכה חייבים עליה כרת והא דאמר בפרק ר"ע אם אין ראיה לדבר זכר לדבר ולא יליף מתרומה לא משום דלא היו כ"א איסורא דרבנן אלא שניחא ליה להביא זכר מן המקרא שנרמז בו בהדיא דסיכה היו כשתיה מדכתיב ותבא כמים בקרבו וגו' אבל בתרומה לא כתיב שם בהדיא דסיכה היו כשתיה אלא דילפינן מרבוי דסיכה גמי אסורה לכך ניחא ליה טפי להביא זכר לדבר מקרא דותבא כמים בקרבו וגו' אבל אה"נ דילפינן י"ה מתרומה במה מצינו כלעיל לכך הוצרכו התוס' להכריח ולהוכיח דסיכה אינה אסורה בי"ה כ"א מדרבנן מללא אשכחן בה חיוב כרת כ"א אאכילה ושתייה שמע מינה דמלאורייתא לא היו סך כשותה וא"כ ה"ה גמי האי קרא דלא תחללו דגבי תרומה לא היו גמי כ"א אסמכתא וק"ל:

ד"ה אי גרסינן הלכתא וכו' וא"צ לפרש משום דקאי גמי אקרא דזכרים דלקמן דבסוף הישן גבי אורח יכו' כצ"ל ור"ל מיש מפרשים דלהכי נקטה גמרא הלכתא ניניהו לשון רבים משום דקאי רבא אתרי מילי אנקבות דהכא וגם אזכרים דהיינו אבן תשע לענין שכבת זרע דלקמן בסמוך בשמעתין לכך כתבו התוספות דא"צ לפרש כן והביאו לראיה שהרי בסוף הישן קאמר גמי הלכתא ניניהו אע"ג דהתם ליכא אלא חדא מלתא אלא ע"כ צ"ל דלהכי נקט התם לישנא דניניהו משום שלא פירש רבא הי קרא והי הלכתא יכו' אי"כ דהכא גמי הכי:

דף לב:

ד"ה עליונו כו' וחזר בו רש"י מגירסא זו. ובפירוש רש"י שלנו לא נמצא שחזר בו רש"י מפירושו מגירסא זו:

בא"ד ועוד דע"כ גרסינן והנשא כתיב וכו' היכי כתיבא ביה טומאה חמורה דקאמר נתקו. ומה שפרש"י יר"ל מללא ערביניהו ונכתוב כל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותה וכו' לא ס"ל לתוס' פירוש זה משום דלא אפשר לערביניהו דהא עיקר קרא בנוגע במרכב איירי שאין בו כיבוס בגדים וק"ל:

דף לג:

תד"ה מה היא מטמאה אדם וכו' משום דבהשתופים וכו'. נ"ל משום דהוקשה לתוס' מפני מה פרט :מרא אדם וכלי חרס ה"ל למימר אדם ובגדים ול"ל למפרט כלי חרס לכך כתבו התוספות משום דאשכחן במקום אחר כגון בגושא נבלה או מדרם שמתמא בגדים שעליו גס שאר בגדים ואעפ"כ אינו מטמא אדם וכלי חרס לכך נקטה הכא גמרא אדם וכלי חרס וכצ"ל בתוס' משום דבהשתופים וכו' אע"ג דמטמא בגדים שעליו ושאר בגדים אינו מטמא אדם וכלי חרס וכו':

ד"ה סופרתו למנין שבעה וכו' וזבה גדולה אמר התם דמשכחת אליביה ברוחא בין השמשות. פירוש דרבי יוסי ס"ל ביום ז' של ספירת ז' נקיים מקצת היום ככולו וכן בשומרת יום כנגד יום ס"ל ג"כ מקצת היום ככולו וא"כ כשראתה היום אותו מקצת היום הנשאר אחר הראיות עולה לה לשימור וא"כ כבר נטערה מהראיה שראתה היום וכשתראה למחר היא טומאה בפ"ע שהרי אין יכולה להצטרף עם הראיה שראתה אתמול משום שכבר נטערה ממנה וכן מקצת היום של יום ג' עולה לשימור יום ב' וכשתראה ביום ג' היא טומאה אחרת בפ"ע וא"כ היאך משכחת זבה גדולה בתורה ואמר התם דמשכחת כשראתה בין השמשות וכן פעם שניה בבין השמשות דהוה תחלת היום וסוף היום בטומאה ואין כאן מקצת היום בטערה כן משמע שם בתוספות ולקמן בסוף מכילתין ורש"י מפרש התם דכשרוחא באמצע היום אינה טמאה אלא מכאן ולהבא וכן ביום הג' וא"כ אותו מקצת של תחלת יום הב' הוי שימור לראית יום האתמול ומקצת היום שלפני הראיה של יום ג' הוי שיעור לראית יום הג' וכל ראיהו וראייה היא טומאה

בפני עצמה ואין יכולה להצטרף ליום שלפניו אבל בשמעתין משמע מפרש"י שאותו מקצת היום שאחר הראייה הוא עולה ליום שלם שפי' א"כ לדענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק וכו' ואי מקצת היום ככולו מאי יותר הא איכא קצת היום לבא משמע דר"ל שאותו קצת היום שאחר הראייה עולה לו ליום שלם והראייה אינה סותרת אלא מקצת היום שלפני הראייה ולכך משני בגמרא דמאי סמוך לשקיעת החמה וא"כ הראיה סותרת כל היום שלפני הראיה:

[בא"ד] וי"ל דרבי יוסי לית ליה מקצת היום ככולו אלא בסוף הספירה. פירוש כגון ביום הז' של הספירה או בשומרת יום כנגד יום דכל יום הוא סוף ספירה דהא אינו צריך כ"א יום אחד אבל לא בתחלת הספירה כמו שאומרים הבתים ויש לדקדק בשמעתין דפריך רבא אי"כ הזב דסתר בזיבה היכי משכחת לה כיון דלא ס"ד הא דמשני כגון דחזאי בבין השמשות עדיפא מינה ה"ל למפרך אי"כ זבה גדולה היכי משכחת לה כדפריך התם בפרק כיצך צולין ויש לפרש דהוה ס"ל דהכותים ס"ל אפכא דבסוף ספירה לא אמרינן מקצת היום ככולו דאל"כ לא משכחת זבה גדולה אבל בתחלת ספירה אמרינן שפיר מקצת היום ככולו ולכך לא פריך אלא משכבת זרע וק"ל:

ד"ה רוחא הויא וכו' דמשכחת ששמשה בהיתר וכו' דקו"ל כרבנן וכו'. ור"ל כגון בשבת לאחר חצי יום וראתה אח"כ בו ביום וראתה ג"כ ביום א' וביום ב' דהוו להו שלשה ימים רצופים ומתחלת לספור ז' נקיים ביום ג' שהוא יום ראשון לספירתה ועדיין אין השש עונות שלמות כלין עד אחר חצי יום ג' ואם תפלוט קודם חצי היום ג' אז היא סותרת אותו יום:

דף לג:

בא"ד אף לר"ש. ר"ל אע"ג דלא חשיב לה רוחא דהא ס"ל דאינה מטמאה עד שתפליט לחוץ ואינה מטמא מבפנים:

בא"ד והא דקאמר לקמן ואחר תטעה וכו'. לקמן בדף ל"ז דאמר רבא ימי לידה עולין לספירת זיבתה דאל"כ יהיו מפקסין בין ספירה לספירה ע"ש אי"כ משמע דלא חזר בו מהאי סברא דאמר גמי בשמעתין תסתור יום אחד ואחר תטעה אמר רחמנא וכו':

ד"ה לטהרתו אמר רחמנא ורבא סבר דלא משמע מלטהרתו וכו'. תימה לי א"כ לרבא מנא הוה יליף ליה סתירה בזב כלל אפילו ע"י טומאת זיבה דלעיל בריש פרק המפלת משמע בפרש"י דלא ילפינן סתירה בזבה אלא מדכתיב ואחר תטעה אחר אחר לכלן שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם וזב ילפינן מזבה וכיון דלא הוי ס"ד דרבא דבעי גבי זב גופיה שלא תהא טומאה מפסקת בספירתו אי"כ מנלן דסותר כלל אפילו בזיבה דאין לומר דהוה ס"ד דסותר מטעם הראיה עצמה שרוחא עתה הוא נטמא ונגעה זב מחדש להצריכו ספירת ז' משא"כ בזבה דאינה נטמאת ונגשית זבה כ"א בג' ראיות לכך צריך קרא בזבה ואחר תטעה וגו' דמיניה ילפינן דסותרת אבל בזב לא צריך קרא דהרי זב גמי אינו נגשה זב לטומאה כ"א בשתי ראיות כדאמר מנה הכתיב שתי ראיות וקראו טמא ויתבאר לקמן בפרקין ונ"ע:

ד"ה ורמיניה על ו' ספקות וכו' אבל פשיטא דאיכא ספקות טובא וכו'. ר"ל ואינו פריך הספקות אהדדי וצ"ל דלא גרסי התוס' בגמרא אלמא מספיקא לא שרפינן תרומה ורמיניהו וכו' דמלשון זה משמע דרמי הספקות אהדדי:

בסוף הדבור אבל אם היה להסתפק בשל בהמה לא הוי שרפינן דה"ל ספק ספקא. יש להקשות הא השתא הוי גמי ספק ספקא ספק דעובד כוכבים ספק דישיראל וחת"ל דישיראל ספק דע"ה ספק דחבר וי"ל דזה לא חשיב כ"א ספק א' אם הם מאדם שמימי רגליו טמאים או מאדם שמימי רגליו טהורים עי"ל לדיכא להסתפק בחבר דחבר ומאי היה נפנה לנצדים ואין כאן כ"א ספק דעובד כוכבים ספק דישיראל ע"ה מיהו מההיא דפרק הנזקין משמע דכל שהוא ישיראל הוא נפנה לנצדים ולפי זה צ"ל הא דקתני מי רגלי אדם כנגד מי רגלי בהמה לא כנגדם ממש דא"כ לא הוי לספקוי לן בשל ישיראל כלל דשל בהמה מסתמא באמצע הדרך הן וק"ל:

ד"ה בכותי ערום והא דלא אוקי כגון שדרם ברגליו יחף וכו'. פירוש לאחר טבילה:

בא"ד מטמא שנים וכו'. פירוש שהוא אב הטומאה ועושה ראשון והראשון עושה שני והשני פוסל תרומה אי"כ הואיל והוא אב הטומאה אם היה לבוש בגדיו היה מטמא בגדי חבר בנגיעת רגליו יחף:

דף לד:

בתוס' ד"ה כי קמבעיא ליה וכו' ובהגזל קמא מוקי לה וכו'. ר"ל אי"כ ש"מ הא דאיתא בפרק המקבל בלשון האיבעיא אומן קונה בשבח כלי וכו' הגמרא קבעו בלשון הבעיא לפי מאי דס"ד דהאיבעיא היתה אי אומן קונה בשבח כלי או לא אבל לפי האמת דמסיק בפרק הגזל לא איירי בזה כלל אלא מיירי בשלוחא דאיגירתא וה"ה הכא הוי איפכא קצת דבעייתו דרב פפא היתה בסתמא ובשבת קבעו גמרא בדברי רב פפא כפי מה דמסיק הכא בשמעתין:

בא"ד אי גמי י"ל דהכל מדברי רב פפא. פירוש דרב פפא לא קאמר דמבעיא ליה לאחר ג' דאל"כ מאי ס"ד דמקשה אלא ר"ל דהכי בעי רב פפא ש"ז במעי עובדת כוכבים מאי ישיראל דייניו במצות חביל גופייהו וכו' את"ד כיון דאכלי שקצים ורמשים וכו' והיה ס"ד דמקשה דבין בתוך ג' בין לאחר ג' קמבעיא ליה:

ד"ה מקום זיבה מעין הוא וכו' וא"ת דבפרק דם הנדה וכו'. פירוש דהתוס' הוו ס"ד דעיקר האיבעיא היא הכא אי מקום זיבה מעין הוא ר"ל אי הוה מתעגל ויוצא או לא ולכך הקשו התוספות דהא התם משמע בהדיא דאינו מתעגל ויוצא ותיצצי הא דקאמר התם ונילף מוזבו דאינו מתעגל ויוצא לא דפשיטא ליה דאינו מתעגל אלא ה"ק דבמקום אחר מבעיא לן בזוב אי הוי מעין מתעגל ויוצא או לא ואם האמת הוא דלאו מעין הוא ר"ל שאינו מתעגל ויוצא נילף מיניה דם הפה וכו':

בא"ד א"ג אע"ג דאינו מתעגל וכו'. ר"ל דהכא הבעיא לא היתה אי הזוב מתעגל ויוצא או לא דפשיטא ליה דאינו מתעגל אלא עיקר הבעיא היתה כיון דמרבין במצורע מקרא דלזכר דכל שטמא בזב טמא במצורע כגון מעינותיו ה"ה דבכלל זה גמי נתרבה וזבה כמו מעין כיון דאשכחן בזב אית ליה לזוב טומאה חמורה כמו מעין וכו' וק"ל:

דף לה:

תד"ה לאחרים גורם טומאה וכו' ועוד דבזוב כה"ג לא אשכחן אלא כשהטפה בכף מאזנים וכו'. ר"ל וזה לא שייך בטפה שתכריע:

בא"ד דהא למצורע גמי גורם וכו'. ר"ל וא"כ מאי קאמר אילימא בזב גרידא וכו' אלא פשיטא בזב מצורע וכו' הא במצורע גמי תקשה באחרים גורם טומאה לעצמו לכ"ש ונ"ל דלפי האמת גס בזב עצמו

אין הזיכ מטמא במשכב ומושב ולא שייך בטפת הזכ משכב ומושב אלא שהתנס' לקושטא דמלתא דקדקו להכריח הענין מתוך סוגיא דשמעתין:

ד"ה לעולם אימא לך וכו' תימה דמ"מ תפשוט וכו'. קושיא זו לא שייכא אלא לתירוק הראשון שכתבו התנס' לעיל בדף שלפני זה ד"ה מקום זיבה מעין הוא דלפי התירוק השני לא שייך להקשות ל"ל קרא לטמא בזב דעד כאן לא מצביא לן אי הוה ליה דין מעין במצורע אלא משום דאשכחן דזב אית ליה טומאה חמורה בזב כמו ברוקן ומימי רגליו כללעיל:

דף לה:

ד"ה בשופעת וכו' והלא בשופעת מתוך מ' לאחר מ' הוו ב"ה לקולא כצ"ל:

ד"ה אי בשופעת וכו' הא לרב נמי לא אצטרריך סיפא וכו' וי"ל דלרב וכו' ואפילו ביולדת בזוב מטהרין ב"ש וב"ה מטמאין משום וכו' כצ"ל:

דף לו:

ברש"י ד"ה והא ספרה קתני וכו' עד ושופעת מתוכו בתוך שבוע שלישית ומשום הכי מטמא לה ויבש לב"ה דהא ממעין טמא אתא ותורה לא טהרתו אלא ביומי וטבילה. דברי רש"י תמוהים דהא כיון דבשופעת איירי מה מועיל יומי וטבילה ונ"ל דרש"י ס"ל דמתרי טעמי פליגי ב"ה אב"ש חדא דסבירא להו מעין אחד הוא וכיון דשופעת אפילו טבלה טמאה ועוד אפילו לדידכו דס"ל דשני מעינות הן מ"מ התורה לא טהרתו אלא ביומי וטבילה וק"ל:

בתוס' ד"ה ושויין ברואה וכו' וא"ת לרבי יוסי וכו' א"נ הפסיקה שלשה עונות וכו'. כלל הענין שהתוספות ס"ל דלרבי יוסי אין מעוברת ומניקה דיה שעתא אלא אחר שעברו עליה שלשה עונות ודוקא בראיה ראשונה או גס בשניה כשהראשונה היתה באונס ולשאר תנאי כגון ר"מ ס"ל דאפילו בלא עברו שלשה עונות ואפילו כל ימי עיבורה וכל ימי מניקתה דיה שעתה ולאיןך תנאי אפילו מת בנה או גמלתו עד כ"ד חדש ולפי זה כשהקשו התוס' אחר זה וא"ת והבא ל"ל משום דס טוהר וכו' ותירצו לר"מ נפקא מינה להיכא דמת בנה וכו' ולרבי יוסי וכו' נפקא מינה להיכא דלא ראתה עד אחר כ"ד חודש וכו' הוה מצי לשנויי לרבי יוסי נפקא מינה להיכא דלא עברו עליה ג' עונות דאין דיה שעתה מטעם מניקה אלא שהתוספות צריכים לתירוק זה לאיןך תנאי דס"ל דלא בעי ג' עונות וגם ס"ל דדיה שעתה אפילו מת בנה עד כ"ד חדש דבהאי ס"ל כרבי יוסי וק"ל:

ד"ה דליכא שהות וכו' הבא מיירי במת בנה וכו'. ומ"מ למאי דמוקי לה בדליכא שהות לא יתיישב למאן דס"ל דמניקה דיה שעתה בלא עברו עליה שלש עונות עד כ"ד חודש דא"כ מאי נפקא מינה שלאחר דס טוהר ת"ל מטעם דמניקה דהא השתא ליכא לשנויי דנפקא מינה להיכא דלא ראתה עד לאחר כ"ד חודש דהא מוקי לה בדליכא שהות וק"ל:

בא"ד דבפרק אלו ערות אחר הגיוורית שראתה וכו' רבי יוסי אומר הרי היא ככל הנשים. ר"ל שראתה דם בתוך מעת לעת לטבילתה וקודם טבילה דם העובדת כוכבים אינו מטמא ולא שייך לטמא מעת לעת וא"פ ה"ס ל"ל לרבי יוסי דמטמאה למפרע עד שעת הטבילה והבא בשמעתין ס"ל דליכא שהות כיון דמעת לעת ליכא מפקידה לפקידה נמי ליכא:

דף לז:

בגמ' כללו של דבר לאתנוי מאי לאתנוי דחנניא. ר"ל לאפקוי מדבריו ולאתנוי אתא כל היכא דאיכא שיפוי מע"ל סמוך ללידה אפילו היה קושי ביום ג' הרי זו יולדת בזוב:

שם והשתא דכתיב וטמאה שבועיים כנדתה וכו' דמה ל"ל. נ"ל דאתנא דברייתא דלעיל פריך דליף לה מדמה מחמת עצמה ולא מחמת נול ונ"ל למילף מדמה כיון דעיקר הלימוד מהאי קרא דשבעת ימים תהא בנדתה דאי אקרא פריך להיכי אתי א"כ לפרוך נמי אקרא דכתיב גבי נדה זוכה דרצא למילף מיניה לעיל וזיבה מחמת עצמה ולא מחמת נול להיכי אתי:

דף לח:

בתוס' ד"ה דבר הגורם סותר וכו' וא"ת יולדת בזוב תוכיח וכו'. ר"ל דס טהור של יולדת בזוב דאמר לעיל סוף דף ל"ה דסותר לרב דקאמר בשלמא לרב דאמר מעין אחד משום הכי בעי ז' ימים נקיים וכו':

ד"ה נקטינן וכו' מכאן משמע דלא דרשי אתין. ר"ל מדאמר אביי נקטינן וכו' והיינו כרבנן דאמרי שליטת אין בזמקין אותו והוי דבר הגורם ולכך סותר ורבנן לא דרשי אתין כללעיל (נדה ד' ל"ה):

ד"ה אביי אמר וכו' ומייתי רבא מנא אמינא לה דמסתמא רבי מרינום לא פליג אקרא. פי' אקרא דואחר תטהר וכן מסתמא נמי לא פליג אברייתא שניה דמייתי דדריש מזובה ולא מלידתה ואביי מייתי מנא אמינא לה דאיכא תנא דפליג וכו' ר"ל ואביי מה צריך לאתנוי מנא אמינא לה כיון דלא קאמר לה דאין עולין כי אם אליבא דרבי מרינום לכך קאמר דלהכי מייתי ראייה דלא תימא מאי דוחקיה לאוקמי דרבי מרינום שלא כברייתא דפרק בא סימן כיון דלא אשכחן שום תנא דפליג עליה לכך מייתי מנא אמינא לה דאשכחן תנא דפליג עלה:

בא"ד ומה שפירש דמייתי רבא מנא אמינא לה דמסתמא לא פליג אקרא קשה דהא ע"כ רבי אליעזר פליג. ר"ל אקרא דברייתא השניה דמייתי רבא דתנא מזובה ולא מלידתה פליג רבי אליעזר דהא כיון דלדידיה מסתר נמי סתרה כ"ש דאין עולה כדאמר לקמן בשמעתין אבל אמנא אמינא קמא דמייתי רבא מקרא דואחר תטהר שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם לא פליג ר"א דלדידיה שפיר דאין עולה ולא תהא טומאה מפסקת ביניהם דהא מסתר נמי סתרה וק"ל:

בא"ד דהא מוקי לה כר"ע וכו'. לעיל בפרק המפלת סוף שמעתין דטועה:

בא"ד ומדקדק מדלא קאמר עלה ש"מ ארבע וכו'. ר"ל ר"ת מייתי ראייה דק"ל דאין עולין מדאמר בפרק המפלת בסוף שמעתא דטועה אברייתא דטועה ש"מ תלת וכו' ולא קאמר ש"מ ארבע דימי לידה אין עולין דהא ברייתא דטועה ס"ל דאין עולין אלא ודאי משום דפשיטא לן דאין עולין:

בא"ד משום דאיכא ס"ס בסוף ימי טוהר וכו'. ר"ל דא"א לפרש ולומר דלעולם דגם התנא דברייתא דפרק בא סימן סבר בעלמא דאין עולין והתם היינו טעמא דאמר עולין משום דהוי ספק ספקא ספק לא ילדה ואת"ל ילדה אימא זכר ילדה ולכך מקולין התם ולומר דעולין זה אינו דאי בעלמא אין עולין משום האי ספק ספקא לא היה לן להקל משום דאי אזלינן לקולא משום האי ספק ספיקא איכא ספק ספיקא בסוף ימי טהרה דסותר להאי ספק ספיקא ר"ל דהספק ספקות סתרי אהדדי משום דאי ראתה ביום ל"ד ואח"כ תחזור ותראה ביום מ"א איכא למימר נמי אימר לא ילדה והוי ביום ל"ד תחלת נדה וביום מ"א שומרת יום כנגד יום ואת"ל ילדה אימר נקבה היא ושתי ראיות היו דס טהור וא"כ משום האי ס"ס

נמי הוה לן למיזל לקולא דא"א בתרוייהו למיזל לקולא דסתרי אהדדי דבספק ספקא הראשון ואת"ל ילדה אימר זכר ילדה ובהאי ס"ס אמרינן את"ל ילדה אימר נקבה ילדה ולכך אזלינן בתרוייהו לחומרא וכה"ג פירשו התוספות לעיל ריש דף כ"ז ד"ה חומר שני ולותו וכו' וע"ש ולכך מסיימי התוספות הבא מידו כיון דאין קרבנה נאכל וכו' ר"ל ומיהו בלאו ספקא דאימר זכר ילדה איכא הבא שני ספקות דאימר לא ראתה ואינה יולדת בזוב כלל ולכך איכא למימר דמשום הכי אזלינן להקל דאפילו בעלמא אין עולין הבא עולין:
בא"ד ואומר ר"ת דימי לידה שאין רואה בהן הוא למ"ד של מיע"ל קג"ס. אמר זה כדי שלא תקשה לדבריו דהיאך אפשר לומר דהלכה בזה כאביי והא קי"ל הלכתא כרבא בר מיע"ל קג"ס להכי קאמר דהא"נ דלמ"ד מיע"ל קג"ס הוא ימי לידה וכו' ולא לחי העומד מאליו וכו':

ד"ה רבא אמר אינה סותרת וכו' וי"ל דרבא אליבא דרבי מרינום קאמר וכו'. אבל איהו ס"ל דסותרת מקשין העולם כיון דרבא ס"ל דסותרת א"כ היאך אמר דעולין הא כיון דמסתר סתרי כל שכן דלא סלקי כדאמר לקמן אליבא דרבא ואין לומר דהא דאמר רבא עולין היינו אליבא דרבי מרינום וליה לא ס"ל דזה אינו דהא לעיל כתבו התוס' איפכא דלכ"ע עולין בברייתא דפרק בא סימן ואפילו אביי דאמר אין עולין לא קאמר אלא אליבא דרבי מרינום אבל אין זה קושיא כלל דלרבא איכא למימד שפיר אע"ג דסותרת בלידת הימים שספרה כלל מטעם דאי אפשר לפתיחת קבר בלא דם מ"מ אחר הנידה ימי לידתה דהיינו ז' לזכר וי"ד לנקבה כשאין רואה בהן עולה לספירתה ואחר הלידה הוא מתחלת לספירתה ועולין לה ימי לידתה אבל לרבי אליעזר דאמר גמרא דאין עולין משום ראייה ס"ל דאפי' דבר שאינו גורם סותר א"כ ימי הלידה בעצמן אפילו בשאינה רואה בהן הן סותרין ספירתה לדידיה כ"ש דלא סלקי וק"ל:

דף לז:

בגמ' היכי דמי אזלימא כדקתני למה לי שלשה וכו'. ר"ל דמתניתין קתני קשתה שלשה ושפתה מעת לעת וקתני בתר הכי ששפתה מן הצער ולא מן הדם והאי ששפתה מן הצער וכו' ע"כ אללעיל קמהדר לפרש מאי ניהו השיפוי דקאמר לעיל ולהכי קאמר אזלימא כדקתני ר"ל דכולה חד מלתא היא והאי ששפתה מן הצער אללעיל קמהדר דהאי דקאמר קשתה שלשה ושפתה מעת לעת איירי נמי ששפתה מן הצער ולא מן הדם ל"ל שלשה וכו' אלא לאו הכי קאמר וכו' ר"ל דתרי מיני ניניהו דהא דקתני קשתה שלשה כו' איירי ששפתה מן הצער ומן הדם והא דקתני ששפתה מן הצער ולא מן הדם איירי כגון שקשתה שני ימים ואח"כ שפתה מעת לעת מן הצער ולא מן הדם והדם שראתה בשיפוי משלים ה' ימים דזיבה וק"ל:

ברש"י ד"ה הא קמ"ל דאע"ג דקשתה בקצת שלישי ולא שפתה לילה ויום כלילי שבת וכו'. מדברי רש"י הללו משמע דרבי יהושע דאמר במתניתין לילה ויום כלילי שבת ווימו הן דברי חנניא בן אחי רבי יהושע דאמר כל שחל קיושיה בשלישי עולה וכו' ושניהם סברא אחת אבל לא משמע כן וגם אינו מוכרח די"ל דלחנניא כל היכא שיז קיושי בקצת יום שלישי שלה אפי' שפתה אח"כ לילה ויום שלמים כליל שבת ווימו זולת היום שלישי אפ"ה ס"ל דאין זו יולדת בזוב וק"ל:

בתוס' ד"ה ע"כ וכו' אע"ג דטעמא דרבי אליעזר דדריש היקשא מועבדת שיהיו כל העבדות שוות כצ"ל ד"ל דכתיב ועבדת את העבודה הזאת בחדש חזה ודרש ר"א שיהיו כל עבדות של חדש זה כזה:

בא"ד דהתם לא מצי למימר ע"כ הקישן הכתוב וכו'. ר"ל דהבא אמרינן ע"כ הקישן הכתוב משום דאל"כ היקשא ל"ל אבל התם ליכא למימר הכי דהא איכא לאוקמי היקשא לדרשא אחרתנא:

ד"ה ורב אלא בר אהבה וכו' וי"ל דאינה נדה עד שיעברו ז' ימי הספירה. ר"ל ולא כדקא סלקא אדעתין דבז' ימים הראוין לספידה הן ז' ימי נדה ומיד מתחילות אחריהן ו"א ימי זיבה אינו כן אלא ה' ימי נדה מתחילות אחר השבעה ימים הראוין לספירה ואם ראתה אז באותן ימים האחרים שבאו אחר השבעה ימים הראוין לספירה טמאה לרב וכו':

בא"ד ור"ת פי'. ר"ל דלעולם אימא לך כדקא ס"ד דימי נדה הן נבלעים בימים הראוין לספירה ואפ"ה א"ש משום דלא מטהר רב כל שבעה ימים הראוין לספירה אלא חמשה מהן וא"כ ב' ימים מפסיקים עד שלא יגיעו ה"א ימים של ימי זיבה ואם ראתה באותן ב' ימים טמאה לרב וכו':

דף לח:

תד"ה להיות בהן זיבה גדולה רש"י פי' וכו'. לא נמצא זה בפירוש רש"י שלפנינו:

[בא"ד ור"ח פירש לאפקוי יום ראשון וכו'. דלילו יום י' וי"א אפי' רב מודה דאינו טהור אפי' לנישנא קמא לפירוש ר"ח כללעיל בדבור שלפני זה:

ד"ה שיפורא גרים וכו' דלמא חדש תשיעי שלאחר ח' הדשים של שלשים יום וכו'. ר"ל דהיינו ר"מ יום מהריונה נשלמו ח' חדשים ומיד ביום רמ"א מתחיל חדש תשיעי ואפילו חל באמצע הדש של לבנה:

[בא"ד א"נ מסויפא דברייתא מוכיח וכו'. והא דלא הוכיח נמי מרישא דברייתא דקתני קשתה שנים בסוף שמיני ואחר בתחלת תשיעי וכו' והיאך יכולה לידע זה אי מיירי דקשתה ביום רל"ט ור"מ ורמ"א שמא לא נקלט הזרע ביום המחרת לשמושה ונמצא דקשתה שלשה ימים בחודש ה' משום דאיכא למימר דלעיל קתני הרי היא יולדת בזוב מטעם דעכ"פ אי נקלט הזרע ביום התשמיש קשתה ב' ימים בה' כשהתחלה לקשות ביום רל"ט (ור"מ) מאי אמתת שמא לא נקלט הזרע עד יום המחרת וכל הג' הן בחדש ח' כ"ש שהיא יולדת בזוב ולכך מרישא ליכא להוכיח מידי אבל בסיפא דקתני קשתה יום א' בסוף שמיני וכו' אין זו יולדת בזוב ואזלינן להקל ומטהרינן לה וכשקשתה ביום ר"מ ורמ"א ורמ"ב היא דמטהרינן לה שמא לא נקלט הזרע עד יום המחרת ונמצא שקשתה ב' ימים בח' וכ"ש אי לא נקלט הזרע עד יום ג' לשימושה דהוו כל ג' ימים של הקושי בתוך חדש הח' ולפי זה הא דמסיימי התוספות ואם קשתה ברמ"א ורמ"ב ורמ"ג שמא נקלט הזרע ביום התשמיש א"כ שלשה ימים קשתה בחדש ט' לא יתיישב דאם כן כ"ש דאינה יולדת בזוב אלא הכי הל"ל שמא לא נקלט הזרע עד יום ג' והוי ליה שני ימים בחדש ח' וק"ל:

בא"ד דלר"י שיפורא דתשעה חדשים גרים וכו'. ר"ל כיון שיש כאן שיפורא של תשעה חדשים אע"ג שגם הח' הדשים אינם שלמים אפילו הכי מיד שמגיע שיפורא תחלה תשיעי יולדת כגון שנתעברה בסוף חודש אפ"ה חשוב אותו חודש לחודש שלם ומונה עוד ז' חדשים שלמים ויולדת בתחלת תשיעי דאי בעינן ח' חדשים שלמים מעת לעת א"כ אם נתעברה למשל בסוף חדש ניסן שלשה שבועות בו לא נשלמו החדשים עד שלשה שבועות בחדש התשיעי שהוא כסליו ובתחלת שבוע הרביעית של כסליו מתחיל החדש התשיעי שלה ואין כאן עדיין שום שיפורא עד ח' ימים אחר זה בתחלת חדש היו"ד שהוא טבת ואז כבר עברו ימים מחדש הט' שלה וק"ל:

תמונה של חתונה ביישוב נטע, 1947, במוזיאון תל אביב

חתונה ביישוב נטע, 1947, במוזיאון תל אביב

חתונה ביישוב נטע, 1947, במוזיאון תל אביב

בתום ד"ה דיו לבא מן הדין וכו' וליכא לאוקמי קרא אפילו בימי גדה דליכא ק"ו וכו'. ג"ל דלא הוצרכו התנאים' לכל זה אלא לפי הק"ו הראשון דאילו לפי הק"ו השני שאמרו הרי אנו משיבין לך לשון אחר לפי סברתם אף גדה אחתא בק"ו וי"ל א"כ לפי פירוש התנאים' מאי אמר רבא בהא זכיננהו ר"א לרבנן כו' וגם מאי פריך המקשה אימא בימי גדה וכו' ומשני אמר קרא תשב וכו' הא כבר הוכרחנו לדעת כל זה מכח קושית התנאים' דאל"כ יקשה לן בלא ק"ו אמאי מטהר ר"א תיפוק ליה דקישוי לא גרע משיפוי והוצרך ע"כ לתרץ כתירון התנאים' דטעם דר"א הוא מקרא דדמיה וטעמא דרבנן מקרא דתשב. ונ"ל דהתנאים' לא כתבו כל זה אלא לפי מאי דמסיק והשיטה לפירוש התנאים' כך היא דהא דקאמר רבא בהא זכיננהו וכו' משום דהוקשה לו לרבא קושית התנאים' מאי קאמר ר"א דיו וכו' בלא ק"ו נמי אמאי מטמא וכו' תיפוק ליה דלא גרע קישוי משיפוי לכך קאמר רבא בהא זכיננהו ר"א לרבנן ר"ל דעיקר טעמו של ר"א מדמיה דמיה והשתא פריך המקשה לתרווייהו בין לר"א ובין לרבנן אמאי מטהר זה לגמרי וזה מטמא לגמרי דהואיל ואיכא קרא לטמא ואיכא ק"ו לטהר נקיים שניהם ונימא דבימי גדה גדה ובימי זיבה טהורה ומשני אמר קרא תשב וכו' ר"ל והשתא יתורן לתרווייהו בין לר"א ובין לרבנן דרבנן ס"ל כיון דאית לן לטהר בימי זיבה מק"ו מטהרינן גם בימי גדה מקרא דתשב ושיבה אחת לכוון ואית לן לאוקמא קרא דדמיה לדרשא אחריתא ור"א ס"ל איפכא דכיון דאית לן לטמא ע"כ בימי גדה מקרא דדמיה ואפילו לפי הק"ו משום דאמרינן דיו מטמאין גם בימי זיבה מקרא דתשב דבעינן ושיבה אחת לכוון ועכ"פ לרבנן לא הוצרך לקרא דתשב אלא לפי לשון ראשון של הק"ו דאילו ללשון אחר של הק"ו לא קשה לדיהו לפי סברתם מידו משום דהא גם ימי גדה אחי בק"ו וק"ל:

ד"ה אימא בימי זיבה טהורה וכו' והר"ר מנחם מפרש וכו'. ולפי פירושו הוי השיטה כך דהוקשה לו לרבא לר"א בלא ק"ו אמאי מטמא בגדה תיפוק ליה דלא גרע קישוי משיפוי ולכך בהא זכיננהו וכו' דעיקר טעמו מקרא דדמיה ומקרא דדמיה היה להם לרבנן לטמא בימי גדה ולטהר בימי זיבה כדי לקיים המקרא וגם הק"ו וכל זה לא שייך להקשות ארבנן אלא לפי לשון ראשון של ק"ו כדלעיל ומשני תשב וכו' ולכך מטהרי רבנן גם בימי גדה אבל ר"א לא ס"ל דרשא דתשב ולכך מטהר בזיבה מכח הק"ו ומטמא בגדה מקרא דדמיה:

בא"ד והכי דרשינן לעיל בברייתא לרבנן מתשב וכו'. ר"ל ברייתא זו דאמרי רבנן תשב לרבנות המקשה בתוך שמנים וכו' ש"מ דטעמא של רבנן מקרא דתשב והכי קאמרי ליה לר"א כיון דאיכא ק"ו המטהר בימי זיבה אית לן לטהר גם בימי זיבה מקרא דתשב ולאוקמא קרא דדמיה לדרשא אחריתא והשיב להו ר"א דיו וכו' ודרשא דתשב לית ליה ולפי זה הא דכתבו התנאים' ומשני תשב וכו' הכל סוימא דרבא הוא ולא תרצן בפני עצמו הוא דהא רבא בעצמו ראה דטעמא דרבנן מקרא דתשב כמבואר בברייתא דלעיל:

בא"ד וא"ת וכיון דאי לאו קרא דתשב וכו'. ר"ל כיון דעיקר טעמייהו דרבנן מקרא דתשב ור"א ע"כ כבר השיב להם דלית ליה דרשא דתשב כדלעיל א"כ מאי פרכי ליה תו:

[בא"ד] וי"ל דפרכי ליה וכו'. ר"ל דבלשון אחר פרכי ליה נהי דלית לך דרשא דתשב נשיב לך ק"ו בלשון אחר דמשתמע מיניה דגם בימי גדה אחי בק"ו לטהר ולכך אית לן לאוקמי דמיה לדרשא אחריתי:

דף לט.

בגמ' רב חסדא אמר לא נצרכא אלא לר"מ. צריך להתיישב דבין לשנויי דרב חסדא ובין לשנויי דרבא יחייל בר רב לא א"ש סופא דמתניתין דקתני אבל הזב והזבה ושומרת יום הרי אלו בחזקת טומאה דלדידהו דלא הוי דבר והפוכו עם הרישא דקתני כל י"א יום בחזקת טהרה דהסיפא ע"כ לא מתוקמא אלא לענין בדיקה והרישא אוקמינהו אינהו לענין מיני אחריתי למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וק"ל ויש ליישב הסיפא ג"כ על פי דרכם שיהא מעין הרישא בדוחק קצת אבל אין להאריך:

שם אמר שמואל לא שנו אלא חמשה עשר לטבילתה וכו'. כלל זה יהא בידך בשיטה זו האשה שרואה דם מתחלת לספור שבעת ימי גדה ואחר שבעת ימי גדה י"א ימי זיבה אם נעשית בהן זבה אפילו בסופה מתחלת לספור שבעת נקיים ואפילו סתרה מספרה כמה פעמים ונמשך ימים רבים אינה חוזרת לענין שבעת ימי גדה עד אחר כלות ז' נקיים ואם לא ראתה בתוך הי"א יום מתחלת אחר כך למנות ז' ימי גדה אם תראה בהן הרי טוב ואם לא תראה בהן בכל השבעה ימים הו' ימים שאחריהם אין להם דין י"א שאחר ימי הגדה אלא בכל פעם שתראה אפילו ימים רבים אחר :

דף לט:

בתום' ד"ה אלמא מריש ירחא כו' ופרש"י דלייק מדקאמר קובעת כו'. לא נמצא זה בפרש"י שלפנינו:

בתום' ד"ה מקבע לא קביע כו' ואהא מיייתא שפיר וכו'. ר"ל אבל לפרש"י דפירש מהו דנחוש וכו' אם היתה רגילה ללאת מט"ו לט"ו קשה לפירושו דא"כ אהא לא מיייתי רב פפא שום ראיה ממתניתין דהיתה למודה וכו':

בא"ד בסופו והשתא מוכח אף ע"ג דברביעי לא חזיא ריש ירחא קבעה לה וסת בה' בירחא כו'. לא לענין קביעת וסת קאמר דהא כבר קבעה לה בשלשה זימנין הראשונים אלא לומר דמיה שעתא כשרואה ברביעית בה' בירחא משום דחשבינן לה כאילו ראתה ברביעי גם כן בריש ירחא דאל"כ לא היה לן למימר דמיה שעתא משום דהא ראייתיה הרביעית אינה מעין ג' הראשונות וק"ל:

דף מ.

בתום' דבור ראשון וא"ת ל"ל קרא וכו' וי"ל דאי לאו קרא הוה דדשינן מתגל כו' ואע"ג דרבנן מוקמי תגל לרבנות טומטום ואנדורוניום אי לאו קרא לדשה כי תזריע הוה מוקמינן תגל לרבנות יוצא דופן וטומטום הוה נפקא מלבן ולבת ודין דחייבה על כל בן ובת הוה נפקא לן מזאת תורת היולדת כר"ש ולא הוה מחלקינן בין תרי עיבורי לחד עיבור וק"ל:

ד"ה גמר למה ליה כו' גבי ולד המעושר לא יינק מן המעושרת וכן ולד קדשים מן המקודשת ויליף שם קדשים מבכור בג"ש דאמא. והתנאים' קצרו במקום שהיה להם להאריך:

ד"ה הנך נפישי וכו' והשתא לילף מבכור בהמה שכן בכור זכר מתנות. יש מוחקים מתנות משום דהא אבכור לנחלה קאי ואין צורך למחוק משום דכל סתם בכור לנחלה הוא ג"כ בכור לכהן וקרי מתנה שצריך לפדותו ממנו בחמשה סלעים:

בא"ד ובפרק ראשית הגז דקאמר פשוט מפשוט עדיף וכו'. לא אלעיל מיניה קמהדר אלא קושיא בפני עצמה היא ואסוגיא דשמעתין קאי דהכא משני הנך נפישין ולא גמרינן פשוט מפשוט ושם בפ' ראשית הגז אמרי' פשוט מפשוט עדיף ויתירן דהתם דיליף בהמה מבהמה אמרינן דפשוט מפשוט עדיף אבל

דף לח:

בתום' ד"ה דיו לבא מן הדין וכו' וליכא לאוקמי קרא אפילו בימי גדה דליכא ק"ו וכו'. ג"ל דלא הוצרכו התנאים' לכל זה אלא לפי הק"ו הראשון דאילו לפי הק"ו השני שאמרו הרי אנו משיבין לך לשון אחר לפי סברתם אף גדה אחתא בק"ו וי"ל א"כ לפי פירוש התנאים' מאי אמר רבא בהא זכיננהו ר"א לרבנן כו' וגם מאי פריך המקשה אימא בימי גדה וכו' ומשני אמר קרא תשב וכו' הא כבר הוכרחנו לדעת כל זה מכח קושית התנאים' דאל"כ יקשה לן בלא ק"ו אמאי מטהר ר"א תיפוק ליה דקישוי לא גרע משיפוי והוצרך ע"כ לתרץ כתירון התנאים' דטעם דר"א הוא מקרא דדמיה וטעמא דרבנן מקרא דתשב. ונ"ל דהתנאים' לא כתבו כל זה אלא לפי מאי דמסיק והשיטה לפירוש התנאים' כך היא דהא דקאמר רבא בהא זכיננהו וכו' משום דהוקשה לו לרבא קושית התנאים' מאי קאמר ר"א דיו וכו' בלא ק"ו נמי אמאי מטמא וכו' תיפוק ליה דלא גרע קישוי משיפוי לכך קאמר רבא בהא זכיננהו ר"א לרבנן ר"ל דעיקר טעמו של ר"א מדמיה דמיה והשתא פריך המקשה לתרווייהו בין לר"א ובין לרבנן אמאי מטהר זה לגמרי וזה מטמא לגמרי דהואיל ואיכא קרא לטמא ואיכא ק"ו לטהר נקיים שניהם ונימא דבימי גדה גדה ובימי זיבה טהורה ומשני אמר קרא תשב וכו' ר"ל והשתא יתורן לתרווייהו בין לר"א ובין לרבנן דרבנן ס"ל כיון דאית לן לטהר בימי זיבה מק"ו מטהרינן גם בימי גדה מקרא דתשב דבעינן ושיבה אחת לכוון ואית לן לאוקמא קרא דדמיה לדרשא אחריתא ור"א ס"ל איפכא דכיון דאית לן לטמא ע"כ בימי גדה מקרא דדמיה ואפילו לפי הק"ו משום דאמרינן דיו מטמאין גם בימי זיבה מקרא דתשב דבעינן ושיבה אחת לכוון ועכ"פ לרבנן לא הוצרך לקרא דתשב אלא לפי לשון ראשון של הק"ו דאילו ללשון אחר של הק"ו לא קשה לדיהו לפי סברתם מידו משום דהא גם ימי גדה אחי בק"ו וק"ל:

ד"ה אימא בימי זיבה טהורה וכו' והר"ר מנחם מפרש וכו'. ולפי פירושו הוי השיטה כך דהוקשה לו לרבא לר"א בלא ק"ו אמאי מטמא בגדה תיפוק ליה דלא גרע קישוי משיפוי ולכך בהא זכיננהו וכו' דעיקר טעמו מקרא דדמיה ומקרא דדמיה היה להם לרבנן לטמא בימי גדה ולטהר בימי זיבה כדי לקיים המקרא וגם הק"ו וכל זה לא שייך להקשות ארבנן אלא לפי לשון ראשון של ק"ו כדלעיל ומשני תשב וכו' ולכך מטהרי רבנן גם בימי גדה אבל ר"א לא ס"ל דרשא דתשב ולכך מטהר בזיבה מכח הק"ו ומטמא בגדה מקרא דדמיה:

בא"ד והכי דרשינן לעיל בברייתא לרבנן מתשב וכו'. ר"ל ברייתא זו דאמרי רבנן תשב לרבנות המקשה בתוך שמנים וכו' ש"מ דטעמא של רבנן מקרא דתשב והכי קאמרי ליה לר"א כיון דאיכא ק"ו המטהר בימי זיבה אית לן לטהר גם בימי זיבה מקרא דתשב ולאוקמא קרא דדמיה לדרשא אחריתא והשיב להו ר"א דיו וכו' ודרשא דתשב לית ליה ולפי זה הא דכתבו התנאים' ומשני תשב וכו' הכל סוימא דרבא הוא ולא תרצן בפני עצמו הוא דהא רבא בעצמו ראה דטעמא דרבנן מקרא דתשב כמבואר בברייתא דלעיל:

בא"ד וא"ת וכיון דאי לאו קרא דתשב וכו'. ר"ל כיון דעיקר טעמייהו דרבנן מקרא דתשב ור"א ע"כ כבר השיב להם דלית ליה דרשא דתשב כדלעיל א"כ מאי פרכי ליה תו:

[בא"ד] וי"ל דפרכי ליה וכו'. ר"ל דבלשון אחר פרכי ליה נהי דלית לך דרשא דתשב נשיב לך ק"ו בלשון אחר דמשתמע מיניה דגם בימי גדה אחי בק"ו לטהר ולכך אית לן לאוקמי דמיה לדרשא אחריתי:

דף לט.

בגמ' רב חסדא אמר לא נצרכא אלא לר"מ. צריך להתיישב דבין לשנויי דרב חסדא ובין לשנויי דרבא יחייל בר רב לא א"ש סופא דמתניתין דקתני אבל הזב והזבה ושומרת יום הרי אלו בחזקת טומאה דלדידהו דלא הוי דבר והפוכו עם הרישא דקתני כל י"א יום בחזקת טהרה דהסיפא ע"כ לא מתוקמא אלא לענין בדיקה והרישא אוקמינהו אינהו לענין מיני אחריתי למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה וק"ל ויש ליישב הסיפא ג"כ על פי דרכם שיהא מעין הרישא בדוחק קצת אבל אין להאריך:

שם אמר שמואל לא שנו אלא חמשה עשר לטבילתה וכו'. כלל זה יהא בידך בשיטה זו האשה שרואה דם מתחלת לספור שבעת ימי גדה ואחר שבעת ימי גדה י"א ימי זיבה אם נעשית בהן זבה אפילו בסופה מתחלת לספור שבעת נקיים ואפילו סתרה מספרה כמה פעמים ונמשך ימים רבים אינה חוזרת לענין שבעת ימי גדה עד אחר כלות ז' נקיים ואם לא ראתה בתוך הי"א יום מתחלת אחר כך למנות ז' ימי גדה אם תראה בהן הרי טוב ואם לא תראה בהן בכל השבעה ימים הו' ימים שאחריהם אין להם דין י"א שאחר ימי הגדה אלא בכל פעם שתראה אפילו ימים רבים אחר :

דף לט:

בתום' ד"ה אלמא מריש ירחא כו' ופרש"י דלייק מדקאמר קובעת כו'. לא נמצא זה בפרש"י שלפנינו:

בתום' ד"ה מקבע לא קביע כו' ואהא מיייתא שפיר וכו'. ר"ל אבל לפרש"י דפירש מהו דנחוש וכו' אם היתה רגילה ללאת מט"ו לט"ו קשה לפירושו דא"כ אהא לא מיייתי רב פפא שום ראיה ממתניתין דהיתה למודה וכו':

בא"ד בסופו והשתא מוכח אף ע"ג דברביעי לא חזיא ריש ירחא קבעה לה וסת בה' בירחא כו'. לא לענין קביעת וסת קאמר דהא כבר קבעה לה בשלשה זימנין הראשונים אלא לומר דמיה שעתא כשרואה ברביעית בה' בירחא משום דחשבינן לה כאילו ראתה ברביעי גם כן בריש ירחא דאל"כ לא היה לן למימר דמיה שעתא משום דהא ראייתיה הרביעית אינה מעין ג' הראשונות וק"ל:

דף מ.

בתום' דבור ראשון וא"ת ל"ל קרא וכו' וי"ל דאי לאו קרא הוה דדשינן מתגל כו' ואע"ג דרבנן מוקמי תגל לרבנות טומטום ואנדורוניום אי לאו קרא לדשה כי תזריע הוה מוקמינן תגל לרבנות יוצא דופן וטומטום הוה נפקא מלבן ולבת ודין דחייבה על כל בן ובת הוה נפקא לן מזאת תורת היולדת כר"ש ולא הוה מחלקינן בין תרי עיבורי לחד עיבור וק"ל:

ד"ה גמר למה ליה כו' גבי ולד המעושר לא יינק מן המעושרת וכן ולד קדשים מן המקודשת ויליף שם קדשים מבכור בג"ש דאמא. והתנאים' קצרו במקום שהיה להם להאריך:

ד"ה הנך נפישי וכו' והשתא לילף מבכור בהמה שכן בכור זכר מתנות. יש מוחקים מתנות משום דהא אבכור לנחלה קאי ואין צורך למחוק משום דכל סתם בכור לנחלה הוא ג"כ בכור לכהן וקרי מתנה שצריך לפדותו ממנו בחמשה סלעים:

בא"ד ובפרק ראשית הגז דקאמר פשוט מפשוט עדיף וכו'. לא אלעיל מיניה קמהדר אלא קושיא בפני עצמה היא ואסוגיא דשמעתין קאי דהכא משני הנך נפישין ולא גמרינן פשוט מפשוט ושם בפ' ראשית הגז אמרי' פשוט מפשוט עדיף ויתירן דהתם דיליף בהמה מבהמה אמרינן דפשוט מפשוט עדיף אבל

הכא דבעי למילף בהמה מאדם לא אמרינן פשוט מפשוט עדיף אלא ילפינן בהמת קדשים מבהמה דבכור דהוי בהמה מבהמה ונפישין והיינו דקאמר שכן אם בהמת קדשים כו':

דף מ:

ד"ה פרט לנשחט בלילה וכו' מיהו רש"י פירש כו' דיוצא דבשר הוא דילפינן מבהמה כו' כצ"ל:

בא"ד דמים הניתנים למטה כו' דדם מדם ילפינן פסול מהכשרו כצ"ל:

בא"ד דבפרק חטאת העוף גבי זר וסכין מטמאים בגדים וכו' כצ"ל:

ד"ה חוץ למקומו וכו' רבא אמר תרד רבה אמר לא תרד כו'. ושם מפרש דרבא דאמר תרד כרבי יהושע דס"ל לא קדשו הלחם ורבה דאמר לא תרד כרבי אליעזר דאמר קדשו הלחם והתנאים' קצרו במקום שהיה להם להאריך כי בזולת זה אין מקום לקושית התנאים' כלל וק"ל:

ד"ה והניתנים למעלה וכו' וקשה כו' אלא י"ל דנקט הניתנים למעלה כו'. כל זה מהמשך הקושיא כלומר אלא על כרחך דיו"ל דנקט הניתנים כו' א"כ לרב יוסף דהוי בכלל הניתנים למעלה עולת העוף פלוג ר"י וכו' זהו סיוס הקושיא הראשונה וצריך להתיישב לפי סברת התנאים' דמהניתנים למעלה שנתנן למטה שמומה בו רבי יהודה לר"ש מיייתי רב יוסף ראייה דקדשי קדשים ששחטן בדרום לא ירדו ואינו תלוי כלל במאי דפליגי בהנך שלשה דהן ששחטה בלילה ושנשפך דמה וכו' למה פשיטא ליה לרב יוסף דלרבי יהודה ששחטן בדרום ירדו דלימא גם לרבי יהודה לא ירדו דהא אין זה תלוי כלל במה שס"ל לרבי יהודה בהנך שלשה אם עלו ירדו ולר"ש לא ירדו דייק לה דר"ש אלא מהניתנים למעלה וכו' וק"ל וצ"ע:

בא"ד ומיהו אין ראייה דמצינן למימר דאף ר"ש בהנך דלא חזו לעבודת צבור כגון זר אם קבל דם ירדו וכו'. ויש לתמוה דדברי התנאים' סותרים אלו את אלו דלעיל בד"ה פרט לנשחט בלילה דהקשו לעיל וא"ת דבפרק חטאת העוף גבי זר וסכין כו' ויתרצן וי"ל דהאיא סוגיא כרבי שמעון דמכשר נשחטה בלילה וכו' ואפילו דם יליף מהכשרו בבמה וכו' וכאן כתבו בהפך וראיתי בתנאים' שם בזבחים בפ' מזבח מקדש (זבחים דף פ"ד) דבכור הראשון כתב שם שהוא הגיה ויכול להיות דאינו מדברי התנאים':

בא"ד ולא הוי פירוש קבלו או זרקו וכו'. ר"ל דאי הוה פירושו או זרקו משמע דהשחיטה והקבלה היתה ע"י כשרים רק הזריקה היא לבדה נעשית ע"י פסולין והיכי דהשחיטה והקבלה בכשרים לר"ש אפילו זרקו הנך דלא חזו לעבודת צבור לא ירדו דלא גרע מנשפך ולרבי יהודה ע"כ ירדו כמו בנשפך א"כ ע"כ צ"ל דפליגי ביה רבי יהודה ור"ש ושם אמר דלא פליגי:

דף מא.

ברש"י ד"ה הכי נמי מסתברא וכו' וכלאים וטריפה ויוצא דופן נמי בוללות קדשים. תימה למה הוצרך רש"י לפרש דטריפה איירי בוללות קדשים דהא בבהמת קדשים עצמה מצוי איירי וכגון שנעשית טריפה אחר שהקדישה כמו שפירש ברובע ונרבע:

בתום' ד"ה קסבר ולדות קדשים כו' אי"נ י"ל דנפל קדושה חלה עליוה טפי כו'. ר"ל דלעולם אימא לך דר"ש לא פליג אקדשים שהפילו ומודה בהן דיקברו משום דקדושה חלה עליויהו אפילו למ"ד בהוייתן הן קדושים והא דתנן בכיצד מערימין רש"ג אומר ילדה טומטום כו' אין קדושה חלה עליויהו נפל עדיף טפי מטומטום משום דאי היה בר קיימא היה ראוי לקרבן:

דף מא:

ד"ה וסבר רבי שמעון דיה כבועלה וכו' וי"ל אף דר"ש אדר"ש פריך וכו'. ר"ל ראין הכי נמי דפריך נמי לרבנן והא דנקט וסבר ר"ש וכו' הכי קאמר לא מבעיא דקשיא לרבנן אלא אף לר"ש נמי קשה:

דף מב:

בגמ' כולכס ברוקא חדא תפיתו וכו'. נראה דקאמר ליה הכי ר"ל כולכס חשבתם לי רואה הויא בלי שום טעם וראיה לדבר ולכך א"ל אביי שפיר אמרי לך וכו' ר"ל דשפיר אית ליה ראיה לדבר דמקאמר ר"ש דיה כבועלה היה לו לומר דאינה מטמאה מבפנים מטעם דאינה ראייה אלא ודאי לא פליג ארבנן אלא מטעם דיה כבועלה כגון לענין לטמא מבפנים אבל לענין לסתור ולטמא בכל שהוא מודה:

ברש"י ד"ה כולכס ברוקא חדא תפיתו כולכס שמעתם שמיעה אחת כצ"ל:

ד"ה טומאה בלועה היא וכו' ולא דמי לכל הנשים כו' דהתם משום ראייה היא כו' כצ"ל:

שם דאי משום ראייה מאתמול איעקר וכו'. ר"ל דאי חשבת ליה ראייה ע"כ צ"ל דמאתמול איעקר דאי לא איעקר עד השתא בד' ימי טומאה לא חשיב תו ראייה דאינה מטמאה כ"א טומאת מגע אלא על כרחך אם באתה למחשבה כראיה היינו מטעם כי איעקר מאתמול וראיה דאתמול לא מהני ליה להאדונא וכו':

בתום' ד"ה אמאי טומאה בלועה היא וכו' וי"ל דמייירי כשעקר הדם מן המקור כו'. ר"ל דשם גם רבא מודה דהויא בלועה אבל מ"מ י"ל דמנ"ל לרבי ירמיה דרבי זירא איירי כשעקר הדם מן המקור ולא יצא לבית החיצון דפריך ליה בירידה אמאי טמאה טומאה בלועה היא דלמא אימא לך דלרבי זירא איירי כשצא הדם לבית החיצון דלא הוי בלועה לרבא וי"ל דרבי ירמיה דייק לה דמקאמר רבי זירא לישנא ועקר ממנה דם וכו' משמע אפילו היכא דלא יצא לבית החיצון אלא שעקר מן המקור אפ"ה בירידה טמאה ולכך פריך אמאי טמאה טומאה בלועה היא:

בא"ד ומיהו עשאוה כנבלת עוף טהור משמע דסבר כאבוי כו'. ר"ל דקאמר מש"ה טמאו בדם אשה אף במקום בלועה משום דאשכחן נמי כנבלת עוף טהור דמטמאה במקום בלועה מכלל דס"ל דמקום נבלת עוף טהור בלועה הוא ורבא ס"ל לקמן דבית הסתרים הוי ש"מ דכאבוי ס"ל לרבי זירא:

דף מג.

בגמ' אמר אבוי מנא אמינא לה דתניא יכול תהא נבלת בהמה טמאה וכו'. וראייתו של אביי מדמסיק בברייתא זו דנבלת בהמה טמאה לא מטמאה בבית הבליעה ואם איתא דבית הבליעה הוי בית הסתרים א"כ כשבולע נבלת בהמה טמאה ליטמא מטעם שנושא ומסיט בבליעתו את הנבלה דהא נבלת בהמה טמאה מטמאה במשא אלא ש"מ מקום בית הבליעה בלוע הוי:

[בא"ד] א"כ מה ת"ל והאובל. ר"ל קרא אחרינא דכתיב בפר' שמיני גבי נבילת בהמה טהורה והאובל מנבלתה יכבם בגדיו וגו':

בתום' ד"ה שהוציא ולד ראשו כו' ועוד יש לחלק בין לידה לגם גדה כנ"ל להגיה ולמחוק דם לידה משום דהא דם לידה דם גדה דין אחר להם ושניהם מטמאין מבפנים כדפריך לעיל אי בימי גדה או בימי זיבה זיבה כו':

דף מח

ד"ה מת"ל והאוכל וכו' וי"ל התם לא כתיב נושא בהדיא וכו' ר"ל דהתם מזה הכתיב עצמו דכתיב ומזה מי הנדה גו' ילפינן נושא דבגניעה ליכא כיבודם בגדים אבל הכא בלאו האי קרא דוהאוכל כתיב בהדיא בי גבלת בהמה דין נוגע ודין נושא:

בא"ד א"כ לא נכתוב נוגע כלל. ר"ל לא נכתוב נוגע בהדיא בפני עצמו ונילף ליה מהאי קרא דוהאוכל דהוא מוקמינן ליה בנוגע כיון דלא הוי כתיב ביה כבודם בגדים:

בא"ד ושמה לשום דרשא אצטריך כצ"ל:

תוס' ד"ה למימרא דהסיט כו' א"נ מנניעה דהכא דכתיב גבי ידיו מינה ילפינן וכו'. ר"ל אבל היסט ימשא כשהטהור מסיט הזב לא ילפינן מיניה דהא לא כתיב נניעה:

ד"ה בראויה להזריע וי"ל דלהאי ליגשא וכו' אף ע"ג דלסוף יציאתה הוא בענין שאינו ראוי להזריע וכו' כצ"ל:

דף מג:

ד"ה עד שיצא מבשרו כו' וי"ל דהוה ילפינן מנדה ומזבה ופולטת במה הצד. ר"ל דכי פרכת מה נדה ולזבה שכן מטומאות באונם פולטת תוכיח מה לפולטת שכן החמיר רחמנא בבעלי קריין בסניי נדה וזבה ויכיוחו אבל יש לתמוה דא"כ לפי זה צריך לומר דפולטת אינה מטומאה באונם וזה לא נמצא בשום מקום אדרבה הסבירא ניתנת דמטומאה באונם כמו שכבת זרע דבעל קרי דכל עצמו מחמת אונם חימוד בא כדלעיל פרק בנות כותים (נדה דף ל"ה) וצ"ע:

ד"ה מנין לרבות נוגע וכו' ומצי למימר דרב פפא דמרבה נוגע מאז איש דשרץ. נ"ל דהאי ומצי למימר הוי כמו א"נ ושנויא אחרינא הוא ור"ל דתרווייהו בעינן דאי לאו קרא דאז איש לא הוי מקשינן ש"ז לשרץ ואי לאו נמי דאסמיכניהו קרא בהדיא לא הוה מוקמינן אז איש לנוגע בש"ז וק"ל:

דף מד:

בגמ' אמר רב ששת נוחל בנכסי האם להנחיל לאחיו מן האב כצ"ל דווקא בן יום אחד אבל עובר לא מ"ט דהוא מיית ברישא והא דלא קאמר דטעמא דעובר לא משום דעובר לית ליה זכייה היינו משום דרב ששת סבירא ליה דאף לרבנן דר' יוסי אית להו דעובר אית ליה זכייה כמו שכתבו התוס' ד"ה אמר רב ששת:

בתוס' ד"ה אמר רב ששת כו' וי"ל דסבר רב ששת דלרבנן דרבנ' יוסי נמי עובר אית ליה זכייה וטעמא דעובר אינו פוסל וכו'. ר"ל וטעמא דרבנן דהכא דאית להו במתניתין דווקא יום אחד פוסל כשהוא בן גרושה אבל עובר לא משום סמוך מיעוטא כו' ולא מטעם דאין לו זכייה אבל רבנן דהתם בפרק אלמנה ביבמות לא איירי כלל בבן גרושה דלא פליגי התם אלא בבת ישראל כשרה הנשואה לכהן והניחה מעוברת לאחר רבי יוסי דלא יאכלו העבדים בתרומה משום חלקו של עובר דאית ליה זכייה וסבר דעובר במעי זרה זר הוא או מטעם דסבר דילוד מאכיל ושאינו ילוד אינו מאכיל דכתיב ילוד ביתו וגו' כדאיתא התם ורבנן דפליגי עליה התם מצי נמי סברי דעובר אית ליה זכייה אלא דס"ל דעובר מאכיל אע"פ שאינו ילוד ולא ס"ל נמי דעובר במעי זרה זר הוא אבל הכא במתני' דאיירי בבן גרושה הוי טעמא דרבנן משום סמוך מיעוטא דמפילות וכו':

[בא"ד] ולמעוטא לא חיישי' כדחייש רבי יוסי. ר"ל והא דקאמר הכא ולאפוקי מדרבנ' יוסי דאמר עובר נמי פוסל היינו משום דאשכחן התם דחייש רבי יוסי למיעוטא דאמר בפרק אלמנה דבריייתא דלרבי יוסי בת ישראל הנשואה לכהן והניחה מעוברת אף ע"פ שהניח בנים לא יאכלו העבדים בתרומה מפני חלקו של עובר א"כ ש"מ דחייש למיעוטא ולא אמר סמוך מיעוטא דמפילות למחצה דנקבות ויאכלו העבדים בתרומה בשביל הבנים האחרים שהניח:

[בא"ד] ופליגי רב ששת אשמואל דאמר כו'. פירוש דשם אמר שמואל זז דברי ר"י אבל חכ"א יש לו בנים אוכלים בשביל בנים כו' אין לו אחים אוכלים בשביל כל המשפחה כולה וכתבו שם התוספות הוה מצי למימר דטעמא דרבנן משום דלא ס"ל דרשא דשאין ילוד אינו מאכיל לגבי עבדים ולית להו נמי דעובר במעי זרה זר הוא ולכך ר"ל ואוכל בשביל העובר עצמו דאית ליה זכייה אלא קבלה היתה בידו דטעמא דרבנן משום דלא זכי בהו עובר עכ"ל ר"ל ולכך קאמר דלרבנן אוכלים בשביל כל המשפחה ולא בשביל העובר א"כ ש"מ דשמואל ס"ל דלרבנן לית ליה לעובר זכייה אבל רב ששת פליגי עליה וס"ל דלעולם לרבנן נמי אית ליה זכייה וטעמא דרבנן התם גבי הניחה מעוברת דיאכלו העבדים בתרומה משום דלא דרשו דרשא דשאין ילוד אינו מאכיל ולית להו נמי דעובר במעי זרה זר הוא:

בא"ד והשתא ניחא הא דקאמר התם רב ששת מנא אמינא לה כו'. ר"ל בפרק מי שמת דהביא רב ששת ראיא לדבריו דהמזכה לעובר קנה מהא דתניא גר שמת כו' שאם היתה אשתו מעוברת לא קנה א"כ ש"מ דאית ליה לעובר זכיה ולא דהי לה דלתיא כרבי יוסי משום דרב ששת ס"ל דלרבנן נמי אית ליה זכייה ולא פליגי עליה הכא אלא מטעם מיעוטא:

ד"ה ואי בעי מייניה לירות כו' וי"ל דפרש כמר בריה דרב יוסף כו' ולא משום וילדו לו. ע"ל בסמוך בגמרא ובתוספות שם:

דף מד:

בתוס' ד"ה שלשים יום כו' וא"ת ולימא דיום ראשון של שנה רביעית איכא בינייהו כו'. ע"כ צ"ל דקושיא זו של התוס' לא קאי אר"י אלא אדבי רבי ינאי דאילו רבי יוחנן ניחא ליה טפי למימר שלשים יום בשנה כו' איכא בינייהו כי היכא דלא תקשה עליה ברייתא דלקמן דפריך מינה לרבי ינאי וק"ל:

בא"ד וא"ת היכי מוכח התם וכו'. דקאמר פרק אלו ערות ערה אין קטנה לא וכו' כצ"ל ועיין שם ריש פרק אלו ערות בגמרא ובתוספות שם:

בא"ד וי"ל דלאו ממש רבי מאיר כו'. ר"ל לא כרבי מאיר גופיה אתא אלא דליין דההוא תנא ס"ל בחדא כר"מ דהיינו דקטנה אין לה קנס אבל בהדיא דפחות מבת שלשה ויום אחד אי הוי ביאתה ביאה לא ס"ל כוותיה:

בא"ד ורבא דפריך בפ"ק דכתובות וכו'. התוס' קצרו לשונם ור"ל דשם בפ"ק דכתובות קאמר רב יוסף גר קטן שהטבילו אותו ב"ד לגירות הגדיל יכול למחות ופריך ליה רבא ממתניתין דהגיורת יש לה קנס ימשמע ליה אפי' כשהיא קטנה ואי ס"ד הגדילו יכולין למחות והבינן לה קנס דאזלא ואכלה בגייתא כו' יע"ש:

דף מה:

בגמ' פעם הראשונה ושניה גוער בה. נ"ל להניג גוער בם ואלישנא דאמר שטמנו לו קא הדר דאצבע לא שייך ליגשא דגוער וק"ל:

שם אמר להם למה הדבר קשה בעיניכם כשם שכל התורה כו' כך פחותה מבת שלשה כשרה לכהונה וכו'. הלשון דחוק דאדרבה היא הנותנת דכיון שהלכה למשה מסיני היא שכשרה לכהונה א"כ מזה הטעם היה קשה בעיניהם שפסלה לכהונה דבהלכה למשה מסיני לא שייך לחלק בין טעמה טעם זנות ללא טעמה ואי ר"ל למה הדבר קשה בעיניכם גם אנכי ידעתי שכשם שכל התורה כו' א"כ לא יתיישב מה שאמר בתר הכי ואף ר"ע לא אמרה כו' ואי לא מסתפינא ה"א דיש להניג אמרו ליה כשם שכל התורה כו' ותשובת התלמידים הוא ולכך קאמר בתר הכי ואף ר"ע לא אמרה אלא לחדד התלמידים כו' נ"ל:

בתוס' ד"ה בת י"ג שנים ויום אחד וכו' ואי גרסינן בת י"ג שנים בלא יום אחד א"ש ומתעברה ויולדת קאמר וכו' כצ"ל. ור"ל דלעולם בת י"ב שנים ויום אחד היא גדולה אלא דלכך קאמר בת י"ג שנה משום דחשיב בהדייהו ג"כ תשעה חדשי העיבור עד שיוולדת וק"ל:

דף מה:

בגמ' ולא היא רב המנונא מנופה דמתניתין קדייקא האי לאחר זמן ה"ד כו'. מקשין העולם מפני מה לא קדייק מרישא דמתניתין דקתני בת שתיים עשרה שנה ויום אחד נדריה קיימין וכן בזכר ה"ד אי דלא אייתינן שתי שערות קטן הוא כו' כדדייק מסיפא דמתניתין דקתני לאחר זמן הזה כו' אבל נראה לי פשוט דלא קשה מידי דמרישא ליכא למידק כלל דאיכא למימר דאיירי דלא הביא שתי שערות ואף ע"כ נדריו קיימין וא"צ בדיוק משום דאמרינן מסתמא יודע להפלות ולכך הוא דוקא לאחר י"ב ויום אחד לנקבה ואחר י"ג ויום אחד לזכר אבל בתוך הזמן דהיינו שנת י"ב גופו לתינוקת ושנת י"ג לתינוק צריכין בדיוק ולא אמרינן דמסתמא יודעים להפלות אבל בסופא דקתני לאחר הזמן הזה אף ע"פ שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו כו' נדריהם נדר ע"כ צ"ל דאיירי בהביאו שתי שערות דאל"כ מפני מה הוי נדריהן נדר כיון דאמרי בפ' שאין יודעין להפלות וקטנים הן אלא דהאי בהביאו ב' שערות איירי דבני עונשין הן וטעמא דלאחר זמן כו' הא תוך הזמן כלפני הזמן וע"פ דרך זה יתורן ג"כ מה שמקשין במתניתין בת י"ב שנה נדריה קיימין ל"ל מאי אמרת סד"א בודקין לעולם כדמשני בגמרא לעיל זה אינו דל"ל בדיוק לאחר י"ב הא קתני בסופא לאחר הזמן אע"פ שאמרו אין יודעים כו' נדריהן קיימין ומתצנן דלא זז אף זו קתני כמו שכתבו התוס' אבאב דקודם הזמן הזה כו' אבל לפי מה שכתבתי אין אנו צריכין לדוחק זה אע"ג דקתני בסופא לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו וכו' צריך למתני בת י"ב שנה ויום אחד נדריה נבדקים דסד"א בודקין לעולם כדמשני לעיל בגמ' משום דאיירי בלא הביא ב' שערות ולכך ה"א דלעולם צריכה בדיוק אי יודעת להפלות או לא והא דקתני בסופא לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעים כו' נדריהם קיימים היינו בהביאו שתי שערות דהוו גדולים לכל הדברים ולכך נדריהם נדר אע"י שאין יודעים להפלות ולכך צריך למתני בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין לאשמועינן דאע"ג דלא הביאה ב' שערות אין צריכה בדיוק דמסתמא תלינן דיעה להפלות כיון שהגיעה ליי"ב שנה אבל בסופא כשאמרו בפ' שאין יודעין להפלות אז צ"ל ע"כ דאיירי שהביאו שתי שערות ובזה יתיישב הכל כהוגן והיינו טעמם של התוס' שלא הקשו אלא מדקתני מקודם הזמן הזה כו' בת י"א שנה ל"ל ולא הקשו דמקתני לאחר הזמן הזה וכו' בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין למה לי משום דלא קשה מידי כמו שכתבתי וק"ל:

דף מו:

שם הניחא למ"ד הקדיש הוא ואכלו אחרים וכו'. יש לדקדק דמשמע דמשום דמוקי הא דקתני לבז יחל כגון שאכלו אחרים פריך הניחא אבל אי מוקי לה באכלו הקטן דלקי עליה משום בז יחל הוה אתי ליה שפיר ככ"ע והא ליתא דמכ"ש לא הוה אתי כמ"ד דהקדיש הוא ואכלו אחרים אין לוקוין דכיון דלפילו אחרים אין לוקוין עליה משום דס"ל מופלא סמוך לאיש הוי מדרבנן כ"ש היכא דאכלו הקטן דאין לוקה ויש ליישב דהמקשה הוה ס"ל דבין רב כהנא ובין רבי יוחנן ור"ל כולוהו ס"ל דמופלא סמוך לאיש דאורייתא וכולוהו ס"ל דהקדיש הקטן ואכלו לוקה כרב הונא וכבריייתא דקתני שהשוה הכתוב קטן כגדול ולזון שבעה וכו' ולבז יחל ר"ל שהוא בעצמו לא יחל דברו ואתי דבריייתא ככ"ע אבל אי גם אחרים ילקו על הקדישו בהא פלוגי וס"ל לרב כהנא דאין לוקוין דלא גלי לן שגם אחרים לא יחלו את דברו אבל השתא דמשני דהקטן בעצמו אינו לוקה על הקדישו והא דקתני דבריייתא שהשוה הקטן כגדול לבז יחל היינו כגון שהקדיש הוא ואכלו אחרים לכך פריך הניחא וכו' ומשני מדרבנן וכו' ר"ל דרב כהנא ורבי יוחנן ור"ל פלוגי נמי בהאי סברא דמר ס"ל מופלא סמוך לאיש דאורייתא ומר ס"ל מופלא סמוך לאיש דרבנן אבל המקשה לא הוה ס"ל דפלוגי בזה אלא שפלוגי אי גם אחרים מילקי עליה או לא כמו שכתבנו וק"ל:

בתוס' ד"ה אי מופלא וכו' וי"ל דהכי פריך אי מופלא סמוך וכו' ואית ליה איסורא וכו'. ר"ל והוי כאילו פריך הכי ממ"נ אי אית ליה למופלא סמוך וכו' ואית ליה לאיש איסורא אם כן מילקי נמי לילקי ואי לא לקי איסורא נמי ליכא וק"ל:

דף מז:

בגמ' נ"ל דצ"ל דאמר רב הונא וכו' אשכחתינהו לרבנן דבי רב וכו'. דלפי הגירסא שלפנינו לא יתיישב ליגשא דאמר בתר הכי ואמינא להו אלא וכו' וק"ל:

בתוס' ד"ה ואינה נפסלת בטבול יום וא"ת באלו עוברין גבי מקפה של חולין וכו' קאמר דאם נגע בו טבול יום פוסל מקום מעגו כצ"ל וע"ש בפרק אלו עוברין: [בא"ד] וי"ל דהתם מייירי כשעשאו גוש בקערה. ר"ל שעדיין השום והשמן בעין כגוש בקערה ולכך כשנגע בו בטבול יום פוסל מקום מעגו והכא דקתני ואינה נפסלת בטבול יום איירי שכבר נתעברה התרומה בתוך החולין ואינה בעין וע"ש בתוס' פרק אלו עוברין : ד"ה אתי דימויע דרבנן וכו' אבל מה שגם החולין נחשבו כתרומה וכו'. ר"ל דאין קי"ל בכל איסורים כשאיסור נתערב בהיתר ואין בהיתר שיעור כדי לבטל האיסור אז עשה הכל כאיסור כמו שאין קי"ל דחתיכה עצמה עשה נבלה ה"נ הכא בתרומה שנתערב בחולין ואין בחולין שיעור לבטל נחשב הכל תרומה לכך ס"ל לר"י ולר"ש דפטורה מן החלה :

בא"ד ולהכי אמר שאני אומר וכו'. ר"ל להכי תלינן לקולא ואמרינן שאני אומר לתוך תרומה נפלה וחולין לתוך חולין נפלו : ד"ה ל"ג אלו נאמר וכו' אלא ה"ג אי בבאבם יכול אפילו ב' או ג' מרגלים וקאי אלעיל. ר"ל ארישא דבריייתא דקאמר דבבאבם משמע מיד כשנכנסו ולכך קאמר יכול מיד כשנכנסים ב' או ג' מרגלים : ד"ה אחיהו סימנים וכו' ולפירוש זה אתי שפיר הא דקאמר בגמרא הלכה כדברי כולן להחמיר. לדברי התוס' צ"ל דהא דקאמר בגמרא שאלו את רבי הלכה כדברי מי שלח להו כדברי כולן להחמיר לא אתנאי דבריייתא דלעיל מיינה קאי דאיירי בסימני בגרות אלא אתנאי דמתני' קאי דאיירי בסימני ערות

לכך קאמר דהלכה כולן להחמיר פי' דמיד שנראה בה א' מן הסימנים הללו אינה ממאנת ואינה חולצת עד שיהיו בה כולן אבל לפרש"י דכל התנאים לא איירי אלא בסימני גדרות לא שייד לפרש כן שהרי מיד מימי העגרות גדולה היא למיאון ולחליצה כמו שפרש"י לקמן ע"ש :

דף מז:

ברש"י ד"ה מעת לעת וכו' ולא אמרינן למנין עולם שתכלה שנתו ער"ה. הא ללא כתב רש"י הכא כמו שכתב לעיל בד"ה בכולי פירקא ולא בתר מנין עולם שיהא יום אחד בשנת עשרים חשוב שנה דהכא גבי קדשים ליכא כ"א שנה אחת ולא שייד לפרש אלא לענין שלא תכלה שנתו ערב ר"ה וק"ל:

בתוס' ד"ה הלכה כדברי כולן להחמיר מספק פוסק להחמיר כמר לחומרא וכו'. משום דקשה להו לתוס' דאיך אפשר לומר כן דאם ההלכה כדברי זה אין הלכה כדברי זה דהוו סתרי אהדדי לכך כתבו מספק פוסק כן וכו' וע"ל בתוספות דף ל"ו ד"ה הלכה כרב לחומרא:

ד"ה בת עשרים וכו' ואי גרסינן יביא קאי אבעל וכו'. דברי התוס' קאי ארישא דמתני' וה"ה דכל הגירסות הללו שייכי ג"כ אסיפא דמתני' אלא מה שכתבו התוס' ואי גרסינן יביא אבעל קאי לא שייד אלא בסיפא צ"ל דאיבם קאי שיביא ראייה שהוא בן עשרים וכו' וא"כ אינה זקוקה לו היבמה כלל ומותר באחותה גס ברישא הוה שייד לפרש דקאי איבם ואי קאי אבעל צריך לפרש כן בת עשרים וכו' יביא בעלה ראייה וכו' והיא איילונית והוי קדושי טעות ותצא בלא גט והוא מותר באחותה ואם מת הבעל ונפלה קמי אחיו ליבומי לא חולצת ולא מתייבמת:

דף מח.

ד"ה ובשביעית נמי יעבוד וא"ת תינח שנת ששית וכו' ע"כ צריכין אנו לומר שהתוס' לא ס"ל כדפרש"י שפירש בשביעית נמי יעבוד כגון נמכר בניסן כו' עד והוא יעבוד עד ניסן דא"כ אין מקום לקושית התוס' כלל מאחר דלפרש"י מחוייב לעבוד עד ניסן נמצא שהוא עובד שש שנים שלמות מעת לעת ואם רוצים להקשות הכי הוה להו לאקשווי דמנלן דכשיגיע תשרי של שביעית דכבר עברו שש למנין עולם ואעפ"כ הוא יעבודעד ניסן דלמא לא אתי קרא אלא דגם בשביעית יעבוד חדש א' דהיינו תשרי ותו לא ימנלן דיעבוד עד ניסן שהם ו' שנים שלמות מעת לעת משעת מכירתו אבל מלישנא דהתוס' משמע שהם מפרשים בגמרא ובשביעית נמי יעבוד רצ'ה לומר דלא תימא דלא צריך לעבוד אלא חדש אחד משנה הששית דשלשים יום בשנה חשובים שנה לכך כתיב ובשביעית דגם בשנה השביעית יעבוד קצת רצ'ה לומר שיעבוד שנה הששית כולה עד שיכנס קצת משנה השביעית מכלל דשנה הששית צריכה להיות כולה בעבודות ולכך הקשו התוס' תינח שנת הששית וכו' אבל לעולם אימא דבהתחלה דהיינו שנה הראשונה אינה צריכה להיות שלימה מעת לעת אלא ל' יום לפני ר"ה יהיו חשובים שנה ומשם ואילך ה' שנים שלומות מתשרי לתשרי ואי לאו קרא דובשביעית ה"א תרי קולי דבהתחלה ל' יום לפני ר"ה חשובים שנה וגם בסוף כשיגיע שנה הששית כשיעבוד ל' יום משנה הששית דהיינו חדש תשרי חשובים גם כן שנה ואתא קרא דובשביעית לאורויי דהשנה הששית תהא שלמה אבל עדיין אימא לך דלעולם בהתחלה דהיינו שנה ראשונה ל' יום לפני ר"ה חשובים שנה ותירן וי"ל כיון דגלי לן קרא וכו' ה"ה דשנה ראשונה בעינן שלימה ר"ל ולא אשכחן שתהא שנה הששית שלימה וגם שנה ראשונה שלימה אלא א"כ יעבוד שש שנים שלומות מיום מכירתו מעת לעת וק"ל:

בתוס' דבור הראשון וי"ל דאצטריך לענין עונשים וקידושין וכו' וא"נ אי חזינא עליון מסתמא בא התחתון וכו'. יש לפרש דברי התוס' דתרי שנויים הן ובתירון ראשון ר"ל דלעונשין וקידושין מודה ר"מ אפ' היכא דבדקו ולא נמצא התחתון כיון דרוב פעמים התחתון אתי ברישא אמרינן ודאי אתי ומנתר הוא דנתיר ולא פליג ר"מ אלא בחליצה דכתיב איש בפרשה בהדיא ובתירון הב' ר"ל דדוקא בסתמא א"ר מאיר לענין עונשין כבר בא התחתון אי חזינן עליון אע"ג דר"מ חייש למיעוטא לענין עונשין דלחומרא הוא יעוד כיון דלא שכיח הוא דרובא דמצוי הוא דהתחתון אתי ברישא אי חזינן עליון אמרינן מסתמא כבר בא התחתון ולא חייש למיעוטא אבל אי בדקו ולא אשכחו תחתון גם לענין עונשים פליג ר"מ אבל העיקר הוא דהכל תירון א' והאי ווא"נ חוזר אלעיל והוי כאילו אמר ואפ"י היכי דחזינן עליון לחוד ולא בדקנו אי אתי התחתון אמרינן מסתמא כבר בא התחתון וכו':

ד"ה וחכ"א וכו' ואפ"י היא קטנה מתייבמת לרבנן וכו'. ר"ל והא דנקטו רבנן בדבריהם או חולצת או מתייבמת לא הוה צריכה להו למנקט מתייבמת אלא אב דר"מ נקיט ליה במלתיה דאיהו בייבום ממעט קטן ימצא סרים קטנה שמא תמצא איילונית כלעיל (נדה דף ל"ב) נקטו חכמים נמי במלתייהו הכי:

דף מח:

ע"ב ד"ה איבעית אימא ר"י וכו' ואפ"י אמרה קטנה היא אינה נאמנת וכו'. ר"ל וכ"ש בסתמא דכתבו כך משום דהשתא הוקשה להם דכיון דתריצנא לישנא דבריתא הא דקתני נאמנת לומר גדולה אני שתמאן היינו לענין היכי דבדקוה אנשים אחר דביקתה וכו' אבל לעולם אפ"י תוך הזמן אפ"י בסתמא בלא שום נאמנות אינה ממאנת א"כ אהני לן חזקה דרבא באלחר זמן הלא אפ"י היכא דליכא חזקה אינה ממאנת יתי' דאשה לענין אפ"י דבדקונה ולא אשכחו שום שערות דאפ"י הכי אינה ממאנת דמשום חזקה דרבא אמרינן ודאי נשרו וק"ל:

דף מט.

ע"א ד"ה ואב"א וכו' ועוד בפרק מי שמת אמר רב נחמן בודקין לחליצה ולמיאונים, לפי מה שכתבו התוס' לעיל דאפ"י בתוך הזמן דליכא חזקה לרבי יהודה מסתמא אין ממאנת משום דס"ל דתוך הזמן כלאחר הזמן וכ"ש לאחר זמן לכ"ע אינה ממאנת צ"ל הא דקאמר רב נחמן בודקין למיאונים היינו לענין דאי לא אשכבחן סימנן ממאנת ולא אמרינן חזקה הביאה סימנן ונשרו כדלית ליה לרבא כמ"ש התוס' לעיל דאשה חזקה דרבא לבדקו ולא מצאו שערות וכו' א"כ ש"מ דרב נחמן ל"ל חזקה דרבא:

בא"ד ועוד דרבא נמי איכא לאוקמיה מלתיה דרב נחמן וכו' היינו תוך הפרק וכו'. וצ"ל דלפי זה ס"ל לרב נחמן דתוך הזמן כלאחר זמן דאי כלפני זמן מאי נפקא מיניה בבדיקה אפ"י ימצאו שערות אמרינן שומא נינהו וממאנת שפיר וכ"ת מאי מתוךן בזה כיון דעכ"פ פליג ר"נ ארבא בתוך הזמן דאיהו ס"ל דהוי כלאחר הזמן ורבא פסק לעיל דתוך הזמן כלפני זמן י"ל דעיקר כוונת התוס' לאוקמא חזקה דרבא ככ"ע ולא יחלוק עליו שום אמורא דהלכתא היא מדפריך מינה סתמא דגמרא לעיל אלא לאחר הפרק ל"ל בדיקה והאמר רבא וכו' וכמו שכתב הרא"ש בשם הרי"ף אבל בהא דתוך הזמן כלפני זמן לא חייש אי פליג עליה רב נחמן דהא בלאו הכי פליגי ביה אמוראי טובא לעיל בפרק בנות כותים (נדה דף מ"ה) ועיין באשר"י שהאריך בזה בשם הרי"ף ותפס תירון השני של התוס' לעיקר דרב נחמן מיירי נמי לאחר הזמן ובשלא בעל:

ד"ה אלא לענין גיסטורא וכו' דהא אפ"י שלם כשניקב בכונם משקה טהור עד שייחדנו לאוכלין וכו'. פי' כשהיה מתחלה מיוחד למשקין אז כשניקב בכונם משקה טהור עד שייחדנו לאוכלין אבל כשלא היה הכלי מיוחד למשקין אפ"י כשניקב עדיין כלי הוא לטומאה עד שינקב כמוציא זית כמו שמביא רש"י:

בא"ד וא"ת הא דתניא בתוספתא בסוף פרק מחט וטבעת וכו' וחכ"א כל שטהר שעה אחת וכו'. ר"ל וא"כ הכא נמי הואיל וכתבינא דסבר כלי טהור עד שייחדנו נימא נמי כיון דטהור שעה אחת קודם יחוד אין לו טומאה עולמית:

בא"ד ואין לומר דכשצריך תיקון וכו'. דברי התוס' דהכא אינם מסודרים דאין קנשיא זו תלי בקנשיא ותירון שלפניו דהא בלא זה היו יכולין להקשות שהיא דתוס' דקתני שפאן וכו' וההיא דכלים חתכו חוליות וכו' אהדדי ועיין בפרק אלו טריפות דשם מסודרים דבריהם יפה:

דף מט:

בגמ' וצריכי דאי אשמועינן גר וכו' ג"ל דהאי צריכותא לפי פשוטו דקאי אמתני' ליכא לפרושי ככל צריכותא דעלמא משום דבחדא סברא הוי סגי ליה דאי לא תנא אלא חדא מתני' הוה מוקמינן לה אגר משום דראוי לבא בקהל אבל ממזר לא דהא הכא לא שייד לומר דלכתוב ממזר ולא בעי גר דהכא לא שייד למתני בהדיא לא גר ולא ממזר דהא לא תני תנא דמתני' ע"א כלל וצ"ל דהוי כמו תרי שנויי כאילו אמר אי לא תני אלא חדא מתני' הוה מוקמינן לה אגר משום דראוי לבא בקהל אבל ממזר לא אז לאיך גיסקא דלא הוה מוקמי' לה כ"א אממזר משום דבא מטיפה כשרה אבל גר לא לכך צריכה תרווייהו וק"ל:

בתוס' ד"ה תנינא חדא זימנא וכו' והשתא א"ש דלא קאמר דההיא דסנהדרין לאתניי חלל וכו'. יש להקשות מאי קאמר דהל"ל דההיא דסנהדרין אתי לאתניי הלל וע"כ צ"ל דר"ל וההיא דהכא אתיא לאתניי ממזר דא"כ תקשי לן תרווייהו ל"ל דלכתוב ממזר דלינו ראוי לבא בקהל ואפ"ה כשר בדיני ממונות כ"ש חלל דמותר לבא בקהל דכשר לדיני ממונות דהשתא ליכא למימר ההיא צריכותא דאמר בגמרא אגר וממזר אי אשמועינן ממזר משום דבא מטיפה כשרה וכו' דחלל הוי יותר טיפה כשרה מממזר ולכאורה היה נראה לפרש כוונת התוס' דר"ל כן דאי אמתני' פריך ה"ל לשנויי דההיא דסנהדרין אתי לאתניי חלל ועיקר הרבותא אתא לאשמועינן דאפ"י חלל פסול בדיני נפשות ומתני' דהכא אתי לאתניי ממזר ולאשמעין דאפ"י ממזר כשר בדיני ממונות והשתא לא קשה מידי ולא נצטרך לשום צריכותא דכה"ג צריך לפרש התוס' דבדור שאחר זה דמקשו וא"ת אמאי לא קאמר לאתניי בעל מום פסיל לדיני נפשות וכו' אבל לפי זה לא יתיישב לישנא דתוס' דקאמר בתר הכי וארב יהודה לא מצו לשנויי וכו' דמלישנא דסיפא וכו' משמע אבל כשר לדיני ממונות דלמא להו לתוס' לסיומי הכי דהא לפי זה לא אתי לאשמועינן דחלל כשר בדיני ממונות דכ"ש הוא מממזר אלא לאשמועינן דפסול בדיני נפשות אתי ועוד י"ל דברי התוס' דר"ל דאי פריך אמתני' ה"ל לשנויי דההיא דסנהדרין אתא לאתניי חלל וההיא דהכא ממזר מאי אמת דלכתוב הך דהכא לחוד דאפ"י ממזר כשר וכ"ש חלל זה אין קנשיא כלל דאי לא תני אלא מתני' דהכא הוה מוקמי' לה דאתא לאתניי חלל אבל ממזר ה"א דפסול אף לדיני ממונות דהא לא שייד למימר דלתני הכא בהדיא ממזר דכשר לדיני ממונות דאין זה משיטת התנא דלא תני אלא כללים כל הראוי לדון וכו' ויש וכו' דומיא דאיך בכא ולכך הוה מוקמינן לה שפיר אחלל אבל השתא דתני ההיא דסנהדרין דאתא לאתניי חלל דכשר ע"כ הך דהכא אתי לאתניי אפ"י ממזר דכשר דדוגמת שיטה זו פירשנו שיטת הצריכותא דבגמ' לפי פשוטו דאוקי אמתני' אלא שגם לפי זה לא יתיישב לישנא דתוס' דמסיימי בתר הכי וארב יהודה לא מצו לשנויי דחדא לאתניי חלל וכו' דבלא זה פשיטא דארב יהודה לא מצו לשנויי הכי דהא ע"כ היה צ"ל דבחדא קאמר ר"י בהדיא דאתי לאתניי חלל ובחדא קאמר דאתא לאתניי ממזר והשתא חלל למה לי כיון דאשמועינן דממזר כשר כ"ש חלל אלא שלפי פירוש זה יש ליישב דהוכרחו התוס' לסיים כן דלא תקשה דאלרב יהודה נמי איכא לשנויי הכי דאהיהא דסנהדרין קאמר ר"י דאתא לאתניי חלל ואהך דהכא קאמר דאתא לאתניי ממזר והוצרך למימר נמי דההיא דסנהדרין אתי לאתניי חלל דאי לא אתמר מלתיה דרב יהודה כ"א אהך דהכא לחוד לאתניי ממזר הוה פרכינן לר"י גופיה מנא ליה לאוקמא הך דהכא דאתא לאתניי ממזר דלמא לא אתיא אלא לאתניי חלל לכך אשמועינן ר"י בההיא דסנהדרין דאתיא לאתניי חלל א"כ הך דהכא ע"כ אתיא לאתניי דאפ"י ממזר כשר לכך מסיימי התוס' דאר"י לא מצו לשנויי הכי משום דא"כ לא נימא כ"א אהך דהכא לחוד דאתיא לאתניי ממזר דאחלל ליכא לאוקמי דפשיטא הוא דחלל שמעינן מסיפא דההיא דסנהדרין בלא מלתיה דר"י הלכך אר"י ליכא לשנויי הכי אלא דבחדא קאמר דאתיא לאתניי גר ובחדא קאמר דאתיא לאתניי ממזר וצריכו תרווייהו כדאיתא בגמ' כנ"ל עיקר וק"ל וצ"ל לפירוש התוס' דהא דמכשיר ר"י גר וממזר לדיני ממונות ואוקי מתניתין דחדא אתיא לאתניי גר וחדא ממזר מסברא דנפשיה קאמר כן דהא מדיוקא דמתני' ליכא למידק כלל דכוון דאמתני' לא שייד למפרך תנינא חדא זימנא כמ"ש התוס' דלא תני הכא הני כללי כ"א אבא אחריני א"כ איבא לאוקמי תרווייהו דלא אתי אלא לאתניי חלל דכשר לדיני ממונות ופסול לדיני נפשות ואע"ג דכבר שמעינן לה מההיא דסנהדרין תנא לה נמי הכא אבא כללי אחריני וק"ל:

ד"ה לאתניי ממזר וא"ת אמאי לא קאמר לאתניי בעל מום דפסול לדיני נפשות וכו'. ר"ל וההיא דהכא אתי לאתניי דאפ"י ממזר כשר לדיני ממונות והשתא אצטריכו תרווייהו וק"ל:

דף נ.

בגמ' רבי יוחנן סתמא אחרינא אשכח וכו' וגומרינן בלילה וכו' ופרש"י וכי היכי דלענין לילה לא מקיש לענין סומא נמי לא מקיש אפ"י לא מקיש ריבים לנגעים ולפי פי' זה אפילו סומא בשתי עיניו כשר לדון לרבנן וכן כתבו התוס' הכא בהדיא דמה"ת לפסול כיון דלא מקשי ריבים לנגעים אבל הרי"ף בסנהדרין בפרק אחד דיני ממונות מפרש שם בע"א ולדידיה סומא בשתי עיניו פסול לדון אפילו לרבנן וגורם בסמוך ההוא סמיא באחת מעיניו דהוה בשבבותיה דרבי יוחנן וכו' ע"ש:

בתוס' ד"ה כל הכשר לדון וכו' ובירושלמי פוסל אשה לדון וכו'. ג"ל שהספרים שלפנינו חסרים וכצ"ל אית דילפי ועמדו שני האנשים מעל פי שנים עדים ואית דילפי שנים מווישארזו שני אנשים במחנה מה להלן אנשים ולא נשים אף כאן אנשים ולא נשים הרי למדנו שאין אשה מעידה ומעתה אין אשה דנה וע"כ הוא לשון הירושלמי והכי פי' אית דילפי שאין אשה מעידה מכתוב ועמדו שני האנשים וכתוב התם על פי שנים עדים מה שנים דהתם איירי בעדים אף שני האנשים איירי בעדים וכתוב האנשים ולא נשים ואית דילפי שנים דכתיב גבי עדים ע"פ שנים עדים וגו' משנים דכתיב וישארו שני אנשים מה להלן אנשים ולא נשים אף שנים דכתיב גבי עדים אנשים ולא נשים ומסיים הירושלמי הרי למדנו שאין אשה מעידה ומעתה שאין דנה ועיקר ראיית התוס' מהא דמסיים בירושלמי בהדיא ומעתה שאין אשה דנה א"כ ש"מ בהדיא שהירושלמי ס"ל דאשה פסולה לדון והטעם דירושלמי הוא משום דכיון דפסולה להעיד פסולה לדון

מתקנ כל הכשר לדון כשר להעיד וכו' ועיין באשר"י ריש פרק שבועת העדות שמביא שם לשון הירושלמי בסגנון שכתבתי וגם עיין בתוספות ביבמות פרק החולץ (יבמות דף מ"ה ע"ב) ד"ה לא טבלה לנדתה:

ד"ה ור"מ היא וא"ת וכו' לימא לאתניי אוהב ושונא וכו'. עיין בפירושו המשנה דהרמב"ם שתיריך קושיא זו באופן אחר והנפקא מינה בין שני התירוצים עיין במהרי"ק שורש כ"א:

בא"ד וא"ת בפרק ח"ה דפריך וליסלקו בי תרי וכו' וכ"ת לדון כשר טפי והתנן כל הכשר לדון וכו'. וי"ל מאי מקשו התוס' הא כתבו לעיל מזה בסמוך דמתניתין לא אתיא כרבנן שהרי לרבנן סומא בב' עיניו כשר לדון ופסול להעיד א"כ נימא נמי התם לענין תחלתו כפסול וסופו בכשרות לדון כשר ולהעיד פסול וי"ל אפילו לרבנן אע"ג דלענין סומא בב' עינים מכשרו רבנן לדון ולעדות פסלי היינו התם משום דסברא הוא דדין אינו תלוי בראייה אבל לעדות העיקר תלוי בראייה אבל לענין שאר פסולים אין סברא לחלק בין דין לעדות לכולי עלמא ואדברא הסברא נותנת לענין דינא פסול טפי וכתתן כל הכשר לדון וכו' וק"ל:

דף ג:

ד"ה מחשבת חיים וכו'. נראה להקשה לתוס' מאי מיייתי גמרא מהבא ראייה דמחשבת חבור לא שמיה מחשבה דשאני הבא דנתגבלה ואינה ראויה תו לאכילה לכתם בני אדם ולא חשב מחיים לאוכלה בנבלות ולכך צריכה מחשבה לאחר שנתגבלה אבל אי לא נתגבלה אלא שנשחטה פשיטא שלא היה צריך לשום מחשבה לאוכל גמור הוא א"כ ה"ה נמי גבי עולשין שזרען לבהמה כיון דלאחר תלישה לא נשתנה לשום ריעיותא לעולם אימא לך דמחשבת חבור שמה מחשבה דהא אותה מחשבה לא היתה כ"א לאוכלה אחר תלישה והרי נתלשו ותירצו דהכי מיייתי ראייה דס"ל לגמרא דסתם עוף עומד לאכילה דמחיים מסתמא הוי כאילו חשב עליו לאוכלו הלכך אי אמרת בשלמא דכל מחשבה שהיא מחיים אפילו בדבר שלא נשתנה אח"כ לגריעותא לא שמיה מחשבה אתי שפיר גבי עוף אע"ג דהוי מסתמא כאילו חשב עליו מחיים לא אמרינן דירד עליו תורת אוכל מחיים ותו לא פקע מייניה אלא אמרינן כיון דלא חשב עליה מחיים לאוכלה מחיים אלא לאחר שחיטה א"כ אינה מתחלת מחשבתו עד אחר שחיטה והרי מתה ולא באתה לימי שחיטה ולכך לא מקרי אוכל וצריכה מחשבה אחר שנתגבלה אבל אי אמרת מחשבת חיים שמה מחשבה א"כ ירד עלה שם אוכל מחיים א"כ אע"ג שנתגבלה אח"כ לא פקע מיינה שם אוכל במה שנתגבלה עד שתפסל מאכילת כלב וא"כ למה תנא במתניתין שצריכה מחשבה לאחר שנתגבלה:

ד"ה תרנגולת וכו' למ"ד זוז"א אסור. ר"ל וה"נ התרנגולת ע"כ נולדת מהזכר והנקבה והזכר הוא טמא וא"כ התרנגולת באה מאיסור ומהיתר:

בא"ד ועוד כיון דלא הוי מעופות טמאים כו' אין לאסור עד שיהא בו כל ארבעה סימנים וכו'. ר"ל דמבואר הוא במסכת חולין בשמעמא דעופות טמאים ד' ס"א דכ"ד עופות טמאים המפורשים בתורה י' בכל אחד מהם סימני טהרה אחד או שנים ואפ"ה אסורים כיון דבהדיא אסרינהו רחמנא בתורה אבל שאר עופות שאינן מפורשין בתורה אינן אסורים עד שיהא בהם כל סימני טומאה דומיא דנשר שאין בו שום סימן טהרה כלל והאי תרנגולא דאגמא אי איתא דחלק הזכר מהנקבה ע"כ אינו מהנהו עופות טמאים המפורשים בתורה דלא אשכחן בהו כה"ג וא"כ אין לאוסרו עד שיהיו בו כל ארבע סימני טומאה ואין בו שום סימן טהרה וזה דבר שאינו מצוי כדמוכח כההיא שמעתא דחולין דבכל עופות טמאים המצויים יש בהם סימן אחד או ב' של טהרה חוץ ממין הנשר והאי תרנגולת א"א להיות ממין הנשר דבנשר יש בו זכר ונקבה וק"ל:

ד"ה אלא בכפרים וכו' וא"כ מאי פריך. ר"ל מאי פריך ומי אוכל למ"ד דלא בעי מחשבה הא ע"כ לר"י כן גורי לא בעי מחשבה אפילו בכפרים וא"כ ע"כ האי מתני' דפריך מינה דקתני בה בכפרים צריכה מחשבה ע"כ כרבנן אתיא ולא כרבי יוחנן בן גורי ומאי פריך מינה לרבי יוחנן בן גורי ותיירן וי"ל דה"פ ר"ל הא דפריך ומי אוכל למ"ד דלא בעי מחשבה ארבנן פריך מי אוכל למ"ד דלרבנן לא בעיא מחשבה אפילו בלא נפל לנת וק"ל:

דף נא:

בגמ' א"ר אשי הבא בחצר שעלו מאליהן עסקינן וכו'. הא דאצטריך רב אשי לאוקמא בחצר שעלו מאליהן ולא משני בקצרה ה"ק אם היה החצר משמרת פירוניה חייבין וכו' נ"ל משום דאם זרען ולא עלו מאליהן ידאיו הן משומרים דאין דרך לזרוע במקום הפקר לכך אצטריך לאוקמא כגון שעלו מאליהם ולכך מחלק התנא שאם החצר משמרת שחייבים ואם לאו פטורים:

באבד"ד כל מין שחייב וכו'. ר"ל שלענין דינים אשכחן חלוקים רבים בין מעשר לטומאה אלא שבזה הן שוין שכל מין שחייב במעשר חייב בפאה:

בתוס' ד"ה אלא דזרעינהו וכו' והא דתנן בפ"ח דשביעית כל שאינו מיוחד וכו' חישב עליו לאוכל אדם ולאוכל בהמה כצ"ל וחומרי אדם היינו שכל שראוי למאכל אדם שאסור לעשות ממנו קילור ומלגומא יחומרי בהמה היינו שכל מה שראוי למאכל בהמה אסור לבשלו ולשלקו גם חייב בביעור כשכלה לחיה מן השדה:

ד"ה מין קתני ש"מ וכו' קאמר אביי דלר"ש שינוי אינו קונה וכו'. ע"ש דצ"ל רבי ישמעאל:

בא"ד וחביי דסבר דבעלמא אי עביד מהני דריש נמי מתעווב דיפריש מן העומרים וכו' דלא תימה אי עביד מהני אבל אי בעלמא שינוי קונה לר"ש כמו בגזל אין סברא וכו' כנ"ל להגיה אבל אי בעלמא וכו' דאל"כ לא יתיישבו דברי התוס' על נכון וק"ל:

דף נא:

ד"ה התואה פרש"י וכו' וי"ל דדוקא בחצר סתמייהו לאדם. יש לתמוה מה תירצו נהי דסתמייהו לאדם קיימי מ"מ הרי לטעמא עבידי כמו פלפלין ושאר הדברים הנזכרים עמו דהן נמי לאדם קיימי ואפ"ה כיון דלטעמא עבידי ממנו וגמרו דאינן חייבים במעשר ואין מטמאין טומאת אוכלין וצ"ל דהתוספות רצונם לומר דכי זרען בחצר רואה ויודע ללקטן עד שלא יתקשו כלעיל וקודם שיתקשו בעודן רכים ראויין לאכילת אדם בפני עצמן כמות שהן אבל אחר שהן מתקשים אין ראויין לאכלן כמות שהן ולא עבידי אלא לטעמא וק"ל:

ד"ה ולכתוב רחמנא קשקשת וכו' וי"ל דמקבלה הוה ידעינן וכו'. נ"ל דר"ל דמהאי קרא נמי ידעינן דקודם זה היה להם בקבלה דפי' קשקשת הוא לבוש דא"כ מנא הוה ידע האומר אותו מקרא דאמר ישריין קשקשים הוא לבוש וכן צדקיהו דעשה לו קרני ברזל ואמר באלה תגנח ארם מנא הוה ידע דגניחה בקרן אלא ודאי שהיה להם בקבלה דפירושו דגניחה הוה קרן:

ד"ה ולבני מערבא וכו' בסופו דאין חייב לסלקן דנפקא לן מלאות וכו'. ר"ל אין חייב לסלקן אלא דנפקא לן מקרא דלאות על ידך דבשבתת ויו"ט פטורין מתפילין:

דף נב:

בגמ' שאע"פ שבנה מורכב על כתופה ממאנת והולכת וכו'. משמע דבקדושי טעות נמי שייך לומר ממאנת וכן כתבו התוספות אלא שגמרא ס"ל דה"ה לקדושי קטנות ממאנת אפילו בנה מורכב על כתפה ועיין בתוספות ריש מסכת יבמות:

שם לא לשתמיט תנא לאשמועינן גומות וכו' פרש"י אי ס"ד גומות אע"פ שאין שערות וכו'. ולפי פירוש רש"י לא יתיישב שפיר הא דמשני אי אשמועינן גומות ה"א עד שיהיו שתי שערות בשני גומות ואי לאו פרש"י הייתי אומר דהקושיא לא קאי ארב מלכיו אלא ארב הונא פריך דאמר שתי שערות שאמרו צריך שיהא בעיקרן גומות דלא לשתמיט שום תנא לאשמועינן דצריך שתי שערות בגומות ועל זה מתיישב שנויים דמשני שפיר אי אשמועינן גומות ה"א שתי שערות בשני גומות וק"ל:

בתוס' ד"ה קדושי טעות וכו' ואי אתה יכול לומר בחמותו וכו' שמיאנו. פי' משום דכיון דחמותו היה ע"כ כבר ילדה מבעלה הראשון לכך אי אפשר לומר שמיאנה באחיו של יבם שמת:

דף נב:

ד"ה הלכה כדברי כולן להחמיר וכו' והתם פסק ככולהו דאמר התם וכו'. ר"ל דמילי טובא אמר התם רב נחמן משמיה דשמואל ופסקי התם ככולהו אמר ר"נ אמר שמואל דאתניהו התם א"כ בזה נמי דאמר רב נחמן אמר שמואל התם בדוקין למיאונין לאפוקי מדרבי יהודה נמי הלכה כמותו ואין הלכה כרבי יהודה דאמר עד שירבה השחור על הלבן:

דף נג:

בגמ' בשלמא בלא רבי לא קשיא וכו' ופרש"י בלא רבי אי לא פירש רבי פלוגתייהו בין לעיל בין הכא. ר"ל אי אמר פירושא דלעיל ולא אמר פירושא דהבא לא הוה קשה מידי דה"א דלעיל איירי דבדקה כדרבי יהודה ולא בדקה כדרבי יוסי ולכך חייש לעיל רבי יהודה בן אנרא והבא איירי דבדקה בתרוייהו ולכך קאמר רבי יהודה בן אנרא דלראייה מועטת אינה חוששת וכן להיפך אי אמר רבי פירושא הבא ולא אמר לעיל ה"א דהבא איירי דבדקה כדרבי יהודה ולא כדרבי יוסי ולכך לא חייש רבי יהודה ולעיל איירי דלא בדקה בתרוייהו ולכך חייש אבל השתא לתרי פירושים דרבי לעיל והבא קשה וק"ל:

בתוס' ד"ה ומה אילו נדה וכו' וי"ל דהתם מיירי דבדקה וכו' והבא בלא בדקה. יש להקשות א"כ מאי קאמר ומה אילו וכו' הא שאני גבי נדה דלא דרקה והבא לפי המסקנא איירי דבדקה עכ"פ בבין השמשות דרבי יהודה אלא שלא בדקה בבין השמשות דרבי יוסי ולכך נימא נמי כיון דבדקה בבין השמשות דרבי יהודה ונמצאת טהורה מוקמינן לה אחזקתה ולא ראתה גם בבין השמשות דרבי יוסי וי"ל דהבא שאני דהא אח"כ מצאה הכתם א"כ ע"כ נטמאת אחר אותה הבדיקה של בין השמשות דר' יהודה ואם כן חיישינן נמי דדילמא מיד לאחר אותה בדיקה בין השמשות דרבי יוסי נטמאת וכן יש ליישב לשנויי בתרא דאע"ג דבגדה איירי שבדקה שחרית ומצאתה טמאה והבא איירי שבדקה עצמה בבין השמשות דרבי יהודה ומצאתה טהורה מ"מ הואיל ומצאה הכתם אח"כ יש לחוש ג"כ שראתה אחר זה בבין השמשות דרבי יוסי לאפוקי לקמן בפרק בתרא דלא מצאתה עצמה טמאה אחר זה לכך מוקמינן לה אחזקתה:

ד"ה מכלל דרבי יהודה וכו' הוה מצ' למפרך הא משמיה דרבי יוסי קאמר. ר"ל וא"כ היאך יסבור רבי יהודה בן אנרא דהיכי דלא בדקה בבין השמשות דרבי יוסי אינה חוששת הא משמיה דרבי יוסי גופיה קאמר למלתיה. בא"ד וא"ת ואימא מכלל דרבי יהודה בן אנרא וכו' ורבי סבר חוששת. יש להקשות דמשמע מדברי התוס' דמקשו שגם לפי האמת יתירן המתירן כן מדכתבו והשתא לא הוה צריך למימר תרי תנאי וכו' והיאך יכול לתירן כן לפי האמת הא רבי קאמר ששמע כך מרבי יוסי ואם רבי יסבור שגם שבין השמשות דרבי יהודה ספיקא הוה כיון דסבר דחוששת כיון דלא בדקה כדרבי יהודה א"כ מאי פלגי רבי יהודה ורבי יוסי וי"ל דרבי יוסי סבר דבין השמשות מתחיל משהבסוף העליון וכו' ונמשך עד הלילה והיינו דמסיימי התוס' דבין השמשות דרבי יוסי מישך שייך כדרבי יהודה ולכך קאמר רבי בשמו דהיבא דלא בדקה בתרוייהו בבין השמשות דרבי יוסי וגם בבין השמשות דרבי יהודה חוששת ורבי יהודה סבר דדוקא משהבסוף העליון הוי בין השמשות אבל בין השמשות דרבי יוסי הוי לילה וק"ל:

דף נג:

בגמ' א"ר חסדא ה"ק הרוואה יום אחד עשר וכו' ובשביעי לנדתה וכו'. פירוש ואם ראתה בבין השמשות של שביעי לנדתה הוי ספק אי הוה סוף נדה או תחלת זיבה:

דף נד:

בתוס' ד"ה הני ארביסר וכו' ולמאי דמשווה הגמרא ימי לידה וימי נדה א"כ לר"ת דפסק וכו' ולפירוש רש"י דימים הראויים לימי נדה אין עולין אין תקנה לנשים בזמן הזה וכו' כנ"ל להגיה דלספרים שלפנינו שכתוב בהם וה"ה לפרש"י א"א ליישבו וק"ל:

דף נד:

בגמ' עשרה ימים טמאים ועשרה ימים טהורים ימי שמושה כימי זיבתה וכו' כצ"ל ר"ל שאינה משמשת כ"א שלשה ימים בהמשך ימי זיבתה וכן במאה שהרי מק' הטמאים הן שבעה ימי נדה וצ"ג הנותרים מקרי כולהו ימי זיבה ומק' הטהורים הן ז' ימי ספירה וצ"ג הנותרים הם ימי שמושה ודוגמת זה באלף:

דף נה:

בתוס' ד"ה אף מדוה וכו' ואור"י דאבן מסמא נפקא לן משום דרשא דלא מטמא אלא אוכלין ומשקין וכו'. ר"ל וכיון דבגדה גופה לא מטמא אבן מסמא כ"א אוכלין ומשקין יכול להיות ג"כ דמדוה נמי מטמא באבן מסמא אוכלין ומשקין כגדה עצמה דהא אע"ג דמעטינן מדוה מלטמא משכב ומושב היינו מטומאה חמורה שאין המשכב געשה אב הטומאה לטמא אדם אבל מ"מ געשה ראשון לטמא אוכלין ומשקין וא"כ נימא נמי דמדוה מטמא באבן מסמא לטמא אוכלין ומשקין. :

בגמ' אמר רב דלא בר אהבה דומיא דעצם וכו'. האי שנויא קאי נמי אר"ל אע"ג דר"ל יליף לה לעיל מכלכ טומאתו צ"ל דדריש נמי דומיא דעצם ואצטריך דתרוייהו לכלכ טומאתו אצטריך לרבויה אפילו היכי דאפרוך אפרוכי וקרא דאו בעצם אדם אצטריך למעט שינים והשער והצפורן וק"ל:

בתוס' ד"ה **חונן** מן השינים וכו' וקשה תקשה ליה קרא וכו' דאי בעצם וכו'. ר"ל ממ"נ מכח מה מקשה אר' יוחנן אי מכח האי דדריש אדם דומיא דעצם הא מהאי דרשא לא משתמע מיניה שינים דהא לא קאמר אלא אדם דומיא דעצם דהיינו בשר אבל שינים לא מקרי אדם ולא שייך בהו לומר אדם דומיא דעצם ואי לאו מכח דרשא דאדם דומיא דעצם מקשה אלא משום דס"ד דמקשה דשינים הן בכלל עצם דעצם מקרי א"כ בלא דבי יוחנן תקשה ליה קרא וכו' דוק נ"ל:

דף נה:

ד"ה כי אצטריך קרא לנושא וכו' וי"ל דלא קשה מידי דאין לנו לעשותו וכו. דברי התוס' כפולים ומכופלים 'עיקר הת' הוא דזוב וש"ז דהבא היינו אותו שרואה קודם שנגשה זב אלא שבאותה ראייה דזוב נגשה זב בעל שתי ראיות וההוא שכבת זרע דסוף פ"ב דב"ק היינו אותו ש"ז שרואה אחר שכבר נגשה זב:

דף נו.

בגמ' ונילף מזובו מה זובו שאינו מתענג וכו'. פי' ואימא לעולם איפוך אנה דרביייא דזאת אתא לרבווי דם היוצא מפי האמה דמה ראית לרבות מוזאת כל הדומה לרוק נימא דכל הדומה לזוב אנו מרבינן מוזאת דהיינו כל שאינו מתענג ויוצא:

בתוס' ד"ה מה רוק וכו' מכה רבוייא וכו'. כתבו כן משום דלא תקשה א"כ דכל הדומה לרוק ילפינן מרביינא לטמא א"כ רבויא דוכי ירוק זזאת ל"ל דהא כיחו וניעו ומימי רגליו דומים לרוק ונילף מיניה : בא"ד דנ"ל דאי לאו וכו'. השתא חוזרין התוס' מתירזן הראשון:

ד"ה ונילף מזובו אי זיבה לאו מעין, ר"ל דלאו דפשיטא ליה לגמרא דזוב אינו מתענג ויוצא ואינו מעין דהא בעיא היא לעיל פרק בנות כותים אלא ה"ק את"ל דזוב לאו מעין הוא ואינו מתענג אם כן תקשה לן :ונילף מזובו ועיין במה שכתבתי לעיל פרק בנות כותים שם:

דף נו:

ד"ה בודקות חלוקיהן בשעת כבוסיהן וכו'. דברי התוס' תמוהים חדא מה קשה להם שמפרשים כך ועוד מאי מקשו דהא דמסיק דאין חזקתו מתבבם וכו' הא לא קשיא מידי דהא דמסיק דאין חזקתו מתבבם היינו דלא סמכינן על הכביסה מסתמא בלא בדיקה ומשום הכי קאמר נמי בודקות חלוקיהן בשעת כיבוסיהן דאי לאו הכי בודקות ל"ל ומאי מתרצים התוס' היינו כשהכתם בסטרא או בזוית והלא לפי סוגיא דשמעתא דלעיל מינה דקאמר למאי נ"מ דאמר כיבם ולא בדק וכו' א"נ דאשתכח בסטרא וכו' משמע דלמאי דמסיק דאין חזקתו מתבבם אם כן אפילו לא אשתכח הכתם בסטרא אם כיבם ולא בדק טמא למפרע ונ"ל קצת בדוחק דהוקשה להם לתוס' מפני מה אומר שבדקות בשעת כיבוסיהן ולא בזמן אחר כי מה ענין בדיקה לכיבוס לכך פי' שבדקות אחר חכיבוס כדי לטהר החלוק אפילו אם היה עליו מקודם ודאי כתם כי רגיל הוא להתכבם ע"י סתם כיבוס וע"י זה מנהג בנות ישראל לבדוק חלוקיהן בכל כיבוס אף כשאין יודעות משום כתם מקודם אבל עיקר הכדיקה אינה אלא משום ודאי כתם ולכך מקשו והא דמסיק דאין חזקתו מתבבם וכו' ר"ל דכיון דס"ל השתא דאזיל ליה הכתם ע"י כיבוס סתם כשמספקא לן אי היה כתם קודם כבוס או לא היה לן למתלי להקל ולומר אפילו אי היה שם כתם ודאי נתכבם כיון דרגיל להיות שמתכבם ע"י כבוס סתם והבדיקה שנוהגות בשעת הכבוס אינו אלא משום ודאי כתם דלעיל ותיורצ' היינו כשהכתם בסטרא וכו' ונ"ל דלפי תירזן הזה בשלא נמצא הכתם בסטרא אפי' היכי דאמרה דלא בדקה לא מנמא למפרע דתלינן לקולא דשמא לא היה הכתם קודם כבוס ואת"ל היה מסתמא נתכבם והא דקתני בברייתא ואם לא בדקה הפסידה היינו הכי דנמצא הכתם בסטרא אבל כשנמצא שלא בסטרא אפילו לא בדקה אינה מטמאה למפרע ולא דקדק"ד באיבעיא להו דלעיל ידוחק קצת אבל לפי האי נמי שכתבו התוס' אתי הכל שפיר וגם מתורן שפיר שתלו הבדיקה בכבוס :בתוס' ישנות כתובים על קלף מציאתי לשון זה בד"ה בודקות חלוקיהן וכו' גם לאחר הכבוס בודקות ולפי יירסא זו יש לפרש קצת בענין אחר ממה שכתבתי ואין להאריך וק"ל:

דף נז.

תד"ה ודלמא כהן טמא וכו' ובפרק ג' מינים אמר רב הונא וכו' וטעמא לפי שמוסיף טומאה עליו וכו'. כוונת התוס' בזה שמשום הכי הוא חייב אע"ג דכבר נטמא משום דבעיגעה זו הוא מוסיף טומאה משום דאם נגע בו אדם אחר בעוד שהוא נוגע במת זה עושה אותו אדם אב הטומאה דזהו טומאה בחיבורין דהוא דלאורייתא אבל משום הטומאה דכבר נטמא אם נגע אח"כ באדם אחר אינו אלא ראשון וע"ש בתוס' דלפי פרש"י שם אין סוגיא דשמעתא דהתם כן אלא אדרבה טומאה בחיבורין לאו דלאורייתא היא ע"ש : ד"ה ובנה אצלן ציון וכו' הא אמר במ"ק דאין מצינין וכו'. ר"ל וא"כ ע"כ האי ציון דכתיב בקרא לאו משום טומאה הוא וא"כ היכי מפיח מהבא ציון לטומאה [בא"ד] וי"ל מדמצינין לפ' שעה וכו'. ר"ל דציון דקרא הוי משום טומאת משא כדי שלא יגעו במת בעודו בעין ממש מונח על הארץ דעובדי כוכבים אע"ג דלא מטמאים באהל מטמאים מכל מקום במגע ובמשא והיינו ציון לפי שעה ר"ל דאינו צריך רק בעוד ממשות המת על הארץ ואינו נקבר ומינה ילפינן מדמצינין בבתי עובדי כוכבים שאין מטמאין באהל משום טומאת מנע ומשא דלפי שעה א"כ ה"ה דיש לציין בקברי ישראל אפילו לאחר שנקבר משום טומאת אהל ולשון התוס' מגומגם:

ד"ה אילן המיסך וכו' ואע"ג דספק טומאה ברשות הרבים טהור וכו'. ר"ל וה"נ כל ענף וענף ספק הוא:

בא"ד א"נ הענפים המובדלין זה מזה וכו'. ר"ל שאם היו הענפים מובדלין זה מזה ואין באחד מהם פותח טפח שהיא שיעור אהל כגון שהיו מקצתן עולות ומקצתן יורדות למטה ואין עומדין בשוה רואין אותן כאילו הן עומדין בשוה ואם כשהיו עומדים בשוה והיו נוגעין זה בזה היה בהן פותח טפח וגם עתה שכן עולות ויורדות חשובים באהל ר"ל אותן הענפים שהז קרובים זה לזה אלא שכן עולות ויורדות אבל מ"מ יש גם כן מקומות פנויין שהענפים הן רחוקין זה מזה ואין כל ענפי אילן חשובים כאהל אי' אלא מקומות מקומות מופרדין הן ועל זה קאמר שאין הכותי נאמן לומר שאין הטומאה תחת הענפים האלו אלא תחת ענף אי' וק"ל ועיין באהליות בפי' רבינו שמשון:

ד"ה א"ר יוחנן במהלך ובא על פני כולה וכו' וא"ת כי היכי דציון קברות דמיהמן מדאורייתא וכו'. דברי התוס' מועטים בכאן דהא אוקימתא בגמ' דמוקי לה בכהן עומד לא האי אציון אלא אקברנו שם נפלים אבל דנאמיס על הציון ור"ל דבכל מקום דלא ציינו אינהו סומכינ עליהם ועבדינן טהרות היינו אפילו בלא כהן עומד שם דאינהו נמי מזהיר וזהר בציון בית הקברות דמתים גדולים כיון דכתיבה בקרא כדאיתא בגמרא והכי הל"ל לתוס' כי היכי דנאמינס לומר שלא קברנו שם וכו' ויש ליישב בדוחק דזה קרו התוספות נ"כ ציון קברות:

דף נז:

ד"ה ובמענות ובהסיגות יכו'. ונראה דקאי אנמצא על חלוקה וקאמר דאם קודם מציאת הכתם רוב ימים טמאים טמא כנ"ל להגיה ובספרים שלפנינו כתוב דאם אחרי מציאת הכתם רוב ימיה וכו' וא"א ליישבו וק"ל:

דף נח.

תד"ה ומי מחזקינן טומאה וכו' אבל למניין ממקום למקום שאין רגילות וכו'. השתא קרו התוס' ההוא דאשתכח דמא במשתיתא ממקום למקום רגיל:

בא"ד ויש לחלק בין ממקום למקום דהבא לההוא דפ"ק וכו'. הוא ענין בפני עצמו ואינו חוזר למעלה וראוי להגיה ויש לחלוק בוי"ו:

דף נט.

בגמ' היו עליה טיפי דמים וכו' תולה עליון עד כגרים כנ"ל הגירסא לפרש"י דאי גרסינן תולה בעליון לא יתיישב לפרש"י אבל לפי' התוס' גרסי' תולה בעליון וכו':

בתוס' ד"ה היו בה טיפי דמים וכו' מאי לאו עד כגרים כלמטה כפחות וכו' ולא כלמעלה ביותר וכו' עד ונ"ל דה"פ וכו' אותו שלמטה נתלה בעליון דאמרינן כמו שעליון וכו' תחתון נמי מעלמא ועד כגרים נתלה בו וכו' כנ"ל להגיה:

דף נט:

ד"ה מ"ש עומדת וכו' ועי"ל דבעומדת שפיר אפשר לזנקו והמקשה היה סבור דמתני' איירי בכל ענין וכו'. הא דאזכרו התוס' לפרש דברי המקשה לפי פירושם יותר מלפי' רש"י משום דהשתא דסבירא ליה לתוספות דבעומדת נמי שייך שפיר זינוק אם כן מאי ס"ד דמקשה דפריך יושבת נמי מי רגלים הדור למקור ואייתי דם פשיטא דיתרן לו דמתני' איירי במזנקת כיון דאפי' בעומדת אפשר לזנק דבשלמא לפרש"י דפי' דבעומדת א"א לזנק י"ל דס"ד דמקשה כיון דבעומרת ע"כ איירי בשותתת דהא אי אפשר לה לזנק ה"ה דיושבת איירי בשותתת דומיא דעומדת לכך פריך שפיר אבל לפי פירוש התוספות קשיא מאי ס"ד דמקשה לכך הוצרכו התוס' לפרש דברי המקשה:

דף ס.

תד"ה טמא וטהור שהלכו וכו' אלא מיירי בטמא שספר קצת וס"ל לרב חסדא דלרבי אפילו בספרה קצת אינה תולה והא דנקט סופרת ז' שלא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטו' דאפ"ה תולה ורב אלא דקאמר מאי נפקא מינה לא קרי הפסק כיון דלא סתר הכל כן נראה לי להגיה והספרים שלפנינו מסורסים וכלל הענין דרב חסדא ס"ל דבספרה קצת נמי ס"ל לרבי אינה תולה והא דנקט בברייתא סופרת ז' אלא שעדיין לא טבלה לרבותא דרשב"ג נקטיה ורב אלא ס"ל דדוקא נקט בברייתא סופרת ז' דבהא דוקא ס"ל לרבי דאינה תולה דמפסידה שסותרת כל הז' שספרה אבל בסופרת במקצת מודה רבי דתולה דלא קרי הפסק כיון דלא סתרא הכל שהרי עדיין לא ספרה כ"א מקצת וסתירה במקצת לא מקרי הפסק ולכך קאמר הבא מאי נפקא מינה:

דף ס:

בגמ' א"ר יהודה והוא שבדקה עצמה וכו' סבר לה כבר פדא וכו' ורבי אושעיא אמר וכו' בשלמא התם וכו'. פירוש כל זה מדברי רב יהודה דמפרש דמתניתין איירי דוקא כשבדקה עצמה בשיעור וסת וס"ל תנא דמתניתין כבר פדא דבבדקה בשיעור וסת בחזקת ודאי טמאה מחזקינן לה אפילו לטהרות ולכך קתני אמתני' דתלי בה חברתה אבל לרבי אושעיא דס"ל דלא מחזקינן לה לטמאה ודאית לטהרות לא אתיא מתניתין כותיה וטעמא דרבי אושעיא משום דסבירא ליה דבשלמא גבי בעלה אמרינן שמש עכביה לגם וכו' כן הוא המשך הפשט:

ברש"י ד"ה בעלה באשם תלוי וכו' אלמא כבר פדא הוא דמשני לטהרות טומאה ודאית וכו' ולא כרבי אושעיא וכו' דבשלמא התם גבי בעילה וכו' אבל גבי טהרות אם איתא דהוה דם וכו' כנ"ל והכל דבור אחד:

בתוס' ד"ה כאן למפרע וכו' ומאי חזית דמקלקלת לה טפי וכו' ויש לפרש לשון הגמרא איפכא וכו' אם שאלה החלוקה קודם שבעלת הכתם הכירה כתמה וכו' כנ"ל:

ד"ה במטלנית וכו' והבא לא פריך פשיטא וכו' כנ"ל:

דף סא.

בגמ' א"ר יוחנן מתשובתו של אותו צדיק אתה יודע מה היה בלבו וכו'. פירוש מהתשובה שהשיב הקב"ה להצדיק משה רבינו אתה יודע מה בלבו של משה::

בתוס' ד"ה מעביר עליו ז' סמינים וכו' עד שכיון שהעביר עליו אזיל ליה חזותא ואינו מקפיד עליו יותר אע"פ שניכר אלמא בקפידא תליא מלתא וכו' כנ"ל:

דף סא:

ד"ה לא ימכרנו לעובד כוכבים וכו' כדתיניא במסכת כלאים מרדעת החמור וכו' אין בו משום כלאים. פירוש והיינו כשהכלאים ניכרים אבל בגד שאבד בו כלאים לא יעשנו מרדעת לחמור דלמא ממליך לעשות ממנו בגד כיון שאין הכלאים ניכרים:

בא"ד א"נ לא חיישינן בעודה מרדעת שיעלנה על כתפו. ר"ל א"נ זהו החילוק בין אבד בו כלאים ובין היבא שהכלאים ניכרים דכשהכלאים ניכרים מותר לעשות ממנה מרדעת לחמור לישב עליה ולהציע תחתיו אבל להעלותה על כתפו אסור כדתנן בהך סיפא התם ולא גזרינן הצעה אטו העלאה הואיל ואין דרכו בהעלאה ולכך מותר לעשות ממנה מרדעת כדי להציעה אבל היבא שאבד בו כלאים אסור לעשות ממנה מרדעת אפילו להציע תחתיו דגזרינן הצעה אטו העלאה אע"פ שאין דרכה בהעלאה כיון שאין הכלאים ניכרים כך הם המשך וקישור דברי התוספות בדבור זה:

דף סב.

ד"ה אמר רב יהודה זה אהל וכו' ותימה דהתנן חול בפרק המוציא. ר"ל דבפרק ר"ע יהיב לבוריית שיעור כדי כבוס בגד קטן וחול תנן בפרק המוציא ששיעוריו לענין הוצאת שבת כדי נתינה בכף של סיד וא"כ איך אפשר לומר הבורית זה החול:

בא"ד ו**א"ש** להאי גירסא במסקנא וכו'. ר"ל דלגירס' שבבאן דגרים בתחלת הסוגיא א"ר יהודה זה האלא י:במסקנא נמי מסיק אלא מאי בורית האלה כדמשני מעיקרא מתחלה ה"ל לומר אלא לעולם מאי בורית אלהא כדאמרן מעיקרא ועקשא לן והתניא הבורית והאהל תרי גוויי אהל כי כך היא סוגית הגמרא:

ד"ה והתניא הבורית והאהל וכו' הא קאמר רבי יהודה שיעור בנתר ובורית כדי להעביר וכו':

שם בפרק ר"ע במתניתין והך שיעורא לא שייך וכו'. וא"כ אי הך ברייתא דקתני הבורית והחול לענין שבת מיתני' משמע דלתרוייהו אית להו חדא שיעודא וזה אינו דהא שיעורא דבורית לרבי לא שייך גבי חול יתירצו ומיהו אפשר דרבנן וכו' ר"ל דלעולם לענין שבת מיתניא ואתיא כרבנן ולרבנן אפשר דס"ל דלבורית ולחול הראוי לכביסה חדא שיעורא כדי כביסת בגד קטן כדאיתא התם במתניתין פרק ר"ע ורבי יהודה פליג בבורית וס"ל דשעוריה כדי להעביר בו את הכתם:

דף סב:

ד"ה דבי חייא מנא ליה וכו'. וי"ל דבכולם איבא למימר כדאמר אילפא וכו'. ר"ל דכל מה דמתני בברייתא דרבי חייא ורבי אושעיא יש לאותו דין רמז במתניתין ולכך היה משתבח ומתפאר אילפא שהיה יודע כל הרמזים במשניות הרומזים על הדינן שבברייתות:

ד"ה אם מתבכבת וכו' וא"ת ומה צריך מדה למים הראשונים לא היה צריך אלא שיתן מים כמדת שיצא מן הבגד פחות רביעית. רוצה לומר שלאחר הכבוס ימחוד המים שיצאו מן הבגד ויביא מים אחרים כמדתם רק שהיהו פחותים רביעית מהמים שיצאו מן הבגד ויתן רביעית דם לתוך אותם המים האחרים א"כ"כ ידמה אותן להמים שיצאו מן הבגד אם ישוו מראיין:

דף סג:

בתוס' ד"ה תנא כמה חמוצץ וכו' וי"ל דה"פ דילד דוקא וכו' כצ"ל:

בא"ד ומיהו תימה אמאי לא מייית וכו' ר"ל ומיהו קשיא לן קושיא אחרת ונצטקד ע"כ לתרץ תירדן אחר יבזה יתנרן ג"כ קושיא ראשונה:

דף סג:

ד"ה זו דברי רשב"ג וכו' לכאורה משמע זו ולא ס"ל מדלא קאמר אבל רבי אומר וכו'. ר"ל מדקרי ליה לרבי בשלשן חכמים ולא קאמר אבל רבי אומר משמע דס"ל להלכתא כרבי ולא כרשב"ג:

דף סד:

ברש"י ד"ה ה"מ היכי דקאי אותן יום וכו' בתוך ימים שראויה להיות בהם נדה וכו' כדי הדר מטוי יום ט"ו לטבילה וכו' ונכנסו ארבע ימים בימים הראויים לנדות וכו'. רש"י קיצר כאן במקום שהיה לו להאריך שהעיקר שהיה צריך לפרש הוא האזי דחוששת כשמגיע אותו יום ששינתה לראות בו דהיינו יום כ' לטבילתה שהוא כ"ז לראייתה וצ"ל דיום כ' נמי קרוי בתוך נדתה אע"ג דכבר שלמו ה"א יום של זיבה וגם ה' ימים שראויה להיות בהם נדה ונכנסה ב' ימים לאחר ה' לא מקרו אותן ימים ימי זיבה הוואיל ולא ראתה באותן ז' ימים שעברו דאין ימי זיבה אלא אחר ימי נדה וכל זמן שתראה אח"כ תחלת נדה היא שהרי מתחלה נמי כששינתה וראתה ליום עשרים מטבילתה היתה נחשבת תחלת נדה ולכך אתי שפיר ג"כ כשמגיע אח"כ יום ט"ו ויום כ' חוששת לשיניהם:

בא"ד היכי דקאי בתוך ימי זיבתה אימא לא תיחוש וכו' ותבול ויגיע יום עשירי לא תאסר לשמש וכו' כנ"ל להגיה ומ"מ דברי רש"י צריכין עיון דהא כששינתה והקדימה וראתה ביום עשירי אינה תחלת נדה כ"א שומרת יום כנגד יום ולר"י אפילו שימור אינה צריכה כדאיתא בסוף פ' התינוקת לקמן א"כ כשתטבול עתה ויגיע אחר כך יום עשירי לא קיימא בתוך י"א לזיבה דהא אין ימי זיבה בלא תחלת נדה רק אותה ראייה יהיה תחלת נדה ולא שייך לומר עליה דכל י"א יום היא בחזקת טהרה וצריך לפרש דר"ל שהקדימה ראייתה ליום עשירי ושמרה יום כנגד יום וטבלה ואח"כ כששלמו י"א ימי זיבה והתחילה למנות ימי נדה ראתה ביום שהיתה למודה לראות ועגשית תחלת נדה וטבלה אחר ז' כשיגיע יום עשירי לטבילתה אסורה לשמש משום דחוששת לחדא זימנא שראתה פעם אחת ביום עשירי ולכך חוששת גם כן עתה שמא תחזור ותראה והיתה שומרת יום כנגד יום כמו בפעם ראשון ואע"ג שיום העשירי הוא בתוך י"א של ימי זיבה וה"א דלא תיחוש קמ"ל רב פפא דחוששת דוק נ"ל:

בתוס' ד"ה אתמר ראתה ט"ו וכו' אבל ראתה בג' חדשים או בב' לחדש או בא' וכו'. ר"ל שראתה ג' חדשים רצופים בכל חדש באחד לחדש או בב' לחדש:

בא"ד ותימה למה פרש כן דא"כ כששאלה הגמרא לימא בדדרי ורשב"ג קמפלגי וכו'. ר"ל דלפי פי' ר"ח לפי סברת המקשה לא בראייה ראשונה לחוד הוא דפליגי אלא גם בכל ג' ראיות של הג' חדשים הראשונים דהא אי רב כרבי ס"ל א"צ כ"א לב' דלוגים דהיינו ששה חדשים לפירוש רבינו חננאל ולשמואל צריכא ט' חרשים לג' דלוגים וק"ל:

ד"ה ואינה אסורה אלא מי"ח ואילןך וא"ת ויאסר נמי יום י"ח וכו'. ר"ל מיד כששינתה ליום י"ז א"כ אנו רואין שלגה מי"ו לי"ז א"כ כשיגיע בחדש שאחר זה יום י"ח תהא אסורה לשמש משום דחיישינן שמא תקלוג ליום י"ח כמו שזילגה פעם אחת כבר ליום י"ז כדין כל שינוי וסת דחיישינן בחדא זימנא וק"ל:

דף סה:

תד"ה היינו ת"ק וכו' וי"ל דסבירא ליה דת"ק לא מחמיר טפי מי"ב חדשי לבנה וכו' ומשני איבא בינייהו חרפי ואפלי כלומר אשתקד הוי אפלי וכו'. הא דהוצרכו התוס' לפרש כן ולא פי' כפרש"י משום דלפי פירושם זה לא אתי שפיר פי' רש"י שפירש חרפי ואפלי לרשב"ג פעמים שהן יותר מי"ב חדש וכו' יתתוס' כתבו השתא דהמקשה ס"ל דת"ק לא מחמיר טפי מי"ב חדשי לבנה וע"כ טעמא הוא משום דס"ל דאין סברא לומר דשום תנא יחמיר יותר מי"ב חדשי לבנה ולפרש"י לרבנן שמעון פעמים שהן יותר מי"ב חדש לכך הוכרחו התוס' לפרש חרפי ואפלי בענין אחר וק"ל:

דף סו:

בגמ' התקין רבי וכו' ראתה יום אחד תשב ששה ימים והוא וכו' ששה והן. פי' הששה צריכין להיות טהורין דאז"כ איבא למיחש בכל פעם שיום אחרון של ראייה הוא תחלת נדה והראשונים היו סוף ימי זיבה לכן צריכין להיות כל הששה ימים טהורים וק"ל:

שם אמר ליה סבר ליה מר למכתב כתובה לארבע יום וכו'. עיין באשכ"ז ולפי הפירושים שם מבואר דר"ל דרבי חנינא א"ל לרבינא ורב חנינא היה מחלק בין גדולה ובין קטנה והיה סובר דקטנה אין

צריכה לישב ז' נקיים דאי היה איפכא לא היו יכולין אותן המפרשים להביא מינה ראיה דאין צריכין הפסק טהרה ובדיקה וק"ל כשתעיין שם ואפשר דמפרשי הכי דרב חנינא א"ל לרבינא משום דלישנא דמכתב כתובה לא שייך לומר כ"א באבי החתן לא באבי הכלה וק"ל ועכ"פ הגירסא שלפנינו שכתוב א"ל סבר מר למכתב כתובה לד' יום א"ל אין כי מטא וכו' לא מתישבא דכיון דלא היה בדעת רבינא למכתב כתובה עד ז' ימים למה א"ל אין:

ברש"י ד"ה לפי שאין כל האצבעות שוות וכו' ומוטב שתתגרש ותתקן ולא תבא לידי כרת ע"כ. צ"ל דס"ל דאע"פ שתבדוק ולא תמצא דם בראש המכחול באולי לא תבדוק יפה והיא תסמוך על הבדיקה ותשמש ותבא לידי כרת לכך מוטב שתתגרש ותתקן בלא בדיקה:

בתוס' ד"ה ותבדוק עצמה בביאה שלשית וכו' וה"ה דה"מ למפרך לפי פירושו דגם לשני לא תשתרי וכו'. ר"ל ואם תקשה על פרש"י אמאי פריך גמרא ותבדוק עצמה מביאה שלשית ואילןך ולא תתגרש ואמאי לא פריך נמי ותהא אסורה לשני ולא לשתרי ליה בלא בדיקה אין זו קושיא דאיכא למימר לפי פירושו דה"ה דה"מ למפרך וכו':

בא"ד ור"ת מתיר לראשון וכו'. פי' וגמרא לא פריך כלל אראשון דפשיטא ליה דאם רוצה לבדוק גבי ראשון ושלא להתגרש דמציא לנשות וגמרא לא פריך אלא אשני דלא לשתרי אלא ע"י בדיקה:

ד"ה ותבדוק עצמה בביאה ראשונה של בעל שלשי וכו' ואין להתירה אלא מטעם זה דאין כל הכחות שוין ואין חזקת כחו של ראשון מועלת לשני וכו'. משמע דהתוספות אינן מפרשין הא דקאמר בגמ' לפי שאין כל הכחות שוין כפרש"י אלא ר"ל שאין כל כחות של האנשים שוין ואין חזקת ג' כחות של ראשון ושני מועלת לשלישי וק"ל:

דף סו:

ד"ה כל הראוי לבילה וכו' דפריך לשמואל וכו' דכתיב וימלא כפו ממנה. פירוש לענין שימלא ויקמון דוקא בקמץ לאפוקי שלא יעשה מדה לקומץ וע"ש במנחות דף י"ט ושם מבואר כל הסוגיא:

בא"ד וכן בכמה דוכתי גבי ערל וטמא וכו'. ראיה זו אינה דומה לאידך ראיות ואינו מביא ראיה אלא דמצינו דאע"ג דאינו מעכב מ"מ מצוה הוא לכתחלה כמו סמיכות דע"כ לא מעכבא מדרבי קרא טמא דמשלח קרבנו אע"ג דאינו ראוי לסמיכה ופ' כל הפסולים יליף דתבך לסמיכה שחיטה דאורייתא א"כ ש"מ אע"ג דאינו מעכב דאורייתא מ"מ מצוה היא מדאורייתא לכתחלה:

דף סח:

בתוס' ד"ה כך אמרו וכו' ואחר זה דבור שני והלכתא אשה חופפת וכו'. נ"ל דהכל דבור אחד הוא:

דף סח:

בגמ' ור"א בשלמא התם לטמאה בה וכו' דאי משום איחלופי וכו'. נ"ל להגיה ואי משום איחלופי בוי"ו:

שם אבל הכא אי חיישינן דלמא חזאי בספק אתי לחלופי וכו'. ויש לדקדק מאי צריך הכא לטעמא דאתי לחלופי תיפוק ליה דאי חיישינן דלמא חזאי הוי ספק דאורייתא דאי חזאי א"כ סותרת למפרע כל הספירות וי"ל בדוחק דגם רבי יהושע מודה דמדאורייתא מוקמינן לה אחזקת טהרה ולא חיישינן שמא חזאי והא דס"ל לר"י דאין לה אלא יום א' ויום ז' אינו אלא מדרבנן וק"ל:

דף סט:

בתוס' ד"ה מה לאלמנה וכו'. וי"ל כיון דאין חללה אלא מאיסור כהונה. כן נ"ל להגיה וע"כ ר"ל דאין לאו דאשה זונה וחללה כ"א מאיסור כהונה אבל איסורא יכולה להיות דאיכא למימר דלהכי אייתר חללה גבי כהן גדול למעוטי מלאו כל שאינו מאיסור כהונה דאי ר"ל דמאיסורא נמי אימעוט א"כ מאי מקשי התוס' בתר הכי ומיהו קשה נילף מאלמנה לכ"ג ומעובד כוכבים וכו' והא כבר תירץ דמייתורא דחללה אימעוט דאין חללה אלא מאיסור כהונה אלא ע"כ ר"ל דלא אימעוט אלא מלאו ומק"ו נילף איסורא ולעיל ר"ל כיון דאין חללה כ"א מאיסור כהונה לענין לאו ועכ"פ ליבא למילף מק"ו דאלמנה שתא ממש מחוללת כמו אלמנה עצמה דהא באלמנה איבא לאו והכא ע"כ ליבא לאו דחללות סברא הוא דלא ילפינן מהאי קל וחומר שתתחלל כלל וק"ל:

בא"ד ומתוך האי שנויא מיתרצא קושיא אחרת בפ' הערל דאמר עמוני שנשא עמונית וכו' כן נ"ל להגיה וע"ש:

דף ע:

ד"ה היא תועבה וכו' דהא ע"י הך פירכא הדרא ביה בפ' האלמנה וכו'. בפ' החולק (יבמות דף מ') איתא סוגיא זו וע"ש:

בא"ד דבשמעתין דיבמות וכו' בני צרות אני מעיד לכם וכו' ר"ל דאפילו לב"ש כשרות:

דף עא:

ד"ה אלא טעמא דכ"ש וכו' ותימה דבסוף מ"ק קתני לה גבי שאר בראשונה דקתני התם וכו'. כנ"ל להגיה:

ד"ה ה"ג בפירוש ר"ח וכו' ודמו מטפטף לגומא מספקא ליה לר"י אי בעי ר"י עדיין לא פוסק וכו' כצ"ל:

דף עא:

בתוס' ד"ה מערה אין נוגעת לא וכו' ויש שהיו ר"ל הא מטמא במשא וכו'. משום דאי לנופיה אתי לא אצטריך אלא לדיוקא אתי דהא אי מטמא במשא פסול לג"י וע"כ לחולין דאי לתרומה פשיטא:

בא"ד ולעיל מיינה תניא וכו' ואפי' בועל נדה שאינו מטמא בהיטם ר"ל ואף אפשר לומר כן דבועל נדה אינו מטמא בהיטם והא בועל נדה כנדה ותוירן ושמא כי היכי דקיל מנדה דאינו מטמא אלא משכב תחתון כעליון וכו' ר"ל דבועל נדה אינו חמור לענין משכב כנדה עצמה דנדה משכבה התחתון מטמא אדם וכלים ואילו בועל נדה משכבו התחתון אינו מטמא אלא כעליון של זב ונדה שאינו מטמא אלא אובלין ומשקין:

בא"ד ומיהו קשה הא דתנן במס' כלים וכו' כצ"ל:

ד"ה הרואה יום י"א וכו' צ"ל לפרש"י וכו'. ר"ל דלפרש"י הא דקאמר התם בגזיר דחזאי תלתא יומי וכו' לאו דוקא הוא דלרש"י בתרי סגי ה"ה לפירוש ר"ת הא דקאמר בזבחים בשני בין השמשות לאו דוקא:

דף עב:

ד"ה מ"ש איהו וכו' תימה דהיינו האי דפריך בתר הכי וכו'. צ"ל דבספרים של התוס' לא היתה הגירסא בקושיא דפריך בתר הכי בגמ' כמו בספרים שלנו דגרסינן בתר הכי מ"ש משכב ומושב דמטמאים ליה

וכו' דלפי גירסא זו לא הוי מקשו התוספות מידי:

ד"ה רבי יוחנן אומר הלכתא י"א וכו' וי"ל דודאי הלכתא דקאמר רבי אלעזר בן עזריה לא איירי אלא במנין הימים וכו'. כן נ"ל להגיה:

מֵהֶרְשֵׁ"ל – חֲכֵמַת שְׁלֹמֹה

תוס' בד"ה דאפרשיניהו כו' ונראה דקדושת הפה איכא כו' ומדאסר הכבר כו' כצ"ל:

בד"ה בשפחתו כו' סתם רבן גמליאל אלא רבן גמליאל הזקן ויכול כו' כצ"ל:

בא"ד חבירו כו'. נ"ב פירוש והוא רבן גמליאל דיבנה שהיה בנו של רשב"ג הזקן שנהרג מטיטוס הרשע ואע"פ שהיה נוהג נשיאות אחר החורבן אחר רבי יוחנן בן זכאי מ"מ זה המעשה שזכר בלחמי תודה יכול להיות שהיה קודם החורבן קודם נשיאותו עיין בתוס' פ' במה בהמה:

בד"ה נולד לה ספק כו' מן ועל פירוש הקונטרס קשה דבתוספתא דחלה מסיים בה כצ"ל כו' עד יעשה בטוהרה. נ"ב הג"ה היא ונמחק נראה וצ"ל א"נ יש לפרש כו':

דף ז.

גמ' לא אוכלין ולא שוחטין כו' נ"ב כל זה מתוספתא היא במסכת חלה:

רש"י בד"ה וקוצה לה כו' בסוף פ' הנזקין כו' כצ"ל:

ד"ה וזאה צ"ל דוזאי:

תוס' בד"ה משום שלא תאמר כו' צ"ל שבאו כו' כצ"ל:

דף ז:

גמ' משום דזב וזבה משקין דעגלולין כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אין אומרים כו' החדש שיביא ויעיד שראהו כצ"ל. ונ"ב נ"ל שלא ראה על דרך לא ראיתי אינה ראיה וה"ה לא שמעתי וק"ל:

בד"ה ואין פוסלין את האוכלים כו' כצ"ל:

בד"ה אחורי כו' בפ"ק דפסחים הס"ד:

בד"ה וטבול יום כו' ואפילו בגניעה הס"ד:

דף ח.

רש"י בד"ה הרודה כו' עיסתו פחות פחות מחמשת כו' כצ"ל:

בד"ה ביעור כו' ומלוגמא כו' נ"ב פי' רפואה:

תוס' בד"ה ואבנך כו' הנך טעמי מ"מ דרבי יוסי כו' כצ"ל:

ד"ה מפני שצריך לומר כו' צ"ל אחר ד"ה והא קשיש כו':

בא"ד המתחיל מפני כו' ממוצאי שבת מפני שצריך כו' כצ"ל:

דף ח:

רש"י בד"ה בתולת דמים דמי נדה ולא דמי כו' הד"א:

בד"ה דילגה כו' שני חדשים ושליש קמ"ל דאלולין בתר רוב נשים כצ"ל והס"ד ונ"ב וכעין זו בפ' בן סורר ומורה בריש פ' ע"ש נ"ל:

תוס' בד"ה והא קשיש כו' א"ר חנינא בן גמליאל וכי סתת היה והלא חתנינו היה וחורש היה ואי בן רבן גמליאל דיבנה כו' כצ"ל:

דף ט.

רש"י בד"ה אמר רב פפי כו' דמעת לעת דרבנן הס"ד:

בד"ה ומטמאה כו' לקדמותו הס"ד:

בד"ה טהור מטמא חלב מדם הס"ד:

בד"ה לא א' כו' של עולם הס"ד:

בד"ה ועוד נווגע כו' ועד הערב הס"ד:

בד"ה הניחא כו' במס' זבחים נ"ב פלוגתא דתנאים במסכת זבחים ואינו בהדיא רק דשקול וטרי בפרק כל הזבחים דרבנן סברי צריכא שיעור כו' ור"א סבר אין צריך כו':

בד"ה כדי שיטבול כו' ולא שיספוק בקינוח כצ"ל:

תוס' ד"ה הא ליכא כו' אלמא וסתות דאורייתא כי הגיע שעת וסתה כו' כצ"ל:

בד"ה מאי מזה כו' שטהור בפרה תרתי ש"מ ונוגע כו' כצ"ל והד"א:

דף ט:

גמ' אפיס לעבידא וחשו רבנן כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ימי טומאה כו' מאי טוהרה הס"ד:

בד"ה שניה דיה שעתה כו' בשאר חזקות הס"ד:

בד"ה ועוד עברו כו' לפרושי בסיפא הס"ד:

בד"ה ושהגיע צ"ל וכשהגיע זמנה כו':

תוס' בד"ה ימי טומאה וטהרה כו' וקרא [נמי] קרי ליה כו'. נ"ב פירוש לראיה שראתה בתוך י"א ימים כו' ודו"ק:

דף י.

רש"י בד"ה הדר קא כו' ראיה זו הס"ד:

בד"ה מאי דיה שעתה כו' מעת לעת מי אמרינן הא דהדר כו' הפסקיתה לראות כו' כצ"ל:

בד"ה ושניה כו' הא דנקט כדפרי' דלא תימא כל ראיה כו' דיה שעתה כצ"ל והס"ד:

בד"ה כתם שבין ראשונה לשניה שנמצא בבגדה של תינוקות שלא הגיע כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה חזיא בעונות כו' בהפסקות שלש עונות כו' שלש עונות שניות מטומאה מעת לעת כו' כצ"ל:

דף ב.

רש"י בד"ה שמאי אומר כו' דם בבית החיצון כו'. נ"ב מכאן יראה דאיירי הכא בבדיקה שבדקה עצמה בעד והוציאה הדם אבל לא ראתה ממש ודו"ק, וכן מוכח נמי לקמן (נדה דף ג') בשמעתא דמרגשת בפרש"י ע"ש:

בד"ה אע"פ שאמר כו' אשאין לה וסת קאי הס"ד:

תוס' בד"ה מעת לעת כו' אבל לחולין לכ"ע כו'. נ"ב פירוש שנעשו על טהרת תרומה ומה שפרש"י תרומה וטהרות היינו חולין שנעשו על טהרת הקודש כדמוכח לקמן בגמרא (נדה דף ז':)

בא"ד ששורפין עליה תרומה ופריש דכה"ג כו' כצ"ל:

בא"ד וא"ת אמאי מטהר כו'. נ"ב וליכא לשנויי משום בטול פו"ר דדוקא רבא הוא דאמר טעמא דב"ש הכי אבל לא לאינדך לישני כגון הך שנויא דהעמד על חזקתה והך שנויא דהרגשה לתרווייהו קשה מקופה 'נגע דשייך נמי הרגשה וחזקה ודו"ק:

בד"ה והלל כו' היינו ברה"ר כדפרישית אבל כו' כצ"ל:

דף ב:

רש"י בד"ה כיון דמגופה חזיא מועדת ורגילה היא לכך ואין לה חזקת טהרה כצ"ל:

בד"ה תולין אם תרומה הן הס"ד:

בד"ה תרתני לריעותא כו' אבל אבל באשה בדויה הוא כו' כצ"ל:

בד"ה ומאי שנא מחבית בג"ש פריך הס"ד:

בד"ה כל ג' ימים כו' על אלו הסמוכין לה כולם כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה דאיכא כו' מוקי לה בחזקת כו' כצ"ל:

דף ג.

רש"י בד"ה מאי רגלים כו' אין רגלים לדבר הס"ד:

דף ג:

רש"י בד"ה לאבוי כו' דיה שעתה וללישנא דמעיקרא כו' כצ"ל:

בד"ה מפריה ורביה כו' מן האשה הס"ד:

בד"ה שיש לה כו' ולא יצא הס"ד:

בד"ה וכולן טהורין כו' דהואיל ולא מוצא כו' כצ"ל:

דף ד.

רש"י בד"ה והא דומיא כו' בין זו לזו הס"ד:

בד"ה ואב"א כו' ידיו נפלו וחזקיה במכוסה כו' כצ"ל:

בד"ה מכוסה בתמיה הס"ד:

תוס' בד"ה ככר כו' וי"ל דפריך אי כו' כצ"ל:

דף ד:

גמ' בשעת וסתה ורבי דוסא היא כו' כצ"ל:

ע"ב רש"י בד"ה א"כ לאשה מרגשת הס"ד:

בד"ה אב"א להכי כו' לילה וחצי יומא הס"ד והד"א:

דף ה.

גמ' אפי' למפרע אין רבי מאיר היא כו' כצ"ל:

בפיסקא מעת לעת כו' השתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אינו ממעט כו' לפקדיה הס"ד:

בד"ה ותחפנה שכבת כו' קמ"ל הס"ד:

בד"ה ואב"א כו' ואפי' הכי הרי זו כפקידה אלאחר תשמיש כו' כצ"ל והד"א:

דף ה:

גמ' בפיסקא כיצד דיה שעתה כו' למה ליה כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה נשאלין כו' כלומר טמא הס"ד:

תוס' בד"ה כשחברותיה נושאות כו' שהסבין והידים כו'. נ"ב פי' ידים של כהן:

בד"ה ספק טומאה כו' עוד תנן התם בסיפא היה מקל בידו ובראשו מלאה משקים כו' כצ"ל:

דף ו.

גמ' תניא כוותיה דרבא הרואה כתם כו' עד אלא משעה שראתה הרואה דם כו' עד אלא משעה כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אף בשעת כו' צריכות לבדוק הס"ד:

בד"ה מעשה ועשה כו' לזקנתה הס"ד:

תוס' בד"ה כשבדקה עצמה כו' מן אף ברה"ר עד דאתא מגופה הג"ה היא:

דף ו:

רש"י בד"ה בשעת הדחק כו' להפסיד טהרות הס"ד:

בד"ה שאפאן כו' וכן של ריקוקין. נ"ב פי' של מצה וכן של רבוכין דהיינו ג' מיני מצה חלות ריקוקים רבוכין ומין א' חמץ כנגדם:

מהרש"ל – חכמת שלמה • נדה

דף י:

גמ' מכלל דשופעת כי נהרא אנה כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה מתקוף לה רבי אלעאי כו' אין לה כתם דקתני בפרק האשה כו' שדמיה טהורים מהתם שמעי' דאין לה כתם כו' כצ"ל:

בד"ה רוקה ומדרסה כו' רוקה בשוק וקיס לן שקודם לכן ראתה שתי פעמים ואין אנו כו' כצ"ל:

בד"ה ולא ידענא כו' כרוקה ומדרסה הס"ר:

בד"ה לא מבעיא צ"ל ולא מבעיא כו':

בד"ה מעוברת והיא מניקה כו' כצ"ל:

דף יא.

גמ' ובשבת קפצה ולא חזאי כל זה נמחק. ונ"ב דעת הרמב"ם והרמב"ן שלישינא אחרינא חולק על לשון ראשון ממש וא"כ אחרינא דקאמר הכא לאו דוקא או מ"ה קאמר אחרינא כלומר ששנתה מן החד בשבת הראשונה שראתה דוקא בקפיצה אבל הרשב"א כתב שהלישנא אחרינא אינו חולק ואיירי שבשבת לא קפצה ודו"ק עיין במגיד משנה:

שם בפסקא והיושבת על דם טוהר קא סלקא דעתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה לימים ולקפיצה כו' על ידי קפיצה הס"ר:

בד"ה והיושבת על כו' טהור הוא הס"ר:

בד"ה ומשמשת כו' ולאחר תשמיש הס"ר:

בד"ה ובעלה כו' דמים שלה הס"ד:

בד"ה ממעין כו' כגון דחזאי ריש ירחא כו' כצ"ל:

בא"ד מן דלא מייירי כו' עד חוץ מן הנדה כל זה נמחק. ונ"ב בס"א אינו:

בא"ד לא מהניא ראייה דרביעי בחדש כו' כצ"ל:

בד"ה מבקשת כו' היא טמאה הס"ר:

תוס' בד"ה ממעי כו' בתוך ימי נדה או ריש ירחא כצ"ל והשאר נמחק. ונ"ב בס"א אינו:

דף יא

רש"י בד"ה וראתה שלא כו' לא פסקה הס"ר:

בד"ה כאן שלא שמשה כו' והכא ליכא מיינו לישנא אחרינא כאן ששמשה לאחר כו' שמש עכרן והא דתני כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה הא נמי כו' פ"ב הס"ר:

בד"ה בין יש לה כו' דאע"ג כו' הס"ר:

בד"ה ואוקיימנא לקמן הס"ר:

תוס' בד"ה ומשמשת בעדים ארבע נשים כו' כצ"ל:

בד"ה תניא נמי הכי כו' כיון שתבעה אין לך כו' כצ"ל:

דף יב.

גמ' וזהו עדן של צנועות כו'. נ"ב הערוך פירש לשון עת חמן היינו משום שמצא בגירסא עידן ביו"ד אבל לפי גירסת הספרים שלנו נראה לפרש לשון עד שבדוקת בו ולשון עדן בגו"ן לנקבות וק"ל:

רש"י בד"ה בדיקה צ"ל לבדיקה:

בד"ה דאם כן צ"ל אם כן:

בד"ה וזהו עדן כו' את הבית וזהו עדן כו' כצ"ל והד"א:

דף יב:

גמ' רש"י בד"ה לא בעיא כו' לישנא אחרינא כו'. נ"ב נ"ל שהאי ל"א שכתוב ברש"י אינו מלשון רש"י עצמו דא"כ למה מערב שני הפשטים יחד דהא לפי' הראשון יכול נמי לפרש סודני מטויל שכר והא ראייה שבסוף כיצד מברכין א"ל רבא לרב פפא סודני כו' והתם ליכא לפרש דרך גנאי או בתמיה ואפ"ה פירש"י לפי שרב פפא מטויל שכר תמרים היה וכן לפי' השני שהוא בתמיה יכול נמי לפרש ת"ח והא ראייה שהערוך פירש ירא שמים ונרם לא מגנייה באפיה כלשון שני אלא לשון אחד הוא של רש"י והשני הוא פירוש אחר ואינו מן הפנים וכן מציאתי בפ"י ישן מדוייק נ"ל:

בא"ד יושב בביתו אמר ליה כו' שכרא לא פסיד כו' סודנא רהיט לא מייגניא כו' כצ"ל והד"א. ונ"ב אצל תמרי בחלוץ פי' כלי שנותנין בו תמרים:

בד"ה מאן דמתני קשיא דרב יהודה אדרב יהודה כו'. נ"ב דעת המפרשים מה שאמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אינו פסק הלכה ממש ויכול להיות ששמואל גופיה פסק אף באינה עסקיה ודו"ק:

תוס' בד"ה לא פי' כו' שהיא מרגילתו כו'. נ"ב פי' הסיתו לעבירה:

דף יג.

רש"י בד"ה כל הוד כו' בנשים משובחת שמתוך כך לא אתיא לידי ספק טומאה ובעלה לא אתי לידי איסורא כצ"ל והס"ר:

בד"ה ובאנשים שבדוק עצמו תדיר כו'. נ"ב נ"ל לא דק בפירוש או טעות סופר הוא:

בד"ה לענין זיבה כו' ובא מבשר המת כו'. נ"ב עי' בפרק בנות כותים (נדה דף ל"ה):

בד"ה דשף וייתיב כו'. נ"ב פירוש שהיו קורין שם המקום שף וייתיב כלומר שנסע מקושה וישב כאן כי היו לוקחים אבנים ועפר מבית המקדש והיו בוניה ממנו בית הכנסת גלות יכניה וסיעתם כן פירש בערוך יכן פרש"י בפרק בני העיר אבל בסוף פרק אין מכירין פרש"י דשף וייתיב שחרב וחזר ונבנה כו':

בא"ד שם המקום המובלע כו'. נ"ב פירוש העומד בתוך תחום של נהרדעא:

דף יג:

גמ' ישב לוי קוץ בכריסו לא יוכלנו אמר ליה לא. כל זה נמחק:

שם למטה עד ירכיס. נ"ב ועד ועד בכלל דהיינו עד ברכיס ביש פירושים:

רש"י בד"ה כספחת כו' דאמרינן במסכת סוטה. נ"ב בפ' אלו נאמרין:

בד"ה כי רוח כו' יעטוף כו'. נ"ב ובע"ז גבי באו ונחזיק טובה לאבותינו כו' פירשו התנ"ס כי רוח מלפני הוא משיח שנאמר רוח אפינו משיח ה':

בא"ד מדריש יעטוף כו' הד"א:

בד"ה שמע מיניה כו' לידי חיומוס אלמא כו' הד"א:

תוס' בד"ה קשים גרים כו' מיייתי דרבי חלב. נ"ב ועוד יו"מ לפי שביותר הוזהרו ישראל על הגרים ואין יכולין ליזהר מאונאתן תוספת פרק החולץ והר"ר אברהם גר פירש לפי שהגרים בקיאים במצות ומקדקין בהן ומתוך כך הקב"ה זוכר עונותיהן של ישראל כו' תוספות פרק עשרה יוחסין:

בד"ה אלמא דינא כו' ומשני התם תקצץ ידו על טיבורו על כו' דאם לא יסיר הקוץ תבקע כריסו וקשה כו' כצ"ל:

דף יד.

רש"י בד"ה אפרקיד כו' שפעמים שיתקשה אבר תוך שינתו ויתגלה ועוד כו' כצ"ל:

בד"ה אותיוס כו' נ"ב ולשון יון הוא רש"י בריש יומא:

בד"ה טהרות כו' נמחק טהרות וצ"ל ממטאות מעת לעת טהרות ואדם כו':

בד"ה רצופה כו' קודם הקינוח ומאכולת לאחר בעילה אתאי על אברו וללישנא כו' כצ"ל והד"א ונ"ב ס"א:

תוס' ד"ה רוכבי גמלים אסורים כו' צ"ל קודם ד"ה רוכבי גמלים רשעים כו':

בד"ה אפרקיד כו' ולשון אפרקיד אפורייאה קלל ולא כו' כצ"ל. ונ"ב פירוש נון ולמ"ד מתחלפים ודו"ק:

בא"ד ולשון אפרקיד אפוי קיד נ"ב פירוש פניו בקידה למטה ודו"ק:

דף יד:

גמ' א"ל אבל א"ל א"כ אף אתה עשיתו כתם כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אמר ליה רבי חייא כו' האמר בפ' יוצא דופן אפילו בעין כו' כצ"ל:

בד"ה יושבת טהורה כו' במקום מי רגלים כיון דרגלים לדבר דדחיק לה עלמא וחזקת דמים מן המקור מיטמא ה"נ מטמיא כצ"ל:

בד"ה והא עלה קתני כו' אלמא אטמאים מספק קאי משום שמטמאה כו' כצ"ל ונ"ב ס"א:

בד"ה זהו צ"ל וזה:

תוספות בד"ה בעד שאינו בדוק כו' דבהא לא היה רבי' מחזיק טומאה ואי כצ"ל:

בד"ה היאך מניחים כו' ורש"י פי' התם כו' כצ"ל:

דף טו.

רש"י בד"ה בשלמא לרב חסדא כו' רבנן הס"ר:

בד"ה וכי תימא כו' דאחר שירדה כו' כצ"ל:

בד"ה וכתמים דרבנן אפילו מכאן ולהבא הס"ר:

תוספות בד"ה אמר רב למפרע כו' ותמצא אשתו ספק נדה כו':

בא"ד חלוקה קודם פרישתו. נ"ב פירוש קודם בעילה וה"ק קודם שמפרישין אותו מאשתו שלא יבעול עוד תוכל לבדוק ולבעול אח"כ ולא נצריך להפרישו ודו"ק. בד"ה הכי אתמר כו' מיישב הלשון שאמר תחלה כו' כצ"ל:

דף טו:

רש"י בד"ה הוי ספק להיתר הס"ר:

בד"ה אב"א ספק כו' עיילה הס"ר:

בד"ה אם זכר כו' אשה להצין ולראות הס"ר:

תוספות בד"ה אפילו ילדה כו' רבא לערסא כו'. נ"ב פירוש בשימוש:

בד"ה בהמתו כו' כרבי אושעיא ובמימי דמאכל בהמה כו'. נ"ב פירוש ותירון זה דחוק הוא קצת דלמא לא תקטע בעבור עראי ובהמה מיהו כו' כלומר אם אפשר לנו שנאמר חילוק זה יהיה מיושב כלי מגנוס וק"ל:

בד"ה כדי שתהא בהמתו כו' בהדלקה קודם הרמה כו'. נ"ב פי' אע"פ שאינה עומדת אלא לאכילה הוא הדין שאר הנאת כילוי וק"ל:

בד"ה מסיק בסמ"ך גרסינן שהיה מוסק זתיס. נ"ב לאפוקי מפ"י הערוך שפי' מציק והוא אנס:

דף טז.

רש"י בד"ה וכאן שלא כו' דקאמר לעיל וסתות דאורייתא כו' כצ"ל:

בד"ה במחבא כו' ובולשת הס"ר:

בד"ה הרואה כו' לה במעיה הס"ר:

תוספות בד"ה אלמא וסתות כו' ואי ראתה מזמן הוסת כו'. נ"ב פי' אלא תהא מקולקלת וק"ל:

בד"ה ור"נ כו' להלכה היו וסתות דרבנן כדפריך כו' כצ"ל:

דף טז:

רש"י בד"ה בדקה בעד בלילה לפני תשמיש הס"ר:

בד"ה זו מוכיחה כו' כפרתה הס"ר:

תוס' בד"ה הכל בידי שמים כו' מה שעמד להיוט. נ"ב ולא כדעת רלב"ג וסיעתו וק"ל:

בא"ד ועוד דאין זה בידי שמים כו'. נ"ב כך נ"ל לפרש דלפי תירון הראשון שאמר ועוד הרבה דברים תלויים במזל ה"ק כלומר עוד הרבה דברים שאינם מסורים ביד האדם אלא בידי שמים הן ובמזלו

מהרש"ל – חכמת שלמה • נדה

יעבשוי קאמר ועוד כו' לא זו שאינה בידי אדם אלא אפילו בידי שמים נמי לא אלא במזל לבד והקב"ה אינו רוצה לשנות כו' ודו"ק:

דף יז.

גמ' מאן בעי פקולי בנהמא. נ"ב פי' לתשמיש על דרך הלחם אשר הוא אוכל:

רש"י בד"ה אמר כו' כלי חרס הס"ד:

תוס' בד"ה משתנן מים ערום לפני כו' כצ"ל:

דף יז:

רש"י בד"ה ספקו טמא כו'. ונשתרבע הדם בכל הפרוזדור כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ואין שורפין כו' גבי דם תבוסה כו'. נ"ב פירוש היוצא מן ההרנו:

דף יח.

גמ' ספקו טמא הני במאי מתוקמא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ומשנינן כו' הלול ולפנים הס"ד:

בד"ה בקרקע פרוזדור כו' מן החדר ודרמי ורב יצחק דאמר כו' כצ"ל וכן אח"כ כיון דרמי ורב יצחק לא כו':

בד"ה ועשאוּם כו' רובא הס"ד:

ד"ה הולד נימוק צ"ל נימוק הולד:

בד"ה אמו טמאה כו' וימי טהרה דאמרינן הלך אחר רוב כו' כצ"ל והד"א:

תוס' בד"ה שליא בבית כו' משום רובא כדפרישית דאי כו' כצ"ל:

בד"ה ספקו אסור כו' לדריש מוארב לו עד שיתכוין כו' ועל כרחך עד שיתכוין לו נפקא ליה מוארב כו' כצ"ל ונ"ב ובפרק הנשרפין (סנהדרין דף ע"ט) פירשו התנ"ס' במאי מוקי ליה תנא דבי חזקיה קרא לונתנת נפש תחת נפש ע"ש:

דף יח:

גמ' לא דלמא לא תויבתא ולא סייעתא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה למעוטי כו' הא דקתני לעיל הביאה קרבן ונאכל כו' כצ"ל:

בד"ה רוב תינוקות כו' ומנשקות אותן. נ"ב ור"מ מטהר לפי שאמרינן אדם טהור נטל מן העיסה ונתן בידו של תינוק שלא יטמא העיסה והא דאמר כו' כצ"ל:

בד"ה מיעוטא כמאן דליתא כו' כמאן דליתא דמי דטמא אף ברשות הרבים כו' רוב גמור כדפרי' ולר"מ כו' כצ"ל:

דף יט.

רש"י בד"ה בית כרס כו' וונתנין בכלי הס"ד:

בד"ה ארכו כשני כו' מוטל לארכו על שתי אבנים כו' כשיעור נגע ושתי אבנים כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה רבי יהושע אומר כו' ועוד דשני גבי נגעים כו'. נ"ב פירוש מאחר שהסברא בכל דוכתן לאזלינן בתר חזקה אפילו בלא קרא א"כ קרא אתי לדיוקא דוקא היכא דגלי דונמא שני כתובים שאין מלמדין ודו"ק:

בא"ד בפרק יש נוחלין בשער לבן כו' כצ"ל:

בא"ד אספק בהרת כו'. נ"ב ואין להקשות א"כ קרא ל"ל לכך אמר אי נמי מהתם יליף פירוש דלא אזלינן בתר ריעותא אבל אי לאו האי סברא בדוכתי אחרינא לאזלינן בחר חזקה אפילו לגבי ריעותא לא הוי דריש לטהרו הכי ודו"ק:

דף יט:

רש"י בד"ה לא מטמאיתו כו' תלינן בה אלא כו' הד"א:

בד"ה פרדם כו' היינו בניס. נ"ב והיינו מדה כנגד מדה שזוכה לבנים אף שאין האשה מתעברת אלא סמוך לוסתה ודו"ק:

תוס' בד"ה הירוק כו' היינו כאתרוג. נ"ב או כשעווה או כחלמון ביצה הג"ה מיימוני:

בד"ה לית ליה פירוש לית ליה ארבע כו'. נ"ב אבל לעיל גבי בית שמאי נוכל לפרש לית ליה דמי' בכל וכל מראה אדמומית מטמא אבל לר"ע דפליג אירוק שאינה מראה אדמומית מאי איכא למימר ועוד ר"ע מסתמא סבר כב"ה דמתירין מי תלתן ומוהל צלי א"כ סבר דמיה דוקא ודו"ק:

דף כ.

תלתא דרי ותלתא טרפן כו'. נ"ב וזה לשון מיימוני וסמ"ג ולוקח מן הברור שבו קנה האמצעי שלו שכולן כמו קנה הוא ובכל אחד ג' קנים ובכל קנה וקנה ג' עלים ומקיף הדם לעלה אמצעי שבקנה אמצעי ורואה כו':

רש"י בד"ה וכולן חמשה דמים הס"ד:

בד"ה והא דקתני כו' הימנה והא דקתני כעלין ולא כתחתון כו' כצ"ל:

דף כ:

רש"י בד"ה איפרא הורמיז כו' וכך שמה ואעפ"כ היתה משמרת עצמה מנדות וקרובה להתגייר ואף קרבנות היתה שולחת כו' כצ"ל:

בד"ה בין טמאה מ' וחד או ביום פ' ואחד כצ"ל והס"ד:

בד"ה מעיקרא כו' בטומאה דאמרינן לקמן כו' הד"א:

תוס' בד"ה אנמריה סמך כו' לכך נראה לפרש כו'. נ"ב ויש לדחות דהתם באה לפני שניהם השאלה באחת גליין:

דף כא.

רש"י בד"ה השרוני כו' ואית דגרסי כו' נכתב בצדו ולפי גירסא זו חי וחדש קאי אחלק היין שהוא חלק השלישי לא יהא מוזוג ולא ישן וכן כתב הרמב"ם והסמ"ג ע"ש:

דף כא:

רש"י בד"ה בלא דם כו' ואפי' החתיכה של ארבע מיני דמים כו' כצ"ל:

דף כב.

גמ' נימא קרא בבשר צ"ל בשרה ונ"ב ס"א:

רש"י בד"ה הרי זו כו' מליקת חולין היא ונבלה כו'. נ"ב בפ"ק דכריתות [דף ז' ע"ב] פירש"י ומשום חולין על המזבח לא איכפת לן כיון דאין למזבח אלא דמה ובמסכת נזיר ילפינן דחטאת העוף באה על הספק:

בד"ה אס יש בה כו' משפופרת הס"ד:

בד"ה דפלי פלווי כו' והדם שם דת"ק כו' הד"א:

בד"ה כ"ע לא פליגי דייקינן לישנא דקרא כצ"ל והשאר נמחק ונ"ב ס"א:

רש"י בד"ה כי פליגי כו' קרינן בה ורבנן כו' הד"א:

בד"ה לפי שאי אפשר כו' הזב בלא טיפה כו' הד"א:

תוס' בד"ה אלא בחתימה כו' לא יספור בזיבה הא כיון כו' קא מטהרת בקיסם כו' כצ"ל:

דף כב:

רש"י בד"ה יצירה כו' גזרה שוה הס"ד:

בד"ה ויברא דאדם לגופיה הס"ד:

דף כג.

גמ' מתיבי ר' חנינא בן אנטינוגוס כו' נ"ב נ"ל טעות אלא ר' חנינא בן גמליאל הוא אלא כמו שכותבין התנ"ס' פ"ק דף ח' ע"ש:

רש"י בד"ה והבא מאי כו' והבא בג"ש דתני ואדם מה תשובה איכא דקאמרת דניחא כו':

בד"ה דומות כו' עגול הוא הס"ד:

בד"ה באוכמא כו' כאדם והא דתני דהוי מום בצורי כו' חדא כוי עגול כגלגל הס"ד:

בד"ה ובמינו (צ"ל) במינו כו' מתקיימת ובמינו הוא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה יוצר הרים ומופנה הוא כדקאמר בסמוך כנ"ל והס"ד ואח"כ מה"ד ליתני נחש:

דף כג:

גמ' אף אָן נמי תנינא המפלת כמין בהמה חיה ועוף דברי ר"מ כו' כצ"ל. ונ"ב כן הוא בפ' יש בכור:

רש"י בד"ה סגל צורה כו' משל לאדם שסטר את חבריו והחזיר כו' כצ"ל:

בד"ה אמר אביי כו' דלא מעכבא וכמאן כו' כצ"ל:

בד"ה מן הצד כו' וירכו בצדו בשאר כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה מוצא בה כו' אלא אדם כו' כצ"ל:

דף כד.

גמ' בני רבי חייא נפוק לקרייתא כו'. נ"ב פרש"י בביצה שהיו הולכים על הכפרים לראות שדותיהם:

רש"י בד"ה מוסמסין מוכין קצת ולא כו' בפניו טוחות הס"ד והד"א:

בד"ה כי פליגי כו' לגמרי ואיפכא אתמר כו' הד"א:

בד"ה היינו כו' חסר לגמרי הס"ד:

בד"ה שימי את כו' משום דחריף הוי דחויק ליה כו' הוי דדחיק ליה לרב פפא כצ"ל:

תוס' בד"ה ר"ח כו' וקסה לר"ת דכפ' אלו מומין תנא ליה גבי מומי כו' אף לפי מדקאמר באשה ולד כו' כצ"ל:

דף כד:

רש"י בד"ה שאינו חתוך כו' חיתוך אברים וצורה כו'. נ"ב זה קאי על ראש שאינו חתוך ודו"ק:

בד"ה כוותיה כו' דולד הוא הס"ד ואח"כ מה"ד הרי אמרו:

תוס' בד"ה אכילתו מרובה כו' אבל שליש ושתה שליש והניח שליש לכשתכעוס כו' כצ"ל:

דף כה.

גמ' ומי מספקא ליה והא קרא קאמר מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא הוא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה בסומכוס כו' ויחידאה היא הס"ד:

בד"ה כר' יהושע כו' לחודיה מטמא משום. לידה ויחידאה היא ודלמא אפי' במלא בשר פליגי כיון דאינו מרוקם מעולם לא היה ולד ואע"ג דפליג ר' יהושע בשפיר לחודה במלא דם מודה דלא ולד הוא דדם מוכיח עליו כצ"ל והס"ד:

תוס' בד"ה עור ובשר כו' ומפרש במדרש למה הדבר דומה לאדם שפושט וחוזר ולובש מה שפושט אחרון לובש ראשון אבל בתחלת בריית הולד עור ובשר תחלה ואח"כ עצמות וגידין כצ"ל. ונ"ב כך הוא ברש"י דיחזקאל ונמחק מן מלבוש עד סוף הדבור:

דף כה:

גמ' אס זכר הוא אס נקבה היא אבא שאול בר נש ואמרי לה אבא שאול בר רמש אומר כו' ואמר רב עמרם עלה בשל ערב כו' ואמר רב עמרם עלה כו' כצ"ל:

שם האי זכר והאי נקבה כו'. נ"ב פי' שיכול להיות כך אבל לא בהכרח דא"כ שניהם זכרים או נקבות איך נמצאו:

רש"י בד"ה לא ידעי כו' קטנן הס"ד:

מהרש"ל – חכמת שלמה • נדה

אחר ד"ה אלא שנרף כו' צריך להתחיל ד"ה לשון של שור הגדול דהיינו פניו טוחות ואף ע"ג דאוקמינן לעיל פניו טוחות אין אמו טמאה גבי סנדל ואי אמו טמאה לית סנדל דולג שעמו מוכיח עליו דולג הוא אלא שנימוק על ידי חבירו שדחקו. ונ"ב ס"א:

בד"ה שאם תפיל כו' ותחלת נדה לאחריו וה"ג כו' הד"א:

בד"ה שלשים ואחד צ"ל ל"א גרסי' כו':

תוס' בד"ה המפלת סנדל כו' ימי טוהר כדאיתא לקמן בפירקין כו' כצ"ל:

בד"ה קמ"ל כו' לר"ת שפירש דאין מתעברת וחוזרת ומתעברת כו'. נ"ב וגבי מעוברת היינו טעמא שלא יכנוס הזרע בין ב' התאומים וידחוק ויעשה סנדל כו':

בא"ד היינו בן קיימא כו'. נ"ב פי' לא מצינו שהיו כולם קיימים שתהא אשה מתעברת וחוזרת ומתעברת בלא סנדל אבל להיות א' נפל מצינו שחוזרת ומתעברת כגון גבי סנדל ודו"ק. אבל אין לפרש ססבר רש"י כהיהא דירוש' שאף הולד עם הסנדל אינו חי כי לא אישתמע זה ברש"י ואדרבה להיפוך משמע לקמן בשמעתא גבי סנדל אין ביה חיותא ע"ש ודו"ק:

בא"ד בביאה ראשונה הזריע הוא תחלה ובביאה שניה הזריעה היא תחלה ומיהו י"ל דבענין זה בב' ביאות אין חידוש למתי תשב לזכר כו' כצ"ל:

דף כו.

גמ' אמר רב פפא ש"מ מכריך כריך ליה כו'. נ"ב ולפי זה לא שייך לשנויי עוד שאם תלד ולד דרך דופן כו' אפילו אליבא דרבנן דהא א"א כלל ומתחלה קודם שידע הברייתא בעי לשנויי כך ודו"ק:

שם דסנדל קדים ונפיק גבי כריתות כו' דולג קדים ונפיק רב הונא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה למאי הלכתא כו' הבא אחריו ומשני כו' הד"א:

בד"ה ש"מ כו' הכי הוא מכריך כריך כו' הד"א:

בד"ה היויא לידה כו' כילוד אבל כו' הד"א:

בד"ה הבית טמא כו' דולד הוה בה ומת. נ"ב עי' בתום' דלעיל בדף י"ח ובגמ' לקמן:

בד"ה הולד נימק צ"ל נימק הולד:

ד"ה שיאחזנו צ"ל קידם ד"ה שדרו:

בד"ה אמר אביי כו' דמשמע מתנייתא היא כו' כצ"ל:

בד"ה טפח על טפח כו' וטפח רוחב ורום חללו טפח כצ"ל:

בד"ה וחוץ כו' ולהכי נקט על רום טפח כו' כצ"ל:

בד"ה חבור וכתנור כו' לו יד ואם נטמא כו' עומדת לינטל שהיא גדולה כו' כצ"ל. :

דף כו:

גמ' שמואל ותלמידי דרב ורב יהודה הוו יתבי כו' דרב מנשיא מדויל באפיייהו כו' כצ"ל:

שם דרמינן ליה כו'. נ"ב והנראה בעיני לפרש שדרך יוהרא היה ממחר בפניהם כאילו אינו חש לכבודם יק"ל:

רש"י בד"ה לא אמר צ"ל לא אמרו כו' מלקרבו לכותל כו'. נ"ב לפי שתגורים שלהן לא היו מחוברים יק"ל:

בא"ד עומדת לינטל היא כו' כצ"ל:

בד"ה באלו ואתי כו' דידבי פי' מגרש כצ"ל:

בד"ה חזייה בישות. ונ"ב דאמר לעיל משמיה דרב סתמא ולא חילק בין דבר קיימא לדבר שאינו של קיימא וטעה שמואל בהגליקו:

תוס' בד"ה אבל בקטן כו' היינו ברוחב והרוחב הרבה כו' כצ"ל:

בד"ה תחלתו כו' משתגמר מלאכתו כו'. נ"ב חוזר ופירש דין של כל תנור שאינו מקבל טומאה אלא כנגמר כו':

בא"ד טפח למאי חזי ומשני אגדול תניא ליה בסוף ופריך כו' כצ"ל. ונ"ב כך נ"ל להגיה דמשום הכי תניא שיריו ברובו בסוף דלא יהא קאי על תנור קטן שתחלתו טפח אלא קאי אסתם תנור שהוא גדול וכאילו הפסיק והתחיל בבבא אחרת אין תנור מקבל טומאה אלא משגמר מלאכתו ודו"ק:

בד"ה המפלת כו' דאי בתתלה ולד כו'. נ"ב פי' נפל:

בא"ד אסורה באכילה ומסיק אר"א כו' חוששין לולד אחר בשליא ולכך אסורה כו' כצ"ל:

דף כז.

גמ' הוציאוהו בספל כו'. נ"ב בספל אורחא למלתא נקט ורבותא נקט אע"ג דלא הוציאה ביזו ולא נתמעך נימוקו. גליון:

[שם] אמר להו רב פפא היינו כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה שאני אומר כו' ושמא נימוחה כו' הד"א:

בד"ה לסוף שבעה כו' בתוך חדש. נ"ב פירוש שנשארו עוד מחדש השביעי וק"ל:

בד"ה לסוף שביעי דחיי הס"ד:

בד"ה לבית החיצון לבית אחד שהבית טהור הד"א:

בד"ה אבל הן אמר לו כו' דמטמית ליה אמר להו כו' הד"א:

בד"ה מ"ט כו' כרקב וכנצל. נ"ב בפ' שני דאהלות פי' בשר המת שנמוח וגעשה ליחה סרוחה, מיימוני סמ"ג:

בד"ה נימא אינש כו' אמרינן ליה טעמא כצ"ל:

תוס' בד"ה חומר שני כו' שהפילה שליא בשני אחר חיה ועוף כו'. נ"ב פי' ביזם שני והיינו חומר ב' ילמות דמנינן טהרה מיום ראשון וטומאה מיום שני ודו"ק:

בא"ד חומרא דזכר ונקבה כו'. נ"ב ולפ"ז ה"פ חומר דב' ולדות כלומר של זכר ונקבה והכל לענין טומאה ודו"ק:בא"ד דסתרו אהדי כו'. נ"ב ותימה רבה מה בכך סוף סוף כל חד מכח ספק ספק נשרי ומה שסתרי אהדי לחומרא גמי סתרי אהדי ואין שייך לומר דא"א להקל בתרוייהו דהא ממ"נ

געשה איסור ומה בכך שמצטרפים לכל חד וחד עוד ספק עמו כי היכא דנשרי ובהדיא משמע בתום' פ"ק דב"ק גבי שליא דמשום דממ"נ געשה איסור אז לא עבדינן תרי קולי דסתרי אהדי והתם גופא תימה שמביאים התום' התם הא דהמפלת ואינו דומה כמו שפרשתי:

בד"ה מ"ט כו' כמו בבית החיצון כו'. נ"ב דבטל כולו שהרי השיב לו אפילו ר"מ שאינו כלומר שנימק הכל ודו"ק ועוד תדע דאפי' לר"מ נימוק כולו בבית החיצון דאי ג"כ משום ביטול א"כ אמאי פריך מ"ט דר"ש יותר מר"מ ודו"ק:

דף כז:

גמ' מלא תרוד רקב כו'. נ"ב פירוש שנ"כ א"א שלא יתערב מעט עפר עמו ומש"ה מפרש צריכא ודו"ק דאי לאו הכי לא שייכא הנך בבי אהדי ולא פליגי בחדא עניינא וק"ל. וכן מצאתי בפ"י ר"ש דטהרות על האי מתניתין דעפר שנתפזר שכתב ובגמ' דהמפלת מפרש טעמא משום דדבר אחר געשה לו גנגילין כו' והיינו כפרש"י נ"ל:

שם תניא אידך כו'. נ"ב תימה לי הלא משנה היא במסכת אהלות ע"ש:

שם טמאה לידה ריש לקיש אמר שפיר כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה פרידה גרגירי הס"ד:

בד"ה מה תחלתן כו' הראוי לירקב וליעשות רקב של מת גנגילין כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה שאין לירקב כו' המעורב בו הס"ד:

בד"ה מלא תרודו כו' ורקב ועפר הס"ד:

בד"ה אמרו דבר אחד כו' בטל ברוב הס"ד:

בד"ה בהמה נסה כו' ולד מעולם הס"ד:

בד"ה תקבר כו' של בכור הס"ד:

בד"ה מודה ר' שמעון צ"ל ומודה:

בד"ה במוימיו כו' הלידה והטיונוף שיוצא עמו כצ"ל והס"ד:

בד"ה פתחים גדולים של ד' טפחים. נ"ב פירוש כל מה שהיה תוך המשקוף של הפתח אפי' הוא לצד חוץ ואף הפתחים כולם געולים אפי' הכי טמא:

תוס' בד"ה מת שנתבלבל כו' וא"ל רבי יוחנן ובירושלמי איכא שפיר שנתקלקל צורתו מהו ר' יוחנן אמר טמא ריש לקיש אמר טהור איתיביה ריש לקיש לרבי יוחנן כו' כצ"ל:

דף כח.

גמ' שלדו קיימת הוא דטהרו כו' ר"א אומר שיעורא ברובע ה"ד כו' ורגל חתוכה אמו טמאה כו' מינייה דרב הונא לחוש חוששין כו' והא קרא קאמר מדרבנן וקרא אסמכתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה וטהר לו פתחים קטנים הפחותים מארבעה כו' דקי"ל מת פתחיו ארבע אס הוא בבית כל הפתחים טמאים כו' כצ"ל. ונ"ב פירוש שהיו גדולים כולן ארבעה:

בא"ד ואם פתח פחות מד' טהור כצ"ל. ונ"ב פי' אס יש פתח א' או אפי' הרבה שאינם בארבעה ורק אחת גדול ארבעה אותן הפחותים טהורים שהגדול מציל עליהם לפי שאין ראוי להוציא המת אלא דרך ארבעה לאפוקי היו כולן פחותים מארבעה כולן טמאים ק"ל:

בד"ה קטבלא עוד שלוק וקשה ואינה נשרפה עם המת כצ"ל והס"ד:

דף כח:

גמ' למה לי לכדרב ואימא כוליה לכדרב כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה רבי אליעזר היא כו' ה"נ מחייבי כו'. נ"ב נראה לי הא דמחייב מהא בא רב נחמן אמר רב לפרש דאינו חייב לרבנן משום האי קרא ודו"ק:

בד"ה לזכר לרבות כו' מן העזרה הס"ד:

תוס' בד"ה עד כל כו' ואם תאמר כל טמא לנפש אס כן למאי אתא כו' כצ"ל:

בד"ה הא מזכר כו' שלא להכשירו לעולה ולהצריך קרבן אחר כו' כצ"ל:

דף כט.

גמ' אבל הראש עמהן הרי הוא כילוד כצ"ל ונ"ב נ"ל:

שם תניא גמי הכי יצא מחותך מסורס משיצא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אין הראש כו' מן הבכורה ורבי אליעזר כו' כצ"ל:

בד"ה באנפי נפשיה ולאו אמתניתין ואיכא כו' כצ"ל:

בד"ה מאי קאמר כו' סלקא דעתך דמסורס ברובא כו'. נ"ב וה"ה מחותך כתקנו כמ"ש התום' נ"ל:

בא"ד לאו ילוד הוא הס"ד:

בד"ה אלא אמר רב זביד כו' אין הראש פוטר הס"ד:

בד"ה מתיב רבי יוסי כו' בן לוי הס"ד:

תוס' בד"ה תשב לזכר כו' כדפריך לעיל (נדה כו'). נ"ב גבי חומר ב' ולדות:

דף כט:

רש"י בד"ה האשה כו' יצא הריונה הס"ד:

בד"ה משמשת לאור כו' וטעמא דכולן מפרש לקמן כו' י"ג שבעים כצ"ל והס"ד:

בד"ה ומטבילין כו' תנא גמי שבע י"ג טהור והכי מפרש לקמיה כצ"ל:

בד"ה תשמש ואע"ג כו' ואחד טהור האי דס כו' הד"א:

בד"ה ומשנינן כו' טמא הוא ומוקמינן לה לקמן כו' כצ"ל:

בד"ה לאורתא כו' טמא מבערב הס"ד:

בד"ה אומר יולתה כו' בשבוע לא קא חשיב הס"ד:

בד"ה שבע שלישי כו' והיום כלים הס"ד:

בד"ה בלילותא כו' לידת נקבה ב"ש כו' הד"א:

דף ל.

גמ' ולבית שמאי דחשיב לאחר תשמיש כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה שיתין וסיתא כו' מהן שבעה בלילי שבוע כו' כצ"ל:

בד"ה טבילה כו' הרי ל"ו וקשיא כו' כצ"ל:

בא"ד ומסתברא ללהכי נקט בין השמשות דדק בלישגי' כו'. נ"ב ומשום הכי נמי מיושב אמאי משני שבאתה בין השמשות דלמא לעולם ביום באתה וכדהוי סלקא דעתא מעיקרא והא דקא בציר לן חדא דלמא הך טבילה דסוף שבוע קמא קחשיב אלא משום דדק בלישגי' וק"ל. אח"כ מצינתי בגליון בשם התנא' כמו שפירשתי וכתב עוד שרבינו תם תירץ משום דב"ה על כרחך לא קחשיב חדא בשבוע אס כן לדידיה בציר חדא וק"ל:

בד"ה שלשים כו' ותמיניא הויין הס"ד:

בד"ה כדאמר יו"ד בימים כו' שבא בין השמשות איכא ט"ו טבילות כו' בשבוע היא כצ"ל והס"ד:

בד"ה המפלת שליא הס"ד ואח"כ מ"ה ליום ארבעים לטבילתה הס"ד:

תוס' בד"ה עשרים כו' לא מטיבלין להנדה כו' אבל לב"ש כו' כצ"ל:

בד"ה והאיכא כו' משום נדה כו'. נ"ב פי' לב"ה וק"ל:

בד"ה יומא קמא כו' מכל שבוע כדפרישית ולא פריך כו' כצ"ל:

בד"ה ושמע מינה כו' כר"א דאמר כל הנסקלין נתלין כו' כצ"ל:

דף לז.

גמ' שאם תראה יום שלשים וארבע ותחזור ותראה יום ארבעים וא' כו'. נ"ב ותימא אמאי נקט כה"ג דהשתא אינה מותרת עד מ"ב דלמא היא שומרת יום ואמאי לא נקט עדיפא שמא תראה יום ל"ה יב"מ"א תהא מקולקלת ואי לא אזלינן בתר חששא דזכר הוא הוה שריא בערב מ"ב שאם אין כאן ולד הוי שביעי של נדה ואם נקבה היא הוי דם טוהר:

שם איתרה ארבעין וימין כו' כצ"ל. ונ"ב לשון עיכוב כמו איתרה סיהרא בפ' אין ערביין:

שם על שתי עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו ופיו סתום כו' על ראשו ונצפה ומביט מסוף העולם כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה וכן לענין נקבה כו' האי קולקולה נמי. נמחק נמי ואח"כ מ"ה עד שמונים ושמונה דלא כו':

בד"ה וכי תימא כו' פלוניתי הוא הס"ד:

בד"ה אציליו אייכלי"ש. נ"ב פי' תחת זרועותיו:

בד"ה נפתח הסתום פיו הס"ד:

תוס' בד"ה שתום העין כדי שיסתום ויסתום ויגוב כו' כצ"ל:

דף לא.

גמ' ולובן שבעין אמו מזרעת אדם כו' וחלק אביו ואמו מניח כו' לכך נאמר ישוב אפך כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה דרך תשמישן כו' פניו למטה ונקבה כו' הד"א:

בא"ד כדאמרינן לעיל ראשו בין ברכיו אבל זכר כו' כצ"ל:

בד"ה ותזרני חסר א' הס"ד. ואחר כך מתחיל הדבור זיריתני לשון מזרה זיריתני מן הברור ואח"כ וזיריתני ותאזרני כו' כצ"ל:

בד"ה הוא כו' שנטה חמורו של יעקב כו'. נ"ב אבל בערוך פי' בעבור ששמעה לאה קול של חמור שהיה טוען זאת היה גורם שיצאה לאה לקראתו:

דף לב.

גמ' ורבי יוחנן אומר סמוך לטבילה כו' ואשה פניה למעלה כלפי האיש כו' מפני מה אשה קולה כו' זה ממקום שנברא וזו ממקום שנבראת שני' כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ובחטא כו' שהוא גרם לי שאבא וכשנתחטאת כו' כצ"ל:

בד"ה מוידה היא כו' בשבועות בטוי הוא סוף דבור:

דף לב.

גמ' ומקשינן אשה לאיש מה טעם אין מבימין כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה איש כתוב בפרשה כו' ולא קטן אלא כו' הד"א:

בד"ה בעין בול כו' מא"י הס"ד:

בד"ה פומבדיתא חוצה לארץ הס"ד:

בד"ה יוצאה מגופו כו' ונדה הס"ד:

בד"ה ולא יחללו כו' טומאים בתרומה כתיב כצ"ל:

בד"ה ותבא כו' גבי רשע קאי כצ"ל:

בד"ה מפרשי להו ממנע קדשים כצ"ל והס"ד:

בד"ה אשה כו' תהיה בנדתה הס"ד:

בד"ה ורמינהו כו' שכבת זרע הס"ד:

בד"ה הי קרא כו' אצטריך הלכתא הס"ד:

בד"ה קרא סתמא או בת ארבעה הס"ד:

בד"ה אלא בת שלשה [כו'] אסמכה ובת יום אחד כו' הד"א:

תוס' בד"ה והטבילה כו' ובפרק עד כמה כו' נ"ב ענין בפני עצמו דקשה לו מאחר שהטבילה קודם לאמה בעבור לסוכה בשמן של תרומה אלמא מצינן שהטבילה בעבור תרומה היכא שראתה א"כ התם בבכורות למא מאכילה החלה לבנה קטן לימא אף לגדול שטבל מאחר שמצינו שהיו טובלין לתרומה ימשני אין ה"נ ה"ה אף לגדול וכן איתא להדיא במשמעות התוספות דפרק עד כמה ע"ש:

בד"ה לנקבה כו' דמצרע ומצורעת צ"ל כו' כצ"ל:

דף לב.

גמ' דאי כתב רחמנא בנדה ה"א נדה משום כו' דכתיב וכל הנוגע בכל כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה למעוטוי איש מאדם כו' דאישתעי ביה הס"ד:

בד"ה דאין זיבה כו' לאחר נדות הס"ד:

בד"ה ואלא קרא כו' למה לי הס"ד:

בד"ה למעוטוי [וכו'] ולא איש הס"ד:

בד"ה והא מיעטתיה לעיל הס"ד:

בד"ה חד למעוטוי [וכו'] זרע אדם הס"ד:

בד"ה וכן לענין זכרים כו' יום אחד הס"ד:

בד"ה איש אין לי כו' ואיש כי תצא כו' כצ"ל:

בד"ה משכב הזב והנדה מטמאין אדם דכתיב ואיש אשר יגע במשכבו וכתיב וכל הנוגע במשכבה וגמירא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה למעוטוי אשה כו' הא ממעטין לעיל בפ"ב כו' דמיה ארבעה דמים טומאים באשה ותו לא כו' כצ"ל:

בד"ה צריכי דאי כו' דמפריך קרא גבי נדה שמטמא בפנים כו' כצ"ל:

בד"ה עליונו של זב כו' אלמא מה שתחתיו לא איקרי כו' והנושא כתיב דמתחתיו נרידא לא כו' כצ"ל:

בא"ד (והד"א) דנתקו לטמא כו'. נ"ב פירוש מדכתיב בלשון נושא דלא שייך לפרש אמה שלאחריו כדפי' התוספות לעיל אבל מ"ש רש"י משום דלערביניהו זה הפירוש אינם סוברים התוספות כלל ואין לפרש כלל בענין זה דאין נוכל לערביניהו הא גבי רישא דקרא שהוא מרכב אין טעון כיבום בגדים כלל ומ"ה הקשו התוספות אח"כ לגירסת רש"י הראשונה שלפניה היכא פריך אימא נתקו כו' הא טומאה חמורה לא כתיב גבי מרכב וני"ל אף לפרש"י לישב שפיר לשון נתקו משום שכתב עליונו של זב בהאי קרא דיטמא דהיינו תחתיו כו' דאי לא כתב עליונו של זב הכא בהאי קרא מסברא הוי דינו ממש כתחתונו של זב והוה נכלל בו ודו"ק. והיינו נתקו שהוציאו מכלל תחתונו של זב וכתבו הכא גבי יטמא כו' ולפי זה פריך שפיר ודו"ק ואפשר רש"י גופיה לא פירש ולערביניהו כו' אלשון דנתקו אלא ענין בפני עצמו הוא שפירש מנין דהאי קרא דיטמא עד הערב לא איירי בטומאה חמורה כגון נושא מדלא ערביניהו ש"מ דיטמא לאו כיבום בגדים קאמר ודו"ק:

בא"ד וכתיב ביה יטמא דמשמע טומאה קלה כו' כצ"ל. ונ"ב פירוש אותה התיבה דיטמא לחוד אבל מה שכתב עד הערב דהיינו טהרה במקוה קאי על מרכב רק עליונו של זב נלמד מדכתיב בלשון תחתיו ועיקר קרא אמרכב קאי א"כ לא אוקימנא האי מלה דתחתיו לחוד אלא במה שכתב אחריו וסמוך לו דהיינו יטמא לחוד דהוא טומאה והמשקן לא ידע זה ופריך דלמא נתקו מטומאה חמורה כלומר בקרא דנושא כו' ויטמא אדם או בגדים במרכב ומשני לו כמו שפי' ודו"ק:

דף לג.

גמ' אילימא תחתיו דזב מואיש אשר יגע במשכבו וגו' נפקא כו' כצ"ל:

שם מן והנושא נמי עד והנושא נמי כתיב נמחק. ונ"ב זהו גירסת תוספות:

שם אימר נתן הכתיב כו' ומה ת"ל ותאי נדתה עליו כו' לימא ליה קרא כי כתיב כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ומאי ניהו כו' על הזב מאי טעמא כו' הד"א:

בד"ה שאין ת"ל כו' ובדידה כתיב וכל הנוגע במשכבה יכבם בגדיו כצ"ל:

בד"ה מדי אחרינא כו' וכלי חרס הס"ד:

בד"ה אימא כהיא כו' קרא הס"ד:

בד"ה לחומרא [כו'] בגדים הס"ד:

בד"ה יום שפוסקת כו' בעינן לזבה הס"ד:

בד"ה פולטת כו' ופלטה מהו שתסתור כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה סופרתו כו' אלא בסוף ספירה כו'. נ"ב פירש ביום הז' דהוה כמו שומרת יום דא"ר יוסי דמקצת היום עולה לשימור ועיין בסוף מכילתין ומבואר היטב ע"ש:

בא"ד בסוף מכילתין בע"ה כצ"ל ונמחק בענין אחר:

בד"ה רואה הויא כו' אחר ראיית שלשה ימים רצופין. נ"ב פירש יום אחד וק"ל:

בא"ד שש עונות שלמות. נ"ב פי' לפליטת ש"ז גבי מתן תורה:

בא"ד ואחר תיקון רבי זירא דסופרת כו' כצ"ל:

דף לד.

גמ' א"ל בכותי' ערום. נ"ב מדלא אמר שטבל ולא לבש משמע שלבש אחר הטבילה בגדיו הראשונים אלא שבשעת נגיעה היה ערום שחזר ופירש כמו שפירשו התנא':

רש"י בד"ה על ספק כו' עס הארץ הס"ד:

בד"ה מ"ט כו' במשכבו ונגע כו' הד"א:

תוס' בד"ה רואה כו' והא דקאמר רבא לקמן כו' כצ"ל:

בד"ה בכותי' ערום כו' הרי הוא מטמא שנים ופוסל אחד כוי. נ"ב פירש עושה ראשון ושני בחולין ופוסל התרומה. ונ"ב עוד פירש מהן מטמא אחד ופוסל אחד:

בא"ד ואינו מטמא כלי. נ"ב לאו כלי חרס קאמר דאינו אב הטומאה לטמא אדם וכלי חרס אלא לטמא בגדים או שאר כלים וכן פירשו התנא' להדיא בריש חומר בקדוש:

בד"ה ב"ש כו' לגמרי והיינו טעמא כו' כצ"ל:

בד"ה דם לגבי רוק לא שכיח כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ותיפוק ליה כו' ומיירי ההיא דמסכת טהרות נמי לתרומה כו' כדתניא בתורת כהנים שהבאתי לעיל כו' גבי צדוקי דהכא כצ"ל:

בד"ה ליטמא לח כו' דאין דמה מן התורה כו', נ"ב ומ"מ אי הוה מטמאין לח ויבש בהכרח הוי אמרינן עשימו כשל תורה ודו"ק:

מהרש"ל – חכמת שלמה • נדה

בא"ד אתי לחלק בשל ישראל כו'. נ"ב פירוש שיאמרו מסתמא כעין דאורייתא תיקון ודו"ק:

בא"ד שטהור לגמרי כו'. נ"ב פירוש ה"ל לטמא לח ולא יבש דלא אתי לחלוק בשל תורה דהכל יודעין כו' ימשני לשם אין שום צד לגזור ודו"ק:

דף לה.

גמ' מה זב גמור מטמא במשא אף ראייה ראשונה של מצורע מטמא במשא אמר רב הונא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ואית דמפרשי כו' או לא לימד על כו' הזב טמא לאחרים כו' הד"א:

בד"ה מטמא באונס כו' וטומאת ערב בקרי כו' כצ"ל:

בד"ה בודקין אותו ובמשאוי כו' הס"ד:

בד"ה זב חדא כו' מטמא באונס מכאן ואילך כו' הד"א:

תוס' בד"ה לעולם אימא לך כו' דהיינו כמו גדיון לשילוח דלא מטמא במשא כו' כצ"ל. ונ"ב הרמב"ם פירש בפ"ק דזבים שגדיון הוא שם מקום ושילוח הוא הנהר כמו מי השילוח כלומר שראה הזב ראייה אחת כשיעור ההליכה שיכול אדם להלוך מגדיון לשילוח ור"ש פירש שגדיון הוא כו' ב' מלות גד הוא ע"ז שנאמר העורכים לגד שלחן ויין הוא בני יין כלומר ע"ז של יין שנקראת גד כו':

דף לה:

רש"י בד"ה והתניא בניחומא הס"ד:

בד"ה שני ימים שלה הס"ד:

בד"ה לרב רישא כו' טהרה לקולא כו' הד"א:

בד"ה וסיפא כו' לאחר פ' לחומרא כו' הד"א:

בד"ה וסיפא לקולא דכיון דלא פסקא לא כו' כצ"ל:

בד"ה ומומים כו' שבעה נקיים וקס"ד כו' שבעים ומשום כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה אמאי מטמאה דהא ממקום טהור הוא בא כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה לרבות כו' כגדה ולרבות את כו' הד"א:

תוס' בד"ה אי בשופעת כו' דהא לרב נמי לא כו' בזוב מטהרין וב"ה סברי דמעין אחד הוא כו' כצ"ל:

דף לו.

גמ' אגא דאמרא כתנא דשוין ואי בעית אימא בשופעת כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ימי עבורה כו' דיה שעתה הס"ד:

בד"ה דליכא שהות כו' טהור הוא הס"ד:

בד"ה כותיה דרבא צ"ל כותיה דרב:

ו"ה אי בעית צ"ל ואי בעית:

תוס' בד"ה הלכתא כרב כו' שיצתה פדחת ולדה בגייתיה ואח"כ נתגיירה אין נותנין לה כו' כצ"ל:

דף לז:

גמ' ואיזו זו זו קושיא כו' כצ"ל וכן אח"כ:

רש"י בד"ה שלשה ימים כו' רציפין הס"ד:

בד"ה ושפתה מצערה הס"ד:

בד"ה וכי יזוב כו' דם טהור ואונס כו' הד"א:

בד"ה זוכה דם כו' עת נדתה הס"ד:

בד"ה תשב על כו' דמי טהרה הס"ד:

בד"ה זה קושי צ"ל זו קושי:

בד"ה עייליה בחמימי חולי חס כצ"ל והס"ד:

דף לז.

תוס' בד"ה דבר הגורם כו' דלעולם דם שתראה כו' כצ"ל:

דף לז:

גמ' דאע"ג דחל קישוי בשליש כו' כצ"ל:

[גמ' רש"י ותוס' מן ע"ב של דף לז עד סוף הפרק לא הגי' הרב ז"ל] (כ"ה בדפוס ראשון):

דף מז.

גמ' ה"מ בתרי עבורי אבל בחד עבור כו' כצ"ל ונמחק דחד הוה נפל. ונ"ב נ"ל טעות גמור הוא דלא בנתעברה וחזרה ונתעברה מיירי אלא בנתעברה אחר לידה כמו שפרש"י וק"ל:

דף מז:

רש"י בד"ה שנשחטו כו' ולא נזרק הס"ד:

בד"ה והנותר כו' והקטירו הס"ד:

בד"ה הנתנין כו' כהן משיח הס"ד:

בד"ה מוקצה כו' ע"ז הס"ד:

תוס' בד"ה פרט לגשחטו כו' שהרי יוצא כשר בצמה וטמא דחזי לעבדות צבור חוץ לזמנו שהרי מרצה לפיגולו חוץ כו' וילפינן מבמה מי הניתנים כו' גבי זר וסבין מטמאים בגדים בבית הבליעה כו' כצ"ל:

בד"ה הלן היינו כו' שממנו לאישים כו'. נ"ב פירוש שכבר הקרבת האומורים לאישים והבשר שהוא שזריים וכן כל כה"ג הוא בבב תקטירו ונילף מן ממנו דכתיב גבי שאור ודבש כך פרש"י:

דף מא.

רש"י בד"ה תרי קראי אמו אמו וזאת הס"ד:

תוס' בד"ה קסבר כו' אבל לא מצי למגרם קסבר כו' לא משכחת בהקדישו בפה ושמא י"ל כו' כצ"ל:

דף מא:

רש"י בד"ה בשטבלה לשמושה ולמחר פלגיה כו' כצ"ל:

דף מב.

גמ' אתי שילה לרבה א"ל כו' כצ"ל. ונ"ב נ"ל רבה דאי רבא הא פליג לעיל בפרק כותים ואפי' למה שפירשו התוספות שחזר רבא לעיל מ"מ לא הוכיחו מהבא דתקשי רבא ארבא ודו"ק:

רש"י בד"ה ורבא לפרושי כו' מתהפכת ל"א כו' הד"א:

בד"ה רואה כו'. קרא ומשום כו' הד"א:

בד"ה לסתור בזיבה כו' אי רואה הויא סותרת אבל כו' כצ"ל:

בד"ה אבל לסתור כו' וסתרה כבועלה הס"ד:

בד"ה והיוולדת לקמן מפרש הס"ד ואח"כ מה"ד הזבה כו':

בד"ה טומאה בלועה היא כו' ימי טוהר וטומאה כו' הד"א:

תוס' בד"ה עד כאן כו' כר"ש דפולגות ולא מטמאה כו' כצ"ל:

דף מב:

תוס' בד"ה מה ת"ל כו' ושמא לשום דרשא אצטריך כו' כצ"ל:

דף מג.

רש"י בד"ה מ"ט של זב טהור נמחק טהור:

בד"ה למימרא כו' לאו מזב ילפינן:

תוס' [ד"ה למימרא וכו'] אלא ילפינן מלשון כו' כצ"ל:

דף מד.

תוס' בד"ה כעגוריה פרטו כו' מאין לו עיין עליו וי"ל כו' כצ"ל:

בד"ה ואי בעי כו' רב ששת נוחל את האם להנחיל כו' כצ"ל:

דף מד:

רש"י בד"ה שלשים יום כו' מכי איקלע כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה איש כי יכה כו' דבריש הנחנקין כו'. נ"ב אבל התוס' דפרק הנחנקין כתבו דלא גרסינן כל מכה נפש אלא כמ"ש כאן ואיש כי יכה כל נפש וע"ש והנהתי:

דף מה.

רש"י בד"ה קנאה וכה כו' לו ועומדת הס"ד:

דף מז.

גמ' אמר רבא הלכתא תוך הזמן כלפני זמן כו' כצ"ל:

דף מז:

רש"י בד"ה כדרכי פנחס כו' אהכי נדרה דאורייתא כו' כצ"נ:

דף מז.

רש"י ד"ה רבי יוסי אומר כו' מאי עוקן כו' כצ"ל:

בד"ה פוטרינן מן החלה כו' ה"ה לתרומה הס"ד:

בד"ה נתחייבו בחלה כו' והרי באו הס"ד:

בד"ה משיפציל [וכו'] פסק הס"ד:

תוס' בד"ה אתי דימוע כו' גבי שתי קופות אחת של חולצין ואחת של תרומה ולפניהם שתי סאות כו' דקאמר ר' יוחנן כו' שאני אומר כו' ובריש ההוא כו' כצ"ל:

בד"ה לא גרסינן כו' אלא ה"ג אי בבואכם כו' כצ"ל:

בד"ה לא כולאו חלוק כו' יושביה עליה כו'. נ"ב עיין ברש"י דמגילה דף י"ד:

בד"ה מסר להו כו' דא"ל שבור מלכא לבטוי אדכר כו' ורב יהודה לא קבל כותית זונה לא עשה בטוי כו' כצ"ל:

דף מז:

רש"י בד"ה שבבן ושבתת כו' בעינן אליבא דהאי תנא כו' כצ"ל:

דף מח.

רש"י ד"ה בשביעית צ"ל ובשביעית:

דף מח:

רש"י בד"ה או חולצת גדולה היא שהשערות סימן כו' כצ"ל:

בד"ה אע"פ כו' והלא באו הס"ד:

דף מט.

רש"י בד"ה נשים בודקות כו' דהא אורחא הוא למהוי כו' כצ"ל:

בד"ה דאי משתבחי כו' ולהכי הוא דמהימני הס"ד:

בד"ה אבל חליצָה כו' לקמן הס"ד:

תוס' בד"ה בשלמא לפני הפרק כו' אמאי אינן נאמנת השתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה כל המטמא כו' באהל המת ויש שהוא כו' הד"א:

בד"ה ופסול משום כו' בטויל ליה הס"ד:

בד"ה גסטרטא כו' הן וקרקעותיהן ודפנותיהן כו' כצ"ל וכן בתוס' בד"ה אלא:

מהרש"ל – חכמת שלמה • נדה

בד"ה שיעורן כבונם כו' חמש מדות בכלי חרס ניקב כמוציא משקה טהור מלטמא גסטרא ועדיין כלי הוא לקדש בו מי חטאת ניקב כבונם משקה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה ואצ"א כו' דהא ר"ש דפסקינן כותיה לית ליה כו' כצ"ל:

בד"ה אלא לענין כו' מחט וטבעת שולי המחצין וקרקעות כו' כצ"ל. ונ"ב לשון גת ומחן:

בד"ה אם כנסה כו' מילף לייפי ומטבילין כו' כצ"ל:

דף מט:

רש"י בד"ה אם האור כו' להכניס משקה הס"ד:

בד"ה מטמא כו' בפרק יוצא דופן אין בו כו' הד"א:

בד"ה ואינו מטמא כו' ואי לאו יתירה היא כו' כצ"ל:

בד"ה מי שמויחד כו' דכתיב וכבס בגדיו וגו' כצ"ל:

תוס' בד"ה תנינא חדא כו' חייב במעשר כו' ושמעין כו' בראשית הגז חייב כו' אלא לא פריך אמתניתין כו' כמו ש"ס ספרים דגרסינן כו' כצ"ל:

בד"ה חדא לאתויי כו' דכיון דאמך מ ישראל כו' ולא בב"ד של גרים ורגיל ר"ת כו' כצ"ל:

דף נ.

רש"י בד"ה קוצה גויטר"א כו'. נ"ב עיין בריש פרק כלל גדול:

תוס' בד"ה כל הכשר כו' ודבורה היתה דנה על פי כו' כצ"ל:

בד"ה כל שחייב כו' בסה"ד ע"י טיבול כצ"ל:

בד"ה למעוטי תאנה תימה מאי שנא כו' כצ"ל:

בד"ה שזרען כו' צריכות הכשר שני ק' כיון כו' כצ"ל:

דף נ:

רש"י בד"ה צריכות מחשבה לאכילה ושוב תטמא כו' כצ"ל:

בד"ה אף לכלב כו' לא בעי מחשבה הס"ד ואח"כ מ"ה טומאה חמורה:

בד"ה ונבלת עוף טהור בעי מחשבה כו' הס"ד:

תוס' בד"ה לא גרסינן כו' בסה"ד ומתכשר בדם שחיטה, נ"ב שנאמר על הארץ תשפכנו כמים:

דף נא.

גמ' הכשר מים בעי מאי שנא הכשר כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה נשמרין כו' לאכילת אדם הס"ד:

תוס' בד"ה אלא דזרעיניהו כו' בקורני שבחצר כו' לאוכל אדם ולאוכל בהמה נותנין חומרי בהמה כו' כצ"ל. ונ"ב פי' חומרי אדם שאין עושין ממנו מלגומא וכה"ג וחומרי בהמה שאסור לשולקן. ר"ש:

דף נא:

גמ' קמי דרב כהנא לא תימא בשבת כו' כצ"ל. ונ"ב נ"ל דלא גרסינן אמר אלא דברי רב אשי הוא וכן משמע הלשון מדלא אמר כי אמרייתה כו' ודו"ק וכן יראה פרש"י:

שם ויש שיש לו שביעית כו' ויש שיש לו סנפיר כו' מאי קשקשת דכתיב סנפיר ואפי' כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה קשקשת מלבושים של דג הס"ד:

תוס' בד"ה כל הטעון כו' דלא חזי הוא הס"ד ולפני מערבא הוא דבור חדש:

בא"ד אבל ציצית כדמסלק כו' כצ"ל:

דף נב.

גמ' ובכתה בכיה גדולה. נ"ב צ"ל ונבכה והתוס' בריש יבמות הביאו הגירסא ורבתה בכייה בבית המדרש והיינו כמו שפירשתי:

שם רב מלכיו בלורית אפר מקלה ונבינה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה יש לו טלפים וגם ד"ה יש שיש לו טלפים שייד לעיל:

בד"ה והיא מיעוטא כו' דכי לא נאנסה כו' כצ"ל:

בד"ה בלשת חיל הס"ד:

דף נב:

בד"ה שתי שערות כו' ובמסכת פרה הס"ד:

בד"ה ובננעים שער לבן דקי"ל כו' כצ"ל:

בד"ה שיהו ניטלות בזוג הס"ד והשאר נמחק. ונ"ב בס"א אינו אלא כך כתוב שיהו ניטלות בזוג וזהו שיעורא והוא עיקר דבדאי כדי לכוף ראשן לעיקרן הוא השיעור רבה וכ"כ כל המחברים:

בד"ה להחמיר כו' שעורא רבה דכולהו כצ"ל:

תוס' בד"ה הלכה כו' שתביא שער גדול שבכולן. נ"ב פי' באותן תנאים השנויים כאן אבל פשיטא שחולצת אפי' לא הביאה שערות שוכבות ורבי יהודה גופיה לענין מיאון איירי וכן דעת הרי"ף והרמב"ם והסמ"ג והרא"ש להדיא:

דף נג.

רש"י בד"ה בשלא בדקה כו' בשניהם מכלל כו' חייש הא ודאי כו' הד"א:

בד"ה אי נימא כו' דחיישא מכלל כו' הד"א:

בד"ה לראייה מרובה ג' גריסין בוערות הס"ד:

בד"ה לא תהא כו' נטהרות שחרית כו'. נ"ב פי' שהפרישה בטהרה בשחרית אחר שראתה אותו היום וכן פירשו התוס' לקמן בפ' בתרא ועיקר:

דף נג:

רש"י בד"ה מישך שייד כו' בשניהם הס"ד:

בד"ה מטמאה עצמה הרואה כתם כו' הד"א:

תוס' בד"ה שהוא כו' ואתמול מציא כתם כו' כצ"ל:

בד"ה צריכה הפסק כו' אבל לא בדקה מונה מן הראייה כו' כצ"ל:

דף נד.

גמ' ח' ימים טמאין וח' ימים טהורין כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אינה משמשת כו' וכן לעולם הס"ד:

בד"ה ט"ו יום ט' וביום מ"ט כשתראה תהא כו' כצ"ל:

בד"ה ארבסר הוו קסבר האי דמותיב שהאשה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה תשמש כו' ראתה ביו"ז תשמש ביו"ח ותו כו' כצ"ל:

בד"ה הני ארבסר כו' ז' לספירת נקיים הס"ד ואח"כ מ"ה ולמאי דמשני כו':

בא"ד ולר"ת נמי ימי נדה כו'. נ"ב פי' שהיתה נדה גמורה אחר שתי ראיות של זיבה שאין עולין ימי הנדה להיות יום השמירה ליום י' וי"א כלעיל אבל לדיקן ממ"נ אם היא נדה א"כ כבר שלמו ימי נדה ואם היתה מתחלה זבה א"כ לא נעשית נדה עד שספרה וק"ל:

דף נד:

רש"י בד"ה והניע כו' וממעינות הזב הן כו' כצ"ל:

בד"ה יבש כו' דתנינן הס"ד:

בד"ה שאינו מטמא כו' אינו טמא הס"ד:

בד"ה אבן כו' בביאת אדם כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אף מדוה כו' אלא אוכלין ומשקין כו'. נ"ב פירוש הכלים שנטמאו באבן מסמא אינן מטמאין אלא אוכלין ומשקים וק"ל:

דף נה.

גמ' ומ"ט אמרו טמא גזירה שמא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אי מה כו' בתורת כהנים אף משא כו' דרבייה קרא והס"ד והד"א:

תוס' בד"ה אבן מסמא כו' בפ' בנות כותים כצ"ל:

דף נה:

רש"י בד"ה נבלה במגע כו' לא כתיב כבוס וזב אפי' כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה בעלמא לרב צ"ל בשלמא לרב:

דף נו.

רש"י נד"ה טומאת רקב כו' משא ואהל ומטמא כו' הד"א:

דף נו:

גמ' מאן דבדק בגומא נמי בדק אי אמרת כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה למפרע כו' טמאות הס"ד:

בד"ה מפני מה אמרו כו' בכבוס הס"ד:

מן ד"ה בחדרים עד מתני' צ"ל אחר ד"ה בכל מקום במקום ישראל:

תוס' בד"ה וכן הכתם כו' לא גרסינן איבעיא להו דקאי כו' כצ"ל:

בד"ה שמא צ"ל ש"מ:

בד"ה הבאים מרקס ר"ת גרים רקש כו' נ"ב פירוש רקס בסמ"ך ולא במ"ם ויש טועים ואומרים שהחילוק הוא בנקודה ולפירושם לא היה להם לומר ר"ת גרים וק"ל:

דף נז.

תוס' בד"ה בית הפרס כו' מפני הטומאה ובפ"ק דמ"ק תניא כו' כצ"ל:

בד"ה ר' יוחנן כו' דמהימן אלאורייתא דאוקיימנא בכהן גוי' כצ"ל:

דף נז:

גמ' היכי דמי אי דארנשה לאחר זמן כו' לא לעולם דארנשה ואימא הרנשה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה הרואה כתם כו' וארנשה ולאו אלעתה כו' כצ"ל:

דף נח.

גמ' רב אשי אמר שמואל הוא דאמר כר' נחמיה כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה רב אשי כו' תיובתא לאו קושיא כו' כצ"ל:

בד"ה עד היכא כו' צדדין נינהו הס"ד:

בד"ה והתניא כו' לא הוי הכי הס"ד:

תוס' בד"ה ומי מחזקינן כו' הוה מצי למפרך ויש לחלק כו' כצ"ל:

בד"ה למקום חבק בסה"ד מקום חבק כצ"ל:

דף נח:

גמ' תולה בפשפש ועד כתורמוס כו' בעלמא אימא לך לחומרא אמרינן כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה עד כמה כו' במאכולת הס"ד:

בד"ה אמר רב נחמן כו' כתורמוס יכולה כו'. נ"ב תורמוס פרש"י בפרק אין צדין שהוא מין קטנית עגול כמין עלשה ורחב כמעה קטנה כו':

דף נט.

רש"י בד"ה טיפי דמיס למטה כלומר קטנים הס"ד:

בד"ה כתם ארוך מצטרף לכגרים ועוד כצ"ל והס"ד והד"א:

תוס' בד"ה היו בה טיפי דמיס למטה וטיפי דמי למעלה תלינן כו' כצ"ל:

דף נט:

רש"י בד"ה היא היא כו' באשה לחודה הכא נמי כו' כצ"ל:

דף ס.

נמ' חולה טמא. נ"ב פי' שביל:

שם בתלוי נ"ב פי' אדם:

שם איכא דאמרי הא והא רבי. נ"ב סוגיא דעלמא משמע שכבר מתרצינן הבריייתא ואחר כך פרכינן מיינה ולפי זה השנויי' לא פריך מידי דהא לרבי פשיטא דאינה חולה בכתם אלא דוקא לתירון קמא הוא דפריך או אליבא דרב אשי וא"כ מדפריך רבי יוחנן ש"מ דאיכא דאמרי ליתא כלל ומהו דעת הגמרא יצ"ע אף שהתוס' דוחקים:

רש"י בד"ה וביושבת על דם טוהר ובבתולה שדמיה כו' כצ"ל:

בד"ה אתמר נמי כו' תלינן שביל טמא בטמא כו' כצ"ל:

בד"ה טמא וטהור כו' בתלוי לדברי הכל כו' הד"א:

תוס' בד"ה טמא וטהור כו' לא קרי הפסד כיון דלא סתם כו' כצ"ל:

דף ס:

נמ' אימר שמש עכביה לדם אבל הכא אם איתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה או לנכרית ונמחק או:

בד"ה אמבטי כו' לרחוץ הס"ד:

בד"ה בעלה באשם כו' טהרותיו תלויות הס"ד:

בד"ה בעלה פטור כו' טומאה ודאית הס"ד:

בד"ה עוברה דמיה כו' וחקנה הס"ד:

תוס' בד"ה כאן למפרע כו' דמקלקלה להך טפי כו' כצ"ל:

בד"ה במטלניות כו' והכא לא פריך פשיטא כו' כצ"ל:

דף סא.

רש"י בד"ה ומבטלו לדם כו' דאיירי לעיל בגלים שאבדה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה אטומרינכו כו' ושמא הרנתם כו' כצ"ל:

בא"ד ובשאלות דרב אחאי מפרש כו'. נ"ב אין ראיה מכאן להציל ההורג אפי' בעת שצטלו דיני נפשות מ"מ אסור להציל וכן יאבדו כל אויבי ה' וידינו אל תנגע בהם אלא להכי שרי להציל דספק היו וספק נפשות להקל ועוד שמעמידים האדם על חזקת כשרותו ואימור בודאי לא הרג ומ"ק:

דף סא:

רש"י בד"ה ובמחט צ"ל במחט:

בא"ד כל כך הס"ד:

תוס' בד"ה לא ימכרנו לכותי כו' ורבנן גזרו אפילו עשר מצעות כו' כצ"ל:

בד"ה אבל עושה כו' יתביישו החיים כדנתיא פ' בתרא כו' שמסירין הציצית ממס' שמחות כו' כצ"ל:

דף סב.

נמ' אמר רב יהודה זה אהלל והתניא כו' כצ"ל וכן בתוס':

שם אלא מאי בורית אהלל כו'. נ"ב פי' כמו לעולם דווק וכן פי' התוס' בפ' ר"ע (שבת דף ג.):([שם] שלוף דוץ. נ"ב עיין בפ' אמר ר"ע (שבת דף פ"ב):

רש"י בד"ה לעיסת גריסין של פול חלוק כו' הד"א:

בד"ה הוסיפו עליהן לענין שביעית כצ"ל:

בד"ה הוסיפו כולה לביצין הס"ד:

בד"ה שהרי כו' בספק דם ועבר כו' הד"א:

בד"ה כברייתא כו' דתנן פרק המוציא שיעור אחרינא כו' כצ"ל:

דף סב:

נמ' ואף ע"ג דלא נפיק אמר רב פפא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה רביעית דם כו' באהל הס"ד:

בד"ה דם תבוסה כו' לאחר מיתה וטמא כצ"ל:

תוס' בד"ה אם מתכבסת כו' שיתגו מים במדה ואם כו' כצ"ל וכן אחר כך מביא מים במדה:

דף סג.

בפיסקא וצריך לכסכם ג' פעמים כצ"ל:

רש"י בד"ה בעי ר' ירמיה כו' להו תרי הס"ד:

תוס' בד"ה נים ולא נים כו' איכא לפרושי. נ"ב בכאן דחקו לפרש כן אליבא פי' ר"י שפי' נים ולא נים כו' בכה"ג אבל בפ"ק דתענית פירשו דלא נהירא האי פירושא מכח הא דע"פ אלא הכל אחד כפרש"י ע"ש:

דף סג:

רש"י בד"ה עם הנן כו' אסורה וגם הנן כו' הד"א:

דף סד.

גמ' עד שתקבענה ג"פ כו' מהו דתימא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה היתה למודה כו' עוד תאסר חזרה כו' הד"א:

בד"ה למודה שאני כו' והיכי הוה מצינן כו' כצ"ל:

בד"ה ה"מ כו' בו בתוך ימים כו' הד"א:

דף סה.

גמ' והשאר משלימין לד' לילות כו' מי סברת כל תלת כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה אינן אלא כו' דקטנות הס"ד:

תוס' בד"ה אלא דיהיב כו' בס"ג ורביעי ג' חדשים בבגרות כו' כצ"ל:

בד"ה הדפיין והלולבים כו' ברייתא עלה וליכא טעמא כו' כצ"ל:

דף סה:

גמ' ואב"א שאני כתובה כו' כצ"ל:

שם דם נדה הבא מן המקור כו'. נ"ב זהו כמו טעם ודו"ק:

רש"י בד"ה והעקלים כו' שקושרין את התפוח כו' כצ"ל:

בד"ה שאני כתובה כו' לדקדק בכל ולחתמה הלכך כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה וכולן כו' הלכך צריכה לבדוק כו':

בא"ד ב"ש וב"ה דמתני' מחמירים ודוקא כו' לראות ובלילה לתינוקת כו' כצ"ל:

דף סו.

גמ' תולה בוסתה ואם היה כו' כצ"ל:

שם למכתב כתובה ליום ארבעה כו' כצ"ל. ונ"ב יום ארבעה הוא יום רביעי שהבתולה נשאת ליום רביעי נטר עד ארבעה אחרינא פי' עד יום ד' הבא בשבוע אחרת ונוסח זה כמדימה שאינו מתווקן לפי כל הפירושים שהביא הרא"ש:

רש"י בד"ה ותנשא לאחר כו' שוות הס"ד:

בד"ה הוא צ"ל הוי עובדא כו':

ע"ב תוס' בד"ה כל הראוי לבילה כו' אע"ג דפרים בהדיא בכלי אחד כו' כצ"ל:

בד"ה אם סמוך כו' מללא קאמר לא תחוף כו'. נ"ב ותימה לי מאי צריך למידק כך למה אינו דייק כפשוטו מדקאמר משרי מזיא אלמא דבמקום שער הראש איירי וכן דייק האשר"י משמו וכן אי' בפ"ק דתולין ואדרבה מן דיוק זה יראה סייעתא לרש"י קצת דבגוף נמי איירי בכ"מ שיש בו שער ונ"ל שמוסיף זה דלא אקשי ליה מאחר שלא תחוף אלא בחמין לא איירי אלא בראש ולא בגוף א"כ למה אמרינן שתהא אשה מדיחה בית קמטיה ע"כ פי' דלאו דוקא בראש לחוד קאמר אלא כל מקום שיש בו שער קאמר דשייך ביה חפיפה ובית השחי ובית הערוה נמי בכלל וכן פירש הר"ן להדיא:

דף סז.

רש"י בד"ה ומפצי ביומי תשרי שטובלין בנהר כו' כצ"ל:

בד"ה דתתן גבי כו' ומוסק זיתים כעודר כו' הד"א:

ע"ב תוס' בד"ה משום סרך כו' שתטבול ביום ז' כדרכי שמעון כו' כצ"ל: :

דף סז:

גמ' נותנין לילה הראשון וה"מ שלא כו' כצ"ל:

דף סח.

גמ' והלכתא אשה לא תחוף אלא בלילה קשיא הלכתא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה תסגיו ואייתי למחר די לי אם אטבול למחר כלל:

בד"ה הא דלא אפשר לחוף ביום כגון מוצ"ש לא תחוף אלא בלילה כצ"ל:

תוס' בד"ה כך אמרו כו' בפסק של מעלה דדריש רב מרימר כו' כצ"ל:

דף סח:

רש"י בד"ה כי קתני ומטמאין מעת לעת כו' מעת לעת כצ"ל והס"ד:

בד"ה לטמאה בה כו' סתירתה יום א' הס"ד:

בד"ה נראין כו' אף הראשון הס"ד:

תוס' בד"ה אמרה. ליה כו' והכא מיירי בבדקה כו' כצ"ל:

דף סט.

גמ' ולא ידענא מה תיובתא דקי"ל שבוע קמא כו' ראיתי סגי לה אי בתשע כו' ואיני יודע כמה ראיתי כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה לא ר' יהושע כו' כדפרישית אבל כו' הד"א:

בד"ה איני לרב כו' טומאת זכר ביממי לה כו' הד"א:

בד"ה תמני לנדה כו' הרי ח' טבילות לנדה כו' כצ"ל:

דף סט:

גמ' אלא לאו ש"מ רבנן היא כו' מי לא מטמא במשא אלא מאי כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ותמני לזיבה כו' ספורין שלה הס"ד ואח"כ מ"ה כלילתא אם בא לפנינו כו':

בד"ה ושב לזיבה כו' ימי הספירה הס"ד:

בד"ה אידי ואידי כו' בלילה וקא פריך כו' משום נדה ומהדר כו' הד"א:

בד"ה חד יומא כו' טבילות דשביעי הס"ד:

בד"ה מטמאין במשא כו' לא מטמו מדרבנן כו' שמא יתעלפה כצ"ל והס"ד:

בד"ה עד שימוק כו' ומת ולאי הס"ד:

בד"ה בת משולחת כו' והוליד בת הס"ד:

בד"ה זו כו' משום נשאת הס"ד:

דף ע.

רש"י בד"ה ואי כר"ש כו' כשהוא עשיר ויכול להביא כו' כצ"ל:

דף ע:

רש"י בד"ה שחיטתו כו' וסמיכה חזה ושוק כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה כאן קודם כו' או הכא כהתם וי"ל כו' כצ"ל:

בד"ה כאן בעושה כו' ועוד להמיתם משמע כו' כרבי יצחק דאמר כו' כצ"ל:

דף עא.

רש"י ד"ה אלא טעמייהו כו' כבוד זבין התקינו כו' לאחר מיתה הס"ד והד"א:

בד"ה בחייו ובמותו כו' תבוסה דרבנן הס"ד ואח"כ מ"ה וחכ"א זה אינו הואיל כו':

תוס' בד"ה אלא טעמא כו' שאר בראשונה דקתני התם כו' כצ"ל:

בד"ה ה"ג כו' שמא מספקא ליה כו' כצ"ל:

בד"ה ודמו כו' אפילו בארץ כו' כצ"ל:

דף עא:

נמ' אלמא חולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו אימא סיפא חזרו לומר כו' כצ"ל:

שם לטמא שנים ולפסול אחד. נ"ב פי' שהשלישי אינו טמא אלא פסול ופוסל אחר דקאמר היינו שהשני פוסל עוד אחד כמוהו שלישי פסול ולא טמא אפילו בקודש וכן פי' רש"י בפ"ב דחולין דף לה:

רש"י בד"ה ומודים כו' טבול יום הס"ד:

בד"ה וקוצה לה כו' בכלי ומקפת ומקרבה כו' ולא אדמו דשחיטת חולין כצ"ל:

בד"ה צריכה כו' ואם ישראלית היא כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה מערה אין כו' שאינו מטמא בהיסט נמחק בהיסט ונ"ב צ"ל במשא:

דף עב.

רש"י בד"ה וכ"ה פוטרין מן הקרבן כו' כצ"ל:

בד"ה טבילה צ"ל טבלה:

בד"ה וחייבין בקרבן כו' בעל זבה קטנה הס"ד והד"א:

בד"ה אמר רב כו' לזיבה כי לא כו' והד"א:

בד"ה תנינא כו' י"א דמיא דהא עכשיו כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה הרואה יום א' כו' מיהו תימה מאי קא משני ברוואה כו' אבל זבה דצריכה נקיים נהי דבסוף כו' מ"מ יום שפוסקת בו כו' כצ"ל:

דף עב:

גמ' אפילו את מרבבה בשמן בשמן כל היום כולו כו' כצ"ל:

שם אבל רואה ג' ימים בתחלה תהיה זבה כל זה נמחק:

רש"י בד"ה דלא מטמא משכב ומושב דיליה ומ"ש כו' הד"א:

בד"ה עשירי אין כו' להו תרי הס"ד:

בד"ה שבין נדה לנדה כו' להיות נדה לישב לראייה אחת כו' כצ"ל:

בד"ה שימור לאחריו לעשירי הס"ד:

בד"ה ברוואה יום כו' תהא זבה הס"ד:

תוס' בד"ה אלא אימא כו' וסבר רב הונא דלענין כו' כצ"ל:

דף עג.

גמ' ת"ל ימי טומאה מלמד כו' ומה היא שאינה מטמאה כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה בלא כו' ימי נדתה הס"ד:

בד"ה יכול כיון כו' נדתה שאינו כו' הד"א:

בד"ה ליום י"א צ"ל יום י"א כו' כי תזוב דזיבת הד"א:

בד"ה ואין לי כו' לטומאה אלא כו' הד"א:

בד"ה ואין, לי כו' ימים מנין הס"ד:

בד"ה הוא שאינו כו' ביום סופר כו' הד"א:

בד"ה אלמא כו' לדין יום זיבה אלא כו' כדין פרשה כו' כצ"ל:

בד"ה קראי לרבי כו' הכי נמי יליף י"א יום כו' כצ"ל:

רשייש

דף ב'

דף ב.

במשנה כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה. נ"ל דגס זה הוא מדברי חכמים. להלל משמע דקאי אכל הגסים דקאמר שמאי. ואפי' אשה דיש לה וסת נמי אמר דמטמאה מפקידה לפקידה כיון דלא מפליג (וכה"נ כתבו התוס' לקמן (לח ב) בד"ה אימא בביאור פרש"י ע"ש) וכרבנן דר"ד לקמן (דף ד ב) ופלוני חכמים עליה בתרתי. א' דמעל"ע ממעט ע"י כו'. ב' דבשיש לה וסת ד"ש. ואח"כ מפרשא מתניתין כסדר דבריהם. דפקידה דאמרי הוא אפי' עד דתשמיש. וד"ש דאמרי כיצד כו'. והתוס' לקמן (ד ב) נדחקו בזה:

נמרא קסבר העמד אשה על חזקתה כו'. בפשטונו היינו חזקתה שהיתה לה כשבדקה עצמה ומצאתה טהורה. ומפרש"י משמע דהיינו מה שהיה מחזיקין אותה בחזקת טהרה קודם שראתה. ותימה דהרי על אותה שעה אנו דנין עתה. ועי' לקמן (ו) בתוס' סל"ה אבל:
ודע דמכאן סתירה לעת הט"ז שהבאתי בקדושין (עט) דהא אשה מיועדת לראות דם. ואין לדחות דזהו דקאמר והלל כו' כיון דמגופה קחזיא כו' י:כפרש"י. דהא גס הוא מורה דמדאורייתא הוה חזקה מעליא כמש"כ התוס' וא"מ למפרע אלא לתרומה יקדשים לתלות ומשום סייג בעלמא:

רש"י ד"ה שמאי. ול"א כי היכי דהשתא אישתבח כו'. עי' רש"ל ומהר"ס. ול"נ דמלישנא דמפקידה לפקידה מוכח דהשתא מצאה ע"י פקידה דהיינו בדיקה:

רש"י ד"ה ומפקידה לפקידה ממעט ע"י מעל"ע. דאמרי' כו' פעמים צריכה להיות בודקת כו'. עי' מהר"ס והביאו המל"מ פ"ג מהלכות מו"מ הל"ד. ולכאורה קשה ע"ד מעובדי דשפחתו של ר"נ לקמן (ו ב) דא"ל דכונן טהורות. וי"ל דסבר כר"י דלקמן (יא) במשנה וא"כ גס זה מתק"ח היא:

רש"י ד"ה על יד. כמו פוסלין על ידו כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה דיה שעתה. דודאי אורח בזמנו בא. והתני"ט הוסיף ולא יעמוד מלצאת חוצה. אולי כוונתו ליישב מדוע לא ניחוש לכך הוא וסתה שיתעכב הדם בבה"ח טרם צאתו החוצה. לכן אמר ולא יעמוד כו' ירי"ל דחשש שמא נתעכב אינו אלא בפעם הזה שאנו דנין עליו. אבל לא שניחוש דבכל פעם היה כך יעמש"כ לקמן (סג ב):

רש"י ד"ה [הרי זו כפקידה] וממעט ע"י. שהרי קודם תשמיש בדקה כו'. לקמן (ה) אמרינן דעד שלפני תשמיש אינו ממעט וצ"ע"ק:

רש"י ד"ה כגון. ספק לא נגע ל"ג דהתם כו'. ולקמן (ג) דקאמר ג"כ ורבנן הכי השתא התם גברא כחזקת טהרה קאי כו'. לא העיר בזה וע"ש בתוס'. וי"ל:

דף ב.

נמרא אדרבה העמד מקוה ע"ח כו'. עי' מהרש"א ומהר"ס. ועמש"כ בזה ישוב נכון בס"ד בקדושין (עט). ועתה אוסיף תכלין. דהרי נגד חזקת הטמא איכא חזקת הטהרות:

שם ומ"ש מחבית דתניא היה בודק כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה חסר ואתא. ואיתרע לה לחזקה מקמי הכי טובא כו'. עי' בטוש"ע י"ד סי' פ"א ס"ב בדעת המחבר:

רש"י ד"ה ומ"ש מחבית. לשמאי פריך. כצ"ל:

רש"י ד"ה כל ג"י ודאי. ודאי חומץ כו' אלמא בין למר כו' מספקינן ריעותא למפרע. ק"ל דלריב"ל דמי זה להונגל פי המכה שפסק שם המחבר לאסור הגבינות למפרע (ורש"י אזיל בשיטה זו כמש"כ לעיל) א"כ אליביה לא פריך כאן מדי:

תד"ה התם. וי"ל דמוכח כו' וראה והנה חסר הנגע כו'. כ"נ דצ"ל:

דף ג.

רש"י ד"ה מאי רגלים לדבר איכא. וש"מ דקסבר ר"ש כו' ברה"י תולין. וכ"כ התוס' כאן בסל"ה שניהם. אבל בסוטה (כח) בתוס' סל"ה אינו דין מוכח דגס לר"ש ס"ט ברה"י טמא וזאי ע"ש:

רש"י ד"ה משמשת במוך. ג' נשים כו'. לכאורה קשה א"כ מאי פריך דלמא סבר כר"א דאמר בהו ד"ש מחמת שהן מסולקות מממים. וי"ל דפריך מראיה שניה דמורה בה ר"א:

תד"ה ושניהם. ור"ש נמי דגמר חבית מטמאה הא לא שייך מידי לסוטה. גס אמקוה גופה המ"ל מנ"ל דתולין ברה"י כיון דמסוטה לא יליף להתם רגלים לדבר. ובתירוצם הזכירו גס מקוה:

בגלילין ד"ה ואב"א. דהלכות טומאה גמירי לה כדאמרי' בסוכה בפ"ק. כצ"ל. והוא שם (יח):

דף ג.

נמרא א"כ בטלת בנות ישראל מפריה ורביה. קשה דטפי הל"ל בני ישראל. וגם כי אשה אינה מצויה על פו"ר לעת הת"ק בס"פ העב"י במשנה. וי"ל דאיש יש לו תקנה לקחת אשה שיש לה וסת דדיה שעתה אף להלל (וזה דלא כמש"כ לעיל במשנה) ויפרה וירבה ממנה. אבל להאשה שאין לה וסת אין תקנה. ודע דלכאורה לא אתיא זה כר"מ בס"פ דאית ליה אשה שאין לה וסת אסורה לשמש:

שם פירי לא שרקי. עי' ב"מ (כה):

רש"י ד"ה סייג (בסופו). דקא מקשית לי קופה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה וכולן טהורין. דהואיל שלא מצא אלא קודם כו'. כ"נ דצ"ל:

רש"י ד"ה לא קפיד. הילכך אינו הופך כו'. כצ"ל:

תד"ה לאביי. משום דמשמע שעל דם שנמצא עכשיו קאמר. ק"ל מהא דאמר לקמן (ה) שמא תראה טפת דם כחרדל ותחפנה ש"ז. והלא דם אחר הוא ומהיכי תיתי דניחוש ליה. וי"ל:

דף ד.

נמרא ומי תלינן והתנן מחט כו'. רש"י ותוס' נדחקו. ולעד"נ דהכי פריך דהא חזקה דמעיקרא אלימא מחזקה דהשתא כמש"כ התוס' לעיל (ב ב) בד"ה דאיכא ובר"ה התם. וכמש"כ בר"ה שכל. דשעת

מצאתן אינו אלא לקדשים. וכן לקמן (סג) דמ"ד תחלתן אע"פ שאין סופן הוא דאמרינן דאוקמינהו אחזקיייהו אבל סופן אע"פ שאין תחלתן לא קמ"ל. ומחט זה היה בחזקת שלם ואפ"ה ל"ח לה אפי' לתלות. וע"כ מטעם דהחזקה היתה במקום אחר. וא"כ כש"כ חזקה דשעת מצאתן דקילא דאין מחזיקין אותה במקום למקום אפי' לתלות ונכון בס"ד. ועמש"כ בטהרות פ"ה מ"ז:

תד"ה והא אשה. לכך י"ל כו' שהמקור סתום. כצ"ל:

תד"ה הכא נמי. כיון דע"י תליית אדם טהור אתה חושבו ספק. כ"נ דצ"ל ולמחוק מלת אין:

דף ד.

רש"י ד"ה ומשני חכמים השוו מדותיהם. לא רצו לגרוע ולמעט כו'. והרע"ב הוסיף ולהוסיף כו'. וגמגם עליו התני"ט ע"ש. ול"נ דכוונתו להוסיף על המיעוט והיינו דאם בדקה בחצי היום לא תטמא למפרע אלא י"ח שעות. וכאם בדקה שעה א' אחר חצות להוסיף עד י"ט שעות ואם איחרה עוד. להוסיף כשיעור האיחור. ואם בדקה בתחלת הלילה להוסיף עוד עד כ"ד שעות:

תד"ה כל אשה. אע"ג דתנן לקמן אע"פ שאמרו ד"ש צריכה להיות בודקת. התני"ט הוסיף בהעתקת דבריהם תיבת וכו'. וכוונתו בזה לכוון דבריהם על הא דתנן התם תו ומשמשת בעדים וכדפרש"י שם דקאי על אותן שדיין שעתן. ויפה כוון. והתני"ח לא ירד לזה ועי' מהר"ס:

דף ה.

גמרא כיון דאיכא לאוקמי לקולא ולחומרא לחומרא מוקמינן. קשה דלדרכה כיון דטומאת למפרע מדרבנן. וביותר למש"כ התוס' לקמן (ו ד"ה אבל ז' סע"א) דטומאת מע"ל קיל טפי משאר איסורי דרבנן. ה"ל למיזל לקולא בספיקו. ובמש"כ הש"ך בכללי ס"ם סי' י"ט יתיישב זה ע"ש היטב:

תד"ה הא. לקמן דפסק בר' אליעזר. כצ"ל ב"י:

בא"ד וי"ל כו'. קשה דהא מ"מ ר"ח בן אנטונינוס דאומר נשים שאמרו חכמים ד"ש משמע דס"ל כר"א. ולפמש"כ הגי' לקמן (ח) בד"ה משום א"ש:

תד"ה ר"מ. מ"מ הא דמקולקלת למנינה מיהא אתי בכ"ע. כ"מ במשנה דלקמן (ד נב ב) דחכמים ל"פ אלא על סוף דברי ר"מ שאמר דחוששת משום זוב אבל על הא דאמר דה"ז מקולקלת ל"פ:

בא"ד וכן שלהי ב"ם תניא הרואה כתם מטמאה עצמה וקדשים למפרע והיינו כו'. כצ"ל:

בא"ד ובפ' כה"י אמרינן בדקה בעד שאין בדוק לה כו'. כצ"ל. וע"ש דליתא בהדיא פלוגתא ר"מ וחכמים בזה:

דף ה.

רש"י ד"ה כמגעה. ככלי שנגעה כו'. כצ"ל:

תד"ה מסייע. תימה כו' לטמא אדם ובגדים. עי' מהר"ס. ואם נפרש דר"ל דאינו מטמא לא אדם ולא בגדים וכס"ד לקמן דברייתא דאבימי. פשוט דקמ"ל מטה דמטמאתה במשכבה אע"פ שלא נגעה בה וכדין בועל גדה ומצורע (עי' תוס' יומא). ואם ר"ל דא"מ אדם לטמא בגדים אבל אדם לחודיה מטמאה הוא כדאמר לקמן (ד' ו) ואי ממתניתא ה"א או אדם כו':

תד"ה מכדי. דכיון שעסוקה בהן. כצ"ל:

תד"ה ספק. משום דעשו לחינוק כיב"ד לישאל. הוא בקדושין (דף פ):

תד"ה ואם א"א. ל"ד ברי דעזרה רה"ר. אי אפשר לפרש דכוונתם דאפי' אם ספק הוא לו דטהור. דהא התם מוקמינן דסיפא דקתני וכולן ששחנו ואחרים רואין אותן ש"כ. דקאי נמי אטמא ודליתיה קמן דנשייליה. אלמא דמספיקא אסור. ועוד דספק לא יתכן לקראו ברי. אלא כוונתם דל"ד ברי אלא דקרוב לו לודאי שלא נגע. אבל בלא"ה אסור אף להוי ס"ט ברה"ר מטעם שכ' התוס' שם דרוב פעמים לא יכול להזהר מליגע:

תד"ה ומה כ"ח. ומיהו אכתי קשה מה לכ"ח שאין לו טהרה במקוה או שכן מטמא מאוירו כדפריך בפרק כשם. כ"נ דצ"ל:

דף ו.

גמרא הרואה דם מטמאה מעל"ע כו'. מה שדפס בגליון ס"א כתס. ובאידך בבא ס"א דס. הכוונה להפוך הבבות כולן כמו שהן. אולם "וזה תולין כו'" צ"ל בבבא השניה:

רש"י ד"ה כמגע עצמה. כנגיעת עצמה. כצ"ל:

בסה"ד שאינו מטמא אדם וב"ח. כ"נ דצ"ל. דר"ל דאפי' קודם פרישתו מן הגדה אינו מטמאין:

רש"י ד"ה וב"ח המוקף כו' (בסופו). איזהו מגעו שהוא בכולו כו'. כצ"ל דבי"ח וכ"מ שם בק"א:

רש"י ד"ה מקולקלת. שאילו היתה כו' תהא סופרת שבעה אם תראה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ואינה מקולקלת. נפיק מינה. הס"ל ומה"ד

תד"ה כשבדקה. כדאמר בשמעתין דפרוזדור. ולקמן כו'. כצ"ל ב"י:

דף ו.

גמרא דאמר עולא חבריא מדכן בגלילא ה"נ בימי רבי. ע"כ הכוונה שהיו שומרין אותן ע"ט הקדש אבל לא היו מקדישין אותן לגמרי. דאם כן מאי שעת הדחק איכא בהן. ואין לדחות משום דאפשר למיפרקינהו ולהניחאן לחולין. מ"מ יקשה דהא תניא אין מקדישין כו' בזה"ז (ויומא דף סו). וא"כ מוכח דאף לל"ק חולין שעשו עטה"ק כקדש דמו לנענין מעל"ע. לכן תמיהין לי דברי התוס' בחגיגה (הביאן המהרש"א לעיל) דף כא ב בד"ה בתרייתא שכתבו דאכתי לא קים ליה בהא עד למסקנא ע"ש. ודברי המהרש"א לקמן בזה אינן מחוורין:

שם א"ל ר"נ והתני תנא לקדש אבל לא לתרומה. מדלא קאמר והתניא לקדש כו' משמע דבריייתא זו כבר היתה ידוע להם. ולולי דברי התוס' לעיל בד"ה מאי לאו. הייתי אומר דכוון להך ברייתא דלקמן (נג ב) מטמאה עצמה וקדשים למפרע:

תד"ה (בשפחתו. ומיהו אין רגילות להזכיר סתם ר"ג בו'. הנה מצינו בברכות (כח ב) הסדיר בו' לפני ר"ג בו' אל"ל ר"ג בו' עמד שמואל הקטן בו'. ובסנהדרין (ריש דף יא) מעשה בר"ג בו' עמד שמואל הקטן בו'. וע"כ הוא ר"ג הזקן.
הוא שמואל הקטן אשר בשעת מיתתו שמעון בו' לחרבא והיינו רשב"ג הנהרג אבי ר"ג דיבנה. וכן בפ"ק דפאה מ"ו מעשה בו' לפני ר"ג ועלו ללשכת הגזית. וע"כ איננו ר"ג דיבנה דבימיו לא היו עוד סנהדרין בלה"ג. ועמש"כ בר"פ כיצד צולין:

תד"ה נולד. והפסד כהן נמי ליבא שיפריש עליה ממקום אחר. וכ"כ לקמן דחבר הוא ויפריש עליה ממק"א. ותימה דהרי תנן בספ"ק דחלה לא"נ מן הטעור על הטמא. ובסוף פרק ב שם פלוגתא ר"א י'חכמים דר"א מתיר וחכמים אוסרין:

דף ז.

נמרא הנח מעל"ע דרבנן. לקמן 0:

תד"ה וכולן. וכ"מ במסכת זבים דקתני התם משאן קל טהורים לבה"כ בו'. הוא כו"ס שהביא הר"ש שם. ומה שהביא הש"ס כאן הוא ברייתא וגרסי' דתניא. והא ללא הביא ממתניתין. וי"ל משום דבמשנה לא תני אלא בחדא דהיינו משאן קל ובברייתא תני וכולן דקאי על כל עיני דטהרה כמש"כ התוס'. ונראה דכוונתם על מה שנשנו שם במשנה שאחריה. ולפרש"י נראה להאי וכולן על כל הני לתני לעיל שם מריש הפרק דכולהו הויין עומאת ספק כדעת הרמב"ם בפ"ט מה' מו"מ ודלא כהראב"ד שם. ורש"י ללא נקט אלא משאן כבד הוא משום שהגמרא לא העתיקה כאן רק צבא זו. והרע"ב שהעתיק לשון רש"י זה בפ'י המשנה ל"ד. שוב ראיתי שגם הר"ש פי' כן כהרע"ב:

תד"ה והאי. ובברייתא נמי קתני והשלישי בו'. כצ"ל. וכן לקמן כתבו והא דתניא בברייתא בו'. לכאורה הוא שלא דיווק כי היא משנה בפ"ד דטבוי"ז וכמו שהגיה הגר"י"פ בגמרא דצ"ל והתנן וע"ש בר"ש. ועמש"כ בגדרים (כו) בס"ד:

דף ז:

במשנה מניקה עד שתגמול את בנה בו'. עי' פי' הרע"ב והוא מפ'י הרמב"ם וצ"ל לפירושם דר"מ י'חכמים פלגינ' בפ'י עד שתגמול שבדברי ת"ק. דלר"מ הגמלה ממש כמשמעה ולחכמים היינו זמן הגמלה וק"ל. א) דלחכמים אינו מדוייק לישנא דעד שתגמול. ב) מדוע לא תני פלוגתתן במניקה אחר כ"ד חדש דלר"מ ד"ש ולחכמים טומאה מעל"ע (זהו י"ל קצת ע"פ מש"כ התוס' לקמן (דף ט) ד"ה לפיכך). ולפענ"ל דנ' מחלוקת בדבר. ובמתני' לא תני דעת השלישית שהיא דעת ר"ה' ור"י ור"ש שבברייתא (שם) דל"ל דס עכר בו'. אלא דעת ר"מ וחכמים דאית להו לתרייהו דס עכר. ולפיכך סתמה ברישא עד שתגמול דמשמע אפי' מוינקתו ד' או ה' שנה. רק נקיט פלוגתתם בנתנה בנה למוינקה בו' ולחכמים אף באלו ד"ש מטעם דאיברהי מתפרקין. ורי"ה ור"י ור"ש דבברייתא היא דעת שלישית דל"ל כלל סברת דס עכר. אלא טעם דאיברהי מתפרקין. וחכמים דמתניתין הם שאר חכמים זולתם שהיו בדורם כמו ר' נחמיה ר' אלעזר ר"י הסגדלר עי' כתובות (דף לו) ובהקדמת הרמב"ם לחבורו יבסא"ד ותמצא עוד חכמים שהיו בימיהם. ולג'י' התוספתא שהביא הגר"י"פ שם בבריית' דל"ג ר' יהודה נוכל לחשוב גס אותו. ובר מן דין אשכחן לקמן (ח ב) מאן חכמים ר"א וכה"ג בד"ט. ומאי דאיתא בגמרא ורבנן (פ') האי קרא דמי יתן טהור מטמא מאי עבדי ליה) הכוונה על ר"י ור"ש דברייתא (וא"ש טפי מאי דקאמר ורבנן ולא קאמר וחכמים בלישנא דמתניתין) וקרי להו רבנן נגד ר' מאיר. וכן לקמן (דף לח ב) קרי להו רבנן אפי' נגד ר"מ ורי"ה. ובגדרים (ד' עו ב) קרי רבנן לריב"י ולראב"ש אף נגד ת"ק. ובפ"ט דאהלות מ"י"ב קרי לר"א ור"ש חכמים נגד הת"ק לפי' מהר"ם שהביא התוי"ט שם. יבזבחים (קא) קרי רבנן לר"י ור"ש. ובמש"כ דלא ר"מ בלחוד ס"ל דס עכר אלא דגם חכמים ות"ק דמתניתין הכי ס"ל. א"ש הא דבבבכורות (דף ו ב) אמרינן מעיקרא סתם דאמר מר דס עכר ועשה חלב. וכ"מ בשבת (ד' קמג ב) והוא משנה סוף מכשירין ע"ש ברש"י ותוס'. ובכתובות (דף ס ב) אמר רשב"ג לשון אין החלב עכר. משמע דעכר שוב לדס לצורך מזון העובר:

שם ר' אליעזר אומר כל אשה שעברו עליה ג' עונות ד"ש. וכן לעיל (דף ו) ולקמן (דף ט ב) הגי' אליעזר ביו"ד. אבל בעירובין (דף מו) הגי' אלעזר בל"י. וכ"ה לקמן (דף יא ב) בתמ"ה אפי' וע"ש במהרש"א. יברש"י בעירובין שם ר' אליעזר גרסי'. ואולי דאי גרסי' אלעזר הוה משמע דלא פליג על הא דר' נשים יקאי בשיטת ר' אליעזר. וא"כ לא הי"ל לר' אלעזר בגמרא למחשביה בזה' דהלכתא כוותיה דר' אליעזר כיון דר' אלעזר קאי כוותיה כמו דהוי קס"ד להכי לא חשיב הא דמיואן משום דר"א קאי כוותיה:

שם רי"א מעוברת ומיניקה שע"ע ג' עונות ד"ש. עתוי"ט. וכ"ד תמוהין א) דקושייתו אינה כלום. דנ"פ דלת"ק אפי' ראתה עד שנועד עוברת ואח"כ משנועד ראתה מיד ד"ש. ולר"י עד שתפקוק ג' עונות משנועד. ב) מאי דמתרן דלת"ק סגי בג' חדשים ואע"פ שאינן צ' יום. ז"א דהא ביבמות (ד' לו) אמרי' היותלת לט' עוברת ניכר לשליש ימיה. וימיה היינו ר"ע יום לשמואל לקמן (ד' לח) וא"כ שליש היינו צ' יום שלמים. וכ"מ ג"כ מהראיה שמביא בעצמו מהרע"ב דיבמות דהתם היו ג"כ משום הכרת העובר. ג) מש"כ בתירון הב' דלת"ק משהוכר העובר אע"פ שלא מלאו לה ג"ח ד"ש (כ"ג לכאורה כוונתו). הלא בגמרא אמרי' וכמה הכרת העובר בו' ג"ח. משמע דקודם לכן לא חשיב הכרה. אולם יש לדחוק לשנוי בתירוצי הב' שכונן למש"כ בתמיה הא'. וכמ"ק מהב"י בשם הרשב"א שהביאו לסייעתא לתירוצו זה:

נמרא החזיר ר"י את הדבר ליושנו בר"א. מלות החזיר ליושנו קשה להבינם. דהא כל ימיו של ר"א אמר שלא היו עושין כמותו:

שם המקשה כמה תשפה בו'. היא תוספתא פ"ה:

שם וב"ת אחורי בלים קמ"ל דלא תנן. מזה נראה להדיא דט"ס בתוספתא שלפנינו בפ"א דטבוי"ז בהך דאחורי כלים דאיתא שם אחר דר"א. והלכה כדבריו. ותמיהני על הר"ש פ"ב שם שהעתיקה כאשר היא ולא העיר מאומה. וכן הזר זהב לא תיקנה:

שם שאין למדין הלכה מפי גמרא. עפרש"י ובתוס' וברי"ף ורא"ש ס"פ החולץ. וק"ל א"כ מדוע קי"ל הלכה כסתם משנה. וכן במחלוקת ואח"כ סתם. מי עדיפי מהיכא דפסק בפירוש הלכה:

רש"י ד"ה כל אשה. וה"ה ילדה. משמע דבזקנה נמי בעי ג' עונות. א"כ מאי עדיפותא דזקנה דחשבה בתוך הד' נשים. אלא ודאי ה"ק ר"א לת"ק דבעי בזקנה ג' עונות. הלא כל אשה אפי' ילדה שע"ע ג"ע ד"ש. וא"כ ע"כ זקנה ששמעתי היא אפי' לא עברו עליה ג"ע. ועמש"כ המהרש"א לקמן (דף יא ב) בתמ"ה אפי':

רש"י ד"ה בראייה ראשונה. או המעוברת או המיניקה או הזקנה. כצ"ל. וכ"ה כהרע"ב:

רש"י ד"ה המקשה. וצריכה שבעה נקיים לבד ימי טומאת לידה. עי' לקמן (ד' לו) תמ"ה אביי וצע"ק:

רש"י ש . נדה

רש"י ד"ה בחזקת טהרה. וטובל לערב של שביעי. זבה ניחא עי' לקמן (דף סז ב) אבל זב יכול לטבול מיד אחר הנה"ח דיום ז':

רש"י ד"ה אלא יום שביעי. דכולהו נקיים בעינן כאחד דכתיב בו'. כצ"ל:

תד"ה שמותי. אר"א תירום ותשרף. כצ"ל:

תד"ה ר"א. אבל יום ח' לא. הוא כר"ח לקמן (סט) וע"ש בד"ח אות כט:

תד"ה משום. משום דהוי מיח"ד בו'. כוונתם דכולהו יח"ד הם לפסול אה"ת. וחשיב שם כלים שנטמאו במשקין. מוכח דלכה"פ תוך כלי ודאי פוסל אוכלי תרומה. והמהרש"א במחכ"ת שנה בזה:

דף ח.

גמרא דתנן ריב"ב העיד ה"ד בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ונימא מאי נשים. קטנות דעלמא. הס"ר. ומה"ק

רש"י ד"ה יש להן שביעית. שצריך להפקידם ואסור בו'. שצ"ק איסור מלגומא שהזכיר לקמיה בדבור הסמוך. משום דלא פסיקא ליה דלילמא אינן מאכל אדם ומותר במלגומא לאדם כדתנן ברפ"ח דשביעית:

תד"ה יש להן (כסופו). אבל הן מתבערין עה"פ. כ"ז ליתא במשנה וע"ש. ונראה למחוק מדבריהם:

תד"ה מאן. ואין סברא לומר דפליגי אי הנאתו וביעורו שוה אי לאו וי"ל בו'. כצ"ל. ק"ק דאיך ס"ד למימר דפליגי בזה. דא"כ מאי ראיא מר"א דס"ל דאסור בערלה יען היותו סובר דהנאתו וביעורו שוה. וי"ל:

דף ח:

גמרא דתנן רש"א אין לקטף שביעית בו'. נראה דגרסי' דתניא. כי בהמשנה ליתא וכוכ"א בו'. דאין לומר דהכוונה על דברי ת"ק דמתניתין וכדמשמע מהגר"י"פ. שהרי עיקר הדיוק הוא מלישנא דמפני שקטפו זהו פרייו וכמש"כ המהרש"א. ועל דברי הת"ק קאמר ר' פדת דר"א היא:

רש"י ד"ה מעין י"ח. שאומר בשבעה בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה דילדה לשבעה. קמ"ל דאזלינן בתר ר"ג. עמש"כ ביבמות (מב) בס"ד:

רש"י ד"ה דיה שעתה. ול"א איגלאי מילתא למפרע דלאו הריון בו'. ר"ל משום דבאמת הריון הוא לענין למפרע דמעל"ע וכדמסקי ר"פ ור"פ לקמן. וק"ל מהא דלקמן (ט ב) בד"ה ה"ה ככל הנשים שכ' וכ"ת תיגלי מילתא למפרע בו' לא אחמור רבנן בו' ע"ש. וי"ל:

דף ט.

גמרא הנח מעל"ע דרבנן. לעיל (ז):

תד"ה קושי. וי"ל דפריך אואב"א בו'. הנהה שבגליון דצ"ל דסמיך טעונתא היא. דגי' דפריך היא נאותא טפי:

רש"י ד"ה כדי שיטבול. ולא שיספוג בקינוח. כ"ג דצ"ל כלשון המשנה שם במ"ב:

תד"ה ונוגע טמא. א"ב נטהור שמזין עליו בחנם בו'. עמש"כ ע"ד ביומא שם בס"ד:

תד"ה ועוד (כסופו). נראה למחוק תיבת טמאה כי קרא דוהאכול מנבלתה בו' בבהמה טהורה כתיב:

דף ט:

רש"י ד"ה אלא אפי' פיחתה. ושיניה לתשעים ושנים. כצ"ל:

רש"י ד"ה שניה דיה שעתה. עד שתתחזק כשאר חזקות. כצ"ל:

תד"ה פיחתה. ומיהו בו' אבל ראתה היום ואחר ט"ז יום בו'. לכאורה תמוה דהתם אין ראייה השניה נראה דילוג כמש"כ התוס' שם. אבל הכא השניה דלצ"ב היא דלילוג דהא הראשונה היתה לצ"א. וגי'ל משום דפי' דלצ"א דהכא איננו לזמן ראייה הקדום לה. אלא לזמן התחלת זקנתה. ולכן הראייה השניה דכאן ג"כ אינה נראית דילוג אלא הפלגה לצ"ב יום. אבל היכא דהפלגות היו שוות. הראשונה מן המנין לכ"ע אף לשמואל דאמרינן דמחמת מיעוט דמיה מפני זקנתה איננה רואה אלא מצ"א לצ"א יום ודו"ק. ועמש"כ לקמן (סד) דרך אחר בישוב דבריהם דהכא:

דף י.

תד"ה קחזיא. דלרבי כיון דאי חזיא לסוף עונה שאחר הפסקת ג' עונות ראשונות בו'. מה שהונה בגליון דצ"ל שניות. הוא שבס מוחלט:

שם בא"ד כי חזרו ועברו בו'. כצ"ל בלא ו':

דף י:

גמרא כי אתא רבין וכל נחותי אמרוה. כ"ג דצ"ל. ומלת ימא למחוק. עי' סוכה (מג ב) ובפרש"י וברש"ל שם. ובחולין (קא ב. קבל) ובמש"כ שם:

שם אמרוה בר"ש ביה"צ. כ"ג דצ"ל בבי"ת:

שם אלא תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ושופעת כל ז' בו'. עפרש"י. ולע"ד יל"פ דלא קמשבש לה אלא פירושא קמפרש לה. דהאי אפי' דקאמר קאי אכל ז' דבתריה. וכן לקמן דקאמר אלא אימא אינה אלא כשופעת. יל"פ דר"ל דאינה כרואה דקאמר פי' אינה כרואה בכל פעם שדולפת אלא כשופעת. ועמש"כ בחדושי לס' נת"ע (ד' צט ב):

רש"י ד"ה מתקף. והא הכא דאילו חזת בשינוי מראה דמיה מטמא בו'. משמע דמפרש דהא דאמרי' לקמן (יא ב) בשמשה דאימא שמש עכרן. אינו אלא תיכף אחר תשמיש ולא כל אותה הלילה. וכ"מ להדיא מדברי התוס' לקמן (סוף סה ב) בד"ה וכולן. דהא בהגיע זמנה לראות וראתה אין דמיה טהורין אלא אותה הלילה דתשמיש. ואפ"ה כתב דבשינוי מראה טמאה. אבל לא כן משמע מדבריו שם בד"ה כאן שלא שמשה ובתוס' שם בד"ה שלא:

רש"י ד"ה וסיימת בחדא. דקאמר דיה שעתה בו'. וה"נ ל"מ למידק מדקאמר עליה ולא עליהן:

תד"ה הרי. אבל לא הגיע זמנה לראות וי"א. ר"ל וי"א יום שבין נדה לנדה שהביאו בקושיותם. ובד"ח שמחקין תיבות וי"א שגו ברואה:

רשי"ש · נדה

הרנישה בשעת בדיקה (דאי ארנשה ה"נ דבועלה לא הוה טמא אף בספק) והספק הוא דשמא הרנישה אלא היתה סבורה דהרגשת עד הוא. עיי' לקמן ר"פ הרואה בגמרא ולעיל (ג) תד"ה מרגשת. ועל דם שלא בא בהרנשה נראה לאין שורפין אה"ת כמו על הכתם שפסק הרמב"ם בספ"ג מהל' מו"מ שאין שורפין עליו וכפרש"י לקמן בסה"ע:

דף יד:

גמרא אר"ז כשטימא רבי כו'. כ"נ דצ"ל בלא ו':

שם והא אח"כ קתני ה"ק כו'. ק"ל מדוע אינו מפרש כדי שתרד מה"מ כו' ואח"כ כו' דר"ל דבין בכדי שתרד ובין אח"כ מחלוקת ר"ע וחכמים וכמו לאיתא בברייתא דמייתי לקמיה וכן כשהתה מעל"ע כו'. ונ"ל למחוק ה' דמן ואח"כ במשנה וצ"ל אח"כ וכמו לאיתא בגמרא כאן והא אח"כ קתני בלא ו'. וכן בהתירון דה"ק ודו"ק:
ודע דהרמב"ם בפה"מ מפרש המשנה כר"ח וכ"פ בחבורו וכן פי' הא"ר. וכן בדין דהא אסיקנא לר"א בקשיא. ותמיהני על התוי"ט (וכ"נ מפיי' הרע"ב) שפי' כאוקימתא דר"א. וכן פרש"י לקמן (ס ב) בד"ה בעלה בא"ת. ועיי' לח"מ בפ"ה מהל' שגנות ה"ו:

רש"י ד"ה (א"ל ר"ח) [אף אתה] . דאי ודאי ראייה הואי מגופה כדקאמרת כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה בעינן חתיכה מב"ח. ונודע ששתייהן היו במטה כו'. כצ"ל:

תד"ה מאי אחר. ותימה כו'. הלח"מ בהל' שם הני"ל יישב תמיהתם לנכון ע"ש:

דף טו.

רש"י ד"ה לא שהתה כו'. אלא כדי שתושיט ותבדוק כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ור"מ היא. ולקמן בפ' ב"ם (דף נב ב). כצ"ל. ועיי' לעיל (ד' ה) תד"ה ר"מ:

רש"י ד"ה הכא הרי שור כו'. ומיום שלבשתו היא בספק זה. כוונתו בזה לתת טעם גם למ"ד דבכתם מודו לטמא את בעולה אף למפרע עיי' מהרש"א. והתוי"ט ל"ד בהעתקתו לשונו זה לפירושו דמודו בכתם רק על להבא:

תד"ה לא. ולמאן כו' פטור בכה"ג כדאמר התם כו'. כצ"ל:

תד"ה אמר. ועי"ל דהיא תבדוק חלוקה קודם פרישתו כו'. עיי' במפרשי דכריהם. ואנכי תמה כיון דמטמאה למפרע עד שעת בדיקה א"כ יטמא הכהן שהרי הוא יבא עליה אחר הבדיקה:

דף טז

תד"ה אפילו. מיהו בפ' א"ד משמע כו' גבי יבמתו בזיו מינה. כצ"ל:

תד"ה חבר. בפ"ק דחולין כו' ולא מייתי מהך דחבר כו'. תמיהני ללא מיבעיא ללא הויא תיובתא מהנך דהכא אלא אדרבה סייעתא. דהא הכא דהוי ספק להתיירא ואפ"ה מוציא מידי ולא חזקת איסור. וכן התם נאמר ג"כ דספק נשחטה כראוי בלא פנימת הסבין ויציא מידי חזקת איסור ולא ואפי' אם גם עצם היה ספק פונם וכש"כ דעצם ולא פונם:

תד"ה בשפחתו. משמע דשפחה מטמאה בלידה. לפמש"כ לקמן בד"ה ובא דיל"פ דשל גבירתה היה לא מוכח מכאן מירי:

שם בא"ד וכ"מ בפר"א דמילה כו' ובת"כ תניא גמי כו'. תימה מדוע לא הביאו ממשנה דכריתות (דף ז ב) "וכן שפחה שהפילה מביאה קרבן ונאכל". והגמרא דשם שהביאו לקמן. וביבמות שם מביאים באמת מהמשנה הזאת:

דף טז.

רש"י ד"ה ולבסוף ראתה. בבדיקה ראשונה כו' מצאתה טמאה. כצ"ל:

רש"י ד"ה טעמא דראתה. דכיון דבבדיקה ראשונה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה מקומו טמא. ואם נגע בטהרות טמאם. כצ"ל:

(רש"י ד"ה) [בא"ד] וקא"ל רבי ו'כלומר יש לך לטמאה טומאת ז'. כצ"ל:

תד"ה ורנב"י. ובפ' יש בכור פסיק כרב באיסורי. וכן איתא לקמן (כד ב):

בסה"ד ומיהו נראה דלכתחלה כו'. עיי' לעיל (טו) תד"ה אפילו:

תד"ה במקור. ואע"ג דטומאת בה"ס היא כו'. משמע דקס"ד דהדס טמא טומאת נגע שנגע במקור שהוא טמא. וכן לשון רש"י לקמן (דף כב) בד"ה אשה טהורה. משום דנגעה במקור. ותימה דא"כ לא יהא אלא ראשון לטומאה ואין יטמא אדם. ועיי' לקמן (ד' עא) בתד"ה מקור:

תד"ה ב"ש (בגליון). (ודע שנלפם שלא במקומו וצריך להציגו להלן בתוך קושיות התוס' על פרש"י בדברי ב"ה) צריכה לב"ש בדיקה בכל תשמיש לפרש"י אבל לפר"י א"ש. כצ"ל:

בא"ד שם קיימא שפיר ב"ש אדם שעל העד אבל ב"ה קיימא אדם שבתוך הפה כו'. כצ"ל:

בא"ד שם בתוס'. וקשה דלפני תשמיש לא בעו חדשים כו'. תימה דהא אם תשמש לאור הנר גם ב"ש לא מצרכי חדשים בכל תשמיש ובדקת בעד אחד לפני כל תשמיש ותשמיש באותו עד עצמו. רק אם לא תעניין אותו עד הבוקר אם תבדוק על כולן בעד אחד אם תמצא אז בו דם לא תדע באיזה לפני תשמיש ראתה לכן צריכה עד אחד לכל תשמיש. ואפי' אם כבר בלילות שעברו דקה בהן סגי. וחדשים דנקיט אינו אלא לאפוקי אותו העד שבדקה בו בלילה הזה לפני תשמיש הקדום. וכן תמוה ג"כ פי' הרשב"ם שהביאו לקמן במש"כ אע"ג דלפני תשמיש א"ץ חדש כו' אבל לאחר תשמיש כו' צריכות כו'. דהא אם משמשת לאור הנר גם לאחר תשמיש א"ץ חדשים וצ"ע:

בא"ד א"כ אינה בודקת סמוך לתשמיש כו'. מש"כ המהרש"א לא ידענא כו'. לעיל (ריש ד' יב) משמע כן להדיא דבעסקוקה בטהרות בזמקת בשיעור וסת כדי לחייב את בעלה חטאת ע"ש בפרש"י ותוס':

בא"ד הל"ל בביאות אחרונות כיון דלב"ה כו'. כ"נ דצ"ל:

בא"ד (ריש ע"ב) ועוד דקאמר מדברי כולן כו'. כצ"ל:

דף טז:

גמרא שאינו דומה גימוק פעם אחד כו'. לשון זה גם לקמן (כו):

רש"י ד"ה והמושיב שבת. עמש"כ בפסחים (קיב):

דף יא.

גמרא הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי. ר"ל כל היום דא' בשבת בעוד דלא קפצה לא חזאי:

שם ל"א אר"ה קפצה וראתה כו'. להפוסקים דל"נ לקמן בדר"א ובשבת קפצה ולא חזאי. כי היכי דלא ליפליגי הני תרי ליטני אהדדי עיי' הגר"א ז"ל סיי קפ"ט סקכ"ה. נ"פ דל"נ הכא ג"כ פעם ג' קפצה וראתה. וכ"מ בדברי חמודות לקמן בפ' האשה אות ב':

תד"ה אלא. עיי' כה"ל. ולעד"נ מלשון רש"י סד"ה קמ"ל דלא הדר ביה מהא דלקפצתה לחודה קבעה. והא דקמשני לא קבעה כו' ולקפיצות לחודייהו הוא לפי דמסיק ר"א. דאל"כ תיקשי לימים פשיטא דלא קבעה:

במשנה ופעמים צריכה להיות בודקת כו'. וכ' התוי"ט פירושא דצריכה כו' דרישא והכא תני ג"כ ובשעה שהיא עוברת לשמש א"ב. וא"כ ע"כ הא דתני ברישא ומשמשת בעדים היינו לאחר תשמיש. ואחד לו וא' לה וכפי' והמשמשת בעדים דר"פ לתירון ראשון שבגמרא לעיל (ה) וכ"נ שתפסו לעיקר הא"ר שם. וללא כהרע"ב שפי' שם כתירון השני. וכן דלא כפירושו ופרש"י על הא דומשמשת בעדים דהכא. והרנוחנו בזה שלא נצטרך למה שפרש"י לקמן (בע"ב) בד"ה כאן שלא שמשה "ולפני תשמיש ה"ט דל"ב בדיקה כו"י הביאו ג"כ התוי"ט. דלדברינו באמת בעיא בדיקה לפני תשמיש לפי דקדוקו דרבא שם מדלח מפיך ברישא בתולה שדמיה טהורין. והתם נכלל גמי עד שלפני תשמיש כדאמרן. ונכון בעז"ה:

ד"ה אע"פ. באשה שיש לה וסת. וכן פי' בהא דומשמשת בעדים. ונראה שדחקו לשון דיה שעתה ל"י דנקט וכמו שפי' לעיל (י ב) בד"ה וסיימת בחלא. ולמש"כ התוס' שם אין זה דיוק. וכן פירשו לעיל (דף ד ב) ולקמן (בע"ב) ד"ה ומשמשת דקאי על הד' נשים ג"כ:

ד"ה אלא ללוי. לעולם היא טמאה עד שתפסוק כו'. כצ"ל:

דף יא:

גמרא דאר"ז א"ר אבא בר ירמיה כו'. בתד"ה חלא משמע דהוי גרסי א"ר ירמיה בר אבא. ומהר"ם העניין דכריהם מלחא מפליג ר' אבא כו'. וכן בשלהי פרקין כתבו כ"פ ר' אבא כו':

תד"ה שלא. ואפי' לרבי אשי כו'. מה שהונה בגליון אסי ת' אשי הוא נכון כי כן איתא שם. אבל מה שהונה לרב במקום לרבי הוא לחנם. כי יש רב אסי ורבי אסי כמו שהבאתי בב"מ (כד ב) מהתוס' (ועיי' גדרים כא ב וברנ"י שם):

תד"ה תנ"ה. הכי שנויה בתוספתא כו'. היא בפ"ג:

שם בא"ד פי' אפי' לר"ע דאמר לעיל כו'. פי' בגמרא לעיל (ו) אבל בתוספתא לא נזכר שם:

דף יב.

גמרא הוי וסת שאמרו לקנוח ולא לבדיקה. בפשטנו נראה דה"ק כיון דבעינן שיהוי תכופין כ"כ זאח"ז. לכן בדיקה שהיא הכנסת העד לחורין ולסקדין א"א שתהא תכופה כ"כ. ופרש"י בזה לחוק:

תד"ה כדי. אלא דכבר השיב לו כו'. אולי היה בגירסתם גם בעיא זו ר"ז מר"י. וכ"מ שהיה גי' הראב"ד בפ"ד מהל' א"ב הט"ז:

תד"ה מהו. מה שנראה מהמהרש"א דלנ"א שבפרש"י הבעיא היא אי סגיא בתביעה אי דבעי בדיקה דוקא. לא נהירא דהא רש"י כתב דס"ל דכאין מן הארך לאו דוקא כו' א"כ משמע דלהבריייתא אפי' תביעה ל"ץ. דתביעה אינה אלא בבא מה"ד וכמש"כ התוס' לעיל:

דף יב:

גמרא רחבא"א משמשת בשני עדים הן עיוותיה הן תיקונייה. כצ"ל וכ"ה ברי"ף ורא"ש:

רש"י ד"ה ולא בלאות. אם כו' בשומת כתובתה כו' עיילא ליה גלימא מכסי כו'. תמוה דעיילא ליה כו' מיירי בנכסי מלוג. והכא מפרש דהכניסה לו בשומת כתובתה וזהו נכסי צאן ברזל. גם מה שפי' אע"ג שקצת הכלאות קיימין כו'. השינו עליו התוס' בב"מ (ד' סז) ובש"מ וכן הר"ן בפ"ב דשבועות ע"ש:

תד"ה אילו (בסופו). דהשתא הוא דאיברית. כצ"ל:

דף יג.

גמרא ובמשלית לא והתניא כו' ה"ג במשלית עבה. לכאורה מ"מ הא איכא למידק מדיקתני צרור וחרם מכלל דמשלית אפי' עבה גמי לא. וי"ל דעבה כיון דקשה היא ממילא ידעינן דלא גרעה מצרור וחרם. ולשון הרי"ף בפ' שמונה שרצים ומשלית עבה ה"ה כחרם ואולי ובמשלית לא הוי סיומא דבריייתא ולא מקשה כלל מדיוקא:

שם שנאמר וירע בעיניי ה' אשר עשה כו'. כצ"ל ומלת את למחוק:

שם אין זה ילוד אשה. כעין זה בשבת (ד' קיב ב) וש"נ:

דף יג:

גמרא א"ר אלעזר מ"ד ידיכם כו'. כצ"ל בל"י וכ"ה ברא"ש:

שם אמרו לו ישב לו קוץ כו'. בגליון נמחק זה בשם רש"ל ועיי' תד"ה אלמא:

תד"ה עד. אילמלי שמרו כו'. כצ"ל ביו"ד בסוף:

גמרא אמר אביי ושל בזהשת כדתנן כו' כאילו הן של נחשת. לכאורה ביומא (ד' סט ב) משמע דעופרת היא דבוקים חלקיה זה בזה יותר מכל מיני מתכות (חוק מזהב) וכ"כ הטבעיים שנקבי הפארו"ם שלה צרים ביותר ושע"כ היא כבדה הריבה. ואולי דמ"מ היא עלולה יותר לבלוע מנחשת. והמופת לזה שהיא רכה ונתכת באש מהר:

רש"י ד"ה ומראות לה. שהיתה בקיאה במראה דם טמא ודם טהור. כצ"ל. וק"ל דהא לקמן בשלהי פרקין לא איפשיטא אם נאמנת לומר כזה טיהר איש פלוני חכם ע"ש. וי"ל:

דף יד.

תד"ה אפרקיד. וע"ק ריש דאפרקיד ל"ל. עמש"כ ברי"ה (כו) דמצאנוהו הרבה שבא בשמות שלא לצורך כמו שרבינו ת' שכת. שרעפי ת' שעפי ועוד כיו"ב:

במשנה לתקן את הבית. נראה שהוא ע"ק שקרא ר"י לאשתו ביתו (שבת דף קיח ב):

שם נמצא על שלה לאח"ז טמאין מספק כו'. לכאורה דטומאתה שהיא בספק אינה אלא משעת ביאה עד הבדיקה. אבל מהבדיקה ואילך טומאתה ולא. אולם י"ל דגם זה אינו אלא כ"א לתלות. ומיירי דלא

רשי"ש · נדה

כתירוּצא קמא דהגמרא שם דלכ"ש זכר מנקבה לא אתיא כו'. ולטעמיה טפי ה"ל לדקדק מסתמא דגמרא (כח ב) ההוא מבע"ל לכדרי"ץ דארי"ץ לזכר לרבות את המצורע למעיינותיו כו'. אלא כדאמרן. ואכמ"ל: ודע דק"ל מדוע לא קאמר דפליגי במקור מקומו טמא וכדאריי"ח לקמן (מא ב) מקור שהזיע כב' טיפי מרגליות טמאה ע"ש. ואולי דלשון מטמא משום משקה לא משמע הכי. דאי משום מקור דמקומו טמא ה"ל אה"ט:

רש"י ד"ה דם חללים. כלומר או כל משקה אשר בו'. כצ"ל:

תד"ה ירד. אלא כלומר לדם שהוא טהור כו' משלימות דם אדום. כצ"ל:

דף כ.

גמרא א"ר אלעזר כזית בו'. כצ"ל בל"י:

שם א"ה לימא שמואל חוץ משחור. אף לאין למדין מן הכללות. ז"א אלא בלשון תנאים אבל לא בלשון האמוראים כמו שהובא בקיצור כללי הגמרא בשם גאון:

רש"י ד"ה בלחה. בדיו לחה כדפרישית. כ"נ דצ"ל:

רש"י ד"ה או ביבשתא. כששולקין קליפות הקוצרים. אולי צ"ל הקוצים או הנצרים או העצים. עי' הגמיי' ריש הל' תפילין אות ג' ולקמן (לא) ברש"י ד"ה צבע. או דצ"ל העפצים:

רש"י ד"ה ואין שיעור למים. ויצ"ף עליה מים בו'. כצ"ל:

דף כ:

רש"י ד"ה בתוויני לבאי. ומחדרים מתרגמינן ומתוניא (דברים לב כה). כצ"ל:

תד"ה כל. ר' יהודה אומר אף לא נדרי אשתו. כצ"ל:

דף כא.

במשנה המפלת כמין קליפה בו'. הא ללא תני הכא אם יש עמהם דם טמאה. חדא ללא שכיחא כ"כ כמש"כ התוס' לקמן (כב ב) בד"ה לפלוג ע"ש. שנית לכיון דאם לא נימוחו תלינן במכה או בשומא כמו שאמרו הרופאים במעשה דראב"ץ (סס). לכן גם הדם שעמהם תלינן בהו. וצ"ע לדינא. והא ללא תני בבבא שלאחריה גבי דגים כו' תטיל למים כו'. משום דבהו אמרינן דבריה הוו כעין ולד. וכמו שאריי"ח לקמן (כב ב) אבל בריה לא הוי. וכמו בחתיכה שכתב רש"י לקמן בד"ה בלא דם דחתיכה לאו דם הוא אלא בשר. ועי' בתק"ה אלא:

גמרא קשיא לשמואל בחדא בו'. כה"נ בב"מ (יג ב):

תד"ה ואינו. דלזיבה וללידה לא סגי בקרבן אחד מידי דהוה אחלב ודם בו'. אנכי תמה דע"כ לא מוכח מהתם אלא דחובה עליה להביא שני קרבנות אבל מ"מ אפשר דבקרבן אחד יכולה לאכול בקדשים דומיא דעל לידה דלפני מלאת ועל לידה דאחר מלאת דמרבינן התם דחייבת ב' קרבנות ומ"מ בקרבן אחד שתביא מותרת לאכול בקדשים כדאיתא ספ"ק דכריתות. ונ"מ דהכא דהוי הלידה ספק אינה מביאה עליה קרבן כלל כיון דכבר מותרת בקדשים בהקרבן שתביא על היזבה ודאית לפי סברת התוס' דעכשיו. ע"ש בכריתות. אמנם ראייה מפורשת לדינם משם דבברייתא "ת"ר ה' לידות ודאי ה' יזבות ספק כו' מביאה ב' קינין כויו"ע ע"ש ובמש"כ שם בס"ד. וע"ע מש"כ לקמן בס"פ בא סימן בס"ד:

דף כא:

גמרא ר' יהושע אומר מביאה קרבן ונאכל. עמש"כ לעיל (סוף ד' יח) בס"ד:

שם אלא ירוקה ולבנה למאן קת"ל בו'. כצ"ל כלעיל:

שם וכן כי אתא זוגא דמח"ד בו'. הגרי"פ הקשה לפרש"י הל"ל אתו כו' בדייהו. במחכ"ת אישתמיטתיה גמרא דר"ה רפ"ב אלא מאי אותו אותו הזוג ה"נ מאי אחר זוג אחר. וכן תמצא בש"ס בכ"מ ל"י על זוג. ושיגיאה כוז קרה גם להב"ח בהגהותיו לב"ב (יב ב) וכמו שהעירוני שם:

שם וקילא מכולהו. עפרש"י דהמכוון מסומכוּם ומר"א. ויהיה מכאן סתירה למש"כ התוס' בכתובות (ח) בסד"ה שהכל:

רש"י ד"ה דת"ק. סבר האי דם נדה הוא בו'. כ"נ דצ"ל:

תד"ה תוכה (כצ"ל). כמו דם דבפנים בו'. כצ"ל. ומלת אנור נראה למחוק:

תד"ה זווא. פ"י בערוך שם חכם. הערוך הביאו בערך זווא בשני ווי"ן. ובהגרי"פ אולי ט"ס. לכאורה קשה דא"כ הל"ל מן חייב וכמש"כ בעצמן לקמן (ריש ד' כה). וי"ל דכאן אי הוה אמר בלא ד' הוה משמע דאתא משם והוא עצמו היה ממקום אחר:

תד"ה אם. והא דתני הך בו'. כצ"ל:

תד"ה והאמר רשב"י. כצ"ל:

דף כב.

רש"י ד"ה לח ונעשה יבש. דהא דקתני בו'. כצ"ל:

תד"ה כי. וקשה דא"כ השתא אין בו' לא הוי כההוא בו'. לפמש"כ בעצמם בב"ב (סוף ד' יא) ולקמן (כה) בד"ה סימן ע"ש אין זה קושיא:

תד"ה למימרא. מדאמיר ביה רחמנא לענין שילוח מחנות בו'. כצ"ל:

בא"ד ור"ש נמי לא פליג אלא בפולטת בו' אבל בב"ק בו'. שם מקינין דאפי' בפולטת גופא מודה ר"ש דרואה הויא לכל מילי. אלא דינ"ל דר"ה סבר כבעל הבעיא דשם דמספקא ליה. וכמו כן מספקא ליה לרמב"ח לקמן (נג). ואיזה פסיקא ליה לאידך גיסא:

בסה"ד א"ג ש"ה דגמר טעמא מקרא. מש"כ המהרש"א דפסיקא ליה לתלמודא כו' היקשא למילתא אחריתא. אןן אשכחנא לה לקמן (לה) מה ש"ז מטמא באונס אף ראייה ראשונה כו'. וכן עיקר טומאתה לטומאת ערב ילפינן מהיקשא לש"ז כדפירש"י שם (ד' לג ב) בד"ה מהו שתטמא:

גמרא בעא כו' מר' אלעזר. כצ"ל בל"י:

דף כב:

גמרא ורייח"א אפי' תימא ר"י ע"ב בו' אבל בריה לא הוי. אי לאו דאמר הכי לא אתיא דלא כמאן דהא איהו אמר של ד' מינין ד"ה טמאה. דל"ל דהוה מוקי לה כשנאבדו דהא דומיא דקליפות כו' דתני בהו

דף יז.

גמרא (בסה"ע) כגון שהעבירה על אויר תנור. ה"ה דהמ"ל כגון שהכניסו באהל המת או מצורע:

רש"י ד"ה שעבר [עליהם] הלילה. חסר בדבריו ביצה:

רש"י ד"ה ולא בפשתן. שאינו לבן בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה על אויר תנור. ושרץ בתוכו בו'. ל"ר שיהא השרץ בתוכו בשעת העברת השלג באוירו. אלא אפי' אם כבר נטל ממנו. דהכ"ח נעשה ראשון ומטמא או"מ שנתלו באוירו אח"כ:

דף יז:

במשנה משל משלו חכמים באשה. כה"ג לקמן (ד' מז) במשנה:

רש"י ד"ה חדר מבפנים. ופרוזדור לפניה. כצ"ל:

רש"י ד"ה ספיקו טמא. ולא ודאי מדקתני בו'. עי' מהר"מ מש"כ בכוונתו. וק"ל מדאביי דאמר ואי בתר חזקה זולת מן הלול ולפנים ודאי טמא מן הלול ולחזן ודאי טהור. וי"ל:

רש"י ד"ה מן הלול ולחוץ ודאי טהור (בסופו). וודאי טהור. כצ"ל:

תד"ה מן (בגליון). משום דשחתה הוי רגילות. כצ"ל:

בא"ד בתוס'. והוא שינוי גדול מדיקור של עלייה. לכאורה ה"ג להניח מזיקור כי הד' דמלת איזקרה שבגמ' הוא תחת ת' בבנין התפעל והשרש הוא זקר כמו הזמנתן (דניאל ב) כמ"ש המדקקים. וכן הערוך מביאו בערך זקר:

דף יח.

רש"י ד"ה (ומשנינן) [בקרקע פרוזדור] . ומודו בקרקע פרוזדור כמתניתין וכדר"ח. כצ"ל:

בא"ד דלמא מעלייה אתא לפרוזדור ואיזדקרה. כצ"ל:

בסה"ד איכא לספוקי בחדר ובעלייה. כצ"ל:

תד"ה המפלת. כדמוכח התם בגמרא דשליא בבית. ר"ל בפיסקא דשליא בבית דמקשה שם ממנה על הא דאר"ח בהא דהמפלת יד חתוכה דאין נותנין לה ימי טוהר ע"ש. ולחנם מחקו בד"ח:

תד"ה ותו. הא קאמר שליא אע"ג דר"מ קתני לה בו'. לע"ד אין מזה סתירה דהתם סתם רבי כוותיה. יעיין לקמן (ל ב) ברש"י ד"ה וכ"ת רישא ומש"כ שם. אבל מהא דמסקינן דלתי למעוטי רובא דר"י ספיר מוכח דאירי אפי' ברובא דיחידאי:

בא"ד וי"ל דהתם מסייע חזקת האדם לרוב. ר"ל אבל חזקת האשה אינה חזקה כ"כ דעומדת ומיועדת לראות וכסברת הט"ז שרמזתי עליה בריש מכלתין ע"ש:

דף יח:

תד"ה למעוטי רובא דאיכא בו'. א"ג בו' לא הוי רוב גמור כו' כיון דהריעותא באה מגופה. ק"ל א"כ אמי מיעט למסקנא רובא דר"י. הא התם הוי ג"כ הריעותא מגופה. וי"ל:

תד"ה רוב. והא דאמר בפ"ג דטהרות כו' שאני אומר אדם טהור כו'. לפנינו שם הגי' אחר לקטן יעמש"כ בקדושין סס. ואף דלג' שלפנינו משמע דתלינן דאחר לקטן מהשושנים אלו שהן במקום טומאה יא"כ נטמא ט"מ ומטמא את התינוק טומאת ערב ואיך חתרו התוס' לתרך דטהור לגמרי די"ל דתלינן שהשיטן ליד התינוק מרחוק דלא נגע בו. או שתלשן בפשוטי כ"ע ולא נטמא גם הוא:

תד"ה למעוטי רוב דר"י. ה"מ למפרך הניחא כו' דכעין זה פריך לקמן (כב ב). כצ"ל. וק"ק דזה לא שייך לומר אלא היכא דבגל"ה פריך ספיר. אבל הכא לא פריך עליה מידי ונשאר קיים במסקנא. ואולי כוונתם דה"ג מצי לתרוצי דלקמן דלל"א לא מתני הא דריי"ח דהכא בהאי לישנא:

בא"ד דל"ל דה"ק רוב כו' דהא כו' דמביאה קרבן ונאכל כו'. בתור"ע אות י"א דחה ראייתם די"ל דהתם ספק הוי ול דאת"ל דלא הוי ולד מ"מ הוי רוב דע"י פה"ק בא דם כו' ע"ש. ול"ג דאין זה דיחוי דא"כ דנחשו זה לס"ס מ"ט דת"ק דסבר דאינו נאכל. אבל נראה דאישתמיטתיה במחכ"ת דר' יהושע סבר בכריתות (ד' יט) דבעינן שידע לו במאי חטא. ולא מצינו מי שחילק בין חטאת שבאה על חטא לבין חטאת שבאה לאשתריוי בקדשים אלא לר' יוסי שם (דף ז ב) ולית הלכתא כוותיה. אבל זה יקשה גם על הבריייתא גופה. ואולי סברת ר"י כיון דודאי ראתה. אין ספק לידה מוציא מידי ודאי יזבה:

דף יט.

רש"י ד"ה וכמימי אדמה. ל"א בו' לשון כי קרן אור פניו. כצ"ל וכ"ה בהרע"ב:

תד"ה ר' יהושע. וכ"מ בתוספתא בפ' יש בשער לבן בו'. כצ"ל והוא שם בפ"ב המתחיל יש בשער לבן ע"ש. וגם במהרש"ל ע"כ ט"ס:

בא"ד ור"ת מפרש בע"א. תמצאנו בכתובות שם:

תד"ה מה. שנטמא על ידי שיש בו כו'. כצ"ל:

דף יט:

גמרא אלא ה"ק להו כו' מידי דהוה אמשקה זו"ז ורבנן כו' א"ה שפיר קא"ל בו' אלא כו'. הא"ר פי' במתניתין דר"מ מטמא משום מעיינות הנדה כרוקה ומ"ר. ותימה דהוא נגד מסקנת הגמרא. ואולי יש לו גי' אחרת. דלג' שלפנינו קשה דהרי דם טהרה של מצורעת ב"ה מטמאז משום מעיין לקמן (לד) במשנה מריבויא דלזכר שם בגמרא. ונ"פ דגם שאר מראות שאינן מה' דמים שויס לזין זה. וא"כ הלא נוכל לומר דר"מ יליף גם נדה ממצורעת שזין מעיין יש להם. ואת"ל דמה למצורעת שכן מטמאה בביאה (עי' פסחים סז ב תג"ה שכן טעון). מ"מ הרי איכא למילף מהיקשא דהא בהאי קרא כתיב והזהר בנגתה וכדאמר אביי שם (לה) ואקשיה רחמנא מצורע לזב ע"ש. ועמש"כ לקמן (לה ב) ברש"י ד"ה אמיא מטמאה (ובדף מז) בד"ה מטומאה לטהרה בס"ד. ורבנן איכא למימר דסברי דפלוגתת ב"ש יב"ה שם הוא להפך דב"ש מטמאין וב"ה מטהרין ע"ש בתוי"ט. ור"מ ס"ל כר"י ברפ"ה דעייות דחשיב לה בקולי ב"ש וחומרי דב"ה וכסתמא דמתניתין דלקמן. ובפרט דקי"ל סתם מתניתין ר"מ. ולג' דיען צ"ל דכיון דבעדיות נשנה זאת בשם ר' יהודה משמע להגמרא דכל חביריו ור"מ בכללן פליגי עליה וסברי דב"ה לקולא. ולכן מקשה בפשיטות שפיר קא"ל רבנן לר"מ. והשתא תתחזק הקושיא ביותר על פסק הרמב"ם לחומרא כב"ה ע"ש בתוי"ט. ומש"כ התנ"ח שם להוכיח מדאמר רבא שם דז"ת הזב בין קטן יבין גדול ש"מ דלא ס"ל להפוך פלוגתתם דא"כ תהוי הך דרשא אליבא דב"ש. אינו כלום דא"ל דס"ל

תנול למיס כוי נקיט. ור"ל ע"כ כר"י א"ש מוקי לפלונתייהו. או באפשר לפה"ק בל"ד פלניו:

שם הואיל ונאמר בהו יצירה כאדם. כנ"ל כמש"ה בתום':

רש"י ד"ה דאקושי. קשים. הס"ל:

רש"י ד"ה והוי חתיכה. וכגון שהיא מד' מיני דמים. ל"ד שידוע כן דהא ריו"ח מוקי לה בנאכדה. אלא משום דרובא הכי איתא:

רש"י ד"ה יצירה. ואת כל עורף וגו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה ומופנה גבי בהמה. את חית הארץ. כנ"ל:

תד"ה ליפלוג. ולא שייך בהו פתה"ק. ולטעמא דר"י א"ש וריו"ח נמי יש לומר דמודה ר' יהודה בהו דתלינן אותם טפי במכה ובשומא כדאמרו הרופאים:

התוי"ט דקדק מדבריהם דהוו גרסי במתניתין גבי שערה כוי ואם לאו טהורה. והתוי"ח כ' בשם ש"ל דאפי' אי ל"ג לה מ"מ מקתני אם נמוחו טמאה משמע דאם לא טהורה. לכאורה עגלם ממנו דברי הר"ן בפ"ב דמגילה שכ' שם דתנא דמתניתין לא מעייל נפשיה בפלוגתא כוי וקתני והלועז שמע אשורית יצא לכ"ע ולרשב"ג באשורית ויוונית ע"ש. אבל באמת ל"ד אהדדי דשם גס לרשב"ג איצטרך האי דינא דהלועז שמע אשורית יצא. אבל הכא לר"י לא איצטרך כלל הא דאם נמוחו דהא בלא"ה ג"כ טמאה:

תד"ה זו. וא"ת אמאי לא משני כוי. תמונה דהרי באמת משני כן במה שאמר דננין יצירה מוצירה ופרש"י דדמי מדלמי:

דף כג.

גמרא הואיל ועיניהם דומות בשל אדם. עי' פרש"י. ולקמן גבי נחש אמר גלגל עינו עגול כש"א. ונ"ל דגלגל עין נקרא כל העין בכללו כמו שפירש"י בד"ה באוכמא (בסופו). והוא בבהמה אינו עגול כש"א (וכדמסיק הא באוכמא הא בצעריא) רק השחור שבהם הוא עגול כש"א. ולכן קוראו עין סתם לפי שראיית החי הוא רק ממנו וכדפרש"י בבכורות (לח) במשנה. והלבן לא נקרא אלא שזמן העין כדאיתא שם בגמרא. ובנחש הוה איפכא. והכ"מ בפ"י מהל' א"ב הל"י כתב דנחש הוויין כש"א בין באוכמא י'בין בצעריא ע"ש. ולפ"ז א"ש הלשון בבכורות גבי מומין דתני את שגלגל עינו עגול כש"א. ומה דאיתא שם בלשנא דרשב"ח דהכא הואיל וגלגל עינו עגול נראה ט"ס ונ"ל כדאיתא הכא:

שם וב"ת ה"ג ליתני נחש. לכאורה הנל"פ דר"ל ניתני נחש לחודיה. דאלת"ה מאי משני דאי תנא נחש ה"א כוי אבל בבהמה וחיה ל"פ. דתיקשי א"ה בוחו"ע למאן קת"ל כדמסקין בר"פ אשמואל וריו"ח. אבל ז"ל דא"כ ה"ל לתרוצי דאי תנא נחש לחודיה ה"א דוקא בנחש ס"ל לר"מ דהוי ולד הואיל וגלגל עינו עגול כש"א וכדלקמן (בע"ב) וכמו דפסק הרמב"ם בפ"י מהל' א"ב ה"י וע"ש בגי"כ. אבל בהמה חו"ע דאינס דומין לאדם אלא באוכמא לא. ולענין קושייתינו לפי מש"כ י"ל שפיר דלר"מ קתני להו וכדאמרן:

שם אבל בהמה וחיה לא פליגי. אולי צריך להוסיף ועוף וכן בפרש"י בד"ה הואיל ועיניהן. ולפי מש"כ בפ"ב דפאה מ"ז וכן בחדושי לם' נת"ע אות יג א"ץ לזה:

שם אמר אביי בקריא וקיפופא. ולפ"ז טהורין דבמתניתין ע"כ לא קאי אעוף:

שם מיתביי רחבג"א כוי. כנ"ל:

והנה התוי"ט העתיק טעם רבב"ח במשנתינו. ולכאורה לשיטת הרמב"ם והרע"ב אחריו לאוקמי לפלונתייהו ביט בוי מוצרת אדם לבד (וכהבדרייתא דלקמן (בע"ב) וכפי' התום' שם בד"ה והתניא. ומלא כדבריהם בד"ה שר"מ דבתרתי פלניו) נפלו לבירא כל הטעמים האמורים כאן. וא"כ ל"ד התוי"ט בהעתקתו הא דרבב"ח על פי' הרע"ב. וגם הרע"ב עצמו בפ"א דכריתות הביא טעם דר"י א"ש הואיל ינאמר בהן יצירה כאדם. אבל נ"ל כיון דלא פלניו במין דגים כוי ויש להם מוצרת אדם. משמע דבהו לא מהני צורת אדם ולכן אכתי טעמים אלו במקומם עומדים. אבל לפ"ז טעמים אלו בעינן אפי' לרבנן. ימהתוי"ט משמע דאינו אלא לר"מ:

רש"י (ברה"ע) כרבנן. עיין מהר"מ. ונ"ל דרש"י ל"ג תיבות כי היכא וכ"מ בפירושו בדבור הסמוך:

רש"י ד"ה והא גבי מומין. ושגלגל עינו כוי' הוי מום. כנ"ל:

רש"י ד"ה באוכמא. עד חוטמי. כנ"ל:

רש"י ד"ה למימרא דחיי. הא אחותה לא מיתסרא אלא בחייה כוי. לכאורה קשה א"כ נימא דנ"מ לאיתסורי באמה וכיוצא. ועי' בהגר"א בא"ע סי' ל"ז סק"ז:

תד"ה ליתני נחש. ואחר שנקצצו רגליו כוי אלא חיה הרומשת. כוונת דבריהם ע"פ מש"כ בעירובין ריש דף כח ע"ש. וראיתי למי שהקשה ע"ד דשם דמאי מיינתו מפ' ד' מיתות דהא שם איירי קודם שנקצץ כדפרש"י שם. ול"ג דהתום' דקו שפיר דאי כפרש"י שם בעירובין דרומשים היינו בריות גדולות א"כ מאי משני שם בסנהדרין לאתניי נחש ור"ל נחש לחודיה וכנ"י התום' זה נחש. כיון דהכתוב אומר ובכל חיה הרומשת איך נאמר דלא כוון רק על נחש לבד והלא כל החיות נקראים רומשים. אבל אם נאמר דרמש לא נקרא אלא קטנים א"ש דלא מיקרי חיה הרומשת אלא נחש לבד דאשכחן דנקרא חיה וגם רומשת על שם העמיד עי' כתובות (י ב). ובכל ע"כ אתי לרבוויי כל מיני נחשים כדדרשנין (חולין סג) את כל עורב להביא עורב העמקי וכן כיו"ב:

דף כג.

גמרא ואס"ד דחיי הבא אחריו בכור לנחלה מי הוי. קשה כיון דקתני המפלת דמשמע שגולדו מתים או בתוך זמן עיבורם. וא"כ מי עדיפי מוצרת אדם דקתני שם דהבא אחר נפלים כוי בכור לנחלה. ויהיה מזה לכאורה ראיא מזכירת להשארית יוסף שהביא הסמ"ע בסי' רע"ז סקו"ג דבגפז שיצא כולו הבא אחריו אין בכור לנחלה ומלא כהסמ"ע והש"ך שם. ואפשר לחזוק דהכי דיוק דאס"ד דחיי ליתני פלוגתאן בילדה כמין בהמה כוי קיימים דלר"מ הבא אחריהם אינו בכור לנחלה ולא לכהן. ולרבנן הוי בכור לשניהם:

רש"י ד"ה המפלת מין בהמה. דלא חיי ואין בכור לכהן שהרי כוי. כנ"ל והס"א ובזה לא נצטרך להגות הגר"פ:

רש"י ד"ה [אי] תניא תניא. הואיל ויש משנה בידכם. עי' מש"כ בשבט (פג ב) בס"ד:

תד"ה שר"מ. כי דמי לאדם בעי כוי במקצת כל הצורה. כנ"ל:

תד"ה והתניא. גבי חתנים מן המניין. כנ"ל:

רש"י ש . נדה

דף כד.

רש"י ד"ה לחומרא. שטאתם כוי משום ס' נקבה. עי' מהרש"א לקמן (בע"ב) ד"ה כוותיה דשמואל. ול"י מאין פסיקא ליה דפניו טוחות אינו ניכר בין זכר לנקבה דפניו טוחות משמע דכל גופו שלם באבריו רק דצורתו נשחתה:

רש"י ד"ה ר"ח בן אנטיגנוס. בבכור קאי. כנ"ל:

דף כד

גמרא הלך ר' יוסף וספר דברים כוי. אולי צ"ל ר' יוסי:

רש"י ד"ה א"ל רב. ואימא יצא אלו ומי שיש לו כוי. כנ"ל:

במשנה לזכר ולנקבה. לשון הרע"ב ואין לה ימי טוהר אלא ל"ג יום וכ"ה לשונו לקמן בריש מ"ה. ול"ד שהרי אין לה אלא כ"ו ימי טוהר כי מלילת לה שבועיים דטומאת נקבה. ולשון רש"י בר"פ מזווקן:

תד"ה אכילתו. ובגיטין (דף ע). כנ"ל:

דף כה.

גמרא למא לי קרא סברא בעלמא הוא. כתובות (כב) ב"ק (מו ב):

שם איתיביה רבא לר"ג אלא אמרו סי' ודד כוי. נראה דכוון להא דאיתא בבכורות (כ) צבריייתא שאמר זה ר' יהושע ומקשה שפיר מדידיה אדרידיה:

רש"י ד"ה הכא לחומרא. וגבי בכור אדם כוי לא איכפת לן כוי. כנ"ל:

תד"ה סימן. ול"ד לטינוף דלקמן כוי. (בדף כט) ע"ש וכפרש"י:

תד"ה גבי. ואע"ג דקולא הוא כוי. עיין קושיית מהרש"א. ול"ג דשפיר דקו התנ'. דהרי ר' יהושע פריך שם מזה לר"ש דאמר עז בת שנתה ודאי לכהן וכן כולן. הלא אמרו כוי. ואם שפיר היה פוטר מיהא מנתינה לכהן. ה"ל לחשבו גס הוא:

תד"ה עור. ומפרש במדרש כוי. עי' ציון הגר"פ. ונמצא ג"כ קודם לו בב"ר פי"ד ע"ש:

דף כה

גמרא מעדותו של ר"ג נשנית משנה זו. עי' מש"כ בשבט (דף פג ב) בס"ד:

רש"י ד"ה שאם תפיל שנים. ולא משכי בתר פ' דנקבה. כנ"ל:

בא"ד ועכשיו מה שהיא רואה ביום פ"ח תחלת כוי. כנ"ל:

תד"ה קמ"ל. לר"ת כוי א"ש דצ"ל שהזריעו בב"א. כנ"ל:

בא"ד והא כוי חוזרת ומתעברת. הוא לקמן (כו):

בא"ד והל"ל בביאה ראשונה הזריע הוא תחלה ובביאה שניה הזריעה היא תחלה. כנ"ל וכ"ה במהרש"ל:

בא"ד ומיהו תימה גם לפיר"ת כוי ותרת"י ל"ל. עיין מהרש"א. וק"ל דהא ממתניתין דהכא לא שמעינן לה דאיכא למימר דמייירי דולד שעמו נולד לפני שקעה"ח ונאכד או שהיה שפיר מרוקם כמ"ש המהרש"א בדעת המקשה. וסנדל לאחר שקעה"ח וקמ"ל דהוה ולד. ומיניה מנינן שבועיים דנקבה וימי טוהר דזכר וצ"ע:

דף כו.

רש"י ד"ה ומשלחיה כוי. כלומר דחפו ולד בראשו כוי. הן שורש שלחף שימושו בכ"מ שלילת הצמצום כמו בשבט (צ ב) ובצ"מ (כה) ולמאי הוסיף לנו כלומר דחפו כוי. ונראה דהיה ק"ל מדוע דקדק לומר כלפי ראשו הלא נוכל לומר ג"כ כלפי רגליו וניפוך שמעתא. להכי פי' דחפו כוי ור"ל שכן דרכם:

גמרא ותו ליבא כוי. ק"ל האיכא הא דאמר'י בסוטה (מו) משיכת עול טפח:

רש"י ד"ה שיאחזנו בידו. אחיזה לית בה טפח. כנ"ל:

רש"י ד"ה אמר אביי. ור"ח תנא כוי. כאן לא נצרך לומר דתנא הוא. דתני ר"ח פי' דשנה ברייתא ואשכחן טובא לשון זה באמוראי בתראי אלא האמת נקיט דהכי איתא בב"מ (ה) וע"ש בתום':

רש"י ד"ה טפח ע"ט וד"ה מביא אה"ט. עי' מש"כ בס"ד בפ"ג דאהלות מ"ז ובסוכה (ד):

תד"ה ותו. ובהעוה"ר בכדי אחיזה טפח. לכאורה תימה דשם מסקינן דטפח כפול הוי שיעוריה. ואולי אולי כאן לתירון הא' שכ' בדבור דלעול כיון דאיכא שם טפח עליה כוי:

בא"ד גם בטריפות יש דשיעורו טפח. שם (דף מד) איתא טפח בושט סמוך לכרם. ולעיל מינה תפיסת יד לפי' הקונטרס שהביאו שם. וכמלא בטאל לפירושם שם דהיינו ד' אצבעות. ור"י בר"פ שם במשנה אמר הגדולה בטפח לפמ"כ הר"ן בגמרא שם דלא בא אלא לפרש דברי חכמים:

בא"ד ולפי המסקנא כוי א"ש. ונ"ל דלמסקנא ל"ץ תו לתירוצא דמעיקרא על הא דאבן היוצא מן התנור. דאף דמות דרשינן מקראי בר"פ העוה"ר. מ"מ לא עדיף מהך דכדי אחיזה שהביאו דהוה ג"כ מטעם יד. וכנ"ל לקמן למאי דמשני בקדשים לא קמייירי תו ל"ץ לתירוצא דלעיל על הא דמסגרת:

תד"ה מן. כדאמר פא"ד דטמא תוכו כולן טמאין. התם בכלי שטף שנטמאו במשקין. והמה חמורים מכ"ח דהם אם נטמאו גבן גבן מיהא טמא. וכ"ח אינו מיטמאין מנבן כלל. אבל סמכו עצמן אסונוא דבכורות (לח) דשווייה רבנן ככ"ח ועיין מש"כ שם. אבל קשה דא"כ יותר ה"ל לאתניי דבכ"ח גופייהו אמרינן שם נטמא תוכו נטמא גבו. ובחולין (כד ב) הביאו באמת משם:

בסה"ד ובהעוה"ר כוי יעמיד התוספתא כוי. ובחולין שם תירצו בדרך אחר ועמש"כ שם:

דף כו

גמרא (ברה"ע) דתנן תנור תחלתו ארבעה. כנ"ל:

שם א"ל את אמרת לשמעתתיה דרב כוי. חולין (נז):

שם א"ל אין תולין אלא בדבר שיש במינו שליא. עי' פרש"י. וא"כ פליג אדרב דאמר דאין תולין אלא בדבר של קיימא דמוכח לאפי' יש במינו שליא כגון בהמה וחיה וכו' כדפרש"י שם ג"כ אין תולין וכדאיתא בברייתא דמייתי דאפילו בבהמה וחיה דיש במינן שליא אין תולין. ואיכא למימר דגם מזה מיייתא תיובתא לרבי. ודברי הסדרי טהרה בכאן אינם מוחזרין דרבי לא אמר אלא דאין תולין להקל אבל למוחש איכא למימר דמודה דחוששין:

רש"י ד"ה ושיירי ד'. נטמא תנור גדול כו'. עמש"כ כס"ד במשנה שס:

רש"י ד"ה לא אמרו טפח. ודוחקת את הכותל. ולשון הר"ש שם את הבית והוא יותר נכון:

רש"י ד"ה מכאן ואילך. ומה שראתה ביום פ"א דם טוהר הוה דמשליא מנינן והשתא כו'. כצ"ל. וה"ה לנ"מ למנינן שבועיים לטומאה מינה:

רש"י ד"ה אלא בדבר ש"ק. למעוטי שאם הפילה דבר כו'. כצ"ל:

תד"ה תחלתו. ונראה כפרש"י כו' דתנור בר ז' ד' הוי רובא. כצ"ל:

בא"ד וכ"מ מדפריך רובו דטפח למאי חזי. כצ"ל:

תד"ה כל שהוא. פר"ת בלא יחפור כו'. מצייין (ל' יט) ושם ליתא מעניני דכ"ש מאומה. ול"נ לכווננו (לדף כז) דשם איתא קרקע כ"ש חייבת בפאה כו' ע"ש. ונראה דאף דהתם משמע דכ"ש דוקא. הכא איכא למימר דנגד ד"ט דבתנור גדול קרי לטפח כ"ש כדאמרי' כה"נ בב"ב (קנ):

תד"ה את. ומתחלה שכח ולכך כו'. כצ"ל:

דף כז.

נמרא אר"א בריה דר"ע ארי"צ מעשה כו'. מפרש"י ד"ה איפוך משמע דהיה הגירסא לפניו א"ר יוחנן:

שם א"ל אינו דומה נימוק פ"א כו'. כה"נ לעיל (טז ב):

רש"י ד"ה אמרו לו למה. מ"ש מבית ראשון כו'. כצ"ל:

תד"ה חומר. וחומר חיה ועוף לטהרה דשמא אין ולד בשליא. תימה לאפילו יש ולד לנמא הוי זכר:

תד"ה מ"ט. והשתא מיייתי שפיר ממלא תרוד רקב. כצ"ל:

דף כז:

רש"י ד"ה בטול ברוב. מיחוי הנפל כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה שטרפוהו. כמו ביצים כו'. כצ"ל:

דף כח.

רש"י ד"ה וטהרו לו (שברה"ע). בכה"ד צ"ל ארבעה בה' כי הכוונה הוא על טפחים:

תד"ה שנשרף. פירוש עור שלוק והיה בעור כו'. כצ"ל:

במשנה יצא מחותך כו' משיצא רובו כו' כדרכו עד שיצא רוב ראשו. לכאורה נראה להניח דצ"ל בהפך ברישא עד שיצא רובו אינו כילוד ובסיפא משיצא רוב ראשו וכן הובא בלשון זה בבכורות (מו ב) וכן העתיקו התוס' בר"פ בהמה המקשה. (ועי' לקמן (כט) תד"ה מכלל). וכ"ה הלשון בהרמב"ם בחבורו יבטוש"ע ע"ש:

שם ואיזהו רוב ראשו משיצא פדחתו. עי' מש"כ בבכורות (סוף דף מו) להוכיח מהגמרא דשם דהכוונה משיצא הפדחת כולה עד החוטם. ועתה ראיתו להכ"מ בפ"י מהל' א"ב ה"ו שנדחק ליישב הגי' הישנה ברמב"ם רוב פדחתו וכתב שסובר שאינו נקרא ראש (כצ"ל שם וכמו שהוא בב"י) אלא הגולגולת כו' ע"ש ור"ל עד החוטם. ולא נהירא כלל דא"כ הל"כ גם בנחתך ואם יצא פדחתך. אלא המוחומר כאשר מצא מונה למחוק תיבת רוב:

תד"ה אר"ג. ונ"מ אם קדש טומטום אשה כו'. ר"ל אבל לנעין נזירות כשאמר הריני נזיר שזה איש או אשה גם באנדרונינום הוה נזיר ודאי גם לר' יוסי. וזהו תירוק על ועוד מאי אבל כו'. ולקושיא הראשונה במאי פליגי כו' כתבו ונ"פ ר"י את"ק כו' אי כולה ר"י היא:

דף כח:

תד"ה אמר. לא לכל אר"א אנדרונינוס זכר הוא. כצ"ל:

תד"ה פרט. וי"ל דאיכא למ"ד כו'. עיין מה שהקשיתי ע"ד במנחות (צה ב):

דף כט.

במשנה תשב לזכר ולנקבה ולנדה. ופי' הרע"ב והוא מפיו' הרמב"ם דחומרא דזכר הוא להצריכה טבילה לסוף מ' כדיון טבויי ארוך כו' ע"ש. ותימה דזהו כדברי ב"ש לקמן (עא ב) במשנה ולקמן (בע"ב) בברייתא וכפי שפי' הגמרא. ולב"ה ל"ל דטבויי ארוך תיבעי טבילה. ואין לומר דאף לב"ה צריכה טבילה לקדש כדפי' הרע"ב שם וכדמשמע קצת בפיו' דהכא ללא הזכיר תרומה רק קדש ומקדש יעמש"כ שם. ז"א דע"כ לא מצרכי אלא לאחר הבאת כפרתה כמש"כ שם וכאן אינה מביאה אלא לאחר פ' יום. וכ"מ להדיא בגמרא כאן דלב"ה א"צ טבילה. ועוד תימה דבפשוטו הל"ל דנ"מ בחששא דזכר להצריכה טבילה לסוף ז' וכדאיתא בגמרא הכא אף לב"ה ונע"ב:

דף כט:

נמרא משמשת לאור ל"ה. ק"ל מאי איריא ליל ל"ה כל יומא דל"ה נמי:

שם ומטבילין אותה צ"ה טבילות. הס"ט הקשה היכי מ"ל להנהי טבילות כולן לב"ש דס"ל בפ"ב דביצה דגם טבילת אדם אסורה בשבת. ול"נ ליישב דהא תנן התם ושיון כו' ומטבילין מנב לגב כו'. וע"ש בפירוש הרמב"ם שהטעם הוא שטבילה זו אינה להסיר הטומאה כו'. וכן בגמרא שם איתא דכלי שנטמא בולד הטומאה מטבילין. ופרש"י שאין כאן תיקון. והכא ג"כ לתרומה אסירא כל ימי משך הטבילות. ולחולין ולמעשר לא מהני אלא טבילה דסוף שבוע ג' וטבילה דכל סוף שבוע טהור. דבכל המשך מספקינן בטומאת לידה ונדה וספירת זיבה. ולכן לא מיקרי כל הטבילות תיקון ומוותרין אף בשבת. ואלו קצת הטבילות בימים שהזכרתי אף דמהני קצת כמש"כ. מ"מ אינם אלא חומרא בעלמא דהרי איכא כמה ספיקות כמש"כ התוספות לעיל ולא עדיפי מהא דמנב לגב לפיו' הרמב"ם שם ימטומאת ולד הטומאה. ועוד דעכ"פ מ"ל כשאין חלין בשבת:

תד"ה אימא. וברייתא לא מתפרשת כלל כו'. כצ"ל:

תד"ה בשבוע. אלא ו' לילות משבוע קמא כו'. כצ"ל:

דף ל.

תד"ה עשרים. דכיון דתו לא מטבילינן לה בלילות מיקריא כו'. כ"נ דצ"ל:

תד"ה וש"מ. ותימה דפשיטא דריב"ר יאמר דל"פ כו'. ק"ל כיון דמ"מ ת"ק אמר דפליגי ה"ל למיפסק כותיה עי' תוס' ביצה (ב ב) ד"ה גבי:

רשייש • נדה

דף ל:

רש"י ד"ה וכ"ת רישא. ולא אשכחן יחידאה דאמר הכי כו'. תימה דהא בכ"מ פסקינן כסתמא דמתניתין אע"נ דאיתא כיחידאה זולת במקום שאמרו בפירוש שאין הלכה כוותה דאתיא כיחידאה. ועמש"כ לעיל (יח). ועי' בתוס' ביצה שם ובציוני הגה"ש וכמו שהגהתינו שמה. ועי' חולין (עז) תד"ה בלשון יחיד. ורש"י כאן אזיל בשיטתיה שמה. ועמש"כ לקמן (מה ב):

רש"י ד"ה שמא יהרוג את אמו. שבית הרהם אינו רחב כו'. קשה אס דרך שם יוצא הולד כולו. כש"כ שתוכל הרעי שממנו לצאת:

דף לא.

גמרא מ"ד עושה גדולות עד אין חקר כו'. הוא באיוב ט:

רש"י ד"ה הוא. שנטה חמורו כו'. עי' מהרש"ל בשם הערוך (ערך חמרא) וכן איתא בב"ר פצ"ט:

דף לא:

במשנה. וא"ח עליהן על ביאת מקדש. עתוי"ט. ומש"כ א"ה לגידיה קשיא ודאי מאי א"ח כו'. ול"נ דהרמב"ם יפרש דכינוי דעליהן מוסב על הכותים עצמן. (ותדע דהא משכב תני בל"י והל"ל עליו. אולם לפי מה שפי' הא"ר כעליון ששוכב עליו אין מזה ראייה דל"ר דנקיט י"ל דקאי על תחתון ועליון הנזכרים. אבל תימה שהוא ללא כמסקנת הגמרא) ור"ל דאם נגע בהן אדם ונכנס למקדש. וזה שלא כדברי התוס' לקמן (לג ב) ד"ה שדרם. ועי' מל"מ שם הל"י"ו שתיך ג"כ עד"ז. ונראה דהתוי"ט בעצמו הרגיש ג"כ בזה במש"כ בדבור הסמוך לקמן וזה מחזיק כו'. ומש"כ עוד וראיתי בת"כ כו' דאחרים אומרים ונשא עונו דכבוס בגדים כו'. תמוה דמנ"ל דאחרים פליגי על דרשה דלעיל דהאי ונשא עונו לא קאי אלא על ובשרו לא ירחן:

תד"ה תחתון. והיסט נפ"ל מאשר יגע בו הזב. כצ"ל:

בסה"ד כדאמר איזהו מגעו כו'. עי' לעיל (ו) רש"י ד"ה וכ"ח המוקף. ולקמן (לג) בד"ה וכ"ח בהיסט:

דף לב.

רש"י ד"ה (שתיה בכלל אכילה) [לרבות את הסך] . תירוש חמרא הוא כו'. ביומא (עו) ובשבועות (כג) לא קיימא במסקנא הכי:

תד"ה ר"מ. כדאמר לקמן בנות ישראל מטמאין בזיבה כו'. הוא (בד' לז):

בא"ד והא דאר"י מעשה כו' אע"ג כו'. הנה בתוספתא פ"ה מביא המעשה הזה על הא דתינוקת בת יוס א' מטמאה בגדה השנוי לקמן (סוף דף מג) במשנה (ולא על הא דבנ"כ נדות) רק שנשמט שם שם ר"י האומרה. והגמרא מיייתי ליה כאן לראיה דשכיחא שתהא בת יוס א' רואה. ולכאורה משמע גם מלשונם דלקמן בד"ה והטבילהו שהבינו כן. וא"כ דבריהם דהכא צ"ע:

תד"ה לנקבה. דהא לקמן (הוא בדף לה) אמר אביי מדקאמר רב יוסף כו'. כצ"ל:

דף לב:

רש"י ד"ה לגמר מגדה. מטמאה בזיבה. הס"ד. ומה"ד

דאין זיבה כו':

רש"י ד"ה ל"ל למכתב בזכרים. ול"ל למכתב בנקבות ואשה כו'. ר"ל דגבי זבה דמינה ילפינן תרוייהון זבה ונדה כדאסקינן לעיל:

תד"ה עלינו. והיה כתוב בס' ומאי ניהו גישא מ"ט כו'. כצ"ל:

בא"ד ועלינו ש"ז דרשינן הכא כו' בלא וי"ו וקאי ארישא כו'. כצ"ל:

שם בא"ד וה"ק דהגוגע כו' וכן הגישא דהיינו כו'. כצ"ל:

שם בא"ד אלא אותם קאי אמאי דקרינן נושא. כצ"ל:

שם בא"ד אבל אדם או בגדים לטמא כמו מרכב ומשני כו'. כצ"ל: מה שהעלה הס"ט בצ"ע על ס"ת שלנו שכותבים והנושא מ"ו לפמש"כ בת' ש"י דבחסר ויתיר שלמנו מהם חז"ל דין אליבא דהלכתא אס נמצא בס"ת בהפך מוציין אחרת ע"ש. לי לק"מ מתרי טעמי. חדא דרש"י כאן מחק גירסת והנשא כתיב. שנית דהא"ת יישב הגמרא אף לפי גי' התוס' דיליף מהכתוב. דר"ל והנושא כתיב ונוכל לקרוא הנו"ן בשורק והש' בקמן מבנין פעל. וכיון דהמסורת מסוייע להו עבדינן כותייהו:

דף לג.

גמרא אמר אביי וטמא ז' ימים מפסיק כו'. כצ"ל:

שם בנישואין שנו. כצ"ל:

שם בפסיקא והן יושבות על כל דם כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אימא (בסופו). יהו בגדים טמאים ולא הוא. תמוה דהא אפי' משכב הזב אס נגעו בו בגדים לא נטמא הוא. ועמש"כ פכ"ח דכלים מ"ו:

רש"י ד"ה וכ"ח בהיסט. כדכתיב וכלי חרס אשר כו'. כצ"ל:

שם בא"ד ואמרינן במכלתינ איזהו כו'. לעיל (ו) ובשבת (פג) מביא זה מת"כ. ועמש"כ לעיל שם:

רש"י ד"ה אבל אדם ובגדים. או אדם אם יגע בו או בגדים אם יגע בהם. כצ"ל:

רש"י ד"ה אף הוא לא תחלוק כו'. לא יטמאנו לטמא בגדים. ל"ד דקושיותיו הוא דאף אדם או כלי לא יטמא אלא אר"מ כמשכבו:

רש"י ד"ה אם הן יושבות על כל דו". ושתתחיל מנינה כו'. כצ"ל:

תד"ה מה היא. עי' מהרש"א. ואישתמיטתיה דהנושא את המדרס אפי' קודם פרישתו אף שמטמא בגדים וכלים ומטמא שנים ופוסל אחד. מ"מ אינו מטמא אדם וכ"ח כמו נושא את הנבלה עי' תוס' רפ"ג דחגיגה ד"ה הנושא. ולאחר פרישתו אף בגדים שהוא לבוש אינו מטמא עי' רפ"ה דזבים. מ"מ יותר מוחומר למחוק תיבת ומדרס מדברי התוס'. וגם כי במדרס אין חילוק בין נוגע לנושא כדאיתא שם מ"ו:

תד"ה סופרתו. וא"ת ר' יוסי דאמר בכ"צ מקצת היום כו'. כצ"ל:

רשי"ש · נדה

תד"ה רואה. עי' מהרש"א. ומה שתמה הס"ט על תירוצו השני ע"ש. לק"מ דהכי פריך רבא תסתור שבעה דהיינו גס יום אתמול שפסקה בו דיה כבועלה. תסתור יום א' דהיינו מקצת היום קודם שפלטו. ייום אתמול תעלה לה ואחר תטהר א"ר כו' והכא מקצת היום שקודם פליטתה מפסקת ביניהם:

דף לג:

גמרא ואחר תטהר א"ר אחר אחר לבולן כו'. הר"ן בפ"ב דשבועות גורם אחר אחד לכולן וע"ש ביאורו:

שם רמי כו' רמי ליה תורא כו'. נל"פ ע"פ שמצינו בב"ק (דף עא) והאי דל"א לך באורתא ללא אכלי בישרא דתורא וע"ש בתוס'. משמע דבשר שור מפקח לכן רמי ליה תורא טרם ששאל ממנו:

שם מפגי שטומאתם ספק. כצ"ל:

שם ספק השלימתו לדם ירוק כו'. כצ"ל:

תד"ה ורמינהו. ברייתא דעל ו' ספיקות כו' וכן לקמן קרו לה ברייתא. הגרי"פ הגיה מתניתין. ועמש"כ בנדרים (כו) בכ"ל:

תד"ה בכותי. כדאמר בת"כ והנושא ת המדרס ה"ה מטמא שנים ופוסל א'. וכ"ה במ"ו פ"ה דזבים. אבל לפמש"כ בעצמם בפסחים (יו) לאוכלל הוא אה"ט לאוכלין ומשקין אבל לא לטמא כלים. ועי' מה שהבאתי שם כה"ג בשם הר"ש והרע"ב בפכ"ח דכלים מ"ו. אין מזה ראיה. ומ"מ הדין אמת דמטמא בגדים כלים כדמייתו בחגיגה רפ"ג ע"ש:

דף לד:

תד"ה ותיפוק. וב"מ בפ"ז דמס' טהרות דתנא הגגבים כו'. כצ"ל. והוא שם במ"ו:

בא"ד אבל משכבות כו' טהורים. ק"ל דהא תנן לקמן (מט) כל המטמא מדרם מטמא ט"מ. וה"ה כל טומאת מגע כדפרש"י שם ובסוכה. וא"כ נהי דטהורים מטומאת מדרם ליטמו טומאת מגע. דע"ה מטמא במגעו כמש"כ התוס' לעיל. וכמו דכ"ח טמאים. ונראה מזה סייעתא לדעת הרמב"ם דמשמע מדבריו בר"פ כ"ג מהל' כלים דכלל זה דכל הטמא מדרם כו' אינו רק מד"ם לכן לא חששו ע"ז משום מגע ע"ה:

בסה"ד והוא אם בועל נדה הוא כו' בנושא רוקו של זב. וכ"כ הר"ש בטהרות שם מ"ה. ותמיהני דהר"ש נופיה מסתפק בזה בפ"ק דכלים מ"ג אס בועל נדה יש לו מעיינות אס לא. שוב ראיתי בנה"ש בחגיגה (יט ב) שהעיר בזה:

במשנה דם היולדת שלא טבלה בש"א כרוקה וכמ"ר. עפרש"י. והא"ר פי' דגזרו אטו יולדת בזוב והיינו דקתני סיפא ומודים כו' ומאי נ"מ אי מודו ב"ש כו'. ור"ל אטו טעמא דב"ש אתי לאשמועינן. וכה"ג דייק הש"ס ביבמות (קט) ובמנחות (יד ב) ע"ש. אבל ק"ל מעירובין (יא ב) במשנה משום ר"י כו' לא נחלקו ב"ש כו'. ועי' במהרש"א על התוס' דשם (ריש דף יג) שפי' דבלא נחלקו ל"ק וכי טעמא דב"ש כו' לאשמועינן שפיר דבדבר זה מודו ב"ש לב"ה. ולפמש"כ שם במשנה בס"ד אין מזה סתירה להא"ר. ועי' עוד בפ"ד דמכשירין מ"ד בר"ש. ובתני"ט רפ"ג דפאה:

רש"י ד"ה טמא אפי' לב"ש. שהשיפה מטמא אחרים במגע. נראה דל"ד נקיט במגע דה"ה דמטמאה במשא. וכ"מ ברמב"ם ספ"ב מהל' מו"מ:

ו"ה טהורה. אלמא קריו טהור. כצ"ל:

דף לד:

נמרא אטו מי רגלים מדאורייתא כו'. כצ"ל:

שם לזכר כ"ש זכר בין שהוא גדול בין שהוא קטן. כ"ה לעיל (לב ב):

רש"י ד"ה ה.ג. ול"ג נקבה כ"ש כו' דא"כ מעיינות למצורע מג"ל. עי' לעיל (לב) תד"ה לנקבה:

רש"י ד"ה מטמא. נמי כו' בקרי. כצ"ל בכ"ף:

דף לה.

רש"י ד"ה אלא בזב מצורע. שהרי מחמת נגעו היה מטמא במשא כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ואיתקוש מצורע. והכי משמע כי יהיה כו' אותו הזוב טמא לאחרים ולבעלה. כצ"ל:

רש"י ד"ה מטמא באונס. וטומאת ערב בקרי. כצ"ל:

רש"י ד"ה ברביעית. דהא מכי חזי תרתי כו'. כצ"ל:

תד"ה לאחרים. ואינו מטמא אלא או"מ. לכאורה אינו מוכן דהלא גס משא הזב אינו מטמא אלא או"מ. אולי כוונתם על אדם שהיה בעליונו. דאס היה נקרא משא היה מטמא בגדים וכלים כדתנן בפ"ה דזבים מ"ב ומ"ו. ועפ"י מש"כ לעיל (נג ב) דה"ה בכותי ועמש"כ שם. משא"כ עליונו אינו מטמא בגדים וכלים דיטמא טומאה קלה משמע לעיל (נג):

שם בא"ד ועוד דבזוב כה"ג כו'. עי' מהרש"א. ומשמע מדבריו דאילו היה קורא כה"ג משא הוא א"ש. וז"א דהרי מוכח מתוס' דפ' א"ד (סז ב) בסד"ה שכן (הב') ממש"כ דהא דקתני נישא לא קאי אמצרע. דמצרע אינו מטמא במשא כמו בהיסט ודלא כהרמב"ם שהביא התני"ט בפ"א דכלים מ"ד. וכן הטיפה דזיבה ג"כ אינה מטמאה במשא ובהיסט (ודלא כהמהרש"א) עי' בהרע"ב בפ"א דכלים מ"ב. ולכאורה ה"ג דלזה כוונו התוס' בתש"כ דבזוב כה"ג לא אשכחן כו' ור"ל דזה ודאי טהור. אלא דלפ"ז יקשה מש"כ יבשאר טומאות כו' כגון מו"מ כו' דהא למצורע נמי גורם כו' תיפוק להו דזוב אינו עושה מו"מ כדמוכח בר"פ דם הנדה בגמרא:

תד"ה לעולם. דהיינו כמן גדיון לשילוח. כצ"ל:

דף לה:

רש"י ד"ה מוזרת. שאינה משרצת כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה א"ל ב"ש הוא הדין. כי היכי דאמרינן ביולדת גרידא כו'. כצ"ל ומלת גמורה למחוק:

רש"י ד"ה כאן שספרה. ברייתא בספרה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה וב"ה לשיטתן. דמה טמא כבטומאת לידה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה ביומי וטבילה. דמה טמא כבימי לידתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה אמאי מטמאה. וה"ה כדם מגפתה וכרוקה כו' משום מעייץ הזב. זה לא קאי אכדם מגפתה דלאו מעיין הוא. אלא על וכרוקה וסייעתא למש"כ לעיל (יט ב) דילפינן נדה ממצורעת שלדס טהור שלה

יהיה דין מעיין:

תד"ה בשופעת. וי"ל דכי איתשל בתחלת כו'. מש"כ המהרש"א דכפסקה גס בתחלת לידה ב"ה לקולא. תמוה דלדברה לב"ה מטמאה דאורייתא משום מעיין בלא כמש"כ בסמוך. ולב"ש דס"ל דלאו מעיין הוא בדם טהרה של מצורעת א"מ אלא מדרבנן כדפירש"י במתניתין:

דף לו.

גמרא אלא ללוי כו' ל"ל הפסק ג' עונות במשהו סגי. ועפרש"י. ומשמע דאפי' ראתה כל ימי טומאת לידתה. וק"ל דא"כ איך יעלו לג' עונות כיון דראתה בינתים ממעיין טמא. דדוקא דס לידה אמרו דאינו מפסיק אבל דס שרואה בימי טומאתה אין סברא שלא יהא מפסיק:

שם ושוין ברואה אחר דם טוהר שדיה שעתה כו' דליכא שהות כו'. ופסקן כן הרמב"ם בפ"ד מהל' מו"מ הל"ו. והכ"מ לא הראנו מקורו. ותימה לי מדוע השמיט הרמב"ם דין כיוצא בו דאיתא בכתובות (לו) הביאו התוס' כאן והיא תוספתא במכלתין פ"א בגיורת שראתה בתוך מעל"ע שנתגיירה והיא פלוגתת רי"ה ורי"ו ע"ש:

רש"י ד"ה והא ספרה קתני (בסופו). דאי ילדה זכר א"א כו'. לכאורה מ"ל שכבר ספרה יום או יומים קודם לידה וכליזה יבישתא. ולדעת הרמב"ם והרמב"ן וש"פ שהביא הס"ט סי' קצ"ד סק"ב דדס לידה מוקירי דס קושי. ולפי מאי דמסקינן לקמן (לו) דאין קושי סותר בזיבה. מ"ל אפי' למ"ד א"א לפה"ק בלא דס. וזה י"ל לכאורה דלר"א אמרינן שם דדס קושי סותר והוא שמותי וכפי' התוס' בכ"מ דר"ל מתלמידי שמאי. אבל בלא"ה לא אתיא כוותיה דלדידה אמרי' לקמן דימי לידה לא די שאין עולין אלא אפי' מיסתגר נמי סתרי. וה"ג מזה ראיה לגי' התוס' שהביאו שם בד"ה אבוי דגרסי' שם אלעזר בל"י. ואולי י"ל דיוולת בזוב משמע להש"ס דהיא עדיין בזבה בלא ספורים כלל:

תד"ה שבוע. דהא אמר הכא דכי ראתה שבוע שניה כו'. כ"נ דצ"ל:

דף לו:

גמרא או ששפתה שנים וקשתה יום א' כו' אין זו יולדת בזוב. נראה דברייתא זו פליגא על הא דר"י משמיה דר"ט לקמן (לח) קשתה שנים בסוף ח' וא' בתחלת ט' כו' ה"ז יולדת בזוב וע"ש בפרש"י. ורואה אני שהדברים ק"ו בראתה שנים בשופי דשדינן חד יומא דקושי בתר תרין לשופי. ויש לדון בזה:

שם נימא זובה מחמת עצמה ולא מחמת ולד. פי' דזובה קרינן במפיק ה':

שם חלש רב אסי. כצ"ל כי רבי אסי לחוד ורב אסי לחוד כמש"כ בב"מ (כד ב):

דף לז.

גמרא מה גרם לו זובו שבעה כו' אלא לאו דבר הגורם סותר. לכאורה קשה דהא ראיית אונס ג"כ אינו גורם לטומאת ז' אלא לקרבן. כי טומאת ז' כבר היא בימו מהשניה. וי"ל דנ"מ דאם ראה השלישית למחרתה דמונה ז"י ממנה. וגם בעדה אינו נטהר עד שימנה ז"י שלמים ולמחרתם יטהר בהבאת קרבנותיו:

רש"י ד"ה אינה סותרת. אלא משלמת אחריהן. הס"ד. ואח"כ מה"ד

אם טהרה מזובה וספרה לה. מזובה ולא מנגעה כיון כו'. כ"ג דצ"ל. ומש"כ ותביא קרבן לזיבתה ואז תטהר מלטמא בעולה כו'. עט"א במגילה (ח) מה שתמה עליו בזה ועי' ג"כ מש"כ שם בס"ד:

תד"ה אביי. תדע דאין רגילות למיבעי חדא מלתא בתרי דוכתי כו'. הן גס בעיא דפולגת ש"ז מהו שתסתור בזיבה דלעיל (נג) נשנה נמי לקמן (מ ב) (אלא דשם הוא באמוראים שונים) ולא עוד אלא דך דהכא. בפ' ב"ם נקט דאיבעיא להו:

בא"ד מדקתני ואין קרבנה נאכל כו' ותדע דלא קבל כו' ולא הדר ביה כו'. כצ"ל:

בא"ד ומיהו אי גרסי' לעיל דאמר סותר ר' אלעזר. עמש"כ לעיל (לו) ראיה לגי' זו:

דף לז:

גמרא תונבא בעלמא כו'. יומא (דף פג):

שם לאפוקי מדחגניא. כצ"ל וכן בפרש"י:

שם אר"ח ל"ק כאן לחולה כו'. כה"ג משני ביומא (כג. פב):

רש"י ד"ה או שקשתה כו'. ולא מן הדם. הס"ל. ומה"ל

תד"ה ארבעים. ובפ' אע"פ תיגון כו' משום דל"ד כו'. עמש"כ ע"ד בריש סוכה:

דף לח.

ד"ה אף. צ"ל כימי זיבה בכ"ף:

רש"י ד"ה כיצד. בלא עת נדתה הן י"א ימים כו'. כצ"ל:

בא"ד וביום ס"ב ילדה נקבה. כצ"ל צא וחשוב ותמצא שכ"ה. ומוכח דהני מ' ונ' יום הס מחוק ליום הלידה. וא"כ גס ב' שבתות דר"י ור"ש יל"פ דהיינו לבד יום הלידה. וק"ל דלפ"ז הא דלקמן (בע"ב) דיש מקשה כ"ה יום כו' וי"ד שהולך מטהר. ר"ל ולמחר ביום כ"ו ילדה. אבל אס עבר עליה גס יום כ"ו ולא ילדה עד כ"ז תהיז זבה. ויש לכונן בזה בפשוט מה שסיימה הברייתא שם וא"א שתתקשה כ"ו יום בלא ולד ולא תהיה זבה ומדוע נדחקו הרבה ר"ש ורבא שם לתרועה. וי"ל:

תד"ה להיות. ור"ח פי' כו'. דכרי מהר"ם בזה מנוגמנין וא"א להולמן בלתי הנהה:

תד"ה שיפורא. אבל אחדש לבנה קרי שפיר חדשה אפי' יום א'. אולי יכוונו למש"כ בחידושי לאו"ח סי' תקמ"ט דרה"ח נקרא ג"כ לפעמים חדש סתם ע"ש. וכמו והשכתי כו' חדשה (הושע ב). וכן מדוע את הולכת אלני היום לא חדש כו' (מלכים ב ד:כ"ג). ותיבת כו' שבדבריהם ל"יי לכוונה. ונראה למוחקה [והוא באמת ט"ס ובדפנו"ר איתא בתוס' "כו" במקום "כו"]:

בא"ד ואם קשתה ברמ"א ורמ"ב ורמ"ג שמא נקלט הזרע כו'. כ"נ שהיה גי' מהר"ם. ועי' מהרש"א:

דף לח:

גמרא שנאמר ויהי לתקופות הימים כו'. כצ"ל וכן במס"ק חסר ו' קדמאה. ומשמע דמלא ו' בתראה וכ"ה בכה"ס שראיתי. והרש"א בח"א נמשך אחר גי' הספר וקרא ג"כ הפ' בפתח ע"ש. ושנה במחכ"ת:

רש"י ד"ה אלא מרביעי ואילך. דאי מתעברה למו"ש שמא תלד לרע"ג בו'. הוא שלא בדיוק מוים העובר עד הלידה לא נמשך יותר מן רע"א יום. אלא דר"ל דאי תשמש במו"ש שמא תלד לרע"ג מוים השמש מחיישינן שמא לא תקלט הזרע להתעבר עד יום הג'. וכן מש"כ לקמן ואם נתעברה בשני ר"ל י"כ ואם תשמש:

רש"י ד"ה מכלל בו'. ומהבא גמרינן לעיל. הוא (בד' לו ב):

במשנה כל דמים שהיא רואה טהורין עד שיצא הולד. גל"פ דר"ל דמשינא הולד טמא ומטמא לח ויבש. דם לידה גופה לא טהרה רחמנא לכ"ע. ולא כדם טהרה של מצורעת דלא מטמא אלא לח אף לב"ה לעיל (לד). וכ"מ בכריתות (סוף ד' ז) במשנה שהמפלת בתוך מלאת דמיה טמאין. וע"כ ר"ל כמו ברואה כליל פ"א. וכן כל דמים שהיא רואה בתוך טומאת לידתה השניה. ואולי נפ"ל ממיעוטא דממקור דמיה. והרווחנו בזה לדעת דרשה אחריתא שכ' התנן' לרבנן ממיה. ואין להקשות לרבנן לאמרי לטהורי מק"נ. דהרי ימי לידתה אין ראויין לרבה כללעיל (לו ב). ואפ"ה טמא דמה כדם נדה. זה אינו כלום. דהרי גם בימי נתתה אינה נעשית נדה ע"י. דאפי' בלידה יבשתא ולא ראתה עד סוף השבוע טובלת לערב וא"צ למנות מינה שבעה כמוכח לקמן (מב) ע"ש ברש"י ד"ה טומאה בלועה (ועי' ס"ט סי' קנ"ד סק"ב בד"ה אף) והטיפה עצמה מטמאה כמו כן בימי זיבתה לח ויבש ודו"ק בכ"ז:

דף לט.

במשנה ושומרת יום בו'. כ' הרע"ב וטובלת לערב. והתו"ט נמנס עליו ע"ש וכ"ד תמזהין. (א)דאישתמיטתיה גמרא ערוכה לקמן (סז ב) א"ל ר"פ לרבא בו' ליטבלינהו ביממא דז' משום דר"ש כו' יע"ש בתנן'. (ב)מש"כ דמן הסתם כו' שתטבול לערב. הלא אם טבבול בעוד יום יהיה לה לערב הע"ש יתטור לגמרי. אבל אם תמתין מלטבול עד הערב לא יהיה לה הע"ש עד למחר בערב. (ג)מש"כ שאם כו' ואח"כ תראה אין בטבילתה כלום. הלא תיהני לה שלא טמא בהיסט אף אם תראה אח"כ כמש"כ בס"ד בשלהי מכלתין ע"ש:

נמרא ר"ה בר"ה א' שמואל לומר בו'. וכ"ה לקמן (סח ב) וכ"ה בתנן'. ורש"י גורם בכאן חייא בר"ה:

שם זו"ז אסורין לשמש. מלת לשמש ליתא לקמן במשנה. וכ"מ בתנן' שם (סקל) ד"ה מיחש לל"ג לה:

רש"י ד"ה בתוך ימי זיבתה וד"ה אין זה וסת. צ"ל דבור א':

תד"ה ל"צ. שמותרת לשמש בז' שלא גירשה א"ג בו'. ק"ק מסוף גיטין לבו לגרשה והיא יושבת תחתיו ומשמעתו כו' אל תחרש כו' ובספ"ב דנדרים וברותי מכס כו' בני גרושת הלב. ויש לחלק:

תד"ה והיולדת. ואשה שעברו עליה ג' עונות. ג"פ דכוונתם אליבא דר"א שם במשנה דאמר כל אשה שעברו עליה ג' עונות ד"ש. ואע"פ שאמרו ד"ש צריכה להיות בודקת דקתני שם קאי אבל הני דד"ש לכ"א כדל"א. והתנן' לעיל (ז ב) ד"ה כל אשה דנקיט ד' נשים. הוא לאו דוקא. ובתור"ע נתקשה בדבריהם:

בא"ד וי"ל דיש לה וסת כו' צ"ב בשעת וסתה. עתור"ע:

דף לט.

נמרא (בסה"ע) וכן כי אתא רבין וכל נחותי אמרוה בו'. כ"נ דצ"ל ותיבת ימא למחוק וכמש"כ לעיל (י ב) ע"ש:

דף מ.

במשנה ומטמאין בכל שהוא בו'. פשוט דקאי על כל הזכרים למעלה דהמה דם זוב וקרי. וכ"מ בכ"ד דם ג"כ מטמא בכ"ש. וכן פרש"י לקמן (מב) בד"ה ולטמא במשהו. וכ"פ הרמב"ם ברפ"ה מהל' א"ב. ולא עמתי ע"ד כפיה"מ שכ' ומטמאים בכ"ש רומא אל ש"ז והזוב. וכן נמשך הרע"ב אחריו:

תד"ה גמר. בפ' ולד חטאת כו' יליף אמו אמו בו'. גם לקמן (מא) קאמר דקדשים מאמו אמו נפקא. ואפשר לזה כוונו במש"כ כדמוכח בשמעתין:

תד"ה זאת. דהעולה קמא דריש רבא כו'. עמש"כ בזבחים (פל) ע"ד בס"ד:

דף מז.

רש"י ד"ה ושיצא דמה. ויוצא שיצא הבשר קודם זריקת דם. ל"וי מאי דחקתו לפרש קודם זריקה. דאלו משום בשר קק"ל וכר"ל בזבחים (סוף ד' פט) הלא אף בלא פסול יוצא ירדו כדאיתא שם (פה ב) במשנה וכמש"כ התנן' בד"ה הלן. ותמיהני עליהם מה שלא הביאו מהמשנה הלזו. דמדרשה דכל שממנו כו' לא שמעינן דאם עלו ירדו:

תד"ה פרט. ותו בשמאל ולילה דהוא עבודת דם היכי יליף מהכשרו. תימה דעל לילה עדיפא ה"ל להקשות מהא דר"י ס"ל הכא בנשחטה בלילה דתגר ולא יליף מאו"פ. ובזבחים (פד ב) הקשו כן:

דף מא.

נמרא שור או כשב פרט לכלאים. כצ"ל וכ"ה בכה"מ. דהדרשא היא ממלת או:

רש"י ד"ה חד לבהמה דחולין. ואיצטריך למעוטא דזאת. כצ"ל:

תד"ה והנתינין. ומיהו יש לדחות בו' דלא ירדו והא דפריר ליה ר"י בו'. כצ"ל:

תד"ה שהיה. ויוצא דמה כו' ואימורים שכן כשר בבמה. והמ"ל נמי שכן כשר בשכר שלמים וכמש"כ לעיל:

דף מא.

נמרא (ברה"ע) ודם דרך רחם כו'. ופרש"י בג' ימי הקושי כו'. וק"ל דא"כ היינו רישא ממש ומאי קס"ד דרבינא. אבל לפי שיטת הרמב"ם והרמב"ן שהבאתי לעיל (לו) דדם לידה גופה מיקרי דם קושי אפי' ילדה בלא קושי. יל"פ ודם דרך רחם בשעת יציאת הולד דרך דופן ואשמעינן דגם בזה ר"ש מטהר. ולרב יוסף לא משמע ליה רבותא בזה לר"ש:

רש"י ד"ה לטומאת ערב. מפני שנגע במקור ונוגע בה. משמע שכן הוא ולא שדרך יציאתו נוגע בה. והלא כהנ"ב בחלק וי"י סי' נ"ב ששמה לה לספק שמא לא נגע בה מבחוץ ומגע בה"ם לא מטמא:

רש"י ד"ה טומאת בה"ס. לקמן בו'. הוא (בריש דף מג) וע"ש בתנן':

רש"י ד"ה בוועלה. כדכתיב אשר תצא ממנו ש"ז. האי קרא כתיב בפ' אמור (כב). וכפ' מצורע (טו) כי תצא כו' ואותו הביאה הגמרא לקמן (מג) וכן ממנו נדרש בת"כ:

רש"י ד"ה מכלל. דהא דרבא. כצ"ל:

דף מב.

גמרא דהא זבין ומצורעים דחמיירי ולא אחמיר בהו רחמנא. ק"ק מהא דאיתא במ"ר נשא רפ"ז ובחזית

בפסוק כולך ופה רעיתי דכיון שבאו למדבר כיני נתרפאו ולא היה בהם לא זבים ולא מצורעים ע"ש:

שם אתא שייליה לרבא. רש"ל גורם לרבה ע"ש:

שם ת"ר הנדה והזבה כו'. בעין משפט בציון אות ג' טעות וצ"ל מהל' איסורי ביאה:

רש"י ד"ה כי קמב"ל לסתור ולטמא במשהו מהו. מי אמר' בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה הזבה ושומ"י. ה"ק בו' בראיה ראשונה. ולע"ד נ"מ גס בראיה הב' כגון שראתה ביום ב' בבה"ח ולמחר פלטה לחוץ. וגם ראתה עוד ראייה חדשה. הוה זבה גמורה דחשיבה כרואה בג' ימים. וכן נפרש בראייה הג' כגון שלא פלטנו לחוץ עד יום ד' מ"מ חשבינן לה כרואה בג' ימים רצופים:

רש"י ד"ה אי בימי נדה. ילדה וראתה. ע"כ ר"ל דילדה וראתה קודם לכן. דאל"כ עדיפא ה"ל למפרך דתיפוק ליה דטמאה משום הלידה. ועוד דבימי טומאת לידה לא נעשית בראייתה לא נדה ולא זבה כמש"כ לעיל (לח ב) במשנה בס"ד. ולדעת הרמב"ם בפ"ז מהל' א"ב ה"ד דלא נעשית זבה בתוך מע"ל דקודם הלידה אפי' כולו בשופי. צ"ל דר"ל כאן דראתה קודם מע"ל. אם לא שנאמר דמיירי בנפלים. אולם לישנא דיוולדת משמע בן קיימא כמש"כ התנן' לעיל (לח ב) בד"ה והא:

רש"י ד"ה מטומאה לטהרה. וקו"ל כב"ה בו' ביומי וטבילה כו'. וכ"כ התנן'. ולכאורה קשה דאפי' אם נאמר דביומי לחוד תליא. מכל מקום לב"ה דמטמו בדם טהרה של מצורעת משום מעיין. הכא נמי לטמא משום מעיין דיוולדת לפמש"כ לעיל (יט ב. לה ב) ע"ש. וי"ל דאי משום מעיין לחוד הוה תלי בבעיא דרבא לקמן (מג) ע"ש:

רש"י ד"ה טומאה בלועה. דהתם משום ראייה היא וטומאת ז'. כצ"ל. ותיבת דמאתמול למחוק:

רש"י ד"ה בגדים בבחב"ל. שאין לה טומאת מגע בו'. כצ"ל:

תד"ה עד. אפי' למאן דאית ליה כר"ש דפולטת לא מטמאה בו'. כצ"ל:

דף מב.

רש"י ד"ה איפרוק. והשתא לא מתוקמא בו' דהא לר"ז לא מטמיא בו'. והא דלא מפרשינן דהברייתא ג"כ אשמעינן לענין דלא מהני ליה טבילה בעודו בפנים. וכשינא לחוץ יטמא. כבר תירץ המהרש"א לעיל דמשמע ליה דלומיא דנדה וזבה קתני דמטמאין ממש בעודן בפנים. והס"ט ל"ד במחב"ת במה שתמה עליו ע"ש:

רש"י ד"ה כגון שהוציא ולד ראשו כו'. ואוליד בו'. אולי צ"ל תחת ואולי. וחזר:

רש"י ד"ה שתחב לו חבירו. דאי בו' איטמי ליה במגע. מ"מ איכא נ"מ לענין טומאת בגדים דבמגע לא מטמאין עי' בתנן'. והל"ל כבר איטמי ליה במשא. ועמש"כ ע"ד בחולין (כט ב):

תד"ה וכדר"א. מש"כ המהרש"א דאם ידו בבה"ח לא נטמאה החיה במגע אפי' לרבא דטומאת בה"ס היא. געלם מכ"ת פרש"י בחולין (סוף דף עא) דטבעת בטבעת לא שייך בהו בה"ס דהוו כמנחין בתיבה ע"ש וגם בתנן' שם. ולכן מש"כ הס"ט ע"ד שבתנן' לעיל ד"ה אמאי. "ואי דס"ל כו' דה"ל כב' טבעות כו' דלא שייך גבייהו בה"ס כו"י ע"ש. ל"ד דהנך רואה דהמהרש"א לא שמיעא ליה זאת:

תד"ה יצתה. וא"ת ומאי יתרץ רבא כו'. שמעתי מקשים דהא כזית דנבלת עוף טהור מטמא בבהב"ל בכדי אכילת פרס כדאיתא בזבחים (ע). וא"כ י"ל דבכגון זה ממעט נבלת בהמה דבכה"ג לית ביה משום טומאת משא דהרי אינו נושא כזית בב"א. ואומר אני דטעו בפשט השמועה. דגם בעוף אין סברא דלאחר שירד ח"ו הראשון לבטן לאז אין בו שום טומאה כדפרש"י בחולין (קף כ ב) יצטרף שוב לח"ו השני. וכמו בטומאת משא שאין מטמא בנשא ח"ו ולאחר שהניחו חזר ונשא ח"ו אחר. וכפי קושייתם ליישב אליבא דרבא. וכן בנוגע בכח"ז ולאחר פרישתו ממנו חזר ונגע בכח"ז אחר האם יטמא אפי' למי"ד יש נוגע וחזר ונוגע (חולין קכד ב) היינו דוקא בנוגע בכשני ח"ו בב"א. וח"ל הרמב"ם בפ"ד מהל' טומאת מת הי"ד הנוגע בכשני ח"ו או שנשא ב' ח"ו בב"א כו'. וזה דומה למאי דאמרינן בשבת (פ) בעידנא דאפקא לכתרייתא חסר ליה לשיעורא דקמייתא. ועוד שם דאם קדם והגביה ראשונה קודם הנחת שניה דפטור. וכן בס"פ נה"ג אליבא דר"ל דאמר הנאת מעיו בעינן. פטור אם הקיא ח"ו הראשון טרם שאכל ח"ו השני. אלא ומאי פירושו הוא אם היה עוד ח"ו הראשון בבהב"ל שבעה שבלע ח"ו השני בכדי אכילת פרס מן הראשון מצטרף. אבל ביותר מכדי אכ"פ אע"פ דהוי שניהם ביחד בבהב"ל לא מצטרפי. וכמו דלר"ל בחולין שם דאף דשני הח"ז הם ביחד בתוך מעיו כיון דלא בלען בכדי א"פ לא מצטרפי:

תד"ה מה. ליתן שיעור הזאה בנושא ולא בנוגע. כצ"ל:

בא"ד והשתא הא קאמר הכא דהאי אוכל בו'. כצ"ל:

דף מג.

גמרא למימרא דהיסט ונגיעה כידיו כו'. בת"כ ממעט מן וידיו בה"ס מטבילה. הביאו הרמב"ם בפ"י בספ"ח דמקואות. וכן הביאו התנן' דרשה זו בקדושין (כה) בסמ"ה כל הראוי. ונראה דתרתי שמעינן מייניה. דשדינן וידיו אלמעלה על וכל אשר יגע בו'. וכן דאלמטה על לא שטף בו'. וכה"ג כתבתי לקמן ע"ב בתק"ה מנין ע"ש. ועמש"כ בס"ד בק"א להט"א ברה"ה בד"ה מאי עבדיתה. והרווחנו בזה לפרושי לא שטף כמשמעו דהיינו טבילת כל גופו הדומה לידיו. ודלא כפרש"י דאתי לנט"י לאכילה. דז"א אלא אסמכתא ומד"ס עי' חולין (קו):

רש"י ד"ה בקומטו של טהור. וק"ו לזב עצמו. עמש"כ לקמן (נה ב) ע"ד בס"ד:

רש"י ד"ה לא שטף במים (בסופו). ועוד הסיט טהור אה"ו מי נפק מהאי קרא כו'. לכאורה לפ"ז קשה מה שפי' לעיל ומדאפקיה בלשון נגיעה ילפינן נמי לכל נגיעות דאין בה"ס מטמא ור"ל בה"ס דטהור וכמו שהבינוהו התנן'. וכן פי' לעיל (מא ב) בד"ה טומאת בה"ס. ובקדושין (כה). וע"כ צ"ל דכוונתו כפי א"נ שבתמ"ה למימרא (בסופו):

רש"י ד"ה במטלית עבה. שאינה מחממת. הס"ד. ומה"ד

לא שכיח. והא כו':

דף מג.

תד"ה מנין. וא"ת מ"ט דריש מאו איש דשרץ ושביק בו'. ולי י"ל דזהו דרשה פשוטה טפי. דדרשינן דאז איש אשר יגע שב למעלה ג"כ ושיעורו אשר תצא ממנו ש"ז או איש אשר יגע ר"ל בש"ז וכמש"כ לעיל

לענין דרשה דוידיו ע"ש:

תד"ה ומטמא. אבל כו' ופוטר מן היבום כו' ולא איצטרך כו'. ק"ק לפ"ז לישראל דגמרא דקאמר עלה וכן אין לו א"ר כו' וי"ל:

דף מד.

נמרא בת יום א' לגדה מגין ת"ל ואשה. הס"ט הביא בשם הר"ן דהכוונה על ואשה דכתיב גבי זבה יכדמסקין לעיל (לב ז). אבל פשטיה משמע כפרש"י. וכן בת"כ מביא דרשה זו על ואשה דכתיב גבי נדה ע"ש בק"א. ואף דלמסקנא דלעיל אינו כן. וי"ל ע"ד שכ' התוס' בסנהדרין (לד ז) בד"ה דכתיב ע"ש. יכה"ג משני הש"ס שם (מג) ובב"מ (סא) אילני לא נאמר קאמר ע"ש:

רש"י ד"ה ולאפוקי מדר"י. ואפי' הוא במעי כו' פוסלן דקסבר כו'. כצ"ל:

תד"ה איהו. וא"ת א"כ עובר נו"מ בישבה כו'. והמ"ל נמי למ"ל בנהרנה. ועי' לשונם בב"ב:

דף מד:

נמרא ואמר מר כו' בן שנולד כו'. בבב"ב הגי' דאמר מר כו':

רש"י ד"ה כמאן דלא כר"ש. אכולה מתניתין קאי כו'. דבריו אלו נשמטו מהתניי"ט ד"ה ופוטר שכ' וגם בגמרא אתמר (ר"י הא דק"נ שכלו לו חדשיו) דלאמרינן כחתן שלם כו' משמע ששאר הדינין שוין בין כלו בין לא כלו. ועי' לח"מ פ"א מהל' יבום:

תד"ה מ"ט. למ"ד המזכה לעובר ל"ק (ר"י ואף בירושה ממילא לא זכי) לא איצטריך כו'. ותימה דהא אף דס"ל דאין לו זכייה קודם שנולד מ"מ לא אבד חלק ירושתו כשיולד ויטול חלק כשאר אחיו וכדמוכח ג"כ מהא דמשני רבא התם ש"ה דרפויא מרפיאן בדייהו מעיקרא ע"ש ובפי' הרשב"ם. וא"כ סד"א דממעט חלק בכורה ג"כ להכי איצטרך קרא דוילנו. ונראה דלפני התוס' היה הגי' גם בתירוצו דמר כו' לומר שממעט כו'. אבל עובר לא מ"ט וילדו כו' וכמו דאיתא בבב"ב. ופירושו דעובר לא היינו שאח"כ הפילתו. יע"ז שפיר קאמרי למ"ד כו' לא איצטרך כו'. ולזה כוון הס"ט אלא שקיצר בלשונו:

תד"ה הא (בסופו). משמע דבכל ולדות בעי רשב"ג ל' יום. כצ"ל:

שם במשנה וחייבין עליה משום א"א. עי' בא"ר שכ' דגבי בן תשע לקמן לא קתני וחייבין עליה משום א"א שאין קנינו קנין גמור כו' דלקתני ואינו נותן גט עד שיגדיל. אדרבה מזה משמע לפשטיה דקנה לגמרי כיון דסגי לה בגט בלא חליטה. עד שהוצרך רב לתרץ דה"ק לכשיגדיל יבעול כו':

רש"י ד"ה אם בא עליה יבם קנאה. וזכה בנכסי אחיו ולירשה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה וחייבין עליה. אם קבל בה אביה קדושין כו'. בתניי"ט ומויה ומזי דרש"י ה"מ לאסכורה נמי במסרה אביה לביאה כו'. ול"נ דרש"י דק שפיר דמלשון מתניתין משמע דאף דהיא א"א מכבר אפ"ה א"ח עליה רק אם בא עליה אחר ג"ש ויום א'. ובקדושין הלא לא נעשית א"א ג"כ אלא לאחר ג"ש ויום א':

רש"י ד"ה והיא פטורה. דברי התניי"ט בזה הדבור מגומגמין:

תד"ה שלשים (בסופו). והא דפריך בפ' דו"ה ממתניתין כו'. כצ"ל:

בא"ד מאי דמצינן לאוקמי כוותיה מוקמינן. כצ"ל:

דף מה.

נמרא ה"נ איכא תנא דאמר ל"י בשנה חשוב שנה. עי' פרש"י. ואף דר"מ גופיה אית ליה בר"ה שם דיוס א' חשוב שנה. וי"ל דתרי תנאי אלבידי. ולריי"ח דחקו לשון הברייתא דאמר ה' שנים כמש"כ התוס'. וק"ק דריי"ח עצמו אמר שם דטעמא דר"מ ממכתיב באחת ושש מאות שנה מדלכתי יוס א' כו' וקא קרי לה שנה. וי"ל דש"ה דכתיב באחת בשימוש הב'. או דלשון תורה לחוד. ול"ח לחוד כדאריי"ח גופיה בע"ז (נח ז) ובחולין (קלז ב):

שם במשנה ונסקלת ע"י. בא"ר כ' לחלק לרבא בין קטן לקטנה משום דפיתוי קטנה אונם הוא אבל קטן לאו אונם הוא דאין קישוי אלא לדעת. בעניותיו לא הבנתי דכמו דקטנה אפי' מידה נקרא אונם משום דדעת שלה אינה שלמה. כן קטן נמי מזי הוה דאין קישוי אלא לדעת כיון דדעתו אינה שלמה. ועי' מש"כ בחדושי על הרמב"ם בפ"ב מהל' סוטה ה"ד בס"ד:

תד"ה אחר. וי"ל דניחא ליה כו' דהויא כל ימיא אסורה לבעלה. מש"כ הס"ט דמ"מ נ"מ אם ראתה י"פ מחמת תשמיש דאי אמרינן דלא מיתצוו אסורה לבעלה לעולם. ולי צ"ע דלינא די"ל דביאות של קודם י"ש שלא היתה אז ראוייה לביאה. אינן מחזיקות אלאחר ג"ש שתהא ראוייה לביאה. ורואה אני שהדברים ק"ו מהא דאמר'י לקמן (סו) שאין כל האצבעות ואין כל הכחות שוות. אבל מ"מ דברי התוס' בתירוק ותו כו' אינם מיושבים דמ"מ נ"מ לאסרה לשמש קודם ג"ש אם ראתה ג"פ:

רש"י ד"ה קנאה. וזכה בנכסי אחיו. עי' תוי"ט. וכ"ד תמוהין. א) דמאי ס"ד לחלק בין לזכות בנכסי אחיו לבין ליורשה הלא תרייהון דבר שבממון הם. ב) דכיון שכן. מטמא לה נמי מטעם המבואר ביבמות (סוף דף פט) ע"ש. ג) למאי דפסיקא ליה לדעת הה"מ דמלאורייתא קני לה (אף דמדרבנן לא עשויה אלא כמאמר בגדול) דיוורשה ומטמא לה. א"כ הלא דעת רש"י בקדושין (יט) ג"כ דמלאורייתא קני לה וכ"פ שם להדיא דהא דתנן קנאה היינו ליורשה. והתוס' שם העתיקו משמו ג"כ וליטמא לה. דבאמת טומאתו תלויה בירשתו כמו שהוא ביבמות שם. וזה נראה לעין דאישתמיטתיה במחכ"ת. ד) כיון שרש"י פיי' בסמוך דוה"מ בתרומה קאי איבם ב"ט. א"כ נראה לכאורה דאינו מטמא לה ג"כ ועי' ביבמות שם. ועי' בבב"ש סי' ק"ע סקו"ב:

דף מה:

תד"ה אלו. נראה דהלכתא כרבי כו'. לכאורה קשה פשיטא דהא קי"ל סתם במתניתין ומחלוקת בברייתא הל' כסתם ואפי' אתיא כיחיד נגד רבים עמש"כ לעיל (לב). ועיין בס' שע"ח שער ז' אית ח'. ואולי כאן דרבי סתם על דעתיה לא סמכינן עליה:

דף מז.

נמרא הא גופא קשיא כו' הא יג"ש גופא סימן והדר כו'. ק"ל כיון דמוקמינן לקמן להא דריב"י בעזקן בן. א"כ דוקא דרישא דבי"ג גופא סימן ג"כ אינו אלא בעזקן בן. וסיפא דקתני בן יג"ש ויוס א' סימן היינו אפילו בנשרי מיר. דמיוקא דבי"ג גופא שנמא ג"כ איכא למימר דהיינו בנשרו ולא סתרו דיוקי אהדדי כלל. דברי הגר"א ז"ל בא"ע סי' קנ"ה סקנ"ו תמוהים בזה מאל. וגם יט"ס בדבריו וצריכין תיקון:

רש"י ש . נדה

שם מכלל דמ"ד חוששין חולצת והא חוששין בעלמא קאמר. נראה דה"ה דה"מ לאקשווי מהא דרבא דאמר ואינה חולצת. ומש"כ המהרש"א בשם התוס' שפי' בהא דחיישין שמא חוץ לחומה לנו (הוא בשבת קנא) דמצינו לשון חוששין לקולא. בתוס' שם לא נמצא מזה מאומה. רק רש"י עצמו פי' שם כן. ועי' מה שהבאתי בניתין (עג ב):

שם (בסה"ע) שנאמר איש כו' לא יחל דברו. כצ"ל בלא ו' וכן בפרש"י:

רש"י (ברה"ע). דגמרו למילתיה בין בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה והוא שעודן בו. כשהגדיל. וכן בתוס' בשנת י"ג. ובקדושין (טז ב) ברש"י ד"ה מכן תשע שכ' ועזקן בו כשהגיע ל"ב כו' נראה דט"ס הוא וצ"ל ל"ג כו' אבל אם נשרו קודם י"ג ל"פ כו':

רש"י ד"ה אבל מעיקרא. דמכי עברה שתא די"ב לא בעל. כצ"ל:

דף מז:

גמרא ת"ל זה הדבר. כצ"ל וכן ברש"י:

שם אי דאורייתא קטן אוכל נבלות הוא ואין ב"ד מצווין עליו להפרישו. לכאורה קשה מזה לשיטת התוס' בשבת (קכא) דבהגיע לחינוך לכ"ע מצווין להפרישו. ועי' בהגר"א ז"ל או"ח סי' שמ"ג סק"ח:

שם ר"י תני לה ול"ס לה. עי' הנהות הכ"ח ועמש"כ בעירובין (ד' צו ב) בס"ד. ואין סתירה עלי מפרש"י כאן שזונס אהדלי. שלא פי' כן אלא בדעת המקשן:

תד"ה ריו"ח. ובהביא ב"ש נמי לא מייירי דא"ב כו'. תימה דא"נ דכלפני הזמן ג"כ לא א"ש דלכתי הוי התראת ספק דהא אותן שערוות לא מהני אף אם יהיו לאחר"ז דשומא נינהו עי' לקמן (מח ב). וי"ל בדוחק עפ"י מה שהבין המל"מ בפ"ב מהל' אישות הי"ח בשיטת ר"ת בתוס' לקמן (מט) בד"ה ואב"א. דלר"י בהביאה תוך הפרק אינה נעשית גדולה בהן עד שחשיכה. ואז נעשית גדולה על אותן השערות עצמן ע"ש. אולם בחדושי להרמב"ם הקשיתי עליו בזה:

דף מז.

גמרא בבאבם בביאת כולכם. כה"ג דרשין בזבחים (כו):

תד"ה ל"ג. ובספ"ק דקדושין מיייתי לה. ר"ל בפרש"י ע"ש (לו ב) בד"ה מידו דהוה:

בא"ד דכי תבואו משמע ביאה חשובה. לא ידעתי המשמעות. אבל ר' ישמעאל קא"ל בספרי ואזיל לשיטתו בקדושין שם דאמר הואיל ונאמר ביאות כו' אף כל לאחר ירשה וישיבה ע"ש:

במשנה משל משלו חכמים באשה. כה"ג לעיל (יז ב) במשנה:

גמרא יצתה מלאה: איזהו כו' הקמט: כצ"ל כי הוא פוסקא מהמשנה:

רש"י ד"ה חוטם. ספק. וכן

בד"ה משיפציל. ומה שהונה בגליון דצ"ל פסק. הוא שבוש ועי' בתוס':

תד"ה מסר. משום נשג"א. כ"ה גי' הרש"א. ועי' סנהדרין (דף פב) ובע"ז (דף לו ב):

דף מז:

ד"ה הכף. מלמטה הוא כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה להחמיר. ואע"ג דלא הכסיף כו'. לעיל מסקינן משיפציל:

גמרא תני ר"ה עד רוב שנותיו. ובהרע"ב איתא ל"ה שנה ויוס אחד בין באיש ובין באשה. וכ"א בהרמב"ם בפ"י ובחבורו. וק"ק לפמ"כ התניי"ט לעיל במ"י בשם הרמב"ם שחיי האשה קצרים מחיי האיש ברוב. לא הי' להשנותן כאן ברוב שנותיהן:

רש"י ד"ה בכוליה פירקא מעל"ע. ולא בתר מגין עולם כו'. הן לעולא משמע ג"כ דלא מנינן למנין עולם אלא לשנותיו. רק דס"ל דכיון דנכנס יוס א' או ל"י בשנת העשרים לשנותיו חשוב כשנה לענין דמהני בהו סימני סרים ואיילונית. אלא דר"ל דלא כאותן שמונין אותן למנין עולם דיוס א' או ל"י חשובין שנה אלא בעינן מעל"ע:

תד"ה בת עשרים. ואי גרסי' יביא קאי אבעל כו'. עי' מהר"ם. והתור"ע לא ראהו:

דף מה.

גמרא אר"א הלכה כריב"כ שאמר משום ר' אליעזר. כצ"ל ביו"ד כלעיל ועי' בתוס':

רש"י ד"ה שני תבואות. ושלש תבואות לא משכחת לה כו'. עי' בערכין שם בתוס':

בא"ד ואוכל תבואה שיחזור ויקצור כו'. כצ"ל ומלת עד למחוק:

גמרא ור"מ לטעמיה דחייש למיעוטא. והך סברא קיימא כמש"כ המהרש"א. וק"ל דתינח לא חולצת. אבל אינה מתייבמת אמאי הא הוי מיעוטא דמיעוטא. מיעוט דהביאה העליון עד שלא בא התחתון. ומיעוט שמא תמצא איילונית. וי"ל ואכמ"ל:

שם וה"מ בסתמא כו'. ועפרש"י. וקשה דהא היבא דאיבא חזקה לא סמכינן ארובא היבא דאיבא לברורי. עי' מ"א סי' תל"ז סק"ד והבא אית לה חזקת קטנות. וי"ל דזה לא מיקרי חזקה כיון דהיום היא עשויה להשתנות לגדלות. וכדאמר'י בקדושין (עט ב) אבל הכא מי נימא העמד גוף על חזקתו ע"ש בפרש"י ותוס'. ועי"ל דזה לא מיקרי אפשר לברורי. כיון דאפי' לא נמצא בה שערות איבא למימר דנשרו:

תד"ה רמ"א. וי"ל דאיצטרך לענין עונשין כו'. משמע דיש חילוק בין עונשין לחליצה. דלעונשין חשבינן לה גדולה. ולחליצה לא. ולכאורה תמוה דלענין חליצה שאינה אלא איסור לאו ל"ת אשת המת החוצה חייש למיעוטא. ולעונשין דאיבא איבוד נפש ורחמנא אמר ושפטו העדה והצילו לא חיישי וי"ל משום דלעונשין דאי אפשר מודה ר"מ דאלונין בתר רובא כדמוכח בחולין (יא ב). אבל לחליצה נוכל להמתין עד שתגדיל בוציא. אבל מש"כ לקדושין קשה דהא אפי' בלא סימן בוחל ניחוש משום חזקה דרבא כדמסקין לעיל (מו) בבעל לאחר"ז. וי"ל דנ"מ היבא דנסתפקו בשנותיה. א"נ ע"פ מש"כ הב"ש בסו' קנ"ה סקב"ט דבהביאה ב"ש בתוך הזמן ועומן בה לאחר"ז לא חיישין שמא הביאה אחרות לאחר"ז ונשרו משום דחזוין דלא נשרו אותן שזאי תוך הזמן. גם יי"ל דנ"מ לקדושי דרבנן כנון קדשה בתמרה בקדושין (יב) ע"ש ברא"ש. וכי"ב. אבל לפ"י המ"ל דנ"מ לענין מיאון בשלא בעל:

דף מה:

רש"י ד"ה דאי משתכחי. דמהימני. הס"ד. ומה"ד

תד"ה אב"א (בסופו). ה"א אחר הפרק באו כו'. נראה דצ"ל בתוך הפרק באו וחולצת:

רשי"ש . נדה

רשי"ש

דף מט.

רש"י ד"ה למי חטאת. לקדש בו מ"ח בו'. והרע"ב הוסיף ביאור דהיינו לתת בתוכו מים של א"פ. משמע דר"ל מים המקודשים בא"פ. אבל באמת תרי מילי נינהו. ולשניהון ר"ל לקידוש ולהזאה בעינן כלי שלם כדליתא בפ"ה דפרה מ"ה:

רש"י ד"ה שונין. הלכה למ"מ. ובשבת פי' התנאים שונין בברייתא. וכן פי' בחגיגה (כה) ושם הוא מוכרח לאינו אלא מעלה דרבנן ע"ש בט"א:

תד"ה ואב"א. ודר"ג נמי ליתא מקמי רבא דהוא בתראה. וכ"כ הרא"ש. ומימה דהא בדיאי פסק הש"ס שם בב"ב והלכתא כר"נ א"ש בכולהו. וכ"כ הרא"ש בעצמו לקמן (והוא מדברי הרי"ף) הא דאר"נ א"ש בזקין למיאונין וקו"ל הלכתא היא כו'. ולפמש"כ התוס' בכתובות (נל) ובשבת (כד ב) בד"ה ולית. מיושבת התמינה:

תד"ה כשר. לפי שהקילו לטמאותו כו'. כצ"ל:

תד"ה אלא. שולי המחצים כו'. כצ"ל בלא ו':

שם בא"ד וחכ"א כלי חרס שטהר כו'. כצ"ל:

דף מט:

רש"י ד"ה מי שמייוחד. דכתיב יכבס בגדיו. כצ"ל:

תד"ה יש. וא"ד משום עצם כשעורה נגעו בה. כצ"ל:

תד"ה חדא. תדע דהא דרשינן עליך כו'. כצ"ל:

דף נ.

נמרא וכי מה ענין ריבים אצל ננעים. ר"ל דבשלמא ננעים שפיר דטומאתן וטהרתן אינן אלא בכהן כדליתא רפ"ג דננעים. אבל דיני ממונות כשרים בישראל לכתחלה ואין מצוה בכהנים (ולוים) אלא בסנהדרי גדולה כמש"כ הרמב"ם בפ"ב מהל' סנהדרין ה"ב:

תד"ה כל הכשר. השוה הכתוב כו' לכל דינין שבתורה. כצ"ל:

בא"ד דדבורה היתה דנה ע"פ הדבור. ק"ל ללעבור על ד"ת אין רשות לנביא אלא לפי שעה ולמיגדר מלתא כדליתא ביבמות (צ ב) ועי' ברמב"ם פ"ט מהל' יסה"ת ה"ג. ובר"פ שבועת העדות כתבו לפי שהיתה נביאה היו מקבלין אותה עליהם וכ"כ שם הרא"ש והר"ן:

נמרא לאתויי בשר ודגים כו'. בתניי"ט ואין לקיים גי' הס' בשר דגים ומשום דבהמה חייבת במעשר. דהא בשר עוף אין חייב במעשר. והל"ל נמי בשר חיה. ומה שהקשה מדוע לא חשיב סטים וקוצה. כעת ל"י מאין פסיקא ליה דמטמאו טומאת אוכלים וישוב התנ"ח על כמהין ופטרויות אין לו שחר:

תד"ה כל שחייב (בסופו). אבל פלפלין כו' לא חזו בעינייהו אלא ע"י טיבול. קשה דהא לקמן (נא ב) אמרינן בשבת העשוי לכמן חייב במעשר ופרש"י דבתוכו מטבילין כו'. ועי' תוס' יומא שם:

תד"ה שזרען. אין הכשר מועיל אף באוכל אדם אי הוה הכשר לצורך בהמה. ק"ל דהא לצורך בהמה תנן נמי בספ"ג דמכשירין דהמים הוו כבי יותן. ופי' אס נפלו אח"כ אותן המים על פירות אפי' שלא לרצון מכשרי כמתנן ברפ"א שם כ"מ שתחלתו לרצון כו'. ומוחק לחלק ולומר דגרע טפי כאשר באו המים על האוכל לצורך בהמה. משבאו על האוכל שלא לרצון כלל. רק שמתחלה אחשבינהו לצורך בהמה וצ"ע. ילענין קושייתם י"ל דע"כ לא קאמרינן כל המיוחד לאוכל אדם כו' אלא דוקא בשכבר הוכשר ג"כ בהיותו ראוי לאדם דהיה מוכן כבר לקבלת טומאה וכלישנא דהש"ס בכריתות (כא) לאסוקי מטומאה כו' דמשמע לכה"פ דהיתה ראויה לקבלת טומאה (דשיטת הרמב"ם הוא דבעינן שכבר נטמא ממש עי' תניי"ט פ"ח לטהרות מ"ו. ועי' ג"כ מש"כ שם בס"ד). אבל בשלא הוכשר בהיותו ראוי לאדם ושוב נפסל אף שעדיין ראוי לאכילת כלב אינו מקבל הכשר. ולשון הגמרא חולין (קוח) פירות שלא הוכשרו כתנור שלא נגמר מלאכתו דמי. ועוד יש לפרש שלקטן והדיוחן לבהמה. דלבהמה שבה ג"כ על שלקטן וכ"נ מפרש"י שם. ומה שעמדו למאכל אדם בעודן מחוברים אינו מועיל כלום כדאמר ר' יוחנן הכא. ויש לדון לפמש"כ בראיית רבא ואכמ"ל:

דף נ:

רש"י ד"ה טמא (בסופו). הכשר היינו דבר שמכשירו כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה תרגגול שביבנה. ובא מעשה לפני חכמים וטמאوه כו'. כצ"ל:

תד"ה אלא. תימא כו'. עמש"כ בס"ד בטהרות פ"ח מ"ו בשיטת הרמב"ם והרע"ב בזה:

בסח"ד צ"ל ר' זעירא:

תד"ה ל"ג (בסופו). ובחלב בהמה טמאה פשיטא כו' דמ"ש מבשרה. ר"ל דאפי' בכרכים בעיא מחשבה. והמהרש"א ל"ד ככאן במחכ"ת. ומה שנסתייע מפ"י הרמב"ם בעוקצין. עמש"כ שם בכוונת פי' הרע"ב שהוא לקוח מפ"י הרמב"ם. ועי' ג"כ מש"כ בבכורות (ו) בס"ד. ולכאורה יש לקיים הגי' דמיירי בנבלת חיה טהורה דחלבה מטמא טומאה חמורה כדליתא בזבחים ספ"ז:

דף נא.

נמרא והתנן ג' דברים כו'. עמש"כ בזה בזבחים (קה) בס"ד:

רש"י (ברה"ע). אין כו' חוזר ומטמא אדם שאין מטמא אדם אלא אה"ט. אפי' כשהוא אה"ט דהיינו בעת שהיא בבית העליעה דמטמא בגדים וכלים ועושה ראשון ושני. מ"מ אינו מטמא אדם וכ"ח. וכן כל המטמאין בגדים עי' לעיל (לג) תק"ה מה היא ובמש"כ שם. ומש"כ אבל אוכל כו' מדרבנן. עי' פסחים (יד):

רש"י ד"ה מתיב רב אשי. לרבא. משמע דלרבא עצמו התיב מקמשני רבא עלה. וזה לא יתכן שהרי ר"א לא נולד עז שמת רבא (קדושין עב ב). וי"ל ע"י שכתבו התוס' חולין (ב ב) ד"ה אנא ע"ש:

רש"י ד"ה ופטור מן המעשר. ובפרט ובפאה כו' משום תעזוב יתירתא כו'. עי' בפירושו בב"ק שם י'במש"כ ע"ד שם:

תד"ה שום. תימה דיפרש כו' על המחשבה גופה כו' דהא דאמרי' כו'. כצ"ל:

בסה"ד ומיהו נבלה נמי כו' לבר פדא. משמע מדבריהם דלכ"פ אף לטומאה חמורה צריך מחשבה. יצ"ע דהרי מפורש ארויחב"נ אס מטמא ט"ח שלא במחשבה. ולדידיה ע"כ צ"ל ללא בעינן בט"ח רק שתא ראויה לגר אף ללא חשיב אלא לאכילת כלבים. משא"כ בטומאה קלה בעינן ג"כ מחשבה לאדם

ולא מהני מה שראוי לו לבד. ונס לכאורה בט"ח לא שייך מחשבה. דכיון דנטהרה שעה אחת מטומאת נבלות לא יתכן שיעלה לה במחשבתו שם נבלה. ועי' בחולין (קכא) בתד"ה והוא שכנסו ובמש"כ שם:

תד"ה אלא. גפן נטוע בחצר כסבר שבחצר שהחצר כו'. כ"נ דצ"ל וע"ש:

בא"ד או בלא צירוף כהנהו כו'. נראה דמשמע להו מדחילק שם בתאנה ונפן וכסבר בין צירף ללא צירף. ובס"אה וחברותיה נקיט סתמא חייבין משמע דאף בלא צירוף:

בא"ד כגון הסיאה והאזוב כו'. כצ"ל:

תד"ה מין. ולרי"ש אף מן העיסה. כצ"ל. וכן בכה"ד צ"ל ישמעאל ת' שמעון:

דף נא:

רש"י ד"ה אף הם. והני לדידך כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אמרייתה לשמעתא. הך כו' לא תימא כו'. ועי' רש"ל. נס זה אישתמיט להמהרש"א בב"מ (צב). ושם השבתי עליו עוד מכ"מ ע"ש:

ד"ה כל שיש לו ביעור. לבערו מה"ב בשביעית כו'. ל"ד עי' ר"ש פ"ט דשביעית ריש מ"ח:

דף נב.

רש"י ד"ה שוב א"י למאן. דכיון שהגדילה כו' וחלו להו קדושי קמאי. לעיל (מו) בד"ה אבל מעיקרא פי' משום דלמא אחיא למאן הנבעלת אחר שגללה והוא עיקר. עי' יבמות (קט ב) ובכל הסוגיא:

תד"ה קדושי. ודמכילתין דתנן עד מתי הבת ממאנת עד שתביא ב"ש. שינרא ללישנא דלקמן גבי נמנו ונמרנו. וכן לקמן ע"ב בברייתא נקטו אבל לשון המשנה אינו כן:

דף נב:

גמרא שאילמלי שתיים יונקות כו'. כצ"ל:

שם ורבנן אר"ה עד שיחו כו'. גי' הרא"ש א"ר אשי. וכ"ה גי' התוס' בד"ה הלכה:

שם רי"א עד שתקיף העטרה. זיווג המהרש"א בכאן אינו עולה יפה דהתם הוא בדקין כדפרש"י שם. והכא הוא באותו מקום כדפי' הנ"י בספי"ג דיבמות:

רש"י ד"ה אפי' אחת עה"כ. אע"ג דאינן במק"א. כצ"ל:

רש"י ד"ה ובנגעים. שער לבן כו' מיעוט שער שתיים. כצ"ל. וה"ה שער צהוב ושחור בנתיקים עתני"ט פ"י דנגעים מ"ב ונ':

תד"ה הלכה. ור"ת כו' דאין אנו בקיאינן כו'. כצ"ל:

במשנה הרואה כתם ה"ז מקולקלת. עפירש"י. ואף בלבשתה היום אחר כבוס דאין לחוש רק לאותו היום משכחת לה קלקול. דאס תראה ראייה גמורה למחר וליומא אחרא תצטרך לחזור ולמנות ז' ימים מאותו היום. עי' לקמן בגמרא (נג ב) ובתד"ה עצמה וד"ה שהוא ולעיל (ו) ד"ה ואינה. ועמש"כ לקמן ספ"ח:

גמרא ופעמים שהכתמים מביאינן לידי זיבה כיצד כו'. נראה דהמ"ל נמי כגון שמצאה היום כתם ומיום השמיני ראתה ג' ימים רצופין דחוששת משום זיבה:

רש"י ד"ה וחוששת משום זוב. אם עברו עליה ג' ימי זיבה כו'. כצ"ל וכ"ה בהרע"ב:

רש"י ד"ה אחת זו. או אחת היום וא' בה"ש של מחר. וה"ה איפכא א' בה"ש דהיום וא' ליום ג':

תד"ה שלש. אתה מיקל לתלות המותר באותו ב' ראיות. עי' מהרש"א. ועדיין לא העלה ארוכה דלמא לעולם לא תלינן המותר באותן הראיות אלא בדם מאכלות. ובג' גריסין דהמותר הוא כגרים דליכא למתלייה בדם מאכלות טמאה זיבה. ונ"ל אחר שנקדקך מה שהוסיף כאן לומר אנב זוהמא כו' ול"א סתם דם מאכלות היא וכמו דתלינן בעלמא פחות מכגרים בדם מאכלות אע"ג דליכא זוהמא דדם נדה כלל. אלא כ"ה פתרון הדברים. דביותר מכגרים כיון דליכא למיתלי כולו במאכלות דדמה אין מכל כולי הא. וע"כ היתרון על דמה יצא מגופה. אמרינן שכולו מגופה. (אח"ז מצאתי בס"ט סי' ק"צ ס"ק צ"ג בד"ה אף מה שהביא מתש' הרמ"א כעין מש"כ) והשוו חכמים גזירתם בכתמים דלא לטמא בפחות מכגרים אפי' היכי דליכא למיתלי במאכלות כלל כגון באשה שאין בשרה מעלה כנימה. ונ"ל דזהו כוונת הגמרא לקמן (נגט) בטעמא דר' ינאי כיון דבעלמא תלינן הכא נמי (ר"ל אע"ג דליכא למיתלא במאכלות אחריתא שהרי לא תלינן בתרי מאכלות) תלינן מטעמא דאמרן דהשוו הגזירה שלא לטמא בפחות מכגרים אף היכא דליכא למיתלא במאכלות. ואף ר"ח שם לא פליג אלא ברצופה בו מאכלות דס"ל דאין זה אות ברור שדמה בתוכו הוא. ע"ש היטב ובבעיא דרי"ר שם. ולכן אמר כאן מ"ש כו' דאמרי' בתרי יומי חזיתיה. דבמאכלות לא תלינן כלל הואיל דליכא למיתליא כולו בהן כדכתובנא. אלא כיון דלתלתא יומי לא תהויין כגרים לכל יומא. ע"כ אמרינן דבתרי יומי חזיתיה. ג' גריסין במק"א נמי כו' אנב זוהמא כו' ר"ל מפני שיש דם מרובה תתרי ופלגנא שכיח דמחמת הזוהמא אתאי מאכלות ונתמעכה שם וכמו מאכלות רצופה לר' ינאי שם. הפוך בה:

דף נג.

גמרא א"ר אשכחתינהו לרבנן דב"ר כו'. סוכה (ח) וש"נ:

שם מאי בדקה אילימא דבדקה בדרי"ה כו' מכלל דרבנן סברי אע"ג דל"ב כו' הא לא בדקה. ק"ל דלקמן (סח ב) תניא א"ל לרי"ה אילמלי כו' כל בה"ש כו' עכשיו אימור עס סלוק ידיה ראתה. אבל רי"ה משמע ללא חייס לזה. ובתוס' שם וקשה כו' לימא ר' יוסי לנפשיה כו' וי"ל כו' ואין לנו להחמיר כו' ע"ש. וא"כ י"ל דרבנן דהכא סברי כרי"ה וכר' יוסי דלא נצרך להיות בזקת כל הבה"ש. ורבי סבר דוקא שבדקה בכולו. ואולי דסוגיא דהכא לא אזלא אלא אליבא דרבא דלעיל דאמר אפי' לרבנן אילמלי כו' כל בה"ש כו'. ורבנן דב"ר ג"כ ארוז ליה:

א"ר גראין כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה בה"ש דרי"ה. דבריו תמוהין בתרתי. א) דשם מבואר דהתחתון מכסין קודם לעליון. (ב) דשיעור חצי מיל הוא לר"נ שם. אבל לרי"ה. לרבה ג' רבעי מיל. ולרב יוסף תרי תילתא. ועי' בגה"ש ריש ברכות. וע"כ ט"ס כאן וצריך תיקון:

רש"י ד"ה בשלמא בלא רבי (בסופו). תיבת כולו שיעורו כמו כו' בכ"מ:

תד"ה שאף. בפ' הזהב גבי חומש הקדש ומעשר. כצ"ל:

רשי"ש - נדה

דף נג

דף נג:

רש"י ד"ה תולה בתמא. אלא משמצאח ודחבא. נראה דל"ד דוחאי הכתם אינו מועיל להקל שלא תטמא מיהא מעל"ע משעת ראיה כמו כל רואה. ונדולה מזו לפי ר"ח בקד"ה שהוא. שגם מקולקלת למנינה בהמעל"ע של ראיה לרבי. ואולי ר"ל באשה שיש לה וסת. וגם בזה יש למון. וביותר לפירושו דלקמן דלרבי מונה ממציאת כתמה אף להקל לטבול בליל שביעי לו. א"כ נידונה כרואה שלא בשעת וסתה:

תד"ה שהוא. ואדרבה ר"ש מחמיר טפי שמטמא בו'. והא ללא מקשו מהא דלר"ש אינה טובלת עד ליל ז' לראייתה ולרבי טובלת בליל ז' לכתמה לפרש"י. דהתם אינו משום חומרא דכתם. אלא אדרבה משום קולתו דחשבינן ליה כמו שאינו:

בסה"ד ואתמול מצאה כתם בו'. כנ"ל בלא וי"ו וכ"מ ברש"ל:

נמרא אר"ח ה"ק הרואה בו'. ועי' בפ' הרע"ב. הן לפי פשטות פירושו יש ג"כ חסרון בלשון משנתינו תיבות ובשביעי לנדתה לבד סירוס התיבות הנמצאות בה. גם תיבת לכולן אינה ממוקדקת כיון דלא קאי רק אשתי בבי בתרייתא. עי' תוס' כתובות (ח). ולע"ד גל"פ הרואה יום י"א בה"ש (אשר אז הוא) תחלת נדה וסוף זיבה. (או שהיא רואה בעת) תחלת זיבה וסוף נדה (דהוא בסוף יום הז' לנדתה). (או). יום מ' בו' בה"ש לכולן הרי אלו. (פירוש כל הארבע הללו). טועות. וזהו הנשוא דכולהו בבי (ר"ל תיבות הרי אלו טועות). ונכון בעז"ה:

דף נד.

רש"י (בסה"ע) וכן כל ח' יום השביעיים. כנ"ל:

תד"ה תשמש. דכי ראתה ביו"א תשמש ביו"ח. כנ"ל:

תד"ה ולמאי דמשוה הש"ס בו'. כנ"ל:

בא"ד וה"ה לפרש"י בו'. כ"ה הגי' הישנה לפני מהר"ם. ועל פיו נמחק בשס"ח תיבות וה"ה והונה ולפרש"י ע"ש. ובמחכ"ת ל"ד דהמשך דבריהם כך הוא. דלפי דמשה הש"ס ימי למה וימי נדה. ובימי למה פסק ר"ת דאין עולין. וא"כ ה"ה דימי נדה אין עולין. ולפרש"י דהיינו ימים הראוין בו'. אין תקנה בו':

דף נד:

נמרא ראתה שנים ולשלישי הפילה בו' ה"ז ס' זיבה ס' לידה מביאה קרבן וא"ג. ועי' פרש"י. ק"ל דה"ל להביא ב' קרבנות לאימא וילדת בזוב היא. וללידה חיבה לא סגי בקרבן אחד כמש"כ התנא' בר"פ המפלת ועי' ג"כ מש"כ שם בס"ד. וי"ל דמיימא קרבן א' ומתנה עליו אם זבה היא ה"ה קרבן זיבה. ואם היא וילדת ה"ה קרבן לידה. ולתירווייהו ל"ח לקרבן דהוי ספק ספק ספיקא. דג' צדין הויין לפטורא מב' קרבנות. ורק צד אחד הוי לחיובא ומשום ספיקון לא מייתינן ספק מליקת חולין למזבח. וזהו שלא כדברי התנא' שם בר"פ המפלת:

תד"ה וכן. דאחר ז' ימי נדה בו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה עושה משכב. ולא יהא ראשון כמגעו. כ"ג דנ"ל בכ"ף. וראשון מיהא הוי לשיטתו לקמן מטעם משא:

רש"י ד"ה שאינו מטמא בביאה. אדם הנכנס בו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה אבן המנוגעת מטמאה בביאה. אדם הנכנס בו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה (ולא דמה) [היא]. אבל מטמא הוא את שתחתיו משום משא בו'. עי' שבת (פג ב) בפירושו בל"ה טהורין ובנה"ש שס:

דף נה.

נמרא אמר ר"ל א"ק לכל טומאתו. המציינים העליומו עין מלציין המקרא הזה. והוא נמצא בב' מקומות. בויקרא ה' ב' ושם כב ה':

שם בשר המת שהופרך טהור. (תמורה ל):

רש"י ד"ה אי מה. לטמא באבן מסמא בו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה שעבידן. ושיעור עבודה מפורש בו' כדי מיל. הגר"פ תמה דהרי מפורש בפסחים ובחולין שהוא כדי מהלך ד' מילין. והגהתו לא תעלה ארוכה לה"מ בפ"ו מהל' מ"א ה"י שכתב ג"כ כדי הילוך מיל ואשר מזה הוציא הרמב"ם לשהיית שיעור מליחה כדי הילוך מיל. וכ"כ אחריו הגר"א ז"ל ביו"ד סימן ס"ט ס"ק כ"ו. ועיין נו"ב חלק יו"ד סימן כ"ג ובמ"ת ס' ל"ט שנדחק מאד ליישב בדרך רחוק. ולעד"ג ליישב עפ"י מש"כ בחולין (קכב ב) דהעיקר כפי' הג' ברש"י שם דכדי הילוך ד' מילין היינו שיכרךן העור ברגלו וילך. והנה פסיעה בינונית היא אמה חזיה מדת המעגל וחזיה בין רגל לרגל כדאימא בשו"ע או"ח ס' שצ"ו ס"ב ובמ"א. וכשהולך ד' מילין הוא חציים החללים שבין רגל לרגל וחציים השני הוא מדרך כף הרגלים השנים נמצא אינו עולה לכל רגל רק דרך מיל:

נמרא (בסה"ע) אבל במשא לא מירי דהוא אשרן. עי' מהרש"א. והנה בריש כלים חשיב בתוך המטמאים במגע ולא במשא לבד שרץ וש"ז גם טמא מת ומצורע בימי ספורו ומי חטאת שאין בהם כדי הזיה. ועל ב' האחרונים יו"ל ג"כ ע"ד תירוץ דאיכא מצורע מוחלט ומ"ח שיש בהם כדי הזיה שמטמאין אף במשא. אבל ט"מ אין ליישב משום דאיכא כלי מתכות או אפי' שאר כלים לדעת הרמב"ם וסיעתו שהם נעשים כחלל. דהרי לדעת הרמב"ם בפ"ה מהלכות ט"מ הי"ג אינו מטמאים לא במשא ולא באהל. לכן נראה דקמא דאימא בריש כלים נקט וה"ה לכולהו:

תד"ה שמא (בסופו). דאיצטרך בשש"ג לא יאכל להנאת עורו. עי' פסחים (כב ב) דלפינן ליה מן ובעל השור נקי או מרביי דלתי:

דף נה:

נמרא (ברה"ע) ואימא במשא מטמא אדם ובגדים בו'. עיין מהרש"א. וסברתו איתא בתוספות יומא (יה) ד"ה אלא. אבל ק"ל לפ"ז הא דלקמן גבי וכי ירוק דפריך ואימר הנ"מ במגע בו' מירי דהוא אשרן. יאא התם כתיב כבוס בגדים:

שם למגינא הוא דאתא הזב חד בו'. כנ"ל וכ"ה לעיל (לה) וברש"י כאן:

שם ואימא במשא דשרץ. כ"ג דנ"ל בב' וכן בפרש"י:

רש"י ד"ה זב אפי' מגעו מטמא בגדים. וכן משאו דכתיב בו' וק"ו עצמו. לכאורה תמוה דנימא ג"כ שעיר המשתלח יוכיח. ועי' תד"ה כי וא"ת כיון בו'. ובעירובין (כז) פי' משום דוהנשא אותם אף הזב במשמע:

רש"י ד"ה והשתא דנ"ל. טומאת הזוב בו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה ורחמנא רבייה. מוכי ירוק בו'. כנ"ל:

תד"ה ביחו. ניצו ע"י נענוע מעט. והרע"ב הביא מפי השמועה דניע הוא ליחת החוטם. והתור"ע הקשה ע"ז מהא דקתני בברייתא ניעו ומי האף. ואישתמיטתיהו דרש"י פי' כן בב"ק (ג ב) והתנא' שם הקשו עליו מהברייתא הזאת. ואנכי ישבתיו שם בעז"ה ע"ש. אבל לכאורה אכתי קשה מהא דפליגי לקמן רב וריו"ח במי האף. ולא נקטו פלוגתייהו על ניעו דקדים. ולא עוד אלא דמשמע שם דבניעו גס רב מודה דקאמר שם ולנמעמך כיחו וניעו מי קתני מוכח להדיא דבניעו לכ"ע טמא לעולם. וי"ל דליחה עבה היוצא מהחוטם לכ"ע מעיין הוא דמתעגל ויוצא. אבל מי האף שהוא צלול כמים שקורין קאטיר כמש"כ בב"ק שם אינו מתעגל כ"כ (וכן מעיד הנסיון) ולהכי פליגי ביה:

בא"ד ובמתיניתין דלא תני ביחו. ולקמן בפסקא מטמאין לחין משמע בגמרא דגרים כיחו במשנה ע"ש:

דף נו.

גמרא מיתיבי נמצא שרץ שרוף בו'. וקס"ד דשרץ משמע כמו שהוא שלם ושלדו קיימת. וע"כ היה מפרש דשרוף אינו ר"ל שרוף לגמרי עד שעגשה אפר דא"כ איך תלינן שנפל כמו שהוא עתה איך לא היה נתפור בפילתו. אלא דקס"ד דשרוף היינו שנחרך מן האש אבל חלקיו עדיין מדובקים איש לחבירו:

בפיסקא מטמאין לחין. זוב דכתיב רר בו'. כנ"ל:

שם ש"ו בו' נבלה דכתיב כי ימות בו'. נ"ל דנ"ל נבלה קודם ש"ז וכסדרן במתיניתן:

רש"י ד"ה טומאת רקב. מטמא במגע בו'. כ"ה לישראל דר' יוסי גופיה בחולין (קכה ב) וע"ש דמפרש לה הגמרא מאי נוגע מאהיל. ובחנם העלה התור"ע בפ"ב דאהלות אות ד' דברי רש"י הללו בצ"ע. ומבלעדי זאת יש לפרש כוונת רש"י כאן דקאי על בשר המת יבש דאמר דמטמא טומאת רקב. וכינוי דממנו שב עליו לבד. דהא דרקב ממש אינו מטמא במגע הוא מטעם דא"א ליגע בכולו. אבל בשר יבש הרי חלקיו מדובקין זה בזה. ולהגמ' בחולין שם לא נראה להעמיד דברי ר' יוסי בשם במת יבש דסתם רקב משמע רקב ממש:

תד"ה וזאת. והאי זאת נמי אתי למעוטי דבת"ב בו'. גם בגמרא בב"ק (כד) דרשינן מזאת למעוטי זבה מראויות ע"ש:

במשנה ומטמא בין לח בין יבש. נראה דיבש דשרץ אינו יבש ממש דהא שרץ יבש אינו מטמא כדאימא בר"פ וכל הטומאות כשעת מציאתן כלעיל. או דמייירי בשלדו קיימת דטמא אפי' יבש כדר"ל לעיל:

דף נו:

רש"י ד"ה מקדיר. שלפני כבוס. הס"ד. ומה"ד

מגליל. גלדו עבה:

תד"ה בגומא. והא בו' דגומא אינה נבדקת בו'. ל"י מאין להו דשם בתיבה בדיק לה. הא איכא למומר דאינו רק מכבד. ועי' בדבריהם בב"מ (כו) ד"ה ה"נ:

תד"ה בודקות. והא דאמר בו' בגד שיש בו כתם מעבירין בו'. כנ"ל:

גמרא אלא ה"ק בו' הנמצאים בערי ישראל טהורין בו'. עי' בא"ר שגראה דפי' דלא כמסקנת הגמרא:

רש"י ד"ה באין מרקם. ודמן טהור. ר"ל מלאריויתא וכפי' התנא'. א"נ דמפרש בכתם יבש:

תד"ה קוברין. כדתני נאמנים בו'. כנ"ל:

דף נו.

רש"י ד"ה דקאכיל מינה. ותרומה טמאה באזהרה בו'. ל"ד דאינה אלא באיסור עשה כדאימא ביבמות (ס"ד עג):

תד"ה ובנה. וא"ת ולר"ש בו' הא אמרינן במ"ק בו' אלא על טומאת אהל. לכאורה י"ל דכיון דטומאת מגע יש להן ה"ה דמטמא כשאדם מאהיל עליהן. דזה מיקרי מגע לרבא בחולין (קכה ב) אף למעלה מטפח. וקרא לא ממעט כעגנים אלא מאהל דהמשכה דאירי ביה. ולהכי מציינין עלייהו. ולאביי שם יו"ל ג"כ דלכן מציינין משום מאהיל עליהן בפחות מטפח. ובמו"ק לא ממעט אלא אותן שאין מטמאין אף כשמאהיל עליהן כמו עצם כשעורה דנקט שם. ועמש"כ בפסחים (ט) ברש"י ד"ה מי לא תנן בס"ד. אבל ז"א דהתנא' ביבמות (סא) הקשו דהא גבי טומאת מגע כתיב ג"כ אדם וכל אשר יגע בו' בעצם אדם. ותירצי דבזיר דרשינן ליה לענין אהל. ור"ל במאהיל עליו כדאימא שם. אלמא דגם מטומאת מאהיל אימעטו. אולם מדבריהם לקמן (ע ב) בד"ה ואין שכתבו ועוד או בקבר גבי מגע כתיב בו' מטמאין קברי כעגנים במגע בו' ע"ש. מוכח דמטמאין במאהיל עליהם וכמש"כ תחלה וצ"ע:

תד"ה אילן. ודוקא במהלך ע"פ כולה בו'. כנ"ל:

תד"ה בה"פ. ובפ"ק דמ"ק תניא ג' בה"פ הן שדה בו'. כנ"ל:

תד"ה אריו"ח. וא"ת ובאבד נמי בו' דילמא טמא הוא בו'. כנ"ל:

דף נו:

גמרא וקתני נמצא על שלה אותיום בו'. ה"ה דה"מ למיפרך מרישא מנמצא על שלו. אלא משום דעל צד הראשון פריך מן לאחר זמן שהוא בנמצא על שלה. מסיק מינה גם על צד השני:

רש"י ד"ה דאיזדקרא. ואע"ג דעברה בשוק ש"ט בו'. משמע קצת מפירושו דליתרון זה נמי מיירי בעברה בשוק ש"ט. ולא כן פסק בשו"ע ס' ק"צ סעיף י"ב וע"ש בס"ט ס"ק ל"ג:

תד"ה אימור. כדאמר בר"מ והלל כסבורה בו'. כנ"ל והקוים למחוק:

תד"ה ובמגעות. וב"ש הכא דאין כאן כתם. כנ"ל ומלת אלא למחוק וכ"ג מהמהרש"א ואלא שבר"ד ט"ס:

בא"ד ונראה דקאי אנמצא על חלוקה בו' וקאמר בו' טמאה. הנהת מהר"ם כאן אינה מוכרחת כמבואר. אך ק"ל למה ללג התנא' מטומאת עצמה דאירי בה ונקט מנעות והס'נות:

תד"ה קתני. וי"ל דהתם דרוב ימיה טמאים בו'. הוא לפי דבריהם לעיל בד"ה ת"ש בסופו א"נ כיון בו'. ומה שסיימו כאן אבל הכא בו' שאין רק שעה מועטת בו'. הוא לפי מש"כ שם תחלה ומשני דמזמן רחוק בו'. וכן בד"ה אימור:

רש"י ד"ה אלא ר"י מדפתי. וד"ה ומדקבלה. צ"ל הד"א:

רש"י ד"ה ואין אומרים. והביאתו לפניה בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה עד מקום חבק. שהוא קפץ הירך והשוק. עי' בכורות (ריש דף מא):

תד"ה כשורה. והא דאמר לקמן טיפין בו'. הוא בשלהי פרקין:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

במשנה אם יש בה מכה והיא יכולה להגלע בו'. משמע דוקא בה אבל בזנה או בבעלה אינה תולה אלא במכה לכה. ול"מ בפוסקים שדבריו בזה:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה עד כגרים. ויתר מכגרים לא ואפי' הרגה. וכ"מ במתניתין דקתני עד כמה תולה. דקאי אהרנה שנזכר למעלה. ועי' פי' רחב"א עד כגרים. אלא שמוסיף ואע"פ שלא הרנה. ללא משמע אלא כש"כ הרנה. אבל בין זה זה אינו אלא עד כגרים. ולא דמי להא דלקמן ברעופה בו מאכלות דר' ינאי מטהר. דרעופה מוכחא דהאי ועוד ממנה הוא. כדאמר ר' ירמיה שם ה"מ היכא דרעופה בו'. ואפי' לצד השני דר"ר הוא דוקא בנתעסקה בדם צפור כדפרש"י. (ועי' מש"כ לעיל נב ב). אבל במאכלות לא תליין ביותר מכגרים וכסבירת ר' חנינא: והנה בהרנה הרבה מאכלות כתבו התוס' דתליין כפי מה שהרנה. יתמיהני על הרא"ש שכתב ולא פליג רבנן בין הרנה הרבה בו' לעולם אינה תולה ביותר מכגרים וזה הוא שלא כדברי התוס' ולא הביא דעתם כלל. אשר דבריהם חציבין עליו עד לאחת. וגם בזה לא דברו האחרונים מאומה:

רש"י ד"ה לענין כתמים. דאי בו' ארכו כרחבו אפי' יותר מכגרים בו'. בפשוטו משמע דאפי' לרשב"ג ולרחב"א תליין. ולא כן הבין הרב"י בסו"ק צ"ע ש"ש וצ"ע:

רש"י ד"ה או שטעם. וב"ש חולין. פי' ללא חיישין להפסדס כ"כ. וההג"ה שבגליון השס"ח שבושא היא: בא"ד אבל אמרו לו טמא היית בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא להקל על ד"ת בו'. לכאורה נראה פירושו ללא תימא דאם ראתה למחר ראיה גמורה

נמרא א"ר לא להקל על ד"ת בו'. לכאורה נראה פירושו ללא תימא דאם ראתה למחר ראיה גמורה ידאית דתמנה הו"י מיום מציאת הכתם קמ"ל ללהקל לא תקנו וצריכה למנות מיום ראייתה ועמש"כ לעיל (נב ב). אמנם גם בעירובין (נט) איתא כהאי לישנא ושם אינו מתפרש עד"ז. והמציינים שכחו לציון בכאן לשם ושם לכאן:

רש"י ד"ה כגרים מלמטה. כפחות מכגרים. כצ"ל. וכן בהעמקת התוס':

רש"י ד"ה נמצא עליה מין אחד. מדבר הדומה לכתם. לפי מאי דמסיק טעמא דכי היכא דבהאי לא ידעה ה"נ הוה עלה מינא אחרינא ול"י. אפילו שארי צבעים נמי. ולשון הרא"ש דלפ"ז אם נמצא עליה שום לכלוך נימא דכי היכי דבא עליה לכלוך זה בלא דעתה כך בו'. ואפשר לדחוק גם לשון רש"י לכוונה זו:

תד"ה היו. כלמטה בפחות מכגרים לא כלמעלה ביותר בו'. כצ"ל בכפ"ין:

בא"ד אלמא כגרים ביותר בו' לא כגרים למעלה בו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה נמצא עליה מין אחד. מדבר הדומה לכתם. לפי מאי דמסיק טעמא דכי היכא דבהאי לא ידעה

רש"י ד"ה נמצא עליה מין אחד. מדבר הדומה לכתם. לפי מאי דמסיק טעמא דכי היכא דבהאי לא ידעה

רש"י ד"ה נמצא עליה מין אחד. מדבר הדומה לכתם. לפי מאי דמסיק טעמא דכי היכא דבהאי לא ידעה

במשנה ר"י מטהר. עיין בגמרא ובפירש"י ותוס'. ונ"ל דלפמש"כ הרא"ש דבעומדת ושותתה לבדה אפילו ר"י מודה דטמאה. וכן אפי' לפרש"י דגם בזה מטהר ר"י מ"מ איירי דוקא דומיא דיושבת דמוקמינן ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל ונמצא דם בתוכו. וכן בעומדת נמי שעומדת על שפתו י:שותת תחתיה ויורדין אח"כ לתוכו ונמצא דם בתוכו דר"מ מטמא משום דהזור מ"ר בו'. ור"י ל"ל חששא דהזור. אך גם הוא מודה בחששא דבתר דתמו מיא בו'. רק דבהאי גוונא ל"ל חששא זו דא"כ ה"ל לאשכוחי רושם דם על שפתו ג"כ כיון דבא לבדו ואין מ"ר עמו להדיחו. ואם באמת נמצא גם על שפתו. אז אפי' יושבת על שפתו ומזנקת לתוכו גם ר"י מטמא משום חששא דבתר דתמו בו'. ולפ"ז אם עומדת אז יושבת נגד תוכו ונמצא דם בתוכו ג"כ טמאה אפילו לר"י מפני חששא דבתר דתמו בו'. ולכן קאמר כאן איש ואשה שעשו צרכיהם לתוך הספל דבכה"ג בהיא לבדה היתה טמאה אפילו לר"י מפני טעמא דאמרן. מ"מ באיש עמה מטהר ר"י משום ס"ס. וס"ל להש"ס דמ"מ כש"כ הוא מבבא דרישא כיון דאיכא ס"ס אשר מפני כן סבר ריו"ח דבזה אפילו ר"מ מטהר. והפך בה דבזה יישרו כל רוכסי סוגיא זו:

נמרא אמר שמואל במזנקת. כצ"ל:

שם מ"ד הנ"מ בדיעבד אבל לכתחלה לא קמ"ל. עיין בהרע"ב ותיו"ט דפי' דאפי' ברישא נמי מטהר לכתחלה. וכ"נ מלשון רש"י אבל התוס' לעיל (יד ב) כ' דלפי' ר"ח לא קאי ארישא. ובב"ב (סא ב) בתמ"ה ל"צ נסתפקו בכה"ג:

שם יושבת מה לי אר"ש. וכ' התוס' דה"מ למיפשט מדל"ק ר"מ ורש"א עומדת טמאה. ק"ל דאלא מאי אמרת לדר"ש יושבת ג"כ טמאה יקשה ג"כ מדוע השמיטה המשנה דעתו ולא תני רש"א ב"ב וב"כ טמאה וכדתני בברייתא. אלא ע"כ צריך אתה לומר דסמין אסיפא דאשמעינן בה דאפי' בס"ס ואפי' ביושבת מטמא ר"ש. א"כ ה"ג א"ת לל"מ אלא בעומדת ג"כ סמין אסיפא דאפי' בס"ס מטמא:

תד"ה מ"ש. ומשני במזנקת בו' ולא הדור מ"ר למקור ואין דרך בו'. כצ"ל:

בסה"ד ולהכי פריך יושבת נמי כיון דשותתת בו'. כצ"ל:

במשנה ג' נשים שלבשו חלוק אחד בו' כולן טמאות. לכאורה קשה הא קי"ל דאין מחזיקין טומאה ממקום למקום. עי' בפ"ט דטהרות מ"ט נמצא בגג המעטן טהור ובתו"ח שם ולעיל (ד) בפלוגתת ריו"ח ור"ל. ולכאורה הייתי ר"ל דע"כ ל"א א"מ טומאה ממל"מ אלא דוקא אם מקום שנמצא טמא ממ"נ לכן תולין הקלקלה במקולקל. אבל היכא די"ל אדרבה זה המקום שנמצא בו טהור והמאורע נתהוה במקום הראשון כמו הכא בכתם לא תליין אותה על מקום מציאתה. ועי' לעיל נח (סע"א) ובתוס' שם מה שהביאו מפרק המדיר:

שם ישובו על ספסל של אבן בו' ר"ג מטהר. מסודר לשון המשנה היה משמע ללא מטהר אלא בג' נשים דניתוסף לזה עוד ספק מאיזו אשה בא. אבל מקיום דבריו כל שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים ל"מ כן. וכן מהא דשמואל בר"פ דלעיל בדקה קרקע בו' טהורה דמוקי ליה ר"א שם כוותיה מוכח דאפי' באשה יחידה נמי מטהר:

גמרא א"ר ובכותית הרואה. ופרש"י שגדולה היא כו'. וכ"מ בסוניין דבעינן נמי ראויה לראות. אבל קשה איך למד זה מדומיא דגדה איהי גופא נוכל לומר דבלא הניע זמן מיירי. וצ"ל דזה ידעינן מסברא ללא תלינן בלא הניע זמנה בין בכותית ובין בגדה. עי' במל"מ בפ"ט מהלכות א"ב:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

גמרא א"ר ל"ק ה"ק השאילה חלוקה לכותית בעלת כתם ה"ז תולה בה. לכאורה הנל"פ עפ"י דא"ר לעיל דא"ת אלא בכותית הרואה. וקמ"ל כאן דלא בעינן רואה גמורה אלא אפי' לא היתה אלא בעלת כתם סגי ותולה בה. והא דפריך והא אז ליושבת עה"כ קתני. יל"פ דממלת או קפריך וגם לפרש"י יל"פ כן. אבל יקשה לפירושו דה"ל לתרך דה"ק לכותית הרואה (דאח במתניתין נמי קתני לכותית סתם ופירשה רב ברואה. ויש לדחות דהתם קתני דומיא דגדה) או אפי' לא היתה רק בעלת כתם ה"ז תולה בה. אבל י"ל דפריך מלשון יושבת (כפרש"י) דהרי לא בעינן אלא שנמצא אצלה כבר כתם אפי' מזמן מרובה. ואולי נד רש"י מלפרש כן דמ"מ יקשה לריב"ל ולרישא דהא שמעינן מיהא מהבא דכתם דינו כראיה לענין תלייה:

רש"י ד"ה וטמאום. מכלל דרבים פליגי עליה. הן מצינו רבות בש"ס דאמורא פוסק כיחיד נגד רבים. לכן נלע"ד לפרש דפריך מכח מעשה רב. וכ"מ לישנא דר"נ אבא תני מעשה בו'. וכה"ג פריך לקמן (סה ב) ע"ש. ומתוך תנאי היא דבבריייתא דמיייתי תני ג"כ והורו חכמים כר"נ דמשמע דהורו הלכה למעשה: תד"ה כאן. קודם שבעלת החלוק הכירה בתמה. מה שהביא המהרש"א הא דלעיל קרו לה בעלת הכתם. הן גם לקמן בסמוך קרו לה כן:

תד"ה במטלגיוות. והבא ל"פ פשיטא בו'. ולע"ד י"ל משום דלענין סוכה דפסול לסכך בדבר המקבל טומאה אמרינן שם (טז) סככה בבלאי כלים פסולה ומפרש אביי שם מטלגיוות שאין בהם גע"ג ופרש"י דכיון דמכלים אהו גזרו בהו רבנן. וקמ"ל אביי הכא דבכתמים דרבנן ל"ג:

במשנה בדקה אחת מהן ונמצאת טמאה בו'. הא"ר הקשה מדוע לא תני הכא נמי בדקו שתים ומצאו טמאות בו' דתני במשנה הסמוכה לקמן בו' ע"ש. ול"נ דלמ"מ דהבא כיון דתני דשתים תולין באחת. מוילא וכש"כ לאחת תולה בשתים משא"כ לקמן אשמעינן רבותא דאפי' שתים תולין באחת. ועוד הבא ללא שייך למיתני שלשתן ומצאו טמאות כולן טמאות דפשיטא להכי לא תני נמי שתים ומצאו טמאות. משא"כ לקמן דאיצטריך לאשמעינן שלשתן ומצאו טהורות כולן טמאות אפי' לרבנן דפליגי בגל. לא רצה לללל ותנא נמי שנים:

גמרא כל שבעלה בחטאת בו'. אינו יודע למה נקיט בעלה הלא גם היא חייבת חטאת וא"ת כמזהו. ואולי ראוי לקרות שבעלה ובמפיק ה' והחטאת והא"ת קאי על תרוייהון. אולם מפרש"י ל"מ כן. וכן ממלת פטור דנקיט לשון יחיד:

רש"י ד"ה בשלמא. אלא גזרת מע"ל מדרבנן. לכאורה מדל"פ על חלוקה הנ' דב"פ מכלל דמודה בה. וא"כ אין כאן גזירת מעל"ע. אי משום דסברי כשמאי אי באותן נשים דד"ש כמש"כ לעיל. וה"ל לפרש דבתוך כדי שתרד בו' הוה ספק גמור אף לטהרות. ואולי דמשמע ליה דלשמאי או בד' נשים דד"ש אף באותיום מטהרין אליבא דר"א כפשטיה דלישנא דד"ש. ולפ"ע ע"כ פליג ר"א גם על החלוקה הנ' דב"פ:

תד"ה בעלה. שאין בהן טומאת מעל"ע. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה לא ישובה לא. ולא אדעתה. כצ"ל:

שלא שנה כשיעור הזה אפילו כל היום נקרא רוק תפל. וע"כ גיי' ופירושים אחרים ה"ל בסוגיא זו והה"מ לא העיר מאומה בזה:

תד"ה כברייתא. תרגום אשתא וכברייתא. כצ"ל:

תד"ה תרי. תימא כו' אמאי לא משני תרי גווגי חול כו'. עמש"כ בשבת שס. ועתה נראה ללפמש"כ לעיל בד"ה אר"י נצטרך לומר תלתא גווגי חול:

תד"ה הטבילו. ועוד כי פריך לקמן לר"ל כו' מאי פירכא היא ה"ה ודאי צבע כו'. הה"מ בפ"ט מהל' א"ב ה"ו פי' דהפירכא הוא מהסיפא דתני או שדיהה דמהני טבילה אח"כ ואע"פ שנשאר עוד בהבגד דם בלוע ע"ש:

בא"ד ואמאי נקט גמי והטבילו כו'. זה י"ל דמשום סיפא נקיט דבעבר או דיהה צריך להטבילו שנית. גם יל"פ דמיירי שהבגד נטמא בטומאה אחרת כגון בשרין וכיו"ב והטבילו לטומאתו זאת וקמ"ל דהצבע לא היו חצוצה:

בא"ד ואע"פ דפעמים דדם נדה אינו עובר ע"י ז' כו'. כצ"ל:

בא"ד אבל כאן כיון דאיכא ס"ס וביטול. כצ"ל. ור"ל ביטול לאורייתא אף קודם שהעבירו מדמהני טבילה הקודמת:

בא"ד ומש"ה פריך מינה לר"ל דבטיל כו'. ר"ל מדאורייתא כדהוכיחו לעיל מדנקט הטבילו. וריש לקיש משמע דמטמא מדאורייתא. ודברי המהרש"א אינן מחוורין ע"ש:

תד"ה העביר. והלא אין מוזכר צפון כו'. ופי' המהרש"א ללכן אפי' לא עבר על ידו גמי טמא כו' ע"ש. תימא דנראה דכש"כ דאם לא עבר על ידו נתלה דצבע הוא. דהא מוכח בסוגיין דצפון מועיל להעביר טפי מהז' סמינים. ואם לא עבר על ידו כש"כ שלא יעבור ע"י ז' סמינים. והא דלא חשבו במתניתין הוא משום דאפי' יעבור ע"י. יכול להיות דע"י הסמינים לא היה עובר דצבע הוא ונמצא מפסיק טהרות כחנם:

תד"ה שהרי. וא"ת מתניתין דקתני כו'. כצ"ל:

דף סב:

נמרא א"ל רבי ל"ש ר"ח מג"ל. עירובין (צב) יבמות (מג):

רש"י ד"ה אי לא לא. דה"ל טומאה בלועה בחרסין כו' בדאמר בפ' בהמה המקשה. תימא דהתם אינה אלא בצע"ח כגון אלם ובהמה כדאיתא שס. אבל בשא"ד מטמאה כדתנן בפ"ח דכלים מ"ה ובפ"ט מ"ו. ועמש"כ שס בריש המסכתא והכא הוא משום דא"י לצאת אלא ע"י הדחק. או משום דגם אינו מקפיד עליו מן הסתם לפי מאי דמסיק ר"פ:

תד"ה מקולי. תימא כו' והא הך שינויא לא הוי אלא לר"ל כו'. בס' מי נפתוח פרפר מ"ד ג' בד"ה ילולי. כ' לתנן תמיהתס. דריו"ח ג"כ ידע דמיירי בדם תבוסה. אבל לא ידע לחלק לענין טומאה בלועה בין לאורייתא לדרבנן. ובאר שם בהגהה דהוא ס"ל כיון שמצד הסברא מטמא מה לי לאורייתא ומ"ל דרבנן וכל דתיקון רבנן כעז"א תיקון. ותמיה דהא בדרבנן מוכח להדיא ממתניתין דחרסים דבשלא אוסק התגור טהור מטעם בלוע ועלה קאמר ר"ל ל"ש אלא משקין קלים דא"מ אלא מדרבנן. ולכן ל"ג כהן כשהן בלועין. אבל משקין חמורין דמטמאין מדאורייתא טמא. ועוד דכבר שני ליה ר"ל הנח לכתמים דרבנן. וריו"ח דמקשה ליה מכתמים. י"ל דלטעמיה אזיל דס"ל לעיל (מא ב) דמקור מקומו טמא. ולכן אף דקי"ל בכ"ד דכתמים דרבנן היינו דוקא לענין דתיטמא האשה ז"י כגדה גמורה. מטעם דלא הרגישה כדאיתא בסוגיא לעיל ר"פ הרואה. אבל הבגד טמא מדאורייתא דבצפור לא ניתעסקה כו' יכיון דמגופה קאתא אף שבא שלא בהרגשה מ"מ מקור מקומו טמא. ור"ל משמע דפלגי אדריו"ח במקור מקומו טמא לעיל (מא ב) ע"ש לכן השיבו הנח לכתמים דרבנן:

דף סג.

נמרא ועובר שיתן לתוכן מלח מאי משמע כו'. הש"א בתשו' כ"ו כתב על הא דכה"מ מברך עליהן עובר לעשייתן להכיב נקיט לשון עובר (ולא קודם) מפני שהוא משמע על קדימה ועל איחור. ובא להורות בזה דבדיעבד מברך אחר עשייתן ע"ש. אבל מה יענה על הא דהכא. הכי יאמר ג"כ דבדיעבד מהני אם בדק (או הרתיח) אחר שנתן המלח. ועי' לקמן (סו ב) בתג"ה כל ח"ו וי"ל כו' שלא הקפידה תורה אלא שיטהר האדם כו' דכיון דבדיעבד טהור לכתחלה גמי לא בעי כו' ע"ש:

רש"י ד"ה לאפוקי דקדים. קודם היום כו'. ל"ו מאי איריא קודם היום. אחר הני"ח נמי. ולע"ד יל"פ דקדים ר"ל קודם שירוק:

תד"ה הא יכול. ברישא גמי יכול לצאת ע"י הדחק וע"י כו'. כצ"ל:

תד"ה גים. שעתה בחצות הלילה כו' ועתה כשמגיע בחצות הלילה כו'. משמע דהא דנרדמו לא יאכלו היינו דוקא כשעבר עליהם חצות לילה בשינה. ותימא דמנ"ל הא. כיון דהטעם הוא משום דנראה כב' מקומות מה לי קודם חצות ומ"ל חצות. ועוד תימא דאחר חצות בלא"ה אינו נאכל כדתני שם לאחר חצות מטמא אה"י דה"ל נותר כדאיתא שם בגמרא. ולכאורה הי' נ"ל לסרס דבריהם דמן ובע"פ עד כה"ג להציג בסה"ד ולהגיה ליכא לפרושי כה"ג וכמש"כ בתענית. ומן ניס ולא ניס עד סה"ד צ"ל קודם וקאי פירושם אלהכא. אבל מ"מ ק"ק מש"כ שישן בחצי הראשון. והלא בברייתא תני ניעור כל הלילה:

תד"ה תנא. וב"מ מדקאמר דאיש או דאשה כו'. עי' מהרש"א. ועמש"כ בברכות (נא):

נמרא שופעת הא שפעא ואולא. קשה מאן לימא לן דשופעת היינו כל ימיה. נימא דר"ל ששופעת דם הרבה בשפע כמו שפעת גמלים תכסך (ישעיהו ס"ו:) דהוא לשון רבוי. ולכן כשרואה פעם שלא בשפע נקרא שלא בשעת וסתה ואינה ד"ש. והלא גם לפי מאי דמשני בשופעת דם טמא מתוך דם טהור ג"כ הכוונה שרואה בשפע. דם טהור ודם טמא. וכן לעיל (ריש דף יא) שופעות דם ובאות ר"ל דראתה כמה פעמים. וכן (בד' לה ב) ולקמן (סה ב) ע"ש:

דף סד:

נמרא זו דברי ר"ג כו'. נ"ל דקאי ג"כ על משנה הקודמת שאמרה ג"כ על ווסתות דגופא וכל שקבעה ג"פ ה"ו ווסת. אבל חכמים אומרים דמהה א"צ לקביעות ווסת אלא בפעם א' סגי. והא דהעמיד דבריו על משנה זו. מפני שמסיים בה שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבעה ג"פ. שקאי גם כן על המשנה הקודמת בווסתות דגופא. ומקאמרי א"צ לשלש מכלל דאיכא דצריך שילוש. מזה הוכיח שמואל לעיל דלמה שלא מנו חכמים שלשה. ובזה סר דקדוק התנן' מה שלא אמר אבל רבי אומר. כי איה מצינו לו לרבי שיאמר לווסתות אחת. וכן למה שלא מנו חכמים שלשה. אלא דק"ן לי לישנא דאב"י לעיל מאי קמ"ל

רשייש • נדה

מתניתין היא. דהא טובא אשמעינן דאפילו חכמים מונו בהו דצריכין ג"פ. ואדברה הל"ל מ"ט גריעי משאר וסתות דגופא דחשיב במתניתין דסני להו חד זימנא. דהלל גס המה אינן ע"י מעשה:

שם והתניא והזרתם כו' א"ר עונה כו' לא אותה עונה ותרתי ל"ל צריכא כו'. מבואר דכ"ז אליבא דר' יהודה. והתני"ט ל"ד בהבזאו זה ע"ד ר' יוסי ע"ש: ודע דק"ל לר' יהודה מדוע אשה שיש לה וסת ד"ש. ולא מטמאין לה כל אותה עונה למפרע. וי"ל עפ"י סברת רבא בגיטין (כח ב) שמא מת ל"ח שמא ימות חיישין ועי' נז"ב חלק יו"ד סימן נ"ה. עי"ל דשאני פרישת עונה דחיישין שמא מחמת תאות תשמיש תקדים ראיייתה. וכדחייש רבא כה"ג לקמן (סו) גבי תבעיה לינשא. ומצאתי סברא זו בר"ן בפ"ב דשבועות על הא דלקמן (שס) ואם יש לה וסת תולה בוסתה:

תד"ה וחוששת. היינו כל שעה ששית. נ"ל דמשמע להו משש שעות לשש שעות דר"ל דהיתה למודה לראות תמידי בשעה ששית אבל לא ברנע מכוונת אלא פעם ברנע זו ופעם באחרת אבל כולן באותה שעה. ולכן נאסרת בכל אותה שעה. רק דק"ל מש"כ לקמן לאסורה עד חצי שעה ז' משום דלא קי"ל שפיר בשעות. מטע"ז תאסר גמי חצי שעה קודם דהיינו מחצי חמישית:

דף סד.

גמרא ראתה יום חמשה עשר לחדש זה ויום ט"ז לח"ז כו'. כצ"ל:

שם דיקא גמי דשבקינן ליום עשרים כו' ש"מ. הרא"ש נסתייע מזה לפסוק כשמואל הואיל דזייקא ברייתא כותי'. ותימא דהא אף לרב ניחא דמודה בלמודה כלעיל. והוה לאשמעינן דברגילה אינה מצטרפת ראיה ראשונה. שוב מצאתי בס"ט סי' קפ"ט סק"י בשם הרמ"ה שדחה הראיה כדלמך:

שם תנ"ב דר"פ היתה למודה כו' הותר יום שלשים. ועפרש"י. וקי"ל דלמא ש"ה שכבר ראתה ביום כ' שלפניו לאמרינן לאורח בזמנו בא וחזרה לקדמונה והוא כמו עקירה ב' מיום ל'. ובפרט לפי מה שפסק הגטוס"ע בסי' קפ"ט סעיף י"ד הבזאו הד"ח אות כ"ו ע"ש. אחו"ז ראיתי בס"ט שם סק"י"ט שעמד בזה ע"ש:

רש"י ד"ה לא קבעה לה וסת. וראשונה בכלל. הס"ל. ומה"ד

ושינתה ליום כ"א:

ד"ה ה"ג. מותרים. הס"ד. ומה"ד

תד"ה איתמר. וחיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש שתהא השניה נראה דילוג כו' כגון כו' ושלישית בב"א כו'. ל"ד אלא דה"ה אם השלישית היתה ג"כ בכ' אין ראשונה מצטרפת לקביעת וסת דהפלגה מכ' לכ'. אף להשניה נראית הפלגה מן הראשונה וכ"ה בדבריהם בב"ק (לא ב). ובזה מוכן קושייתם מראה שור ונגח שור ולא נגח ודיו". אבל יותר נ"ל ממש"כ ובעינן שתשלש בדילוג כלישנא דשמואל. דבציורם אף השניה אינה מן המנין גם לרב. והא דכתבו דאין הראשונה מן המנין כוונתם עליה וקראוה ראשונה מפני שהיא קודם ראית הדילוג וכמו הראשון אלם תולד עי' פסחים (ה). וכן מוכח מריש דבריהם שכ' והיכא דבראשונה אין לה שיעור בחדש. היתכן זה הלא באויה יום שתראה יש לו שיעור בכמה לחדש הוא. אלא ע"כ כווננו להשניה דלא ראתה ביום שיש לו שיעור בחדש שנוכל לקרותה ראית דילוג ביחס הראשונה. ובזה איתין לנכון דבריהם לעיל (ט ב) בד"ה פחתה. רק דשם יש השמטת סופר וכצ"ל ואחר ט"ו יום ואחר ט"ו יום. כי נ"ב בלא"ה קשה למה דלגו ט"ו ונקטו ט"ו וכמו שמדקדק הש"ס לקמן כה"ג. אולם דעת הפוסקים אינה כן ובעלה דעתי. ופירוש הס"ט בסי' קפ"ט סק"ה בכוונת דבריהם דשם לא מחזור כלל ע"ש:

בא"ד דא"ב כו' בדברי ורשב"ג קמיפלגי ל"פ בראייה ראשונה לחוד. כלפי דלמסקנא פלגי בה לחוד נקטי כן. דלפי הס"ד ל"פ בה כלל דלכ"ע אינה עולה למנין אלא דלרב גם זולתה קבעה לה וסת בשתי ראיות הדילוג שלאחריה כרבי:

שם בסה"ד אלא בג' ראיות של דילוג ראשון. נ"ל להגיה של דילוג אחרון. דלרב לא נצרך כלל דבשני סדרים סגי. וה"ה דפלגי גמי בסדר השני דלרב סגי בב' ראיות שהם ט"ו תמו וי"ז אב כמש"כ הס"ט:

תד"ה ואינה. כמו ט"ז וי"ז. כ"ג דצ"ל:

בסה"ד דאין לחוש בדילוג משום חדא זימנא. ל"ד אלא ה"ה תרין. דהא הכא כבר דילגה ב"פ:

דף סד:

רש"י ד"ה ונאסר. ולא עקרתו אלא ב"פ שהרי כו' לאו עקירה היא כו'. קשה דאפי' אם נאמר דעקירה היא מ"מ נוכל לומר כשראתה עוד פעם בכ' אורח בזמנו בא וחזרה לקדמונה שהרי עדיין לא קבעה לה וסת אחר. עי' ש"ך סי' קפ"ט ס"ק מ"א. ואפשר לכוון גם לשון רש"י לזה וכ"מ בש"ך שם:

גמרא ממאי מדקא מפלגי בסיפא כו'. לכאורה אין זה דיוק כ"כ דיל"פ דראתה דקתני בסיפא קאי על הב' חלוקות דרישא:

רש"י (בריש מתניתין). ואפילו רואה כו'. פשוט דר"ל אפי' רואה עתה וכדאיתא לעיל (יא ב) ל"ש אלא שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מ"ת. והתני"ח נראה שהבין כוונתו להא דארנב"י בגמרא ואפי' ראתה. ול"ר:

תד"ה על (בסופו). ובצ"ל כו' בלומר שיש לתלותו כו'. לכאורה אינו מוכן מדוע לא נפרש הבזיוע דשם כפשטיה משום דדרך דם כשנפל על הבגד להיות נדהה מראיתו ע"י כבוס ראשון לכן כשיכבס עתה ולא נדהה. בזיוע שכבר נתכבס פעם אחד. ואולי כוונתם כיון דמספיקא מטמאין למפרע א"כ ל"ל בזיוע. וע"כ הוא ל"ד. ועי' מו"ק (ה ב) בד"ה יש בה שפי' לישנא דבזיוע דשם ג"כ כפי מה שכתבו כאן:

תד"ה דשרי למיבעל לכתחלה. אע"ג כו' אבעילה שניה כו'. מפרש"י נראה דל"ג גם הכא תיבת לכתחלה:

דף סה.

גמרא מנימין סקסנאה. אולי הי' ממדינת זאקסיין:

תד"ה וכ"ת. דבלאו בלבד גמי משמע לא פחות כו'. מלות לא פחות נראה למחוק וכן ליתא ברש"י שם ובתוס' כתובות (לטו). דפעמים שממהרת להביא סימני בגרות בתוך ו' כדמוכח בקדושין שם אילימא בתוך ששה וע"ש בפרש"י:

תד"ה אלא. והשלישית באמצע נערות ג' ירחים אחריה. כצ"ל:

תד"ה הדפיין. גבי שא"ד דפליג אידך ברייתא עלה ליכא טעמא למסמך כו'. כצ"ל:

דף סה:

נמרא הא בתקופת ניסן ותשרי כו'. עמש"כ בע"ז שס בס"ל:

רש"י ד"ה מתוך ד' לילות. מש"כ המהרש"א דלר"מ מאי איריא כו' הא בתוך זמן תלייתה נמי כו' ע"ש. אינו מוכרח. די"ל משום דבימים שבוין ב"ש לב"ה אפילו אינה שופעת תבדוק לר"מ כדפרש"י לקמן:

בסה"ד אם נשתנו מראה דמים כדמפרש. נראה מזה דמפרש דהבדיקה היא אם דומה לדם נדה או לדם בתולים כדמפרש ר"מ לקמן. וא"כ צ"ע מש"כ התוס' והלא כפרש"י שפי' דאפי' נשתנו מכמות שהיו כו' דהרי משינו זה לא איירינן בשמעטין:

תד"ה וכולן. דהא אם ראתה ביום טמאה ללוי כו'. לכאורה קשה דמנ"ל הא. דבפשטא משמע דלא אמר אלא דלאחר שימוש ד' עונות כבר כלה דם בתוליה. ולא תלינן תו בהם. אבל בתוך הד' עונות שעדיין לא בלו אימא דתלינן בהו כל הלילה של שימוש וגם יום שלאחריה. וי"ל משום דא"כ מאי פריך עליו הש"ס לעיל עד מו"ש ל"ל. נימא דאתי לרבווי הימים דלאחרי לילי השימוש:

בא"ד אבל ביום בעיא בדיקה ולא סמכינן כו'. כצ"ל:

בא"ד בכל מחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל דמתניתין מחמיר. כצ"ל:

דף סו:

נמרא בידוע שמן הצדדין הוא בא ואם יש לה וסת תולה בוסתה ואם יש לה מכה כו' ואם הי' דם מכתה משונה כו'. כ"ה גי' הרי"ף והרא"ש ונכון:

שם אמר לה שמא דימת עיריך כו'. כצ"ל. ויל"פ עיריך שונאיך כמו עיר ובהלות (ירמיה טו) פרש"י עיר לשון שנהא ע"ש:

שם כי היכי דנתהוו עליך להך גיסא תהוו עלך כו'. כ"נ דצ"ל וכן בפרש"י:

שם התקין רבי כו' שבעה נקיים. מלת נקיים שבה על כולה בבי. הר"ן בשבועות:

תד"ה כי. ובערוך כו'. הוא בערך דם (הא'):

בא"ד שבניד מרובין ביותר. כלאיתא בס"כ דלעיל:

דף סו:

נמרא מיתיבי בית הקמטים ובה"ס כו'. המציינים לא ציינו מקורה. ול"נ פשוט שהש"ס כוון למתניתון דספ"ח דמקואות ע"ש. ואע"נ דשם איתא בה"ס קודם לבה"ק. אין לחוש לזה עמש"כ בגיטין (פה) בס"ל. וכן ברי"ף וברא"ש הגי' ואע"נ דתנן בית הקמטים כו'. והש"ך בנקה"כ ר"ס קצ"ט ל"ד בזה יקראה ברייתא. ולא עוד אלא שכ' דבה"ס הוא פי' דקמטים. ולשון המשנה הלא הוא בהפך. וקצ"ע גם על התוס' לקמן (סו) בד"ה פתחה (הב') שהביאו בשם ר"ת דהא דבה"ס לא בעי ביאת מים היינו לבעלה דוקא וההיא דלאו חוצצין כו' לטהרות. והא תרווייהו מיתניין בהדדי בספ"ח וברפ"ט שס. וכה"נ הקשו שם גם התוס' עליו:

תד"ה אם. כדאיתא בירושלמי דמס' פסחים ס"פ כ"ש כו'. וכ"ה ג"כ שם ברפ"ק:

בא"ד ומדקאמר דלמא מיקטר ש"מ דעיקר חפיפה בראש. כ"נ דצ"ל:

בא"ד וטשטקי הוא טשטקי דפיזא כו'. אולי כווננו להא דכתובות (עו ב) תכטקי פחא. וגי' הערוך טכטקין. גירסתם אולי הי' טשטקי:

תד"ה אשה. אבל כפרש"י עיקר כו'. כצ"ל:

דף סז:

תד"ה לפלוף. דוקא שבתוך העין כו'. כצ"ל:

תד"ה פתחה (הב'). ועוד דכל הגי שמעתתא דרבא כו' בולן (כצ"ל) היו בבבל כו' ועוד דאבוא דשמואל כו' ועוד דכולהו בלשון נקבה כו'. קשה מאי האי דאינהו איירי בנדה לבעלה. הרי הגמרא אמרה דלית הלכתא כותייהו אלא דלא מחמרינן בהני חומרות רק לטהרות אבל לבעלה לא. ואולי דלישנא דכי איתמר משמע ליה לרש"י דר"ל דאינהו גופייהו לא אמרו אלא לטהרות:

בא"ד וכן פרש"י בתשובתו כו'. אולי צ"ל ולכן פרש"י כו':

בא"ד ובפ"ט כו' גבי ואלו חוצצין באדם מחשב כו'. כצ"ל. עמש"כ לעיל בד"ה בית הקמטים. ועוד תימה דהא ראוי לביאת מים בעינן כדמסקינן לעיל. וכבר הרניש בזה הרב"י בסו' קצ"ח על הסמ"נ שהביא י"כ דברי ר"ת הללו. אמנם קשה מאי אשמעינן רבא דהא דיניה מוכח ממתניתין דקתני דבה"ס שבאשה חוצצין. ונלע"ד דהתם במתניתין אקילקי דתני ברישא (הוא סבך שערות) קאי. ור"ל קלקי דבה"ס שבאשה (וכ"מ מפ"י הרע"ב) והשערות שבאותו מקום אינן בבה"ס אלא במקום גלוי. ועי' בס"ט שם ס"ק כנ:

בא"ד ובסילתא ופתחה עיניה כו'. נראה להניא ת' ובסילתא. וכחול:

דף סז:

נמרא וליגזור נמי כו' משום מיעוטו המקפיד. בעירובין ובסוכה איתא א"נ משום רובו שאינו מקפיד:

שם רבא במחזא משום אבולאי. בגלוי בשם המהרש"א הגי' רבה. אמת שכ"מ בתוס'. אבל מחזא הוא עירו של רבא. ושל רבה הוא פומפתיא עיין סה"ד:

שם שכן אשה חופפת בע"ש וטובלת במוצאי שני יו"ט של ר"ה כו'. קשה הלא ר"ה הי' בבבל שהיו עושין שני יו"ט של גליות והל"ל סתם במוצאי שני יו"ט. ולשון התוס' לקמן בד"ה הא דאפשר והם שני יו"ט סתם. ועיין ס"ט סימן קצ"ט ס"ק י"ח:

תד"ה משום. ומיהו אור"ת כו' וליכא למיחש כו'. כצ"ל:

בא"ד ור"ת אוסר דתרי קולי כו'. כצ"ל:

דף סח:

[ד"ה אפילו] . ולר"י כו' עד שתפריש בה"ש. הן לעיל (סג ב) פרש"י מן המנחה ולמעלה היינו מסוף שם. ובהרב"י סי' קצ"ו בד"ה ובה"ש. מפרש מה"מ ולמעלה דקאר"י היינו מזמן מנחה קטנה דהוא ב' שעות ומחצה קודם הלילה ע"ש. ועי' בסוגיא דלעיל (גג) ובמש"כ שם בס"ד וצ"ע:

דף סח:

גמרא נימא תהוי תיובתא דר"ה כו' שאין האשה קובעת כו' בימי זיבתה. לכאורה קשה דהא איכא למימר דמתניתין מיירי דקבעה לה וסת מקודם שלא בימי זיבתה כגון שקבעה לה וסת בריש ירחא. ועכשיו הקדימה וראתה בכ' לירחא. ואומר כשתגיע לריש ירחא ותבדוק ותמצא טמאה תהא ד"ש. אבל בכגון זה הוא פלוגתת ר"פ ור"ה בריה דרי"ה שם וע"ש תד"ה מקבע. וכאן מקשה לר"ה ברי' דרי"ה. ואפשר דאף ר"פ ל"א אלא דחיישינן לה לחומרא שאסורה לשמש ביום וסתה אבל לקולא שתהא ד"ש קס"ד דלכ"ע לא:

שם א"ר שאלתי כו' אמרו לי ה"ז בחזקת טהרה. כצ"ל:

שם ומעיקרא מ"ס הואיל והוחזק מעיין פתוח. ונראה לפ"ז דאפי' בדקה אח"כ (ר"ל לאחר ז') ומצאה טהורה נ"כ טמאה מספק והרע"ב לא פירש כן:

במשנה הזב והזבה כו'. לעיל (ז ב):

גמרא מדאורייתא אהל מעליא בעינן כו' ורבנן בדאורייתא לא מיחלף. נראה דצ"ל איפכא ומאורייתא דדרבנן ל"מ וכדאמר לעיל זב בבע"ק ל"מ:

רש"י ד"ה ונוזר שהילך סככות ופרעות. אין אותו יום עולה למנין כו'. וכן לקמן בד"ה ורבנן גזור בה. כתב לסתור אותו יום כו' ולא יסתור אלא יום א'. ותמוה דבנוזר (נד) במשנה מוכח דכל ז"י טומאתו אינן עולין לו. דלוקא ימי הזב כו' נקט דעולין לו. וכ"מ שם בתר"ה ואינו סותר. וברמב"ם בחבורו פ"ז מהל' נזירות ה"ז:

רש"י ד"ה לטמאה בה. אין לך סתירה אלא כטומאתה. כצ"ל:

רש"י ד"ה אבל הכא. ולא תימני ימים שבינתיים. כצ"ל:

דף סט:

גמרא נדה שהפרישה בטהרה כו' סופרתו כו'. כצ"ל וכן בסומן וכ"ה בהרא"ש:

רש"י ד"ה איני. דל"ב ספורין ובדוקין ודאי. הס"ל. ומה"ל

רש"י ד"ה תמני לנדה. ולילי שבת הבאה כו' עד עכשיו לפי כו'. כצ"ל בלא ו':

בא"ד דלמא בה"ש דאתמול חזאי כו'. כצ"ל וכן העתק המהרש"א:

בא"ד ולמחר בשבת נמי טבלה שמא בה"ש דאתמול כשבאת לפנינו כו'. נס מחששא דאתמול ביאתה שהזכיר תחלה דהוא יום ה' יש לטובלה בשבת דשמא היה אז לילה. ואולי חסר בדבריו מלת או וכצ"ל שמא בה"ש דאתמול (ור"ל דאתמול ביאתה) או כשבאתה לפנינו ראתה ומש"כ וימים ששה הי'. שב על תרוויהון. אולם ממש"כ לקמיה משום ספק ההיא בה"ש גופי'. משמע דלא איירי מקודם אלא ביה. ומקדוק המהרש"א עליו אינו כלום. כי גם לשון הברייתא הוא בה"ש טמא ראיתי. ור"י מדפתי לא משבש לה אלא מוסף עלה:

דף סט:

גמרא ספרתי וא"י כמה ספרתי אם כו'. כצ"ל:

רש"י (ברה"ע). בשבת גופה דאתאי כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה אידי ואידי. ומהדר משום זיבה כו' טבילת ספק זיבה כו' חשיב להו בתמני. כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא לאו. ורב דאמר כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה חד יומא. ובצרי להו טבילה דשמיני. כצ"ל. וכן בדבור דלקמי' צ"ל ויום ח' נמי טבלה:

במשנה הזב כו' מטמאין במשא

ובגמרא אטו כו' אלא מאי במשא באבן מסמא. ועפרש"י. ועי' לעיל (ס"ד נד ור"ד נה) בפירושו ובתוס' שם ובשבת (פב ב) ד"ה באבן מסמא:

שם [במשנה] בש"א כה"ג מתות נדות. בפשוטו משמע דאיירי לענין דלעיל דמטמאות באבן מסמא ועי' לקמן (עא) בתק"ה אלא. ורש"י שפי' לענין כלים שקודם מיתתן נמשך אחר לשון הברייתא (דשס) בראשונה היו מטבילין כלים כו'. אבל י"ל דעיקר התקנה לא היתה אלא משום כלים. דאבן מסמא לא שכיחא. וכיון דתיקנו לא חיילקי אף לענין אבן מסמא:

רש"י ד"ה זו שאיסורה שוה בכל. בישראל ובכהנים כו'. משמע קצת דכהן לוקה עליה שתיס. אבל לכאורה נראה דלאו דלא יוכל לבעלה הראשון כו' אינו חל על איסור גרושה לכהן הקודם:

רש"י ד"ה היא עצמה. ועמיו זו אשתו. עמש"כ ע"ד ביבמות (טו ב) ובמהרש"א ובגה"ש שם:

תד"ה מה. פי' מן התרומה ופרש"י כו'. כצ"ל. והוא שס. ומש"כ איירי באלמנה לכ"ג כו'. תמוה. א' דגם הוא אינו זר אצלה מעיקרא. ב' דלאותה כבר ידעינן מבעמיו כדפרש"י. או ממה שהביא המהרש"א שס. ובפרש"י שם ליתא:

בא"ד וי"ל כיון דאין חללה אלא מאיסור כהונה. בקדושין (עו ב) יליף לה מיתורא דחללה אצל כה"ג:

בא"ד דכי פרכינן כו' או לחלל שכן איסור כהונה. קצת תימה לקרוא אותו איסור כהונה. כיון שזותר בה. ועוד ק"ק משם (עח) דבעי ר"י למילף מעיקרא בת גר מהצד השוה מחלל ומכ"ג באלמנה ליפרוך מה להצ"ה שכן פוסלין בביאתן. ול"מ למימר דגר נמי פוסל בביאתו באותו מה"צ. דאיכא למימר שכן איסור כהונה:

דף ע.

גמרא אי כר"י האמר אשם קבעה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה השני מה תהא עליו. הג"מ אשם שמתן דמו דומה כו'. כצ"ל:

רש"י ד"ה הכל הולך אחר החטאת. אם הביא בדלות מקריב נמי עולתו בדלות כו'. לפמש"כ דנזיר (נט ב) בס"ד יהי' פירושו דיכול להביא עולתו בדלות ואם ירצה להביא עולת בהמה תע"ב. אבל סוף דבריו מקריב נמי עולה בעשירות הוא לעיכובא:

רש"י ד"ה ואי כר"ש. והילכך אפי' כו' כשהוא עשיר יכול להביא כו'. כצ"ל:

תד"ה היא. דבשמעתין דיבמות כו' דהולד של צרות לשוק כשר דקאמר כו'. כצ"ל:

בסה"ד דלא גילף מאלמנה לכה"ג ומעבד כו'. כצ"ל:

תד"ה למחרת. אוכל בקדשים לאחר ס' יום. כנ"ל וכ"ה במשנה דנזיר שס. וכ"ה בדבריהם לקמן בסה"ל:

בא"ד נזיר טמא אתה כו' הזה ושנה וגלח כו'. כולן לשון ציווי הן הזה כו':

בא"ד (בסה"ע) אבל אשמו אינו מעכבו כו'. מש"כ המהרש"א וכן לא חשיב כו' ועולת בהמה דמצורע מספק כו' ע"ש. לכאורה תמוה דהרי מביא בתגלחת שניה עולת בהמה משום ספק נזירת טהרה כמש"כ התוס' לקמן. ויכול להתנות עליה דאם הוא מצורע מוחלט וא"כ לא עלו לו הימים למנין הנזירות. דימי צרעתו וימי ספורו א"ע למנין נזירות. תהא עולה זו לעולת מצורע. אבל ז"א דקרבנות דמצורע צריך להביא למחרת יום תגלחתו כדאר"ע בנזיר (מד ב) במשנה. והעולה דספק נזירות טהרה היא ביום התגלחת. ועי' בתוס' שם (נה ב):

בא"ד (כע"ב) כר"ע דאמר במס' נזיר כו'. הוא שם (מד ב) במשנה:

בא"ד לפיכך ישאה כו' שיהא אחר טהרת צרעתו כו'. כנ"ל:

בסה"ד ומוכח גמי כו' למחרת של ס' והיא כו'. כנ"ל:

דף ע:

נמרא ושעון מתנת בהונות. כנ"ל:

שם בן השוגמית מהו שיטמא. הא ללא שאלו על בן הצרפית שקדום. י"ל עפ"י מש"כ הרד"ק שם בשם י"א שלא מת מכל וכל. ומש"כ בצן השוגמית דגס בו יש לפרש כן ונסמך בזה על תשובת ר' יהושע ואין חי מטמא. תמוה דהרי שאלתם היה אלאחר שהחייבו כדפרש"י:

שם הרבה עשו כן ולא הועילו. כזה ביומא (מו):

תד"ה וסמיכה. דתנן כל כו' ואילו אשם לא מפיק. להדיא איתא בזבחים (יא) ולרבנן כו' אף אשם טעון סמיכה. וכן הביאו התוס' עצמם משם שם (ה) בד"ה מה. ודבריהם בקדושין (נה ב) ד"ה ודלמא שכ' יאשם אין טעון סמיכה צ"ע. וכבר העיר בזה הגרי"פ:

תד"ה כאן קודם גז"ד. וי"ל דלעולם שינויא דהבא עיקר כו'. אמ"נ דתרווייהו אמת ומה שחסר זה גילה זה. מ"מ קרו לזהכא עיקר דמוקין גס לההוא קרא דאשר לא ישא פנים בישראל נמי:

תד"ה כאן בעושה כו'. דאילו קודם גז"ד פשיטא דהקב"ה מקבל תשובה. ל"י להיכי קאי האי פשיטא דאי אקרא ללא אחפזן כו'. מאי פשיטותא הכתוב משמיע לן מדותיו של הקב"ה דמנקה לשבים. דמשורת הדין הנפש החוטאת היא תמות כדאיתא במדרשים. וי"ל:

תד"ה ואין. ועוד או בקבר גבי מגע בתיב כו'. עמש"כ לעיל (נו) בס"ד:

בסה"ד ולא אאדם. עי' מהרש"א. קושייתו כבר הקשו התוס' ביבמות (ריש דף סא) ונשארזו בתימה. ומה שצ"ן שם הגריי"פ דכב"ב כתבו ישוב לזה. ע"ש דישובם אינו עולה לקושיא זו:

תד"ה מתים. אבל בן השוגמית פשיטא להו כו'. כנ"ל:

דף עא.

רש"י ד"ה ביעותותא. או שומע ונבהל מרפיא. כנ"ל:

רש"י ד"ה [כלים] . אף הכלים. נ"ל דזה"ל שייך לסה"ד לנקמיה וכנ"ל שם משונין מכ"א להטביל אף הכלים כו':

במשנה רי"א א"מ משום כתם כו'

ובגמרא מכלל דת"ק כו'. ק"ל מדוע לא נאמר דטעמא דת"ק שמא תתעלף כמו במשנה דלעיל. ולארבה מ"ט דר"י דלא נזר כאן. ואולי משום דלא שכיחא שתצא דס לאח"מ לכן לא נזרו בה רבנן:

רש"י ד"ה דם תבוסה א"ב. ספק אם נעקר כולו מחיים ס' אם נעקר מקצתו לאח"מ. ק"ל תרתי. חדא. ממש"כ לקמן בד"ה הרנו. רבותא אשמעינן דאע"ג דמספקא לן אי רובו מחיים כו'. ולא קאמר רבותא טפי דאפילו מספקא לן אי כולו מחיים משמע דזה באמת טהור. וגס ר"י שם ל"פ בזה. שנית. דכתב שם ימיהו אי הוי פשיטא לן דרובא מחיים ל"ג עלי'. ואיך כתב כאן ספק אם נעקר מקצתו לאח"מ. הא אפי' אם ודאי הי' כן גמי טהור. והכי הל"ל ס' אם נעקר רובו לאח"מ:

תד"ה מקור. ליטמא אפי' בפחות מרביעית משום דנגע במת. התוי"ט תמה עליהם מהא דתנן בזהלות רביעית דס שחסר טהור. משם לק"מ די"ל דטהור דקאמר היינו מלהיות אה"ט לטמא אדם וכלים. אבל טומאה קלה דהיינו טומאת משקין לטמא או"מ יש בה. (גס י"ל דהתם משום דשבעה לה טומאה ומיירי דחסר אח"כ. אולם זה מיבעיא ליה לרבא במנחות (כד) ע"ש). אלא דק"ל מהא דתניא לעיל (נה ב) תשעה משקין כו' ודס מנפתו כו' מטמאין טומאת משקין ברביעית. והביאו בעצמם לעיל (טז) לראיה דע"כ אינו מחמת שנגע במקור. וצ"ל דהכא ה"ק דהס הקשו בכריתות (יג ב) דאמאי בעינן רביעית דהא משקין מטמאין בכ"ש. ותירצו דכל הני לא הווין משקין אלא מדרבנן ע"ש. וא"כ אי אמרינן דהכא ר"ל משום דנגע במקור ואפ"ה מטמא בכ"ש ע"כ נצטרך לומר דהוה משקה לאורייתא וא"כ אפי' בלא מקור יטמא משום דנגע במת. ועי' חולין (פז ב) תד"ה כל:

דף עא:

נמרא שאני במטה דמחלחלה. כנ"ל בד'. וכן העתיק התוי"ט בפ"ג דאהלות מ"ה:

רש"י ד"ה שראשון. גזור בה טומאה. הס"ל. ומה"ד

תד"ה ר"י. ההיא דקאמר התם בטיל כו'. כנ"ל. והוא המשך מראשית דבריהם שכתבו לרבא דמשני בזבחים בפ' התערובות שהיא דקאמר התם כו':

בא"ד כיון דשייך ביה טומאת ר"ד כו'. כנ"ל:

במשנה בש"א אף כטמא מת. כנ"ל:

תד"ה מערה. דאיצטריך לאשמעינן דל"ח שמא נגעה. וכמו שפי' הגמרא לקמן על הא דמקפת וקורא לה שס:

בא"ד אלא לגופיה דכשר לערות. כנ"ל:

בא"ד כי היכי דקיל מגדה כו' ושטבילתו ביום. כדאיתא ביומא (ו ב):

תוי"ט ד"ה כמגע (הב). וא"כ משקה של קדש כו' הוי שני. מאי איריא משקה אפי' אוכל גמי וכדמקשה ממעולה דהתם הוי אוכל. ועוד כיון דדינה כמגע ט"מ הא קיי"ל בפ"ב דטהרות מ"ו דאפי' שלישי דתרומה מטמא משקה קדש להיות תחלה ופי' הרע"ב דכה"פ אה"ק מטמא משקה קדש להיות תחלה

וכש"כ מנע ט"מ שהוא ראשון. ולזה י"ל דטבוי"י אינו בכלל זה וכמו דאינו בכלל כה"פ אה"ת מטמא משקין להיות תחלה בפ"ח דפרה מ"ז. וכן התוס' בחולין שהביא התוי"ט נקטו נמי דאפי' משקה קדש לא הוו אלא שני. ונראה הא דנקט משקה קדש נמשך אחר לשון התוס' בחולין שס. ואינהו שפיר נקטי משקה דבה איירינן שס. והתוי"ט ל"ד במכוכ"ת אנב שיטפי':

גמרא סד"א כו' למנגע בה מאבראי. עי' הנהגת מהרש"א:

שם דתנן משקה טבו"י כו' ואלו ואלו אינן מטמאין ושאר כל הטמאים כו'. כדאיתא במשנה שס:

רש"י ד"ה צריכה טבילה. ואם ישראלית היא טובלת לביאת מקדש.

ובד"ה א"צ. כ' אבל לקדשים מוודו כו'. וצ"ע מנ"ל לחלק בין ביאת מקדש לאכילת קודש הא תרווייהו שוין לכרת ולקרכן. ובהדיא תנן פי"ד דנגעים מ"ח דמצורע טובבל ביום השמיני משום הכנסת בהונות דלא הוי רק ביאה במקצת כדאיתא ביומא (ריש דף לא). ואף ר"י שם ל"פ אלא דמצורע מפני שכבר טבל מבערב אבל יולדת דזה זמן ארוך שטבלה משמע דאף ר"י יודה. ולארבה בביאת מקדש מחמרינן טפי דלבז"ז שם ולר"י אפי' טהור נמור אינו נכנס עד שיטבול. ובאכילת קדש לא מצינו זה. ועט"א בחגיגה רפ"ג על הא דאיתא שם אונן ומח"כ צ"ט לקדש. גס מש"כ הילכך לאחר שהביאה כפרתה טובלת. ק"ל מדוע לא תהני אף קודם כפרה כמו לב"ש לביאת מקדש לפירושו. ואולי גס בצ"ש כוונתו שתטבול לאחר כפרתה. אבל לא משמע כן בפ"י הרע"ב לעיל פ"ג מ"ו. וכאן כתב כפרש"י. ועמש"כ שם:

תוי"ט בד"ה א"צ טבילה. קוטב דבריו למחוי"כ אף קודם כפרה מהני ליה טבילה ליגע בקדשים. ובפר"ג דחגיגה הבאתי שזה נגד גמרא ערוכה ע"ש:

תד"ה ואם נפל. מפרש ר"ת כמשקה תרומה כו'. כ"נ דצ"ל בכ"ף וכן לקמן:

במשנה וטבלה לערב ושמשה. כנ"ל:

בתוי"ט ד"ה שטמאין מו"מ (בסה"ל). ובפר"ק דזבים אכתוב דלבוועלה תולין וא"כ קרא אסמכתא בעלמא. ותמוה מאד דהתם מיירי שבעלה ביום שלאחריו אחר טבילה הוא דתולין דאם לא תראה אח"כ הוא טהור. אבל הכא שבעלה בערב דלא ספרה עדיין כלל (דספירת לילה לאו ספירה) ומאי טמא ומטמא מו"מ אפי' אם לא תראה ובהכי מיירי קרא. או אפי' שבעלה ביום אחר טבילה וראתה אח"כ (והוא בתוך י"א) מטמא למפרע מדאורייתא:

דף עב.

בסוף המשנה ומגען ובעילתן תלוין. לכאורה יפלא מדוע שציק התנא מו"מ דאיירי בהו בבבזי קמיייתא. ונ"ל דהתנא רמז לנו במאי דתני ומגען תלוין הדין המבואר במגילה (ח ב) בזב שטבל ביום הז' לספירה וראה אח"כ בו ביום דסוקת ומטמא למפרע מו"מ. מ"מ הסיטו אינו טמא למפרע. וה"ה גבי זבה (רמב"ם ספ"ה מהל' מו"מ). ואשמעינן כאן דגס בשומרת יום כנגד יום הדין כן דדוקא מגען תלוין אבל הסיטון טהור ומאי:

גמרא ת"ר ושוין בטובלת לילה לזבה כו'. רש"י פי' דר"ל זבה קטנה וסיפא מפרש לרישא. ולפלא מדוע לא מפרש כפשטיה דרישא בזבה גדולה. ואולי שינוי הלשונות דחקתו. דברישא תני בקוצר אינה טבילה ובסיפא פורט והולך ושמשה וכו':

שם ושוין ברואה כו' שטמאין מו"מ כו'. כנ"ל:

שם אר"י מאי קמ"ל תנינא כו' בש"א מטמאין מו"מ ופטורין מה"ק. כנ"ל:

רש"י ד"ה ת"ר ושוין כו'. אבל זבה קטנה כו' דבעי' שימור אין טבילת כו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה אם שיוה כו'. שטמאמה היא ובוועלה כו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה אר"ה. לב"ש דמחמרי מטמאין מו"מ כו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה ועוד תנן. דלא כר"ה. כנ"ל וכן בתוס':

רש"י ד"ה בשומרת יום. ונגע במעשר. משום דלתרומה בלא"ה פוסל ומאי משום טבו"י. מ"מ נ"מ גס לתרומה לעשותה ראשון. או אם נגע בה אחר שהעריב שמשו דאם יראה שנית בלילה או למחר ביום יצטרף לזיבה דזב מטמא בראויות ובימים. (ומש"כ לקמן אם יחזור הזב ויראה היום ל"ד דאפי' למחר נמי). וכן נ"מ לענין מו"מ:

תד"ה הרואה. ותלתא יומי ל"ד דבתרתי סגי כשראתה בשני עד הלילה. כה"ע המהרש"א:

בא"ד ומשני דחזאי כו' דלא הוי שהות פי' סוף היום דראייתה דסליק ל"י למנינא וא"ת כו'. כנ"ל:

תד"ה אף אתה. וי"ל דקסברי ב"ש דיום י"א שהוא מדאורייתא. פי' כיון דלדבריהם הוא מדאורייתא. אתו למיטעוי דטומאת מו"מ דמטמאי ב"ה הוא מה"ת כסברת ב"ש:

דף עב:

רש"י ד"ה אלא אימא כו'. דמודה ר"ה בבוועלה בשני כו'. כנ"ל:

רש"י ד"ה בשמן בשמן. גבי רבוכה כו'. ומסיים רק דרשת תרי בשמן דכתיבי גבי חלות ורקיקין. ודרשת בשמן ג' דכתיב גבי רבוכה השמיני. דדרשינן מיניה שם ריבוי שמן לרבוכה הא כיצד כו' חציו לחלות ולרקיקין וחציו לרבוכה:

בא"ד הייתי אומר ככל המנחות כו'. כנ"ל וע"ש דלא מסיק הכי:

תד"ה אלא אימא. והא תנן טבלה ביום שלאחריו כו'. כנ"ל:

תד"ה אלא חצי לוג. אע"ג דלא אשכחן. נראה דלפניהם הי' הנירסא פה רביעית שמן לנזיר כלפנינו במנחות. דאילו ברביעית יין לנזיר הביאו התוס' עצמם בעירובין (ל) ובסוכה (ו) והתנוספתא פלוגתא ראב"ע ור"ע. דלר"ע הוא בכזית ולראב"ע ברביעית. (ווק"ק לגי' זו דהא בירושלמי שהביאו התוס' שם ושם איתא דמ"ד רביעית טעמו דיליף גז"ש שכר שכר ממקדש וכאן אמר הלכה). מיהו גס לגי' רביעית שמן י"ל דר"ע יליף לה מתודה דלשני המיזיג האלו הי' רביעית וכדאיתא במנחות (עח) שלמיו לרבות שלמי נזיר כו' ולרביעית שמן וע"ש כפרש"י. וראב"ע דס"ל דחצי לוג לתודה הלכה וקיי"ל דאין למדין מהלכה. לכן צ"ל ע"כ דלנזיר היה הלכה בפ"ע. ולהרמב"ם בחבורו פ"ח מהל' נזירות ה"א משמע דהיה לו הנגי' רביעית שמן וכמ"ש הכ"מ שס. וכ"מ מדבריו בפ"ט מהל' מעה"ק הכ"ג. אולם בהקדמתו לזרעים העתיק ורביעית יין ואולי ט"ס הוא. כי גס זולת זה יש שם ט"ס שכ' לוג שמן לתודה וצ"ל חצי לוג:

דף עג.

גמרא ומנין שהיא עושה מו"מ כו'. כנ"ל:

רשי"ש • נדה

רש"י ד"ה וראוי לזיבה. משכי ז' נקיים עד יו"ד שיהו כו'. כצ"ל וכ"ה בר"ן בפ"כ דשבעות:
רש"י ד"ה יום י"א. דזיבת רביעי מתרבו מאו כי תזוב. כצ"ל:
רש"י ד"ה ת"ל ימי. תהיה. הס"ל. ומה"ל
רש"י ד"ה היא שאינה מטמאה. בשלש כו' טומאת זוב גמור לקרבן. הל"ל דאף לז' נקיים לא מזקקי לה:
שם בא"ד בפ' כיצד הרגל. הס"ד:

רש"י ד"ה ת"ל. כל המשכב אשר תשכב עליו כו'. כצ"ל:
רש"י ד"ה אלמא קראי. שהרי לא רבינן לדין ימי זיבה אלא כו'. כצ"ל:
תד"ה אין לי. דהיינו מופלג יום אחד כו'. כצ"ל:
תד"ה ת"ל כל ימי. תימה כו'. כצ"ל. ומלת נדתה למחוק:
סליק מסכת נדה. עתה אחוי קידה. לתכן מיס במדה.